http://www.dhammadownload.com

Jg00

အဘိဓာန် အကွာဝေလိ

နှင့်

အလင်္ကာ၊ ဆန်း

ပါဠိ, နိဿယ, အဓိပ္ပါယ်တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ
တန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။



ဓမ္မဒါန

အရှင်ဥာဏသာမိ (မြစ်သား)

သာသနာ- ၂၅၅၀ခု ကောဇာ-၁၃၆၈ခု

အဘိဓာန် အကွာဝေလိ နှင့် အလင်္ကာ၊ ဆန်း

ဤစာအုပ်၌

၁။	ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်	စာမျက်နှာ - ၁
၂။	မြန်မာ-ပါဠိ အဘိဓာန်	၁၈၂
၃။	အဘိဓာန်ဂါထာထူးများအနက်	၂၆၁
၄။	အဘိဓာန် လိင်္ဂဝိနိစ္ဆယ	၂၇၉
၅။	အလင်္ကာပါဠိ-နိဿယ အဓိပ္ပါယ်	၂၈၁
၆။	ဘာဝါလင်္ကာရထုတ်ပုံများ	၃၀၀
၇။	ဆန်း ပါဠိ-နိဿယ အဓိပ္ပါယ်	၃၀၉
၈။	ဆန်းဖြေနည်း လမ်းညွှန်	၃၇၂
၉။	မှတ်သားဖွယ်ရာ အလင်္ကာ မာတိကာ	၃၈၅
၁၀။	မှတ်သားဖွယ်ရာ ဆန်း မာတိကာ	၆၀၃

ဤဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၅၀၀

အတိတန် အကွရာဝလိ

နှင့်

အလက်ာ, ဆန်း

ပါဠိ, နိဿယ, အဓိပ္ပါယ်တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ
တန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။



ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏသာဝိ (မြစ်သား)

သာသနာ-၂၅၅၀ခု ကောဇာ-၁၃၆၈ခု

အတိတန် အကွရာဝလိ နှင့် အလက်ာ, ဆန်း

http://www.dhammadownload.com

Jg00

အဘိဓာန် အကွာရောဝလီ

နှင့်

အလင်္ကာ၊ ဆန်း

ပါဠိ, နိဿယ, အဓိပ္ပါယ်တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ
တန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။



ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏသာမိ (ဖြစ်သား)

သာသနာ- ၂၅၅၀ခု ကောဇာ-၁၃၈၈ခု

http://www.dhammadownload.com

ကျစာအုပ်၌



၁။ ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန် စာမျက်နှာ - ၁

၂။ မြန်မာ-ပါဠိ အဘိဓာန် ၁၅၂

၃။ အဘိဓာန်ဂါထာထူးများအနက် ၂၆၁

၄။ အဘိဓာန် လိင်္ဂဝိနိစ္ဆယ ၂၇၉

၅။ အလင်္ကာပါဠိ-နိဿယ အဓိပ္ပါယ် ၂၈၁

၆။ ဘာဝါလင်္ကာရထုတ်ပုံများ ၃၀၀

၇။ ဆန်း ပါဠိ-နိဿယ အဓိပ္ပါယ် ၃၀၉

၈။ ဆန်းဖြေနည်း လမ်းညွှန် ၃၇၂

၉။ မှတ်သားဖွယ်ရာ အလင်္ကာ မာတိကာ ၃၈၅

၁၀။ မှတ်သားဖွယ်ရာ ဆန်း မာတိကာ ၆၀၃

တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓာန် အကွာဝေလိ

နှင့်

အလင်္ကာ-ဆန်း

ပါဠိ, နိဿယ, အဓိပ္ပာယ် တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်၍
ဖော်ပြ ထားပါသည်။



ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏသာမိ (မြစ်သား)

သာသနာ-၂၅၄၉ ကောဇာ -၁၃၆၇

http://www.dhammadownload.com

စီစဉ်ရေးသားသူ၏ ဆန္ဒ

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားရာ၌ စာရေးသူ၏ ဆန္ဒမှာ "မှတ်စုကောင်းစာအုပ်တစ်အုပ်" ဖြစ်စေလိုမှုပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် **"အဘိဓာန် အကွရောဝလိနှင့် အလင်္ကာ, ဆန်း"** စာအုပ်ကို "ပထမကြိုးတန်း" ဝင်ရောက်ဖြေဆိုကြမည့် စာဖြေအရှင်မြတ်များအတွက် မပင်,မပန်း ချမ်းချမ်းသာသာဖြင့် လွယ်လင့်တကူ ဖြေဆိုအောင်မြင်နိုင်ကြစေရန် ရည်သန်၍-----

၁။ အဘိဓာန်နိဿယသစ် (အဘယာရာမမူ)

၂။ အဘိဓာန်ဋီကာ

၃။ အလင်္ကာရတ္ထမေဒနီ

၄။ ဆန္ဒမေဒနီ

၅။ အရှင်တိလောကာဘိဝံသ-၏ ပထမကြိုးတန်းပုစ္ဆာ အဖြေစုံများ, စသော ကျမ်းစာများမှ ထုတ်နှုတ်ကာ စုစည်းတင်ပြပေးထားပါသည်။

ကျေးဇူးစကား

ဤစာအုပ်ကို စေတနာ, သဒ္ဓါတရား လက်ကိုင်ထားကာ ကွန်ပျူတာစာစီပေးခြင်း, ထို့ပြင် စာမူများကို ဖတ်ရှုပေးခြင်းဖြင့် ကူညီပေးသော **"အရှင်ကုသလ"** (ကသဲကုန်း)အား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိ ပါကြောင်း မှတ်တမ်း တင်အပ်ပါသည်။

အရှင်ဉာဏသာမိ
သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယ
ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ ဒီယနိကာယ ဘာဏက
ဝိနယဝိဒူ, ဒီယနိကာယဝိဒူ (ပထမ)
မဏ္ဍိမနိကာယဝိဒူ
9-10-2005

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓာန် အကွာရာဝလိ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပါဠို-မြန်မာ အဘိဓာန်

အ (နို) မြစ်ခြင်း

အံသ (ပ) ပခုံး, အဘို့အစု။

အံသ * ခန္ဓ-ပခုံး၊ ကောဋ္ဌာသ-အဖို့။ | အံသော ခန္ဓေစ ကောဋ္ဌာသေ |

အံသု (ပ-ဂ္ဂ) အရောင်

အံသု * ဝတ္ထာဒိလောမ-အဝတ်,စသည်တို့၏ ချည်မျှင်၊ ကရ-အရောင်။ |ဝတ္ထာဒိလောမံ သုကရေ|

အံသုက (နှ) အဝတ်အထည်

အံသုမာလီ (ပ) နေ

အကတ (နှ) နိဗ္ဗာန်

အကလ္လ (နှ) အနာ

အကိဉ္စန (ပ) သူဆင်းရဲ

အကိလာသု (ဂ္ဂ) မပျင်းရိသူ

အကုသလ (နှ) မကောင်းမှု, အကုသိုလ်

အက္က (ပ) နေ, မနှိုးပင်

အက္က * ရုက္ခန္တရ-မနှိုးပင်၊ သူရ-နေ။ | အက္ကော ရုက္ခန္တရေ သူရေ |

အက္ကောသန (နှ) ဆဲရေးခြင်း

အက္ခ (ပ) ဂ္ဂန္ဓေ, ဝင်္ကိုး, အန်စာ, သစ်ဆိမ့်

အက္ခ * (ပုလ္လိင် အက္ခ-သဒ္ဒါသည်) ရထင်္ဂ-ရထားဝင်ရိုး၊ သုဝဏ္ဏ-ငါးရွေး အခိုန်ရှိသော ရွေ့၊ ပါသက-အန်စာ၊ (နပုံလိန် အက္ခ-သဒ္ဒါသည်) ဂ္ဂန္ဓိယ-ဂ္ဂန္ဓေငါးပါး။ | ရထင်္ဂေ သုဝဏ္ဏသို့၊ ပါသကေ အက္ခမိန္ဒြယေ|

အက္ခက (ပ) ညှပ်ခိုး | လည်ချောင်း၏ အောက်အစွန်း၌တည်သော အရိုး သည် "အက္ခက"(ညှပ်ခိုး) မည်၏။

အက္ခဏာ (ဂ္ဂ) လျှပ်စစ်

အက္ခတ (နှ) ပေါက်ပေါက်

အက္ခတ * ပေါက်ပေါက်, မုယောစပါး, အနာမရှိသူ။|လာဇာသုစာ က္ခတံ |

အက္ခဒဿ . (ပ) တရားသူကြီး |ကြေးယူခြင်း, အမွေခွဲခြမ်းခြင်း အစရှိကုန်သော ငြင်းခုံခြင်းတရားတို့ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သူသည် "အက္ခဒဿ" (တရားသူကြီး) မည်၏။

အက္ခဒေဝီ (ပ) ကြွေအန်ကြူးသူ (ဝါ) လောင်းကစားသမား

အက္ခဒ္ဒတ္တ (ပ) ကြွေအန်ကြူးသူ

အက္ခရ (နှ) နိဗ္ဗာန်, အက္ခရာစာလုံး

အက္ခရ * လိပိ-အက္ခရာစာလုံး၊ မောက္ခ-နိဗ္ဗာန်။ |အက္ခရံ လိပိ မောက္ခေသု|

အက္ခိ (နှ) မျက်စိ

အက္ခိက (နှ) မျက်တောင်မွေး

အက္ခိဂ (နှ) မျက်တောင်မွေး

အက္ခိကောဋိ (နှ) မျက်ထောင့်

အက္ခိမလ္ဂ (နှ) မျက်နှာဝန်း

အက္ခေါဘိနီ (ဂ္ဂ) အက္ခောဘိနီ |ဝါးစည်း

(ပ) ပုလ္လိင်၊ (နှ) နှုံးလိင်၊ (ဂ္ဂ) ဂ္ဂဟ္ထိလိင်၊ (ဓာ) ဓာတုလိင်၊ (နို) နိပါတ်၊ (ဗျ) အဗျယ၊ (*) အဒေနကဘဏ်–ဟု မှတ်ချုပ်၊

http://www.dhammadownload.com

(ဝါးစည်းတိုင်း အလုံး(၆၀)ရှိသော ဝါးစည်း(၆၀)ကို ဖြတ်သွားသော စစ်တပ်က မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ကြေသွားစေနိုင်ပါလျှင် ထိုစစ်တပ်ကို "အကွောဘနီ"တပ်ဟု ဆိုပါသည်။

အကွောဘိနီသေနာ (ဣ) အကွောဘိနီစစ်တပ်

အခါတ (နာ) ထုံးအိုင်, နတ်ရေတွင်း

အခိလ (တိ) အလုံးစုံ

အဂ (ပ) သစ်ပင်, တောင်

အဂ- ** သေလ-တောင်၊ ရုက္ခ-သစ်ပင်။ (သေလရုက္ခေသွ-ဂေါ နဂေါ)

အဂဒ (ပ) ဆေး

အဂရု (နာ) အကျော်

အဂဋ္ဌ (နာ) အကျော်

အဂါဓ (နာ) အလွန်နက်သည်

အဂါရ (ပ) အိမ်

အဂ္ဂ (နာ) သစ်ပင်ဖျား, မြတ်သည် ပြဋ္ဌာန်းသည်, အစ အဦး

အဂ္ဂ-* အာဒိ-အစ၊ကောဋ္ဌာသ- အဖို့အစု၊ ကောဋ္ဌိ-အစွန်အဖျား၊ပုရတော-ရှေ့၊ (လိန်သုံး၌ဖြစ်မူ) ဝရ-မြတ်သည်။ (အာဒိ ကောဋ္ဌာသကောဋ္ဌိသု၊ ပုရတော ဂ္ဂံ ဝရေ တိသု။)

အဂ္ဂဇ (တိ) အစ်ကို

အဂ္ဂည (တိ) မြတ်သည် ပြဋ္ဌာန်းသည်

အဂ္ဂတော (ပ) ရှေးဦး

အဂ္ဂလတ္ထမ္ဘ (ပ) တံခါးတိုင်

အဂ္ဂိ (ပ) မီး

အဂ္ဂိဇာလာ (ဣ) ပတ္တကျီ (ပိတ်တကျည်)

အဂ္ဂိမန္ထ (ပ) တပတ်ဆေးပင်

အဂ္ဂိသညိတ (ပ) ကန့်ချုပ်နီပင်

အဂ္ဂိသာလာ (ဣ) မီးတင်းကုပ်

အဂ္ဃ (တိ) ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်း

အဂ္ဃ- * မူလ-အရင်အနှီး ဥစ္စာ၊ပူဇန-ဧည့်သည်တို့အား ပေးလှူပူဇော်ခြင်း။ (အဂ္ဃေါ မူလေစ ပူဇနေ)

အဂ္ဃိယ (ပ) အာဂန္တုကဝတ် ပြုခြင်း

အဃ (နာ) ကောင်းကင်, မကောင်းမှု, ညှဉ်းဆဲခြင်း

အဃ-* ပါပ-မကောင်းမှု၊ ဂဂန- ကောင်းကင်၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲ၊ဗျသန- ဆင်းရဲခြင်း (ပါပသို့ ဂဂနေ ဒုက္ခေ၊ ဗျသနေ စာဃ မုစ္စတေ။)

အက် (ပ) အမှတ်တံဆိပ်, ခါးပိုက်ရင်ခွင်

အက်-* ဥစ္ဆင်-ရင်ခွင်၊ လက္ခဏ- အမှတ်တံဆိပ်(ဥစ္ဆင်ေ လက္ခဏေ စာက်ော)

အက်ုရ (ပ) အညွန့်

အက်ုသ (ပ) ချွန်း (ဆင့်ဦးထိပ်၌ ထိုးကြောင်းဖြစ်သော လှံသည် အက်ုသ (ချွန်း) မည်၏)

အက်ောလ (ပ) စက်ကတုံးပင်

အက်ျ (ပ) ရင်ခွင်၌ထား၍ တီးအပ်သော မုရိုးစည်

အင် (ပ) အင်တိုင်း, ကိုယ်အင်ါ အစိတ်အပိုင်း

အင်- * (ပုလ္လိင် အင်သဒ္ဒါသည်) ဒေသ-အင်တိုင်း၊ (နပုံလိင် အင်သဒ္ဒါ သည်) ဗဟု-ကိုယ်၊အဝယဝ-အစိတ်၊ ဟေတု-အကြောင်း။ (အင်ါ ဒေသေ ဗဟု

http://www.dhammadownload.com

မှာ်၊ တထာ ဝယဝဟေတုသု။)
အင်္ဂါတ (နာ) အင်္ဂါဇာတ်
အင်္ဂုဏ (နာ) ကြမ်းပြင်
အင်္ဂဏ- ** ဘူမိဘာဂ-ရာဇင်္ဂဏ,စသော ကွင်းပြင်၊ကိလေသ-ကိလေသာ၊ မလ-အညစ်အကြေး။(ဘူမိဘာဂေ ကိလေသေစ၊မလေ စာင်္ဂဏ မုစ္စတေ
အင်္ဂဒ (နာ) လက်ကြပ်
အင်္ဂနာ (ကျ) မိန်းမ
အင်္ဂဝိဇ္ဇော (ပ) ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း
အင်္ဂဟာရ (ပ) ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း
အင်္ဂါနုသာရီ (ပ) အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ လျော်သော လေ
အင်္ဂီရ (ပ) မီးကျီးခဲ
အင်္ဂီရသ (ပ) ဘုရား
အင်္ဂုဋ္ဌ (ပ) လက်မ
အင်္ဂုလ (နာ) လက်သစ်
အင်္ဂုလီ (ကျ) လက်ချောင်း
အင်္ဂုလိမာန (တိ) လက်သစ်အတိုင်း
အင်္ဂုလိမ္ဖဒ္ဓါ (ကျ) အမှတ်တံဆိပ်ပါ လက်စွပ်
အင်္ဂုလိယက (နာ) လက်စွပ် (လက်ချောင်းဝတ် တန်ဆာသည် အင်္ဂုလိယက (လက်စွပ်)မည်၏)
အင်္ဂုလ္လာဘရဏ (နာ) လက်စွပ်
အစလ (တိ) တောင်
အစိရပ္ပဘာ (ကျ) လျှပ်စစ်
အစိရဝတီ (ကျ) အစိရဝတီမြစ်
အစေလက (ပ) တက္ကတွန်း
အစ္ဆနာ (ကျ) ပူဇော်ခြင်း
အစ္ဆန္တကောဓန (တိ) ဒေါသကြီးသူ
အစ္ဆယ (ပ) သေခြင်း,ကွယ်လွန်ခြင်း
အစ္ဆယ- ** အတိက္ကမ-လွန်ခြင်း၊ ဒေါသ-အပြစ်။(အစ္ဆယော တိက္ကမေ ဒေါသေ
အစ္ဆိ (နာ-ကျ) မီးလျှံ
အစ္ခိ- * မီးလျှံ, အရောင်။ (ဇာလံသူသွ စ္ခိ နော ပုမေ။)
အစ္ခိတ (တိ) ပူဇော်အပ်သည်
အစ္ခိမန္တု (ပ) မီး
အစ္ဆုတ (နာ) နိဗ္ဗာန်
အစ္ဆ (ပ) ဝက်ဝံ
အစ္ဆ-* (ပုလ္လိင် အစ္ဆ-သည်)ကျက္က -ဝက်ဝံ၊ (တိလိင် အစ္ဆ-သည်) ပဿန္န-ကြည်လင်သည်။(အစ္ဆော ကျက္ကေ ပုမေ ဝုတ္တော၊ပသန္နမ္ပိ တိလိင်္ဂိကော။)
အစ္ဆရ (နာ) အုံ့ဩဖွယ်
အစ္ဆရာ (ကျ) နတ်သမီး
အစ္ဆရိယ (နာ) အုံ့ဩအပ်သည်
အစ္ဆာဒန (နာ) အဝတ်အထည်
အစ္ဆာဒန- ** ဆဒန-အဖိုး၊ ဝတ္ထ-အဝတ်။ (ဆဒနေ စ္ဆာဒနံ ဝတ္ထေ)
အစ္ဆိ (နာ) မျက်စိ
အဇ (ပ) ဆိတ်
အဇဂရ (ပ) စပါးကြီးမွှေ
အဇည (နာ) ဘေးရန်
အဇပါလက (နာ) ပန်းဥ
အဇာ (ကျ) ဆိတ်မ
အဇိန (နာ) သားရေနယ်
အဇိနပတ္တာ (ကျ) လင်းနို့
အဇိနယောနိ (ပ) သမင်

http://www.dhammadownload.com

အဇိမှ (တိ) ဖြောင့်သည်
အဇိရ (နာ) ကြမ်းပြင်
အဇွ (ပ) ဤနေ့
အဇျက (ပ) ရုံးဖြူ, ပင်စိမ်းဖြူ
အဇျန (ပ) ထောက်ကြံ့
အဇျက္ခ (ပ) အကြီးအကဲ
အဇျတ္တ-*သသန္တာန-မိမိသန္တာန်၊ ဝိသယ-သမာပတ်ဟူသော ဝိသယဇျတ္တ၊ ဂေါစရ-အာရုံခြောက်ပါးဟူသော ဂေါစရဇျတ္တ။ (သသန္တာနေစ ဝိသယေ ဂေါစရေ ဇျတ္တ မုစ္စတေ။)
အဇျာစာရ (ပ) ကျူးလွန်ခြင်း
အဇျာရောဟ (ပ) အဇျာရောဟ ငါး
အဇျာသယ (ပ) အလို
အဇျေသနာ (ဣ) တိုက်တွန်းတောင်းပန်ခြင်း (ရိုသေခြင်း ရှေးရှိသော တိုက်တွန်းခြင်းသည် အဇျေသနာ(တောင်းပန်ခြင်း) မည်၏။)
အဇျောဟဋ (တိ) စားအပ်သည်
အဥန (နာ) မျက်စဉ်း
အဥလိ (ပ) လက်အုပ်
အဥသ (နာ) လမ်း,ခရီး
အည (တိ) တစ်ပါး, တစ်ခြား
အညတရ (တိ) တစ်ပါး, တစ်ခြား
အညထာဘာဝ (ပ) ဖောက်ပြန်ခြင်း
အညဒတ္ထု (နိ) စင်စစ်
အညာ (ဣ) အရဟတ္တဖိုလ်
အညာဏ (နာ) မသိခြင်း
အဋဋ (နာ) အဋဋသင်္ချာ
အဋနိ (ဣ) ညောင်စောင်းပေါင်
အဋဝိ (ဣ) တော
အဋ (ပ) ပစ္စင်ပြအိုး
အဋ- ** ယုတ္တ-ဈေးရုံ,အဋာလ-ပြအိုး, အဋိတ-ကျင်နာနှိပ်စက်ခြင်း (ယုတျဋာလဋိတေသွ ဋော)
အဋဟာသ (ပ) ပြင်းစွာရယ်ခြင်း (ပြင်းစွာ ရယ်ခြင်းသည် အဋဟာသ မည်၏။)
အဋာလက (ပ) ပစ္စင်ပြအိုး
အဌက (ပ) အဌကမည်သော ရသေ့
အဌဝီကသရ - အဂိါရှစ်ပါးရှိသောအသံ (၁။သန့်ရှင်းသည်၊ ၂။သာယာသည်၊ သိလွယ်သည်၊ ၄။နာချင်ဖွယ်ရှိသည်၊ ၅။ဖရိဖရဲ မကွဲသည်၊ ၆။လုံးသည်၊ ၇၊ နက်သည်၊ ၈။ပဲ့တင်ထပ်သည်။)
အဌပရိက္ခရာ - ပရိက္ခရာရှစ်ပါး၊ (၁။သပိတ်၊ ၂။အပေါ်ရုံ ဧကသီ၊ ၃။သင်းပိုင်၊ ၄။ဒုကုဋ်၊ ၅။ခါးပန်းကြိုး၊ ၆။ပဲခွပ်၊ ၇။အပ်၊ ၈။ရေစစ်။)
အဌပရိသာ- ပရိသတ်ရှစ်ပါး (၁။တာဝတိသာနတ်၊ ၂။ပုဏ္ဏား၊ ၃။မင်း၊ ၄။မာရ်နတ်၊ ၅။သူဌေးသူကြွယ်၊ ၆။ရဟန်း၊ ၇။စတုမဟာရာဇ်နတ်၊ ၈။ဗြဟ္မာ။)
အဌာနရိယဝေါဟာရ- ရှစ်ပါးသော အနရိယ ဝေါဟာရ၊
အဌမဟာနိရယ (တိ) ကြီးသော ငရဲရှစ်ထပ်၊ (၁။သိဒ္ဓိုး၊ ၂။ကာဋသုတ်၊ ၃။မဟာရောရုဝ၊ ၄။ရောရုဝ၊ ၅။ပတာပန၊ ၆။အဝီစိ၊ ၇။သံယာတ၊ ၈။တာပန)
အဌပဒ (ပ-နာ) အန်စာပျဉ်

http://www.dhammadownload.com

အဠိ (နာ) အရိုး
အဖု (ပ) ထက်ဝက်,တစ်ဝက်
အဖု- * (ပုံး-နုပုံး အဖုသဒ္ဒါသည်) ဘာဂ-ထက်ဝက်သောအဖို့၊ (ဝါစ္စလိင်သို့ လိုက်သော အဖုသဒ္ဒါသည်)ဓန-ကြွယ်ဝသူ။(အဖော ဘု နိတ္ထိယံ ဘာဂေ၊ ဓနိမှိ ဝါစ္စလိင်္ဂိကော)
အဖုတိယ (တိ) နှစ်ခုခွဲ
အဖုတေယျ (နာ) နှစ်ခုခွဲ
အဖုယောဂ (ပ) ဂဠုန်တောင် တစ်ဖက် ချ၍ မိုးအပ်သောအိမ်
အဖုရတ္တ (ပ) သန်းခေါင်
အဖျဖု (တိ) သုံးခုခွဲ
အဏု (ပ) အဏုမြူ, နုည်းသည်။
အဏ္ဏ (နာ) ဌက်ဥ, သိုအိမ်, ဝေးစေ့
အဏ္ဏ- ** ကောသ-သိုအိမ်၊(ဝါ)ဝေးစေ့၊ ခဂါဒိ ဝီဇ-ဌက်,စသည်တို့၏အဥ။ (ကောသေ ခဂါဒိ ဝီဇေ ဏ္ဏံ၊)
အဏ္ဏဇ (တိ) အဥ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ (ဌက်မြွေ,စသော သတ္တဝါတို့သည် အဏ္ဏဇ မည်၏။)
အဏ္ဏဇ-** မိန-ငါး၊ ပက္ခိ-ဌက်။ (အဏ္ဏဇော မိန ပက္ခိသု)
အဏ္ဏပက (နာ) ကရွတ်ခွေ၊ ခေါင်းခု
အဏ္ဏ (ပ) ရေ
အဏ္ဏဝ (ပ) သမုဒ္ဒရာ
အတလမွဿ (တိ) အလွန်နက်သည်
အတသီ (ဏ္ဍ) နှမ်းကြပ်
အတိ (နိ) လွန်ကဲခြင်း
အတိ- ** အန္တောဘာဝ-အတွင်း၌ဖြစ်ခြင်း၊ဘုသတ္ထ-ပြင်းထန်ခြင်း၊အတိသယ-လွန်ကဲခြင်း၊ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်း၊ အတိက္ကမ-လွန်သွားခြင်း၊ဘူတဘာဝ-အတိတ်၊ပသံသာ-ချီးမွမ်းခြင်း၊ ဒဠှတ္ထ-မြဲမြံခြင်း။(အန္တောဘာဝ ဘုသတ္ထာတိ သယပူဇာသု တိတ္ထမေ။ဘူတဘာဝေ ပသံသာယံ၊ဒဠှတ္ထာဒေါ သိယာ အတိ
အတိက္ကမ (ပ) လွန်ခြင်း, ခုန်ကျော်ခြင်း
အတိစာရိဏီ (ဏ္ဍ) မယားငယ်
အတိတဏှ (တိ) အလွန်တပ်မက်မောသူ
အတိတဏှ-လောလုပ - တစ်ခုသော အာရုံ၌အဖန်တလဲလဲ လွန်စွာတပ်မက်သူသည် "အတိတဏှ-လောလုပ" မည်၏။
အတိထိ (ပ) ဇည့်သည်
အတိန္တိယ (တိ) ဏ္ဍန်ခြေငါးပါးကို လွန်သော အာရုံ
အတိပါတ (ပ) လွန်ခြင်း, ခုန်ကျော်ခြင်း
အတိမတ္တ (နာ) အပြင်းအထန်,အလွန်အကဲ
အတိမုတ္တ (ပ) ဘိန်းနွယ်(ကင်ပွန်း)
အတိမုတ္တက (ပ) စစ်ကြီးပင်
အတိရိတ္တ (တိ) ပိုလွန်သည်
အတိဝိသာ(ပ) တိဝုသ်ပင်
အတိသယ(ပ)အလွန်အကဲ အပြင်းအထန် လွန်ခြင်း၊ အလွန်အကဲ။
အတီဝ (နိ) လွန်ကဲခြင်း
အတ္တ (တိ) ပစ်အပ်သည်
အတ္တနိယ (တိ) မိမိနှင့်စပ်သူ
အတ္တဘာဝ (ပ) ကိုယ်
အတ္တမနတာ (ဏ္ဍ) ဝမ်းမြောက်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

အတ္တာ - (ပ) အသက်,လိပ်ပြာ,ဝိညာဉ် ကောင်၊ အတ္တ

အတ္တာ- ** စိတ္တ-စိတ်၊ကာယ-ကိုယ်၊ သဘာဝ-သဘော၊ပရမတ္တ-တိတ္တိတို့ သည် ကြဲဆအပ်သော ပရမအတ္တ(ဝါ) လောကကို ဖန်ဆင်းသော ပြဟ္မာမင်း (ထာဝရဘုရား) (စိတ္တေ ကာယေ သဘာဝေစ၊သော အတ္တာ ပရမတ္တနိ)

အတ္ထံ- ** အဒဿန-မမြင် ကွယ်ပျောက် ခြင်း၊ (အတ္ထံ အဒဿနေ)

အတ္ထ (ပ) ဥစ္စာ, နေဝင်တောင်

အတ္ထ- ** ပယောဇန-အကျိုး၊သဒ္ဓါဘိဓေ ယျ-သဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သော အနက်၊ဝုဒ္ဓိ-ကြီးပွားခြင်း၊ဓန-ဥစ္စာ၊ ဝတ္ထု-ဖြစ်၊ကာရဏ-အကြောင်း၊ နာသ-ပျက်စီးခြင်း၊ဟိတ-အစီးအပွား၊ ပစ္ဆိမ ပဒုတ-အနောက်တောင်၊ (ဝါ) နေဝင်တောင်။ (အတ္ထော ပယောဇနေ သဒ္ဓါ- ဘိဓေယျော ဝုဒ္ဓိယံ ဓနေ။ဝတ္ထုမှိ ကာရဏော နာသေ၊ဟိတေ ပစ္ဆိမ ပဒုတေ။)

အတ္ထနာ (ကာ) တောင်းခြင်း

အတ္ထသတ္ထ (နာ) မြေရွှေငွေ,အစရှိသော အကျိုးကို စောင့်သောကျမ်း (ဝါ) စာဏကျ,စသော နီတိကျမ်း

အတ္ထာပဂမ (ပ) ပျက်စီးခြင်း

အတ္ထိ - ထင်ရှားရှိခြင်း

အတ္ထိ (ကာ) တောင်းစားတတ်သူ

အတ္ထု-* ပြုစုခြင်း ရှေးရှိသော ဝန်ခံခြင်း (ဝါ)အပြစ်တင်ခြင်း ရှေးရှိသော ဝန်ခံခြင်း။ (ဥသူယောပဂမေ တ္ထုစ)

အတြ - (နိ) ထိုဌ်

အတြဇ (ပ) သား

အထ-* အနုန္တရာရမ္ဘ-အခြားမဲ့ အားထုတ် ခြင်း၊ပဌာ-အမေး၊ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့် ကာမ္မ။(အထောထာ နုန္တရာ ရမ္ဘ-ပဌေသု ပဒပူရဏော)

အထော-* အနန္တရာရမ္ဘ-အခြားမဲ့ အား ထုတ်ခြင်း၊ ပဌာ-အမေး၊ ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့်ကာမ္မ။ (အထောထာ နန္တရာ ရမ္ဘ- ပဌေသု ပဒပူရဏော။)

အဒဿန (နာ) ပျက်စီးခြင်း

အဒါသ (ပ) တော်လှန်သူ

အဒိတိ (ကာ) နတ်တို့၏ မိခင်

အဒုက္ခမသုခါ (ကာ) လျစ်လျူရှုခြင်း

အဒ္ဓ (ပ) စွတ်စိုသည်

အဒ္ဓက (နာ) ချင်း (ဂျင်း)

အဒ္ဓါ (ကာ) အဖြနက္ခတ်

အဒ္ဓိ (ပ) တောင်

အဒ္ဓ (နာ) အစိတ်၊တူသောအဖို့၊ခရီး

အဒ္ဓ-** ဘာဂ-အဖို့၊ ပထ-လမ်းခရီး ကာလ-အခါကာလ(နိပါတ်ဖြစ်မူ) ဇက်သ-စင်စစ်မုချ။(အဒ္ဓါ ဘာဂေ ပထေ ကာလေ၊ဇက်သဒ္ဓါ ဗျယံ ဘဝေ။)

အဒ္ဓါ (ကာ) အခါ၊ ခရီး

အဒ္ဓဂူ (ပ) ခရီးသွား

အဒ္ဓါန (နာ) ခရီးရှည် (အလွန်ရှည်ဝေ သော ခရီးသည် အဒ္ဓါန မည်၏။)

အဒ္ဓါန-*ကာလ-အခါ၊ ဗီဃဂွသ-ခရီးဝေး။

http://www.dhammadownload.com

(ကာလေ ဒီယဥ္ဇသေ ဒ္ဓါနံ)
အဒ္ဓိ (ပ) ထုတ်ချင်းပေါက် ခရီး
အဓမ (ပ) ယုတ်ညံ့သည်
အဓမ-*ကုစ္ဆိတ-စက်ဆုပ်အပ်သည်၊ ဦန-ယုတ်နိမ့်သည်။(အဓမော ကုစ္ဆိတေ ဦနေ)
အဓမဏ္ဏ (ပ) ကြွေးယူသူ, မြီစား
အဓရ (ပ) နှုတ်ခမ်း
အဓရ- ** (လိင်သုံး၌ဖြစ်မူ) အဓော-အောက်အဖို့၊ ဟီန-ယုတ်သူ၊ (ပုံလိင်၌ဖြစ်မူ)ဒန္တ စ္ဆဒ-နှုတ်ခမ်း။(အဓရောတီသွ ဓော ဟီနေ၊ပုမေ ဒန္တစ္ဆဒေပျထ
အဓိ- ** အဓိက-လွန်ကဲခြင်း၊ ဣဿရ-အစိုးရခြင်း၊ပါဌ-ရွတ်ဆိုခြင်း၊ အဓိဌာန-ဆောက်တည်ခြင်း၊ ပါပုဏန-ရောက်ခြင်း၊ နိစ္ဆယ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဥပရိတ္တ-အထက်၌ဖြစ်ခြင်း၊ အဓိဘဝန-လွှမ်းမိုးခြင်း၊ ဝိသေသန-အထူးပြုခြင်း။ (အဓိကိဿရ ပါဌာဒိဌာန ပါပုဏနေသွ ဓိ။ နိစ္ဆယေ စော ပရိတ္တာ ဓိ-ဘဝနေစ ဝိသေသနေ။)
အဓိက (ပ) ပိုလွန်သည်
အဓိကတ (ပ) အကြီးအကဲ, အရာရှိ
အဓိကရဏ-** ဝိဝါဒ-ဝိဝါဒါဓိကရဏ, အနုဝါဒါဓိကရဏ,စသည်၊ အာဓာရ-တည်ရာ၊ ကာရဏ-အကြောင်း။ (ဝိဇါဒေါ ဓိကရဏံ၊ သိယာ ဓာရေစ ကာရဏေ။)
အဓိကရဏီ (ဣ) ပေ
အဓိကောဌန (နဲ) စဉ်းတီတုံး
အဓိဂတ (ပ) အရိယာပုဂ္ဂိုလ်
အဓိစ္စကာ (ဣ) တောင်ထိပ် (တောင်၏ အထက်သည် အဓိစ္စကာ မည်၏။)
အဓိဌာန-* အဓိဌိတိ-ဆောက်တည်ခြင်း၊ အာဓာရ-တည်နေရာ၊ဌာန-ရပ်တည်ခြင်း။(အဓိဌိတိယ မာဓာရေ၊ ဌာနေ ဓိဌာန မုစ္စတေ။)
အဓိပ (ပ) အစိုးရသူ
အဓိပတိ (ဣ) အစိုးရသူ
အဓိပ္ပါယ (ပ) အလို
အဓိဘူ (ပ) အစိုးရသူ
အဓိမုတ္တိ (ပ) အလို
အဓိမောက္ခ (ပ) ဆုံးဖြတ်ခြင်း
အဓိရောဟိနီ (ဣ) သစ်သားလှေကား
အဓိဝစန (နဲ) အမည်
အဓိဝါသ-* ဝါသ-နေခြင်း၊ ဓူမာဒိ သခါရ-အခိုး အနံ့,စသည်ဖြင့် ထုံခြင်း၊ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆန-ဝန်ခံခြင်း။ (ဝါသေ ဓူမာဒိ သခါရေ-ဓိဝါသော သမ္မဋ္ဌိစ္ဆနေ။)
အဓိန (ပ) စပ်ဆိုင်သော အရာ
အဓိရ (ပ) မတည်ကြည်သူ
အဓုနာ (ဗျ) ယခုအခါ
အဓော (ဗျ) အောက်
အဓောဂမ (ပ) အောက်သို့ စုန်ဆင်းသော လေ
အဓောဘုဝန (နဲ) နဂါးပြည်
အန (နဲ) လှည်း
အနစ္ဆ (ပ) နောက်သည်
အနဓိဝရ (ပ) ဘုရား
အနန္တ (နဲ) နိဗ္ဗာန်

http://www.dhammadownload.com

အနန္တ (ပ) အနန္တနဂါးမင်း
အနဘိရွိ (တိ) သူတစ်ပါးအကျိုးမဲ့ကို ကြံခြင်း
အနယ-* ဗျသန-စည်းစိမ်,စသည် ပျက်စီးခြင်း၊ ဝိပတ္တိ-အကျိုးမဲ့ခြင်း။(အနယော ဗျသနေစေဝ၊ သန္ဓိဿတိ ဝိပတ္တိယံ)
အနရိယဝေါဟာရ ** ၁။အဖိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌဝါဒိတာ, ၂။အသုတေ သုတဝါဒိတာ၊ ၃။အမုတေ မုတဝါဒိတာ၊ ၄။အဝိညာတေ ဝိညာတဝါဒိတာ၊ ၅။ဖိဋ္ဌေ အဖိဋ္ဌဝါဒိတာ၊ ၆။သုတေ အသုတဝါဒိတာ၊ ၇။မုတေ အမုတဝါဒိတာ၊ ၈။ဝိညာတေ အဝိညာတဝါဒိတာ။
အနရိယ (ပ) ပုထုဇဉ်
အနလ (ပ) မီး
အနဝရတ (နှ) အမြဲ
အနာထပိဏ္ဍိက (ပ) အနာထပိဏ်
အနာဒရ (ပ) မရိုသေခြင်း, မလေးစားခြင်း
အနာမယ (နှ) အနာကင်းခြင်း, ကျန်းမာခြင်း
အနာမိကာ (ဣ) လက်သူကြွယ်
အနာရတ (နှ) အမြဲ
အနာလယ (နှ) နိဗ္ဗာန်
အနာသဝ (နှ) နိဗ္ဗာန်
အနိဒဿန (နှ) နိဗ္ဗာန်
အနိဗ္ဗိဒ္ဓါ (ဣ) ထုတ်ချင်း မပေါက်သော
အနိမိသ (ပ) နတ်
အနိမိသ- ** ဒေဝ-နတ်၊ မစ္ဆ-ငါး။ (ဒေဝ မစ္ဆေသွ နိမိသော)
အနိလ (ပ) လေ
အနိလပထ (ပ) ကောင်းကင်
အနိသမ္မကာရီ (တိ) မစဉ်း မစမ်း လုပ်တတ်သူ
အနိက (ပ-နှ) စစ်တပ်
အနိကဋ္ဌ (ပ) သက်တော်စောင့် (မင်းတို့၏ ကိုယ်တော်စောင့် အပေါင်းကို အနိကဋ္ဌ-ဟု ခေါ်ပါသည်။)
အနိတိက (နှ) နိဗ္ဗာန်
အနု- ** ပစ္ဆာ-နောက်၌ဖြစ်ခြင်း၊ ဘုသတ္ထ-ပြင်းထန်ခြင်း၊ သာဒိသတူခြင်း၊ အနုပစ္ဆိန္န-မပြတ်ခြင်း၊ အနုဝတ္တိ-အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ ဟိန-ယုတ်သည်၊ တတိယတ္ထ-သဟအနက်၊ အဓောဘာဂ-အောက်အဖို့၊ အနုဂတ-အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ ဟိတ-အစီးအပွား၊ ဒေသ-အရပ်၊ လက္ခဏ-လက္ခဏာအနက်၊ ဝိစ္ဆာ-ဝိစ္ဆာအနက်၊ ဣတ္ထမ္ဘူတ-ဣတ္ထမ္ဘူတအနက်၊ ဘာဂ-ဘာဂအနက်,စသည်။ (ပစ္ဆာ ဘုသတ္ထ သာဒိသျာ-နုပစ္ဆိန္နာ နုဝတ္တိသု။ဟီနေ စ တတိယတ္ထာ-ဓောဘာဂေသွ နုဂတေ ဟိတေ။ဒေသေ လက္ခဏာ ဝိစ္ဆေတ္ထ-မ္ဘူတ ဘာဂါဒိကေ အနု။)
အနုကမ္မာ (ဣ) သနားခြင်း
အနုဂ္ဂမ (ပ) အစဉ်
အနုစရ (ပ) ရဲဘော်
အနုစ္ဆဝိက (နှ) လျောက်ပတ်သည်
အနုဇ (ပ) ညီ, ညီငယ်
အနုဇီဝိ (ပ) မင်းမှူထမ်း, လခစား
အနုဇ္ဇ (ပ) ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသူ

http://www.dhammadownload.com

အနုတာပ (ပ) နောင်တ ပူပန်ခြင်း
အနုတ္တရ (ပ) မြတ်သည် ပြဋ္ဌာန်းသည်
အနုတ္တရ-*ဥတ္တရ ဝိပရီတ-ယုတ် ညံ့သည် သေဋ္ဌ-မြတ်သည်၊ (တိလိင်) (ဥတ္တရဝိပရီတေစ၊ သေဋ္ဌေစာ နုတ္တရံ တိသူ။)
အနုဒိသာ (ဣ) ထောင့်အရပ်
အနုဒ္ဒယာ (ဣ) သနားခြင်း
အနုပုဗ္ဗိ (ဣ-နာ) အစဉ်
အနုပဒ္ဓ-*ပကတာနိဝတ္တ-ပကတိ သဘောမှ မနစ်သည်၊ (ဝါ)အားထုတ် အပ်သောပုဒ်၏ နဒီသောတ,စသော နည်းဖြင့် အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ နဿ-နက္ခရ-ကျေလေသော ဏအနုဝန်, စသည်။ (အနုပဒန္မော တု ပကတာနိဝတ္တေ နဿ နက္ခရေ။)
အနုယောဂ (ပ) အမေး
အနုရာဓ (ဣ) အနုရာဓ နက္ခတ်
အနုရောဓ (ပ) လိုက်လျောခြင်း, မဆန့်ကျင်ခြင်း
အနုလာပ (ပ) အဖန်ဖန်ပြောဆိုသော စကား, အထပ်ထပ်ပြောသော စကား
အနုဝတ္တန (နာ) လိုက်လျောခြင်း
အနုဝါဒ (ပ) ကဲ့ရဲ့ခြင်း
အနုသယ-* ပစ္စာတာပ-နောင်တ ပူပန်ခြင်း၊ အနုပဒ္ဓ-အစဉ်ဖွဲ့ခြင်း (အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း) ရာဂါဒိ-ရာဂ,စသော အနုသယ ခုနစ်ပါး။(ပစ္စာတာပါနုပဒ္ဓေသု၊ရာဂါဒေါ နုသယော ဘဝေ)
အနုသာသန (နာ) ဆုံးမခြင်း
အနုသိဋ္ဌိ (ဣ) ဆုံးမခြင်း
အနုဿတိ (ဣ) အောက်မေ့ အမှတ်ရခြင်း
အန္ဓနက (နာ) အလုံးစုံ
အန္ဓပ (ပ) စိမ့်မြေ
အနောတတ္တ (ပ) အနောတတ်အိုင်
အန္ဓ (ပ) သေခြင်း
အန္ဓ (နာ) အဆုံး
အန္ဓ- ** သမီပ-အနီး၊ အဝသာန-အဆုံး၊ ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ၊ ဒေဟာဝယဝ-အဦ၊ ကောဋ္ဌာသ-အဖို့အစု၊ နာသ-ပျက်စီးခြင်း၊ သီမာ-အပိုင်းအခြား၊ လာမက-အယုတ်။ (လိင်အားဖြင့် -ပုလ္လိင်,နပုံလိင်) (အန္ဓောနိတ္ထိ သမီပေစာ-ဝသာနေ ပဒပူရဏေ။ဒေဟာဝယဝေ ကောဋ္ဌာသေ၊ နာသေ သီမာသု လာမကေ။)
အန္ဓက (ပ)မာရ်နတ်
အန္ဓဂ္ဂတ- (တိ) အကျူးဝင်သည်
အန္ဓရ (နာ) ခါးဝတ်အထည်,အတွင်း
အန္ဓရ- * မဗ္ဘ-အလယ်၊ ဝတ္ထ-အဝတ်အည-တစ်ပါး၊ ခဏ-အခွင့်ကာလ၊ ဩကာသ-အကြားအလပ်၊ ဩဓိ-အပိုင်းအခြား၊ဟေတု-အကြောင်း၊ ဗျဝဓာန-ခြားဆီးခြင်း,ကွယ်ခြင်း၊ ဝိနာဝတ္ထ-ကင်းခြင်းဟူသောအနက်၊ ဘေဒ-အထူး၊ ဆိဒ္ဒ-အပေါက်၊ မန-စိတ်။ (အန္ဓရံ မဗ္ဘ ဝတ္ထညေ-ခဏောကာသောဓိ ဟေတုသု။ ဗျဝဓာနေ ဝိနာတ္ထေစ၊ဘေဒေ ဆိဒ္ဒေ မနသျုပိ)
အန္ဓရဓာန (နာ) အပိတ် အဖုံး

http://www.dhammadownload.com

အန္တရဝါသက (ပ) ခါးဝတ်အထည်
အန္တရာ (ဗျ) အတွင်း,အယ်,အကြား
အန္တရာယ (နာ) အန္တရာယ်
အန္တရီပ (နာ) ကြည်းကုန်း, ကျွန်း (ရေလယ်ခွံတည်သော ကြည်းကုန်းသည် အန္တရီပ မည်၏။)
အန္တရီယ (နာ) ခါးဝတ် အထည်
အန္တရေန (ဗျ) ကြဉ်ခြင်း၊ အတွင်း,အလယ်, အကြား။
အန္တလိက္ခ (နာ) ကောင်းကင်
အန္တဝဏ္ဏ (နာ) သုဒ္ဓမျိုး
အန္တိက (တိ) နီးသည်,အနီး
အန္တိမ (တိ) အဆုံး,နောက်ဖျား
အန္တေပုရ (နာ) မောင်းမဆောင်
အန္တေဝါသီ (ပ) တပည့်
အန္တော (နိ) အတွင်း,အလယ်,အကြား
အန္တောဂဓ (တိ) အကျုံးဝင်သည်, အတွင်းဝင်သည်
အန္တောဇာတ (ပ) အိမ်ပေါက်ကျွန်
အန္ထုက (ပ) ထူး, ဆင်ထူး
အန္ဓ (ပ) နှစ်ဖက်ကန်း (မျက်စိနှစ်ဘက်ကင်းဆိတ်သူသည် အန္ဓ မည်၏။)
အန္ဓကာရ (ပ) အမိုက်မှောင်
အန္ဓတမ (နာ) တခဲနက်သော အမိုက်မှောင်
အန္ဓ (နာ) ထမင်း
အန္ဓ-* သြဒန-ထမင်း၊ ဘုတ္တိ-စားခြင်း။ (အန္ဓ မောဒန ဘုတ္တိသု)
အန္ဓယ (ပ) အမျိုးအန္ဓယ်
အန္ဓေသနာ (ဣ) ရှာမှီးခြင်း
အန္ဓေသိတ္ဝ (တိ) ရှာမှီးအပ်သည်

အပ-* နိဒ္ဒေသ-ညွှန်ပြခြင်း၊ ဝဇ္ဇန- ကြဉ်ခြင်း၊ ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်း၊ အပဂတ-ကင်းခြင်း၊ ဝါရဏ-တားမြစ်ခြင်း၊ ပဒုဿန-ပြစ်မှားခြင်း၊ ဂရဟာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ စောရိကာဒိ-ခိုးခြင်း,စသည်။ (နိဒ္ဒေသေ ဝဇ္ဇနေ ပူဇာ-ပဂတေ ဝါရဏေပိစ။ပဒုဿနေစ ဂရဟာ-စောရိကာဒေါ သိယာ အပ။)
အပကွာမ (ပ) ထွက်ပြေးခြင်း
အပစယ (ပ) ပျက်စီးခြင်း
အပစယ-** ခယ-ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်း၊ အစွန-ပူဇော်ခြင်း။ (ခယေ စွနေ အပစယော)
အပစာယိတ (တိ) ပူဇော်အပ်သည်
အပစိတ (တိ) ပူဇော်အပ်သည်
အပစိတိ (ဣ) ပူဇော်ခြင်း
အပစိတိ-* အစွန-ပူဇော်ခြင်း၊ ခယ-ကုန်ခြင်း,ပျက်စီးခြင်း။ (အပစိတာ စွနေ ခယေ)
အပဇ္ဇ (နာ) သား
အပဇ္ဇကွ (နာ) မျက်ကွယ် (ဣန္ဒြေငါးပါးကိုလွန်သော အာရုံသည် အပဇ္ဇကွ)
အပဏ္ဏက (တိ) မချွတ်ယွင်းသည်
အပထ (နာ) လမ်း မဟုတ်
အပဒါန-*ခဏ်နုန-ဖြတ်ခြင်း၊ ဣတိ ဝုတ္တေစ ကမ္မနိ-ဤသို့ ငါကျင့်ဖူးပြီဟု ဆိုအပ်သော ကောင်း, မကောင်းသော အမှု။ (ခဏ်နေ တု ပဒါနဒ္ဓ၊ ဣတိ ဝုတ္တေစ ကမ္မနိ။)
အပဓေယ-* နိမိတ္တ-အကြောင်း၊ ဆလ-

http://www.dhammadownload.com

အမြွက်ထောင်ခြင်း, စဉ်းလဲခြင်း။ ကထန-ပြောဆိုခြင်း။(အပဒေသော နိမိတ္တေစ၊ဆလေစ ကထနေ မတော

အပဓာရဏာ (နာ) အဖုံး အပိတ်

အပမာရ (ပ) ဝက်ရှူးနာ

အပရဂေါယာန (နာ) အနောက်ကျွန်း

အပရဏ္ဏ (နာ) ပဲနောက်,စသော ပဲမျိုး

အပရသေလ (ပ) အနောက်တောင်, နေဝင်အရပ်

အပရာဇိတာ (ကွ) အောင်မဲညှိပင်

အပရာဓ (ပ) အပြစ်

အပလောကိတ (နာ) နိဗ္ဗာန်

အပဝဂ္ဂ (ပ) နိဗ္ဗာန်

အပဝဋ္ဋ-** ပရိစ္ဆာဂ-စွန့်ကြဲခြင်း၊ အဝသာန-အဆုံး၊ ဝိမုတ္တိ-နိဗ္ဗာန်။(အပဝဂ္ဂေါ ပရိစ္ဆာဂါ၊ဝသာနေသုဝိမုတ္တိယံ)

အပဝဿန (နာ) ပေးကမ်း စွန့်ကြဲခြင်း

အပဝါဒ (ပ) ကဲ့ရဲ့ခြင်း

အပသဒ္ဒ (တိ) အပြုန်, ဆန့်ကျင်ဘက် (လက်ျာဘက်ဖြစ်သော ကိုယ်သည် အပသဒ္ဒ မည်၏။)

အပသွာရ (ပ) ဝက်ရှူးနာ

အပါင် (ပ) မျက်ထောင့်, မှန်ကူ

အပါင်-* နေတ္တန္တ-မျက်ထောင့်၊ စိတ္တက-မှန်ကူ။(နေတ္တန္တေ စိတ္တကေ ပါဂိ)

အပါစီ (ကွ) တောင်အရပ်

အပါန (နာ) ဝင်သက်လေ

အပါမဂ္ဂ (ပ) တောကြက်မောက်ပင်၊ စစ်သိမ်ပင်

အပါရ (နာ) နိဗ္ဗာန်, ဤမှာဘက်ကမ်း

အပိ-** သမ္ဘာဝန-ချီးမြှောက်ခြင်း၊ ဂရဟာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ အပေက္ခ-ငဲ့ခြင်း၊ သမုစ္စယ-ပေါင်းဆည်းခြင်း၊ ပဥ္စ-အမေး၊ သံဝဏ္ဏ-အပိတ်,ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ အာသီသတ္ထ-တောင့်တခြင်း အနက်။(သမ္ဘာဝနေစ ဂရဟာ-ပေက္ခာသုစ သမုစ္စယေ။ပဥ္စေ သံဝရဏေစေဝ အာသီသတ္ထေ အပိ ရိတံ။)

အပိဓာန (နာ) အပိတ်,အဖုံး

အပုည (နာ)မကောင်းမှု, အကုသိုလ်

အပူပ (ပ) မုန့်

အပွ (တိ) နည်းသည်

အပွနာ (ကွ) အကြဲ, ဝိတက်

အပွမာရိသ (ပ) ဟင်းစကွဲပင်, ဆူးပေါက်ပင်

အပွိယဝါဒီ (တိ) ကဲ့ရဲ့ဖွယ်စကား ပြောသူ

အပွေဝ (ဗျ) ယုံမှားခြင်း

အပွေဝနာမ (ဗျ) ယုံမှားခြင်း

အပ္ပောဋ္ဌာ (ကွ) တောစံပယ် (တောကြက်နုံး)

အဖလာ (ကွ) အဖိုပင်

အဗဒ္ဓ (နာ) မစပ်စကား (အပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှ ကင်းသောစကားကို အဗဒ္ဓ ဟု ခေါ်ပါသည်။)

အဗဒ္ဓမုခ (တိ) နှုတ်ကြမ်းသူ

အဗဗ (နာ) အဗဗသစ်ပင်

အဗလာ (ကွ) မိန်းမ

အဗာဓ (တိ) အဆီးအတား မရှိသည်

အဗ္ဗာဒ (နာ)အဗ္ဗာဒသစ်ပင်

http://www.dhammadownload.com

အဗ္ဘ (နာ) ကောင်းကင်
အဗ္ဘ (တိ) မိုးတိမ်, ကျောက်
အဗ္ဘ- ** မေယ-မိုးတိမ်၊ ဝိဟာယသ-ကောင်းကင်။
(မေယေ တွဲဗ္ဘံ ဝိဟာယသေ)
အဗ္ဘက (နာ) လချေး (အဖြိုက်နက်)
အဗ္ဘက္ခာန (နာ) စွပ်စွဲခြင်း (သင်သည် ငါ၏ ဥစ္စာရွှေတစ်ရာကို ချေးငှားဖူးပြီ, စသည်ဖြင့် မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်းသည် အဗ္ဘက္ခာန မည်၏။)
အဗ္ဘ န္တရ (နာ) အတွင်း (၂၈-တောင်ပမာဏရှိသောအရပ်သည် အဗ္ဘန္တရ။
အဗ္ဘုတ (တိ) အံ့သြခြင်း
အဗ္ဘုတ (ပ) လောင်းကြေး
အဗ္ဘုတ- ** (သုံးလိန် အဗ္ဘုတသဒ္ဒါသည်) အစ္ဆရိယ-အံ့ဖွယ်၊ (ပုလ္လိင် အဗ္ဘုတ-သဒ္ဒါသည်) ပဏ-လောင်းတမ်း။
(အဗ္ဘုတော စ္ဆရိယေ တိသု၊ ပဏေ စေဝါ ဗ္ဘုတော ပုမေ။)
အဗျာပဇ္ဇ (နာ) နိဗ္ဗာန်
အဗျာသေက (နာ) ကြည့်ရှု၍ မရောင့်ရဲနိုင်သည့် ဝတ္ထု (စိတ်,မျက်စိတို့၏ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝတ္ထုသည် အဗျာသေက မည်၏။)
အဘယာ (ဣ) ဖန်ခါးပင်
အဘာဝ-* နာသ-ပျက်စီးခြင်း၊ အသတ္တ-ထင်ရှားမရှိသည်၏ အဖြစ်။
(နာသာသတ္တေသွ ဘာဝေါ ထ)
အဘာသန (နာ) ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း
အဘိ-* အာဘိမုချ-ရှေးရှုသည်၏ အဖြစ်၊ ဝိသိဋ္ဌ-ထူးကဲခြင်း၊ ဥဒ္ဓကမ္မ- အထက်၌ပြုခြင်း၊ သာရုပ္ပ-လျောက် ပတ်ခြင်း၊ ဝုဒ္ဓိ-ပွားခြင်း၊ ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်း၊ အဓိက-လွန်ကဲခြင်း၊ ကုလာသစ္စ-အမျိုးကောင်း မမှန်ခြင်း၊ လက္ခဏာဒိ-လက္ခဏအနက်,စသည်။
(အာဘိမုချ ဝိသိဋ္ဌုဒ္ဓ-ကမ္မ သာရုပ္ပ ဝုဒ္ဓိသု။ပူဇာဓိက ကုလာသစ္စ-လက္ခဏာဒိမှိ စာပျထ။)
အဘိက္ကန္တ- ** သုန္ဒရ-ကောင်းသည်၊ အဘိက္ကမ-ရှေ့သို့တက်ခြင်း၊ အဘိရူပ-လွန်သောအဆင်း၊ ခယ-ကုန်ခြင်း,ပျက်စီးခြင်း၊ အဗ္ဘနုမောဒန-ဝမ်းမြောက်ခြင်း။
(ဝါစ္စလိဂေါ် အဘိက္ကန္တော၊သုန္ဒရမှိ အဘိက္ကမေ။ အဘိရူပေ ခယေ ဝုတ္တော၊ တထေ ဝဗ္ဘနုမောဒနေ။)
အဘိက္ခဏံ (နိ) အဖန်တလဲလဲ မပြတ်
အဘိချာ-* နာမ-အမည်၊ ကန္တိ- တင့်တယ်ခြင်း။ (အဘိချာ နာမကန္တိသု)
အဘိဇန (ပ) အမျိုးအနွယ်, ပေါက်ဖွားရာအရပ်
အဘိဇန- ** ကုလ-အမျိုး၊ ဥပ္ပတ္တိဘူမိ-ပေါက်ဖွားရာအရပ်။(ကုလေ တွ ဘိဇနော ဝုတ္တော၊ဥပ္ပတ္တိ ဘူမိယမ္ပိစ။)
အဘိဇာတ-* (တိ) ဗုဓ-ပညာရှိ၊ကုလဇ-အမျိုးကောင်းသား။
(ဗုဓေ ဘိဇာတော ကုလဇေ။)
အဘိဇ္ဈာ (ဣ) တဏှာ
အဘိည (နာ) လိမ္မာသူ,လူလိမ္မာ,ပညာတတ်

http://www.dhammadownload.com

အဘိညာဏ (နာ) အမှတ်တံဆိပ်
အဘိညာတ (တိ) ထင်ရှားကျော်ဇောသူ
အဘိဏှံ (နိ) အဖန်တလဲလဲ, မပြတ်
အဘိတော (နိ) အနီး
အဘိတော- * အာသန္န-အနီး၊ အဘိမုခ-ရှေးရှုခြင်း။ဥဘယတောဒိက-ဥဘယတောသဒ္ဒါ,စသည်၏အနက်။ (ဥလွာ သန္နေတု အဘိတော-ဘိမုခေါ ဘယတောဒိကော။)
အဘိဒေါသ (ပ) ညည့်ဦးယံ
အဘိဓာန (နာ) အမည်
အဘိဓာန်ကျမ်း-* သစ်ပင်,စသည်တို့၏ အမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သောကျမ်း သည် အဘိဓာန်ကျမ်း မည်၏။
အဘိနယ (ပ) ကိုယ်ဟန်ပြမှု (ပြသင့်သောဓားဖြင့် ခုတ်ဟန်,စသည်ကို လက်, စသည်ဖြင့် ပြခြင်းသည်(ဝါ) စိတ်အလိုကို ကိုယ်အမူအရာဖြင့် ပြခြင်းသည် အဘိနယ မည်၏။)
အဘိနဝ (ပ) အသစ်
အဘိမာန (ပ) မာန်မူခြင်း၊ မာန်တက်ခြင်း
အဘိမာန- ** ဓနာဒိဒပ္ပ-ဥစ္စာ,စသည်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောမာန်၊ ပညာ-ပညာ။ (ဓနာဒိ ဒပ္ပေ ပညာယ- အဘိမာနော မတော ထောစ။)
အဘိလာဝ (ပ) ရိတ်ဖြတ်ခြင်း
အဘိလာသ (ပ) တဏှာ
အဘိဝါကျ (နာ) ကျူးလွန်စော်ကားသောစကား၊ မတရားပြောခြင်း (ရှစ်ပါးသော အနရိယဝေါဟာရတို့၏ အစွမ်းဖြင့် လွန်ကျူးခြင်းကို ပြတတ်သော စကားသည် အဘိဝါကျမည်၏
အဘိဝါဒန (နာ) ရှိခိုးခြင်း
အဘိသင် (ပ) ဆဲရေးခြင်း
အဘိသန္ဓိ (ပ) အလို
အဘိသာရိကာ (ကွာ) လင့်ထံသွားသော မိန်းမ (လင်ကို အလိုရှိ၍ ချိန်းချက်ရာသို့ သွားသော မိန်းမသည် အဘိသာရိကာ မည်၏။)
အဘိဟိတ (တိ) ဆိုအပ်,ဟောအပ်သည်
အဘျာသ (တိ) နီးသည်, အနီး
အမစ္စ (ပ) အမတ်
အမတ (နာ) နိဗ္ဗာန်,နတ်ဩဇာ,နတ်ထမင်း
အမတ- ** အပဝဂ္ဂ-နိဗ္ဗာန်၊ သလိလ-ရေသုဓာ-နတ်သုဓာ (နတ်ထမင်း)။ (အပဝဂ္ဂေစ သလိလေ၊ သုဓာယံ အမတံ မတံ။)
အမတပ (ပ) နတ်
အမတာ (ကွာ) ဆီးဖြူ, သျှစ်သျှား
အမတ္တ (နာ) အိုး, ခွက်
အမရ (ပ) နတ်
အမရာဝတီ (ကွာ) သိကြားမင်း၏ မြို့တော်
အမလ (နာ) လရောင် (အဖြူရောင်နက်)
အမာ-* သဟ-တကွအနက်၊ သမီပ- အနီးအနက်။(အမာ သဟ သမီပေထ)
အမာဝသီ (ကွာ) လကွယ်နေ့ (လကွယ်ဖြစ်သော ပန္နရသီသည် အမာဝသီ)
အမာဝါသီ (ကွာ) လကွယ်နေ့(လကွယ်ဖြစ်သော ပန္နရသီသည် အမာဝါသီ)
အမိတ္တ (ပ) **မုန်သူ**

http://www.dhammadownload.com

အမိလာတ (ပ) မည်းပန်း (ဝါ)နှင်းဆီ
အမု- ** ပရ-မျက်ကွယ်(ဝါ)တမလွန်ဘဝ၊ အတြ-မျက်မှောက်(ဝါ)ဤဘဝ။ (လိင်အားဖြင့် တိလိင်) (ပရသို့ အတြ တီသွ မု)
အမုတ္တ (နှ) သန်လျက်, ဓားမြောင်, စသော လက်နက်
အမုတြ (နှိ) တမလွန်ဘဝ
အမောဟ (ပ) ဥာဏ်, ပညာ
အမ္ဗ (ပ) သရက်
အမ္ဗဋ္ဌာ (ဣ) ကြွက်နပေါင်း
အမ္ဗဏ (နှ) တစ်ဆယ့်တစ်စိတ်၊ တစ်အမ္ဗဏ
အမ္ဗဏ (နှ) လုံးထွင်းလှေ၊ စည်ပိုင်း
အမ္ဗဏ- * ဒေါဏိ-စကျင်းစည်ပိုင်း၊ ဧကာ ဒသဒေါဏပွမာဏက-တစ်ဆယ့်တစ်စိတ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော တို့, အထူး။ (အမ္ဗဏံ ဒေါဏိယံ စေကာ ဒသဒေါဏပွမာဏကေ။)
အမ္ဗရ (နှ) ကောင်းကင်၊ အဝတ်အထည်
အမ္ဗရ- ** ခ-ကောင်းကင်၊ ဝတ္ထ-အဝတ်။ (အထာ မ္ဗရဉ္စ ခေ ဝတ္ထေ)
အမ္ဗာ (ဣ) အမိ
အမ္ဗာဋက (ပ) ဝှေးပင်, ဂွေးပင်
အမ္ဗိလ (ပ) အချဉ်
အမ္ဗု (ပ) ရေ
အမ္ဗုဇ (ပ) ငါး
အမ္ဗုဇာကရ (ပ) တစ်ဖက်ဆည်ကန်
အမ္ဗုဇိနီ (ဣ) ကြာတော, ကြာအိမ်
အမ္ဗုဒ (နှ) မိုးတိမ်
အမ္ဗုရေ (နှ) မိုးတိမ်
အမ္ဘော (နှိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
အမ္ဘာ (ဣ) အမိ
အယ (ပ) သံ
အယန (နှ) ခရီး
အယန- * ဂမန-သွားခြင်း၊ ပထ-ခရီးလမ်း (အယနံ ဂမနေ ပထေ)
အယောဂ္ဂ (ပ-နှ) ကျည်ပွေ့
အယောယန (ပ) သံတူ
အယျ (ပ) အမျိုးမြတ်သူ၊ အစိုးရသူ
အယျက (ပ) အဘိုး
အယျိကာ (ဣ) အဘွား
အရ (နှ) အလျင်အမြန်
အရဥရ (ပ) အိုးစရည်း(ရေလှောင်အိုးကြီး)
အရည (နှ) တော
အရညာနီ (ဣ) တောကြီး (မြိုင်ကြီး)
အရဏီ (ပ-ဣ) ပွတ်ကျည်,ပွတ်ခုံ
အရတီ (ဣ) အရတီနတ်သမီး
အရဝိန္ဒ (နှ) ကြာ
အရဟတ္တ (နှ) အရဟတ္တဖိုလ်
အရဟဒ္ဓဇ (ပ) သက်နိုး
အရဟာ (ပ) ရဟန္တာ
အရဟိတ (တိ) ပူဇော်အပ်သည်
အရာတိ (ပ) ရန်သူ
အရိ (ပ) ရန်သူ
အရိဋ္ဌ (ပ) ကင်ပွန်းတော်၊ (ပုတီးနက်၊ ကုလားကင်ပွန်း) တမာ၊ ကျီးငှက်
အရိဋ္ဌ-*(နပုံလိန် အရိဋ္ဌသဒ္ဒါသည်) တက္ကရက်တက်၊ မရဏလိင်-သေအံ့သည်ကို သိကြောင်းအမှတ်၊ အသုဘ-

http://www.dhammadownload.com

မတင့်တယ်သည်၊ သုဘ-တင့်တယ်သည်။ (ပုလ္လိင် အရိဋ္ဌသဒ္ဒါသည်) အာသဝ-ကြာမြင့်စွာ ထုံအပ်သော ဆေးရည်အထူး၊ ကာက-ကျီးငှက်၊ နိမ္ဗ-တမာပင်၊ ဖေနိလဒ္ဓမ-မျောက်မင်း သွေးခဲပင် (ကင်ပွန်းတော်ပင်) (တက္ကေ မရဏလိင်္ဂေ၀၊ အရိဋ္ဌ အာသုဘေ သုဘေ။အရိဋ္ဌော အာသဝေ ကာကေ၊နိမ္ဗေ၀ ဖေနိလဒ္ဓါမေ။)

အရိတ္တ (နှ) ထိုးဝါး, လှော်တက်,ပဲ့တက်

အရိယ (ပ) အရိယာ၊ မြတ်သည်, ပြဌာန်းသည် (ရအပ်ပြီးသော လောကုတ္တရာတရားရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရိယ မည်ကုန်၏။)

အရိယ-* (လိင်သုံးပါး၌ဖြစ်မူ) သောတာပန္နာဒိက-သောတာပန်,စသည်၊အဂ္ဂ-မြတ်သည်၊ (ပုလ္လိင်၌ဖြစ်မူ) ဗွိဇ-ပြာဟွဇ,ခတ္တိယ,ဝေဿ-ဟူသော အရိယာ လူမျိုး။ (သောတာပန္နာဒိကေ အဂ္ဂေ၊ အရိယော တီသု ဗွိဇေ ပုမေ။)

အရိသ (နှ) ဒူလာ မြင်းသရဲက်နာ

အရူ (နှ) ပေါက်သောအနာ

အရူဏ (ပ) အရုဏ်, နှေးဦးစွာ တက်သော အရောင် (တက်သောနေ၏ နှေးဦးစွာ တက်လာသော အရောင်သည် အရူဏ (အရုဏ်) မည်၏။(ဝါ) စဉ်းငယ်နီသော အဆင်းသည် အရူဏ (အရုဏ်) မည်၏။)

အရူဏ-* ရဲသိဘေဒ-နေအရုဏ်အရောင်၊ အဗျတ္တရာဂ-စဉ်းငယ်နီသော အဆင်း လောဟိတ-နီသော အဆင်း။ (အရုဏော ရဲသိဘေဒေစာ-ဗျတ္တ ရာဂေစ လောဟိတေ။)

အရူပ (နှ) နိဗ္ဗာန်

အရေ (နှိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း

အလံ (နှိ) မြစ်ခြင်း

အလံ-* ဘူသန-တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ ဝါရဏ-တားမြစ်ခြင်း၊ ပရိယတ္တိ-စွမ်းနိုင်ခြင်း (ဘူသနေ ဝါရဏော စာလံ၊ ဝုစ္စတေ ပရိယတ္တိယံ။)

အလကမန္ဒာ (ဣ) ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းမြို့တော်

အလကာ (ဣ) အလကာမြို့တော် (ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း၏ မြို့တော်သည် အလကာ မည်၏။)

အလက္က (ပ) နွေးရူး၊ မရိုးဖြူ (ရူးသော အဖြစ် စသည်သို့ ရောက်သော နွေးကို အလက္ကာ-ဟု ခေါ်သည်။)

အလက္ခိ (ဣ) သူယုတ်

အလဂဒ္ဒ (ပ) မြွေ

အလင်္ကာရ (ပ) အဆင်တန်ဆာ

အလင်္ကာကျမ်း- ပညာရှိတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ပညာရှိတို့၏ အမူအရာဟူဆိုအပ်သော ကဗျာဖွဲ့ခြင်း အစီရင်ကို အထူးကြဲရာကျမ်းသည် အလင်္ကာကျမ်းမည်၏။

အလင်္ကာရဘေဒ (ဣ) တန်ဆာအထူး

အလတ္တက (ပ) ချိပ်

အလမ္ဘုသာ (ဣ) နတ်မိန်းမ

F-21

http://www.dhammadownload.com

အလသ (ပ) ပျင်းရိသူ
အလာတ (နှ) မီးစ
အလာဋ (ကျ) ဘူး
အလိ (ပ) ပိတုန်း
အလိက (နှ) မမှန်သော စကား
အလိက- ** အပ္ပိယေပိ-မချစ်အပ်သည်၊ မုသာဝါဒ။(အပ္ပိယေပျလိကော ဘဝေ
အလ္လ (တိ) စွတ်စိုသည်
အဝ-*ဝိယောဂ-မယှဉ်ခြင်း၊ ဇာနုန-သိခြင်း၊ အဧောဘာဂ-အောက်အဖို့,နိစ္စယ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ သုဒ္ဓိ-စင်ကြယ်ခြင်း၊ ဤသဒ္ဒတ္ထ-စဉ်းငယ်အနက်၊ ပရိဘဝ-မထီမဲ့မြင် ပြုခြင်း၊ ဒေသ-အရပ်၊ဗျာပန-ခံ့ခြင်း၊ဟာနိ-ယုတ်ခြင်း၊ ဝစောကြိယာ-ဆိုခြင်းကြိယာ၊ထေယျ-ခိုးဝှက်ခြင်း၊ ဉာဏ-သိခြင်း၊ ပတ္တာဒိက-ရောက်ခြင်းစသည်။ (ဝိယောဂေ ဇာနနေစာဧော၊ ဘာဂ နိစ္စယ သုဒ္ဓိသု။ဤသဒ္ဒတ္ထေ ပရိဘဝေ၊ ဒေသဗျာပန ဟာနိသု။ ဝစောကြိယာယ ထေယ္ယေစ၊ ဉာဏ ပတ္တာဒိကေ အဝ။)
အဝကဏ်တ (တိ) မထီမဲ့မြင် ပြုအပ်သည်
အဝဂတ (တိ) သိအပ်သည်
အဝတံသ-* ကဏ္ဏပူရ-နားတန်းဆာ, နားသွယ်ပန်း၊ သေခရ-ဦးဆောက်ပန်း။ (ဥတ္တံသော တွ ဝတံသောစ၊ ကဏ္ဏပူရေစ သေခရေ။)
အဝဇ္ဇ (ပ) ယုတ်ညံ့သည်
အဝညာ (ကျ) မရှိ မသေပြုခြင်း
အဝဋတ (တိ) မထီမဲ့မြင် ပြုအပ်သည်
အဝဏ္ဏဝါဒ (ပ) မွှက်ကွယ်, ကျေးလူးမဲ့ပြောခြင်း
အဝတာရ-* အဝတရဏ-သက်ဆင်းခြင်း၊ တိတ္ထ-ရေဆိပ်၊ဝိဝရ-အပေါက်အကြား။ (အဝတာရော ဝတရဏော၊ တိတ္ထမ့် ဝိဝရေပျထ။)
အဝတ္ထ (ပ) အဝတ်မဝတ်သူ
အဝဒါရဏ (နှ) တူးခွင်း
အဝနီ (ကျ) မြေ
အဝန္တိ (ပ) အဝန္တိတိုင်း
အဝမာန (နှ) မရှိမသေပြုခြင်း
အဝမာနိတ (တိ) မထီမဲ့မြင် ပြုအပ်သည်
အဝယဝ (ပ) ကိုယ်အင်္ဂါ
အဝလမ္ဗန (နှ) ထမ်းပိုးခွဲဆွဲအပ်သောကြိုး, ကြိမ်
အဝလေပ- ** လေပ-လိမ်းကျံခြင်း၊ ဂဗ္ဘ-မာန်မူခြင်း(လေပ ဂဗ္ဘေသွ ဝလေပေါ
အဝသ (ပ) သေခါနီး၍ ဉာဏ်ပျက်စီးသူ (အလိုမကျသည်)
အဝသရ (ပ) အခွင့်ရောက်ခြင်း
အဝဿံ (နို) ဆုံးဖြတ်ခြင်း
အဝသိတ-* ဉာတ-သိအပ်သည်၊ အဝသာနဂတ-အဆုံးသို့ရောက်သည်။ (တိလိင်) (တိသု တွ ဝသိတံ ဉာတေ၊အဝသာနဂတေ မတံ။)
အဝါပုရဏ (နှ) သံကောက်, သော့
အဝိ (ပ) သိုး
အဝိကွေပ (ပ) တည်ကြည်ခြင်း
အဝိဂ္ဂဟ (ပ) ကာမနတ်

http://www.dhammadownload.com

အဝိဇ္ဇာ (ဣ) မသိမြင်ခြင်း, မောဟ
အဝိညူ (တိ) မိုက်သူ
အဝိတထ (တိ) မှန်သော စကား
အဝိဒူရ (တိ) နီးသည်, အနီး
အဝိရတ (နှ) အမြဲ
အဝိရဒ္ဓ (တိ) မချွတ်ယွင်းသည်
အဝိလမ္ဗိတ (နှ) အလျင် အမြန်
အဝိသာရီ (ဣ) ဖရိုဖရဲ မကွဲသည်
အဝီ (ဣ) သိုးမ, ဆိတ်မ
အဝီစိ (ဣ) အဝီစိ ငရဲ
အဝှယ (ပ) အမည်
အဝှါ (ဣ) အမည်
အသကီ (ဣ) မကြတ်, အဖန်တလဲလဲ
အသခ်တ (ပ) နိဗ္ဗာန်
အသခ်တဓာတု (ဣ) နိဗ္ဗာန်
အသဒ်ျေယျ (နှ) အသဒ်ျေယျ
အသစ္စ (နှ) မမှန်သော စကား
အသဒ္ဓမ္မ (ပ) မေထုန်
အသဗ္ဗဝိသယဌာန (တိ) သူခပ်သိမ်းတို့
နှင့် မဆက်ဆံသော အရပ်
အသန (နှ) မြား၊ စားဖွယ်
အသန (ပ) ပိတောက်
အသန- ** (ပုလ္လိင် အသနသဒ္ဒါသည်)
ပိယက-ပိတောက်၊ ကဏ္ဍ-မြား၊
(နပုံလိင် အသနသဒ္ဒါသည်)ဘက္ခဏ
-စားခြင်း၊ ခိပန-ပစ်ခြင်း။
(အသနောပိယကေ ကဏ္ဍေ၊
ဘက္ခဏေ ခိပနေ သနံ။)
အသနိ (ပ-ဣ) မိုးကြိုး
အသနိ-* ဝိဇ္ဇု-လျှပ်စစ်(မိုးကြိုး) ဝဇိရ-
ဝရဇိန်လက်နက်။(ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင်)
(ဝိဇ္ဇယံ ဝဇိရေစေဝါ၊
သနိ တ္ထိပုရိသေ ပျထ။)
အသာရ (နှ) အကာ, အနှစ်မရှိ
အသိ (ပ) သန်လျက်, ဓားလွယ်
အသိတ (ပ) အမည်း, အနက်
အသိတ- * (သုံးလိန် အသိတသဒ္ဒါသည်)
ကာဋ္ဌ-မည်းနက်သော အဆင်း၊
ဘက္ခိတ-စားအပ်သည်၊ (ပုလ္လိင် အသိ
တ-သဒ္ဒါသည်) လဝိတ္တ-တံစဉ်။
ကာဋ္ဌေစ ဘက္ခိတေ တီသု၊
လဝိတ္တေ အသိတော ပုမေ။)
အသိပုံတ္တိ (ဣ) ဓားမြှောင်
အသိလေသာ (ဣ) အသလိသ နက္ခတ်
အသု (ပ) အသက်
အသုစိ (ပ) သုက်
အသုစိ- ** (ပုလ္လိင် အသုစိသဒ္ဒါသည်)
သမ္ဘဝ-သုက်၊ (သုံးလိန် အသုစိသည်)
အမေဇ္ဇ-မစင်ကြယ်သည်။
(သမ္ဘဝေစာ သုစိ ပုမေ၊
အမဇ္ဇေ တီသု ဒိဿတိ။)
အသုရ (ပ) အသုရာနတ်
အသေက္ခ (ပ) ရဟန္တာ
အသေစန (တိ) ကြည့်ရှု၍ မရောင့်ရဲနိုင်
သည့်ဝတ္ထု (စိတ်,မျက်စိတို့၏ နှစ်
သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝတ္ထု
သည် အသေစန မည်၏။)
အသေသ (တိ) အလုံးစုံ
အသောက (ပ) အသောကပင်
(သော်ကပင်)

http://www.dhammadownload.com

အသွ (တိ) ကျောက်
အသွပုပ္ပ (နှ) ကျောက်ပန်း
အဿ (ပ) မြင်း၊ သန်လျက်,စသည်၏ အဖျား
အဿ- ** ကောဏ-အထောင့်အဖျား၊ ဟယ-မြင်း။ (အဿော ကောဏေ ဟယေပိစ)
အဿကဏ္ဏ (ပ) အင်ကြင်း၊ အဿကဏ္ဏ တောင်၊ တောင်ရံ
အဿတရ (ပ) အဿတိုရ်မြင်း(လား) အဿတရမည်သော နဂါး
အဿတ္ထ (ပ) ဗောဓိညောင်
အဿတ္ထ- ** (သုံးလိန် အဿတ္ထသည်) အဿာသပုတ္တ-သက်သာရာရသူ၊ (ပုလ္လိင် အဿတ္ထသည်) ဗောဓိဒ္ဒုမ-ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်။ (အဿတ္ထောတိသု အဿာသ-ပုတ္တေ ဗောဓိဒ္ဒုမေ ပုမေ။)
အဿမ (ပ-နှ) သခ်မ်းကျောင်း၊ မှီရာ အကျင့် တရားရှိသူ (ရသေ့ ရဟန်း တို့၏ နေရာအရပ်သည် အဿမ)
အဿမ-* ဗြဟ္ဟစာရီဂဟဋ္ဌာဒိ-ဗြဟ္ဟစာရီ, ဂဟဋ္ဌ,စသော အဿမလေးပါး၊ တပေါဝန-သီတင်းသုံးရာ သခ်မ်း ကျောင်း။(ဗြဟ္ဟစာရီ ဂဟဋ္ဌာဒေါ၊ အဿမောစ တပေါဝနေ။)
အဿမာရက (ပ) ရာသီပင်(နွယ်သာကီ)
အဿမေဓ (နှ) အဿမေဓယ်
အဿယုဇ (ပ) အသဝနီ နက္ခတ် သီတင်းကျွတ်လ
အဿဝ (တိ) အရည်၊ ဆိုဆုံးမလွယ်သူ
အဿဝ- ** (သုံးလိန် အဿဝ-သည်) ဝိဓေယျ-နားထောင်လွယ်သူ၊ (ပုလ္လိင် အဿဝ-သည်) ပုဗ္ဗ-သွေးပြည်။ (ဝိဓေယျေ အဿဝေါ တိသု၊ ပုဗ္ဗမှိ ပုရိသေ သိယာ။)
အဿာ (ဏ္ဍ) မြင်းမ
အဿာသ (ပ) ထွက်သက်လေ
အဿု (နှ) မျက်ရည်
အဿု (နိ) ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ
အဟံကာရ/အဟင်္ကာရ (ပ) မာန်မူခြင်း
အဟ (ပ-နှ) နေ့ရက်
အဟတ (နှ) အဝတ်သစ် (အသစ်ဖြစ်သော အဝတ်ကို အဟတ-ဟု ခေါ်သည်။)
အဟမဟမိကာ (ဏ္ဍ) အချင်းချင်း ကြုံးဝါးခြင်း (စစ်သားအချင်းချင်း ငါ ဟူသော မာန်မူခြင်းသည် အဟမဟမိကာ မည်၏။)
အဟဟ (နှ) အဟဟသဒ်္ဒာ
အဟဟ- ** ခေဒ-ပင်ပန်းခြင်း၊ ဝိမှယ-အံ့သြခြင်း။(ခေဒေတွဲ ဟဟ ဝိမှယေ)
အဟိ (ပ) မြွေ
အဟိတာ (ပ) ရန်သူ
အဟိတုဏ္ဍိက (ပ) အလမ္ပယ်သမား
အဟော (နိ) အထူးကြံစည်ခြင်း၊အံ့သြခြင်း
အဟောရတ္တ (ပ) တစ်ရက်
အဠာရ (တိ) ကောက်သည်,ကွေးသည်
အာ- ** အာဘိမုချ-ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်၊ သမီပ-အနီး၊အာဒိကမ္မ-အစအမှု၊

http://www.dhammadownload.com

အာလိင်္ဂန-လည်ဖက်ခြင်း၊ ပတ္ထိ-ရောက်ခြင်း၊ မရိယာဒ-ပိုင်းခြားခြင်း၊ ဥဒ္ဓကမ္မ-အထက်၌ပြုခြင်း၊ ဣန္ဒာ-လိုချင်ခြင်း၊ဗန္ဓန-နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ အဘိ ဝိဓိ-နှံ့၍ဖြစ်ခြင်း၊နိဝါသ-နေခြင်း၊ အဝှါန-ခေါ်ခြင်း၊ဂဟဏ-ယူခြင်း၊ ကိဏ္ဍာ-ဆင်းရဲငြိုငြင်ခြင်း၊အာသတ္ထ-အနည်းငယ်၊နိဝတ္တိ-ဆုတ်နစ်ခြင်း၊ အပွသာဒ-မကြည်ခြင်း၊(အာသီသ-တောင့်တခြင်း)အသိ-သန်လျက်၊ သရဏ-အောက်မေ့ခြင်း၊ပတိဋ္ဌာ-တည်ရာ၊ ဝိမှယာဒိ-အံ့ဖွယ်,စသည်။ (အာဘိမုချ သမိပါဒိ၊ ကမ္မာ လိင်္ဂန ပတ္တိသု။မရိယာဒုဒ္ဓဂံ မိဿာ၊ဗန္ဓနာ ဘိဝိဓီသု အာ။ နိဝါသာ ဌာန ဂဟဏ ကိဿေ သတ္ထ နိဝတ္တိသု။အပွသာဒါ သိ သရဏာ၊ပတိဋ္ဌာ ဝိမှယာဒိသု။)

အာကခိါ (ကွ) တဏှာ

အာကပ္ပ (ပ) အသွင်အပြင်

အာကမ္ပိတ (တိ) တုန်လှုပ်အပ်သောအရာ

အာတာရ (ပ) အခြင်းအရာ

အာကာရ- ** ကာရဏ-အကြောင်း၊ သဏ္ဌာန-သဏ္ဌာန်၊ကွဂိတ-မျက်စိ မှိတ်ခြင်း,လည်ညိတ်ခြင်း,စသော အမူအရာ။(အာကာရော ကာရဏော ဝုတ္တော၊သဏ္ဌာနေ ကွဂိတေပိစ။)

အာကာသ (ပ-န) ကောင်းကင်

အာကာသဂဂါ (ကွ) နတ်မြစ်

အာကိဏ္ဏ သုခါဒိစဋ္ဌအာဒိ,အရ-သာတ, ဖာသု,ဘဋ္ဌ,သေယျ,သုဘ,ခေမ, ကလျာဏ,မင်္ဂလ,သိဝသဒ္ဒါတို့.ကို ယူရပါမည်။ ယင်းသဒ္ဒါတို့သည် ဩဗ် ဋ္ဌဖြစ်မူ လိင်သုံးပါးဋ္ဌဖြစ်ပါသည်။

အာကိဏ္ဏ (တိ) ရောပြွမ်းသည်

အာခု (ပ) ကြွက်

အာချာ (ကွ) အမည်

အာချာတ (တိ) ဆိုအပ်သည်, ဟောအပ်သည်

အာချာယိတာ (ကွ) ကိုယ်တွေ့စာပေ ဝတ္ထု (တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ရအပ် ခံစားအပ်သော အနက်ဩဗ် အကြောင်းအရာရှိသော အဖွဲ့ဗန္ဓ သည်(ဝါ)တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အတ္ထု ပွတ္တိ အဖြစ်အပျက်ကို ဖွဲ့ဆိုသော ဗန္ဓသည် အာချာယိကာ မည်၏။)

အာဂန္တု (ပ) ဧည့်သည်

အာဂမ- * အာဂမန-ရောက်လာခြင်း(ဝါ) လာကြောင်းလာခဲ့ရာ၊ ဒိယာဒိ နိကာယ-ဒိယနိကာယ်,စသော နိကာယ်။(အာဂမနေ တု ဒိယာဒိ၊ နိကာယေသုစ အာဂမော။)

အာဂါရိက (ပ) အိမ်ရာထောင်သူ

အာဂု (နှ-ကွ) အပြစ်၊ မကောင်းမှု, အကုသိုလ်

အာဂု- ** ပါပ-မကောင်းမှု၊ အပရာဓ-အပြစ်။(အာဂု ပါပါ ပရာဓေသု၊)

အာဃာတ (ပ) အမျက်ဒေါသ

အာဃာတန (နှ) သတ်ရာအရပ်

အာစရိယ (ပ) နိဿယည်း (နိဿယည်းဆရာ ပါဠိသင်ဆရာ,

http://www.dhammadownload.com

စသူသည် အာစရိယမည်၏။(ကုတ်) (တနည်း) ရှေးဦးစွာ ဥပနယအမှုကို ပြု၍ ကပ္ပ,စသော (၆)ပါးသော အစိတ်, ခဲရာခဲဆစ်နှင့်ကကွ ဗေဒကျမ်းကို သင်ပြသော ပုဏ္ဏားသည် ဗြာဟွဏ အယူ၌အာစရိယမည်၏။)(ကီ)

အာစာမ (ပ) ထမင်းရည်

အာစိတ (တိ) ဆည်းပူးအပ်သည်

အာဇာနီယ (ပ) အာဇာနည်မြင်း (မြင်းမျိုးကောင်းသည် အာဇာနီယ)

အာဇိ (ဣ) စစ်ထိုးခြင်း,စစ်တိုက်ခြင်း

အာဇီဝ (ပ) အသက်မွေးမှု

အာဋ (ပ) ငဟစ်

အာဏာ (ဣ) အမိန့်, အာဏာ

အာဏိ (ဣ) နားပန်းစွန်း (ဝင်ရိုးဖျား၌ တပ်သော ကလန့်သည် အာဏိ)

အာတက် (ပ) အနာ

အာတက်- ** ရောဂ-အနာ၊ တာပ-ပူပန်ဆင်းရဲ။ (အာတက်ော ရောဂတာပေသု၊)

အာတတ (နှ) တစ်ဖက်ပိတ်စည် (သားရေဖြင့် ကြက်အပ်ကုန်သော စည်ကြီး,စသော စည်မျိုးတို့တွင် တစ်ဖက်သော အပြင်မျက်နှာဝနှင့် ယှဉ်သော အိုးစည်,စည်ပုတ်,အစရှိသော စည်သည် အာတတမည်၏)

အာတတဝိတတ (တိ)အလုံးစုံ ပိတ်သော စည်, နှစ်ဖက်ပိတ်စည် (အလုံးစုံ သားရေပိတ်၍ ကြက်အပ်သော ထက်စည် အစရှိသော စည်မျိုးသည် အာတတဝိတတ မည်၏။)

အာတတာယီ (တိ) သတ်ခြင်းငှာ အားထုတ်သူ

အာတပ (ပ) အလင်း, အရောင်

အာတပတ္တ (နှ) ထီး

အာတပ္ပ (ပ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ

အာတာပ-* ဝိရိယ-ဝိရိယ၊ တာပ- ပူပန်ခြင်း။(အာတာပေါ ဝိရိယေ တာပေ)

အာတုရ (တိ) မကျန်းမာသူ, နာသူ

အာတောဇ (နှ) တီးမှုတ်ခြင်း

အာဒါသ (ပ) မှန်, ကြေးမုံ

အာဒိ (တိ) အစ,အဦး

အာဒိ- ** သီမာ-အပိုင်းအခြား၊ ပကာရ-အပြားအထူး၊သမီပ-အနီး၊အဝယဝ-အစိတ်။(အာဒိ သီမာ ပကာရေသု၊ သမီပေ ဝယဝေ မတော။)

အာဒိစ္စ (ပ) နေ

အာဒိစ္စပထ (ပ) ကောင်းကင်

အာဒိစ္စဗန္ဓု (ပ) ဂေါတမဘုရား

အာဒိဗြဟ္မစရိယ (နှ) အာဒိဗြဟ္မစရိယ သီလ (ဒုဒ္ဒါနုဒုဒ္ဒကမှ တစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလကို အာဒိဗြဟ္မစရိယ)

အာဒီနဝ (ပ) အပြစ်

အာဒေါဘာသန (နှ) ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုသော စကား

အာဓာရ- ** အဓိကရဏ-တည်ရာ၊ (ဝါ) ဩကာသကာရက၊ပတ္တဓာရ-အိုးခွက်တည်ရာ ကရွတ်ခွေ၊ လဝါလက-သစ်ပင်ရင်းကျင်း။(အာဓာရောစာ ဓိကရဏေ၊ပတ္တဓာရေ လဝါလကေ)

http://www.dhammadownload.com

အာဓိ (တိ) စိတ်၏ နာကျင်ဆင်းရဲခြင်း
အာဓူတ (တိ) တုန်လှုပ်သော အရာ
အာန (နှ) ထွက်သက်လေ
အာနန (နှ) ခံတွင်း
အာနန္ဒ (ပ) အာနန္ဒာငါး၊နှစ်သက်ခြင်း၊ အာနန္ဒာမထေရ်
အာနန္ဒန (နှ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ဆက်ခြင်း
အာနယ (ပ) ကွန်
အာနိသံသ (ပ) အကျိုး
အာနီတ (တိ) ဆောင်အပ်သည်
အာပ (ပ) ရေ
အာပဂါ (ဣ) မြစ်၊ တော
အာပဏ (ပ) ဈေးရုံ, ဈေးတန်း
အာပဏိက (ပ) ကုန်သည်
အာပဒပ္ပတ္တ (တိ) ဘေးရောက်သူ
အာပဒါ (ဣ) ပျက်စီးခြင်း
အာပန္ဓ (တိ) ဘေးရောက်သူ
အာပန္ဓသတ္တ (ဣ) ကိုယ်ဝန်ရှိသော မိန်းမ
အာပါန (နှ) အရက်ဝိုင်း
အာပုစ္ဆန (တိ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ဆက်ခြင်း
အာဗာဓ (ပ) အနာ
အာဘတ (တိ) ဆောင်အပ်သည်
အာဘရဏ (နှ) အဆင်းတန်ဆာ
အာဘာ (ဣ) အရောင်
အာဘိသမာစာရိက (နှ) ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒက ဖြစ်သော စာရိတ္တသီလ
အာဘုဇီ (ဣ) ဘုဇပတ်ပင်
အာဘောဝ-* ပုဏ္ဏတ-ပြည့်ခြင်း၊ အာဝဇ္ဇ -နှလုံးသွင်းခြင်း။
(အာဘောဂေါ ပုဏ္ဏတာဝဇ္ဇေ)
အာမ (နိ) ဝန်ခံခြင်း
အာမဂန္ဓိ (နှ) စိမ်းစော်ညှီဟောက်သော အနံ့
အာမဏ္ဍ (ပ) ကြက်ဆူပင်
အာမယ (ပ) အနာ
အာမလကီ (တိ) ဆီးဖြူ, သျှစ်သျှား
အာမိသ (နှ) အသား
အာမိသ- ** အန္ဓာဒိ-ထမင်း,စသော အာမိသ၊ မံသ-အသား။
(အန္ဓာဒေါ အာမိသံ မံသေ၊)
အာမုက္က (နှ) မြဲမြံစွာ ဝတ်အပ်သော စစ်ဝတ်, ချပ်ဝတ်
အာမေဒိတ (နှ) နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုခြင်း။
အာမောဒ (ပ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း (အဝေးသို့ လှိုင်တက် ရောက်တတ်သော နံ့သာသည် အာမောဒ)
အာမောဒ-* ဟာသ-ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ဂန္ဓ-အနံ့ နံ့သာ။
(အာမောဒေါ ဟာသဂန္ဓေသု၊)
အာယ (ပ) အမြတ်အစွန်း,အတိုးအပွား
အာယတ (တိ) ရှည်သည်
အာယတန (နှ) စေတီ,နတ်ကွန်း ဘုရားကျောင်း
အာယတန-* သဠာတိဒေသ-ဖြစ်ရာအရပ် ဟေတု-အကြောင်း၊ဂါ[illegible]ဌာန-နေရာ အရပ်၊အာကရ-တည်ရာအရပ်၊ သမောသရဏဌာန-စုဝေးရာအရပ်၊

http://www.dhammadownload.com

ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ။
(သဠာတိဒေသေ ဟေတုမှိ၊ ဝါသဌာ
နာ ကရေသုစ။ သမောသရဏ ဌာ
နေစာ- ယတနံ ပဒပူရဏေ။)
အာယတိ (ဣ) နောက်အခါ
အာယတိ-* အာဂါမိကာလ-အနာဂတ်ကာ
လ၊ ဒီယတ္တ-ရှည်သောအဖြစ်၊ပဘာဝ
-အစွမ်းတန်ခိုး။ (အာဂါမိကာလေ
ဒီယတ္တေ၊ပဘာဝေစ မတာ ယတိ။)
အာယတ္တ (ပ) စပ်ဆိုင်သောအရာ
အာယာမ (နာ) အလျား
အာယု (နာ) အသက်, ဇီဝိတိန္ဒြေ
အာယုဓ (နာ) လက်နက်
အာယုဓံ တံ စတုဗ္ဗိဓံ-အရ- လက်နဲက်
(၄)မျိုးရှု။
အာယောဓန (နာ) စစ်ထိုးခြင်း,စစ်တိုက်ခြင်း
အာရကာ (နိ) အဝေး
အာရကူဋ (ပ-နာ) ကြေးဝါ
အာရတိ (ဣ) ရှောင်ကြဉ်ခြင်း
အာရနာလ (နာ) ဆန်ပုန်းရည်
အာရမ္ဘ- ** ဝိရိယ-လုံ့လ၊ကမ္မ-ကံ
အားထုတ်ခြင်း ကြိယာ၊ အာဒိကမ္မ-
အစအမှု၊ ဝိကောပန-ညှဉ်းဆဲခြင်း,
ဖျက်ဆီးခြင်း။(အာရမ္ဘော ဝိရိယေ
ကမ္မေ၊ အာဒိကမ္မေ ဝိကောပနေ။)
အာရမ္မဏ (နာ) အာရုံ
အာရမ္မဏ- ** ဟေတု-အကြောင်း၊
ဂေါစရ-အာရုံ။
(အာရမ္မဏံ ဟေတုဂေါစရေ၊)
အာရဝ (ပ) အသံ
အာရာ (ဣ-နိ) အပ်နဖားထွင်းစူး၊
ဝေးသည်,အဝေး
အာရာဓန- * သာဓန-ပြီးစေခြင်း၊ ပတ္တိ-
ရခြင်း၊ပရိတောသန-နှစ်သက်ခြင်း။
(အာရာဓနံ သာဓနေစ၊
ပတ္တိယံ ပရိတောသနေ။)
အာရာမ (ပ) အရာမ်,ခြံ,ဥယျာဉ်
(မြို့မှ မဝေးလွန်းသော အရပ်၌လူ
ကုံထံတို့သည် စိုက်ဖျိုးအပ်သော
သစ်ပင်အပေါင်းသည် အာရာမ)
အာရာဝ (ပ) အသံ
အာရောဂျ (နာ) အနာကင်းခြင်း,
ကျန်းမာခြင်း
အာရောဟ (ပ) အလျား
အာရောဟ-* ဥစ္စေ-အမြင့်၊အဓိရောဟ-
တက်ခြင်း။
(ဥစ္စေဓိ ရောဟေ အာရောဟော၊)
အာရောဟဏ (နာ) အုတ်လှေကား
အာလ(ဋ)က (ပ) ဆင်ချည်တိုင်
အာလမ္ဗ (ပ) အာရုံ
အာလမ္ဗန (နာ) အာရုံ
အာလမ္ဗရ (ပ) ထက်စည်
အာလမ္ဗရ- * သာရမ္ဘ-အမျက်ထွက်ခြင်း,
ဖျက်ဆီးခြင်း (ဝါ) အားထုတ်ခြင်း,
ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဘေရိဘေဒ-
ထက်စည်အထူး။(အာလမ္ဗရော တု
သာရမ္ဘေ၊ဘေရိဘေဒေစ ဒိဿတိ။)
အာလယ (ပ) အိမ်၊ တဏှာ
အာလယ-* ယရ-အိမ်၊အပဏ္ဍာ-တပ်ခြင်း
တဏှာ။(ယရာပဏ္ဍာသု အာလယော၊

http://www.dhammadownload.com

အာလာန (န) ဆင်ချည်တိုင်
အာလာပ (ပ) နှုတ်ဆက်စကား (ချစ်ဖွယ်သာယာ ရှေးဦးစွာ ပြောဆို သော စကားသည် "အာလာပ")
အာလိ (ကျ) ကန်သင်း,ကန်ပေါင်း, ကင်းမြီးကောက်
အာလိ (ကျ) မိတ်ဆွေမ
အာလိင် (ပ) လည်ပင်းဆွဲ၍ တီးအပ် သော မုန်းစည်
အာလိင်န (န) ပွေ့ပိုက်ခြင်း
အာလိန္ဒ (ပ) အိမ်ဦး၊ ဆင်ဝင်
အာလောက (ပ) အလင်း,အရောင်
အာလောတ-* ဒိဋ္ဌ-ကြည့်ရှုခြင်း၊ ဘာသ-အရောင်အလင်း။ (ဒိဋ္ဌော ဘာသေသု အာလောကော)
အာလောကန (န) ကြည့်ရှုခြင်း
အာလောကသန္ဓိ(ပ)လေသာပြတင်းပေါက်
အာလောပ (ပ) ထမင်းလုပ်
အာဝတ္တ (ပ) ရေဝဲ
အာဝလိ (ကျ) အစဉ်အတန်း
အာဝသထ (ပ) အိမ်
အာဝါဋ (ပ) တွင်း
အာဝါသ (ပ) အိမ်
အာဝိ (နို) ထင်ရှားခြင်း၊ မျက်မှောက်
အာဝိတ (တိ) စောင့်ရှောက်အပ်, လုံခြုံစေအပ်သည်
အာဝိဒ္ဓ (တိ) ပစ်အပ်သည်
အာဝိလ (တိ) နောက်ကျသည်
အာဝုတ (တိ) ရစ်ပတ်အပ်သည်
အာဝုဓ (န) လက်နက်
အာဝုသော (နို) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
အာဝေသန (န) အလုပ်ရုံ
အာဝေသန- ** ဘူတဝေသ-ဖုတ်တစ္ဆေ ပူးဝင်ခြင်း၊သိပ္ပသာလာ-အလုပ်ရုံ၊ ယရ-နေရာအိမ်။(အာဝေသနံ ဘူတာ ဝေသေ၊ သိပ္ပသာလာ ယရေသုစ။)
အာဝေသိက (တိ) ပြည့်သည်
အာဝေဠာ (ကျ) ဦးဆောက်ပန်း
အာသင္ဓ (တိ) ရောက်ထိုက်သည်
အာသတ္တ (ပ)အမှုန့်စွဲလမ်းသူ၊ ကြောင့်ကြသူ
အာသန (န) အင်းပျဉ်(ကုလားထိုင်) ဆင့်ပခုံး၊ နေခြင်း
အာသန- * နိသဇ္ဇာ-နေရာ၊ဝိဋ္ဌ-အင်းပျဉ်။ (နိသဇ္ဇာဝိဋ္ဌေသွာ သနံ၊)
အာသန္နီ (ကျ) ပမာဏထက်လွန်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း, အင်းပျဉ်
အာသနသာလာ (ကျ) ဆွမ်းစားဇရပ်
အာသန္န (တိ) နီးသည်, အနီး
အာသဘ (ပ) မြတ်သည်,ပြဋ္ဌာန်းသည်
အာသယ (ပ) အလို
အာသယ-* အဓိပ္ပါယ-အလိုထင်မြင်ချက် အာဓာရ-တည်ရာ။ (အဓိပ္ပါယေစ အာဓာရေ၊ အာသယေ ကထိတော ထစ။)
အာသဝ (ပ) အရက်
အာသဝ- ** သုရာ-သေအရက်၊ဥပဒ္ဓဝ-ဥပဒ္ဒဝေါ(ဆင်းရဲ)၊ ကာမာသဝဝိဖိ-ကာမာသဝ,စသည်။(သုရာယုပဒ္ဓဝေ

http://www.dhammadownload.com

ကာမာ-သဝါဒိမိ့စ အာသဝေါ။)
အာသာ (ကြ) တဏှာ
အာသာဒိကာ (ကြ) ယင်ဥ
အာသာရ (ပ) မိုးရေအလျဉ်
အာသဒ္ဒ (ပ-ကြ) ဝါဆိုလ
အာသဒ္ဒာ (ပ) ပြုပြာသင့်,ဥတ္တရာသင့်
နက္ခတ်
အာသီ (ကြ) မြွေစွယ်
အာသီ-* သပ္ပဒါဋ္ဌာ-မြွေစွယ်ကြဋ္ဌသာသီ
သနာ-အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို
တောင့်တခြင်း။(ကြတ္ထိလိင်)
(သပ္ပဒါဋ္ဌာယ မာသီ တ္ထိ၊
ကြဋ္ဌသာ သီသနာယဝိ။)
အာသီဝိသ (ပ) မြွေ
အာသု (နှ) လျင်ခြင်း,အလျင်အမြန်
အာဟစ္ဆပါဒ (ပ) အပေါင်၌အခြေစွပ်
သော ညောင်စောင်း
အာဟတ (တိ) အလွန်မှားသော စကား၊
ဆောင်အပ်သည်၊ (အလွန်မှားသော်
အနက်ရှိသော စကားသည် "အာဟ
တ" မည်၏။)
အာဟဝ (ပ) စစ်ထိုးခြင်း, စစ်တိုက်ခြင်း
အာဟဝနီယ (ပ) ပူဇော်အပ်သော မီး
အာဟာရ (ပ) စားဖွယ်
အာဟာရ-* ကဗဠီကာရာဟာရာဒိ-ကဗဠီ
ကာရာဟာရ,စသည်၊ကာရဏ-
အကြောင်း။(အာဟာရော ကဗဠီ
ကာရာ-ဟာရာဒိသုစ ကာရဏော)
အာဟဝ (ပ)ရေကျင်း
အာဠက (ပ) ဆင်ချည်တိုင်
အာဠဝိ (ကြ) အာဠဝီပြည်
အာဠာဟန (ပ-နှ) သုသာန်,သချိုင်း
အာဠာရိက (ပ) စဖိုသည်
အာဠက (ပ) တစ်ပြည် (လေးစလယ်)
အာဠိ (ကြ) ကင်းမြီးကောက်
အာဠိ- သခိ-မိတ်ဆွေမ၊သေတု-ကန်သင်း
ဆည်ဖို့။(ကြတ္ထိလိင်)
(သွာဠိတ္ထိ သခိသေတုသု၊)
ကြက္က (ပ) ဝက်ခံ, ဝံသတ္တဝါ
ကြက္ခန-ဏ (နှ) ကြည့်ရှုခြင်း
ကြက္ခဏိကာ (ကြ) မှော်ကတော်,
နတ်ကတော်
ကြင်္ဂ် (ပ) အခြင်းအရာ
ကြင်္ဂီတ (နှ) အခြင်းအရာ
ကြင်္ဂုဒီ (ကြ) သစ်ပုလွေပင်၊ လျှော်တေပင်
ကြင်္ဃ (နှိ) တိုက်တွန်းခြင်း
ကြင်္ဃာ (ကြ) တဏှာ
ကြင်္ဂ (တိ) အလို၊ အလိုရှိအပ်သည်၊
ကောင်းသည်
ကြင်္ဂကာ (ကြ) အုတ်
ကြင်္ဂဂန္ဓ (ပ) ကောင်းသောအနံ့
ကြဏ (နှ) ကြွေးမြီ
ကြဏာယိက (ပ) မြီစား (ကြွေးယူသူ)
ကြတရ (တိ) တစ်ပါး, တစ်ခြား
ကြတရ- ** အည-တစ်ပါးဟူသည်၊
နိစ-ယုတ်နိမ့်သည်။
(အညနိစေသု စေတရော၊)
ကြတွိဇ (ဗျ) ယဇ်ပူဇော်သူ
ကြတိ (နှိ) ညွှန်းခြင်း
ကြတိ- ** ဟေတု-အကြောင်း၊ပကာရ-

http://www.dhammadownload.com

အပြား။အာဒိ-အစ၊အဝဓာရဏ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊နိဒဿန-ညွှန်ပြခြင်း။ပဒတ္ထ ဝိပလ္လာသ-ပုဒ်အနက်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း။သမာပန-ပြီးဆုံးခြင်း။ (ကျွတိ ဟေတာပကာရေသု၊ အာဒိမှိ စာဝဓာရဏေ။နိဒဿနေ ပဒတ္ထဿ၊ ဝိပလ္လာသေ သမာပနေ။)

ကျတိဟ (နှ) ဥပဒေ အစဉ်အဆက်

ကျတိဟာသ (ပ) ကျတိဟာသကျမ်း (မဟာဘာရတ,စသော ရှေးစကား ဟောင်းအစဉ်သည် "ကျတိဟာသ")

ကျတ္တရ (တိ) ယုတ်ညံ့သည်, ကဲ့ရဲ့အပ်သည်

ကျတ္ထံ (ဗျ) ညွှန်းခြင်း

ကျတ္ထာဂါရ (နှ) မိန်းမဆောင်, မောင်းမဆောင်

ကျတ္ထိ (ကျ) မိန်းမ

ကျဒါနိ (နိ) ယခုအခါ

ကျဓ (နိ) ဤဤ

ကျဓုမ (နှ) ထင်းမီးစာ

ကျန္ဒ (ပ) သိကြားနတ်

ကျန္ဒ- အဓိပတိ-အစိုးရသောသူ၊ သက္က-သိကြားမင်း။ (ကျန္ဒော ဓိပတိသက္ကေသွာ၊)

ကျန္ဒဓိလ (ပ) တံခါးတိုင်၊ တံခါးခုံ

ကျန္ဒဓီလ-* ဥမ္မာရ-တံခါးခုံ၊ ဧသိကတ္ထမ္ဘ-တံခါးတိုင်။(ဥမ္မာရေ ဧသိကတ္ထမ္ဘေ၊ ကျန္ဒဓီလော မတော ထစ။)

ကျန္ဒဇာလိက (ပ) မျက်လှည့်သမား

ကျန္ဒဓနု (နှ) စို့သက်တင်ရေး

ကျန္ဒပတ္တ (နှ) ကျန္ဒပတ္တပြည်

ကျန္ဒယဝ (ပ) လက်ထုပ်သီး

ကျန္ဒဝါရုဏီ (ကျ) ဖရဲခါး

ကျန္ဒသာလ (ပ) နှံပဲပင်

ကျန္ဒာဝုဓ (နှ) စို့သက်တင်ရေး

ကျန္ဒြိယ (နှ) ကျန္ဒြေ

ကျန္ဒြိယဂုယှ (နိ) ကျန္ဒြေငါးပါးတို့ဖြင့် ယူအပ်သော အာရုံ၊ မျက်မှောက်

ကျန္ဒီဝရ (ပ) ငုပင်၊ ကုမုဒြာ, ကြာညို (ညိုသော ကုမုဒြာကြာသည် "ကျန္ဒီဝရ" မည်၏။)

ကျန္ဒီဝရ- ** နီလုပွလ-ကြာညို၊ ဥဒ္ဓါလပါဒပ-ပေ,သနုပ်ပင်(ငုပင်) (ကျန္ဒီဝရံ မတံ နီလုပွလေ ဥဒ္ဓါလ ပါဒပေ။)

ကျန္ဒု (ပ) လ, လဒိမာန်

ကျန္ဒုန (နှ) ထင်းမီးစာ

ကျန္တ (တိ) ကြွယ်ဝသူ

ကျန္တာ (ပ) ဆင်

ကျန္တာပိပ္ပလီ (ကျ) ဆင်ပိတ်ချင်း

ကျန္တာ မဟာနဒီ ပဥ္စ-အရ ၊ မြစ်ကြီး(၅) ပါး-ရှု

ကျန္တီဏ-* အနိဿယ မဟီဘာဂ-လွင်တီးခေါင်,မြေအပြင်၊ဥသရ-ဆားဆပ်ပြာပေါက်သော အရပ်။ (အနိဿာယ မဟီဘာဂေတွို့ ရီဏံ ဥသရေ သိယာ

ကျန္ဓ (ကျ) ကျန္ဓဗ္ဗေဒင်ကျမ်း

ကျန္တိ (ကျ) ဆောင်စား

ကျန္တသ (ပ) ဝက်ဝံနက်

ကျန္တသီ (ပ) ရသေ့,တပသီ, ဇော်ဂျီ

http://www.dhammadownload.com

ဣသိဂိလိ (ပ) ဣသိဂိလိတောင်
ဣသ (ပ) ဝက်ဝံနက်
ဣသရ (ပ) သီဝနတ်၊ အစိုးရသူ
ဣသရ-* သိဝ-သီဝနတ်၊သာမိ-အစိုးရသူ (ဣသရော တု သိဝသာမိသု၊)
ဣသာ (ဣ) ငြူစူခြင်း
ဣသာသ(ပ-န) လေး
ဣဿာသ-* (နပုလ္လိင် ဣသာသ-သည်) စာပ-လေး၊ (ပုလ္လိင် ဣသာသ-သည်) ဥသုခေပက-မြားကို ပစ်တတ်သော လေးသမား။ (စာပေ တွိဿာ သမုသုနော၊ ဣသာသော ခေပကမိုစ။)
ဣဟ (နိ) ဤ၌
ဣဟလောကိက (နှ) မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော အကျိုး
ဤတီ (ဣ) ဘေးရန်
ဤရိတ (တိ) ပစ်အပ်သည်
ဤသ (တိ) အရှင်သခင်၊ အစိုးရသူ
ဤသံ (နိ) အနည်းငယ်
ဤသံပဏ္ဏ (ပ)စဉ်းငယ်ဖျော့သောအဆင်း
ဤသရေ (ပ) ဤသရေတောင်၊တောင်ရံ
ဤသာ (ဣ) ထွန်သံ
ဤဟာ (ဣ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ
ဥ- * ဥဒ္ဓကမ္မ-အထက်၌ပြုခြင်း၊ဝိယောဂ-ကင်းခြင်း၊အတ္တလာဘ-သဘောကို ရခြင်း၊တိတ္တိ-ရောင့်ရဲခြင်း၊သမိဒ္ဓိ-ပြည့်စုံခြင်း၊ပါတုဘာဝ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊အစ္ဆယာဘာဝ-အပြစ်မရှိခြင်း၊ ပဗလတ္တ-ခွန်အားကြီးမားသည်၏ အဖြစ်၊ပကာသန-ထင်ရှားပြခြင်း၊ ဒက္ခ-လိမ္မာခြင်း၊အဂ္ဂတာ-မြတ်သည်၏အဖြစ်၊ကထန-ဆိုခြင်း၊သတ္တိ-အစွမ်းသတ္တိ၊မောက္ခ-နိဗ္ဗာန်။ (ဥဒ္ဓကမ္မဝိယောဂတ္တာ-လာဘတိတ္တိ သမိဒ္ဓိသု။ ပါတုဘာဝါစ္ဆယာဘာဝ ပဗလတ္တေ ပကာသနေ၊ ဒက္ခဂ္ဂတာသု ကထနေ၊ သတ္တိ မောက္ခာဒိကေ ဥစ။)
ဥက္ကံသ (ပ) လွန်ခြင်း,အလွန်အကဲ
ဥက္ကဋ္ဌ (တိ) မြတ်သည်
ဥက္ကဋ္ဌာ (ဣ) ဥက္ကဋ္ဌပြည်
ဥက္ကာ- ** ကမ္မာရုဒ္ဓန-ပန်းပဲဖို၊ အဂိါရ-ကပလ္လ-မီးအိုးကင်း၊ဗီပိကာ-မီးရှူးမီးစည်း၊သုဝဏ္ဏာကာရမူသာ-ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့၏ မိုက်ခွက်၊ဝါယုဝေဂ-လေ၏အဟုန်။(ကမ္မာရုဒ္ဓန အဂိါရ ကပလ္လဗီပိကာသုစ။သုဝဏ္ဏကာရမူ သာယ်၊ဥက္ကာ ဝေဂေစ ဝါယုနော)
ဥက္ကာရ (ပ) ကျင်ကြီး
ဥက္ကာသ (ပ) ဝန်လိုင်ုက်
ဥက္ကောစ (ပ) လက်ဆောင်၊ တံစိုး
ဥက္ခလိ (ဣ) ထမင်းအိုး
ဥက္ဍာပ (ပ) အမြှိုက်
ဥခါ (ဣ) ထမင်းအိုး
ဥဂ္ဂ (တိ) ဥဂ္ဂမျိုး၊ ကြမ်းကြုတ်သည်, ထက်သည် (သုဒ္ဓမျိုးမိန်းမမှ မင်းမျိုး ယောကျ်ားကြောင့် ဖွားသော သားသည် "ဥဂ္ဂ"မည်၏။)
ဥဂ္ဂ-*(ပုလ္လိင် ဥဂ္ဂ-သည်) ခတ္တာသုဒ္ဒိတို့တန

http://www.dhammadownload.com

ယ-ခတ္တိမျိုးကြောင့် သုဒ္ဒမျိုးမ၏သား၊ (လိင်သုံးပါးဖြစ်မူ)တိဗ္ဗ-ထက်သည်။ (သုဒ္ဒိတ္ထိတနယေ ခတ္တာ၊ ဥဂ္ဂေါ တိဗ္ဗမှိ သော တိသု။)

ဥဂ္ဂတ္ထန (နဲ) ရင်သားလွှမ်းတန်ဆာ

ဥဂ္ဂမန-* ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း၊ဥဒ္ဓဂတိ-အထက်သို့ တက်ခြင်း။ (အထော ဥဂ္ဂမနံ ဝုတ္တံ၊ ဥပ္ပုတ္တုဒ္ဓဂတိသုစ။)

ဥဂ္ဂါရဲ (ပ) ကြို့ထိုးခြင်း, လေတက်ခြင်း

ဥဂ္ဂါဋန (နဲ) ရေငင်စက် (ရေတွင်းမှ ရေကို ထုတ်ဆောင်ကြောင်း ဝတ္ထုသည် "ဥဂ္ဂါဋန")

ဥစ္စံ (နိ) ကြီးမြတ်သည်

ဥစ္စ (ဝ) မြင့်သည်

ဥစ္စာရ (ပ) ကျင်ကြီး

ဥစ္စာလိဂ် (ပ) ခူ (ပိုးတောက်တဲ့)

ဥစ္စာဝစ (တိ) အများအပြား

ဥစ္ဆဂ် (ပ) ခါးပိုက်,ရင်ခွင်

ဥစ္ဆိတ (တိ) မြင့်သည်

ဥစ္ဆု (ပ) ကြံပင်

ဥစ္ဆုဝိကာရ (ပ) ကြံအထူး (၁။ ဂုဋ္ဌ-ကြံသကာခဲ, ထန်းလျက်၊ ၂။ဖာဏိတ-တင်လဲရည်၊ ၃။ခဏ္ဍ-သကြားနီ၊ ၄။ မစ္ဆဏ္ဍ-သကာ, မှန်ရောင်သကြားခဲ၊ သက္ကာရာ-သကြားဖြူ။)

ဥဇု (တိ) ဖြောင့်သည်

ဥဇွေနီ (ဣ) ဥဇွေနီပြည်

ဥဇွောတ (ပ) အလင်းရောင်

ဥဌာန-* ပေါရိသ-ယောက်ျားတို့၏ ရဲရင့်ခြင်းအမှုးဤဟာ-လုံ့လဝီရိယ၊ဓိသိန္ဓာဒျုဂ္ဂမ-ထိုင်ရာ,စသည်မှ ထခြင်း။ (ဥဌာနံ ပေါရိသေဟာသု၊ နိသိန္ဓာဒျုဂ္ဂမေ ပျထ။)

ဥဏ္ဏနာဘိ (ပ) ပင့်ကူ

ဥဏ္ဏာ-* မေသာဒိလောမ-သိုး,စသည်တို့၏ အမွေး၊ဘူမဇ္ဇ-မျက်ခုံးအလယ်၊ ရောမဓာတု-ပေါ်သော ဥဏ္ဏလုံမွေး။ (ဥဏ္ဏာ မေသာဒိလောမေစ၊ ဘူမဇ္ဇေ ရောမဓာတုယံ။)

ဥဏှ (ပ) နွေဥတု

ဥဏှဘသ္မ (ပ) ပြာပူ

ဥဏှရံသိ (ပ) နေ

ဥဏှိသ (နဲ) သင်းကျစ်

ဥဏှိသ- ** သောပါနဂ်-စောင်းတန်းဦး၊ မကုဋ-မကိုင်သရဖူ၊ သီသဝေဌန-ဦးရစ်ခေါင်းပေါင်း။ (သောပါနဂ်မှိ ဥဏှိသော၊မကုဋေ သီသဝေဌနေ)

ဥတု (ပ) ဥတု၊ဥတုပန်း,ရာသီပန်း

ဥတု- ** နာရိပုပ္ပ-မိန်းမတို့၏ ရာသီပန်း၊ ဟေမန္တာဒိ-ဟေမန္တဥတု,စသည်။ (ဣတ္ထိလိင်,ပုလ္လိင်)(အထော တု နာရိပုပ္ပသို့၊ ဟေမန္တာဒိမှိစ ဒွိသု။)

ဥတုနီ (ဣ) ဥတုပန်းပွင့်သော မိန်းမ

ဥတ္တံသ (ပ) ဦးဆောက်ပန်း

ဥတ္တံသ- ** ကဏ္ဏပူရ-နားတန်းဆာ,နားသွယ်ပန်း၊သေခရ-ဦးဆောက်ပန်း။ (ဥတ္တံသော တွ ဝတံသောစ၊ ကဏ္ဏပူရေစ သေခရေ။)

ဥတ္တတ္တ (တိ) အသားခြောက်

ဥတ္တမ (ပ) မြတ်သည်,ပြဌာန်းသည်

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တမင် (နာ) ဦးခေါင်း
ဥတ္တမင်္ဂဟ (ပ) ဆံပင်
ဥတ္တမဏ္ဍ (ပ) မြီရှင် (ကြွေးရှင်)
ဥတ္တမာ (ကျ) မိန်းမမြတ်
ဥတ္တရ (ကျ) မြောက်အရပ်
ဥတ္တရ (နာ) အဖြေ၊ အပေါ်ရုံတဘက်၊
ဥတ္တရ (တိ) မြတ်သည်,ပြဋ္ဌာန်းသည်
ဥတ္တရ-* (နပုံလိန် ဥတ္တရ-သည်) ပဋိဝါကျ
-အဖြေ၊ ဥတ္တရာသင်္ဂ်-အပေါ်ရုံ,အင်္ဂြ
(သုံးလိန်ဆံသော ဥတ္တရ-သည်)သေဋ္ဌ
-မြတ်သည်,ဗီသာဒီဘေဒ-မြောက်,
အစရှိသော အရပ်ထူး၊ ပရ-နောက်၊
ဥပရိ-အထက်။
(ပဋိဝါကျောတ္တရာသင်္ဂေ-သု တ္တရံ
ဥတ္တရော တိသု။သေဋ္ဌေ ဗီသာဒီ
ဘေဒေစ၊ ပရသ္မိံ မုပရီရိတော။)
ဥတ္တရကာလ (ပ) နောက်အခါ
ဥတ္တရကုရု (ပ) ဥတ္တရကုရုကျွန်း၊
မြောက်ကျွန်း။
ဥတ္တရဘဒ္ဒပဒ (ကျ) ဥတ္တရဘဒြပိုဝ်နက္ခတ်
ဥတ္တရာယန (နာ) ဥတ္တရာယဉ်
ဥတ္တရာသင်္ဂ် (ပ) အပေါ်ရုံတဘက်၊
စုလျားတဘက်
ဥတ္တရာသင်္ဃာ (ကျ) ဥတ္တရာသင်္ဃနက္ခတ်
ဥတ္တရီယ (နာ) အပေါ်ရုံတဘက်၊
စုလျားတဘက်
ဥတ္တာန (နာ) တိမ်သည်
ဥတ္တာနသယ (ပ) နို့စို့ကလေး
ဥတ္တာနသေယျက (ပ) နို့စို့ကလေး
ဥတ္တာသ (ပ) ကြောက်ခြင်း,လန့်ခြင်း
ဥတ္တိ (ကျ) စကား
ဥဒ (နိ) အထူးကြွေစည်ခြင်း
ဥဒ- ** အပျတ္ထ-အပိသဒ္ဒါ၏အနက်၊
ဝိကပ္ပန-အထူးကြွေခြင်း။
(ဥဒါ ပျတ္ထေ ဝိကပ္ပနေ၊)
ဥဒက (နာ) ရေ
ဥဒဂ္ဂ (တိ) မြင့်သည်
ဥဒဓိ (ပ) သမုဒ္ဒရာ
ဥဒပါန (ပ-နာ) ရေတွင်း
ဥဒယ (ပ) နေထွက်တောင်
ဥဒရ (နာ) ဝမ်းဗိုက်
ဥဒဟာရက (ပ) မြောင်းဖြင့် ရေကို
ဆောင်သူ
ဥဒါဟာရဏ (နာ) ဥဒါဟရဏ်,ပုံစံ
ဥဒါဟု (နိ) အထူးကြွေစည်ခြင်း
ဥဒိတ (တိ) ဆိုအပ်သည်၊ အထက်သို့
တက်သည်
ဥဒိတ- ** ဝုတ္တ-ဆိုအပ်သည်၊ ဥဂ္ဂတ-
အထက်သို့ တက်သည်။
(ဝုတ္တေ ဥဒိတ မုဂ္ဂတေ၊)
ဥဒိစ် (ကျ) မြောက်အရပ်
ဥဒိရဏ (နာ) စကား၊ ရွတ်ဆိုခြင်း
ဥဒိရိတ (တိ) ဆိုအပ်,ဟောအပ်သည်
ဥဒုမ္ဗရ (ပ) ရေသဖန်း
ဥဒေါသိတ (ပ) ဂိုဒေါင်၊ ကုန်တိုက်၊
ဘဏ္ဍာတိုက်
ဥဒ္ဓလောမီ (ပ) အမွေးနှစ်ဖက်ရှိသော
အခင်း
ဥဒ္ဓါန (နာ) ချုပ်နှောင်ခြင်း
ဥဒ်ပ (ပ) တံတိုင်းခြေ

http://www.dhammadownload.com

ဥဒ္ဓါလ (ပ) ငုပင်
ဥဒ္ဓံ (တိ) အထက်
ဥဒ္ဓက (ပ) အထက်သို့ လှည့်သော အဝ
ဖြင့် တီးအပ်သော မရိုးစည်
ဥဒ္ဓဂ်မ (ပ) အထက်သို့ ဆန်တက်သော
လေ
ဥဒ္ဓစ္စ (နာ) ပျံ့လွင့်ခြင်း
ဥဒ္ဓဋ (နာ) ပျံ့လွင့်ခြင်း
ဥဒ္ဓဒေဟိက (ပ) သက်ပျောက်ဆွမ်း
(သေသူ့အတွက် သေသည့်နေ့မှ
စ၍ ဆယ်ရက်အတွင်း ထမင်းဆုပ်
ပေးခြင်းသည် "ဥဒ္ဓဒေဟိက"မည်၏)
ဥဒ္ဓန (နာ) ဖိုခနောက်
ဥဒ္ဓါပ (ပ) တံတိုင်းခြေ
ဥဒ္ဓါရ (ပ) ကြွေးမြီ
ဥဒ္ဓါရ-*ကဏ-ကြွေးမြီ၊ ဥကွေပ-ချိုပင့်ခြင်း
(ကဏကွေပေသု ဥဒ္ဓါရော၊)
ဥဒ္ဓုရ (ပ) ကြွက်
ဥဒ္ဓေက (ပ) ကြို့ထိုးခြင်း,လေတက်ခြင်း
ဥဒ္ဓဲ (တိ) စွတ်စိုသည်
ဥဒ္ဓတ (နာ) နဖူးစည်းတန်ဆာ
ဥဒ္ဓတ (တိ) မြင့်သည်
ဥဒ္ဓတိ (ကာ) တက်ကြွခြင်း,ထောင်လွှားခြင်း
ဥပ-* သမီပ-အနီး၊ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်း၊သာဒိ
သ-တူသည့်အဖြစ်၊ဒေါသက္ခာန-
အပြစ်ကို ပြောကြားခြင်း၊ဥပဝတ္တိ-
အသင့်ယူတို့(ဝါ)ကပ်၍ဖြစ်ခြင်း၊
ဘုသတ္ထ-ပြင်းထန်ခြင်း၊ဥပဂမ-ချဉ်း
ကပ်ခြင်း၊အာဓိက္ခ-လွန်ကဲခြင်း၊ပုဗ္ဗ
ကမ္မ-ရှေးဦးပြုခြင်း၊နိဝတ္တိ-ဆုတ်နစ်
ခြင်း၊ဂယှကာရ-ယူအပ်သော(ဝါ)
ထင်သော အခြင်းအရာ၊ဥပရိတ္ထ-
အထက်၏အဖြစ်၊အနုသနာဒိက-
အစာမစားခြင်း,စသည်။
(သမီပပူဇာသာဒိသ-ဒေါသက္ခာနော
ပပတ္တိသူ။ဘုသတ္ထောပဂမာဓိက္ခ-
ပုဗ္ဗကမ္မနိ ဝတ္တိသု။ ဂယှကာရော
ပရိတ္ထေသု၊ဥပေတ၊ နသနာဒိကေ)
ဥပကဋ္ဌ (ပ) အနီး
ဥပကာရိကာ (ကာ) တံတိုင်းခြေ
ဥပက္ကမ (ပ) ရှေးဦးစွာ အားထုတ်ခြင်း
ဥပက္ကောသ(ပ)ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကိုပြောခြင်း
ဥပက္ခရ (ပ) အပေါင်
ဥပဂူဟန (နာ) ပွေ့ပိုက်ခြင်း
ဥပစရိတ (တိ) ဆည်းကပ်ခစားအပ်သည်
ဥပစာရ-* ဥပဋ္ဌာန-လုပ်ကျွေးခစားခြင်း၊
အာသန္န-အနီး၊ အညရောပန-တစ်ပါး
ပေါ်သို့ တင်ခြင်း။(ဥပစာရော ဥပ
ဋ္ဌာနေ၊အာသန္နေ အညရောပနေ။)
ဥပစွကာ (ကာ) တောင်ခြေ (တောင်၏
အနီးဖြစ်သောမြေသည် "ဥပစွကာ")
ဥပစွယ (ပ) လွန်ခြင်း၊ ခုန်ကျော်ခြင်း
ဥပဇာပ (ပ) ဘေဒဥပါယ်
ဥပဇ္ဈာ (ကာ) ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ
ဥပဇ္ဈာယ (ပ) ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ
ဥပညာသ (ပ) စကားဦး, စကားစ
ဥပဓု (ပ) အစိတ်, အစိတ်ထက်ဝက်
ဥပဓိသ (ပ) အရှင်သာရိပုတ္တြာ
ဥပဓါ (ကာ) လတ်ဆောင်၊ တံခိုး
ဥပဒေသ (ပ) ဥပဒေ အစဉ်အဆက်

http://www.dhammadownload.com

ဥပဒ္ဒဝ (ပ) ဘေးရန်
ဥပဓာန (နာ) ခေါင်းအုံး
ဥပဓိ-* ဒေဟ-ကိုယ်၊ ရထဂ်-ရထားလှည်း ဘီး၊ စတုရောပဓိ-ဥပဓိလေးပါး။ (ဒေဟော ဝုတ္တော ရထင်္ဂော၊ စတုရော ပဓိသူပဓိ။)
ဥပနာဟ (ပ) ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း
ဥပနိဓိ (ပ) အပ်နှံခြင်း,ပေါင်နှံခြင်း
ဥပနိဿ- ** ကာရဏ-အကြောင်း၊ ရဟ-ဆိတ်ကွယ်ရာ။ (ဥပနိဿာ ကာရဏော ရဟောဝါ)
ဥပန္တဘူ (ဣ) မြို့တောင် ဥပစာ
ဥပန္တသေလ (ပ) တောင်ပူစာ
ဥပန္ထိက (တိ) အနီး
ဥပပတိ (ပ)သယောက်လင်, လင်မြောင်
ဥပပါတိက (ပ) ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော သတ္တဝါ
ဥပမာ (ဣ) ဥပမာ
ဥပမာတု (ဣ) အထိန်း, နို့ထိန်း
ဥပမာန (နာ) ဥပမာ
ဥပယမ (ပ) ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခြင်း
ဥပရိ (နိ) အထက်
ဥပလ (ပ) ကျောက်
ဥပလဒ္ဓိ- * ဉာဏ-သိခြင်း၊ လာဘ-ရခြင်း (ဉာဏ လာဘော ဥပလဒ္ဓိ)
ဥပဝန (နာ) အရုံခြံ, ဥယျာဉ် (မြို့မှ မဝေးလွန်းသော အရပ်၌လူ ကုံထံတို့သည် စိုက်ပျိုးအပ်သော သစ်ပင်အပေါင်းသည် "ဥပဝန")
ဥပဝါဒ (ပ) ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောခြင်း
ဥပဝါသ(ပ)သီတင်းသုံးခြင်း,ဥပုသ်သုံးခြင်း (မကောင်းမှုတို့မှ ကင်းလွှက် စည်းစိမ်အားလုံးတို့ကို ကြဉ်၍ သီလ,စသော ဂုဏ်တို့နှင့် နေခြင်းကို "ဥပဝါသ"ဟု ခေါ်သည်)
ဥပဝီဏ (ပ) စောင်းကြက်သော သားရေ (စောင်းကြိုးရစ်ရာ ဌာနသည် "ဥပဝီဏ"မည်၏။)
ဥပဝေသန (နာ) နေခြင်း
ဥပသဂ္ဂ (ပ) ဘေးရန်
ဥပသဂ္ဂ- ** ဥပဒ္ဒဝ-ဥပဒ္ဒဝေါ(ဘေးရန်)၊ ပါဒိက-ပ,စသော ဥပသာရပုဒ်။ (ဥပဒ္ဒဝေ ဥပသဂ္ဂေါ၊ ဒိဿတိ ပါဒိကေပိစ။)
ဥပသံဗျာန (နာ) အပေါ်ရုံတဘက်၊ စုလျားတဘက်
ဥပဟာရ (ပ) ပူဇော်ခြင်း
ဥပဟာရ-* အဘိဟာရော်-ရွှေးရွှ ဆောင်ခြင်း, ပူဇော်ခြင်း, လက်ဆောင်, စသော အနက်။ (ဥပဟာရော အိဟာရော်၊)
ဥပဒါန (နာ) ထင်းမီးစာ
ဥပါယ (ပ) ရန်အောင်ကြောင်း ဥပါယ်
ဥပါယန (နာ) လက်ဆောင်, တံစိုး
ဥပါယိက (တိ) သင့်သောအရာ
ဥပါရမ္ဘ (ပ) အပြစ်တင်ခြင်း
ဥပါသက (ပ) ဒါယကာ
ဥပါသန (နာ) မြားပစ်လေ့ကျင့်ခြင်း၊ ဆည်းကပ်ခြင်း
ဥပါသန- ** သုဿူသာ-ခစားလုပ်ကျွေး

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း၊ကြွသာဘျာသ-လေးမြား သေနတ်အပစ် လေ့ကျင့်ခြင်း။ (သုသူသာယဉ္စ ဒိညေယျံ၊ ကြွသာဘျာသေယျ ပါသနံ။)

ဥပါသိကာ (ကြ) ဒါယိကာမ

ဥပါသိတ (တိ) ဆည်းကပ် ခစားသည်

ဥပါဟန (ပ-န) ဖိနပ်

ဥပေက္ခာ (ကြ) လျစ်လျူရှုခြင်း

ဥပေါဂ္ဂါတ (ပ) ဥဒါဟရဏ်, ပုံစံ

ဥပေါသထ (ပ) ဥပေါသထဆင်မျိုး

ဥပေါသထ-* ပါတိမောက္ခ ဥဒ္ဒေသ-ပါတိမောက်ကို ရွတ်ဆိုခြင်း။ပဏ္ဏာတ္တိ-နာမပညတ်၊ဥပဝါသ-ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း၊ အဌင်္ဂ-အဌင်္ဂသီလ၊ဥပေါသထဒိန-ဥပုသ်နေ့။ (ဥဒ္ဒေသေ ပါတိမောက္ခဿ၊ ပဏ္ဏာတ္တိယ မုပေါသထော။ဥပဝါသေစ အဌင်္ဂေ၊ ဥပေါသထ ဒိနေ သိယာ။)

ဥပ္ပတန-* ဥပ္ပတ္တိယဉ္စ-ဖြစ်ခြင်း, ခုန်လွှားခြင်း, ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ခြင်း။ (ဥပ္ပတ္တိယဉ္စော ပွတနံ၊)

ဥပ္ပတ္တိ (ကြ) ဖြစ်ခြင်း

ဥပ္ပထ (နှ) လမ်းမဟုတ်

ဥပ္ပလ (နှ) ဥပ္ပလသန္နိဘာ၊ကုမုဒြာကြာ

ဥပ္ပါတ (ပ) ပုဗ္ဗနိမိတ်

ဥပ္ပါဒ (ပ) ပုဗ္ဗနိမိတ် (ကောင်းကျိုးမကောင်းကျိုးကို ပြတတ်သော ဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသည် "ဥပ္ပါဒ")

ဥပ္ပါဒ- ** စန္ဒဂ္ဂါဟာဒိက-လကြတ်ခြင်း, စသည်၊ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း။(စန္ဒဂ္ဂါဟာဒိကေ စေဝ-ပွါဒေါ ဥပ္ပတ္တိယန္တိစ။)

ဥပ္ပဋ္ဌန (နှ) ကြေးပွတ်ခြင်း

ဥပ္ပဋ္ဌိ (ကြ) မြေ

ဥပ္ပဌ (ပ) ဖြတ်ခြင်း

ဥပ္ပဒ္ဒဝ (နှ) တွင်းထွက်ဆား

ဥပ္ပဒ္ဒန (နှ) ကြေးပွတ်ခြင်း

ဥပ္ပတ္တ (ပ) အလွန်၊ ပဓိုင်း

ဥပမာ (ကြ) နှမ်းကြတ်

ဥပမ္မာ (ကြ) နှမ်းကြတ်

ဥပမ္မာဒ (ပ) ပြုံးသွပ်ခြင်း

ဥပမ္မာဒဝန္တ၊ (ပ-နှ) အလွန်း

ဥပမ္မာရ (ပ) တံခါးခုံ

ဥပမ္မက (နှ) မီးစ

ဥယျာန (နှ) ဥယျာဉ်တော် (မင်းတို့၏ လူခပ်သိမ်းတို့နှင့် ဆက်ဆံသောတောကို "ဥယျာန"ဟု ခေါ်သည်။)

ဥယျာန- ** ဂမန-သွားခြင်း၊ဝန-ဥယျာဉ်။ (ဥယျာနံ ဂမနေ ဝနေ၊)

ဥယျာမ (ပ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ

ဥယျုတ္တ (ပ) အားထုတ်သောသူ

ဥရ (ပ) ရင်ဘတ်

ဥရဂ (ပ) မြွေ

ဥရဋ္ဌ (ပ) ချဝံတ်, စစ်ဝတ်

ဥရဏ (ပ) သိုး

ဥရဏီ (ကြ) သိုးမ

ဥရဗ္ဘ (ပ) သိုး

ဥရု (ကြ) သဲ (သလဲ)

ဥရု (တိ) ပြန့်ကျယ်သည်

ဥလူက (ပ) ခင်ပုပ်ငှက်၊ ဇီးကွက်၊ဖီးခုက်

ဥလ္လောစ (ပ-နှ) ဓိတာန်, မျက်နှာကြက်

http://www.dhammadownload.com

ဥလ္လောလ (ပ)လှိုင်းကြီး, ဒီလှိုင်း
ဥသဘ (ပ) နွားလား, နွားထီး၊ မြတ်သည်၊ ကြက်တက်
ဥသဘ (နာ) တာနှစ်ဆယ်
ဥသဘ- ** (ပုလ္လိင် ဥသဘ-သည်) ဥသဘောသဓ-ဥသဘမည်သော ဆေးပင်ဂေါ-နွားလား။ သေဋ္ဌ-မြတ်သည်၊ (နပုံလိင် ဥသဘ-သည်) ဝီသယဋ္ဌ-တာနှစ်ဆယ် တစ်ဥသဘ။ (ဥသဘောသဓဂေါသေဋ္ဌေ-သူသတံဝီသ ယဋ္ဌိယံ။)
ဥသီရ (နာ) ပန်းရင်း
ဥသု (ပ-ဂ္ဂ) မြား
ဥသုကာရ (ပ) မြားလုပ်သူ
ဥသုဝဓကီ (ပ) မြားလုပ်သူ
ဥသူယာ (ဂ္ဂ) ငြူစူခြင်း
ဥဿဝ (ပ) ပျော်ပွဲ ပူဇော်ပွဲ
ဥဿာဝ (ပ) ဆီးနှင်း
ဥဿာဟ (ပ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ ဥဿာဟသတ္တိ
ဥဿီတ-** ဝုဒ္ဓိယုတ္တ-ပွားစီးခြင်းဌာယုဉ်သည်၊ သမုန္နဒ္ဓ-မာန်မူသည်၊ (ဝါ) စိုက်ထူအပ်သော အလံ,စသည်၊ ဥပ္ပန္န-ဖြစ်သည်။ (ဝုဒ္ဓိယုတ္တော သမုန္နဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နေ ဥဿိတံ ဘဝေ။)
ဥဿုက (ပ) အားထုတ်သူ (အလိုရှိအပ်သော အကျိုးဌာအားထုတ်သောသူသည် "ဥဿုက"မည်၏။)
ဥဿောဠီ(ဂ္ဂ)လွန်ကဲစော်အားထုတ်ခြင်း
ဥဟုက်ာရ (ပ) ခင်ပုပ်ဌက်၊ ဒီးကွက်၊ ဒီးဒုတ်ဌက်
ဥဥ္ဇာရ- ** ဝိပုလ-ပြန့်ပြောသည်၊သေဋ္ဌ-မြတ်သည်၊မဓုရ-ချိုမြိန်ကောင်းမွန်သည်။(တိလိင်) (ဥဥ္ဇာရော တီသု ဝိပုလေ၊ သေဋ္ဌေစ မဓုရေ သိယာ။)
ဥဋ္ဌ (နာ-ဂ္ဂ) နက္ခတ်၊ ကြယ်
ဥဋ္ဌပ (ပ) ဖောင်
ဥဋ္ဌပွ (ပ) ဖောင်
ဥဋ္ဌရာဇ (ပ) လ, လဒိမာန်
ဥဏာ (ဂ္ဂ) သန်း (ခေါင်းသန်း)
ဥဏိ (ပ-ဂ္ဂ) လှိုင်းတံပိုး
ဥဏ္ဍ (ပ) ပေါင်၊ ပြန့်ကျယ်သည်
ဥဏ္ဍပဒ္ဓ (ပ) ပေါင်ဆစ်, ဒူးဆစ်
ဥဏ္ဍ (ပ) ဆပ်ပြာမြေ (ငန်သောမြေ)
ဥဏ္ဍရ (တိ) ဆားဆပ်ပြာ ပေါက်သောမြေ
ဥဏ္ဍဝန္တ (တိ) ဆားဆပ်ပြာပေါက်သောမြေ
ဥဟာ (ဂ္ဂ) အကြံ (ဝိတက်)
ဧက (တိ) မြတ်သည်ပြဋ္ဌာန်းသည်၊ တစ်ပါး တစ်ခြား, တစ်ခုတည်း
ဧက- ** (သုံးလိန်ဆံသော ဧက-သည်) သေဋ္ဌ-မြတ်သည်၊ အသဟာယ-အဖော်မရှိသည်၊သဒ္ဓါ-တစ်ခုဟူသော အရေအတွက်သဒ္ဓါ၊အည-တစ်ပါး၊တုလျ-တူသည်။ (သေဋ္ဌာ သဟာယ သဒ္ဓါညတုလျသွေ ကောတိ လိင်္ဂကော။)
ဧကက (တိ) တစ်ခုတည်း, တစ်ယောက်တည်း
ဧကကူဋယုတ (တိ) အထွတ်တစ်ခုတပ်

http://www.dhammadownload.com

သော တန်ဆောင်း
ဧကဂ္ဂ- * (ပုလ္လိင် ဧကဂ္ဂ-သည်) သမာဓိ-
တည်ကြည်ခြင်း၊ (ဝါစ္စလိင်သို့လိုက်
သော ဧကဂ္ဂ-သည်) အနာကုလ-
နှောင့်ယှက်ခြင်းကင်းသည်။
(သမာဓိမှိ ပုမေ ကဂ္ဂေါ-
နာကုလေ ဝါစ္စလိဂ္ဂကော။)
ဧကဂ္ဂတာ (ဣ) တည်ကြည်ခြင်း
ဧကစ္စ(တိ)တစ်ခုတည်း,တစ်ယောက်တည်း
ဧကန္တ (နဲ) စင်စစ်၊ အလွန်အကဲ,
အပြင်းအထန်
ဧကန္တလောမီ (ဣ) တစ်ဖက်အမွေး
ရှိသော အခင်း
ဧကပဒိက (ပ) တစ်ဖဝါးသာ ချလောက်
သော ခရီး၊ လမ်းကျဉ်း (တစ်ဖဝါး
သာ ချလောက်သောခရီး, တစ်
ယောက်သာ သွားသာသော ခရီး
သည် "ဧကပဒိက" မည်၏။)
ဧကပဒီ (ဣ) တစ်ဖဝါးသာ ချလောက်
သော ခရီး၊ လမ်းကျဉ်း
ဧကာကီ (တိ) တစ်ခုတည်း,
တစ်ယောက်တည်း
ဧကာဂါရိက (ပ) သူခိုး
ဧဇာ (ဣ) တဏှာ
ဧဏီမိဂ (ပ) ဧဏီမည်သောသား၊
တောဆိတ်နက်
ဧဏေယျ (ပ) ဧဏီမည်သောသား၊
တောဆိတ်နက်
ဧတရဟိ (ဗျ) ယခုအခါ
ဧတိဟ (နဲ) ဥပဒေ အစဉ်အဆက်
ဧတိဟျ (နဲ) ဥပဒေ အစဉ်အဆက်
ဧတေ သတ္တ မဟာသရာ -အရ -
အိုင်ကြီး (ဂ)အိုင်- ရှု
ဧတ္တာဝတာ (ဗျ) ပိုင်းခြားခြင်း
ဧတ္ထ (ဗျ) ထို၌
ဧဓ (ပ) ထင်းမီးစာ
ဧရဏ္ဍ (ပ) ကြက်ဆူပင်
ဧရာဝဏ (ပ) ဧရာဝဏ်ဆင်၊ သိကြားမင်း
စီးတော်ဆင်၊
ဧရာဝတ (ပ) ဧရာဝတဆင်၊ လိမ္မော်
ဧလက (ပ) တံခါးခုံ
ဧလာ (ဣ) တံတွေး၊ ဖာလာ
ဧဝံ (ဗျ) ဝန်ခံခြင်း၊ ညွှန်းခြင်း
ဧဝံ- နိဒဿန-ညွှန်ပြခြင်း၊အာကာရ-
အခြင်းအရာ၊ဥပမာ-ဥပမာ၊သမ္မဟံ
သန-ရွှင်ခြင်း၊ဥပဒေသ-နည်းလမ်းပြ
ခြင်း၊ဝစနပဋိဂ္ဂါဟ-စကားကို ဝန်ခံ
ခြင်း၊အဝဓာရဏ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဂရ
ဟာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ဣဒမတ္ထ-ဣဒံသဒ္ဒါ၏
အနက်၊ပရိမာဏ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ပုစ္ဆန
-မေးခြင်း။ (၁၁-နက်)
(ဧဝံ နိဒဿနာကာရော-ပမာသု
သမ္မဟံသနေ။ဥပဒေသေစ ဝစန-
ပဋိဂ္ဂါဟေဝဓာရဏေ။ ဂရဟာယေ
ဒမတ္ထေစ၊ပရိမာဏေစ ပုစ္ဆနေ။)
ဧဝမိ (ဗျ) ဥပမာ
ဧဝမေဝံ (ဗျ) ဥပမာ
ဧသိကာ (ဣ) တံခါးတိုင်
ဧဟလောကိက (ပ) မျက်မှောက်ဖြစ်
သော အကျိုး

http://www.dhammadownload.com

ဧဋ္ဌက (ပ) သိုး၊ တံခါးခုံ

ဧဋ္ဌက- ** ဥမ္မာရ-တံခါးခုံ၊ အဇ-သိုး။ (ဥမ္မာရေ ဧဋ္ဌကော အဇေ)

ဧဋ္ဌမူဂ (တိ) လူအ၊ နားပင်း (ပြောဆိုခြင်းငှာလည်းကောင်း, နားထောင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း မလိမ္မာသူသည် "ဧဋ္ဌမူဂ" မည်၏။)

ဧဋ္ဌဂလ (ပ) ဒန့်ကျဲပင်

ဧဋ္ဌာ-* (ဣတ္ထိလိင် ဧဋ္ဌ-သည်) ဗဟုလာ-ဖာလာ၊ခေဋ္ဌ-တံတွေး၊ (နှဗုလ္လိင် ဧဋ္ဌ သည်) ဒေါသ-အပြစ်။(ဗဟုလာယဉ္စ ခေဋ္ဌမ္ပိ၊ဧဋ္ဌာ ဒေါသေဋ္ဌ မီရိတံ။)

ဧဋ္ဌာလုက (နှ) ရေသွန်းသွားး

ဩက (နှ) အိမ်

ဩက- ** နိဿယ-ဖို့ရာ၊ ဂေဟ-အိမ်။ (ဩကံ တု နိဿယေ ဂေဟေ၊)

ဩကာသ-* ကာရဏ-အကြောင်း၊ ဒေသ-အရပ်။(ဩကာသော ကာရဏေ ဒေသေ၊)

ဩဂဓ (တိ) အကျဲုးဝင်သည်, အတွင်းဝင်သည်

ဩဃ (ပ) အပေါင်း

ဩဃ- ** ကာမောဃာဒိ-ကာမောဃ, စသည်၊သမူဟ-အပေါင်း၊ ဇလဝေဂ-ရေ၏ အလျဉ်။ (ကာမောဃာဒေါ သမူဟာသ္မိ၊ ဩဃော ဝေဂေ ဇလဿစ။)

ဩဇာ-*(ဣတ္ထိလိင် ဩဇ-သည်)ယာပနာ-မျှတကြောင်း ရသဓာတ်၊ (ပုလ္လိင် ဩဇ-သည်) ဒိတ္တိ-ထွန်းပခြင်း၊ ဗလ-အားအစွမ်း။(ဩဇာ တု ယာပနာယဉ္စ၊ဩဇော ဒိတ္တိ ဗလေသုစ။)

ဩဠ (ပ) နှုတ်ခမ်း၊ ကုလားအုပ်

ဩဠ- ** အဓရ-နှုတ်ခမ်း၊ခရဟ-ကုလားအုပ်။(အဓရေ ခရဟေ ဩဠော)

ဩတာရ- ** ဆိုဒ္ဓ-အပြစ်,အပေါက်၊ ဩတရဏ-သက်ဆင်းခြင်း။ (ဆိဒ္ဒေါ တရဏေ သွောတာရော)

ဩတ္တပ္ပ (နှ) မကောင်းမှုမှ ကြောက်လန့်ခြင်း

ဩဒန (ပ-နှ) ထမင်း

ဩဒနိက (ပ) စဖိုသည်

ဩဒါတ (ပ) အဖြူ

ဩဒါတ- ** သိတ-အဖြူ၊သုဒ္ဓ-စင်ကြယ်သည်။(သိတေ တု သုဒ္ဓေ ဩဒါတော

ဩမိ (ပ) အပိုင်းအခြား

ဩမိ-* ဘာဂ-အဖို့၊ သီမာ-အပိုင်းအခြား (ဘာဂေ သီမာယ ဩမိစ။)

ဩပပါတိက (တိ) ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော သတ္တဝါ (နတ်,စသော သတ္တဝါတို့သည် "ဩပပါတိက"မည်၏။)

ဩပမ္မ (ပ) ဥပမာ

ဩပဝယ္ဟ (ပ) မင်းစီးဆင်

ဩပါယိက (တိ) သင့်တင့်သော အမှု

ဩပါယိကံ (ဗျ) ဝန်ခံခြင်း

ဩဘာသ (ပ) အလင်း, အရောင်

ဩမက (တိ) ယုတ်ညံ့သည်, ကဲ့ရဲ့အပ်သည်

ဩရံ (နှ) ဤမှာဘက်ကမ်း

http://www.dhammadownload.com

ဩဇဋ္ဌိက (ပ) သိုးဆိတ်သတ်သူ (ဆိတ်,သိုးသတ်၍ အသက်မွေးသူတို့ သည် "ဩဇဋ္ဌိက"မည်၏။)

ဩဇရသ (ပ) သားရင်း (မိမိကြောင့်ဖြစ်သော သားသည် "ဩဇရသ"မည်၏)

ဩဇော၀ (ပ) မောင်းမဆောင်, မိန်းမဆောင်

ဩလိဂလ္လ (ပ) တံစီးတွင်း (တံစီးအိုင်) (ရွာတံခါး၌မစင်ညွှန်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သော တွင်းသည် "ဩလိဂလ္လ" မည်၏။)

ဩ၀ရက (ပ) တိုက်ခန်း

ဩ၀ါဒ (ပ) ဆုံးမခြင်း

ဩသဓ (နာ) ဆေး (အလုံးစုံသော ကဒလီ, ဝီဟိ,တိဖလ,ဃတ,မဓု,စသည်သည် ဇာတ်နှင့် မရောမယှက် သက်သက် ရောဂါပယ်ဖျောက်ခြင်းသာဖြစ်မူ "ဩသဓ"မည်၏။)

ဩသဓိ (ဣ) တစ်သီး သီးပြီး သေသော အ၀င် (အသီးမှည့်ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိသော ကဒလီ,ဝီဟိ,စသည်သည် ဇာတ်သက်သက်၌ဖြစ်မူ "ဩသဓိ" မည်၏။ဌက်ဖျော,ဂျုံ,စပါး,စသည် သည် အသီးမှည့်သည်၏ အဆုံး၌ သေတတ်သောကြောင့် "ဩသဓိ")

ဩသဓိသ (ပ) လ, လဗိမာန်

ဩသာန (နာ) ပြီးဆုံးခြင်း

ဩဿဋ္ဌ (တ) စွန့်,အပ်သည်

ကံ (နာ) ရေ၊ ဦးခေါင်း

ကံ- ဝါရိ-ရေ၊ မုဒ္ဓ-ဦးခေါင်း။ (ကံ တု ဝါရိမှိ မုဒ္ဓနိ။)

ကံသ (ပ) ထမင်းစားခွက်

ကံသ- ပတ္တ-စားခွက်သာမန်၊ လောဟ ဘေဒ-ကြေးတစ်မျိုး၊ စတုကဟာ ပဏ-တစ်ကံသ။(ပတ္တေစ လောဟ ဘေဒသ္မိံကံသော စတုကဟာပဏော)

ကကစ (ပ-နာ) လွှ၊ အနို့ပင်

ကကဏ္ဍက (ပ)ပုတ်သင်

ကကု (ပ) လဘို့

ကကုဒ္ဓ (ပ) ခို

ကကုဒ (ပ) လဘို့

ကကုဒ- ရာဇလိဂ်-မင်းမြှောက်တန်ဆာ၊ သဘဂ်-နွားလဘို့၊ ရုက္ခ-ထောက်ကြုံ,ပင်။ (ရာဇလိင်္ဂေါ် သဘင်္ဂေါသု၊ ရုက္ခေစ ကကုဒေါ ပျထ။)

ကကုဒဘဏ္ဍ (နာ) မင်းမြှောက် တန်ဆာ

ကကုဓ (ပ) လဘို့၊ ထောက်ကြုံ,

ကက္ကဋက (ပ) ပုစွန်လုံး

ကက္ကသ- * ခရ-ကြမ်းတမ်းသောအတွေ့၊ ကဋ္ဌန-ခက်မာသော၀တ္ထု။ သာဟသ ပ္ပိယ-ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော အမှု ကို ပြုလုပ်သူ။ (လိင်သုံးပါး) (တီသု ခရေစ ကဋ္ဌေန၊ ကက္ကသော သာဟသပ္ပိယေ။)

ကက္ကာရီ (ဣ) သခွား

ကက္ကောလ (ပ) ကရ၀ေး

ကက္ခဋ (နာ) ကြမ်းတမ်းခက်မာသည်

ကင် (ပ) ဌက်ကြီးတုံးစပ် (သင်တိုင်း၀တ်ဌက်)

ကင်္ဌ (ပ) ချပ်၀တ်, စစ်၀တ်

http://www.dhammadownload.com

ကက်ဏ (နာ) ကျောက်စီလက်ကောက်
ကခါ (ဣ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း
ကဂုံ (ဣ) ဆပ်၊ ဥပါသကာပင်
ကဂုံ-* ဓည-ဆပ်စပါး၊ ပိယဂုံ- ဥပါသကာ ပင်။(ကဂုံ ဓည ပိယဂုံသု။)
ကစဝရ (ပ) အမှိုက်
ကစ္စိ (ဗျ) အမေး၊ အလိုရှိအပ်သည်ကို မေးခြင်း
ကစ္စိ-* ကာမပွဝေဒန-အလိုရှိအပ်သည် ကို မေးခြင်း။(ကာမပွဝေဒနေ ကစ္စိ)
ကစ္ဆ (ပ-နာ) စိမ့်မြေ၊ လက်ကတီး (မောင်းရင်းသည် "ကစ္ဆ"မည်၏။)
ကစ္ဆ-* (ဣတ္ထိလိင် ကစ္ဆာ-သည်) ဟတ္ထီ မဇ္ဈဗန္ဓ-ဆင်တို့၏ ရင်ဘွဲ့ကြိုး၊ ပကောဋ္ဌ-အိမ်တွင်းတိုက်ခန်း၊ ကစ္ဆ ဗန္ဓန-အောက်ပိုးကျိုက်ခြင်း၊ (ခါး တောင်းကျိုက်ခြင်း) မေခလာ-ခါး စည်းကြိုး(ခါးပတ်) (ပုလ္လိင် ကစ္ဆ-သည်) လတာ-နွယ်၊ ဗာဟုမူလ-မောင်းရင်းလက်ကတီးကြား၊ အနူပ-ရေများရာအရပ်၊တိဏ-မြက်။ (ဟတ္ထိနံ မဇ္ဈဗန္ဓေစ၊ပကောဋ္ဌေ ကစ္ဆဗန္ဓနေ။မေခလာယံ မတာ ကစ္ဆာ၊ ကစ္ဆော ဝုတ္တော လတာယစ။ တထေဝ ဗာဟုမူလမှိ၊ အနူပမှိ တိဏေပိစ။)
ကစ္ဆ နွရ (နာ) ဘုရင့်သီးခြားခန်း (မင်းတို့၏ သူခပ်သိမ်းတို့နှင့် မဆက် ဆံသော အရပ်ကို "ကစ္ဆ နွရ")
ကစ္ဆပ (ပ) လိပ်
ကစ္ဆာ (ဣ) ကကြိုးတန်ဆာ (ကိုယ်လယ်၌ဖွဲ့သိုင်းသော ကြိုး သည် "ကစ္ဆာ"မည်၏။)
ကစ္ဆု (ဣ) ယားနာ
ကဇ္ဇလ (နာ) မျက်စဉ်း
ကဥ္စန (နာ) ရွှေ
ကဥ္စုက (ပ) အကျီသင်တိုင်း၊ မြွေရေလဲ
ကဥ္စုက-* ကဝစ-ချပ်ဝတ်(စစ်ဝတ်) ဝါရ ဝါဏ-ကာ၊နိမ္မောက-မြွေရေလဲ။ (ကဝစေ ဝါရဝါဏေစ၊ နိမ္မေကေပိစ ကဥ္စုကော။)
ကဥ္စုကီ (ပ) မိန်းမစိုး
ကဦယ (နာ) ဆန်ပုန်းရည်
ကညာ (ဣ) သူငယ်မ
ကဋ (ပ) ဆင်ပါးစောင်၊ ဖျာ
ကဋ-* (ပုလ္လိင် ကဋ-သည်) ဇယ-အောင် ခြင်း၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တ-မိန်းမနိမိတ်၊ ကိလဋ္ဌ-ဖျာ,သင်ဖြူး၊ (လိန်သုံးပါးတို့ ၌ဖြစ်မူ) ကတ-ပြုအပ်သည်။ (ကဋော ဇယေတ္ထိနိမိတ္တေ၊ ကိလဋ္ဌေ သော ကတေ တိသု။)
ကဋက (နာ) လက်ကောက်၊တောင်ခါးပန်း
ကဋ္ဌစ္ဆု (ပ) ယောက်မ(ယောက်ချိုဇွန်း)
ကဋိ (ဣ) တင်ပါး
ကဋု-* (လိင်သုံးပါး ကဋု-သည်) ခရ-ကြမ်းတမ်းသောဝတ္ထု(ဝါ)ထက်သည် အကာရိယ-မပြုသင့်,မပြုထိုက်သော အမှု၊ (ပုလ္လိင် ကဋု-သည်) ရသ-စပ်သော အရသာ။ (ခရေစာ ကာရိယေ တိသု၊

http://www.dhammadownload.com

ရသမှိ ပုရိသေ ကဋ္ဌ။)
ကဋ္ဌက (ပ) အစပ်
ကဋ္ဌကာ (ဣ) ကုလားဆောင်းမေးခါး
ကဋ္ဌရောဟိနီ (ဣ)ကုလားဆောင်းမေးခါး
ကဋ္ဌိဿ (နှ) ကဋ္ဌိဿအခင်း၊
(ရွှေချည် ငွေချည်တို့ဖြင့်ချုပ်
ချယ်သော ပိုးချည် အခင်း)
(ရွှေချည်ငွေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်ခြယ်
အပ်သော ပိုးချည်အကြမ်းဖြင့် ပြီး
သောအခင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပိုး
ချည်းအတွင်း ရွှေချည်သွင်း၍ ယက်
လုပ်အပ်သော အခင်းသည်လည်း
ကောင်း၊ ပိုးချည်လျှော်ချည်နှစ်မျိုး
ဖြင့် ပြီးသော အခင်းသည်လည်း
ကောင်း "ကဋ္ဌိဿ" အခင်းမည်၏။)
ကဌ (နှ) ထင်း, သစ်သား
ကဌ-*(နပုလ္လိင် ကဌ-သည်)ဒါရု-သစ်သား၊
(လိင်သုံးပါး ကဌ-သည်) ကိစ္ဆ-ဆင်းရဲ
သည်၊ ဂဟန-ယူခြင်း၊ (ခက်ခဲသည်)
ကသိတ-ထွန်အပ်ပြီးသောလယ်။
(ကဌံ ဒါရုမှိ တံ ကိစ္ဆေ၊
ဂဟနေ ကသိတေ တိသု။)
ကဌိန (နှ) ကြမ်းတမ်း ခက်မာသည်
ကဏ (ပ) ဆန်ကွဲ၊ နည်းသည်
ကဏ- ** ဓညင်-ဆန်ကွဲ၊ သုခုမ-နည်း
သည်, သေးငယ်သည်။
(ဓညင်ေ သုခုမေ ကဏော)
ကဏယ (ပ) သံစူး၊ သံတူးရွင်း
ကဏိကာ (ဣ) တပတ်ဆေး
ကဏိကာရ (ပ) မဟာလှေကား
ကဏ္ဍက (ပ) စိုင်
ကဏ္ဍက- ** သပတ္တ-ရန်သူ၊ ရုက္ခင်-ဆူး၊
လာမဟံသန-ကြက်သီးမွေးညှင်း
ထခြင်း။(ကဏ္ဍကော တု သပတ္တိ၊
ရုက္ခေင်ေ လောမဟံသနေ။)
ကဏ္ဍကိဖလ (ပ) ပိန္ဒဲပင်
ကဏ္ဍ (ပ) လည်ချောင်း
ကဏ္ဍဘူသာ (ဣ) လည်ဆွဲတန်ဆာ၊
ပုတီး
ကဏ္ဍ (ပ-နှ) မြား၊ အရိုးတံ
ကဏ္ဍ- ** သရ-မြား၊ ဒဏ္ဍ-တုတ်လှံကန်၊
ဝဂ္ဂ-အစုအပေါင်း၊ အဝသရ-အခွင့်။
(ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်)(ကဏ္ဍော နိတ္တိ
သရေ ဒဏ္ဍေ၊ဝဂ္ဂေစာ ဝသရေပျထ)
ကဏ္ဍရာ (ဣ) အကြောမ
ကဏ္ဍု (ဣ) ယားယံခြင်း
ကဏ္ဍူ (ဣ) ယားယံခြင်း
ကဏ္ဍူတိ (ဣ) ယားယံခြင်း
ကဏ္ဍူယာ (ဣ) ယားယံခြင်း
ကဏ္ဍူဝန (နှ) ယားယံခြင်း
ကဏ္ဏ (ပ) နား
ကဏ္ဏ- ** ကောဏ-အထောင့်၊ သဝဏ-
နား(ကဏ္ဏော ကောဏေစ သဝဏေ
ကဏ္ဏဇလူကာ (ဣ) ကင်းခြေများ
ကဏ္ဏဓာရ(ပ) ပဲ့သမား (လှေသူကြီး
မာလိန်)
ကဏ္ဏပူရ (ပ) နားတန်ဆာ
ကဏ္ဏမုဏ္ဍ (ပ) ကဏ္ဏမုဏ္ဍအိုင်
ကဏ္ဏမူလ (နှ) ဆင့်နားရင်း
ကဏ္ဏဝိဘူသန (နှ) နားတန်ဆာ

http://www.dhammadownload.com

ကဏ္ဏဝေဌန (နာ) နားဆောင်း
ကဏ္ဏိကာ (ကဏ္ဍ) အထွဋ်၊ နားတန်ဆာ၊ ကြာခွက်
ကဏ္ဏိကာ- ** ဒီဇကောသ-ကြာအုံ ကြာခွက် ကြာအချက် ကြာစေ့အိမ်၊ ဃရကူဋ္ဌ-အိမ်၏အထွတ်၊ ကဏ္ဏဘူသာ-နားတန်ဆာ။(ဒီဇကောသေ ဃရကူဋ္ဌေကဏ္ဏဘူသာဃ ကဏ္ဏိကာ။)
ကဏ္ဏေဇ (တိ) ကုန်းတိုက်တတ်သူ
ကဏှ (တိ) ဒိသကိုး၊ မာရ်နတ်၊ မကောင်းမှု, အကုသိုလ်
တဏှာ- * (ပုလ္လိင် ကဏှ-သည်) ဝါသုဒေဝ-ဒိသနိုး။ အန္တက-မာရ်နတ်၊ (လိင်သုံးပါး ကဏှ-သည်) ပါပ-မကောင်းမှုများသူ(ယုတ်မာသူ)၊ အသိတ-မည်းသော အဆင်း။ (ဝါသုဒေဝေန္တကေ ကဏှော၊ သော ပါပေ အသိတေ တိသု။)
ကဏှပိတက (ပ) တိမ်ဝါရောင် အဆင်း
ကဏှဝန္ဏာ (ကဏ္ဍ) သန္ဓပ်ဖို (သဲသတ်၊မလွှဲ)
ကဏှဝတ္တနီ (ကဏ္ဍ) မီး
ကတက (ပ) ခပေါင်းရေကြည်ပင်
ကတကာ- * (ပုလ္လိင် ကတက-သည်) ရုက္ခဘေဒ-ခပေါင်းရေကြည်ပင်၊ (သုံးလိင် ကတက-သည်) ကိတ္တိမ-ပြုလုပ်သဖြင့် ပြီးစီးသော အရာ။ (ကတကော ရုက္ခဘေဒသ္မိံ၊ ကတကော ကိတ္တိမေ တိသု။)
ကတမာလ (ပ) ငုပင်
ကတဟတ္ထ (တိ) လိမ္မာသူ၊ လူလိမ္မာ
ကတု (ပ) ယဇ်
ကတ္တရယဋ္ဌိ (ကဏ္ဍ) ဆွဲကိုင်အပ်သော တောင်ဝှေး
ကတ္တိက (ပ) တန်ဆောင်မုန်းလ
ကတ္တိကာ (ကဏ္ဍ) ကြတ္တိကာနက္ခတ်
ကတ္ထ (ဗျ) အဘယ်၌
ကတ္ထနာ (ကဏ္ဍ) ဦးမွှမ်းခြင်း
ကတ္ထုရိကာ (ကဏ္ဍ) ကတိုး
ကထံ (ဗျ) အမေး
ကထံကထာ (ကဏ္ဍ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း
ကထင်္ကိ (ဗျ) ငြိုငြင်ခြင်း
ကထာ (ကဏ္ဍ) စကား (လုပ်ကြံ၍ ဖွဲ့အပ်သော ကာဒမ္ဗရီစသော ဗန္ဓသည် "ကထာ"မည်၏။)
ကထာန (နာ) ကထာနသဒ္ဒါ
ကထိတ(တိ)ဆိုအပ်သည်,ဟောအပ်သည်
ကဒမ္ဗ (ပ) မအူပင်
ကဒမ္ဗ- ** ဒုမ-မအူပင်၊စယ-အပေါင်း။ (ကဒမ္ဗော တု ဒုမေ စယေ)
ကဒမ္ဗက (နာ) အပေါင်း
ကဒရ (ပ) ရှားဖြူ
ကဒရိယ (ပ) နှမြောစေးနဲ့တတ်သူ
ကဒလီ (ကဏ္ဍ) အလဲတံခွန်၊ ငှက်ပျောပင်
ကဒလီ- ** မိဂဘေဒ-ကဒလီမည်သော သား၊ ပဌာကာ-တံခွန်၊ မောစ-ငှက်ပျောပင်။(ကဏ္ဍတ္ထလိင်) (မိဂဘေဒေ ပဌာကာယံ၊ မောစေဝ ကဒလီ တ္ထိယံ။)
ကဒလီမိဂ (ပ) ဝံပိုင် (ကဒလီမိဂမည်သောသား)

http://www.dhammadownload.com

ကဒါ (ဗျ) အဘယ်အခါ
ကဒါစိ (ဗျ) ရံခါ
ကဒ္ဒမ (ပ) ညစ်နွမ်း၊ ရွှံ့
ကနက (နှ) ရွှေ
ကနိဋ္ဌ (ပ) ညီ
ကနိဋ္ဌ- ** အတျပ္ပ-အလွန်နည်းသည်၊ အတိယုဝ-အလွန်ပျိုသည်။(တိလိင်) (ကနိဋ္ဌော ကနိယော တီသု၊ အတျပ္ပေ တိယုဝေပျထ။)
ကနိဋ္ဌာ (ကျ) လက်သန်း
ကနိယ (ပ) ညီ
ကနီယ- ** အတျပ္ပ-အလွန်နည်းသည်၊ အတိယုဝ-အလွန်ပျိုသည်။(တိလိင်) (ကနိဋ္ဌော ကနိယော တီသု၊ အတျပ္ပေ တိယုဝေပျထ။)
ကနီနိကာ (ကျ) မျက်နှာဝန်း
ကန္တ (တိ) လင်၊ ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်
ကန္ထ- ** (ကျတွိလိင် ကန္ထာ-သည်) ထိမိန်းမ၊ (ပုလ္လိင် ကန္ထ-သည်) ပိယ-လင် (လိင်သုံးပါး ကန္ထ-သည်) မနုဉ်-နှစ်သက်ဖွယ်။(ထိယံ ကန္ထာ ပိယေ ကန္တော၊မနုညေ သော တီလိင်ကော
ကန္ထာ (ကျ) မိန်းမ
ကန္ထာရ (ပ) ခရီးခဲ (သွားလာနိုင်ခဲသော ခရီးခဲ,ခရီးခက်သည် "ကန္ထာရ"မည်၏)
ကန္ထာရ- ဝနဒုဂ္ဂ-တောနက်, ခရီးခဲ။ (ကန္ထာရော ဝနဒုဂ္ဂေသု။)
ကန္ဒီ (ကျ) တင့်တယ်ခြင်း၊ အလိုအာသာ၊ အရောင်
ကန္ဒိ-* ကျစ္ဆာ-အလို၊ ဇုတိ-တင့်တယ်ခြင်း (ကျစ္ဆာယံ ဇုတိယံ ကန္ဒိ။)
ကန္ဒိတ (တိ) ဖြတ်ရိတ်အပ်သည်
ကန္ဒ (ပ) အဥ
ကန္ဒရ (ပ-နှ) ချောက်
ကန္ဒိတ (တိ) ငိုကြွေးခြင်း
ကန္ဒုက (ပ) ဘော့လုံး၊ ဂျင်လုံး
ကဏ္ဍုက (ပ) ဘော့လုံး၊ ဂျင်လုံး
ကန္ဓရာ (ကျ) လည်ပင်း, လည်တိုင်
ကပဏ (ပ) နှမြောစေးနဲ့တတ်သူ
ကပါလ (နှ) ဦးခေါင်းခွံ
ကပါလ- * သိရသဋ္ဌိ-ဦးခေါင်းရိုး၊ ယဇ္ဇာဒိသကလ-ဓိုး,စသည်တို့၏ အကွဲအစိတ်အပိုင်း။(ကပါလံ သိရသဋ္ဌိမှိ ယဇ္ဇာဒိ သကလေပိစ။)
ကပိ (ပ) မျောက်
ကပိကစ္ဆု (ပ) ခွေးလေးပင်
ကပိတ္ထ (ပ) သီးပင်
ကပိလ (ပ) ကြောင်သော အဆင်း(ဝါ) အညို အဝါရောသော အဆင်း
ကပိလဝတ္ထု (နှ) ကပိလဝတ်ပြည်
ကပိလာ (ကျ) သင်္ဘော ပိတောက်၊ ရေဇောပင်
ကပိသီသ (ပ) တံခါးချည်တိုင်
ကပိတန (ပ) ညောင်ချဉ်
ကပေါဏိ (ပ) တတောင်ဆစ်
ကပေါတ (ပ) ခိုဌက်၊ ချိုးဌက်
ကပေါတ- ** ပက္ခိဘေဒ-ချိုးဌက်၊ ပါရာဝတ-ခိုဌက်။ (ကပေါတော ပက္ခိဘေဒေ၊

http://www.dhammadownload.com

ဒိဋ္ဌော ပါရာဓတေ ထစ။)

ကပေါတပါလိကာ (ပ-န) ခိုအိမ်၊ခိုစင်

ကပေါလ (ပ) ပါးစောင်း၊ ပါး

ကပ္ပ (ပ) ကပ္ပကျမ်း၊ ဒူးဆစ် မမြုပ်သော ရေ့စသည်။

ကပ္ပ- * ကာလ-ကာလ၊ယုဂ-ကတ,စသော ယုဂ်လေးပါး၊ လေသ-အမြွက်၊ပညတ္တိ -နာမပညတ်၊ ပရမာယု-အသက်အပိုင်းအခြား,အာယုကပ်၊ သဒိသ-အတူ၊ (သဒိသတ္ထ ကပ္ပသဒ္ဒါကား လိင်သုံးပါး၌ဖြစ်၏) သမဏဓေါဟာရ-ရဟန်းတို့၏ ကပ္ပိခြင်း။ ကပ္ပဗိန္ဒု-ကပ္ပဗိန္ဒုအနက်၊ သုမန္တတ္ထ-ထက်ဝန်းကျင်ဟူသောအနက်၊ အန္တရကပ္ပ -အန္တရကပ်,စသည်၊တတ္ထ-ကြံခြင်း၊ ဝိဓိ-စီရင်ခြင်း။(ကပ္ပေါကာလေ ယုဂေ လေသေ၊ပညတ္တိ ပရမာ ယုသု။ သဒိသေ တီသု သမဏ-ဓေါဟာရ ကပ္ပဗိန္ဒုသု။သမန္တတ္ထေန္တရကပ္ပါဒိကေ တက္ကေ ဝိဓိမ္ဝိစ။)

ကပ္ပက (ပ) ဆတ္တာသည်

ကပ္ပကွယ (ပ) ကမ္ဘာပျက်ခြင်း ပျက်ဆဲကပ်

ကပ္ပဋ္ဌ (ပ) အဝတ်စုတ်

ကပ္ပန (ပ) ဆင်ကုန်းခွီး (ဆင်ကျောက်ကုန်း၌ခင်းအပ်သော ကမ္ဗလာ,စသည်တို့သည် "ကပ္ပန"မည်၏။)

ကပ္ပန- * (နပုလိင် ကပ္ပန-သည်) ကန္တန-ဖြတ်ခြင်း၊(ဣတ္ထိလိင် ကပ္ပနာ-သည်) ဝိကပ္ပ-အထူးကြံခြင်း၊ သင္ခန-အသင့်ပြင်ဆင် စီရင်ခြင်း။(ကပ္ပနံ ကန္တနေ ဝုတ္တံ၊ ဝိကပ္ပေ သင္ခနေ ဇ္ဈိယ်။)

ကပ္ပရ (ပ) ဦးခေါင်းခွံ၊ တတောင်ဆစ်

ကပ္ပရုက္ခ (ပ) ပဒေသာပင်၊ နတ်သစ်ပင်

ကပ္ပါသိက (တိ) ဝါဆျည်အဝတ်

ကပ္ပါသီ (ဣ) ဝါပင်

ကပ္ပိတ (ပ) ကကြီးတင်ပြီးသောဆင်

ကပ္ပူရ (ပ-န) ပရုပ်

ကဗန္ဓ (ပ-န) ဦးခေါင်းမရှိသောကိုယ် (ဦးခေါင်းမရှိသော ကခြင်း,စသော အမူအရာနှင့်တကွသော ကိုယ်သည် "ကဗန္ဓ" မည်၏။)

ကဗရမဏီ (ပ-န) ပတ္တမြားပြောက်

ကဗလ-ဋ (ပ) ထမင်းလုပ်

ကဗိတ္ထ (ပ) သီးပင်

ကမ (ပ) အစဉ်

ကမဏ္ဍလု (ပ-န) ရေကရား

ကမလ (နှ) ကြာ

ကမလာသန (ပ) ပြဟ္မာ

ကမိတု (တိ) အလိုရှိသူ

ကမုက (ပ) ဝိုးစာပင်၊ ကွမ်းသီးပင်

ကမ္ပန (တိ) တုန်လှုပ်ခြင်း

ကမ္ပိတ (တိ) တုန်လှုပ်သောအရာ

ကမ္ဗလ (ပ-န) သိုးမွေးချည်အဝတ်၊ သကလတ်ထည်၊ ကမ္ဗလာ၊ မြင်းမိုရ်တောင်၌နေသော နဂါး

ကမ္မ (ပ) ရွှေ၊ ခရုသင်းကြီး၊ ရွှေလက်ကောက်

ကမ္မ- သခ်-ခရုသင်းကြီး၊ သုဝဏ္ဏ-ရွှေ၊ ▪

http://www.dhammadownload.com

ဝလယ-လက်ကောက်။
(အထ ကမ္ပု မတော သခေ်၊
သုဝဏ္ဏေ ဝလယေပိစ။)
ကမ္ပုစိဝါ (ဣ) ရွှေလည်ပင်း၊ရွှေလည်တိုင်
(ရွှေမရိုးစည်ငယ်နှင့်တူသော လည်
ပင်းသည် "ကမ္ပုဂီဝါ" မည်၏။
(တစ်နည်း) အရေးသုံးခုတို့ဖြင့် မှတ်
အပ်သော လည်ပင်းကို "ကမ္ပုဂီဝါ"
ဟု ခေါ်ပါသည်။)
ကမ္ပောဇ (ပ) ကမ္ပောဇတိုင်း
ကမ္ပ (နှ) ပြုခြင်း
ကမ္ပကာရ (ပ) အခစားလုပ်သူ၊ ကူလီ
ကမ္ပာရ (ပ) ပန်းပဲသမား
ကမ္ပာရဘဏ္ဍ (ဣ) ပန်းပဲသမား၏ဘဏ္ဍာ
ကမ္ပာသ (ပ) ပြောက်ကြားသောအဆင်း
ကယဝိက္ကယိက (ပ) ကုန်သည်
ကယိက (ပ) ဝယ်သူ
ကရ (ပ) အရောင်၊ လက်၊ အခွန်တော်
ကရ-* ဗလိ-အခွန်အတုတ်၊ ဟတ္ထ-လက်၊
အံသု-အရောင်။
(ဗလိ ဟတ္ထံ သူသု ကရော။)
ကရက (ပ) သလဲ
ကရက- ** (ဣတ္ထိလိန် ကရကာ-သည်)
မေယပါသာဏ-မိုးသီး၊ (ပုလ္လိင်
ကရက-သည်) ကုဏ္ဍိကာ-ကရား။
(ကရကာ မေယပါသာဏေ၊
ကရကော ကုဏ္ဍိကာယစ။)
ကရကာ (ဣ) မိုးသီး
ကရဂ္ဂ (နှ) ဆင်နှာမောင်းဖျား
ကရဇ (ပ) လက်သည်း
ကရဋ္ဌ (ပ) သင်းဝင်ပင်
ကရဏ-* သာဓကတမ-ကရဏကာရက၊
ကြိယာ-ပြုခြင်းကြိယာ၊ ဂတ္တ-ကိုယ်၊
ဣန္ဒြိယ-ဣန္ဒေ။(ကရဏံ သာဓက
တမေ၊ ကြိယာဂတ္တေသု ဣန္ဒြိယေ။)
ကရဏီယ (ပ) ပြုခြင်း
ကရဏ္ဍ (ပ) ပန်းတောင်း၊ ပန်းကလပ်
ကရပါလိကာ (ဣ) ဆောင်ဓား
ကရပုဋ္ဌ (ပ) လက်ခုပ်
ကရဘ (ပ) လက်ဝါးစောင်း၊ ကုလားအုပ်
(လက်ဝါးနှင့် လက်ကောက်ဝတ်
လက်သန်းတို့၏ အကြားသည်
"ကရဘ" (လက်ဝါးစောင်း)မည်၏။)
ကရဘူသာ (ဣ) ကျောက်စီလက်ကောက်
ကရမန္ဒ (ပ) ခံပင်
ကရမရ (ပ) သုံ့ပန်း
ကရမရာနီတ (ပ) သုံ့ရကျွန်
ကရဝီက (ပ) ကရဝီကတောင်၊
ကရဝိတ်ငှက်
ကရဝီရ (ပ) ရာသီပင် (နွယ်သာကီ)
ကရသာခါ (ဣ) လက်ချောင်း
ကရဟာဋ (နှ) အဥ၊ အမြစ်,အဖု
ကရိသာပဏ (ပ-နှ) အသပြာ, ဒဂိါး
ကရီရ (ပ) အရိုးပင်
ကရီသ (ပ-နှ) တစ်ပယ်၊ ကျင်ကြီး
(စပါးလေးအမွဏ စိုက်ပျိုးကြချ
လောက်သော အရပ်သည် "ကရီသ"
(တစ်ပယ်) မည်၏။)
တရီသ- ** ဝစ္စ-ကြင်ကြီး၊စတုရမ္ပဏ-
လေးအမွဏ။(အထော ကရီသံ

http://www.dhammadownload.com

ဝစ္စသို့ဝုစ္စတေ စတုရမ္မဏေ။)
ကရုဏ (ပ) သနားခြင်း
ကရုဏာ (ဣ) သနားခြင်း
ကရေဏု (ပ) ဆင်ပေါက်
ကရေဏု (ဣ) ဆင်မ
ကရေဏု-* (ပုလ္လိင် ကရေဏု-သည်) ဂဇ-ဆင်ပေါက်၊ (ဣတ္ထိလိင် ကရေဏု-သည်) ဟတ္ထိနီ-ဆင်မ။
(ဂဇေ ကရေဏု ပုရိသေ၊
သော ဟတ္ထိနိယ မိတ္ထိယံ။
ကရေဏုကာ (ဣ) ဆင်မ
ကရေရိ (ပ) ခတက်ပင်၊ ရေခတက်ပင်
ကလ (တိ) မထင်ရှားသော, ချို့သာသောအသံ
ကလက် (ပ) အမှတ်အသား၊ တံဆိပ်
ကလက်- ** အက်-အမှတ်တံဆိပ်၊ အပဝါဒ-ကဲ့ရဲ့ဖွယ်အပြစ်။
(ကလက်ော ကံာ ပဝါဒေသု။)
ကလတ္တ (ဣ) မယား
ကလန္ဒက (ပ) ရှဉ့်၊ ရှဉ့်နက်
ကလမ္ဗက (ပ) ကန်စွန်း၊ ဟင်းနုနယ်ပင်
ကလမ္ဗိကာ (ဣ) ကန်စွန်း
ကလဘ (ပ) ဆင်ငယ်
ကလလ (ပ-နာ) ကလလရေကြည်၊ ရွံ့
ကလဝိကံ (ပ) အိမ်စာ
ကလသ (ပ) ရေအိုး
ကလဟ (ပ-နာ) ငြင်းခုံခြင်း၊ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း
ကလဟလ (ပ) အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူညံသံ
ကလဟာရ (ပ) ကြာအိမ်၊ ကြာတံဆိပ်
ကလ္လဟာရ (နာ) ကြာသိမ် (ကြာဖြူ၊ ကြာတံဆိပ်)
ကလဟံသ (နာ) ဝမ်းဘဲ
ကလာ (ဣ) လ၏အစိတ် (ကလာ) (လ၏ (၁၆)ခုမြောက်အစိတ်သည် "ကလာ"မည်၏။)
ကလာ- ** အံသ-အဖို့၊သိပ္ပ-နစ္စဝါဒန, စသော(၆၄)ပါးသော အတတ်၊ကာလ-ကာလအထူး၊ စန္ဒသောဋ္ဌသဘာဂ-လ၏ တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုမြောက် သောအစိတ်။(အံသေ သိပ္ပေ ကလာ ကာလေ၊ဘာဂေ စန္ဒဿ သောဋ္ဌသေ
ကလာပ (ပ) တောင့်၊ ကျည်တောင့်၊ အပေါင်း၊ မြီးဆံ
ကလာပ- ** သိခဏ္ဍ-ဥဒေါင်းမြီးစည်း၊ တူဏီရ-မြားကျည်တောက်၊ နိကရ-အပေါင်း။ (အထော သိခဏ္ဍော တူဏီရေ၊ကလာပေါ နိကရေ မတော
ကလာပီ (ပ) ဥဒေါင်း
ကလာယ (ပ) ကုလားပဲ၊ စားတော်ပဲ
ကလိ (နာ) မကောင်းမှု
ကလိ- ** ပါပ-မကောင်းမှု၊ ပရာဇယ-ရှုံးခြင်း။(ပါပေ ကလိ ပရာဇယေ)
ကလိကာ (ဣ) ငုံရင့်
ကလိဂ် (ပ) ကလိဂ်တိုင်း၊ လင်းမြီးဆွဲ၊ နွားမြီးဆွဲ
ကလိလ (နာ) ရှုပ်ထွေးသည်
ကလီရ (ပ) အညှောက်
ကလုသ (တိ) နောက်ကျူသည်
ကလုသ (နာ) မကောင်းမှု၊ အကုသိုလ်

http://www.dhammadownload.com

ကလုသ- ** အာဝိလ-နောက်ကျသည်၊ ပါပ-မကောင်းမှု။ (ကလုသံ တွာ ဝိလေ ပါပေ။)

ကလေဝရ (နှ) ကိုယ်

ကလျာဏ (နှ) ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ၊ ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်

ကလျာဏ- * သုန္ဒရေစာပိ-ကောင်းသည်၊ ရွှေ။ (ကလျာဏံ သုန္ဒရေစာပိ။)

ကလ္လ (နှ) မိုးသောက်၊ မိုးလင်း

ကလ္လ (ပ) အနာကင်းသူ၊ ကျန်းမာသူ

ကလ္လ-* (နှပုလ္လိင် ကလ္လ-သည်) ပဘာတ-မိုးသောက်၊ (လိင်သုံးပါး ကလ္လ-သည်) နိရောဂ-အနာကင်းသူ၊ သင္ခ-အသင့်ပြင်ဆင်အပ်ပြီး, ပြုလုပ်အပ်ပြီးသော ဝတ္ထု၊ ဒက္ခ-လိမ္မာသူ။ (ကလ္လံ ပဘာတေ နိရောဂ-သင္ခဒက္ခေသု တီသု တံ။)

ကလ္လောလ (ပ) လှိုင်းကြီး၊ ဒီလှိုင်း၊ လှိုင်းတံပိုး

ကဝစ (ပ-နှ) ချပ်ဝတ်၊ စစ်ဝတ်

ကဝိ (ပ) ပညာရှိ

ကဝိ- ** ဝါနရ-မျောက်၊ ဗုဒ-ပညာရှိ။ (ဝါနရေ တု ဗုဒေ ကဝိ။)

ကသက (ပ) ထွန်သွား

ကသမ္ဗု (ပ) အမှိုက်

ကသာ (ကျ) ကြာပွတ်၊ မြင်းနှင်တံ (မြင်းနှင်တံ တံဖျာသည် "ကသာ")

ကသာယ- ** ဒြဝ-အရည်၊ဝဏ္ဏ-အဆင်း၊ ရသဘေဒ-အဖန်အရသာ၊ သုရဘိ-ကောင်းသောအနံ့။ (ဒြဝေ ဝဏ္ဏေ ရသဘေဒေ၊ကသာယော သုရဘိမှိစ

ကသာဝ (ပ) အဖန်

ကသိ (ကျ) လယ်ထွန်ခြင်း

ကသိကမ္မ (နှ) လယ်ထွန်ခြင်း

ကသိဏ (တိ) အလုံးစုံ

ကသိရ (နှ) ဆင်းရဲခြင်း၊ ပင်ပန်းခြင်း

ကသ္မီရ (ပ) ကသ္မီရတိုင်း

ကသ္မီရက (တိ) ကုံကုမ် (ဂုံဂမ်)

ကဿက (ပ) လယ်သမား (တောင်သူ)

ကဿပ (ပ) ကဿပရသေ့

ကဟံ (ဗျ) အဘယ်၌

ကဟာပဏ (ပ-နှ) အသပြာ၊ ဒင်္ဂါး

ကဉ္စာရ (ပ) ကြောင်သောအဆင်း (အညိုအဝါရောသော အဆင်းသည် "ကဉ္စာရ" မည်၏။)

ကဉ္စိဂိရ (တိ) ဖွဲ၊ စပါးဖျင်း

ကဉ္စီရ (ပ) အညောက်

ကဉ္စေဝရ (နှ) ကိုယ်

ကဉ္စောဝိ (ကျ) ထမင်းအိုး

ကာက (ပ) ကျီးငှက်

ကာကတာလိယ (တိ) ထန်းသီးကြွေခိုက် ကျီးပျံခိုက်နှင့် တူသောအမှု (မကြုံမစည် မရည်မစောင် ရောက်သော အမှုကို "ကာကတာလိယ")

ကာကတိန္ဒုက (ပ) တည်ငယ် (မြန်မာတည်)

ကာကပက္ခ (ပ) ကြက်တောင်စည်းဆံတို ဆံတောက်၊ ဦးစွန်းဖုတ်ငါးခု

ကာကလိ (ကျ) သိမ်မွေ့ သေးငယ် ဖြည်း ညှင်းသာယာသော အသံ

http://www.dhammadownload.com

ကာကောဒုမ္ဘရိကာ (က္ဂ) ထအောင်းပင်
ကာကောလ (ပ) တောကျီး (ကျီးအ)
ကာစ- ** မတ္တိကာဘေဒ-စဉ့်မြေခွက်,ဖန်ခွက်၊သိက္ခာ-ဆိုင်း။ နယနာမယ-မျက်စိနာ(တိမ်သလာ)
(ကာစော တု မတ္တိကာဘေဒေ၊ သိက္ခာယံ နယနာမယေ။)
ကာဇ (ပ) ထမ်းပိုး
ကာဏ (ပ) တစ်ဘက်ကန်း (မျက်စိကင်းဆိတ်သူသည် "ကာဏ")
ကာတရ (ပ) မတည်ကြည်သူ
ကာဒမ္ဗ (နွ) ဝမ်းဘဲ
ကာနန (နွ) တော
ကာမ (ပ-နွ) ကာမနတ်၊ ကိလေသမာရ်၊ တဏှာ၊ အလို
ကာမ-* (ပုလ္လိင် ကာမ-သည်) ဝတ္ထုကာမ-ဝတ္ထုကာမ၊ကိလေသကာမ-ကိလေသကာမ၊ဂ္ဂန္ဆာ-လိုချင်တောင့်တခြင်း၊ မဒန-ကာမနတ်၊ ရတ-မေထုန်၊ (နပုံလိင်ကာမ-သည်) နိကာမ-အလိုကို မလွန်ခြင်း(အလိုအတိုင်းဖြစ်ခြင်း)
(အဗျယကာမံ-သည်)အနုညာ-ခွင့်ပြုခြင်း။
(ဝတ္ထုကိလေသ ကာမေသု၊ ဂ္ဂန္ဆာယံ မဒနေ ရတေ။ကာမော ကာမံ နိကာမေစာ-နုညာယံ ကာမ မဗျယံ)
ကာမံ (ဗျ) စင်စစ်
ကာမံ- ** ယဒျပိသဒ္ဒတ္ထ-ယဒိသဒ္ဒါ၏ အနက်၊ဒေါသတ္ထ-စင်စစ်ဟူသော အနက်။ (ကာမ ယဒျပိ သဒ္ဒတ္ထေ၊ ဒေါသတ္ထေစ ဒိဿတိ)
ကာမန (တိ) အလိုရှိသူ
ကာမယိတု (က္ဂ) အလိုရှိသူ
ကာမိနီ (က္ဂ) မိန်းမ
ကာမီ (တိ) အလိုရှိသူ
ကာမုက (တိ) အလိုရှိသူ
ကာယ (ပ) တိုယ်၊ အပေါင်း
ကာယ- ** ဒေဟ-ကိုယ်၊ ရာသိ-အစု အပေါင်း။
(ကာယော တု ဒေဟရာသိသု)
ကာယဗန္ဓန (နွ) ခါးပန်းကြိုး
ကာယိက (ပ) ဝယ်သူ
ကာရ-* (ပုလ္လိင်ကာရ-သည်) အဂဘေဒ-ကံပြင်းပင်၊သက္ကာရ-ပူဇော် သက္ကာရ၊ (ဣတ္ထိလိင် ကာရာ-သည်) ဗန္ဓနာလယ-နှောင်အိမ်။(ကာရော ဂဘေဒေ သက္ကာရေကာရာ တု ဗန္ဓနာလယေ)
ကာရဏ (နွ) အကြောင်း
ကာရဏ- ** ယာတ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ဟေတု-အကြောင်း။
(ကာရဏံ ယာတဟေတုသု။)
ကာရဏာ (ဣ) ညှဉ်းဆဲခြင်း
ကာရဏိက (ပ) ငရဲထိန်း
ကာရဏိက (တိ) စူးစမ်းဆင်ခြင်တတ်သူ
ကာရဏ္ဍဝ (ပ) စစ်စလီ
ကာရဝေလ္လ (ပ) ကြက်ဟင်းခါးပင်
ကာရဝေါ ပဗ္ဗမေ သိယုံ-အရ ။ (အတတ်သည် (၅)မျိုး-ရှိ)
ကာရာ (က္ဂ) ထောင်၊ နှောင်အိမ်
ကာရိကာ-* ကြိယာ-ကိရိယာ၊ ပဇ္ဇဝါထာ

http://www.dhammadownload.com

(ကြိယာယဲ ကာရိကာ ပလွေ့)
ကာရှ (ပ) အတတ်သည်
ကာရှည (နာ) သနားခြင်း
ကာရှကိက (တိ) သနားကြင်နာတတ်သူ
ကာလ (ပ) အခါ၊ သေခြင်း
တာလ- ** သမယ-အခါ၊ မစ္စု-သေခြင်း။
(ကာလော သမယမစ္စုသု။)
ကာလကိရိယာ (ဣ) သေခြင်း
ကာလကူဋ (ပ) ကာလကူဋတောင်၊
ဟိမဝန္တာ၏ အထွတ်
ကာဝေရီ (ပ-ဣ) ကာဝေရီမြစ်
ကာသ (ပ) ချောင်းဆိုးနာ၊သက်ကယ်မြက်
တာသ- ** ပေါ့ဌဂလ-သက်ငယ်မြက်၊
ရောဂ-ချောင်းဆိုးနာ။
(ကာသော ပေါ့ဌဂလေ ရောဂေ။)
ကာသမဒ္ဒ (ပ) ကစော့ပင်
ကာသာယ (နာ) သက်နှံး
ကာသာဝ (နာ) သက်နှံး
ကာသိ (ပ) ကာသိတိုင်း
ကာသု (ဣ) တွင်း
တာသု- ** ဝါဠ-တွင်း၊စယ-အပေါင်း၊
(မတာ ဝါဠေ စယေ ကာသု။)
ကာသ္မီရီ (ဣ) ယမနေပင်
ကာဉ (ပ) အမည်း, အနက်
ကာဉကွန္ဒ (ပ) တည်ကြီး (တရုတ်တည်)
ကာဉကဏ္ဍီ (ဣ) သူယုတ်
ကာဉကဏ္ဍက (ပ) ဒင်းကျီး
ကာဉကာ (ဣ) ရှည့်နက်
ကာဉကူဋ (ပ) အဆိပ်အထူး
ကာဉတိပု (နာ) ခဲ၊ သလွဲမည်း
ကာဉပက္ခ (ပ) လဆုတ်ပက္ခ,လကွယ်နေ့
ကာဉလောဏ (နာ) ဆားပုပ်
ကာဉသီဟ (ပ) ဝက်ဝံနက်
ကာဉသုတ္တ (ပ) ကာဉသုတ်ငရဲ
ကာဉာ (ဣ) ကြံဟင်းညှိပင်
ကာဉာဝရှ (နာ) အကျော်နက်
ကာဉာနုသာရီ (ပ) ကရမက်
ကာဉာယသ (နာ) သံ
ကာဉာဝက (ပ) ကာဉာဝကဆင်မျိုး
ကာဉီယ (နာ) ကရမက်
ကီ (တိ) အမေး၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း
တီ-* ပုစ္ဆာ-မေးခြင်း၊ ဇဂုစ္ဆာ-စက်ဆုပ်ခြင်း
ဂရဟာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ အနိယမ-အမြဲ
မရှိသည်။ (သုံးလိန်ဆဲ၏။)
(ကီ တု ပုစ္ဆာ ဇိ ဂုစ္ဆာသု။ပုစ္ဆာယ်
ဂရဟာယဉ္စာ-နိယမေ ကီ တိလိဂိကံ
ကီကရ (ပ) ကျေးကျွန်
ကီကီဏာ (ဣ) ခြေခြောင်းဝတ် ခြူးယ်
ကီကိရာတ (ပ) လိပ်ဆူးရွေ
ကီသု (ဗျ) အမေး
ကီသုက (ပ) တောင်ကသစ်၊ ပေါက်ပင်
ကီကီ (ဣ) တစ်တီတူး
ကီစ္ဆ (နာ) ပြုခြင်း
ကီဒ္ဆ (တိ) ဆင်းရဲခြင်း၊ ငြိုငြင်ခြင်း
ကီဒ္ဒိ (ဗျ) အနည်းငယ်
ကီဒ္ဒိရတ္တ (ပ) စဉ်းငယ်နီသော အဆင်း
ကီဠက္ခ (ပ) ကြာဝတ်ဆံ, ဝတ်မှုန်
ကီဋ္ဌ (နာ) ကောက်, စပါး
ကီဏ္ဏ (နာ) သေမျိုးစေ့ (တဆေး)
ကီတဝ (နာ) ကစားသမား

http://www.dhammadownload.com

ကိတ္တာဝတာ (ဣ) ပိုင်းခြားခြင်း
ကိတ္တိ (ဣ) ကျော်စောခြင်း
ကိန္နရ (ပ) ကိန္နရာ
ကိဋ္ဌိသ (နှ) မကောင်းမှု,အကုသိုလ်
ကိဋ္ဌိသ-* ပါပ-မကောင်းမှု၊အာဂု-အပြစ်
(ပါပေ တွာဂုမှိ ကိဋ္ဌိသံ။)
ကိမိ (ပ) ပိုးသေး
ကိမိဇ (ပ) ပိုးကောင်မှဖြစ်သော အဝတ်
ကိမု (ဗျ) အထူးကြံစည်ခြင်း
ကိမုတ (ဗျ) လွန်ကဲခြင်း
ကိမ္ပုရိသ (ပ) ကိန္နရာ
ကိရ (ဗျ) အဆင့်ကြားခြင်း၊ မနှစ်မြို့ခြင်း
ကိရ- ** အနုဿဝ-အဆင့်ကြားခြင်း၊
အရှစိ-မနှစ်မြို့ခြင်း။
(ကိရာ နုဿဝါရှစိသု။)
ကိရဏ (ပ) အရောင်
ကိရာတ (ပ) တောသား၊ လူရိုင်း
ကိရိယ (နှ) ပြုခြင်း
ကိရိယ-* (နုပုံလိန် ကိရိယ-သည်) ကြိယ
စိတ္တ-ကြိယာစိတ်၊ ကရဏ-ပြုခြင်း
ကြိယာ၊ (ဣတ္ထိလိင် ကိရိယာ-သည်)
ကမ္မ-အမှု။(ကြိယစိတ္တေစ ကရဏေ
ကိရိယံ ကမ္မနိ ကြိယာ။)
ကိရိဋ (ပ-နှ) မကိုင်, သရဖူ
ကိလဘ (ပ) ဖျာ, သင်ဖြူး
ကိလမထ (ပ) ပင်ပန်းခြင်း
ကိလမန (နှ) ပင်ပန်းခြင်း
ကိလိဋ္ဌ (တိ) ရှေ့နောက်ဆန့်ကျင်စကား
ကိလိန္ဒ (တိ) စွတ်စိုသည်
ကိသ (တိ) နည်းသည်
ကိသလယ (နှ) ရွက်နု
ကိသောရ (ပ) မြင်းငယ်, မြင်းကလေး
ကိစက (ပ) ငါးကြိတ်မြည်သံ (အပေါက်
ခေါင်းမှ ဝင်သော လေကြောင့် လှုပ်
ကုန်သည်ဖြစ်၍ မြည်တတ်ကုန်သော
ငါးတို့သည် "ကိစက" မည်၏။)
ကိဋ (ပ) ပိုးသေး
ကိရ (ပ) ကျေး, ကြက်တူရွေး
ကိလိတ (တိ) တံကျင်လျှိုအပ်သူ
ကိဝ (ဗျ) ပိုင်းခြားခြင်း
ကိဋာ (ပ) ပြက်ရယ်ပြုခြင်း,
ပြောင်လှောင်ခြင်း
ကိဋိတ (နှ) ပြက်ရယ်ပြုခြင်း,
ပြောင်လှောင်ခြင်း
ကု (ဣ) မြေ
ကု (ဗျ) စက်ဆုပ်ခြင်း
ကု-* ပါပ-မကောင်းမှု၊ သတ္တ-အနည်းငယ်
အနက်၊ ကုစ္ဆန-စက်ဆုပ်ခြင်း။
(ကု ပါပေ သတ္တ ကုစ္ဆနေ။)
ကုကုတ္ထက (ပ) ဘုတ်ငှက်
ကုက္ကု (နှ) အတောင်
ကုက္ကုစ္စ (နှ) နောင်တပူပန်ခြင်း
ကုက္ကုဋ (ပ) ကြက်
ကုက္ကုရ (ပ) ခွေး
ကုက္ကုဟ (ပ) ရေကြက်ကြီး
ကုက္ကုဋ (ပ) ပြာပူ
ကုက်မ (နှ) ကုက်မံ(ကုံကုမံ)
ကုစ (ပ) နို့၊ သားမြတ်
ကုဋ္ဌာ (ဣ) မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချခြင်း
ကုဋ္ဌိ (ပ-ဣ) ဝမ်းဗိုက်

http://www.dhammadownload.com

ကုံစ္ဆိဋ္ဌ (ပ) ဝမ်း၌တည်သောလေ
ကုစ္ဆိတ (နှ) ယုတ်ညံ့သည်၊ကဲ့ရဲ့အပ်သည်
ကုဇ (ပ) သစ်ပင်
ကုဋ္ဌိကာ (ဣ) သံကောက်, သော့
ကုဋ္ဌိကာဝိဝရ (နှ) သံကောက်ပေါက်, သော့ပေါက်
ကုဋ္ဌိတ (တိ) ကောက်သည်,ကွေးသည်
ကုဋ္ဌ (ပ-နှ) နွယ်,စသည် ပိတ်ဖုံးသောချုံ
ကုဋ္ဌရ (ပ) ဆင်
ကုဋ္ဌ (ပ-နှ) ရေအိုး
ကုဋ္ဌဇ (ပ) လက်ထုပ်ကြီးပင်
ကုဋ္ဌဓာရိကာ (ဣ) ကျွန်မ
ကုဋ္ဌနွဋ (နှ) နွားမြေရင်းသိမ်
ကုဋ္ဌိ (ဣ) အိမ်
ကုဋ္ဌိလ (တိ) ကောက်သည်,ကွေးသည်
ကုဋ္ဌီစက (ပ) တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိကျော့ကွင်းကို ဖြစ်စေသော ပါသဏ္ဍ အယူ
ကုဋ္ဌုမလ (ပ) စဉ်းငယ်ပွင့်သော အငုံ
ကုဋ္ဌ (နှ) နံရံ
ကုဋ္ဌ (နှ) ပန်းဥ၊ ပန်းနု၊ နူနာ
ကုဋ္ဌ- ရောဂ-နူနာ၊ ဇပါလက-ပန်းမ။ (ကုဋ္ဌံ ရောဂေ ဇပါလကေ။)
ကုဋ္ဌာရီ (ဣ) ပုဆိန်
ကုဍုဗ (ပ) တစ်ကုဍုံ
ကုဍုဝ (ပ) တစ်ကုဍုံ
ကုဏပ (ပ-နှ) သူသေကောင်
ကုဏာလ (ပ) ဥသြဋ္ဌက်
ကုဏာလ (ဣ) ကုဏာလအိုင်
ကုဏီ (ပ) လက်ကောက်သူ (လက်,စသည် ကောက်သောသူသည် "ကုဏီ")
ကုဏ္ဍ (တိ) အစွမ်းသတ္တိ ဉာဏ်တုံးသူ (အမှုတို့၌ပျင်းရိထိုင်းမှိုင်းသောသူ သည် "ကုဏ္ဍ"မည်၏။)
ကုဏ္ဍ (ပ) ဖွတ်
ကုဏ္ဍ (နှ) ထမင်းအိုး
ကုဏ္ဍက (ပ) ဆန်ကွဲ
ကုဏ္ဍလ (နှ) နားဆောင်း
ကုဏ္ဍိကာ (ဣ) ရေကရား
ကုတူဟလ (နှ) အထူးအဆန်းကို ကြည့်လိုခြင်း
ကုတ္တက (နှ) ကုတ္တကအခင်း (တစ်ဆယ့်ခြောက်ယောက်ကုန် သော ကချေသည်မတို့၏ က, လောက်သော အခင်းသည် "ကုတ္တက" မည်၏။)
ကုတ္ထ (ဗျ) အဘယ်၌
ကုတြ (ဗျ) အဘယ်၌
ကုထ (ပ-နှ) ဆင်ကုန်းနှီး
ကုထိတ (နှ) ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွက်သည်
ကုဒါစနံ (ဗျ) အဘယ်အခါ၌
ကုဒြူသ (ပ) လူး
ကုန္တ (ပ) လှံမ, လှံရှည်
ကုန္တနီ (ဣ) ကြိုးကြာဋ္ဌက်
ကုန္တလ (ပ) ဆံပင်
ကုန္ဒ (နှ) သင်းခွေပင်
ကုပ္ပ (နှ) ကြေးနီ (ခုတ်ပြီး,မခုတ်သေး သော ရွှေငွေမှ တစ်ပါးသော ကြေး နီ,စသော ဝတ္ထုသည် "ကုပ္ပ"မည်၏)
ကုဗ္ဗရ (ပ) ရထားလှည်းအုပ်ဆုံ
ကုမာရ (ပ) ခန္ဒ (ကဒဲ)နတ်၊ သူငယ်

F-4

http://www.dhammadownload.com

ကုမာရ- ယုဝရာဇ-အိမ်ရှေ့မင်း၊ ခန္ဓ-ခန္ဓနှတ်၊ သုသု-သူငယ်။ (ကုမာရော ယုဝရာဇေစ၊ ခန္ဓေ ဝုတ္တော သုသုမိုစ။)

ကုမာရိကာ (ကွ) သူငယ်မ

ကုမိန (န) မြို့

ကုမုဒ (ပ)ကုမုဒဆင်

ကုမုဒ (နှ) ကုမုဒြာကြာဖြူ၊ ကုမုဒသန္ဓာ

ကုမုဒိကာ (ကွ) ကပ္ပိုပင်

ကုမ္ဘ (ပ) ဆင်ဦးကင်း၊ ရေအိုး၊တစ်ကုမ္ဘ (ဆင်ဦးခေါင်း၌အဖုနှစ်ခုတို့သည် "ကုမ္ဘ" (ဦးကင်း) မည်၏။)

ကုမ္ဘ- မာတင်္ဂမုဒ္ဓပိဏ္ဍာ-ဆင်ဦးကင်း၊ ယရ-အိုး၊ ဒသမွဏာ-ဆယ်ခါရှိ။ (မာတင်္ဂမုဒ္ဓပိဏ္ဍော တု၊ ယရေ ကုမ္ဘော ဒသမွဏော။)

ကုမ္ဘက (နှ) လင်းယဉ်တိုင်၊ ရွှမ်တိုင်

ကုမ္ဘကာရ (ပ) အိုးထိန်းသည်

ကုမ္ဘထူဏ (နှ) အိုးစည်

ကုမ္ဘဏ္ဍ (ပ) ကုမ္ဘဏ္ဍမည်သော နတ်မျိုး၊ ကျောက်ဖရုံ။

ကုမ္ဘဏ္ဍ- ဒေဝဘေဒ-ကုမ္ဘဏ်နတ်၊ ဝလ္လိဇာတိ-ကျောက်ဖရုံ(ဖရုံမွဲ)။ (ကုမ္ဘဏ္ဍော ဒေဝဘေဒေစ၊ ဒိဿတိ ဝလ္လိဇာတိယံ။)

ကုမ္ဘဏ္ဍသာမီ (ပ) ဝိရူဠ္ဟကနတ်မင်း

ကုမ္ဘီ (ကွ) ထမင်းအိုး၊ ကပ္ပိုပင်

ကုမ္ဘီလ (ပ) မိကျောင်း

ကုမ္မ (ပ) လိပ်

ကုရ (နှ) ထမင်း

ကုရဏ္ဍက (ပ) လိပ်ဆူးရွေ့

ကုရရ (ပ)ဝန်လိုင့်က်

ကုရူ (ပ) ကုရုတိုင်း

ကုရုဂ် (ပ) ဒရယ်

ကုရုရ (နှ) ကြမ်းတမ်းခက်မာသည်

ကုရုရ- ဘယက်ရ-ဘေးကို ပြုတတ်သော ဝတ္ထု၊ ကဋ္ဌန-ကြမ်းတမ်းသောဝတ္ထု၊ နိဒ္ဒယ-သနားမဖက် ရက်စက်သူ။ (လိင်သုံးပါး၌ဖြစ်၏။) (ဘယက်ရေ တု ကဋ္ဌေန၊ ကုရုရော တိသု နိဒ္ဒယေ။)

ကုလ (နှ) အမျိုးအနွယ်၊ ဇာတ်တူသတ္တဝါအပေါင်း။ (ဇာတ်တူသတ္တဝါတို့၏ အပေါင်းသည် "တုလ" မည်၏။)

တုလ- ဂေါတ္တ-အမျိုးအနွယ်၊ ရာသိ-အစု (ကုလံ တု ဂေါတ္တရာသိသု။)

ကုလက (ပ) တည်ငယ်

ကုလဋ္ဌာ (ကွ) လင်မြောင်ထားသောမိန်းမ

ကုလပါလိကာ (ကွ) အမျိုးစောင့်သော မိန်းမ

ကုလလ (ပ) လင်းယုန်ငှက်

ကုလာစလ (ပ) တောင်မျိုး,တောင်ရံ

ကုလာလ (ပ) အိုးထိန်းသည်

ကုလာလဘဏ္ဍ (နှ) အိုးထိန်းစက်

ကုလာဇက (နှ) အသိုက်

ကုလိတ္ထီ (ကွ) အမျိုးစောင့်သော မိန်းမ

ကုလိသ (ပ-နှ) မိုးကြိုး၊ ဝရဇိန်လက်နက်

ကုလိန (နှ) အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးမြတ်သူ

ကုလိနက (ပ) မြင်းမျိုးကောင်း

http://www.dhammadownload.com

ကုလ္လ (ပ-န) ဗန်း, စကော, ဖောင်
ကုဝလယ (နာ) ကုမုဒြာကြာ
ကုဝေဏီ (ဣ) မြုံး
ကုဝေရ (ပ) ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း
ကုသ (ပ) သမန်းမြက်
ကုသ * သလာကာ-မဲလိပ်ကမွည်း၊ ဒဿ-သမန်းမြက်။
[သလာကာယံ ကုသော ဒဿော။]
ကုသလ (ပ-န) ကောင်းမှုကုသိုလ်, အနာကင်းခြင်း, လိမ္မာသူ
ကုသလ * (နပုံလိန် ကုသလ-သဒ္ဒါသည်) အာရောဂျ-အနာကင်းခြင်း၊ (ပုလ္လိင် ကုသလ-သည်) ဣဋ္ဌဝိပါက-ကောင်းသော အကျိုး၊ (ဝါစွလိင်သို့ လိုက်သော ကုသလ-သည်) အနဝဇ္ဇ-အပြစ်မရှိသည်၊ ဆေက-လိမ္မာသည်။
[အာရောဂျေ ကုသလံ ဣဋ္ဌဝိပါကေ ကုသလာ တထာ။ အနဝဇ္ဇမ်ိ ဆေကေ စ၊ ကထိတော ဝါစွလိင်္ဂိကော။]
ကုသာ (ဣ) နှာရှုပ်ကြိုး
ကုသိ (န) မြောင်းရှည်
ကုသိနာရ (ဣ) ကုသိနာရုံပြည်
ကုသုမ (န) ပန်း
ကုသုမ * ထိရ-မိန်းမဥတုပန်း၊ ပဗ္ဗ-ပန်းပွင့်
[ကုသုမံ ထိ ရဇေ ပုပ္ဖေ။]
ကုသူလ (ပ) စည် (ကို)
ကုသေသယ (နာ) ကြာ
ကုဟန * (ဣဋ္ဌလိင် ကုဟနာ-သဒ္ဒါသည်) ကူဋစရိယာ-စဉ်းလဲသော အမှု၊ (လိင်သုံးပါး ကုဟန-သဒ္ဒါသည်) ကုဟက-ပလ္လား ဝါကြွားတတ်သူ။
[ကုဟနာ ကူဋစရိယာယ်၊ ကုဟနော ကုဟကေ တိသု။]
ကုဟရ (န) အပေါက်အခေါင်း, လိုဏ်ဂူ, တွင်း
ကုဟရ * ဂဿရ-လိုဏ်ဂူ၊ ဗိလ-တွင်း။
[ကုဟရံ ဂဿရေ ဗိလေ။]
ကုဟိ (ဣ) အဘယ်၌
ကုဟိဉ္စနံ (ဣ) အဘယ်၌
ကုဋိရ (ပ) ပုစွန်လုံး
ကုဋိရပါဒ (တိ) ပုစွန်ခြေသဏ္ဌာန် အခြေရှိသော ညောင်စောင်း
ကူဋ (ပ) စဉ်းလဲခြင်း, အထွတ်, တူမ, သံတူ
ကူဋ * ရာသိ-အစုအပုံ၊ နိစ္စလ-မတုန်, မလှုပ် အမြဲတည်ခြင်း၊ မာယာ-အထင်မှားအောင် လှည့်စားခြင်း အမှု ဒဿ-ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲခြင်း၊ အသစ္စ-ချွတ်လွဲခြင်း၊ အယောဃန-သံတူ, တူမကြီး၊ ဂိရိသိင်္ဂ-တောင်ထွဋ်၊ သိရင်္ဂ-ထွန်ထယ်၏ အစိတ်အင်္ဂါ၊ ယန္တ-သားငှက်တို့ကို ထောင်သော ယန္တရား (ပုလ္လိင် နပုံလိင်၌ ဖြစ်၏။)
[ရာသိ နိစ္စလ မာယာသု၊ ဒဿာသစ္စေသု ယောဃနေ။ ဂိရိသိင်္ဂိ သိရင်္ဂေ၊ ယန္တေ ကူဋ မနိတ္ထိယံ။]
ကူဋဋ္ဌ (ပ) မတုန်မလှုပ် တည်တတ်သော ကူဋဋ္ဌ [တစ်ခုတည်းသော သဘော ဖြင့် အခါခပ်သိမ်းနှံ့၍ တည်တတ်သော နိဗ္ဗာန်, ကောင်းကင်,စသည်ကို "ကူဋဋ္ဌ" ဟု ခေါ်ပါသည်။]

http://www.dhammadownload.com

"ကူဋ္ဌ"ဟု ခေါ်သည်။)
ကူပ (ပ) တွင်း၊ ရေတွင်း၊ ရွက်တိုင်
ကူပ- ** အာဝါဋ-တွင်း၊ ဥဒပါန-ရေတွင်း၊ ကုမ္ဘ-ရွက်တိုင်။ (အာဝါဋေ ဥဒပါနေ စ၊ ကူပေါ ကုမ္ဘေစ ဒိဿတိ)
ကူပက (ပ) ရွက်တိုင်၊ လင်းယဉ်တိုင်
ကူလ (နှ) ကမ်း
ကေကရ (ပ) မျက်စိစွေသူ
ကေကာ (ဣ) ဥဒေါင်းတွန်သံ
ကေကီ (ပ) ဥဒေါင်းငှက်
ကေဋျဘ (နှ) အလင်္ကာကျမ်း (ပညာရှိတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ပညာရှိတို့၏ အမူအရာဟု ဆိုအပ်သော ကဗျာဖွဲ့ခြင်း အစီအရင်ကို အထူးကြံရာ ကျမ်းသည် "ကေဋျဘကျမ်း")
ကေတကီ (ဣ) ဆပ်သွားပင်
ကေတန (နှ) အလံ၊ တံခွန်
ကေတန- * ကေတု-အလံ,တံခွန်၊ ဂေဟ-အိမ်။(ကေတုသွီ ကေတနံ ဂေဟေ)
ကေတဝ (နှ) လောင်းတမ်းကစားခြင်း၊ စဉ်လဲခြင်း
ကေတု (ပ) အလံ, တံခွန်
ကေတု- ** စိဟန-အမှတ်၊ ဓဇ-တံခွန်။ (ကေတု တု စိဟနေ ဓဇေ)
ကေဒါရ (နှ) လယ်
ကေနိပါတ (ပ) ထိုးဝါး, လှော်တက်ပဲ့တက်
ကေယူရ (နှ) လက်ကြပ် (မောင်းဝတ်တန်ဆာ)
ကေလာသ (ပ) ကေလာသတောင်
ကေဝဋ္ဌ (ပ) တံငါ
ကေဝလ (နှ) နိဗ္ဗာန်
ကေဝလ- ** ယေဘုယျတာ-များသည်၏အဖြစ်၊အဗျာမိဿ-မရောနှောခြင်း၊ ဝိသံယောဂ-မယှဉ်ခြင်း၊ ဒဋ္ဌတ္တ-ဒဋ္ဌသဒ္ဒါ၏အနက်၊အနတိရေက-မပိုလွန်ခြင်း၊အနဝသေသ-အလုံးစုံ၊(တိလိင်) (ယေဘုယျတာ ဗျာမိဿေသု၊ ဝိသံယောဂေစ ကေဝလံ။ ဒဋ္ဌတ္တေ နတိရေကေစာ-နဝသေသမှိ တံ တိသု။)
ကေသ (ပ) ဆံပင်
ကေသရ (ပ) ပုန်းညက်ပင်၊ ချယားပင်၊ ခရေပင်
ကေသရီ (ပ) ခြသေ့်
ကေသဝ (ပ) ဗိဿနိုး
ကေဠိ (ဣ) ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ပြောင်လှောင်ခြင်း
ကောက (ပ) ဝံပုလွေ
ကောကနဒ (နှ) ကြာနီ
ကောကာသက (ပ) ကြာနီ
ကောကိလ (ပ) ဥသြငှက်
ကောစ္ဆ (နှ) ကောင်းမြတ်သော အင်းပျဉ်
ကောဇဝ (ပ) ကော်ဇောနက်
ကောဠနာဒ (ပ) ဆင်အော်သံ
ကောဠာ (ဣ) ကြိုးကြာငှက်
ကောဋရ (ပ-နှ) သစ်ခေါင်း
ကောဋသိမ္ပလီ (ဣ) ကုတ်ဟည်း (သင်္ဘောလဲပင်)
ကောဋသိပ္ပလီ (ဣ) ကုတ်ဟည်း (သင်္ဘောလဲပင်)

http://www.dhammadownload.com

ကောဋိ (ဣ) အဖျား,အစွန်း၊ထောင့်စွန်း။ ကုဋေ(တစ်ကုဋေ)

ကောဋိ- * ကောဏ-အစွန်အဖျား၊သင်္ချာဝိသေသ-ကုဋေဟူသော သင်္ချာအထူး ဥက္ကံသ-အလွန်အက်။(ဣတ္ထိလိင်) (ကောဏေ သင်္ချာဝိသေသသို့၊ ဥက္ကံသေ ကောဋိ နာရိယံ)

ကောဋိပ္ပကောဋိ (ဣ) ကုဋေပကုဋေ

ကောဋျမ္ပရ (နာ) ကောဋျမ္ပရတိုင်းဖြစ်အဝတ်

ကောဌ (နာ) ဝမ်းတွင်း,ဝမ်းဗိုက်၊စည်(ကျီ)

ကောဌ-* အန္တောယရ-အိမ်တွင်း၊ကုသူလ-ကျီကျ၊ အန္တောကုဋ္ဌိ-ဝမ်းတွင်း။ (အန္တောယရေ ကုသူလေစ၊ ကောဌော နွှော ကုဋ္ဌိယံပျထ။)

ကောဌာသ (ပ) အဖို့အစု

ကောဌာသယ (ပ) အူ၌တည်သော လေ

ကောဏ (ပ) သန်လျက်,စသည်၏ အဖျား၊ စည်လက်ခတ် (စောင်း,စသည်ကို တီးကြောင်းဖြစ်သော သစ်သား, စသည်သည် "ကောဏ"မည်၏။)

ကောဏ- * ကောဋိ-အစွန်း၊ဝါဒိတ္တဝါဒန-စောင်း,စသည်ကို တီးသောလက်ခတ်။ (ကောဋိယံ တု မတောကောဏေ၊ တထာ ဝါဒိတ္တဝါဒနေ)

ကောတူဟလ (နာ) အထူးအဆန်း ကြည့်လိုခြင်း

ကောတ္ထု (ပ) မြေခွေး,တောခွေး,ခွေးအ

ကောဒဏ္ဍ (ပ-နာ) လေး

ကောဓ (ပ) အမျက်ဒေါသ

ကောဓန (တိ) အမျက်ထွက်တတ်သူ

ကောပ (ပ) အမျက်ဒေါသ

ကောပီ (တိ) အမျက်ထွက်တတ်သူ

ကောပီန- ** အကာရိယ-မပြုသင့်သော အမှု၊ ဂုယှက်-အင်္ဂါဇာတ်၊ စီရ-အဝတ် ပုဆိုး။ (အကာရိယေ တု ဂုယှကေ်၊ စီရေ ကောပီန မုစ္စတေ။)

ကောမလ (တိ) နူးညံ့သည်

ကောမုဒီ (ဣ) လရောင်

ကောရက (ပ) ငုံရင့်

ကောလ (ပ-နာ) ဆီးသီး

ကောလက (နာ) ကရဝေး၊ ငရုတ်

ကောလဌိပက္ခီ (တိ) ရေကြက်

ကောလမ္ပ (ပ) ထမင်းအိုး

ကောလဝလ္လီ-လ္လိ (ဣ) ဆင်ပိတ်ချင်း

ကောလာဟလ (ပ) အုတ်အုတ် ကျက်ကျက်သံ

ကောလိတ (ပ) အရှင်မောဂ္ဂလာန်

ကောလီ (ဣ) ဆီးပင်

ကောဝိဒ (ပ) ပညာရှိ

ကောဝိဋာရ (ပ) ပင်လယ်ကသစ်၊ စွယ်တော်ပင်

ကောသ (ပ) တစ်ကောသ၊ဝှေးစေ့၊ ဘဏ္ဍာကျီကြ (ကုပ်လုပ်လေးတာ အပြန် ငါးရာသည် "ကောသ"။ ခုတ်ပြီး,မခုတ်သေးသော(ဝါ) အထည်ဝတ္ထု လုပ်ပြီး,မလုပ်သေး သော ရွှေငွေသည် "ကောသ"မည်၏

ကောသ-* မကုလ-အငုံ၊ ဓနရာသိ-ဥစ္စာ အစု၊ နေတ္တီ သာဒိပိဓာန-ဓားလွယ်,

http://www.dhammadownload.com

စသည်တို့၏ အိမ်၊ ဓနုပဋ္ဌသတ-
တစ်ကောသ(နှစ်မိုင်)။(ပုလ္လိင်,နပုံလိင်
(မကုလေ ဓနရာသိမ့်၊ သိယာ ကော
သ မနိတ္ထိယံ။ နေတ္ထိသာဒိ ပိဓာနေ
စ၊ ဓနုပဋ္ဌသတေပိစ။)

ကောသဖလ (နှ) ကရဝေး

ကောသမ္ဗီ (ဣ) ကောသမ္ဗီပြည်

ကောသလ (ပ) ကောသလတိုင်း

ကောသိ (ဣ) သန်လျက်အိမ်,ဓားအိမ်

ကောသိက (ပ) ကြစု

ကောသိယ (ပ) သိကြားနတ်မင်း၊ဇီးကွက်
(ဒီးဒုတ်၊ခင်ပုပ်၊ကုပ်သလူငှက်)

ကောသိယ- ** ဥလူက-ဇီးကွက်၊
ဣန္ဒ-သိကြားနတ်မင်း။
(ဥလူကိန္ဒေသု ကောသိယော)

ကောသေယျ (နှ) ပိုးချည်အဝတ်၊ရွှေချည်
တို့ဖြင့် ချုပ်ချယ်သော ပိုးချည်အခင်း
(ရွှေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်ခြယ်အပ်သော
ပိုးချည်အခင်းသည်လည်းကောင်း၊
ရွှေပြားငွေပြား စီးထားချကပ်အပ်
သော ပိုးချည်အခင်းသည်လည်း
ကောင်း "ကောသေယျ"မည်၏။)

ကွတ္တုံ (ဗျ) ကွတ္တုံပစ္စည်း

ကြိယာ (ဣ) ပြုခြင်းအမှု

ကြိယာ- ** ကမ္မ-အမှု (ကမ္မနိ ကြိယာ)

ကွ (ဗျ) အဘယ်၌

ခ (နှ) ကောင်းကင်

ခဂ (ပ) ငှက်

ခဂ (ပ) ကြုံသတ္တဝါ၊ သန်လျက်,ဓားလွယ်

ခဂ- * နေတ္ထိသ-ဓားလွယ်၊ ဂဏ္ဍက-ကြုံ
သတ္တဝါ။(နေတ္ထိသေ ဂဏ္ဍကေ ခဂ္ဂေါ

ခဂ္ဂဝိသာဏ (ပ) ကြုံ့ချို

ခဇ္ဇ (နှ) ခဲဖွယ်

ခဏ္ဍု (ဣ) ယားယံခြင်း

ခဏ္ဍုရီ (ဣ) စွန်ပလွန်ပင်၊ သင်ပေါင်းပင်

ခဒ္ဒ (ပ) ခွင်သောသူ

ခဒ္ဓန (ပ) သပိတ်လွယ်ငှက်

ခဒ္ဓရီဒု (ပ) သပိတ်လွယ်ငှက်

ခဒုက (ပ) လက်ဆုပ်

ခဏ (ပ) လက်ဖျစ်ဆယ်တွက် ကာလ

ခဏ- ** ကာလဝိသေသ-လက်ဖျစ်ဆယ်
တွက် ကာလ၊ နိဗ္ဗာပါရဒ္ဓိတိ-ဗျာပါရ
ကင်းဆိတ် တိတ်တိတ်တည်ခြင်း၊
(ဝါ)ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်း။
(ခဏော ကာလဝိသေသေစ၊
နိဗ္ဗာပါရဒ္ဓိတိဗ္ဗိစ။)

ခဏမုဟုတ္တ (ပ) မုဟုတ္တဆယ်ခု

ခဏလယ (ပ) လယဆယ်ခု

ခဏိတ္တိ (ဣ) တူးခွင်း

ခဏ္ဍ (နှ) အစိတ်,ထက်ဝက်၊
သကြားနို့(သကြားရိုင်း)

ခ်တ္တ (ပ) မင်းမျိုး၊ ခတ္တိယမျိုး

ခတ္တာ- ** သူတ-ရထားထိန်း၊ ပဋိဟာရ-
တံခါးစောင့်။
(ခတ္တာ သူရေ ပဋိဟာရေ။)

ခတ္တိယ (ပ) မင်းမျိုး

ခတ္တိယမဟာသာလ (ပ) ခတ္တိယမဟာ
သာလ (အနည်းဆုံး ကျပ်ဒဂိီး
ကုဋေတစ်ရာ သိမ့်သိမ်းဆည်းထား
နိုင်ပြီး နေ့စဉ်ကျပ်ဒဂိီး အမွေဏ နှစ်

http://www.dhammadownload.com

ဆယ်(ဝါ)တင်းနှစ်ဆယ် သုံးစွဲနိုင်
သော မင်းတို့သည် "ခတ္တိယ မဟာ
သာလ" မည်၏။)
ခတ္တိယာ (ဣ) မင်းသမီး
ခတ္တိယာနီ (ဣ) မင်းသမီး
ခဒိရ (ပ) ရှားပင်
ခန္တိ (ဣ) သည်းခံခြင်း
ခန္တိမန္တု (တိ) သည်းခံတတ်သူ
ခန္တိမာ (တိ) သည်းခံတတ်သူ
ခန္တု (ပ) သည်းခံတတ်သူ
ခန္ဒ (ပ) ခန္ဒ (ကဒဲ)နတ်
ခန္ဓ (ပ) ပခုံး၊ ပင်စည်၊ အပေါင်း
(အမြစ်မှ စ၍ အခက်အပိုင်းအခြား
တိုင်အောင် သစ်ပင်၏အဖို့သည်
"ခန္ဓ"မည်၏။)
ခန္ဓ-* ရူပါဒိ-ရူပက္ခန္ဓာ,စသည်၊အံသ-ပခုံး၊
ပကဏ္ဏ-ပင်စည်၊ ရာသိ-အစု၊ ဂုဏ
-ဂုဏ်ကျေးလူး။(ရူပါဒျိသ ပကဏ္ဏေသု
ခန္ဓော ရာသိ ဂုဏေသုစ။)
ခန္ဓဒေသ (တိ) ပခုံးအရပ်
ခန္ဓာဝါရ (ပ-ဣ) သစ်တပ်မြို့, ခံတပ်မြို့
ခမန (တိ) သည်းခံခြင်း
ခမာ (ဣ) သည်းခံခြင်း
ခမာ- * (ဣတ္ထိလိင် ခမာ-သည်) ဘူ-မြေ၊
ခန္တိ-သည်းခံခြင်း၊ (သုံးလိင်ဆံသော
ခမ-သည်) ယောဂျ-သင့်လျော်
လျောက်ပတ်သည်၊ ဟိတ-အစီး
အပွား၊ သဣ-စွမ်းနိုင်သည်။
(ဘူခန္တိသု ခမာ ယောဂျေ၊
ဟိတေ သဣ္ဇေ ခမော တိသု။)

ခယ (ပ) အိမ်၊ အဆုပ်နာ၊ ပျက်စီးခြင်း
ခယ-*မန္ဒိရ-အိမ်၊ ရောဂဘေဒ-ခယရုဂ်နာ
အပစယ-ကုန်ခြင်း,ပျက်ခြင်း။
(မန္ဒိရေ ရောဂဘေဒေ၊
ခယော အပစယမှိစ။)
ခရ (ပ) မြည်း၊ လွ
ခရ (နဲ) ကြမ်းကြုတ်သည်
ခရ- *(သုံးလိင် ခရ-သည်) ဒုဖသ-ကြမ်း
သော အတွေ့ရှိသော ဝတ္ထု၊ တိခိဏ
-ထက်သည်၊ (ပုလ္လိင် ခရ-သည်)
ဂဒြဘ-မြည်း၊ ကကစ-လွ။
(ဒုဖသေ တိခိဏေ တီသု၊
ဂဒြဘေ ကကစေ ခရော။)
ခလ (ပ) ယုတ်ညံ့သူ၊ တလင်း
ခလ-* (နပုံလိင် ခလ-သည်) ဧညကရဏ
-ကောက်နယ်တလင်း၊ ကဏ္ဍ-ရေချိုး
ကသယ်မှုန့်၊ (ပုလ္လိင် ခလ-သည်)
နိစ-ယုတ်ညံ့သူ။ (ခလဿ ဧည ကရ
ဏေ၊ကဏ္ဍေ နိစေ ခလော ဘဝေ။)
ခလိန (ပ) မြင်းဆက်
ခလု (ဗျ) မြစ်ခြင်း
ခလု-* နိသေဓ-မြစ်ခြင်း၊ဝါကျာလင်္ကာရ-
စကားတန်းဆာ၊ အဝဓရဏ-ပိုင်း
ခြားခြင်း၊ ပသိဒ္ဓိ-ထင်ရှားခြင်း။
(နိသေဓ ဝါကျာလင်္ကာရ-
ဝဓရဏပွသိဒ္ဓိသု။)
ခလ္လာဋ (ပ) ထိပ်ပြောင်သူ
(ထိပ်ပြောင်သူ(ဆံပင် မရှိသော ဦး
ခေါင်းရှိသူ)သည် "ခလ္လာဋ" မည်၏)
ခလုက် (ပ) မြင်းကြမ်း၊ မြင်းယုတ်

http://www.dhammadownload.com

ခလောပီ (ကျ) ထမင်းအိုး
ခဇ္ဇောပီ (ကျ) ထမင်းအိုး
ခါဏု (ပ-န) သစ်ငုတ်
ခါတ (နာ) ရေကန်, လေးထောင့်ကန်
ခါဒိတ (တိ) စားအပ်သည်, မျိုအပ်သည်
ခဲအပ်သည်
ခါရ (ကျ) ဆားဆပ်ပြာမြေ
ခါရ- ** ဥသ-ဆားဆပ်ပြာ၊ ဘသ္မ-ပြာ။
(ခါရော ဥသေစ ဘသ္မနိ)
ခါရက (ပ) ငုံကင်း (ပုရစ်ငုံ) နှံပဲ
ခါရတ- ** မကုဋ္ဌ-ပန်းငုံ၊ ရသ-ငန်သော
အရသာ၊(ခါရကော မကုဋ္ဌေ ရသေ)
ခါရီ (ကျ) တစ်တို့ (တစ်တင်း)
ခိဏာ (ကျ) ပြက်ရယ်ပြုခြင်း,
ပြောင်လှောင်ခြင်း
ခိတ္တ (တိ) ပစ်အပ်သည်
ခိပ္ပ (နာ) အလျင်အမြန်
ခီဏာသဝ (ပ) ရဟန္တာ
ခီရ (နာ) နို့,ရည်
ခီရဏ္ဍဝ (ကျ) သမုဒ္ဒရာ
ခီရိကာ (ကျ) လင်းလွန်းပင်
ခုဒ္ဒ (ပ) ကုန်းသူ, ခါးကုန်းသူ
ခုဒိတ (တိ) ဆာလောင်သည်, စားလိုသည်
ခုဒ္ဒ (နာ) ပျားရည်
ခုဒ္ဒ (ကျ) ယင်ပျားကောင်
ခုဒ္ဒ (ပ) နှမြောစေးနဲသူ
ခုဒ္ဒ-* (ကျတွိလိင် ခုဒ္ဒါ-သည်) မကွိကာ
ဘေဒ-ယင်ပျားကောင်၊ (နပုံးလိင်
ခုဒ္ဒ-သည်) မဓု-ပျားရည်၊(သုံးလိင်
ခုဒ္ဒ-သည်) အပွက-နည်းသည်၊
အခမ-အယုတ်၊ ကပဏ-သူဆင်းရဲ
(နှမြောစေးနည်းသူ)၊ ဗဟု-အများ။
စတုသုတ္ထိ-လေးပါးသောအနက်။
(ခုဒ္ဒါစ မက္ခိကာဘေဒေ၊ မဓုမ္ပိ ခုဒ္ဒ
မပွကေ။အခမေ ကပဏောစာပိ၊
ဗဟုမ္ပိ စတုသုတ္ထိသု။)
ခုဒ္ဒယက္ခိကာ (ကျ) ခြေချောင်းဝတ်
ခြုံယေ
ခုဒ္ဒဇ (ကျ) ပျားရည်
ခုဒ္ဒပါဒပ (ပ) သစ်ပင်ငယ်
ခုဒ္ဒသဒ် (ပ) ခရုသင်းငယ်
ခုဒ္ဒါ (ကျ) ယင်ပျားကောင်
ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒက (တိ) ငယ်သော,
အလွန်ငယ်သော
ခုရ (ပ) ခွါ
ခုရက (ပ) ပြည့်စင်(တောသစ်ကြိုး)
ခုရပ္ပ (ပ) မြား
ခေဠက (နာ) လွှား, ကာ
ခေတ္တ (နာ) လယ်
ခေတ္တ-* ဘရိယာ-မယား။ ကေဒါရ-လယ်၊
သရီရ-ကိုယ်။ (ဘရိယာယံ တု
ကေဒါရော၊ သရီရေ ခေတ္တ မိရိတံ။)
ခေတ္တာဇီဝ (ပ) လယ်သမား, တောင်သူ
ခေပ (ပ) မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း
ခေပ- * နိန္ဒာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ခေပန-ပစ်လွှင့်
ခြင်း၊ (နိန္ဒာယံ ခေပနေ ခေပေါ)
ခေမ (နာ) နိဗ္ဗာန်၊ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ
ခေမ-* (နပုံလိင် ခေမ-သည်) ကလျာဏ
-ကောင်းသည်၊ (သုံးလိင် ခေမ-သည်
လဒ္ဓတ္တရက္ခဏ-ရ ပြီးသော ဥစ္စာ,

http://www.dhammadownload.com

စသော အစီးအပွါးကို စောင့်ခြင်း။
(ကလျာဏော ကထိတံ ခေမံ၊
တီသု လဒ္ဓတ္ထရက္ခဏော။)

ခေဠ (ပ) တံတွေး
ခေါ (ဗျ) ပုဒ်ပြည့်ကာမှု
ခေါဏ္ဍ (ပ) ခွင်သောသူ
ခေါမ (နာ) ခုံချည်အဝတ်
ချာတ (တိ) ထင်ရှားသူ, ကျော်စောသူ
ဂဂန (နာ) ကောင်းကင်
ဂဂ္ဂရီ (ဣ) မွေ့ဖိုး၊ ဖားဖို
(ပန်းပဲသမားတို့၏ သားရေအိတ်
သည် "ဂဂ္ဂရီ" မည်၏။)
ဂဂီါ (ဣ) ဂဂီါမြစ်
ဂဂေယျ (ပ) ဂဂေယျဆင်မျိုး
ဂဆ (ပ) သစ်ပင်ငယ်
ဂဇ (ပ) ဆင်
ဂဇကုလ (ပ) ဆင်မျိုး
ဂဇတာ (ဣ) ဆင်ဇာပ်
ဂဇိတ (နာ-ပ) မိုးချုန်းသံ၊ မုန်ယစ်ဆင်
ဂဏ (ပ) အပေါင်း
ဂဏ- ** ဘိက္ခုဘေဒ-ဂိုဏ်းပြည့်ရဟန်း၊
စယ-အပေါင်း။
(ဘိက္ခုဘေဒေ စယေ ဂဏော)
ဂဏက (ပ) ဗေဒင်ဆရာ
ဂဏိကဇုက (ပ) စိုင်သတ္တဝါ
ဂဏိကာ (ဣ) ပြည့်တန်ဆာမ
ဂဏိတ (တိ) ရေတွက်အပ်သည်
ဂဏီ (ပ) စိုင်သတ္တဝါ
ဂဏ္ဍိ (ပ) အဆစ်၊ ကျောကွင်း
ဂဏ္ဍ (ပ) ထွတ်မြင်းနှာ၊ ဆင်ပါးစောင်
ဂဏ္ဍ- * ဖောဋ-ထွတ်မြင်းနှာ၊ ကပေါလ-
ပါး။(ဂဏ္ဍော ဖောဋေ ကပေါလမှိ)
ဂဏ္ဍက (ပ) ကြဲ့သတ္တဝါ၊ ငါးမန်း
ဂဏ္ဍုပ္ပါဒ (ပ) တီကောင်
ဂဏ္ဍုလ (ပ) ကုန်းသူ၊ ခါးကုန်းသူ
ဂတိ (ဣ) စစ်ထွက်ခြင်း
ဂတိ- * ဘဝဘေဒ-ဒေဝဂတိ,စသော ဘဝ
အထူး၊ပတိဋ္ဌာ-တည်ရာ၊ နိဋ္ဌ-ဆုံး
ဖြတ်ခြင်း၊အဏ္ဏသယ-အလို၊ ဗုဒ္ဓိ-
ဉာဏ်၊ ဝါသဋ္ဌာန-နေရာအရပ်၊
ဂမန-သွားခြင်း၊ဝိသဒုတ္တ-ပျံ့နှံ့ခြင်း။
(ဘဝဘေဒေ ပတိဋ္ဌာယံ၊ နိဋ္ဌဏ္ဏာသ
ယ ဗုဒ္ဓိသု။ ဝါသဋ္ဌာနေစ ဂမနေ၊
ဝိသဒုတ္တေ ဂတိ ရိတာ။)
ဂတ္တ (နာ) ကိုယ်
ဂဒ (ပ) အနာ
ဂဒ- ** (ဣတ္တိလိင် ဂဒါ-သည်) သတ္တ-
သံတင်းပုတ်၊ (ပုလ္လိင် ဂဒ-သည်)
ရောဂ-အနာ။
(ဂဒါ သတ္တေ- ဂဒေါ ရောဂေ)
ဂဒါ (ဣ) သံတင်းပုတ်၊တင်းပုတ်လက်နက်
ဂဒိတ (တိ) ဆိုအပ်သည်, ဟောအပ်သည်
ဂဒ္ဒဘဏ္ဍ (ပ) ညောင်ချဉ်ပင်
ဂဒ္ဒူလ (ပ) တောက်၊ ခွေးချည်ကြိုး
(ခွေးကို မွဲ့ချည်သော ဝတ္ထုသည်
"ဂဒ္ဒူလ" (တောက်)မည်၏။)
ဂဒြဘ (ပ) မြည်း
ဂဒ္ဒ (ပ) လင်းတ
ဂန္ဓ (ပ) အနံ့၊ ဂန္ဓဆင်မျိုး
ဂန္ဓ- * ထောက-အနည်းငယ်၊ ယာယနီယ

http://www.dhammadownload.com

-နမ်းအပ်သော အနံ့။
(ဂန္ဓော ထောကေ ဃာယနီယေ)
ဂန္ဓကုဋိ (ဣ) မြတ်စွာဘုရား၏ နေရာ (မြတ်စွာဘုရား၏ နေရာကျောင်းတော်သည် "ဂန္ဓကုဋိ"မည်၏။)
ဂန္ဓဗ္ဗ (ပ) ဂန္ဓဗ္ဗမည်သောနတ် (ကချေသည်နတ်မျိုး)
ဂန္ဓဗ္ဗ-* ဂါယန-သီဆိုခြင်း၊ ဂါယက-သီဆိုတတ်သူ၊ အသ-မြင်း၊ ဒေဝတာန္တရ-ဂန္ဓဗ္ဗနတ်။ (ဂါယနေ ဂါယကေ အသေ၊ ဂန္ဓဗ္ဗော ဒေဝတာန္တရေ။)
ဂန္ဓဗ္ဗာဓိပ (ပ) ဓတရဋ္ဌနတ်မင်း
ဂန္ဓမာဒန (ပ) ဂန္ဓမာဒနတောင်
ဂန္ဓဝါဟ (ပ) လေ
ဂန္ဓသာရ (ပ) စန္ဒကူးအဖြူ
ဂန္ဓာရ (ပ) ဂန္ဓာရမည်သော အသံ၊ ဂန္ဓာရတိုင်း
ဂဗ္ဘ (ပ) မာန်ခက်ထန်ခြင်း၊ တိုက်ခန်း၊ ဝမ်းတိုက် (ဝမ်းတွင်း)
ဂဗ္ဘ- ** ကုစ္ဆိဋ္ဌသတ္တ-ဝမ်း၌တည်သော သတ္တဝါ၊ ကုစ္ဆိ-ဝမ်းတိုက်၊ ဩဝရက-အိမ်ရာတိုက်ခန်း။ (ဂဗ္ဘော ကုစ္ဆိဋ္ဌသတ္တေစ၊ ကုစ္ဆိ ဩဝရကေသုစ။)
ဂဗ္ဘရ (နဲ) လိုဏ်ဂူ၊ တောင်ခေါင်း
ဂဗ္ဘာသယ (ပ) အချင်း၊ သူငယ်အိမ်
ဂဗ္ဘိနီ (ဣ) ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ
ဂဘီရ (နဲ) နက်သည်
ဂမ (ပ) စစ်ထွက်ခြင်း
ဂမန (နဲ) စစ်ထွက်ခြင်း
ဂမိက (တိ) ခရီးသွားဆဲသူ (အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားခြင်းငှာ အလိုရှိသူသည် "ဂမိက"မည်၏။)
ဂမ္ဘီရ (တိ) နက်သည်
ဂမ္မ (တိ) ရောက်ထိုက်သည်
ဂရဟာ (ဣ) မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း
ဂရလ (ပ) အဆိပ်
ဂရု (ပ) ငှက်တောင်၊ ပြန့်ကျယ်သည်
ဂရု- * (ပုလ္လိင် ဂရု-သည်) အာစရိယာဒိ-ဆရာ,စသည်၊မာတာပိတု-အမိ,အဘ၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော ဂရု-သည်) မဟန္တ-များသည်၊ ဒုဇ္ဇရ-ကျေစေနိုင်ခဲသည်၊ အလဟုက-လေးသည်။(ပုမေ အာစရိယာဒိမှိ၊ ဂရု မာတာပိတူသွပိ။ ဂရု တီသု မဟန္တေစ၊ ဒုဇ္ဇရာ လဟုကေသုစ။)
ဂရုဂဗ္ဘာ (ဣ) ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ
ဂရုဋ္ဌ (ပ) ဂဋ္ဌန်နတ်
ဂလ (ပ) လည်ချောင်း
ဂလန္တဋ္ဌိ (နဲ) ညှပ်ရိုး
ဂလိတ (တိ) ရွှေ့လျောသည်, လျောကျသည်
ဂဝက္ခ (ပ) လေသာပြတင်း
ဂဝဇ (ပ) နွားနောက်၊ တောနွား
ဂဝယ (ပ) နွားနောက်၊ တောနွား
ဂဝေသနာ (ဣ) ရှာမှီးခြင်း
ဂဝေသိတ (တိ) ရှာမှီးအပ်သည်
ဂဟ (နဲ) အိမ်၊ ယူခြင်း
ဂဟ-* အာဒိစ္စာဒိ-တနင်္ဂနွေကြိုဟ်,စသည်၊ ဂဟဏ-ရာဟုဖမ်းခြင်း၊ နိဗန္ဓ-နိုင်ထက်မူခြင်း(ဝါ)ခွဲလမ်းခြင်း၊ ယရ-အိမ်

http://www.dhammadownload.com

(အာဒိစ္စာဒိမှိ ဂဟဏော၊
နိဗန္ဓေစ ယရေ ဂဟော။)

ဂဟဋ္ဌ (ပ) အိမ်ရာထောင်သူ၊ ဓမ္မ,အတ္ထ,ကာမတို့၌တည်လျက် ယင်ပူဇော်သူ

ဂဟဏီ (ကွ) ဝမ်းဗိုက်

ဂဟဏီ- ** ဥဒရ-ဝမ်း၊ ပါစာနလ-ပါစက တေဇော၊ (ကွက္ကိုလိင်၌ဖြစ်၏။)
(ဥဒရေ တု တထာ ပါစာ-နလသ္မိံ ဂဟဏီ ဇ္ဈိယ်။)

ဂဟန (တိ) တော၊ ရှုပ်ထွေးသည်၊ ခက်ခဲသည်။

ဂဟပတိ မဟာသာလ (ပ) ဂဟပတိ မဟာသာလ (သိုဗျိုးထားအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း၊သုံးစွဲအပ်သော ကျပ်ဒဂိုးသည်လည်းကောင်း ပြာဟ္မဏမဟာသာလတို့၏ ဥစ္စာထက်ဝက် ဖြစ်လတ်သော် "ဂဟပတိ မဟာသာလ"မည်၏။(ဝါ)အနည်းဆုံး ကျပ်ဒဂိုး ကုဋေလေးဆယ် သိုဗျိုး သိမ်းဆည်းထားနိုင်ပြီး နေ့စဉ် ကျပ်ဒဂိုး ငါးအမွှာက(ဝါ)ငါးတင်း သုံးစွဲနိုင်သူသည် "ဂဟပတိ မဟာသာလ)

ဂဠောစီ (ကွ) ဆင်သမန္တယ်ပင်, ဆင်းတုံးမန္တယ်ပင်

ဂါထာ (ကွ) ဂါထာ

ဂါထာ- ** ပဒ္ဓ-ဂါထာ၊ ဝစီဘေဒ-ဝိသ,သော စကား၊ (ပဒ္ဓေ ဂါထာ ဝစီဘေဒေ)

ဂါန (နှ) သီချင်းသံ

ဂါမ (ပ) ရွာ၊ အသံအပေါင်း

ဂါမ- ** ဇနာဝါသ-ရွာ၊ ဂဏ-အပေါင်း။ (ဇနာဝါသေ ဂဏော ဂါမော)

ဂါမဏီ (တိ) မြတ်သည်၊ အကြီးအကဲ၊ ရွာသူကြီး

ဂါမဏီ- * (လိင်သုံးပါးနှင့် ဆက်ဆံသော ဂါမဏီ-သည်) သေဋ္ဌ-မြတ်သည်၊ အဓိပ-အကြီးအကဲ၊ ဂါမဇေဋ္ဌက-ရွာသူကြီး။(တီသု ဂါမဏီ သေဋ္ဌသ္မိံ အဓိပေ ဂါမဇေဋ္ဌကေ။)

ဂါမဏီယ (ပ) ဆင်ဆရာ၊ မြင်းဆရာ

ဂါမမွေ (ပ) မေထုန်

ဂါယတ္တိ (ကွ) ဂါယတ္တီဆန်း

ဂါရယှ (တိ) ယုတ်ညံ့သည်, ကဲ့ရဲ့အပ်သည်

ဂါဝီ (ကွ) နွားမ

ဂါဝုတ (နှ) တစ်ဂါဝုတ်၊ ဥဿဘရှစ်ဆယ်

ဂါဟ (ပ) ယူခြင်း

ဂါဟပွစ္ဆ (ပ) အိမ်ရှင်နှင့်စပ်သော မီး (ဝါ) အိမ်ရှင်လင်ဟူသောမီး

ဂိဂ်မက (နှ) သုံးဆယ့်နှစ်သွယ်ရှိသော ပုတီးကုံး

ဂိဇ္ဈ (ပ) လင်းတငှက်

ဂိဇ္ဈကူဋ (ပ) ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်

ဂိဠကာ (ကွ) အုတ်

ဂိဒ္ဓ (တိ) တပ်မက်မောသူ

ဂိနိ (ပ) မီး

ဂိမှ (ပ) နွေ၊ နွေဥတု၊ နွေရာသီ

ဂိမှာန (ပ) နွေဥတု

ဂိရာ (ကွ) စကား

http://www.dhammadownload.com

ဂိရိ (ပ) တောင်
ဂိရိကဏ္ဍို (ဣ) အောင်မဲညှိုပင်
ဂိရိမလ္လိကာ (ဣ) လက်ထုပ်ပင်
ဂိရိမေခလာ (ပ) ဂိရိမေခလာဆင်၊ မာရ်နတ်စီးတော်ဆင် (သိကြားမင်း၏ စီးတော်ဆင်သည် "ဂိရိမေခလာ")
ဂိလာန (ဗဲ) နာသူ, မကျန်းမာသူ
ဂိလိတ (တိ) စားအပ်သည်
ဂိဟိ (ပ) အိမ်ရာထောင်သူ
ဂီတ (နှ) သီချင်းသံ၊ သီဆိုခြင်း၊ သဘင်အမှု
ဂီတိကာ (ဣ) သီချင်းသံ
ဂီဝါ (ဣ) လည်ပင်း
ဂီဝါ-* ဣဏာ-ကြွေးမြီ၊ (ဝါ)အစားပေးခြင်း ဂလ-လည်ပင်း။ (ဣဏော ဂီဝါ ဂလေပိစ)
ဂီဝေယျ (နှ) လည်ဆွဲ တန်ဆာပုတီး
ဂုဂ္ဂုလု (ပ) ကြစု
ဂုဇ္ဇာ (ဣ) တစ်ချင်ရွေး၊ စပါးလေးလုံး၊ ချင်ရွေး
ဂုဏာ (ပ) လေးညှိ၊ လေးကြိုး၊ အကျိုး
ဂုဏာ-* ပဎလ-အထပ်အလွှာ၊ ရာသီ-အစု၊ အာနိသံသ-အကျိုး၊ဗန္ဓန-အနှောင်အဖွဲ့၊ အပ္ပဓာန-မပြဋ္ဌာန်းသည်၊ သီလာဒိ-သီလ,စသောဂုဏ်၊ သုဏ္ဏာဒိ-အဖြူ,စသည်၊ ဇိယာ-လေးကြိုး။ (ဂုဏော ပဎလ ရာသီသု၊ အာနိသံသေစ ဗန္ဓနေ။ အပ္ပဓာနေစ သီလာဒေါ၊ သုဏ္ဏာဒိမှိ ဇိယာယစ။)
ဂုတ္တ (တိ) လျှို့ဝှက်အပ်သည်၊ စောင့်ရှောက်အပ်, လုံခြုံစေအပ်သည်၊
ဂုဒ (နှ) ဝစ္စမဂ်
ဂုန္ဓာ (ဣ) နွားမြေရင်းကြီး၊ မုန်ညင်းကြီး
ဂုမ္ဗ (ပ) မြက်ဖုတ်၊ ချုံ၊ အပေါင်း (ပင်စည်မရှိသော ချုံသည် "ဂုမ္ဗ")
ဂုမ္ဗ- ** ထမ္ဘ-မြက်ချုံ,စသော ချုံပုတ်၊ သမ္ဗဟ-အပေါင်း၊ ဗလဿဒ္ဓန-ခဲမက်ဝိုလ်ပါ အစီအရင်။(အထ ဂုမ္ဗောစ ထမ္ဘသ္မိံ၊ သမ္ဗဟေ ဗလဿဒ္ဓနေ။)
ဂုယှ (နှ) လျှို့ဝှက်အပ်သောအရာ
ဂုယှ- ** လိဂ်-အင်္ဂါဇာတ်၊ ရဟသိ-လျှို့ဝှက်အပ်သောအရာ။ (ဂုယှံ လိင်္ဂေ ရဟသျှပိ။)
ဂုယှက (ပ) ဂုယှကနတ်မျိုး
ဂုရု-* (ပုလ္လိင် ဂုရု-သည်) အာစရိယာဒိ-ဆရာ,စသည်၊ မာတာပိတု-အမိ, အဘ၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော ဂုရု-သည်) မဟန္တ-များသည်၊ ဒုဋ္ဌရာ-ကျေစေနိုင်ခဲသည်၊ အလဟုက-လေးသည်။(ပုမေ အာစရိယာဒိမှိ၊ ဂုရု မာတာပိတူသွဝိ။ ဂုရု တိသု မဟန္တေစ၊ ဒုဋ္ဌ ရာ လဟုကေသုစ)
ဂုဟာ (ဣ) လိုဏ်ဂူ
ဂုဠ (ပ) ကြဲသကာခဲ၊ ထန်းလျက်
ဂုဠ-* ဂေါဠ-ပလီလုံး၊ ဥဿမယ-ကြဲသကာခဲ။ (ဂေါဠေ ဥဿမယေ ဂုဠော။)
ဂုဠဖလ (ပ) သစ်ကြားပင်
ဂူထ (ပ-နှ) ကျင်ကြီး
ဂူဠ (တိ) လျှို့ဝှက်အပ်သည်
ဂူဠပုရိသ (ပ) သူလျှို၊ စုံထောက်

http://www.dhammadownload.com

ဂေဏ္ဍုက (ပ) ဘော့လုံး၊ ဂျင်လုံး
ဂေရိက (ပ) ဂွေ့နီကျောက်
ဂေလည (နှ) အနာ
ဂေဟ (ပ-နှ) အိမ်
ဂေါ (ပ-ဂ္ဂ) မြေ၊ နွားလား၊ နွားထီး၊နွားမ
ဂေါ- ** ပသု-နွား၊ ဝသုဓာ-မြေ၊ ဝါစာဒိ-စကား,စသည်၊ (ပုလ္လိင်,ဂ္ဂတ္ထိလိင်၌ ဖြစ်၏။ (ပသုဒို ဝသုဓာယဉ္စ၊ ဝါစာဒေါ ဂေါ ပုမိတ္ထိယံ။)
ဂေါကဏ္ဏက (ပ) ဆူးလေပင်
ဂေါကဏ္ဏ (ပ) လက်သူကြွယ်၊ ထွာ၊ နိုင်သတ္တဝါ
ဂေါကုလ (နှ) နွားခြံ
ဂေါစရ (ပ) အာရုံ
ဂေါဆက (ပ) အခိုင် (အပြွတ်)
ဂေါဇဝိသ (ပ) ပဲ့စင်
ဂေါဋ္ဌ (နှ) နွားခြံ
ဂေါဏ (ပ) နွားလား၊ နွားထီး
ဂေါတမ (ပ) ဂေါတမဘုရား
ဂေါတ္တ (နှ) အနွယ်
ဂေါတ္တ- ** နာမ-အမည်၊ ဝံသ-အနွယ်။ (ဂေါတ္တံ နာမေစ ဝံသေ ထ။)
ဂေါဓာ (ဂ္ဂ) ဖွတ်သတ္တဝါ
ဂေါဓုမ (ပ) ဂျုံ
ဂေါနက (ပ) အလျားအနံရှည်သော ကော်ဇောနက် (အလျားအနံရှည် ကျယ်၍ လက်လေးသစ်ထက်ရှည်သော အမွေးရှိသော ကော်ဇောနက်ကြီးကို "ဂေါနတ"ဟုခေါ်သည်)
ဂေါနဒုံလ (ပ) မျောက်ညို (ညိုသော မျက်နှာရှိသော မျောက်သည် "ဂေါနဒုံလ"မည်၏။)
ဂေါနသ (ပ) စပါးအုံး
ဂေါပ (ပ) နွားကျောင်းသား
ဂေါပါနသီ (ဂ္ဂ) အခြင်,ရနှယ်,ဒိုင်းမြား (ကောက်သောခေါင်ကို မိုးကြောင်းဖြစ်သော အခြင်,ရနှယ်,ဒိုင်းမြားသည် "ဂေါပါနသီ"မည်၏။)
ဂေါပါယိတ (တိ) စောင့်ရှောက်အပ်သည် လုံခြုံစေအပ်သည်
ဂေါပါလ (ပ) နွားကျောင်းသား
ဂေါပါလဂါမက (ပ) နွားကျောင်းသားရွာ
ဂေါပိတ (တိ) စောင့်ရှောက်အပ်သည်, လုံခြုံစေအပ်သည်
ဂေါပုရ (နှ) တံခါးမုခ်
ဂေါပုရ-* ဒွါရမတ္ထေပိ-တံခါးသာမန်, မြို့တံခါး။ (ဂေါပုရံ ဒွါရမတ္ထေပိ။)
ဂေါပွက (ပ) ခြေမျက်စိ
ဂေါမဂ္ဂ (ပ) နွားရှင်၊ နွားရှိသူ
ဂေါမယ (ပ-နှ) နွားချေး
ဂေါမိက (ပ) နွားရှင်၊ နွားရှိသူ
ဂေါမိဋ္ဌ (ပ-နှ) နွားချေး
ဂေါရဝ (ပ) အဖြူ
ဂေါရကွာ (ဂ္ဂ) နွားမွေးခြင်း နွားကျောင်းခြင်း
ဂေါလိသ (ပ) သစ်ဆွဲလဲ (မြားဆိပ်)
ဂေါလောမီ (ဂ္ဂ) လင်းလေပင်၊ မြေဇာဖြူ (ဖြူသောမြေဇာမြက်သည် "ဂေါလောမီ"မည်၏။)
ဂေါဝိန္ဒ (ပ) နွားကို အစိုးရသူ

http://www.dhammadownload.com

ဂေါသခ္မိ (ပ) နွားကျောင်းသား
ဂေါသီသ (နာ) ဂေါသီသစန္ဒကူး
ယဎ (ပ-ဂ္ဂ) ရေအိုး
ယဎာ (ဂ္ဂ) အပေါင်း
ယဎာ * ယဎန-စပ်ခြင်း၊ ရာသိ-အပေါင်းအစု။ [ယဎာ ယဎန ရာသိသု။]
ယဎိက (ပ) နာရီတီးသမား
ယဎိယန္တ (နာ) ရေငင်စက်
ယဏ္ဍိကာ (ပ) နာရီတီးသမား
ယတ (နာ) ထောပတ်
ယန (ပ) မိုးတိမ်, ယနစည်, ထူထပ်သည် [ခွက်ခွင်း ကြေးနင်း, အစရှိသော တူရိယာမျိုးသည် "ယနစည်" မည်၏။]
ယန * (ပုလ္လိင် ယန-သည်) လောဟမုဂ္ဂရ-သံတင်းပုတ်၊ မေယ-မိုးတိမ်၊ (နပုံလိင် ယန-သဒ္ဒါသည်) တာဠာဒိက-မောင်းကြေးနင်း,စသော ယနစည်၊ (ဝါစ္ဆလိင် သို့ လိုက်သော ယန-သည်) နိရန္တရ-မပြတ် (တခဲနက်)၊ ကဋိန-ကြမ်းတမ်း ခက်မာသည်[လောဟမုဂ္ဂရ မေယေသု ယနော တာဠာဒိကေ ယနံ၊ နိရန္တရေစ ကဋိနေ၊ ဝါစ္ဆလိင်ဂိုက မုစ္ဆတေ။]
ယနသာရ (ပ) ပရုပ်
ယနောပလ (နာ) မိုးသီး
ယမ္မ * ဂိမ္ဟ-နွေဥတု၊ ဥဏှ-အပူ၊ သေဒလ-ချွေး။ [ဂိမှေ ယမ္မော နိဒါယောစ၊ ဥဏှေ သေဒလေယျ ထ။]
ယရ (နာ) အိမ်, ကျောင်း, ဇရပ်
ယရဂေါလိကာ (ဂ္ဂ) အိမ်မြောင်
ယရဏီ (ဂ္ဂ) မယား
ယရသပ္ပ (တိ) လင်းမွေ
ယသွရ (တိ) အစားကြွေးသူ, အစားကြိုးသည်
ယာတ (နာ) သတ်ခြင်း
ယာတန (နာ) သတ်ခြင်း
ယာတုက (တိ) ညှဉ်းဆဲတတ်သူ
ယာန (နာ) နှာခေါင်း
ယာသ (ပ) စားဖွယ်, နွားစားမြက်
ယာသ * အန္ခ-အစာ၊ ဘက္ခဏ-စားခြင်း။ [ယာသော တွန္ခေစ ဘက္ခဏော။]
ယောဎက (ပ) မြင်းကြမ်း, မြင်းယုတ်
ယောရ (နာ) ကြောက်ဖွယ်ဝတ္ထု
ယောသ (နာ) အသံ, နွားကျောင်းသားရွာ
ဧယာသ * ဂေါပဂါမ-နွားကျောင်းရွာ၊ ရဝ-အသံ။ [ဂေါပဂါမေ ရဝေ ယောသော။]
ဧယာသနာ (ဂ္ဂ) ကြွေးကြော်ခြင်း [ကျယ်သောအသံကို ပြုခြင်းသည် "ယောသနာ" မည်ပါသည်။]
ဧ * သမုစ္စယ-ကာရကတစ်ပါး၌ ကြိယာအများ, ကြိယာတစ်ပါး၌ ကာရကအများကို ဆည်းခြင်း၊ သမာဟာရ-ပုဒ်အများကို ပေါင်းခြင်း၊ အန္တာစယ-နောက်၌ ပဓာနာနုရောဓအားဖြင့် ဆည်းခြင်း၊ ဣတရီတရ-တစ်ပါး တစ်ပါးသော ပုဒ်နှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ ပဒပူရဏ မတ္တ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ၊ အဝဓာရဏ-မြစ်ခြင်း။ [သမုစ္စယေ သမာဟာရေ-နွာစယေ စေ တရီတရေ။ ပဒပူရဏ မတ္တေစ၊ စသဒ္ဒေါ အဝဓာရဏော။]

http://www.dhammadownload.com

စကောရ (ပ) စကောရဋ္ဌက်(ခါနီတစ်မျိုး)
စက္က (နာ) လှည်းဘီး၊ စစ်လက်နက်၊စစ်တပ်
စက္က- * ရထဲဂ်-ရထားဘီး၊ လက္ခဏ-စက်လက္ခဏာ၊ ဓမ္မစက္က-ဓမ္မစက်၊ ဥရစက္က-သင်းတုန်းစက်၊ ဣရိယာပထ-ဣရိယာပုတ်၊ သမ္မတ္တိ-သမ္မတ္တိစက်၊ စက္ကရတန-စက္ကြာရတနာ၊ မဏ္ဍလ-စက်ဝန်း၊ ဗလ-စစ်သည်၊ ကုလာလဘဏ္ဍ-အိုးထိန်းစက်၊ အာဏာ-အာဏာစက်၊အာယုဓ-စက်လက်နက်ဒါန-လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ ရာသီ-အစုအပုံ။ (ရထဂေ် လက္ခဏေ ဓမ္မော-ရစက္ကေသ္မိ ရီယာပထေ။ စက္ကံ သမ္မတ္တိယံ စက္ကရတနေ မဏ္ဍလေ ဗလေ။ ကုလာလဘဏ္ဍေ အာဏာယ-မာယုဓေ ဒါန ရာသီသု။)
စက္ကပါဏိ (ပ) ဗိဿနိုး
စက္ကဝတ္တိ (ပ) စကြာမင်း, စကြဝတေးမင်း
စက္ကဝါက (ပ) စက္ကဝက်
စက္ကဝှ (ပ) စက္ကဝက်
စက္ကိက (ပ) နာရီတီးသမား
စက္ခု (နာ) မျက်စိ
စက္ခု-* ဗုဒ္ဓစက္ခု-ဣန္ဒြိယပရော ပရိယတ္တိ အာသယာနုသယဟူသော ဗုဒ္ဓစက္ခု၊ သမန္တစက္ခု-သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော သမန္တစက္ခု၊ ပညာ-ပညာစက္ခု၊ ဓမ္မစက္ခု-မဂ်ဉာဏ်ဟူသော ဓမ္မစက္ခု၊ မံသစက္ခု-မံသစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဒိဗ္ဗစက္ခု။ (ဗုဒ္ဓသမန္တ စက္ခူသု၊ စက္ခု ပညာယ မိရိတံ။ ဓမ္မစက္ခုမှိစ မံသ-ဒိဗ္ဗစက္ခု ဒွယေသုစ။)
စက္ခုမန္တု (ပ) ဘုရား
စင်္ကမ (ပ) စင်္ကြံ
စင်္ကမန (နာ) စင်္ကြံ
စင်္ကော၎က (ပ) ပန်းတောင်း, ပန်းကလပ်
စစ္စရ (နာ) ခရီးလေးခုအဆုံ၊ အိမ်အပြင်, ကြမ်းပြင်
စဉ္စလ (တိ) တုန်လှုပ်တတ်သည်၊ လော်လီသည်
စဏက (ပ) ကုလားပဲ၊ စားတော်ပဲ
စဏ္ဍ (ပ-နာ) ကြမ်းကြုတ်သည်၊ ဒေါသကြီးသူ
စဏ္ဍာလ (ပ) ဥန်းစဏ္ဍား
စတသော ပရိသာ -အရ -* * (ပရိသတ် (၄)ပါး -၍)
စတုက္က (နာ) ခရီးလေးခုအဆုံ
စတုက္ကဏ္ဏ (ပ) နားလေးဘက် အတိုင်ပင် (အတိုင်အပင် မန္တသတ္တိသည် နှစ်ယောက်တိုင်ပင်မှု "စတုက္ကဏ္ဏ"မည်၏)
စတုဇ္ဈာတိဝန္ဓ (ပ) နံ့သာလေးမျိုး (၁။ကုံကုမ်၊ ၂။လေးညှင်းပွင့်၊ ၃။တောင်ဇလပ်၊ ၄။ကမျည်း။)
စတုဒါသ (ပ) ကျွန်လေးမျိုး (၁။အိမ်ပေါက်ကျွန်၊ ၂။ငွေဝယ်ကျွန်၊ ၃။ကိုယ်တိုင် ကျွန်ခံသူ၊ ၄။သုံ့ရကျွန်။)
စတုဓာသန (နာ) အစာလေးမျိုး (၁။ခဲဖွယ်၊ ၂။စားဖွယ်၊ ၃။လျှက်ဖွယ်၊ ၄။သောက်ဖွယ်။)
စတုပရိသ (ပ) ပရိတ်သတ်လေးပါး (ရဟန်း, ရဟန်းမ, ဒါယကာ,

http://www.dhammadownload.com

ဒါယိကာမ။)
စတုရ (ပ) လိမ္မာသူ
စတုရင်္ဂတမ (ပ) အင်္ဂါလေးပါးရှိသော အမိုက်မှောင်၊ (၁။လဆုတ်ပက္ခ လကွယ်နေ့၊ ၂။တခဲနက်သော တောအုပ်,တောနက်၊ ၃။မိုးတိမ်အုပ်ခြင်း (မိုးမှောင်)၊ ၄။သန်းခေါင်။)
စတုရဝီနီသေနာ (ဣ) အင်္ဂါလေးပါးရှိသော စစ်တပ်၊ (ဆင်, မြင်း, ရထား, ခြေသည်)
စတုရဿက (ပ) လေးထောင့်တိုက်အိမ်
စတုဝဂ္ဂ (ပ) စတုဝဂ္ဂ (မွေ,ကာမ,အတ္တ နိဗ္ဗာန်တို့သည် "စတုဝဂ္ဂ"မည်၏။)
စတုသဋ္ဌိကလာ (ဣ) ခြောက်ဆယ့်လေးပါးသော အတတ်၊
စတ္တ (တိ) စွန့်အပ်သည်
စတ္တာရီ ဝီရိယဂိါနီ (နဲ)ဝီရိယ အင်္ဂါ၄-ပါး (တစအဝသိဿန-အရေမျှကြွင်းခြင်း နဟာရုအဝသိဿန-အကြောမျှကြွင်းခြင်း၊ အဋ္ဌိအဝသိဿန-အရိုး၏ကြွင်းခြင်း၊ မံသလောဟိတအဝသုဿန-အသားအသွေး၏ ခန်းခြောက်ခြင်း)
စတ္တာရော ဗုဒ္ဓိကာ ဗဒ္ဓေါ-အရ -** (ညောင်စောင်း (၄)မျိုး -ရှု)
စတ္တာရောမေ မဟာဒီပါ-အရ- ** (ကျွန်းကြီး (၄) ကျွန်း -ရှု)
စန (နိ) အစိတ်
စန္ဒ (ပ) လ, လဗိမာန်
စန္ဒက (ပ) မြီးမျက်ကွက်
စန္ဒန (ပ-နဲ) စန္ဒကူးဖြူ
စန္ဒနိကာ (ပ-ဣ) တံစီးတွင်း, (တံစီးအိုင်) (ရွာတံခါး၌မစင်ညွှန်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သော တွင်းသည် "စန္ဒနိကာ")
စန္ဒဘာဂါ (ဣ) စန္ဒဘာဂါမြစ်
စန္ဒိကာ (ဣ) လရောင်
စန္ဒိမန္တူ (ပ) လ, လဗိမာန်
စပလ (တိ) မဆင်ခြင်ဘဲ ညှဉ်းဆဲတတ်သူ လျှပ်ပေါ်လော်လည် မတည်ကြည်သူ (မစူးစမ်း, မဆင်ခြင်မူ၍ သတ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်း,စသော ကိစ္စကို ပြုကျင့်သော ယောဂျားမျိုးကို မဆုံးဖြတ်အပ်သောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသော ကြောင့် "စပလ"ဟု ခေါ်သည်။)
စပလ-* လောလ-လျှပ်ပေါ်သည်၊ သီဃ-လျင်မြန်သည်။
(လောလေ သီဃေစ စပလော)
စမရ (ပ) သမင်ပြောက်
စမူ (ဣ) စစ်တပ်
စမူပတိ (ပ) စစ်သူကြီး
စမူရု (ပ) စမူရုမည်သော သားကောင်
စမ္ပက (ပ) စကားဝါပင်
စမ္ပာ (ဣ) စမ္ပာပြည်
စမ္ပေယျ (ပ) စကားဝါပင်
စမ္ပ (နဲ) ကာ (လွှား)၊ သားရေနယ်
စမ္ပ-* ဖလက-ကာ၊ တစ-အရေ။
(စမ္ပံ တု ဖလကေ တစေ)
စမ္ပကာရ (ပ) ဖိနပ်ချုပ်သမား, သားရေနယ်ချုပ်သမား
စမ္ပပသိဗ္ဗကာ (နဲ) သားရေအိတ်
စမ္ပယောနိ (ပ) အရေ၏ အကြောင်းဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သော သားမျိုး [ကဒလီမိဂမည်သော သား,စသည်တို့သည် "စမ္မယောနိ"]

စယ (ပ) အပေါင်း

စယ * ဗန္ဓန-ဖွဲ့ခြင်း (တံတိုင်း,စသည်ကို စီခြင်း)၊ ရာသိ-အပေါင်း။ [စယော ဗန္ဓန ရာသိသု။]

စရ (ပ) သူလျှို့, စုံထောက် ရွှေ့လျားတတ်သည်

စရ * စရ-သူလျှို့၊ စဥ္စလ-လျှပ်ပေါ်သူ။ [စရော စရမှိ စဥ္စလေ။]

စရဏ (နှ) ခြေ

စရာစရ (နှ) ရွှေ့လျားတတ်သည်

စရိမ (နှ) အဆုံး

စရှ (နှ) ယင်စာထမင်း [ယင်၌ ချက်အပ်သော နှိုထမင်းသည် "စရှ" မည်၏။]

စလ (တိ) တုန်လှုပ်တတ်သည် (လော်လည်)

စလန (နှ) တုန်လှုပ်ခြင်း

စလနီ (ဣ) သမင်ပျံ (အပြေးမြန်သော သမင်)

စလိတ (တိ) တုန်လှုပ်အပ်သော အရာ

စဝန (နှ) သေခြင်း

စသက (ပ-နှ) သေသောက်ခွက်

စာဂ (ပ) ပေးကမ်းစွန့်ကြခြင်း

စာဂ * ဒါန-ပေးခြင်း၊ ဟာနိ-စွန့်ပစ်ခြင်း။ [စာဂေါ တု ဒါနဟာနိသု။]

စာဋက (ပ) အိမ်စာ

စာတက (ပ) ပျံလွှား, မိုးစွေငှက်

စာတုရ (ပ) လိမ္မာသူ

စာပ (ပ-နှ) လေး

စာမရ (နှ) စာမရီသားမြီးယပ်

စာမီကရ (နှ) ဂီဝါရွှေ

စာရှ (တိ) ရွှေ့, ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်

စာရှ * ကနကေပိ-ရွှေ့, တင့်တယ်ခြင်း။ [စာရှ တု ကနကေပိစ။]

စိ (နိ) အစိတ်

စိက္ခလ္လ (နှ) ရွှံ့, ညွန်

စိဥ္စာ (ဣ) မန်ကျည်းပင်

စိတက (ပ) ထင်းကုလားပုံ

စိတာ (ဣ) ထင်းကုလားပုံ

စိတ္တ (ပ) တန်ခူးလ, ပြောက်ကျားသော အဆင်း

စိတ္တ (နှ) စိတ်

စိတ္တ * (နပုံလိင် စိတ္တ-သည်) ဝိညာဏ-စိတ်ဝိညာဏ်၊ စိတ္တကမ္မ-ပန်းချီအမှု၊ ဝိစိတ္တ-ဆန်းကျယ်သည်၊ (ပုလ္လိင် စိတ္တ သဒ္ဒါသည်) ပညတ္တိ-စိတ္တမည်သောသူ ဟူသော နာမပညတ်၊ စိတ္တမာသ-တန်ခူးလ၊ (ဣတ္ထိလိင် စိတ္တာ-သဒ္ဒါသည်) တာရန္တရ-စိတြနက္ခတ်။ [ဝိညာဏေ စိတ္တကမ္မေစ၊ ဝိစိတ္တေ စိတ္တ မုစ္စတေ။ ပညတ္တိ စိတ္တမာသေသု စိတ္တော တာရန္တရေ ထိယံ။]

စိတ္တက (နှ) မှန်ကူခြင်း, ဆန်းကြယ်သော သားမွေးအခင်း [ချုပ်ရက်အပ်သော အကွက်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော သားမွေးဖြင့် ပြီးသော အခင်းသည် " စိတ္တက" မည်ပါသည်။]

စိတ္တက (ပ) ကန့်ချုပ်နီ

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တကာရ (ပ) ပန်းချီသမား, ပန်းဆိုးသမား
စိတ္တကူဋ (ပ) စိတ္တကူဋတောင်
စိတ္တပီဠာ (ကဏ္ဍ) မိန်းမော တွေဝေခြင်း
စိတ္တမာသ (ပ) တန်ခူးလ
စိတ္တလတာ (ကဏ္ဍ) စိတ္တလတာ ဥယျာဉ်, သိကြားဥယျာဉ်
စိတ္တဝိဿမ (ပ) ရူးသွပ်ခြင်း
စိတ္တာ (ကဏ္ဍ) စိတြနက္ခတ်
စိတ္တာဘောဂ (ပ) နှလုံးသွင်းခြင်း
စိတြတဇ္ဇာလာ (ကဏ္ဍ) အိပ်မွေ့ပင်
စိန္တာ (ကဏ္ဍ) ကြံစည်အောက်မေ့ခြင်း
စိရံ (နို) ကြာမြင့်စွာ
စိရကြိယာ (ပ) နှေးကန်သူ
စိရဏ္ဍန (ပ) အဟောင်း
စိရရတ္တာယ (နို) ကြာမြင့်စွာ
စိရသံ (နို) ကြာမြင့်စွာ
စိရေန (နို) ကြာမြင့်စွာ
စိဟန (နာ) အမှတ်အသားတံဆိပ်
စိနပိဋ္ဌ (နာ) ဟင်္သာပြဒါး
စိရီ (ကဏ္ဍ) ပရစ် (ပဇင်းကြိုး)
စိဝရ (ပ-နာ) သင်္ကန်း
စုစ္ဆု (ကဏ္ဍ) မုန်လာပင်
စုဏ္ဏ (ပ) မြုပ်မှုန်
စုဏ္ဏ * သုဓာ-ထုံးအင်္ဂတေ၊ ဓူလိ-မြုပ်မှုန်၊ (နှပုံလိင် စုဏ္ဏ-သည်) ဝါသစုဏ္ဏက-နံ့သာမှုန့်။ | သုဓာယံ ဓူလိယံ စုဏ္ဏော စုဏ္ဏဒွ ဝါသစုဏ္ဏကေ။|
စုတ (တိ) ရွှေ့လျောသည်, လျော့ကျသည်
စုန္ဒကာရ (ပ) ပန်းပွတ်သည်, ပွတ်သမား
စုပုက (နာ) မေးဖျား | နှုတ်ခမ်းမှ အောက် အဘို့သည် "စုဝုက" မည်၏။|
စုမ္ဗဋက (နာ) ခေါင်းခုံ (ကရွတ်ခွေ)
စုလ္လ (နာ) နည်းသည်
စုလ္လ * ခုဒ္ဒ-ငယ်သည်၊ ဥဒ္ဓန-ခုံလောက်။ | စုလ္လော ခုဒ္ဒေစ ဥဒ္ဓနေ။|
စုလ္လိ (ကဏ္ဍ) ဖိုခနောက်
စူစုက (နာ) နို့သီး
စူတ (ပ) သရက်ပင်
စူလိကာ (ကဏ္ဍ) ဆင်နားရင်း
စူဠာ (ပ-ကဏ္ဍ) ဦးစွန်းဖုတ်, ဦးစွန်း, (အမောက်)
စူဠာမဏိ (ပ) မကိုင်ထွတ်, ကျောက်မျက်ရတနာ
စေ (နို) အကယ်၍
စေဋက (ပ) ကျေးကျွန်
စေဋီ (ကဏ္ဍ) ကျွန်မ
စေတ (ပ) စိတ်
စေတက (ပ) တိန်ညင်, တည်ကြက်
စေတိ (ပ) စေတိတိုင်း
စေတိယ (နာ) စေတီနတ်ကွန်း, စေတီ
စေတိယ * ဒေဝါလယ-နတ်ကွန်း၊ ထူပ-ပုထိုးစေတီ၊စေတိယဒ္ဒုမ-လူတို့ ပူဇော်ရာ သစ်ပင်။| ဒေဝါလယေစ ထူပသို့၊ စေတိယံ စေတိယဒ္ဒုမေ။|
စေလ (နာ) အဝတ်အထည်
စောရ (ပ) သူခိုး
စောရိကာ (ကဏ္ဍ) ခိုးမှု
စောဠ (ပ) အဝတ်အထည်
ဆဥတု (တိ) ဥတုခြောက်ပါး |၁။ ဟေမန္တဥတု၊ ၂။ သိသိရဥတု၊ ၃။

http://www.dhammadownload.com

ဝသန္တဥတု၊၄။ဂိမှဥတု၊ ၅ဝဿာနဥတု၊ ၆။သရဒဥတု။)
ဆက (နာ) ကျင်ကြီး
ဆကဏ (နာ) မြင်းချေး
ဆက္ကဏ္ဏ (ပ) နားခြောက်ဘက် အတိုင်ပင် (အတိုင်အပင် မန္တသတ္တိသည် သုံးယောက်တိုင်ပင်မူ "ဆက္ကဏ္ဏ"မည်၏)
ဆဂလက (ပ) ဆိတ်
ဆဇ္ဇ (ပ) ဆဇ္ဇမည်သောအသံ
ဆဇ္ဇဂါမ (ပ) ဆဇ္ဇဂါမ (အသံအပေါင်း)
ဆဏ (ပ) ပျော်ပွဲ၊ ပူဇော်ပွဲ
ဆတ္တ (နာ) ထီး၊ ထီးဖြူ၊ မှို
ဆတ္တ-* ဆဝကေပိ-အသေကောင်၊ ထီး, စသည်။(ဆတ္တံ တု ဆဝကေပိစ)
ဆတ္တပဏ္ဏ (ပ) စရည်း၊ (တောင်မရိုးပင်)
ဆဒ (ပ) သစ်ရွက်၊ ငှက်တောင်
ဆဒန (နာ) အမိုး၊ သစ်ရွက်
ဆဒိဒါရ (နာ) အခြင်ရနယ်,ဒိုင်းမြား
ဆဒ္ဒ (နာ) အမိုး
ဆဒ္ဒကောဋိ (ဣ) အမိုးစွန်း
ဆဒ္ဒန္တ (ပ) ဆဒ္ဒန္တဆင်မျိုး၊ ဆဒ္ဒန်အိုင်
ဆဒ္ဒိကာ (ဣ) အော့အန်နာ
ဆန္ဒ (ပ-နာ) တဏ္ဍာ၊အလို၊ ဆန်း (ဂါယတ္တိ,ဥဏ္ဍိ,စသည်တို့သည် ဆန္ဒ (ဆန်း) မည်၏။)
ဆန္ဒ-* ဝသ-မိမိအလိုနှင့်စပ်သည်၊ အဓိပ္ပါယ-အလို၊ ဝေဒ-ဗေဒကျမ်း၊ ဣစ္ဆာ-အာရုံ၌တပ်မက်ခြင်း၊အနုဌုဘာဒိ-အနုဌုဘာ,စသောဆန်း။ (ဆန္ဒော ဝသေ အဓိပ္ပါယေ၊ ဝေဒေ စ္ဆာနုဌုဘာဒိသု။)
ဆန္ဒသ (ပ) ဗေဒင်သင်အံသူ
ဆန္ဒောဝိစိတိ(ဣ) ဆန်းကျမ်း
ဆန္ဒ (တိ) ဆိတ်ကွယ်ရာ၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်
ဆန္ဒ-* (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော ဆန္ဒ-သည်) ပတိရူပ-သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည်၊ ဆာဒိတ-မိုးအပ်သည်၊ နိရူဟိတ-လျှို့ဝှက်အပ်သည်၊ နိဝါသန-ဝတ်ခြင်း၊ ပါရုပန-ရုံခြင်း၊ ရဟ-ဆိတ်ကွယ်ရာ၊ (ပုလ္လိင် ဆန္ဒ-သည်) ပညတ္တိ-ဆန္ဒမထေရ်ဟူသောနာမ ပညတ်။(တီသု ဆန္ဒ ပတိရူပေ၊ ဆာဒိတေစ နိရူဟိတေ။ နိဝါသန ပါရုပနေ၊ ရဟော ပညတ္တိယံ ပုမေ)
ဆန္ဒဝုတိပါသဏ္ဍာ (ဣ) ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးသော ပါသဏ္ဍအယူ
ဆပ္ပဒ (ပ) ပိတုန်းကောင်
ဆမာ (ဣ) မြေ
ဆ ရသာ တဗ္ဗတီ တီသု -အရ- ** (အရသာ (၆)ပါး -ရှု)
ဆလ-* လေသ-အမြွက်၊ ခလိတ-ချော်ချွတ်သည်။ (လေသေ တု ခလိတေ ဆလံ)
ဆဝ (ပ-နာ) သူသေကောင်
ဆဝ-* (ပုလ္လိင် ဆဝ-သည်) ကုဏပ-အသေကောင်၊ (သုံးလိင်ဆံသော ဆဝ-သည်) လာမက-အယုတ်။ (ကုဏပမှိ ဆဝေါ ဥေ ယျော၊ လာမကေ သော တိလိဂိကော။)
ဆဝိ (ဣ) တင့်တယ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ဆာတ (ပ) ဆာလောင်သည်,စားလိုသည်
ဆာဒန (နာ) ပိတ်ဖုံးခြင်း၊ အပိတ်
ဆာဒိတ (တိ) ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်
ဆာပ (ပ) သူငယ်, ကလေး
ဆာယာ (ဣ) အရိပ်
ဆာယာ-* အာတပါဘာဝ-အရိပ်၊ပဋိဗိမ္ဗ-အတုအယောင် အရုပ်၊ ပဘာ-အရောင်။ (ဆာယာ တု အာတပါဘာဝေ၊ ပဋိဗိမ္ဗေ ပဘာယစ)
ဆာရိကာ (ဣ) ပြာ
ဆိဂ္ဂလ (နာ) အပေါက်,အခေါင်း
ဆိဒ္ဒ (နာ) အပေါက်,အခေါင်း
ဆိဒ္ဒ-* သုသိရ-အခေါင်း,အပေါက်၊ ဒူသန-အပြစ်။(ဆိဒ္ဒံ (ရန္ဓဥ္စ ဝိဝရံ)သုသိရေ ဒူသနေပိစ။)
ဆိဒ္ဒိတ (တိ) ဖောက်ထွင်းအပ်သည်
ဆိန္ဒိရိယာပထ (ပ) ဆွံ့သောသူ
ဆုရိကာ (ဣ) ဓားမြောင်
ဆေက (တိ) လိမ္မာသူ
ဆေဒ (ပ) မြတ်သည်
ဇဂတိပါလ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
ဇဂတီ (ဣ) မြေ
ဇဂတီ-* မဟိ-မြေ၊ မန္ဒိရာလိန္ဒဝတ္ထု-အိမ်ကျောင်းတို့၏ ရှေ့ဥပစာ တမံသလင်း အကျည်။(မဟိယံ ဇ ဂတီ ဝုတ္တာ၊ မန္ဒိရာလိန္ဒ ဝတ္ထုမှိ။)
ဇယန (နာ) တင်ပါး
ဇင်္ဂမ (တိ) ရွှေ့လျားတတ်သည်
ဇင်္ဂလ (ပ) ကြမ်းတမ်းသောမြေ
ဇင်္ဂမဂ္ဂ (ပ) ခြေကြောင်းခရီး
ဇဋာ (ဣ) တဏ္ဍာ၊ ဆံကျစ်
ဇဋာ-* ဝေဏ္ဍာဒိသာခါဇာလ-ဝါး,စသည်တို့၏ အချင်းချင်းယှက်တင်သောအခက်၊ လဂ္ဂကေသ-ရှုပ်ထွေးသောဆံပင်(ဆံကျစ်)၊ လယ-တဏ္ဍာ။ (ဝေဏ္ဍာဒိသာခါဇာလသို့၊ လဂ္ဂကေသေ ဇဋာ လယေ။)
ဇဋာဓရ (ပ) ရသေ့၊ ဆံကျစ်ထုံးသူ
ဇဏ္ဏု (နာ) ပေါင်ဆစ်၊ ဒူးဆစ်
ဇဏ္ဏုတဂ္ဂ (ပ) ပေါင်ဆစ်ပမာဏ ရေ, စသည်
ဇဏ္ဏုမတ္တ (ပ) ပေါင်ဆစ်ပမာဏ ရေ, စသည်
ဇတု (နာ) ချိပ်
ဇတုကာ (ဣ) လင်းနို့
ဇတ္တု (နာ) ပခုံးစွန်း
ဇန (ပ) သတ္တဝါ
ဇနက (ပ) အဘ
ဇနန (နာ) ဖြစ်ခြင်း
ဇနနီ (ဣ) အမိ
ဇနပဒ (ပ) ဇနပုဒ်အရပ်၊ လူ
ဇနပဒ-* ဒေသ-ဇနပုဒ်အရပ်၊ ဇန-လူ။ (ဒေသေ ဇနပဒေါ ဇနေ။)
ဇနပဒန္တရ (ပ) ဇနပုဒ်အထူး
ဇနဝါဒ (ပ) မျက်ကွယ်ကျေးဇူးမဲ့ ပြောခြင်း
ဇနာဓိပ (ပ) မင်း၊ ရှင်ဘုရင်
ဇနာလယ (ပ)မဏ္ဍပ်
ဇနိကာ (ဣ)အမိ
ဇနေတ္တိ (ဣ) အမိ
ဇန္တာယရ (နာ) မီးတင်းကုတ်

http://www.dhammadownload.com

ဇန္ဓ (ပ) သတ္တဝါ
ဇပါ (ဣ) ခေါင်ရန်းပင်
ဇပိတ (တိ) ဆိုအပ်,ဟောအပ်သည်
ဇမ္ဗဝ (နာ) သပြေသီး
ဇမ္ဗာလ (ပ) ရွှံ့၊ ညွန်
ဇမ္ဗာလီ (ဣ) တံစီးတွင်း (ရွာတံခါးတို့၌ မစင်,ညွန်ပုပ်တို့ဖြင့် မြည့်သော တွင်းသည် "ဇမ္ဗာလီ"မည်၏။)
ဇမ္ဗု (ဣ) သပြေသီး
ဇမ္ဗုက (ပ) မြေခွေး (ခွေးအ)
ဇမ္ဗုဓိပ (ပ) ဇမ္ဗူထိပ်ကျွန်း (တောင်ကျွန်း)
ဇမ္ဗုနဒ (နာ) ဇမ္ဗူရာဇ်ရွှေ
ဇမ္ဗူ (ဣ) သပြေသီး
ဇမ္ဘီရ (ပ) သမ္ဘာရပင်
ဇမ္မ (တိ) ယုတ်ညံ့သူ၊ မစူးမစမ်း လုပ်တတ်သူ
ဇယ (ပ) အောင်နိုင်ခြင်း
ဇယန (နာ) အောင်နိုင်ခြင်း
ဇယပါန (နာ) အောင်သောက်ခြင်း (စစ်ပွဲ၌အောင်နိုင်သော မင်း၏ သောက်ခြင်းသည် "ဇယပါန"မည်၏)
ဇယမွတိ (ပ) ဇနီးမောင်နှံ
ဇယသုမန (နာ) မိုးစွေပန်း၊ ခေါင်ရမ်း
ဇရ (ပ) ဖျားနာ
ဇရဂ္ဂဝ (ပ) နွားအို (ကြီးရင့်သော နွားသည် "ဇရဂ္ဂဝ"မည်၏။)
ဇရတာ (ဣ) အိုခြင်း
ဇရာ (ဣ) အိုခြင်း
ဇလ (နာ) ရေ
ဇလစရ (ပ) ငါး
ဇလဒါယက (ပ) ရေကရား
ဇလနိဂ္ဂမ (ပ) ရွှေ့ပြန်၊ ရေထုတ်လမ်း
ဇလနိဓိ (ပ) သမုဒ္ဒရာ
ဇလသုတ္တိ (ဣ) ယောက်သွား
ဇလာဓရ (ပ) ရေအိုင်
ဇလာဗု (ပ) သူငယ်အိမ်
ဇလာဗုဇ (တိ) သားအိမ်၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ (လူ,စသော သတ္တဝါတို့သည် "ဇလာဗုဇ"မည်၏။)
ဇလာသယ (ဣ) ရေအိုင်၊ ငရဲ
ဇလူကာ (ဣ) မြွေ
ဇဝ (ပ) အဟုန်
ဇဝန (ပ) မြင်းမြန် (မြင်းပြဲ) အလျင်အမြန် သွားသူ (လျင်မြန်ခြင်း လွန်ကဲသော မြင်းသည် "ဇဝန"မည်၏။)
ဇဝနိကာ (ဣ) ကန့်လန့်ကာ
ဇဝါဓိက (ပ) မြင်းမြန် (မြင်းပြဲ)
ဇဋ (တိ) မိုက်သူ
ဇာဂရ (ပ) နိုးကြားခြင်း
ဇာဂရိယာ (ပ-ဣ) နိုးကြားခြင်း
ဇာဏု (နာ) ပေါင်ဆစ်, ဒူးဆစ်
ဇာတ (နာ) အပေါင်း
ဇာတ-* (ပုလ္လိင် ဇာတ-သည်)ဘူတ-ဖြစ်သည်၊ (နပုံလိင် ဇာတ-သည်) စယ-အပေါင်း။
(ဇာတော ဘူတော စယေ ဇာတံ။)
ဇာတရူပ (နာ) ရွှေ
ဇာတဲ့ဝေဒ (ဣ) မီး
ဇာတာပစ္စာ (ဣ) သားဖွားသော မိန်းမ
ဇာတိ (ဣ) ဖြစ်ခြင်း၊ မြတ်လေး

http://www.dhammadownload.com

ဇာတိ-* နိကာယ-အကျင့်တူသူတို့၏ အပေါင်း၊ သန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေ၊ သာမည-သာမန်၊ပသူတိ-သားဖွားခြင်း၊ ကုလ-အမျိုး၊ ဝိသေသျ-နွားဇာ၏အဖြစ်,စသော ဝိသေသျဇာတ်၊ သုမနာ-မြတ်လေးပန်း၊ သခ်တလက္ခဏ-သခ်တ တရားတို့၏ လက္ခဏာဟူသော ဥပါဒ်ခဏ (နိကာယေ သန္ဓိသာမည-ပွသူတိသုကုလေ ဘဝေ။ ဝိသေသျေ သုမနာယဉ္စ၊ ဇာတိ သခ်တလက္ခဏေ။)

ဇာတိကောသ (နာ) ဇာတိပျိုလ်

ဇာတိဖလ (နာ) ဇာတိပျိုလ်

ဇာတိသုမနာ (ကြ) မြတ်လေးပန်း

ဇာတု (နိ) စင်စစ်၊ ရံခါ

ဇာနိ (ကြ) ဆုံးရှုံးခြင်း

ဇာနိပတိ (ကြ) ဇနီးမောင်နှံ

ဇာမာတု (ပ) သားမက် (သမီး၏ ခင်ပွန်း သည် "ဇာမာတု"မည်၏။)

ဇာယာ (ကြ) မယား

ဇာယာပတိ (ပ) ဇနီးမောင်နှံ

ဇာရု (ပ) သယောက်လင်၊ လင်မြောင်

ဇာရီ (ကြ) သယောက်မယား၊ မှယားမြောင်

ဇာလ (နာ) လေသာပြတင်း၊ ပိုက်ကွန်၊ အပေါင်း

ဇာလ-* ဂဝက္ခ-လေသာပြတင်း၊ သမူဟ-အပေါင်း၊ မစ္ဆာဒိ ဗန္ဓန-ပိုက်ကွန်။ (ဂဝက္ခေ တု သမူဟေစ၊ ဇာလံ မစ္ဆာဒိ ဗန္ဓနေ။)

ဇာလက (နာ) ငုံကင်း (ပရစ်ငုံ)

ဇာလာ (ကြ) မီးလျှံ

ဇာလိက (ပ) ပိုက်ကွန်သမား၊ တံငါ

ဇာလိကာ (ကြ) စစ်ဝတ် (ချပ်ဝတ်)

ဇာလိနီ (ကြ) တဏှာ

ဇိဂုစ္ဆာ (ကြ) မျက်မှောက် ကဲ့ရဲ့ရွံတ်ချခြင်း

ဇိဃစ္ဆာ (ကြ) ဆာလောင်ခြင်း

ဇိဃစ္ဆိတာ (တိ) ဆာလောင်သည်, စားလိုသည်

ဇိဃည (နာ) အဆုံး

ဇိဃည-* အန္တ-အဆုံး၊ အဓမ-အယုတ်။ (ဇိဃညောန္တာ ဓမေသုစ။)

ဇိဇ္ဇုက (ပ) ချင်ခွေး

ဇိဏ္ဏ (တိ) လူအို၊ အသက်ကြီးသူ

ဇိဏ္ဏက (တိ) လူအို၊ အသက်ကြီးသူ

ဇိဏ္ဏဝသန(နာ)အဝတ်ဆွေး,အဝတ်ဟောင်း

ဇိတိ (ကြ) အောင်နိုင်ခြင်း

ဇိန (ပ) ဘုရား

ဇိမှ (တိ) ကောက်သည်, ကွေးသည်

ဇိယာ (ကြ) လေးညှိ၊ လေးကြိုး

ဇိဝှာ (ကြ) လျှာ

ဇိမူတ (ပ) မိုးတိမ်၊ မုန်လာပင်

ဇိရဏ (ပ) ဆုံးရှုံးခြင်း

ဇိဝ (ပ) အတ္တ (အသက်,လိပ်ပြာ) သတ္တဝါ

ဇိဝ-* (နပုံလိင် ဇိဝ-သည်) ပါဏ-အသက်၊ (ပုလ္လိင် ဇိဝ-သည်) ဇန-သတ္တဝါ။ (ဇိဝံ ပါဏော ဇနေ ဇိဝေါ။)

ဇိဝက (ပ) ဇိယာပင်

ဇိဝံဇိဝ (ပ) ဇိဝဇိုးဌက်

ဇိဝန (နာ) အသက်မွေးမှု

ဇိဝနီ (ကြ) စမုန်နီ

http://www.dhammadownload.com

ဇိဝန္ဓိ (ဣ) စမုန်နီ
ဇိဝိကာ (ဣ) အသက်မွေးမှု
ဇိဝိတ (နဿ) အသက်၊ ဇီဝိတခြေ
ဇုဏ္ဏာ (ဣ) လရောင်၊ ဇုဏ္ဏာ၊ (လဆန်းပက္ခ) (လရောင်နှင့်ယှဉ်သော ညဉ့်သည် "ဇုဏ္ဏာ"မည်၏။)
ဇုဏ္ဏာ-* စန္ဒပွဘာ-လရောင်၊ တဒုပေတနိသာ-ထိုလရောင်နှင့်ယှဉ်သော ညဉ့်။ (ဇုဏ္ဏာ စန္ဒပွဘာယဒ္ဓ၊ တဒုပေတနိသာယစ)
ဇုတိ (ဣ) တင့်တယ်ခြင်း၊ အရောင်
ဇုတိ-* ကန္တိ-တင့်တယ်ခြင်း၊ ရံသိ-အရောင်။(ဣတ္ထိလိင်) (ဇုတိတ္ထီ ကန္တိရံသိသု။)
ဇူတ (ပ-နဿ) လောင်းတမ်းကစားခြင်း
ဇူတတာရ (ပ) အန်ကြူးသူ,ကစားသမား
ဇေ (နိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
ဇေဋ (ပ) နယုန်လ၊ အစ်ကို၊ မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်
ဇေဋ-* (ပုလ္လိင် ဇေဋ-သည်) မာသ-နယုန်လ၊ (လိင်သုံးပါး ဇေဋ-သည်) အတိဝုဒ္ဓ-အလွန်ကြီးသည်၊ အတိပွသတ္ထ-အလွန်ခိုးမွမ်းအပ်သည်။ (မာသေ ဇေဋော တိဝုဒ္ဓါတိ-ပွသတ္ထောသုစ တီသု သော။)
ဇေဋာ (ဣ) ဇေဋနက္ခတ်
ဇေတပ္ပ (တိ) အောင်သင့်အောင်ထိုက်သော အရာ
ဇေတုတ္တရ (နဿ) ဇေတုတ္တရပြည်
ဇေယျ (တိ) အောင်သင့်အောင်ထိုက်သော အရာ
ဇေယျ-* ဇေတပ္ပ-အောင်အပ်သည်၊ အတိပွသတ္ထ-အလွန်ခိုးမွမ်းအပ်သည်၊ အတိဝုဒ္ဓ-အလွန်ကြီးသည်၊ (တိလိင်) (ဇေတပ္ပေ တိပွသတ္ထေတိ-ဝုဒ္ဓေ ဇေယျံ တိသူရိတံ။)
ဇောတိ (ပ-နဿ) မီး၊ နက္ခတ်၊ ကြယ်
ဇောတိ-* (နပုံလိင် ဇောတိ-သည်) နက္ခတ္တ-နက္ခတ်၊ ရံသိ-အရောင်၊ (ပုလ္လိင် ဇောတိ-သည်) အဂ္ဂိ-မီး။ (ပဏ္ဏကေ ဇောတိ နက္ခတ္တ-ရံသိသွဂ္ဂိမှိ ဇောတိ သော။)
ဇောတိသတ္ထ (နဿ) ဟူးရားကျမ်း
ဇျာ (ဣ) လေးညှို့၊ လေးကြိုး
ဈျရှရီ (ဣ) ကန့်ဂလာ
ဈျသ (ပ) ငါး
ဈျသာ (ဣ) ဝက်ချေးဘနဲပင်
ဈာဌာလ (ပ) သစ်ဆွဲလဲ (မြားဆိပ်)
ဈာန (နဿ) ကြံစည်အောက်မေ့ခြင်း
ဈာဝုက (ပ) တညင် (ပင်လယ်ရှားပင်)
ဈုလ္လိကာ (ဣ) ပရစ် (ပဇင်းကြီး)
ဉတ္တ (နဿ) အနီး
ဉာဏ (နဿ) ဉာဏ်ပညာ
ဉာဏဒဿန-* ဖလ-သာမညဖိုလ်၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာဉာဏ်၊ ဒိဋ္ဌစက္ခု-ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတာ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ မဂ္ဂ-အရိယာမဂ်။(ဖ ° ဿနာ ဒိဋ္ဌ-စက္ခု သဗ္ဗညုတာသုစ။ ပစ္စဝေက္ခဏ

http://www.dhammadownload.com

ဉာဏမှိ၊ မဂ္ဂေစ ဉာဏဒဿနံ။)
ဉာတ (တိ) သိအပ်သည်
ဉာတက (ပ) ဆွေမျိုး
ဉာတိ (ပ) ဆွေမျိုး
ဉာယ (ပ) နည်း
ဋက် (ပ) စို့ (ကျောက်ထွင်းစူးသည် "ဋက်"မည်၏။)
ဋိဋ္ဌိဘ (တိ) တစ်တီတူး
ဌာန (နဲ) အကြောင်း
ဌာန-* ဣဿရိယ-အစိုးရခြင်း၊ ဩကာသ-ခဏအခွင့်၊ ဟေတု-အကြောင်း၊ ဌိတိ-ရပ်တည်ခြင်း။(ဌာနံ ဣဿရိယော ကာသ-ဟေတူသု ဌိတိယမ္ပိစ)
ဌာနီယ (နဲ) မြို့
ဌိတိ (ဣ) ရပ်တည်ခြင်း
ဌိတိ-* ဌာန-ရပ်တည်ခြင်း၊ ဇီဝိတ-အသက်ရှည်ခြင်း(ဇီဝိတိန္ဒြေ)။ (ဌာနေ တု ဇီဝိတေ ဌိတိ။)
ဍံသ (ပ) မှက်
ဍာက (ပ) ဟင်းရွက်
ဍိဏ္ဍိမ (ပ) စည်ငယ်၊ စည်တို
ဍေဍ္ဍုဘ (တိ) ရေမြွေ
တံ (နဲ) အကြောင်း
တက္က (ပ) အကြံဝိတက်
တက္က (နဲ) ရက်တက်ရည်
တက္ကဏ-* ဝိတက္ကဏ-အကြံအစည်၊ မထိတ-ရက်တက်ရည်၊ သူစိဖလ-စွန်ပလွန်သီး(ဝါ)ကံပြင်းသီး။ (ဝိတက္ကေ မထိတေ တက္ကော၊ တထာ သူစိဖလေ မတော။)
တက္ကရ (ပ) သူခိုး
တက္ကသိလာ (ဣ) တက္ကသိုလ်ပြည်
တက္ကာရီ (ဣ) ရေသကျည်း
တက္ကာလ (နဲ) ထိုကာလ, ထိုခဏ လက်ငင်း
တက္ကောလ (နဲ) ကရဝေး
တဂရ (နဲ) တောင်ဇလပ်
တဂ္ဂ (နိ) စင်စစ်
တစ (ပ) သစ်ခွံ, သစ်ခေါက်, အရေ
တစ-* စမ္မ-အရေ၊ ဝက္ကလ-သစ်ခွံ။ (တစော စမ္မနိ ဝက္ကလေ)
တစသာရ (ပ) ဝါး
တစ္ဆ (ပ) မှန်သောစကား
တစ္ဆက (ပ) လက်သမား
တစ္ဆနီ (ဣ) ပဲခွပ်
တစ္ဆိတ (တိ) ရွှေအပ်သည်, ပါးအောင်ပြုသည်
တဇ္ဇနီ (ဣ) လက်ညိုး
တဇ္ဇာရီ (ဣ) တဇ္ဇာရီမြို့
တဋ (တိ) ကမ်းပါးပြတ်၊ ကမ်း
တဏ္ဍုလေယျ (တိ) ဟင်းစကွဲ
တဏ္ဍုလ (ပ) ဆန်
တဏ္ဍကွယ (ပ) နိဗ္ဗာန်
တဏ္ဍာ (ဣ) တဏ္ဍာမည်သော မာရ်နတ်သမီး၊ တဏ္ဍာ
တဏ္ဍာ-* လောဘ-တပ်ခြင်း၊ ပိပါသာ-မွတ်သိပ်ခြင်း။ (တဏ္ဍာ လောဘေ ပိပါသာယံ)
တတ (တိ) ဖြန့်အပ်သည်
တတော (နိ) အကြောင်း၊ ထိုအရပ်

http://www.dhammadownload.com

တတ္ထ (နိ) ထိုအရပ်၌
တတြ (နိ) ထိုအရပ်၌
တထရိဝ (နိ) ဥပမာအနက်
တထာဂတ (ပ) ဘုရား၊ သတ္တဝါ
တထာဂတ-* ဇိန-ဘုရား၊ သတ္တ-သတ္တဝါ
(တထာဂတော ဇိနေ သတ္တေ)
တထာ (နိ) ဥပမာအနက်
တထေဝ (နိ) ဥပမာအနက်
တဒါ (နိ) ထိုအခါ၌
တဒါတွ (နိ) ထိုကာလ,ထိုခဏ,လက်ငင်း
တဒါနိ (နိ) ထိုအခါ၌
တနယ (ပ) သား
တနု (ဣ) ကိုယ်၊ နည်းသည်၊ ကျဲသည်၊ ပါးသည်။
တနု-* (ဣတ္ထိလိင် တနု-သည်)တစ-အရေ၊ ကာယ-ကိုယ်၊ (သုံးလိင်ဆံသော တနုသည်) အပွ-နည်းသည်၊ ဝိရဋ္ဌ-ကြသည်,ပါးသည်၊ ကိသ-ပိန်ကြုံသည်။
(တစေ ကာယေစ တန္ဒိတ္ထိ၊ တိသွပွေ ဝိရဋ္ဌေ ကိသေ။)
တနုကတ (တိ) ရွေအပ်သည်, ပါးအောင်ပြုသည်
တနုဇ (ပ) သား
တနုရုဟ (နှ) အမွေး
တန္တ (ပ) ချည်
တန္တ-* မုချ-ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ သိဒ္ဓန္တ-ဥဒါဟရုဏ်(ဝါ) အယူဝါဒ အဆုံးအဖြတ်၊ တန္တု-ချည်။
(တန္တံ မုချ သိဒ္ဓန္တ တန္တုသု။)
တန္တဝါယ (ပ) ရက်ကန်းသည်
တန္တိ (ဣ) စောင်းကြိုး
တန္တိ- * ဝိဏာဂုဏ-စောင်းကြိုး
(တန္တိ ဝိဏာဂုဏေ)
တန္တု (ပ) ချည်
တန္ဒီ-* သောပွ-အိပ်ခြင်း၊ ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်း။ (သောပွေ ပမာဒေ တန္ဒီစ)
တပ (နှ) အကျင့်သီလ
တပ-* ဓမ္မ-သူတော်ကောင်းတရား၊ ဝတ-မှားသောအကျင့်။
(တပေါ ဓမ္မေ ဝတေစေဝ။)
တပန (ပ) နေ
တပနီယ (နှ) ရွှေ
တပ္ပန (နှ) ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း၊ ရောင့်ရဲခြင်း
တပ္ပရ (တိ) အမှု၌စွဲလမ်းသူ (ကြောင့်ကြသူ)
တပဿီ (ပ) ရဟန်း
တပဿီ-* အနုကမ္ပာယာရဟ-ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ၊ တပေါဓန-ရသေ့သူတော်ကောင်း။(တပဿီ တွ နုကမ္ပာယာ-ရဟေ ဝုတ္တော တပေါဓနေ။)
တပေါဓန (ပ) ရဟန်း
တမ (ပ-နှ) အမိုက်မှောင်
တမ-* မောဟ-အဝိဇ္ဇာ၊ တိမိရ-အမိုက်တိုက်၊ သဒ္ဓါဂုဏ-သဒ္ဓါကျမ်းလာ တမဂုဏ်၊ (ပုလ္လိင်,နပုံလိင်)
(မောဟေ တု တိမိရေ သဒ္ဓါ-ဂုဏေ တမ မနိတ္ထိယံ။)
တမာလ (ပ) ပန်းညိုပင်
တမ္ဗ (ပ) အနီ၊ တမ္ဗမည်သော ဆင်မျိုး

http://www.dhammadownload.com

တမ္ပ-* (နပုံလိင် တမ္ပ-သည်) လောဟ ဘေဒ-ကြေးနီ၊ (သုံးလိင်ဆံသော တမ္ပ-သည်) ရတ္တ-နီသောဝတ္ထု။ (လောဟဘေဒေ မထံ တမ္ပံ၊ တမ္ပော ရတ္တေ တိလိဂိကော။)

တမ္ပက (ပ) ဟင်းနုနယ်

တမ္ပစူဋ (ပ) ကြက်

တမ္ပူလီ (ဣ) ကွမ်းနွယ်

တယီ (ဣ) ဗေဒင်သုံးပုံ

တယောဂွယော -အရ * (မီးသုံးပါး-ရှု)

တယော သာဓာရဏောတိစ -အရ -* (အသံအပေါင်း (၃)ပါး -ရှု)

တရ (ပ) ဖောင်

တရဂ် (ပ) လှိုင်းတံပိုး

တရစ္ဆ (ပ) သစ်ကျူတ် (ဝက်ဝံအထူး)

တရဏီ-ဏိ (ဣ) လှေ

တရလ (တိ) ရက်မန်း၊ ဆန်ပြုတ်၊ တုန်လှုပ်တတ်သည် (လောလီ)

တရီ (ဣ) လှေ

တရု (နဝ) သစ်ပင်

တရုဏ (တိ) လုလင်၊ လူပျို

တရုဏ-* ယုဝ-လုလင်ပျို၊ နဝ-အသစ်။ (တရုဏော တု ယုဝေ နဝေ။)

တရုဏီ (ဣ) အပျို

တလ-* သရူပ-မိမိရုပ်သဏ္ဌာန်၊ အဓော-အောက်။(သရူပသ္မိ မဓော တလံ)

တသ (တိ) ရွှေ့လျားတတ်သည်

တသရ (ပ) ရက်ဖောက်

တသိဏာ (ဣ) တဏ္ဍာ

တဿန (နဝ) မွတ်သိပ်ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်း

တဟံ (နိ) ထိုအရပ်၌

တဟိ (နိ) ထိုအရပ်၌

တဋာက (ပ) တစ်ဘက်ဆည်ကန်

တာဏ (နဝ) နိဗ္ဗာန်၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း

တာတ (ပ) အဘ၊ စောင့်ရှောက်အပ်, လုံခြုံစေအပ်သည်

တာနာ (ဣ) အသံကို အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲ ချံ့ထွင် သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း

တာပ (ပ) နောင်တပူပန်ခြင်း

တာပန (နဝ) တာပနငရဲ

တာပသ (ပ) ရသေ့

တာပသတရု (ပ) သစ်ပုလွေပင်

တာပိဆ္ဆ (ပ) ပန်းညိုပင်

တာရ (တိ) အလွန်ပြင်းကျယ်သော အသံ

တာရ-* (ဣတ္တိင် တာရာ-သည်) အကွိ မဋ္ဌ-မျက်နက်ဝန်း၊ နက္ခတ္တ-နက္ခတ် ကြယ်တာရာ၊ (ပုလ္လိင် တာရ-သည်) ဥစ္စတရဿရ-မြင့်သောအသံ။ (တာရာ ကွိမဋ္ဌေ နက္ခတ္တေ၊ တာရော ဥစ္စတရဿရေ။)

တာရကာ (ဣ) နက္ခတ်၊ ကြယ်

တာရတာ-* ဘ-ကြယ်တာရာ၊ နေတ္တမဋ္ဌ -မျက်နက်ဝန်း။ (ဘေ တာရကာ နေတ္တမဋ္ဌေ။)

တာရာ (ဣ) နက္ခတ်၊ ကြယ်

တာရာပထ (ပ) ကောင်းကင်

တာလ (ပ) လက်လယ်ထွာ၊ထန်းပင်

တာလ-* ကုဋ္ဌိကာ-သံကောက်၊ တူရိယင်် -လင်းကွင်း,စသော တူရိယာ၊ ဒုမန္တရ -ထန်းပင်။ (တာလော တု ကုဋ္ဌိကာ

http://www.dhammadownload.com

ယဉ္စ၊ တူရိယဂေ် ဒုမန္တရော။)
တာလဝန္တ (နဲ) ယပ်တောင်
တာလီ (ဣ) ပေပင်
တာဝ (ဗျ) ပိုင်းခြားခြင်း
တာဝ- * သာကလျ-အလုံးစုံ၏အဖြစ်၊ မာန-နိုင်းချိန်ခြင်း၊အဝဓိ-ပိုင်းခြားခြင်း၊ အဝဓာရဏ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ (တာဝ သာကလျ-မာနာ ဝဓျ ဝဓာရဏေ။)
တာဝတာ (ဗျ) ပိုင်းခြားခြင်း
တာဋ (ပ) သံကောက်၊ သော့
တာဋ္ဌစ္ဌိဂ္ဂဋ (ပ) သံကောက်ပေါက်, သော့ပေါက်
တာဋိနီ (ဣ) နှင်တံ၊ တပြာ
တိကိစ္ဆက (ပ) ဆေးသမား, ဆေးဆရာ
တိကိစ္ဆာ (ဣ) ဆေးကုခြင်း
တိကူဋ (ပ) ဟိမဝန္တာတောင်ထွဋ်
တိခိဏ (တိ) ထက်သည်, လွန်ကဲသည်
တိစီဝရ (ပ-နဲ) သက်နံးသုံးထည်
တိဏပါဒပ (တိ) မြက်ပင်မျိုး
တိဏဝ (ပ) စည်တို
တိဏသုည (နဲ) စံပယ် (ကြက်ရုံးပင်)
တိဏသူလ (နဲ) စံပယ် (ကြက်ရုံးပင်)
တိဏှ (တိ) ထက်သည်, လွန်ကဲသည်
တိတိက္ခာ (ဣ) သည်းခံခြင်း
တိတိက္ခာဝန္တု (တိ) သည်းခံတတ်သူ
တိတ္တ (ပ) အခါး
တိတ္တက (ပ) သဘော်ဗုံလုံ
တိတ္တိ (ဣ) ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း
တိတ္တိရ (ပ) ခါငှက်
တိတ္ထ (ပ-နဲ) ဆရာ၊ ရေဆိပ်
တိတ္ထ-* ဂုရု-ဆရာ၊ ဥပါယာ-အကြောင်း၊ အဝတာရ-ရေဆိပ်၊ ပူတမ္ပု-ဖြူစင်သော ရေ၊ ဒိဋ္ဌိ-မှားသော အယူ။ (ဂုရုပါယာ ဝတာရေသု၊ တိတ္ထံ ပူတမ္ပု ဒိဋ္ဌိသု။)
တိထီ (ပ-ဣ) သုံးခုမြောက်သောနေ့ (သုံးခုမြောက်သောနေ့,စသည်တို့သည် "တိထီ"မည်၏။(တစ်နည်း) အထွက်တစ်ရက်နေ့သည်လည်းကောင်း၊ဒုတိယနေ့,တတိယနေ့, စသည်တို့သည်လည်းကောင်း "တိထီ"မည်၏။)
တိဒသ (ပ) နတ်
တိဒသာလယ (ပ)နတ်ပြည်
တိဒိဝ (ပ) နတ်ပြည်
တိဒိဝါဓာရ (ပ) မြင်းမိုရ်တောင်
တိဒိဝါဓိဘူ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
တိဓာမာနပထ (ပ) အချိန်, အချင့်,အတိုင်းသုံးပါး (တုလာမာန-အချိန်၊ပတ္ထမာန-ချင့်တောင်း၊အဂ်ုလိမာန-လက်သစ်)
တိနိသ (ပ) စစ်ကြီးပင်
တိန္တ (တိ) စွတ်စိုသည်
တိန္တိဏီ (ဣ) မန်ကျည်းပင်
တိန္ဒုက (ပ) တည်ကြီး (တရုတ်တည်)
တိပုဋ (ဣ) ကြံဟင်းဖြူပင်
တိဗ္ဗ (နဲ) အလွန်အကဲ, အပြင်းအထန်, ထက်သည်
တိမိ (ပ) တိမိမည်သော ငါး၊ ဝေလငါး
တိမိဂ်လ (ပ) တိမိဂ်လမည်သောငါး

http://www.dhammadownload.com

တိမိနန္ဒ (ပ) တိမိနန္ဒမည်သောငါး
တိမိရ (နှ) အမိုက်မှောင်
တိမိရပိဂ်လ (ပ) တိမိရပိဂ်လမည်သောငါး
တိမိသ (နှ) အမိုက်မှောင်
တိမိသိကာ (ဣ) အလွန်မှောင်သောညဉ့်
(အမိုက်များသော ညဉ့်သည် "တိမိသိကာ"မည်၏။)
တိမ္ဗရူ (ပ) တည်ကြီး (တရုတ်တည်)
တိမ္ဗရူသက (ပ) တည်ကြီး (တရုတ်တည်)
တိယာမာ (ဣ) ညဉ့်
တိရက္ကာရ (ပ) မရိုမသေပြုခြင်း
တိရစ္ဆ (ပ) တိရစ္ဆာန်
တိရစ္ဆာန (ပ) တိရစ္ဆာန်
တိရစ္ဆာနဂတ (တိ) တိရစ္ဆာန်
တိရိယံ (နိ) ဖီလာ (ကန့်လန့်)
တိရီဋက (နှ) လျှော်တေ
တိရော (နိ) ဖီလာ (ကန့်လန့်)
တိရော-* ပိဓာန-ပိတ်ဆီးကွယ်ကာခြင်း၊ တိရိယံ-ဖီလာကန့်လန့်။
(ပိဓာနေ တိရိယံ တိရော။)
တိရောကရဏီ (ဣ) ကန့်လန့်ကာ
တိရောဓာန (နှ) အပိတ်,အဖုံး
တိလက (ပ-နှ) မှန်ကူခြင်း၊ မှဲ့၊ ပြည့်စင်၊
(တောသစ်ကြပိုး)
တိလက -* စိတ္တက-မှန်ကူညင်းပေါက်၊ ရုက္ခဘေဒ-ပြည့်စင်ပင်(ဝါ)တောသစ်ကြပိုးပင်၊ တိလကာဋက-မှဲ့မည်း။
(စိတ္တကေ ရုက္ခဘေဒေစ၊ တိလကော တိလကာဋကေ။)
တိလကာဋက (ပ) မှဲ့
တိလပဏ္ဏီ (ပ) စန္ဒကူးနီ (နံ့သာနီ)
တိလဗီဇ (နှ) မှော်သေး
တိလိစ္ဆ (တိ) စပါးအုံး
တိဝဂ္ဂ (ပ) ဓမ္မ,ကာမ,အတ္တဟူသော တိဝဂ်အစု
တိဝုတာ (ဣ) ကြံဟင်းဖြူပင်
တိသတ္တိ (တိ) သုံးပါးသော သတ္တိ
(ပဘုသတ္တိ-ဥစ္စာအင်အား,ဒဏ်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး၊ ဥဿာဟ သတ္တိ-လုံ့လစွမ်းပကားကြောင့် ဖြစ်သောတန်ခိုး၊ မန္တသတ္တိ-အတိုင်ပင် ကြံစည်ဉာဏ်ကြောင့် ဖြစ်သော တန်ခိုး။)
တိရ (နှ) ကမ်း
တု -** ဝိသေသ-အထူး၊ အဝဓာရဏ-ပိုင်းခြားခြင်း၊ ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ။(တု ဟေတုဝဇွေ တတ္ထာ ထ)
တုဂ် (ပ) မြင့်သည်
တုစ္ဆ (တိ) အချည်းနှီး
တုစ္ဆဘာသန (နှ) မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်း
တုဋ္ဌ (ဣ) နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်
တုဋ္ဌိ (ဣ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
တုဋ္ဌိဒါယ (ပ) ဆုလာဘ်
တုဏ္ဍ (နှ) ခံတွင်း
တုဏ္ဍ (နှ) လျင်ခြင်း
တုဏ္ဍီ (နှ) ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း
တုဏ္ဍီဘာဝ (ပ) ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း
တုတ္တ (နှ) နားရင်းတုတ်၊ နှင်တံ
(နားရင်း၌ထိုးကြောင်းဖြစ်သော လှံသည် "တုတ္တ"မည်၏။)

http://www.dhammadownload.com

တုဒမ္ဗတိ (ပ) ဇနီးမောင်နှံ
တုန္ဓဝါယ (ပ) အပ်ချုပ်သည်
တုမ္ဟ (ပ) တစ်ပြည်၊ ကရား
တုမ္ဟ- * ကုက္ကိုကာ-ကရား၊ အာဠက-တစ်ပြည်။
(ကုက္ကိုကာယာ ဠကေ တုမ္ဟော။)
တုမ္ဟိ (ပ-က္ဂ) ငှေ့ပင်
တုရဂ (ပ) မြင်း
တုရင် (ပ) မြင်း
တုရိတ (နာ) အလျင်အမြန်
တုရိတ (ပ) အလျင်အမြန်သွားသူ
တုရိယ (နာ) တူရိယာ
တုရုက္ခ (ပ) လောဗန်း (ကမျည်း)
တုလာ (က္ဂ) ထုတ်ရက်မ၊ တစ်ချိန်၊ (ပိုလ်တစ်ရာ)
တုလာ-* မာနဘက္ခ-ချိန်ခွင်၊ ပလာသတ-ပိုလ်တစ်ရာ၊ သဒိသတ္တ-အတူဟူသော အနက်၊ ဂေဟဒါရုဗန္ဓတ္တပိဋ္ဌကာ-အိမ်တို့၏ လျှောက်(ယောက်)ပတ်ကို ထားခြင်းငှာ ပြုလုပ်အပ်သော ထုတ်,ယက်မ။ (မာနဘက္ခော ပလာသတော၊ သဒိသတ္တော တုလာတထာ။ ဂေဟာနံ ဒါရုဗန္ဓတ္တ-ပိဋ္ဌကာယဉ္စ ဒိဿတိ။)
တုလာမာန (နာ) အချိန်
တုလိယ (ပ) ရှုးပျဲ
တုလျ (တိ) အတူ
တုဝဋ္ဋ (နာ) အလျင်အမြန်၊ လျင်ခြင်း
တုဟိန (နာ) ဆီးနှင်း
တူဏ (ပ) တောင့်၊ ကျည်တောင့်
တူဏီ (က္ဂ) တောင့်၊ ကျည်တောင့်
တူဏီရ (ပ) တောင့်၊ ကျည်တောင့်
တူလ (နာ) လဲ၊ ဝါဂွမ်း
တေ စတုဓာ သိယုံ -အရ -**
(ကျွန် (၄)မျိုး -ရှု)
တေဇ (ပ) မီး
တေဇ -* ဗလ-အားအစွမ်း၊ ပဘာဝ-တန်ခိုး၊ ဒိတ္တိ-ထွန်းပခြင်း။
(တေဇော တေသုစ ဒိတ္တိယံ။)
တေဇန (ပ-နာ) မြား၊ မြားမြက်
တေဇိတ (နာ) ထက်အောင်ပြုအပ်သည်, သွေးအပ်သည်
တေန (နိ) အကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်
တေလပတ္တိက (ဒု) စနှကူးလွှေ၊ နံ့သာပြု
တေလ (နာ) ဆီ
တောမရ (ပ-နာ) မှိန်း (ခြေ၌ထိုးကြောင်းဖြစ်သော လုံသည် "တောမရ"မည်၏)
တောယ (နာ) ရေ
တောရဏ (နာ) တိုရိုဏ်း
တော္ဓေ မဌဓီကော သရော -အရ -**
(အသံအဂိ (၈)ပါး -ရှု)
ထည (နာ) နို့ရည်
ထဒ္ဓမဿရီ (က္ဂ) နှမြောစေးနည်းသူ
ထန (ပ) နို့၊ သားမြတ်
ထနပ (တိ) နို့စို့ကလေး
ထနိတ (နာ) မိုးချုန်းသံ
ထပတိ (ပ) လက်သမား
ထမ္ဘ (ပ) မြက်ဖုတ်၊ ချုံ (မြက်,စသည်တို့၏ ချုံသည် "ထမ္ဘ"မည်၏။)
ထမ္ဘကရီ (ပ) ကောက်ပဲ,စသည်

http://www.dhammadownload.com

ထမ္ဘ (ပ) တိုင်၊ ဆင်ချည်တိုင်
ထမ္ဘ-* ထူဏ-တိုင်၊ ဇဋ္ဌတ္တ-ခက်ထန် ကြမ်းကြုတ်သည်၏အဖြစ်။ (ထမ္ဘော ထူဏော ဇဋ္ဌတ္တေသု။)
ထရု (ပ) သန်လျက်ရိုး၊ ဓားရိုး (သန်လျက်,စသည်တို့၏ အရိုးသည် "ထရု"မည်၏။)
ထလ (နှ) ကြည်းကုန်း
ထလီ (ဣ) ကြည်းကုန်း
ထဝက (ပ) အခိုင် (အပြွတ်)
ထာမ (ပ) အားအစွမ်း၊ သတ္တိ
ထာလီ (ဣ) ထမင်းအိုး
ထာဝရ (တိ) မရွှေ့တတ်သောအရာ (ဇင်မဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော ဝတ္ထုသည် "ထာဝရ"မည်၏။)
ထိရာ (ဣ) သာလပြဏီပင်
ထိရ (ပ) မြဲမြံသည်
ထိန (နှ) စိတ်၏ မခံ့ခြင်း၊ ငိုက်မျည်းခြင်း
ထီ (ဣ) မိန်းမ
ထီရဇ (ဣ) မိန်းမတို့၏ ဥတုပန်း
ထုတ (တိ) ချီးမွမ်းအပ်သည်
ထုတိ (ဣ) ချီးမွမ်းခြင်း
ထုတိပါဌက (ပ) စာဆိုတော်
ထုလ္လ (တိ) ဝသည်
ထုသ (ပ) စပါးခွံဖွဲ
ထုသောဒက (နှ) ဆန်ပုန်းရည်
ထူဏ (ပ-ဣ) တိုင်
ထူပ (ပ) စေတီ၊ ဓာတ်တော်အိမ်
ထူလ (တိ) ဝသည်
ထူလ-* ဇလ-ထူထိုင်းသူ၊ မဟတိ-ကြီးသည်။(ဇလေ ထူလော မဟတျပိ)
ထေန (ပ) သူခိုး
ထေယျ (နှ) ခိုးမှု
ထေရ (ပ) လူအို၊ အသက်ကြီးသူ
ထေဝ (ပ) ရေပေါက်
ထောက (တိ) နည်းသည်
ထောမန (နှ-ဣ) ချီးမွမ်းခြင်း
ဒက (နှ) ရေ
ဒကသီတလိက (နှ) ကြာသိမ် (ကြာဖြူ ကြာတံဆိပ်)
ဒက္ခ (တိ) လူလိမ္မာ၊ လိမ္မာသူ
ဒက္ခိဏဂ္ဂိ (ပ) အလှူဒါနကို စွန့်ရာဖြစ်သော မီး
ဒက္ခိဏာ (ဣ) တောင်အရပ်
ဒက္ခိဏာ-* (ဣတ္ထိလိင် ဒက္ခိဏာ-သည်) ဒါနဘေဒ-ဒါနအထူး၊ (ပုလ္လိင်ဒက္ခိဏာသည်) ဝါမတောည-လက်ဝဲမှ တစ်ပါးသော လက်ျာ။ (ဒက္ခိဏာ ဒါနဘေဒသို့၊ ဝါမတောညမှိ ဒက္ခိဏော။)
ဒက္ခိဏာယန (နှ) ဒက္ခိဏာယာဉ်
ဒက္ခိဏေယျ (တိ) အလှူခံထိုက်သူ
ဒဏ္ဍ (ပ) ဖိစီးနှိပ်ကွပ် ဒဏ်တပ်ခြင်းဟူသော ဒဏ္ဍဥပါယ်၊ ဒဏ္ဍဥပါယ်၊ ကြာရိုး
ဒဏ္ဍ-* မုဂ္ဂရ-ဆောက်ပုတ်တုတ်၊ ဒမ-ဆုံးမခြင်း။(ဒဏ္ဍော တု မုဂ္ဂရေ ဒမေ။)
ဒဏ္ဍနီတိ (ဣ) စာဏကျ,စသော နီတိကျမ်း
ဒတ္တု (တိ) မိုက်သူ၊ မသိတတ်သူ၊

http://www.dhammadownload.com

ပညာမဲ့သူ
ဒဒ္ဒရီ (ပ) ဖားစည်
ဒဒ္ဒုရ (ပ) ဖား (ဘား)
ဒဓိ (နာ) ဒိန်၊ နို့ချဉ်
ဒဓိမဏ္ဍ (နာ) ဒိန်ရည်၊ နို့ဓမ်းကြည်
ဒန (ကျ) အသုရာတို့၏ အမိ
ဒန္တ (ပ) သွား၊ ဆုံးမအပ်သည်၊ ယဉ်ကျေးသည်
ဒန္တကဋ္ဌ (နာ) ဒန်ပူ
ဒန္တဓာဝန (နာ) ရှားပင်
ဒန္တပေါန (နာ) ဒန်ပူ
ဒန္တသဋ္ဌ (ပ) သမ္ဘရာ
ဒန္တာဝရဏ (နာ) နှုတ်ခမ်း
ဒန္ဒီ (ကျ) ကိုယ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း
ဒန္ဒီ (ပ) ဆင်
ဒပ္ပဏ (ပ) မှန်၊ ကြေးမုံ
ဒဗ္ဗ (ပ-နာ) ပညာရှိ၊ ဥစ္စာ၊ သမန်းမြက်
ဒဗ္ဗ-* ဘဗ္ဗ-သင့်လျော်သည်၊ ဂုဏ်ဓာရှိခြင်း၊ ဝိတ္တ-ဥစ္စာ၊ ဗုဓ-ပညာရှိ၊ ဒါရု-ထင်းတုံး။(ဒဗ္ဗံ ဘဗ္ဗေ ဂုဏ်ဓာရေ၊ ဝိတ္တေစ ဗုဓ ဒါရုသူ။)
ဒဗ္ဗိမုခဗ္ဗိ (ပ) ချိုးသိမ်း
ဒဗ္ဗီ (ကျ) ယောက်မ၊ ယောက်ချို
ဒဿ (ပ) သမန်းမြက်
ဒမ (ပ) ဒဏ္ဍာဥပါယ်၊ ကိုယ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်း
ဒမ-* ပည-ပညာ၊ ပဝါသ-ဥပုသ်သီတင်းသုံးခြင်း၊ ခန္တိ-သည်းခံခြင်း၊ ဣန္ဒြိယ-သံဝရ-ဣန္ဒြေတို့ကို စောင့်စည်းချုပ်တည်းခြင်း။ (ပညော ပဝါသ ခန္တီသု၊ ဒမော ဣန္ဒြိယသံဝရေ။)
ဒမက (ပ) စားကြွင်းစားသူ
ဒမထ (ပ) ကိုယ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်း
ဒမိတ (တိ) ဆုံးမသည်၊ ယဉ်ကျေးသည်
ဒမ္မတိ (ပ) ဇနီးမောင်နှံ
ဒမ္မ (ပ) စဉ်းလဲခြင်း
ဒမ္မ (ပ) နွားပေါက်
ဒယာ (ကျ) သနားခြင်း
ဒယာလု (တိ) သနားကြင်နာတတ်သူ
ဒယိတ (တိ) နှစ်သက်အပ်သည်
ဒယိတာ (ကျ) မိန်းမ
ဒရ (ပ) ပူပန်ခြင်း၊ ကြောက်ခြင်း
ဒရ-* ဒရထ-ပူပန်ခြင်း၊ ဘီတိ-ကြောက်ခြင်း။(ဒရော ဒရထ ဘီတီသု။)
ဒရီ (ကျ) ချောက်
ဒလ (နာ) သစ်ရွက်
ဒလ-* ခဏ္ဍ-အစိတ်အပိုင်း၊ ပဏ္ဏ-သစ်ရွက်။(ခဏ္ဍော ပဏ္ဏော ဒလံ မတံ)
ဒလိဒ္ဓ (ပ) ဆင်းရဲသူ
ဒဝ (ပ) ပြောင်လျောင်ခြင်း
ဒဝ-* ကီဠာ-ကစားမြူးတူးခြင်း၊ ကာနန-တော။(ကီဠာယံ ကာနနေ ဒဝေါ)
ဒဝထု (ပ) ကိုယ်ပူနာ
ဒသဒါနဝတ္ထု (ပ) ဆယ်ပါးသောလှူဖွယ်ပစ္စည်း
ဒသန (ပ) သွား
ဒသနစ္ဆဒ (ပ) နှုတ်ခမ်း
ဒသဗလ (ပ) ဘုရား
ဒသသတနယန (ပ) သိကြားမင်း

http://www.dhammadownload.com

ဒသသာက (ပ) ဟင်းရွက်မျိုးဆယ်ပါး (အမြစ်,အရွက်,အညှောက်,အညွန့်, အဖု,အနှစ်,အသီး,အခွံအခေါက်, အပွင့်,မှို။)
ဒသာ (ဣ) အဆာအမြိတ်
ဒသာ-* အဝတ္ထ-အခိုက်အတန့်၊ ပဋန္တ-အမြိတ်အဆာ။ (ဒသာ ဝတ္ထာ ပဋန္တေသု။)
ဒဿန (နဲ) အယူ၊ ကြည့်ရှုခြင်း
ဒဿန-* ဒိဋ္ဌာဒိ-မြင်ခြင်း(ဝါ)မြင်အပ်သော ရှုပါရုံ၊ မဂ္ဂ-သောတာပတ္တိမဂ်၊ ဉာဏ-ဉာဏ်အမြင်၊ အကျိ-မျက်စိအကျွဏ-ရှုခြင်း၊ လဒ္ဓိ-အယူ။ (ဒိဋ္ဌာဒိမဂ္ဂေ ဉာဏကျိ၊ ကျွဏ လဒ္ဓိသု ဒဿနံ။)
ဒဟ (ပ) တစ်ဘက်ဆည်ကန်
ဒဟန (ပ) မီး
ဒဟရ (တိ) လုလင်ပျိုး၊ လူပျိုး
ဒဠိဒ္ဒ (ပ) ဆင်းရဲသူ
ဒဠ (နဲ) အလွန်အကဲ, အပြင်းအထန်၊ ကြမ်းတမ်းခက်မာသည်
ဒဠ-* သတ္တ-စွမ်းနိုင်သူ၊ထူလ-ကြီးထူသည်။(လိင်သုံးပါး) (သတ္တေ ထူလေ တီသု ဒဠော။)
ဒဠမိတ္တ (ပ) မြဲမြံသော မိတ်ဆွေ၊ မိတ်ဆွေချစ်
ဒါဌာ (ဣ) သွားအထူး၊ အစွယ်
ဒါတ (တိ) ဖြတ်အပ်, ရိတ်အပ်သည်
ဒါတ္တ (နဲ) တံစဉ်
ဒါတျူဟ (ပ) တင်ကျီး

ဒါန (နဲ) လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ,စသည် ပေးခြင်းဟူသော ဒါနဥပါယ်၊ ဆင်မုန်၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြခြင်း
ဒါန-* စာဂ-စွန့်ကြပေးကမ်းခြင်း၊ မဒ-ဆင်မုန်၊ သုဒ္ဓ-စင်ကြယ်ခြင်း၊ ခဏ္ဍန-ပိုင်းဖြတ်ခြင်း၊ လဝန-ရိတ်ခြင်း၊ ခယ-ကုန်ခြင်း။ (ဒါနံ စာဂေမဒေ သုဒ္ဓေ ခဏ္ဍနေ လဝနေ ခယေ။)
ဒါနဝ (ပ) အသုရာနတ်
ဒါနဝတ္ထူ သိယုံ ဒသ -အရ- ** (ဒါနဝတ္ထု (၁၀)ပါး -ရှု)
ဒါနသောဏ္ဍ (တိ) အပေးအကမ်းရက်ရောသူ
ဒါနာရဟ (တိ) အလှူခံထိုက်သူ
ဒါဗ္ဗိ (ဣ) နနွင်းနွယ်
ဒါမ (နဲ) နွားချည်ကြိုး
ဒါယ (ပ) တော
ဒါယ-* ဒါန-ပေးကမ်းခြင်း၊ ပိတု ဝိဘတ္တဗ္ဗ ဓန-မိဘတို့၏ သားသမီးတို့အား ဝေဖန်အပ်သော အမွေဥစ္စာ၊ ဝန-တော။ (ဒါယော ဒါနေ ဝိဘတ္တဗ္ဗ-ဓနေစ ပိတုနံ ဝနေ။)
ဒါယာဒ (ဣ) ဆွေမျိုး၊ သား
ဒါယာဒ-* ဗန္ဓဝ-ဆွေမျိုး၊ ပုတ္တ-သား။ (ဒါယာဒေါ ဗန္ဓဝေ ပုတ္တေ။)
ဒါရ (ပ) မယား
ဒါရက (တိ) လုလင်၊ လူပျိုး
ဒါရိတ (တိ) ခွဲစိတ်အပ်သည်
ဒါရု (နဲ) ထင်း၊ သစ်သား
ဒါရုဏ (နဲ) ကြောက်မက်ဖွယ်ဝတ္ထု၊ ဘေး

http://www.dhammadownload.com

ဒါရုဟလိဒ္ဓါ(ဣ) နနွင်းနွယ်
ဒါသ (ပ) ကျေးကျွန်
ဒါသီ (ဣ) ကျွန်မ၊ လိပ်ဆူးရွှေ
ဒါဠိမ (ပ) သလဲပင်
ဒိက္ခာ (ဣ) သာမန်ပူဇော်ခြင်း၊ ယဇ်နတ်ပူဇော်ခြင်း
ဒိက္ခာ -* ယဇန-ယဇ်နတ်ပူဇော်ခြင်း၊ အစွန-ပူဇော်ခြင်းသာမန်။ (ဒိက္ခာ တု ယဇနေစွနေ။)
ဒိဂမ္ဗရ (ပ) တက္ကဒွန်း၊ အဝတ်မဝတ်သူ
ဒိဌ (ပ) ရန်သူ
ဒိဌ- * (ပုလ္လိင် ဒိဌ-သည်) အရိ-ရန်သူ၊ (သုံးလိင် ဒိဌ-သည်) ဣကွိတ-ရှုအပ်သည်။(ဒိဌော ရိမှိကွိတေ ဒိဌော)
ဒိဌမေဓိက (နှ) မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော အကျိုး
ဒိဌန္တ (ပ) ဥဒါဟရုဏ်၊ ပုံစံ
ဒိဌမတ္တက (နှ) တွေ့ကြုံဖူးသူ
ဒိဌာ (နီ) အလွန်နှစ်သက်ခြင်း
ဒိဌိ (ဣ) အယူ
ဒိတ္တ (တိ) တောက်လောင်အပ်သည်
ဒိတ္တ-* အာဒိတ္တ-တောက်လောင်အပ်သည်၊(ဝါ)တောက်ပြောင်သည်၊ ဂဗ္ဗိတ-မန်မူသည်။ (အာဒိတ္တေ ဂဗ္ဗိတေ ဒိတ္တော။)
ဒိတ္တိ (ဣ) အရောင်
ဒိဒ္ဓ (ပ) ဆိပ်လူးမြား၊ လိမ်းကျံအပ်သည် (အဆိပ်လူးသော မြားသည် "ဒိဒ္ဓ")
ဒိဒ္ဓ-* (ပုလ္လိင် ဒိဒ္ဓ-သည်)ဝိသလိတ္တသရ-ဆိပ်လူးမြား၊ (သုံးလိင်ဆံသော ဒိဒ္ဓ-သည်) လိတ္တ-လိမ်းကျံအပ်သော အရာ။ (ဝိသလိတ္တသရေ ဒိဒ္ဓေါ၊ ဒိဒ္ဓေါ လိတ္တေ တိလိဏ်ကော။)
ဒိန (နှ) နေ့ရက်
ဒိနကရ (ပ) နေ
ဒိနစ္စယ (ဣ) ဆည်းဆာ၊ ညနေချမ်း
ဒိနပတိ (ပ) နေ
ဒိန္ဒိဘ (ပ) တိတီတူး
ဒိဗ္ဗ (ပ) နတ်
ဒိယမု (တိ) တစ်ခွဲနှစ်ခု
ဒိဝ (ပ) နတ်ပြည်၊ ကောင်းကင်
ဒိဝ-* သဂ္ဂ-နတ်ပြည်၊ ဂဂန-ကောင်းကင်၊ (သဂ္ဂေ တု ဂဂနေ ဒိဝေါ။)
ဒိဝမု (တိ) တစ်ခုခွဲ
ဒိဝသ (ပ) နေ့ရက်
ဒိဝါ (ဗျ) နေ့အခါ
ဒိဝါကရ (ပ) နေ
ဒိဝေါက (ပ) နတ်
ဒိသ (ပ) ရန်သူ
ဒိသမှတိ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
ဒိသာ (ဣ) အရပ်
ဒိသာဂဇ (ပ) ဒိသာဂဇ ဆင်၊ အရပ်မျက်နှာစောင့်ဆင်
ဒီဃ (ပ) မြွေ၊ ရှည်သည်
ဒီဃတာ (ဣ) အလျား
ဒီဃပိဋိက (ပ) မြွေ
ဒီဃဝန္တ (ပ) ကြောင်ရှာပင်
ဒီဃသုတ္တ (ပ) နှေးကန်သူ
ဒီဃိကာ (ဣ) ကျုံး
ဒီဓိတိ (ပ-ဣ) အရောင်

http://www.dhammadownload.com

ဒိန (ပ) ဆင်းရဲသူ
ဒိပ (ပ) နိဗ္ဗာန်၊ ဆီမီး၊ ကျွန်း (ရေလည်၌တည်သော ကြည်းကုန်းသည် "ဒီပ"မည်၏။)
ဒီပ- * အန္ဓရီပ-ကျွန်း၊ ပဇ္ဇောတ-ဆီမီး။ ပတိဋ္ဌာ-တည်ရာ၊နိဗ္ဗုတိ-နိဗ္ဗာန်။ (ဒီပေါ အန္ဓရီပ ပဇ္ဇောတ-ပတိဋ္ဌာ နိဗ္ဗုတိသုစ။)
ဒီပက (ပ) တိန်ညင်း၊ တည်ကြက်
ဒီပိ (ပ) ကျားသစ်
ဒု-** ကုစ္ဆိတ-စက်ဆုပ်ခြင်း၊ သဒ္ဓတ္ထ-စဉ်းငယ်အနက်၊ ဝိရူပတ္ထ-အဆင်းမလှခြင်း၊ အသောဘန-မတင့်တယ်ခြင်း၊ အဘာဝ-မရှိခြင်း၊ အသမိဒ္ဓိ-မပြည့်စုံခြင်း၊ ကိစ္ဆ-ငြိုငြင်ဆင်းရဲခြင်း၊ အနန္ဒနာဒိက-မနှစ်သက်ခြင်း,စသည် (ဒု ကုစ္ဆိတေ သဒ္ဓတ္ထေသု၊ ဝိရူပတ္ထေ ပျ သောဘနေ။ သိယာ ဘာဝါ သမိဒ္ဓိသု၊ ကိစ္ဆေစာ နန္ဒနာဒိကေ။)
ဒုကူလ (နာ) လျော်ချည်အဝတ်
ဒုဂ္ဂဋ (နာ) မကောင်းမှု, အကုသိုလ်
ဒုက္ခ (နာ) ဆင်းရဲခြင်း
ဒုက္ခက္ခယ (ပ) နိဗ္ဗာန်
ဒုဂ္ဂ (နာ) ခဲတမ်၊ ကတုတ်
ဒုဂ္ဂတ (တိ) ဆင်းရဲသူ
ဒုဂ္ဂတိ (ဣ) ငရဲ
ဒုဂ္ဂန္ဓ (တိ) မကောင်းသော အနံ့,အပုပ်နံ့
ဒုဂ္ဂမ (ပ) သွားလာနိုင်ခဲသော ခရီး
ဒုဂ္ဂသဥ္ဇရ (ပ) ခက်ခဲသော ခရီး
ဒုစ္စရိတ (နာ) မကောင်းမှု, အကုသိုလ်
ဒုဋ္ဌ (တိ) ပြစ်မှားအပ်သည်
ဒုဋ္ဌ-* ကုဒ္ဓ-အမျက်ထွက်သူ၊ ဒုသိတ-ပြစ်မှားအပ်သည်။ (ဒုဋ္ဌော ကုဒ္ဓေစ ဒုသိတေ။)
ဒုဋ္ဌု (နိ) စက်ဆုပ်ခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း
ဒုဋ္ဌု- * နိန္ဒာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ (ဒုဋ္ဌု နိန္ဒာယံ)
ဒုတိယာ (ဣ) မယား
ဒုတိယာ-* ဘရိယာ-မယား၊ ဒွိပူရဏီ-နှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဝတ္ထု။ (ဒုတိယာ ဘရိယာယဥ္စ၊ ဒွိန္နံ ပူရဏီယံ မတာ။)
ဒုဒ္ဒိန (နာ) မိုးအုံ့သောနေ့
ဒုဒ္ဒု (နာ) နို့ရည်
ဒုန္နာဘိ (ပ) စည်ကြီး
ဒုန္နာမက (နာ) ဒူလာ၊ မြင်းသရိုက်နာ
ဒုဖဿ (ပ) ခွေးလေးပင်
ဒုဗ္ဘာ (ဣ) မြေဇာမြက်
ဒုမ (ပ) သစ်ပင်
ဒုမုပ္ပလ (ပ) မဟာလှေကားပင်
ဒုမ္မန (တိ)နှလုံးမသာသူ၊(စိတ်ညစ်သူ)
ဒုမ္မုခ (တိ) နှုတ်ကြမ်းသူ
ဒုရိတ (နာ) မကောင်းမှု, အကုသိုလ်
ဒုဿ (နာ) အဝတ်အထည် (ပုဆိုး)
ဒုဟိတု (ဣ) သမီး
ဒူတ (ပ) တမန်
ဒူတီ (ဣ) အောင်သွယ်မ
ဒူရ (တိ) ဝေးသည်၊ အဝေး
ဒူရာ (တိ) ဝေးသည်၊ အဝေး
ဒေဠာဘ (ပ) ရေမြွေ
ဒေဏ္ဍိမ (နာ) စည်ငယ်၊ စည်တို

http://www.dhammadownload.com

ဒေပွ (ပ) သစ်ရေကွပ်ရထား (သစ်၏ အရေဖြင့်ကွပ်အပ်သော ရထားသည် "ဒေပွ"မည်၏။)
ဒေဝ (ပ) နတ်၊ မိုးတိမ်
ဒေဝ-* ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါဒိ-ဝိသုဒ္ဓိနတ်,ဥပပတ္တိ နတ်,သမ္မုတိနတ်၊ မေယ-မိုးတိမ်၊ မစ္စု-သေမင်း၊ နဘ-ကောင်းကင်။ (ဒေဝေါ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါဒေါ၊ မေယ မစ္စု နဘေသုစ။)
ဒေဝကုသုမ (နှ) လေးညှင်း
ဒေဝခါတက (နှ) ထုံးအိုင် (နတ်ရေတွင်း)
ဒေဝတ (နှ-ဣ) နတ်
ဒေဝတာ (ဣ) နတ်
ဒေဝတာသ (ပ) မုန်လာပင်
ဒေဝဒါရု (ပ-နှ) နတ်းထင်းရှူး
ဒေဝဒေဝ (ပ) ဘုရား
ဒေဝန (နိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
ဒေဝန- * ဝေါဟာရ-ခေါ်ဝေါ်ခြင်း (ဝါ) ကုန်သွယ်ခြင်း၊ ဇေတုမိစ္ဆာ-အောင်နိုင်လိုခြင်း၊ ကီဋ္ဌာဒိ-ကစားမြူးတူးခြင်း,စသည်။ (ဝေါဟာရေ ဇေတုမိစ္ဆာယံ၊ ကီဋ္ဌာဒေါစာပိ ဒေဝနံ။)
ဒေဝမာတိက (တိ) မိုးရေဝင်အရပ် (မိုးရေဖြင့် ဖြစ်ပွားသော ကောက်စပါးရှိသော အရပ်သည် "ဒေဝမာတိက"မည်၏။)
ဒေဝရ (နှ) မတ်၊ ခဲအို (လင်၏ ညီ,အစ်ကို သည် "ဒေဝရ" မည်၏။)
ဒေဝရာဇ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဒေဝလောက (ပ) နတ်ပြည်
ဒေဝိတ္ထီ (ဣ) နတ်မိန်းမ
ဒေသ (ပ) အရပ်
ဒေဟ (ပ-နှ) ကိုယ်
ဒေဟနီ (ဣ) တံခါးခုံ
ဒေဟီ (ပ) သတ္တဝါ
ဒေါဏ (ပ) တစ်စိတ်၊ လေးပြည်
ဒေါဏိ (ဣ) လုံးထွင်းလှေ၊ စည်ပိုင်း
ဒေါဝါရိက (ပ) တံခါးစောင့်
ဒေါသ (ပ) အမျက်ဒေါသ၊ အပြစ်
ဒေါသ- * ကောဓ-အမျက်ဒေါသ၊ ဂုဏေတရ-အပြစ်။ (ဒေါသော ကောဓေ ဂုဏေတရေ)
ဒေါသညူ (ပ) ပညာရှိ
ဒေါသန (ပ) အမျက်ထွက်တတ်သူ
ဒေါသော (နိ) ညဉ့်
ဒေါဟဋ္ဌ (ပ) တဏ္ဍာ
ဒွန္ဒ (နှ) အစုံ
ဒွါရ (နှ) တံခါး
ဒွါရ-* ပတီဟာရ-တံခါး၊ မုခ-ဝင်ရာ အဝခံတွင်း။ (ပတီဟာရေ မုခေ ဒွါရံ။)
ဒွါရကောဋ္ဌက (ပ) တံခါးမုခ်
ဒွါရဋ္ဌ (ပ) တံခါးစောင့်
ဒွါရပါလက (ပ) တံခါးစောင့်
ဒွါရဗန္ဓန (နှ) တံခါးပေါင်
ဒွါရဗာဟာ (ဣ) တံခါးပေါင်
ဒွါဝီသတိ သုတီ သိယုံ အရ- ** (အသံ(၇)ပါး၌အစဉ်အတိုင်း တာရ,ကလ,မန္ဒအားဖြင့် ဥသဘအသံ(၃)ပါး၊ တာရ,မန္ဒအားဖြင့် ဓေဝတအသံ(၂)ပါး၊ တာရ,ကလ,မန္ဒ,ကာကဋ္ဌီအား

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့် ဆဇ္ဇအသံ(၄)ပါး၊ ထို့အတူ ဂန္ဓာရ အသံ (၄)ပါး၊ တာရ,ကလ, ကာကဋီအားဖြင့် မရွိမအသံ(၃)ပါး၊ ကလ, ကာကဋီအားဖြင့် ပဉ္စမအသံ (၂)ပါး၊ နိသာဒအသံ(၄)ပါး အားဖြင့် စောင်းသံ (၂၂)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဒွိဇ (ပ) ပုဏ္ဏား၊ သွား၊ ငှက် (အကျင့်,အမျိုးဖြင့် နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ရသောကြောင့် 'ပုဏ္ဏား'ကို "ဒွိဇ"။ အောက်,အထက် နှစ်ဌာနဒ္ဒ်ဖြစ်သောကြောင့် 'သွား'ကို "ဒွိဇ"။ (တစ်နည်း) ငယ်သွား,ကြီးသွား နှစ်ကြိမ်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် 'သွား'ကို "ဒွိဇ"။အဓိဝမ်းမှလည်းကောင်း, အဥမှလည်းကောင်း နှစ်ကြိမ်ဖြစ်သောကြောင့် 'ငှက်'ကို "ဒွိဇ"ဟု ခေါ်ပါသည်။)

ဒွိဇ- * ဒန္တ-သွား၊ ဝိပ္ပ-ပုဏ္ဏား၊အဏ္ဍဇ-ငှက်။(ဒန္တေ ဝိပ္ပေဏ္ဍဇေ ဒွိဇော။)

ဒွိဇမဟာသာလ (ပ) ဗြာဟ္မဟာသာလ

ဒွိဇိဝှ (ပ) မြွေ

ဒွိဇိဝှ-* သူစက-ကုန်းတိုက်တတ်သူ၊အဟိမြွေ။ (ဒွိဇိဝှေါ သူစကာ ဟိသု။)

ဒွိပ (ပ) ဆင်

ဒွိပဒုတ္တမ (ပ) ဘုရား

ဒွိရဒ (ပ) ဆင်

ဒွေဋ္ဌက (နဲ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း

ဓံသိတ (တိ) ရွှေလျောသည်

ဓက် (ပ) ကျီး

ဓက် -* ဝါယသ-ကျီးကန်း၊ ဗက-ဗျိုင်းငှက်မျိုး(ဒင်ကျီး) (ဓက်ော တု ဝါယသေ ဗကေ။)

ဓဇ (ပ) အလံ,တံခွန်

ဓဇ-* ကေတု-တံခွန်,အလံ၊ စိဟန-အမှတ် (ကေတုမှိ စိဟနေ ဓဇော။)

ဓဇိနီ (ဣ) စစ်တပ်

ဓည (ပ-နဲ) ကောက်ပဲ,စသည်၊ ကံရှိသူ

ဓည-* (နပုံလိင် ဓည-သည်) သာလျာဓိက-ကောက်ကြီးစပါး,စသည်၊ (သုံးလိင် ဓည-သည်) ပုညဝတီ-ဘုန်းကံရှိသူ။ (ဓည် သာလျာဒိကေ ဝုတ္တံ၊ ဓညော ပုညဝတိတ္ထိသု။)

ဓညကရဏ (နဲ) တလင်း

ဓညတ္တစ (ပ) စပါးခွံ,ဖွဲ

ဓညမာသ (ပ) တစ်စပါး

ဓညမွိလ (နဲ) ဆန်ပုန်းရည်

ဓတရဋ္ဌ (ပ) ဓတရဋ္ဌနတ်မင်း

ဓန (နဲ) ဥစ္စာ

ဓနက္ကိတ (ပ) ငွေဝယ်ကျွန်

ဓနာဂမ (ပ) အမြတ်အစွန်း

ဓနိ (ပ) အသံ

ဓနိက (ပ) ကြွေးရှင်၊ မြီရှင်

ဓနိဋ္ဌာ (ဣ) ဓနသိဋ္ဌနက္ခတ်

ဓနိတ (တိ) မိုးချုန်းသံ၊ အသံပြုအပ်သည်

ဓနီ (တိ) ကြွယ်ဝသူ

ဓနု (ဣ) လေး

ဓမန (ပ) ကျူပင်

ဓမနီ (ဣ) အကြော

ဓမ္မ (ပ-နဲ) ကောင်းမှု,ကုသိုလ်၊ သဘောတရား

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မ -* သဘာဝ-သဘော၊ ပရိယတ္တိ-ပရိယတ်၊ ပညာ-ပညာ၊ ဉာဃ-အသင့်ယုတ္တိ၊ သစ္စ-သစ္စာ၊ ပကတိ-ပကတိ၊ ပုညေ-ကောင်းမှု၊ ဥေ ယျ-ဥေ ယျတရားငါးပါး၊ ဂုဏ-ကျေးဇူး၊ အာစာရ-အကျင့်၊ သမာဓိ-သမာဓိ၊ နိဿတ္တတာ-သတ္တဇီဝမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်၊ အာပတ္တိ-အာပတ်၊ ကာရဏာဒိ-အကြောင်း,စသည်။
(ဓမ္မော သဘာဝေ ပရိယတ္တိ ပညာ ဉာယေသု သစ္စပ္ပကတီသု ပုညေ။ ဥေ ယျေ ဂုဏာစာရ သမာဓိသူပိ၊ နိဿတ္တတာ ပတ္တိသု ကာရဏာဒေါ်)

ဓမ္မနီ (ပ) လင်းမြွေ

ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက (ပ) အရှင်အာနန္ဒာ

ဓမ္မရာဇ (ပ) ဘုရား

ဓမ္မသာမီ (ပ) ဘုရား

ဓမ္မသေနာပတိ (ပ) အရှင်သာရိပုတ္တရာ

ဓမ္မိလ္လ (ပ) ဖီးလိမ်းပြီး ဆံထုံး (ကောင်းစွာ စုရုံးဖွဲ့ထုံးအပ်ကုန်သော ဆံပင်တို့သည် "ဓမ္မိလ္လ"မည်၏။)

ဓရဏ (နာ) ဓရဏာတစ်ခု၊ ရှစ်အက္ခရာ ရွေးလေးဆယ်

ဓရဏီ (ကဏ္ဍ) မြေ

ဓရာ (ကဏ္ဍ) မြေ

ဓဝ (ပ) လင်၊ မျောက်ငိုပင်

ဓဝ-* ရုက္ခ-မျောက်ငိုပင်၊ သာမိက-လင်။ (ရုက္ခေ တု သဲာမိကေ ဓဝေါ။)

ဓဝလ (ပ) အဖြူ

ဓာတကီ (ကဏ္ဍ) ပတ္ထကျီ (ပိတ်တကျည်)

ဓာတိ (ကဏ္ဍ) အထိန်း, နို့ထိန်း

ဓာတု (ပ-ကဏ္ဍ) အရိုး၊ ငွေ့နို့,စသော ကျောက်အထူး၊ ဓာတ် (ငွေ့နို့,စသော ကျောက်အထူးကို "ဓာတု"ဟု ခေါ်သည်။)

ဓာတု- * သေမှာဒိ-သလိပ်,စသည်၊ ရသရတ္တာဒိ-ရသ,ရုဓိရမံသ,မေဒ,စသော ဓာတ်(၇)ပါး၊ မဟာဘူတ-မဟာဘူတ် ပဘာဒိက-ရွှေဓာတ်,စသော ဝိသယဓာတ်၊ အဋ္ဌ-ညှပ်နိုးတော်,စသော အရိုးဓာတ်၊ စက္ခာဒိ-စက္ခု,စသော ဓာတ်၊ ဘွာဒိ-ဘူ,စသောဓာတ်၊ ဂေရုကာဒိ-ငွေ့,စသော ကျောက်ဓာတ်။(ကဏ္ဍတ္ထိလိင်,ပုလ္လိင်)
(သေမှာဒေါ် ရသရတ္တာဒေါ်၊ မဟာဘူတေ ပဘာဒိကေ။ ဓာတု ဒ္ဝိသ္မွဋ္ဌ စက္ခာဒိ-ဘွာဒီသု ဂေရုကာဒိသု။)

ဓာနာ (ကဏ္ဍ) မင်္ဂလာ

ဓာရာ (ကဏ္ဍ) မိုးရေအလျဉ်

ဓာရာ -* သန္တတိ-ရေအလျဉ်၊ ခဂ္ဂဝံ-ဓားသွား။ (ဓာရာ သန္တတိ ခဂ္ဂဝံ။)

ဓာရာဓရ (ပ) မိုးတိမ်

ဓာဝန (နာ) စင်ကြယ်ခြင်း၊ ပြေးသွားခြင်း

ဓာဝန -* သုစိတ္တ-စင်ကြယ်ခြင်း၊ ဂတ-ပြေးသွားခြင်း။
(သုစိတ္တေ ဓာဝနံ ဂတေ။)

ဓိ (နိ) ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း

ဓိ-** ဘိသာပန-ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ နိန္ဒာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း။(ဘိသာပနေ ဓိ နိန္ဒာယံ)

ဓိတိ (ကဏ္ဍ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ

http://www.dhammadownload.com

ဓိတိ-* ဓိရတ္တ-တည်ကြည်သည်၏အဖြစ်၊ ဓာရဏာ-ဆောင်ခြင်း။ (ဓိရတ္တော ဓာရဏော ဓိတိ။)

ဒိ (ကွ) ပညာ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း

ဒိတု (ကွ) သမီး

ဒိမန္တု (ပ) ပညာရှိ

ဒိရ (ပ) ပညာရှိ

ဒိရ -* ဗုဓ-ပညာရှိ၊ ဓိတိမန္တ-တည်ကြည်ခြင်းရှိသူ။(ဓီရော ဗုဓေ ဓိတိမန္တေ)

ဒိဝရ (ပ) တံငါ

ဒုတ္တ (တိ) လိမ်လည်လှည့်ပတ်တတ်သူ၊ ကစားသမား

ဒုရ (ပ) လှည်းဦး၊ ရထားဦး

ဒုရ-* ယုဂ-ရထားထမ်းပိုး၊ ဓိကာရ-ရထားဦး,စသည်၊ ဝီရိယ-လုံ့လ၊ ပဓာန-ပြဋ္ဌာန်းသည်၊ အန္တိက-အနီး။ (ယုဂေ ဓိကာရေ ဝီရိယေ၊ ပဓာနေ စာန္တိကေ ဒုရော။)

ဒုရဝါဟီ (ပ) ခိုင်းနွား

ဒုဝ (နံ) နိဗ္ဗာန်၊ အမြဲ၊ မြဲသည်

ဒုဝ- * (သုံးလိင်ဆဲသော ဒုဝ-သည်) သဿတ-မြဲသည်၊ (နပုံလိင် ဒုဝ-သည်) တက္ကာ-ကြံခြင်း။ နိစ္ဆိတ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း။(သဿတေစ ဒုဝေါ တီသု ဒုဝံ တက္ကောစ နိစ္ဆိတော။)

ဒုဝံ (နိ) မြဲမြံသည်၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

ဒူတ (တိ) တုန်လှုပ်သောအရာ

ဒူပိတ (တိ) ပူလောင်အပ်သည်

ဒူမကေတု (ပ) မီး

ဒူမကေတု -* ဥပ္ပါတ-ဥပါတ်နိမိတ် ကိတ် ဂြိုဟ်၊ ဝေဿာနရ-မီး။ (အထုပ္ပါတေ သိယာ ဒူမကေတု ဝေဿာနရေပိ။)

ဒူမသိခ (ပ) မီး

ဒူမျာတ (ပ) လင်းပြီးဆွဲ (နွားပြီးဆွဲ)

ဒူလိ (ကွ) မြူမှုန်

ဒူသရ (ပ) စဉ်းငယ်ဖျော့သော အဆင်း

ဒေနု (ကွ) သားဖွားစနွားမ

ဒေဝတ (ပ) ဒေဝတာအသံ၊ မြင်းဟီသံနှင့်တူသော အသံ

ဒောရယှ (ပ) ခိုင်းနွား

ဒ (နိ) တားမြစ်ခြင်း

နကုလ (ပ) မြွေပါ

နက္က (ပ) မိကျောင်း

နက္ခတ္တ (နာ) နက္ခတ်၊ ကြယ်

နက္ခတ္တရာဇ (ပ) လ, လဗိမာန်

နခ (ပ-နာ) လက်သည်း

နဂ (ပ) တောင်

နဂ- * သေလ-တောင်၊ ရုက္ခ-သစ်ပင်။ (သေလေ ရုက္ခေသု ဂေါ နဂေါ။)

နဂရ (နာ-ကွ) မြို့

နဂရသောဘိနီ (ကွ) ပြည့်တန်ဆာမ

နဂ္ဂ (တိ) အဝတ်မဝတ်သူ

နဂ္ဂ-* အစေလကေပိ-အဝတ်မဝတ်သော တက္ကတွန်း, အဝတ်မဆီး အချည်းနှီးနေသူ။(နဂ္ဂေါ တွ စေလကေပိစ။)

နဂ်လ (နာ) ထွန်တုံး, ထယ်တုံး

နဂ်လဒဏ္ဍက (ပ) ထွန်သန်

နဋ္ဌ (နာ) မြီး (အမြီး)

နဒ္ဓ (နာ) ကခြင်း

http://www.dhammadownload.com

နစ္စဌာန (နာ) ကရာအရပ်
နဋ (ပ) ကချေသည်, ကတတ်သောသူ
နဋက (ပ) ကချေသည်, ကတတ်သောသူ
နဋန (နာ) ကခြင်း
နဋ္ဌ (နာ) ကခြင်း
နဋ္ဌက (ပ) ကချေသည်, ကတတ်သောသူ
နတ္တံ (နိ) ညဉ့်
နတ္တန (နာ) ကခြင်း
နတ္တမာလ (ပ) သင်းဝင်ပင်
နတ္တု (ပ) မြေး
နတ္ထု (ဣ) နှာခေါင်း
နဒီ (ဣ) မြစ်
နဒီမာတိက (တိ) မြစ်ရေဝင်အရပ်
[မြစ်ရေဖြင့် အသက်ရှင်သော ကောက်ပင်ရှိသော အရပ်သည် "နဒီမာတိက" မည်ပါသည်။]
နဒ္ဒီ (ဣ) သားရေလွန်ကြိုး
နဒျမ္ဗုဇီဝန (နာ) မြစ်ရေဖြင့် အသက်ရှင်သော ကောက်ပင်
နနု (နိ) ပုစ္ဆာ, အမေး
နနု * ပုစ္ဆာ-မေးခြင်း၊ အဝဓာရဏ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ အနုညာ-ခွင့်ပြုခြင်း၊ သန္တာန-ငြိမ်းခြင်း၊ အာလပန-ခေါ်ဝေါ်ခြင်း၊ သန္တာနာလပန-ချော့မော့ပြောဆိုခြင်း၊(ဝါ) စကားပြေပြောခြင်း။
[ပုစ္ဆာဝဓာရဏာနုညာ၊ သန္တာနာလပနေ နနု။]
နနန္ဒာ (ဣ) ယောက်မ
[လင်၏ နှမသည် "နနန္ဒာ" မည်၏။]
နန္တက (နာ) အဝတ်စုတ်
နန္ဒန (နာ) နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်, သိကြားဥယျာဉ်
နန္ဒ (ဣ) နန္ဒာရေကန်, သိကြားရေကန်
နန္ဒီ (ဣ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
နပုံသက (ပ-နာ) နပုံးပဏ္ဍုက်
နဘ (နာ) ကောင်းကင်
နမက္ကာရ (ပ) ရှိခိုးခြင်း
နမဿာ (ဣ) ရှိခိုးခြင်း
နမုစိ (ပ) မာရ်နတ်
နမော (နိ) ရှိခိုးခြင်း
နဓမာ * ဝန္ဒန-ရှိခိုးခြင်း၊ [ဝန္ဒနေ နမော]
နမ္မဒါ (ဣ) နမ္မဒါမည်သော မြစ်
နယ (ပ) နည်း, ပုံစံ
နယန (နာ) မျက်စိ
နယနာဝုဓ (နာ)ယမမင်း၏ မျက်စိလက်နက်
နရ (ပ) လူ
နရက (ပ) ငရဲ
နရဓကာ ဓသာ မဟာဌဓာ-အရ
(ငရဲကြီး ၈-ထပ်ကြည့်)
နရဒေဝ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
နရဝရ (ပ) ဘုရား
နရဝါဟန (ပ) ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း
နရသီဟ (ပ) ဘုရား
နရာဓိပ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
နလိန (နာ) ကြာ
နဝ (တိ) အသစ်
နဝဂ္ဂဟ (ပ) တနင်္ဂနွေ,စသော ဂြိုဟ်ကိုးလုံး
နဝပ္ပသူတိကာ (ဣ) သားဖွားစ နွားမ
နဝမလ္လိကာ (ဣ) ကြက်ရုံး
နဝ နာဌ ရသာ ဣဓမ-အရ

http://www.dhammadownload.com

(နာဌျရသ (၉)ပါး -ရှု)
နဝုဒ္ဓဋ (နာ) ဆီးဦး
နဝုဗ္ဘိန္ဓ (ပ) အညွန့်
နဟာန (နာ) ရေချိုးခြင်း
နဟာပိတ (ပ) ဆတ္တာသည်
နဟိ (နိ) မြစ်ခြင်း
နဟုတ (နာ) နဟုတသင်္ချာ
နဋ္ဌ (ပ) ကျူပင်
နဋ္ဌကာရ (ပ) နှီးသမား
နဋ္ဌမိန (ပ) ငါးဖောင်ရိုး
နာက (ပ) နတ်ပြည်
နာဂ (ပ)ဆင်၊ ကုံကော်၊
မြတ်သည်,ပြဋ္ဌာန်းသည်
နာဂ-* တုရဂ-မြွေ,နဂါး၊ ဟတ္ထီ-ဆင်၊ နာဂ
ရုက္ခ-ကုံကော်ပင်၊ ဥတ္တမ-မြတ်သည်
(နာဂေါ တုရဂ ဟတ္ထီသု၊
နာဂရုက္ခေ တထုတ္တမေ။)
နာဂဗလာ (ဣ) ဝက်ချေးဘနဲပင်
နာဂမာလိကာ (ဣ) ကုံကော်ပင်
နာဂရာဇ (ပ) အနန္တနဂါးမင်း
နာဂလတာ (ဣ) ကွမ်းနွယ်
နာဂလောက (ပ) နဂါးပြည်
နာဂါဓိပတိ (ပ) ဝိရူပက္ခနတ်မင်း
နာဌ (နာ) သဘင်အမှု (ကခြင်း,တီးမှုတ်
ခြင်း,သီဆိုခြင်း သုံးပါးအပေါင်းသည်
"နာဌ" (ကချေသည်အမှု)မည်၏။)
နာဌျရသ (ဣ) နာဌျရသကိုးပါး
(၁။သိင်္ဂါရ-ချစ်ကြိုက်ခြင်း၊ ၂။ကရုဏ
-သနားခြင်း၊ ၃။ဝီရ-ဓမ္မ,ဒါန,ယုဒ္ဓတို့
၌ရဲရင့်ခြင်း၊ ၄။အဗ္ဘုတ-အံ့သြခြင်း၊
၅။ဟဿ-ရယ်ရွှင်ခြင်း၊ ၆။ဘယာနက
-ကြောက်လန့်ခြင်း၊ ၇။သန္တ-ငြိမ်
သက်ခြင်း၊ ၈။ဗီဘစ္ဆ-စက်ဆုပ်ခြင်း၊
၉။ရုဒ္ဒ-ကြမ်းကြုတ်ခြင်း။)
နာထ (ပ) ဘုရား
နာဒ (ပ) အသံ
နာနတာ (ဣ) ထူးသည်၏အဖြစ်
နာနာ (နိ) ကြဉ်ခြင်း
နာနာ-* အနေကတ္ထ-အများဟူသော
အနက်၊ ဝဇ္ဇန-ကြဉ်ခြင်း။
(နာနာ နေကတ္ထေ ဝဇ္ဇနေ။)
နာနာရူပ (ပ) အထူးထူး အပြားပြား
နာဘိ (ဣ) ပုံတောင်း, ချက်
(လှည်းဘီး၏ အလယ်၌ဝန်းဝိုင်း
သော သဏ္ဌာန်ရှိသော အချက်သည်
"နာဘိ" (ပုံတောင်း) မည်၏။)
နာဘိ-* ပါဏျင်-ချက်၊ စက္ကန္တ-ပုံတောင်း၊
(ပါဏျင်ဂေ နာဘိ စက္ကန္တေ။)
နာမ (နာ) အမည်
နာမ-(နာ)* အရူပ-နာမ်၊ အဝှယ-အမည်။
(အရူပေ စာဝှယေ နာမံ။)
နာမ-(နိ)* ပသံသာ-ချီးမွမ်းခြင်း၊ ဂရဟာ-
ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ သညာ-အမည်၊ သွီကာရာ
ဒိ-ဝန်ခံခြင်း,စသည်။
(ပသံသာ ဂရဟာ သညာ-
သွီကာရာဒေါပိ နာမ ထ။)
နာမဓေယျ (နာ) အမည်
နာယက (ပ) ဘုရား၊ အစိုးရသူ
နာရက (ပ) ငရဲသူ, ငရဲသား
နာရင် (ပ) လိမ္မော်ပင်

http://www.dhammadownload.com

နာရီ (ကြ) မိန်းမ
နာလ (န) အရိုးတံ၊ ကြာရိုး
နာလိ (ကြ) စလယ်
နာလိကေရ (ပ) အုန်းပင်
နာလိပဋ္ဌ (ပ) ဦးထုပ်
နာဝါ (ကြ) လှေ
နာဝါယတိ-၌အစ်-အရ/ လက်ာရ-ရွက်ဝဋ်ကာရ-ရွက်ကြိုး၊ ဖိယ-လှော်တက်,စသည်။
နာဝိက (ပ) ပဲ့သမား(လှေသူကြီး မာလိန်)
နာသ (ပ) သေခြင်း
နာသန (န) သတ်ခြင်း
နာသာ (ကြ) နှာခေါင်း
နာသာရန္ဓ (ကြ) နှာရှတ်ကြိုး
နာသိကာ (ကြ) နှာခေါင်း
နာသိကာရောဂ (ပ) ထိပ်ကပ်နာ
နာဠိ (ကြ) စလယ်တောင်း၊ စပါးရိုး
နာဠိ-* ပတ္ထ-စလယ်တောင်း၊ နာဠ-စပါးရိုး,စသည်။(ပတ္ထေ နာဠေစ နာဠိတ္ထိ)
နာဠိန္ဓမ (ပ) ရွှေပန်းထိမ်သည်
နိ-** နိဿသ-မကြွင်းခြင်း၊ အဘာဝ-မရှိခြင်း၊ သန္ဓာသ-အပ်နှံခြင်း (ဝါ) စုဝေခြင်း၊ ဘုသတ္ထ-ပြင်းထန်ခြင်း၊ မောက္ခ-လွတ်ခြင်း(ဝါ)နိဗ္ဗာန်၊ ရာသိ-အစု၊ ဂေဟ-အိမ်၊ အာဒေသ-ညွှန်ကြားခြင်း၊ ဥပမာ-ဥပမာ၊ ဟိန-ယုတ်ခြင်း၊ ပသာဒ-ကြည်လင်ခြင်း၊ နိဂ္ဂတ-ထွက်ခြင်း၊ အစ္ဆယ-လွန်ခြင်း၊ ဒဿန-ရှုခြင်း၊ ဩသာန-အဆုံး၊ နိက္ခန္တ-ထွက်မြောက်ခြင်း၊ အဓေဘာဂ-အောက်အဖို့၊ အဝဓာရဏ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ သာမိဗျ-နိုးကပ်ခြင်း၊ ဗန္ဓန-ဖွဲ့ခြင်း၊ ဆေက-လိမ္မာခြင်း၊ အန္တ-အတွင်း၊ ဘာဇ-အဖို့၊ ဥပရတိ-ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ ပါတုဘာဝ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ ဝိယောဂ-မယှဉ်ခြင်း၊ နိသေဓဒိ-မြစ်ခြင်း,စသည်။
(နိဿေသာဘာဝ သန္ဓာသ-ဘုသတ္ထ မောက္ခရာသိသု။ဂေဟာဒေသော ပမာဟိန-ပွဿဒ နိဂ္ဂတာစ္ဆယေ။ ဒဿနောသာန နိက္ခန္တာ-ဓောဘာဂေသွ+ ဝဓာရဏေ။ သာမိဗျေ ဗန္ဓနေ ဆေကာ-နွှောဘာဂေါ ပရတိသုစ။ ပါတုဘာဝေ ဝိယောဂေစ၊ နိသေဓဒေါ နိ ဖိဿတိ။)
နိကဋ္ဌ (တိ) နီးသည်, အနီး
နိကတ (ပ) ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူ
နိကတိ (ကြ) စဉ်းလဲခြင်း
နိကန္တိ (ကြ) တဏှာ
နိကရ (ပ) အပေါင်း
နိကသ (ပ) မှတ်ကျောက်
နိကာမ (န) အလို
နိကာယ (ပ) အိမ်၊ အကျင့်တူသူအပေါင်း (အကျင့်တူသူတို့၏ အပေါင်းသည် "နိကာယ"မည်၏။)
နိကာယ-' ဂေဟ-အိမ်၊ ရာသိ-အပေါင်း။ (နိကာယော ဂေဟရာသိသု။)
နိကိဋ္ဌ (တိ) ယုတ်ညံ့သည်
နိကုဋ္ဌ (န) နွယ်,စသည် ဝိတ်ဖုံးသောချုံ
နိကေတန (န) အိမ်

http://www.dhammadownload.com

နိက္ကေသသီသ (ပ) ဆံပင်မရှိသော ဦးခေါင်းရှိသူ၊ ထိပ်ပြောင်သူ

နိက္ကောသဇ္ဇ (ပ) မပျင်းရိသူ

နိက္ခ (ပ-န) တစ်နိက္ခ၊ ရွှေ

နိက္ခ-* ဟေမ-ရွှေ၊ ပဥ္စသုဝဏ္ဏ-ငါးသုဝဏ်(တစ်နိက္ခ)၊ ပသာဓန-တန်းဆာ။ (ပုလ္လိင်,နပုံလိင်)(ဟေမေ ပဥ္စသုဝဏ္ဏေ စ၊ နိက္ခော နိတ္တိ ပသာဓနေ။)

နိက္ခမနီယ (ပ) ဝါခေါင်လ

နိက္ခိက (ပ) ငွေတိုက်စိုး

နိခိလ (တိ) အလုံးစုံ

နိဂဏ္ဌ (ပ) တက္ကတွန်း, အဝတ်မဝတ်သူ

နိဂဒ (ပ) ပြောဆိုခြင်း

နိဂမ (ပ) နိဂုံး (ကုထိုကြွယ်ဝသောလူ, စသည်တို့ဖြင့် ထင်ရှားသော ရွာသည် "နိဂမ" မည်၏။)

နိဂမ-* ဝဏိပွထ-ဈေးရုံရှိသောရွာကြီး။ (ဝါ)ကုန်သွယ်ခြင်း၊ နဂရ-မြို့၊ ဝေဒ-နိဂမဝေဒ သာခါဟူသော ဝေဒကျမ်းအထူး။ (ဝဏိပွထေစ နဂရေ၊ ဝေဒေစ နိဂမော ထ စ။)

နိဂဉ္ဆ (ပ-န) ဆင်ထူး

နိဂါဒ (ပ) ပြောဆိုခြင်း

နိဂ္ဂါဇ္ဇီ (ဣ) ကြောင်ပန်းပင်

နိဂ္ဂေါသ (ပ) အသံ

နိဂ္ဂောဓ (ပ) ပင်ညောင်ပင်

နိဂ္ဂောဓ-* ဝဋ္ဋ-ပင်ညောင်ပင်၊ဗျာမ-ကိုယ်တစ်လံ။(ဝဋ္ဋ ဗျာမေသု နိဂ္ဂောဓော)

နိယကမ္မ (ပ) အာဘိဓာန်ကျမ်း (သစ်ပင်,စသည်တို့၏ အမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သော ကျမ်းသည် "နိယကမ္မ" မည်၏။)

နိစိတ (တိ) ဆည်းပူးအပ်သည်

နိစုလ (ပ) ကျည်းပင်

နိစ္စ (ပ) အမြဲ၊ မြဲသည်

နိစ္ဆယ (ပ) ဆုံးဖြတ်ခြင်း

နိဇ (တိ) မိမိနှင့်စပ်သူ

နိဇရ (ပ) နတ်

နိဇိဝ့ (ပ) တောကြက်

နိဇ္ဈရ (ပ) စမ်းရေယဉ်

နိဇ္ဈာန (နာ) ကြည့်ရှုခြင်း

နိဋ္ဌာ (ဣ) ပြီးခြင်း, အဆုံး

နိဋ္ဌာ-* နိပ္ပတ္တိ-ပြီးခြင်း၊ အဝသာန-အဆုံး၊ အဒဿန-ပျောက်ကွယ်ပျက်စီးခြင်း၊ (နိဋ္ဌာ နိပ္ပတ္တိယံ စေဝါ-ဝသာနမှိ အဒဿနေ။)

နိဋ္ဌုရ (တိ) ကြမ်းတမ်းသော စကား၊ ကြမ်းတမ်း ခက်မာသည်

နိဏ္ဏယ (တိ) ဆုံးဖြတ်ခြင်း

နိတ္တေဇ (ပ) ကဝါသည်

နိတမ္ဗ (ပ-န) တင်ပါး၊ တောင်ခါးပန်း

နိတ္တလ (နာ) အဝိုင်း (အလုံး)

နိဒဿန (နာ) ဥဒါဟရဏ်, ပုံစံ

နိဒါဃ (ပ) နွေဥတု

နိဒါဃ-* ဂိမှ-နွေဥတု၊ ဥဏှ-အပူ၊ သေဒလ-ချွေး။ (ဂိမှေ ဃမွေ နိဒါဃော စ၊ ဥဏှေ သေဒလေ ပျထ။)

နိဒါန (နာ) အကြောင်း

နိဒိဒ္ဓိကာ (ဣ) မြေပုံခရမ်း

နိဒ္ဒါ (ဣ) အိပ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

နိဒ္ဒါလု (တိ) အိပ်လေ့ရှိသူ
နိဒ္ဒါသီလ (တိ) အိပ်လေ့ရှိသူ
နိဒ္ဓန (တိ) ဆင်းရဲသူ
နိဓန (နဲ) သေခြင်း
နိနဒ (ပ) အသံ
နိနာဒ (ပ) အသံ
နိန္ဒာ (ဣ) ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း
နိန္ဒာ-* ကုစ္ဆာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ပဝါဒ-စွပ်စွဲခြင်း (နိန္ဒာ ကုစ္ဆာ ပဝါဒေသု။)
နိန္ဒ (တိ) နက်သည်
နိန္ဒဂါ (ဣ) မြစ်
နိန္ဒဟုတ (နဲ) နိန္ဒဟုတသင်္ချာ
နိန္ဒာဒိ (ပ) ပဲ့တင်ထပ်သည်
နိန္ဒိမိတ္တ (တိ) အကြောင်းကင်း၍ဖြစ်ခြင်း
နိန္ဒေဇက (ပ) ခဝါသည်
နိပဌ (ပ) ရွတ်ဖတ်ခြင်း
နိပါဌ (ပ) ရွတ်ဖတ်ခြင်း
နိပါတ (ပ) ကျသည်
နိပါတ-* ပတန-ကျသည်၊ အဗျယ-နိပါတ် (နိပါတော ပတနေဗျယေ။)
နိပါန (နဲ) ရေကျင်း (ရေတွင်းအနီး နွားရေသောက်ရန် ပြုအပ်သောအိုင်)
နိပုဏ (တိ) နိဗွာန်၊ လိမ္မာသူ
နိပ္ပက္က (တိ) ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွက်သည်
နိပ္ပါဝ (ဣ) လှေ့ပြာခြင်း
နိပ္ပန္ဒ (တိ) ပြီးစီးသည်
နိဗန္ဓန (ပ) အကြောင်း
နိဗ္ဗ (နဲ) တံစက်မြိတ်
နိဗ္ဗတ္တ (တိ) ပြီးစီးသည်
နိဗ္ဗတ္တိ (ဣ) ဖြစ်ခြင်း
နိဗ္ဗာန (နဲ) နိဗွာန်
နိဗ္ဗာန-* အတ္ထဂမန-ချုပ်ငြိမ်းပျက်စီးခြင်း သို့ ရောက်ခြင်း၊ အပဝဂ္ဂ-နိဗွာန်။ (နိဗွာနံ အတ္ထဂမနေ၊ အပဝဂ္ဂေ သိယာ ထစ။)
နိဗ္ဗိဒ္ဓါ (တိ) ထုတ်ချင်းပေါက်သော ခရီး
နိဗ္ဗုတိ (ဣ) နိဗွာန်
နိဗ္ဗုတိ-* မနောတောသ-စိတ်ကို နှစ်သက်စေခြင်း၊ နိဗွာန-နိဗွာန်၊ အတ္ထင်္ဂမ-ချုပ်ငြိမ်းပျက်စီးခြင်း။(ဣတ္ထိလိင်) (မနောတောသေစ နိဗွာနေ-တ္ထင်္ဂမေ နိဗ္ဗုတိ တ္ထိယံ။)
နိဗ္ဗုဒ္ဓ (နဲ) လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း
နိဗ္ဗေသ (ပ) အခ, ကူလီခ
နိဘ (ပ) အတူ
နိမိတ္တ (နဲ) အကြောင်း၊ အင်္ဂါဇာတ်
နိမိတ္တ-* ကာရဏ-အကြောင်း၊ အင်္ဂဇာတ-အင်္ဂါဇာတ်၊ လဉ္ဆန-အမှတ်(တံဆိပ်)၊ (နိမိတ္တံ ကာရဏေ ဝုတ္တံ၊ အင်္ဂဇာတေစ လဉ္ဆနေ။)
နိမ္ဗ (ပ) တမာပင်
နိမ္မောက (ပ) မြွေရေလဲ
နိယတိ (ဣ) ရှေးကံကြမ္မာ
နိယမ (ပ) ဝတ်အကျင့်၊ နိယမ၊ (ဥပုသ်သီလ) (ရံခါအခိုက်အတန့်ဖြင့် ပြီးစေအပ်သော ဥပုသ်သုံးခြင်း စသော အမှုသည် "နိယမသီလ")
နိယမ-* နိစ္ဆယ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဝတ-မြဲသော အကျင့်။ (နိယမော နိစ္ဆယေ ဝတေ။)

http://www.dhammadownload.com

နိယာမက (ပ) လှေသမား(သဘော်သား)
နိယာမက-* ပေါတဝါဟ-လှေသူကြီး,လှေသမား၊ နိယန္တရိ-ရထားကို မောင်းနှင်သူ။(တိလိင်)
(နိယာမကော ပေါတဝါဟေ၊ တိလိင်္ဂေါ သော နိယန္တရိ။)
နိယုတ (နံ) သောင်း (တစ်သောင်း)
နိယုရ (ပ) လက်ကောက်
နိယျာတန (ပ) အပ်နှံခြင်း
နိယျာတန-* ရာသပွဏ-အပ်နှံခြင်း,အပ်ထားသော ဥစ္စာကို ပြန်၍ပေးခြင်း၊ ဒါန-ပေးလှူခြင်း။(ရာသပွဏော တု ဒါနမ်ပိ၊ နိယျာတန မုဒီရိတံ။)
နိယျာန (နှ) စစ်ထွက်ခြင်း
နိယျူဟ (ပ) အစေး
နိယျူဟ-* နိယျာသ-အစေး(ဝါ)ဖန်ရည်၊ သေခရ-ဦးဆောက်ပန်း၊ ဒွါရ-တံခါး၊ နာဂဒန္တက-ဆင်စွယ်ကောက်။
(နိယျာသေ သေခရေ ဒွါရေ့ နိယျူဟော နာဂဒန္တကေ။)
နိရဂ္ဃလ (ပ) နိရဂ္ဃလယ၏ အဆီးအတား မရှိသည်
နိရဂ္ဃဋ (ပ) နိရဂ္ဃဋယ၏
နိရတ္ထက (ပ) အချည်းနှီး
နိရန္တရ (တိ) ထူထပ်သည်
နိရဗ္ဗုဒ (နှ) နိရဗ္ဗုဒသင်္ချာ
နိရယ (ပ) ငရဲ
နိရယပ (ပ) ငရဲထိန်း
နိရသန (နှ) ပစ်ပယ်ခြင်း
နိရာကတိ (ကွ) ပစ်ပယ်ခြင်း
နိရာယမ (ပ) အနာကင်းသူ
နိရုတ္တိ (တိ) နိရုတ္တိကျမ်း
နိရောဓ (ပ) နိဗ္ဗာန်
နိရောဓ-* အပဝဂ္ဂ-နိဗ္ဗာန်၊ ဝိနာသ-ပျက်စီးခြင်း၊ရောဓန-ပိတ်ပင်ခြင်း။
(အပဝဂ္ဂေ ဝိနာသေ၊ နိရောဓော ရောဓနေပျထ။)
နိလယ (ပ) အိမ်
နိဝဟ (ပ) အပေါင်း
နိဝါပ (ပ) ရက်လည်ဆွမ်း
(သေလေသော့ မိဘ,စသည်ကို ရည်ညွှန်း လှူဒါန်းအပ်သော အလှူသည် "နိဝါပ" မည်၏။)
နိဝါသန (နှ) ခါးအဝတ်အထည်
နိဝုတ (တိ) ဝန်းရံအပ်သည်
နိဝေသန (နှ) အိမ်
နိသဂ္ဂ (ပ) သဘော
နိသာ (ကွ) ညဉ့်
နိသာရက (ပ) လ, လဗိမာန်
နိသာဒ (ပ) နိသာဒအသံ
နိသာနာထ (ပ) လ, လဗိမာန်
နိသာမန (နှ) ရှုခြင်း၊ နားထောင်ခြင်း
နိသာမန-* ဒဿန-ရှုခြင်း၊ သဝန-နားထောင်ခြင်း။(အထော နိသာမနံ ဝုတ္တံ၊ ဒဿနေ သဝနေပိစ။)
နိသိတ (တိ) ထက်အောင်ပြုအပ်သည်၊ သွေးအပ်သည်
နိသိထ (ပ) သန်းခေါင်
နိသူဒန (နှ) သတ်ခြင်း
နိသန (ပ) အသံ

http://www.dhammadownload.com

နိဿယဒါဒိက (ပ) နိဿယည်းဆရာ
နိဿရဏ (နှ) ဘဝမှ ထွက်မြောက်ခြင်း
နိဿရဏ-* ဘဝနိဂ္ဂမန-ဘဝမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၊ ယာန-သွားခြင်း၊ ဒွါရ-တံခါး။ (ဘဝနိဂ္ဂမနေ ယာနေ၊ ဒွါရေ နိဿရဏံ သိယာ။)
နိဿာဝ (ပ) ထမင်းရည်
နိဿေဏီ (ဣ) သစ်သားလှေကား
နိဿေသ (တိ) အလုံးစုံ
နိဟိန (တိ) ယုတ်ညံ့သည်
နိဟီနက (ပ) ယုတ်ညံ့သူ
နီ-** နီဟရဏ-ထုတ်နှင်ပစ်ခြင်း၊ အာဝရဏာဒိ-တားမြစ်ဆို့ပိတ်ခြင်း, စသည်။ (အထော နီဟရဏေ စေဝါ ဝရဏာဒေါစ နီ သိယာ။)
နီက (ပ) ချိုများသော သမင်
နီဃ (ပ) ဆင်းရဲခြင်း
နီစ (ပ) ယုတ်ညံ့သူ၊ နိမ့်သည်(ကွသည်)
နီစံ (ပ) ယုတ်ညံ့သည်၊ ငယ်သည်
နီပ (ပ) မအူ (ထိန်ပင်)၊ ကျည်းပင်
နီရ (နှ) ရေ
နီလ (ပ) အမည်း, အနက်၊ကုမုဒြာကြာညို
နီလဂီဝ (ပ) ဥဒေါင်း
နီလပီတ (ပ) ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်အဆင်း၊ (အညို,အဝါ ရောသော အဆင်း)
နီလသပ္ပ (ပ) မြွေစိမ်း
နီလိကာ (ဣ) ဆိပ်ဖလူးပင်၊ မှော်
နီလိနီ (ဣ) မဲပင်
နီလီ (ဣ) မဲပင်
နီဝါရ (ပ) ကျိတ်
နီဟာရ (ပ) ဆီးနှင်း
နီဋ (ပ-နှ) အသိုက်
နီဋဇ (ပ-နှ) ငှက်
နု- ** သံသယ-ယုံမှားတွေးတောခြင်း၊ ပဥ-အမေး။(နု သံသယေ ပဥ္ဍေ ထ)
နုတိ (ဣ) ချီးမွမ်းခြင်း
နုတ္တ (တိ) ပစ်အပ်သည်
နုနွ (တိ) ပစ်အပ်သည်
နုဟီ (ဣ) ရှားစောင်းကြီးပင်
နူတန (တိ) အသစ်၊ လက်သစ်
နူန (နိ) ဆုံးဖြတ်ခြင်း
နူန-* နိစ္ဆယ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း,သတ်မှတ်ခြင်း၊ အနုမာန-မျက်ရမ်းမှန်းဆခြင်း၊ ဝိတက္ကန-ကြံခြင်း။(နိစ္ဆယေ စာနုမာနသို့၊ သိယာ နူန ဝိတက္ကနေ။)
နူပူရ (ပ) ခြေကျင်း
နေကွမ္မ-* ပဌမဇ္ဈာန-ပဌမဈာန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရဟန်းအဖြစ်၊ ဝိမုတ္တိ-နိဗ္ဗာန်၊ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာ၊ နိဿေသကုသလ-အကြွင်း မရှိသော ကုသိုလ်။ (နေကွမ္မေ ပဌမဇ္ဈာနေ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယံ ဝိမုတ္တိယံ။ ဝိပဿနာယ နိဿေသ-ကုသလမှိစ ဒိဿတိ။)
နေဂမ-* နိဂမုဗ္ဘူတ-နိဂုံးမှဖြစ်သော ဝတ္ထု (ဝါ)နိဂုံးသူ,နိဂုံးသား၊ အာပဏျောပဇီဝိနီ-ဈေးသည်(ကုန်သည်)။ (နေဂမော နိဂမုဗ္ဘူတေ၊ တထာ ပဏျောပဇီဝိနီ။)
နေတု (တိ) အရှင်သခင်၊ အစိုးရသူ

http://www.dhammadownload.com

နေတ္တ (နာ) မျက်စိ
နေတ္တ * ဝတ္ထန္တရ-အဝတ်တစ်မျိုး (ပိုးချည် အဝတ်)၊ အကျီ-မျက်စိ။
[နေတ္တံ ဝတ္ထန္တရကျီသု။]
နေတ္တဇလ (ပ) မျက်ရည်
နေတ္တတာရာ (ဣ) မျက်နက်ဝန်း
နေတ္တိက (ပ) မြောင်းဖြင့် ရေကိုဆောင်သူ
နေတ္တိသ (ပ) သန်လျက်, ဓားလွယ်
နေတ္တိသ * ခဂ္ဂ-ထား (ဓား)လွယ်၊ ကုရ္ဂရ-ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သူ။
[ခဂ္ဂေ ကုရ္ဂရေ နေတ္တိသော။]
နေပက္က (နာ) သတိပြဋ္ဌာန်းသော ပညာ
နေပစ္ဆ (နာ) တင့်တယ်သော အသွင်အပြင်
နေမိ (ဣ) အကွပ်, တကူ
[လှည်းဘီး၏ အဆုံးသည် "နေမိ"]
နေမိန္ဓရ (ပ) နေမိန္ဓရတောင်, တောင်ရံ
နေရဥရာ (ဣ) နေရဥရာမြစ်
နေရယိက (ပ) ငရဲ, ငရဲသား
နေရု (ပ) မြင်းမိုရ်တောင်
နေသာဒ (ပ) မုဆိုး
နောနီတ (နာ) ဆီဦး
ဈာသ (ပ) ပေါင်နှံခြင်း (အပ်နှံခြင်း)
ဈုပါယာ စတူရော ဏ္ဍမေ-၌ စတု-အရ
[စာ-၁၉၄] (ဥပါယ် ၄-ပါးကြည့်)
နှာရု (ပ) အကြော
ပ * အာဒိကမ္မ-အစအမှု၊ ဘုသတ္တ-လွန်ကဲခြင်း၊ သမ္ဘဝ-အမွန်အစ၊ ဩတိဏ္ဏ-သက်ဆင်းခြင်း၊ တိတ္တိ-ရောင့်ရဲခြင်း၊ နိယောဂ-စေခိုင်းခြင်း၊ ဣသရိယ-အစိုးရခြင်း၊ ပီတိ-နှစ်သက်ခြင်း၊ ဒါန-ပေးခြင်း၊ ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်း၊ အဂ္ဂ-အမြတ်၊ သန္တိ-ငြိမ်းခြင်း၊ ဒဿန-ရှုခြင်း၊ တပ္ပရ-ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ သင်္ဂ-ကပ်ငြိခြင်း၊ ပသံသာ-ချီးမွမ်းခြင်း၊ ဂတိ-လားခြင်း၊ သုဒ္ဓိ-စင်ကြယ်ခြင်း၊ ဟိသာ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ပကာရ-အတူ၊ အန္တောဘာဝ-ထည့်သွင်းခြင်း၊ ဝိယောဂ-ကွေကွင်းခြင်း၊ အဝယဝ-အစိတ်၊ ဒိသာယောဂ-ဒိသာ-သဒ္ဒါ၏ အယှဉ်၊ ပတ္ထနာ-တောင့်တခြင်း၊ ဓိတိ အာဒိ-လုံ့လ,စသည်။
[အာဒိကမ္မေ ဘုသတ္ထေစ၊ သမ္ဘဝေါ တိဏ္ဏ တိတ္တိသု။ နိယောဂိဿရိယ ပီတိ-ဒါနပူဇာဂ္ဂသန္တိသု။ ဒဿနေ တပ္ပရေ သင်္ဂေ-ပသံသာ ဂတိ သုဒ္ဓိသု။ ဟိသာပကာရန္တောဘာဝ-ဝိယောဂါ ဝယဝေသုစ။ ပေါ'ပသဂ္ဂေါ ဒိသာ ယောဂေ၊ ပတ္ထနာဓိတိအာဒိသု။]
ပံသု (ပ) မြူမှုန်
ပကဋ္ဌ (တိ) မြတ်သည်
ပကတိ (ဣ) မာယာ, သဘောတရား တိုင်းသူ, ပြည်သား
ပကတိ * အမစ္စာဒိ-အမတ်, အစရှိသော ပြည်၏ဖွယ်ရာ ပကတေ့ (၇)ပါး၊ သဘာဝ-သဘော၊ ယောနိ-ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၊ သတ္တာဒီသာမျဝတ္ထာ-သတ္တ,စသော ဂုဏ်သုံးပါးတို့၏ တူညီမျှသော အခိုက်အတန့်သဘော၊ ပစ္စယာပဋမ-ဝိဘတ်, ပစ္စည်းမှ ရှေးဦးစွာ တည်ထားအပ်သော လိင်,ဓာတ်။

http://www.dhammadownload.com

(အမစ္စာဒေါ် သဘာဝေစ၊ ယောနိယံ ပကတိရိတာ။ သတ္တာဒီ သာမျဝတ္ထာ ယံ၊ ပစ္စယာ ပဌမေပိစ။)

ပကာရ (ပ) အတူ၊ အပြား

ပကာရ-* တုလျ-အတူ၊ ဘေဒ-အပြား။ (ပကာရော တုလျဘေဒေစ။)

ပကာသ (ပ) အလင်း

ပကာသ-* (သုံးလိုင် ပကာသ-သည်) ပါကဋ-ထင်ရှားသည်၊ (ပုလ္လိင် ပကာသ-သည်) အာလောက-အရောင်, အလင်း။ (ပကာသော ပါကဋေ တိသု၊အာလောကသို့ ပုမေ မတော)

ပကိရိယ (ပ) ကလိန်ပင်

ပကောဋိ (ကွ) တစ်ကုဋေ

ပကောဋ္ဌ(ပ) တတောင်ဆစ်အဆုံး၊ လက်ကောက်ဝတ်

ပက္က (နာ) မှည့်သည်

ပက္က-* (နုပုံလိင် ပက္ကာသည်) ဖလ-မှည့်သော အသီး၊ (လိင်သုံးပါး ပက္က-သည် နာသုမ္မုခ-ပျက်စီးခါနီးသော အရာဝတ္ထု၊ ပရိဏတ-ရင့်ရော်ပြီး ကျက်ပြီးသော အရာ။ (ပက္ကံ ဖလမိ တံ နာသုမ္မုခေ ပရိဏတေ တိသု။)

ပက္ကမ (ပ) ရှေးဦးစွာ အားထုတ်ခြင်း

ပက္ခ (ပ) တစ်ပက္ခ၊ ဆွဲ့သူ၊ မြားရွက်၊ ငှက်တောင်

ပက္ခ-* ကာလ-လဆန်းပက္ခ,လဆုတ်ပက္ခ ကာလ၊ ဗလ-စစ်သည်၊ သာဓု-ပြီး စေအပ်သည်၊ သခီ-မိတ်ဆွေခင်ပွန်း၊ ဝါဇ-မြားလွှ (မြားရွက်)၊ ပဂုံလ-ဆွဲ့သူ (မထနိုင်သူ)။(ပက္ခော ကာလေ ဗလေ သာဓွေ၊ သခီ ဝါဇေသု ပဂုံလေ

ပက္ခိန္ဒကာ (ကွ) ဝမ်းသွေးသွန်သော အနာ

ပက္ခပါသ (ပ) ခေါင်ချုပ်, ခေါင်အုပ်

ပက္ခဝိဠာလ (ပ) နှူးပျံ့

ပက္ခိဝိဠာလ (ပ) ခင်ပုပ်ကြီး၊ လင်ကောင်ပိုး

ပက္ခီ (ပ) ငှက်

ပခုမ (နာ) မျက်တောင်မွေး

ပဂဇ္ဇ (ပ) ပဋိဘာန်ဉာဏ် (တခ်ဏုပ္ပတ္တိဉာဏ်ရှိသူ)

ပဂုဏ (တိ) ဖြောင့်သည်

ပဂေ (နိ) နံနက်စောစော

ပဂ္ဂဟ (ပ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ

ပဃဏ (ပ) ခွေးကတက်

ပဃာဏ-နာ (ပ) ခွေးကတက်

ပင် (ပ) ညွှန်၊ ရွှံ့

ပင်- * ပါပ-မကောင်းမှု၊ ကဒ္ဒမ-ညွှန်။ (ပင်ဂီ ပါပေစ ကဒ္ဒမေ။)

ပင်္ကေရုဟ (နာ) ကြာ

ပင်္ကု (ပ) ဆွဲ့သောသူ

ပင်္ကုဠ (ပ) ဆွဲ့သောသူ

ပစလာယိကာ (ကွ) ငိုက်မျဉ်းခြင်း

ပစာ (ကွ) ကျက်ခြင်း

ပစုရ (တိ) များသည်

ပစ္စက္ခ (တိ) မျက်မှောက် (ကွန်ဖြေငါးပါးတို့ဖြင့် ယူအပ်သော အာရုံသည် "ပစ္စက္ခ" မည်၏။)

ပစ္စက္ခာန (နာ) ပစ်ပယ်ခြင်း

ပစ္စဏ္ဍ (တိ) အသစ်

ပစ္စတ္ထိက (ပ) ရန်သူ

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စနီက (ပ) ရန်သူ
ပစ္စန္တ (ပ) ပစ္စန္တအရပ်
ပစ္စယ (ပ) အကြောင်း
ပစ္စယ-* ဏာဒိ-ဏ,စသော် ပစ္စည်း၊ သဒ္ဒါ-ယုံကြည်ခြင်း၊ စီဝရာဒိ-သင်္ကန်း, စသော ပစ္စည်း၊ ဟေတု-အကြောင်း အာဓာရ-တည်ရာ။ (ဏာဒေါ သဒ္ဒါ စီဝရာဒိ-ဟေတွာ ဓာရေသု ပစ္စယော။)
ပစ္စရီ (ကွ) ဖောင်
ပစ္စာဒေသ (ပ) ပစ်ပယ်ခြင်း
ပစ္စာမိတ္တ (ပ) ရန်သူ
ပစ္စူသ (ပ) မိုးသောက်,မိုးလင်း
ပစ္စူဟ (ပ) အန္ဓရာယ်
ပစ္ဆာ- * ပတိစ်-အနောက်အရပ်၊ စရိမ-နောက်အဖို့,အဆုံးစွန်။ (ပတိစ် စရိမေ ပစ္ဆာ။)
ပစ္ဆာတာပ (ပ) နောင်တပူပန်ခြင်း
ပစ္ဆာဘန္ဒ (ပ) ပဲ့စင်
ပစ္ဆိ (ကွ) တောင်း, ခြင်း, ပလုံး
ပစ္ဆိမ (တိ) အနောက်အရပ်၊ အဆုံး
ပစ္ဆိမကတ္တိက (ပ) တန်ဆောင်မုန်းလ
ပဇာ (ကွ) သတ္တဝါ
ပဇာ-* သတ္တ-သတ္တဝါ၊ အတြဇ-သား။ (သတ္တော တု အတြဇေ ပဇာ။)
ပဇာပတိ (ပ) မြဟ္မာ၊ မာရ်နတ်
ပဇာပတိ-* (ကွတ္ထိလိင် ပဇာပတိ-သည်) ဒါရ-မယား။ (ပုလ္လိင် ပဇာပတိ-သည် မြဟ္မာ-မြဟ္မာ၊မာရ-မာရ်နတ်၊ သုရ-ပဇာပတိနတ်မင်း။(ထိယံ ပဇာပတိ ဒါရေ၊ မြဟ္မေ မာရေ ဘုရေ ပုမေ။)
ပဇာပတီ (ကွ) မယား
ပဇ္ဇ (တိ) ခြေဆေးရေ၊ ခြေနယ်ဆီ
ပဇ္ဇ-* (နပုံလိင် ပဇ္ဇ-သည်) သိလောက-ဂါထာ၊ (ကွတ္ထိလိင် ပဇ္ဇာ-သည်) အဒ္ဓ-လမ်းခရီး၊ (သုံးလိင် ပဇ္ဇ-သည်) ပါဒဟိတ-ခြေနယ်ဆီ,စသည်။ (ပဇ္ဇံ သိလောကေ ပဇ္ဇာ ဒွေ၊ ပဇ္ဇေ ပါဒဟိတေ တိသု။)
ပဇ္ဇာ (ကွ) ခရီး
ပဇ္ဇုန္န (ပ) မိုးတိမ်
ပဇ္ဇောတ (ပ) ဆီမီး
ပဉ္စကာရ (ပ) အတတ်သည်ငါးမျိုး (တစ္ဆက-လက်သမား၊ တန္တဝါယ-ရက်ကန်းသည်၊ ရဇက-ခဝါသည်၊နဟာပိတ-ဆတ္တာသည်၊ စမ္မကာရ-ဖိနပ်ချုပ်သမား။၅၀၅)
ပဉ္စ ဂေါရသာ (ပ) ဂေါရသငါးမျိုး (ဒဓိ-နို့ရည်၊ဒမိ-ဒိန်(နို့ချဉ်)၊ ဃတ-ထောပတ်၊တက္ကာ-ရက်တက်၊ နောနီတ-ဆီဦး။ ၅၀၁)
ပဉ္စ သဟဓမ္မိက (ပ) သီတင်းသုံးဖော်ငါးဦး (ရဟန်ယောကျ်ား၊သာမဏေ၊ သိက္ခမာန်၊ ရဟန်းမိန်းမ၊ သာမဏေရီ။)
ပဉ္စဝီတတူရိယ (ပ) တူရိယာငါးမျိုး (အာတတစည်၊ ဝိတတစည်၊ အာတတဝိတတစည်၊ ဃနစည်၊သုသိရစည်
ပဉ္စဒသီ (ကွ) တစ်ဆယ့်ငါးရက်နေ့
ပဉ္စမ (ပ) ဥဩသံနှင့်တူသောပဉ္စမအသံ
ပဉ္စမဟာနဒီ (ကွ) မြစ်ကြီးငါးပါး

http://www.dhammadownload.com

(ဂဂိါမြစ်၊ အစိရဝတီမြစ်၊ ယမုနာမြစ် သရဘူမြစ်၊ မဟီမြစ်။ ၆၈၂-)

ပဥ္စမဟာ ပရိစ္စာဂ (ပ) စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး (မြတ်သောဥစ္စာ၊ သားသမီး၊ မယား၊ တိုင်းပြည်၊ လက်ခြေ,စသော အဂါ ကြီးငယ်။ ၄၂၁-)

ပဥ္စ လောဏ (နာ) ဆားငါးမျိုး (သာမုဒ္ဒ-သမုဒ္ဒရာရေမှဖြစ်သောဆား သိန္ဓဝ-သိန္ဓောဆား၊ ကာဠလောဏ-ဆားပုပ်၊ ဥဗ္ဘိဒ-တွင်းထွက်ဆား၊ ဗိဋက-ချက်ဆား။ ၄၆၁-)

ပဥ္စသိခ (ပ) ပဥ္စသိခ်နတ်

ပဥ္စာလ (ပ) ပဥ္စာလတိုင်း

ပဥ္စာလိကာ (ဣ) ယမင်းရုပ် (အဝတ်ဆင်စွယ်,စသည်ဖြင့် ပြုလုပ် အပ်သော အရုပ်သည် "ပဥ္စာလိကာ" မည်၏။)

ပဥ္စေတေ ပဘေဒါ လဝဏဿ -အရ-* (ဆား (၅)မျိုး -ရှု)

ပဥ္စေတေ သဟဓမ္မိကာ- အရ -** (သီတင်းသုံးဖော်(၅)ပါး -ရှု)

ပည (ပ) ပညာရှိ

ပညတ္တိ (ဣ) ပညတ်

ပညတ္တိ-* ဝေါဟာရ-ပညတ်၊ ဌပန-နေရာ, စသည်ကို ခင်းခြင်း၊ ပကာသန-ထင်ရှားပြခြင်း။ (ဣတ္တိလိင်) (ဝေါဟာရသို့ဥ ဌပနေ၊ ပညတ္တိတ္တိ ပကာသနေ။)

ပညာ (ဣ) ဉာဏ်, ပညာ

ပညာဏ (နာ) ဉာဏ်, ပညာ

ပညာဏ-* အက်-အမှတ်၊ ဗုဒ္ဓိ-သိခြင်း။ (ပညာဏံ တွက် ဗုဒ္ဓိသု။)

ပညာတ (တိ) ထင်ရှားသူ

ပဥ (တိ) အမေး

ပဥိပဏ္ဍိ (ဣ) ပြိဿပြဏီ

ပဋ (ပ-နာ) အဝတ်,အထည်

ပဋစ္စရ (နာ) အဝတ်ဆွေး (အဝတ်ဟောင်း, အဝတ်ဆွေးသည် "ပဋစ္စရ" မည်၏။)

ပဋလ (နာ) အမိုး

ပဋလ-* သမူဟ-အပေါင်း၊ နေတ္တရောဂ-မျက်စိနာ(တိမ်သလဝ)၊ ဆဒိ-အမိုး။ (သမူဟေ ပဋလံ နေတ္တ-ရောဂေ ဝုတ္တံ ဆဒိမှိစ။)

ပဋလိကာ (ဣ) ပန်းပြောက်ခြယ်အခင်း (ပန်းပြောက်ခြယ် သားမွေးအခင်း သည် "ပဋလိကာ" မည်၏။)

ပဋဟ (ပ) ဖားစည်

ပဋာကာ (ဣ) အလံ, တံခွန်

ပဋိကာ (ဣ) အဖြူထည်သက်သက် သားမွေးအခင်း

ပဋိဣမန (နာ) ဆွမ်းစားဇရပ်

ပဋိဂ္ဂဟ (ပ) ထွေးခံ

ပဋိဂ္ဂဟ-* ဂဟဏ-ခံယူခြင်း၊ ဘာဇနန္တရ-ထွေးခံ။ (ပဋိဂ္ဂဟော တု ဂဟဏေ၊ ကထိတော ဘာဇနန္တရေ။)

ပဋိဃ (ပ-နာ) အမျက်, ဒေါသ

ပဋိဃ-* ဒေါသ-ဒေါသ၊ ဃာတ-သတ်ပုတ် ညှဉ်းဆဲခြင်း။ (ဒေါသေ ဃာတေစ ပဋိဃော။)

http://www.dhammadownload.com

ပဋိယောသ (ပ) ပဲ့တင်သံ
ပဋိဌာဒနီယ (နာ) အသားရည်
ပဋိနိမိ (ပ) ဆင်းတု
ပဋိပက္ခ (ပ) ရန်သူ
ပဋိပတ္တိ-* သီလာဒိ-သီလ,စသည်၊ ဗောဓ-သိခြင်း၊ ပတ္တိ-ရခြင်း,ရောက်ခြင်း၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း။ (ကျတ္တိလိင်) (သီလာဒေါ ပဋိပတ္တိ ဇ္ဈာ၊ ဗောဓေ ပတ္တိ ပဝတ္တိသု။)
ပဋိပထ (ပ) ခရီးရင်ဆိုင်
ပဋိပန္န (တိ) သိအပ်သည်
ပဋိပါဋိ (ကျ) အစဉ်
ပဋိပါဒ (ပ) ညောင်စောင်းခြေ
ပဋိပါဒန (နာ) သိခြင်း၊ ပေးခြင်း
ပဋိပါဒန-* ဗောဓန-သိခြင်း၊ ပဒါန-ပေးခြင်း။ (ဗောဓနေစ ပဒါနေစ၊ ဝိညေယျံ ပဋိပါဒနံ။)
ပဋိဗိမ္ဗ (နာ) ဆင်းတု
ပဋိဘယ (နာ) ကြောက်ဖွယ်ဝတ္ထု
ပဋိဘယ- * (နပုံလိင် ပဋိဘယ-သည်) ဘယ-ကြောက်ခြင်း၊ (လိင်သုံးပါး ပဋိဘယ-သည်) ဘယံကရ-ဘေးကို ပြုတတ်သော ဘယာနကဝတ္ထု။ (ဘယေ ပဋိဘယံ ဝုတ္တံ၊ တိလိင်် တံ ဘယံကရေ။)
ပဋိဘာဂ (တိ) အတူ
ပဋိဘာဝ-* သမ-အတူ၊ အရိ-ရန်သူ။ (ပဋိဘာဂေါ သမာရိသု။)
ပဋိဘာန (နာ) ဉာဏ်, ပညာ
ပဋိဘာန-* ပညာ-ပညာ၊ ဥပဋ္ဌိတဂိရာ-အရာအားလျော်စွာ ရုတ်တရက် ဉာဏ်အား ထင်ပေါ်လာသော စကား။ (ပဋိဘာနံ တု ပညာယ၊ ဥပဋ္ဌိတ ဂိရာယစ။)
ပဋိဘာယုတ္တ (တိ) ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိသူ (တခ်ဏ့ပုတ္တိဉာဏ်ရှိသူ)
ပဋိဘူ (ပ) ခိုင်ခံသူ (အာမခံသူ)
ပဋိမဂ္ဂ (ပ) ခရီးရင်ဆိုင်
ပဋိမာ (ကျ) ဆင်းတု
ပဋိမုတ္တ (ပ) မြမြံစွာ ဝတ်ဆင်အပ်ပြီးသော စစ်ဝတ်,ချုပ်ဝတ်
ပဋိရဝ (တိ) ပဲ့တင်သံ
ပဋိဝါကျ (နာ) အဖြေ
ပဋိဝိသ (ပ) အဖို့,အစု
ပဋိသဝ (ပ) ဝန်ခံခြင်း
ပဋိဟာရ (ပ) တံခါး၊ တံခါးစောင့်
ပဏ္ဍု (တိ) လိမ္မာသူ
ပဏ္ဍု-* ဒက္ခ-မပျင်းမရိသူ၊ တိခိဏ-ထက်မြက်သည်၊ ဗျတ္တ-လိမ္မာသူ၊ ရောဂမုတ္တ-အနာကင်းသူ၊ (လိင်သုံးပါး) (ဒက္ခေစ တိခိဏေ ဗျတ္တေ၊ ရောဂမုတ္တေ ပဏ္ဍုတ္တိသု။)
ပဏ္ဍေလ (ပ) သင်္ဘောဝုံလုံ
ပဏ္ဍိ (ကျ) ကြပိုင်ပင် (တောက်ရပ်ပင်)
ပဏ္ဍမ (တိ) အစ,အဦး
ပဏ္ဍမ-* အာဒိ-အစရှေးဦး၊ ပဓာန-ပြဋ္ဌာန်းသည်။ (အာဒေါ ပဓာနေ ပဏ္ဍမံ၊ ပမုခဋ္ဌ တိလိင်ိကံ။)
ပဋ္ဌာန (နာ) စစ်ထွက်ခြင်း
ပဋ္ဌာန -* ဂတိ-လားခြင်း၊ ဟေတု-

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်း။(ပဌာနံ ဂတိ ဟေတုသု)
ပဏ (ပ) လောင်းကြေး
ပဏ-* ဝေတန-ရိက္ခာလစာ၊ မူလ-အရင်း အနှီး အတိုးဥစ္စာ၊ ဝေါဟာရ-ကုန် သွယ်ခြင်း၊ ဓန-ဥစ္စာ။ (ပဏော ဝေတနမူလေသု၊ ဝေါဟာရေစ ဓနေ မတော။)
ပဏက (ပ) ရေညှိ
ပဏယ (တိ) ယုံကြည် ကျွမ်းဝင်ခြင်း
ပဏယ-* ဝိဿာသ-ယုံကြည်ကျွမ်းဝင်ခြင်း ယာစနာ-တောင်းခြင်း၊ပေမ-ချစ်ခြင်း (ဝိဿာသေ ယာစနာယဥ္စ၊ ပေမေစ ပဏယော မတာ။)
ပဏဝ (ပ) ထက်စည်
ပဏာလိ (ဣ) ရေမြောင်း (ရေထွက်ရာ လမ်းကြောင်းသည် "ပဏာလိ"မည်၏
ပဏိဓာန (နှ) ဆုတောင်းခြင်း တောင့်တခြင်း
ပဏိဓိ (ပ) ဆုတောင်းခြင်း,တောင့်တခြင်း
ပဏိယျ-ယ (နှ) ရောင်းကုန်
ပဏီတ (နှ) နိဗ္ဗာန်၊ မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်
ပဏီတ-* မဓုရ-သာယာအပ်သည်၊ ဥတ္တမ -မြတ်သည်၊ ဝိဟိတ-စီရင်အပ်သည်၊ (လိင်သုံးပါး) (ပဏီတော တီသု မဓုရေ၊ ဥတ္တမေ ဝိဟိတေ ပျထ။)
ပဏ္ဍက (ပ) နပုံးပဏ္ဍုက်
ပဏ္ဍာရ (တိ) အဖြူ၊ ပဏ္ဍရဆင်မျိုး
ပဏ္ဍဝ (ပ) ပဏ္ဍဝတောင်
ပဏ္ဍိတ (ပ) မညာရှိ
ပဏ္ဍု (ပ) အဖြူ,အဝါရောသော အဆင်း၊ ဖျော့တော့သောအဆင်း၊ ပဏ္ဍုတိုင်း
ပဏ္ဍုကမ္ပလ (ပ) ပဏ္ဍုကမ္ပလာ၊ သိကြားမင်း ထိုင်နေရာ ကျောက်ဖြာ
ပဏ္ဍ (နှ) သစ်ရွက်
ပဏ္ဍရံသီ (ဣ) တစ်ဆယ့်ငါးရက်နေ့
ပဏ္ဍာကာရ (ပ) လက်ဆောင်၊ တံစိုး
ပဏျဝိက္ကယသာလာ (ဣ) ဈေးရုံ
ပဏျဝိထိကာ (ဣ) ဈေးရုံ
ပဏှိ (ပ) ဖနှောင့်
ပတင် (ပ) ငှက်၊ နှံ (ပိုးဖလံ)
ပတတ္တ (တိ) အတောင်
ပတန္တ (ပ) ငှက်
ပတာကာ (ဣ) အလံ,တံခွန်
ပတာနနီ (ဣ) စည်ပင်သောနွယ်
ပတာပ (ပ) ပဘုသတ္တိ (ဖိစီးနှိပ်ကွပ် ဒဏ်တပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးသည်လည်းကောင်း၊ ဥစ္စာအင်အား ကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးသည်လည်း ကောင်း "ပတာပ" မည်၏။)
ပတာပန (ဣ) အဝီစိငရဲ
ပတိ (ပ) လင်၊ အစိုးရသူ
ပတိ-* ပဋိဒါန-အစားပေးခြင်း၊ နိသေဓ-မြစ်ခြင်း၊ ဝါမ-ဆန့်ကျင်ဘက်အပြန် အာဒါန-ယူခြင်း၊ နိဝတ္တိ-ဆုတ်နစ်ခြင်း၊ သာဒိသျ-တူသည်၏အဖြစ်၊ ပတိနိဓိ -အတုပြုခြင်း၊ အာဘိမုချ-ရှေးရှု သည်၏အဖြစ်၊ ဂတိ-လားခြင်း၊ ပတိ ဗောဓ-ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၊ ပတိဂတ-ရှေးရှုဖြစ်ခြင်း၊ ပုနကြိယာ-တစ်ဖန်

http://www.dhammadownload.com

ပြုခြင်း၊ သမ္ဘာဝန-ချီးမြှင့်ခြင်း၊ ပဋိစ္စတ္တ-ပဋိစ္စသဒ္ဒါ၏အနက်၊ လက္ခဏာဒိက-လက္ခဏာအနက်,စသည်။ (ပဋိဒါန နိသေဓေသု၊ ဝါမာဒါန နိဝတ္တိသု။ သာဒိသျေ ပတိနိဓိမှိ၊ အာဘိမုချ ဂတိသုစ။ ပတိဗောဓေ ပတိဂတေ၊ တထာ ပုနကြိယာစ။ သမ္ဘာဝနေ ပဋိစ္စတ္တေ၊ ပတိတိ လက္ခဏာဒိကေ။)

ပတိကိဋ္ဌ (တိ) ယုတ်ညံ့သည်၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သည်

ပတိကူလ (နာ) အပြန် (ဆန့်ကျင်ဘက်)

ပတိကြိယာ (ဣ) ဆေးကုခြင်း

ပတိညာ (ဣ) ဝန်ခံခြင်း

ပတိဌာ (ဣ) မှီရာ၊ တည်ရာ

ပတိဌာ-* နိဿယ-မှီရာ၊ ဌာန-တည်ရာ။ (ပတိဌာ နိဿယေ ဌာနေ။)

ပတိဒါန (နာ) အစားပေးခြင်း

ပတိဗွတာ (ဣ) သူတော်ကောင်းမ

ပတိဘာဂ (ပ) အတူ၊ ရန်သူ

ပတိမွရာ (ဣ) မိမိအလိုအတိုင်း လက်ထပ်သော မိန်းမ

ပတိမုက္က (ပ)မြဲမြံစွာဝတ်ဆင်အပ်ပြီးသော စစ်ဝတ်, ချပ်ဝတ်

ပတိရူပံ (နိ) ဝန်ခံခြင်း

ပတိရူပ (နာ) လျောက်ပတ်သည်

ပတိသုညာ (ဣ) မုဆိုးမ

ပတိဿယ (ပ) အိမ်

ပတိစိ (ဣ) အနောက်အရပ်

ပတိတ (တိ) ထင်ရှားသူ

ပတိတ-* ချာတ-ထင်ရှားသည်၊ဟင္ဒ-ရွှင်ပျသည်၊ ဝိညာတ-သိအပ်သည်၊ (ဝါစွလိင်သို့လိုက်သော လိင်ရှိ၏။) (ချာတေ တု ဟဋ္ဌေ ဝိညာတေ၊ ပတိတံ ဝါစွလိဂိကံ။)

ပတိရ (နာ) ကမ်း

ပတိဟာရ (ပ) တံခါး၊ တံခါးစောင့်

ပတိဟာရ-* ပစ္စာဟာရ-တစ်ဖန်ဆောင်ခြင်း၊ ဒွါရ-တံခါး၊ ဒွါရပါလက-တံခါးစောင့်။ (ပစ္စာဟာရေ ပတိဟာရော၊ ဒွါရေစ ဒွါရပါလကေ။)

ပတောဒ (ပ) နှင်တံ၊ တပြာ

ပတ္တ (ပ) သပိတ်၊ ခွက်၊ အိုးခွက်၊ သစ်ရွက်၊ အရွက်၊ ငှက်တောင်၊ ရအပ်သည်။

ပတ္တ-* (နပုံလိင် ပတ္တ-သည်) ပက္ခ-ငှက်တောင်၊ ဒလ-သစ်ရွက်၊ (ပုလ္လိင်-ပတ္တသည်)ဘာဇန-ခွက်၊ (လိင်သုံးပါး ပတ္တ-သည်) ဂတ-ရောက်အပ်သော ဝတ္တု,ရောက်တတ်သူ။ (ပတ္တံ ပက္ခေ ဒလေ ပတ္တော၊ ဘာဇနေ သော ဂတေ တိသု။)

ပတ္တဂ် (နာ) စန္ဒကူးနီ

ပတ္တဗ္ဗ (တိ) ရောက်ထိုက်သည်

ပတ္တယာန (ပ) ငှက်

ပတ္တာနိက (နာ) လက်နက်နှင့်တကွသော စစ်သားလေးယောက်

ပတ္တိ (ပ) မြား

ပတ္ထိ-* ပါပန-ရောက်ခြင်း၊ ပဒါတိ-ခြေသည်သူရဲ၊ ဂမန-သွားခြင်း၊ (ဣတ္ထိ

http://www.dhammadownload.com

လိင်) (ပါပနေစ ပဒါတိသ္မိ၊ ဂမနေ ပတ္တိ နာရိယံ။)

ပတ္တိ (ပ) ခြေသည်သူရဲ

ပတ္တီ -* သရ-မြား၊ ပက္ခီ-ငှက်။ (ပတ္တီ တု သရပက္ခီသု။)

ပတ္တုဏ္ဏ (နာ) ဖွပ်လျှော်ပြီးသော ပိုးချည်အဝတ်

ပတ္ထ (ပ) တစ်စလယ်၊ လေးကုဋ်

ပတ္ထ -* မာန-စလယ်ခြင်တောင်း၊ သာန-တောင်ထိပ်အပြင်။ (ပတ္ထော တု မာနသာနသု။)

ပတ္ထနာ (ကြ) ဆုတောင်းခြင်း၊ တောင့်တခြင်း

ပတ္ထမာန (နာ) အချင့်

ပတ္ထာဝ (ပ) အခွင့်ရောက်ခြင်း

ပတ္ထာန (နာ) စစ်ထွက်ခြင်း

ပတ္ထိဝ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)

ပထ (ပ) ခရီး၊ ထုတ်ချင်းပေါက်သောခရိန်

ပထဒွိ (ကြ) ထုတ်ချင်းပေါက်သောခရိန်

ပထဝီ (ကြ) မြေ

ပထာဝီ (ပ) ခရိန်သွား

ပထိက (ပ) ခရိန်သွား

ပထိတ (တိ) ထင်ရှားသူ

ပဒ (နာ) နိဗ္ဗာန်၊ အကြောင်း၊ ခြေ

ပဒ -* ဌာန-တည်ရာ၊ ပရိတ္တာဏ-အရံအတား၊ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗာန်၊ ကာရဏ-အကြောင်း၊ သဒ္ဒ-ပုဒ်သဒ္ဒါ၊ ဝတ္ထု-အထည်ခြင်၊ ကောဋ္ဌာသ-ဖုဖို့အစု၊ ပါဒ-ခြေ၊ တလ္လဋ္ဌန-ခြေရာ။ (ပဒံ ဌာနေ ပရိတ္တာဏော၊ နိဗ္ဗာနမ္ပိ ကာရဏော။ သဒ္ဒေ ဝတ္ထုမ္ပိ ကောဋ္ဌာသေ၊ ပါဒေ တလ္လဋ္ဌနေ မတံ။)

ပဒဂ (ပ) ခြေသည်သူရဲ၊ ခြေလျင်စစ်တပ်

ပဒဋ္ဌာန (နာ) ပဒဋ္ဌာန်၊ အလွန်နီးသော အကြောင်း

ပဒရ (ပ) ပျဉ်ချပ်၊ လှိုင်းတံပိုး

ပဒရ-* ဖလက-ပျဉ်ချပ်၊ ဘင်္ဂ-လှိုင်းတံပိုး။ ပဝုဒ္ဓဒရိ-ချောက်ကြီး။ (ပဒရော ဖလကေ ဘင်္ဂေ၊ ပဝုဒ္ဓဒရိယမ္ပိစ)

ပဒဝီ (ကြ) ခရိန်

ပဒါတိ (ပ) ခြေသည်သူရဲ၊ ခြေလျင်စစ်တပ်

ပဒိက (ပ) ခြေသည်သူရဲ၊ ခြေလျင်စစ်တပ်

ပဒိပ (ပ) ဆီမီး

ပဒိပေယျ (နာ) မီးထွန်းရန်ဆီ၊ ဆီမီးခွက်

ပဒုမ (ပ-နာ) ပဒုမသစ်ပင်၊ ကြာ

ပဒုမ-* သဏ္ဍာဘေဒ-ပဒုမအရေတွက်သစ်ပင်၊ နရကဘေဒ-ပဒုမငရဲ၊ ဝါရိဇ-ကြာ။ (သဏ္ဍာနရက ဘေဒေသု၊ ပဒုမံ ဝါရိဇေ ပျထ။)

ပဒုမရာဂ (ပ) ပတ္တမြား၊ ကျောက်နီ

ပဒေသ (ပ) လက်ညှိုးထွာ

ပဒေသန (နာ) ပေးကမ်းစွန့်ကြခြင်း

ပဒေါသ (ပ) ညဉီး

ပဒေါသ-* ပဒုဿန-ပြစ်မှားခြင်း၊ သံဝရီမုခ-ညဉီး။ (ပဒုဿနေ ပဒေါသောစ၊ ကထိတော သံဝရီမုခေ။)

ပဒ္ဓတိ (ကြ) ခရိန်

ပဓာန (နာ) မာယာ၊ အားထုတ်ခြင်း၊ လုံ့လ၊ အမတ်ချုပ်၊ မြတ်သည့်ပြဋ္ဌာန်းသည်

http://www.dhammadownload.com

ပဓာန-* မဟာမတ္တ-အမတ်ကြီး၊ ပကတိ-ပကတိ၊ အဂ္ဂ-အမြတ်၊ ဓိတိ-လုံ့လ။ (ပဓာနံ တု မဟာမတ္တေ၊ ပကတျဂ္ဂ ဓိတိသုစ။)

ပန -** ဝိသေသ-အထူး၊ ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ။(အထော ပန ဝိသေသ သ္မိံ၊ တထေဝ ပဒပူရဏေ။)

ပနသ (ပ) ပိန္နဲပင်

ပန္တိ (ပ) အဆုံး

ပန္တီ (ကျ) အစဉ်အတန်း

ပန္ထ (ပ) ခရီး

ပန္နဲ (တိ) ရွေ့လျောသည်

ပန္နဂ (ပ) မြွေ

ပန္နရသီ (ကျ) တစ်ဆယ့်ငါးရက်နေ့

ပပဉ္စ (ပ) အကျယ်ချဲ့ခြင်း

ပပဒ (ပ) ခြေဖျား

ပပါ (ကျ) ရေအိုးစဉ်

ပပါတ (ပ) ကမ်းပါးပြတ်

ပပိတာမဟ (ပ) အဘေး

ပပုတ္တ (ပ) မြေး

ပပုန္နာဋ (ပ) ဒန့်ကျဲပင်

ပပ္ပ (နှ) အဆစ်

ပပ္ပ- * တိထိဘေဒ-အဌမိ,အမာဝါသိ, စသော နေ့ထူး,ရက်ထူး၊ သာခါဒိဖဋ္ဌ-သစ်ခက်,စသည်တို့၏ အဆစ်အဖု။ (တိထိဘေဒေစ သာခါဒိဖဋ္ဌမှိ ပပ္ပ မုစ္စတေ။)

ပပ္ပဋိတ (ပ) ရဟန်း

ပပ္ပတ (ပ) တောင်

ပဘင်္ကရ (ပ) နေ

ပဘဝ (နှ) အကြောင်း

ပဘဝ-* ဇာတိဟေတု-ပေါက်ဖွားဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်း၊ ဌာနေစာဒျုပလဒ္ဓိ-အဦးအစ သိရှုဖြစ်သော အမွန်အစ ဖြစ်ရာဌာန။ (ပဘဝေါ ဇာတိဟေတုမှိ၊ ဌာနေစာဒျုပလဒ္ဓိယံ။)

ပဘာ (ကျ) အရောင်

ပဘာတ (နှ) မိုးသောက်၊ မိုးလင်း

ပဘာဝ (ပ) ပဘုသတ္တိ (အဓိပ္ပါယ် ပတာပ-နှင့် တူ၏။)

ပဘိန္နု (ပ) မုန်ယစ်ဆင်

ပဘု (တိ) အစိုးရသူ

ပမတ္တဗန္ဓု (ပ) မာရ်နတ်

ပမဒဝန (နှ) နန်းတွင်းသူတို့, ဥယျာဉ်

ပမဒါ (ကျ) မိန်းမ

ပမာ (ကျ) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

ပမာဏ-* ဟေတု-အကြောင်း၊ သတ္ထုကျမ်းဂန်၊ မာန-ချင့်,ချိန် တိုင်းတာခြင်း၊ သစ္စဝါဒိ-မှန်သောစကားကို ဆိုတတ်သူ၊ ပမာတရိ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို ပြုတတ်သူ၊ နိစ္စ-မြဲသည်၊ မရိယာဒ-အပိုင်းအခြား။ (ပမာဏံ ဟေတုသတ္ထေသု၊ မာနေစ သစ္စဝါဒိနိ။ ပမာတရိစ နိစ္စမှိ၊ မရိယာဒါယ မုစ္စတေ။)

ပမာဒ (ပ) မေ့လျော့ခြင်း (သတိလွတ်ခြင်း, မေ့လျော့ခြင်း သည် "ပမာဒ" မည်၏။)

ပမိတိ (ကျ) နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

ပမုခ (နှ) အိမ်ဦး၊ ဆင်ဝင်၊ မြတ်သည်,

http://www.dhammadownload.com

ပြဌာန်းသည်

ပမုခ-* အာဒိ-အစရှေးဦး၊ ပဓာန-ပြဌာန်းသည်။(တိလိင်) (အာဒေါ ပဓာနေ ပဌမံ၊ ပမုခဉ္စ တိလိင်္ဂိကံ။)

ပမုဒ (ပ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း

ပမုဒိတ (တိ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်

ပမောဒ (ပ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း

ပမွက (ပ) မျောက်လှောင်

ပမွဒ္ဓက (ဗ) မျောက်လှောင်

ပမှ (နာ) မျက်တောင်မွေး

ပယ (နာ) နို့ရည်၊ ရေ

ပယ- * ခီရ-နို့ရည်၊ ဇလ-ရေ။ (ခီရမှိ တု ဇလေ ပယော။)

ပယတ (တိ) အကျင့်ဖြူစင်သူ

ပယောဇန (နာ) တိုက်တွန်းခြင်း

ပယောဇန-* နိယောဇန-တိုက်တွန်းခြင်း၊ ကာရိယ-အကျိုး။(အထော နိယောဇနေ ဝုတ္တံ၊ ကာရိယေပိ ပယောဇနံ)

ပယောဓရ (ပ) သားမြတ်၊ မိုးတိမ်

ပယောဓရ-* ကုစ-မိန်းမနို့၊ အဒ္ဒ-မိုးတိမ်၊ (ကုစေ တွဒ္ဒေ ပယောဓရော။)

ပယျက (ပ) အဘေး

ပရ (နာ) နိဗ္ဗာန်၊ ရန်သူ၊ မြတ်သည်,ပြဌာန်းသည်

ပရ-* ပစ္စနီက-ရန်သူ၊ ဥတ္တမ-မြတ်သည်၊ အည-တစ်ပါးဟူသည်၊ ပစ္ဆာဘာဂ-နောက်အဖို့၊ (လိင်သုံးပါး) (ပစ္စနီကောတ္တမေသွ ညေ၊ ပစ္ဆာဘာဂေ ပရော တိသု။)

ပရကွမ (ပ) အားထုတ်ခြင်း,လုံ့လ

ပရက္ကမ-* ဝီရိယ-လုံ့လ၊ သူရဘာဝ-ရဲရင့်သော အဖြစ်။(ဝီရိယေ သူရဘာဝေစ ကထိယတိ ပရက္ကမော။)

ပရပုဋ္ဌ (ပ) ဥဩဋ္ဌက်

ပရဘတ (ပ) ဥဩဋ္ဌက်

ပရမ (တိ) မြတ်သည်, ပြဌာန်းသည်

ပရမန္နေ (နာ) ဃနာထမင်း

ပရမာဏု (ပ) ပရမာဏုမြူ

ပရမ္မုခါ (တိ) မျက်ကွယ်

ပရသုဝေ (နိ) သဘက်ခါ

ပရာ-** ပရိဟာနိ-ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ပရာဇယ-နှိမ်ခြင်း၊ ဂတိ-လားခြင်း၊ ဘုသတ္ထ-လွန်ကဲခြင်းအနက်၊ ပဋိလော်မတ္ထ-ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသောအနက်၊ ဝိက္ကမ-လုံ့လ၊ အာမသနာဒိ-သုံးသပ်ခြင်း,စသည်။(ပရာသဒ္ဒေါ ပရိဟာနိ၊ ပရာဇယ ဂတိသုစ။ ဘုသတ္ထေ ပဋိလောမတ္ထေ ဝိက္ကမာ မသနာဒိသု)

ပရာဂ (ပ) ဝတ်မှုန် (အပွင့်၌ဖြစ်သော ဝတ်မှုန်သည် "ပရာဂ" မည်၏။)

ပရာဇယ (ပ) နှိမ်ခြင်း (စစ်ပွဲ၌ပျက်စီးခြင်းသည် "ပရာဇယ" မည်၏။)

ပရာဓိန (တိ) သူတစ်ပါးနှင့်စပ်သူ

ပရာဘဝ (ပ) ပျက်စီးခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း

ပရာဘဝ -* နာသ-ပျက်စီးခြင်း၊ ခေပ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း။ (နာသေ ခေပေ ပရာဘဝေါ။)

ပရာယတ္တ (တိ) သူတစ်ပါးနှင့် စပ်သူ

ပရာယဏ (တိ) နိဗ္ဗာန်၊ ကပ်ငြိမှီခိုခြင်း

ပရာယဏ-* နိဿယ-မှီရာ၊ တပ္ပရ-ထိုဌ်

http://www.dhammadownload.com

ငြိကပ်သည်၊(ဝါ)ပြဋ္ဌာန်းသည်၊ ဣဋ္ဌ-
အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထု။(လိင်သုံးပါး)
(နိဿယေ တပွရေ ဣဋ္ဌေ၊
ပရာပဏာပဒံ တိသု။)

ပရိ-* သမန္တတ္ထ-ထက်ဝန်းကျင်၊ ပရိစ္ဆေဒ
-အပိုင်းအခြား၊ ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်း၊
အာလိင်္ဂန-လည်ဖက်ခြင်း၊ ဝဇ္ဇန-
ကြဉ်ခြင်း၊ ဒေါသက္ခာန-အပြစ်ကိုဆို
ခြင်း၊ နိဝါသန-အဝတ်ဝတ်ခြင်း၊
အဝညေ-မထီမဲ့မြင်ပြုခြင်း၊ အာဓာရ-
တည်ရာ၊ ဘောဇန-စားစေခြင်း၊(ဝါ)
ဆွမ်းလုပ်ကျွေးခြင်း၊ သောက-စိုးရိမ်
ခြင်း၊ ဗျာပန-ခွဲခြင်း၊ တတ္ထ-သဘော၊
လက္ခဏာဗိ-လက္ခဏာအနက်,စသည်
(သမန္တတ္ထေ ပရိစ္ဆေဒေ၊ ပူဇာလိင်္ဂန
ဝဇ္ဇနေ။ ဒေါသက္ခာနေ နိဝါသနာ-
ဝညာဓာရေသု ဘောဇနေ။ သောက
ဗျာပနတတ္ထေသု၊ လက္ခဏာဒေါ
သိယာ ပရိ။)

ပရိကွက (တိ) စုံစမ်းဆင်ခြင်တတ်သူ

ပရိကွာရ (ပ) အခြံအရံ

ပရိကွာရ-* ပရိဝါရ-အခြံအရံ၊ သမ္ဘာရ-
အဆောက်အဦး၊ ဝိဘူသန-တန်းဆာ
(ပရိဝါရေ ပရိကွာရေ၊
သမ္ဘာရေစ ဝိဘူသနေ။)

ပရိကွာရဋ္ဌ ဘာသိတာ-အရ -**
(ပရိကွရာ (ဓ)ပါး -ဋ္ဌ)

ပရိကို့တ္ထ (တိ) ဝန်းရံအပ်သည်

ပရိခါ (ဣ) ကျုံး

ပရိဂ္ဂဟ (တိ) စပ်ဆိုင်သောအရာ

ပရိဂ္ဂဟ-* အာယတ္ထ-မိမိနှင့်စပ်သည်ကို
ပြုခြင်း(ဝါ)ယူငင် သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ပရိ
ဝါရ-အခြံအရံ၊ ဘရိယာ-မယား။
(အာယတ္ထေ ပရိဝါရေစ၊
ဘရိယာယံ ပရိဂ္ဂဟော။)

ပရိစယ (ပ) လေ့ကျင့်ခြင်း

ပရိစာရိက (ပ) ကျေးကျွန်

ပရိဏတ (တိ) မှည့်သည်

ပရိဏယ (ပ) ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း

ပရိဏာဟ (ပ) အနံ

ပရိတာပ (ပ) ကိုယ်ပူနှာ

ပရိတော (နိ) ထက်ဝန်းကျင်

ပရိတ္တ (နှ) အရံအတား၊ ပရိတ်

ပရိတ္တ-* (နပုံလိင် ပရိတ္တ-သည်) ပရိတ္တာ
ဏ-အရံအတား(ပရိတ်)၊ (သုံးလိင်
ပရိတ္တ-သည်) အပွက-နည်းသည်။
(ပရိတ္တံ တု ပရိတ္တာဏေ၊
ပရိတ္တော တီသု အပွကေ။)

ပရိဒေဝ (ပ) တမ်းတငိုယိုခြင်း

ပရိဒ္ဓဝ (ပ) ငိုကြွေး မြီတမ်းခြင်း၊
တမ်းတ ငိုယိုခြင်း

ပရိဓိ (ပ) နေအိမ်အဝန်း

ပရိပန္ထိ (ပ) ရန်သူ

ပရိဘဟိယ (နှ) အပ၊ ပြင်ပ

ပရိဘာဝ (ပ) မရှိမသေပြုခြင်း

ပရိဘာသန (နှ) မြည်တွန်ခြင်း
(ကဲ့ရဲ့ခြင်း ဧည့်ရှိသော အပြစ်တင်
ခြင်း၊မြည်တွန်ခြင်းကို "ပရိဘာသန"

ပရိဘာသန-* အက္ကောသ-ဆဲရေးခြင်း၊
နိယမ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ဘာသန-တောက်ပခြင်း။
(ပရိဘာသန မဂ္ဂောသေ၊
နိယမေ ဘာသနေ ထစ။)
ပရိဘူတ (တိ) မထီမဲ့မြင် ပြုအပ်သည်
ပရိမလ (ပ) နှစ်သက်ဖွယ်နံ့သာ
(လူတို့သည် ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော
အထူးထူး အပြားပြား ညှစ်နယ်
ကြိတ်သွေးခြင်းကြောင့် ထကြွဖြစ်
ပေါ်သော နံ့သာသည် "ပရိမလ")
ပရိယတ္တ (နှ) အလို.
ပရိယန္တ (ပ) အဆုံး
ပရိယာပန္န (တိ) အကျုံးဝင်သည်
ပရိယာယ (ပ) ပရိယာယ်၊ အစဉ်
ပရိယာယ-* ကာရဏ-အကြောင်း၊ ဒေသ
နာ-တရားဒေသနာ၊ ဝါရ-အလှည့်
အကြိမ်၊ ဝေဝစန-ပရိယာယ်ဝေဝုစ်၊
ပါကာရ-တံတိုင်း၊ အဝသရ-အခွင့်။
(ကာရဏော ဒေသနာယဉ္စ၊ ဝါရေ
ဝေဝစနေပိစ။ ပါကာရသို့ အဝသရော
ပရိယာယော ကထိယတိ။)
ပရိယေဋ္ဌိ (ဣ) ရှာမှီးခြင်း
ပရိယေသနာ (နှ) ရှာမှီးခြင်း
ပရိယေသိတ (တိ) ရှာမှီးအပ်သည်
ပရိယောသာန (နှ) ပြီးဆုံးခြင်း
ပရိဝတ္တ (ပ) အစားပေးခြင်း၊ ပြန်ပေးခြင်း
ပရိဝါဒ (ပ) ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆိုခြင်း
ပရိဝါဒိနီ (ဣ) ကြိုးခုနစ်ချောင်းရှိသော
စောင်း
ပရိဝါရ (ပ) အခြံအရံ
ပရိဝါရ-* ပရိဇန-အခြံအရံလူ၊ ခဂ္ဂကော
သ-သန်လျက်အိမ်(ဓားလွယ်)၊
ပရိဿဒ-အဆောက်အဦး, အသုံး
အဆောင်(ဝါ) ဖုံးလွှမ်းခြင်း။
(ပရိဝါရော ပရိဇနေ၊
ခဂ္ဂကောသေ ပရိဿဒေ။)
ပရိဝေသ (ပ) နေအိမ်အဝန်း
နေရောင်အဝန်း
ပရိသရ (ပ) မြို့ဥပစာ၊ တောင်ဥပစာ
(မြို့,တောင်,စသည်တို့၏ အနီးဖြစ်
သော မြေအရပ်သည် "ပရိသရ")
ပရိသာ (ဣ) သဘင်၊ အစည်းအဝေး
ပရိဿဂ် (ပ) ပွေ့ပိုက်ခြင်း
ပရိဿာဝန (နှ) ရေစစ်
ပရိဟာရ (ပ) ကြဉ်ခြင်း
ပရိဟာရ -* ဝဇ္ဇန-ကြဉ်ခြင်း၊ သဏ္ဌာရ-
ပူဇော် သဏ္ဌာရ၊ ရက္ခဏ-စောင့်
ရှောက်ခြင်း။(ဝဇ္ဇနေ ပရိဟာရောစ၊
သဏ္ဌာရေစေဝ ရက္ခဏော။)
ပရိဟာရက (နှ) လက်ကောက်
ပရိဟာသ (ပ) ပြောင်လှောင်ခြင်း
ပရေတ (တိ) သေသူ
ပရေတ-* မတ-သေသောသူ၊ ပေတယော
နိဇ-ပြိတ္တာအမျိုး။(လိင်သုံးပါး)
(တီသု ပေတော ပရေတောစ၊
မတေစ ပေတယောနိဇေ။)
ပရောသတ (တိ) ပရောသတ,စသည်
(သတ,စသည်မှ အတိုင်းအရှည် ပို
လွန်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည် "ပရော
သတစသည်" မည်၏။)
ပလ (နှ) တစ်ပိုလ်၊ လေးကျပ်သား၊

http://www.dhammadownload.com

ရွှေလေးရာ

ပလဂ္ဂ (ပ) လက်သမား

ပလဂ္ဂာ (ပ) ကြက်သွန်နီ

ပလဃ (ပ) ကမ္ဘာပျက်ခြင်း၊ သေခြင်း

ပလဃ-* သံဝဋ္ဋ-ပျက်ကပ်၊နာသ-ပျက်စီးခြင်း။(သံဝဋ္ဋေ ပလဃော နာသေ။)

ပလဝဂ် (ပ) မျောက်

ပလာပ (ပ) ပလီပလာ အကျိုးမဲ့စကား (အနက်မရှိသော စကားသည် "ပလာပ" (အဋ္ဌစကား) မည်၏။)

ပလာပ-* ဘုသမိုစ-စပါးဖျင်းဖွဲ, အချည်းနှီးသော စကား။ (ပလာပေါ တု ဘုသမိုစ။)

ပလာယန (န) ထွက်ပြေးခြင်း

ပလာလ (ပ-န) ကောက်ရိုး (အသီးမရှိသော ကောက်ပင်,စသည်သည် "ပလာလ" မည်၏။)

ပလာလ-* ဘုသမိုစ-စပါးဖျင်းဖွဲ, အချည်းနှီးသော စကား။ (ပလာလော တု ဘုသမိုစ။)

ပလာသ (ပ) စိမ်းသောအဆင်း၊ သစ်ရွက်၊ ပေါက်ပင်

ပလာသ-* ဟရိတ-စိမ်းသောအဆင်း၊ ပဏ္ဏ-သစ်ရွက်၊ ကိသုကဒ္ဓမ-ပေါက်ပင်။ (ဟရိတသို့ဖွ ပဏ္ဏေစ၊ ပလာသော ကိသုကဒ္ဓမေ။)

ပလာသာဒ (ပ) ကြံ့သတ္တဝါ

ပလိဃ (ပ) တံခါးကျည်

ပလိတ (နှ) ဖြူသောဆံပင် (ဖြူကုန်သော ဆံပင်,စသည်တို့သည် "ပလိတ")

ပလ္လင် (ပ) ခုတင်(ကုတင်) ညောင်စောင်း

ပလ္လလ (နှ) အိုင်ငယ် (ငယ်သော အိုင်သည် "ပလ္လလ" မည်၏။)

ပလ္လဝ (ပ) ရွက်နု

ပဝ (ပ) လှေ့ပြာခြင်း

ပဝတ္တိ (ဣ) သတင်းစကား၊ ရေအလျဉ်

ပဝတ္တိ -* ဝုတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဝတ္တာ-သတင်းစကား။ (ပဝတ္တိ ဝုတ္တိ ဝတ္တာသု။)

ပဝန (ပ) လေ၊ လှေ့ပြာခြင်း

ပဝရ (တိ) မြတ်သည်,ပြဌာန်းသည်

ပဝဟန (နှ) လှေ့ယဉ်

ပဝါရဏာ (ဣ) ဖိတ်မံခြင်း

ပဝါရဏာ- * ပဋိက္ခေပ-ပယ်မြစ်ခြင်း၊ အလွှေသနာ-တောင်းပန်ခြင်း။ (ပဝါရဏာ ပဋိက္ခေပေ၊ ကထိတာ လွှေသနာယစ။)

ပဝါဋ (ပ-နှ) သန်လာ၊ အညွှန့်

ပဝါဋ- * မဏိဘေဒ-သန်လာ၊ အင်္ကုရ-အညွှန့်။(အထော နိတ္တိ ပဝါဋောစ၊ မဏိဘေဒေ တထာ ကုံရေ။)

ပဝါဟ (ပ) ရေအလျဉ်

ပဝါဟ-* အမ္ဗုဝေဂ-ရေအလျဉ်၊ ပဝတ္တိ-စီးသွားခြင်း။(ပဝါဟော တု မ္ဗုဝေဂေစ၊ သန္ဒိဿတိ ပဝတ္တိယံ။)

ပဝိတ္ထ (တိ) အကျင့်ဖြူစင်သူ၊ဖြူစင်သည်

ပဝိသိလေသ (ပ) စင်စစ် ကွေကွင်းခြင်း

ပဝီဏ (တိ) လိမ္မာသူ

ပဝေဏီ (ဣ) မဖိုးမလိမ်းသော ဆံထုံး

ပဝေဏီ- * ကုထ-ဆင်ကုန်းနှီး၊ ဝေဏီ-ဆံထုံး။(ပဝေဏီ ကုထဝေဏီသု။)

http://www.dhammadownload.com

ပသံသာ (ကြ) ချီးမွမ်းခြင်း
ပသတ (ပ) တစ်လက်ဘက် (တွန့်အပ်ခုံးအပ်သော လက်သည် "ပသတ")
ပသတ္ထ (တိ) ချီးမွမ်းအပ်သည်
ပသဒ (ပ) သမင်ပြောက်
ပသန္န (တိ) ကြည်လင်သည်
ပသန္နတာ (ကြ) ကြည်လင်ခြင်း
ပသယ္ဟ (ပ) နိုင်ထက်မူခြင်း
ပသရ (ပ) ပြန့်ပွားခြင်း
ပသဝ (ပ) ပန်း၊ သားဖွားခြင်း
ပသဝ-* ပုပ္ဖ-အပွင့်၊ ဖလ-အသီး၊ ဥပ္ပါဒ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဂဿမောစန-သားဖွားခြင်း။ (ပုပ္ဖေ ဖလေစ ပသဝေါ၊ ဥပ္ပါဒေ ဂဿမောစနေ။)
ပသာဒ (ပ) ကြည်လင်ခြင်း
ပသာဓန (နာ) အဆင်တန်ဆာ
ပသိတိ (ကြ) နှောင်ဖွဲ့ခြင်း
ပသိဒ္ဓ (တိ) ထင်ရှားသူ
ပသု (ပ) ခြင်္သေ့,စသော အလုံးစုံ ခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါ
ပသု-* မိဂါဒိ-သမင်,စသော သားမျိုး၊ ဆဂလ-ဆိတ်။ (မိဂါဒေါ ဆဂလေ ပသု။)
ပသုပတိ (ပ) သိဝနတ်
ပသုပါလန (နာ) နွားမွေးခြင်း
ပသူတာ (ကြ) သားမွေးသော မိန်းမ
ပသူတိကာ (ကြ) သားမွေးသော မိန်းမ
ပသဲ (ပ-နာ) နံပါး (လက်ကတီး၏ အောက်အဖို့သည် "ပသဲ" မည်၏)
ပသာဝ (ပ) ကျင်ငယ်
ပသာသ (ပ) ဝင်သက်လေ
ပဟရဏ (ပ) လက်နက်
ပဟာရ (ပ) ပဟိုရ်၊ ယာမ်
ပဟာရ-* ပေါထန-ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ယာမ-ပဟိုရ်။(ပဟာရော ပေါထနေ ယာမေ
ပဟာရာဒ (ပ) ပဟာရာဒမည်သော အသူရာ
ပဟူတ (တိ) များသည်
ပဟေဏက (နာ) လက်ဆောင်၊ တံဆိုး
ပါက (ပ) ကျက်ခြင်း၊ အကျိုး
ပါက- * သေဒ-ပေါင်း,ချက်,ပြုတ်ခြင်း၊ ဝိပါက-အကျိုး။ (သေဒေ ပါကော ဝိပါကေ ထ။)
ပါကဋ (တိ) ထင်ရှားသူ
ပါကဋ္ဌာန (နာ) စားဖိုအိမ်
ပါကသာသန (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ပါကာရ (ပ) မြို့ရိုး၊ မြို့တံတိုင်း
ပါစိ (ကြ) အရှေ့အရပ်
ပါဇန (နာ) နှင်တံ၊ တံပြာ
ပါဒိတု (ပ) ရထားထိန်း
ပါဠလ (ပ) ပန်းရောင်အဆင်း (အဖြူ,အနီရောသော အဆင်းသည် "ပါဠလ" မည်၏။)
ပါဠလိပုတ္တ (နာ) ပါဠလိပုတ်ပြည်
ပါဠလီ (ကြ) သခွပ်ဖို (သံသတ်၊ မလွ)
ပါဠိကာ (ကြ) လှေခါးခြေနင်းခုံ
ပါဠိပဒ (ပ) ပါတိပဒ၊ အထွက်နေ့ (နှစ်ရက်မြောက်သောနေ့သည် "ပါဠိပဒ" မည်၏။)
ပါဠိဟာရိယ (နာ) တန်ခိုးပြာဋိဟာ

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိဟီရ (နာ) တန်ခိုးပြာဋိဟာ
ပါဠိဟေရ (နာ) တန်ခိုးပြာဋိဟာ
ပါဋ (ပ) ရွတ်ဖတ်ခြင်း
ပါဋာ (ကျ) ကြွက်နပေါင်း
ပါဋီန (ပ) ငါးပတ်
ပါဏ (ပ) သတ္တဝါ၊ အသက်
ပါဏာ- * အာယု-အသက်၊ ဗလ-အား၊ သတ္တ-သတ္တဝါ၊ ဟဒယဂါနိလ-ထွက်သက်ဝင်သက်လေ။ (အာယုမ်ိဳစ ဗလေ ပါဏော၊ သတ္တေ ဟဒယဂါနိလေ။)
ပါဏက (ပ) ပိုးသေး
ပါဏီ (ပ) လက်
ပါဏီ- * ဟတ္ထ-လက်၊ သတ္ထ-သတ္တဝါ၊ ဘူသဏ္ဍကရဏီ-ပန်းရံသမားတို့၏ သစ်လက်,သံလက်။(ပါဏီ ဟတ္ထေစ သတ္တေဘူ-သဏ္ဍကရဏီယဲ့ မတော)
ပါဏီဂ္ဃဟ (ပ) ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း
ပါဏီယ (ပ) လက်ခုပ်တီးသမား
ပါဏီမုတ္တ (နာ) လှံ,စသော လက်နက်
ပါဏီဝါဒ (ပ) လက်ခုပ်တီးသမား
ပါဏီ (ပ) သတ္တဝါ
ပါတာလ (နာ) နဂါးပြည်
ပါတာလ- * နာဂလောက-နဂါးပြည်၊ ဗလဝါမုခ-ဗလဝါမုခဝဲ။ (နာဂလောကေ တု ပါတာလံ၊ ဘာသိတံ ဗလဝါမုခေ။)
ပါတိ (ကျ) ခွက်
ပါတိဘောဂ (ပ) ဒိုင်ခံသူ (အာမခံသူ)
ပါတု (ဗျ) ထင်ရှားခြင်း
ပါတု- * ပကာသ-ထင်ရှားခြင်း၊ သမ္ဘဝ-ဖြစ်ခြင်း။(ပကာသေ သမ္ဘဝေ ပါတု)
ပါတော (နိ) နံနက်စောစော
ပါထေယျ (နာ) ရိက္ခာ၊ လမ်းစရိတ်
ပါဒ (ပ) ခြေ၊ တစ်ပါဒ၊ သစ်မြစ်၊ တောင်ရံ၊ တောင်ပူစာ
ပါဒ- * စတုတ္ထံသ-လေးဖို့,တစ်ဖို့၊ ပဒ-ခြေ ပစ္စန္တသေလ-တောင်ရံ,တောင်ပူစာ၊ ရံသိ-အရောင်။ (စတုတ္ထံသေ ပဒေ ပါဒေါ၊ ပစ္စန္တ သေလရံသိသု။)
ပါဒကဋ္ဌက (ပ) ခြေကျင်း
ပါဒဂဏ္ဌိ (ကျ) ခြေမျက်စိ
ပါဒဂူ (နာ) ခြေဖျား
ပါဒဂံဒ (နာ) ခြေကျင်း
ပါဒပ (ပ) သစ်ပင်
ပါဒပရိစာရိကာ (ကျ) မယား
ပါဒပ္ပေါဋ္ဌ (ပ) ခြေကွဲသောအနာ
ပါဒု (ကျ) ဖိနပ်
ပါဒုကာ (ကျ) ခြေနင်း
ပါဒူဒရ (ပ) မြွေ
ပါန (နာ) အဖျော်
ပါန- * ပေယျ-အဖျော်,စသည်၊ ပီတိ-သောက်ခြင်း။(ပါနံ ပေယျော့စ ပီတိယံ
ပါနကူပ (ပ) ရေတွင်း
ပါနမဏ္ဍလ (နာ) အရက်ဝိုင်း
ပါနမန္ဒိရ (နာ) ဘုံဆိုင် (သေတင်းကုပ်)
ပါနီယ (နာ) ရေ
ပါနီယသာလိကာ (ကျ) ရေအိုးစင်
ပါပ (နာ) မကောင်းမှု, အကုသိုလ်

http://www.dhammadownload.com

ပါပဘီရုတာ (ဣ) မကောင်းမှုမှ ကြောက်လန့်ခြင်း
ပါပိမန္တု (ပ) မာရ်နတ်
ပါဘတ (နာ) လက်ဆောင်၊ အရင်းအနှီး (အဖိုး)
ပါဘတ- * မူလ-အရင်းအနှီးဥစ္စာ၊ ဥပဒါ-လက်ဆောင်။ (မူလော ပဒါသု ပါဘတံ။)
ပါမ (နာ) ယားနာ
ပါမောက္ခ (တိ) မြတ်သည်,ပြဋ္ဌာန်းသည်
ပါမောဇ္ဇ (နာ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ပါယာသ (ပ) ဃနာထမင်း
ပါယု (ပ) ဝစ္စမဂ်
ပါယော (နိ) များသည်
ပါရ (နာ) နိဗ္ဗာန်၊ တစ်ဘက်ကမ်း
ပါရဒ (ပ) ပြဒါး
ပါရမှရိယ (နာ) ဥပဒေ အစဉ်အဆက်
ပါရလောကိက (နာ) တမလွန်၌ဖြစ်သော အကျိုး
ပါရာဝတ (ပ) ခိုငှက်
ပါရိစရိယာ (ဣ) ဆည်းကပ်ခြင်း
ပါရိ စ္ဆတ္တက (ပ) ပင်လယ်ကသစ်ပင်
ပါရိဇာတက (ပ) ပင်လယ်ကသစ်ပင်
ပါရေဝတ (ပ) ခိုငှက်
ပါလိတ (တိ) စောင့်ရှောက်အပ်, လုံခြုံစေအပ်သည်
ပါလိဘဒ္ဒ (ပ) တောင်ကသစ်ပင်
ပါဝက (ပ) မီး
ပါဝါရ (ပ) စုလျားတဘက်
ပါဝုသ (ပ) မိုးဥတု၊ ငါးတန်
ပါသ (ပ) ကျော့ကွင်း၊ ဆံပင်အပေါင်း၊ ဆံစု
ပါသ- * ခဂါဒိဗန္ဓန-ငှက်,စသည်ကို ဖွဲ့သော ကျော့ကွင်း။ (ခဂါဒိဗန္ဓနေ ပါသော။)
ပါသက (ပ) အန်စာ
ပါသဏ္ဍ (ပ) တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိ ကျော့ကွင်းကို ဖြစ်စေသော ပါသဏ္ဍအယူ (ကုဋ္ဌိသက,အစရှိကုန်သော (၃၄)ပါးသော အယူဘို့ကိုလည်းကောင်း၊ (၆၂)ပါးသော အယူတို့ကိုလည်းကောင်း "ပါသဏ္ဍ"ဟု ခေါ်သည်။)
ပါသဏိ (ပ) ဖနောင့်
ပါသာဏ (ပ) ကျောက်
ပါသာဏဒါရဏ (ပ) စို့
ပါသာဏမစ္ဆ (ပ) ငါးပတ်
ပါသာဒ (ပ) ပြာသာဒ် (လေးထောင့်တိုက်အိမ်သည် "ပါသာဒ"မည်၏။)
ပါသုကာ (ဣ) နံရိုး
ပါသုလိကာ (ဣ) နံရိုး
ပါဟုန (တိ) ဧည့်သည်
ပါဠိ (ဣ) အစဉ်အတန်း
ပါဠိ-* သေတု-တံတား၊ တန္တိ-ပါဠိတော်၊ ပန္တိ-အစဉ်။(ဣတ္တိလိင်) (သေတုမှိ တန္တိပန္တိသု၊ နာရိယံ ပါဠိ ကထျတေ။)
ပါဠိဘဒ္ဒ (ပ) တောင်ကသစ်ပင်
ပိက (ပ) ဥသြငှက်
ပိဂ် (ပ) ပြိုးပြိုးပြက်သော အရောင်အဆင်း၊ ကြောင်သော အဆင်း

http://www.dhammadownload.com

ဝိဂ်လ (ပ) ပြိုးပြိုးပြက်သော အရောင်ရှိသော အဆင်း၊ ဝိဂ်လဆင်မျိုး

ဝိဂ်လမက္ခိကာ (ကျ) မှက်

ဝိစု (ပ) လဲ၊ ဝါဂွမ်း

ဝိစုလ (ပ) တညင်ပင် (ပင်လယ်ရှားပင်)

ဝိဆိလာ (ကျ) လက်ပံပင်

ဝိဆ္ဆ (နာ) အပေါင်း

ဝိဒ္ဓက (ပ) တောင်း, ခြင်း, ပလုံး

ဝိဒ္ဓက-* ဘာဇန-တောင်း,နှီးခွက်,စသည်၊ ပရိယတ္တိ-သင်အပ်သော ဝိဒ္ဓကတ်။ (ဝိဒ္ဓကံ ဘာဇနေ ဝုတ္တံ၊ တထေဝ ပရိယတ္တိယံ။)

ဝိဒ္ဒ (နာ) ကျောက်ကုန်း

ဝိဒ္ဒ- * စုဏ္ဏိတေဝိ-အမှုန့်, မုန့်ညက်, ခဲပုပ်။ (ဝိဒ္ဒံ တု စုဏ္ဏိတေဝိစ။)

ဝိဒ္ဒက (ပ) မုံ့

ဝိဒ္ဒသံယာတက (နာ)တံခါးပေါင်၊ကျည်းခွေ

ဝိဒ္ဒိ (ကျ) ကျောက်ကုန်း

ဝိဒ္ဒရ (ပ) ထမင်းအိုး

ဝိဒ္ဓ (ပ) အလုံးအခဲ

ဝိဒ္ဓ-*အာဇီဝန-အသက်မွေးခြင်း၊ ဒေဟ-ကိုယ်၊ ဝိဒ္ဓန-ပေါင်းစုခြင်း၊ ဂေါဠက-အလုံးအခဲ။ (ဝိဒ္ဓော အာဇီဝနေ ဒေဟေ၊ ဝိဒ္ဓနေ ဂေါလကေ မတော

ဝိဒ္ဓက (ပ) လောဗန်း (ကမျည်း)

ဝိဒ္ဓိတ (တိ) ပေါင်းအပ်သည်၊တခဲနက်

ဝိဒ္ဓိတ-* ဂဏိတ-ပေါင်းအပ်သည်၊ ယန-တခဲနက်။(ဝိဒ္ဓိတံ ဂဏိတေ ယနေ)

ဝိတရော (ပ) မီဘန့စ်ပါး

ဝိတာမဟ (ပ) ငြဟ်၊ အဘိုး

ဝိတာမဟ-* အယျက-အဘို၊ ငြဟ်-ငြဟ်မင်း။(ဝိတာမဟော ယျကေ ငြဟ်ေ)

ဝိတု (ပ) ငြဟ်၊ အဘ

ဝိတု- * ငြဟ်-ငြဟ်မင်း၊ ဇနက-အဘ။ (ငြဟ်ေစ ဇနကေ ဝိတာ။)

ဝိတု ဇ္ဈာ (ကျ) အနီး (အဖ၏ အမ,နှမ သည် "ဝိတုဇ္ဈာ" မည်၏။)

ဝိတုဒါန (နာ) ရက်လည်ဆွမ်း (သေပြီးသော မိဖတို့ကို ရည်ညွှန်းလှူသော အလှူ)

ဝိတ္တ (နာ) သည်းခြေ

ဝိဓာန (နာ) အဝိတ် အဖုံး

ဝိပါသ (ကျ) မွတ်သိပ်ခြင်း

ဝိပ္ပလ (နာ) သင်တုန်းဓား (ဓားငယ်)

ဝိပ္ပလ -* တရုဘေဒ-ညောင်ကြပ်ပင်၊ ဝတ္ထစ္ဆေဒန သတ္ထက-သင်တုန်းဓားငယ်။(ဝိပ္ပလံ တရုဘေဒေစ၊ ဝတ္ထစ္ဆေဒန သတ္ထကေ။)

ဝိပ္ပလီ (ကျ) ညောင်ကြပ်

ဝိယ (ပ) လင်

ဝိယ-* (ပုလ္လိင် ဝိယ-သည်) ဘတ္တု-လင်၊ (ကျတ္တိလိင် ဝိယာ-သည်) ဇာယာ-မယား၊ (သုံးလိင် ဝိယ-သည်) ကျဒ္ဒ-အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထု။ (ဝိယော ဘတ္တာရိ ဇာယာယံ၊ ဝိယာ ကျဒ္ဒေ ဝိယော တီသု။)

ဝိယက (ပ) မအူပင်၊ ထိန်ပင်၊ ဝိတောက်၊ ဝိယကမည်သောသား

ဝိယင်္ဂု (ကျ) ဆပ်၊ ဥပါသကာပင်

ဝိယာ (ကျ) မယား

http://www.dhammadownload.com

ပိယာလ (ပ) လွန်ပင်
ပိလက္ခ (ပ) ညောင်ကြပ်
ပိလန္ဓန (နဲ) အဆင်တန်ဆာ
ပိလဝ (ပ) ငှက်ဘီလူး
ပိလ္လက (ပ) သူငယ်
ပိသင် (ပ) ပြိုးပြိုးပြက် အရောင်အဆင်း
ပိသာစ (ပ) ပိသာစနတ်
ပိသိတ (ပ) အသား
ပိသုန (တိ) ကုန်းတိုက်တတ်သူ
ပိဟာ (ဣ) တဏှာ
ပိဋကာ (ဣ) သွေးစုနာ
ပိဌ (နဲ) အင်းပျဉ်
ပိဌ- * ဒါရုက္ခန္ဓ-ထင်းတုံး၊ ပိဌိကာ-အင်းပျဉ်(ကုလားထိုင်)၊ အာပဏ-ဈေးဆိုင် အာသန-နေရာ။(ဒါရုက္ခန္ဓေ ပိဌိကာ ယံ၊ အာပဏေ ပိဌ မာသနေ။)
ပိဌသပ္ပိ (ပ) ဆွံ့သောသူ
ပိဌိကာ (ဣ) အင်းပျဉ်
ပိဏန (နဲ) ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း
ပိတ (ပ) ဝါသောအဆင်း၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်
ပိတ-* ဟလိဒျာဘ-ဝါသောအဆင်း၊ ဟဋ္ဌ-ရွှင်လန်းနှစ်သက်ခြင်း၊ ပါယိတ-သောက်အပ်သည်။ (တိလိင်) (တိသု ပိတံ ဟလိဒျာဘေ၊ ဟဋ္ဌေစ ပါယိတေ သိယာ။)
ပိတန (နဲ) ဆေးဒန်း
ပိတနက (ပ) ဝှေးပင်
ပိတသာလ (ပ) ပိတောက်ပင်
ပိတိ (ဣ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ပိတိ -* ပါန-သောက်ခြင်း၊ ပမောဒ-ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ (ဣတ္ထိလိင်) (ပါနေ ပမောဒေ ပိတိတ္ထီ။)
ပိန (တိ) ဝသည်
ပိနသ (ပ) ထိပ်ကပ်နာ
ပိယူသ (နဲ) နတ်ဩဇာ
ပိလု (ပ) သစ်ကြားပင်
ပိဝရ (တိ) ဝသည်
ပုဏ္ဏုသ(ပ) ပန်းမှိုက်သွန်၊ ဘင်ကျုံးသမား
ပုဂ္ဂလ (ပ) သတ္တဝါ
ပုဂ္ဂလ-* သတ္တ-ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ အတ္တ-ဇီဝ အတ္တ။ (သတ္တေ တွ တ္တနိ ပုဂ္ဂလော)
ပုဂ်ဝ (တိ) မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်
ပုဂ်ဝ -* ဥသဘ-နွားလားဥဿဘ၊ ဝရ-မြတ်သည်။(ပုဂ်ဝေါ ဥသဘေ ဝရေ)
ပုစိမန္ဒ (ပ) တမာပင်
ပုစ္ဆ (ပ-နဲ) အမြီး
ပုစ္ဆမူလ (ပ) မြီးရင်း
ပုစ္ဆာ (ဣ) အမေး
ပုဥ (ပ) အပေါင်း
ပုည (နဲ) ကောင်းမှု, ကဲသိုလ်
ပုည- * (နပုံလိင် ပုည-သည်) သုကတ-ကောင်းမှု၊ (သုံးလိင်ဆံသော ပုည-သည်) မနုည-နှစ်သက်ဖွယ်, တင့်တယ်သည်၊ ပဝန-ဖြူစင်သည်။ (ပဏ္ဍကေ သုကတေ ပုညံ၊ မနုညေ ပဝနေ တိသု။)
ပုညဝန္တု (တိ) ဘုန်းကံရှိသူ
ပုဋဘေဒန (နဲ) မြို့
ပုဋ္ဌ (တိ) မွေးမြူအပ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ပုဋ္ဌ -* ပုစ္ဆိတ-မေးအပ်သည်၊ ပေါသိတ-မွေးမြူအပ်သည်။
(ပုဋ္ဌော ပုစ္ဆိတ ပေါသိတေ။)
ပုဏ္ဍရီက (ပ) ပုဏ္ဍရိက်ဆင်၊ အရပ်မျက်နှာစောင့် ဆင်၊ ပုဏ္ဍရီကသင်္ချာ၊ ကျား၊ ကြာဖြူ၊ သရက်ဖြူပင်
ပုဏ္ဍရီက- * (နပုံလိင် ပုဏ္ဍရီက-သည်) သေတမ္ပုဇ-ကြာဖြူ၊ (ပုလ္လိင် ပုဏ္ဍရီက-သည်) ဗျဂ္ဃ-ကျား၊ ရုက္ခန္တရ-သရက်ဖြူပင်။ (သေတမ္ပုဇေ ပုဏ္ဍရီကံ၊ ဗျဂ္ဃေ ရုက္ခန္တရေ ပုမေ။)
ပုဏ္ဏ (တိ) ပြည့်သည်
ပုဏ္ဏကုမ္ဘ (ပ) ရေပြည့်အိုး
ပုဏ္ဏပတ္တ (ပ) ဆုလာဘ်
ပုဏ္ဏမာ (ဣ) လပြည့်နေ့
ပုဏ္ဏမာသီ (ဣ) လပြည့်နေ့
ပုတ္တ (ပ) သား
ပုတ္တာ (ဣ) သား,သမီး
ပုထု (တိ) ပြန့်ကျယ်သည်
ပုထဝီ (ဣ) မြေ
ပုထုက (ပ) သူငယ်
ပုထုဂတ္တတာ (ဣ) ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း
ပုထုဇ္ဇန (ပ) ပုထုဇဉ်
ပုထုဇ္ဇန- * နီစ-သူယုတ်၊ မူဋ္ဌ-သူမိုက်။
(နီစေ ပုထုဇ္ဇနော မူဋ္ဌေ။)
ပုထုလ (တိ) ပြန့်ကျယ်သည်
ပုထုလောမ (ပ) ငါး
ပုန (နိ) တစ်ဖန်
ပုန- ** ဘေဒ-အထူး၊ အပ္ပဋမ-ရှေးဦး မဟုတ်သည် (ဝါ)နောက်တစ်ဖန်။
(ဘေဒေ အပ္ပဋမေ ပုန။)
ပုနန္ဓဝါ (ဣ) ပရန္ဓဝါပင် (ဆင်ပြာပင်)
ပုနပ္ပုနံ (နိ) မပြတ်
ပုနဗ္ဗသု (ပ) ပုန္ဓဖုသျှနက္ခတ်
ပုန္ဓာဂ (ပ) ပုန်းညက်ပင်
ပုပ္ပ (နှ) ရာသီပန်း၊ ပန်း၊ အပွင့်
ပုပ္ပ- * ကုသုမ-ပန်းပွင့်၊ ဥတု-ဥတုသွေး။
(ပုပ္ပံ တု ကုသုမောတုသု။)
ပုပ္ပဆဋ္ဌက (ပ) ပန်းမှိုက်သွန်၊ ဘင်ကျုံးသမား
ပုပ္ပဇ (ပ) အပွင့်၌ဖြစ်သော ဝတ်မှုန်
ပုပ္ပဒန္တ (ပ) ပုပ္ပဒန္တဆင်
(အရပ်မျက်နှာစောင့်ဆင်)
ပုပ္ပဒါမ (နှ) ပန်းကုံး
ပုပ္ပရာဂ (နှ) ဥဿဖယား
ပုပ္ပဝတီ (တိ) ဥတုပန်းပွင့်သော မိန်းမ
ပုဗ္ဗ (တိ) အရှေ့၊ ပြည်၊ အစအဦး
ပုဗ္ဗ- * ပူယ-သွေးပြည်၊ အဂ္ဂတော-ရှေး၊ အာဒိ-အစ၊ (လိင်သုံးပါးနှင့် ဆက်ဆံသော ပုဗ္ဗ-သည်) ဒိသာဒိ-အရပ်မျက်နှာ,အစရှိသည်။
(ပုဗ္ဗော ပူယေဂ္ဂတော အာဒေါ၊ သော ဒိသာဒေါ တိလိဂိကော။)
ပုဗ္ဗကတ္တိက (ပ) သီတင်းကျွတ်လ
ပုဗ္ဗဂ်မ (တိ) ကင်းတပ်(ရှေ့သွားစစ်သည်)
ပုဗ္ဗဇ (ပ) အစ်ကို
ပုဗ္ဗဏ္ဏ (နှ) ကောက်ကြီး,စသော စပါးမျိုး
ပုဗ္ဗဒေဝ (ပ) အသုရာ
ပုဗ္ဗဘဒ္ဒပဒါ (ဣ) ပြုဗ္ဗဘဒြပိုဒ်နက္ခတ်

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗဝိဒေဟ (ပ) ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၊ အရှေ့ကျွန်း
ပုဗ္ဗသေလ (ပ) နေထွက်တောင်
ပုဗ္ဗာသဋ္ဌာ (ဣ) ပြုဗ္ဗာသင့်နက္ခတ်
ပုမ (ပ) ယောက်ျား
ပုရ (နဂ-ဣ) မြို့
ပုရ- ** နဂရ-မြို့၊ ဃရ-အိမ်။ (နဂရေစ ဃရေ ပုရံ။)
ပုရက္ခတ (တိ) ရှေ့သွားပြုအပ်သူ
ပုရက္ခတ-** အဘိသိတ္တ-အဘိသိက်ခံပြီးမင်း၊ ပူဇိတ-ပူဇော်အပ်သူ၊ ပုရတော-ရှေ့သွားပြုအပ်သူ။ (ပုရက္ခတော' ဘိသိတ္တေစ၊ ပူဇိတေ ပုရတော ကတေ။)
ပုရတော (နိ) ရှေးဦး
ပုရတ္ထာ (နိ) အရှေ့အရပ်
ပုရတ္ထာ-** ပါစီ-အရှေ့အရပ်၊ ပုရတ္ထ-ပုရာသဒ္ဒါ၏အနက်၊အဂ္ဂတော-ရှေးရှုဟူသောအနက်၊ ပဌမ-အစပဌမ။ (ပါစီ ပုရဂ္ဂတောတ္ထေသု၊ ပုရတ္ထာ ပဌမေ ပျထ။)
ပုရာ -** ပဗန္ဓ-ရှေးဟောင်းစကားအစဉ်၊ စိရာတိတ-ကြာမြင့်သော ရှေးလွန်ပြီးသည်၊ နိကဋာဂါမိက-အနီးဖြစ်သော အနာဂတ်။ (ပဗန္ဓေစ စိရာတိတေ၊ နိကဋာဂါမိကေ ပုရာ။)
ပုရာဏ (တိ) အဟောင်း
ပုရာတန (တိ) အဟောင်း
ပုရိန္ဒဒ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ပုရိသ (ပ) ယောက်ျား
ပုရိသ- ** မာဏဝ-ယောက်ျား၊ အတ္တဇိဝအတ္တ။(ပုရိသော မာဏဝတ္တသု)
ပုရိသမေဓ (ပ) ပုရိသမေဓယဇ်
ပုရိ (ပ) ပြည်အထူး
ပုရေဂါမီ (တိ) ကင်းတပ် (ရှေ့သွားစစ်သည်)
ပုရေစရ (တိ) ကင်းတပ် (ရှေ့သွားစစ်သည်)
ပုရေစာရီ (တိ) ကင်းတပ် (ရှေ့သွားစစ်သည်)
ပုလိန (နဂ) သဲ (သလဲ)
ပုလောမ (ပ) ဝေပစိတ္တိအသုရာ
ပုဋ္ဌဝ (ပ) ပိုးသေး
ပူဂ (ပ) ကွမ်းသီးပင်၊ အပေါင်း
ပူဂ-** ကမုက-ကွမ်းသီးပင်၊ ရာသိ-အပေါင်းအစု။ (ပူဂေါ ကမုကရာသိသု။)
ပူဇာ (ဣ) ပူဇော်ခြင်း
ပူဇိတ (တိ) ပူဇော်အပ်သည်
ပူတ (တိ) အကျင့်ဖြူစင်သူ
ပူတိက (ပ) ကလိန်ပင်
ပူတိကဋ္ဌ (နဂ) ထင်းရှူးပင်
ပူတိဂန္ဓိ (တိ) မကောင်းသောအနံ့
ပူတိမုတ္တ (နဂ) နွားကျင်ငယ်
ပူတိလထာ (ဣ) ဆင်သမနွယ်ပင်
ပူပ (ပ) မုန့်
ပူပဏိယ (ပ) မုန့်သည်
ပူပိယ (ပ) မုန့်သည်
ပူယ (ပ) ပြည်
ပူရိတ (တိ) ပြည့်သည်

http://www.dhammadownload.com

ပေခုဏ (နာ) ငှက်တောင်
ပေစ္စ (နိ) တမလွန်ဘဝ
ပေဋ္ဌက (ပ) တောင်း, ခြင်း, ပလုံး
ပေတ (တိ) သေသောသူ၊ ပြိတ္တာ
ပေတ-** မတ-သေသောသူ၊ ပေတယော နိဇ-ပြိတ္တာ။ (လိင်သုံးပါး)
(တီသု ပေတော ဗဒ္ဓေတောစ၊ မတောစ ပေတယောနိဇေ။)
ပေမ (နာ) ချစ်ခြင်း
ပေယျ (နာ) သောက်ဖွယ်
ပေလက (ပ) ယုန်
ပေလဝ (တိ) ကျဲသည်၊ ပါးသည်
ပေသ (ပ) ကျွန်
ပေသကာရ (ပ) ရက်ကန်းသည်
ပေသလ (တိ) ကောင်းသည်,တင့်တယ်သည်၊ လိမ္မာသူ
ပေသလ-** ဒကွ-လိမ္မာသည်၊ စာရု-တင့်တယ်သည်။
(ပေသလော ဒကွစာရုသု။)
ပေဿ (ပ) ကျွန်
ပေဠာ (ဣ) သေတ္တာ
ပေါက္ခရ (ပ) စောင်းခွက်၊ နှာမောင်းဖျား၊ ကြာ (စောင်း၏ စောင်းခွက်,စောင်းကောက်သည် "ပေါက္ခရ" မည်၏။ ဆင့်နှာမောင်းဖျားသည် "ပေါက္ခရ")
ပေါက္ခရ- ** ပဒုမ-ကြာ၊ ဒေဟ-ကိုယ်၊ ဝဇ္ဇာဇဏ္ဍမုခ-စောင်းခွက်,စည်ခေါင်း စသည်တို့၏ မျက်နှာဝ၊ သုန္ဒရတ္တ-တင့်တယ်သည်၏အဖြစ်၊ သလိလ-ရေ၊ မာတင်္ဂရကောဋိ- ဆင်နှာမောင်းဖျား။ (ပေါက္ခရံ ပဒုမေ ဒေဟေ ဝဇ္ဇာဇဏ္ဍမုခေဝိစ၊ သုန္ဒရတ္တေစ သလိလေ၊ မာတင်္ဂရကောဋိယံ။)
ပေါက္ခရဏီ (ဣ) ကျောက်ရေကန်၊ရေကန်
ပေါက္ခရသာတက (နာ) သက်နိုးဖွတ်ငှက်
ပေါဋ္ဌဂလ (ပ) သက်ကယ်မြက်
ပေါဋ္ဌပဒ (ပ) တော်သလင်းလ
ပေါဋ္ဌပဒါ (ဣ) ဘဒြပိုဒ်နက္ခတ်
ပေါဏ-** ပနတ-ညွတ်ကိုင်းသည်၊ နိန္ဒ-ချိုင့်ဝှမ်းသည်။
(ပေါဏော ပနတနိန္နေသု။)
ပေါတ (ပ) လှေယဉ်
ပေါတ-** နာဝါ-လှေ၊ ဗာလက-သူငယ်။
(ပေါတော နာဝါယ ဗာလကေ။)
ပေါတက (ပ) သူငယ်
ပေါတဝါဟ (ပ) လှေသမား(သဘော်သား
ပေါတ္ထ (နာ) ဆေးခြယ်ခြင်းအမှု (မြေညက်ဖြင့် ယမင်းရုပ်,စသည်ကို ပြုလုပ်ကြောင်းအမှုသည် "ပေါတ္ထ")
ပေါတ္ထက (ပ-နာ) သင်ပေါင်းလျှော်ချည်အထည်
ပေါတ္ထက-** မကစိဝတ္ထ-သင်ပေါင်းလျှော်ချည် အထည်၊ ဂန္ဓ-ကျမ်း၊ လေပျာဒိ ကမ္မ-မြေညက်ဖြင့် ယမင်းရုပ်,စသည်ကို ပြုလုပ်ခြင်း,စသော ကြိယာ။
(ပေါတ္ထကံ မကစိဝတ္ထေ၊ ဂန္ထေ လေပျာဒိ ကမ္မနိ။)
ပေါတ္ထလိကာ (ဣ) ယမင်းရုပ်
(အဝတ်,ဆင်စွယ်,စသည်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရုပ်သည် "ပေါတ္ထလိ

http://www.dhammadownload.com

ကာ" မည်၏။)
ပေါရိသ (ပ) ယောကျ်ားး
ပေါရိသ- ** ဥဒ္ဓံ ဗာဟုဒ္ဓယမာန-တသူ၊ သူရတ္တ-ရဲရင့်သောအဖြစ်။ (ဥဒ္ဓံ ဗာဟုဒ္ဓယမာနေ၊ သူရတ္တေဝိစ ပေါရိသဲ့။)
ပေါရိသ (တိ) တသူ၊ လက်ခုပ်တစ်ဖောင်
ပေါသ (ပ) ယောကျ်ားး
ပေါသိတ (တိ) မွေးမြူအပ်သည်
ပ္လဝ (ပ) ဖောင်
ပ္လဝဂ် (ပ) မျောက်
ပ္လဝဂ်မ (ပ) မျောက်
ဖဂ္ဂဝ (ပ) ပိတ်သင်းခတ်ပင်
ဖဂ္ဂုန (ပ) တပေါင်းလ
ဖဂ္ဂုနီ (ကွ) ပြဿဖလဂုနီ၊ ဥတ္တရဖလဂုနီ နက္ခတ်
ဖဏိဇ္ဇက (ပ) ပင်စိမ်းရိုင်း (တောခုံးပတီပင်)
ဖဏီ (ပ) မြွေ
ဖရသု (ပ) ပုဆိန်
ဖရုသ (နာ) ကြမ်းတမ်းသော စကား
ဖရုသ- ** လူခ-ကြမ်းသည်၊ နိဋ္ဌရဝါစာ-နားမချမ်းသာသော စကား။(တီလိင်) (လူခေ နိဋ္ဌရဝါစာယံ၊ ဖရုသံ ဝါစ္စလိင်္ဂိက်)
ဖလ (နာ) အဂိါဇာတ်၊ အသီး
ဖလ- ** ဖလစိတ္တ-ဖိုလ်စိတ်၊ ဟေတုကတ -အကျိုး၊ လာဘ-ရအပ်သော အမြတ် အစွန်း၊ ဥဒါဒိက-စပါး,စသည် (ဖလစိတ္တေ ဟေတုကတေ၊ လာဘေ ဥဒါဒိကေ ဖလံ။)
ဖလက (နာ) ကာ (လွှား)
ဖလဂဏ္ဍ (ပ) လက်သမား
ဖလဝန္တု (တိ) အသီးရှိသော သစ်ပင်
ဖလိန (နာ) အသီးရှိသောသစ်ပင်
ဖလီ (တိ) အသီးရှိသော သစ်ပင်
ဖလု (ပ) အဆစ်
ဖဿ (ပ) အတွေ့၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ
ဖာဏိတ (နာ) တင်လဲရည်
ဖာတိ (ကွ) ကြီးပွားခြင်း
ဖာရုသက (နာ) ဖာရုသကဥယျာဉ်၊ သိကြားဥယျာဉ်
ဖာလ (ပ-နာ) အသီး၊ ထွန်သွား၊ထယ်သွား
ဖာသု (နာ) ချမ်းသာခြင်း
ဖာသုကာ (ကွ) နံရိုး
ဖာသုလိကာ (ကွ) နံရိုး
ဖိယ (ပ) လှော်တက်
ဖုဋ္ဌ (တိ) ထင်ရှားသည်
ဖုဋ္ဌန (နာ) ခွဲစိတ်ခြင်း
ဖုလ္လ (ပ) အပွင့်ရှိသော သစ်ပင်
ဖုလိဂ် (နာ) မီးပေါက်, မီးပွား
ဖုသိတ (နာ) ရေပေါက်
ဖုဿ (ပ) ပြာသိုလ
ဖုဿာ (ပ) ဖုဿနက္ခတ်
ဖုဿရထ (ပ) မဂ်လာရထား
ဖေဂ္ဂု (တိ) ထအောင်းပင်၊ အကာ
ဖေနိလ (ပ) ကင်ပွန်းတော် (ပုတီးနက်၊ ကုလားကင်ပွန်း)
ဖောဋ္ဌ (ပ) သွေးစုနာ
ဖောဋ္ဌဗ္ဗ (ပ) အတွေ့

http://www.dhammadownload.com

ဗက (ပ) ဗျိုင်းဖြူ
ဗဒရ (ပ) ဆီးပင်
ဗဒရာ (ကွ) ဝါပင်
ဗဒရီ (ကွ) ဆီးပင်
ဗဒ္ဓ (တိ) နှောင့်ဖွဲ့အပ်သည်
ဗဒ္ဓဝေရ (နာ) ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း
ဗဓိရ (ပ) နားထိုင်းသူ၊ နားပင်းသူ
ဗန္ဓကီ (ကွ) လင်မြွောင်ထားသော မိန်းမ
ဗန္ဓန (နာ) ချုပ်နှောင်ခြင်း၊ ကျောကွင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်း
ဗန္ဓနာဂါရ (နာ) ထောင်
ဗန္ဓဝ (ပ) ဆွေမျိုး
ဗန္ဓု (ပ) ဆွေမျိုး
ဗန္ဓုက (ပ) မိုးစွေပန်း
ဗန္ဓုဇီဝက (ပ) မိုးစွေပန်း
ဗပ္ပ (ပ) မျက်ရည်
ဗဗ္ဗ (ပ) မျက်ရည်
ဗဗ္ဗူ (ပ) ကြောင်
ဗဗ္ဗူ-** ဗိလာလ-ကြောင်၊ နကုလ-မြွေပါ။ (ဗိလာလေ နကုလေ ဗဗ္ဗူ။)
ဗလ (နာ) စစ်သည်ဗိုလ်ပါ၊ စစ်တပ်၊ အား
ဗလ-** သေနာ-စစ်သည်၊ သတ္တိ-အစွမ်းသတ္တိ၊ ထူလတ္တ-ဆူဖြိုးသည်၏အဖြစ်၊ (သေနာယံ သတ္တိယံစေဝ၊ ထူလတ္တေစ ဗလံ ဘဝေ။)
ဗလက္ကာရ (ပ) နိုင်ထက်မူခြင်း
ဗလဇ (ပ) ငါးပတ်
ဗလဝံ (နာ) လွန်ကဲခြင်း
ဗလာကာ (ကွ) ဗျိုင်းအောက်
ဗလီ (ကွ) ဗလီမည်သော အသုရာ၊ အခွန်တော်၊ ပူဇော်ခြင်း၊ ကျီးငှက်
ဗလီ-** ဥပဟာရ-ဗလီနတ်စာ,ပူဇော်သကာ၊ ကရ-အခွန်အတုတ်၊ အသုရန္တရ-ဗလီအသုရာ၊ (ပုလ္လိင်)။ (ဥပဟာရေ ဗလိ ပုမေ၊ ကရသ္မိစာ သုရန္တရေ။)
ဗလိပုဋ္ဌ (ပ) ကျီးငှက်
ဗလိဗဒ္ဓ (ပ) နွားလား၊ နွားထီး
ဗဟိ (နိ) အပ၊ ပြင်ပ
ဗဟိဒ္ဓါ (နိ) အပ၊ ပြင်ပ
ဗဟိဒ္ဓါရ (နာ) တိုရိုက်း
ဗဟု (တိ) များသည်
ဗဟု -** တျာဒိ-သုံးခုစသော အရေအတွက်သဒ္ဒါ၊ ဝိပုလ-ပြန့်ပြောများပြားသည်။ (တျာဒေါစ ဝိပုလေ ဗဟု။)
ဗဟုဂါရယ္ဟဝစ(တိ)ကဲ့ရဲ့ဖွယ်စကားများသူ
ဗဟုပ္ပဒ (တိ) အယေးအကမ်းရက်ရောသူ
ဗဟုဘေဒ (တိ) အများအပြား
ဗဟုလ (တိ) များသည်
ဗဟုလာ (ကွ) ဖာလာ
ဗဟုဝါရက (ပ) သနပ်ပင်
ဗဟုဝိဓ (တိ) အထူးထူး အပြားပြား
ဗဠိသ (ပ) ငါးမျှားချိတ်
ဗာကုစီ (ကွ) ကန့်ကလာပင်
ဗာဏ (ပ) မြား
ဗာဓ (ကွ) နာကျင်ခြင်း
ဗာဓ -** ဒုက္ခ-နာကျင်ခြင်း၊ နိသေဓ-တားမြစ်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

(ဗာဓေ ဒုက္ခေ နိသေဓေ။)
ဗာရာဏသီ (ဣ) ဗာရာဏသီပြည်
ဗာလ (ပ) သူငယ်၊ မိုက်သူ
ဗာလ -** အာဒိဝယသာ သမဂ္ဂီ-ပထမ အရွယ်နှင့် ပြည့်စုံသော လူလင်ငယ် အပဏ္ဍိတ-သူမိုက်။(လိင်သုံးပါး) (ဗာလော တီသွာ ဒိဝယသာ၊ သမဂ္ဂီနိ အပဏ္ဍိတေ။)
ဗာလတာ (ဣ) သူငယ်၏အဖြစ်
ဗာလတ္တ (နာ) သူငယ်၏အဖြစ်
ဗာလိသ (တိ) မိုက်သူ၊ သူငယ်
ဗာလိသ-** မူဠ္ဍ-သူမိုက်၊ ပေါတ-သူငယ်၊ (မူဠ္ဍေ ပေါတေစ ဗာလိသော။)
ဗာလျ (နာ) သူငယ်၏အဖြစ်
ဗာဟာ (ဣ) လက်မောင်း
ဗာဟိယ (နိ) အပ၊ ပြင်ပ
ဗာဟိရာ (နိ) အပ၊ ပြင်ပ
ဗာဟိရံ (နိ) အပ၊ ပြင်ပ
ဗာဟု (ပ-ဣ) လက်မောင်း
ဗာဟုဇ (ပ) မင်းမျိုး၊ ခတ္တိယမျိုး
ဗာဟုမူလ (နာ) မောင်းရင်း
ဗာဟုမူလဝိဘူသန (နာ) လက်ကြပ်
ဗာဠ (နာ) အလွန်အကဲ, အပြင်းအထန်
ဗိန္ဒု (နာ) လုံးသည်၊ ဝိန္ဒုသဒ္ဒါ၊ ရေပေါက်
ဗိန္ဒု-** နိဂ္ဂဟီတ-ဗိန္ဒုလုံး၊ ကဏ-အနည်းငယ်။ (နိဂ္ဂဟီတေ ကဏော ဗိန္ဒု။)
ဗိမ္ဗ (ပ-နာ) လပြည့်ဝန်း၊ ဆင်းတု
ဗိမ္ဗ-** ပတိဗိမ္ဗ-အရုဝ်ဆင်းတု၊ မဏ္ဍလ-အဝန်း၊ ဗိမ္ဗိကာဖလ-ကျီးအာသီး။ (ဗိမ္ဗံ တု ပတိဗိမ္ဗေစ၊ မဏ္ဍလေ ဗိမ္ဗိကာဖလေ။)
ဗိမ္မာ (ဣ) ယသောဓရာ မိဖုရား
ဗိမ္ဗိကာ (ဣ) ကျီးအာပင်
ဗိမ္ဘောဟန (နာ) ခေါင်းအုံး
ဗိလ (နာ) အပေါက်
ဗိလ -** ကောဋ္ဌာသ-အဖို့အစု၊ ဆိဒ္ဒ-အပေါက်(ဗိလံ ကောဋ္ဌာသဆိဒ္ဒေသု)
ဗိလင်္ဂ (နာ) ဆန်ပုန်းရည်
ဗိလ္လ (ပ) ဥသျစ်ပင်
ဗိသိနီ (ဣ) ကြာတော၊ ကြာအိမ်
ဗိဠက (နာ) ချက်ဆား
ဗိဠင်္ဂ (နာ) အိပ်မွေ့ပင်
ဗိဠာရ (ပ) ကြောင်
ဗိဇ (နာ) အကြောင်း၊ အဂိဇာတ်
ဗိဇ-** ဟေတု-အကြောင်း၊ အဠ-သစ်စေ့ အဂိဇာတ-အဂိဇာတ်။(ဗိဇံ ဟေတုမှိ အဠသို့၊ အဂိဇာတေစ ဒိဿတိ။)
ဗိဇကောသ (ပ) ကြာခွက်
ဗိဇနီ (ဣ) ယပ်တောင်
ဗိဇပူရ (ပ) ရှောက်ကြီးပင်
ဗိဘင်္ဂ (တိ) စက်ဆုတ်ခြင်း
ဗိဘင်္ဂ- ** ဝိကတ-ရုပ်ဆင်းဖောက်ပြန်အကျည်းတန်သည်၊ ဘီမ-ကြောက်မက်ဖွယ်(ဗိဘင်္ဂော ဝိကတေ ဘီမေ)
ဗုဒ္ဓ (ပ) ဘုရား၊ ပညာရှိ၊ သိအပ်သည်
ဗုဒ္ဓ- ** ပဏ္ဍိတ-ပညာရှိ၊ ဇိန-ဘုရား။ (ဗုဒ္ဓေါ တု ပဏ္ဍိတေ ဇိနေ။)
ဗုဒ္ဓိ (ဣ) ဉာဏ်, ပညာ
ဗုဓ (ပ) ပညာရှိ
ဗုဋ္ဌ (ပ) သစ်မြစ်

http://www.dhammadownload.com

ဗုန္ဓိကာဗဒ္ဓ (ပ) အခြေနှင့် တစပ်တည်း အပေါင်ရှိသော ညောင်စောင်း

ဗုဘုက္ခိတ (တိ) ဆာလောင်သည်

ဗေလုဝ (ပ) ဥသျှစ်ပင်

ဗောဓကရ (ပ) အန္ဒီးတော်

ဗောဓိ (ပ) သိခြင်း

ဗောဓိ-** (ဣတ္ထိလိင် ဗောဓိ-သည်) သပ္ပညုတညာဏ-သပ္ပညုတညာဏ်၊ အရိယမဂ္ဂ-အရိယမဂ်၊ (ပုလ္လိင် ဗောဓိ-သည်) ပညတ္တိ-ဗောဓိမင်းသား ဟူသော နာမပညတ်၊ (ပုလ္လိင်,ဣတ္ထိလိင် ဗောဓိ-သည်) အဿတ္ထရုက္ခ-ညောင်ပုဒ္ဓဟောပင်။
(ဗောဓိ သပ္ပညုတညာဏော-ရိယမဂ္ဂေစ နာရိယ်။ ပညတ္တိယံ ပုမေ ဿတ္ထ-ရုက္ခမ်ိ ပုရိသိတ္တိယံ။)

ဗောန္ဒိ (ဣ) ကိုယ်

ဗျဃ (ပ) ကျား

ဗျ ဋ္ဌိ (ဣ) မြေပုံခရမ်းပင်

ဗျ ဋ္ဌိနသ (ပ) လင်းယုန်ငှက်

ဗျဥ္ဇန (နဲ) ဟင်း

ဗျဥ္ဇန- ** နိမိတ္တ-အင်္ဂါဇာတိ၊ အက္ခရ-အက္ခရာဗျည်း၊ သူပ-ဟင်းလျာ၊ စိဟန-အမှတ်၊ ပဒ-ဝိဘတ္တန္တပုဒ် ဗျည်း။ (နိမိတ္တက္ခရ သူပေသု၊ ဗျဥ္ဇနံ စိဟနေ ပဒေ။)

ဗျတ္တ (ပ) ပညာရှိ၊ ထင်ရှားသည်

ဗျတ္တ-** ပဏ္ဍိတ-ပညာရှိ၊ ဖုဋ္ဌ-ပိပြင်ထင်ရှားသည်။
(ဗျတ္တော တု ပဏ္ဍိတေ ဖုဋ္ဌေ။)

ဗျတ္တယ (ပ) ဖောက်ပြန်ခြင်း

ဗျဓ (ပ) ဖောက်ထွင်းခြင်း

ဗျမ္ဘ (နဲ) ဝိမာန်

ဗျယ (ပ) ပျက်စီးခြင်း

ဗျဝါယ (ပ) မေထုန်

ဗျသန (နဲ) ဆင်းရဲခြင်း (ပျက်စီးခြင်း)

ဗျသန-** ကာမဇ ကောပဇ ဒေါသ-ကာမကြောင့်ဖြစ်သော, အမျက်ကြောင့်ဖြစ်သော အပြစ်၊ ဝိပတ္တိ-ဘောဂ ဗျသန,စသော ပျက်စီးခြင်း။
(ကာမဇေ ကောပဇေ ဒေါသေ၊ ဗျသနံစ ဝိပတ္တိယံ။)

ဗျာကရဏ (နဲ) အဖြေ၊ ဗျာကရဏ်းကျမ်း

ဗျာကုလ (တိ) မွှိုင်တွေသူ

ဗျာဓ (ဖ) မုဆိုး

ဗျာဓိ (ပ) အနာ၊ ပန်းနာ

ဗျာဓိယာတက (ပ) ငုပင်

ဗျာဓိတ (တိ) မကျန်းမာသူ

ဗျာပါဒ (ပ) သူတစ်ပါးအကျိုးမဲ့ကိုကြံခြင်း

ဗျာဘင်္ဂီ (ဣ) ထမ်းပိုး

ဗျာမ (ပ) အလဲ (နံပါးနှစ်ဘက်သို့ ဖြန့်အပ်ကုန်သော လက်နှင့်တကွ လက်မောင်းနှစ်ခုတို့သည် "ဗျာမ"မည်၏)

ဗျာသ (ပ) အကျယ်ချဲ့ခြင်း

ဗျူဟ (ပ) ထုတ်ချင်းမပေါက်သောခရီး (လမ်းတို့)၊ စစ်ရေးပြခြင်း၊ (စစ်ဆင်ခြင်း,စစ်ခင်းခြင်း)၊ အပေါင်း။
(ထုတ်ချင်းမပေါက်သော ခရီးသည် **"ဗျူဟ"မည်၏။ စစ်တပ်ကို စီစဉ်ခင်း**ကျင်းခြင်းကို "ဗျူဟ" ဟု ဆိုသည်)

http://www.dhammadownload.com

ဗျူဟ- ** နိဗ္ဗိဒ္ဓရစ္ဆာ-ထုတ်ချင်းမထွင်းသော ခရီး၊ ဗလနျာသ-စစ်ဆင်ခြင်း, စစ်ခင်းခြင်း၊ ဂဏ-အပေါင်း။ (ဗျူဟော နိဗ္ဗိဒ္ဓရစ္ဆာယံ၊ ဗလနျာသေ ဂဏေ မတော။)

ဗြဟတီ (ဣ) ခရမ်းကစော့ပင်

ဗြဟာ (တိ) ပြန့်ကျယ်သည်

ဗြဟ္ဟ (ပ) ဗြဟ္ဟာ

ဗြဟ္ဟ-** (ပုလ္လိင် ဗြဟ္ဟာ-သည်) ပိတာမဟ-ဗြဟ္ဟာ၊ ဇိန-ဘုရား၊ သေဌ-မြတ်သည်၊ ဗြာဟ္ဟဏ-ပုဏ္ဏား၊ ပိတု-မိဘ၊ (နပုံလိင် ဗြဟ္ဟ-သည်) ဝေဒ-ဗေဒ၊ တပ-အကျင့်။ (ပိတာမဟေ ဇိနေ သေဌေ၊ ဗြာဟ္ဟဏေစ ပိတူသွပိ။ ဗြဟ္ဟာ ဝုတ္တော တထာ ဗြဟ္ဟံ၊ ဝေဒေ တပသိ ဝုစ္စတေ)

ဗြဟ္ဟစရိယ-** ဒါန-အလှူ၊ အပွမညာ-အပွမညာ၊ သာသန-သာသနာတော်၊ မေထုနာရတိ-မေထုန်မှကြဉ်ခြင်း၊ ဝေယျာဝစ္စ-အမှုကြီးငယ်ကို ပြုခြင်း၊ သဒါရတုဋ္ဌိ-မိမိမယားဖြင့်သာ ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်ခြင်း၊ ပဉ္စသီလ-ငါးပါးသီလ၊ အရိယမဂ္ဂ-အရိယမဂ်၊ ဥပေါသထင်-ဥပုသ်အဂါ၊ ဓိတိ-လုံ့လ။ (ဒါနသွဲ ဗြဟ္ဟစရိယံ၊ အပွမညာသုသာသနေ။ မေထုနာရတိယံ ဝေယျာဝစ္စေ သဒါရတုဋ္ဌိယံ။ ပဉ္စသီလာ ရိယမဂ္ဂေါ၊ ပေါသထင် ဓိတိသုစ။)

ဗြဟ္ဟစာရီ (တိ) ဗေဒကို သရဇ္ဇာယ်လျှက်မြတ်သော အကျင့်ရှိသူ

ဗြဟ္ဟဗန္ဓု (ပ) ပုဏ္ဏား

ဗြာဟ္ဟဏ (ပ) ပုဏ္ဏား

ဗြာဟ္ဟဏမဟာသာလ (ပ) ကျပ်ဒဂါး ကုဋေ(၈၀)ကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားသည်၊ ဆယ်အမွဏ(ဝါ) ဆယ်တင်းကို နေ့စဉ် သုံးစွဲပါသည်။

ဗြဟ္ဟာ (ပ) ပုဏ္ဏား

ဘ (နဲ) နက္ခတ်

ဘက္ခက (တိ) အစားကြူးသူ

ဘက္ခိတ (တိ) စားအပ်သည်

ဘဂ (နဲ) မိန်းမအဂါဇာတ်

ဘဝ-** ယောနိ-မိန်းမအဂါဇာတ်၊ ကာမ-အလို၊ သိရီ-အသရေ၊ ဣသရ-ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ဓမ္မ-သီလ,စသော ကျေးဇူး၊ ဥယျာမ-လုံ့လ၊ ယသ-ကျော်စောခြင်း။ (ယောနိကာမ သိရိသရေ၊ ဓမ္မုယျာမ ယသေ ဘဝံ၊)

ဘဂန္ဒလ-ရ (ပ-ဣ) ဘဂန္ဒိုလ်နာ

ဘဂဝန္တု (ပ) ဘုရား

ဘဂဝန္တု- ** ပူဇိတ-ပူဇော်အပ်သူ၊ ဇိန-ဘုရား။ (ပူဇိတေ ဘဂဝါ ဇိနေ။)

ဘဂဝါ -** ပူဇိတ-ပူဇော်အပ်သူ၊ ဇိန-ဘုရား။ (ပူဇိတေ ဘဂဝါ ဇိနေ။)

ဘဂု (ပ) ဘဂုရသေ့

ဘဂ္ဂ (ပ) ဘဂ္ဂတိုင်း

ဘင် (နဲ) ဘန်ချည်အဝတ်

ဘင်-** (ပုလ္လိင် ဘင်-သည်) ဘေဒ-ပျက်ခြင်း၊ (နပုံလိင် ဘင်-သည်) ပဋ-ဘန်ချည်အဝတ်။ (ဘင်ဂါ ဘေဒေ ပဋေ ဘင်။)

http://www.dhammadownload.com

ဘစွ (ပ) ကျွန်
ဘဋ (ပ) သူရဲ, စစ်သား
ဘဋ္ဌ (တိ) ရွှေ့လျောသည်
ဘဋ္ဌ * ဘဋိတ-လျော်အပ်သည်, ပတိတ-လျှောကျသည်။
[ဘဋိတေ ပတိတေ ဘဋ္ဌော။]
ဘဋ္ဌယဝ (တိ) လျော်ခြင်း
ဘဏိတ (တိ) ဆိုအပ်သည်
ဘဏ္ဍာဂါရိ (ဣ) ခရမ်းကြီး
ဘဏ္ဍာ (နာ) အရင်းအနှီးဥစ္စာ
ဘဏ္ဍ * ဘာဇနာဒိ ပရိက္ခာရ-စားခွက်, စသော ပရိက္ခရာ, မူလဓန-အရင်းအနှီးဥစ္စာ။ [ဘာဇနာဒိ ပရိက္ခာရော ဘဏ္ဍံ မူလဓနေပိစ။]
ဘဏ္ဍန (နာ) ငြင်းခုံခြင်း, ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း
ဘဏ္ဍာသာလာ (ဣ) ကုန်တိုက် (ဂိုဒေါင်)
ဘဏ္ဍိက (ပ) မိုးစွေပန်း
ဘဏ္ဍိလ (ပ) ကုက္ကိုပင်
ဘဏ္ဍု (ပ) ဦးခေါင်းတုံးသူ
ဘတက (ပ) အခစားလုပ်သူ, ကူလီ
ဘတိ (ဣ) အခ, ကူလီခ
ဘတိ * ဝေတန-အခရိက္ခာ, ဘရဏ-မွေးမြူခြင်း။
[ဝေတနေ ဘရဏေ ဘတိ။]
ဘတ္တ (နာ) ထမင်း
ဘတ္တကာရ (ပ) စဖို့သည်
ဘတ္တာ * သာမိ-လင်, ဓာရက-ဆောင်တတ်, မွေးမြူတတ်သူ။
[ဘတ္တာ သာမိနိ ဓာရကေ။]
ဘတ္တိ (ဣ) ဆည်းကပ်ခစားခြင်း
ဘတ္တိ * ဝိဘာဂ-ဝေဖန်ခြင်း, သေဝန-ဆည်းကပ်ခစားခြင်း
[ဝိဘာဂေ ဘတ္တိ သေဝနေ။]
ဘတ္တု (ပ) လင်
ဘဒ္ဒ (တိ) ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ, ကောင်းသည်,တင့်တယ်သည်
ဘဒ္ဒ * သုဘ-ကောင်းသည်, သာဓု-သူတော်ကောင်း။
[သုဘေ သာဓုမှိ ဘဒ္ဒေါ ထ။]
ဘဒ္ဒကစ္စာနာ (ဣ) ယသောဓရာမိဖုရား
ဘဒ္ဒကုမ္ဘ (ပ) ရေပြည့်အိုး
ဘဒ္ဒဒါရု (ပ) နတ်ထင်းရှူး
ဘဒ္ဒပဒါ (ဣ) ဘဒြပိုဒ်နက္ခတ်
ဘဒ္ဒပီဋ (နာ) ကောင်းမြတ်သော အင်းပျဉ်
ဘဒ္ဒမုတ္တ (နာ) နွားမြေရင်း
ဘဒ္ဒ (တိ) သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည်
ဘဒ္ဒ * ယောဂ-သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည်, ဘာဝိ-ဖြစ်လတ္တံ့သည်။
[ဘဒ္ဒံ ယောဂ္ဂေစ ဘာဝိနီ။]
ဘမ (ပ) ပြွန်
ဘမ * စုန္ဒဘဏ္ဍမှိစ-ပွတ်ခုံစက်, လည်ခြင်း
[စုန္ဒဘဏ္ဍမှိစ ဗ္ဘမော။]
ဘမကာရ (ပ) ပန်းပွတ်သည်, ပွတ်သမား
ဘမရ (ပ) ပိတုန်းကောင်
ဘမု (ပ) မျက်ခုံး
ဘမုက (ပ) မျက်ခုံး
ဘယ (နာ) ကြောက်ခြင်း
ဘယက်ရ (နာ) ကြောက်မက်ဖွယ်ဝတ္ထု
ဘယာနက (ပ) ကြောက်လန့်ခြင်း, ကြောက်ဖွယ်ဝတ္ထု
ဘရ (ပ) အလွန်အကဲ

http://www.dhammadownload.com

ဘရ-** ဘာရ-ပခုံးဝန်,စသည်၊ အတိသယ -အလွန်အကဲ။
(ဘာရေ တွ တိသယေ ဘာရော။)
ဘရဏီ (ဣ) ဘရဏီနက္ခတ်
ဘရိယာ (ဣ) မယား
ဘလ္လာတက (တိ) ချေးပင်
ဘလ္လီ (တိ) ချေးပင်
ဘဝ (ပ) ကြီးပွားခြင်း
ဘဝ-** ဝုဒ္ဓိ-ကြီးပွားခြင်း၊ ဇနန-ဖြစ်ခြင်း၊ ကာမဓာတွာဒိ-ကာမဓာတ်,စသည်၊ ပတ္တိ-ရောက်ခြင်း၊ သတ္တာ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်၊ သံသာရ-သံသရာ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ-သဿတအယူ။
(ဝုဒ္ဓိယံ ဇနနေ ကာမ-ဓာတွာဒိမှိစ ပတ္တိယံ။ သတ္တာယံစေဝ သံသာရေ၊ ဘဝေါ သဿတဒိဋ္ဌိယံ။)
ဘဝန (နဲ) အိမ်
ဘဝန-** သတ္တာ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဂေဟ-အိမ်။
(သတ္တာယံ ဘဝနံ ဂေဟေ။)
ဘဝန္တိ စတ္တာရော ဧတေ-၌စတ္တာရော-အရ- ၁။ဗြဟ္မစာရီ-ဗေဒကို သရဇ္ဈာယ်လျှက် မြတ်သော အကျင့်ရှိသူ ၂။ဂဟဋ္ဌ-မွေ,အတ္တ,ကာမတို့၌တည်လျက် ယဇ်ပူဇော်သူ၊ ၃။ဝနပွတ္တ-တော၏အစိတ် လူသူဆိတ်ရာ၌နေလျက် ကျင့်သူ၊ ၄။ဘိက္ခု-ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်လျက် ဆွမ်းခံခြင်း ဈာန်ဝင်စားခြင်း အကျင့်ရှိသူ။၄၀၉
ဘဝန္တိ ပဉ္စ ရာဇူနံ -အရ -
(မင်းမြောက်တန်ဆာ(၅)ပါး -ရှု)
ဘဝနေတ္တိ (ဣ) တဏှာ
ဘဿာ (ဣ) သားရေအိပ်
ဘသွ (နဲ) ပြာ
ဘဿရ (တိ) စကားများသူ
ဘာ (ဣ) အရောင်
ဘာကရ (တိ) နေ
ဘာဂ (ပ) ရှေးကံကြမ္မာ၊ အဖို့အစု
ဘာဂ-** ဘာဂျ-ရှေးကံအဖို့၊ ဧကဒေသ -အစိတ်။
(ဘာဂေါ ဘာဂျကဒေသေသု။)
ဘာဂဒေယျ (တိ) ကံကြမ္မာ
ဘာဂိနေယျ (ပ) တူ (နှမ၏သားသည် "ဘာဂိနေယျ" မည်၏။)
ဘာဂီရထီ (ဣ) ဂဂိမြစ်
ဘာဂျ (နဲ) ကံကြမ္မာ
ဘာဂျ- ** အသုဘကမ္မ-အကုသိုလ်ကံ၊ သုဘကမ္မ-ကုသိုလ်ကံ၊ ဥဘယ-နှစ်ပါးသော ကံကြမ္မာ။
(အသုဘေစ သုဘေကမ္မေ၊ ဘာဂျံ ဝုတ္တံ ဒွယေပျထ။)
ဘာဇန (နဲ) အိုးခွက်
ဘာဏက (ပ) အိုးစရည်း
(ရေလှောင်အိုးကြီး)
ဘာတရော (ပ) မောင်,နှမ
ဘာနု (ပ-နဲ) အရောင်၊ နေ
ဘာနု- ** သူရ-နေ၊ အံသု-အရောင်။
(ပုလ္လိင်) (သူရံသူသု ပုမေ ဘာနု။)
ဘာနုမန္တု (ပ) မီး၊ နေ
ဘာရ (ပ) တစ်ဘာရုတစ်ယောက်ထမ်းဝန်၊ အချိန်နှစ်ဆယ်

http://www.dhammadownload.com

ဘာရ * ခန္ဓဘာရာဒိ-ပဥ်းဝန်, စသည်၊ ဒွိသဟဿပလ-ပိုလ်နှစ်ထောင် (၂၀၀၀)။[ဘာရော တု ခန္ဓဘာရာဒေါ ဒွိသဟဿပလေပိစ။]

ဘာရတီ (ကြ) စကား

ဘာရဒ္ဒါဇ (ပ) ဘာရဒ္ဒါဇရသေ့

ဘာရပါဒတာ (ကြ) ခြေသလုံးကြီးနာ

ဘာရဝါဟ (ပ) ဝန်ထမ်းသူ

ဘာရိက (ပ) ဝန်ထမ်းသူ

ဘာဝ (ပ) သဘော, အလို

ဘာဝ * ပဒတ္ထ-ပုဒ်အနက်၊ သတ္တာ-ထင်ရှား ရှိသည်၏အဖြစ်၊ အဓိပ္ပါယ-အလို ကြိယာ-ကြိယာ၊ သဘာဝ-သဘော၊ လီလာ-စမ်းသပ်ခြင်း၊ ပုရိသိတ္တိန္ဖြိယ-ပုရိသိန္ဖြေ, ဣတ္ထိန္ဖြေ။ [ဘာဝေါ ပဒတ္ထေ သတ္တာယ-မဓိပ္ပါယ ကြိယာသုစ။ သဘာဝသ္မိံစ လီလာယံ၊ ပုရိသိတ္တိန္ဖြိယေသုစ။]

ဘာဝိတ (တိ) ထုံအပ်သော ဝတ္ထု

ဘာဝိတ * ဝမိုတေပိ-ပွားများအပ်သည်, ထုံအပ်သည်, ရအပ်သည်။ [ဘာဝိတံ ဝမိုတေပိစ။]

ဘာသပက္ခီ (ပ) ငှက်တော်

ဘာသာ (ကြ) စကား

ဘာသိတ (နာ) စကား, ဆိုအပ်သည်

ဘာသုရ (ပ) စကားများသူ

ဘိက္ခာ (ကြ) ထမင်း, တောင်းရမ်းခြင်း

ဘိက္ခာ * ယာစန-တောင်းရမ်းခြင်း၊ ဘောဇန-ထမင်း။ [ယာစနေ ဘောဇနေ ဘိက္ခာ။]

ဘိက္ခု (ပ) ရဟန်း

ဘိက္ခုနီ (ကြ) ရဟန်းမိန်းမ

ဘိင် (ပ) ဆင်ငယ်

ဘိင်ရာဇ (ပ) ကြိတ်မှန့်ပင်

ဘိဂိရ (ပ) ရေကရား

ဘိတ္တိ (ကြ) နံရံ

ဘိန္ဒိဝါဠ (ပ) ခက်ရင်း

ဘိန္ဒ (တိ) ခွဲစိတ်အပ်သည်

ဘိန္ဒ * ဝိဒါရိတ-ဖောက်ခွဲအပ်သော ဝတ္ထု၊ အည-တစ်ပါး၊ မိဿိတ-ရောပြွမ်းသည်။ (ဝါစွလိင်သို့ လိုက်သော လိင် ရှိ၏။) [ဘိန္ဒံ ဝိဒါရိတေ ညသ္မိံ၊ မိဿိတေ ဝါစွလိင်္ဂိကံ။]

ဘိယျ (နာ) များသည်

ဘိယျော (နာ) အလွန်များသည်

ဘိဇ္ဈာ * (နိပါတ် ဘိယျ-သဒ္ဒါသည်) ဗဟုတရတ္ထ-အလွန်များသည်ဟူသော အနက်၊ (အဇ္ဈာယ ဘိယျ-သဒ္ဒါသည်) ပုနရတ္ထ-တစ်ဖန်ဟူသော အနက်။ [ဘိယျော ဗဟုတရတ္ထေ သော၊ ပုနရတ္ထေ ဇ္ဈာယ် ဘဝေ။]

ဘိသ (နာ) ကြာစွယ်

ဘိသက္က (ပ) ဆေးသမား

ဘိသပုပ္ပ (နာ) ကြာ

ဘိသိနီ (ကြ) ကြာတော, ကြာအိမ်

ဘိတိ (ကြ) ကြောက်ခြင်း

ဘိမ (နာ) ကြောက်မက်ဖွယ်ဝတ္ထု

ဘိမ * ကုဋ္ဌရ-ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်သူ၊ ဘေရဝ-ကြောက်မက်ဖွယ်။ [ကုဋ္ဌရေ ဘေရဝေ ဘိမော။]

http://www.dhammadownload.com

ဘီရု (ဣ) မိန်းမ၊ ကြောက်တတ်သူ
ဘီရု-** (ဣတ္ထိလိင် ဘီရု-သည်) နာရီ-မိန်းမ၊ (လိင်သုံးပါးနှင့်ယှဉ်သော ဘီရု-သည်) ဘီရုက-ကြောက်တတ်သောသူ။(နာရိယံ ဘီရု ကထိတာ၊ ဘီရုကေ သော တိလိဂိကော။)
ဘီရုက (ပ) ကြောက်တတ်သူ
ဘီသန (နာ) ကြောက်မက်ဖွယ်ဝတ္ထု
ဘီသီလ (ပ) ကြောက်တတ်သူ
ဘုဇ (ပ-ဣ) လက်မောင်း
ဘုဇဂ (ပ) မြွေ
ဘုဇဂ် (ပ) မြွေ
ဘုဇဂ်မ (ပ) မြွေ
ဘုဇပတ္တ (ပ) ဘုဇပတ်ပင်
ဘုဇသိရ (ပ) ပခုံး
ဘုဇိဿ (ပ) တော်လှန်သူ
(ကျွန်မဟုတ်သူ တော်လှန်ပြီးသူ သည် "ဘုဇိဿ" မည်၏။)
ဘုဥ္ဇနပတ္တ (နာ) ထမင်းစားခွက်
ဘုတ္တ (တိ) စားအပ်သည်
ဘုတ္တသေသက (ပ) စားကြွင်း
ဘုဝန (နာ) လောက
ဘုသံ (နာ) အလွန်အကဲ၊ အပြင်းအထန်
ဘုသ (နာ) စပါးဖျင်း၊ ဖွဲ
ဘုသ-** ပလာလ-စပါးဖျင်း၊ အတိသယ-အလွန်အကဲ။
(ပလာလေ တိသယေ ဘုသံ။)
ဘူ (ဣ) မြေ၊ မျက်ခုံး၊ မျက်မှောင်
ဘူ- ** ဘူမိ-မြေ၊ ဘမုက-မျက်ခုံး။
(ဘူ ဘူမိယဥ္စ ဘမုကေ။)

ဘူတ (ပ-နာ) ဘူတမည်သောနတ်မျိုး၊ သတ္တဝါ
ဘူတ- ** ရုက္ခာဒိ-သစ်ပင်,စသည်၊ ဝိဇ္ဇမာန-ထင်ရှားရှိသည်၊ အရဟန္တ-ရဟန္တာ၊ ခန္ဓပဥ္စက-ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်း၊ သတ္တ-သတ္တဝါ၊ မဟာဘူတ-မဟာဘုတ်၊ အမနုဿ-နတ်၊ (ဝါစ္စလိင်သို့ လိုက်သော ဘူတ-သည်) အတီတ-ဖြစ်ပြီးသည်၊ ဇာတ-ဖြစ်ဆဲ၊ ပတ္တ-ရောက်သည်၊ သမ-တူသည်။ (ရုက္ခာဒေါ ဝိဇ္ဇမာနေစာ၊ ရဟန္တေ ခန္ဓပဥ္စကေ။ ဘူတော သတ္တ မဟာဘူတာ-မနုဿေသုနနာရိယံ။ ဝါစ္စလိဂေါ အတီတသို့၊ ဇာတေ ပတ္တေ သမေ မတော။)
ဘူတဓရာ (ဣ) မြေ
ဘူတပတိ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဘူတိ (ဣ) ပြည့်စုံခြင်း
ဘူတိ-** သတ္တာ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်၊ သမိဒ္ဓိ-ပြည့်စုံခြင်း။
(ဘူတိ သတ္တာ သမိဒ္ဓိသု။)
ဘူတိဏ (နာ) မြက်နံ့သာ
ဘူတိဏက (နာ)မြက်နံ့သာ
ဘူဓရ (ပ) တောင်
ဘူနာထ (ပ) မင်း၊ (ရှင်ဘုရင်)
ဘူပ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
ဘူပတိ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
ဘူပါလ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
ဘူဘုဇ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
ဘူမိ (ဣ) မြေ

http://www.dhammadownload.com

ဘူမိ * (ဣ) ဌာန-အရပ်၊ ဘုဝိ-မြေ။
| ဌာနေ ဘူမိတ္ထိယံ ဘုဝိ။|
ဘူမိပ (ပ) မင်း (ရှင်ဘုရင်)
ဘူရိ (ဣ) ပညာ, မြေ
ဘူရိ (တိ) များသည်
ဘူရိ * (ဣ) ဉာဏ-ပညာ၊ ဘုဝိ-မြေ။
| ဉာဏေ ဘုဝိစ ဘူရိတ္ထိ။|
ဘူရိပညာ (ပ) ဘုရား
ဘေက (ပ) ဘား (ဖား)
ဘေဒ (ပ) ဥပါယ်,ဘေဒဥပါယ်,ခွဲစိတ်ခြင်း
ဘေဒ * ဥပဇ္ဈာပ-ဘေဒဥပါယ်၊ ဝိသေသ
-အထူး၊ ဝိဒါရဏ-ခွဲခြင်း။
| ဥပဇ္ဈာပေ မတော ဘေဒေါ၊
ဝိသေသေစ ဝိဒါရဏော။ |
ဘေဒိတ (တိ) ခွဲစိတ်အပ်သည်
ဘေရဝ (နှ) ကြီးစွာကြောက်ခြင်း,
ကြောက်ဖွယ်ဝတ္ထု
ဘေရီ (ဣ) စည်ကြီး
ဘေသဇ (နှ) ဆေး
ဘေသဇ္ဇ (နှ) ဆေး
ဘေသ္မ (နှ) ကြောက်ဖွယ်ဝတ္ထု
ဘော (နှိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
ဘောဂ (ပ) မြွေကိုယ် |မြွေ၏ ကိုယ်သည်
"ဘောဂ" မည်ပါသည်။|
ဘောဂ * သပ္ပဖဏ-မြွေပါးပျဉ်း၊ အင်္-မြွေ
ကိုယ်၊ ကောဋိလ္လ-ကောက်ကွေးသည်၊
ဘုဉ္ဇန-ခံစားခြင်း၊ ဓန-ဥစ္စာ။
| ဘောဂေါ သပ္ပဖဏင်္ဂေသု၊
ကောဋိလ္လေ ဘုဉ္ဇနေ ဓနေ။|
ဘောဂိနီ (ဣ) ကိုယ်လုပ်မိန်းမ
| မိဖုရားကြီးမှတစ်ပါးကုန်သော မင်း
မိန်းမတို့သည် "ဘောဂိနီ"မည်၏။|
ဘောဂီ (ပ) မြွေ, စည်းစိမ်ရှိသူ
ဘောဂီ * ဘောဂဝတီ-စည်းစိမ်ရှိသူ၊
ဥရဂ-မြွေ။
| ဘောဂဝတ္ထုရဂေ ဘောဂီ။|
ဘောဇန (နှ) စားဖွယ်
ဘောဇ္ဇ (နှ) စားဖွယ်
ဘောဒါဒီ (ပ) ပုဏ္ဏား
မံသ (နှ) အသား
မကရ (ပ) မကန်း (မကရ်း)
မကရန္ဒ (ပ) ပန်းရက်
မကသ (ပ) ခြင်ကောင်
မကုဋ (ပ-နှ) မကုဋ်သရဖူ
မကုလ (နှ) စဉ်းငယ်ပွင့်သော အင့်
မက္ကဋ (ပ) မျောက်
မက္ကဋက (ပ) ပင့်ကူ
မက္ကဝ (ပ) ကြိတ်မှုန်ပင်.
မက္ခိကာဏ္ဍ (နှ) ယင်ဥ
မက္ခိကာဘေဒ (ပ) ယင်မျိုး
မဂ (ပ) သမင်
မဂဓ (ပ) မဂဓတိုင်း
မဂသိရာ (ဣ) မိဂသီနက္ခတ်
မဂ္ဂ (ပ) ခရီး
မဂ္ဂ * သမ္မာဒိဋ္ဌာဒိက အရိယမဂ္ဂ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ
အစရှိသော အရိယမဂ်၊ ပထ-လမ်း
ခရီး။ | မဂ္ဂေါ တု ရိယမဂ္ဂေစ၊
သမ္မာဒိဋ္ဌာဒိကေ ပထေ။|
မဂ္ဂနှာ (နှ-ဣ) စုံစမ်းရှာဖွေခြင်း
မဂ္ဂသဒ္ဓိ (ပ) ခရီးလေးခုအဆုံ

http://www.dhammadownload.com

မဂ္ဂိတ (တိ) ရှာမှီးအပ်သည်
မဂ္ဂုရ (ပ) ငါးခူ
မဃဝ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
မဃဝန္တု (ပ) သိကြားနတ်မင်း
မဃာ (ဣ) မာဃနက္ခတ်
မင်္ဂလ (နှ) ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ
မင်္ဂလ (ပ) မင်္ဂလဆင်မျိုး
မင်္ဂုသ (ပ) မြွေပါ
မစ္စ (ပ) လူ
မစ္စု (ပ) သေခြင်း
မစ္ဆ (ပ) ငါး
မစ္ဆဏ္ဍီ (ဣ) သကာ
မစ္ဆဗန္ဓ (ပ) တံငါ
မစ္ဆရ (နှ) ဝန်တိုခြင်း
မစ္ဆရိယ (နှ) ဝန်တိုခြင်း
မစ္ဆရီ (တိ) နှမြောစေးနည်းတတ်သူ
မစ္ဆိက (ပ) တံငါ
မစ္ဆေရ (နှ) ဝန်တိုခြင်း
မဇ္ဇ (နှ) သေ
မဇ္ဇဝိဏ္ဍယီ (ပ) အရက်ရောင်းသူ
မဇ္ဇ (ပ) ခါးလယ်, အလယ်
မဇ္ဇ * ဝိလဂ္ဂ-ခါး၊ ဝေမဇ္ဇ-အလယ်။
[မဇ္ဇော ဝိလဂ္ဂေ ဝေမဇ္ဇေ။]
မဇ္ဇတ္တတာ (ဣ) လျစ်လျူရှုခြင်း
မဇ္ဇဒေသ (ပ) မဇ္ဇိမဒေသ
မဇ္ဇနှ (ပ) နေ့လယ်
မဇ္ဇနှိက (ပ) နေ့လယ်
မဇ္ဇိမ (ဣ) လက်လယ်,
မဇ္ဇိမဒေသ, ခါးလယ်
မဇ္ဇိမ * (ပုံး နပုံးဖြစ်သော မဇ္ဇိမ-သည်)
ဒေဟမဇ္ဇ-ခါး၊ (လိင်သုံးပါး၌ဖြစ်သော
မဇ္ဇိမ-သဒ္ဒါသည်) မဇ္ဇဘဝ-အလယ်
မှာဖြစ်သော အရာဝတ္ထု။
[မဇ္ဇိမော ဒေဟမဇ္ဇသို့၊
မဇ္ဇဘဝေစ သော တိသု။]
မဇ္ဇိမဂါမ (ဣ) ကြိုးကြာ,စသည်တို့
မည်သော မဇ္ဇိမဂါမအသံ
မဇ္ဇိမာရတ္တိ (ဣ) သန်းခေါင်
မဥ္စက (ပ) ညောင်စောင်း
မဥ္စင် (ပ) ညောင်စောင်းပေါင်
မဥ္စာဓာရ (ပ) ညောင်စောင်းခြေ
မဥ္စရီ (ပ) ပွင့်တံအခိုင်
မဥ္စာရ (ပ) ကြောင်
မဥ္စိဋ္ဌာ (ဣ) ထန်းကျင့်
မဥ္စီရ (ပ) ခြေကျင်း
မဥ္စု (ဣ) သာယာသည်,
ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်
မဥ္စူသာ (ဣ) သေတ္တာ
မဥ္စေဋ္ဌ (ပ) အနီ
မဏိ (ပ-ဣ) ပတ္တမြား, ရတနာ
မဏိ * မဏိက-အိုးစရည်းကြီး၊
ရတန-ပတ္တမြားရတနာ။
[မဏိကေ ရတနေ မဏိ။]
မဏိက (နှ)အိုးစရည်း(ရေလှောင်အိုးကြီး)
မဏိဗန္ဓ (ပ) လက်ကောက်ဝတ်
[တတောင်၏အဆုံးသည် "မဏိဗန္ဓ"
မည်ပါသည်။]
မဏ္ဍ (ပ-နှ) ရသာဦးရည်
မဏ္ဍန (နှ) အဆင်းတန်ဆာ
မဏ္ဍပ (ပ-နှ) မဏ္ဍပ်

http://www.dhammadownload.com

မဏ္ဍလ (နဲ) လပြည့်ဝန်း၊ အိမ်ဝန်းကြီး၊ သင်္ကန်းအစိတ်၊ အပေါင်း။
မဏ္ဍလ- ** ဂါမသန္ဓောဟ-ရွာအပေါင်း၊ ဗိမ္ဗ-အဝန်း၊ ပရိဓိ-နေအိမ်,လအိမ်၊ ရာသိ-အစု။(မဏ္ဍလံ ဂါမသန္ဓောဟေ ဗိမ္ဗေ ပရိဓိ ရာသိသု။)
မဏ္ဍဝဂ္ဂ (ပ) သန်လျက်၊ ဓားလွယ်
မဏ္ဍလိဿရ (ပ) ပဒေသရာဇ်မင်း (စကြာမင်းမှ တစ်ပါးသော မင်းသည် "မဏ္ဍလိဿရ" မည်၏။)
မဏ္ဍူက (ပ) ဘား (ဖား)
မတ (တိ) သေသူ၊ သိအပ်သည်
မတ-** ပေတ-သေသူ၊ ဉာတ-သိအပ်သည်။ (လိင်သုံးပါး) (ပေတေ ဉာတေ မတော တိသု။)
မတိ (ပ) ဉာဏ်, ပညာ
မတိ-(ဏ္ဍ)** ဏ္ဍစ္ဆာ-အလို၊ ပညာ-ပညာ။ (ထိယံ မတိစ္ဆာ ပညာသု။)
မတိမန္တု (ပ) ပညာရှိ
မတိသဇီဝ (ပ) မင်းတိုင်ပင်၊ ဥပဒေပြုအမတ်
မတ္တ (ပ) မုန်ယစ်ဆင်၊ မူးယစ်သူ၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်
မတ္တ-** သွပ္ပ-အလွန်နည်းသည်၊ အဝဓာရဏ-ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်ခြင်း။ (သွပ္ပေ ဝဓာရဏေ မတ္တံ။)
မတ္တကာသိနီ (ဏ္ဍ) မိန်းမမြတ်
မတ္တာ (ဏ္ဍ) နည်းသည်
မတ္တာ-** ပမာဏ-အတိုင်းအရှည်၊ ဏ္ဍဿရိယ-အစိုးရခြင်း၊ အကွရာဝယဝ-အကွရာအစိတ်မတြာ၊ အပွက-နည်းသည်။ (ပမာဏိဿရိယေ မတ္တာ၊ အကွရာဝယဝေ' ပွကေ။)
မတ္တိကာခဏ္ဍ (ဏ္ဍ) မြေစိုင်ခဲ
မတ္ထက (ပ) ဦးခေါင်း၊ အညောက်၊ (အပင်ပေါက်)
မတ္ထု (နဲ) ဒိန်ရည်
မထိတ (နဲ) ရက်တက်ရည်
မထိတ-** (နပုံလိင် မထိတ-သည်)တက္ကရက်တက်၊ (သုံးလိင် မထိတ-သည်) အာလောလိတ-မ္ဒေနှောက်အပ်သော အရာဝတ္ထု။ (တက္ကေ တု မထိတံဟောတျာ-လောလိတေ မထိတော တိသု။)
မဒ (ပ) ဆင်မုန်၊ မူးယစ်ခြင်း
မဒ-** ဟတ္ထိဒါန-ဆင်မုန်၊ ဂဗ္ဘ-မာန်မူခြင်း (ဟတ္ထိဒါနေ မဒေါ ဂဗ္ဘေ။)
မဒန (ပ) ကာမနတ်၊ ကိလေသမာရ်၊ သမင်စာပင်
မဒန-* အနင်္ဂ-ကာမနတ်(ကိလေသမာရ်) ဒုမ-သမင်စာပင်။ (အနင်္ဂေ မဒနော ဒုမေ။)
မဒိရာ (ဏ္ဍ) သေ
မဒိရာဗီဇ (တိ) သေမျိုးစေ့ (တဆေး)
မဒ္ဒ (ပ) မဒ္ဒတိုင်း
မဒ္ဒန (နဲ) နင်းနှိပ်ဆုပ်နယ်ခြင်း
မဒ္ဒလ (ပ) စည်အထူး
မဓု (နဲ) ပျားရည်၊ မည်စည်ပွင့်ဖြင့် လုပ်သော အရက်
မဓု- ** မုဒ္ဒိကရသ-သပြက်သီး၏အရည်၊

http://www.dhammadownload.com

ပုပ္ပရသ-ပန်းပွင့်၏အရည်၊ ခုဒ္ဒ-ပျားရည်။ (မုဒ္ဓိကသစ ပုပ္ပဿ၊ ရသေ ခုဒ္ဒေ မဓူ ရိတံ။)

မဓုက (ပ) မင်းမျိုး မင်းနွယ်ကို ဆိုးကြွေးသူ မယ်ဇယ်ပင်၊ နွယ်ချိုပင်

မဓုကရ (ပ) ပိတုန်းကောင်

မဓုဇ္ဇိဋ္ဌ (နှ) ပျားဖယောင်း

မဓုဒ္ဓူမ (ပ) မည်စည်ပင်

မဓုပ (ပ) ပိတုန်းကောင်

မဓုပ္ပတ (ပ) ပိတုန်းကောင်

မဓုယဋ္ဌိကာ (ဣ) နွယ်ချိုပင်

မဓုရ (ပ) အချို

မဓုရ- ** သာဒု-ချိုသောအရာ၊ ပိယ-ချစ်နှစ်သက်အပ်သည်။ (သာဒုမိ မဓုရေ ပိယေ။)

မဓုရက (ပ) ဇီယာပင်

မဓုရသာ (ဣ) စိနာရမည်သောနွယ်၊ သပြက်

မဓုလိဟ (ပ) ပိတုန်းကောင်

မဓွာသဝ (ပ) မည်စည်ပွင့်ဖြင့် လုပ်သော အရက်

မန (ပ-နှ) စိတ်

မနံ (နှိ) အနည်းငယ်

မနက္ကာရ (ပ) နှလုံးသွင်းခြင်း

မနာပ (တိ) ကောင်းသည်၊တင့်တယ်သည်

မနဋ (ပ) လူ

မနုည (တိ) ကြင်နာစကား၊ ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်

မနုဿ (ပ) လူ

မနော‌ဘူ (ပ) ကာမနတ်(ကိလေသမာရ်)

မနောရထ (ပ) တဏှာ

မနောရမ (တိ) ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်

မနောဝိလေခ (နှ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း.

မန္တ (ပ-နှ) ဗေဒကျမ်း၊ မန္တသတ္တိ (မဆုပ် မလုံးအပ်သော မုန့်ညှက် အထူးသည်(ဝါ) မုန့်ညှက်ရည် သောက်ဖွယ်အထူးသည် "မန္တ")

မန္တ- ** (ပုလ္လိင် မန္တ-သည်) ဝေဒ-ဗေဒကျမ်း၊ မန္တန-အတိုင်အပင်၊ (ဣတ္ထိလိင် မန္တာ-သည်) ပညာ-ပညာ။ (ဝေဒေစ မန္တနေ မန္တော၊ မန္တာ ပညာယ မုစ္စတေ။)

မန္တန (နှ) မန္တသတ္တိ

မန္တာ (ဣ) ဉာဏ်,ပညာ

မန္တီ (ပ) မင်းတိုင်ပင်အမတ်

မန္ထ (ပ) အပြစ်

မန္ထ (ပ) မုန့်ညှက်

မန္ထ- ** မန္ထန-ဆို့မွှေတံ၊ သတ္တု-လှော်ပြီး ဆန်မှုန့်။(မန္ထော မန္ထန သတ္တုသု။)

မန္ထနီ (ဣ) မွှေအိုး

မန္ထရ (တိ) ဖြည်းဖြည်းသွားသူ

မန္ဒ (ပ) နက်သောအသံ၊ ပြုံးခြင်း၊ ပျင်းရိသူ၊ မိုက်သူ

မန္ဒ- ** ဘာဂျဝိဟီန-ဘုန်းကံနည်းသူ၊ အပုက-အနည်းငယ်၊ မူဠှ-တွေဝေသူ၊ အပဋု-မလိမ္မာသူ။ (မန္ဒော ဘာဂျဝိဟီနေစာ-ပုကေ မူဠှာ ပဋုသွဝိ။)

မန္ဒကိမီ (တိ) ဖြည်းဖြည်းသွားသူ

http://www.dhammadownload.com

မန္ဒရ (ပ) နေဝင်တောင်
မန္ဒာကိနီ (ဣ) နတ်မြစ်, မန္ဒာကိနီတိုင်
မန္ဒိရ (နာ) အိမ်
မန္ဒိရ * နဂရ-မြို့၊ ဃရ-အိမ်။ | မန္ဒိရံ နဂရေ ဃရေ။|
မန္ဒိရ(ဂါ)-ဒ္ဝါ-ဒာဂံ-ဒာရ/ သံယာတ-လျှောက် (ယောက်,ယောက်ပတ်)၊ ပက္ခပါသ-ခေါင်ချုပ်,ခေါင်အုပ်၊ တုလာ-ထုတ်ရက်မ၊ (ပိဋိဝံသ-ခေါင်လျှောက်)။
မယူခ (ပ) အရောင်
မယူရ (ပ) ဥဒေါင်း
မရဏ (နာ) သေခြင်း
မရိယာဒါ (ဣ) အပိုင်းအခြား
မရိယာဒါ * အာစာရေပိ-အကျင့်, အပိုင်းအခြား။ | အာစာရေပိ မရိယာဒါ။|
မရိစ (နာ)-ငရွတ်
မရိစိ (ပ-ဣ) အရောင်, တံလျှပ်
မရု (ပ) နတ်, သဲ (သလဲ)
မရု * သေလ-ကျောက်တောင်၊ နိဇ္ဇလ ဒေသ-ရေမရှိသော အရပ်၊ ဒေဝတာ-နတ်။ | သေလေ နိဇ္ဇလဒေသေ၊ ဒေဝတာသု မရုရိတော။|
မလ (ပ-နာ) ကျင်ကြီး
မလယ (ပ) မလယတောင်
မလယ * သေလ-မလယတောင်၊ အာရာမ-အရံဥယျာဉ်။ | သေလာရာမေသု မလယော။|
မလယဇ (ပ) စန္ဒကူးဖြူ
မလိန (တိ) ညစ်နွမ်းသည်
မလိမသ (တိ) ညစ်နွမ်းသည်
မလ္လက (ပ) စလောင်း (ရေသောက်ခွက်)
မလ္လယုဒ္ဓ (နာ) လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း
မဏ္ဍိက (ပ) စိမ်းညစ်ကုန်သော ခြေန္ဒုတ် သီးတို့ဖြင့် တင့်တယ်တောက်ပ၍ ကိုယ်အဆင်းဖြူသော ဟသ်ာ
မလ္လိကာ (ဣ) စံပယ်ပင်
မသက္ကသာရာ (ပ) မသက္ကသာရ မြို့,တော်, သိကြားမင်းမြို့,တော်
မသာရက (ပ) အခြေခံ့ အပေါင်စွပ် သော ညောင်စောင်း
မသာရဂလ္လ (နာ) မြ
မဿု (နာ) မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် | ယောကျ်ား၏ မျက်နှာ၌ အမွေးကို " မဿု" ဟု ခေါ်ပါသည်။|
မဟ (ပ) ပျော်ပွဲ, ပူဇော်ပွဲ
မဟန္တ (တိ) ကျယ်ပြန့်သည်
မဟဿယ (နာ) ကြီးစွာကြောက်ခြင်း
မဟလ္လက (တိ) အသက်ကြီးသူ
မဟလ္လက * ဝုဒ္ဓ-အသက်ကြီးသူ၊ ဥရု-များပြားသည်။ | ဝုဒ္ဓေါ'ရှသု မဟလ္လကော။|
မဟာကထာနံ့ (နာ) မဟာကထာနသင်္ဃာ
မဟာကန္ဒ (ပ) ကြက်သွန်ဖြူ
မဟာကုလ (ပ) အမျိုးမြတ်သူ
မဟာတဏှ (ပ) အလိုကြီးသူ
မဟာတဏှ-မတိဋ္ဌ - အထူးထူးသော အာရုံ၌ တပ်မက်သူသည် "မဟာတဏှ-မတိဋ္ဌ" မည်ပါသည်။
မဟာတိမိ (ပ) မဟာတိမိင်္ဂါး
မဟာဒီပ (ပ) ကျွန်းကြီး
မဟာဓိတိ (တိ) ကြီးသော လုံ့လရှိသူ

http://www.dhammadownload.com

မဟာနယ (နာ) စဖိုအိမ်
မဟာနာမ (ပ) ရှားစောင်းကြီး
မဟာနိသာ (ကျ) သန်းခေါင်
မဟာမဿ (ပ) ဝေလငါးကြီး
မဟာမတ္တ (ပ) အမတ်ချုပ်
မဟာမုနိ (ပ) ဘုရား
မဟာယာဂ (ပ) ယဇ်ကြီး
မဟာရဉ (နာ) တောကြီး (မြို့ငှက်ကြီး)
မဟာရောရုဝ (ပ) မဟာရောရုဝငရဲ
မဟာဝိရေက (ပ) ဝမ်းကျရောဂါ
မဟာဝီစိ (ပ) လှိုင်းကြီး (ဒီလှိုင်း)
မဟာသဟာ (ကျ) နှင်းဆီ
(ရှားစောင်းလက်ပတ်)
မဟာသာလ (ပ) "မင်းမဟာသာလ"သည်
အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် သိုမှီးသိမ်းဆည်း
ထားသော ဥစ္စာသည် ကျပ်ဒဂိုး
ကုဋေတစ်ရာရှိသည်၊ နေ့စဉ်သုံးစွဲ
အပ်သော ကျပ်ဒဂိုးသည် တင်းနှစ်
ဆယ်ရှိသည်။ "ပုဏ္ဏားမဟာသာလ"
သည် ကျပ်ဒဂိုး ကုဋေ(၈၀)ကို သိုမှီး
သိမ်းဆည်းထားသည်၊ ကျပ်ဒဂိုး
ဆယ်တင်းကို နေ့စဉ်သုံးစွဲသည်။
"သူကြွယ်မဟာသာလ"သည် ကျပ်
ဒဂိုး ကုဋေ(၄၀)ကို သိုမှီးသိမ်းဆည်း
ထားသည်၊ ကျပ်ဒဂိုး ငါးတင်းကို
နေ့စဉ် သုံးစွဲပါသည်။
မဟာသီရာ (ကျ) အကြောမ
မဟာဟာသ (ပ) ပြင်းစွာရယ်ခြင်း
မဟိသ (ပ)ကျွဲ
မဟိကာ (ကျ) ဆီးနှင်း
မဟိဿ (တိ) အလိုကြီးသူ
မဟိတ (တိ) ပူဇော်အပ်သည်
မဟိန္ဒ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
မဟိလာ (ကျ) မိန်းမ
မဟိဿရ (ပ) သိဝိနတ်
မဟီ (ကျ) မြေ၊ မဟီမြစ်
မဟီ- ** နဂ္ဂန္တရ-မြစ်၊ ဘုဝိ-မြေ။
(မဟီ နဂ္ဂန္တရေ ဘုဝိ။)
မဟီရုဟ (ပ) သစ်ပင်
မဟီလတာ (ကျ) တီကောင်
မဟုဿာဟ (တိ) ကြီးသော လုံ့လရှိသူ
မဟေသီ (ပ) ဘုရား
မဟေသီ (ကျ) အဘိသိက်ခံပြီးသော မင်း
မိန်းမ၊ မိဖုရား
မဟေသီ- ** (ပုလ္လိင် မဟေသီ-သည်)
သုဂတ-ဘုရား။ (ကျတွိလိင် မဟေသီ
သည်) ဒေဝီ-မိဖုရား။
(ပုမေ မဟေသီ သုဂတော၊
ဒေဝိယံ နာရိယံ မတာ။)
မဟောသဓ (နာ) ချင်းခြောက်၊ တိဝုသ်ပင်
မာ (ပ) လ၊ လဒီမာန်
မာ (ဗျ) မြစ်ခြင်း
မာကွဝ (ပ) ကြိတ်မှန်ပင်
မာဂဓ (ပ) မင်းမျိုးမင်းနွယ်ကို ခိုးကြူးသူ
မာဂဓမျိုး (သုဒ္ဒမျိုးယောကျ်ားကြောင့် မင်းမျိုးမိန်းမမှ ဖွားသော သားသည် "မာဂဓ" မည်၏။)
မာဂဓီ (ကျ) ငွန်ပင်၊ ပိတ်ချင်းပင်
မာဂဓိက (ပ) သားမုဆိုး (သားကောင်ကို သတ်၍ အသက်မွေးကုန်သော

http://www.dhammadownload.com

သူတို့သည် "မာဂဝိက" မည်၏။)
မာဂသိရ (ပ) နတ်တော်လ
မာဃ (ပ) ထပိုတွဲလ
မာဃျ (နှ) သင်းခွေပင်
မာဏဝ (တိ) လုလင်၊ လူပျိုး
မာဏဝ-** တရုဏ-နုပျိုသူ၊ သတ္တ-သတ္တဝါ၊ စောရ-သူခိုး။
(အထောပိ တရုဏေ သတ္တေ၊ စောရေပိ မာဏဝေါ ဘဝေ။)
မာတင် (ပ) ဆင်၊ ဒွန်းစဏ္ဍား
မာတင်-** သပစ-ဒွန်းစဏ္ဍား၊ ဂဇ-ဆင်။
(မာတင်ဂါ သပစေ ဂဇေ။)
မာတလိ (ပ) သိကြားမင်း၏ ရထားထိန်း
မာတာပိတု (ပ) အမိ,အဖ
မာတာမဟိ (ဣ) အဘွား (အဖွား)
မာတိကာ (ဣ) ရေမြောင်း
မာတိကာ- ** မူလပဒေပိ-ဝေဖန်ခြင်းငှာ အစ၌ထားအပ်သော အကျဉ်းပုဒ်၊ ရေမြောင်း,စသည်။
(မူလပဒေပိ မာတိကာ။)
မာတု (ဣ) အမိ
မာတု- ** ပမာတရိပိ-နှိုင်းချိန်တတ်သူ၊ အမိ,စသည်။
(ပမာတရိပိ မာတာ ထ။)
မာတုဂါမ (ပ) မိန်းမ
မာတုစ္ဆ (ဣ) မိကြီး၊ မိထွေး (အမိ၏ အမ,ညီမသည် "မာတုစ္ဆာ" မည်၏။)
မာတုလ (ပ) ဦးကြီး၊ ဦးလေး (အမိ၏ မောင်သည် "မာတုလ" မည်၏။)
မာတုလာနီ (ဣ) အရီး (ဦးရီး၏ မယား သည် "မာတုလာနီ" မည်၏။)
မာတုဘာတာ (ပ) အမိမောင်
မာတုလုင် (ပ) ရှောက်ကြီး
မာဒ (ပ) မူးယစ်ခြင်း
မာန (ပ) တက်ကြွခြင်း (မာန)
မာန (နှ) အချိန်၊ အချင့်၊ အတိုင်းအတာ
မာန-** (နပုံလိင် မာန-သည်) ပမာဏ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ ပတ္တာဒိ-စလယ်တောင်းစသည်။ (ပုလ္လိင် မာန-သည်) ဝိဓာ-မာန်မူခြင်း။ (မာနံ ပမာဏေ ပတ္တာဒေါ၊မာနော ဝုတ္တော ဝိဓာယစ)
မာနနာ (ဣ) ပူဇော်ခြင်း
မာနဝ (ပ) လူ
မာနသ (နှ) စိတ်
မာနသ-** (ပုလ္လိင် မာနသ-သည်) ရာဂ-တဏှာ၊ (နပုံလိင် မာနသ-သည်) စိတ္တ-စိတ်၊ အရဟတ္တ-အရဟတ္တဖိုလ်
(ရာဂေ တု မာနသော စိတ္တာ-ရဟတ္တေသုစ မာနသံ။)
မာနိတ (တိ) ပူဇော်အပ်သည်
မာနိကာ (တိ) တစ်တင်း၊ လေးစိတ်
မာနုသ (ပ) လူ
မာယာ (ဣ) မျက်လှည့်
မာယာကာရ (ပ) မျက်လှည့်သမား
မာယု (ပ) သည်းခြေ
မာရ (ပ) မာရ်နတ်
မာရဇိ (ပ) ဘုရား
မာရဏ (နှ) သတ်ခြင်း
မာရိသ (ပ) အရှင်၊ ဟင်းစကွဲပင်
မာရိသ-** တဏ္ဍုလေယျ-ဆူးပေါက်ပင်,

http://www.dhammadownload.com

ဟင်းစကွဲ၊ အယျ-အရှင်။
(မာရိသော တဏ္ဍုလေယျေ ယေျ။)
မာလတီ (ကဏ္ဍ) မြတ်လေးပန်း
မာလာ (ကဏ္ဍ) ပန်းကုံး၊ ပန်း
မာလာ- ** ပုပ္ဖ-ပန်းပွင့်၊ ပန္ထိ-အစဉ်။
(မာလာ ပုပ္ဖေစ ပန္ထိယံ။)
မာလာကာရ (ပ) ပန်းသည်
မာလိက (ပ) ပန်းသည်
မာလုတ (ပ) လေ
မာလူရ (ပ) ဥသျစ်ပင်
မာလျ (နှ) ပန်းကုံး
မာလျ- ** ပုပ္ဖ-ပန်း၊ တဒ္ဓါမ-ပန်းကုံး။
(မာလံ့ တု ပုပ္ဖေ တဒ္ဓါမေ။)
မာသ (ပ) လ (တစ်လ)
မာသ -** အပရဏ္ဏ-မတ်ပဲ၊ ကာလ-ရက်သုံးဆယ်ရှိသော တစ်လ။
(မာသော ပရဏ္ဏကာလေသု။)
မာသက (ပ) တစ်မာသက (နှစ်ချင်းခွေး)
မာသာ ဒွါဒသ ကတ္ထိကော -အရ- *
(စိတ္တ-တန်ဆူးလ၊ ဝေသာခ-ကဆုန်လ ဇေဋ္ဌ-နယုန်လ၊ အာသဠှ-ဝါဆိုလ၊ သာဝဏ-ဝါခေါင်လ၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-တော်သလင်းလ၊ အဿယုဇ-သီတင်းကျွတ်လ၊ ကတ္တိက-တန်ဆောင်မုန်းလ၊ မာဂသိရ-နတ်တော်လ၊ဖုဿ-ပြာသိုလ၊ မာဃ-တပိုတ်လ၊ ဖဂ္ဂုန-တပေါင်းလ။ ၇၅/၇၆-)
မာဠ (ပ) တန်ဆောင်း
(အထွတ်တစ်ခု တပ်သော တန်ဆောင်းသည် "မာဠ" မည်၏။)
မိဂ (ပ) သမင် (ခြင်္သေ့,အစရှိကုန်သော အလုံးစုံ ခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် "မိဂ" မည်၏။)
မိဂ- ** ပသု-နွား,စ်သော သားကောင်၊ ကုရုဂ်-ဂေါကဏ္ဏ,စသော သမင်မျိုး။
(မိဂေါ ပသု ကုရုဂေ်သု။)
မိဂတဏှိကာ (ကဏ္ဍ) တံလျှပ်
မိဂဗန္ဓနီ (ကဏ္ဍ) ပိုက်
မိဂဗျ (ပ) သားလိုက်,မုဆိုး
မိဂမဒ (ပ) ကတိုး
မိဂမာတုကာ (ကဏ္ဍ) ဆတ်
မိဂဝ (ပ) သားလိုက်မုဆိုး
မိဂသိရာ (နှ) မိဂသိနက္ခတ်
မိဂါဒါန (ပ) သစ်ကျွတ် (ဝက်ဝံအထူး)
မိဂါရမာတု (ကဏ္ဍ) ဝိသာခါ
မိဂိန္ဒ (ပ) ခြင်္သေ့
မိဇ္ဇာ (ကဏ္ဍ) မမှန်သောစကား
မိဇ္ဇာ (ဗျ) အမှား
မိဇ္ဇာ (ကဏ္ဍ) အနှစ် (အဆန်)
မိတ (တိ) ရေတွက်အပ်သည်
မိတိ ဝေဒါ တယော သိယုံ- အရ -*
(ဗေဒ (၃)မျိုး -ရှု)
မိတ္တ (ပ-နှ) မိတ်ဆွေ (မဟာမိတ်ဘုရင်)
(အခြားမဲ့နိုင်ငံမှ နိုင်ငံခြားတစ်ပါး မင်းသည် "မိတ္တ' မည်၏။)
မိထိလာ (ကဏ္ဍ) မိထိလာပြည်
မိထုန (နှ) ဖိုမအစုံ
မိထော (နိ) အချင်းချင်း
မိထော- ** အညောညာ-အချင်းချင်း၊ ရဟ-ဆိတ်ကွယ်ရာ။

http://www.dhammadownload.com

(အညောညေ တု ရဟော မိထော။)

မိဒ္ဓ (နာ) ဝိုက်မျှဉ်းခြင်း

မိလက္ခတိ (ပ) တောသား၊ တောင်သူ၊ လူရိုင်း

မိလက္ခဒေသ (ပ) ပစ္စန္တအရပ်

မိဿက (နာ) မိဿကဥယျာဉ်၊ သိကြားဥယျာဉ်

မိဟိတ (နာ) ပြုံးခြင်း (ဖြည်းညင်းစွာ ရယ်ခြင်းသည် "မိဟိတ" မည်၏။)

မိန (ပ) ငါး

မိဠ (နာ) ကျင်ကြီး

မုခ နာ) ခံတွင်း

မုခ- ** မုခ-ပြဌာန်းခြင်း၊ ဥပါယ-အကြောင်း။ ဝဒန-ခံတွင်းနှုတ်သီး၊ အာဒိ-အဦးအစ။ (မုချောပါယေသု ဝဒနေ၊ အာဒိသ္မိ မုခ မိရိတံ။)

မုခဖုလ္လ (နာ) မှန်ကူခြင်း၊ နှံ့သာပြောက်ထိုးခြင်း

မုခရ (ပ) နှုတ်ကြမ်းသူ

မုခါဓာန (နာ) မြင်းဆက်

မုချ (တိ) မြတ်သည်၊ ပြဌာန်းသည်

မုဂ္ဂရ (ပ) ဆောက်ပုတ်၊ ဝါးရင်းတုတ်

မုစလိန္ဒ (ပ) ကျည်းပင်

မုဋ္ဌနာ (နာ) အသံနိမ့်မြင့် သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း

မုဋ္ဌာ (ကာ) တွေဝေမိန်းမောခြင်း

မုဋ္ဌ (ပ) ငါးရံ့

မုဋ္ဌိ (ပ-ကာ) လက်ဆုပ်၊ သံတူ

မုဋ္ဌိ-** ကမ္မာရဘဏ္ဍဘေဒ-ပန်းပဲသမား တို့၏ တူ၊ ခဒက-လက်ဆုပ်။(ပုလ္လိင် နပုံလိင်) (ကမ္မာရဘဏ္ဍဘေဒေ၊ ခဒကေ မုဋ္ဌိစ ဒ္ဝိသု။)

မုဏ္ဍ (ပ) ခေါင်းတုံးသူ

မုဏ္ဍစ္ဆဒ (ပ) အုတ်တိုက်ကတုံး (လသာခန်း၊ လသာဆောင်နှင့်တကွ သော အိမ်သည် "မုဏ္ဍစ္ဆဒ" မည်၏)

မုဏ္ဍိက (ပ) ခေါင်းတုံးသူ

မုတိ (ကာ) ဉာဏ်၊ ပညာ

မုတ္တ (နာ) ကျင်ငယ်

မုတ္ထ-** (ကာ)ထိလိင် မုတ္တာ-သည်) မုတ္တိက-ပုလဲ၊ (နပုံလိင် မုတ္တ-သည်)ပဿာဝ-ကျင်ငယ်၊ (သုံးလိန် မုတ္တ-သည်) မုစ္ဆိတ-လွတ်သည်။ (မုတ္တာ တု မုတ္တိကေ မုတ္တံ၊ ပဿာဝေ မုစ္ဆိတေ တိသု။)

မုတ္တာ (ကာ) ပုလဲ

မုတ္တာမုတ္တ (နာ) တုတ်, တင်းပုတ်,စသော လက်နက်

မုတ္တာဝလိ (ကာ) ပုလဲသွယ်၊ ပုလဲကုံး

မုတ္တိ (ကာ) နိဗ္ဗာန်

မုတ္ထိ-(ကာ)* မောစန-လွတ်ခြင်း၊ မောက္ခ-နိဗ္ဗာန်။(မုတ္တိတ္ထိ မောစနေ မောက္ခေ)

မုတ္တိက (နာ) ပုလဲ

မုဒိင် (ပ) မရိုးစည်၊ ဗိုးပတ်

မုဒု (တိ) နူးညံ့သည်

မုဒု-** ကောမလ-နူးညံ့သည်၊ အတိဒ္ဓက-မထက်သည်။ (ကောမလာတိဒ္ဓေ မုဒု။)

မုဒ္ဓိကာ (ကာ) အမှတ်တံဆိပ်ပါလက်စွပ်၊ စပြစ်,မုဒရက်(သပြက်ပင်) (အမှတ်အသား အက္ခရာတံဆိပ်နှင့်

http://www.dhammadownload.com

တကွဖြစ်သော လက်စွပ်သည် "မုဒ္ဓိကာ" မည်၏။)
မုဒ္ဓ (ပ) ဦးခေါင်း
မုဒ္ဓ-** (ပုလ္လိင် မုဒ္ဓ-သည်) ဥတ္တမင်္ဂ-ဦးခေါင်း၊ (သုံးလိင်ဆံသော မုဒ္ဓ-သည်) မူဋ္ဌ-မိုက်သူ။(ဥတ္တမင်္ဂေ ပုမေ မုဒ္ဓါ၊ မုဒ္ဓေါ မူဋ္ဌေ တိလိင်္ဂကော။)
မုဒ္ဓဇ (ပ) ဆံပင်
မုဒ္ဓမာလျ (နှ) ဦးဆောက်ပန်း
မုဒ္ဓါ (တိ) ဦးခေါင်း
မုဒ္ဓါဘိသိတ္တ (ပ) မင်းမျိုး၊ ခတ္တိယမျိုး
မုဓာ (ဗျ) အကျိုးမရှိ
မုနိ (ပ) ဘုရား၊ စကားစောင့်စည်းသူ
မုနိန္ဒ (ပ) ဘုရား
မုဗ္ဗာ (ဣ) စိနာရမည်သောနွယ်
မုရဇ (ပ) မရိုးစည်၊ ဒိုးပတ်
မုသလ (ပ-နှ) ကျည်ပွေ့
မုသာ (နိ) မမှန်သောစကား
မုသာတ္ထက (တိ) အလွန်မှားသောစကား
မုဟုံ (ဗျ) မပြတ်
မုဟုံဘာသာ (ဣ) အထပ်ထပ်ပြောစကား
မုဟုတ္တ (ပ) တစ်မုဟုတ်
မုဟုတ္တိက (ပ) ဗေဒင်ဆရာ
မုဋ္ဌာလ (ပ-နှ) ကြာစွယ်
မုဋ္ဌာလပုပ္ပ (နှ) ကြာ
မူဂ (ပ) အ,သူ
မူလ (နှ) အဖိုး၊ အရင်းအနှီး၊ သစ်မြစ်၊ အမြစ်
မူလ- ** ဘ-မူလနက္ခတ်၊ သန္တိက-အနီး၊ မူလမူလ-သစ်မြစ်၊ ဟေတု-လောဘ စသောဟိတ်၊ ပါဘတ-အရင်းအနှီး အဖိုးအခ, ဥစ္စာ။(မူလံ ဘေ သန္တိကေ မူလ-မူလေ ဟေတုမှိ ပါဘတေ။)
မူလက (ပ-နှ) မုန်လာပင်
မူလပူရ (နှ) အချက်အချာကျသော မြို့တော်
မူလာ (ဣ) မူလနက္ခတ်
မူလျ (နှ) အခ၊ ကူလီခ
မူသာ (ဣ) မိုက်ခွက် (ရွှေ့စသည်ကို ကျင်ရာခွက်သည် "မူသာ" မည်၏။)
မူသိက (ပ) ကြွက်
မူဋ္ဌ (တိ) မိုက်သူ
မေခလာ (ဣ) ခါးပတ်
မေဃ (ပ) မိုးတိမ်
မေဃစ္ဆန္ဓာဟ (နှ) မိုးအုံ့သောနေ့
မေဃနာဒ (နှ) မိုးချုန်းသံ
မေဃပဋလ (နှ)မိုးတိမ်အုပ်ခြင်း(မိုးမှောင်)
မေစက (ပ) အမည်းအနက်၊ဆင်မြီးထူး မြီးမျက်ကွက်
မေစက- ** (ပုလ္လိင် မေစက-သည်) ပုစ္ဆမူလ-မြီးထူး၊ (သုံးလိင် မေစက-သည်) ကဏ္ဍ-အမည်းအနက်။ (မေစကော ပုစ္ဆမူလမှိ၊ ကဏ္ဍေပိ မေစကော တိသု။)
မေဇ္ဇ (တိ) ဖြူစင်သည်
မေဏ္ဍ (ပ) သိုး
မေတ္တာ (ဣ) ချစ်ခြင်း
မေတ္တိ (ဣ) ချစ်ခြင်း
မေထုန (နှ) မေထုန်
မေထုန-** သင်္ဂမ-ပေါင်းသင်းခြင်း(မယား

http://www.dhammadownload.com

စသည်နှင့်စပ်ခြင်း)၊ ရတ၊-မေထုန်
အကျင့်။(မေထုန် သင်္ဂမေ ရတေ။)
မေဒ (ပ) အဆီခဲ
မေဒနီ (ဣ) မြေ
မေဓ (ပ) ငြင်းခုံခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း
မေဓာ (ဣ) ဉာဏ်, ပညာ
မေဓာဝိ (ဣ) ပညာရှိ
မေရယ (နာ) အရက်
မေရု (ပ) မြင်းမိုရ်တောင်
မေလက (နာ) ပေါင်းဆုံခြင်း
မေသ (ပ) သိုး၊ မိဿရာသီ
မေဟ (ပ) ဆီးလွန်နာ
မေဟန (နာ) အဝိဇ္ဇာတ်
မောက္ခ (ပ) နိဗ္ဗာန်၊
မြတ်သည်,ပြဌာန်းသည်
မောက္ခ-** နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗာန်၊
မုတ္တိ-လွတ်မြောက်ခြင်း။
(မောက္ခော နိဗ္ဗာန မုတ္တိသု။)
မော၇္ဂလ္လာန (ပ) အရှင်မော၇္ဂလာန်
မောဃ (တိ) အချည်းနှီး
မောစ (ပ) ငှက်ပျော
မောဒက- ** ခဇ္ဇဘောဒေဝိ-လသွားမုန့်၊
ဝမ်းမြောက်သူ၊ သေမျိုးစေ့။
(မောဒကော ခဇ္ဇဘောဒေပိ။)
မောန (နာ) ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း
မောရ (ပ) ဥဒေါင်းငှက်
မောသ (ပ) ခိုးမှု
မောသ်က (ပ) သူခိုး
မောဟ (ပ) မသိ,မမြင်ခြင်း၊ (မောဟ)၊
တွေဝေမိန်းမောခြင်း
မောဟ- ** အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာ၊
မုဋ္ဌန-တွေဝေ မိန်းမောခြင်း။
(မောဟော ဝိဇ္ဇာယ မုဋ္ဌနေ။)
မောဠီ (ပ-က္က) ဦးစွန်း
မောဠီ-** စူဠာ-ဦးစွန်း၊ သံယတကေသ-
ထုံးဖွဲ့အပ်သော် ဆံထုံး၊ မကုဋ-
မကိုင်္ဂ။(က္ကတ္တိလိင်,ပုလ္လိင်)
(စူဠာ သံယတကေသေသု၊
မကုဋေ မောဠိစ ဒ္ဝိသု။)
ယံ (ဗျ) အကြောင်း
ယက္ခ (ပ) ယက္ခမည်သောနတ်မျိုး၊ ဘီလူး
ယက္ခ-** ဒေဝ-နတ်သာမန်၊ မဟာရာဇ-
သိကြားမင်း, စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်း၏
နောက်လိုက်ခြွေရံ (ဘီလူး)၊ နရ-
သတ္တဝါ။ (ယက္ခော ဒေဝေ
မဟာရာဇေ၊ ကုဝေရာနုစရေ နရေ)
ယက္ခဓူပ (ပ) ပွဲရက်
ယက္ခာဓိပ (ပ) ဝေဿဝဏ်နတ်
ယဂ္ဃေ (ဗျ) ပုစ္ဆာပြည့်ကာမှ
ယဇု (နာ) ယဇုဗေဒကျမ်း
ယည (ပ) ယဇ်
ယညဂ် (ပ) ရေသဖန်းပင်
ယဋ္ဌိ (ပ-က္က) တစ်တာ
ယဋ္ဌိမဓုက (က္က) နွယ်ချိုပင်
ယတိ (ပ) က္ကန္ဒြေစောင့်သူ
(စောင့်စည်းအပ်သော ကျန္ဒြေ အ
ပေါင်းရှိသူတို့သည် "ယတိ" မည်၏)
ယတော (နိ) အကြောင်း
ယတ္တ (နိ) အကြင်၌

http://www.dhammadownload.com

ယတြ (နို) အကြောင်၌
ယထာတ္တံ (နို) ဟုတ်မှန်တိုင်း
ယထရိဝ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ယထာ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ယထာစ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ယထာတထံ (နို) ဟုတ်မှန်တိုင်း
ယထာတထ (န) မှန်သောစကား
ယထာနာမ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ယထာပိ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ယထာဟိ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ယထိစ္ဆိတ (န) အလို
ယထေဝ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ယဒိ (ဗျ) အကယ်၍
ယဒိစ္ဆာ (ကြ) အလိုအလျောက်ဖြစ်ခြင်း
ယန္တမုတ္တ (န) ယန္တရားစက်ဖြင့် လွတ်အပ်သော လက်နက်မျိုး
ယမ (ပ) ယမမင်း၊ ယမသီလ(ငါးပါးသီလ) အစုံ၊ စောင့်စည်းခြင်း။ (အမြဲကိုယ်ဖြင့် ပြီးသည်ကို ငဲ့ခြင်းရှိသော ပါဏာတိပါတ,စသည်မှ ကြဉ်ခြင်းအမှုသည် "ယမသီလ" မည်၏။)
ယမ-** ယမရာဇ-ယမမင်း၊ ယုဂဋ္ဌ-အစုံ၊ သံယမ-စောင့်စည်းခြင်း။ (ယမရာဇေ တု ယုဂဋ္ဌေ၊ သံယမေစ ယမော ဘဝေ။)
ယမက (န) အစုံ
ယမဒဂ္ဂိ (ပ) ယမဒဂ္ဂိရသော့
ယမရာဇ (ပ) ယမမင်း
ယမလ (ပ) အစုံ
ယမုနာ (ကြ) ယမုနာမြစ်
ယဝ (ပ) မုယောစပါး
ယဝနုပ္ပဗ္ဗ (န) လေးညှင်းပွင့်
ယဝသဿ (ပ) နွားစားမြက်
ယသ (ပ) ကျော်စောခြင်း
ယသောဓရာ (ကြ) ယသောဓရာမိဖုရား
ယဟိ (နို) အကြောင်၌
ယာဂ (ပ) ယဇ်
ယာဂု (ကြ) ယက်မန်း (ဆန်ပြုတ်)
ယာဒက (တိ) တောင်းစားတတ်သူ
ယာဒနက (တိ) တောင်းစားတတ်သူ
ယာစနာ (ကြ) တောင်းခြင်း
ယာဇက (ပ) ယဇ်ပူဇော်သူ
ယာတနာ (ကြ) ညှဉ်းဆဲခြင်း
ယာတြာ (ကြ) စစ်ထွက်ခြင်း
ယာတြာ-** ဂမန-သွားခြင်း၊ ဝုတ္တိ-အသက်မွေးခြင်း။ (ယာတြာ ဂမနဝုတ္တိ။)
ယာန (နှ) ယာဉ်၊ ဖိနပ်
ယာန-** ရထာဒိ-ရထား,စသည်၊ ဂမန-သွားခြင်း။(ယာနံ ရထာဒေါ် ဂမနေ)
ယာပျယာန (နှ) ထမ်းစင်
ယာမ (ပ) စောင့်စည်းခြင်း
ယာဝ (နို) ပိုင်းခြားခြင်း
ယာဝ- ** သာကလျ-အလုံးစုံ၏အဖြစ်၊ မာန-နှိုင်းချိန်ခြင်း၊ အဝဓိ-ပိုင်းခြားခြင်း၊ အဝဓာရဏ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ (ယာဝ တု တာဝ သာကလျ-မာနာ ဝမျ ဝဓာရဏော။)
ယာဝက (ပ) ချိပ်
ယာဝတာ (နို) ပိုင်းခြားခြင်း
ယုဂ (နှ) အစုံ

http://www.dhammadownload.com

ယုဝ- ** (ပုလ္လိင် ယုဝ-သည်) ရထာဒျင်-ရထား,စသည်တို့၏ ထမ်းပိုး၊ (နပုံလိင် ယုဝ-သည်) ကပ္ပ-ကတ,စသော ယုဝ်လေးပါး၊ ယုဝလ-အစုံ။ (ရထာဒျင်ဂေ တုစ ယုဂေါ၊ ကပ္ပမှိ ယုဝလေ ယုဂံ။)
ယုဝကီလ (ပ) ထမ်းပိုးကျည်
ယုဝန္တ (ပ) ကမ္ဘာပျက်ခြင်း၊ ပျက်ဆဲကပ်
ယုဝန္ဓရ (ပ) ယုဝန္ဓရတောင်၊ လှည်းရထားအုပ်ဆုံ
ယုဝပတ္တ (ပ) စွယ်တော်ပင်
ယုဝလ (နာ) အစုံ
ယုတ္တ (တိ) သင့်တင့်သောအမှု
ယုဒ္ဓ (နာ) စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း
ယုဝ (တိ) လုလင်၊ လူပျို
ယုဝတီ (ဣ) အပျို
ယူထ (ပ) ဇာတ်တူတိရစ္ဆာန်အပေါင်း
ယူထဇေဋ္ဌ (ပ) ဆင်မင်း
ယူထပ (ပ) ဆင်မင်း
ယူထိကာ (ဣ) ဇွန်ပင်
ယူပ (ပ) ပြာသာဒ်၊ယဇ်တိုင်၊ပိုးစာပင်
ယူပ-** ထမ္ဘ-ယဇ်တိုင်၊ ပါသာဒ-ပြာသာဒ် (ယူပေါ ထမ္ဘေစ ပါသာဒေ။)
ယေဘုယျ (တိ) များသည်
ယောဂ (ပ) ယှဉ်ခြင်း
ယောဂ- ** သင်္ဂတိ-ငြိကပ်ပေါင်းဆုံခြင်း၊ ကာမာဒိ-ကာမယောဂ,စသည်၊ ဈာန-ဈာန်၊ ဥပါယ-သာမ,စသောဥပါယ်၊ ယုတ္တိ-ယှဉ်ခြင်း။ (ယောဂေါ သင်္ဂတိ ကာမာဒေါ၊ ဈာနောပါယေသု ယုတ္တိယံ။)
ယောဂကွေမ (ပ) နိဗ္ဗာန်
ယောဂ္ဂ (နာ) ယာဉ်
ယောဂ္ဂ-** (နပုံလိင် ယောဂ္ဂ-သည်) ယာန-လှည်းယာဉ်၊ (ပုလ္လိင် ယောဂ္ဂ-သည်) ခမ-စွမ်းနိုင်သူ။ (ယောဂ္ဂံ ယာနေ ခမေ ယောဂ္ဂေါ။)
ယောဇန (နာ) တစ်ယူဇနာ
ယောတ္တ (နာ) ကြိုး
ယောဓ (ပ) သူရဲ၊ စစ်သား
ယောနိ (နာ) ဉာဏ်, ပညာ
ယောနိ (ပ-ဣ) မိန်းမအင်္ဂါဇာတ်
ယောနိ- ** ခန္ဓကောဌာသ-ခန္ဓာတို့၏ အဖို့အစု၊ ပဿာဝမဂ္ဂ-ပဿာဝမင်၊ ဟေတု-အကြောင်း။ (ဣတ္ထိလိင်) (ခန္ဓကောဌာသ ပဿာဝ-မဂ္ဂဟေတူသု ယောနိ သာ။)
ယောဗ္ဗည (နာ) ပျိုနုသည်၏အဖြစ်
ယောဗ္ဗန (နာ) ပျိုနုသည်၏အဖြစ်
ရံသိ (ဣ) အရောင်
ရံသိမန္တု (ဣ) နေ
ရက္ခဏ (နာ) စောင့်ရှောက်ခြင်း
ရက္ခသ (ပ) ရက္ခိုသ်နတ်မျိုး
ရက္ခိတ (တိ) စောင့်ရှောက်အပ်သည်
ရဂါ (ဣ) ရဂါမည်သော မာရ်နတ်သမီး
ရင်္ဂု (ပ) သမင်ဆီးစောက်
ရင်္ဂ (ပ) က,ရာအရပ်
ရင်္ဂ-** ရာဂ-ဆိုးရေတပ်စွဲခြင်း၊ နစ္စဌာန-ကရာအရပ်(ရာဂေ ရဂေါ နစ္စဌာနေ)
ရင်္ဂါဇီဝ (ပ) ပန်းချီသမား

http://www.dhammadownload.com

ရဏ္ဍာ (က္ဂ) မြို့တွင်း, ရွာတွင်းလမ်း
ရဒ (ပ) ရာသီပန်း၊ မြူမှုန်၊ ဝတ်မှုန်
ရဒ- ** က္ကတ္ထိပုပ္ဖ-မိန်းမတို့၏ ရာသီပန်း၊ ရေကဲ့-မြူ။ ပကတိဇ ဂုဏ-ပကတိမှ ဖြစ်သော ရဇဂုဏ်။ (က္ကတ္ထိပုပ္ဖေစ ရေကဲ့မှိ၊ ရဇော ပကတိဇေ ဂုဏော။)
ရဇက (ပ) ခဝါသည်
ရဇတ (နာ) ငွေ
ရဇနီ (က္ဂ) ညဉ့်
ရဇဿလာ (က္ဂ) ဥတုပန်းပွင့်သော မိန်းမ
ရဇဂိါနီတိ သတ္ထေတေ -အရ-*
ရဇ္ဇဝ် (နာ) ပြည်အဂါ (၇)ပါး (သာမိ-ပြည့်ရှင်မင်း၊ အမစ္စ-အမတ်၊ သခ-အဆွေခင်ပွန်း၊ ကောသ-ကျီကြ၊ ဒုဂ္ဂ-ခဲယဉ်းသောမြို့၊ ဝိဇိတ-နိုင်ငံ၊ ဗလ-စည်းစိမ်အား၊ ၃၅၀-)
ရဇ္ဇု (က္ဂ) ကြိုး
ရဇ္ဇန (နာ) စန္ဒကူးနီ
ရဇ္ဇ (ပ-နာ) တိုင်းနိုင်ငံ
ရဇ္ဇာဓိပ (ပ) မင်း
ရဏ (ပ-နာ) စစ်ထိုးခြင်း၊ အသံပြုခြင်း
ရဏ- ** ပါပ-မကောင်းမှု၊ ယုဒ္ဓ-စစ်ထိုးခြင်း၊ ရဝ-အသံ။ (ပါပေ ယုဒ္ဓေ ရဝေ ရဏော။)
ရတန (နာ) တစ်တောင်၊အတောင်၊ရတနာ
ရတန-** မဏိ-ပတ္တမြားကျောက်၊ သေဋ္ဌ-မြတ်သည် (ရတနံ မဏိသေဋ္ဌေသု။)
ရတနာကာရ (ပ) သမုဒ္ဂရာ
ရတိ (က္ဂ) မေထုန်
ရတိ- ** ရဉ္ဇန-တပ်စွန်းခြင်း၊ သုရတ-မေထုန်။ (ရဉ္ဇနေ သုရတေ ရတိ။)
ရတ္တံ (ဗျ) ညဉ့်
ရတ္တ (ပ) အနီ၊ သွေး
ရတ္တ-** (နုပုံလိင် ရတ္တ-သည်)သောကိတ-သွေး၊ (သုံးလိင်ဆံသော ရတ္တ-သည်) တမ္ဗ-နီသောအဆင်း၊ အနုရတ္တ-တပ်စွန်းသူ၊ ရဋ္ဌိတ-တပ်ဆိုးအပ်သော ဝတ္ထု။(ရတ္တံ တု သောကိတေ တမ္ဗာ-နုရတ္တရဋ္ဌိတေ တိသု။)
ရတ္တဂါဠိ (က္ဂ) နွားမနီ
ရတ္တစန္ဒန (နာ) စန္ဒကူးနီ
ရတ္တပါ (က္ဂ) မြေ့
ရတ္တဖလာ (က္ဂ) ကိုးအာပင်
ရတ္တမဏိ (ပ) ပတ္တမြား (ကျောက်နီ)
ရတ္တာတိသာရ(ပ)ဝမ်းသွေးသွန်သောအနာ
ရတ္တိ (က္ဂ) ညဉ့်
ရထ (ပ) စစ်ရထား
ရထကာရ (ပ) လက်သမား၊ သားရေနယ်သမား
ရထကာရက (ပ) ရထကာရအိုင်
ရထဂုတ္တိ (က္ဂ) ခဲတိုင်(ဝါ) လက်နက်အကွယ်အကာ
ရထဂံ (နာ) လှည်းဘီး
ရထစာရီ (ပ) ရထားထိန်း
ရထရေကဲ့ (ပ) ရထရေကဲ့မြူတစ်ခု
ရထာနီက (နာ) သုံးစီးသုံးစီးသော ရထား
ရထာရောဟ (ပ) ရထားစီးသူရဲ
ရထိက (ပ) ရထားစီးသူရဲ
ရထိကာ (က္ဂ) မြို့တွင်း, ရွာတွင်းလမ်း

http://www.dhammadownload.com

ရထီ (ပ) ရထားစီးသူရဲ
ရဒ (ပ) သွား
ရဒန (ပ) သွား
ရန္ဓ (နာ) အပေါက်, အခေါင်း
ရန္ဓ- ** သုသိရ-အခေါင်း,အပေါက်၊ ဒူသန-အပြစ်။ (ဆီဒွံ့ ရန္ဓဥ္စ ဝိဝရံ၊ သုသိရေ ဒူသနေဝိစ။)
ရမဏီ (ကဏ္ဍ) မိန်းမ
ရမ္ဘာ (ကဏ္ဍ) ရမ္ဘာနတ်သမီး၊ ငှက်ပျောပင်
ရမ္မက (ပ) တန်ခူးလ
ရယ (ပ) အဟုန်
ရဝ (ပ) အသံ၊ အသံပြုခြင်း
ရဝိ (ပ) နေ
ရဝိဟံသ (ပ) ဟသ်ာငှက်၊ ဝမ်းဘဲငှက်
ရသ (ပ) အရသာ၊ အရသားရည်၊ ပြဒါး
ရသ-** ဒြဝ-အရည်၊ အာစာရ-အကျင့်၊ ဝိရိယ-လုံ့လ၊ မဓုရာဒိ-အချို,စသော အရသာ(၆)ပါး၊ပါရဒ-ပြဒါး၊ သိင်္ဂီရာဒိ-သိင်္ဂီရန့စသော ရသ(၉)ပါး၊ ဓာတု ဘေဒ-ရသ,ရုဟ,မံသ,စသော ဓာတ် (၇)ပါးတို့၏ အထူးဖြစ်သော ရသ ဓာတ်၊ ကိစ္စ-သံယဋ္ဌန,စသော ကိစ္စ၊ သမ္ဘတ္တိ-သံယဋ္ဌန,စသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်း။
(ဒြဝါစာရေသု ဝိရိယေ၊ မဓုရာဒိသု ပါရဒေ။ သိင်္ဂီရာဒေါ ဓာတုဘေဒေ၊ ကိစ္စေ သမ္ဘတ္တိယံ ရသော။)
ရသက (ပ) စဖိုသည်
ရသဂ္ဂ (ပ) ရသာဦးရည်
ရသဂ္ဂသာ (ကဏ္ဍ) ရသာကြော
ရသန (နာ) သာယာခြင်း
ရသန-** အဿာဒန-သာယာခြင်း၊ ဇိဂ္ဂါ-လျှာ၊ ဓနိ-အသံ။ (အဿာဒနေ တု ရသနံ၊ ဇိဂ္ဂါယဉ္စ ဓနိမ်ိဳစ။)
ရသနာ (ကဏ္ဍ) လျှာ၊ ခါးပတ်
ရသဝတီ (ကဏ္ဍ) စဖိုအိမ်
ရသဟရဏီ (ကဏ္ဍ) ရသာကြော
ရသာတလ (နာ) နဂါးပြည်
ရသာလ (ပ) ကြဲပင်
ရသိတ (နာ) မိုးချုန်းသံ
ရသ္မိ (ကဏ္ဍ) ကြိုး
ရသ္မိ-(ကဏ္ဍ) ** ဒုတိ-အရောင်၊ ရဇ္ဇု-ကြိုး။ (ရသ္မိ တ္ထိ ဒုတိရဇ္ဇုသု။)
ရဿ (ပ) ပုကွသူ၊ နိမ့်သည်၊ (ကွသည်)
ရဟဒ (ပ) အိုင်ကြီး
ရဟဿ (နာ) လျှို့ဝှက်အပ်သောအရာ
ရဟဿဂ် (နာ) အင်္ဂါဇာတ်
ရဟော (နာ) ဆိတ်ကွယ်ရာ
ရာဂ (ပ) တဏှာ
ရာဂ- ** လောဟိတာဒိ-နီသောအဆင်း, စသည်၊ လောဘ-တပ်မက်ခြင်း တဏှာ၊ ရဉ္ဇန-အရောင်ဆိုးခြင်း။ (လောဟိတာဒိမှိ လောဘေစ၊ ရာဂေါစ ရဉ္ဇနေ မတော။)
ရာဇ (ပ) မင်း
ရာဇ- ** ခတ္တိယ-ခတ္တိယမျိုး(မင်းမျိုး)၊ နာရုနာထ-ရှင်ဘုရင်၊ ပဘု-အရှင်သခင်။(ရာဇာ တု ခတ္တိယေ ဝုတ္တော၊ နာရုနာထေ ပဘုမ်ိဳစ။)
ရာဇဟ (နာ) ရာဇဗြိုဟ်ပြည်

http://www.dhammadownload.com

ရာဇည (ပ) မင်းမျိုး၊ ခတ္တိယမျိုး
ရာဇာနိ (ဣ) မြို့တော်၊ မင်းနေပြည်
ရာဇရုက္ခ (ပ) ငုပင်
ရာဇဝယ့ (ပ) မင်းစီးဆင်
ရာဇာဿ (ပ) နိကုန်သောခြေ,နှုတ်သီး တို့ဖြင့် တင့်တယ်တောက်ပ၍ ကိုယ် အဆင်းဖြူသော ဟင်္သာ
ရာဇာယတန (နှ) လင်းလွန်းပင်
ရာဇိ (ဣ) အရေးအကြောင်း
ရာဇုလ (ပ) ရေမွှေ
ရာဓိတ (တိ) ပြီးစေအပ်သည်
ရာဝ (ပ) အသံ
ရာသိ (ပ) မိဿ,စသော ရာသီ၊အစုအပုံ
ရာသိ- ** ပုဗ္ဗ-အစုအပုံ၊ မေသာဒိ-မိဿရာသီ,စသည်။ (ရာသိ ပုဗ္ဗေစ မေသာဒေါ်။)
ရာဟု (ပ) ရာဟုအသုရိန်
ရာဟုလမာတု (ဣ) ယသောဓရာမိဖုရား
ရိဋ္ဌ- ** ပါပ-မကောင်းမှု၊ အသုဘ-အမင်္ဂလာ။(ရိဋ္ဌံ ပါပါ သုဘေသုစ)
ရိတေ (နှိ) ကြဉ်ခြင်း
ရိတ္တလ (တိ) အချည်းနှီး
ရိပု (ပ) ရန်သူ
ရီတိ (ဣ) ကြေးဝါ
ရုက္ခ (ပ) သစ်ပင်
ရုက္ခ-** (ပုလ္လိင် ရုက္ခ-သည်) ဒုမ-သစ်ပင်၊ (လိင်သုံးပါး ရုက္ခ-သည်) ဖရုသ-ကြမ်းတမ်းသောဝတ္ထု၊ အသိနိဒ္ဓ-အဆီအစေးကင်းပြတ် ခြောက်ကပ်သော ဝတ္ထု။(ရုက္ခော ဒုမမှိ ဖရုသာသိနိဒ္ဓေသုစ သော တိသု။)
ရုက္ခာဒနိ (ဣ) ကျီးပေါင်းပင်
ရုစိ (ဣ) အရောင်၊ တဏှာ
ရုစိ-(ဣ) * အဘိလာသ-အလို၊ ကိရဏ-အရောင်၊ အဘိသင်္ဂ-ငြိကပ်တွယ်တာခြင်း။ (အဘိလာသေ တု ကိရဏေ၊ အဘိသင်္ဂေ ရုစိတ္ထိယံ။)
ရုစိရ (တိ) ကောင်းသည်,တင့်တယ်သည်
ရုဇာ (ဣ) အနာ
ရုဇ္ဇာ (နှ) ငိုကြွေးခြင်း
ရုတ (နှ) တွန်သံ၊ မြည်သံ
ရုဒ္ဒ (နှ) ကြမ်းကြုတ်ခြင်း
ရုဒ္ဒ (တိ) ရစ်ပတ်အပ်သည်
ရုဓိရ (နှ) သွေး
ရုရု (ပ) ပြောင်
ရုပ (နှ) အဆင်း၊ ရူပါရုံ
ရုပ-** ခန္ဓ-ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဘဝ-ရူပဘဝ၊နိမိတ္တ-အကြောင်း၊ ဝဏ္ဏ-အဆင်း၊ ပစ္စယ-ဝိဘတ်,ပစ္စည်း သဘာဝ-သဘော၊ သဒ္ဒ-သဒ္ဒါ၊ သဏ္ဌာန-သဏ္ဌာန်၊ ရူပဇ္ဈာန-ရူပစ္ဈာန်၊ ဝပု-ကိုယ်။ (ခန္ဓေ ဘဝေ နိမိတ္တမှိ၊ ရူပံ ဝဏ္ဏေစ ပစ္စယေ။ သဘာဝ သဒ္ဒ သဏ္ဌာန-ရူပဇ္ဈာန ဝပူသုစ။)
ရူပိယ (နှ) ပိုက်ဆံဒင်္ဂါး၊ ငွေ (အရူပ်တံဆိပ် ခပ်နှိပ်အပ်သော ဟိရညကဟပဏ်ပါးသည် "ရူပိယ")
ရူပိယ-** အာဟတ ဟေမရဇတ-အမှတ်တံဆိပ် ထုနှိပ်အပ်သော ရွှေဒင်္ဂါး, ငွေဒင်္ဂါး၊ ရဇတ-ငွေသာမန်။

http://www.dhammadownload.com

(အာဟတေ ဟေမရဇတေ၊
ရူပိယံ ရဇတေပိစ။)
ရူပိ (နာ) ငွေ
ရူပူပဇီဝိနီ (ကွ) ပြည့်တန်ဆာမ
ရေ (နိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
ရေကု (ပ-ကွ) မြူမှုန်
ရေကုကာ (ကွ) ရေကုပင်
ရေဝတီ (ကွ) ရေဝတီနက္ခတ်
ရောဂ (ပ) အနာ
ရောဂဟာရိ (ပ) ဆေးသမား
ရောစန (ပ) ကုတ်ဟည်း(သင်္ဘောလဲပင်)
ရောစနပွဘာ (ကွ) ပြိုးပြိုးပြက်
အရောင်အဆင်း
ရောဒိတ (နာ) ငိုကြွေးခြင်း
ရောဓ (နာ) ကမ်း
ရောမ (နာ) အမွေး
ရောမဠ (ပ) ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်း
ရောရုဝ (ပ) ရောရုဝငရဲ
ရောသ (ပ) အမျက်ဒေါသ
ရောဟိဏီ (ကွ) ရောဟိနီနက္ခတ်၊နွားမနီ
ရောဟိဏီ-(ကွ) * ဘ-ရောဟဏီနက္ခတ်၊
ဓေနု-နွားမ။
(ဘေ ဓေနုယံ ရောဟိဏီတ္ထိ။)
ရောဟိတ (ပ) အနီ၊ သမင်နီ၊ (သမင်ဖား)
ငါးကြင်း၊ သွေး၊ စိုင်
ရောဟိတ-** လောဟိတ-သွေး၊ မစ္ဆဘေဒ
-ငါးကြင်း၊ မိဂန္တရ-စိုင်။
(ရောဟိတော လောဟိတေ မစ္ဆ-
ဘေဒေစေဝ မိဂန္တရေ။)
ရောဟိတက (ပ) သင်းဝင်နီပင်
ရောဟိသ (ပ) သမင်နီ (သမင်ဖား)
ရောဟီ (ပ) သင်းဝင်နီပင်
လကုဏ္ဍက (ပ) ပုကွသောသူ
လက္ခ (နာ) အမှတ်အသားတံဆိပ်၊
မှတ်တိုင်(စက်တိုင်)၊ တစ်သိန်း
လက္ခ-** သဒ္ဒါဘေဒ-တစ်သိန်းဟူသော
သဒ္ဒါထူး၊ သရဗျ-မှတ်တိုင်စက်ဝန်း၊
စိဟဏ-တံဆိပ်။
(သဒ္ဒါဘေဒေ သရဗျေစ၊
စိဟနေ လက္ခ မုစ္စတေ။)
လက္ခဏ (နာ) အမှတ်အသားတံဆိပ်၊
သဘော
လက္ခဏ -** သဘာဝ-သဘောတရား၊
အက်-အမှတ်။
(သဘာဝကေသု လက္ခဏံ။)
လက္ခီ (ကွ) ကျက်သရေ၊ ပြည့်စုံခြင်း
လက္ခီ-(ကွ) ** သောဘာ-တင့်တယ်ခြင်း၊
သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်း၊ ဒေဝတာ-သိရီ
နတ်သမီး။ (သောဘာသမ္ပတ္တိသု
သိရီ၊ လက္ခီတ္ထိ ဒေဝတာယစ။)
လဂုဠ (ပ) ဆောက်ပုတ်၊ ဝါးရင်းတုတ်
လင်္ကာရ (ပ) ရွက်
လင်္ဂီ (ကွ) တံခါးကျည်၊ မင်းတုပ်
လင်္ဃဝန္တ (နာ) ရှက်ခြင်းရှိသူ
လင်္ဃာ (ကွ) ရှက်ခြင်း
လင်္ဃာလု (နာ) ရှက်ခြင်းရှိသူ
လင်္ဃိတ (တိ) ရှက်ခြင်းရှိသည်
လင်္ဃန (နာ) အမှတ်အသားတံဆိပ်
လဋုကိကာ (ကွ) ဗီလုံးငှက်
လတာ (ကွ) နွယ် ၊ သစ်ခက်

http://www.dhammadownload.com

လတာ-** သာခါ-သစ်ခက်၊ ဝလ္လိ-နွယ်။ (လတာ သာခါယ ဝလ္လိယံ။)
လဒ္ဓ (တိ) ရအပ်သည်
လဒ္ဓက (တိ) ကောင်းသည်,တင့်တယ်သည်
လဒ္ဓိ (ဣ) အယူ
လပန (နွ) ခံတွင်း
လပနဋ (ပ) သွား
လပိတ (နွ) စကား၊ ဆိုအပ်သည်, ဟောအပ်သည်
လပုဋ (ပ) တောင်ပိန္ဒဲပင်
လဗ္ဘ (တိ) ရအပ်သော ဝတ္ထု
လဗ္ဘ-** ယုတ္တ-အသင့်၊ လဒ္ဓဗ္ဗ-ရအပ်သော ဝတ္ထု။ (လဗ္ဘံ ယုတ္တေစ လဒ္ဓမ္မေ။)
လယ (ပ) လယ၊ သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း (သီခြင်း,တီးမှုတ်ခြင်း,စသော အမှုအရာတို့၏ သင့်လျော်ညီမျှသည်၏ အဖြစ်သည် "လယ" မည်၏။)
လလနာ (ဣ) မိန်းမ
လလိတ (နွ) မိန်းမတို့၏အမူအရာ
လဝ (ပ) နှည်းသည်၊ ရိတ်ဖြတ်ခြင်း
လဝ- ** ဝိန္ဒု-အနှည်းငယ်၊ ဆေဒ-ရိတ်ဖြတ်ခြင်း။(လဝေါ တု ဝိန္ဒုစ္ဆေဒေသု)
လဝဏ် (နွ) လေးညှင်း
လဝဏ (ပ) အငန်၊ ဆား
လဝန (ပ) ရိတ်ဖြတ်ခြင်း
လဝိတ္တ (နွ) တံစဉ်
လသုဏ (ပ-နွ) ကြက်သွန်ဖြူ
လဟု (နွ) အလျင်အမြန်၊ ပေါ့သည်
လဟု- ** (နဝံလိင် လဟု-သည်) သီယ-လျင်မြန်ခြင်း၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော လဟု-သည်) ဣဋ္ဌ-အလိုရှိအပ်သည်၊ နိဿာရ-အနှစ်မရှိသည်၊ အဂရု-မလေးသည်။ (သီယမှိ လဟု တံ ဣဋ္ဌ-နိဿာရာ ဂရုသု တ္တိသု။)
လာခါ (ဣ) ချိပ်
လာခါပသာဒန (ပ) ကြပိုင်ပင် (တောက်ရပ်)
လာဂံလိ (ဣ) ရေညောင်ပင်
လာဇာ (ဣ) ပေါက်ပေါက်
လာပ (ပ) ဗီလုံးငှက်
လာပု (ဣ) ဘူးပင်
လာမက (တိ) ယုတ်ညံ့သည်
လာလသာ (ပ-ဣ) လွန်ကဲသောတဏှာ
လာလာ (ဣ) တံတွေး
လာသန (နွ) ကခြင်း
လိကုစ (ပ) တောင်ပိန္ဒဲပင်
လိကောစက (ပ) စက်ကတုံးပင်
လိက္ခာ (ဣ) တစ်လိက္ခာ
လိဂ် (နွ) အဂိါဇာတ်
လိင်္ဂ-** အင်္ဂဇာတ-အင်္ဂါဇာတ်၊ ပုမတ္ထာဒိ-ယောက်္ခ်ား၏အဖြစ် ပုဗ္ဗော,စသည် လက္ခဏ-အမှတ်တံဆိပ်။ (လိင်္ဂံ တု အင်္ဂဇာတသ္မိံ၊ ပုမတ္ထာဒိမှိ လက္ခဏော။)
လိဒ္ဓဝိ (ပ) လိဒ္ဓဝိမင်း
လိတ္တ (တိ) လိမ်းကျံအပ်သည်
လိပိကာရ (ပ) စာရေး
လိလာ (ဣ) မိန်းမတို့၏အမူအရာ
လိလာ- ** ကြိယာ-မိန်းမတို့၏ အမူ

http://www.dhammadownload.com

အရာ၊ ဝိလာသ-တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း (လီလာ ကြိယာဝိလာသေသု။)

လုဒ္ဓ (တိ) ကြမ်းကြုတ်သူ၊ မုဆိုး

လုဒ္ဓ- ** (သုံးလိင် လုဒ္ဓ-သည်) ကုရ္ဍရ-ကြမ်းကြုတ်သူ၊ (ပုလ္လိင် လုဒ္ဓ-သည်) နေသာဒ-မုဆိုး။ (တီသု လုဒ္ဓေါ ကုရ္ဍရေစ၊ နေသာဒမှိ ပုမေ သိယာ။)

လုဒ္ဓက (ပ) မုဆိုး

လုဒ္ဓ (တိ) တပ်မက်မောသူ

လုဒ္ဓ- ** လုဒ္ဓကေဝိ-မုဆိုး၊ မက်မောသူ။ (လုဒ္ဓေါ တု လုဒ္ဓကေဝိစ။)

လုလာယ (ပ) ကျွဲ

လူတာ (ဣ) ပင့်ကူ

လူတိကာ (ဣ) ပင့်ကူ

လူန (တိ) ဖြတ်ရိတ်အပ်သည်

လေခ (ပ) ရေးအပ်သော အက္ခရာ

လေခ-** (ပုလ္လိင် လေခ-သည်) လေခ္ယ-ရေးအပ်သော အက္ခရာ၊ (ဣတ္ထိလိင် လေခါ-သည်) ရာဇိ-အရေး။ (လေချေ လေခေါ ရာဇိ လေခါ။)

လေခက (ပ) စာရေး

လေခါ (ဣ) အရေး,အကြောင်း

လေဋ္ဌု (ပ) မြေစိုင်ခဲ

လေဏ (ပ) နိဗ္ဗာန်၊ လိုဏ်ဂူ

လေယျ (ပ) လျက်ဖွယ်

လေသ (ပ) နည်းသည်၊ အမြွက်

လောက (ပ) သတ္တဝါ၊ လောက

လောတ-** ဘုဝန-ဘုံသုံးပါး၊ ဇန-သတ္တဝါ (ဘုဝနေစ ဇနေ လောကော။)

လောကဝုဠ (ပ) ဘုရား

လောကနာထ (ပ) ဘုရား

လောကာယတ (န) လောကာယတကျမ်း (ဝိတဏ္ဍာကျမ်းကို "လောကာယတ")

လောကေသ (ပ) ဗြဟ္မာ

လောစန (နှ) မျက်စိ

လောဏ (နှ) ဆား

လောဒ္ဓ (ပ) တောက်ရပ်ပင်

လောဘ (ပ) တဏှာ

လောမ (နှ) အမွေး

လောမသပါဏက (ပ) ခွေးသတ္တဝါ

လောမဟံသန (နှ) ကြက်သီးမွေးညင်း ထခြင်း

လောလ (တိ) တုန်လှုပ်တတ်သည်၊ (လော်လီ)၊ တပ်မက်မောသူ

လောလ- ** လောလုပ-အလွန်တပ်စွဲတတ်သူ၊ စလ-တုန်လှုပ်သူ။ (လောလော တု လောလုပေ စလေ)

လောလုပ (ပ) အလွန်တပ်မက်မောသူ

လောဟ (ပ) အကျော်၊ သံ

လောဟကာရက (ပ) ပန်းပဲသမား

လောဟကုဇ္ဈိ (ဣ) လောဟကုဇ္ဈိရဲ

လောဟပိဋ္ဌ (ပ) ဌက်ကြီးတုံးစပ် (သင်တိုင်းဝတ်ဌက်)

လောဟိတ (နှ) သွေး၊ အနီ

လောဟိတ- ** (နပုလ္လိင် လောဟိတ-သည်) ရုဓိရ-သွေး။ (သုံးလိင် လောဟိတ-သည်) ရတ္တ-အနီ။ (ရုဓိရေ လောဟိတံ ဝုတ္တံ၊ ရတ္တမှိ လောဟိတော တိသုံ။)

http://www.dhammadownload.com

လောဟိတက် (ပ) ပတ္တမြား (ကျောက်နီ)
ဝံသ (ပ) အမျိုးအနွယ်၊ ဝါး
ဝံသ- ** အနွယ-အမျိုးအနွယ်၊ ဝေဏ-ဝါး။ (ဝံသော တွ နွယဝေဏုသူ။)
ဝံသဝဏ္ဏ (ပ) ကြောင်မျက်ခွဲ
ဝက (ပ) ဝံပုလွေ
ဝကုလ (ပ) ခရေပင်
ဝက္က (တိ) အညှိုး
ဝက္ကာ-** (နပုံလိင် ဝက္ကာ-သည်)ကောဌာသ ဘေဒ-အညှိုး၊ (သုံးလိင် ဝက္ကာ-သည်) ဝက်-ကောက်သည်။ (ဝက္ကံ ကောဌာသဘေဒသို့၊ ဝက္ကော ဝက်ေ တိသုစ္စတေ။)
ဝက္ကင် (ပ) ငှက်
ဝက္ကလ (ပ) လျှော်တေ
ဝဂ္ဂ (ပ) ဇာတ်တူအပေါင်း (ဇာတ်,စသည် တူသော သတ္တဝါ စတ္တုတို့၏ အပေါင်းသည် "ဝဂ္ဂ" မည်၏။)
ဝဂ္ဂု (တိ) ကောင်းသည်,တင့်တယ်သည်
ဝက် (ပ) ဝက်တောင်၊ တောင်အထူး၊ ငါးမျှားချိတ်၊ ကောက်သည်, ကွေးသည်
ဝက်- ** (ပုလ္လိင် ဝက်-သည်) ဗဋိသ-ငါး မျှားချိတ်၊ သေလဘေဒ-ဝက်တောင်၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော ဝက်-သည်) ကုဋိလ-ကောက်ကွေးသည်။ (ဗဋိသေ သေလဘေဒေစ၊ ဝက်ော သော ကုဋိလေ တိသု။)
ဝင် (ပ) ဝင်တိုင်း
ဝင်- ** (ပုလ္လိင် ဝင်-သည်) လောဟန္တရ-ခဲမဖြူ။ (ပုလ္လိင် ဗဟုဝုစ် ဝင်-သည်) ဒေသ-ဝင်တိုင်း။(ဝင်ေါ် လောဟန္တရေ ဝင်ါ။ ဒေသေ ပုမေ ဗဟုမှိစ။)
ဝစ (ပ) စကား
ဝစန (နှ) စကား
ဝစာ (ဣ) လင်းလေပင်
ဝစီ (ဣ) စကား
ဝစီမုခ (နှ) စကားဦး၊ စကားစ
ဝစ္စ (ပ-နှ) ကျင်ကြီး
ဝစ္စ- ** ရူပ-အဆင်း၊ ကရီသ-ကျင်ကြီး။ (ဝစ္စော ရူပေ ကရီသေ ထ။)
ဝစ္စကုဋိ (ဣ) အိမ်သာ
ဝစ္စဌာန (နှ) အိမ်သာ
ဝစ္ဆကာမာ (ဣ) သားခင်သောနွားမ
ဝစ္ဆတရ (ပ) နွားပေါက်
ဝစ္ဆလ (တိ) ချစ်ခင်တတ်သူ
ဝစ္ဆလာ (ဣ) သားခင်သောနွားမ
ဝဇ (ပ) နွားခြံ
ဝဇိရ (ပ-နှ) ဝရဇိန်လက်နက်၊ မိုးကြိုး
ဝဇိရ- ** ရတန-စိန်ရတနာ၊ မဏိဝေဓ-ပတ္တမြားထွင်းစူး၊ ဣနွဟေတိ-သိကြားလက်နက်။(ရတနေ ဝဇိရော နိတ္တီ၊ မဏိဝေဓိနှ ဟေတိသု။)
ဝဇိရပါဏိ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဝဇိရဟတ္ထ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဝဇိရာဝုဓ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဝဇ္ဇ (ပ) တီးမှုတ်ခြင်း
ဝဇ္ဇ- ** ဒေါသ-အပြစ်၊ ဘေရိ-စည်။ (ဝဇ္ဇံ ဒေါသေစ ဘေရိယံ။)
ဝဇ္ဇီ (ပ) ဝဇ္ဇီတိုင်း၊ လိစ္ဆဝီမင်း

http://www.dhammadownload.com

ဝဇ္ဇ (ပ) ဦးခေါင်းဖြတ်ထိုက်သူ
ဝဥ္ဇက (တိ) လိမ်လည်လှည့်ပတ်တတ်သူ
ဝဥ္ဇုလ (ပ) ကုန်းကြိမ်ပင်, အသောကပင်(သော်ကပင်)
ဝဥ္ဇာ (ဣ) နွားမြုံမ, အဖိုပင်
ဝဋံသက (ပ) ဦးဆောက်ပန်း
ဝဋ (ပ) ပင်ညောင်(ညောင်ပိန္ဒဲ)
ဝဋာကာရ (ပ)ရွက်ကြီး, လှေအစိတ်အပိုင်း
ဝဋ္ဌမ (နာ) ခရီး
ဝဋ္ဌ (တိ) အဝိုင်း (အလုံး)
ဝဋ္ဌ * (ပုလ္လိင် ဝဋ္ဌ-သဒ္ဒါသည်) ပရိဗွယ-လခရိကွာ၊ ကမ္မာဒိက-ကမ္မဝဋ်,စသည် (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော ဝဋ္ဌ-သဒ္ဒါသည်) ဝဋ္ဌုလ-လုံးသည်။ [ဝဋ္ဌော ပရိဗွယေ ကမ္မာဒိကေ သော ဝဋ္ဌုလေ တိသု။]
ဝဋ္ဌကာ (ဣ) ငုံး
ဝဋ္ဌုလ (တိ) အဝိုင်း (အလုံး)
ဝဌရ (တိ) ဝသည်
ဝဍုကိ (ပ) လက်သမား
ဝဏ (ပ-နာ) ပေါက်သောအနာ
ဝဏိဇ္ဇာ (ဣ) ကုန်သွယ်ခြင်း
ဝဏ္ဏ (နာ) အညှာ [အပွင့်,စသည်တို့၏ အညှာသည် "ဝဏ္ဏ" မည်ပါသည်။]
ဝဏ္ဏ (ပ) အမျိုးကြီး, စာလုံး, သဲ
ဝဏ္ဏ * သဏ္ဌာန-အနိမ့်အမြင့်,စသော သဏ္ဌာန်၊ ရူပ-အမည်း,အဖြူ,စသော အဆင်း၊ ဇာတိ-အမျိုး၊ ဆဝိ-အရေ၊ ကာရဏ-အကြောင်း၊ ပမာဏ-အတိုင်း အရှည်၊ ပသံသာ-ချီးမွမ်းခြင်း၊ အက္ခရ - အက္ခရာ၊ ယသ-အကျော်အစော၊ ဂုဏ-ကျေးဇူး။ [ဝဏ္ဏော သဏ္ဌာန ရူပေသု၊ ဇာတိစ္ဆဝီသု ကာရဏေ။ ပမာဏေစ ပသံသာယံ၊ အက္ခရေစ ယသေ ဂုဏေ။]
ဝဏ္ဏက (နာ) နံ့သာပျောင်း, အရောင်တင်
ဝဏ္ဏဒါသီ (ဣ) ပြည့်တန်ဆာမ
ဝဏ္ဏနာ (ဣ) ချီးမွမ်းခြင်း
ဝဏ္ဏိတ (တိ) ချီးမွမ်းအပ်သည်
ဝဏ္ဏု (ပ) သဲ
ဝတ (ပ-နာ) ဝတ်အကျင့်
ဝတ * ဇကံသ-စင်စစ်၊ ဒယာ-သနားခြင်း၊ ဟာသ-ရွှင်ခြင်း၊ ခေဒ-ပင်ပန်းခြင်း၊ အာလပန-ခေါ်ငင်ခြင်း၊ ဝိမှယ-အံ့သြခြင်း။ [ဝတေ ကံသေ ဒယာ ဟာသ ခေဒါလပန ဝိမှယေ။]
ဝတ္တ (နာ) ခံတွင်း, ကျင့်ဝတ်ပဋိပတ်
ဝတ္ထ * ပဇ္ဇ-ဂါထာ၊ အာနန-မျက်နှာ။ အာစာရ-ဝတ်အကျင့်။ [ဝတ္တံ ပဇ္ဇာ နနာစာရေ။]
ဝတ္တန (နာ) အသက်မွေးမှု
ဝတ္တနီ (ဣ) ခရီး
ဝတ္ထနီ * မဂ္ဂ-ခရီးလမ်း၊ ဝုတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း။ [မဂ္ဂ ဝုတ္တိသု ဝတ္ထနီ။]
ဝတ္တုံ (တိ) ပြောဆိုတတ်သူ
ဝတ္ထ (နာ) အဝတ်အထည် (ပုဆိုး)
ဝတ္ထဂုယှ (နာ) အဂ်ါဇာတ်
ဝတ္ထိ (ပ-ဣ) စည်ပေါင်း (ဆီးခုံ) [ချက်၏ အောက်အဖို့သည် "ဝတ္ထိ"]
ဝတ္ထု (နာ) အိမ်ရာ,စသောမြေ

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထု- ** ကာရဏ-အကြောင်း၊ ဒဗ္ဗ-အထည်ဝတ္ထုဒြင်၊ဘူဘေဒ-လယ်ယာ ရတနတ္တယ-ရတနာသုံးပါး။ (ဝတ္ထုတ္တံ ကာရဏေ ဒဗ္ဗေ၊ ဘူဘေဒေ ရတနတ္တယေ။)
ဝတ္ထုက (နဲ) မြူပင်
ဝတ္ထုလေယျက (ပ) မြူပင်
ဝတြဘူ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဝဒ (တိ) ပြောဆိုတတ်သူ
ဝဒညူ (တိ) အပေးအကမ်းရက်ရောသူ
ဝဒညူ- ** ဒါနသီလ-ပေးကမ်းစွန့်ကြဲလေ့ရှိသူ၊ ဝဂ္ဂုဝါဒိ-ချိုသောစကားကို ဆိုတတ်သူ။(တီသွီရိတော ဒါနသီလေ ဝဒညူ ဝဂ္ဂုဝါဒိနီ။)
ဝဒန (နဲ) ခံတွင်း
ဝဒါနီယ (တိ) အပေးအကမ်းရက်ရောသူ
ဝဓ (ပ) သတ်ခြင်း
ဝဓဌာန (နဲ) သတ်ရာအရပ်
ဝဒ္ဓိကာ (ဣ) သားရေလွန်ကြိုး
ဝဓုဒျတ (တိ) သတ်ခြင်းငှာ အားထုတ်သူ
ဝဓူ (ဣ) မိန်းမ၊ ချွေးမ
ဝဓူ- ** သုဏိသာ-ချွေးမ၊ ကညာ-ပဌမ အရွယ် သတို့သမီးငယ်၊ ဇာယာ-မယား။(သုဏိသာယံ တု ကညာယ၊ ဇာယာယစ ဝဓူ မတာ။)
ဝန (နဲ) တော၊ ရေ
ဝန- ** အရည-တော၊ ဝါရိ-ရေ။ (ဝနံ အရညဝါရိသု။)
ဝနကာက (ပ) တောကျီး
ဝနကုက္ကုဋ (ပ) တောကြက်
ဝနထ (ပ) တဏ္ဍာ
ဝနပ္ပတိ (ပ) တောစိုးသစ်ပင် (အပွင့်နှင့်ကင်း၍ အသီးသီးသော သစ်ပင်တို့ကို "ဝနပ္ပတိ"ဟုခေါ်သည်)
ဝနပ္ပတိ- ** ဝိနာ ပုပ္ပ ဖလဂ္ဂါဟိရုက္ခ-အပွင့်ကိုကင်း၍ အသီးသီးသော သစ်ပင်၊ ရုက္ခ-သစ်ပင်သာမန်။ (ဝိနာ ပုပ္ပံ ဖလဂ္ဂါဟိ-ရုက္ခေ ရုက္ခေ ဝနပ္ပတိ။)
ဝနမလ္လိကာ (ဣ) တောစံပယ်
ဝနသဏ္ဍ (နဲ) တောအုပ်, တောနက်
ဝနိတာ (ဣ) မိန်းမ
ဝနိဗ္ဗက (တိ) တောင်းစားတတ်သူ
ဝန္ဒနာ (ဣ) ရှိခိုးခြင်း
ဝန္ဒာကာ (ဣ) ကျီးပေါင်းပင်
ဝန္ဒီ (ပ) စာဆိုတော်
ဝန္ဒီ (ဣ) သုံ့ပန်း (သုံ့ရသူ)
ဝပါ (ဣ) အဆီခဲ
ဝပု (နဲ) ကိုယ်
ဝပ္ပ (တိ) စိုက်ပျိုးခြင်း
ဝပ္ပ- ** ခေတ္တ-စိုက်ပျိုးခြင်းလယ်ယာ၊ တဋ-ကမ်းပါး။ (ခေတ္တေ ဝပ္ပေါ တဋေပိစ။)
ဝမထု (ပ) အော့အန်နာ
ဝမ္ပ (နဲ) ချပ်ဝတ်၊ စစ်ဝတ်
ဝမ္ပိတ (တိ) ချပ်ဝတ်၊ စစ်ဝတ်
ဝယ (ပ) ပျက်စီးခြင်း
ဝယ- ** ဗာလျာဒိ-ဗာလအရွယ်,စသည်၊ ခယ-ကုန်ခြင်း,ပျက်ခြင်း။ (ဗာလျာဒေါ တု ခယေ ဝယော။)

http://www.dhammadownload.com

ဝယဌ (တိ) လုလင်၊ လူပျို
ဝယဿ (ပ) မိတ်ဆွေ
ဝယဿာ (ဣ) မိတ်ဆွေမ
ဝရ (ပ) လင်၊ မြတ်သည့်ပြဋ္ဌာန်းသည်၊ ရစ်ပတ်ခြင်း
ဝရ- ** (ပုလ္လိင် ဝရ-သည်) ဒေဝါဒိက ဣဋ္ဌ-နတ်,စသည်အထံမှ အလိုရှိအပ်သော ဆု၊ ဇာမာတရိ-သားမက်၊ ပတိ-လင်၊ (ဝါစွလိင်သို့လိုက်သော ဝရ-သည်) ဥတ္တမ-မြတ်သည်၊ (နိပါတ်ဖြစ်သော နပုံလိင် ဝရ-သည်) မနှစ်ပြိယ-စဉ်းငယ်ချစ်အပ်သည်။ (ဝရော ဒေဝါဒိကေ ဣဋ္ဌေ၊ ဇာမာတရိ ပတိမှိစ။ ဥတ္တမေ ဝါစွလိင်္ဂေါ သော၊ ဝရံ မနှပြိယေ ဗျယံ။)
ဝရက (ပ) ပြောင်း
ဝရဂ် (နှ) အဂ်ါဇာတ်
ဝရဂ်-** ယောနိ-မိန်းမအဂ်ါဇာတ်၊ သိရဉီးခေါင်း။(ဝရဂီ ယောနိယံ သိရေ)
ဝရဏ (ပ) ခတက်၊ မြို့ရိုး၊ တံတိုင်း
ဝရတ္တာ (ဣ) သားရေလွန်ကြိုး
ဝရပဉ (ပ) ဘုရား
ဝရဝဏ္ဏိနီ (ဣ) မိန်းမမြတ်
ဝရဟ (နှ) မြီးဆံ
ဝရဟိသ (နှ) သမန်းမြက်
ဝရဟီ (ပ) ဥဒေါင်းငှက်
ဝရာရော၊ာ (ဣ) မိန်းမမြတ်
ဝရာဟ (ပ) ဝက်
ဝရာဟ- ** သူကရ-ဝက်၊ ဂဇ-ဆင်။ (ဝရာဟော သူကရေ၊ ဂဇေ။)
ဝရူဏ (ပ) ရံတိုင် (ဝါ) လက်နက်-အကွယ်အကာ
ဝလဘီ (ဣ) ခေါင်
ဝလယ (ပ-နှ) လက်ကောက်
ဝလယိတ (တိ) ရစ်ပတ်အပ်သည်
ဝလာဟက (ပ) ဖိုးတိမ်
ဝလိ (ဣ) အရေ
ဝလိ-** ဇရာသိထိလစမှ-အိုသဖြင့် တွန့်သော အရေ၊ ဥဒရဂ်-ဝမ်းပျဉ်း။ (ဇရာသိထိလစမှသို့၊ ဥဒရဂေ် မတာ ဝလိ။)
ဝလိတ္တစ (တိ) အရေတွန့်သူ
ဝလိန (တိ) အရေတွန့်သူ
ဝလိရ (ပ) မျက်စိစွေသူ
ဝလိမုခ (ပ) မျောက်
ဝလ္လကီ (ဣ) စောင်း
ဝလ္လဘ (တိ) နှစ်သက်အပ်သည်
ဝလ္လဘ-** ဒယိတ-ချစ်ခင်အပ်သူ(လင်)၊ အဗ္ဘက္ခ-အကြီးအကဲ။ (ဝလ္လဘော ဒယိတေ ဗ္ဘက္ခေ။)
ဝလ္လရီ (ဣ) ပွင့်တံအခိုင်
ဝလ္လိဘ (ပ) ကျောက်ဖရုံပင်
ဝလ္လီ (ဣ) နွယ်
ဝလ္လူရ (တိ) အသားခြောက်
ဝသ (ပ) အလိုအာသာ
ဝသ-** ပဘုတ္တ-အစိုးရသောသူ၏အဖြစ်၊ အာယတ္တာ-သူတစ်ပါးနှင့်စပ်သည်၏ အဖြစ်၊ အာယတ္တ-သူတစ်ပါးနှင့်စပ်သူ၊ အဘိလာသ-အလို။ (ပဘုတ္တာ သတ္တတာ ယတ္တာ-

http://www.dhammadownload.com

ဘိလာသေသု ဝသော ဘဝေ။]
ဝသတိ (ဣ) အိမ်
ဝသတိ * ဂေဟ-အိမ်၊ ဝါသ-နေခြင်း။
[ဂေဟေ ဝသတိ ဝါသေ ထ။]
ဝသန (ပ) အဝတ်အထည်
ဝသန္တ (ပ) ဝသန္တဥတု
ဝသဘ (ပ) နွားလား, နွားထီး
ဝသလ (ပ) သုဒ္ဒမျိုး, သူယုတ်မျိုး
ဝသဝတ္တီ (ပ) မာရ်နတ်
ဝသဝတ္တီ * (ပုလ္လိင် ဝသဝတ္တီ-သဒ္ဒါသည်) မာရ-မာရ်နတ်၊ (သုံးလိင် ဝသဝတ္တီ-သဒ္ဒါသည်) ဝသဝတ္တာပက-မိမိအလိုသို့ လိုက်စေတတ်သူ (အစိုးရသူ)။
[ဝသဝတ္တီ ပုမေ မာရေ၊ ဝသဝတ္တာပကေ တိသု။]
ဝသာ (ဣ) ဆီကြည်, နွားမမြုံ
ဝသာ * ဝိလီနတေလ-ဆီကြည်၊ ဝသဂါ-အလိုသို့လိုက်တတ်သော မိန်းမ၊ ဝဠ္ဠာဂါဝီ-နွားမမြုံ။ [ဝသာ ဝိလီနတေလသို့၊ ဝသဂါ ဝဠ္ဠာဂါဝိသု။]
ဝသာ တိဿော ဟိ သတ္တိဿော-ဌ်တိဿော-အရ
ပဘုသတ္တိ-ဥစ္စာအင်အား ဒဏ်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး၊ ဥဿာဟ သတ္တိ-လုံ့လစွမ်းပကားကြောင့် ဖြစ်သော တန်ခိုး၊ မန္တသတ္တိ-အတိုင်ပင်ကြံစည်ဉာဏ်ကြောင့် ဖြစ်သောတန်ခိုး
ဝသီ (ပ) ဣန္ဒြေစောင့်စည်းသူ
ဝသု (နှ) ဥစ္စာ, ရတနာ
ဝသူ * (ပုလ္လိင် ဝသု-သဒ္ဒါသည်) ဒေဝဘေဒ-ဝသုနတ်မျိုး၊ (နပုံလိင် ဝသု-သဒ္ဒါသည်) ရတန-ရတနာ၊ ဓန-ဥစ္စာ
[ဒေဝဘေဒေ ဝသု ပုမေ၊ ပဏ္ဍကံ ရတနေ ဓနေ။]
ဝသုဓာ (ဣ) မြေ
ဝသုန္ဓရာ (ဣ) မြေ
ဝသုမတီ (ဣ) မြေ
ဝဿ (ပ-နှ) မိုးရွာခြင်း, မိုးဥတု, နှစ်
ဝဿ * ဟာယန-နှစ်၊ ဝုဋ္ဌိ-မိုးရွာခြင်း။
[ဝဿံ ဟာယန ဝုဋ္ဌိသု။]
ဝဿန (နှ) မိုးရွာခြင်း
ဝဿဝရ (ပ) နပုံးပဏ္ဍုက်
ဝဿ္တ (ပ) ဆိတ်
ဝဿာန (ပ) မိုးဥတု
ဝဿိကီ (ဣ) မြတ်လေးပန်း
ဝဿိတ(နှ) တိရစ္ဆာန်တို့၏ တွန်သံမြည်သံ
ဝဿောကသာရာ (ဣ) သိကြားမင်း၏ မြို့တော်
ဝဟ (ပ) နွားပခုံး [ပခုံးအရပ်သည် "ဝဟ" မည်ပါသည်။]
ဝဋ္ဌဝါ (ဣ) မြင်းမ
ဝါ * သမုစ္စယ-ပေါင်းဆည်းခြင်း၊ ဥပမာ-ဥပမာအနက်၊ သံသယ-ယုံမှားခြင်း၊ ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ၊ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ-ရုပ်အထူးကို ပိုင်းခြားခြင်း၊ အဝဿဂ္ဂ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဝိကပ္ပန-အထူးကြံခြင်း။ [သမုစ္စယေ စောပနာယံ၊ သံသယ ပဒပူရဏေ။ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာယံ၊ ဝါ ဝဿဂ္ဂေ ဝိကပ္ပနေ]
ဝါကျ (နှ) အာချာတ်ပုဒ် တစ်ခုရှိသော

http://www.dhammadownload.com

ကာရကနှင့်တကွဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်း

ဝါဂုရာ (ဣ) ပိုက်
ဝါဂုရိက (ပ) ပိုက်ကွန်သမား
ဝါစံယမ (ပ) စကားစောင့်စည်းသူ
ဝါစာ (ဣ) စကား
ဝါစာလ (တိ) ကဲ့ရဲ့ဖွယ်စကားများသူ
ဝါစိက (န) သံန္ဒေသစကား(အမှာစကား)
ဝါဇ (ပ) မြားရွက်
ဝါဇပေယျ (န) ဝါဇပေယျယဇ်
ဝါဏ (ပ) မြား
ဝါဏဓိ (ပ) တောင့် (ကျည်တောင့်)
ဝါဏိဇ (ပ) ကုန်သည်
ဝါဏိဇ္ဇ (နာ) ကုန်သွယ်ခြင်း
ဝါဏီ (ဣ) စကား
ဝါတ (ပ) လေ
ဝါတကိဋ္ဌမ္ဗု (ပ) မိုးပေါက်
ဝါတယာတက (ပ) ငုပင်
ဝါတဏှာ (နာ) မှတ္တနာ (လိင်ဥရောင်သောအနာ)
ဝါတပါန (နာ) လေသာပြူတင်း
ဝါတမိဂ (ပ) သမင်ပျံ
ဝါတိင်္ဂဏ (ပ) ခရမ်းကြီးပင်
ဝါတ္တာကီ (ဣ) ခရမ်းကစော့ပင်
ဝါဒိတ (နာ) တီးမှုတ်ခြင်း, သဘင်အမှု
ဝါဒိတ္တ (နာ) တီးမှုတ်ခြင်း
ဝါန (နာ) တဏှာ
ဝါန-** တဏှာ-တဏှာ၊ သိဒ္ဓန-ချုပ်စပ်ခြင်း။ (ဝါနံ တဏှာယ သိဒ္ဓနေ။)
ဝါနပတ္တ (ပ) တောင်၏အစိတ် လူသူဆိတ်ရာ၌နေလျက်ကျင့်သူ
ဝါနရ (ပ) မျောက်
ဝါနေယျ (နာ) နွားမြေရင်းသိမ်
ဝါဝီ (ဣ) တစ်ဘက်ဆည်ကန်
ဝါမ (တိ) ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်
ဝါမ-** (နပုံလိင် ဝါမ-သည်) သဗ္ဗ-လက်ဝဲ၊ (လိင်သုံးပါး ဝါမ-သည်) စာရှ-တင့်တယ်သည်၊ ဝိပရီတ-ဖောက်ပြန်သည်။ (ဝါမံ သဗ္ဗမှိ တံ စာရှ-ဝိပရီတေသု တီသွထ။)
ဝါမက (ပ) ဝါမကရသေ့
ဝါမဒေဝ (ပ) ဝါမဒေဝရသေ့
ဝါမန (ပ) အရပ်မျက်နှာစောင့်ဆင်၊ (ဝါမနဆင်)၊ ပုက္ခသည်၊ နိမ့်သည်
ဝါယ (ပ) လေ
ဝါယနဒဏ္ဍက (ပ) ရက်ကန်းလက်ခတ်
ဝါယသ (ပ) ကျီး
ဝါယသာရိ (ပ) ဇီးကွက် (ဒီးဒုတ်၊ ခင်ပုပ်၊ ကုပ်ကလူငှက်)
ဝါယာမ (ပ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ
ဝါယာမ-** ပရိဿမ-ပင်ပန်းခြင်း၊ ဝိရိယ-လုံ့လ။ (အထော ပရိဿမေ ဝုတ္တော၊ ဝါယာမော ဝိရိယေဝိစ။)
ဝါယု (ပ) လေ
ဝါယုဘေဒါ ဣမေ ဆဒ္ဓ -အရ -** (လေအထူး (၆)ပါး-ရှိ)
ဝါယုသခ (ပ) မီး
ဝါရ (နာ) အခွင့်၊ နေ့ရက်
ဝါရ-** အဝသရ-အခွင့်၊ အဟ-နေ့ရက်။ (ဝါရော တွ ဝသရာဟေသု။)

http://www.dhammadownload.com

ဝါရက (ပ) ရေအိုး
ဝါရဏ (ပ) ဆင်, ဌက်ဆင်
ဝါရဏ * (နပုံလိင် ဝါရဏ-သဒ္ဒါသည်) နိသေဓ-တားမြစ်ခြင်း။ (ပုလ္လိင် ဝါရဏ သဒ္ဒါသည်) ဟတ္ထိလိင်-ဌက်ဆင်၊ ဟတ္ထိ-ပကတိဆင်။ | နိသေဓေ ဝါရဏံ ဟတ္ထိ-လိင် ဟတ္ထိသု ဝါရဏော။|
ဝါရဝါဏ (ပ-နှ) အာကြီသင်တိုင်း
ဝါရိ (နှ) ရေ
ဝါရိဇ (နှ) ကြာ
ဝါရိမဂ္ဂ (ပ) ရေထွက်ရာလမ်းကြောင်း ရေမြောင်း, ရေတံခါး
ဝါရိဝဟ (ပ) မိုးတိမ်
ဝါရုဏီ (ဣ) နတ်ကတော်, သေ
ဝါရုဏီ * နဒ္ဒကီ-ကချေသည်, နတ်ဝင်မ၊ မဒိရာဒီ-သေ့အရက်, စသည်။ (ဣတ္ထိလိင်) | ဝါရုဏီ တိတ္ထိယံ ဝုတ္တာ၊ နဒ္ဒကီ မဒိရာဒီသု။|
ဝါလ (ပ) ဆံပင်, ပန်းမ, ရေ
ဝါလ * ကေသ-ဆံပင်၊ အဿာဒိလောမ-မြင်း,စသည်တို့၏ အမွေး။ | ဝါလော ကေသေ ဿာဒိလောမေ|
ဝါလဓိ (ပ) မြီးဖျား
ဝါလဓိနီ (ဣ) စာမရီသားမြီးယပ်
ဝါလဟတ္ထ (ပ) မြီးဖျား
ဝါလုကာ (ဣ) သဲ
ဝါသ (ပ) အိမ်, အဝတ်အထည် (ပုဆိုး)
ဝါသ * ဝတ္ထ-အဝတ်၊ ဂန္ဓ-အထုံနံ့သာ၊ ယရ-အိမ်။ | ဝတ္ထေ ဂန္ဓေ ယရေ ဝါသော။|
ဝါသစုဏ္ဏ (နှ) နံ့သာမှုန့်
ဝါသန (နှ) ထုံခြင်း | နံ့သာပန်း,စသည် ဖြင့် ပြုပြင်စီရင်ခြင်းကို "ဝါသန" |
ဝါသနာ (ဣ) ထုံခြင်း
ဝါသန္ဓီ (ဣ) ဘိန်းနွယ် (ကင်ပွန်း)
ဝါသယောဂ (ပ) နံ့သာမှုန့်
ဝါသဝ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဝါသာဂါရ (နှ) အိပ်ခန်း
ဝါသိ (ဣ) ပဲခွပ်
ဝါသိဋ္ဌ (ပ) ဝါသိဋ္ဌရသေ့
ဝါသိတ (တိ) ထုံအပ်သော ဝတ္ထု
ဝါသီ (ဣ) ပဲခွပ်
ဝါသုကီ (ပ) ဝါသုကီမြွေမင်း
ဝါသုဒေဝ (ပ) ဗိဿနိုး
ဝါဟ (ပ) မြင်း, တစ်ဝါဟ
ဝါဟ * သကဋ-လှည်းတစ်စီးဝန် (တစ်ဝါဟ)၊ ဟယ-မြင်း။ | ဝါဟော တု သကဋေ ဟယေ။|
ဝါဟန (နှ) ယာဉ်
ဝါဟသ (ပ) စပါးကြီးမြွေ
ဝါဟိနီ (ဣ) စစ်တပ်
ဝါဟိနီ * နဒီ-မြစ်၊ သေနာ-စစ်သည်။ | နဒီ သေနာသု ဝါဟိနီ။|
ဝါဠ (ပ) မြွေ, သားရဲ
ဝါဠ * သာပဒ-သားရဲ၊ သပ္ပ-မြွေ၊ ကုရ္ဆရ-ကြမ်းတမ်းသူ။ (တိလိင်) | ဝါဠော တု သာပဒေ သပ္ပေ၊ ကုရ္ဆရေ သော တိလိင်္ဂေကော။|
ဝါဠဂ္ဂါဟီ (ပ) အလမ္ဘယ်သမား
ဝါဠဓိနီ (ဣ) စာမရီသားမြီးယပ်
ဝါဠမိဂ (ပ) သားရဲ
ဝိ (ပ) ငှက်

http://www.dhammadownload.com

ဝိ -** ဝိဝိဓာ-အထူးထူးအပြားပြား၊ အတိသယ-လွန်ကဲခြင်း၊အဘာဝ-မရှိခြင်း၊ ဘုသတ္ထ-ပြင်းထန်ခြင်း၊ ဣဿရိယ-အစိုးရခြင်း၊ အစ္ဆယ-လွန်သွားခြင်း၊ ဝိယောဂ-မယှဉ်ခြင်း၊ ကလဟ-ငြင်းခုံခြင်း၊ ပါတုဘာဝ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ ဘာသ-အရောင်အလင်း၊ ကုစ္ဆန-စက်ဆုပ်ခြင်း၊ ဒုရ-ဝေးသည်၊ အနဘိမုခတ္တ-ရှေးရှုမဟုတ်သည်ဟူသော အနက်၊ မောဟ-တွေဝေခြင်း၊ အနဝဋ္ဌိတိ-မတည်တံ့ခြင်း၊ ပဓာန-ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ဒက္ခတာ-လိမ္မာခြင်း၊ ခေဒ-ပင်ပန်းခြင်း၊ သဟတ္ထာဒိ-တကွ အနက်,စသည်။
(ဝိဝိဓာတိသယာဘာဝ-ဘုသတ္ထိဿရိယာစ္ဆယေ။ ဝိယောဂေ ကလဟေ ပါတု-ဘာဝေ ဘာသေစ ကုစ္ဆနေ။ ဒုရာနဘိမုခတ္တေသု၊ မောဟာနဝဋ္ဌိတီသုစ။ ပဓာနဒက္ခတာခေဒ-သဟတ္ထာဒေါ ဝိ ဒိဿတိ။)

ဝိကက်တ (ပ) နုန့ဲပင်

ဝိကစ (ပ) အပွင့်ရှိသောသစ်ပင်

ဝိကဋ (တိ) ဖောက်ပြန်သည်

ဝိကဋ -** (နပုံလိင် ဝိကဋ-သည်) ဂူထမုတ္တာဒိ-ကျင်ကြီး,ကျင်ငယ်,စသော ဝိကဋဆေးကြီး၊ (သုံးလိင် ဝိကဋ-သည်) ဝိကတ-ဖောက်ပြန်သည်။
(ဝိကဋံ ဂူထ မုတ္တာဒေါ၊ ဝိကဋော ဝိကတေ တိသု။)

ဝိကတိ (ဣ) ဖောက်ပြန်ခြင်း

ဝိကတိကာ (ဣ) ခြသေ့,ကျား,စသော အရုပ်တို့ဖြင့်ဆန်းကြယ်သော အခင်း

ဝိကသာ (ဣ) ထန်းကျင့်

ဝိကသိတ (ပ) အပွင့်ရှိသောသစ်ပင်

ဝိကာရ (ပ) ဖောက်ပြန်ခြင်း

ဝိကီရဏ (ပ) မနှံ့ပင်

ဝိကုဋ္ဋ (တိ) ရဲရင့်သူ

ဝိကုဋ္ဌ (ပ) အလွန်ရဲရင့်သူ (အလွန်ရဲရင့်သူ၏အဖြစ်သည် "ဝိကုဋ္ဌမ" မည်၏။)

ဝိကုဋ္ဌမ -** သတ္တိသမွတ္တိ-အစွမ်းသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံခြင်း၊ ကန္တိမတ္တ-ခြေလှမ်းခြင်း, သွားခြင်းမျှ။ (သတ္တိသမွတ္တိယံ ဝုတ္တော၊ ကန္တိမတ္တေစ ဝိကုဋ္ဌမော။)

ဝိကုဋိက (ပ) ရောင်းသူ

ဝိကြေတု (ပ) ရောင်းသူ

ဝိကြေယျ (နှ) ရောင်းကုန်

ဝိဂုဟ (ပ) ကိုယ်၊ ငြင်းခုံခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း

ဝိဂ္ဂဟ- ** ကလဟ-ငြင်းခုံခြင်း၊ ကာယ-ကိုယ်။(ဝိဂ္ဂဟော ကလဟေ ကာယေ)

ဝိဃာသ (ပ) စားကြွင်း

ဝိဃာသာဒ (ပ) စားကြွင်းစားသူ

ဝိစက္ခဏ (ပ) ပညာရှိ

ဝိစယ (ပ) စုံစမ်းရှာဖွေခြင်း

ဝိစာရဏာ (ဣ) စူးစမ်းဆင်ခြင်နိုင်သော ပညာ

ဝိစိကိစ္ဆာ (ဣ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း

ဝိဆိုက (ပ) ကင်းမြီးကောက်

ဝိဇန (တိ) ဆိတ်ကွယ်ရာ

ဝိဇယ (ပ) အောင်နိုင်ခြင်း

ဝိဇာတာ (ဣ) သားဖွားသောမိန်းမ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဇိတ (နာ) တိုင်းနိုင်ငံ၊ နိုင်ငံနယ်ပယ်
ဝိဇိတ- ** (နာပုံလိင် ဝိဇိတ-သည်) ရဋ္ဌ-တိုင်းနိုင်ငံ၊ (သုံးလိင် ဝိဇိတ-သည်) ဇိတ-အောင်နိုင်အပ်သည်။ (ရဋ္ဌမှိ ဝိဇိတံ ဝုတ္တံ၊ ဇိတေစ ဝိဇိတော တိသု။)
ဝိဇ္ဇာ (ကဋ) ဉာဏ်, ပညာ
ဝိဇ္ဇာ-** ဝေဒ-ဗေဒကျမ်း၊ သိပ္ပ-ဓာတတ်၊ တိဝိဇ္ဇာဒိ-ဝိဇ္ဇာသုံးပါး,စသည်၊ ဗုဒ္ဓိ-ပညာ။ (ဝိဇ္ဇာ ဝေဒေစ သိပ္ပေစ၊ တိဝိဇ္ဇာဒေါစ ဗုဒ္ဓိယံ။)
ဝိဇ္ဈ (ကဋ) လျှပ်စစ်
ဝိဇ္ဈတာ (ကဋ) လျှပ်စစ်
ဝိဇ္ဈု (ပ) ဝိဇ္ဈတောင်
ဝိဇ္ဈ (ပ) ဝိဇ္ဈတောင်
ဝိညတ္တိ (ကဋ) တောင်းခြင်း
ဝိညတ္တိ- ** ယာစ-တောင်းခြင်း၊ ဉာပန-သိစေခြင်း(ယာစေ ဝိညတ္တိ ဉာပနေ)
ဝိညာဏ (နာ) စိတ်
ဝိညူ (ပ) ပညာရှိ
ဝိညေယျာ (တိ) သိလွယ်သည်
ဝိဋက် (ပ-နာ) ခိုစင်
ဝိဋပ (ပ) သစ်ခွ
ဝိဋပ -** သာခါ-သစ်ခွ၊ ထမ္ဘ-မြက်ဖုတ်, ချုံဖုတ်။(သာခါယံ ဝိဋပေါ ထမ္ဘေ)
ဝိဋပိ (ပ) သစ်ပင်
ဝိဋဘိ (ကဋ) သစ်ခွ
ဝိဍောဇ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
ဝိတက္က (ပ) အကြံ၊ ဝိတက်
ဝိတင်္ဆိကာ (ကဋ) ယားနာ
ဝိတက္ကာသတ္ထ (တိ) ဝိတက္ကကျမ်း
ဝိတတ (နာ) ဝိတတစည်၊ နှစ်ဘက်စည် (မျက်နှာဝန္ဓစ်ဘက်ပိတ်သော မရိုးစည်,အစရှိသော စည်မျိုးသည် "ဝိတတ" မည်၏။)
ဝိတတ- ** (နာပုံလိင် ဝိတတ-သည်) ဝဇ္ဇ-ဘေဒ-နှစ်ဘက်ပိတ်စည်၊ (လိင်သုံး ပါးနှင့်ယှဉ်သော ဝိတတ-သည်) ဝိတ္ထာရ-ကျယ်ပြန့်သည်။ (ဝဇ္ဇဘေဒေစ ဝိတတံ၊ တံ ဝိတ္ထာရေ တိလိင်္ဂိကံ။)
ဝိတထ (နာ) မှားသောစကား
ဝိတရဏ (နာ) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း
ဝိတာန (ပ-နာ) ဗိမာန်၊ မျက်နှာကြက်၊ အပေါင်း
ဝိတာန- ** ဥလ္လောစ-မျက်နှာကြက်၊ ဝိတ္ထာရ-အကျယ်။(ပုလ္လိင်,နာပုံလိင်) (ဥလ္လောစေ တုစ ဝိတ္ထာရေ၊ ဝိတာနံ ပုန္နပုံသကေ။)
ဝိတုန္ဒ (နာ) မြို့နတိုဆို့
ဝိတ္တ (နာ) ဥစ္စာ
ဝိတ္တိ (ကဋ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ဝိတ္ထိ-** တောသ-နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝေဒနာ-ခံစားခြင်း။ (ဝိတ္တိ တောသေ ဝေဒနာယံ။)
ဝိတ္ထတ (တိ) ဖြန့်အပ်သည်
ဝိတ္ထာရ (ပ) အကျယ်ချဲ့ခြင်း
ဝိတ္ထိဏ္ဏ (တိ) ပြန့်ကျယ်သည်
ဝိဒတ္တိ (ကဋ) တစ်ထွာ၊ လက်သန်းထွာ
ဝိဒါရ (ပ) ခွဲစိတ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ဝိဒိတ (တိ) ထင်ရှားသူ၊ သိအပ်သည်
ဝိဒိသာ (ဣ) အထောင့်၊ အရပ်
ဝိဒုရ (ပ) ပညာရှိ
ဝိဒူ (ပ) ပညာရှိ
ဝိဒေဟ (ပ) ဝိဒေဟတိုင်း
ဝိဒ္ဒသု (ပ) ပညာရှိ
ဝိဒ္ဓမ (ပ) သန္ဓာ
ဝိဒ္ဒေသ (ပ) အမျက်ဒေါသ
ဝိဒ္ဒေသီ (ပ) ရန်သူ
ဝိဒ္ဓ ~ (တိ) ဖောက်ထွင်းအပ်သည်
ဝိဒ္ဓါ (ပ) ပညာရှိ
ဝိဒ္ဓန္တ (ပ) ပညာရှိ
ဝိဓ (ပ-ဣ) မာန်မာန
ဝိဓ -(ပ-နှ) ** မာန-မာန်မာန၊ ပကာရ-အခြင်းအရာပုံသဏ္ဌာန်၊ ကောဋ္ဌာသ-အဖို့ (အထော မာနေ ပကာရေစ၊ ကောဋ္ဌာသေစ ဝိဓော ဒွိသု။)
ဝိဓဝါ (ဣ) မုဆိုးမ
ဝိဓာ (ဣ) တက်ကြွခြင်း (မာန)
ဝိဓိ (ပ) ရှေးကံကြမ္မာ
ဝိဓိ -** (ဘာဂျ-ရှေးကံကြမ္မာ၊ ဝိဓာန-ပြုပြင်စီရင်ခြင်း။ (ဘာဂျေ ဝိဓိ ဝိဓာနေစ။)
ဝိဓုရ (နှ) စင်စစ်ကွေကွင်းခြင်း
ဝိဓေယျ (တိ) ဆိုဆုံးမလွယ်သူ
ဝိနတက (ပ) ဝိနတကတောင်၊ တောင်ရံ
ဝိနတာ (ဣ) ဂဠုန်တို့၏အမိ
ဝိနာ (နိ) ကြဉ်ခြင်း
ဝိနာယက (ပ) ဘုရား
ဝိနာသ (ပ) ပျက်စီးခြင်း
ဝိနိတ (ပ) ကျင့်ကြံခြင်း (အရှင်ကို ကောင်းစွာ ဆောင်ယူသောမြင်း သည် "ဝိနိတ" မည်၏။)
ဝိနျာသ (ပ) စစ်ရေးပြခြင်း၊ (စစ်ဆင်ခြင်း၊စစ်ခင်းခြင်း)
ဝိပက္ခ (ပ) ရန်သူ
ဝိပတ္တိ (ဣ) ပျက်စီးခြင်း
ဝိပရိယယ (ပ) ဖောက်ပြန်ခြင်း
ဝိပရိယာသ (ပ) ဖောက်ပြန်ခြင်း
ဝိပလ္လာသ (ပ) ဖောက်ပြန်ခြင်း
ဝိပဿနာ (ဣ) ဝိပဿနာပညာ
ဝိပဿီ (ပ) ပညာရှိ
ဝိပါက (ပ) အကျိုး
ဝိပါဒိကာ (ဣ) ခြေကွဲသောအနာ
ဝိပိန (နှ) တော
ဝိပုလ (တိ) ကျယ်ပြန့်သည်
ဝိပ္ပ (ပ) ပုဏ္ဏား
ဝိပ္ပကဋ္ဌက (တိ) ဝေးသည်
ဝိပ္ပဋိသာရ (ပ) နောင်တပူပန်ခြင်း
ဝိပ္ပလာပ (ပ) ဆန့်ကျင်ဘက်စကား
ဝိပ္ပလိဂ် (နှ) မီးပွား
ဝိပုဓ (ပ) နတ်
ဝိပ္ပမ (ပ) မိန်းမတို့၏ အမူအရာ
ဝိပ္ပမ-** ဘန္ဓတ္တ-တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်၊ ဟာဝ-မိန်းမတို့၏ မူယာ,မာယာ။ (ဘန္ဓတ္တေ ဝိပ္ပမော ဟာဝေ။)
ဝိဘပ (ပ) ဥစ္စာ
ဝိဘာတ (နှ) မိုးသောက်,မိုးလင်း
ဝိဘာဝီ (ဖ) ပညာရှိ
ဝိဘိတက (တိ) သစ်ဆီခဲ့ပင်

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘူ (ပ) အစိုးရသူ
ဝိဘူ- ** နိစ္စ-မြဲသည်၊ ပဘူ-အစိုးရသူ (ဝါ) စွမ်းနိုင်သူ။ (ပုလ္လိင်) (ဝိဘူ နိစ္စပွဘူသု သော။)
ဝိဘူသန (နှ) အဆင်းတန်ဆာ
ဝိဘေဒိကာ (ဣ) ထန်းပင်
ဝိမတိ (ဣ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း
ဝိမန (တိ) နှလုံးမသာသူ
ဝိမလ (တိ) ကြည်သည်
ဝိမာန (ပ-နှ) ဗိမာန်
ဝိမာန- ** ဒေဝတာဝါသ-နတ်ဗိမာန်၊ သတ္တဘူမိယရ-ဘုံ(ဂ)ဆင့်ရှိသော တိုက်အိမ်။(ဝိမာနံ ဒေဝတာဝါသေ၊ သတ္တဘူမိ ယရမှိစ။)
ဝိမုတ္တိ (ဣ) နိဗ္ဗာန်
ဝိမှယ (တိ) အံ့သြအပ်သည်
ဝိယ (ဗျ) ဥပမာအနက်
ဝိယောဂ (ပ) ကွေကွင်းခြင်း
ဝိရတိ (ဣ) ရှောင်ကြဉ်ခြင်း
ဝိရဋ္ဌ (တိ) ကျဲသည်၊ ပါးသည်
ဝိရာဂ (နှ) နိဗ္ဗာန်
ဝိရာဝ (ပ) အသံ
ဝိရိယံ (နှ) အားထုတ်ခြင်း, လံ့လ
ဝိရိယ- ** ဗလ-အားအစွမ်း၊ ပဘာဝ-တန်ခိုး။ (ဗလေ ပဘာဝေ ဝိရိယံ)
ဝိရိယဂ် (နှ) ဝီရိယ၏ အဂိါ-၄ပါး (တစအဝသိဿန-အရေမျှကြွင်းခြင်း နဟာရုအဝသိဿန-အကြောမျှ ကြွင်းခြင်း၊ အဌိအဝသိဿန-အရိုး၏ကြွင်းခြင်း၊ မံသလောဟိတအဝ သုဿန-အသားအသွေး၏ ခန်း ခြောက်ခြင်း။)
ဝိရူပက္ခ (ပ) ဝိရူပက္ခနတ်မင်း
ဝိရူဋ္ဌက (ပ) ဝိရူဋ္ဌကနတ်မင်း
ဝိရောဓ (ပ) အမျက်ဒေါသ
ဝိရောဓိ (ပ) ရန်သူ
ဝိရောဓောတ္တိ (ဣ) ဆန့်ကျင်ဘက်စကား
ဝိလဂ္ဂ (ပ) ခါးလယ်
ဝိလဂ္ဂ-** (သုံးလိင် ဝိလဂ္ဂ-သည်) လဂ္ဂ-ငြိကပ်သောအရာဝတ္ထု၊ (ပုလ္လိင် ဝိလဂ္ဂ-သည်) မဇ္ဈ-ခါး။ (ဝိလဂ္ဂေါ တီသု လဂ္ဂသွီ၊ပုမေ မဇ္ဈမှိ ဒိဿတိ)
ဝိလာပ (ပ) ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်း (အထူးထူး အပြားပြား ပြောကြား ငိုကြွေးခြင်းသည် "ဝိလာပ" မည်၏)
ဝိလာသ (ပ) မိန်းမတို့၏ အမူအရာ
ဝိလီနသ္ခေဟ (ပ) ဆီကြည်
ဝိလီဝကာရ (ပ) နှီးသမား
ဝိလေပန (နှ) နံ့သာပျောင်း၊ အရောင်တင်
ဝိဝဋ္ဌ (နှ)နိဗ္ဗာန်၊သင်္ကန်းအစိတ်၊(ခေါင်စပ်)
ဝိဝရ (နှ) အပေါက်, အခေါင်း
ဝိဝရ- ** သုသိရ-အခေါင်း,အပေါက်၊ ဒူသန-အပြစ်။ (ဆိဒ္ဒံ ရန္ဓဥ္စ ဝိဝရံ၊ သုသိရေ ဒူသနေပိစ။)
ဝိဝသ (တိ) သေခါနီး၍ ဥဏ်ပျက်စီး သူ (အလိုမကျသည်)
ဝိဝါဒ (ပ) ငြင်းခုံခြင်း၊ ငြင်းခုံခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း
ဝိဝါဟ (ပ) ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ဝိဝိတ္တ (တိ) ဆိတ်ကွယ်ရာ
ဝိဝိဓ (ပ) အထူးထူး အပြားပြား
ဝိဝေက (ပ) ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း
ဝိဝေတ-** ဝိစာရေဝိ-ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ကင်း ဆိတ်ခြင်း၊ ရေစကျင်း။ (ဝိစာရေဝိ ဝိဝေကော ထ။)
ဝိသ (နာ) အဆိပ်
ဝိသကက္ခက (နာ) ထန်းလျက် (တင်လဲခဲ)
ဝိသကဏ္ဍိကာ (ကျ) ဗျိုင်းအောက်
ဝိသင်္ခန (နာ) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း
ဝိသညိတာ (ကျ) မိန်းမောတွေဝေခြင်း
ဝိသဒ္ဓ (တိ) ဖြန့်.အပ်သည်
ဝိသဒ္ဓ (တိ) သန့်.ရှင်းသည်
ဝိသဏ္ဍိကာ (ကျ) တဏှာ
ဝိသဒ (တိ) လိမ္မာသူ
ဝိသဒ-** ဗျတ္တ-လိမ္မာသောသူ၊ သေတ-ဖြူသောဝတ္ထု။ (ဝိသဒေါ ဗျတ္တသေတေသု။)
ဝိသဓရ (ပ) မြေ
ဝိသပ္ပန (နာ) ပြန့်.ပွားခြင်း
ဝိသယ (ပ) အာရုံ၊ အရပ်
ဝိသယ-** သေဝိတော ယေန ယော နိစ္စံ တတ္ထ-ငါး,စသော သတ္တဝါသည် ရေ အစရှိသည်တို့.ကို အမြဲမှီဝဲအပ်၏ဟူသော နိစ္စသေဝိတ ဝိသယာဓာရ၊ ရူပါဒိက-ရူပါရုံ,စသည်၊ ဇနပဒံ ဇနပုဒ်၊ ဒေသ-အရပ်၊ ဂေါစရ-ကျက်စားရာ (စားကျက်)။ (သေဝိတော ယေန ယော နိစ္စံ၊ တတ္ထာပိ ဝိသယော သိယာ။ ရူပါဒိကေ ဇနပဒေ၊ တထာ ဒေသေစ ဂေါစရေ။)
ဝိသယီ (နာ) ဣန္ဒြေ
ဝိသရ (ပ) အပေါင်း
ဝိသာခါ (ကျ) ဝိသာခါနက္ခတ်၊ ဝိသာခါ
ဝိသာဏ (နာ) ဦးချို
ဝိသာဏ-** မာတင်္ဂန္တ-ဆင်စွယ်၊ ပသုသိင်္ဂ-သားချို။(လိင်သုံးပါး) (ဝိသာဏံ တိသု မာတင်္ဂ-ဒန္တေစ ပသုသိင်္ဂကေ။)
ဝိသာဒရ (ပ) ပညာရှိ
ဝိသာဒရ-(တိ) သုပွဂဒ္ဒ-အပြောအဆိုရဲသူ၊ သွက်လက်သူ၊ ပဏ္ဍိတ-ပညာရှိ။ (ဝုတ္တော ဝိသာရဒေါ တိသု၊ သုပွဂဒ္ဒေစ ပဏ္ဍိတေ။)
ဝိသာလ (ပ) ပြန့်.ကျယ်သည်
ဝိသာလတာ (ကျ) အနံ
ဝိသာလာ (ကျ) ဖရဲခါးပင်
ဝိသိခါ (ကျ) မြို့.တွင်း, ရွာတွင်းလမ်း
ဝိသိဋ္ဌ (တိ) မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်
ဝိသုဒ္ဓိ (ကျ) နိဗ္ဗာန်
ဝိသူစိကာ (ကျ) ဝမ်းကျရောဂါ
ဝိသေသက (ပ) မှန်ကူခြင်း
ဝိဿ (တိ) ညီဟောက်သောအနံ့. (စိမ်းစော် ညီဟောက်သော အနံ့.သည် "ဝိဿ" မည်၏။)
ဝိဿဇ္ဇန (ပ) ယုံကြည်ခြင်း
ဝိဿာနဏ (နာ) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း
ဝိဿာသ (ပ) ယုံကြည်ခြင်း
ဝိဿုတ (တိ) ထင်ရှားသူ
ဝိဟဂ (ပ) ငှက်

http://www.dhammadownload.com

ဝိဟဂါဓိပ (ပ) ဂဋ္ဌန်ငှက်
ဝိဟင် (ပ) ငှက်
ဝိဟင်မ (ပ) ငှက်
ဝိဟတ္တ (ပ) မှိုင်တွေသူ
ဝိဟာယိတ (နှ) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း
ဝိဟာရ (ပ) ကျောင်း
ဝိဟာရ- ** ကီဋ္ဌာ-ကစားမြူးတူးခြင်း၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရာဒိ-ဒိဗ္ဗဝိဟာရ,စသည်။ သုဂတာလယ-ကျောင်းတော်ရာ။ (ကီဋ္ဌာ ဒိဗ္ဗဝိဟာရာဒေါ၊ ဝိဟာရော သုဂတာလယေ။)
ဝီစိ (ပ-ဣ) လှိုင်းတံပိုး
ဝီစိ - ** တရင်-လှိုင်း၊ အန္တရ-အပေါက်အကြား။(တရင်ဂ် စာန္တရေ ဝီစိ။)
ဝီဏာ (ဣ) စောင်း
ဝီဏာဝါဒီ (ပ) စောင်းတီးသမား
ဝီတ (တိ) ကင်းသည်
ဝီတ -** ဝိဂတ-ကင်းသည်၊ ဝါယိတ-ရက်အပ်သည်။ (ဝိဂတေ ဝါယိတေ ဝီတံ။)
ဝီတရာဂ (ပ) ရဟန္တာ
ဝီတိဣမ (ပ) ကျူးလွန်ခြင်း
ဝီထိ (ဣ) မြို့တွင်း,ရွာတွင်းလမ်း၊ အစဉ်အတန်း
ဝီထိ -** အဥသ-ခရီးလမ်းသာမန်၊ ဝိသိခါ-လမ်းမ,လမ်းကျယ်၊ ပန္တိ-အစဉ်။ (အဥသေ ဝိသိခါယဥ၊ ပန္တိယံ ဝီထိ နာရိယံ။)
ဝိမံသာ(ဣ)စူးစမ်းဆင်ခြင်နိုင်သောပညာ
ဝိရ (ပ) ရဲရင့်သူ၊ ဓမ္မဒါနယုဒ္ဓတို့၌ ရဲရင့်ခြင်း
ဝိရိယ (နှ) အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ
ဝီရိယ- ** ဗလ-အားအစွမ်း၊ ပဘာဝ-တန်ခိုး။(ဗလေ ပဘာဝေ ဝီရိယံ။)
ဝီရိယင် (နှ) ဝီရိယအင်္ဂါ (၄)ပါး (တစအဝသိဿန-အရေမျှကြွင်းခြင်း နဟာရုအဝသိဿန-အကြောမျှကြွင်းခြင်း၊ အဋ္ဌိအဝသိဿန-အရိုး၏ကြွင်းခြင်း၊ မံသလောဟိတအဝသုဿန-အသားအသွေး၏ ခန်းခြောက်ခြင်း။)
ဝီရု (ဣ) စီပင်သောနွယ် (အခက်အရွက်အယှက်ယှက်တည်သော ကွမ်း, စသောနွယ်သည် "ဝီရု" မည်၏။)
ဝိဟိ (ပ) ကောက်လတ် (ကောက်ကြမ်း) ကောက်ပဲ,စသည်
ဝုဋ္ဌိ (ဣ) မိုးရွာခြင်း
ဝုတိ (ဣ) ရစ်ပတ်ခြင်း
ဝုတ္တ (တိ) ဆိုအပ်သည်
ဝုတ္တ-** ကေသောဟာရဏ-ဆံချ,ဆံရိတ်ခြင်း၊ ဇီဝိတဝုတ္တိ-အသက်မွေးခြင်း၊ ဝပန-စိုက်ဖျိုးခြင်း၊ ဝါပသမကရဏ-စိုက်ဖျိုးအပ်သော မျိုးစေ့ကို အညီအညွတ်ပြုခြင်း၊ (ဖုံးခြင်း,မှုန်းခြင်း)၊ ကထန-ပြောဆိုခြင်း၊ ပဝုတ္တဘာဝ-အညာအဖွဲ့မှ လွတ်ခြင်း (ကြွေကျခြင်း)၊ အရွေနာဒိ-ရွတ်ဖတ် သရရွာယ်ခြင်း,စသည်၊ (လိင်သုံးပါး) (ကေသောဟာရဏ ဇီဝိတ-ဝုတ္တိသု ဝပနေစ ဝါပသမကရဏေ။ ကထနေ

http://www.dhammadownload.com

ပဝုတ္ထဘာဝ-ဗျေနာဒေါ ဝုတ္ထမပိတိသု
ဝုတ္ထဿ (ပ) သတင်းစကား
ဝုတ္ထိ (ကွ) အသက်မွေးမှု
ဝုတ္ထိ-(ကွ) ** ဇီဝိကာ-အသက်မွေးခြင်း၊ ဇီဝရဏ-အကျယ်ဖွင့်ခြင်း၊ ဝတ္ထန-ဖြစ်ခြင်း။ (ဇီဝိကာယံ ဇီဝရဏေ၊ ဝတ္ထနေ ဝုတ္ထိ နာရိယံ။)
ဝုဒ္ဓ-ဝုဗ္ဘ (ပ) လူအို၊ နွားအို
ဝုဒ္ဓ- ** ထေရ-ကြီးသူ၊ ပဏ္ဍိတ-ပညာရှိ။ (ဝုဒ္ဓါ ထေရေစ ပဏ္ဍိတေ။)
ဝုဒ္ဓိ-ဝုဗ္ဘိ (ကွ) ကြီးပွားခြင်း
ဝုဒ္ဓိရောဂ (ပ) မုတ္တနာ (လိင်ဥရောင်သော အနာ)
ဝုသ (ပ) နွားလား၊ နွားထီး
ဝေ (နိ) စင်စစ်
ဝေဂ (ပ) အဟုန်
ဝေဂ-** ဇဝ-အဟုန်၊ ပဝါဟ-ရေအလျဉ်၊ (ဝေဂေါ ဇဝေ ပဝါဟေစ။)
ဝေဂိ (တိ) အလျင်အမြန်သွားသူ
ဝေဇယန္တ (ပ) ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်၊ ဝေဇယန္တာရထား (သိကြားမင်း၏ ပြာသာဒ်သည် "ဝေဇယန္တ" မည်၏။ (တနည်း)သိကြားမင်း၏ ရထားသည် "ဝေဇယန္တ" မည်၏။)
ဝေဇယန္တိကာ (ကွ) ရေသကျည်းပင်
ဝေဠ (ပ) ဆေးသမား
ဝေဠု (နှ) မှတ်တိုင်၊ (စက်တိုင်)
ဝေဠက (ပ) စောင်းကြက်သော သားရေ
ဝေဠန (နှ) ခေါင်းပေါင်း, ဦးရစ်
ဝေဠန -** ဝေဠ-ခေါင်းပေါင်း,ဦးရစ်၊ ဥဏှိသ-သင်းကျစ်။ (ဝေဠုကိုသေသု ဝေဠနံ။)
ဝေဠိတ (တိ) ရစ်ပတ်အပ်သည်
ဝေဏဝိက (ပ) နဲ့ပုလွေမှုတ်သူ
ဝေဏိက (ပ) စောင်းတီးသမား
ဝေဏီ (ကွ) မဖီး,မလိမ်းသော ဆံထုံး
ဝေဏု (ပ) ဝါး
ဝေဏုဝမ (ပ) နဲ့ပုလွေမှုတ်သူ
ဝေတန (နှ) အခ
ဝေတနိက (ပ) ကူလီ၊ အခစား
ဝေတရဏီ (ကွ) ဝေတရဏီငရဲ
ဝေတသ (ပ) ကုန်းကြိမ်
ဝေတာဠိက (ပ) အန်ိုးတော်
ဝေဒ (ပ) ဗေဒင်ကျမ်း၊ ဖောက်ထွင်းခြင်း
ဝေဒ- ** ဉာဏ-ဉာဏ်ပညာ၊ သောမနဿ-ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ဆန္ဒ-ဗေဒကျမ်း။ (ဉာဏေစ သောမနဿေစ ဝေဒေါ ဆန္ဒသိ စောစွတေ။)
ဝေဒဂ် (ကွ) ဗေဒင်၏အစိတ်
ဝေဒဗိါနီ ဝဒန္တိ ဆ -အရ -** (ဗေဒ၏အစိတ်(ဗေဒင်) ၆-ပါး -ရှ)
ဝေဒနာ (ကွ) ခံစားခြင်း
ဝေဒနာ- ** ဝိတ္တိ-နှစ်သက်ခြင်း၊ ပီဍာ-နာကျင်ခြင်း။ (ဝိတ္တိ ပီဍာသု ဝေဒနာ။)
ဝေဒယိတ (နှ) ခံစားခြင်း
ဝေဒိ (ကွ) ဝရုန်တာ
ဝေဒိကာ (ကွ) ဝရုန်တာ
ဝေဒီ (ကွ) မန္တာန်,စသည်ဖြင့် စီရင်အပ်သော မြေ

http://www.dhammadownload.com

ဝေ (တိ) ဖောက်ထွင်းခြင်း
ဝေဓိတ (တိ) ဖောက်ထွင်းအပ်သည်
ဝေန (ပ) နှီးသမား
ဝေနတေယျ (ပ) ဂဠုန်ဌက်
ဝေပစိတ္တိ (ပ) ဝေပစိတ္တိအသုရာ
ဝေပုလ္လ (ပ) ဝေပုလ္လတောင်
ဝေဘာရ (ပ) ဝေဘာရတောင်
ဝေမ (ပ) ရက်ကန်းလက်ခတ်
ဝေမဇ္ဈ (နှ) အလယ်
ဝေမတ္တ (နှ) ထူးသည်၏အဖြစ်
ဝေယ္ယ (နှ) ကျားရေကွပ်ရထား (ကျား၏ အရေဖြင့် ကွပ်သော ရထားသည် "ဝေယ္ယ" မည်၏။)
ဝေရ (နှ) မကောင်းမှု, အကုသိုလ်, အမျက်ဒေါသ
ဝေရ-** ပါပ-မကောင်းမှု၊ ပဋိယ-အမျက်၊ (ဝေရံ ပါပေစ ပဋိယေ။)
ဝေရမကို (ဣ) ရှောင်ကြဉ်ခြင်း
ဝေရီ (ပ) ရန်သူ
ဝေရောစန (ပ) နေ
ဝေလာ (ဣ) အခါ၊ ကမ်း (သမုဒ္ဒရာ၏ ကမ်းအရပ်သည် "ဝေလာ" မည်၏)
ဝေလာ- ** ကာလ-အခါ၊ ကူလ-ကမ်း၊ သီမာ-အပိုင်းအခြား၊ ရာသိ-အစု။ (ကာလေ တု ကူလေ သီမာယံ၊ ဝေလာ ရာသိမှိ ဘာသိတာ။)
ဝေလ္လိတ (တိ) ကွေးသည်, ကောက်သည်
ဝေလ္လိတ-** ကုဋိလ-ကောက်ကွေးသည်၊ ဓုတ-တုန်လှုပ်သည်။ (ဝေလ္လိတံ ကုဋိလေ ဓုတေ။)
ဝေဝစန (နှ) ပရိယာယ်
ဝေသ (ပ) အသွင်အပြင်
ဝေသာခ (ပ) ကဆုန်လ
ဝေသာယီ (ပ) ယမမင်း
ဝေသာလီ (ဣ) ဝေသာလီပြည်
ဝေသိယာ (ဣ) ပြည့်တန်ဆာမ
ဝေသိယာန (ပ) သူကြွယ်မျိုး
ဝေသီ (ဣ) ပြည့်တန်ဆာမ
ဝေသ္မ (နှ) အိမ်
ဝေဿ (ပ) ဝေဿမျိုးဖြစ်သူ (အသည်, သူကြွယ်မျိုး)
ဝေဿဝဏ (ပ) ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း
ဝေဿာနရ (ပ) မီး
ဝေဿာမိတ္တ (ပ) ဝေဿာမိတ္တရသေ့
ဝေဟာယသ (နှ) ကောင်းကင်
ဝေဟာသ (ပ) ကောင်းကင်
ဝေဠု (ပ) ဝါး
ဝေဠုရိယ (နှ) ကြောင်မျက်ရွဲ
ဝေါကာရ (ပ) အယုတ်
ဝေါကာရ- ** လာမက-အယုတ်၊ ခန္ဓ-ရူပက္ခန္ဓာ,စသော ခန္ဓာ။ (ဝေါကာရော လာမကော ခန္ဓေ။)
ဝေါဿဂ္ဂ (ပ) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း
ဝေါဟာရ (ပ) စကားပြောခုံခြင်း
ဝေါဟာရ-** သဒ္ဒ-သဒ္ဒါ၊ ပဏ္ဏတ္တိ-ပညတ်၊ ဝဏ္ဏာ-ကုန်သွယ်ခြင်း၊ စေတနာ-စေတနာ။ (ဝေါဟာရော သဒ္ဒ ပဏ္ဏတ္တိ၊ ဝဏ္ဏာ စေတနာသုစ။)
သ (ပ) ဥစ္စာ
သ -** (ပုလ္လိင် သ-သည်) ဗန္ဓ-အဆွေ

http://www.dhammadownload.com

ခင်ပွန်း၊ (နပုံလိင် သ-သည်) အတ္တ-
မိမိ၊ (ပုလ္လိင်,နပုံလိင် သ-သည်) ဓန-
ဥစ္စာ၊ (ပုလ္လိင် သာ-သည်) သုနခ-
ခွေး၊ (လိင်သုံးပါးနှင့်ယှဉ်သော သ-
သည်) အတ္တနိယ-မိမိဥစ္စာ။
(သော ဗန္ဓဝေ တ္တနိစ သံ၊
သော ဓနသို မနိတ္တိယံ။
သာ ပုမေ သုနခေ ဝုတ္တော၊
တ္တနိယေ သော တိလိဂိကော။)
သံ (က) ကိုယ်တိုင်
သံ -** သမောဓာန-ပေါင်းခြင်း၊ သခေ်ပ
-အကျဉ်းချုံးခြင်း၊ သမန္တတ္တ-ထက်ဝန်း
ကျင်အဖြစ်၊ သမိဒ္ဓိ-ပြည့်စုံခြင်း၊
သမ္မာ-ကောင်းခြင်း(ဝါ) မဖောက်မ
ပြန်ခြင်း၊ ဘုသ-ပြင်းထန်ခြင်း၊ သဟ
-တကွအနက်၊ အပွတ္ထ-အနည်းငယ်
အနက်၊ အဘိမုခတ္ထ-ရှေးရှုခြင်း
အနက်၊ သင်္ဂတ-ပေါင်းဆုံခြင်း၊ ဝိဓာ
နဝိရင်ခြင်း၊ ပဘဝ-အမွန်အစ၊ ပူဇာ
-ပူဇော်ခြင်း၊ ပုနပ္ပုနကြိယာဒိ-အဖန်
ဖန်ပြုခြင်း,စသည်။(၁၄-နက်)
(ဒံ သမောဓာန သခေ်ပ-သမန္တတ္တ
သမိဒ္ဓိသု။ သမ္မာ ဘုသ သဟပွတ္ထာ-
ဘိမုခတ္ထေသု သင်္ဂတေ။ ဝိဓာနေ
ပဘဝေ ပူဇာ-ပုနပ္ပုနကြိယာဒိသု။)
သံကဋ္ဌံ (တိ)ကျဉ်းမြောင်းသည်
သံကထာ (ဣ) ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း
သံကိဏ္ဏ (ပ) ရောစပ်သောအမျိုး၊
ရောပြွမ်းသည်
သံကိဏ္ဏ- ** ဗျာပ-ပျံ့နှံ့သည်၊ အသုဒ္ဓ-
မစင်ကြယ်သည်။
(ဗျာပေ အသုဒ္ဓေ သံကိဏ္ဏော။)
သံကုလ (တိ) ရှေ့နောက်ဆန့်ကျင်သော
စကား၊ ရောပြွမ်းသည်
သံဃ (ပ) သတ္တဝါအပေါင်း
(ဇာတ်တူ, မတူသော သတ္တဝါတို့၏
အပေါင်းသည် "သံဃ" မည်၏။)
သံဃာတ (ပ) အပေါင်း၊ သံဃာတငရဲ
သံဃာတ-** ဃာတ-သတ်ခြင်း၊ ရာသိ-
အစု။(သံဃာတော ဃာတရာသိသု)
သံယတ (တိ) တံကျင်လျှိုအပ်သူ
သံယတ္တိကာ (ပ) လှေကုန်သည် (သင်္ဘော
ကုန်သည်) (လှေသင်္ဘောဖြင့် ကုန်
သွယ်ခြင်းကို ပြုကုန်သောသူတို့
သည် "သံယတ္တိကာ" မည်၏။)
သံယမ (ပ) စောင့်စည်းခြင်း၊အကျင့်သီလ
သံယုဂ (နဲ) စစ်ထိုးခြင်း၊စစ်တိုက်ခြင်း
သံရာဝ (ပ) အသံ
သံဝစ္ဆရ (ပ-နဲ) နှစ်
သံဝဋ္ဌ (ပ) ကမ္ဘာပျက်ခြင်း၊ ပုက်ဆဲကပ်
သံဝရီ (ဣ) ညဉ့်
သံဝသထ (ပ) ရှာ
သံဝုတ (တိ) ရစ်ဝုတ်အပ်သည်
သံသဒ (ပ) သဘင်၊ အစည်းအဝေး
သံသယ (ပ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း
သံဟတိ (ဣ) အပေါင်း
သံဟာရ (ပ) အကျဉ်း
သကဋ္ဌ (ပ-နဲ) လှည်း၊တစ်ဝါဟု
သကဋ္ဌမဂ္ဂ (ပ) လှည်းကြောင်းခရီး
သကလ (ပ) အစိတ်၊ အလုံးစုံ

http://www.dhammadownload.com

သတလ- ** (သုံးလိင် သကလ-သည်) သဗ္ဗ-အလုံးစုံ၊ (ပုလ္လိင် သကလ-သည် အဒ္ဓ-ထက်ဝက်အစိတ်။ (သဗ္ဗသို့ သကလော တီသု၊ အဒ္ဓမို့ ပုရိသေ သိယာ။)

သကာသ (ပ) အနီး

သကုဏ (ပ) ငှက်

သကုဏဂ္ဂိ (ဣ) သိမ်းငှက်

သကုဏီ (ပ) ငှက်

သကုန္တ (ပ) ငှက်၊ ငှက်တော်

သတုန္တ- ** ဘာသပက္ခိ-တောကြက်၊ ပက္ခိ-ငှက်သာမန်။ (သကုန္တော ဘာသပက္ခိသု။)

သတ္တ (ပ) ဂေါတမဘုရား၊ သိကြားနတ်မင်း၊ သတ္တတိုင်း

သတ္တ- ** (ပုလ္လိင် သတ္တ-သည်) ဣန္ဒ-သိကြားမင်း၊ ဇနပဒ-သတ္တတိုင်း၊ သာကိယ-သာကီဝင်၊ (လိင်သုံးပါး တို့၌ဖြစ်သော သတ္တ-သည်) ခမ-ခွဲမြားနိုင်သည်။ (သတ္တော ဣန္ဒေ ဇနပဒေ၊ သာကိယေ ဟော ခမေ တီသု။)

သတ္ထရာ (ဣ) သကြားမြှား၊ သကြားမှုန့်

သတ္ထရာ-** ဂုဠဖဏ္ဍဒ-သကြားကထလ-အိုးခြမ်းကွဲ။ (သတ္ထရာ ဂုဠဘောဒေ စ၊ ကထလေ လပိတ္ထ ဒီဿတိ။)

သဒ္ဒ (ပ) သာကီဝင်မင်း

သဒ္ဒမုနိ (ပ) ဂေါတမဘုရား

သဒ္ဒသီဟ (ပ) ဂေါတမဘုရား

သဓ (ပ) မိတ်ဆွေ၊ မဟာမိတ်မင်း

သဓါ-** မိတ္တ-မိတ်ဆွေခင်ပွန်း၊ သဟာယ-မိမိအကျိုးစီးပွားကို ပြုကျင့်ထောက်ပင့် ကူညီသူ။ (မိတ္တော သဟာယေစ သဓါ။)

သဓီ (ဣ) မိတ်ဆွေမ

သဂဿ (ပ) မွေးချင်းသားချင်း

သဂေါတ္တ (ပ) ဆွေမျိုး

သဂ္ဂ (ပ) နတ်ပြည်

သဂ္ဂ -** စာဂ-စွန့်ပစ်ခြင်း၊ သဘာဝ-သဘော၊ နိမ္မာန-ဖန်ဆင်းခြင်း၊ အလ္လာယ-ကျမ်း၏ အပိုင်းအခြား၊ ဒိဝ-နတ်ပြည်။ (စာဂေ သဘာဝေ နိမ္မာနေ၊ သဂ္ဂေါ လ္လာယေ ဒိဝေပျထ။)

သဂ္ဂဝါသီ (ပ) နတ်

သင်္ကိုရ (နာ) အမှိုက်ပုံ

သင်္ဃ (ပ) အကြံ၊ ဝိတက်

သင်္ဃ (ပ) ခက်ခဲသောခရိန်

သင်္ဃသ (နာ) သင်္ဃသနဝိုရ်ပြည်

သင်္ကာ (ဣ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း

သင်္ကာရ (ပ) အမှိုက်

သင်္ကာရကူဋက (တိ) အမှိုက်ပုံ

သင်္ကာရဋ္ဌာန (နာ) အမှိုက်ပုံ

သင်္ကာသ (နာ) အတူ

သင်္ကို (ပ) ငုတ်၊ သစ်ငုတ်

သင်္ကို-** ခီလ-ငြောင့်၊ ဟေတိ-လက်နက်၊ (သင်္ကို တု ခီလဟေတိသု။)

သခီ (ပ) ခရုသင်းကြိုး၊ မှော်ကြိုး

သခီ -(ပ-နာ) ** ကမ္မ-ခရုသင်းနှလာဋ္ဌဋ္ဌ-နဖူးရိုး၊ ဂေါပ္ပက-ခြေဖမျက်။

http://www.dhammadownload.com

(သခေါ် တွ နိတ္ထိယံ ကမ္မု-
နလာဌဋ္ဌိသု ဂေါပွကေ။)
သခ်နခ (ပ) ခရုသင်းငယ်
သခ်လ (တိ) ဆင်ထူး
သခါ (ဣ) ရေတွက်ခြင်း
သခါ -** ဉာဏ-ဉာဏ်၊ ကောဌာသ-
အဖို့အစု၊ ပညတ္တိ-ပညတ်၊ ဂဏန-
ရေတွက်ခြင်း။ (သခါ တု ဉာဏေ
ကောဌာသ-ပညတ္တိဂဏနေသုစ။)
သခါရ (ပ) ထုံခြင်း
သခါရ-** သခ်တ-သခါရတရား၊ ပုညာ
ဘိသခါရာဒိက-ပုညာဘိသခါရ,
စသည်၊ ပယောဂ-အားထုတ်ခြင်း,
လုံ့လ၊ ကာယသခါရာဒိ-ကာယ
သခါရ,စသည်၊ အဘိသခ်ရဏ-
ပြုပြင်စီရင်ခြင်း။
(သခါရော သခ်တေ ပုညာ-ဘိသခါ
ရာဒိကေပိစ။ ပယောဂေ ကာယ
သခါရာ-ဒျဘိသခ်ရဏေသုစ။)
သခေ်ပ (ပ) အကျဉ်း
သဒ်ျာတ (တိ) ရေတွက်အပ်သည်
သဂ် (ပ) ပေါင်းဆုံခြင်း
သဂ်မ (ပ) ပေါင်းဆုံခြင်း
သဂ်ရ (ပ) အဆွေခင်ပွန်းဖွဲ့ခြင်း
သဂ်ရ-* မိတ္တကာရ-အဆွေခင်ပွန်းဖွဲ့ခြင်း
လဘဒါန-တံစိုး လက်ဆောင်ပေးခြင်း၊
ဗလရာသိ-ဗိုလ်အစု၊ ဝိပတ္တိ-ပျက်စီး
ခြင်း၊ ယုဒ္ဓ-စစ်ထိုးခြင်း၊ ပဋိညာ-
ဝန်ခံခြင်း။
(မိတ္တာကာရေ လဘဒါနေ၊ ဗလရာသိ
ဝိပတ္တိသု။ ယုဒ္ဓေစေဝ ပဋိညာယံ၊
သဂ်ရော သမ္ပကာသိတော။)
သဂ်ဟ (ပ) အကျဉ်း
သဂ်ဟ- ** အနုဂ္ဂဟ-ချီးမြှောက်ခြင်း၊
သခေ်ပ-အကျဉ်း၊ ဂဟဏ-ယူခြင်း။
(အနုဂ္ဂဟေ တု သခေ်ပေ၊
ဂဟဏေ သဂ်ဟော မတော။)
သဂိမ (ပ) စစ်ထိုးခြင်း၊ စစ်တိုက်ခြင်း
သယ်ာတ (ပ) လျှောက်
(ယောက်,ယောက်ပတ်)
သယ်ာတ-** ယုဂဂေဟဂ်-အစုံဖြစ်သော
အိမ်အစိတ် လျှောက်(ယောက်)၊
ပေါင်းစုအပ်သောဝတ္ထု။
(သယ်ာတော ယုဂဂေဟဂ်။)
သစိဝ (ပ) အမှုဆောင်အမတ်
သစေ (နိ) အကယ်၍
သစ္စ (နှ) နိဗ္ဗာန်၊ မှန်သောစကား
သစ္စ -** နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗာန်၊ မဂ္ဂ-အရိယမဂ်၊
ဝိရတိ-ဝိရတိသစ္စာ၊ သပထ-ကျိန်
သစ္စာ၊ သစ္စဘာသိတ-အမှန်ပြောဆို
ခြင်း(ဝစီသစ္စာ)၊ တစ္ဆ-မှန်ကန်သည်၊
အရိယသစ္စ-အရိယသစ္စာ၊ ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိ
သစ္စာ။(နိဗ္ဗာန မဂ္ဂဝိရတိ-သပထေ
သစ္စဘာသိတေ။ တစ္ဆေ စာရိယ
သစ္စမှိ၊ ဒိဋ္ဌိယံ သစ္စ မိရိတံ။)
သစ္စကာရ (နှ) ကတိထားခြင်း၊
(စရန်ပေးခြင်း)
သစ္စာပန (နှ) ကတိထားခြင်း
(စရန်ပေးခြင်း)
သစ္ဆန္ဒ (ပ) မိမိအလိုအတိုင်းနေသူ

http://www.dhammadownload.com

ယစ္ဆိ (နိ) မျက်မှောက်ပြုခြင်း
သဇန (ပ) ဆွေမျိုး
သဇီဝ (ပ) အမှုဆောင်အမတ်
သဇ္ဇ (ပ) ချပ်ဝတ် ဝတ်သောစစ်သား၊ အင်ကြင်း
သဇ္ဇန (ပ) အမျိုးမြတ်သူ
သဇ္ဇန- ** (ပုလ္လိင် သဇ္ဇန-သည်) သာဓု-သူတော်ကောင်း၊ (နပုံလိင် သဇ္ဇန-သည်) ကပွန-အသင့်ပြင်ဆင် စီရင်ခြင်း။ (သဇ္ဇနော သာဓု ပုရိသေ၊ သဇ္ဇနံ ကပွနေ ပျထ။)
သဇ္ဇိတ (ပ) ကကြိုးတင်ပြီးဆင်
သဇ္ဇု (ဗျ) ထိုခဏ (လောလောဆယ်)
သဇ္ဇုလသ (ပ) ပွဲရက်
သဇ္ဇ (နှ) ငွေ
သဇ္ဇု (နှ) ငွေ
သဋ္ဌယ (ပ) အပေါင်း
သဋ္ဌာရိကာ(ဣ) အောင်သွယ်မ
သဋ္ဌိန္ဒ (တိ) ဖြတ်ရိတ်အပ်သည်
သဋ္ဌိဝ (ပ) သိဋ္ဌိုးငရဲ
သဋ္ဌာ (ဣ) ညနေချမ်း (ဆည်းဆာ)
သညာ (ဣ) အမည်
သညာ-** သဋ္ဌာနန-သိခြင်း၊ နာမ-အမည်၊ စေတနာ-စေ့ဆော်ခြင်း။ (သညာ သဋ္ဌာနနေ နာမေ၊ စေတနာယဋ္ဌ ဒိဿတိ။)
သဌ (တိ) ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူ
သဏိက (နိ) ဖြည်းနှေးသည်
သဏ္ဌာန (နှ) စုဝေး၍တည်ခြင်း
သဏ္ဌာန- ** အက်-အမှတ်၊ အာကာရ-အခြင်းအရာ။ (အကေ် သဏ္ဌာန မာကာရေ။)
သဏ္ဍ (ပ-နှ) ပဒုမ္မာကြာ,စသည်အပေါင်း
သဏ္ဍာသ (ပ) ညှပ်
သတ (နှ) တစ်ရာ
သတတ (နှ) အမြဲ
သတပတ္တ (ပ) ခေါက်ရှာငှက်၊ ကြာ
သတပတ္တ-** (နပုံလိင် သတပတ္တ-သည်) သရောရုဟ-ကြာ၊ (ပုလ္လိင် သတပတ္တ သည်) ခဂန္တရ-သာရသ (ကြိုးကြာ ငှက်) အထူး။(သရောရုဟေ သတ ပတ္တံ၊ သတပတ္တော ခဂန္တရေ။)
သတပဒီ (ဣ) ကင်းခြေများ
သတိဘိသဇာ (ဣ) သတဘိသျှနက္ခတ်
သတမူလီ (ဣ) ကြံညွတ်ပင် (ရှဉ့်မတက်ပင်)
သတရံသီ (ဣ) နေ
သတာဝရီ (ဣ) ကြံညွတ်ပင် (ရှဉ့်မတက်ပင်)
သတိ (ဣ) အောက်မေ့ခြင်း
သတိဝေါသဂ္ဂ (ပ) မေ့လျော့ခြင်း
သတီ (ဣ) သူတော်ကောင်းမ
သတေရတာ (ဣ) လျှပ်စစ်
သတ္တ (ပ) သတ္တဝါ
သတ္တ- ** (နပုံလိင် သတ္တ-သည်) ဒဗ္ဗ-ဥစ္စာ၊ အတ္တဘာဝ-အတ္တဘော၊ ပါဏ-ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ ဗလ-အစွမ်း၊ သတ္တာ-ထင်ရှားဖြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်၊ (ပုလ္လိင် သတ္တ-သည်) ဇန-သတ္တဝါ၊ (လိင်သုံး နှင့်ယှဉ်သော သတ္တ-သည်)အာသတ္တ

http://www.dhammadownload.com

-ကပ်ငြိခြင်း။ [သတ္တံ ဒဗ္ဗတ္တ ဘာဝေသု၊ ပါဏေသုစ ဗလေ သိယာ သတ္တာယဉ္စ ဇနေ သတ္တော၊ အာသတ္တေ သော တိလိဂိကော။]

သတ္တဓည (တိ) စပါး (၇) မျိုး
[သာလိ-သလေး(ကောက်ကြီး၊) ဝိဟိ-ကောက်လတ် (ကောက်ကြမ်း)၊ ကုဒြူသ-လူး၊ ဂေါဓုမ-ဂျုံ၊ ဝရက-ပြောင်း၊ ယဝ-မုယော၊ ကင်္ဂု-ဆပ်]

သတ္တပဏ္ဏိ (ပ) စရည်းပင် (တောင်မရိုးပင်)

သတ္တမ (တိ) မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်

သတ္တမ * သတ္တပူရဏ-ခုနစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း၊ သေဋ္ဌ-မြတ်သည်၊ အတိသန္တ-အလွန်ငြိမ်သက်သည်။
[သတ္တန္ဓံ ပူရဏေ သေဋ္ဌေ-တိသန္တေ သတ္တမော တိသု။]

သတ္တမဟာသာရ (ပ) အိုင်ကြီး(၇)အိုင်
[အနဝတတ်အိုင်၊ ကဏ္ဏမုဏ္ဍအိုင်၊ ရထကာရကအိုင်၊ ဆဒ္ဒန်အိုင်၊ ကုဏာလအိုင်၊ မန္ဒာကိနီအိုင်၊ သီဟပ္ပပါတအိုင်။ (၆၇၉/၆၈၀)

သတ္တာဟု ရတနာနိဓမ-၌ သတ္တ-အရ/

သတ္တရတန (နဲ) ရတနာ (၇) ပါး
[သုဝဏ္ဏ-ရွှေ၊ ရဇတ-ငွေ၊ မုတ္တာ-ပုလဲ၊ မဏိ-ပတ္တမြား၊ ဝေဠုရိယ-ကြောင်မျက်ရွဲ၊ ဝဇိရ-စိန်၊ ပဝါဋ-သန္တာ။] (သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ မုတ္တာ၊ မဏိ ဝေဠုရိယာနိဓ၊ ဝဇိရဉ္စ ပဝါဋ္ဌနီ၊ သတ္တာဟု ရတနာနိဓမ၊)

သတ္တလာ (ဣ) ကြက်ရုံးပင်

သတ္တဝက် (ပ) ငါးရှဉ့်

သတ္တာဓိက ဝိသတိ နက္ခတ္တာ-အရ/

သတ္တဝိသတိနက္ခတ္တ (တိ) နက္ခတ် (၂၇)လုံး
[၁။ အသဝနီနက္ခတ်၊ ၂။ ဘရဏီ၊ ၃။ ကြတ္တိကာ၊ ၄။ ရောဟဏီ၊ ၅။ မိဂသီ၊ ၆။ အဒြ၊ ၇။ ပုန္ဓဖုသျှူ၊ ၈။ ဖုသျှ၊ ၉။ အသလိဿ၊ ၁၀။ မာဃ၊ ၁၁။ ပြုဗ္ဗဖလဂုနီ၊ ၁၂။ ဥတ္တရဖလဂုနီ၊ ၁၃။ ဟသတ၊ ၁၄။ စိတြ၊ ၁၅။ သွာတိ၊ ၁၆။ ဝိသာခါ၊ ၁၇။ အနုရာဓ၊ ၁၈။ ဇေဋ္ဌ၊ ၁၉။ မူလ၊ ၂၀။ ပြုဗ္ဗာသင်္ဋ၊ ၂၁။ ဥတ္တရာသင်္ဋ၊ ၂၂။ သရဝဏ်၊ ၂၃။ ဓနသိဋ္ဌ၊ ၂၄။ သတဘိသျှ၊ ၂၅။ ပြုဗ္ဗဘဒြပိုဒ်၊ ၂၆။ ဥတ္တရဘဒြပိုဒ်၊ ၂၇။ ရေဝတီနက္ခတ်။] (ဂါထာ-၅၈/၅၉)

သတ္တဿရ (တိ) စောင်းသံ လည်ချောင်းသံ (၇)မျိုး
[ဥသဘအသံ၊ ဓေဝတအသံ၊ ဆဇ္ဇအသံ၊ ဂန္ဓာရအသံ၊ မဇ္ဈိမအသံ၊ ပဉ္စမအသံ၊ နိသာဒအသံ။၁၃၂)

သတ္တာ (ဣ) ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း

သတ္တိ (ဣ) လှံ, အား

သတ္တိ * သာမတ္ထိယ-အစွမ်းသတ္တိ၊ သတ္ထ-လှံရိုးရှည် (လှံမ)။
[သတ္တိ သာမတ္ထိယေ သတ္ထေ။]

သတ္တိဓရ (ပ) ခန္ဒနတ် (ကဒဲနတ်)

သတ္တီ (ဣ) ဓားမြှောင်

သတ္တု (ပ) ရန်သူမင်း, ရန်သူ, မုန့်ညက်
[မိမိနိုင်ငံ၏ အခြားမဲ့၌တည်သောမင်းသည် "သတ္တု" မည်ပါသည်။]

သတ္တု * ခဇ္ဇန္တရ-လှော်ပြီးဆန်မှုန့်(ဆတ္တုဝါး)

http://www.dhammadownload.com

(ဆတ္တုဝါး)၊ ဒိသ-ရုန်သူ။
(သတ္တု ခတ္တရေ ဒိသေ။)
သတ္တုဖလာ (ဣ) ပျဉ်းကြီး
သတ္တေတေ ဂဒိတာ သရာ-၌သတ္တ-အရ
(စောင်းသံ လည်ချောင်းသံ ၇-ပါးရှိ
သတ္တ (နာ) လက်နက်၊ သင်တုန်းဓား၊
သတ္တဝါအပေါင်း။ (ဇာတ်တူ,မတူ
သော သတ္တဝါတို့၏အပေါင်းသည်
"သတ္တ" မည်၏။)
သတ္ထ-** (နုပုံလိင် သတ္ထ-သည်) အာယုဓ
-လက်နက်၊ ဂန္ထ-ကျမ်းဂန်၊ လောဟ-
သံ၊ (ပုလ္လိင် သတ္ထ-သည်) သဒ္ဒယ-
အပေါင်း။ (သတ္ထံ အာယုဓ ဂန္ထေသု၊
လောဟေ သံတေ္ထာစ သဒ္ဒယေ။)
သတ္ထဝါဟ (ပ) ကုန်သည်
သတ္ထိ (ပ) ပေါင်
သတ္ထု (ပ) ဘုရား
သတ္ထုဝဏ္ဏ (ပ) ရွှေ
သတြ (နာ) ယင်ပူဇော်ခြင်း
သတြ- ** ယာဂ-ယဇ်နတ်ပူဇော်ခြင်း၊
သဒါဒါန-အမြဲပေးလှူခြင်း။
(သတြံ ယာဂေ သဒါဒါနေ။)
သဒန (နာ) အိမ်
သဒါ (နိ) မြဲသည်
သဒါဂတိ (ပ) လေ
သဒါတန (တိ) မြဲသည်
သဒိသ (နာ) အတူ
သဒုမ (ပ-နာ) အိမ်
သဒ္ဒ (ပ) အသံ၊ သဒ္ဒါရုံ
သဒ္ဒဂုဟ (ပ) နား
သဒ္ဒလ (ပ) မြေနုကျွန်းပေါ်၊ မြေဇာမြက်
(ပေါက်သစ်စ မြက်ဖြင့် မှတ်အပ်
သော စိမ်းစိုသောအရပ်သည်
"သဒ္ဒလ" မည်၏။)
သဒ္ဒူလ (ပ) ကျားသစ်၊
မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်
သဒ္ဓံ (နာ) သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်
သဒ္ဓ (နာ) မသာထမင်း၊ (ကုဋ္ဌီးထမင်း)
(ဇောတိသတ္ထရာဇမတ္တဏ်,စသော
ကြိယာတို့ စီရင်သော ကျမ်းဂန် အစီ
အရင်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ပိတုဓါန
သည် "သဒ္ဓ" မည်၏။)
သဒ္ဓ - ** (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော
သဒ္ဓ-သည်) သသဒ္ဓ-ယုံကြည်ခြင်းရှိ
သူ၊ (နုပုံလိင် သဒ္ဓ-သည်) နိဝါပ-
ကုဋ္ဌီးထမင်း၊ (ဣတ္ထိလိင် သဒ္ဓါ-
သည်) ပစ္စယ-ယုံကြည်ခြင်း။
(ဆသဒ္ဓေ တီသု နိဝါပေ၊
သဒ္ဓံ သဒ္ဓါစ ပစ္စယေ။)
သဒ္ဓါ (ဣ) ယုံကြည်ခြင်း
သဒ္ဓါယုတ္တ (တိ) ယုံကြည်ခြင်းရှိသူ
သဒ္ဓါလု (တိ) ယုံကြည်ခြင်းရှိသူ
သဒ္ဓိ (ဗျ) တကွ
သနန္တန (တိ) မြဲသည်၊ အဟောင်း
သနံ-သနာ (နိ) မြဲသည်
သနိတ (တိ) အသံပြုအပ်သည်
သန္ဓ (တိ) နိဗ္ဗာန်၊ ငြိမ်သက်ခြင်း၊
ပညာရှိ၊ ငြိမ်သက်သည်
သန္ဓ - ** (အဘိဓေယျသို့ လိုက်သော
သန္ဓ-သည်) အစွိတ-ပူဇော်အပ်သည်၊

http://www.dhammadownload.com

ဝိဇ္ဇမာန-ထင်ရှားရှိသည်၊ ပသတ္ထ-ချီးမွမ်းအပ်သည်၊ သစ္စ-မှန်ကန်ခြင်း၊ သာဓု-သူတော်ကောင်း၊ ဒိန္န-ပင်ပန်းခြင်း၊ သမိတ-ငြိမ်းအေးသည်။ (အစ္စိတေ ဝိဇ္ဇမာနေစ၊ ပသတ္ထေ သစ္စသာဓုသု။ ဒိန္နေစ သမိတေစေဝ၊ သန္တော ဘိဝေယျလိင်္ဂကော။)

သန္တက (ပ) စပ်ဆိုင်သောအရာ

သန္တတ (နှ) အမြဲ

သန္တတိ (ကျ) အမျိုးအနွယ်

သန္ထတ္ထ (တ) ပူလောင်အပ်သည်

သန္ထာန (ပ) ကုက္ကိုပင်၊ အမျိုးအနွယ်

သန္ထာန-** ဒေဝရုက္ခ-ကုက္ကိုပင်၊ သန္တတိ-အနွယ်။ (သန္ထာနော ဒေဝရုက္ခေစ၊ ဝုတ္တော သန္တတိယံ ပျထ။)

သန္ဓိ (ကျ) နိဗ္ဗာန်၊ စိတ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း

သန္ဓိ -** မောက္ခ-နိဗ္ဗာန်၊ သိဝ-ကောင်းသည်၊ သမ-ဒုက္ခ,စသည်ငြိမ်းခြင်း။ (မောက္ခေ သိဝေ သမေ သန္ဓိ။)

သန္ဓိက (တ) နီးသည်

သန္ဓောသ (ပ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း

သန္ဓဝ (ပ) လေ့ကျင့်ခြင်း

သန္ဓ (တ) ထူထပ်သည်

သန္ဓန (ပ) စစ်ရထား

သန္ဓာန (နှ) နွားချည်ကြိုး

သန္ဓာနိတ (တ) နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်

သန္ဓိဋ္ဌ (ပ) မြင်ဖူး တွေ့ဖူးကာမျှမိတ်ဆွေ

သန္ဓိဋ္ဌက (နှ) မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော အကျိုး

သန္ဓေသဟရ (ပ) တမန်

သန္ဓေသောတ္တိ (ကျ) အမှာစကား

သန္ဓေဟ (ပ) ယုံမှားတွေးတောခြင်း

သန္ဓောဟ (ပ) အပေါင်း

သန္ဓိ (ကျ) စပ်ခြင်း

သန္ဓိ -** (ပုလ္လိင် သန္ဓိ-သည်) သံယဉ်ရန်-စပ်ခြင်း၊ (ကျတ္ထိလိင် သန္ဓိ-သည်) ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေ။(သန္ဓိ သံယဉ်ရန်ေ ဝုတ္တော၊ သန္ဓိတ္ထိ ပဋိသန္ဓိယံ။)

သန္နကဿု (ပ) လွန်ပင်

သန္နဒ္ဓ (တ) ချပ်ဝတ် ဝတ်သောစစ်သား

သန္နဟ (ပ) စစ်ဝတ်

သန္နိကဋ္ဌ (တ) နီးသည်၊ နီးကပ်ခြင်း

သန္နိကာသ (တ) အတူ

သန္နိဓိ (တ) နီးကပ်ခြင်း

သန္နိဓိ -“ ပစ္စက္ခ-မျက်မှောက်၊ သန္နိဓာန-နီးကပ်ခြင်း(ဝါ)သိုမှီးခြင်း။ (ပစ္စက္ခေ သန္နိဓာနေစ၊ သန္နိဓိ ပရိကိတ္တိတော။)

သန္နိဘ (တ) အတူ

သန္နိဝေသ (ပ) စုဝေးရပ်တည်ခြင်း

သပစ (ပ) ဒွန်းစဏ္ဍား

သပတ္တ (ပ) ရန်သူ

သပထ (ပ) ကျိန်ဆိုခြင်း

သပဒိ (နှ) ထိုခဏ

သပန (နှ) ကျိန်ဆိုခြင်း

သပါက (ပ) ဒွန်းစဏ္ဍား

သပိဏ္ဍ (ပ) သားချင်း

သပု (ပ) မြေ

သပုဉ (ပ) ပညာရှိ

သပုဒါဌာ (ကျ) မြေစွယ်

http://www.dhammadownload.com

သပ္ပရာဇ (ပ) ဝါသုကီမြွေမင်း
သပ္ပိ (နာ) ထောပတ်
သဖ (နာ) ခွါ
သဖရီ (ဣ) ငါးခုံးမ
သဗလ (ပ) ပြောက်ကြားဆောဆင်
သဗ္ဗ (တိ) အလုံးစုံ
သဗ္ဗညူ (ပ) ဘုရား
သဗ္ဗတော (နိ) ထက်ဝန်းကျင်
သဗ္ဗတြ (နိ) ခပ်သိမ်း
သဗ္ဗဓိ (နိ) ခပ်သိမ်း
သဗ္ဗဘူမ္မ (ပ) အရပ်မျက်နှာစောင့်ဆင်၊ သဗ္ဗဘူမ္မဆင်၊ စကြဝတေးမင်း
သဗျ (တိ) လက်ဝဲဘက်ကိုယ်
သဗြဟ္မစာရီ (ဣ) သီတင်းသုံးဖော် (အချင်းချင်း အတူတကွ သီလ, စသော သီကွာသုံးပါးတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ကုန်သော သူတို့သည် "သဗြဟ္မစာရီ" မည်၏။)
သဘာ (ဣ) သဘင်၊ (အစည်းအဝေး)၊ အစည်းအဝေး (သဘင်)
သဘာ -** ဂေဟ-အိမ်၊ သံသဒ-အစည်းအဝေး။(သဘာ ဂေဟေစ သံသဒေ)
သဘာဇန (နာ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ဆက်ခြင်း
သဘာယ (နာ) သဘင် (အစည်းအဝေး)
သဘာဝ (ပ) သဘော
သဘျ (ပ) အမျိုးမြတ်သူ၊ အစည်းအဝေးတက်သူ
သမ (တိ) အတူ၊ စိတ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း
သမ -** (ဣတ္ထိလိင် သမာ-သည်) ဝသ-နှစ်၊ (ပုလ္လိင် သမ-သည်) ခေဒ-ပင်ပန်းခြင်း၊ သန္တိ-ငြိမ်းအေးခြင်း၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော သမ-သည်) နိဘ- ဘူသည်။(သမာ ဝသေ သမော ခေဒ-သန္တိသု သောနိဘေ တီသု။)
သမံ (ဗျ) တကွ
သမဂ္ဂ (တိ) အလုံးစုံ
သမဇ္ဈ (ဣ) သဘင် (အစည်းအဝေး)
သမညာ (ဣ) အမည်
သမဏ (ပ) ရဟန်း
သမဏုဒ္ဒေသ (ပ) သာမဏေ
သမံတ္ထ (တိ) ပြီးဆုံးသည်
သမတ္ထ -** နိဋ္ဌိတာ-ပြီးဆုံးသည်၊ ခီလ-ာလုံးစုံ။(သမတ္ထံ နိဋ္ဌိတာ ခီလေ။)
သမတ္ထ (တိ) စွမ်းနိုင်သူ
သမတ္ထ-** သဏ္ဌ-စွမ်းနိုင်သူ၊သမ္မန္ဒ-စပ်သည်။(သဏ္ဌေ သမတ္ထော သမ္မန္ဒေ)
သမထ (ပ) တည်ကြည်ခြင်း၊ စိတ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း
သမန္တစက္ခု (ပ) ဘုရား
သမန္တတော (နိ) ထက်ဝန်းကျင်
သမန္တာ (နိ) ထက်ဝန်းကျင်
သမယ (ပ) အခါ၊ အယူ
သမယ-** သမဝါယ-အကြောင်းတို့၏ ညီညွတ်ခြင်း၊ သမူဟ-အပေါင်း၊ ကာရဏ-အကြောင်း၊ ခဏ-အခွင့်၊ ပဋိဝေဓ-ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၊ ကာလ-အခါ၊ ပဟာန-ပယ်ခြင်း၊ လာဘ-ရခြင်း၊ ဒိဋ္ဌ-အယူ။ (သမယော သမဝါယေစ၊ သမူဟေ

http://www.dhammadownload.com

ကာရဏေ ခဏေ။ ပဋိဝေဓေ သိယာ
ကာလေ၊ ပဟာနေ လာဘ ဒိဋ္ဌိသု။]
သမရ (ပ-နှ) စစ်ထိုးခြင်း
သမဝါယ (ပ) အပေါင်း
သမာ (တိ) နှစ်
သမာဓိ (ပ) တည်ကြည်ခြင်း
သမာဓိ * သမတ္တန-ဤသည်ပင်တည်းဟု
ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-စိတ်၏
တည်ကြည်ခြင်း။ [သမတ္တနေ မတော
စိတ္တေ-ကဂ္ဂတာယံ သမာဓိစ။]
သမာန (တိ) အတူ
သမာန * (ဝါစွလိင်သို့ လိုက်သော သမာန
သဒ္ဒါသည်) ဧက-တစ်ခုတည်း၊
သဒိသ-တူသည်၊ သန္တ-ထင်ရှားရှိ
သည်။ [ဧကသို့ သဒိသေ သန္တေ၊
သမာနံ ဝါစွလိင်ကံ။]
သမာသ (ပ) အကျဉ်း
သမိတ (တိ) ငြိမ်သက်သည်
သမိတိ (ဣ) သဘင် (အစည်းအဝေး)
အပေါင်း
သမိတိ * ဂဏ-အပေါင်း၊ သင်္ဂမ-
အစည်း အဝေး (ပေါင်းဆုံခြင်း)။
[ဂဏေ သမိတိ သင်္ဂမေ။]
သမိဓာ (ဣ) ထင်းမီးစာ
သမီ (ဣ) ပျဉ်ကြီးပင်
သမီပ (တိ) နီးသည်
သမီရ (ပ) လေ
သမီရဏ (ပ) လေ, ပင်စိမ်းရိုင်း
(တောရုံးပတီ)
သမုဂ္ဂ (ပ) သေတ္တာ
သမုဇ္ဇိတ (တိ) စွန့်အပ်သည်
သမုဒယ (ပ) အပေါင်း
သမုဒယ * ဥပ္ပါဒ-ဖြစ်ခြင်း၊ သမူဟ-
အပေါင်း၊ ပစ္စယ-အကြောင်း။
[အထုပ္ပါဒေ သမုဒယော၊
သမူဟေ ပစ္စယေပိစ။]
သမုဒါယ (ပ) အပေါင်း
သမုဒ္ဒ (ပ) သမုဒ္ဒရာ
သမုဿယ (ပ) အပေါင်း
သမုဿယ * စယ-အပေါင်း၊ ဒေဟ
ကိုယ်။ [စယေ ဒေဟေ သမုဿယေ
သမူဟ (ပ) အပေါင်း
သမ္ပဇည (နှ) သတိပြဋ္ဌာန်းသော ပညာ
သမ္ပတိ (နှိ) ယခုအခါ
သမ္ပတ္တိ (ဣ) ပြည့်စုံခြင်း
သမ္ပတ္တိ * ဂုဏုက္ကံသ-ဂုဏ်လွန်ကဲခြင်
ဝိဘဝ-စည်းစိမ်။ [ဂုဏုက္ကံသေစ
ဝိဘဝေ၊ သမ္ပတ္တိစေဝ သမ္ပဒါ။]
သမ္ပဒါ (ဣ) ပြည့်စုံခြင်း
သမ္ပဒါ * ဂုဏုက္ကံသ-ဂုဏ်လွန်ကဲခြင်
ဝိဘဝ-စည်းစိမ်။ [ဂုဏုက္ကံသေစ
ဝိဘဝေ၊ သမ္ပတ္တိစေဝ သမ္ပဒါ။]
သမ္ပန္ဓ (တိ) ပြည့်စုံခြင်း
သမ္ပန္ဓ * (တိ) သမ္ပုဏ္ဏ-ပြည့်စုံသည်၊ မဓု
-ချိုသည်၊ သမဂ္ဂီ-တကွဖြစ်သည်။
[သမ္ပန္ဓော တိသု သမ္ပုဏ္ဏေ၊
မဓုရေစ သမဂ္ဂိနိ။]
သမ္ပရာယိက (နှ) တဇလွန်ဒုဝိဖြစ်သော အကျိုး
သမ္ပဟာရ (ပ) စစ်ထိုးခြင်း
သမ္ပာတ (ပ) မိုးရေအယဉ်

http://www.dhammadownload.com

သမ္ပုဋ္ဌ (ပ) သေတ္တာ
သမ္ပုလ္လိတ (ပ) အပွင့်ရှိသောသစ်ပင်
သမ္ပရ (ပ) သမ္ပရမည်သော အသုရာ
သမ္ပရီ (ဣ) မျက်လှည့်
သမ္ပလ (ပ-နှ) ရိက္ခာ (စရိတ်)
သမ္ပဟုလ (တိ) များသည်
သမ္ပာဓ (တိ) ကျဉ်းမြောင်းသည်
သမ္ပာဓ- ** သင်္ကတ-ကျဉ်းမြောင်းသည်၊ ဂုယှ-လျှို့ဝှက်အပ်သောအရပ်။ (သမ္ပာဓော သင်္ကတေ ဂုယှေ။)
သမ္ပာဟန (တိ) နင်းနှိပ်ဆုပ်နယ်ခြင်း
သမ္ပုက (ပ) ယောက်သွား
သမ္ဘတ္တ (ပ) မိတ်ဆွေချစ် (မြဲမြံသော မိတ်ဆွေသည် "သမ္ဘတ္တ" မည်၏။)
သမ္ဘမ (ပ) ရိုသေခြင်း
သမ္ဘမ - ** ဂါရဝ-ရိုသေခြင်း၊ ဘီတိ-ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ သံဝေဂ-ထိတ်လန့်ခြင်း။ (အထော ဂါရဝ ဘီတီသု၊ သံဝေဂေ သမ္ဘမော မတော။)
သမ္ဘဝ (ပ) အကြောင်း၊ သုက်
သမ္ဘဝ - ** ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဟေတု-အကြောင်း၊ သင်္ဂ-စပ်လျဉ်းငြိကပ်ခြင်း၊ သုက္က-သုက်။ (ဥပ္ပတ္တိယံ တု ဟေတုမှိ၊ သင်္ဂေ သုက္ကေစ သမ္ဘဝေါ။)
သမ္ဘာသန (နှ) အညီအညွတ်ပြောသောစကား
သမ္ဘေဒ (ပ) မြစ်ဆုံ
သမ္ဘောဂ (ပ) ပေါင်းဆုံနှီးနှောခြင်း
သမ္ပဇ္ဇနီ (ဣ) တံမြက်စည်း
သမ္ပတာဋ (ပ) ခွက်ခွင်း၊ ကြေးနင်းမောင်း
သမ္ပဒ (ပ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
သမ္ပာ (နှ) မှန်သောစကား
သမ္ပာ (ဣ) ထမ်းပိုးကျည်
သမ္ပာ (နိ) ချီးမွမ်းခြင်း
သမ္ပာဒိဋ္ဌိ (ဣ) သမ္ပာဒိဋ္ဌိပညာ
သမ္ပာပါသ (ပ) သမ္ပာပါသယဇ်
သမ္ပာသမ္ပုဋ္ဌ (ပ) ဘုရား
သမ္ပုခါ (နိ) မျက်မှောက်
သမ္ပုဇ္ဇနီ (ဣ) တံမြက်စည်း
သမ္ပုတိ (ဣ) သမုတ်ခြင်း
သမ္ပုတိ -** အနုညာ-ခွင့်ပြုခြင်း၊ ဝေါဟာရ-ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခြင်း။ (သမ္ပုတျ နုညာဝေါဟာရေ။)
သယံ (နိ) ကိုယ်တိုင်
သယံဒါသဗျ(ဗျ)အလိုအလျောက်ကျွန်ခံသူ
သယထု (ပ) ကိုယ်ရောင်နာ
သယန (နှ) အိပ်ရာ
သယနိဂ္ဂဟ (နှ) အိပ်ခန်း
သယမ္ဗရာ (ဣ) မိမိအလိုအတိုင်း လက်ထပ်သောမိန်းမ
သယမ္ဘူ (ပ) ဘုရား
သရ (ပ) အသံ၊ မြား၊ မြားမြက်၊ ရေအိုင်
သရ - ** ကဏ္ဍ-မြား၊ အကာရာဒိ-အ, အက္ခရာ စသော သရ၊ သဒ္ဒ-အသံ၊ ဝါပိ-တစ်ဘက်ဆည်ကန်။(ပုလ္လိင်, နပုံလိင်) (သရော ကဏ္ဍေ အကာရာဒေါ၊ သဒ္ဒေ ဝါပိမှိ နိတ္ထိယံ။)
သရက (ပ-နှ) သေသောက်ခွက်
သရဋ္ဌ (ပ) ပုတ်သင်

http://www.dhammadownload.com

သရဏ (နှ) နိဗ္ဗာန်၊ အိမ်၊ သတ်ခြင်း
သရဏ -** ဝဓ-သတ်ခြင်း၊ ဂေဟ-အိမ်၊ ရက္ခိတ-စောင့်ရှောက်တတ်သူ၊ (ကိုးကွယ်ရာ)၊ ရက္ခဏ-စောင့်ရှောက်ခြင်း။ (သရဏံ တု ဝဓေ ဂေဟေ၊ ရက္ခိတသို့စ ရက္ခဏေ။)
သရဒ (ပ) နှစ်၊ သရဒဥတု
သရဒ-** ဟာယန-နှစ်၊ ဥတု-သရဒဥတု၊ (သရဒေါ ဟာယနောတုသု။)
သရဗူ (ဣ) အိမ်မြောင် (တက်တူ)
သရဗျ (နှ) မှတ်တိုင် (စက်တိုင်)
သရဘ (ပ) သရဘသား
သရဘူ-ဗူ (ဣ) သရဘူမြစ်
သရမဏ္ဍလ (နှ) အသံဝန်း (သီဆိုတီမှုတ်သံ ခုနစ်ပါး, အသံအပေါင်းသုံးပါး, အသံနိမ့်မြင့် သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း နှစ်ဆယ့်တစ်ပါး, အသံကို အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲချဲ့ထွင် သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်း(၄၉)ပါးဟု ဆိုအပ်သော အသံအပေါင်းသည် "သရမဏ္ဍလ")
သရလ (ပ) ထင်းရှူးပင်
သရလဒ္ဒဝ (ပ) ထင်းရှူးစေး
သရသီ (ဣ) တဘက်ဆည်ကန်
သရဿတီ (ဣ) သရဿတီမြစ်
သရဘျာသ (ပ) မြားပစ်လေ့ကျင့်ခြင်း
သရာဝ (ပ) စလောင်း (ရေသောက်ခွက်)
သရာသန (နှ) လေး
သရိက္ခက (ပ) ကစားသမား
သရိတာ (ဣ) မြစ်
သရိရ (နှ) ကိုယ်
သရိရီ (ပ) သတ္တဝါ
သရီသပ (ပ) မြွေ
သရူပ (နှ) သဘော
သရောရုဟ (နှ) ကြာ
သလ (နှ) ဖြူစူး
သလဘ (ပ) နှံ (ပိုးပရံ)
သလလ (ပ) ဖြူစူး
သလာဋ္ဌ (ပ) အသီးစိမ်း
သလိလ (နှ) ရေ
သလိလပ္ပါယ (ပ) စိမ့်မြေ
သလိလဗ္ဘမ (ပ) ရေဝဲ
သလ္လ (ပ-နှ) ငုတ်၊ သမင်စာ၊ ဖြူ
သလ္လ -** ကဏ္ဍ-မြား၊ သလာကာ-အချွန်(ငြောင့်)။ (သလ္လံ ကဏ္ဍေ သလာကာယံ။)
သလ္လက (ပ) ဖြူ
သလ္လကတ္တ (ပ) ခွဲစိပ်ကုသဆရာ
သလ္လကီ (ဣ) နှံပဲပင်
သလ္လဝဇ္ဇ (ပ) ခွဲစိပ်ကုသဆရာ
သလ္လဟုက (တိ) ပေါ့သည်
သလ္လာပ (ပ) အမှာစကား (အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ကင်းသော အသင့်အတင့် အညီအညွတ် ပြောသော စကားသည် "သလ္လာပ" မည်၏။)
သဝက် (ပ) ငါးမြွေ
သဝဏ (ပ) သရဝဏ်နက္ခတ်
သဝန (နှ) နား
သဝန- ** သောတ-နား၊ ယဇန-ပူဇော်ခြင်း၊သုတိ-နာကြားခြင်း။ (သောတေ တု သဝနံ ဝုတ္တံ၊

http://www.dhammadownload.com

ယဇနေ သုတိယမ္ပိစ။)
သဝန္တီ (ဣ) မြစ်
သဝနီယ (နဂ) နာချင်ဖွယ်ရှိသူ
သဝရ (ပ) တောင်သူ၊ လူရိုင်း
သသ (ပ) ယုန်
သသက္ကံ (နိ) စင်စစ်
သသင်္ကံ (ပ) လ (လဗိမာန်)
သသန (နဂ) သတ်ခြင်း
သသီ (ဣ) လ (လဗိမာန်)
သသုရ (ပ) ယောက္ခမ(ယောက်ျားသူ)
(သမီးခင်ပွန်းတို့၏ အဘကို
"သသုရ" ဟု ခေါ်သည်။)
သသုရာ (ဣ) ယောက္ခမအစုံ
(ယောက္ခမမိန်းမ,ယောက်ျားတို့
သည် "သသုရာ" မည်၏။)
သဿ (နဂ) ကောက်ပဲ,စသည်
သဿတ (တိ) မြဲသည်
သဿတိ (ပ) ထာဝရဝတ္ထု
သဿရောဂ (ပ) ကောက်နာ
(ဖလံဖြူ၊ ဆစ်ပိုး)
သဿု (ဣ) ယောက္ခမ (မိန်းမသူ)
သဟ (နဂ) အား၊ အနံ့ကောင်းသောသရက်
သဟ (နိ) တကွ
သဟကာရ (ပ) အနံ့ကောင်းသောသရက်
သဟဂတ (တိ) အာရုံ
သဟဂတ -** (အဘိဓေယျလိင်ရှိသော
သဟဂတ-သည်) အာရမ္မဏ-အာရုံ၊
သံသဋ္ဌ-နှီးနှောခြင်း၊ ဝေါကိဏ္ဏ-ပြွမ်း
ခြင်း၊နိဿယ-မှီရာ၊တဗ္ဘာဝ-တဗ္ဘော၊
(အာရမ္မဏေစ သံသဋ္ဌေ၊ ဝေါကိဏ္ဏေ
နိဿယေ တထာ။ တဗ္ဘာဝေစာပျ
ဘိဓေယျ-လိင်ဂေါ် သဟဂတော
ဘဝေ။)
သဟဇ (ပ) မွေးချင်းသားချင်း
သဟန (တိ) သည်းခံတတ်သူ
သဟဿ (နဂ) တစ်ထောင်
သဟဿက္ခ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
သဟဿရံသီ (ပ) နေ
သဟသာ (နိ) မကြံမစည်
သဟာယ (ပ) မိတ်ဆွေ၊
ရဲဘော် (နောက်လိုက်)
သာ (ပ) ခွေး
သာက (ပ-နဂ) ဟင်းရွက်
သာကံ ဒသဝိဓံ မတံ-၌ဒသ-အရ
(ဟင်းရွက်မျိုး ၁၀-ပါး ရှု)
သာကစ္ဆာ (ဣ) ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း
သာကိယ (ပ) သာကီဝင်မင်း
သာကုဏိက (ပ) ငှက်မုဆိုး
(ငှက်တို့ကို သတ်၍ အသက်မွေးသူ
တို့သည် "သာကုဏိက" မည်၏။)
သာကေတ (နဂ) သာကေတပြည်
သာခါ (ဣ) သစ်ခက်
သာခါနဂရ (နဂ) မြို့လက်
(မြို့မ, မြို့တော်မှ တစ်ပါးသော
အရပ်၌ရှိသော မြို့လက်သည်
"သာခါနဂရ" မည်၏။)
သာခါမိဂ (ပ) မျောက်
သာခီ (ပ) သစ်ပင်
သာဂရ (ပ) သမုဒ္ဒရာ
သာဂလ (နဂ) သာဂလပြည်

http://www.dhammadownload.com

သာဌက (ပ) အဝတ်အထည်
သာဋ္ဌ (တိ) စဉ်းလဲခြင်း
သာဏ (ပ-န) သျှမ်ချည်အဝတ် (ပိုက်ဆံလျှော်ချည်အဝတ်)၊ မှတ်ကျောက်
သာတ (န) ချမ်းသာခြင်း
သာတကုမ္ဘ (န) နိုတုံရွှေ
သာဒု (တိ) ကောင်းသည်၊ ချိုသည်
သာဒု -** ကွဋ္ဌ-ကောင်းသည်၊ မရဲရင်ချိုသည်။(ကွဋ္ဌေစ မရဲရေ သာဒု။)
သာဒုကဏ္ဌ (ပ) နန်းပင်
သာဓန (န) ပြီးခြင်း
သာဓန- ** ပကရဏ-အဆောက်အဦး၊ သိဒ္ဓိ-ပြီးခြင်း။ကာရက-သာဓန(ဂ္)ပါး (အထော ပကရဏော သိဒ္ဓိ၊ ကာရကေသုစ သာဓနံ။)
သာဓာရဏ (တိ) ဆက်ဆံသည်
သာဓာရဏဂါမ (ပ) အသံအပေါင်း (သာဓာရဏဂါမ)
သာဓိတ (တိ) ပြီးစေအပ်သည်
သာဓု (ပ) အမျိုးမြတ်သူ၊ ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်
သာဓု -** သုန္ဒရ-ကောင်းသည်၊ ဒဋ္ဌကမ္မ-မြဲမြံစွာပြုခြင်း။ ယာစန-တောင်းပန်ခြင်း။ သမ္မဒိစ္ဆန-ဝန်ခံခြင်း။ သင္ခန-သူတော်ကောင်း၊ သမ္မဟံသာ-ရွှင်ခြင်း။(အဘိဓေယျသို့လိုက်သော လိင်ရှိ၏။) (သုန္ဒရေ ဒဋ္ဌကမ္မေစာ-ယာစနေ သမ္မဒိစ္ဆနေ။ သင္ခနေ သမ္မဟံသာယံ၊ သာဓွာ ဘိဓေယျလိင်္ဂိက်)
သာန (ပ့) ခွေး
သာန (ပ-န) တောင်ဝှမ်း
သာပ (ပ) ဆဲရေးခြင်း
သာပ-** အက္ကောသ-ဆဲရေးခြင်း၊ သပထ-ယုံကြည်စေလို သစ္စာဆိုခြင်း။ (အက္ကောသေ သပထေ သာပေါ။)
သာပတေယျ (န) ဥစ္စာ
သာပဒ (ပ) သားရဲ
သာမ (န) သာမဗေဒင်၊ အမည်းအနက်၊ ဥပါယ်
သာမ -** (နပုံလိင် သာမ-သည်) ဝေဒန္တရ-သာမဗေဒ၊ သန္တ-စကားပြေပြော၍ ညီညွတ်စေစပ်ခြင်း။ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော သာမ-သည်) ပီတ-အဝါ၊ သာမလ-အညို၊ (နိပါတ်) သာမံ-သည်) သယံ-ကိုယ်တိုင်ဟူသော အနက်၊ (ကွတ္ထိလိင် သာမာ-သည်) သာရိဝါ-ဥပါသကာပင်။ (သာမံ ဝေဒန္တရေ သန္တေ၊ တံ ပီတေ သာမလေ တိသု။ သယမတ္ထေ ဗျယံ သာမံ၊ သာမာစ သာရိဝါယပိ။)
သာမံ (နို) ကိုယ်တိုင်
သာမည (တိ) ဆက်ဆံသည်
သာမဏေရ (ပ) သာမဏေ
သာမဏေရီ (ကွ) သာမဏေမ
သာမန္တ (တိ) နီးသည်
သာမလ (ပ) အမည်း, အနက်
သာမာ (ကွ) ဥပါသကာပင်၊ ကြံဟင်းညှိပင်
သာမာဒိက (ပ) အစည်းအဝေးတက်သူ
သာမိ (နို) ထက်ဝက်၊ စက်ဆုပ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

သာမိ -** အဒွ-ထက်ဝက်၊ ဇိဂုစ္ဆန-စက်ဆုပ်ခြင်း။ (သာမိ တွဒွေ ဇိဂုစ္ဆနေ။)

သာမိက (ပ) လင်၊ အရှင်

သာမိက- ** ပတိ-လင်၊ အရိယ-အရှင်။ (သာမိကော ပတိရိယေသု။)

သာမိ (ပ) ပြည့်ရှင်မင်း၊ အစိုးရသူ

သာမုဒ္ဒ (နှ) သမုဒ္ဒရာရေမှဖြစ်သောဆား

သာယ (ပ) ညနေချမ်း (ဆည်းဆာ)

သာယံ (နိ) ညချမ်း

သာယက (ပ) မြား၊ သန်လျက်

သာယက- ** သရ-မြား၊ ခဂ္ဂ-သန်လျက် (ဓားလွယ်)။ သရေ ခဂ္ဂေစ သာယကော။)

သာရ (ပ) ခွန်အား၊ မြတ်သည်

သာရ- ** (ပုလ္လိင် သာရ-သည်) ဗလ-ခွန်အား၊ ထိရံသ-သစ်သားအနှစ်၊ (လိင်သုံးနှင့်ယှဉ်သော သာရ-သည်) ဥတ္တမ-မြတ်သည်။ (သာရော ဗလေ ထိရံသေစ၊ ဥတ္တမေ သော တိလိင်္ဂကော။)

သာရဂ် (ပ) သမင်၊ ပျံလွှား၊ မိုးစွေငှက်

သာရဓံ- ** စာတက-ပျံလွှားငှက်၊ ဇော-ဇော်သား (တောဆိတ်နက်)။ သာရဂေါ စာတကေ ဇောေ။)

သာရထိ (ပ) ရထားထိန်း

သာရဒ-(တိ) * သရဒဿုတ-သရဒဥတုဌ ဖြစ်သော အရာဝတ္ထု၊အပွဂဇ္ဇေမတ-အပြောအဆို မရဲရင့်သူ မသွက်လက်သူ။ (သာရဒေါ သရဒဿုတော၊ အပွဂဇ္ဇေမတော တိသု။)

သာရဒီ (ကဏ္ဍ) ရေညောင်ပင်

သာရမေယျ (ပ) ခွေး

သာရသ (ပ) ခေါက်ရှာငှက်

သာရိပုတ္တ (ပ) အရှင်သာရိပုတြာ

သာရိဖလက (ပ) အန်စာပျဉ်

သာလ (ပ) ယောက်ဖ၊ (မယား၏မောင်)၊ သစ်ပင်၊ အင်ကြင်းပင်

သာလ -** ပုလ္လိင် သာလ-သည်) သဒ္ဒဒုမ-အင်ကြင်းပင်၊ ရုက္ခ-သစ်ပင်သာမန်၊ (ဏ္ဍုတ္ထိလိင် သာလာ-သည်) ဂေဟ-အိမ်။ (သာလော သဒ္ဒဒုမေ ရုက္ခေ၊ သာလာ ဂေဟေစ ဒိဿတိ။)

သာလပဏ္ဏီ (ကဏ္ဍ) သာလပြဂီ

သာလဝ (ပ) တောက်ရပ်ပင်

သာလာ (ကဏ္ဍ) အိမ်

သာလိ (ပ) သလေး၊ ကောက်ကြီး

သာလုက (နှ) ကြာဥ

သာလောဟိတ (ပ) သားချင်း

သာဝ (ပ) တိမ်ဝါရောင်အဆင်း

သာဝဏ (ပ) ဝါခေါင်လ

သာဝတ္ထီ (ကဏ္ဍ) သာဝတ္ထိပြည်

သာဝိတ္ထီ (ကဏ္ဍ) သာဝိတ္ထိပြည်သောဆန်း (အကြင်ဆန်းသည် အက္ခရာ(၂၄)လုံးရှိ၏၊ ဗေဒတို့၏အစဖြစ်၏၊ ထိုဆန်းသည် "သာဝိတ္ထိ" မည်၏။(သုံးပဒရှိ၏။)

သာသ (ပ) ပန်းနာ

သာသန (နှ) အမိန့်အာဏာ

သာသန -** အာဏာ-အာဏာ(စေခိုင်း

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း)၊ အာဂမ-ဘုရားစကားတော်၊ လေခ-ကမ္မည်းမှာစာ၊ အနုသာသန-ဆုံးမခြင်း။ (အာဏာယ မာဂမေ လေခေ၊ သာသနံ အနုသာသနေ။)

သာသပ (ပ) မုန်ညင်းပင်

သာဟသ (နှ) ဒဏ္ဍာဥပါယ်

သာဟသ -** ဗလတ္ထာရေပိ-နိုင်ထက်မူခြင်း၊ အရမ်းလုသောအမှု၊ ဒဏ်။ (ဗလတ္ထာရေပိ သာဟသံ။)

သာဟု (နို) ဝန်ခံခြင်း

သာဠိကာ (ဣ) သာလိကာငှက်

သာဠုရ (ပ) ခွေး

သိသပါ (ဣ) သင်္ဘောပိတောက်

သိကတာ (ဣ) သဲ (သလဲ)

သိက္ခာ (ဣ) ဆိုင်း (ထမ်းပိုးခ်၍ဆွဲအပ်သော ကြိုးကြိမ်အထူးသည် "သိက္ခာ" မည်၏။)

သိက္ခမာနာ (ဣ) သိက္ခမာန်

သိက္ခာ (ဣ) သိက္ခာကျံမ်း

သိင်္ဂိတ (တိ) လိမ္မာသူ

သိခဏ္ဍ (ပ) မြီးဆံ

သိခဏ္ဍ -** သိခါ-ဦးစွန်း၊ ဝိဿ-ဒေါင်းမြီးစည်း။ (သိခါဝိဿေသု သိခဏ္ဍော။)

သိခဏ္ဍက (ပ) ကြက်တောင်စည်း

သိခဏ္ဍီ (ပ) ဥဒေါင်း

သိခရ (ပ) သစ်ပင်ဖျား၊ အထွတ်

သိခရ -* အဂ္ဂ-အဖျား၊ အယောမယဝိဇ္ဈန ကဏ္ဍက-ဖောက်ထွင်းသော သံစူး။ (အဂ္ဂေ တု သိခရဿာယော-မယဝိဇ္ဈန ကဏ္ဍကေ။)

သိခရီ (ပ) တောင်

သိခရီ -** ပဗ္ဗတ-တောင်၊ ဒုမ-သစ်ပင်။ (သိခရီ ပဗ္ဗတေ ဒုမေ။)

သိခါ (ဣ) မီးတောက်မီးလျှံ၊ ဦးစွန်းဖုတ်၊ ဦးစွန်း။ (အမောက်)

သိခါ (ဣ) * စူဠာ-ဦးစွန်း၊ ဇာလာ-မီးလျှံ၊ ပဓာန-အမြတ်၊ အဂ္ဂ-အဖျား၊ မောရ စူဠာ-ဥဒေါင်း၏အမောက်။ (စူဠာ ဇာလာ ပဓာနဂ္ဂ-မောရစူဠာသု သာ သိခါ။)

သိခိ (ပ) မီး၊ ဥဒေါင်း

သိခိ (ပ) -** မောရ-ဥဒေါင်း၊ အဂ္ဂိ-မီး။ (မောရေ တွဂ္ဂိမှိ သော သိခိ။)

သိဂ္ဂု (ပ) ဝန်.သလွန်ပင်

သိဂ် (နှ) ဦးချို၊ အထွတ်

သိဂ် -** ပဓာန-အစိုးရသည်၏အဖြစ်၊ သာနု-တောင်ထွတ်၊ ဝိသာဏ-သားချို။ (ပဓာနေ တုစ သာနုမှိ၊ ဝိသာဏေ သိဂ် မုစ္စတေ။)

သိဂါရ (နှ) ချစ်ကြိုက်ခြင်း၊ နှစ်ဦးသဘောတူ ချစ်သွေးမြူခြင်း (ယောကျ်ား၏ မိန်းမ၌ မိန်းမ၏ယောကျ်ား၌ ပေါင်းဆုံဖို့နှောရခြင်းကို စွဲ၍ ပျော်မွေ့ခြင်း ကစားမြူးတူးခြင်း,စသည် တို့.လျှင် အကြောင်းရှိသော ချစ်ကြိုက်ခြင်းသည် "သိဂါရ" မည်၏။)

သိဂါရဘာဝဇကြိယာ (ဣ) သိဂါရအလို ကြောင့်ဖြစ်သော အမူအရာ

သိဂါလ (ပ) မြေခွေး

သိင်္ဃာနိ (ဣ) နွားမ

http://www.dhammadownload.com

သိဂီ (ဣ) သိဂီနိက်ရွေ၊ ကြက်တက်ပင်၊ ငါးကျွဲ
သိဂီဝေရ (နဲ) ချင်း (ဂျင်း)
သိယ်ဌ (ပ) ဆူးလေပင်
သိယ်ဌက (နဲ) ခရီးလေးခုအဆုံ
သိယ်ဌက -** ကသေရုဿဖလ-ကျွဲခေါင်းသီး၊ မဂ္ဂသမာဂမ-ခရီးလမ်းဆုံ (သိယ်ဌကံ ကသေရုဿ-ဖလေ မဂ္ဂသမာဂမေ။)
သိယ်ဏိကာ (ဣ) နှပ် (နှာခေါင်း၌ အရည်သည် "သိယ်ဏိကာ"မည်၏)
သိတ (ပ-နဲ) အဖြူ၊ ပြုံးခြင်း၊ နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်
သိတ - ** (သုံလိင် သိတ-သည်) ဗန္ဓ-နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်၊ နိဿိတ-မှီအပ်သည်၊ သေတ-ဖြူသောဝတ္ထု၊ (နပုံလိင် သိတ-သည်) မိဟိတ-ပြုံးခြင်း။ (ဗန္ဓနိဿိတ သေတေသု၊ တီသု တံ မိဟိတေ သိတံ။)
သိတပဏ္ဏာသ (ပ) ပင်စိမ်းဖြူ
သိတဗ္ဘ (ပ) ပရုပ်
သိတာ (ဣ) ထွန်ကြောင်း
သိတ္ထ (နဲ) ပျားဖယောင်း
သိတ္ထ -** မဓုစ္ဆိဋ္ဌ-ပျားဖယောင်း၊ ဩဒနသမ္ဘဝ-စားသောက်ရာကျသော ထမင်းလုံး။ (အထ သိတ္ထံ မဓုစ္ဆိဋ္ဌေ၊ ဝုတ္တံ ဩဒနသမ္ဘဝေ။)
သိတ္ထက (နဲ) ပျားဖယောင်း
သိဒ္ဓ (ပ) သိဒ္ဓမည်သောနတ်မျိုး၊ ပြီးစီးသည်
သိဒ္ဓတ္ထ (ပ) ဂေါတမဘုရား၊ မုန်ညင်း
သိဒ္ဓတ္ထ -** သာသပ-မုန်ညင်း၊ ဇိန-သိဒ္ဓတ္ထဘုရား။ (သိဒ္ဓတ္ထော သာသပေ ဇိနေ။)
သိဒ္ဓန္တ (ပ) အယူ
သိနာန (နဲ) ရေချိုးခြင်း
သိနိဒ္ဓ (တိ) ချစ်ခင်တတ်သူ
သိနေရု (ပ) မြင်းမိုရ်တောင်၊ တောင်ရံ
သိနေဟ (ပ) ချစ်ခြင်း
သိန္ဒိ (ဣ) စွန်ပလွန်ပင် (သင်ပေါင်းပင်)
သိန္ဒုဝါရ (ပ) ကြောင်ပန်းပင်
သိန္ဒူရ (နဲ) ဟင်းသပြဒါး
သိန္ဓဝ (ပ) မြင်း၊ သိန္ဓောဆား
သိန္ဓဝ -** အဿ-သိန္ဓောမြင်း၊ လောဏ-သိန္ဓောဆား။ (အဿေ လောဏေစ သိန္ဓဝေါ။)
သိန္ဓု (ပ-ဣ) သမုဒ္ဒရာ၊ မြစ်
သိန္ဓု - ** (ပုလ္လိင် သိန္ဓု-သည်) ဒေသ-သိန္ဓုအရပ်၊ အဏ္ဏဝ-သမုဒ္ဒရာ၊ (ဣတ္ထိလိင် သိန္ဓု-သည်) သရိတာ-သိန္ဓုမြစ်။(ဒေသဏ္ဏဝေ ပုမေ သိန္ဓု၊ သရိတာယံ သနာရိယံ။)
သိန္ဓုသင်္ဂမ (ပ) မြစ်ဆုံ
သိပ္ပ (နဲ) ကလာ,စသောအဝတ် (ကလာ,စသော(ဝါ) ဝစ္ဆာယနကျမ်းလာ နုစ္စ,ဝါဒန,စသော (၆၄)ပါသော ဗာဟိယအမူအရာ လည်ဖက်ခြင်း, နမ်းစုပ်ခြင်း,စသော (၆၄)ပါးသော အဗ္ဘန္တရအမူအရာ,စသော အမှုသည် "သိပ္ပ" မည်၏။)

http://www.dhammadownload.com

သိပ္ပသာလာ (ကဏ္ဍ) အလုပ်ရုံ
သိမ္မလီ[သိပ္ပလီ] (ပ-ကဏ္ဍ) လက်ပံပင်
သိပ္ပိက (ပ) အတတ်သည်
သိပ္ပီ (ကဏ္ဍ) ကနုကမာ (ယောက်သွား)
သိပ္ပိနီ (ကဏ္ဍ) တဏှာ, ဦးခေါင်း, သစ်ပင်ဖျား
သိရ * သေဋ-မြတ်သည်၊ မုဒ္ဓ-ဦးခေါင်း။ [သိရော သေဋ္ဌေစ မုဒ္ဓနိ။]
သိရာ (ကဏ္ဍ) အကြောာ
သိရိဝါသ (ပ) ထင်းရှူးစေး
သိရီ (ကဏ္ဍ) ကျက်သရေ, ပြည့်စုံခြင်း
သိရီ * (ကဏ္ဍ) သောဘာ-တင့်တယ်ခြင်း၊ သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်း၊ ဒေဝတာ-သိရီနတ်သမီး။ [သောဘာသမ္ပတ္တိသု သိရီ၊ လက္ခိတ္ထိ ဒေဝတာယစ။]
သိရီသ (ပ) ကုက္ကိုပင်
သိရောရော (ကဏ္ဍ) လည်ပင်း (လည်တိုင်)
သိရောမဏိ (ပ) မကိုဠ်ထွတ်, ကျောက်
သိရောဝေဒန (နာ) သင်းကျစ်
သိလာ (ကဏ္ဍ) ကျောက်
သိလာဃာ (ကဏ္ဍ) ခိုးမွမ်းခြင်း
သိလာပေါက္ခရဏီ (ကဏ္ဍ) ကျောက်ရေကန်
သိလာဘု (ပ) မြွေစိမ်း
သိလုစ္စယ (ပ) တောင်
သိလုတ္တ (ပ) လင်းမြွေ
သိလေသ (ပ) စပ်ခြင်း, ပွေ့ဝိုက်ခြင်း
သိလေသုမ (ပ) သလိပ်
သိလောက (ပ) ကျော်စောခြင်း
သိလောက * ယသ-အကျော်အစော၊ ပဇ္ဇ-ဂါထာ။ [သိလောကော တု ယသေ ပဇ္ဇေ။]
သိဝ (နာ) နိဗ္ဗာန်, သိဝနတ်, ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ, မြေခွေး (ခွေးအ)
သိဝ * (ပုလ္လိင် သိဝ-သဒ္ဒါသည်) ဟရ-ပရမိသွာ(မဟာဒေဝ)၊ (နပုံလိင် သိဝ သဒ္ဒါသည်) ဘဒ္ဒ-ကောင်းခြင်း၊ မောက္ခ-နိဗ္ဗာန်၊ (ကဏ္ဍတ္တိလိင် သိဝါ-သဒ္ဒါသည်) ဇမ္ဗုက-တောခွေး။ [ဟရေ သိဝေါ သိဝံ ဘဒ္ဒ-မောက္ခေသု ဇမ္ဗုကေ သိဝါ]
သိဝထိကာ (ကဏ္ဍ) သူသေစိမ်းပစ်ရာသချိုင်း
သိဝါ (ကဏ္ဍ) မြေခွေး (ခွေးအ)
သိဝိ (ပ) သိဝိတိုင်း
သိဝိကာ (ကဏ္ဍ) ထမ်းစင်
သိသိရ (နာ) ချမ်းအေးသော ဝတ္ထု၊ သိသိရာတု
သိသိရ * (တိလိင် သိသိရ-သဒ္ဒါသည်) ဥတုဘေဒ-သိသိရာတု၊ ဟိမ-ဆီးနှင်း၊ သီတလ-ချမ်းအေးသည်။ [ဥတုဘေဒေ တု သိသိရော၊ ဟိမေ သော သီတလေ တိသု။]
သိသ (ပ) တပည့်
သိက္ခရ (ပ) မိုးပေါက် [လေသည် လွှင့်အပ်သော မိုးရေပေါက်သည် "သိကရ" မည်ပါသည်။]
သိကာရ (ပ) ဝန်ခံခြင်း
သိယ (နာ) အလျင်အမြန်
သိတ (နာ) ချမ်းအေးသော ဝတ္ထု
သိတရံသိ (ပ) လ (လဗိမာန်)
သိတလ (နာ) ချမ်းအေးသော ဝတ္ထု
သိတာ (ကဏ္ဍ) ထွန်ကြောင်း
သိပဒ (နာ) ခြေထိုင်းသော အနာ

http://www.dhammadownload.com

သီမန္တ (ပ) ထိပ်လည်ဆံရေးကြောင်း (မိန်းမတို့၏ ဆံပင်အလယ်၌ဖြောင့်ဖြောင့်သွားသော အရေးအကြောင်းကို "သီမန္တ" ဟု ခေါ်သည်။)
သီမန္တိနီ (ဣ) မိန်းမ
သီမာ (ဣ) အပိုင်းအခြား
သီမာ -** အဝဓိ-အပိုင်းအခြား၊ ဌိတိ-ရပ်တည်ခြင်း။ (သီမာ ဝဓိဌိတီသုစ။)
သီရ (ပ) ထွန်းတုံး
သီလ (နှ) သဘောတရား၊အကျင့်သီလ
သီလ -** သဘာဝ-ပကတိသဘော၊ သုဗွတ-ကောင်းသောအကျင့်။ (သီလံ သဘာဝေ သုဗွတေ။)
သီဝထိကာ(ဣ) သူသေစိမ်းပစ်ရာသချိုင်း
သီသ (နှ) ဦခေါင်း၊ခဲ
သီသ -** သိရ-ဦးခေါင်း၊ တိပု-သလွဲမည်း (ခဲ)။ (သိရေ သီသံ တိပုမှိစ။)
သီသစ္ဆေဇ္ဇ (တိ) ဦးခေါင်းဖြတ်ထိုက်သူ
သီဟ (ပ) ခြသေ့်၊မြတ်သည်,ပြဋ္ဌာန်းသည်
သီဟပဥ္ဇရ (နှ) လေသာပြူတင်း
သီဟပုစ္ဆီ (ဣ) ပြိဿပြဏီ
သီဟပွပါတ (ပ) သီဟပွပါတအိုင်
သီဟဋ္ဌ (ပ) သီဟဋ္ဌအိုင်
သီဟာသန (နှ) ရာဇပလ္လင် (မင်းတို့၏ ရွှေဖြင့်ပြီးသော နေရာသည် "သီဟာသန" မည်၏။)
သု (နှိ) လွန်သော
သု -** သောဘန-တင့်တယ်ခြင်း၊ သုခ-ချမ်းသာခြင်း၊သမ္မာ-မဖောက်မပြန်ခြင်း၊ ဘုသ-ပြင်းထန်ခြင်း၊ သုဋ္ဌ-ကောင်းခြင်း၊ သမိဒ္ဓိ-ပြည့်စုံခြင်း။ (သု သောဘနေ သုခေ သမ္မာ-ဘုသသုဋ္ဌ သမိဒ္ဓိသု။)
သုက် (နှ) အကောက်ခွန် (ရေဆိပ်,ကုန်းဆိပ်, စသော သုက်ဌာန၌ပေးအပ်သော အခွန်သည် "သုက်" မည်၏။)
သုက (ပ) ကြက်တူရွေး
သုကတ (နှ) ကောင်းမှုကုသိုလ်
သုကတ -** (နပုံလိင် သုကတ-သည်) ကုသလ-ကောင်းမှုကုသိုလ်၊ (လိင်သုံးပါး၌ဖြစ်သော သုကတ-သည်) သုဋ္ဌုကတ-ကောင်းစွာပြုအပ်သော အရာဝတ္ထု။ (ကုသလေ သုကတံ သုဋ္ဌု- ကတေစ သုကတော တိသု)
သုကတီ (တိ) ကံရှိသူ
သုကနှက (ပ) ကြက်သွန်နီ
သုကုမာရ (ပ) ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးပွါးသူ၊ နူးညံ့သည်
သုက္က (ပ-နှ) ကောင်းမှုကုသိုလ်၊ အဖြူ သုက်။
သုက္က -** (နပုံလိင် သုက္က-သည်) သမ္ဘဝ-သုက်၊ (ပုလ္လိင် သုက္က-သည် ဓဝလ-အဖြူ (သုံးလိင်ဆံသော သုက္က-သည်) ကုသလ-ကုသိုလ်။ (သုက္ကံ တု သမ္ဘဝေ သုက္ကော၊ ဓဝလေ ကုသလေ တိသု။)
သုက္ကကာက (ပ) ဗျိုးင်းဖြူ
သုက္ကပက္ခ (ပ) လဆန်းပက္ခ

http://www.dhammadownload.com

သုခ (နာ) ချမ်းသာခြင်း
သုခုမ (တိ) နည်းသည်
သုခုမ -** အပွက-နည်းသည်၊ အဏု-ငယ်သည်။(သုခုမော အပွကာဏူသု)
သုခေဓိတ (တိ) ချမ်းသာသဖြင့်ကြီးပွါးသူ
သုဂတ (ပ) ဘုရား
သုဂန္ဓ (တိ) ကောင်းသောအနံ့
သုဂန္ဓိ (တိ) ကောင်းသောအနံ့
သုဂ် (နာ) အကောက်ခွန်
သုစရိတ (နာ) ကောင်းမှုကုသိုလ်
သုစိ (တိ) စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသူ
သုစိ -** သုဒ္ဓ-စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသူ၊ သိတ-အဖြူ၊ ပူတ-အပြစ်မတင် ဖြူ၊ စင်သည်(သုစိ သုဒ္ဓေ သိတေ ပူတေ)
သုဇမ္ပတိ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
သုဇာ (ဣ) သိကြားမယား သုဇာ၊ ယင်စာခပ်သော ဇွန်း (သိကြားမင်း၏ မယားသည် "သုဇာ" မည်၏။ ယင်စာခပ်လောက်သော ယောက်ချိုဇွန်းသည် "သုဇာ"မည်၏)
သုဇာ -** ဒဗ္ဗိ-ဇွန်း,ယောက်ချို၊ ဣန္ဒဇာယာ-သုဇာမည်သောနတ်, မိဖုရား။ (ဒဗ္ဗိန္ဒဇာယာသု သုဇာ။)
သုည (တိ) အချည်းနှီး
သုညဝစ (ပ) အ,သောသူ
သုဌု (နိ) လွန်ကဲခြင်း
သုဏိသာ (ဣ) ချွေးမ
သုဏ္ဟာ (ဣ) ချွေးမ
သုတ (ပ) မယား၊ ထင်ရှားသူ
သုတ -** (အဘိဓေယျသို့ လိုက်သော လိင်ရှိသော သုတ-သည်) ဂမန-သွားခြင်း၊ ဝိဿုတ-ကျော်စောထင်ရှားခြင်း၊ အဝဓာရိတ-မှတ်နာအပ်သည်၊ ဥပစိတ-ဆည်းပူးအပ်သည်၊ အနုယောဂ-မေးစိစစ်ခြင်း၊ ကိလိန္ဒ-စိုစွတ်သည်၊ (နပုံလိင် သုတ-သည်) သောတဝိညေယျ-သောတဝိညာဉ်သည် သိအပ်သော သဒ္ဒါရုံ၊ သတ္ထ-ကျမ်းဂန်၊ (ပုလ္လိင် သုတ-သည်) ပုတ္တ-သား။ (ဂမနေ ဝိဿုတေ စာဝ-ဓာရိတော ပစိတေသုစ။ အနုယောဂေ ကိလိန္ဒေစ၊ သုတော ဘိဓေယျ လိဂ်ကော။ သောတဝိညေယျေ သတ္ထေသု၊ သုတံ ပုတ္တေ သုတော သိယာ။)
သုတိ (ဣ) ဗေဒင်ကျမ်း၊ အသံ၊ နား
သုတိ -** သဒ္ဒ-သဒ္ဒါ(ဝါ) အသံ၊ ဝေဒ-ဗေဒကျမ်း၊ သဝ-နားကြားခြင်း။ (သဒ္ဒေ ဝေဒေ သဝေ သုတိ။)
သုတိဟိန (ပ) နားထိုင်းသူ
သုတ္တ (နာ) ချည်
သုတ္တ -** (နပုံလိင် သုတ္တ-သည်) ပါဝစန-ပြဋ္ဌာန်းမြင့်မြတ်သောစကား၊အရိဋ္ဌ-အရိဋ္ဌဆေးရည် (ရှလကာရည်)၊ တန္တ-ချည်၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော သုတ္တ-သည်) သုပိတ-အိပ်သူ (သုတ္တံ ပါဝစနေ ရိဋ္ဌေ၊ တန္တေ တံ သုပိတေ တိသု။)
သုတ္တဝေဌန (နာ) ရက်ဖောက်
သုတ္တိ (ဣ) ကနုကမာ (ယောက်သွား)

http://www.dhammadownload.com

သုဒံ (နီ) ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ
သုဒတ္တ (ပ) အနာထပိဏ်
သုဒဿန (ပ) သုဒဿနတောင် (တောင်ရံ)၊ သုဒဿနမြို့တော်
သုဒဿန -** (နပုံလိင် သုဒဿန-သည်) သက္ကပူရ-သိကြားစံပျော် သုဒဿနမြို့တော်၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ဖြစ်သော သုဒဿန-သည်) ဒုဒ္ဒသေတရ-ရှုချင်ဖွယ် ဝတ္ထု။ (သုဒဿနံ သက္ကပူရေ၊ တီသု တံ ဒုဒ္ဒသေတရေ။)
သုဒုဒ္ဒသ (နှ) နိဗ္ဗာန်
သုဒ္ဒ (ပ) သုဒ္ဒမျိုး၊ သူယုတ်မျိုး
သုဒ္ဓ (တိ) စင်ကြယ်သည်
သုဒ္ဓ -** ကေဝလ-မရောနှောသည်၊ ပူတ-စင်ကြယ်သည်။ (သုဒ္ဓေါ ကေဝလပူတေသု။)
သုဒ္ဓကမ္မ (နှ) စင်ကြယ်သောအမှု၊ ကျင့်ဝတ်ပဋိပတ်
သုဒ္ဓန္တ (ပ) မောင်းမဆောင်
သုဒ္ဓိ (ဣ) နိဗ္ဗာန်
သုဒ္ဓေါဒနိ (ပ) ဂေါတမဘုရား
သုမ္မော (ဣ) နတ်တို့စည်းဝေရာဇရပ်
သုဓာ (ဣ) နတ်ဩဇာ (နတ်ထမင်း)
သုဓာ -** အမတ-နတ်ဩဇာ၊ လေပ-အင်္ဂတေ။ (အမတေ တု သုဓာ လေပေ။)
သုဓာသီ (ပ) နတ်
သုဓီ (ပ) ပညာရှိ
သုန (ပ) ခွေး
သုနခ (ပ) ခွေး
သုနိသဏ္ဌက (နှ) မှိုနတိုချိုပင်
သုနှရ (တိ) ကောင်းသည်,တင့်တယ်သည်
သုနှရီ (ဣ) မိန်းမ
သုပဏ္ဏ (ပ) ဂဋ္ဌန်ငှက်
သုပဏ္ဏမာတု (ဣ) ဂဋ္ဌန်တို့၏အမိ
သုပဏ္ဏဝက်စ္ဆဒန (နှ) ဂဋ္ဌန်တောင်မိုးအိမ်
သုပန္ဆ (ပ) လမ်းကောင်း
သုပိန (နှ) အိပ်ခြင်း
သုပိန -** (နပုံလိင် သုပိန-သည်) သုပိန-အိပ်ခြင်း၊ (ပုံးနပုံး၌ဖြစ်သော သုပိန-သည်)သုတ္တဝိညာဏ-အိပ်ပျော်သူ၏ ဝိညာဉ်။(ဝါ) အိပ်မက်။ (သုပိနံ သုပနေ သုတ္တေ၊ ဝိညာဏေ တ' မနိတ္ထိယံ။)
သုပ္ပ (နှ) ဗန်း၊ စကော
သုပ္ပတိက (ပ) သုပ္ပတိကဆင် အရပ်မျက်နှာစောင့်ဆင်
သုပ္ပထ (ပ) လမ်းကောင်း
သုဗ္ဗစ (တိ) ဆိုဆုံးမလွယ်သူ
သုဘ (နှ) ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ၊ ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်
သုဘဂ (နှ) နှစ်သက်အပ်သည်
သုမန (တိ) ဝမ်းမြောက်သူ
သုမနာ (ဣ) မြတ်လေးပန်း
သုမေရု (ပ) မြင့်မိုရ်တောင် (တောင်ရံ)
သုရ (ပ) နတ်
သုရဇေဋ္ဌ (ပ) ဗြဟ္မာ
သုရနဒီ (ဣ) နတ်မြစ်
သုရနာထ (ပ) သိကြားနတ်မင်း
သုရပထ (ပ) ကောင်းကင်

http://www.dhammadownload.com

သုရဘိ (နာ) ကောင်းသောအနံ့
သုရရိပု (ပ) အသုရာ
သုရာ (ကာ) သေ
သုဝ (ပ) ကြက်တူရွေး
သုဝဏ္ဏ (ပ) တသုဝဏ်၊ ရွှေ
သုဝဏ္ဏ -** (နပုံလိင် သုဝဏ္ဏ-သည်) ကနက-ရွှေ၊ (ပုလ္လိင် သုဝဏ္ဏ-သည်) ဂရုဠ-ဂဠုန်ငှက်၊ ပဌ ဓရဏမတ္တ-ငါးဓရဏာ အတိုင်းအရှည်၊ ဆဝိ သမ္မတ္တိ-အရေအဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်း။ (သုဝဏ္ဏံ ကနကေ ဝုတ္တံ၊ သုဝဏ္ဏော ဂရုဠေ တထာ။ ပဌ ဓရဏာ မတ္တေစ၊ ဆဝိ သမ္မတ္တိယမ်ိဳစ။)
သုဝဏ္ဏကာရ (ပ) ရွှေပန်းထိမ်သည်
သုဝတ္ထိ (ကာ) တောင့်တခြင်း
သုဝါန (ပ) ခွေး
သုဝီရ (ပ) သိကြားသားတော်
သုဝေ (နိ) နက်ဖန်နေ့
သုသမာ (ကာ) လွန်မြတ်သော တင့်တယ်ခြင်း
သုသဝီ (ကာ) ကြက်ဟင်းခါး
သုသာန (ပ-န) သချိုင်း
သုသိ (ကာ) အပေါက်
သုသိရ (နာ) သုသိရစည်(အခေါင်းရှိသော စည်)၊ အပေါက်၊ အခေါင်းရှိသော ဝတ္ထု
သုသိရ -** ဆိဒ္ဓ-အပေါက်၊ ဆိဒ္ဓဝန္တ-အပေါက်ရှိသော ဝတ္ထု၊ တူရိယန္တရ-နဲ့ ပုလ္လေး (ဆိဒ္ဓေ တု ဆိဒ္ဓဝန္တေစ၊ သုသိရံ တူရိယန္တရေ။)
သုသု (တိ) လုလင်၊ လူပျို
သုသုက (ပ) မိကျောင်း
သုသုက -** သုသုမာရ-မိကျောင်း၊ ဗာလက-သူငယ်၊ ဥလူပိ-လင်းပိုင် (ဝါ) ငါးပူတင်း။ (သုသုကော သုသုမာရေစ၊ ဗာလကေစ ဥလူပိနိ။)
သုကုမာရ (ပ) မိကျောင်း
သုကုမာရရိရ (တိ) သုကုမာရရိရပြည်
သုသုကာ (ကာ) ငါးပူတင်း
သုသေန (ပ) ခံပင်
သုသူသာ (ကာ) ဆည်းကပ်ခြင်း
သုသူသာ(ကာ)* သောတုမိစ္ဆာ-နားထောင်လိုခြင်း၊ ပါရိစရိယာ-ခစားလုပ်ကျွေးခြင်း။(သုသူသာ သောတုမိစ္ဆာယ၊ သာ ပါရိစရိယာယစ။)
သုဟဒ (ပ) မိတ်ဆွေ (ခင်ပွန်း)
သုဟဒ္ဒ (ပ) မိတ်ဆွေ (ခင်ပွန်း)
သူကရ (ပ) ဝက်
သူကရိက (ပ) ဝက်ထိုးသမား (ဝက်တို့ကို သတ်၍ အသက်မွေးသူသည် "သူကရိက" မည်၏။)
သူစက (တိ) ကုန်းတိုက်သူ
သူစိ (ကာ) အပ်
သူစိက (ပ) အပ်ချုပ်သည်
သူစိမုခ (ပ) ခြင်ကောင်
သူစိဝိဒ္ဓန (နာ) အပ်နဖားထွင်းစူး
သူတ (ပ) ရထားထိန်း၊ သူတမျိုး (ငြာဟ္မဏမျိုးမိန်းမမှ မင်းမျိုးယောကျ်ားကြောင့် ဖွားသောသားသည် "သူတ" မည်၏။)

http://www.dhammadownload.com

သူတ -** သာရထိ-ရထားထိန်း၊ ဝန္ဒိ-ခီးမွမ်းစကား ပြောကြားတတ်သူ။ (သူတော သာရထိဝန္ဒိသူ။)
သူဒ (ပ) စဖို့သည်
သူန (ပ) ခွေး
သူနာ (ဣ) စဉ်းတီတုံး
သူနု (ပ) သား
သူပ (ပ) ဟင်း
သူပ -** ကုမ္မာသ-မုယောမုန့်၊ ဗျဉ်ဇန-ဟင်းလျာ။(သူပေါ ကုမ္မာသ ဗျဉ်ဇနေ)
သူပကာရ (ပ) စဖို့သည်
သူရ (ပ) နေ၊ ရဲရင့်သူ
သူရ -** ဝီရ-ရဲရင့်သူ၊ ရဝိသူရ-နေ။ (သူရော ဝီရေ ရဝိသူရေ။)
သူရိယ (ပ) နေ
သူရတ (တိ) သနားကြင်နာတတ်သူ
သူလ (ဣ) ကိုက်ခဲသောအနာ
သူလ -** ဟေတိဘေဒ-လှံတံကျင်ဟူသော လက်နက်အထူး၊ သက်-ငြောင့်၊ ရူဇာ-ဝမ်းကိုက်နာ။(ပ-နှ) (သူလံ တု နိတ္တိယံ ဟေတိ၊ ဘေဒေ သက်ံရူဇာသုစ။)
သူလီ (ပ) သိဝနတ်
သေခ (ပ) သေကွ (သောတာပန်,စသော အရိယာ(၇) ယောက်တို့သည် "သေခ" မည်၏)
သေခရ (ပ) ဦးဆောက်ပန်း
သေခရိက (ပ) တောကြက်မောက်
သေဌ (တိ) မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်
သေဋ္ဌိ (ဣ) ပြာ
သေဏိ (ပ-ဣ) ဇာတ်တူ အတတ်သည် အပေါင်း၊ အဖြူ (အမျိုးတူဖြစ်ကုန်သော အတတ်သည်တို့၏ အပေါင်းကို "သေဏိ")
သေဏီ (ဣ) -** သမသီပွဂဏ-တူသော အတတ်ရှိကုန်သူတို့၏အပေါင်း၊ အာဝလိ-အစဉ်။ (သေဏီ တ္ထိ သမသီပွိန်၊ ဂဏော စာဝလိယမ္ပိစ။)
သေတ (ပ) အဖြူ
သေတစ္ဆဒ (ပ) ဟသ်ာ
သေတဋ္ဌိကာ (ဣ) ကောက်နာ (ဖလံဖြူ၊ ဆစ်ပိုး)
သေတမ္ဗ (ပ) သရက်ဖြူပင်
သေတု (ပ) အကြောင်း၊ ကန်သင်းပေါင်
သေတု -** အာလိ-ကန်သင်း,ကန်ပေါင်၊ ကာရဏ-အကြောင်း။ (အာလိယံ သေတု ကာရဏော။)
သေဒ (တိ) ချွေး
သေဒ -** ယမ္မဇလ-ချွေး၊ ပါက-ချက်ပြုတ်ခြင်း။ (သေဒေါ ယမ္မဇလေ ပါကေ။)
သေဒဇ (တိ) အညှိခွဲခွဲ၍ဖြစ်သော သတ္တဝါ (ပိုးကောင် မှက်,စသော သတ္တဝါတို့သည် "သေဒဇ" မည်၏)
သေန (ပ) အိပ်ရာ၊ လင်းယုန်
သေနာ (ဣ) စစ်တပ်
သေနာနီ (ပ) စစ်သူကြီး
သေနာ ဟိ စတုရင်္ဂိနီ-၌စတု-အရ (စစ်အင်္ဂါ ၄-ပါး ရှိ)

http://www.dhammadownload.com

သေပဏ္ဏီ (ဣ) ယမနေပင်
သေဖာလိကာ(ဣ) ဆိပ်ဖလူးပင်
သေမှ (ပ-န) သလိပ်
သေယျ (တိ) ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ, မြတ်သည်, ပြဋ္ဌာန်းသည်
သေယျ * (ပုလ္လိင် သေယျ-သဒ္ဒါသည်) ဓမ္မ-လောကုတ္တရာတရားကိုးပါး၊ မင်္ဂလ-ဣဋ္ဌမင်္ဂလာ၊ (လိင်သုံးပါးတို့၌ ဖြစ်သော သေယျ-သဒ္ဒါသည်) ပသတ္ထတရ-အလွန်ချီးမွမ်းအပ်သည်။
| ဓမ္မေစ မင်္ဂလေ သေယ္ယော၊ သော ပသတ္ထတရေ တိသူ။|
သေယျာ (ဣ) အိပ်ရာ
သေယ္ယာ * သေနာသန-ကျောင်းအိပ်ရာ, နေရာ၊ သေန-အိပ်ခြင်း။
| သေယ္ယော သေနာသနေ သေနေ|
သေရီ (တိ) မိမိအလိုအတိုင်းနေသူ
သေရေယျက (ပ) လိပ်ဆူးရွေပင်
သေလ (ပ) တောင်
သေလု (ပ) သနပ်ပင်
သေလေယျ (န) ကျောက်ပန်း
သေဝက (ပ) အမှုထမ်း
သေဝါလ (ပ) မှော်
သေဋ္ဌန (န) အသံသာမန်
သေဋ္ဌန * (သေဋ္ဌန-သဒ္ဒါသည်) ဓနိ-အသံသာမာန်၊ ယောဓသီဟနာဒ-သူရဲတို့၏ မကြောက်မရွံ့ဟစ်အော်သံ
| ဓနိမ္မိ သေဋ္ဌန် ယောဓ -သီဟ နာဒမ္ပိ ဒိဿတိ။|
သောက (ပ) စိုးရိမ်ခြင်း
သောဂန္ဓိက (န) သောဂန္ဓိကသစ်ခွာ, ကြာသိမ် (ကြာဖြူ, ကြာတံဆိပ်)
သောစန (န) စိုးရိမ်ခြင်း
သောစိက (ပ) အပ်ချုပ်သည်
သောဏ (ပ) အနီ, ခွေး
သောဏ * (သောဏ-သဒ္ဒါသည်) ရုက္ခ-ကြောင်လျှာပင်၊ ဝဏ္ဏ-နီသောအဆင်း၊ သုန-ခွေး။
| ရုက္ခေ ဝဏ္ဏေ သုနေ သောဏော|
သောဏက (ပ) ကြောင်လျှာ
သောဏိတ (န) သွေး
သောဏီ (ဣ) တင်ပါး
သောဏ္ဍ (ပ-ဣ)ဆင်နှာမောင်း, မူးယစ်သူ
သောဏ္ဍ * (သုံးလိင်ဆံသော သောဏ္ဍ-သဒ္ဒါသည်) သုရာဒီလောလ-သေအရက်, ကြွေအန်ကြူးခြင်း,စသည်ဖြင့် လျှပ်ပေါ်သူ၊ (ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင်တို့၌ ဖြစ်သော သောဏ္ဍ-သဒ္ဒါသည်) ဟတ္ထိ ကရ-ဆင်နှာမောင်း။
| တီသု သုရာဒိ လောလသ္မိ၊ သောဏ္ဍော ဟတ္ထိကရေ ဒ္ဝိသု။|
သောဏ္ဍာ (ဣ) ဘုံဆိုင် (သေတင်းကုပ်)
သောဏ္ဍိက (ပ) အရက်ရောင်းသူ
သောဏ္ဍီ (ဣ) ကျောက်ရေကန်
သောဏ္ဏ (န) ရွှေ
သောတ (န) နား
သောတ * (သောတ-သဒ္ဒါသည်) ကဏ္ဏ-နား၊ ပယောဝေဂ-ရေအလျင်။
| သောတံ ကဏ္ဏေ ပယောဝေဂေ။|
သောတာပန္န (ပ-န) သောတာပန်

http://www.dhammadownload.com

သောတ္ထိယ (ပ) ဗေဒင်သင်အံ့သော ပုဏ္ဏား
သောထ (ပ) ကိုယ်ရောင်နာ
သောထယာတိ (ကြ) ပရန္တပါပင် (ဆင်ပြာပင်)
သောဒရ (ပ) မွေးချင်းသားချင်း
သောဒရိယ (ပ) မွေးချင်းသားချင်း
သောဓနိ (ကြ) တံမြက်စည်း
သောပါန (ပ) အုတ်လှေကား
သောပု (န) အိပ်ခြင်း
သောဗ္ဘ (န) အပေါက်
သောဗ္ဘာနု (ပ) အသူရိန်ရာဟု
သောဘဂ္ဂန (ပ) ဒန့်သလွန်ပင်
သောဘန (တိ) ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်
သောဘာ (ကြ) တင့်တယ်ခြင်း
သောမ (ပ) လ (လဒိမာန်)
သောမ -** သြသဓိ-ဆေးအထူး၊ (သောမန္တယ်)၊ ကြန္တု-လမင်း။ (သောမော တု သြသဓိန္တုသု။)
သောမဝတ္ထ (ပ) ရှားဖြူပင်
သောမဝလ္လိကာ (ကြ) ကန့်ကလာပင်
သောဝီရလ္လ (ပ) မိန်းမစိုး
သောဝီရ (န) ပုံးရည်
သောသ (ပ) အဆုတ်နာ
သောဟိစ္စ (န) ရောင့်ရဲခြင်း
သ္မေဟ (ပ) ချစ်ခြင်း
သ္မေဟ -** တေလ-ဆီ၊ အဓိကပ္ပေမ-အလွန်ချစ်ခြင်း။ (သ္မေဟော တေလေ ဓိကပ္ပေမေ။)
သ္မာတိ (ကြ) သ္မာတိနက္ခတ်
သ္မာန (ပ) ခွေး
သ္မေ (ဗျ) နက်ဖြန်
ဟံသ (ပ) ဟင်္သာ
ဟဇ္ဇ (တိ) နှစ်သက်အပ်သည်
ဟဋ္ဌ (တိ) နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်
ဟဋ္ဌစိတ္တ (ပ) ဝမ်းမြောက်သူ
ဟဋ္ဌ (ပ) နိုင်ထက်မူခြင်း
ဟတ္ထ (ပ) ဆံစု၊ လက်၊အတောင်၊နှာမောင်း
ဟတ္ထ -** ပါဏိ-လက်၊ ရတန-တတောင်၊ ဂဏ-အပေါင်း၊ သောဏ္ဍာ-ဆင်နှာမောင်း၊ ဘန္ဆရ-ဟဿတနက္ခတ်။ (ဟတ္ထော ပါဏိမှိ ရတနေ၊ ဂဏော သောဏ္ဍာယ ဘန္ဆရေ။)
ဟတ္ထာ (ကြ) ဟဿတနက္ခတ်
ဟတ္ထာနီက (န) သုံးစီး သုံးစီးသော ဆင်
ဟတ္ထာရောဟ (ပ) ဆင်ဦးစီး
ဟတ္ထိဂေါပက (ပ) ဆင်ဦးစီး
ဟတ္ထိယဋ္ဌာ (ကြ) ဆင်အုပ်
ဟတ္ထိနခ (ပ) ဆင်ခြေလျှောမြေ၌ တည်သော အိမ်(ပြာသာဒ်)
ဟတ္ထိနီ (ကြ) ဆင်မ
ဟတ္ထိပ (ပ) ဆင်ဦးစီး
ဟတ္ထိမေဇ္ဈာ (ပ) ဆင်ဦးစီး
ဟတ္ထိလိင် (ပ) ဌက်ဆင်
ဟတ္ထိသောဏ္ဍဝိဟင်္ဂမ (ပ) ဌက်ဆင်
ဟတ္ထီ (ပ) ဆင်
ဟဒယ (နှ) စိတ်၊ ရင်ဘတ်
ဟဒယ -** ဟဒယဝတ္ထု-ဟဒယဝတ္ထု၊ စိတ္တ-စိတ်၊ ဥရ-ရင်။

http://www.dhammadownload.com

(အထော ဟဒယ ဝတ္ထုမှိ၊
စိတ္တေစ ဟဒယံ ဥရေ။)
ဟဒယင်္ဂမ (နာ) ကြင်နာစကား
(စိတ်နှလုံးသို့ ဝင်သောစကား
သည် "ဟဒယင်္ဂမ" မည်၏။)
ဟဒယဝတ္ထု (နာ) နှလုံး
ဟဒယာလု (တိ) စိတ်နှလုံးကောင်းသူ
ဟဒယီ (တိ) စိတ်နှလုံးကောင်းသူ
ဟနန (နာ) သတ်ခြင်း
ဟနု (ဣ) မေး
ဟန္ဒ (နိ) တိုက်တွန်းခြင်း
ဟန္ဒ -** ဝါကျာရမ္ဘ-စကားသစ်ကို အား
ထုတ်ခြင်း၊ ဝိသာဒ-ပင်ပန်းခြင်း၊
ဟာသ-ရွှင်ခြင်း၊ အနုကမ္ပန-အစဉ်
သနားခြင်း။ (ဝါကျာရမ္ဘ ဝိသာဒေသု
ဟန္ဒ ဟာသေ နုကမ္ပနေ။)
ဟဗျ (နာ) ယဇ်၊ ထောပတ်
ဟဗျပါက (ပ) ယဇ်စာထမင်း
ဟမ္မော (နိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
ဟမ္မိယ (နာ) အုတ်တိုက်ကတုံး
ဟယ (ပ) မြင်း
ဟယပေါတက (ပ) မြင်းကလေး
ဟယာနိက (နာ) သုံးစီး သုံးစီးသောမြင်း
ဟရ (ပ) သီဝနတ်
ဟရိ (ပ) ဗိဿနိုး၊ စိမ်းသောအဆင်း
ဟရိ -** ဟရိတ-စိမ်းသောအဆင်း၊
သုဝဏ္ဏ-ရွှေ၊ ဝါသုဒေဝ-ဗိသကိုး။
(ဟရိတေ တု သုဝဏ္ဏေစ၊
ဝါသုဒေဝေ ဟရီ ရိတော။)
ဟရိစန္ဒန (ပ-နာ) စန္ဒကူးရွှေ
ဟရိဏ (ပ) သမင်
ဟရိတ (ပ) စိမ်းသောအဆင်း
ဟရိတာလ (နာ) ဆေးဒန်း
ဟရိတကီ (ဣ) ဖန်ခါး
ဟရီ (ပ) ရွှေ
ဟရေ (နိ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်း
ဟလ (နာ) ထွန်တုံး
ဟလပဒ္ဓတိ (ဣ) ထွန်ကြောင်း
ဟလာဟလ (ပ-နာ) ဟလာဟလအဆိပ်
ဟလိဒ္ဒာဘ (ပ) ဝါသောအဆင်း
ဟဝ (ပ) ခေါ်ဝင်ခြင်း
ဟဝိ (ပ) ယဇ်ထောပတ်
ဟဝိ -** သပွိ-ထောပတ်၊
ဟောတဗ္ဗ-ယဇ်ထမင်း။
(ဟဝိ သပွိမှိ ဟောတဗ္ဗေ။)
ဟဝေ (နိ) စင်စစ်
ဟသန (နာ) ရယ်ခြင်း
ဟသိတ (နာ) ရယ်ခြင်း
ဟဿ (ပ) ရယ်ခွင်ခြင်း
ဟာ (နိ) ပင်ပန်းခြင်း
ဟာ -** ခေဒ-ပင်ပန်းခြင်း၊ သောက-ဝိုး
ရိမ်ခြင်း၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲခြင်း။
(ဟာ ခေဒသောကဒုက္ခေသု။)
ဟာဎက (နာ) ရွှေ
ဟာယန (ပ) နှစ်
ဟာရ (ပ) ပုလဲသွယ်
ဟာရ -** မုတ္တာဒုဏ-ပုလဲသွယ်၊
ဂါဟ-ဆောင်ယူခြင်း။
(ဟာရော မုတ္တာဒုဏော ဂါဟော။)
ဟာရီ (နာ) ကောင်းသည်,တင့်တယ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဟာဝ (ပ) မိန်းမတို့၏အမူအရာ
ဟာသ (ပ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ရယ်ခြင်း
ဟိ -** ကာရဏ-အကြောင်း၊ ဝိသေသ-အထူး၊ အဝဓာရဏ-ပိုင်းခြားခြင်း၊ ပဒပူရဏ-ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ။ (ဟိ ကာရဏေ ဝိသေသာဝဓာရဏေ ပဒပူရဏေ။)
ဟိသန (နာ) သတ်ခြင်း
ဟိသာ (ကာ) သတ်ခြင်း
ဟိသာသီလ (တိ) ညှဉ်းဆဲတတ်သူ
ဟိန္တာလ (ပ) မင်းဘောပင်
ဟိမ (နာ) ဆီးနှင်း
ဟိမ -** သီတလေပိ-ချမ်းအေးသည်၊ ဆီးနှင်း။(ဟိမော တု သီတလေပိစ)
ဟိမရဲသိ (ပ) လ (လဒိမာန်)
ဟိမဝန္တ (ပ) ဟိမဝန္တာတောင်
ဟိမာစလ (ပ) ဟိမဝန္တာတောင်
ဟိယျော (ဗျ) ယမန်နေ့
ဟိရည (နာ) အယဉ်အရိုင်း ရွှေငွေ၊ ရွှေ။ (ခုတ်ပြီး မခုတ်သေးသော(ဝါ) အထည်ဝတ္ထု လုပ်ပြီး မလုပ်သေးသော ရွှေငွေသည် "ဟိရည" မည်၏)
ဟိရည -** ဟေမ-ရွှေ ဝိတ္တ-ဥစ္စာ။ (ဟေမေ ဝိတ္တေ ဟိရညဉ္စ။)
ဟိရညဂ္ဃ (ပ) ငြဟ္မာ

ဟိရီ (ကာ) ရှက်ခြင်း
ဟိရီဝေရ (နာ) ပန်းမပင်
ဟိဠိတ (တိ) ရှက်ခြင်းရှိသည်
ဟီ (ကာ) ဘုံသြခြင်း
ဟီန (တိ) ယုတ်ညံ့သည်၊ စွန့်အပ်သည်
ဟုတာဝဟ (ပ) မီး
ဟုတာသ (ပ) မီး
ဟုသာ (ကာ) ချွေးမ
ဟုတိ (ကာ) ပူဇော်ခြင်း
ဟေ (နိ) ခေါ်ငင်ခြင်း
ဟေဌာ (နိ) အောက်
ဟေတိ (ကာ) လက်နက်
ဟေတု (ပ) အကြောင်း
ဟေတု -** ဝစနာဝယဝ-ပဋိညာ,ဟေတု စသော သမ္မုဇ္ဇာဝါကျ အစိတ်ဟိတ်၊ မူလ-လောဘ,စသောဟိတ်၊ ကာရဏ-အကြောင်း။ (ဝစနာဝယဝေ မူလေ၊ ကထိတော ဟေတု ကာရဏေ။)
ဟေမ (ပ) ဟေမဆင်မျိုး၊ ရွှေ
ဟေမန္တ (ပ) ဆောင်းဥတု
ဟေရညိက (ပ) ငွေတိုက်စိုး
ဟေလာ (ကာ) မိန်းမတို့၏အမူအရာ
ဟေသာ (ကာ) မြင်းဟီသံ
ဟေဠာ (ကာ) မိန်းမတို့၏အမူအရာ
ဟောမဒွိ (နာ) ယင်္ကာခပ်သောဇွန်း

ပါဠိ - မြန်မာ အဘိဓာန် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

မြန်မာ - ပါဠိ - အဘိဓာန်

အဥ ။ ကရဟာဋ, ကန္ဒ (၂)
အဥ၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါ ။ အဏ္ဍဇ
အအိပ်ကြီးသူ ။ နိဒ္ဒါလု, နိဒ္ဒါသီလ (၂)
အကာ ။ အသာရ, ဖေဂ္ဂု (၂)
အကို ။ အဂ္ဂဇ, ပုဗ္ဗဇ, ဇေဋ္ဌ (၃)
အကောက်ခွန် ။ သုက်
အကျော် ။ လောဟ, အဂရု, အဂဋ္ဌ (၃)
အကျော်နက် ။ ကာဋ္ဌာဂရု
အကျီသင်တိုင်း ။ ကဋ္ဌက, ဝါရဝါဏ (၂)
အကျင့်တူသူအပေါင်း ။နိကာယ
အကျင့်သီလ ။ တပ, သံယမ, သီလ (၃)
အကျင့်ဖြူစင်သူ ။ ပဝိတ္တ, ပယတ, ပူတ ။
အကျဉ်း ။ သခေ်ပ, သံဟာရ, သမာသ, သင်္ဂဟ (၄)
အကျယ်ချဲ့ခြင်း ။ ဗျာသ, ပပဉ္စ, ဝိတ္ထာရ ။
အကျိုး ။ အာနိသံသ, ဂုဏ (၂)
အကျိုးမရှိသည် ။ မုဓာ
အကျုံးဝင်သည် ။ အန္တဂ္ဂတ, ပရိယာပန္ဒ, အန္တောဂဓ, ဩဂဓ (၄)
အကျွမ်းဝင်ခြင်း ။ ဝိဿာသ, ဝိဿမ္ဘ (၂)
အကယ်၍ ။ စေ, သစေ, ယဒိ
အကွရာ (စာလုံး) ။ ဝဏ္ဏ, အကွရ (၂)
အကွပ် (တကူ) ။ နေမိ (လှည်းဘီး၏အဆုံးသည် "အကွပ် (တကူ)" မည်၏။)
အကြီးအကဲ ။ အဇျကွ, အဓိကတ (၂)
အကြော ။ နှာရု, သိရာ, ဓမနီ (၃)
အကြောမ ။ ကဏ္ဍရာ, မဟာသိရာ (၂)
အကြံ,ဝိတက် ။ တက္က, ဝိတက္က, သင်္ကပ္ပ, အပ္ပနာ, ဥိဟာ (၅)
အကြောင်း ။ နိမိတ္တ, ကာရဏ, ဌာန, ပဒ, ဗီဇ, နိဗန္ဓန, နိဒါန, ပဘဝ, ဟေတု, သဗ္ဘဝ, သေတု, ပစ္စယ (၁၂)
အကြွင်းမဲ့အကုန် ။ သဗ္ဗ, သမတ္တ, အခိလ
အခ (လခ, ကူလီခ) ။ ဘတိ, နိဗ္ဗေသ, ဝေတန, မူလျ (၄)
အခစားလုပ်သူ ။ ဝေတနိက, ဘတက, ကမ္မကာရ (၃)
အခါ ။ကာလ, အဒ္ဓါ, သမယ, ဝေလာ။
အခါး ။ တိတ္တ
အခေါင်းရှိသော ဝတ္ထု ။ သုသိရ
အခွံ အခေါက် ။ တစ
အခိုင် ။ ထဝက, ဂေါစ္ဆက (၂)
အချို ။ မဓုရ
အချဉ် ။ အမ္ဓိလ
အခြင်, ရနယ်, ဒိုင်း, မြား ။ ဂေါပါနသီ
အခြင်းအရာ ။ အာကာရ, ဏ္ဍဏ္ဍိတ, ဏ္ဍင် ။
အချင်းချင်း ကြုံးဝါးခြင်း ။ အဟမဟမိကာ
အချင်း(သူငယ်အိမ်) ။ ဂဗ္ဘာသယ, ဇလာဗု
အချက် ။ ဗီဇကောသ, ကဏ္ဏိကာ
အချက်, ကြာခွက် ။ဗီဇကောသ,ကဏ္ဏိကာ
အချည်းနှီး ။ တုစ္ဆ, ရိတ္တက, သုည (၃)
အချည်းစည်းနေသူ ။ နဂ္ဂ, ဒိဂမ္ဗရ, အဝတ္ထ
အခွင့်ရောက်ခြင်း ။ ပတ္ထာဝ, အဝသရ။
အခွန်တော် ။ ကရ, ဗလိ (၂)

http://www.dhammadownload.com

အဂ်ါဇာတ် ။ အဂ်ဇာတ, ရဟဿဂ်, ဝတ္ထဂုယ္ဟ, မေဟန, နိမိတ္တ, ဝရဂ်, ဗီဇ, ဖလ, လိဂ် (၉)

အဂ်ါလေးပါးရှိသော အမိုက်မှောင် ။ စတုရဂ်တမ၊ (၁။လဆုတ်ပက္ခ လကွယ်နေ့၊ ၂။တခဲနက်သော တော အုပ်,တောနက်၊ ၃။မိုးတိမ်အုပ်ခြင်း၊ ၄။ သန်းခေါင်။)

အငန် ။ လဝဏ

အစာ ။ အသန, အာဟာရ, ဘောဇန, ဃာသ (၄)

အစာ(၄)မျိုး ။ ၁။ခဇ္ဇ=ခဲဖွယ်၊ ၂။ဘောဇ္ဇ= စားဖွယ်၊ ၃။လေယျ=လျက်ဖွယ်၊ ၄။ ပေယျ=သောက်ဖွယ်။

အစပ် ။ ကဋျက

အစွမ်းသတ္တိညံ့သူ ။ ကုဏ္ဍ (အမှုတို့၌ ပျင်းရိ ထိုင်းမှိုင်းသောသူသည် "အစွမ်းသတ္တိ ညံ့တုံးသူ" မည်၏။)

အစွယ် ။ ဒါဌာ

အစဉ် ။ ပဋိပါဋိ, အနုက္ကမ, ပရိယာယ, အနုပုဗ္ဗီ, ကမ (၅)

အစဉ်အတန်း ။ ပန္တိ, ဝီထိ, အာဝလိ, သေဏီ, ပါလိ (၅)

အစည်းအဝေး (သဘင်) ။ ပရိသာ, သဘာ, သမဇ္ဇာ, သမိတိ, သံသဒ (၅)

အစည်းအဝေးတက်သူ ။ သဘျ, သာမာဇိက

အစိတ်(အဗျယအနက်) ။ စန, စိ (၂)

အစိတ် ။ အဗု, အဒ္ဓ, ဥပဗု, ခဏ္ဍ, သကလ

အစိတ်ထကိဝက် ။ အဒ္ဓ

အစအဦး ။ ပုဗ္ဗ, အဂ္ဂ, ပဌမ, အာဒိ (၄)

အစားပေးခြင်း ။ ပဋိဒါန, ပဋိဝတ္တ (၂)

အစားကြူးသူ ။ ဃသွရ, ဘက္ခက (၂)

အစားကြီးသူ ။ ဃသွရ, ဘက္ခက (၂)

အစားစား ။ ဗဟုဝိဓ, နာနာရူပ, ဝိဝိဓ (၃)

အစဉ်အတန်း ။ ပန္တိ, ဝီထိ, အာဝလိ, သေဏီ, ပါလိ (၅)

အစုံ ။ ယုဂ, ယုဂဋ္ဌ, ဒွန္ဒ, ယမက, ယမလ, ယမ (၆)

အစိုးရသူ ။ ဣဿရ, နာယက, သာမီ, ပတိ, ဤသ, အဓိပတိ, ပဘု, အယျ, အဓိပ, အဓိဘူ, နေတု (၁၁)

အဆာအမြိတ် ။ ဒသာ

အဆီခဲ ။ မေဒ, ဝပါ (၂)

အဆင်တန်ဆာ ။ မဏ္ဍန, ပသာဓန, ဝိဘူသန, အာဘရဏ, အလင်္ကာရ, ပိလန္ဓန (၆)

အဆစ် ။ ပဗ္ဗ, ဖလု, ဂဏ္ဍိ (၃)

အဆိပ် ။ ဝိသ, ဂရလ (၂)

အဆိပ်အထူး ။ ကာဋ္ဌကူဋ (ဟလာဟလ အဆိပ်, ကာဋ္ဌကူဋအဆိပ်)

အဆုပ်နာ ။သောသ, ခယ (၂)

အဆုံး ။ အန္တ, ပရိယန္တ, ပန္တ, ပစ္ဆိမ, အန္တိမ, ဇိယည, စရိမ (၇)

အဆီးအတား မရှိသည် ။အဗာဓ, နိရဂ္ဂလ

အညောက် ။ ကဋီရ, မတ္ထက (၂)

အညာ ။ ဝဏ္ဍ

အညွန့် ။ အင်္ကုရ

အညိ၌ စွဲ၍ဖြစ်သော သတ္တဝါ ။ သေဒဇ

အတူ ။သမ, ပဋိဘာဂ, သန္ဒိကာသ, သရိက္ခက, သမာန, သဒိသ, တုလျ,

http://www.dhammadownload.com

သံကာသ, သန္ဓိဘ, နိဘ (၁၀)
အတွေ့ ။ ဖဿ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗ
အတတ်သည် ။ ကာရု, သိပ္ပိက (၂)
အတတ်သည် (၅)မျိုး ။ ၁။တစ္ဆက။လက်သမား၊ ၂။တန္တဝါယ။ရက်ကန်းသည်၊ ၃။ရဇက။ခဝါသည်၊ ၄။နဟာပိတ။ဆတ္တာသည်၊ ၅။စမ္မကာရ။ဖိနပ်ချုပ်သမား။
အတတ်သည်မျိုး ။ကာရဝ
အတောင် (ငှက်တောင်) ။ ပတတ္တ, ပေခုဏ, ပတ္တ, ပက္ခ, ပိဉ္ဆ, ဆဒ, ဂရု (၇)
အတောင် ။ ရတန, ကုက္ကု, ဟတ္ထ (၃)
အတိုးအပွား ။ အာယ, ဓနာဂမ (၂)
အတွင်း ။ အဗ္ဘန္တရ, အန္တရ (၂)
အတွင်းဝင်သည် ။ အန္တဂ္ဂတ, ပရိယာပန္ဒ, အန္တောဂဓ, ဩဂဓ (၄)
အတ္တ, အသက်, လိပ်ပြာ ။ ဇီဝ, ပုရိသ, အတ္တ
အထပ်ထပ်ပြောစကား ။အနုလာပ
အထွင့် (အထွတ်) ။ကူဋ, ကဏ္ဍိကာ (၂)
အထ္ထုပ္ပတ္တိ ။ အာချာယိကာ
အထူးအဆန်းကို ကြည့်လိုခြင်း ။ ကောတူဟလ
အထူးကြံစည်ခြင်း ။ အဟော, ကိ, ကိမု, ဥဒါဟု, ကိမုတ, ဥဒ (၆)
အထူးထူး အပြားပြား ။ ဗဟုဝိဓ, နာနာရူပ, ဝိဝိဓ (၃)
အထက် ။ ဥဒ္ဓံ, ဥပရိ (၂)
အထိန်း ။ ဥပမာတု
အထောင့်အရပ် ။ ဝိဒိသာ, အနုဒိသာ (၂)
အနာထပိဏ် ။ သုဒတ္တ, အနာထပိဏ္ဍိက
အနာရောဂါ ။ အာတက်, အာမယ, ဗျာဓိ, ဂဒ, ရောဂ, ရုဇာ, ဂေလည, အကလ္လ, အာဗာဓ (၉)
အနာ ။ အာတက်,-- အာဗာဓ (၉)
အနာရောဂါအထူး ။ အာမယန္တရာ (၁။ဘဂန္ဒရ။ဘဂန္ဒိုရ်နာ (ဂရင်ဂျိနာ)၊ ၂။မေဟ။ဆီးလွန်နာ၊၃။ဇရ။ဖျားနာ၊ ၄။ကာသ။ချောင်းဆိုးနာ၊ ၅။သာသ။ပန်းနာ၊ ၆။ကုဋ္ဌ။နူနာ၊ ၇။သူလ။ကိုက်ခဲသော အနာ။)
အနာကင်းသူ ။ ကလ္လ, နိရာမယ (၂)
အနာတင်းခြင်း ။ ကုသလ, အနာမယ, အာရောဂျ (၃)
အနှစ် ။ မိဋ္ဌာ
အနီ ။ သောဏ, လောဟိတ, ရတ္တ, တမ္ဗ, မဋ္ဌေဋ္ဌ, ရောဟိတ (၆)
အနီး ။ သမီပ, နိကဋ, အာသန္ဒ, ဥပကဋ္ဌ, အဘျာသ, သန္တိက, အဝိဒူရ, သာမန္တံ, သန္ဓိကဋ္ဌ, ဥပန္တိက, သကာသ, အန္တိက, ဥတ္တ (၁၃)
အနောတတ်အိုင် ။ အနောတတ္တ
အနံ ။ပရိဏာဟ, ဝိသာလတာ (၂)
အနံ့ကောင်းသော သရက် ။သဟ, သဟကာရ (၂)
အနဲ ။ပရိတ္တ, သုခုမ, ခုဒ္ဒ, ထောက, အပ္ပ, ကိသ, တနု, စုလ္လ, ပတ္တာ, လေသ, လဝ, အဏု, ကဏ (၁၃)
အနည်းငယ် ။ ဤသံ, ကိဉ္စိ, မန (၃)
အနန္တနဂါးမင်း ။ အနန္တ, နာဂရာဇ (၂)
အနောက်အရပ် ။ ပတိစီ

http://www.dhammadownload.com

အနောက်ကျွန်း ▪ အပရဂေါယာန
အန္ဒီးတော် ▪ ဝေတာဠိက, ဟောဓကရ (၂)
အပမြင်ပ ▪ ဗာဟိရ, ပရိဗာဟိရ (၂)
အပေးအကမ်း ရက်ရောသူ▪ ဝဒါနိယ, ဝဒညူ, ဒါနသောဏ္ဍ, ဗဟုပ္ပဒ (၄)
အပိတ်, အဖုံး ▪ ပိဓာန, အပဓာရဏ, တိရောဓာန, အန္တရဓာန, အပဓာန, ဆာဒန (၆)
အပေါက်,အခေါင်း▪ရန္ဓ, ဝိဝရ, ဆိဒ္ဒ, ကုဟရ, သုသိရ, ဗိလ, သုသိ, ဆိဂ္ဂလ, သောဒ္ဓ
အပေါက် ▪ ရန္ဓ, ဝိဝရ
အပေါင် ▪ ဥပကရ
အပေါင်း ▪သမူဟ, ဂဏ, သံဃာတ, သမုဒါယ, သဂ္ဃ, သန္နောဟ, နိဝဟ, ဩဃ, ဝိသရ, နိကရ, စယ, ကာယ, ခန္ဓ, သမုဒယ, ဃဋ္ဋာ, သမိတိ, သံဟတိ, ရာသိ, ပုဉ္ဇ, သမဝါယ, ပူဂ, ဇာတ, ကဒမ္ဗက, ဗျူဟ, ဝိတာန, ဂုမ္ဗ, ကလာပ ဇာလ, မဏ္ဍလ (၂၉)
အပွင့် ▪ ပုပ္ဖ
အပွင့်ရှိသောသစ်ပင် ▪သမ္ပုလ္လိတ, ဝိကစ, ဖုလ္လ, ဝိကသိတ (၄)
အပေါ့ ▪ လဟု, သလ္လဟုက (၂)
အပျို ▪ ယုဝတိ, တရုဏီ (၂)
အပျိုတော်စောင့်လူအို ▪ ကဉ္စုကီ
အပိုင်းအခြား ▪ ဩမိ, သီမာ, မရိယာဒ။
အပုပ်နံ့ ▪ ပူတိဂန္ဓိ, ဒုဂ္ဂန္ဓ (၂)
အပေါ်ရုံတဘက် ▪ ပါဝါရ, ဥတ္တရာသင်္ဂ, ဥပသံဗျာန, ဥတ္တရ, ဥတ္တရီယ▪(၅)
အပြွတ် ▪ ထဝက, ဂေါစ္ဆက (၂)
အပြစ် ▪ အာဂု, မန္တု, အပရာဓ (၃)
အပြစ်မထင်စင်ကြယ်သည် ▪ မေဇ္ဈ, ပူတ
အပြန် ▪ ပဋိကူလ, အပသဗ္ဗ (၂)
အပြေးမြန်သောသမင် ▪ ဝါတမိဂ, စလနီ။
အပင်ပေါက် ▪ ကဋ္ဌရ, မတ္ထက (၂)
အပ်နှံခြင်း, ပေါင်နှံခြင်း ▪ ဏာသ, ဥပနိဓိ။
အပိတ်အပင် မရှိသည် ▪ အဘဓ, နိရဂ္ဂလ
အဖ ▪ တာတ, ဇနက, ဝိတု (၃)
အဖိုပင် ▪ ဝဏ္ဏ, အဖလာ (၂)
အဖို့,အစု ▪ ပဋိဝိသ, ကောဋ္ဌာသ, အံသ, ဘာဂ (၄)
အဖိုး ▪ အယျက, ဝိတာမဟ (၂)
အဖိုး (အရင်းအနှီး)▪ မူလ, ပါဘတ (၂)
အဖိုး၏အဖ ▪ ပဝိတာမဟ, ပယျက။
အဖွား ▪ မာတာမဟီ, အယျိကာ (၂)
အဖု ▪ ကန္ဒ
အဖန် ▪ ကသာဝ
အဖြောင့် ▪ အဇိမှ, ပဂုဏ, ဥဇု (၃)
အဖြူ ▪ သုက္က, ဂေါရ, သိတ, ဩဒါတ, ဓဝလ, သေတ, ပဏ္ဍရ (၇)
အဖြူထည်သားမွေးအခင်း ▪ ပဋိကာ
အဖြေ ▪ ပဋိဝါကျ, ဥတ္တရ (၂)
အဘ ▪ တာတ, ဇနက, ဝိတု (၃)
အဘိဓာန် ▪ နိယဏ္ဍု (သစ်ပင်,စသည်တို့၏ အမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သောကျမ်း သည် "အဘိဓာန်ကျမ်း" မည်၏။)
အဘယ်၌ ▪ ကုဟိဿနံ, ကုဟိ, ကုတြ, ကုတ္ထ, ကတ္ထ, ကဟံ, ကွ (၇)
အဘယ်အခါ ▪ ကဒါ, ကုဒါစနံ (၂)
အဘေး ▪ ပဝိတာမဟ, ပယျက (၂)

http://www.dhammadownload.com

အဘွား ▪ မာတာမဟီ, အယျိကာ (၂)
အဘို့အစု ▪ ပဋိဝိသ, ကောဌာသ, အံသ, ဘာဂ (၄)
အဘိုး ▪ အယျက, ပိတာမဟ (၂)
အဘိုး (အရင်းအနှီး) ▪ မူလ, ပါဘတ (၂)
အဘြိုက်နက် ▪ အမလ, အဗ္ဘက (၂)
အမွှဏ ▪ အမွဏ (တစ်ဆယ့်တစ်စိတ်သည် "အမွဏ" ဖြစ်သည်။)
အမိ ▪ အမ္မာ, အမ္ဗာ, ဇနနီ, မာတု, ဇနေတ္တိ, ဇနီကာ (၆)
အမည် ▪ သညာ, အာချာ, အဝှါ, သမညာ, အဘိဓာန, နာမ, အဝှယ, နာမဓေယျ, အဓိဝစန (၉)
အမည်း, အနက် ▪ နီလ, ကဏ္ဍ, အသိတ, ကာဠ, မေစက, သာမ, သာမလ (၇)
အများ ▪ ဘူရိ, ပဟူတ, ပစုရ, ဘိယျ, သမ္ဗဟုလ, ဗဟု, ယေဘုယျ, ဗဟုလ။
အများ အပြား ▪ ဥစ္စာဝစ, ဗဟုဘေဒ (၂)
အများနှင့်ဆိုင်သည် ▪ သာဓာရဏ, သာမည
အမျက်ဒေါသ ▪ ဝေရ, ဝိရောဓ, ဝိဒ္ဒေသ, ဒေါသ, ပဋိဃ, ကောဓ, အာဃာတ, ကောပ, ရောသ (၉)
အမျက်ထွက်လေ့ရှိသူ ▪ ကောဓန, ဒေါသန, ကောပီ (၃)
အမျက်ထွက်တတ်သူ ▪ ကောဓန, ဒေါသန, ကောပီ (၃)
အမတ်ချုပ်ကြီး ▪ မဟာမတ္တ, ပဓာန (၂)
အမောက် ▪ စူဠာ, သိခါ (၂)
အမှိုက် ▪ ကစဝရ, ဥက္ကာပ, သင်္ကာရ, ကသမ္ဗု (၄)
အမှိုက်ပုံ ▪ သင်္ကဋိရ, သင်္ကာရဌာန, သဃ်ာရကူဋက (၃)
အမှိုက်စွန့်ရာအရပ် ▪သင်္ကဋိရ,သင်္ကာရဌာန
အမွေး ▪ လောမ, တနုရုဟ, ရောမ။
အမေး ▪ ပဥ, အနုယောဂ, ပုစ္ဆာ (၃)
အမှာစကား ▪ သန္ဒေသောတ္တိ, ဝါစိက
အမှား ▪ မိစ္ဆာ, မုသာ (၂)
အမှတ်တံဆိပ် ▪ ကလင်္ကံ, လဉ္ဆန, လက္ခ, အင်္ကံ, အဘိညာန, လက္ခဏ, စိဟန,
အမှတ်အသား,တံဆိပ်▪ ကလင်္ကံ--စိဟန။
အမှတ်တံဆိပ်ပါ လက်စွပ် ▪ မုဒ္ဒိကာ, အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာ (၂)
အမှတ်အသားပါသော လက်စွပ်▪ မုဒ္ဒိကာ
အမှတ်ရခြင်း ▪ သတိ, အနုဿတိ (၂)
အမိန့် အာဏာ ▪ အာဏာ, သာသန (၂)
အမိုက်မှောင် ▪ အန္ဓကာရ, တမ, တိမိသ, တိမိရ (၄)
အမိုး ▪ ဆဒန, ပဋလ, ဆဒ္ဒ (၃)
အမိုးစွန်း ▪ နိဗ္ဗ
အမျိုး,အန္ဓယ် ▪ ကုလ, ဝံသ, သန္တာန, အဘိဇန, ဂေါတ္တ, အန္ဓယ, သန္တတိ။
အမျိုးမြတ်သူ ▪ ကုလိန, သဇ္ဇန, သာဓု, သဘျ, အယျ, မဟာကုလ (၆)
အမျိုးတောင်းသား ▪ကုလိန, သဇ္ဇန, သာဓု, သဘျ, အယျ, မဟာကုလ (၆)
အမျိုးကိုစောင့်သောမိန်းမ ▪ ကုလိတ္ထီ, ကုလပါလိကာ (၂)
အမျိုးကြီး ၄-မျိုး ** ၁။ခတ္တိယ▪မင်းမျိုး၊ ၂။ဗြာဟ္မဏ▪ပုဏ္ဏားမျိုး။ ၃။ဝေဿ▪ ကုန်သည်မျိုး၊၄။သုဒ္ဒ▪သူဆင်းရဲမျိုး။

http://www.dhammadownload.com

အမှုဋ္ဌ စွဲလမ်းသူ ။ အာသတ္တ, တပ္ပရ (၂)
အမှုဋ္ဌ ကပ်ငြိစွဲလမ်းသူ ။ အာသတ္တ
အမှုထမ်း ။အနုဇီဝီ, သေဝက (၂)
အမှုဆောင်အမတ် ။ သဇီဝ, သစိဝ, အမစ္စ
အမြစ် ။ မူလ
အမြစ်ဖု ။ ကရဟာဋ, ကန္ဒ (၂)
အမြီး ။ ပုစ္ဆ, နင်္ဂုဋ္ဌ (၂)
အမြဲ ။ သတတ, နိစ္စ, အဝိရတ, အနာရတ, သန္တတ, အနဝရတ, ဓုဝ။
အမြင့် ။ ဥစ္စ, ဥန္နတ, တုဂ်, ဥဒ္ဂဂ,ဥဿိတ
အမြတ်အစွန်း ။ အာယ, ဓနာဂမ (၂)
အယူ ။ ဒဿန, ဒိဋ္ဌိ, လဒ္ဓိ, သိဒ္ဓန္တ, သမယ (၅)
အယဉ် ၂-ပါး ** ၁။ဒက္ခိဏာယဉ် ၂။ဥတ္တရာယဉ်။
အယဉ် ၂-ပါးတို့ကို ၁၂-လရာသီ, ဥတု ၆-လီတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ
ဝါဆိုလဆုတ်တစ်ရက်နေ့မှ ပြာသိုလ ပြည့်နေ့အထိသည် ဝဿာနဥတု, သရဒဥတု, ဟေမန္တဥတု။ ဒက္ခိဏာယဉ် ပြာသိုလဆုတ်တစ်ရက်နေ့မှ ဝါဆိုလ ပြည့်နေ့အထိသည် သိသိရဥတု,ဝသန္တ ဥတု, ဂိမှဥတု ။ ဥတ္တရာယဉ်။
အယဉ်အရိုင်း ရွှေငွေ ။ ကောသ, ဟိရည
အယားဖျောက်ခြင်း ။ ကဏ္ဏ, ကဏ္ဏတိ, ကဏ္ဏာယာ, ခဇ္ဇ, ကဏ္ဏဝဓန (၅)
အရသာ(၆)ပါး ။ ၁။ကာသာဝ-အဖန်၊ ၂။တိတ္တ-အခါး၊ ၃။မဓုရ-အချို၊ ၄။လဝဏ-အငန်၊ ၅။အမ္ဗိလ-အချဉ်၊ ၆။ကဋုက-အစပ်။
အရဟတ္တဖိုလ် ။ အညာ, အရဟတ္တ (၂)
အရာရှိ အရာခံ ။ အဗ္ဘက္ခ, အဓိကတ (၂)
အရိယာ ။ အရိယ (ရအပ်ပြီးသော လောကုတ္တရာ တရားရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် "အရိယာ" မည်၏။)
အရီး ။ မာတုလာနီ, ဝိတုဇ္ဇာ (၂) (ဦးကြီး၏ မယားသည် "အရီး" မည်၏။ အဖ၏ အစ်မ,နှမသည် "အရီး"မည်၏)
အရှူး ။ ဥမ္မာဒဝန္တ, ဥမ္မတ္တ (၂)
အရှူးစကား ။ ပလာပ (အနက်မရှိသော စကားသည် "အရှူးစကား" မည်၏။)
အရေတွန့်သူ ။ ဝလိတ္တစ, ဝလိန္ဒ (၂)
အရေးအကြောင်း ။ လေခါ, ရာဇိ (၂)
အရွှင်သခင် ။ ဣဿရ, နာယက, သာမိ, ပတိ, ဤသ, အဓိပတိ, ပဘု, အယျ, အဓိပ, အဓိဘူ, နေတု (၁၁)
အရင်းအနှီး ။ မူလ, ပါဘတ (၂)
အရာမ်, ခြံ, ဥယျာဉ် ။ အာရာမ, ဥပဝန
အရက် ။ အာသဝ, မေရယ (၂)
အရက်ရောင်းသူ ။ သောဏ္ဍိက, မဒ္ဒဝိက္ကယိ
အရက်သည် ။ သောဏ္ဍိက, မဒ္ဒဝိက္ကယိ
အရက်ဝိုင်း ။အာပါန, ပါဏမဏ္ဍလ
အရပ် ။ ဒေသ, ဝိသယ (၂)
အရပ်မျက်နှာ ။ပါစီ, ပတိစီ, ဥဒီစီ
အရပ်မျက်နှာစောင့်ဆင် ။ ဒိသာဂဇ (၁။ဧရာဝဏဆင်၊ ၂။ပုဏ္ဍရိက်ဆင်၊ ၃။ဝါမနဆင်၊ ၄။ကုမုဒဆင်၊ ၅။အဉ္ဇနဆင်၊ ၆။ပုပ္ပဒန္တဆင်၊ ၇။သဗ္ဗဘူမ္မဆင်၊ ၈။သုပ္ပတိကဆင်)
အရုပ် ။ ပဋိမာ, ပဋိဝိမ္ဗ, ဝိမ္ဗ, ပဋိနိဓိ

http://www.dhammadownload.com

အရှေ့အရပ် ။ ပါစီ
အရှေ့ကျွန်း ။ ပုဗ္ဗဝိဒေဟ
အရှည်,အလျား ။ အာယတ, ဒီဃ (၂)
အရှဏ် ။ အရှဏ (နေ၏ ရှေးဦးစွာ တက်သော အရောင်သည် "အရှဏ်" မည်၏။)
အရှဏ်အဆင်း ။ အရှဏ (စဉ်းငယ်နီသော အဆင်းသည် "အရှဏ်အဆင်း"မည်၏
အရောင် ။ ရံသိ, အာဘာ, ပဘာ, ဒိတ္တိ, ရူစိ, ဘာ, ဇုတိ, ဒီဓိတိ, မရီစိ, ဘာနု, အံသု, မယူခ, ကိရဏ, ကရ (၁၄)
အရိုး ။ အဋ္ဌိ, ဓာတု (၂)
အရိုတံ ။ ကဏ္ဏ, နာလ (၂)
အရိုးပင် ။ ကရီရ, ကကစ (၂)
အရွက် ။ ပတ္တ
အရွက်မရှိသော သစ်ပင် ။ ကရီရ, ကကစ
အလံ ။ ဓျာမ (နံပါးနှစ်ဖက်သို့ ဖြန့်အပ်ကုန်သော လက်နှင့်တကွ လက်မောင်းနှစ်ခုတို့သည် "အလံ" မည်၏။)
အလံ,တံခွန် ။ ကေတု, ဓဇ, ပဋာကာ, ကဒလိ, ကေတန (၅)
အလမ္ဘာယ်သမား ။ ဝါဠဂ္ဂါဟီ, အဟိတုဏ္ဍိက (၂)
အလယ် ။ မဇ္ဈ, ဝေမဇ္ဈ (၂)
အလုံးစုံ ။ သဗ္ဗ, သမတ္တ, အခိလ, နိခိလ, သကလ, နိသေသ, ကသိဏ, အသေသ, သမဂ္ဂ, အနူနက (၁၀)
အလင်္ကာကျမ်း ။ ကေဋ္ဌဘ (ပညာရှိတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော, ပညာရှိတို့၏ အမူအရာဟုဆိုအပ်သော ကဗျာဖွဲ့ခြင်း အစီအရင်ကို အထူးကြဲရာကျမ်း သည် "အလင်္ကာကျမ်း" မည်၏။)
အလင်း ။ ဩဘာသ, ပကာသ, အာလောက, ဥဇ္ဇောတ, အာတပ (၅)
အလျှံခံထိုက်သူ ။ ဒါနာရဟ, ဒက္ခိဏေယျ
အလျှူပေးကြူးသူ ။ ဝဒါနိုယ, ဝဒညူ, ဒါနသောဏ္ဍ, ဗဟုပ္ပဒ (၄)
အလုပ်ရုံ ။ အာဝေသန, သိပ္ပသာလာ။
အလို ။ ကာမ, ဣစ္ဆာ, နိကာမ, ပရိယတ္တ ယဒိစ္ဆိတ (၅)
အလို (ထင်မြင်ချက်) ။ အဇ္ဈာသယ, အဓိပ္ပါယ, အာသယ, အဘိသန္ဓိ, ဘာဝ အဓိမုတ္တိ, ဆန္ဒ (၇)
အလိုအာသာ ။ ဝသ, ကန္တိ (၂)
အလိုအလျောက်ကျွန်ခံသူ ။ သယံဒါသဗျောပဂတ
အလိုအလျောက်ဖြစ်ခြင်း ။ ယဒိစ္ဆာ
အလိုကြီးသူ ။ မဟာတဏှ, မဟိစ္ဆ (၂)
အလိုကျ ။ နဋ္ဌ, ဓမန (၂)
အလိုရှိသူ ။ ကာမယိတု, ကမိတု, ကာမန, ကာမီ, ကာမုက (၅)
အလိုရှိအပ် နှစ်သက်အပ်သည် ။ ဣဋ္ဌ, သုဘဂ, ဟဇ္ဇ, ဒယိတ, ဝလ္လဘ, ပိယ။
အလိုရှိသည်ကို မေးခြင်း ။ ကစ္ဆိ
အလွန်အကဲ ။ ဥက္ကံသ, အတိသယ (၂)
အလွန်အကဲ အပြင်းအထန် ။ ဘုသ, အတိသယ, ဒဠှ, တိဗ္ဗ, ကေန္ဒ, အတိမတ္တ, တာဠှ (၇)
အလွန်ရဲရင့်သူ ။ ဝိဏ္ဏမ
အလွန်မှားသော စကား ။ ဝိတထ

http://www.dhammadownload.com

အလွန်တပ်မက်မောသူ ။ အတိတဏှ, လောလုပ (၂)

အလွန်နက်သည် ။ အဂါဓ, အတလမ္မသ

အလွန်မှောင်သောညည့် ။ တိမိသိကာ

အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ။ သံ, ဒိဋ္ဌာ (၂)

အလွန်ကြိုးစားသူ ။ မဟုဿာဟ,ဒဟာမိတိ

အလျား ။ အာယာမ, ဒီဃတာ, အာရောဟ (၃)

အလျားအနံရှည်သော ကော်ဇောနက်-ဂေါနက

အလျင်အမြန် ။ ခိပ္ပ, သီဃ, တုရိတ, လဟု, အာသု, တုဏ္ဏ, အရ, အဝိလမ္ဗိတ, တုဝဋ (၉)

အလျင်အမြန်သွားသူ ။ ဇဝန, တုရိတ, ဝေဂီ (၃)

အလျှဉ်းသင့်ခြင်း ။ ပတ္တာဝ, အဝသရ (၂)

အဝေး ။ ဒူရ, ဝိပ္ပကဋ္ဌ (၂)

အဝေး ။ အာရာ, ဒူရာ, အာရကာ (၃)

အဝိုင်း (အလုံး) ။ နိဋ္ဌာလ, ဝဋ္ဋ, ဝဋ္ဋလ။

အဝတ်အထူး ။ ဝတ္ထန္တရ

(၁။ခေါမ-ခဲ့ချည်အဝတ်၊ ၂။ဒုကူလ-လျော်ချည်အဝတ်၊ ၃။ကောသေယျ-ပိုးချည်အဝတ်၊ ၄။ပတ္တုဏ္ဏ-ဖွပ်လျော်ပြီးသော ပိုးချည်အဝတ်၊ ၅။ကမ္မလ-သိုးမွေးချည်အဝတ်၊ ၆။သာဏ-သျှမ်ချည်အဝတ်၊ ၇။ကောဋ္ဌမ္ဗရ-ကောဋ္ဌမ္ဗရတိုင်းဖြစ်အဝတ်၊ ၈။ဘင်္ဂ-ဘန်ချည်အဝတ် (၀၊)ချည်အမျိုးမျိုးရောသောအဝတ်။)

အဝတ်အစား (၄)မျိုးအထူး **

၁။ ဝါချည်အထည်အဝတ်သည် အသီးမှ ဖြစ်သည်။ ၂။ခဲ့ချည်အဝတ်,စသည်တို့သည် သစ်ခွံ (လျှော်)မှ ဖြစ်သည်။ ၃။ပိုးချည်အဝတ်အထည်သည် ပိုးကောင်မှ ဖြစ်သည်၊ ၄။ကမ္မလ(သကလပ်)ထည်သည် သားမွေးဖြင့် ပြီးသည်

အဝတ်အထည် ။စေလ, အစ္ဆာဒန, ဝတ္ထ, ဝါသ, ဝသန, အံသုက, အမ္ဗရ, ပဋ, ဒုဿ, စောလ, သာဋက (၁၁)

အဝတ် မဝတ်သူ ။ နဂ္ဂ, ဒိဂမ္ဗရ, အဝတ္ထ။

အဝတ်ဆွေး ။ ဇိဏ္ဏဝသန, ပဋ္ဋစ္ဆရ (၂)

အဝတ်သစ် ။ အဟတ

အဝတ်စုတ် ။ နန္တက, ကပ္ပဋ္ဋ (၂)

အသပြာဒင်္ဂါး ။ ကဟာပဏ, ကရီသာပဏ

အသရေ ။ လက္ခီ, သိရီ (၂)

အသီးရှိသော အပင် ။ ဖလိန, ဖလဝန္တ, ဖလီ (၃)

အသီး.မသီးသောအပင် ။ ဝဏ္ဏ, အဖလာ

အသီး ။ ဖလ

အသီးမှည့် ။ ဖလ

အသီးစိမ်း ။ သလာဋု

အသုရာ ။ ပုဗ္ဗဒေဝ, သုရရိပု, အသုရ, ဒါနဝ (၄)

အသုရာအမိ ။ ဒနု

အသုရာအထူး (၃)ပါး ။ ၁။ပဟာရာဒ-ပဟာရာဒအသုရာ၊ ၂။သမ္ဗရ-သမ္ဗရအသုရာ၊ ၃။ဗလိ-ဗလိအသုရာ။

အသူရိန် ။ သောဇ္ဈာနု, ရာဟု (၂)

အ,သောသူ ။မူဂ, သုညဝစ (၂)

http://www.dhammadownload.com

အသောကပင် ▪ အသောက, ဝဠုလ (၂)
အသံ ▪ ရဝ, နိနာဒ, နိနဒ, သဒ္ဒ, နိဂ္ဃောသ, နာဒ, ဓနိ, ရာဝ, အာရာဝ, သံရာဝ, ဝိရာဝ, ဃောသ, အာရဝ, သုတိ, သရ, နိဿန (၁၆)
အသံအပေါင်း ▪ သရမဏ္ဍလ
အသံအပေါင်း(၃)ပါး- ၁။ဆဇ္ဇ-ဆဇ္ဇဂါမ၊ ၂။ မဇ္ဈိမ-မဇ္ဈိမဂါမ၊ ၃။သာဓာရဏ-သာဓာရဏဂါမ။
အသံ(၇)ပါးနှင့် မည်သောသတ္တဝါ- ၁။နွားတို့သည် ဥသဘအသံ၊ ၂။မြင်းတို့သည် ဓေဝတအသံ၊ ၃။ဥဒေါင်းတို့သည် ဆဇ္ဇအသံ၊ ၄။ဆိတ်တို့သည်-ဂန္ဓာရအသံ၊ ၅။ကြိုးကြာတို့သည် မဇ္ဈိမအသံ၊ ၆။ ဥသြ,စသည်တို့သည် ပဉ္စမအသံ၊ ၇။ ဆင်တို့သည် နိသာဒအသံ-ကို မြည်ကြပါသည်။
အသံအဂိ(၈)ပါး- ၁။ဝိဿဋ္ဌ-သန့်ရှင်းသည် ၂။မဋ္ဌ-သာယာသည်,၃။ဝိညေယျ-သိလွယ်သည်၊ ၄။သဝနီယ-နာချင်ဖွယ်ရှိသည်၊ ၅။အဝိသာရိ-ဖရိုဖရဲမကွဲသည်၊ ၆။ဓိန္န-လုံးသည်၊ ၇။ဂမ္ဘီရ-နက်သည်၊ ၈။နိန္နာဒီ-ပဲ့တင်ထပ်သည်။
အသံပြုအပ်သည် ▪ သနိတ, ဓနိတ (၂)
အသံနှင့်ယှဉ်သည် ▪ သနိတ, ဓနိတ (၂)
အသံပြုခြင်း ▪ ရဝ, ရဏ (၂)
အသံဝန်း ▪ သရမဏ္ဍလ
အသွင်သဏ္ဌာန် ▪ သန္နိဝေသ, သဏ္ဌာန
အသား . ▪ မံသ, အာမိသ, ဝိသိတ (၃)
အသားမြတ် ▪ ထန, ကုစ, ပယောဓရ
အသားရည် ▪ ပဋိဆ္ဆာဒနိယ
အသားခြောက် ▪ ဝလ္လူရ, ဥတ္တတ္တ (၂)
အသုံးမကျ အလဟဿ ▪ တုစ္ဆ
အသက် ▪ အာယု, ဇီဝိတ (၂)
အသက်ကြီးသူ ▪ မဟလ္လက, ဝုဒ္ဓ, ထေရ, ဇိဏ္ဏ, ဇိဏ္ဏက (၅)
အသက်မွေးမှု ▪ ဇီဝန, ဝုတ္တိ, ဇီဝိကာ, အာဇီဝ, ဝုတ္တန (၅)
အသစ်, လက်သစ် ▪ ပစ္စဂ္ဃ, နူတန, အဘိနဝ, နဝ (၄)
အသည်, သူကြွယ် ▪ ဝေဿ, ဝေသိယာန
အဿတိုရ်မြင်း ▪ အဿတရ
အဿမ (ဗိုဇ္ဈာအတျင့် တရားရှိသူ)၄-ဦး ၁။ပြဟ္မစာရီ-ဗေဒကို သရဇ္ဈာယ်လျက် မြတ်သောအကျင့်ရှိသူ၊ ၂။ဂဟဋ္ဌ-ခမ္မ, အတ္တ,ကာမတို့၌တည်လျက် ယင်ပူဇော်သူ၊ ၃။ဝနပ္ပတ္ထ-တောဂါ အစိတ်လူသူဆိတ်ရာ၌ နေလျက်ကျင့်သူ၊ ၄။ ဘိက္ခု-ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်လျက် ဆွမ်းခံခြင်း ဈာန်ဝင်စားခြင်း အကျင့်ရှိသူ။ (၄၀၉)
အသွင်အပြင် ▪ အာကပ္ပ, ဝေသ, နေပဿ
အသိုက် ▪ နိဋ္ဌ, ကုလာဝက (၂)
အဟုန် ▪ ဝေဂ, ဇဝ, ရယ (၃)
အဟောင်း ▪ ပုရာဏ, ပုရာတန, သနန္တန။
အဟောင်း,လက်ဟောင်း ▪ ပုရာဏ
အာဂန္တုကဝတ်ပြုခြင်း ▪ အဂ္ဃ, အဋ္ဌိယ (၂)
အာဇာနည်မြင်း- အာဇာနိယ, ကုလိနက (မြင်းမျိုးကောင်းသည် "အာဇာနည်မြင်း" မည်၏။)

http://www.dhammadownload.com

အာဒိဗြဟ္မစရိယသီလ= အာဒိဗြဟ္မစရိယ (ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကမှ တစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလကို "အာဒိဗြဟ္မစရိယသီလ" ဟု ဆိုသည်။)

အာနန္ဒာ = ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက, အာနန္ဒ။

အာဘိသမာစာရိကသီလ = အာဘိသမာစာရိက (ခုဒ္ဒ, အနုခုဒ္ဒကဖြစ်သော စာရိတ္တသီလကို "အာဘိသမာစာရိကသီလ"ဟု ဆိုသည်။)

အာမခံသူ = ပါဠိဘောဂ, ပတိဘူ (၂)

အာမေဋိတ် = အာမေဋိတ၊ (နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်ရွတ်ဆိုခြင်းကို "အာမေဋိတ်"ဟု ခေါ်သည်။)

အာမေဋိတ်အပြား(၉)ပါး ** (၁။ဘယ=ကြောက်သောအခါ၊ ၂။ကောဓ=အမျက်ထွက်သောအခါ၊ ၃။ပသံသာ=ချီးမွမ်းသောအခါ၊ ၄။တုရိတ=အဆောတလျင်ပြုသောအခါ၊ ၅။ကောတူဟလ=အသစ်အဆန်းကို တွေ့မြင်သောအခါ၊ ၆။အစ္ဆရ=အံ့သြသောအခါ၊ ၇။ဟာသ=ရွှင်လန်းသောအခါ၊ ၈။သောက=စိုးရိမ်သောအခါ၊ ၉။ပသာဒ=ကြည်ညိုသောအခါ။ (၁၀၇)

အာရုံ = ဂေါစရ, အာလမ္ပ, ဝိသယ, အာရမ္မဏ, အာလမ္ပန (၅)

အာရုံ ၆-ပါး ** ၁။ရူပ=အဆင်း၊ ၂။သဒ္ဒ=အသံ၊ ၃။ဂန္ဓ=အနံ့၊ ၄။ရသ=အရသာ၊ ၅။ဖသ=အတွေ့၊ ၆။ဓမ္မ=သဘောတရား

အား = ဗလ, ထာမ, သဟ,သတ္တိ (၄)

အားအစွမ်းသတ္တိ= ဗလ, ထာမ, သဟ,သတ္တိ

အားထုတ်သူ = ဥဿုက

အားထုတ်ခြင်း = ပဏ္ဍမ, ဥပဏ္ဍမ (၂)

အားထုတ်ခြင်း, လုံ့လ= ဥဿာဟ, အာတပ္ပ ပဂ္ဂဟ, ဝါယာမ, ပရက္ကမ, ပဓာန, ဝိရိယ, ဤဟာ, ဥယျာမ, ဓိတိ (၁၀)

အားရှိ အားမဲ့ပြုခြင်း = ပသယှ, ဗလက္ကာရ

အော့အန်နာ = ဆဒ္ဒိက, ဝမထု (၂)

အံ့သြအပ်သည် = ဝိမှယ, အစ္ဆရိယ, အဗ္ဘုတ

အံ့သြခြင်း = အဟော, ဟီ (၂)

အံ့ဖွယ် = ဝိမှယ, အစ္ဆရိယ, အဗ္ဘုတ

အင်္ကောလပင် = လိကောစက, အင်္ကောလ

အင်ကြင်း = သာလ, အဿကဏ္ဏ, သဇ္ဇ။

အင်းပျဉ်အထူး = အာသန္ဒီ

အင်းပျဉ် = ပီဌိကာ, ပီဌ, အာသန (၃)

အန်ကြူးသူ = ဓုတ္တ, အက္ခဓုတ္တ, ကိတဝ, ဇူတကာရ, အက္ခဒေဝီ (၅)

အန်စာ = အက္ခ, ပါသက (၂)

အန်စာပျဉ် = အဌပဒ

အန္တရာယ် = အန္တရာယ, ပစ္စူဟ (၂)

အပ် = သူစိ

အပ်ချုပ်သည် = တုန္ဒဝါယ

အပ်နဖားထွင်းစူး = အာရာ, သူစိဝိဇ္ဇန (၂)

အပ်နှံခြင်း = ဈာသ, ဥပနိဓိ (၂)

အိပ်ခန်း = ဝါသာဂါရ, သယနိဂ္ဂဟ (၂)

အိပ်ခြင်း = နိဒ္ဒါ, သုပိန, သောပ္ပ (၃)

အိပ်မွေ့ပင် = ဗိဋ္ဌင်, စိတြတဏ္ဍုလာ (၂)

အိပ်ရာ = သေယျာ, သယန, သေန (၃)

အိပ်လေ့ရှိသူ = နိဒ္ဒါလု, နိဒ္ဒါသီလ (၂)

http://www.dhammadownload.com

အိမ် ။ မနှိရ, သဒန, အဂါရ, နိကာယ, နိလယ, အာလယ, အာဝါသ, ဘဝန, ဝေသွ, နိကေတန, နိဝေသန, ဃရ, ဂဟ, အာဝသထ, သရဏ, ပတိဿယ, ဩက, သာလာ, ခယ, ဝါသ, ကုဋိ, ဝသတိ, ဂေဟ, သဒုမ (၂၄)

အိမ်အဂိါ ၃-ပါး ** ၁။သံဃာတ=လျှောက် (ယောက်,ယောက်ပတ်) ၂။ပက္ခပါသ= ခေါင်ချုပ်, ခေါင်အုပ်၊ ၃။တုလာ=ထုတ် ရက်မ၊ (၄။ပိဋိဝံသ=ခေါင်လျှောက်)

အိမ်ဦး, ဆင်ဝင် ။ အာလိန္ဒ, ပမုခ (၂)

အိမ်စာ ။ ကလဝိက်, စာဋက (၂)

အိမ်ပေါက်ကျွန် ။ အန္တောဇာတ

အိမ်မြောင် ။ သရဗူ, ဃရဂေါဋိကာ (၂)

အိမ်ရာ,စသောမြေ ။ ဝတ္တု

အိမ်ရာထောင်သူ ။ ဂဟဋ္ဌ, အဂါရိက,ဂိဟီ

အိမ်ဝန်းကြီး ။ မဏ္ဍလ

အိမ်သာ ။ ဝစ္စဋ္ဌာန, ဝစ္စကုဋိ (၂)

အုတ် ။ ဂိဋ္ဌကာ, ဏ္ဍဋ္ဌကာ (၂)

အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သံ ။ ကောလာဟလ, ကလဟတ (၂)

အုတ်တိုက်ကတုံး ။ မုဏ္ဍစ္ဆဒ, ဟမ္မိယ (၂)

အုတ်လှေခါး ။ သောပါန, အာရောဟဏ။

အုတ်လှေကား ။ သောပါန

အုန်း ။ နာဋိကေရ

အောင့်အီးနိုင်သူ ။ သဟန, ခမန, မန္တု, တိတိက္ခာဝန္တု, ခန္တိမန္တု (၅)

အောင်မည်းညို ။ ဂိရိကဏ္ဍိ, အပရာဇိတာ

အောင်ထိုက်သည့်အရာ ။ ဇေယျ

အောင်နိုင်ခြင်း ။ ဇယ, ဝိဇယ (၂)

အောင်သေသောတ်ခြင်း ။ ဇယပါန (စစ်ပွဲ၌ အောင်နိုင်သောမင်း၏ သေသောက်ခြင်းကို "အောင်သေသောက်ခြင်း"ဟုခေါ်သည်။)

အောင်သွယ်မ ။ ဒူတီ, သဉ္စာရိကာ (၂)

အောင်သည်မ ။ဒူတီ, သဉ္စာရိကာ (၂)

အောင်သွယ် ။ ဒူတီ, သဉ္စာရိကာ (၂)

အောက် ။ ဟေဋ္ဌာ, အဓော (၂)

အောက်မေ့ခြင်း ။ သတိ, အနုဿတိ (၂)

အိုင်ကြီး ။ ရဟဒ (နက်သော ရေအိုင်သည် "အိုင်ကြီး" မည်၏။)

အိုင်ကြီး ၇-အိုင် ** ၁။အနောတတ္တ= အနောတတ်အိုင်၊ ၂။ကဏ္ဍမုဏ္ဍ= ကဏ္ဍမုဏ္ဍအိုင်၊ ၃။ရထကာရက=ရထ ကာရကအိုင်၊ ၄။ဆဒ္ဒန္တ=ဆဒ္ဒန်အိုင်၊ ၅။ကုဏာလ=ကုဏာလအိုင်၊ ၆။မန္ဒာ ကိနီ=မန္ဒာကိနီအိုင်၊ ၇။သီဟပွပါတ= သီဟပွပါတအိုင်။

အိုင်ငယ် ။ ပလ္လလ

အိုခြင်း ။ ဇရတာ, ဇရာ (၂)

အိုးစရည်း ။ မဏိက, ဘာဏက, အရဉ္ဇရ

အိုးခွက် ။ အမတ္တ, ပတ္တ, ဘာဇန (၃)

အိုးထိန်းသည် ။ ကုမ္ဘကာရ, ကုလာလ (၂)

အစ်ကို ။ အဂ္ဂဇ, ပုဗ္ဗဇ, ဇေဋ္ဌ (၃)

ဏ္ဍန္ဒြေ ။ ဝိသယီ, အက္ခ, ဏ္ဍန္ဒြိယ (၃)

ဏ္ဍန္ဒြေတို့ကို နှိပ်ကွက်ခြင်း ။ ဒမ

ဏ္ဍန္ဒြေစောင့်စည်သူ ။ ယတီ, ဝသီ (၂)

ဤဘက်ကမ်း ။အပါရ

ဤနေ့ ။ အဇ္ဇ

ဤ၌ ။ ဏ္ဍဟ, ဏ္ဍဓ (၂)

http://www.dhammadownload.com

(ဥ - ဧ - ဩ)

ဥဩ ▪ ပရပုဋ္ဌ, ပရဘတ, ကုဏ္ဍာလ, ကောကိလ, ပိက (၅)

ဥဂ္ဂမျိုး ▪ ဥဂ္ဂ (သုဒ္ဓမျိုးမိန်းမမှ မင်းမျိုးယောကျ်ားကြောင့် ဖွားသောသား သည် "ဥဂ္ဂမျိုး" မည်၏။)

ဥစ္စာ ▪ ဓန, သ, ဒဗ္ဗ, ဝိတ္တ, သာပတေယျ, ဝသု, အတ္ထ, ဝိဘဝ (၈)

ဥစ္စာမဲ့မွဲ ဆင်းရဲသူ ▪ အကိဉ္စန, ဒလိဒ္ဒ, ဒီန, နိဒ္ဓန, ဒုဂ္ဂတ (၅)

ဥတု ၃-ပါး * ၁။ဟေမန္တ-ဆောင်းဥတု၊ ၂။ ဂိမှာန-နွေဥတု၊ ၃။ဝဿာန-မိုးဥတု။

ဥတု ၆-ပါး ** ၁။ဟေမန္တဥတု၊ ၂။သိသိရဥတု၊ ၃။ဝသန္တဥတု၊ ၄။ဂိမှဥတု၊ ၅။ဝဿာနဥတု၊ ၆။သရဒ်ဥတု။

ဥတု ၆-ပါး ဥတု ၃-ပါး အယဉ် ၂-ပါးတို့ကို (၁၂)လနှင့် တွဲစပ်ပုံ

တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ်တစ်ရက်မှ ပြာသိုလပြည့်အထိ ဟေမန္တဥတု၊ ပြာသိုလဆုတ်တစ်ရက်မှ တပေါင်းလပြည့်အထိ သိသိရဥတု ၎င်းတို့သည် ဟေမန္တဥတု (ဆောင်းဥတု)၊ တပေါင်းလဆုတ်တစ်ရက်မှ ကဆုန်လပြည့်အထိ ဝသန္တဥတု၊ ကဆုန်လဆုတ်တစ်ရက်မှ ဝါဆိုလပြည့်အထိ ဂိမှဥတု (နွေဥတု) ဝါဆိုလဆုတ်တစ်ရက်မှ တော်သလင်းလပြည့်အထိ ဝဿာန ဥတု၊ တော်သလင်းလဆုတ်တစ်ရက်မှ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်အထိ သရဒ်ဥတု၊ ၎င်းတို့သည် ဝဿာနဥတု (မိုးဥတု) ဝဿာနဥတု, သရဒ်ဥတု, ဟေမန္တဥတု တို့၌ ▪ ဒကွိဏာယဉ်။ သိသိရဥတု, ဝသန္တဥတု, ဂိမှဥတုတို့၌ ဥတ္တရာယဉ်။

ဥတုပန်း ▪ ဥတု, ရဇ, ပုပ္ဖ (၃)

ဥတုပန်း, ရာသီပန်း ▪ ဥတု, ရဇ, ပုပ္ဖ (၃)

ဥတုပန်းပွင့်သောမိန်းမ ▪ ဥတုနီ, ရဇဿလာ, ပုပ္ဖဝတီ (၃)

ဥတ္တရာယာဉ် ▪ ဥတ္တရာယန (တစ်ပါးသော ဥတုသုံးပါးတို့ဖြင့် နေသည် ဥတ္တရာယာဉ် သွား၏။)

ဥဒေါင်း ▪ မောရ, မယူရ, ဝရဟိ, နီလဂီဝ, သိခဏ္ဍီ, ကလာပီ, သိခီ, ကေကီ (၈)

ဥဒေါင်းတွန်သံ ▪ ကေကာ

ဥဒေါင်းမြီးစည်း ▪ သိခဏ္ဍ, ဝရဟ, ကလာပ, ဝိဋ္ဌ (၄)

ဥဒါဟရဏ် ▪ နိဒဿန, ဥပေဂ္ဂါတ, ဒိဋ္ဌန္တ, ဥဒါဟရဏ (၅)

ဥပဒေအစဉ်အတန်း ▪ ပါရမ္ပရိယ

ဥပဒေအစဉ်အဆက် ▪ ပါရမ္ပရိယ, ဇတိဟ္ဂ, ဥပဒေသ, ဇတိယ (၄)

ဥပမာ(နှိုင်းယှဉ်ခြင်း, နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း) ▪ သြပမ္မ, ဥပမာန, ဥပမာ (၃)

ဥပမာ (ဏ) ▪ ယထာ, တထာ, ယထေဝ, ဧဝံ, ယထာနာမ, ယထာဟိ, သေယျထာပိ, ဧဝမေဝံ, ဝါ, တထေဝ, ယထာပိ, ဧဝမ်ပိ, သေယျထာပိနာမ, ယထရိဝ, ယထာစ, ဝိယ, တထရိဝ။

ဥပါသကာပင် ▪ သာမာ, ဝိယဂ်, ကဂ်ံ (၃)

http://www.dhammadownload.com

ဥပဏ္ဍာယ်ဆရာ ▫ ဥပဏ္ဍာယ, ဥပဏ္ဍာ (၂)
ဥပါယ် ▫ ဥပါယ
ဥပါယ်(၄)ပါး ** ၁။ ရန်သူတို့၏ အပင်းအသင်း၌ အချင်းချင်းကွဲပြားစေခြင်းဟူသော ဘေဒဥပါယ်၊ ၂။ဖိစီးနှိပ်ကွပ်ဒဏ်တပ်ခြင်းဟူသော ဒဏ္ဍဥပါယ်၊ ၃။ စိတ်ကျေချမ်းအောင်ပြုခြင်း, စကားပြောခြင်းဟူသော သာမဥပါယ်၊ ၄။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ,စသည် ပေးခြင်းဟူသော ဒါနဥပါယ်။ (၃၄၈)
ဥပုသ်သုံးခြင်း ▫ ဥပဝါသ (မကောင်းမှုတို့မှ ကင်းပြီး စည်းစိမ်အားလုံးတို့ကို ကြဉ်၍ သီလ,စသောဂုဏ်တို့နှင့် တကွနေခြင်းမျိုးကို "ဥပုသ်သုံးခြင်း"ဟု ခေါ်သည်။) ၄၃၂။
ဥယျာဉ်, အရံ, ခြံ ▫ အာရာမ, ဥပဝန
ဥယျာဉ်တော် ▫ ဥယျာန (မင်းတို့၏ လူခပ်သိမ်းတို့နှင့် ဆက်ဆံသော တောကို "ဥယျာဉ်တော်"ဟုဆို၏။ နန်းတွင်းသူတို့အားသာ သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော ဥယျာဉ်ကို "နန်းတွင်းသူတို့ မွေ့လျော်ရာ ဥယျာဉ်"ဟု ဆိုသည်။)
ဥဿဖယား ▫ ပဗ္ဗရာဂ
ဥဿာဟသတ္တိ ▫ ဥဿာဟ(လုံ့လစွမ်းပကားကြောင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးသည် "ဥဿာဟသတ္တိ" မည်၏။)
ဥသျှစ် ▫ မာလူရ, ဗေလုဝ, ဗိလ္လ (၃)
ဦးကြီး ဦးလေး ▫ မာတုလ (အမိ၏မောင်သည် "ဦးကြီး ဦးလေး" မည်၏။)
ဦးကင်း ▫ ကုမ္ဘ (ဆင်ဦးခေါင်း၌ အဖုနှစ်ခုတို့သည် "ဦးကင်း" မည်၏။)
ဦးခေါင်း ▫ သီသ, ဥတ္တမင်္ဂ, သိရ, မုဒ္ဓ, မတ္ထက (၅)
ဦးခေါင်းမရှိသောကိုယ် ▫ ကဗန္ဓ
ဦးခေါင်းဖြတ်ထိုက်သူ ▫ ဝဇ္ဈ
ဦးခေါင်းခွံ ▫ ကပ္ပရ, ကပလ (၂)
ဦးချို ▫ ဝိသာဏ, သိင် (၂)
ဦးစွန်း (အမောက်) ▫ စူဠာ, သိခါ (၂)
ဦးစွန်းဖုတ် ▫ စူဠာ, သိခါ (၂)
ဦးစွန်းဖုတ်ငါးခု ▫ ကာကပက္ခ, သိခဏ္ဍက
ဦးစိုက်ပန်း ▫ ဥတ္တံသ, သေခရ, အာဝေဠ, မုဒ္ဓမာလျ, ဝဠံသက (၅)
ဦးဆောက်ပန်း ▫ဥတ္တံသ, သေခရ, အာဝေဠ, မုဒ္ဓမာလျ, ဝဠံသက (၅)
ဦးထုပ် ▫ နာလိပဋ္ဋ (ဦးခေါင်း၌ စွပ်သော ခေါင်းစွပ်ကို "ဦးထုပ်"ဟုဆို၏)
ဦးပြည်းသူ ▫ မုဏ္ဍ, ဘဏ္ဍု, မုဏ္ဍိတ (၃)
ဧကီသား ▫ ဧကောယျ, ဧကီမိဂ (၂)
ဧရာဝဏ်ဆင် ▫ ဧရာဝဏ (သိကြားမင်း၏စီးတော်ဆင်သည် "ဧရာဝဏ်ဆင်")
ဧည့်သည် ▫ အတိထိ, အာဂန္တု, ပါဟုန, အာဝေသိက (၄)
ဩသဓ ▫ ဩသဓ (အလုံးစုံသော ကဒလိ, ဝိဟိ, တိဖလ,ဃတ, မဓု, စသည်သည် ဇာတ်နှင့်မရောမယှက် သက်သက်ရောဂါပယ်ဖျောက်ခြင်း၌ သာ ဖြစ်မူ "ဩသဓ"မည်၏။)
ဩသဓီ ▫ ဩသဓီ (အသီးမှည့်ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိသော ကဒလီ, ဝိဟိ,စသည် သည် ဇာတ်သက်သက်၌ဖြစ်မူ ဩသ

http://www.dhammadownload.com

မိ မည်၏၊ ငှက်ပျော,ဂျုံ,စပါး,စသည်
သည် အသီးမှည့်သည်၏ အဆုံး၌
သေတတ်သောကြောင့် ဩသမိ)

(က)

ကကြိုးတင်ပြီးဆင် = သဇ္ဇိတ, ကပ္ပိတ (၂)
ကကြိုးတန်ဆာ= ကစ္ဆာ (ကိုယ်လယ်၌ ဖွဲ့
သိုင်းသော ကြိုးသည် "ကကြိုးတန်
ဆာ" မည်၏။)
ကခြင်း = နစ္စ, နဋ္ဌ, နဋန, နတ္တန,
လာသန (၅)
ကချေသည် = နဋ္ဌက, နဋက, နဋ (၃)
ကချေသည်နတ် = ဂန္ဓဗ္ဗ (ပဥ္စသိခ,စသော
နတ်တို့သည် "ကချေသည်နတ်")
ကစားသမား = ဓုတ္တ, အက္ခဓုတ္တ, ကိတဝ,
ဇူတကာရ, အက္ခဒေဝီ (၅)
ကစော့ = သာသမဒ္ဒ
ကဆုန်လ = ဝေသာခ
က,တင်ပြီးဆင် = သဇ္ဇိတ, ကပ္ပိတ (၂)
ကတုတ် = ဒုဂ္ဂ
ကတိုး = ကတ္ထူရိကာ, မိဂမဒ (၂)
ကတိထားခြင်း = သစ္စာပန, သစ္စံကာရ (၂)
ကနုကမာ = သိပ္ပီ, သုတ္တိ (၂)
ကပြား =သံကိဏ္ဏ
ကမျည်း = တုရုက္ခ, ပိဏ္ဍက (၂)
ကမျဉ်း (လောဗန်း) = တုရုက္ခ, ပိဏ္ဍက
ကရဝေး = တက္ကောလ, ကောလက,
ကောသဖလ (၃)
ကရမက် = ကာဋ္ဌာနုသာရီ, ကာဋီယ (၂)
ကရဝိက် = ကရဝီက
က,ရာ ဌာန = ရင်

ကရွတ်ခွေ = အဏ္ဍုပက, စုမ္ပဋက (၂)
ကလလရေကြည် = ကလလ
ကလာ,စသော အတတ် = ကလာဒိက၊
ကလေး = ပုထုက, ပိလ္လက, ဆာပ,
ကုမာရ, ဗာလ, ပေါတက (၃)
ကလိန် = ပကိရိယ, ပူတိက (၂)
ကာ (လွှား) = ခေဋက, ဖလက, စမ္မ (၃)
ကာမနတ် = အဝိဂ္ဂဟ, ကာမ, မနောဘူ,
မဒန (၄)
ကာလအထူး = ခဏ
(လက်ဖျစ်ဆယ်တွက်ကာလသည်
ခဏ မည်၏၊ ဆယ်ခဏတို့သည်
လယ မည်၏၊ ဆယ်လယသည် ခဏ
လယမည်၏၊ ခဏလယ ဆယ်ခုသည်
မုဟုတ္တ မည်၏၊ မုဟုတ္တဆယ်ခုတို့
သည် ခဏမုဟုတ္တ မည်၏။
ကိလေသမာရ် = အဝိဂ္ဂဟ, ကာမ, မနောဘူ
ကုတင်ညောင်စောင်း = ပလ္လင်, မဥ္စက(၂)
ကုမုဒြာကြာ = ဥပ္ပလ, ကုဝလယ (၂)
ကုမုဒြာကြာညို = ဣန္ဒီဝရ
ကုမုဒြာကြာဖြူ = ကုမုဒ
ကုလားအုပ် = ဩဋ္ဌ, ကရဘ (၂)
ကုလားပဲ = စဏက, ကလာယ (၂)
ကုလားဆောင်းမေးခါး = ကဋ္ဌကာ,
ကဋ္ဌရောဟိဏီ (၂)
ကုလားကင်ပွန်း = အရိဋ္ဌ, ဖေဏိလ
ကုလားထိုင် = ပီဌိကာ, ပီဌ, အာသန
ကုဝေရနတ်မင်း = ယက္ခာဓိပ, ဝေဿဝဏ,
ကုဝေရ, နရဝါဟန (၄)

http://www.dhammadownload.com

ကုဝေရနုတ်မင်း၏ မြို့တော် ။ အဠကာ, အဠကမန္ဒာ (၂)

ကုဝေရနုတ်မင်း၏ လက်နက် ။ ဂဒါ (သံတင်းပုတ်)

ကူလီ။ ဝေတနိက, ဘတက, ကမ္မကာရ

ကူလီခ ။ ဘတိ, နိဗ္ဗေသ, ဝေတန, မူလျ

ကင်ပွန်းတော် ။ အရိဋ္ဌ, ဖေဏိလ

ကဲ့ရဲ့ဖွယ်စကားများသူ ။ ဝါစာလ

ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း ။ ခေပ, နိန္ဒာ, ကုစ္ဆာ, ဇိဂုစ္ဆာ (၄)

ကဲ့ရဲ့အပ်သည် ။ နိဟီန, ဟီန, လာမကာ, ပတိကိဋ္ဌ, နိကိဋ္ဌ, ဂ္ဂတ္တရ, အဝဇ္ဇ, ကုစ္ဆိတ, အဓမ, ဩမက, ဂါရယှ(၁၁)

ကဲ့ရဲ့ခြင်း ။ ဒုဋ္ဌု

ကောသေယျအခင်း ။ ကောသေယျ

ကံကောင်းသူ ။ ပုညဝန္တ, သုကတီ, ဓညု

ကံကြမ္မာ ။ဘာဂျ, နိယတိ, ဘာဂ, ဘာဂဓေယျ, ဝိဓိ (၅)

ကံရှိသူ ။ ပုညဝန္တ, သုကတီ, ဓညု (၃)

ကျီ (စည်) ။ ကုသူလ, ကောဋ္ဌ (၂)

ကျီကြ ။ ကုသူလ, ကောဋ္ဌ (၂)

ကျီး ။ ကာက, အရိဋ္ဌ, ဓင်္ကံ, ဗလိပုဋ္ဌ, ဝါယသ (၅)

ကျီးအ (တောကျီး)။ ကာကောလ,ဝနကာက

ကျီးအာ ။ ရတ္တဖလာ, ဗိမ္ဗိကာ (၂)

ကျီးပေါင်း ။ ရုက္ခဒနီ, ဝန္ဒာကာ (၂)

ကျည်းပင် ။ နိစုလ, မုစလိန္ဒ, နိပ (၃)

ကျူး ။ နဠ, ဓမန (၂)

ကျူးလွန်ခြင်း ။ ဝီတိက္ကမ, အလ္လာစာရ (၂)

ကျူးလွန်စေကားသော စကား ။ အဘိဝါကျ (ရှစ်ပါးသော အနရိယဝေါဟာရတို့၏ အစွမ်းဖြင့် လွန်ကျူးခြင်းကို ပြတတ်သော စကားမျိုးကို "ကျူးလွန်စေကားသော စကား"ဟုခေါ်)

ကျေး ။ သုဝ, ကိရ, သုက (၃)

ကျေးကျွန် ။ ကိင်္ကရ, ဒါသ, စေဋက, ပေဿ, ဘစ္စ, ပရိစာရိက (၆)

ကျေးဇူးမဲ့ပြောခြင်း ။ ဥပဝါဒ, ဥပက္ကောသ, အဝဏ္ဏဝါဒ, အနုဝါဒ, ဇနဝါဒ, အပဝါဒ, ပရိဝါဒ (၇)

ကျဲသည် ပါးသည် ။ ဝိရဠ, ပေလဝ, တနု

ကျောကွင်း ။ ဗန္ဓနဂဏ္ဌိ, ပါသ (၂)

ကျော်စောခြင်း ။ ယသ, သိလောက, ကိတ္တိ

ကျော်စောသူ ။ ချာ, ပတီတ, ပညာတ, အဘိညာတ, ပထိတ, သုတ, ဝိဿုတ, ဝိဒိတ, ပသိဒ္ဓိ, ပါကဋ (၁၀)

ကျား ။ ဗျဂ္ဃ, ပုဏ္ဏရိက (၂)

ကျားရေကွပ်ရထား ။ ဝေယ္ယ (ကျားရေ, သစ်ရေဖြင့် ကွပ်သောရထားသည် "ကျားရေကွပ်ရထား" မည်၏။)

ကျားသစ် ။ သဒ္ဒူလ, ဒီပိ (၂)

ကြပိုင် ။ ပဋိ, လာခါပသာဒန (၂)

ကြစု ။ ဂုဂ္ဂုလု, ကောသိက (၂)

ကြာ ။ သရောရုဟ, သတပတ္တ, အရဝိန္ဒ, ဝါရိဇ, ပဒုမ, ပင်္ကေရုဟ, နလိန, ပေါက္ခရ, မုဠာလပုပ္ပ, ကမလ, ဘိသပုပ္ပ, ကုသေသယ (၁၂)

ကြာဥ ။ သာလူက

ကြာခွက် ။ ဗီဇကောသ, ကဏ္ဏိကာ (၂)

ကြာစေ့အိမ် ။ ဗီဇကောသ, ကဏ္ဏိကာ

http://www.dhammadownload.com

ကြာစွယ် ။ ဘိသ, မုဠာလ (၂)
ကြာတော ကြာအိမ် ။ ဘိသိနီ, အမ္ဗုဇိနီ
ကြာနံ့ရှိသော စန္ဒကူး ။ ဂေါသီသ
ကြာနီ ။ ကောကနဒ, ကောကာသက
ကြာပွတ် ။ ကသာ (မြင်းနှင်တံ တပြာ သည် "ကြာပွတ်" မည်၏။)
ကြာဖြူ ။ ပုဏ္ဍရီက
ကြာဖု ။ သာလူက
ကြာဖြူ ကြာတံဆိပ် ။ သောဂန္ဓိက, ကလ္လဟာရ, ဒကသီတလိက (၃)
ကြာမြင့်စွာ ။(ဗျ) စိရဿံ, စိရံ, စိရေန, စိရရတ္တာယ (၄)
ကြာရှည်သော အမှုရှိသူ ။ ဒီယသုတ္တ, စိရကြိယ (၂)
ကြာရိုး ။ နာလ
ကြာဝတ်ဆံ ။ ကိဥ္ဇက္ခ, ကေသရ (၂)
ကြာသိမ် ။ သောဂန္ဓိက, ကလ္လဟာရ, ဒကသီတလိက (၃)
ကြီးစွာကြောက်ခြင်း ။ ဘေရဝ
ကြီးပွားခြင်း ။ ဖာတိ, ဝုစိုး (၂)
ကြီးမြတ်သည် ။ (ဗျ) ဥစ္စံ
ကြီးသောလုံ့လရှိသူ ။ မဟုဿာဟ, ဒဟာဓိတိ (၂)
ကြီးသည်, မြတ်သည် ။ ဥစ္စံ
ကြေးနီ,စသော ဝတ္ထု ။ ကုပ္ပ
ကြေးပွတ်ခြင်း ။ ဥဗ္ဗဋ္ဌန, ဥမ္မဇ္ဇန (၂)
ကြေးမုံ ။ အာဒါသ, ဒပ္ပဏ (၂)
ကြေးဝါ ။ ရီတိ, အာရကူဋ (၂)
ကြံ ။ ရသာလ, ဥစ္ဆု (၂)
ကြံအထူး ။ ဥစ္ဆဝိကာရ (ဂုဋ္ဌ။ကြံသကာခဲ (ဝါ)ထန်းလျက်)၊ ဖာဏိတ။တင်လဲရည်၊ ခဏ္ဍ။သကြားနီ မစ္ဆဏ္ဍီ။သကာ (ဝါ)မှန်ရောင်သကြား ခဲ၊ သက္ကရာ။သကြားဖြူ (သကြားမှုန့်
ကြံစည်ခြင်း ။ စိန္တာ, ဈာန (၂)
ကြံစည် အောက်မေ့ခြင်း ။ စိန္တာ, ဈာန
ကြံညွတ် ။ သတမူလီ, သတာဝရီ (၂)
ကြံသကာခဲ ။ ဂုဋ္ဌ
ကြံဟင်းဖြူ။ ဝိဝုတာ, တိပုဋာ (၂)
ကြံဟင်းညို ။ သာမာ, ကာဋာ (၂)
ကြံ့ ။ ခဂ္ဂ, ခဂ္ဂဝိသာဏ, ပလာသာဒ, ဂဏ္ဍက (၄)
ကြွေးကြော်ခြင်း ။ ဃောသနာ
ကြွေးမြီ ။ ဥဒ္ဓါရ, ဏ္ဍဏ (၂)
ကြွေးယူသူ ။ အမေဏ္ဍ, ဏ္ဍဏာယိက (၂)
ကြွေးရှင် ။ ဥတ္တမဏ္ဍ, ဓနိက (၂)
ကြဉ်ခြင်း ။ ဝိနာ, နာနာ, အန္တရေန, ရိတေ, ပုထ (၅)
ကြဉ်ရှောင်ခြင်း ။ ဝေရမဏိ, ဝိရတိ, အာရတိ (၃)
ကြင်နာစကား ။ ဟဒယင်္ဂမ
ကြက် ။ တမ္ဗစူဋ, ကုက္ကုဋ (၂)
ကြက်ဆူ ။ ဧရဏ္ဍ, အာမဏ္ဍ (၂)
ကြက်တောင်စည်း ။ ကာကပက္ခ, သိခဏ္ဍက
ကြက်တက် ။ သိဏီ, ဥသဘ (၂)
ကြက်တက်ရည် ။ မဏ္ဍ
ကြက်တူရွေး ။ သုဝ, ကီရ, သုက (၃)
ကြက်တင်း ။ ကိသုက, ပါဠိဘဒ္ဒ (၂)
ကြက်ရုံး ။ သတ္တလာ, နဝမလ္လိကာ (၂)

http://www.dhammadownload.com

ကြက်ဟင်းခါး ။ ကာရဝေလ္လ, သုသဝီ (၂)
ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်း ။ ရောမဥ္စ, လောမဟံသန (၂)
ကြက်သွန်နီ ။ ပလဏ္ဍု, သုကန္ဒက (၂)
ကြက်သွန်ဖြူ ။ မဟာကန္ဒ, လသုဏ (၂)
ကြိတ်မှန် ။ ဘိဂ်ရာဇ, မက္ကဝ (၂)
ကြိတ်ဓား ။ ဣလ္လီ, ကရပါလိကာ (၂)
ကြည်လင်သည် ။ အစ္ဆ, ပသန္ဒ, ဝိမလ (၃)
ကြည်လင်ခြင်း ။ ပသာဒ, ပသန္ဒတာ (၂)
ကြည်သည် ။ အစ္ဆ, ပသန္ဒ, ဝိမလ (၃)
ကြည့်ရှုရှ် မရောင့်ရဲနိုင်သည့်ဝတ္တု ။ အဗျာသေက, အသေစန (၂)
(စိတ်,မျက်စိတို့၏ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝတ္တုသည် "ကြည့်ရှုရှ် မရောင့်ရဲနိုင်သည့်ဝတ္တု" မည်၏။)
ကြည့်ရှုခြင်း ။ အာလောကန, နိဇ္ဇာန, ဣက္ခဏ, ဒဿန (၄)
ကြည်း, ကုန်း ။ ထလ, ထလီ (၂)
ကြမ်းကြုတ်ခြင်း ။ ရုဒ္ဒ
ကြမ်းကြုတ်သည် ။ စဏ္ဍ, ဥဂ္ဂ, ခရ (၃)
ကြမ်းတမ်းသော စကား ။ ဖရုသ
ကြမ်းထမ်းသောမြေ ။ ဇင်္ဂလ
ကြမ်းတမ်းခက်မာသည် ။ ကုရ္ရရ, ကဋ္ဌိန, ဒဋ္ဌ, နိဋ္ဌုရ, ကက္ခလ (၅)
ကြပ်တည်းသည် ။ သမ္ဗာဓ, သံကဋ (၂)
ကြွက် ။ မူသိက, အာခု, ဥန္ဒုရ (၃)
ကြွက်နပေါင်း ။ အမ္ဗဋ္ဌာ, ပါဋ္ဌာ (၂)
ကြွယ်ဝသူ ။ ဣဗ္ဘ, အဗု, ဓနီ (၃)
ကြောက်ခြင်း ။ ဘီတိ, ဘယ, ဥတ္တာသ
ကြောက်တတ်သူ ။ ဘီသီလ, ဘီရု, ဘီရုက
ကြောက်ဖွယ်ဝတ္တု ။ ဘေရဝ, ဘီသန, ဘီမ, ဒါရုဏ, ဘယာနက, ဃောရ, ပဋိဘယ ဘေသ္မ, ဘယက်ရ (၉)
ကြောက်လန့်ခြင်း ။ ဘယာနက
ကြောင့်ကြစိုက်သူ ။ အာသတ္တ, တပ္ပရ (၂)
ကြောင် ။ ဗိဋ္ဌာရ, ဗဗ္ဗ, မဥ္ဇာရ (၃)
ကြောင်ပန်း ။ နိဂုဏ္ဍီ, သိန္ဒုဝါရ (၂)
ကြောင်မျက်ရွဲ ။ ဝံသဝဏ္ဏ, ဝေဋ္ဌရိယ
ကြောင်လျှာ ။ သောဏက, ဒီဃဝန္တ
ကြောင်သောအဆင်း ။ ကဋ္ဌာရ, ကပိလ
ကြို့ထိုးခြင်း ။ ဥန္ဒြေက, ဥဂ္ဂါရ (၂)
ကြိုး ။ ယောတ္တ, ရဇ္ဇု, ရသို (၃)
ကြိုးကြာ ။ ကောဋ္ဌာ, ကုန္တနီ (၂)
ကြိုးခုနစ်ချောင်းရှိသောစောင်း ။ ပရိဝါဒိနီ
ကြုတ် ။ စင်္ကောဋက, ကရဏ္ဍ (၂)
ကျက်ခြင်း ။ ပစ, ပါက (၂)
ကျက်တက်ရည် ။ မဏ္ဍ
ကျက်သရေ ။ လက္ခီ, သိရီ (၂)
ကျင်ကြီး ။ ဂူထ, ကရီသ, ဝစ္စ, မလ, ဆက, ဥစ္စာရ, မိဋ္ဌ, ဥက္ကာရ (၈)
ကျင်ငယ် ။ ပဿာဝ, မုတ္တ (၂)
ကျင့်ပြီးမြင်း ။ ဝိနီတ
ကျင့်ဝတ် ပဋိပတ် ။ ဝတ္တ
ကျဉ်းမြောင်းသည် ။ သမ္ဗာဓ, သံကဋ (၂)
ကျည်တောင့် ။ တူဏီ, ကလာပ, တူဏ, တူဏီရ, ဝါဏဓိ (၅)
ကျည်ပွေ့ ။ အယောဂ္ဂ, မုသလ (၂)
ကျည်းခွေ ။ ဒွါရဗန္ဓန, ပီဋ္ဌသိယ်ာဋက, ဒွါရဗာဟာ (၃)
ကျည်းပင် ။ နိစုလ, မုစလိန္ဒ, နီပ (၃)

http://www.dhammadownload.com

ကျန်းမာသူ ။ ကလ္လ, နိရာမယ (၂)
ကျန်းမာခြင်း ။ ကုသလ, အနာမယ, အာရောဂျ (၃)
ကျော ။ ပိဋ္ဌ, ပိဋ္ဌိ
ကျိန်ဆိုခြင်း ။ သပန, သပထ (၂)
ကျော်က် ။ အဇ္ဇ, ပါသာဏ, အသ္မ, ဥပလ, သိလာ (၅)
ကျောက်ကုန်း ။ ပိဋ္ဌ, ပိဋ္ဌိ (၂)
ကျောက်စိလက်ကောက် ။ ကင်္ကဏ, ကရဘူသာ (၂)
ကျောက်နီ ။ လောဟိတင်္ကာ, ပဒုမရာဂ, ရတ္တမဏိ (၃)
ကျောက်ဖရုံ ။ ကုမ္ဘကာရ, ဝလ္လိဘ (၂)
ကျောက်ပန်း ။ သေလေယျ, အသ္မပုပ္ဖ
ကျောက်ရေကန် ။ သိလာပေါက္ခရဏီ, သောဏ္ဍီ (၂)
ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွက်သည် ။ နိပ္ပက္က, ကုထိတ
ကျုံး ။ ပရိခါ, ဒီဃိကာ (၂)
ကျောင်းတိုက်တံခါးမုခ် ။ ဂေါပုရ, ဒ္ဝါရကောဋ္ဌက (၂)
ကျွဲ ။ မဟိသ, လုလာယ (၂)
ကျွန် ။ ကိင်္ကရ, ဒါသ, စေဋက, ပေဿ, ဘစ္စ, ပရိစာရိက (၆)
ကျွန် ၄-မျိုး ** ၁။အန္တေဇာတ-အိမ်ပေါက်ကျွန်၊ ၂။ဓနက္ကိတ-ငွေဝယ်ကျွန်၊ ၃။သယံဒါသဗျောပဂတ-အလိုအလျောက် ကျွန်ခံသူ၊ ၄။ကရမရာနီတ- သုံ့ရကျွန်။
ကျွန်မ ။ ဒါသီ, စေဋီ, ကုဋုမာရိကာ
ကျွန်း ။ အန္တရိပ, ဒီပ (၂)
(ရေလယ်၌တည်သော ကြည်းကုန်းသည် "ကျွန်း" မည်၏။)
ကျွန်းကြီး ။ မဟာဒီပ
ကျွန်းကြီး ၄-ကျွန်း ** ၁။ ပုဗ္ဗဝိဒေဟ-ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း (အရှေ့ကျွန်း)၊ ၂။အပရဂေါယာန-အပရဂေါယာနကျွန်း (အနောက်ကျွန်း)၊ ၃။ဇမ္ဗုဒီပ-ဇမ္ဗုဒီပ်ကျွန်း (တောင်ကျွန်း)၊ ၄။ဥတ္တရကုရု-ဥတ္တရကုရုကျွန်း (မြောက်ကျွန်း)
ကင်ပွန်းတော် ။ အရိဋ္ဌ, ဖေဏိလ (၂)
ကင်ပွန်း ။ ဝါသန္တိ, အတိမုတ္တ (၂)
ကင်းပုစွန် ။ ဝိစ္ဆိက, အာဠိ (၂)
ကင်းခြေများ ။ ကဏ္ဏဇလူကာ, သတပဒီ
ကင်းတပ် ။ ပုရေဘာရီ, ပုရေစရ, ပုဋ္ဌဂ်မ, ပုရေဂါမီ (၄)
ကင်းမြီးကောက် ။ ဝိစ္ဆိက, အာဠိ (၂)
ကင်းသည် ဆိတ်သည် ။ တုဏ္ဍ, ရိတ္တက, သုည (၃)
ကဋ္ဌသအခင်း ။ ကဋ္ဌသ (ရွှေချည် ငွေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်ချယ်အပ်သော ပိုးချည်အကြမ်းဖြင့်ပြီးသော အခင်းသည် "ကဋ္ဌသအခင်း" မည်၏။)
ကံ့ကော် ။ နာဂ, နာဂမာလိကာ (၂)
ကန်စွန်း ။ ကလမ္ဗက
ကန်သင်း ကန်ပေါင် ။ သေတု, အာလိ (၂)
ကန့်ကရာ ။ ဗာကုစီ, သောမဝလ္လိကာ (၂)
ကန့်ချပ်နီ ။ စိတ္တက, အဂ္ဂသညိတ (၂)
ကန့်ဂလာ ။ ဈဂ္ဂရီ
ကန့်လန့်ကာ ။ ဇဂနိကာ, တိရောကရဏီ

http://www.dhammadownload.com

ကန့်လန့် ▪ (ဗျ) တိရော, တိရိယဲ (၂)
ကပ်ငြိမှီခိုခြင်း ▪ ပရာယဏာ
ကပ္ပိလ် ▪ ကုမ္ဘီ, ကုမုဒီကာ (၂)
ကမ္ဘာပျက်ခြင်း, ပျက်ဆဲကပ် ▪ ကပ္ပဂ္ဂယ, သံဝဋ္ဋ, ယုဂန္ဓ, ပလယ (၄)
ကမ်း ▪ တီရ, ကူလ, ရောဓ, ပတီရ, တဋ္ဌ (၅)
ကမ်းပါးပြတ် ▪ ပပါတ, တဋ္ဌ (၂)
ကွန် ▪ အာနယ, ဇာလ (၂)
ကွမ်းသီးပင် ▪ ပူဂ, ကမုက (၂)
ကွမ်းနွယ် ▪ နာဂလတာ, တမ္ဗူလီ (၂)
ကွယ်ပျောက်ခြင်း ▪ ဝိနာသ, အဒဿန
ကွယ်ရာ ▪ ပရမ္မုခါ, ရဟော (၂)
ကွသည် ▪ နီစ, ရဿ, ဝါမန (၃)
ကိန္နရာ ▪ ကိမ္ပုရိသ, ကိန္နရ (၂)
ကုဏ္ဍကအခင်း ▪ ကုဏ္ဍက (၁၆-ယောက်သော ကဒျေသည်မတို့က,လောက်သော အခင်းသည် "ကုဏ္ဍကအခင်း" မည်၏။)
ကုတ်ဟီးထမင်း ▪ သဒ္ဓ
ကုဋ္ဌီးထမင်း ▪ သဒ္ဓ (ဇောတိသတ္တ,ရာဇမတ္တဏ်,စသော ကြီယာကိုစီရင်သော ကျမ်းဂန် အစီအရင်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ဝိတုဒါန သည် "ကုဋ္ဌီးထမင်း" မည်၏။)
ကုတ်ဟဲပင် ▪ ရောစန, ကောဋသိမ္ဗလီ
ကုတ္တိုပင် ▪ သိရိသ, ဘဏ္ဍိလ (၂)
ကုဝ်သလုပ် ▪ ဥဟုက်ာရ, ဥလူက, ကောသိယ, ဝါယသာရီ (၄)
ကုန်ခြင်း ▪ ခယ, အပစယ (၂)
ကုန်ခြင်း, ပျက်စီးခြင်း ▪ ခယ, အပစယ
ကုန်တိုက် ▪ ဥဒေါသိတ, ဘဏ္ဍာသာလာ
ကုန်သည် ▪ ကယဝိက္ကယိက, သတ္ထဝါဟ, အာပဏိက, ဝါဏိဇ (၄)
ကုန်သွယ်ခြင်း ▪ ဝါဏိဇ, ဝဏိဇ္ဇာ (၂)
ကုက်မဲ ▪ ကုက်္ကုမ
ကုံကမဲ ▪ ကသ္မီရဇ, ကုက်ုမ (၂)
ကုန်းကြိမ် ▪ ဝဋ္ဋလ, ဝေတသ (၂)
ကုန်းတိုက်တတ်သူ ▪ သူစက, ဝိသုဏ, ကဏ္ဏေဇ (၃)
ကုန်းသူ ▪ ခုဇ္ဇ, ဂဏ္ဍုလ (၂)
ကောက်ကြီး ▪ သာလိ
ကောက်ကြမ်း ▪ ဝီဟိ
ကောက်ကြီး စသော စပါးမျိုး ▪ ပုဠဝဏ္ဏ
ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူ ▪ နိကတ, သဋ္ဌ, အနုဇု (၃)
ကောက်နာ ▪ သေတဋ္ဌိက, သဿရောဂ
ကောက်ပဲ စသည် ▪ ကိဋ္ဌ, သဿ, ဓည, ဝီဟိ, ထမ္ဗကရိ (၅)
ကောက်ပဲသီးနှံ နယ်ရာတလင်း ▪ ခလ, ဓညကရဏ (၂)
ကောက်ပဲစသည် အရိုး ▪ ကဏ္ဍ, နာလ (၂)
ကောက်ရိုး ▪ ပလာလ, နိပ္ပလ (၂)
ကောက်လတ် ▪ ဝီဟိ
ကောက်သည်, ကွေးသည် ▪ အဉ္စာရ, ဝေလ္လိတ, ဝင်္ကဲ, ကုဋိလ, ဇိမှ, ကုဋ္ဌိတ
ကောင်းကင် ▪ အန္တလိက္ခ, ခ, အာဒိစ္စပထ, အဿ, ဂဂန, အမ္ဗရ, ဝေဟာသ, အနိလပထ, အာကာသ, နဘ, ဒေဝ, ဝေဟာယသ, ဏာရုပထ, သုရုပထ,

http://www.dhammadownload.com

အယ။ [အန္ဓလိက္ခံ ဓဟန်္တံ–ဟော ပုဏ္ဏမုံ၊ လောသော ဓာနိုလဟော၊ အာကာသော ပိုက်ဆိုယဲ့ နှာ၊ ဒေလိ လော ယဲ့ ဟာရာ–ဟော သုဂုဟော အဲ့ဆ။] (၁၅)

ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ - ဘဒ္ဒ, သေယျ, သုဘ, ခေမ, ကလျာဏ, မင်္ဂလ, သိဝ (၇)

ကောင်းမှု ကုသိုလ် - ကုသလ, သုကတ, သုက္ကာ, ပုည, ဓမ္မ, သုစရိတ (၆)

ကောင်းသော ခရီး - သုပ္ပထ, သုပန္ထ (၂)

ကောင်းသောအနံ့ - ဂန္ဓဥန္ဓ, သုရဘိ, သုဂန္ဓ, သုဂန္ဓိ (၄)

ကောင်းသည်, တင့်တယ်သည်- သောဘန, ရူစိရ, သာဓု, မနုည, စာရု, သုန္ဒရ, ဝဂ္ဂု, မနောရမ, ကန္တ, ဟာရိ, မဉ္ဇု, ပေသလ, ဘဒ္ဒ, ဝါမ, ကလျာဏ, မနာပ, လဒ္ဓက, သုဘ (၁၈)

ကိုယ် - သရီရ, ဝပု, ဂတ္တ, အတ္တဘာဝ, ဗောန္ဒိ, ဝိဂ္ဂဟ, ဒေဟ, ကာယ, တနု, ကဠေဝရ (၁၀)

ကိုယ်အင်္ဂါ - အင်္ဂ, အဝယဝ (၂)

ကိုယ်အင်္ဂါကိုပစ်ခွဲခြင်း - အင်္ဂဟာရ, အင်္ဂဝိက္ခေပ (၂)

ကိုယ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း - ဒမ, ဒမထ, ဒန္တိ

ကိုယ်တိုင် (ဗျ) - သံ, သာမံ, သယံ (၃)

ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော သတ္တဝါ - ဩပပါတိက [နတ်,စသော သတ္တဝါတို့သည် "ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော သတ္တဝါ" မည်ပါသည်။]

ကိုယ်တွေ့ - သမ္မုခါ, အာဝိ, ပါတု (၃)

ကိုယ်တွေ့စာပေဝတ္ထု - အာချာယိကာ

ကိုယ်ပူနာ - ဒဝထု, ပရိတာပ (၂)

ကိုယ်ရံတော် - အနိကဋ္ဌ [မင်းတို့၏ ကိုယ်တော်စောင့် အပေါင်းကို " ကိုယ်ရံတော်" ဟု ခေါ်ပါသည်။]

ကိုယ်ရောင်နာ - သောဏ, သယထု (၂)

ကိုယ်လုပ်မိန်းမ - ဘောဂိနီ [မိဖုရားကြီးမှ တစ်ပါးကုန်သော မင်းမိန်းမတို့သည် "ကိုယ်လုပ်မိန်းမ" မည်၏။]

ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ - ဂရုဂဿာ, အာပန္နသတ္တာ, ဂဿိနီ (၃)

ကိုယ်ဟန်ပြမှု - အဘိနယ

ကိုက်ခဲသောအနာ - သူလ

ခဇ္ဇောင်း - ကာကောဒုမ္ဗရိကာ, ဖေဂ္ဂု

ခဲ့ခြင်းညောင်ခေါင်း - ပလ္လင်, မဉ္စက (၂)

ခတက်ပင် - ဝရဏ, ကရေရိ (၂)

ခယရုဂ်နာ - သောသ, ခယ (၂)

ခရီး - မဂ္ဂ, ပန္ထ, ပထ, အဒ္ဓ, အဂ္ဂသ, ဝဋ္ဋမ, ပဒ္ဓာ, အယန, ပဒဝီ, ဝတ္တနီ, ပဒ္ဓတိ (၁၁) [ဗရော်ဗန္ဓော ဗေဟော အာ့ဟိ၊ အာ့ဟယ် ဝဋ္ဋမုံ တာဟား ဗေဒ္ဓော ယဟံ၊ ဝတ္တနီ ဟုတိတ္တိယဲ့။]

ခရီးအထွေး * ၁။ ဇယ်မဂ္ဂ-ခြေကြောင်းခရီး၊ ၂။ သကဋမဂ္ဂ-လှည်းကြောင်းခရီး။

ခရီးခဲ - ကန္တာရ, ဒုဂ္ဂမ (၂)

ခရီးခက် - ကန္တာရ, ဒုဂ္ဂမ (၂)

ခရီးမဟုတ် - ဥပ္ပထ, အပထ (၂)

ခရီးရင်ဆိုင် - ပဋိမဂ္ဂ, ပဋိပထ (၂)

ခရီးရှည် - အဒ္ဓါန

ခရီးလေးခုအဆုံ - စတုက္က, မဂ္ဂသန္ဓိ, သိယ်ဂဋက (၃)

ခရီးသွား - ပထာဝိ, ပထိက, အဒ္ဓဂ (၃)

ခရီးသွားသူ - ဂမိက

http://www.dhammadownload.com

ခရီးသွားဆဲသူ ။ ဂမိက (အရပ်တစ်ပါး သို့ သွားခြင်းဌာ အလိုရှိသောသူသည် "ခရီးသွားဆဲသူ" မည်၏။)
ခရု ။ ဇလသုတ္တိ, သမ္မုက (၂)
ခရုသင်းကြိုး ။ သခ်ိ, ကမ္မု (၂)
ခရုသင်းငယ် ။ ခုဒ္ဒသခ်ိ, သခ်ိနခ (၂)
ခရမ်းကစော့ ။ ဝါတ္တာကီ, ဗြဟတီ (၂)
ခရမ်းကြိုး ။ ဝါတိဂ်ဏ, ဘဏ္ဍာကီ (၂)
ခရေပင် ။ ဝကုလ, ကေသရ (၂)
ခဝါသည် ။ နိန္နေဇက, ရဇက (၂)
ခါ ။ တိတ္တိရ
ခါနီ ။ စကောရ
ခူ ။ ဥစ္စာလင်္ဂ, လောမသပါဏက (၂)
ခဲ ။ ကဋ္ဌတိပု, သီသ (၂)
ခဲအို ။ ဒေဝရ (လင်၏ညီ, အစ်ကိုသည် "ခဲအို" မည်၏။)
ခဲခက်သောခရီး ။ သက်မ, ဒုဂ္ဂသဋ္ဌာရ
ခက်ခဲသောခရီး ။ သက်မ, ဒုဂ္ဂသဋ္ဌာရ
ခက်ခဲသည် ။ ဂဟန, ကလိလ (၂)
ခက်ရင်း ။ ဘိန္ဒိဝါလ
ခေါင်ခြင်း ။ ဟဝ, ဟုတိ (၂)
ခေါ်ဝေါ်ခြင်း (ဗျ) ။ ဘော, အရေ, အမ္မော, ဟမ္ဘော, ရေ, ဇေ, အင်, အာဝုသော, ဟေ, ဟရေ (၁၀)
ခံပင် ။ ကရမန္ဒ, သုသေန (၂)
ခံစားခြင်း ။ ဝေဒယိတ, ဝေဒနာ (၂)
ခံစားခြင်းသဘော ။ ဝေဒယိတ, ဝေဒနာ
ခံတွင်း ။ ဝဒန, မုခ, တုဏ္ဍ, ဝတ္တ, လပန, အာနန (၆)
ခံတပ်, ကတုတ် ။ ဒုဂ္ဂ
ခံတပ်မြို့ ။ ခန္ဓဝါရ
ခါးကြိုးတန်ဆာ ။ ရသနာ, မေခလာ (၂)
ခါးကုန်းသူ ။ ခုဇ္ဇ, ဂဏ္ဍုလ (၂)
ခါးစည်း ။ မဇ္ဈ, ဝိလဂ္ဂ, မဇ္ဈိမ (၃).
ခါးပန်းကြိုး ။ ကာယဗန္ဓန
ခါးပိုက်, ရင်ခွင် ။ ဥစ္ဆင်္ဂ, အင်္ကာ (၂)
ခါးပတ် ။ ရသနာ, မေခလာ (၂)
ခါးလည် ။ မဇ္ဈ, ဝိလဂ္ဂ, မဇ္ဈိမ (၃)
ခါးလယ် ။ မဇ္ဈ, ဝိလဂ္ဂ, မဇ္ဈိမ (၃)
ခါးဝတ်အထည် ။ နိဝါသန, အန္တရိယ, အန္တရ, အန္တရဝါသက (၄)
ချယား ။ ဝကုလ, ကေသရ (၂)
ချီးမွမ်းအပ်သည် ။ ပသတ္ထ, ဝဏ္ဏိတ, ထုတ
ချီးမွမ်းခြင်း။ကတ္ထနာ, သီလာဃာ, ဝဏ္ဏနာ, နုတိ, ထုတိ, ထောမန, ပသံသာ (၇)
ချေးပင် ။ ဘလ္လိ, ဘလ္လာတက (၂)
ချေးပွတ်ခြင်း ။ ဥဗ္ဗဋ္ဋန, ဥမ္မဒ္ဒန (၂)
ချွေးမ ။ သုဏှာ, သုဏှိသာ, ဟုသာ
ချင်္ဂွေး ။ ဇိဂ္ဂုက, ဂုဂ္ဂ (၂)
ချင်း ။ သိင်္ဂီဝေရ, အဒ္ဒက (၂)
ချင်းခြောက် ။ မဟောသဓ
ချစ်ကြိုက်ခြင်း ။ သိဂါရ
ချစ်ခင်တတ်သူ ။ သိနိဒ္ဓ, ဝဋ္ဌလ (၂)
ချစ်ခြင်း ။ မေတ္တာ, မေတ္တိ (၂)
ချစ်ခင်သဖြင့် ပွေ့ပိုက်ခြင်း ။ အာလိင်္ဂန, ပရိဿင်္ဂ, သိလေသ, ဥပဂူဟန (၄)
ချက်ခြင်း ပစ, ပါက (၂)
ချည် ။ သုတ္တ, တန္တ, တန္ထ (၃)
ချည်ရောက်ခြင်း ။ တသရ, သုတ္တဝေဌန
ချုပ်ဝတ် ။ သန္နာဟ, ကင်္ခ, ဝမ္မ, ကဝစ,

http://www.dhammadownload.com

ဥရစ္ဆဒ, ဇာလိကာ (၆)
ချပ်ဝတ်, သင်တိုင်း ▪ ကဥ္စုက, ဝါရဝါဏ
ချပ်ဝတ် ဝတ်သောစစ်သား ▪ သန္နဒ္ဓ, သဇ္ဇ, ဝမ္မိတ (၃)
ချမ်းအေးသော ဝတ္ထု ▪ သီတ, သိသိရ, သီတလ (၃)
ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးပွားသူ ▪ သုကုမာရ, သုခေဓိတ (၂)
ချမ်းသာခြင်း ▪ သုခ, သာတ, ဖာသု (၃)
ချွန်း ▪ အက်ုသ [ဆင့်ဦးထိပ်၌ ထိုးကြောင်း ဖြစ်သော လှံသည် "ချွန်း" မည်၏။]
ချိပ် ▪ အလတ္တက, ယာဝက, လာခါ, ဇကု (၄)
ချုပ်နှောင်ခြင်း ▪ ဥဒ္ဓါန, ဗန္ဓန (၂)
ချုပ်တည်းအောင့်အည်းနိုင်သူ ▪ သဟန, ခမန, မန္တု, တိတိက္ခာဝန္တု, ခန္တိမန္တု
ချောက် ▪ ဒရီ, ကန္ဒရ (၂)
ချုံ ▪ ထမ္ဗ, ဂုမ္ဗ (၂)
ချောင်းဆိုးနာ ▪ ကာသ
ချိုများသော သမင် ▪ နီက
ချိုးသိမ်း ▪ ဒဗ္ဗိမုခဗ္ဗိဇ
ခြေ ▪ ပါဒ, ပဒ, စရဏ (၃)
ခြေကွဲသောနာ ▪ ပါဒပ္ပေါဋ, ဝိပါဒိကာ(၂)
ခြေကျင်း ▪ ပါဒင်္ဂ, မဋ္ဌိရ, ပါဒကဋက, ဧပုရ (၄)
ခြေချောင်းဝတ်ခြူငယ် ▪ ကိက်ကိဏီ, ခုဒ္ဒယဏ္ဍိကာ (၂)
ခြေဆေးရေ, ခြေနယ်ဆီ ▪ ပဇ္ဇ
ခြေထိုင်းသောအနာ ▪ သီပဒ, ဘာရပါဒတာ (၂)
ခြေနင်း ▪ ပါဒုကာ
ခြေနင်းခုံ ▪ ပယာဏ, ပယဏ (၂)
ခြေဖျား ▪ ပါဒဂ္ဂ, ပပဒ (၂)
ခြေမျက်စိ ▪ ဂေါပ္ပက, ပါဒဂဏ္ဍိ (၂)
ခြေသလုံးကြီးသောအနာ ▪ သီပဒ, ဘာရပါဒတာ (၂)
ခြေသည်သူရဲ ▪ ပဒါတိ, ပတ္တိ, ပဒဂ, ပဒိက
ခြေလျင်စစ်တပ် ▪ ပဒါတိ, ပတ္တိ, ပဒဂ, ပဒိက
ခြင် ▪ သူစိမုခ, မကသ (၂)
ခြသေ့် ▪ မိဂိန္ဒ, ကေသရီ, သီဟ (၃)
ခုန်ကျော်ခြင်း ▪ အတိက္ကမ, အတိပါတ, ဥပစ္စယ (၃)
ခုန်ချည်အဝတ် ▪ ခေါမ
ခွါ ▪ ခုရ, သဖ (၂)
ခွေး ▪ သာရမေယျ, သုနခ, သုန, သောဏ, ကုက္ကုရ, သွာန, သုဝါန, သာဋ္ဌူရ, သူန, သာန, သာ (၁၀) [သာရမေယျော ဓ သုနခေါ၊ သုနော သောဏောဓ ကုက္ကုရော၊ သွာနော သုဝါနော သာဋ္ဌုရော သူနော သာနော ဓ သာ ပုမေ၊]
ခွေးအ ▪ သိဂါလ, ဇမ္ဗုက, ကောတ္ထု, ဘေရဝ, သိဝါ (၅)
ခွေးကတက် ▪ ပယာဏ, ပယဏ (၂)
ခွေးအိပ်, ခြေနင်းခုံ ▪ ပယာဏ, ပယဏ
ခွေးရူး ▪ အဋ္ဌက္ဍ
ခွေးချည်ကြိုး (တောက်) ▪ ဂဒ္ဒူလ
ခွေးငယ်ရိုင်း ▪ ကပိကဿ, ဒုဖဿ (၂)
ခွေးလေး ▪ ကပိကဿ, ဒုဖဿ (၂)
ခွဲစိတ် ကုသဆရာ ▪ သလ္လဝေဇ္ဇ, သလ္လကတ္တ
ခွဲစိတ်အပ်သည် ▪ ဘိန္ဓ, ဘေဒိတ (၂)
ခွဲစိတ်ခြင်း ▪ ဘေဒ, ဝိဒါရ, ဖုဋ္ဌန (၃)
ခွဲခြင်း, စိတ်ခြင်း ▪ ဘေဒ, ဝိဒါရ, ဖုဋ္ဌန
ခွက် ▪ ပတ္တ, ပါဂိ (၂)

http://www.dhammadownload.com

ခွင်သောသူ ▪ ခဏ္ဍ, ခေါက္ကာ (၂)
ခင်ပုပ် ▪ ဥဟုက်ာရ, ဥလူက, ကော်သိယ, ဝါယသာရီ (၄)
ခင်ပုပ်ကြီး ▪ တုလိယ, ပက္ခိပိဌာလ (၂)
ခတ္တိယမဟာသာလ ▪ ခတ္တိယမဟာသာလ
ခန္ဓ (ကဒဲ) နတ် ▪ ကုမာရ, ခန္ဓ, သတ္တိရေ
ခေါင်ချုပ်, ခေါင်အုပ် ▪ ပက္ခပါသ
ခေါင်းအုံး ▪ ဗိမ္ဗောဟန, ဥပဓာန (၂)
ခေါင်းခု ▪ အက္ကျုပက, စုမ္ဗဋက (၂)
ခေါင်စပ် ▪ ဝိဝဋ္ဋ
ခေါင်းတုံးသူ ▪ မုဏ္ဍ, ဘဏ္ဍု, မုဏ္ဍိတ
ခေါင်ရမ်း ▪ ဇဟိ, ဇယသုမန (၂)
ခေါက်ရှာငှက် ▪ သတပတ္တ, သာရသ
ဒိုင်းနွား ▪ ဓုရဝါဟီ, ဓောရယှ (၂)
ခို ▪ ပါရာဝတ, ကပေါတ, ကကုဋ္ဌ, ပါရေဝတ (၄)
ခိုစင် ▪ ဝိဋက်
ခိုအိမ် ▪ ဝိဋက်
ခိုးမှု ▪ ထေယျ, စောရိကာ, မောသ

(ဂ - ဃ - င)

ဂတိထားခြင်း ▪ သစ္စာပန, သစ္စံကာရ (၂)
ဂဟပတိမဟာသာလ ▪ ဂဟပတိမဟာသာလ။
ဂရင်ဂျိန္နာ ▪ ဘဂဏ္ဍရ
ဂဠုန် ▪ သုပဏ္ဏ, ဝေနတေယျ, ဂရုဠ, ဝိဟဂါဓိပ (၄)
ဂဠုန်တို့၏အမိ ▪ ဝိနတာ
ဂဠုန်တောင်မိုးအိမ် ▪ အမုယောဂ
ဂိရိမေခလာဆင် ▪ ဂိရိမေခလာ (မာရ်နတ်၏ စီးတော်ဆင်သည် "ဂိရိမေခလာဆင်" မည်၏။)
ဂိဝါရွှေ ▪ စာမိကရ
ဂေါတမဘုရား ▪ သက္က, သိဒ္ဓတ္ထ, သုဒ္ဓေါဒနိ, ဂေါတမ, သက္ယသီဟ, သက္ယမုနိ, အာဒိစ္စဗန္ဓု (၇)
ဂေါရသ (၅)မျိုး** ၁။ခီရ-နို့ရည်၊ ၂။ဒဓိ-ဒိန် (နို့ချဉ်)၊ ၃။ ဃတ-ထောပတ်၊ ၄။ တက္က-ရက်တက်၊ ၅။နောနီတ-ဆီဦး။
ဂေါသီသစန္ဒကူး ▪ ဂေါသီသ
ဂွေ့နို့,စသောမာတ် ▪ ဓာတု, ဂေရိက (၂)
ဂွေးပင် ▪ အမ္ဗာဋက, ပီတနက (၂)
ဂင်္ဂါမြစ် ▪ ဂင်္ဂါ
ဂန္ဓကုဋီ ▪ ဂန္ဓကုဋီ (မြတ်စွာဘုရား၏ နေရာကျောင်းတော်သည် "ဂန္ဓကုဋီ" မည်၏။)
ဂန္ဓဋ္ဌနတ် (ကချေသည်)မျိုး ▪ ပဋ္ဌသိခ
ဂိုဒေါင် ▪ ဥဒေါသိတ, ဘဏ္ဍာသာလာ
ဂုဂ္ဂုလပင် ▪ ဂုဂ္ဂုလု, ကောသိက (၂)
ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောခြင်း ▪ ဥပဝါဒ, ဥပက္ကောသ, အဝဏ္ဏဝါဒ, အနုဝါဒ, ဇနဝါဒ,အပဝါဒ, ပရိဝါဒ (၇)
ဂုံးတိုက်တတ်သူ ▪ သူစက, ပိသုဏ, ကဏ္ဏေဇပ (၃)
ဂျုံ ▪ ဂေါဓူမ
ဂျာဝူပင် ▪ စျာဝုက, ပိစုလ (၂)
ဃနာထမင်း ▪ ပရမန္န, ပါယသ (၂)
ဃနစည် ▪ ဃန
ငရုတ် ▪ မရိစ, ကောလက (၂)
ငရဲ ▪ နိရယ,ဒုဂ္ဂတိ, နရက (၃)

http://www.dhammadownload.com

ငရဲကြီး (၈)ထပ် ** ၁။သဠိဝ=သိဠိုး၊ ၂။ကာဠသုတ္တ=ကာဠသုတ်၊ ၃။မဟာရောရုဝ=မဟာရောရုဝ၊ ၄။ရောရုဝ=ရောရုဝ၊ ၅။ပတာပန=ပတာပန၊ ၆။အဝီစိ=အဝီစိ၊ ၇။သယ်ာတ=သယ်ာတ၊ ၈။တာပန=တာပန။

ငရဲထိန်း = ကာရဏိက, နိရယပါလ (၂)

ငရဲသား = နေရယိက, နာရက (၂)

ငရဲသူ, ငရဲသား = နေရယိက, နာရက

ငဟစ် = အာဋ, ဒဗ္ဗိမုခဒ္ဓိဇ (၂)

ငုပင် = ဥဒ္ဒါလ, ဝါတယာတက, ရာဇရုက္ခ, ကတမာလ, ဣန္ဒီဝရ, ဗျာဓိယာတက (၅)

ငန်း ဝမ်းဘဲ = ဟံသ, သေတစ္ဆဒ (၂)

ငါး = မစ္ဆ, မီန, ဇလစရ, ပုထုလောမ, အမ္ဗုဇ, ဈသ (၆)

ငါးအထူး (၁၃)မျိုး ** ၁။ရောဟိတ=ငါးကြင်း၊ ၂။မဂ္ဂုရ=ငါးခူ၊ ၃။သိဂီ=ငါးကျွဲ ၄။ဗလဇ=ငါးပတ်၊ ၅။မုဥ္ဇ=ငါးရံ့၊ ၆။ပါဝုသ=ငါးတန်၊ ၇။သတ္တဝက်=ငါးရှဉ့်၊ ၈။သဝက်=ငါးမြွေ၊ ၉။နဋမီန=ငါးဖောင်ရိုး၊ ၁၀။ဂဏ္ဍက=ငါးမန်း၊ ၁၁။သုသုကာ ငါးပူတင်း၊ (ဝါ)လင်းပိုင်၊ ၁၂။သဖရီ=ငါးခုံးမ၊ ၁၃။မကရ=မကန်း။

ငါးကြင်း = ရောဟိတ

ငါးခူ = မဂ္ဂုရ

ငါးကျွဲ = သိဂီ

ငါးရံ့ = မုဥ္ဇ

ငါးတန် = ပါဝုသ

ငါးရှဉ့် = သတ္တဝက်

ငါးမြွေ = သဝက်

ငါးဖောင်ရိုး = နဋမီန

ငါးမန်း = ဂဏ္ဍက

ငါးပူတင်း = သုသုကာ

ငါးခုံးမ = သဖရီ

ငါးပတ် = ပါသာဏမစ္ဆ, ပါဌီန (၂)

ငါးမျှားချိတ် = ဝက်, ဗဋ္ဌိသ (၂)

ငါးဖမ်းသောပိုက် = အာနယ, ဇာလ (၂)

ငွေ = ရူပိယ, ရဇတ, သဇ္ဇု, ရူပီ, သဇ္ဇ (၅)

ငွေဝယ်ကျွန် = ဓနက္ကိတ

ငွေတိုက်စိုး = ဟေရညိက, နိက္ခိက (၂)

ငွေဝန်ငွေတိုက်စိုး = ဟေရညိက, နိက္ခိက

ငြူစူခြင်း = ဣဿာ, ဥသူယာ (၂)

ငြူစူခြင်းရှေးရှိသော ဝန်ခံခြင်း = အတ္တု

ငြင်းခုံခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း = ဘဏ္ဍန, ဝိဝါဒ, ဝိဂ္ဂဟ, ကလဟ, မေဓဂ (၅)

ငြင်းခုံခြင်း, ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း = ဘဏ္ဍန

ငြင်းခုံခြင်း = ဝေါဟာရ, ဝိဝါဒ (၂)

ငြိမ်သက်ခြင်း = သန္တ

ငြိမ်သက်သည် = သန္တ, သမိတ (၂)

ငြိုငြင်ခြင်း = ကထဋ္ဌိ

ငြုတ် = မရိစ, ကောလက (၂)

ငြောင့်ငုတ် = သလ္လ, သက်ုံ (၂)

ငြောင့်, တံသင်း, ငုတ် = သလ္လ, သက်ုံ

ငုတ် = သလ္လ, သက်ုံ (၂)

ငှက် = ဝိဟင်, ဝိဟဂ, ပက္ခီ, ဝိဟင်မ, ခဂ, အဏ္ဍဇ, သကုဏ, သကုန္တ, ဝိ, ပတင်, သကုနိ, ဒ္ဓိဇ, ဝက္ကင်, ပတ္တယာန, ပတန္တ, နီဋ္ဌဇ (၁၆)

http://www.dhammadownload.com

ဌက်အမျိုးမျိုး (၁၁) မျိုး ** ၁။ဝဋ္ဌကာ-ငုံး၊ ၂။ဇိဝဋ္ဌိဝ-ဇိဝဇိုး၊ ၃။ စကောရ-စကောရဌက်၊ (ခါနိုတစ်မျိုး) ၄။တိတ္တိရ-ခါ၊ ၅။သာဠိကာ-သာလိကာ၊ ၆။ကရဝိက-ကရဝိက်၊ ၇။ရဝိဟံသ-ဟသ်ာ(ဝမ်းဘဲ)၊ ၈။ကုကုဋ္ဌက-ဘုတ်၊ ၉။ကာရဏ္ဍဝ-စစ်စလီ၊ ၁၀။ ပိလဝ-ဌက်ဘီလူး၊ ၁၁။ ပေါက္ခရသာတက-သက်နိုးဖွတ်ဌက်။

ဌက်ဥ ။ အဏ္ဍာ

ဌက်တော် ။ သကုန္တ, ဘာသပက္ခိနီ (၂)

ဌက်ဘီလူး ။ ပိလဝ

ဌက်မုဆိုး ။ သာကုဏိက

ဌက်ကြီးတုံးစပ် ။ လောဟပိဋ္ဌ, ကက် (၂)

ဌက်ပျော ။ ရမ္ဘာ, ကဒလီ, မောစ (၃)

ဌက်ဆင် ။ ဝါရဏ, ဟတ္ထိလိင် (၂)

ဌက်တောင် ။ ပတတ္တ, ပေခုဏ, ပတ္တ, ပက္ခ, ပိဋ္ဌ, ဆဒ, ဂရု (၇)

ဝိုက်မျဉ်းခြင်း ။ မိဒ္ဒ, ပစလာယိကာ (၂)

ဝိုကြွေးမြီတမ်းခြင်း ။ ဝိလာပ, ပရိဒ္ဒဝ (၂)

ဝိုကြွေးခြင်း ။ ရောဒိတ, ကန္ဒိတ, ရုဏ္ဏ

ဝိုယိုပြောဆိုခြင်း ။ ပရိဒေဝ, ပရိဒ္ဒဝ (၂)

ဝုံကင်း ။ ခါရက, ဇာလက (၂)

ဝုံကင်း, ပရစ် ။ ခါရက, ဇာလက (၂)

ဝုံရင့် ။ ကလိကာ, ကောရက (၂)

ဝုံး ။ ဝဋ္ဌကာ

ဝယ်သည် ။ နိစံ

စံပယ် ။ တိဏသုည, မလ္လိကာ (၂)

စကော ။ ကုလ္လ, သုပ္ပ (၂)

စကောရဌက် ။ စကောရ

စကား ။ ဘာသိတ, လပိတ, ဘာသာ, ဝေါဟာရ, ဝစန, ဝစ, ဥတ္တိ, ဝါစာ, ဂိရာ, ဝါဏီ, ဘာရတီ, ကထာ, ဝစီ။

စကား မပြာတတ်သူ ။ မူဂ, သုညဝစ (၂)

စကားဦး, စကားစ ။ ဥပညာသ, ဝစီမုခ

စကားဝါ ။ စမ္မေယျ, စမ္မက (၂)

စကားများသူ ။ ဘဿရ, ဘာသုရ (၂)

စကားစောင့်စည်းသူ ။ ဝါစံယမ, မုနိ (၂)

စကားစပ်ခြင်း ။ ပတ္ထာဝ, အဝသရ (၂)

စကားရိုင်း ။ အဘိဝါကျ

စကျင်း ။ ဒေါဏီ, အမ္မဏ (၂)

စတုဝဂ္ဂ ။ စတုဝဂ္ဂ

စပါး (၇) မျိုး ** ၁။သာလိ-သလေး (ကောက်ကြီး)၊ ၂။ဝီဟိ-ကောက်လတ် (ကောက်ကြမ်း)၊ ၃။ကုဒ္ဒြူသ-လူး၊ ၄။ ဂေါခုမ-ဂျုံ၊ ၅။ဝရက-ပြောင်း၊ ၆။ယဝ-မုယော၊ ၇။ကင်္ဂု-ဆပ်။

စပါးကြီးမြွေ ။ ဝါဟသ, အဇဂရ (၂)

စပါးဖျင်း, ဖွဲ ။ ဘုသ, ကဋ္ဌင်္ဂရ (၂)

စပါးခွံ, ဖွဲ ။ ထုသ

စပါးအုံး ။ ဂေါနသ, တိလိဋ္ဌ (၂)

စပါးဖုတ် ။ ထမ္မ

စပြစ် ။ မုဒ္ဒိကာ, မဒ္ဒရသာ (၂)

စပြစ်, မုဒင်္ဂ် (သပြက်) ။ မုဒ္ဒိကာ

စမရီ ။ စမရ

စရံပေးခြင်း ။ သစ္စာပန, သစ္စံကာရ

စရည်း (တောင်,မဲအုပ်) ။ သတ္တပဏ္ဏိ, ဆတ္တပဏ္ဏိ (၂)

စလယ် ။ ပတ္တ, နာဠိ

စဖိုသည် ။ ဘစ္စကာရ, သူပကာရ, သူဒ,

http://www.dhammadownload.com

အာဠာရိက, ဩဒနိက, ရသက (၆)
စဖိုအိမ် ။ ရသဝတီ, ပါကဌာန, မဟာနသ (၃)
စမုန်နီ ။ ဇီဝန်ကီ, ဇီဝနီ (၂)
စလောင်း ။ သရာဝ, မလ္လက (၂)
စာမရီ ။ စမရ
စာမရီ သားမြီးရပ် ။ ဝါလဗီဇနီ
စာရေး ။ လေခက, လိပိကာရ (၂)
စာဆိုတော် ။ ဝန္ဒီ, ထုတိပါဌက (၂)
စာလုံး ။ ဝဏ္ဏ, အက္ခရ (၂)
စိနာရမည်သောနွယ် ။ မုဇ္ဇာ, မခုရသာ (၂)
စီးတော်ဆင် ။ ဩပဝယ္ဟ, ရာဇဝယ္ဟ (၂)
စုဝေး၍တည်ခြင်း ။ သန္နိဝေသ, သဏ္ဌာန
စုလျား, တဘက် ။ ပါဝါရ, ဥတ္တရာသင်္ဂ, ဥပသံဗျာန, ဥတ္တရ, ဥတ္တရီယ (၅)
စူးစမ်းဆင်ခြင်တတ်သူ ။ ပရိက္ခက, ကာရဏိက (၂)
စူးစမ်းဆင်ခြင်နိုင်သော ပညာ ။ ဝိမံသာ, ဝိစာရဏာ (၂)
စုံစမ်းဆင်ခြင်တတ်သောပညာ ။ ဝိမံသာ, ဝိစာရဏာ (၂)
စုံစမ်းဆင်ခြင်တတ်သူ ။ ပရိက္ခက, ကာရဏိက (၂)
စေတီ ။ ထူပ, စေတိယ (၂)
စေတီနတ်ကွန်း ။ စေတိယ, အာယတန
စားတော်ပဲ ။ စဏက, ကလာယ (၂)
စားအပ်သည် ။ ဂီလိတ, ခါဒိတ, ဘုတ္တ, ဘက္ခိတ, အဇ္ဈောဟဋ္ဌ, အသိတ (၆)
စားခွက် ။ ကံသ
ကားဖွယ် ။ အသန, အာဟာရ, ဘော ဇန, ယာဝ (၄)
စားလိုသည် ။ ဇိဃစ္ဆိတ, ခုဒိတ, ဆာတ. ဗုဘုက္ခိတ (၄)
စားကြွင်း ။ ဝိယာဝ
စားကြွင်းစားသူ ။ ဝိယာသာဒ, ဒမက (၂)
စက်ဆုတ်ခြင်း ။ ဇိဘစ္ဆ
စက္ကဝက် ။ စက္ကဝါက, စက္ကဝု (၂)
စက်ကတုံးပင် ။ လိကောစက, အင်္ကောလ
စက်တိုင် ။ လက္ခ, ဝေဏ္ဏ, သရဗျ (၃)
စက်ခွက် ။ လက္ခ, ဝေဏ္ဏ, သရဗျ (၃)
စက်လက်နက် ။ စက္က
စကြဝတေးမင်း ။ သဗ္ဗဘူမ္မ, စက္ကဝတ္တီ (၂)
စကြာမင်း ။ သဗ္ဗဘူမ္မ, စက္ကဝတ္တီ (၂)
စကြံ ။ စင်္ကမန, စင်္ကမ (၂)
စင်စစ် (ဗျ) ။အညဒတ္ထု, တတ္ထ, သသက္ကံ, အဒ္ဓါ, ကာမံ, ဇာတု, ဝေ, ဟဝေ (၈)
စင်စစ်ကွေကွင်းခြင်း ။ပဝိသိလေသ, ဝိဓုရ
စဉ်းတိတုံး ။ သူနာ, အဓိကောဋ္ဌန (၂)
စဉ်းလဲခြင်း ။ နိကတိ, ကူဋ, ဒမ္ဘ, သာဋေ, ကေတဝ (၅)
စဉ်းငယ်ဖျော့သော အဆင်း ။ဓူသရ
စဉ်းငယ်ပွင့်သောအငုံ ။ မကုလ, ကုဍ္ဍမလ
စစ်အင်္ဂါ (၄) ပါး ** ၁။ဟတ္ထ-ဆင်၊ ၂။ အဿ-မြင်း၊ ၃။ရထ-ရထား၊ ပတ္တိ-ခြေလျင်စစ်တပ်။
စစ်ကြီးပင် ။တိနိသ, အတိမုတ္တက (၂)
စစ်ခင်းခြင်း ။ ဗျူဟ
စစ်စလီဒုတ် ။ ကာရဏ္ဍဝ
စစ်ဆင်ခြင်း ။ ဗျူဟ
စစ်တုရင်ခုံ ။ အဋ္ဌပဒ

http://www.dhammadownload.com

စစ်တပ် ။ ဝါဟိနီ, ဧဇိနီ, သေနာ, စမူ, စက္ကာ, ဗလ, အနီက (၇)

စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံ ** ၁။ ဟုတ္ထာနီက=ဆင်တပ်၊ ဆင်တစ်စီးလျှင် သူရဲတစ်ကျိပ် နှစ်ယောက်ပါသော အနည်းဆုံး ဆင်သုံးစီး၊ ၂။ဟယာနီက=မြင်းတပ်၊ မြင်းတစ်စီးလျှင် သူရဲသုံးကျိပ်ပါရှိသော အနည်းဆုံး မြင်းသုံးစီး၊ ၃။ ရထာနီက=ရထားတပ်၊ ရထားတစ်စီးလျှင် သူရဲလေးကျိပ်ပါရှိသော အနည်းဆုံး ရထားသုံးစီး၊ ၄။ပတ္တာနီက= ခြေလျင်တပ်၊ လက်နက်နှင့်တကွ အနည်းဆုံး စစ်သား လေးယောက်ပါရှိသောတပ်။

စစ်တိုက်ခြင်း ။ သင်္ဂါမ, သမ္မဟာရ, သမရ, ရဏ, အာဇိ, အာဟဝ, ယုဒ္ဓ, အာယောဓန, သံယုဂ (၉)

စစ်ထွက်ခြင်း ။ နိယ္ယာန, ဂမန, ယာတြာ, ပဌာန, ဂမ, ဂတိ (၆)

စစ်ထိုးခြင်း ။ သင်္ဂါမ, သမ္မဟာရ, သမရ, ရဏ, အာဇိ, အာဟဝ, ယုဒ္ဓ, အာယောဓန, သံယုဂ (၉)

စစ်ပွဲ၌သုံးသော ရထား ။ သန္ဒန, ရထ (၂)

စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ။သေနာနီ, စမူပတိ (၂)

စစ်ရထား ။ သန္ဒန, ရထ (၂)

စစ်ရေးပြခြင်း ။ ဗျူဟ

စစ်ဝတ် ။ သန္နာဟ, ကက်ဋ, ဝမ္မ, ကဝစ, ဥရစ္ဆဒ, ဇာလိကာ (၆)

စစ်သူကြီး ။ သေနာနီ, စမူပတိ (၂)

စစ်သား ။ ယောဓ, ဘဋ (၂)

၁၀သည်ဗိုလ်ပါ ။ ဗလ

စည် (၅) မျိုး ** ၁။အာတတစည်။ တစ်ဖက်သာပိတ်သော အိုးစည်, စည်ပုတ်, အစရှိသော စည်မျိုး၊ ၂။ ဝိတတစည်။ နှစ်ဖက်ပိတ်သော မုန့်စည်, အစရှိသော စည်မျိုး၊ ၃။ အာတတဝိတတစည်။အလုံးစုံ သားရေပိတ်၍ ကြက်အပ်သော ထက်စည်, အစရှိသော စည်မျိုး၊ ၄။သုသိရစည်။ နဲ့,ပလွေ, ခရူသင်း,စသော တူရိယာမျိုး၊ ၅။ဃန စည်။ ခွက်ခွင်း, ကြေးနင်း,အစရှိသော တူရိယာမျိုး။

စည်ကြီး ။ ဘေရီ, ဒုန္ဒုဘိ (၂)

စည်ငယ် ။ တိဏဝ, ဒိဏ္ဍိမ (၂)

စည်တို ။ တိဏဝ, ဒိဏ္ဍိမ (၂)

စည်ပင်သောနွယ် ။ ဝိရူ (အခက်အရွက်, အယှက်ယှက်တည်သော ကွမ်း,စသော နွယ်သည် "စည်ပင်သောနွယ်" မည်၏။)

စည်လက်ခတ် ။ ကောဏ

စည်အထူး ။ မဒ္ဒလ

စည်ပေါင်း ။ ဝတ္ထိ

စည်ပိုင်း ။ ဒေါဏီ, အမွဏ (၂)

စည်. (ကျီ) ။ ကုသုလ, ကောဋ္ဌ (၂)

စန္ဒကူး ။ စန္ဒန, ဂန္ဓသာရ, မလယဇ (၃)

စန္ဒကူးနီ ။ တိလပဏ္ဏိ, ပတ္တင်္ဂ, ရဇ္ဇန, ရတ္တစန္ဒန (၄)

စန္ဒကူးရွေ ။ ဟရိစန္ဒန

စမ်းရေယဉ် ။ နိဂ္ဂရ

စွဲလမ်းခြင်း ။ တဏှာ, တသိဏာ (ကြွင်းတဏှာနှင့် တူ၏။)

http://www.dhammadownload.com

စပ်ခြင်း ။ သိလေသ, သန္ဓိ (၂)
စပ်ဆိုင်သောအရာ ။ အာယတ္တ, သန္တက, ပရိဂ္ဂဟ, အဓိန (၄)
စွန် ။ အာဋ
စွန်ပတတ် ။ ပနသ, ကဏ္ဍကိဖလ (၂)
စွန်ပလွန် ။ ခဇ္ဇူရီ, သိန္ဒိ (၂)
စွန့်အပ်သည် ။ ဩဿဋ, စတ္တ, ဟီန, သမုဇ္ဇိတ (၄)
စွန့်ခြင်းကြီး ငါးပါး ** ၁။သေဋ္ဌဓန-မြတ်သော ဥစ္စာ၊ ၂။ပုတ္တ-သားသမီး၊၃။ ဒါရ-မယား၊ ၄။ရဇ္ဇ-တိုင်းပြည်၊ ၅။ အင်္ဂ-လက်,ခြေ,စသော အင်္ဂါကြီးငယ်။
စွပ်စွဲခြင်း ။ အဗ္ဘက္ခာန (သင်သည် ငါ၏ ဥစ္စာ ရွှေရတနာတို့ကို ချေးငှားဖူးပြီ စသည်ဖြင့် မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်း သည် "စွပ်စွဲခြင်း" မည်၏။)
စွတ်စိုသည် ။ တိန္တ, အလ္လ, အဒ္ဒ, ကိလိန္ဒ, ဥန္ဒ (၅)
စွယ်တော် ။ ကောဝိဋာရ, ယုဂပတ္တ (၂)
စိတ် ။ စိတ္တ, စေတ, မန, ဝိညာဏ, ဟဒယ, မာနသ (၆)
စိတ်ညစ်ညူးသူ ။ ဒုမ္မန, ဝိမန (၂)
စိတ်ညစ်သူ ။ ဒုမ္မန, ဝိမန (၂)
စိတ်ကူးယဉ် ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထု ။ ကထာ
စိတ်နှလုံးကောင်းသူ ။ ဟဒယီ, ဟဒယာလု
စိတ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း ။ သန္တိ, သမထ, သမ
စိမ့်မြေ ။ အနူပ, သလိလပ္ပါယ, ကစ္ဆ
စိမ့်မြေကွက် ။အနူပ, သလိလပ္ပါယ, ကစ္ဆ
စိမ်းစော်သောအနံ့ ။ ဝိဿ, အာမဂန္ဓိ (၂)
စိမ်းသောအဆင်း ။ ပလာသ, ဟရိတ, ဟရိ
စိန်တောင် ။ ဝေဒိကာ, ဝေဒိ (၂)
စောင့်စည်းခြင်း ။ ယာမ, သံယမ, ယမ ။
စောင့်ရှောက်ခြင်း ။ တာဏ, ရက္ခဏ (၂)
စောင့်ရှောက်အပ်, လုံခြုံစေအပ်သည် ။ ရက္ခိတ, ဂေါပိတ, ဂုတ္တ, တာတ, ဂေါပါယိတ, အာဝိတ, ပါလိတ (၇)
စောင်း ။ ဝိဏာ, ဝလ္လကီ (၂)
စောင်းကြက်သော သားရေ ။ ဥပဝိဏ, ဝေဌက (၂)
စောင်းခွက် ။ ပေါက္ခရ
စောင်းတီးသမား ။ ဝိဏာဝါဒီ, ဝေဏိက။
စောင်းသံ လည်ချောင်းသံ ။ ဥသဘ
စောင်းသံ လည်ချောင်းသံ (၇) မျိုး * ၁။ဥသဘ-ဥသဘအသံ၊ ၂။ဓေဝတ-ဓေဝတအသံ၊ ၃။ဆဇ္ဇ-ဆဇ္ဇအသံ၊ ၄။ ဂန္ဓာရ-ဂန္ဓာရအသံ၊ ၅။မဇ္ဇိမ-မဇ္ဇိမ အသံ၊ ၆။ပဉ္စမ-ပဉ္စမအသံ၊ ၇။နိသာဒ-နိသာဒအသံ။
စိုင် ။ ဂေါကဏ္ဏ, ဂဏိ, ကဏ္ဍက (၃)
စို့ ။ ဋက်, ပါသာဏဒါရဏ (၂) (ကျောက်ထွင်းစူးသည် "စို့" မည်၏)
စို့သက်တင်ရေး ။ ဣန္ဒာဝုဓ, ဣန္ဒဓနု (၂)
စိုးရိမ်ခြင်း ။ သောက, သောစန (၂)
စုံစမ်းရှာဖွေခြင်း ။ ဝိစယ, မဂ္ဂနာ (၂)
စုံထောက် ။ စရ, ဂုဋ္ဌပုရိသ (၂)
ဆံကျစ် ။ ဇဋာ
ဆံစု ။ ပါသ, ဟတ္ထ (၂)
ဆံတို ဆံထောက် ။ ကာကပက္ခ, သိခဏ္ဍက
ဆံပင် ။ ကေသ, ကုန္တလ, ဝါလ, ဥတ္တမင်္ဂရုဟ, မုဒ္ဓဇ (၅)

http://www.dhammadownload.com

ဆံဖြူ = ပလိတ
ဆာလောင်သည် = ဇိယစ္ဆိတ, ခုဒိတ, ဆာတ, ဗုဘုက္ခိတ (၄)
ဆာလောင်ခြင်း = ခုဒ္ဒါ, ဇိယစ္ဆာ (၂)
ဆာမွတ်ခြင်း = ခုဒ္ဒါ, ဇိယစ္ဆာ (၂)
ဆား = လဝဏ, လောဏ (၂)
ဆား (၅)မျိုး ** ၁။သာမုဒ္ဒ=သမုဒ္ဒရာရေမှ ဖြစ်သော ဆား၊ ၂။ သိန္ဓဝ=သိန္ဓော ဆား၊ ၃။ကာဠလောဏ=ဆားပုပ်၊ ၄။ ဥဗ္ဘိဒ=တွင်းထွက်ဆား၊ ၅။ဗိဋက=ချက် ဆား။
ဆားဆပ်ပြာမြေ = ဦသ
ဆားဆပ်ပြာ ပေါက်ရာမြေ = ဦသဝန္တု, ဦသရ (၂)
ဆီဦး = နဝုဒ္ဓဋ္ဌ, နောနီတ (၂)
ဆီကြည် = ဝသာ, ဝိလီနသ္ဒေဟ (၂)
ဆီးခုံ = ဝတ္ထိ
ဆီးစ, ဆီးဖုံး = ဝတ္ထိ (ချက်၏ အောက် အဖို့သည် "ဆီးစ,ဆီးဖုံး" မည်၏။)
ဆီဆိုးပင် = ကပိလာ, သိသပါ (၂)
ဆီမီး = ဒီပ, ပဒီပ, ပဇ္ဇောတ (၃)
ဆီးနှင်း = ဟိမ, တုဟိန, ဥဿာဝ, နီဟာရ, မဟိကာ (၅)
ဆီးပင် = ကောလီ, ဗဒရီ (၂)
ဆီးဖြူ = အမတာ, အာမလကီ (၂)
ဆီးလွန်နာ = မေဟ
ဆီးသီး = ကောလ, ဗဒရ (၂)
ဆုတောင်းခြင်း = ပတ္ထနာ, ပဏိဓာန, ပဏိဓိ (၃)
ဆုလာဘ် = ပုဏ္ဏပတ္တ, တုဋ္ဌိဒါယ (၂)
ဆူဖြိုးသည် = ပီန, ထူလ, ပီဝရ, ထုလ္လ, ဝဋ္ဌရ (၅)
ဆူးလေ = ဂေါကဏ္ဏက, သိယ်ာဋ (၂)
ဆူးပေါက် = တဏ္ဍုလေယျ, အပွမာရိသ။
ဆေး = ဘေသဇ္ဇ, အဂဒ, ဘေသဇ, ဩသဓ (၄)
ဆေးကုခြင်း = တိကိစ္ဆာ, ပတိကြိယာ။
ဆေးခြယ်ခြင်းအမှု = ပေါတ္ထ
ဆေးဆရာ = ဝုတ္တ, ဝေဇ္ဇ, ဘိသက္က, ရောဂဟာရီ, တိကိစ္ဆက (၅)
ဆေးဒါန်း = ဟရိတာလ, ပီတန (၂)
ဆေးလေးနှေးကန်သူ = ဒီယသုတ္တ, စိရကြိယ
ဆေးသမား = ဝုတ္တ, ဝေဇ္ဇ, ဘိသက္က, ရောဂဟာရီ, တိကိစ္ဆက (၅)
ဆဲရေးခြင်း = အက္ကောသန, အဘိသင် (၂)
ဆန်ကွဲ = ကဏ, ကုဏ္ဍက (၂)
ဆန်ပုံးရည်=သောဝီရ, ကဋ္ဌိယ, အာရနာလ, ထုသောဒက, ဓညမ္ဗိလ, ဗိဋင် (၆)
ဆန်ပြုတ် = တရလ, ယာဂု (၂)
ဆန့်ကျင်ဘက် = ပဋိကူလ, အပသဗျ (၂)
ဆန့်ကျင်သဖြင့် ဆိုခြင်း = နနု
ဆန့်ကျင်ဘက်စကား = ဝိပ္ပလာပ
ဆန်း = ဆန္ဒ (ဂါယတ္တိ, ဥဏ္ဍိ,စသည် သည် "ဆန်း" မည်၏။)
ဆန်းကြယ်သော အခင်း = ဝိကတိကာ
ဆန်းကြယ်သော သားမွေးအခင်း = စိတ္တက
ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း = သာကစ္ဆာ, သံကထာ
ဆွေမျိုး = ဗန္ဓဝ, ဗန္ဓု, သဇန, သဂေါတ္တ, ဉာတိ, ဉာတက (၆)

http://www.dhammadownload.com

ဆွံ့သောသူ ။ ပဂုံလ, ပီဌသပ္ပီ, ပဂုံ, ဆိန္ဒိရိယာပထ, ပက္ခ (၅)
ဆက်ဆံသည် ။ သာဓာရဏ, သာမည (၂)
ဆင် ။ ကုဥ္ဇရ, ဝါရဏ, ဟတ္ထီ, မာတင်, ဒ္ဓိရဒ, ဂဇ, နာဂ, ဒ္ဓိပ, ဣဘ, ဒန္တီ (၁၀)
ဆင် (၁၀) မျိုး ** ၁။ကာဠာဝကဆင်မျိုး၊ ၂။ဂင်ယျဆင်မျိုး၊ ၃။ပဏ္ဍရဆင်မျိုး၊ ၄။တမ္ဗဆင်မျိုး၊ ၅။ပိဂ်လဆင်မျိုး၊ ၆။ဂန္ဓဆင်မျိုး၊ ၇။မင်လဆင်မျိုး၊ ၈။ဟေမဆင်မျိုး၊ ၉။ဥပေါသထဆင်မျိုး၊ ၁၀။ဆဒ္ဒန္တဆင်မျိုး။
ဆင်အော်သံ ။ ကောဥ္စနာဒ
ဆင်အစ်သံ ။ ကောဥ္စနာဒ
ဆင်အုပ် ။ ဟတ္ထိယဋာ, ဂဇတာ (၂)
ဆင်ဦးစီး ။ ဟတ္ထာရောဟ, ဟတ္ထိမေဏ္ဍ, ဟတ္ထိပ, ဟတ္ထိဂေါပက (၄)
ဆင်ကုန်းနှီး ။ ကပ္ပန (ဆင်ကျောက်ကုန်း၌ ခင်းအပ်သော ကမ္ပလာ,စသည်တို့သည် "ဆင်ကုန်းနှီး"မည်၏။)
ဆင်ခရမ်း ။ ဝါတိင်ဏ, ဘဏ္ဍာကီ (၂)
ဆင်ချည်တိုင် ။ အာလာန, အာဋ္ဌက, ထမ္ဘ
ဆင်ခြေလျော၌ တည်သောအိမ် ။ ဟတ္ထိနခ
ဆင်ဂွေးပင် ။ ပါဋလီ, ကဏ္ဍဝန္တာ (၂)
ဆင်ငယ် ။ ကလဘ, ဘိက် (၂)
ဆင်ဆရာ, မြင်းဆရာ ။ ဂါမဏီယ
ဆင်တုံးမန္ပယ် ။ ပူတိလတာ, ဂဋ္ဌောစီ (၂)
ဆင်ထူး ။ နိဂဋ္ဌ, အန္ဒုက, သခ်လ (၃)
ဆင်ပိတ်ချင်း ။ ကောလဝလ္လီ, ဣဘပိပ္ပလီ
ဆင်ပါးစောင် ။ ဂဏ္ဍ, ကဋ္ဌ (၂)
ဆင်ပြာပင် ။ ပုနန္ဒဝါ, သောထယာတီ (၂)
ဆင်မ ။ ဟတ္ထိနီ, ကရေဏုကာ (၂)
ဆင်မင်း ။ ယူထဇေဋ္ဌ, ယူထပ (၂)
ဆင်မုန် ။ ဒါန, မဒ (၂)
ဆင်မြီးထူး ။ မေစက (ဆင်၏ အမြီးရင်းသည် "ဆင်မြီးထူး" မည်၏။)
ဆင်သမန္ပယ် ။ ပူတိလတာ, ဂဋ္ဌောစီ (၂)
ဆင်သင်း ။ ဟတ္ထိယဋာ, ဂဇတာ (၂)
ဆင်သင်းမှူး ။ ယူထဇေဋ္ဌ, ယူထပ (၂)
ဆင့်ပခုံး ။ အာသန
ဆင်းတု ။ ပဋိမာ, ပဋိဗိမ္ပ, ဗိမ္ပ, ပဋိနိဓိ။
ဆင်းရဲသူ ။ အကိဥ္စန, ဒလိဒ္ဒ, ဒီန, နိဒ္ဓန, ဒုဂ္ဂတ (၅)
ဆင်းရဲခြင်း ။ ဒုက္ခ, ကသိရ, ကိစ္ဆ, ဗျသန, အဃ (၆)
ဆည်းကပ်, ခစားအပ်သည် ။ ဥပစရိတ, ဥပါသိတ (၂)
ဆည်းကပ်ခြင်း ။ ဥပါသန, သုဿူသာ, ပါရိစရိယာ (၃)
ဆည်းဆာ ။ သာယ, သဥ္ဇာ, ဒိနစ္စယ (၃)
ဆည်းပူးအပ်သည် ။ အာစိတ, နိစိတ (၂)
ဆတ္တာသည် ။ ကပ္ပက, နဟာပိတ (၂)
ဆတ် ။ မိဂမာတုကာ
ဆပ်သွား ။ ကေတကီ
ဆွမ်းစားဇရပ် ။ ပဋိဂ္ဂမန, အာသနသာလာ
ဆစ်ပိုး ။ သေတဋ္ဌိကာ, သဿရောဂ
ဆိတ် ။ ဝဿ, အဇ, ဆဂလက (၃)
ဆိတ်မ ။ အဇာ
ဆိတ်ကွယ်ရာ ။ ဝိဝိတ္တ, ဝိဇန, ဆန္ဒ, ရဟ, ရဟော (၅)
ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း ။ ဝိဝေက, ပုထုဂတ္တတာ။

http://www.dhammadownload.com

ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း = မောန, အဘာသန, တုဏ္ဍီဘာဝ (၃)
ဆိတ်သည် = တုစ္ဆ, ရိတ္တက, သုည (၃)
ဆိပ်ဖလူး = သေဖာလိကာ, နီလိကာ (၂)
ဆိပ်လူးမြား = ဒိဒ္ဓ
ဆုပ်နယ်ခြင်း = သမ္မာဟန, မဒ္ဒန (၂)
ဆောက်ပုတ် = လဂုဋ္ဌ, မုဂ္ဂရ (၂)
ဆောင်အပ်သည် = အာဟဋ္ဌ, အာဘတ, အာနီတ (၃)
ဆောင်ဓား = ဣလ္လီ, ကရပါလိကာ (၂)
ဆိုင်း = သိက္ကာ (ထမ်းပိုး၌ ဆွဲအပ်သော ကြိုး, ကြိမ်အထူးသည် "ဆိုင်း" မည်၏။)
ဆိုအပ်, ဟောအပ်သည် = ဘာသိတ, လပိတ, ဝုတ္တ, အဘိဟိတ, အာချာတ, ဇပ္ပိတ, ဥဒီရိတ, ကထိတ, ဂဒိတ, ဘဏိတ, ဥဒိတ (၁၁)
ဆိုဆုံးမလွယ်သူ = ဝိဓေယျ, အဿဝ, သုဗ္ဗစ (၃)
ဆုံးဖြတ်ခြင်း = အဓိမောက္ခ, နိစ္ဆယ (၂)
ဆုံးမအပ်သည် = ဒန္တ, ဒမိတ, (၂)
ဆုံးမအပ်သည်, ယဉ်ကျေးသည် = ဒန္တ, ဒမိတ (၂)
ဆုံးမခြင်း = ဩဝါဒ, အနုသိဋ္ဌိ, အနုသာသန (၃)
ဆုံးမလောက်သောနွား = ဒမ္မ, ဝစ္ဆတရ (၂)
ဆုံးမှုံ့ = စိနပိဋ္ဌ, သိန္ဒူရ (၂)
ဆုံးရှုံးခြင်း = ဇီရဏ, ဇာနိ (၂)
ဆုန်းမှုန့် = စိနပိဋ္ဌ, သိန္ဒူရ (၂)
ဇနီးမောင်နှံ = ဇာယာပတိ, ဇာနိပတိ, ဇယမ္ပတိ, ဒမ္ပတိ (၄)
ဇလပိပ္ပလိပင် = လာဂ်လီ, သာရဒိ (၂)
ဇမ္ဗူရာဇ်ရွှေ = ဇမ္ဗုနဒ
ဇာတိပ္ပိုလ် = ဇာတိကောသ, ဇာတိဖလ(၂)
ဇီယာ = မဓုရက, ဇီဝက (၂)
ဇီဝဇိုးငှက် = ဇီဝဉ္ဇီဝ
ဇီဝိတိန္ဒြေ = အာယု, ဇီဝိတ (၂)
ဇီးကွက် = ဥဟုက်ာရ, ဥလူက, ကောသိယ, ဝါယသာရိ (၄)
ဇုဏ္ဏာ = ဇုဏ္ဏာ (လရောင်နှင့်ယှဉ်သော ညဉ့်သည် "ဇုဏ္ဏာ"မည်၏။)
ဇာတ်တူအတတ်သည်အပေါင်း = သေဏီ
ဇာတ်တူအပေါင်း = ဝဂ္ဂ
ဇာတ်တူသတ္တဝါအပေါင်း = ကုလ
ဇာတ်တူတိရစ္ဆာန်အပေါင်း = ယူထ
ဇွန်ပန်း = ယူထိကာ, မာဂဓီ (၂)
ဇွန်း, ယောက်မ = ကဋ္ဌစ္ဆု, ဒဗ္ဗိ (၂)
ဇော်ဂျီ = တာပသ, ဣသိ (၂)
ဈာဦပင် = ဈာဝုက, ပိစုလ (၂)
ဈေးရုံ = ပဏျဝိက္ကယသာလာ, အာပဏ, ပဏျဝီထိကာ (၃)
ဈေးတန်း = ပဏျဝိက္ကယသာလာ, အာပဏ, ပဏျဝီထိကာ (၃)
ညဦး = အဘိဒေါသ, ပဒေါသ (၂)
ညချမ်း = သာယံ
ညနေချမ်း = သာယ, သဉ္ဇာ, အဒိနစ္စယ။
ညံမင်းရုပ် = ပဉ္စာလိကာ, ပေါတ္ထလိကာ
ညီ = ကနိယ, ကနိဋ္ဌ, အနုဇ (၃)
ညီဟောက်သောအနုံ = ဝိဿ, အာမဂန္ဓိ
ညပ် = သဏ္ဍာသ

http://www.dhammadownload.com

ညှပ်ရိုး ။ အက္ခက (လည်ချောင်း၏ အောက်အစွန်း၌ တည်သော အရိုး သည် "ညှပ်ရိုး" မည်၏။)

ညည့် ။ နိသာ, ရဇနီ, ရတ္တိ, တိယာမာ, သံဝရီ (၅)

ညှဉ်းဆဲတတ်သူ ။ ဟီသာသီလ, ယာတုက

ညှဉ်းဆဲခြင်း ။ ကာရဏာ, ယာတနာ။

ညွှန် (ခွံ့) ။ ဇမ္ဘာလ, ကလလ, ပင်္ကိ, စိက္ခလ္လ, ကဒ္ဒမ (၅)

ညွှန်ခြင်း ။ ဣတိ, ဣတ္ထံ, ဧဝံ (၃)

ညောင်ကြပ် ။ ပိလက္ခ, ပိပ္ပလီ (၂)

ညောင်ချဉ် ။ ဂဒ္ဒဘဏ္ဍ, ကပိတန (၂)

ညောင်စောင်း ။ ပလ္လင်, မဉ္စက

ညောင်စောင်း (၄) မျိုး ** ၁။ကုဋိရုပါဒ-ပုစွန်ခြေသဏ္ဌာန် အခြေရှိသော ညောင်စောင်း၊ ၂။အာဟာရုပါဒ-အပေါင်၌ အခြေစွပ်သော ညောင်စောင်း၊ ၃။မသာရုက-အခြေ၌အပေါင် စွပ်သော ညောင်စောင်း၊ ၄။ပုဒ္ဓိကာဝဒ္ဓ- အခြေနှင့် တစပ်တည်း အပေါင် ရှိသော ညောင်စောင်း။

ညောင်စောင်းခြေ ။ မဉ္စာဓာရ, ပဋိပါဒ

ညောင်စောင်းပေါင် ။ အင်္ဂနိ

ညောင်ပိန္ဓဲ ။ နိဂ္ဂြောဓ, ဝဋ (၂)

ညစ်နွမ်းသည် ။မလီန, မလိမသ (၂)

ဦးဏှိမစည် ။ တိဏဝ, ဦဏှိမ (၂)

ဆောဒိမည်သော ဆေးပင် ။ ဇီဝန္တီ, ဇီဝနီ။

တစ်အက္ခ ။ အက္ခ (မာသက ဆယ်ခုတို့ သည် "တစ်အက္ခ" ဖြစ်သည်။)

ဘစ်ကုဋ်ဆု ။ ကုဋ္ဌဝ (တစ်လက်ဖက်, တစ်လက်ဆွန်းသည် "တစ်ကုဋ်ဆု" ဖြစ်၏)

တစ်ကုမ္ဘ ။ ကုမ္ဘ (အမွဏတစ်ဆယ် သည် "တစ်ကုမ္ဘ" ဖြစ်သည်။)

တစ်ကောသ ။ ကောသ (ကုဝ်လုဝ် လေးတာ, အပြန်ငါးရာသည် "တစ်ကောသ" မည်၏။)

တစ်ခုခွဲ ။ ဒိဝမု (အခွဲနှင့်တကွ နှစ်ခု သည် "တစ်ခုခွဲ" မည်၏။)

တစ်ခုတည်း, တစ်ယောက်တည်း ။ ကောကီ, ဧကစ္ဆ, ဧက, ဧကက (၄)

တစ်ချင်းခွေး ။ ဂုဏ္ဌာ (စပါးလေးလုံးတို့သည် "တစ်ချင်းခွေး" ဖြစ်သည်။)

တစ်ချိန် ။ တုလာ (ဝိုလ်တစ်ရာသည် "တစ်ချိန်" ဖြစ်သည်။)

တစ်စလယ် ။ ပတ္ထ (လေးကုဋ်တို့ သည် "တစ်စလယ်" ဖြစ်၏။)

တစ်စိတ် - ဒေါဏ (လေးပြည်သည် "တစ်စိတ်" ဖြစ်သည်။)

တစ်ဆယ့်ငါးရက်နေ့ ။ ပန္နရသီ, ပဉ္စဒသီ

တစ်တိတူး ။ ဒိန္ဒိဘ, ကိကီ (၂)

တစ်တင်း ။ မာဏိကာ (လေးစိတ်တို့ သည် "တစ်တင်း" ဖြစ်သည်။)

တစ်တို့ ။ ခါရီ (လေးတင်းသည် "တစ်တို့" ဖြစ်သည်။)

တစ်ဓရဏ ။ ဓရဏ (အက္ခရှစ်ခုတို့သည် "တစ်ဓရဏ" ဖြစ်သည်။)

တစ်နှစ် ။ ဝသ (ဒက္ခိဏာယဉ် ဥတ္တရာယဉ် နှစ်ခု အပေါင်းသည် "တစ်နှစ်" မည်၏။)

တစ်နေ့ တစ်ညည့် ။ အဟောရတ္တ (နာရီ-

http://www.dhammadownload.com

၆၀-သည် "တစ်နေ့တစ်ညဉ့်" ဖြစ်၏]

တစ်နိကွ ။ နိကွ [ငါးသုဝဏ် (ရွေး တစ်ထောင်) တို့သည် "တစ်နိကွ" ဖြစ်၏]

တစ်ပိုလ် ။ ပလ [ဆယ်ဓရဏ (ရွေး လေးရာ)သည် "တစ်ပိုလ်" ဖြစ်သည်။]

တစ်ပါဒ ။ ပါဒ

တစ်ပယ် ။ ကရီသ [လေးအမွဏ မျိုးကြလောက်သော အရပ်သည် "တစ်ပယ်" မည်၏။]

တစ်ပက္ခ ။ ပက္ခ [၁၅-ရက်တို့သည် "တစ်ပက္ခ" မည်၏။]

တစ်ပြည် ။ အာဋ္ဌက [လေးစလယ်တို့သည် "တစ်ပြည်" ဖြစ်သည်။]

တစ်ဖက်ဆည်ကန် ။ တဋ္ဌာက, သရ, ဝါပီ, သရသီ, ဒဟ, အမ္ဗုဇာကရ (၆)

တစ်ဖက်ပိတ်စည် ။ အာတတ [အိုးစည်, စည်ပုတ်,အစရှိသော စည်မျိုးသည် "တစ်ဖက်ပိတ်စည်" မည်၏။]

တစ်ဖက်သာ အမွေးရှိသော အခင်း ။ ဧကန္တလောမီ

တစ်ဖက်ကန်း ။ ကာဏ [မျှတ်ခိတစ်ဖက် ကင်းဆိတ်သူသည် "တစ်ဖက်ကန်း" မည်၏။]

တစ်ဘာရ ။ ဘာရ [ချိန်နှစ်ဆယ်တို့သည် "တစ်ဘာရ" ဖြစ်သည်။]

တစ်မာသက ။ မာသက [နှစ်ချင်ရွေးတို့သည် "တစ်မာသက" ဖြစ်သည်။]

တစ်ယောက်ထမ်းဝန်။ ဘာရ [ချိန်(၂၀)ရှိသည်။]

တစ်ယူဇနာ ။ လေးဂါဝုတ်သည် "တစ် ယူဇနာ" ဖြစ်သည်။

တစ်ရက် ။ အဟောရတ္တ [နာရီ ၆၀-သည် "တစ်ရက်" ဖြစ်သည်။]

တစ်လ ။ မာသ [လဆန်း လဆုတ် နှစ်ပက္ခဟူသော ရက် ၃၀-သည် "တစ်လ" ဖြစ်သည်။]

တစ်လိက္ခာ။ ရထရေးကုန်မြူ (၃၆) ခုသည် "တစ်လိက္ခာ" ဖြစ်သည်။

တစ်လက်ဖက် ။ ပသတ [တွန်အပ်, ခုန်းအပ်သော လက်သည် "တစ်လက်ဖက်" မည်၏။]

တစ်လက်သစ် ။ ရ-ပေါ်တို့သည် "တစ်လက်သစ်" ဖြစ်သည်။

တစ်လှည်း ။ ဝါဟ, သကဋ (၂) [ခါရီနှစ်ဆယ်တို့သည် "တစ်လှည်း"]

တစ်လံ ။ ဗျာမ [နံပါးနှစ်ဖက်သို့ ဖြန့်အပ်ကုန်သော လက်နှင့်တကွ လက်မောင်း နှစ်ခုတို့သည် "တစ်လံ" မည်၏။]

တစ်ဝါဟ ။ ဝါဟ, သကဋ [ခါရီနှစ်ဆယ်တို့သည် "တစ်ဝါဟ" ဖြစ်သည်။ ။ တစ်ဝါဟ-၌ တင်း (၈၀) ရှိသည်။]

တစ်သီး သီးပြီး သေသောအပင် ။ ဩသဓိ

တစ်သုဝဏ် ။ သုဝဏ္ဏ [ငါးဓရဏ (ရွေး နှစ်ရာ)သည် "တစ်သုဝဏ်" ဖြစ်သည်]

တစ်သူ ။ ပေါရိသ [အထက်၌ ဆန့်တန်းအပ်သော လက်ရှိသော လူတို့၏ အတိုင်းအရှည်သည် "တစ်သူ" ဖြစ်၏]

တစ်သန်း (သန်းတစ်ကောင်) ။ လိက္ခာ ရ-ခုတို့သည် တစ်သန်း (သန်း တစ်ကောင်) ဖြစ်ပါသည်။

တံကျင်လျှိုအပ်သူ ။ ကီလိတ, သံယတ(၂)

တံခါး ။ ဒွါရ, ပဋိဟာရ

တံခါးကျည်, မင်းတုတ် ။ လဏီ, ပလိဃ (၂)

တံခါးချင် ။ လဏီ, ပလိဃ (၂)

တံခါးချည်တိုင် ။ ကပိသီသ, အဂ္ဂလတ္ထမ္ဘ

တံခါးချင်တိုင် ။ ကပိသီသ, အဂ္ဂလတ္ထမ္ဘ

တံခါးခုံ ။ ဥမ္မာရ, ဒေဟနီ, ဧဋ္ဌက, ဏ္ဍနွခီလ (၄)

တံခါးစောင့် ။ ဒေါဝါရိက, ပဋိဟာရ, ဒွါရဋ္ဌ, ဒွါရပါလက (၄)

တံခါးတိုင် ။ ဧသိကာ, ဏ္ဍနွခီလ (၂)

http://www.dhammadownload.com

တံခါးပေါင် = ဒွါရဗန္ဓန, ပီဌသယ်ာဋက, ဒွါရဗာဟာ (၃)
တံခါးမုခ် = ဂေါပုရ, ဒွါရကောဋက
တံငါ = ဓိဝရ, မစ္ဆိက, မစ္ဆဗန္ဓ, ကေဝဋ္ဌ, ဇာလိက (၅)
တံစီးတွင်း = စန္ဒနိကာ, ဇမ္ဗာလီ, ဩလိဂလ္လ
တံစီးအိုင် = စန္ဒနိကာ, ဇမ္ဗာလီ, ဩလိဂလ္လ (ရွာတံခါး၌ မစ်ညွှန်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သော တွင်းသည် "တံစီးတွင်း, တံစီးအိုင်" မည်၏။)
တံစဉ် = ဒါတ္တ, လဝိတ္တ, အသိတ (၃)
တံစက်မြိတ် = နိဗ္ဗ
တံတား = သေတု, အာလိ (၂)
တံတိုင်းခြေ = ဥဒ္ဓါပ, ဥပကာရိကာ (၂)
တံထွေး = လာလာ, ခေဋ္ဌ, ဧလာ (၃)
တံပိုး (လှိုင်း) = တရင်, ဘင်, ဦမိ, ဝီစိ (၄)
တံပြာ = ပတောဒ, တုတ္တ, ပါဇန (၃)
တံဖျာ = ပတောဒ, တုတ္တ, ပါဇန (၃)
တံမြက်စည်း = သမ္မုဇ္ဇနီ, သမ္မဇ္ဇနီ, သောဓနီ
တံလျှပ် = မရီစိ, မိဂတဏ္ဍိကာ (၂)
တကူ = နေမိ (လှည်းဘီး၏ အဆုံးသည် "တကူ" မည်၏။)
တံကွ = သဟ, သဒ္ဓိ, သမံ, အမာ (၄)
တခဲနက် = နိရန္တရ, ဃန, သန္ဒ (၃)
တခဲနက် အမိုက်မှောင် = အန္ဓတမ
တခြား = ဣတရ, အညတရ, ဧက, အည
တခ်ဏုပ္ပတ္တိဉာဏ်ရှိသူ = ပဂဗ္ဘ, ပဋိဘာယုတ္တ
တဆေး = ကိဏ္ဏ
တညင်းလုံး = တသရ, သုတ္တဝေဌန (၂)
တညင်ပင် = ဈာဝုက, ပိစုလ (၂)
တဏ္ဍာ = တဏ္ဍာ, တသိဏာ, ဧဇာ, ဇာလိနီ, ဝိသတ္တိကာ, ဆန္ဒ, ဇဋာ, နိကန္တ, အာသာ, သိဗ္ဗိနီ, ဘဝနေတ္တိ, အဘိဇ္ဇာ, ဝနထ, ဝါန, လောဘ, ရာဂ, အာလယ, ပီဟာ, မနောရထ, ဣစ္ဆာ, အဘိလာသ, ကာမ, ဒေါဟဋ္ဌ, အာကခ်ါ, ရုစိ (၂၅)
တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိ ကျော့ကွင်းကို ဖြစ်စေသော ပါသဏ္ဍအယူ = ပါသဏ္ဍ။ (ကုဋ္ဌိသက, အစရှိကုန်သော ၃၄-ပါးသော အယူတို့ဌင်း၊ ၆၂-ပါးသော အယူတို့ဌင်း ဤ ၉၆-ပါးသော အယူတို့ကို "တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိ ကျော့ကွင်းကို ဖြစ်စေသော ပါသဏ္ဍအယူ" ဟု ခေါ်သည်။
တတောင်ဆစ် = ကပ္ပရ, ကပေါဏိ (၂)
တနင်္ဂနွေ = သူရ
တနင်္ဂနွေ,စသော ဂြိုဟ် = သူရာဒိ
တပသီ ဇော်ဂျီ = တာပသ, ဣသိ (၂)
တပါး = ဣတရ, အညတရ, ဧက, အည (၄)
တပည့် = သိဿ, အန္တေဝါသီ (၂)
တပတ်ဆေး = အဂ္ဂိမန္ထ, ကဏိကာ (၂)
တပြာ = ပတောဒ, တုတ္တ, ပါဇန (၃)
တပိုတွဲလ = မာယ
တပေါင်းလ = ဖဂ္ဂုဏ
တမန် = ဒူတ, သန္ဒေသဟရ (၂)
တမလွန်ဘဝ = ပေစ္စ, အမုတြ (၂)
တမလွန်ကျိုး = ပါရလောကိက, သမ္မရာယိက (၂)
တမလွန်ဖြစ်သောအကျိုး = ပါရလောကိက

http://www.dhammadownload.com

တမာ ▪ နိမ္ဗ, အရိဋ္ဌ, ပုစ္ဆိမန္ဒီ (၃)
တမိသားချင်း ▪ သောဒရိယ, သောဒရိက, သဟဇ (၄)
တလင်း ▪ ခေါ်လ, ဧညက္ခရဏ (၂)
တဝမ်းပေါက်သားချင်း ▪ သောဒရိယ, သောဒရိက, သောဒရ, သဟဇ (၄)
တယီ ▪ တယီ (ဗေဒင်သုံးပုံတို့သည် "တယီ" မည်၏။)
တရားမ, တရားသူကြီး ▪ အက္ခဒဿ
တရားသူကြီး ▪ အက္ခဒဿ (ကြွေးယူခြင်း အမွေခွဲခြမ်းခြင်း, အစရှိကုန်သော ငြင်းခုံခြင်း တရားတို့ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သူကို "တရားသူကြီး" ဟု ခေါ်သည်။)
တရုပ်တည် ▪ တိန္ဒုက, ကာလက္ခန္ဓ, တိမ္ဗရုသက, တိမ္ဗရု (၄)
တာကူးလ ▪ စိတ္တမာသ, ရမ္ဘက (၂)
တိတိတူး ▪ ဒိန္နိဘ, ကိကီ (၂)
တိထီ ▪ တိထီ (သုံးခုမြောက်သောနေ့ စသည်တို့သည် "တိထီ" မည်၏၊ အထွက်တစ်ရက်နေ့ (လပြည့်ကျော် တစ်ရက် လဆန်းတစ်ရက်)သည်၎င်း၊ ဒုတိယနေ့ တတိယနေ့ စသည်တို့သည်၎င်း "တိထီ" မည်၏။)
တိနသုနာပင် ▪ တိနိသ, အတိမုတ္တက (၂)
တိရစ္ဆာန် ▪ တိရစ္ဆ, တိရစ္ဆာန, တိရစ္ဆာနဂတ (၃)
တိရစ္ဆာန်တို့၏ တွန်သံ ▪ ဝဿိတ
တိဝဋ္ဋ ▪ တိဝဂ္ဂ (ဓမ္မ, ကာမ, အတ္ထ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သုံးပါးတို့သည် "တိဝဂ္ဂ" မည်၏။)
တိဝုသ် ▪ မဟောသဓ, အတိဝိသာ (၂)
တီ ▪ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒ, မဟီလတာ (၂)
ထီးမှုတ်ခြင်း ▪ အာတောဇ္ဇ
တီးမှုတ်သီဆိုသံ (၇)မျိုး * *
(၁။အလွန်ပြင်းကျယ်သောအသံ၊ ၂။ညင်းညင်းသောအသံ၊ ၃။နက်သောအသံ၊ ၄။သိမ်မွေ့သေးငယ်၍ ဖြည်းညင်း သာယာသော အသံ၊ ၅။သီဆို တီးမှုတ်ခြင်း။ ၆။စောင်း၏ လိုက်ခြင်း။ ၇။ညီညွတ်သင့်တင့်ခြင်း။) (၁၃၇)
တုရိဏ်း ▪ တောရဏ, ဗဟိဒ္ဓါရ (၂)
တူ ▪ ဘာဂိနေယျ (နှမ၏ သားသည် "တူ" မည်၏။)
တူ (သံတူ) ▪ ကူဋ္ဌ, အယောဃန (၂)
တူမ (သံတူကြီး) ▪ ကူဋ္ဌ, အယောဃန (၂)
တူရိယာ (၅) မျိုး * ၁။အာတတတစည်-တစ်ဖက်သာပိတ်သော အိုးစည်, စည်ပုတ်, အစရှိသော စည်မျိုး၊ ၂။ ဝိတတစည်- နှစ်ဖက်ပိတ်သော မုရိုးစည်, အစရှိသော စည်မျိုး၊ ၃။ အာတတဝိတတစည်-အလုံးစုံ သားရေပိတ်၍ ကြက်အပ်သော ထက်စည်, အစရှိသော စည်မျိုး၊ ၄။သုသိရစည်- နဲ့,ပလွေ, ခရာသင်း,စသော တူရိယာမျိုး၊ ၅။ဃန စည်- ခွက်ခွင်း, ကြေးနင်း,အစရှိသော တူရိယာမျိုး။
တူသောအဖို့ ▪ အဒ္ဓ
တူးခွင်း ▪ ခဏိတ္တိ, အဝဖါရဏ (၂)
တေလစန္ဒကူး ▪ တေလပက္ကိက

http://www.dhammadownload.com

တော = အရည, ကာနန, ဒါယ, ဂဟန, ဝိပိန, အဋဝိ (၅)
တောကျီး = ကာကောလ, ဝနကာက(၂)
တောကြီး, မြိုင်ကြီး = မဟာရည, အရညာနီ
တောကြက် = ဝနကုက္ကုဋ, နိဇ္ဇိဝ (၂)
တောကြက်မောက် = အပါမဂ္ဂ, သေခရိက
တောကြက်ရုံး = အပ္ပေါဋာ, ဝနမလ္လိကာ
တောခွေး = သိဂါလ, ဇမ္ဗုက, ကောတ္ထု, ဘေရဝ, သိဝါ (၅)
တောစံပယ် = အပ္ပေါဋာ, ဝနမလ္လိကာ
တောစိုးသစ်ပင် = ဝနပ္ပတီ (အပွင့်နှင့် ကင်း၍ အသီး သီးသော သစ်ပင်တို့သည် "တောစိုးသစ်ပင်" မည်၏။
တောဆိတ်နက် = ဧဏေယျ, ဧဏီမိဂ (၂)
တောနွား = ဂဝဇ, ဂဝယ (၂)
တောရုံးပတေ = သမီရဏ, ဇဏိဇ္ဇက
တောသူ တောင်သား လူရိုင်းများ၏ အရပ် = မိလက္ခဒေသ, ပစ္စန္တ (၂)
တောသစ်ကြပိုး = တိလက, ခုရက (၂)
တော်လှန်သူ = ဘုဇိဿ
တော်သလင်းလ = ပေါဌပါဒ
တန်ခူးလ = စိတ္တမာသ, ရမ္ပက (၂)
တန်ခိုး ပြာဋိဟာ = ပါဋိဟီရ, ပါဋိဟေရ, ပါဋိဟာရိယ (၃)
တန်ဆာအထူး (၄) မျိုး * *
၁။မုခဖုလ္လ= မျက်နှာတန်ဆာ (မှန်ကူခြင်း, နံသာပြောက်ထိုးခြင်း)၊ ၂။ဥဏ္ဏတ= နဖူးစည်းတန်ဆာ၊ ၃။ဥဂ္ဂတ္ထန= ရင်သားလွှမ်းတန်ဆာ၊ (၀ါ) လေးသွယ်ရှိသော ပုလဲကုံး၊ ၄။ဂိဂ်မက= သုံးသယ့်နှစ်သွယ်ရှိသော ပုလဲကုံး။
တန်ဆောင်း = မာဋ
တန်ဆောင်မုန်းလ = ကတ္တိက
တမ်းတ ငိုယိုခြင်း = ပရိဒေဝ, ပရိဒ္ဒဝ (၂)
တပ်ခြင်း, စွဲလမ်းခြင်း = တဏှာ
တပ်မက်မောသူ = ဂိဒ္ဓ, လုဒ္ဓ, လောလ(၃)
တွေ့ကြုံဘူးသူ = သန္ဒိဋ္ဌ (မြင်ဖူး တွေ့ဖူး ကာမျှ အဆွေခင်ပွန်းသည် "တွေ့ကြုံဖူးသူ" မည်၏။)
တွေဝေခြင်း = စိတ္တပီဋာ, ဝိသညိတာ (၂)
တွေဝေမိန်းမောခြင်း = မုစ္ဆာ, မောဟ (၂)
တက္ကတွန်း = ဒိဂမ္ဗရ, အစေဋက, နိဂဏ္ဌ
တက္ကဒွန်း = ဒိဂမ္ဗရ, အစေဋက, နိဂဏ္ဌ
တက်ကြွခြင်း = မာန, ဝိဓာ, ဥန္ဓတိ (၃)
တက်တူ = သရဗူ, ဃရဃောဋိကာ (၂)
တင်ကျီး = ဒါတျူဟ, ကာလကဏ္ဏက။
တင်ပါး = ဇဃန, နိတမ္ဗ, သောဏိ, ကဋိ
တင်လဲရည် = ဖာဏိတ
တင်လဲ = ဖာဏိတ
တင်လဲခဲ = ဝိသကဏ္ဌက
တင့်တယ်ခြင်း = ကန္တိ, သောဘာ, ဇုတိ, ဆဝိ (၄)
တင့်တယ်သော အသွင်အပြင် = အာကပ္ပ, ဝေသ, နေပစ္ဆ (၃)
တင်းပုတ်လက်နက် =ဂဒါ
တည်ကြီး = တိန္ဒုက, ကာဋ္ဌက္ခန္ဓ, တိမ္ဗရူသက, တိမ္ဗရူ (၄)
တည်ကြည်ခြင်း = ဧကဂ္ဂတာ, သမထ, အဝိက္ခေပ, သမာဓိ (၄)
တည်ကြက် = ဒီပက, စေတက (၂)

http://www.dhammadownload.com

တည်ချိုး = ဒီပက, စေတက (၂)
တည်ခါ = ဒီပက, စေတက (၂)
တည်ငယ် = ကုလက, ကာကတိန္ဒုက (၂)
တည်သမင် = ဒီပက, စေတက (၂)
တွင်း = ကာသု, အာဝါဋ (၂)
တိန်ညင် = ဒီပက, စေတက (၂)
တိမ်ဝါရောင် အဆင်း = သာဝ
တိမ်သည် = ဥတ္တာန
တုန်လှုပ်အပ်သော အရာ = ကမ္ပိတ, ဓုတ, အာဓုတ, စလိတ (၄)
တုန်လှုပ်ခြင်း = ကမ္ပန, စလန (၂)
တုန်လှုပ်တတ်သည် = လောလ,စဉ္စလ, စလ, တရလ (၄)
တောက် = ဂဒ္ဒူလ (ခွေးကို ဖွဲ့ချည်သော ဝတ္ထုသည် "တောက်" မည်၏။)
တောက်ရပ် = သာလဝ, လောဒ္ဒ (၂)
တောက်လျှောက်ခရီး = ပထဒ္ဒိ
တောင် = ပဗ္ဗတ, ဂိရိ, သေလ, အဒ္ဒိ, နာဂ, အစလ, သိလုစ္စယ, သိခရီ, ဘူဓရ (၉)
တောင်အထူး (၇) မျိုး * * ၁။ဂိရ္ရကူဋ တောင်၊ ၂။ဝေဘာရတောင်၊ ၃။ဝေပုလ္လ တောင်၊ ၄။ကျသိဂိလိတောင်၊ ၅။ဝိရ္ရ တောင်၊ ၆။ပဏ္ဍဝတောင်၊ ၇။ဝက် တောင်။ (၆၀၆)
တောင်အရပ် = အပါစီ
တောင်ဥပစာ = ပရိသရ (တောင်,စသည် တို့၏ အနီးဖြစ်သော မြေအရပ်သည် "တောင်ဥစာ" မည်၏။)
တောင်ကသစ် = ကီသုက, ပါဠိဘဒ္ဒ (၂)
တောင်ကျွန်း = ဇမ္ပုဒီပ
တောင်ခါးပန်း = နိတမ္ပ, ကဋက (၂)
တောင်ခေါင်း = လေဏ, ဂဗ္ဘရ, ဂုဟာ (၃)
တောင်ခြေ = ဥပစ္စကာ (တောင်၏အနီး ဖြစ်သော မြေသည် "တောင်ခြေ")
တောင်ခြေ, မြေပြင် = ဥပစ္စကာ
တောင်ဇလပ် = တဂရ
တောင်ထိပ် = အဓိစ္စကာ
တောင်ပိန္ဒဲ = လဗုဇ, လိကုစ (၂)
တောင်ပူစာ = ပါဒ, ဥပန္တသေလ (၂)
တောင်ဖက်ဝန်း = ကဏိကာရ, ဒုမုပ္ပလ
တောင်မရိုးပင် = သတ္တပဏ္ဏီ, ဆတ္တပဏ္ဏ
တောင်မျိုး တောင်ရံ = ကုလာစလ (၁။ယုဂန္ဓရတောင်၊ ၂။ဤသာဓရ တောင်၊ ၃။ကရဝီကတောင်၊ ၄။သုဒ ဿနတောင်၊ ၅။နေမိန္ဓရတောင်၊ ၆။ဝိနတကတောင်၊ ၇။အဿကဏ္ဏတောင်)
တောင်မဲ အုပ် = သတ္တပဏ္ဏီ, ဆတ္တပဏ္ဏ
တောင်ရံ, တောင်ပူစာ = ပါဒ, ဥပါန္တသေလ
တောင်ဝှေး = ကတ္တရယဋ္ဌိ
တောင်ဝှမ်း = ပတ္တ, သာနု (၂)
တောင့် (ကျည်တောင့်) = တူဏီ, ကလာပ, တူဏ, တူဏီရ, ဝါဏဓိ (၅)
တောင့်တခြင်း = ပတ္ထနာ, ပဏိဓာန, ပဏိဓိ
တောင့်တခြင်း (ဗျ) = သုဝတ္ထိ (၁)
တောင်း, ခြင်း, ပလုံး = ပိဋက, ပစ္ဆိ, ပေဋက
တောင်းခြင်း = ဘိက္ခာ, ယာစနာ, အတ္ထနာ
တောင်းစားတတ်သူ = ယာစနက, အတ္ထိ, ယာစက, ဝနိဗ္ဗက (၄)

http://www.dhammadownload.com

တောင်းပန်ခြင်း ။အလျှော်သနာ (ရိုသေခြင်း ရှေးရှိသော တိုက်တွန်းခြင်းသည် "တောင်းပန်ခြင်း" မည်၏။)
တိုက်ခန်း ။ ဂဒ္ဒ, ဩဝရက (၂)
တိုက်တွန်း တောင်းပန်ခြင်း ။ အလျှော်သနာ
တိုက်တွန်းခြင်း ။ ဣယ်, ဟန္ဒ (၂)
တိုင် ။ ထမ္ဘ, ထူဏ (၂)
တိုင်ပင်စကား ။ သလ္လာပ
တိုင်းကြီး (၂၂) တိုင်း * * ၁။ကုရုတိုင်း၊ ၂။သက္ကတိုင်း၊ ၃။ကောသလတိုင်း၊ ၄။မဂဓတိုင်း၊ ၅။သိဝိတိုင်း၊ ၆။ကလိင်္ဂတိုင်း၊ ၇။အဝန္တိတိုင်း၊ ၈။ပဉ္စာလတိုင်း၊ ၉။ဝဇ္ဇိတိုင်း၊ ၁၀။ဂန္ဓာရတိုင်း၊ ၁၁။စေတိတိုင်း၊ ၁၂။ဝံဂတိုင်း၊ ၁၃။ဥဒေဟတိုင်း၊ ၁၄။ကမ္ဗောဇတိုင်း၊ ၁၅။မဒ္ဒတိုင်း၊ ၁၆။ဘဂ္ဂတိုင်း၊ ၁၇။အင်္ဂတိုင်း၊ ၁၈။သီဟဠတိုင်း၊ ၁၉။ကသ္မီရတိုင်း၊ ၂၀။ကာသိတိုင်း၊ ၂၁။ပဏ္ဏာတိုင်း။ (၁၈၄)
တိုင်းနိုင်ငံ ။ ရဋ္ဌ, ဝိဇိတ (၂)
တိုင်းပြည်အင်္ဂါ (၇) ပါး * * ၁။သာမိ-ပြည့်ရှင်မင်း၊ ၂။အမစ္စ-မှူးမတ်၊ ၃။သခါ-မဟာမိတ်မင်း၊ ၄။ကောသ-ဘဏ္ဍာကျိုးကြ၊ ၅။ဒုဂ္ဂ-ခံတပ်ကတုတ်၊ ၆။ဝိဇိတ-နိုင်ငံနယ်ပယ်၊ ၇။ဗလ-စစ်သည် ဗိုလ်ပါ။ (၃၅၀)
ဆအောင်း ။ကာကောဒုမ္ဗရိကာ, ဖေဂ္ဂု (၂)
ထမင်း ။ သြဒန, ကူရ, ဘတ္တ, ဘိက္ခာ, အန္န (၅)
ထမင်းအိုး ။ ကုမ္ဘိ, ပိဌရ, ကုဏ္ဍ, ခဠောဝိ, ဥက္ခလိ, ထာလိ, ဥခါ, ကောလမ္ဗ (၈)
ထမင်းချက်သမား ။ဘတ္တကာရ, သူပကာရ, သူဒ, အာဠာရိက, သြဒနိက, ရသက။
ထမင်းစားခွက် ။ ကံသ
ထမင်းဆာခြင်း ။ ခုဒ္ဓါ, ဇိယဿာ (၂)
ထမင်းရည် ။နိဿာဝ, အာစာမ (၂)
ထမင်းလုပ်။ အာလောပ, ကဗဠ (၂)
ထာလာ ။ ကံသ
ထာဝရဝတ္ထု ။ သဿတိ
ထိပါးပြောဆိုခြင်း ။ အက္ကောသန, အဘိသင် (၂)
ထီး ။ အာတပတ္တ, ဆတ္တ (၂)
ထီးဖြူ ။ ဆတ္တ
ထူထပ်သည် ။ နိရန္တရ, ဃန, သန္ဓ (၃)
ထူးသည်၏အဖြစ် ။ ဝေမတ္တ, နာနတ္တ (၂)
ထောပတ် ။ သပ္ပိ, ဃတ (၂)
ထောပတ်စိမ်း ။ နဝဥဒ္ဓ, နောနီတ (၂)
ထောပတ်ထိုးစည် ။ ဂဂ္ဂရီ, မန္ထနီ (၂)
ထက်အောင်ပြုအပ်သည် ။ နိသိတ, တေဇိတ (၂)
ထက်စည် ။ အာလမ္ဗရ, ပဏဝ (၂)
ထက်ဝန်းကျင် ။(ဗျ) သပ္ပတော, သမန္တတော, ပရိတော, သမန္တာ (၄)
ထက်သည် ။ တိက္ခ, တိခိဏ, တိဗ္ဗ (၃)
ထင်မြင်ချက် ။ အလ္လာသယ, အဓိပ္ပါယ, အာသယ, အဘိသန္ဓိ, ဘာဝ, အဓိမုတ္တိ, ဆန္ဒ (၇)
ထင်ရှားခြင်း ။ အာဝိ, ပါတု (၂)
ထင်ရှားသည် ။ ဗျတ္တ, ပုဋ (၂)
ထင်ရှားသူ ။ ဉာတ, ပတိတ,ပညာတ, အဘိညာတ, ပထိတ, သုတ, ဝိသုတ,

http://www.dhammadownload.com

ဝိဒိတ, ပသိဒ္ဓိ, ပါကဋ (၁၀)
ထင်း, သစ်သား ▪ ကဋ္ဌ, ဒါရု
ထင်းကုလားပုံ ▪ စိတက, စိတာ (၂)
ထင်း,မီးစာ▪ သမိဓ, ဣဓုမ, ဧဓ, ဥပါဒါန, ဣန္ဓန (၅)
ထင်းရှူး ▪ သရလ, ပူတိကဋ္ဌ (၂)
ထင်းရှူးစေး ▪ သိရိဝါသ, သရလဒ္ဓဝ (၂)
ထန်းကျင့် ▪ မဠိဌာ, ဝိကသာ (၂)
ထန်းညက် ▪ ဂုဋ္ဌ
ထန်းပင် ▪ တာလ, ဝိဘေဒိကာ (၂)
ထန်းပိုးကျည် ▪ သမ္ဘာ
ထန်းလျက် ▪ ဂုဋ္ဌ
ထန်းလျက် (တင်လဲခဲ) ▪ ဝိသကဏ္ဍက
ထန်းသီးကြွေခိုက် ကျီးပျံခိုက်နှင့် တူသော အမှု ▪ ကာကတာလီယ၊
(မကြံ မစည်, မရည်မစောင် ရောက်သော အမှုကို "ထန်းသီးကြွေခိုက် ကျီးပျံခိုက်နှင့် တူသောအမှု"ဟု ဆိုသည်)
ထမ်းစင် ▪ သိဝိကာ, ယာပျယာန (၂)
ထမ်းပိုး ▪ ဗျာဘဏ်, ကာဇ (၂)
ထိုင်ခုံကျည် ▪ ဝေဒိကာ, ဝေဒီ (၂)
ထွက်ပြေးခြင်း ▪ ပလာယန, အပက္ကမ (၂)
ထွက်သက်လေ ▪ အာန, (အဿာသ)
ထိုင်နေရာ ကျောက်ဖျာ ▪ ပဏ္ဍုကမ္ပလ
ထွတ်အိုင်းနာ ▪ ဖောဋ, ပိဋကာ (၂)
ထွန်ကြောင်း ▪ သီတာ, ဟလပဒ္ဓတိ (၂)
ထွန်ချည်းခဲ ▪ လေဋ္ဌု (၁)
ထွန်တုံး ▪ နင်္ဂလ, ဟလ, သီရ (၃)
ထွန်ရေး ▪ သီတာ, ဟလပဒ္ဓတိ (၂)
ထွန်သန် ▪ ဤသာ, နင်္ဂလဒဏ္ဍက (၂)
ထွန်သွား ▪ ဖာလ, ကသက (၂)
ထယ်တုံး ▪ နင်္ဂလ, ဟလ, သီရ (၃)
ထယ်သွား ▪ ဖာလ, ကသက (၂)
ထိပ်ကပ်နာ ▪ ပီနသ, နာသိကာရောဂ(၂)
ထိပ်ပြောင်သူ ▪ ခလ္လာဋ
ထိပ်လယ်ဆံရေးကြောင်း ▪ သီမန္တ
(မိန်းမတို့၏ ဆံပင်အလယ်၌ ဖြောင့်ဖြောင့်သွားသော အရေးအကြောင်းကို "ထိပ်လယ်ဆံရေးကြောင်း"ဟု ခေါ်
ထိန်ပင် ▪ ကဒမ္မု, ပိယက, နီပ (၃)
ထိမ်းမြားခြင်း ▪ ဝိဝါဟ, ဥပယမ, ပါဏိဂ္ဂဟ, ပရိဏယ (၄)
ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခြင်း▪ ဝိဝါဟ, ဥပယမ, ပါဏိဂ္ဂဟ, ပရိဏယ (၄)
ထောင် ▪ ကာရာ, ဗန္ဓနာဂါရ (၂)
ထောင်လွှားခြင်း ▪ မာန, ဝိဓာ, ဥန္ဓတိ (၃)
ထုတ်, ရက်မ ▪ တုလာ
ထောက်ကြံ ▪ အဇ္ဇုန, ကကုဓ (၂)
ထွက်ပြူစ အငုံ ▪ ခါရက, ဇာလက (၂)
ထိုအခါ (ဗျ) ▪ တဒါနီ, တဒါ (၂)
ထို, ၌ (ဗျ) ▪ အတြ, ဧတ္ထ, အတ္ထ (၃)
ထို, ၌ (ဗျ) ▪ တတ္ထ, တတြ, တဟိ, တဟံ။
ထိုကာလ, ထိုခဏ လက်ငင်း ▪ တက္ကာလ, တဒါတွ (၂)
ထိုခဏ (ဗျ) ▪ သဇ္ဇု, သပဒိ (၂)
ထိုခဏလက်ငင်း ▪ တက္ကာလ, တဒါတွ(၂)
ထုံအပ်သော ဝတ္ထု ▪ ဘာဝိတ, ဝါသိတ
ထုံခြင်း ▪ သခ်ါရ, ဝါသနာ (၂)
ထုံးအိုင် ▪ အခါတ, ဒေဝခါတက (၂)
ထုံးအိုင်, နတ်ရေတွင်း ▪ အခါတ

http://www.dhammadownload.com

ဒရယ် = ကုရုဂ်
ဒါနဝတ္ထု (၁၀) ပါး * * ၁။အန္ဒ=ထမင်း၊ ၂။ပါန=အဖျော်၊ ၃။ယရ=ကျောင်းဇရပ်၊ ၄။ဝတ္ထ=အဝတ်သက်နှ်း၊ ၅။ယာန=ယာဉ် ဖိနပ်၊ ၆။မာလာ=ပန်း၊ ၇။ဝိလေပန=နံ့သာပျောင်း နံ့သာရည် (ဝါ)ဆေးဒါန်း မြင်းသီလာ,စသော အလိမ်းအကျံ၊ ၈။ဂန္ဓ= နံ့သာခဲ နံ့သာတုံး၊ ၉။သေယျာ=ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် အိပ်ရာ နေရာ၊ ၁၀။ပဒီပေယျ=မီးထွန်း ရန်ဆီ ဆီမီးခွက်, စသည်။ (၄၂၂)
ဒီလှိုင်း = ဥလ္လောလ, ကလ္လောလ (၂)
ဒူးဆစ် = ဇာဏု, ဇဏ္ဏု (၂)
ဒူးဆစ် မမြုပ်သော ရေ,စသည် = ကပ္ပ
ဒူးရင်း = ပနသ, ကဏ္ဍကိဖလ (၂)
ဒူလာမြင်းသရိုက်နာ = ဒုန္ဓာမက, အရိသ။
ဒေဝဒါ ထင်းရှူး = ဒေဝဒါရု, ဘဒ္ဒဒါရု (၂)
ဒေဝပုတ္ထမာရ် = အန္တက, ဝသဝတ္တီ, ပါပိမန္တု, ပဇာပတိ, ပမတ္ထဗန္ဓု, ကဏ္ဍ, မာရ, နမုစိ (၈)
ဒေါသကြီးသူ = စဏ္ဍ, အစ္စန္တကောဓန (၂)
ဒါးအိမ် = ကောသိ
ဒါးမြှောင် = ဆုရိကာ, သတ္တီ, အသိပုတ္တီ။
ဒက္ခိဏာယာဉ် = ဒက္ခိဏာယန (ဝဿာနဥတု, အစရှိသော ဥတုသုံးပါး တို့ဖြင့် နေသည် ဒက္ခိဏာယဉ်သွား၏)
ဒဂီး = ဟိရည, ကုပ္ပ (၂)
ဒင်ကျီး = ဒါတျူဟ, ကာဋကဏ္ဍက (၂)
ဒီဒုတ် = ဥဟုက်ာရ, ဥလူက, ကောသိယ, ဝါယသာရိ (၄)
ဒဏ္ဍဥပါယ် = ဒဏ္ဍ, သာဟသ,ဒမ (၃)
ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထု = ကထာ
ဒန်ပူ = ဒန္တပေါဏ, ဒန္တကဋ္ဌ (၂)
ဒန့်ကျွဲ = ပပုန္ဒာဋ္ဌ, ဧဋဂလ (၂)
ဒန့်သလွန် = သောဘဥန, သိဂ္ဂု (၂)
ဒွန်းစဏ္ဍား = သပါက, စဏ္ဍာလ, မာတင်, သပစ (၄)
ဒွန်းစဏ္ဍား အထူး * * ၁။ကိရာတ၊ ၂။သရဝ
ဒိုင်ခံသူ = ပါဋိဘောဂ, ပဋိဘူ (၂)
ဒိန်ရည် = ဒဓိမဏ္ဍ, မတ္ထု (၂)
ဓတရဋ္ဌနတ်မင်း = ဓတရဋ္ဌ, ဂန္ဓဗ္ဗာဓိပ (၂)
ဓားအိမ် = ကောသိ
ဓားမြှောင် = ဆုရိကာ, သတ္တီ, အသိပုတ္တီ။
ဓားစူး = ဆုရိကာ, သတ္တီ, အသိပုတ္တီ။
ဓာတ်တော်အိမ် = ထူပ, စေတိယ (၂)
နဂါးပြည် = အဓောဘုဝန, ပါတာလ, နာဂလောက, ရသာတလ (၄)
နန္ဒင်းနွယ် = ဒါဗ္ဗီ, ဒါရုဟလိဒ္ဒါ (၂)
နပဲ = ဣန္ဒသာလ, သလ္လကီ, ခါရက (၃)
နပန်းစွန်း = အာဏိ
နပုံးပဏ္ဍုက် = ဝဿဝရ, ပဏ္ဍက, နပုံသက။
နဖူးစည်းတန်ဆာ = ဥန္ဓတ
နဖူးတန်ဆာ = သိရောဝေဌန, ဥဏ္ဍိသ (၂)
နယုန်လ = ဇေဋ္ဌ
နရွဲ = သာဒုကဏ္ဍ, ဝိဟက်တ (၂)
နာကျင်စေခြင်း = ကာရဏာ, ယာတနာ။
နာချင်ဘွယ်ရှိသည် = သဝနီယ
နာရျာသ (၉) ပါး * ၁။သိဂီရ=ချစ်ကြိုက်ခြင်း၊ ၂။ကရုဏ=သနားခြင်း၊ ၃။ဝီရ=ဓမ္မ, ဒါန, ယုဒ္ဓတို့၌ ရဲရင့်ခြင်း၊ ၄။

http://www.dhammadownload.com

အဗ္ဗုတ=အံ့ဩခြင်း၊ ၅။ဟသ=ရယ်
ရွှင်ခြင်း၊ ၆။ဘယာနက=ကြောက်လန့်
ခြင်း၊ ၇။သန္တ=ငြိမ်သက်ခြင်း၊ ၈။
ဗီဘစ္ဆ=စက်ဆုတ်ခြင်း၊ ၉။ရုဒ္ဒ=ကြမ်း
ကြုတ်ခြင်း။ (၁၀၂)
နာရီတီးသမား = စက္ကိက, ဃဏ္ဍိက (၂)
နာ = ဂိလာန, ဗျာဓိတ, အာတုရ ။
နာသူ, မကျန်းမာသူ = ဂိလာန, ဗျာဓိတ,
အာတုရ (၃)
နား = သောတ, သဒ္ဒဂ္ဂဟ, ကဏ္ဏ,
သဝဏ, သုတိ (၅)
နားခြောက်ဖက် အတိုင်ပင် = ဆက္ကဏ္ဏ
နားရောင်း = ကုဏ္ဍလ, ကဏ္ဏဝေဌန (၂)
နားတန်ဆာ = ကဏ္ဍိကာ, ကဏ္ဍပူရ,
ကဏ္ဍဝိဘူသန (၃)
နာတောင်း = ကုဏ္ဍလ, ကဏ္ဍဝေဌန (၂)
နားထောင်လွယ်သူ = ဝိယျေ, အဿဝ,
သုဗ္ဗစ (၃)
နားထိုင်းသူ = ဗဓိရ
နားပင်းသူ = ဗဓိရ
နားရင်း (ဆင်၏ နားရင်း) = စူလိကာ
နားရင်းတုတ် =တုတ္တ
နားလေးဖက် အတိုင်ပင် = စတုက္ကဏ္ဏ
နိဂုံး (ရွာ) = နိဂမ (ကုံထံ ကြွယ်ဝသောလူ,
စသည်တို့ဖြင့် ထင်ရှားသော ရွာသည်
"နိဂုံး" မည်၏။
နိတုံရွှေ = သာတကုမ္ဘ
နိတိ (ကျမ်း) = ဒဏ္ဍနီတိ
နိပါးဆေး = မဠိဌာ, ဝိကသာ (၂)
နီးကပ်ခြင်း = သန္ဓိဓိ, သန္ဓိကဌ (၂)
နီးသည် = သမီပ, နိကဋ္ဌ, အာသန္ဓ, ဥပကဌ,
အဘျာသ, သန္တိက, အဝိဒူရ, သာမန္တံ,
သန္ဓိကဌ, ဥပန္တိက, သကာသ, အန္တိက,
ဥတ္တ (၁၃)
နူနာ = ကုဌ
နူးညံ့သည် = မုဒု, သုကုမာရ, ကောမလ။
နေ = အာဒိစ္စ, သူရိယ, သူရ,
သတရံသိ, ဒိဝါကရ, ဝေရောစန,
ဒိနကရ, ဥဏ္ဍရံသိ, ပဘင်္ကရ,
အံသုမာလီ, ဒိနပတိ, တပန, ရဝိ,
ဘာနုမန္တ, ရံသိမန္တ, ဘာကရ, ဘာနု,
အက္က, သဟဿရံသိ (၁၉)
နေအိမ်အဝန်း = ပရိဓိ, ပရိဝေသ (၂)
နေခြင်း = ဥပဝေသန, အာသန (၂)
နေဇာမြက် = သဒ္ဒလ, ဒုဗ္ဗာ (၂)
နေထွက်တောင် = ပုဗ္ဗသေလ, ဥဒယ (၂)
နေပြည်တော် = ရာဇဓာနီ, ခန္ဓဝါရ (၂)
နေဝင်တောင် = မန္ဒရ, အပရသေလ, အတ္ထ
နေ့ အခါ = ဒိဝါ
နေ့ရက် = ဒိဝသ, အဟ, ဒိန (၃)
နေ့လယ် (မွန်းတည့်) = မဇ္ဈနှိက, မဇ္ဈန (၂)
နေ့လယ်ပန်း= ဗန္ဓုက, ဇယသုမန, ဘဏ္ဍိက,
ဗန္ဓုဇီဝက (၄)
နံနက် = ပါတော, ပဂေ (၂)
နံနက်စောစော = ပါတော, ပဂေ (၂)
နံပါး= ပဿ (လက်ကတီး၏ အောက်
အဖို့သည် "နံပါး" မည်၏။)
နံရံ = ကုဋ္ဌ, ဘိတ္တိ (၂)
နံရိုး = ဖာသုလိကာ, ဖာသုကာ (၂)
နံ့သာ (၄) မျိုး * ၁။ကုင်္ကမ=ကုံကုမံ၊ ၂။

http://www.dhammadownload.com

ယဝနပုပ္ပ=လေးညင်းပွင့်၊ ၃။တဂရ=
တောင်ဇလပ်၊ ၄။တုရုက္ခ=ကမျည်း။
နံ့သာပျောင်း, အရောင်တင် = ဝဏ္ဏက,
ဝိလေပန (၂)
နံ့သာပြောက်ထိုးခြင်း = မုခဖုလ္လ
နံ့သာဖြူ = တေလပဏ္ဏိက
နံ့သာမှုန့် = ဝါသစုဏ္ဏ, ဝါသယောဂ (၂)
နှာခေါင်း =နတ္တူ, နာသာ, နာသိကာ, ဃာန
နှာမောင်း = သောဏ္ဍ, ဟတ္ထ (၂)
နှာမောင်းဖျား = ကရဂ္ဂ, ပေါက္ခရ (၂)
နှာရှုပ်ကြိုး = ကုသာ
နှီးနှောတိုင်ပင်စကား = သလ္လာပ
(အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ခြင်း ကင်းပြီး
အသင့်အတင့် အညီးအညွတ် ပြော
သော စကားသည် "နှီးနှောတိုင်ပင်
စကား" မည်၏။
နှီးသမား = ဝေန, ဝိလိဝကာရ, နဋ္ဌကာရ
နှေးကန်သူ = ဒီဃသုတ္တ, စိရကြိယ (၂)
နဲ့ပလွေမှုတ်သူ = ဝေဏုဓမ, ဝေဏဝိက
နှင်းဆီ = အမိလာတ, မဟာသဟာ(၂)
နှင်းဆီပွင့်အဆင်း =ပါဋလ (အဖြူ အနီ
ရောသော အဆင်းသည် "နှင်းဆီပွင့်
အဆင်း" မည်၏။)
နှံကောင် = ပတင်, သလဘ (၂)
နှံ (ပိုးပရန်) = ပတင်, သလဘ (၂)

နွားကျောင်းသား = ဂေါပါလ, ဂေါပ,
ဂေါသဒ်ျ (၃)
နွားကျောင်းသားရွာ = ဃောသ,
ဂေါပါလဂါမက (၂)
နွားချေး = ဂေါမိဋ္ဌ, ဂေါမယ (၂)
နွားချည်ကြိုး = သန္ဒာန, ဒါမ (၂)
နွားခြံ = ဂေါဌ, ဂေါကုလ, ဝဇ (၃)
နွားစားမြက် = ဃာသ, ယဝသ (၂)
နွားစာမြက် = ဃာသ, ယဝသ (၂)
နွားထီး = ဥသဘ, ဗလီဗဒ္ဓ, ဂေါဏ,
ဂေါ, ဝသဘ, ဝုသ (၆)
နွားနို့ထမင်း = ပရမန္ဓ, ပါယသ (၂)
နွားနောက် = ဂဝဇ, ဂဝယ (၂)
နွားပခုံး = ဝဟ
နွားပေါက် = ဒမ္ပ, ဝစ္ဆတရ (၂)
နွားပိုက် = ဒမ္ပ, ဝစ္ဆတရ (၂)
နွားမ = ဂါဝီ, သိဂ္ဂိနီ, ဂေါ (၃)
နွားမနီ = ရတ္တဂါဝီ, ရောဟိဏီ (၂)
နွားမွေးခြင်း = ဂေါရက္ခာ, ပသုပါလန (၂)
နွားမမြုံ = ဝသာ, ဝဉ္ဆာ (၂)
နွားမြီးဆွဲ = ဓူမျာဋ္ဌ, ကလိင် (၂)
နွားမြေရင်းကြီး = ဂုန္ဒာ, ဘဒ္ဒမုတ္တ (၂)
နွားမြေရင်းသိမ် = ဝါနေယျ, ကုဋ္ဌန္ဓဋ (၂)
နွားမှ ဖြစ်သော အရသာ (၅) မျိုး *
၁။ ခီရ=နှိရည်၊ ၂။ဒဓိ=ဒိန် (နှိချဉ်)၊ ၃။

http://www.dhammadownload.com

နွားလား ။ ဥသဘ, ဗလီဗဒ္ဓ, ဂေါဏ, ဂေါ, ဝသဘ, ဝုသ (၆)

နက္ခတ် ။ နက္ခတ္တ, ဇောတိ, ဘ, တာရာ, တာရက, ဥဠု (၆)

နက္ခတ်မျိုး (၂၇) လုံး * ၁။အသဝနီ နက္ခတ်၊ ၂။ဘရဏီနက္ခတ်၊ ၃။ကြတ္တိကာ နက္ခတ်၊ ၄။ရောဟဏီနက္ခတ်၊ ၅။မိဂသီနက္ခတ်၊ ၆။အဒ္ဒြနက္ခတ်၊ ၇။ပုန္ဗသုသျှုနက္ခတ်၊ ၈။ဖုဿနက္ခတ်၊ ၉။အသလိသနက္ခတ်၊ ၁၀။မာဃနက္ခတ်၊ ၁၁။ပြုဗ္ဗဖလဂုနီနက္ခတ်၊ ၁၂။ဥတ္တရဖလဂုနီနက္ခတ်၊ ၁၃။ဟတသတနက္ခတ်၊ ၁၄။စိတြနက္ခတ်၊ ၁၅။သွာတီနက္ခတ်၊ ၁၆။ဝိသာခါနက္ခတ်၊ ၁၇။အနုရာဓနက္ခတ်၊ ၁၈။ဇေဋ္ဌနက္ခတ်၊ ၁၉။မူလနက္ခတ်၊ ၂၀။ပြုဗ္ဗာသဠှနက္ခတ်၊ ၂၁။ဥတ္တရာသဠှနက္ခတ်၊ ၂၂။သရဝဏ်နက္ခတ်၊ ၂၃။ဓနသိဋ္ဌနက္ခတ်၊ ၂၄။သတဘိသျှနက္ခတ်၊ ၂၅။ပြုဗ္ဗဘဒ္ဒြပိုဒ်နက္ခတ်၊ ၂၆။ဥတ္တရဘဒ္ဒြပိုဒ်နက္ခတ်၊ ၂၇။ရေဝတီနက္ခတ်။

နက်ဖြန်နေ့ ။ သုဝေ, သွေ (၂)

နက်ဖန်နေ့ ။ သုဝေ, သွေ (၂)

နက်သည် ။ ဂဘီရ, နိန္ဒ,ဂမ္ဘီရ (၃)

နည်း ။ ဉာယ, နယ (၂)

နည်းလမ်းကျသော အမူ ။ ယုတ္တ, သုဓာသီ, သုရ, မရူ, ဒိဝေါက, အမတပ, သဂ္ဂဝါသီ, နိဇ္ဇရ, အနိမိသ, ဒိဗ္ဗ, ဒေဝတ (၁၄)

နတ်ဩဇာ ။ ပိယူသ, အမတ, သုဓာ (၃)

နတ်ကတော် ။ ဝါရုဏီ, ဂ္ဂကွဏိကာ (၂)

နတ်ကွန်း ဘုရားကျောင်း ။ စေတိယ, အာယတန (၂)

နတ်တို့၏ အမိ ။ အဒိတိ

နတ်တို့စည်းဝေးရာဇရပ် ။ သုဓမ္မာဇရပ်

နတ်တော်လ ။ မာဂသိရ

နတ်ထမင်း ။ ပိယူသ, အမတ, သုဓာ (၃)

နတ်ထင်းရှူး ။ ဒေဝဒါရု, ဘဒ္ဒဒါရု (၂)

နတ်ပြည် ။ ဒေဝလောက, ဒိဝ, သဂ္ဂ, တိဒိဝ, တိဒသာလယ (၅)

နတ်မိန်းမ ။ ရ မ္ဘာ, အလမ္ဗုသာ

နတ်မျိုး (၈) ပါး * ၁။သိဒ္ဓနတ်မျိုး၊ ၂။ဘူတနတ်မျိုး၊ ၃။ဂန္ဓဗ္ဗနတ်မျိုး၊ ၄။ဂုယ်ကနတ်မျိုး၊ ၅။ယက္ခနတ်မျိုး၊ ၆။ရက္ခိုသ်နတ်မျိုး၊ ၇။ကုမ္ဘဏ်နတ်မျိုး၊ ၈။ပိသာစနတ်မျိုး။ (၁၃)

နတ်မြစ် ။ မန္ဒာကိနီ, အာကာသဂင်္ဂါ, သုရနဒီ (၃)

နတ်ရေတွင်း ။ အဓါတ, ဒေဝခါတက (၂)

နတ်သမီး ။ အစ္ဆရာ, ရ မ္ဘာ, အလမ္ဗုသာ, ဒေဝိတ္ထိ (၄)

http://www.dhammadownload.com

နန်းတွင်းသူတို့ ဥယျာဉ် ။ ပမဒဝန (နန်းတွင်းသူတို့အားသာ သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော ဥယျာဉ်ကို "နန်းတွင်းသူတို့ ဥယျာဉ်"ဟု ခေါ်သည်။)

နှင်တံ ။ ပတောဒ, တုတ္တ, ပါဇန (၃)

နှစ် ။ ဝဿ, သံဝစ္ဆရ, သရဒ, ဟာယန, သမာ (၅)

နှစ်ခုခွဲ ။ အမုတိယ, အမုတေယျ (၂)

နှစ်ဖက်အမွေးရှိသောဆံခင်း ။ ဥဒ္ဒလောမိ

နှစ်ဖက်ကန်း ။ အန္ဓ (မျက်စိနှစ်ဖက် ကင်းဆိတ်သူသည် "နှစ်ဖက်ကန်း" မည်၏)

နှစ်ဖက်ပိတ်စည် ။ ဝိတတ (မုဇိုးစည် အစရှိသော စည်မျိုးသည် "နှစ်ဖက်ပိတ်စည်" မည်၏။

နှစ်သက်အပ်သည် ။ ဣဋ္ဌ, သုဘဂ, ဟဒ္ဒ, ဒယိတ, ဝလ္လဘ, ပိယ (၆)

နှစ်သက်ဖွယ်နံ့သာ ။ ပရိမလ

နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည် ။ ပီတ, ပမုဒိတ, ဟဋ္ဌ, မတ္တ, တုဋ္ဌ (၅)

နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ။ ဟာသ, အတ္တမနတာ, ပီတိ, ဝိတ္တိ, တုဋ္ဌိ, အာနန္ဒ, ပမုဒ, အာမောဒ, သန္တောသ, နန္ဒီ, သမ္မဒ, ပါမောဇ္ဇ, ပမောဒ (၁၃)

နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ နှုတ်ဆက်ခြင်း ။ အာပုစ္ဆန, အာနန္ဒန, သဘာဇန (၃)

နှမြောစေးနည်းတတ်သူ ။ ခုဒ္ဒ, ကဒရိယ, ထဒ္ဓမစ္ဆရီ, ကပဏ (၄)

နှလုံးမသာသူ ။ ဒုမ္မန, ဝိမန (၂)

နှလုံးသွင်းခြင်း ။ စိတ္တာဘောဂ, မနက္ကာရ။

နှပ် ။ သိယ်ကျိုက်ကာ (နှာခေါင်းဥ အရည်သည် "နှပ်" မည်၏။)

နှမ်းကြပ် ။ ဥမ္မာ, အတသီ (၂)

နွယ် ။ ဝလ္လိ, လတာ (၂)

နွယ်ချို ။ မဓုက, ယဋ္ဌိမဓုကာ, မဓုယဋ္ဌိကာ (၃)

နွယ်,စသည် ပိတ်ဖုံးသော ချို ။ ကုဋ္ဌ, နိကုဋ္ဌ (၂)

နွယ်သာကီ ။ ကရဝီရ, အဿမာရက (၂)

နိဗ္ဗာန် ။ မောက္ခ, နိရောဓ, နိဗ္ဗာန, ဒီပ, တဏှက္ခယ, ပရ, တာဏ, လေဏ, အရူပ, သန္တ, သစ္စ, အနာလယ အသင်္ခတ, သိဝ, အမတ, သုဒ္ဓဋ္ဌ, ပရာယဏ, သရဏ, အနိတိက, အနာသဝ, ဓုဝ, အနိဒဿန, အကတ, အပလောကိတ, နိပုဏ, အနန္တ, အက္ခရ, ဒုက္ခက္ခယ, အဗ္ဘာဝဂ္ဂ, ဝိဝဋ္ဋ, ခေမ, ကေဝလ, အပဝဂ္ဂ, ဝိရာဂ, ပဏီတ, အစ္ဆုတ, ပဒ, ယောဂက္ခေမ, ပါရ, မုတ္တိ, သန္တိ, ဝိသုဒ္ဓိ, ဝိမုတ္တိ, အသင်္ခတဓာတု, သုဒ္ဓိ, နိဗ္ဗုတိ (၄၆)

နိဿယဉ်းဆရာ ။ အာစရိယ

နိမ့်သည် ။ နီစ, ရဿ, ဝါမန (၃)

နောက်အခါ ။ ဥတ္တရကာလ, အာယတိ။

နောက်တွဲသမွှန် ။ ပစ္ဆာဇန္ဓ, ဂေါဠဝိသ (၂)

နောက်ဖျား ။ အန္တ, ပရိယန္တ, ပန္တ, ပစ္ဆိမ, အန္တိမ, ဇဃည, စရိမ (၇)

နောက်သံည ။ အနန္တ, ကလုသ, အာဝိလ။

နောင်ကာလ ။ ဥတ္တရကာလ, အာယတိ။

နောင်တပူပန်ခြင်း ။ တာပ, ကုက္ကုစ္စ, ပစ္ဆာတာပ, အနုတာပ, ဝိပ္ပဋိသာရ။

http://www.dhammadownload.com

နိုင်ထက်မူခြင်း = ပသယ္ယ, ဗလက္ကာရ, ဟဋ္ဌ
နို့စို့ကလေး = ဥတ္တာနသယ, ဥတ္တာနသေယျက, ထနပ (၃)
နို့ထိန်း = ဥပမာတု, ဓာတိ (၂)
နို့ဓမ်းကြည် = ဒဓိမဏ္ဍ, မတ္ထု (၂)
နို့ရည် = ခီရ, ဒုဒ္ဓ, ပယ, ထည (၄)
နို့, သားမြတ် = ထန, ကုစ, ပယောဓရ (၃)
နို့သီး = စူစုက
နိုးကြားခြင်း = ဇာဂရ, ဇာဂရိယာ (၂)
နှုတ်ကြမ်းသူ = မုခရ, ဒုမ္မုခ, အဗဒ္ဓမုခ (၃)
နှုတ်ခမ်း = ဒန္တာဝရဏ, ဩဋ္ဌ, အဓရ, ဒသနစ္ဆဒ (၄)
နှုတ်ဆက်စကား = အာလာပ (ချစ်ဖွယ်သာဟာ ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုသော စကားသည် "နှုတ်ဆက်စကား" မည်၏။)
နင်းနယ် ဆုပ်နယ်ခြင်း = သမ္မာဟန, မဒ္ဒန။
နှောင်အိမ် = ကာရာ, ဗန္ဓနာဂါရ (၂)
နှောင်ဖွဲ့အပ်သည် = သန္ဒာနိတ, သိတ, ဗဒ္ဓ (၃)
နှောင်ဖွဲ့ခြင်း = ပသိတိ, ဗန္ဓန (၂)
နိုင်ငံနယ်ပယ် = ဝိဇိတ
နိုင်ထက်ပြုခြင်း = ပသယ္ယ, ဗလက္ကာရ, ဟဋ္ဌ
နှိုင်းယှဉ်ခြင်း = ပမိတ, ပမာ (၂)

(ပ)

ပချုပ် = သမုဂ္ဂ, သမ္မုဋ္ဌ (၂)
ပခုံး = အံသ, ဘုဇသိရ, ခန္ဓ (၃)
ပခုံးစွန်း = ဇတ္တု (ပခုံး၏ အစပ်သည် "ပခုံးစွန်း" မည်၏။)
ပစွန်လုံး = ကက္ကဋက, ကုဋ္ဌိရ (၂)
ပစင်းကြီး = စီရီ, ဈလ္လိကာ (၂)
ပဇင်းကြီး = စီရီ, ဈလ္လိကာ (၂)
ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိသူ = ပဂဗ္ဘ, ပဋိဘာယုတ္တ။
ပတာပသတ္တိ = ပတာပ
ပတိုင်း = ဥမ္မတ္တ, မာတုလ (၂)
ပတောက် = ပိယက, အသန, ပီတသာလ။
ပတ္တမြား = လောဟိတက်, ပဒုမရာဂ, ရတ္တမဏိ (၃)
ပတ္တမြားပြောက် = မသာရဂလ္လ, ကဗရမဏိ။
ပဒဋ္ဌာန် = ပဒဋ္ဌာန (အလွန်နီးသော အကြောင်းကို "ပဒဋ္ဌာန်"ဟု ခေါ်၏)
ပဒေသရာဇ်မင်း = မဏ္ဍလိဿရ (စကြာမင်းမှ တစ်ပါးသော မင်းသည် "ပဒေသရာဇ်မင်း" မည်၏။)
ပဒုမ္မာကြာ = ပဒုမ
ပဒိုင်း = ဥမ္မတ္တ, မာတုလ (၂)
ပဘုသတ္တိ = ပဘာဝ
ပရန္ဒဝါပင် = ပုနန္ဒဝါ, သောထယာတီ (၂)
ပရိယာယ် = ပရိယာယ, ဝေဝစန (၂)
ပရိသတ် (၄) ပါး * ၁။ဘိက္ခု=ရဟန်းယောက်ျား၊ ၂။ဘိက္ခုနီ=ရဟန်းမိန်းမ၊ ၃။ဥပါသကာ=ဒါယကာ၊ ၄။ဥပါသိကာ=ဒါယိကာမ (၄၁၅)
ပရိသတ် (၈) ပါး * ၁။ တာဝတိသာနတ်၊ ၂။ပုဏ္ဏား၊ ၃။မင်း၊ ၄။မာရ်နတ်၊ ၅။သူဋ္ဌေး သူကြွယ်၊ ၆။ရဟန်း၊ ၇။စတုမဟာရာဇ်နတ်၊ ၈။ဗြဟ္မာ။ (၄၁၆)
ပရိက္ခရာ (၈) ပါး * ၁။ပတ္တ=သပိတ်၊ ၂၃၊ ၄။တိစီဝရ=သင်္ကန်းသုံးထည်၊ ၅။ကာယ

http://www.dhammadownload.com

ဗန္ဓန-ခါးပန်းကြိုး၊ ၆။ဝါသီ-ပဲခွပ်။ ၇။ သူစီ-အပ်၊ ၈။ပရိဿာဝန-ရေစစ်။

ပရစ် ။ စီရီ, စျလွိကာ (၂)
ပရုပ် ။ ယနသာရ, သိတဿ, ကပ္ပူရ။
ပလိပလာ အကျိုးမဲ့စကား ။ ပလာပ
ပလုံး ။ သမုဂ္ဂ, သမ္မုဇ္ဇ (၂)
ပဟိုရ် ။ ပဟာရ
ပဟိုရ်တီးသမား ။ စက္ကိက, ဃဏ်ိက (၂)
ပါတိပဒ အထွက်နေ့ ။ ပါဋိပဒ
ပါသာဒ ။ ပါသာဒ
ပါသဏ္ဍ အယူ ။ ပါသဏ္ဍ (ကုဋိသက, စသော ၃၄-ပါးသော အယူတို့ကိုဝင်း၊ ၆၂-ပါးသော အယူတို့ကိုဝင်း "ပါသဏ္ဍ-အယူ"ဟုခေါ်သည်။)
ပါး ။ ဂဏ္ဍ, ကပေါလ (၂)
ပါးအောင်ပြုသည် ။ တစ္ဆိတ, တနူကတ။
ပါးစောင် ။ ဂဏ္ဍ, ကပေါလ (၂)
ပိတောက် ။ ပိယက, အသန (၂)
ပိတုန်း ။ ဆပ္ပဒ, မဓုပ္ပတ, မဓုလိဟ, မဓုကရ, မဓုပ, ဘမရ, အလိ (၇)
ပုတ္တသောသူ ။ ရဿ, ဝါမန, လကုဏ္ဍက (၃)
ပုစွန်လုံး ။ ကက္ကဋက, ကုဋ္ဌရ (၂)
ပုဆိန် ။ ကုဌာရီ, ဖရသု (၂)
ပုဆိုး ။ စေလ, အစ္ဆာဒန, ဝတ္ထ, ဝါသ, ဝသန, အံသုက, အမ္ဗရ, ပဋ, ဒုဿ, စောဠ, သာဋက (၁၁)
ပုထုဇဉ် ။ အနရိယ, ပုထုဇ္ဇန (၂)
ပုလဲ ။ မုတ္တာ, မုတ္တိက (၂)
ပုလဲသွယ် ။ ဟာရ, မုတ္တာဝလိ (၂)
ပုလဲကုံး ။ ဟာရ, မုတ္တာဝလိ (၂)
ပုတီး ။ ကဏ္ဌာဘူသာ, ဂီဝေယျ (၂)
ပုတီးနက် ။ အရိဋ္ဌ, ဖေဏလ (၂)
ပုရစ်ငုံ ။ ခါရက, ဇာလက (၂)
ပူဇော်အပ်သည် ။ အပစာယိတ, မဟိတ, ပူဇိတ, အရဟိတ, အစ္စိတ, မာနိတ, အပစိတ (၇)
ပူဇော်ခြင်း ။ အပစိတိ, အစ္စနာ, ပူဇာ, ဥပဟာရ, ဗလိ, မာနနာ (၆)
ပူဇော်ပွဲ ။ ဥဿဝ, ဆဏ, မဟ (၃)
ပူပန်စေအပ်သည် ။ သန္တတ္တ, ဓူပိတ (၂)
ပူလောင်အပ်သည် ။ သန္တတ္တ, ဓူပိတ (၂)
ပေ ။ အဓိကရဏီ
ပေပင် ။ တာလီ
ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း ။ စာဂ, ဝိဿဇ္ဇ, ဒါန, ဝေါဿဂ္ဂ, ပဒေသန, ဝိဿာဏန, ဝိတရဏ, ဝိဟာယိတ, အပဝဇ္ဇန (၉)
ပဲခွပ် ။ ဝါသီ, တစ္ဆနီ (၂)
ပဲနောက်,စသော ပဲမျိုး ။ အပရဏ္ဏ
ပဲ့တင်ထပ်သည် ။ နိန္နာဒိ
ပဲ့သမား ။ ကက္ကဓရ, နာဝိက (၂)
ပဲ့စင် ။ ပစ္ဆာဒန္ဓ, ဂေါဒ္ဓဝိသ (၂)
ပဲ့တက် ။ အရိတ္တ, ကေနိပါတ (၂)
ပဲ့တင်သံ ။ ပဋိဃောသ, ပဋိရဝ (၂)
ပေါ့သည် ။ လဟု, သလ္လဟုက (၂)
ပိုင်းခြားခြင်း (ဗျ) ။ ယာဝတာ, တာဝတာ, ယာဝ, တာဝ, ကိတ္တာဝတာ, ဧတ္တာဝတာ, ကီဝ (၇)
ပျော်ပွဲ, ပူဇော်ပွဲ ။ ဥဿဝ, ဆဏ, မဟ။
ပျံလွှား, ဝိုးစွေငှက် ။ သာရဂ်, စာတက (၂)

http://www.dhammadownload.com

ပျားငယ်,စသည် ▪ ခုဒ္ဒါဒိ
ပျားဖယောင်း ▪ မဓုစ္ဆိဋ္ဌ, သိတ္ထက (၂)
ပျားရည် ▪ ခုဒ္ဒဇ, မဓု, ခုဒ္ဒ (၃)
ပျက်စီးခြင်း ▪ အတ္ထာပဂမ, ဗျယ (၂)
ပျင်းရိသူ ▪ မန္ဒ, အလသ (၂)
ပျဉ်းကြီး ▪ သတ္တု, ဖလာ, သမီ (၃)
ပျံ့လွင့်ခြင်း ▪ ဥဒ္ဓစ္စ, ဥဒ္ဓဋ (၂)
ပျိုနုသည်၏ အဖြစ် ▪ ယောဗ္ဗည, ယောဗ္ဗန။
ပြက်ရယ်ပြုခြင်း ▪ ပရိဟာသ, ဒဝ, ခိဍ္ဍာ, ကေဠိ, ကီဠာ, ကီဠိတ (၆)
ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ပြောင်လှောင်ခြင်း ▪ ပရိဟာသ, ဒဝ, ခိဍ္ဍာ, ကေဠိ, ကီဠာ, ကီဠိတ (၆)
ပြအိုး ▪ အဋ္ဌ, အဋ္ဌာလက (၂)
ပြဋ္ဌာန်းသည် ▪ ဥတ္တမ, ပဝရ, ဇေဋ္ဌ, ပမုခ, အနုတ္တရ, ဝရ, မုချ, ပဓာန, ပါမောက္ခ, ပရ, အဂ္ဂည, ဥတ္တရ, ပဏီတ, ပရမ, သေယျ, ဂါမဏီ, သေဋ္ဌ, သတ္တမ, ဝိသိဋ္ဌ, အရိယ, နာဂ, ဧက, အာသဘ, အဂ္ဂ, မောက္ခ, ပုဂ်ဝ (၂၆)
ပြတင်းပေါက် ▪ ဝါတပါန, ဂဝက္ခ, ဇာလ, သီဟပဥ္ဇရ, အာလောကသန္ဓိ (၅)
ပြဒါး ▪ ပါရဒ, ရသ (၂)
ပြာ ▪ ဘသ္မ, သေဋ္ဌိ, ဆာရိကာ (၃)
ပြာခြင်း ▪ ပဝန, ပဝ, နိပ္ပါဝ (၃)
ပြာပူ ▪ ကုက္ကုဠ
ပြာသိုလ ▪ ဖုဿ
ပြာသာဒ် ▪ ပါသာဒ, ယူပ (၂)
ပြိဿပြဏီ ▪ သီဟပုစ္ဆိ, ပဉ်ပဏ္ဏီ (၂)
ပြီးစီးသည် ▪ နိပ္ပန္ဓ, နိဗ္ဗတ္တ (၂)
ပြီးစေအပ်သည် ▪ ရာဓိတ, သာဓိတ (၂)
ပြီးဆုံးခြင်း ▪ ဩသာန, ပရိယောသာန။
ပြုခြင်း ▪ ကြိယာ, ကိရိယာ, ကမ္မ (၃)
ပြူတင်းပေါက် ▪ ဝါတပါန, ဂဝက္ခ, ဇာလ, သီဟပဥ္ဇရ, အာလောကသန္ဓိ (၅)
ပြောဆိုခြင်း ▪ နိဂါဒ, နိဂဒ (၂)
ပြောဆိုတတ်သူ ▪ ဝတ္တု, ဝဒ (၂)
ပြန်ပေးခြင်း ▪ ပဋိဒါန
ပြင်ပ ▪ ဗာဟိရ, ပရိဗာဟိရ (၂)
ပြင်းစွာရယ်ခြင်း ▪ အဋ္ဌဟာသ
ပြည် (ပုပ်) ▪ ပုဗ္ဗ, ပူယ (၂)
ပြည် (တောင်း) ▪ အာဋ္ဌက
ပြည် -အဂ်ါ ၇-ပါး /၈ပါး * *
၁။ သာမီ=ပြည့်ရှင်မင်း၊ ၂။ အမစ္စော=မှူးမတ်၊ ၃။သခါ=မဟာမိတ်မင်း၊ ၄။ ကောသော=ဘဏ္ဍာကျီကြ၊ ၅။ဒုဂ္ဂံ=ခံတပ်, ကတုတ်၊ ၆။ဝိဇိတံ=နိုင်ငံ နယ်ပယ်၊ ၇။ဗလံ=စစ်သည်ဗိုလ်ပါ၊ (၈။ ပကတယော=တိုင်းသူပြည်သား။)
ပြည့်စင် ▪ တိလက, ခုရက (၂)
ပြည့်စုံခြင်း ▪ သမ္ပတ္တိ, သမ္ပဒါ, လက္ခီ, သိရီ။
ပြည့်တန်ဆာမ ▪ ဂဏိကာ, ဝေသိယာ, ဝဏ္ဏဒါသီ, နဂရသောဘိနီ, ရူပူပဇီဝိနီ, ဝေသီ (၆)
ပြည့်ရှင်မင်း ▪ သာမိ
ပြည့်သည် ▪ ပုဏ္ဏ, ပူရိတ (၂)
ပြန့်ကျယ်သည် ▪ ဗြဟာ, မဟန္တ, ဝိပုလ, ဝိသာလ, ပုထုလ, ပုထု, ဂရု, ဥရု, ဝိတ္ထိဏ္ဏ (၉)
ပြန့်ပွားခြင်း ▪ ပသရ, ဝိသပ္ပန (၂)

http://www.dhammadownload.com

ပြောင် ။ ရုရှ
ပြောင်လျှောင်ခြင်း ။ ပရိဟာသ, ဒဝ, ခိဍ္ဍာ, ကေဠိ, ကီဠာ, ကီဠိတ (၆)
ပြောင်း ။ ဝရက
ပြောက်ကျားသောအဆင်း ။ ကမ္မာသ, သဗလ, စိတ္တ (၃)
ပြွန် ။ ဘမ, ဇလနိဂ္ဂမ (၂)
ပြီးပြီးပြပြက် အရောင် အဆင်း ။ ပိဂ်, ပိသင် (၂)
ပြုံးခြင်း ။ မိဟိတ, သိတ (၂)
ပွဲရက် ။ ယက္ခဓူပ, သဏ္ဌလသ (၂)
ပွဲလျက် ။ ယက္ခဓူပ, သဏ္ဌလသ (၂)
ပညာ ။ ဓီ, ပညာ, ဗုဒ္ဓိ, မေဓာ, မတိ, မုတိ, ဘူရိ, မန္တာ, ပညာဏ, ဉာဏ, ဝိဇ္ဇာ, ယောနိ, ပဋိဘာန, အမောဟ။
ပညာ အထူး ။ ၁။ဝိပဿနာပညာ၊ ၂။သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာ။ (၁၅၃)
ပညာမဲ့သူ ။ ဇာလ, ဒတ္တာ, ဇဋ္ဌ, မူဠှ, မန္ဒ, အဝိဇ္ဇာ, တာလိသ (၇)
ပညာရှိ ။ ပဏ္ဍိတ, ဗုဓ, ဝိဒ္ဒါ, ဝိဘာဝိ, သန္တံ, သပ္ပဉ, ကောဝိဒ, ဓီမန္တ, သုဓီ, ကဝိ, ဗျတ္တ, ဝိစက္ခဏ, ဝိသာဒရ, မေဓာဝီ, မတိမန္တ, ပဉ, ဝိဉ္ဉူ, ဝိဗုရ, ဝိဒူ, ဓီရ, ဝိပဿီ, ဒေါသညူ, ဗုဒ္ဓ, ဒဗ္ဗ, ဝိဒ္ဒသု (၂၅)
ပင်ညောင် ။ နိဂ္ရောဓ, ဝဋ (၂)
ပဥ္စလက် ။ မာယာ, သမ္ဘရီ (၂)
ပင်စည် ။ ခန္ဓ (အမြစ်ကို အစပြု၍ အခက်အပိုင်းအခြား တိုင်အောင် သော သစ်ပင်၏အဖို့သည် "ပင်စည်" မည်၏။)
ပင်စိမ်းဖြူ ။ အဿက, သိတပဏ္ဏာသ (၂)
ပင်စိမ်းရိုင်း ။ သမီရဏ, ဖဏိဇ္ဇက (၂)
ပင်ပန်းခြင်း ။ ကိလမထ, ကိလမန(၂)
ပင်လယ်ကသစ် ။ ကောဝိလာရ, ပါရိစ္ဆတ္တက,ပါရိဇာတက (၃)
ပင်လယ်ရှားပင် ။ ဈာဝုက, ပိစုလ (၂)
ပင့်ကူ ။ လူတာ, လူတိကာ, ဥဏ္ဏနာဘိ, မက္ကဋက (၄)
ပစ်အပ်သည် ။ ခုဏ္ဏ, ခုတ္တ, အတ္တ, ခိတ္တ, ဥျှိရိတ, အာဝိဒ္ဓ (၆)
ပစ္စင် ပြအိုး ။ အဋ္ဌ, အဋ္ဌာလက (၂)
ပစ္ဆိမကတ္တိက ပုဗ္ဗကတ္တိက ။ ပစ္ဆိမပုဗ္ဗကတ္တိကာ
ပစ္စန္တအရပ် ။ မိလက္ခဒေသ, ပစ္စန္တ (၂)
ပစ်ပယ်ခြင်း ။ ပစ္စာဒေသ, နိရသန, ပစ္စက္ခာန, နိရာကတိ (၄)
ပတ္တကျီ ။ အဂ္ဂိဇာလာ, ဓာတကီ (၂)
ပဏ္ဏာကမ္မလာ ။ ပဏ္ဏာကမ္မလ (သိကြား မင်း၏ ထိုင်နေရာကျောက်ဖျာသည် "ပဏ္ဏာကမ္မလ" မည်၏။)
ပန်း ။ ပသဝ, ကုသုမ, ပုပ္ဖ (၃)
ပန်းဥ ။ ကုဋ္ဌ, အဇပါလက (၂)
ပန်းကပ်ကလပ် ။ စကော်ဋက, ကရဏ္ဍ
ပန်းကုံး ။ မာလာ, မာလ္ယ, ပုပ္ဖဒါမ (၃)
ပန်းချီသမား ။ ရဂိဒီဝ, စိတ္တကာရ (၂)
ပန်းဆိုးသမား ။ရဂိဒီဝ, စိတ္တကာရ (၂)
ပန်းညှို ။တာပိဿ, တမာလ (၂)
ပန်းတောင်းကလပ် ။ စကော်ဋက, ကရဏ္ဍ
ပန်းတိုင်း ။ ဥမ္မတ္တ, မာတုလ (၂)

http://www.dhammadownload.com

ပန်းတင် ပစ္စယ် ။ ဝေဒိကာ, ဝေဒိ (၂)
ပန်းနာ ။ သာသ
ပန်းနု ။ ကုဋ္ဌ, ဗျာဓိ (၂)
ပန်းပွင့်ရည် ။ မကရန္ဒ, မဓု (၂)
ပန်းပဲသမား ။ ကမ္မာရ, လောဟကာရက။
ပန်းပဲသမားကိရိယာ ။ ကမ္မာရဘဏ္ဍ
ပန်းပဲသမားကိရိယာ (၃) ပါး
၁။ သဏ္ဍာသ-ညပ်၊ ၂။မုဋ္ဌိ-သံတူ (လက်တစ်ဖက်ကိုင်တူငယ်)၊ ၃။အဓိကရဏီ-ပေ။ (၅၂၇)
ပန်းပွတ်သမား ။ စုန္ဒကာရ, ဘမကာရ။
ပန်းပွတ်သည် ။ စုန္ဒကာရ, ဘမကာရ။
ပန်းပြောက်ချယ်အခင်း ။ ပဒုလိကာ
ပန်းပြွတ် ။ ထဝက, ဂေါ်ဆက (၂)
ပန်းမ ။ ဟိရိဝေရ, ဝါလ (၂)
ပန်းမှိုက်သွန် ။ ပုက္ကုသ, ပုပ္ဖဆဒ္ဒက (၂)
ပန်းရက် ။ မကရန္ဒ, မဓု (၂)
ပန်းရင်း ။ ဥသီရ (မြိတ်မြက် (မြက်မွေး)၏ အရင်းသည် "ပန်းရင်း" မည်၏။)
ပန်းရောင်အဆင်း ။ ပါဋလ (အဖြူအနီရောသော အဆင်းသည် "ပန်းရောင်အဆင်း" မည်၏။)
ပန်းသည် ။ မာလာကာရ, မာလိက (၂)
ပွင့်ခါနီးသော အငုံ ။ ကလိကာ, ကောရက
ပွင့်ဆဲသစ်ပင် ။ သဲမွှေလွှိတ, ဝိကစ, ဖုလ္လ, ဝိကသိတ (၄)
ပွင့်တံအခိုင် ။ဝလ္လရီ, မဋ္ဌရီ (၂)
ပွတ်သမား ။ စုန္ဒကာရ, ဘမကာရ (၂)
ပွတ်ခုံ ပွတ်ကျည် ။ အရဏီ
ပွေ့ပိုက်ခြင်း ။ အာလိင်္ဂန, ပရိဿင်္ဂ, သိလေသ, ဥပဂူဟန (၄)
ပိတ်ချင်း ။ ပိပ္ပလီ, မာဂဓီ (၂)
ပိတ်ဆီးအပ်သည် ။ ပရိက္ခိတ္တ, နိဝုတ (၂)
ပိတ်တက္ကည် ။ အဂ္ဂိဇာလာ, ဓာတကီ
ပိတ်သင်းခတ် ။ ဖဂ္ဂဝ
ပိန္ဒဲ ။ ပနသ, ကဏ္ဏကိဖလ (၂)
ပုဒ်ပြည့်ကာမှ ။ သုဒံ, ခေါ, အဿု, ယဋ္ဌေ, ဝေ, ဟ (၆)
ပုတ်သင် ။ ကကဏ္ဍက, သရဋ္ဌ (၂)
ပုဇွန်း ။ ပြဟ္ဓဒန္ဓ၊ ဒွိဇ, ဝိပ္ပ, ပြဟ္ဓ, ဘောဝါဒီ, ပြာဟ္မဏ (၆)
ပုံတောင်း ။ နာဘိ (လှည်းဘီး၏ အလယ်၌ ဝန်းဝိုင်းသော သဏ္ဌာန်ရှိသော အချက်သည် "ပုံတောင်း" မည်၏။)
ပုံပြင် ရာဇဝင် ။ ဣတိဟာသ (မဟာဘာရတ,စသော ရှေးစကား ဟောင်း အစဉ်သည် "ပုံပြင် ရာဇဝင်" မည်၏။)
ပုံးရည် ။ သောဝီရ, ကဉ္ဇိယ, အာရနာလ, ထုသောဒက, ဧညမ္ဖိလ, ဝိဋ္ဌဂ် (၆)
ပုန်းညက် ။ ပုန္နာဂ, ကေသရ (၂)
ပုဉ်းကံရှိသူ ။ ပုညဝန္တ, သုကတီ, ဓညဂ (၃)
ပုဗ္ဗနိမိတ် ။ ဥပ္ပါဒ (ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ပြတတ်သောဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသည် "ပုဗ္ဗနိမိတ်" မည်၏။)
ပေါက်ဆိန် ။ ကုဒ္ဒာရီ, ဖရသု (၂)
ပေါက်ပေါက် ။ လာဇ, အက္ခတ (၂)
ပေါက်ပင် ။ ကိသုက, ပလာသ (၂)

http://www.dhammadownload.com

ပေါက်သောအနာ - အရူ, ဝဏ (၂)
ပေါက်သစ်စ အညွန့် - အင်္ကုရ
ပေါင် - ဥရု, သတ္ထိ (၂)
ပေါင်ဆစ် - ဇာဏု, ဇဏ္ဍု (၂)
ပေါင်ပမာဏ ရေ့စသည် - ဇဏ္ဍုတ္ထ, ဇဏ္ဍုမတ္တ (၂)
ပေါင်နှံခြင်း - ဏာသ, ဥပနိဓိ (၂)
ပေါင်းဆုံခြင်း - မေလက, သင်္ဂ, သင်္ဂမ (၃)
ပိုက် - ဝါဂုရာ, မိဂဗန္ဓနီ (၂)
ပိုက်ကွန်သမား - ဝါဂုရိက, ဇာလိက (၂)
ပိုက်ဆံ, ဒင်္ဂါး - ဟိရည, ကုပ္ပ (၂)
ပိုက်ဆံလျှော်ချည်အဝတ် - သာဏ
ပိုလ် - ပလ
ပိုလွန်သည် - အတိရိတ္တ, အဓိက (၂)
ပိုးချည်အဝတ် - ကောသေယျ
ပိုးစာပင် - ယူပ, ကမုက (၂)
ပိုးတောက်တဲ့ - ဥစ္စာလိင်္ဂ, လောမသပါဏက
ပိုးပရဲ - ပတင်္ဂ, သလဘ (၂)
ပိုးသေး - ကီဋ, ပုဋ္ဌဝ, ကိမိ, ပါဏက။

(ဖ - ဘ - ဘ)

ဖနောင့် - ပဏ္ဍိ, ပါသဏ္ဍိ (၂)
ဖရိ ဖရဲ မကွဲသည် - အဝိသာရီ
ဖရဲခါး - ဣန္ဒဝါရုဏီ, ဝိသာလာ (၂)
ဖလံဖြူ - သေတဋ္ဌိကာ, သဿရောဂ။
ဖာ - သမုဂ္ဂ, သမ္မုဋ္ဌ (၂)
ဖာလာ - ဧလာ, ဧဟုလာ (၂)
ဖား - မဏ္ဍူက, ဒဒ္ဒရ, ဘေက (၃)
ဖားဖို - ဂဂ္ဂရီ
ဖားစည် - ဒဒ္ဒရီ, ပဒုဟ (၂)
ဖီလာ, ကန့်လန့် - တိရော, တိရိယံ (၂)
ဖီလိမ်းပြီးဆဲထုံး - ဓမ္မိလ္လ (ကောင်းစွာစုရုံးဖွဲ့ထုံးအပ်ကုန်သော ဆံပင်တို့သည် "ဖီးလိမ်းပြီးသော ဆဲထုံး" မည်၏)
ဖောင် - ဥဠုမ္ပ, ပ္လဝ, ကုလ္လ, တရ, ပစ္ဆရီ (၅)
ဖျာ, သင်ဖြူး - ကိလဉ္ဇ, ကဋ္ဌ (၂)
ဖျားနာ - ဇရ
ဖြူ - သလ္လ, သလ္လက (၂)
ဖြူစူး - သလလ, သလ (၂)
ဖြူစင်သည် - မေဇ္ဈ, ပူတ, ပဝိတ္တ (၃)
ဖြောသောအဆင်း - ပဏ္ဏု
ဖြေးဖြေးသွားသူ - မန္ဒဂါမီ, မန္ဒရ (၂)
ဖြေးဖြေး နှေးနှေးသွားသူ - မန္ဒဂါမီ, မန္ဒရ
ဖြေးနှေးသည် - သဏိက (၁)
ဖြစ်ခြင်း - ဥပ္ပတ္တိ, နိဗ္ဗတ္တိ, ဇာတိ, ဇနန, ဥ ဋ္ဌာ (၅)
ဖြတ်ရိတ်အပ်သည် - ကန္တိတ, သဉ္ဆိန္န, လူန, ဒါတ (၄)
ဖြတ်အပ်, ရိတ်အပ်သည် - ကန္တိတ, သဉ္ဆိန္န, လူန, ဒါတ (၄)
ဖြန့်ခ,ပ်သည် - ဝိသဋ, ဝိတ္ထတ, တတ (၃)
ဖြောင့်သည် - အဇိမှ, ပဂုဏ, ဥဇု (၃)
ဖွဲ, အဖျင်း - ဘုသ, ကလိဉ်ရ (၂)
ဖွတ် - ဂေါဓ, ကုက္ကု (၂)
ဖွတ်သိုနာ - ပီနသ
ဖန်ခါး - အဘာယာ, ဟရီတကီ (၂)
ဖောက်ကြဲ - အဇ္ဈန, ကက္ခဋ (၂)
ဖောက်ထွင်းအပ်သည် - ဝိဒ္ဓ, ဆိဒ္ဒိတ, ဝေဓိတ (၃)

http://www.dhammadownload.com

ဖောက်ထွင်းခြင်း ▪ ဗျဓ, ဝေဓ (၂)
ဖောက်ပြန်ခြင်း ▪ ဝိပလ္လာသ, အညထာဘာဝ, ဗျတ္တယ, ဝိပရိယယ, ဝိပရိယာသ (၅)
ဖုံးလွှမ်းအပ်သည် ▪ ဆန္န, ဆာဒိတ (၂)
ဖိခနောက် ▪ ဥဒ္ဓန, စုလ္လိ (၂)
ဖိုမ အစုံ ▪ မိထုန
ဖိုကျင် ▪ ဂဂ္ဂရီ (ပန်းပဲသမားတို့၏ သားရေအိတ်သည် "ဖိုကျင်"မည်၏)
ဗိတာန်, မျက်နှာကြက် ▪ ဥလ္လောစ, ဝိတာန
ဗိမာန် ▪ ဝိမာန, ဗျမ္ဗ (၂)
ဗိသကိုး ▪ ဝါသုဒေဝ, ဟရိ, ကဏှ, ကေသဝ, စက္ကပါဏိ (၅)
ဗီလုံးငှက် ▪ လာပ, လဋ္ဌကိကာ (၂)
ဗူး ▪တုမ္ဗီ, အလာဗု, လာဗု (၃)
ဗေဒကျမ်း ▪ ဝေဒ, မန္တ, သုတိ (၃)
ဗေဒင် ▪ ဝေဒ
ဗေဒ (၃) မျိုး * * ၁။ကွရုဗေဒ၊ ၂။ယဇုဗေဒ၊ ၃။သာမဗေဒ (၅၂၇)
ဗေဒ၏အစိတ် (ဗေဒင်) ၆-ပါး ** ၁။ကပ္ပေါ-ကပ္ပကျမ်း၊ ၂။ဗျာကရဏ-ဗျာကရုဏ်းကျမ်း၊ ၃။ဇောတိသတ္ထ-ဟူးရားကျမ်း၊ ၄။သိက္ခာ-သိက္ခာကျမ်း၊ ၅။နိရုတ္တိ- နိရုတ္တိကျမ်း၊ ၆။ဆန္ဒောဝိစိတိ- ဆန်းကျမ်း (၁၁၀)
ဗေဒကျမ်းပြု ရသေ့ (၁၀) ပါး ** ၁။အဋ္ဌကရသေ့၊ ၂။ဝါမကရသေ့၊ ၃။ဝါမဒေဝရသေ့၊ ၄။အတ္ထိရသရသေ့၊ ၅။ဘဂုရသေ့၊ ၆။ယမဒဂ္ဂိရသေ့၊ ၇။ဝါသေဋ္ဌ ရသေ့၊ ၈။ဘာရဒ္ဒွါဇရသေ့၊ ၉။ကဿပရသေ့၊ ၁၀။ဝေဿာမိတ္တရသေ့
ဗေဒင်ဆရာ ▪ ဂဏက, မုဟုတ္တိက (၂)
ဗေဒင်သင်အံသူ ▪ သောတ္တိယ, ဆန္ဒသ(၂)
ဗေဒကို သရဇ္ဈာယ်သော ပုဏ္ဏား ▪ သောတ္တိယ, ဆန္ဒသ (၂)
ဗောဓိညောင် ▪ အဿတ္ထ, ဗောဓိ (၂)
ဗုံလုံခါး ▪ ပဒ္ဓောလ, တိတ္တက (၂)
ဗြူးတား ▪ ပဒ္ဓောလ, တိတ္တက (၂)
ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ ▪ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလ
ဗြဟ္မာ ▪ ပိတာမဟ, ပိတု, ဗြဟ္မ, လောကေသ, ကမလာသန, ဟိရညဂဗ္ဘ, သုရဇေဋ္ဌ, ပဇာပတိ (၈)
ဗျိုင်း ▪ ဗက, သုက္ကကာက (၂)
ဗျိုင်းဖြူ ▪ ဗက, သုက္ကကာက (၂)
ဗျိုင်းအောက် ▪ဗလာကာ, ဝိသကဏ္ဌိကာ။
ဘဂန္ဒိရ်နာ▪ ဘဂန္ဒရ
ဘဂြပိုဒ်နက္ခတ် ▪ ဘဒ္ဒပဒါ, ပေါဋ္ဌပဒါ (၂)
ဘား ▪ မဏ္ဍူက, ဒဒ္ဒုရ, ဘေက (၃)
ဘားစည် ▪ ဒဒ္ဒရီ, ပဒုဟ (၂)
ဘားဖို ▪ ဂဂ္ဂရီ (ပန်းပဲသမားတို့၏ သားရေအိတ်သည် "ဘားဖို"မည်၏)
ဘင်ကျူးသမား ▪ ပုက္ကုသ, ပုပ္ပဆဏ္ဍက (၂)
ဘိနပ် ▪ ဥပါဟန, ပါဒု (၂)
ဘိနပ်ထိုးသမား ▪ စမ္မကာရ, ရထ်ကာရ။
ဘိနပ်ချုပ်သမား ▪ စမ္မကာရ, ရထကာရ။
ဘုဇပတ် ▪ ဘုဇပတ္တ, အာဘုဇီ (၂)
ဘုရား ▪ ဗုဒ္ဓ, ဒသဗလ, သတ္ထု, သဗ္ဗညု, ဠိပဒုတ္တမ, မုနိန္ဒ, ဘဂဝန္တု, နာထ, စက္ခုမန္တု, အင်္ဂီရသ, မုနိ, လောကနာထ

http://www.dhammadownload.com

အနဓိဝရ, မဟေသိ, ဝိနာယက, သမန္တစက္ခု, သုဂတ, ဘူရိပည, မာရဇိ, နရသီဟ, နရဝရ, ဓမ္မရာဇ, မဟာမုနိ, ဒေဝဒေဝ, လောကဂရု, ဓမ္မသာမီ, တထာဂတ, သယမ္ဘူ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ, ဝရပည, နာယက, ဇိန (၃၂)

ဘုရင့်သီးခြားခန်း ။ ကစ္ဆန္တရ (မင်းတို့၏ သူခပ်သိမ်းတို့နှင့် မဆက်ဆံသော အရပ်ကို "ဘုရင့်သီးခြားခန်း"ဟုခေါ်သည်။)

ဘေဒဥပါယ် ။ ဥပဇာပ, ဘေဒ (၂)

ဘေးရန် ။ ဤတိ, အဇည, ဥပသဂ္ဂ, ဥပဒ္ဒဝ (၄)

ဘေးရောက်သည် ။ အာပန္ဓ, အာပဒပ္ပတ္တ။

ဘဏ္ဍာတိုက် ။ ဥဒေါသိတ, ဘဏ္ဍသာလာ (၂)

ဘုတ်ငှက် ။ ကုကုတ္ထက

ဘော့လုံး, ဂျင်လုံး ။ ဂေဏ္ဍုက, ကဏ္ဍုက။

ဘုံဆိုင် ။ သောဏ္ဍာ, ပါနမန္ဒိရ (၂)

ဘုန်းကံရှိသူ ။ ပုညဝန္တ, သုကတီ, ဓည(၃)

ဘိမ်းမြဲကိုယ်ရောင်နာ ။ သောထ, သယထု

ဘိန်းနွယ် ။ ဝါသန္တီ, အတိမုတ္တ (၂)

ဘန်ချည်အဝတ် ။ ဘင်

(မ)

မအူပင် ။ ကဒမ္ဗ, ပိယက, နီပ (၃)

မကောင်းသောအနံ့ ။ ပူတိဂန္ဓိ, ဒုဂ္ဂန္ဓ (၂)

မကောင်းမှု အကုသိုလ် ။ ပါပ, ကိဗ္ဗိသ, ဝေရ, အယ, ဒုစ္စရိတ, ဒုက္ကဋ္ဌ, အပုည, အကုသလ, ကဏ္ဍ, ကလုသ, ဒုရိတ, အာဂု (၁၂)

မကောင်းမှုမှ လန့်ခြင်း ။ သြတ္တပ္ပ, ပါပဘီရုတာ (၂)

မကိုင့် ။ ကိရီဋ္ဌ, မကုဋ္ဌ (၂)

မကိုင့်, သရဖူ ။ ကိရီဋ္ဌ, မကုဋ္ဌ (၂)

မကိုင့်ထွတ်ကျောက် ။ စူလာမဏိ, သိရောမဏိ (၂)

မကြံမစည် ။ သဟသာ

မကျန်းမာသူ ။ ဂိလာန, ဗျာဓိတ, အာတုရ (၃)

မချွတ်ယွင်းသည် ။ အဝိရဒ္ဓ, အပဏ္ဏက။

မစူးမစမ်းလုပ်တတ်သူ ။ အနိသမ္မကာရီ, ဇမ္မ (၂)

မစူးမစမ်း အရမ်းလုပ်တတ်သူ ။ အနိသမ္မကာရီ, ဇမ္မ (၂)

မစပ်စကား ။ အဗဒ္ဓ (အပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှ ကင်းသော စကားကို "မစပ်စကား" ဟု ဆိုသည်။)

မဆင်ခြင်ဘဲ ညှဉ်းဆဲတတ်သူ ။ စပလ (မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ သတ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်း,စသော ကိစ္စကို ပြုကျင့်သော ယောက်ျားကို မဆုံးဖြတ်အပ်သောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသောကြောင့် "မဆင်ခြင်ဘဲ ညှဉ်းဆဲတတ်သူ"ဟု ခေါ်သည်။)

မညှိုးပန်း ။ အမိလာတ, မဟာသဟာ(၂)

မတရား ပြောခြင်း ။ အဘိဝါကျ

မတည်ကြည်သူ ။ အဓီရ, ကာတရ (၂)

http://www.dhammadownload.com

မတုန်မလှုပ်တည်တတ်သော ကူဋ္ဌ = ကူဋ္ဌ (တစ်ခုတည်းသော သဘော ဖြင့် အခါခပ်သိမ်း နှံ့၍တည်တတ်သော နိဗ္ဗာန် ကောင်းကင်,စသည်တို့ကို "မတုန်မလှုပ်တည်တတ်သော ကူဋ္ဌ" ဟုခေါ်သည်။)

မထနိုင် မသွားနိုင်သူ = ပဂ်ုလ, ဆိန္ဒိရိယာပထ, ပက္ခ (၃)

မထီမဲ့မြင် ပြုအပ်သည် = အဝညာတ, အဝဂဏိတ, ပရိဘူတ, အဝမာနိတ။

မထောက်မှီသည် = အဂါဓ, အတလမ္ဗသ

မနေ့ = ဟိယျော

မပြတ် = ပုနပ္ပုနံ, အဘိဏ္ဍံ, အသဏိ, အဘိက္ခဏံ, မုဟုံ (၅)

မပြတ်ဖြစ်ခြင်း = ပဝါဟ, ပဝတ္တိ (၂)

မပျော့ပြောင်း မချောမွေ့ = ကုရူရ, ကဋ္ဌိန, ဒဋ္ဌ, နိဋ္ဌုရ, ကက္ခလ (၅)

မပျင်းရိသူ = နိက္ကောသဇ္ဇ, အကိလာသု။

မဖီးမလိမ်းသော ဆံထုံး = ဝေဏီ, ပဝေဏီ

မမြင်စဖူး အထူးအဆန်းကို ကြည့်ရှုလိုခြင်း = ကောတူဟလ, ကုတူဟလ

မမြင်ခြင်း = အတ္ထံ

မမြင်ကွယ်ပျောက်ခြင်း = အတ္ထံ

မမေ့လျော့ခြင်း = ဇာဂရ, ဇာဂရိယာ (၂)

မမှန်သောစကား = အလိက, အသစ္စ, မိစ္ဆာ, မုသာ (၄)

မယား = ဒါရ, ဇာယာ, ကလတ္တ, ဃရဏီ, ဘရိယာ, ပိယာ, ပဇာပတိ, ဒုတိယာ, ပါဒပရိစာရိကာ (၉)

မယားမြောင် = ဇာရီ, အတိစာရိနီ (၂)

မရွှေ့တတ်သောအရာ = ထာဝရ (ဇင်္ဂမဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော ဝတ္ထုသည် "မရွှေ့တတ်သောအရာ"မည်၏

မရွှေး = ဓာနာ

မရဲရင့်သည် = ဘီသီလ, ဘီရု, ဘီရုက (၃)

မရိုမသေပြုခြင်း = အဝမာန, တိရက္ကာရ, ပရိဘဝ, အနာဒရ, ပရာဘဝ, အဝညာ

မရိုမသေ မထီလေးစားပြုခြင်း = အဝမာန

မရိုး = အက္က, ဝိကိရဏ (၂)

မရိုးစည် ဒိုးပတ် = မုဒိင်, မုရဇ

မရိုးဖြူ = အဋ္ဌက္က

မရိုးဖြောင့်သူ = နိကတ, သဋ္ဌ, အနုဇု (၃)

မလေးမစားပြုအပ်သည် = အဝညာတ

မသာထမင်း = သဒ္ဓ (ဇောတိသတ္ထ ရာဇမတ္တဏ်,စသော ကြိယာကိုစီရင်သော ကျမ်းဂန်အစီအရင်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ထမင်းကို "မသာထမင်း"ဟုခေါ်သည်)

မသိ မမြင်ခြင်း = မောဟ, အဝိဇ္ဇာ, အညာဏ (၃)

မသိတတ်သူ = ဗာလ, ဒတ္တု, ဇဋ္ဌ, မူဋ္ဌ, မန္ဒ, အဝိညူ, ဗာလိသ (၇)

မဟာလှေကား = ကဏိကာရ, ဒုမုပ္ပလ(၂)

မဟာမိတ်ဘုရင် = မိတ္တရာဇ (အခြားမဲ့ နိုင်ငံမှ နိုင်ငံခြားတစ်ပါးမင်းသည် "မဟာမိတ်ဘုရင်" မည်၏။)

မဟာမိတ်မင်း = သခါ

မာဂဓမျိုး = မာဂဓ (သုဒ္ဓမျိုး ယောက်ျားကြောင့် မင်းမျိုးမိန်းမမှ ဖွားသော သားသည် "မာဂဓမျိုး" မည်၏။)

မာတလိရထားထိန်း = မာတလိ

http://www.dhammadownload.com

မာန (နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း) ▪ မာန (ဝ။တုလာမာန▪ခိုန်၊ ၂။ပတ္ထမာန▪ချင့်တောင်း၊ ၃။အဂ်ုလိမာန▪လက်သစ်

မာရ်နတ် ▪ အန္တက, ဝသဝတ္တီ, ပါပိမန္တ, ပဇာပတိ, ပမတ္တဗန္ဓု, ကဏှ, မာရ, နမုစိ (၈)

မာရ်နတ်မင်း၏ စီးတော်ဆင် ▪ ဂိရိမေခလ

မာရ်နတ်သမီး ၃-ယောက် ** ၁။တဏှာ၊ ၂။အရတီ၊ ၃။ရဂါ။

မဒ္ဒယာ ▪ ပဓာန, ပကတိ (၂)

မာလိန် ▪ ကဏ္ဏဓာရ, နာဝိက (၂)

မာဉ (တန်ဆောင်း) မာဉ (အထွဋ်တစ်ခု တပ်သော တန်ဆောင်းသည် "မာဉ" မည်၏။)

မိကြီး မိထွေး ▪ မာတုစ္ဆာ (အမိ၏ အစ်မ, ညီမသည် "မိကြီးမိထွေး" မည်၏။)

မိကျောင်း ▪သုသုမာရ, ကုမ္ဘီလ

မိဖုရား ▪ မဟေသီ (အဘိသိက်ခံပြီးသော မင်းမိန်းမသည် "မိဖုရား"မည်၏

မိဖနှစ်ပါး ▪ ပိတု

မိမိအလိုအတိုင်းနေသူ ▪ သစ္ဆန္ဒ, သေရီ။

မိမိအလိုအတိုင်း လက်ထပ်သောမိန်းမ ▪ ပတိမ္ဘရာ, သယမ္ဘရာ (၂)

မိမိနှင့်စပ်သူ ▪ နိဇသက, အတ္တနိယ (၂)

မီး ▪ ဇာတဝေဒ, သိခီ, ဇောတိ, ပါဝက, ဒဟန, အနုလ, ဟုတာဝဟ, အစ္စိမန္တ, ဓူမကေတု, အဂ္ဂိ, ဂိနိ, ဘာနုမန္တ, တေဇ, ဓူမသိခ, ဝါယုသခ, ကဏှဝတ္တနီ, ဝေဿာနရ, ဟုတာသ။

မီး ၃-ပါး * ၁။ဂါဟပ္ပတ္တ▪အိမ့်ရှင်နှင့် စပ်သောမီး၊ (ဝါ) အိမ့်ရှင် လင်ဟူသောမီး၊ ၂။အာဟဝနီယ▪ပူဇော်အပ်သောမီး (ဝါ) မိဘဟူသောမီး၊ ၃။ဒက္ခိဏေယျ▪အလှူဒါနကို စွန့်ရာဖြစ်သောမီး (ဝါ) အလှူခံ ရဟန်းဟူသောမီး။ (၄၁၉)

မီးကျီးခဲ ▪ အင်္ဂါရ

မီးစ ▪ အလာတ, ဥမ္မုက (၂)

မီးစာ ▪ သမိဓ, ကဋ္ဌဓုမ, ဧဓ, ဥပါဒါန, ကဋ္ဌန္ဓန (၅)

မီးစွဲငြိပြီးသောထင်း ▪အလာတ, ဥမ္မုက (၂)

မီးတောက် မီးလျှံ ▪ သိခါ, ဇာလာ, အစ္စိ။

မီးတင်းကုပ် ▪ ဇန္တာဃရ, အဂ်ိသာလာ(၂)

မီးပွား ▪ ဝိပ္ဖုလိင်္ဂ, ဖုလိင် (၂)

မီးဖွား ▪ ဝိပ္ဖုလိင်္ဂ, ဖုလိင် (၂)

မီးလျှံ ▪ သိခါ, ဇာလာ, အစ္စိ (၃)

မုဆိုး ▪ နေသာဒ, လုဒ္ဒက, ဗျာဓ (၃)

မုဆိုးမ ▪ ဝိဓဝါ, ပတိသုညာ (၂)

မုဒရက် ▪ မုဒ္ဒိကာ, မဒုရသာ (၂)

မုရိုးစည် ဒိုးပတ် ▪ မုဒင်္ဂ, မုရဇ (၂)

မုရိုးစည် ၃-မျိုး အထူး * * ၁။အာလိင်္ဂ▪လည်ပင်း၌ဆွဲ၍ တီးအပ်သော မုရိုးစည်၊ ၂။အက်ို▪ရင်ခွင်၌ ထား၍ တီးအပ်သော မုရိုးစည်၊ ၃။ဥဒ္ဓက▪အထက်သို့လှည့်သော အဝဖြင့် တီးအပ်သော မုရိုးစည်။

မူးယစ်သူ ▪ သောဏ္ဍ, မတ္တ (၂)

မူးယစ်ခြင်း ▪ မာဒ, မဒ (၂)

မျှူးမတ် ▪ အမစ္စ

မေထုန် ▪ ဂါမဓမ္မ, အသဒ္ဓမ္မ, ဗျဝါယ, မေထုန, ရတိ (၅)

http://www.dhammadownload.com

မေ့လျော့ခြင်း ▪ ပမာဒ
မေး ▪ ဟနု
မေးဖျား ▪ စုဗုက (နှုတ်ခမ်းမှ အောက် အဖို့သည် "မေးဖျား" မည်၏။)
မဲပင် ▪ နီလီ, နီလိနီ (၂)
မုတ္တနာ ▪ ဝုစိုရောဂ, ဝါတဏ္ဍ (၂)
မုတ္တာမုတ္တ, စသော လက်နက် ၄-မျိုး * (လက်နက် ၄-မျိုးကြည့်ပါ။)
များသည် ▪ ဘူရိ, ပဟုတ, ပစုရ, ဘိယျ, သမ္ဗဟုလ, ဗဟု, ယေဘုယျ, ဗဟုလ
မျက်ကွယ် ▪ အပစ္စက္ခ, ပရမ္မုခါ (ဣန္ဒြေငါးပါးကို လွန်သော အာရုံ သည် "မျက်ကွယ်" မည်၏။)
မျက်ကွယ် ကျေးဇူးမဲ့ပြောခြင်း ▪ ဥပဝါဒ, ဥပဏ္ဍောသ, အဝဏ္ဏဝါဒ, အနုဝါဒ, ဇနဝါဒ, အပဝါဒ, ပရိဝါဒ (၇)
မျက်ခုံး ▪ ဘူ, ဘမုက, ဘမု (၃)
မျက်စိ ▪ နယန, အက္ခိ, နေတ္တ, လောစန, အစ္ဆိ, စက္ခု (၆)
မျက်စိစွေသူ ▪ ဝလိရ, ကေကရ (၂)
မျက်စဉ်း ▪ အဥ္ဇန, ကဇ္ဇလ (၂)
မျက်တောင်မွေး ▪ ပမှ, ပခုမ (၂) (မျက်လုံး၌ ပေါက်သော အမွေး သည် "မျက်တောင်မွေး" မည်၏။)
မျက်ထောင့် ▪ အပါဂ်
မျက်နှာကြက် ▪ ဥလ္လောစ, ဝိတာန (၂)
မျက်နှာတန်းဆာ ▪ မုခဖုလ္လ
မျက်နက်ဝန်း ▪ နေတ္တတာရာ, ကနီနိကာ
မျက်မှောင် ▪ ဘူ, ဘမုက, ဘမု (၃)
မျက်မှောက် ▪ ပစ္စက္ခ, သမ္မုခါ (ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ဖြင့် ယူအပ်သော အာရုံသည် "မျက်မှောက်" မည်၏။)
မျက်မှောက်ကျိုး ▪ ဒိဋ္ဌဓမ္မိက, ဧဟလောကိက, သန္ဒိဋ္ဌိက (၃)
မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချခြင်း ▪ ခေပ, နိန္ဒာ ကုစ္ဆာ, ဇိဂုစ္ဆာ, ဂရဟာ (၅)
မျက်မှောက်ပြုခြင်း ▪ သစ္ဆိ
မျက်ရည် ▪ ဗပ္ပ, နေတ္တဇလ, အဿု (၃)
မျက်လှည့် ▪ မာယာ, သမ္ဗရီ (၂)
မျက်လှည့်သမား ▪ မာယာကာရ, ဣန္ဒဇာလိက (၂)
မျောက် ▪ ပ္လဝဂ်မ, မက္ကဋ္ဌ, ဝါနရ, သာခါမိဂ, ကပိ, ဝလိမုခ, ပလဝဂ်(၇)
မျောက်ညို ▪ ဂေါနဂ်ုလ
မျောက်မင်းသွေးခဲ ▪ အရိဋ္ဌ, ဖေနိလ (၂)
မျောက်လှောင် ▪ ပမ္ပဋ္ဌက, ပမ္ပက (၂)
မြ ▪ မသာရဂလ္လ, ကဗရမဏိ (၂)
မြီစား ▪ အမေဏ္ဍ, ဣဏာယိက (၂)
မြီရှင် ▪ ဥတ္တမဏ္ဍ, ဓနိက (၂)
မြီး ▪ ပုစ္ဆ, နဂ်ုဋ္ဌ (၂)
မြီးဆံ ▪ သိခဏ္ဍ, ဝရဟ, ကလာပ, ပိဉ္ဆ (၄)
မြီးဖျား ▪ ဝါလဟတ္ထ, ဝါလဓိ (၂)
မြီးမွေး ▪ သိခဏ္ဍ, ဝရဟ, ကလာပ, ပိဉ္ဆ (၄)
မြူ ▪ ရဇ
မြူမှုန် ▪ စုဏ္ဏ, ပံသု, ရဇ, ဓူလိ, ရေဏု
မြူပင် ▪ ဝတ္ထုက, ဝတ္ထုလေယျက (၂)
မြူးပင် ▪ ဝတ္ထုက, ဝတ္ထုလေယျက (၂)
မြေ ▪ ဝသုန္ဓရာ, ဆမာ, ဘူမိ, ပထဝီ, မေဒနီ, မဟီ, ဥဗ္ဗီ, ဝသုမတီ, ဂေါ, ကု,

http://www.dhammadownload.com

ဝသုဓာ, ဓရဏီ, ဓရာ, ပုထဝီ, ဇဂတီ, ဘူရိ, ဘူ, ဘူသဓရာ, အဝနီ (၁၉)
မြေခွေး ။ သိဂိလ, ဇမ္ဗုက, ကောတ္ထု, ဘေရဝ, သိဝါ (၅)
မြေစိုင်ခဲ ။ လေဋ္ဌု
မြေဇာဖြူ ။ ဂေါလောမီ
မြေဇာမြက် ။ သဒ္ဒလ, ဒုဗ္ဗာ (၂)
မြေနုကျွန်းပေါ် ။ သဒ္ဒလ (ပေါက်သစ်စ ဖြစ်သော မြက်ဖြင့် မှတ်အပ်သော စိမ်းစိုသော အရပ်ကို "မြေနုကျွန်းပေါ်" ဟု ခေါ်သည်။)
မြေပုံခရမ်း ။ နိဒိဒ္ဓိကာ, ဗျ ဂ္ဂိ (၂)
မြေး ။ နတ္တု, ပပုတ္တ (၂)
မြဲမြံစွာ ဝတ်အပ်သော စစ်ဝတ် ။ အာမုက္ကာ, ပဋိမုက္ကာ (၂)
မြဲမြံသော မိတ်ဆွေ ။ သမ္ဘတ္တ
မြဲသည် ။ ဓုဝ, သဿတ, နိစ္စ, သဒါတန, သနန္တန (၅)
မြား ။ သရ, ပတ္တီ, သာယက, ဝါဏ, ကဏ္ဍ, ဥသု, ခုရပ္ပ, တေဇန, အသန (၉)
မြားဆိပ်ပင် ။ ဂေါလီသ, စျာဋ္ဌလ (၂)
မြားတောင့် ။ ပက္ခ, ဝါဇ (၂)
မြားပစ်လေ့ကျင့်ခြင်း ။ ဥပါသန
မြားပုံး ။ တူဏီ, ကလာပ, တူဏ, တူဏိရ, ဝါဏဓိ (၅)
မြားမြက် ။ တေဇန, သရ (၂)
မြားရွက် ။ ပက္ခ, ဝါဇ (၂)
မြားလုပ်သူ ။ ဥသုကာရ, ဥသုဝမုကီ (၂)
မြှော့ ။ ဇလူကာ, ရတ္တပါ (၂)
မြွေ ။ အာသီဝိသ, ဘုဇင်, အဟိ, ဘုဇဂ, ဘုဇင်မ, သရီသပ, ဖဏီ, သပ္ပ, အလဂဒ္ဒ, ဘောဂီ, ပန္ဒဂ, ဒ္ဓိဇိဝ့, ဥရဂ, ဝါဠ, ဒီဃ, ဒီဃပိဋ္ဌိက, ပါဒူဒရ, ဝိသဓရ (၁၈)
မြွေကိုယ် ။ ဘောဂ
မြွေစိမ်း ။ နီလသပ္ပ, သိလာဘု (၂)
မြွေစွယ် ။ အာသီ, သပ္ပဒါဌာ (၂)
မြွေပါ ။ နကုလ, မင်္ဂုသ (၂)
မြွေရေလဲ ။ နိမ္မောက, ကဉ္စုက (၂)
မြက်နံ့သာ ။ ဘူတိဏက, ဘူတိဏ (၂)
မြက်ဖုတ် ။ ထမ္ဗ (မြက်,စသည်တို့၏ ချုံသည် "မြက်ဖုတ်" မည်၏။)
မြက်မျိုး ၇-ပါး ** ၁။ဟိန္တာလ=မင်းဘော၊ ၂။တာလ=ထန်း၊ ၃။ခဇ္ဇူရီ=စွန်ပလွန်၊ ၄။နာဠိကေရ=အုန်း၊ ၅။တာလီ=ပေ၊ ၆။ကေတကီ=ဆတ်သွား၊ ၇။ပူဂ=ကွမ်းသီးပင်။ (၆၀၄)
မြင်ဖူးကာမျှမိတ်ဆွေ ။ သန္ဒိဋ္ဌ
မြင့်သည် ။ ဥစ္စ, ဥန္ဒတ, တုင်, ဥဒဂ္ဂ, ဥစ္ဆိတ
မြင်း ။ ဟယ, တုရင်, တုရဂ, ဝါဟ, အဿ, သိန္ဓဝ (၆)
မြင်းကလေး ။ ကိသောရ, ဟယပေါတက (၂)
မြင်းကြမ်း ။ ဃောဋက, ခဋ္ဌုက် (၂)
မြင်းချေး,စသည် ။ ဆကဏ
မြင်းဆရာ ။ ဂါမဏီယ
မြင်းဆက် ။ မုခါဓာန, ခလိန (၂)
မြင်းမ ။ ဝဋ္ဌဝါ, အဿာ (၂)
မြင်းပျံ ။ ဇဝန
မြင်းမြန်, မြင်းပျံ ။ ဇဝန (လျှင်မြန်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

လွန်ကဲသော မြင်းသည် "မြင်းမြန်, မြင်းပြန်" မည်၏။)

မြင်းမိုရ်တောင် = သိနေရု, မေရု, တိဒိဝါဓာရ, နေရု, သုမေရု (၅)

မြင်းမိုရ်တောင်၌နေသော နဂါး=၁။ကမ္ပလ =ကမ္ပလမည်သောနဂါး၊ ၂။အဿတရ = အဿတရမည်သောနဂါး။

မြင်းယုတ် = ယောဋက, ခဋ္ဌက် (၂)

မြင်းဟီသံ = ဟေသာ

မြန်မာတည် = ကုလက, ကာကတိန္ဒုက

မြစ် = သဝန္တီ, နိန္ဒဂါ, သိန္ဓု, သရိတာ, အာပဂါ, နဒီ (၆)

မြစ်အထူး ၅-ပါး * * ၁။စန္ဒဘာဂါမြစ်၊ ၂။သရဿတီမြစ်၊ ၃။နေရဥ္ဇရာမြစ်၊ ၄။ကာဝေရီမြစ်၊ ၅။နမ္မဒါမြစ်။

မြစ်ကြီး = မဟာနဒီ

မြစ်ကြီး ၅-ပါး * * ၁။ဂဂ်ါမြစ်၊ ၂။အစိရဝတီမြစ်၊ ၃။ယမုနာမြစ်၊ ၄။သရဘူမြစ်မဟီမြစ် (၆၈၂)

မြစ်ခြင်း (ဗျ) = နဲ, အ, နော, မာ, အလံ, နဟိ (၆)

မြစ်ဆုံ = သမ္ဘေဒ, သိန္ဓုသင်္ဂမ (၂)

မြစ်ရေဝင်အရပ် = နဒီမာတိက (မြစ်ရေဖြင့် အသက်ရှင်သော ကောက်စပါးရှိသော အရပ်သည် "မြစ်ရေဝင်, မြစ်ရေသောက်အရပ်" မည်၏။)

မြစ်ရေသောက်အရပ် = နဒီမာတိက

မြည်တွန်ခြင်း = ပရိဘာသန

မြည်း = ဂဒြဘ, ခရ (၂)

မြောက်အရပ် = ဥဒီစီ

မြောက်ကျွန်း = ဥတ္တကုရု

မြတ်လေး = သုမနာ, ဇာတိသုမနာ, မာလတီ, ဇာတိ, ဝဿိကီ (၅)

မြတ်သောအင်းပျဉ် = ကောစ္ဆ

မြတ်သည် = ဥက္ကဋ္ဌ, ပကဋ္ဌ (၂)

မြတ်သည် ပြဋ္ဌာန်းသည် =ဥတ္တမ, ပဝရ, ဇေဋ္ဌ, ပမုခ, အနုတ္တရ, ဝရ, မုချ, ပဓာန, ပါမောက္ခ,ပရ, အဂ္ဂည, ဥတ္တရ, ပဏီတ, ပရမ, သေယျ, ဂါမဏီ, သေဋ္ဌ, သတ္တမ, ဝိသိဋ္ဌ, အရိယ, နာဂ, ဧက, အာသဘ, အဂ္ဂ, မောက္ခ, ပုဂ်ဝ (၂၆)

မြိုင်ကြီး = မဟာရည, အရညာနီ (၂)

မြောင်းရှည် = ကုသိ

မြောင်းဖြင့် ရေကိုဆောင်သူ = နေတ္တိက, ဥဒဟာရက (၂)

မြို့ = ပုရ, နဂရ, ဌာနီယ, ပုဋ္ဌဘေဒန(၄)

မြို့ကြီး (၂၀) * * ၁။ဗာရာဏသီပြည်၊ ၂။သာဝတ္ထိပြည်၊ ၃။ဝေသာလီပြည်၊ ၄။မိထိလာပြည်၊ ၅။အာဋဝီပြည်၊ ၆။ကောသမ္ဗီပြည်၊ ၇။ဥဇ္ဇေနီပြည်၊ ၈။တက္ကသိုလ်ပြည်၊ ၉။စမ္ပာပြည်၊ ၁၀။သာဂလပြည်၊ ၁၁။သုသုမာရဂိရပြည်၊ ၁၂။ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ ၁၃။ကပိလဝတ်ပြည်၊ ၁၄။သာကေတပြည်၊ ၁၅။ကွန္ဒပတ္တပြည်၊ ၁၆။ဥက္ကဋ္ဌာပြည်၊ ၁၇။ပါဋလိပုတ်ပြည်၊ ၁၈။ဇေတုတ္တရပြည်၊ ၁၉။သင်္ကဿပြည်၊ ၂၀။ကုသိနာရုံပြည်။

မြို့ဥပစာ = ပရိသရ (မြို့၏ အနီးဖြစ်သော မြေအရပ်သည် "မြို့ဥပစာ" မည်၏။)

http://www.dhammadownload.com

မြို့ , တောင် ဥပစာ ။ ပရိသရ (မြို့, တောင်,စသည်တို့၏ အနီးဖြစ်သော မြေအရပ်သည် "မြို့ဥပစာ တောင်ဥပစာ" မည်၏။)

မြို့တံခါးမှူခံ ။ ဂေါပုရ, ဒ္ဝါရကောဋ္ဌက(၂)

မြို့တံခါး, ကျောင်တံခါးမှူခံ ။ ဂေါပုရ, ဒ္ဝါရကောဋ္ဌက (၂)

မြို့တော် ။ ရာဇဓာနီ

မြို့တွင်း, ရွာတွင်းလမ်း ။ ရစ္ဆာ, ဝီထိခါ, ရထိကာ, ဝီထိ (၄)

မြို့နိုး တံတိုင်း ။ ပါကာရ, ဝရဏ (၂)

မြို့လက် ။ သာခါနဂရ (မြို့မှ မြို့တော်မှ တစ်ပါးသောအရပ်၌ရှိသော မြို့သည် "မြို့လက်" မည်၏။)

မြွှား ။ ကုဝေဏီ, ကုမိန (၂)

မွဲ့ ။ တိလက, တိလကာဋ္ဌက (၂)

မှော် ။ သေဝါလ, နီလိကာ (၂)

မှော် ၃-မျိုး ** ၁။တိလဝိဇ-မှော်သေး၊ ၂။သခ်-မှော်ကြီး၊ ၃။ပဏာက-ရေညှိ။

မှော်ကတော် ။ ဝါရုဏီ, ဂ္ဂကွဏိကာ (၂)

မှော်ကတော်, နတ်ကတော် ။ ဝါရုဏီ, ဂ္ဂကွဏိကာ (၂)

မှော်ကြီး ။ သခ်

မှော်သေး ။ တိလဝိဇ

မွေးချင်း သားချင်း ။ သောဒရိယ, သဂဗ္ဘ, သောဒရ, သဟဇ (၄)

မွေးမြူအပ်သည် ။ ပုဋ္ဌ, ပေါသိတ (၂)

မွှေအိုး ။ ဂဂ္ဂရီ, မဏ္ဍနီ (၂)

မင်္ဂလာရထား ။ ဖုဿရထ (စစ်ထိုးခြင်းငှာ မဟုတ်သော ရထားသည် "မင်္ဂလာရထား" မည်၏။)

မင်း ။ ရာဇ, ဘူပတိ, ဘူပါလ, ပတ္ထိဝ, နရာဓိပ, ဘူနာထ, ဇဂတိပါလ, ဒိသမ္ပတိ, မနာဓိပ, ရဋ္ဌာဓိပ, နရဒေဝ, ဘူမိပ, ဘူဘုဇ (၁၃)

မင်းကျွမ်းဝင်သောအမတ် ။ သဇိဝ, သစိဝ, အမစ္စ (၃)

မင်းခယောက်ျား ။ အနုဇီဝိ, သေဝက (၂)

မင်းဒီးဆင် ။ ဩပဝယ္ဟ, ရာဇဝယ္ဟ (၂)

မင်းတုတ်လျှိုစရာတိုင် ။ ကပိသီသ, အဂ္ဂလတ္ထမ္ဘ (၂)

မင်းတိုင်ပင်အမတ် ။ မတိသဇိဝ, မန္တီ (၂)

မင်းတိုင်ပင် ဥပဒေပြုအမတ် ။ မတိသဇိဝ

မင်းနေပြည် ။ ရာဇဓာနီ

မင်းဘော ။ ဟိန္တာလ

မင်းမှုထမ်း ။ အနုဇီဝိ, သေဝက (၂)

မင်းမျိုး ။ ရာဇည, ခတ္တိယ, ခတ္တ, မုဒ္ဓါဘိသိတ္တ, ဗာဟုဇ (၅)

မင်းမျိုးစဉ်ဆက်ကို ချီးမွမ်းသူ ။ မာဂဓ, မဒုက (၂)

မင်းမျိုး မင်းနွယ်ကို ချီးကျူးသူ ။ မာဂဓ, မဒုက (၂)

မင်းမျိုးမိန်းမ ။ ခတ္တိယာနီ, ခတ္တိယာ (၂)

မင်းမြောက်တန်ဆာ ၅-ပါး ** ၁။ခဂ္ဂ-သန်လျက်၊ (ဓားလွယ်) ၂။ဆတ္တ-ထီးဖြူ ၃။ဥဏှီသ-သင်းကျွစ်၊ ၄။ပါဒုကာ-ခြေနင်း၊ ၅။ဝါလဝိဇနီ-စာမရီသားမြီးခတ်။ (၃၅၈)

မင်းသမီး ။ ခတ္တိယာနီ, ခတ္တိယာ (၂)

http://www.dhammadownload.com

မဇ္ဈိမဒေသ ။ မဇ္ဈဒေသ, မဇ္ဈိမ (၂) (ဖြူစင်သော အကျင့်ရှိသောသူတို့ ဖြစ်ထွန်းရာအရပ်ကို "မဇ္ဈိမဒေသ")

မတ်, ခဲအို ။ ဒေဝရ (လင်၏ညီ, အစ်ကို သည် "မတ်, ခဲအို" မည်၏။)

မဏ္ဍပ် ။ မဏ္ဍပ, ဇနာလယ (၂)

မန္တသတ္တိ ။ မန္တ, မန္တန (၂)

မန်ကျည်း ။ စိဉ္စာ, တိန္တိဏီ (၂)

မာန်ခက်ထန်ခြင်း ။ ဂဗ္ဗ, အဘိမာန, အဟင်္ကာရ (၃)

မာန်မူခြင်း ။ ဂဗ္ဗ, အဘိမာန, အဟင်္ကာရ

မယ်ဇယ် ။ မဓုက, မဓုဒ္ဓုမ (၂)

မယ်ဇယ်ပွင့်ဖြင့် လုပ်သောအရက် ။ မဓု

မှက် ။ ဆုံသ, ပိဂ်လမက္ခိကာ (၂)

မှည့်သည် ။ ပက္ကာ, ပရိဏတ (၂)

မှတ်ကျောက် ။ သာဏ, နိကသ (၂)

မှတ်တိုင် ။ လက္ခ, ဝေဒ္ဓ, သရဗျ (၃)

မှန်, ကြေးမုံ ။ အာဒါသ, ဒပ္ပဏ (၂)

မှန်ကူပင် ။ လိကောစက, အင်္ကောလ (၂)

မှန်ကူခြင်း ။ ဝိသေသက, တိလက, စိတ္တက

မှန်ရောင်းသကြားခဲ ။ မစ္ဆဏ္ဍိ

မှန်လာ ။ ဒေဝတာသ, ဇီမူတ (၂)

မှန်သော စကား ။ သမ္မာ, အဝိတထ, သစ္စ, တစ္ဆ, ယထာတထ (၅)

မွတ်သိပ်ခြင်း ။ ဝိပါသာ, တဿန (၂)

မိတ်ဆွေ ။ မိတ္တ, ဝယဿ, သဟာယ, သုဟဒ, သခ (၅)

မိတ်ဆွေချစ် ။ သမ္ဘတ္တ

မိတ်ဆွေမ ။ သခီ, အာလီ, ဝယဿာ (၃)

မိတ်ဆွေမင်း ။ မိတ္တရာဇ (အခြားမဲ့ နိုင်ငံမှ နိုင်ငံခြားတစ်ပါး မင်းသည် "မိတ်ဆွေမင်း" မည်၏။

မိန်းမ ။ ဣတ္ထီ, သိမန္တိနီ, နာရီ, ထီ, ဝဓူ, ဝနိတာ, အင်္ဂနာ, ပမဒါ, သုန္ဒရီ, ကန္တာ, ရမဏီ, ဒယိတာ, အဝလာ, မာတုဂါမ, မတိလာ, လသနာ, ဘီရု, ကာမိနီ (၁၈)

မိန်းမတို့၏ အမူအရာ ၆-မျိုး ** ။ ၁။ဝိလာသ-ချစ်သူအနီးသို့ သွားသော အခါ အကြည့်အရှု အသွား အလာတို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းအမှု၊ ၂။လလိတ-အလွန်နူးညံ့သော အစီအရင်ဖြင့် မျက်ခုံး မျက်လုံး စသည်တို့၏ အမူအရာနှင့်တကွ လက်ခြေအင်္ဂါတို့ကို ကောင်းစွာထားခြင်းအမှု၊ ၃။လီလာ-ချစ်အပ်သူ၏ အတု ဟန်ပန်မူခြင်းအမှု၊ ၄။ဟာဝ-မွေ့လျော်ပျော်ပါးလိုခြင်းကို ပြတတ်သော မသိမသာ မထင်ရှားသော အမူအရာ၊ ၅။ဟေဠာ-မွေ့လျော်ပျော်ပါးလိုခြင်းကို ပြတတ်သော သိသာထင်ရှားသော အမူအရာ၊ ၆။ဝိဗ္ဘမ-ယစ်မူးတပ်စွန်း ရွှင်လန်းခြင်းကြောင့် လုပ်မိလုပ်ရာ ယောင်မှားချွတ်ယွင်း တန်ဆာဆင်ခြင်းအမှု။ (၁၇၄)

မိန်းမအင်္ဂါဇာတ် ။ ယောနိ, ဘဂ (၂)

မိန်းမဖို ။ ကပ္ပကီ, သောဝိဒလ္လ (၂)

မိန်းမဆောင် ။ ဣတ္ထာဂါရ, ဩရောဓ, သုဒ္ဓန္တ, အန္တေပုရ (၄)

မိန်းမမြတ် ။ ဝရာရောဟာ, ဥတ္တမာ, မတ္တကာသိနီ, ဝရဝဏ္ဏိနီ (၄)

http://www.dhammadownload.com

မိန်းမောတွေဝေခြင်း = စိတ္တပီဋာ, ဝိသညိတာ
မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် = မဿု (ယောက်ျား၏ မျက်နှာ၌ အမွေးကို "မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်"ဟု ခေါ်သည်။)
မုတ္တနာ = ဝုစိုရောဂ, ဝါတဏ္ဍ (၂)
မောဂ္ဂလာန် = ကောလိတ, မောဂ္ဂလ္လာန။
မောင်, နှမ = ဘာတု (ဘာတရော)
မောင်းမ = ဘောဂိနီ (မိဖုရားကြီးမှ တစ်ပါးကုန်သော မင်းမိန်းမတို့သည် "မောင်မ" မည်၏။)
မောင်းမစောင့် = ကဉ္စုကီ, သောဝိဒလ္လ (၂)
မောင်းမဆောင် = ဣတ္ထာဂါရ, ဩရောဓ, သုဒ္ဓန္တ, အန္တေပုရ (၄)
မောင်းဝတ်တန်ဆာ = ကေယူရ, အင်္ဂဒ, တဟုမူလဝိဘူသန (၃)
မိုက်ခွက် = မူသာ (ရွှေ့စသည်ကို ကျင်ရာ ခွက်သည် "မိုက်ခွက်" မည်၏။)
မိုက်သူ = တလ, ဒတ္တူ, ဇလ, မူဋ္ဌ, မန္ဒ, အဝိညူ, တလိသ (၇)
မိုးအုပ်သောနေ့ = ဒုဒ္ဒိန
မိုးအုံ့သောနေ့ = ဒုဒ္ဒိန
မိုးဥတု = ဝဿ, ဝဿာန, ပါဝုသာ (၃)
မိုးချုန်းသံ = ဓနိတ, ဂဇ္ဇိတ, ရသိတ, မေယနာဒ (၄)
မိုးစွေငှက် = သာရင်, ဇာတက (၂)
မိုးစွေပန်း = ဘဏ္ဍိက, ဗန္ဓုဇီဝက (၂)
မိုးတိမ် = မေယ, ဝလာဟက, ဒေဝ, ပဇ္ဇုန္ဒ, အမ္ဗုဓရာ ဃန, ဓာရာဓရ, ဇီမူတ, ဝါရိဝဟ, အမ္ဗုဒ, အဗ္ဘ (၁၁)
မိုးပေါက် = သီကရ (လေသည် လွှင့်အပ်သော မိုးရေပေါက်သည် "မိုးပေါက်" မည်၏။)
မိုးရေအယဉ် = အာသာရ, ဓာရာ, သမ္ပာတ (၃)
မိုးရေဝင်အရပ် = ဒေဝမာတိက
မိုရေသောက်အရပ် = ဒေဝမာတိက (မိုးရေဖြင့် ဖြစ်ပွားသော ကောက်စပါး ရှိသော အရပ်သည် "မိုးရေဝင် မိုးရေသောက်အရပ်" မည်၏။)
မိုးရွာခြင်း = ဝဿ, ဝဿာန, ဝုဋ္ဌိ (၃)
မိုးသီး = ကရကာ, ဃနောပလ (၂)
မိုးသောက် မိုးလင်း = ပဘာတ, ဝိဘာတ, ပစ္စူသ, ကလ္လ (၄)
မုန်ညင်း = သိဒ္ဓတ္ထ, သာသပ (၂)
မုန်ညင်းကြီး = ဂုန္ဒာ, ဘဒ္ဒမုတ္တ (
မုန်ညင်းမြက် = ဝါနေယျ, ကုဋ (၂)
မုန်ယစ်ဆင် = ပဘိန္ဒ, မတ္တ န္ဒ (၂)
မုန်ယိုသောဆင် = ပဘိန္ဒ, မ , ဂဇ္ဇိတ(၃)
မုန်လာ = မူလက, စုစ္စု ၊ တ္တ, ဂဇ္ဇိတ(၃)
မှုံ = ပူပ, အပူပ, ပိ (၂)
မုန့် = ပူပ, အပူပ, ဝ ဋ္ဌက (၃)
မုန့်ညက် = မန္ဆ
မုန့်သည် = ပ ပ်ဝယ, ပူပပဏိယ (၂)
မှိန်း = တောမရ (ဆင်၏ ခြေ၌ ထိုး ကြောင်းဖြစ်သော လှံသည် "မှိန်း" မ ည်၏။)
မှိုင်ဟွေသူ = ဝိဟတ္ထ, ဗျာကုလ (၂)
မှို = ဆတ္တ
မှိန်တိုချို = ဝိတုန္ဒ, သုနိသဏ္ဍက (၂)
မွန်းတည့် = မဇ္ဇနှိက, မဇ္ဇနှ (၂)

http://www.dhammadownload.com

(ယ - ရ)

ယခုအခါ ။ အခုနာ, ဧတရဟိ, ဣဒါနိ, သမ္မတိ (၄)

ယမနေ ။ သေပဏ္ဍိ, ကာသ္မီရိ (၂)

ယမမင်း ။ ယမရာဇ, ဝေဿဿိ, ယး(၃)

ယမမင်း၏ မျက်စိလက်နက် ။ နယနာဒ္ဓ

ယမမင်း၏ လက်နက်ကား ။ မျက်စိ။

ယမန်နေ့ ။ ဟိယ္ယော

ယသောဓရာမိဖုရား ။ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ, ရာဟုလမာတု, ဗိမ္ဗာ, ယသောဓရာ။

ယားနာ ။ ပါမ, ဝိတစ္ဆိကာ, ကစ္ဆ (၃)

ယားယံခြင်း ။ ကဏ္ဏန္နု, ကဏ္ဏန္နုတိ, ကဏ္ဏာယာ, ခဇ္ဇု (၄)

ယူခြင်း ။ ဂဟ, ဂါဟ (၂)

ယက်ကန်းသည် ။ တန္တဝါယ, ပေသကာရ။

ယက်ဖောက် ။ တသရ, သုတ္တဝေဌန (၂)

ယဉ်ကျေးသည်, ဆုံးမအပ်သည် ။ ဒန္တ, ဒမိတ (၂)

ယဉ်ကျေးခြင်း ။ ဒမ, ဒမထ, ဒန္တိ (၃)

ယဉ်မင်းရှပ် ။ ပဏ္ဍာလိကာ, ပေါဏ္ဍာလိကာ (၂)
(အဝတ်,ဆင်စွယ်,စသည်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရုပ်သည် "ယဉ်မင်းရှပ်" မည်၏။)

ယာဉ် ။ ယာန, ဝါဟန, ယောဂ္ဂ

ယင်ဥ ။ အာသာဒ္ဓိကာ, မက္ခိကာဇာ။

ယဇ် ။ ယာဂ, ကတု, ယဉ (၃)

ယဇ်ကြီး ။ မဟာယာဂ

ယဇ်ကြီး ၅-ပါး * ၁။အဿမေဓော-အဿမေဓယဇ်၊ ၂။ပုရိသမေဓော-ပုရိသမေဓယဇ်၊ ၃နိရဂ္ဂလော-နိရဂ္ဂလယဇ်၊ ၄။ သမ္မာပါသော-သမ္မာပါသယဇ်၊ ၅။ ဝါဇပေယျံ-ဝါဇပေယျယဇ်။ (၄၁၃)

ယဇ်စာထမင်း ။ စရု

ယဇ်စာခပ်သောဇွန်း ။ သုဇာ

ယဇ်တိုင် ။ ယူပ, ထူဏ (၂)

ယဇ်ထောပတ် ။ ဟဗ္ဗ, ဟဝိ (၂)

ယဇ်ဒါယကာ ။ ဣဇ္ဈတိဇ, ယာဇက (၂)

ယဇ်ပလ္လင် ။ ဝေဒိ (မန္တာန်,စသည်ဖြင့် စီရင်အပ်သော မြေသည် "ယဇ်ပလ္လင်" မည်၏။)

ယဇ်ပူဇော်သူ ။ ဣဇ္ဈတိဇ, ယာဇက (၂)

ယစ်မူးမေ့လျော့သူ ။ သောဏ္ဍ, မတ္တ (၂)

ယပ်တောင် ။ တာလဝဏ္ဏ, ဗီဇနီ (၂)

ယာမ် ။ ယာမ (ပဟိုရ်ကို "ယာမ်"ဟု ခေါ်သည်။)

ယုတ်ညံ့သည် ။ နိဟီန, ဟီန, လာမကာ, ပတိကိဋ္ဌ, နိကိဋ္ဌ, ဣတ္တရ, အဝဇ္ဇ, ကုစ္ဆိတ, အဓမ, ဩမက, ဂါရယ္ဟ (၁၁)

ယုတ်ညံ့သူ ။ နီစ, ဇဃ, နိဟီနက (၃)

ယုတ်သည် ။ နီစ

ယုတ်သည်, ငယ်သည် ။ နီစ

ယုန် ။ ပေလက, သသ (၂)

ယုံကြည်ခြင်း ။ ဝိဿာသ, ဝိဿမ္ဘ (၂)

ယုံကြည်ခြင်း, အကျွမ်းဝင်ခြင်း ။ ဝိဿာသ, ဝိဿမ္ဘ (၂)

ယုံကြည်ခြင်းရှိသူ ။ သဒ္ဓါယုတ္တ, သဒ္ဓါလု။

ယုံမှားခြင်း ။ အပ္ပေါ, အပ္ပေါနာမ (၂)

http://www.dhammadownload.com

ယုံမှားတွေးတောခြင်း ။ မနောဝိလေခ, သန္ဒေဟ, သံသယ, ကထံကထာ, ဒွေဠ္ဍက, ဝိစိကိစ္ဆာ, ကင်္ခါ, ဃက်ာ, ဝိမတိ (၉)

ယောက်ျား ။ ပေါသ, ပုမ, ပုရိသ, ပေါရိသ

ယောက္ခမအစုံ ။ သသုရာ (ယောက္ခမမိန်းမ, ယောက်ျားတို့သည် "ယောက္ခမအစုံ" မည်၏။)

ယောက္ခမမိန်းမ ။ သဿု (သမီးခင်ပွန်းတို့၏ အမိကို "ယောက္ခမမိန်းမသူ"ဟု ဆိုသည်။)

ယောက္ခမယောက်ျား ။ သသုရ (သမီးခင်ပွန်းတို့၏ အဖကို "ယောက္ခမယောက်ျားသူ"ဟု ဆိုသည်။)

ယောက်ဖ ။ သာလ (မယား၏ မောင်သည် "ယောဖ" မည်၏။)

ယောက်မ ။ နန္ဒာ (လင်၏ နှမသည် "ယောက်မ" မည်၏။)

ယောက်, ယောက်ပတ် ။ သယ်ာဋ္ဌ

ယောက်မဇွန်း ။ ကဋ္ဌဆ, ဒဗ္ဗီ (၂)

ယောက်မ, ယောက်ချို, ဇွန်း ။ ကဋ္ဌဆ, ဒဗ္ဗီ

ယောတ်သွား ။ သိဖ္ဖီ, သုတ္တိ (၂) (ဇလသုတ္တိ, သမ္ခုက -နိသ္ဒသစ်)

ရတနာ ။ ဝသု, ရတန, မဏိ (၃)

ရတနာ ၇-ပါး ** ၁။သုဝဏ္ဏ-ငွေ၊ ၂။ရဇတ-ငွေ၊ ၃။မုတ္တာ-ပုလဲ ၄။မဏိ-ပတ္တမြား၊ ၅။ဝေဠုရိယ-ကြောင်မျက်စွဲ၊ ၆။ဝဇိရ-စိန်၊ ၇။ပဝါဠ-သန္လာ။

ရထားစီးသူရဲ ။ ရထာရောဟ, ရထိက, ရထီ (၃)

ရထားအစိတ်အပိုင်း ** ၁။အက္ခ-ဝင်ရိုး၊ ၂။ဥပကွရ-အပေါင်း (၀ါ) ရထင်္ဂ သာမည။ (၃၇၅)

ရထားဦး ။ ဓုရ

ရထားထိန်း ။ ရထစာရီ, သူတ, ပဇ္ဇုတ္တ, သာရထိ (၄)

ရထားမောင်းသူ ။ ရထစာရီ, သူတ, ပါဇိတ္ထ, သာရထိ (၄)

ရထားလှည်းအုပ်ဆုံ ။ ကုဋ္ဌရ, ယုဂန္ဓရ (၂)

ရသာ ။ ရသ

ရသာဦးရည် ။ မဇ္ဇာ

ရသာကြော ။ ရသဂ္ဂသာ, ရသဟရဏီ

ရသေ့ ။ တာပသ, ဣသိ (၂)

ရသေ့ (ဆံကျစ်ထုံးသူ)။ ဇဋိလ, ဇဋာဓရ။

ရဟန်း ။ တပသီ, ဘိက္ခု, သမဏ, ပဗ္ဗဇိတ, တပေါဓန (၅)

ရဟန္တာ ။ ခီဏာသဝ, အသေက္ခ, ဝိတရာဂ, အရဟန္တ (၄)

ရအပ်သည် ။ လဒ္ဓ, ပတ္တ (၂)

ရာဇပလ္လင် ။ သီဟာသန (မင်းတို့၏ ရွှေဖြင့် ပြီးသော နေရာသည် "ရာဇပလ္လင်" မည်၏။)

ရာဇဝင် ။ ဣတိဟာသ

ရာသီ ၁၂-ပါး ** ၁။မိဿရာသီ၊ ၂။ဥသဘ၊ ၃။မေထုန၊ ၄။ကတ္တရာသီ၊ ၅။သီဟ၊ ၆။ကညာ၊ ၇။တုလာ၊ ၈။ဝိစ္ဆိက၊ ၉။ဓနု, ၁၀။မကရ၊ ၁၁။ကုမ္ဘ၊ ၁၂။မီနရာသီ။ (၆၁)

ရာသီပန်း ။ ဥတု, ရဇ, ပုပ္ဖ (၃)

ရာသီပင် ။ ကရဝီရ, အာသမာရက (၂)

http://www.dhammadownload.com

ရာဟု ▪ သောဋ္ဌာနု, ရာဟု (၂)
ရူးသွပ်ခြင်း ▪ ဥမ္မာဒ, စိတ္တဝိဗ္ဘမ (၂)
ရေ ▪ အာပ, ပယ, ဇလ, ဝါရိ, ပါနီယ, သလိလ, ဒက, အဏ္ဏ, နီရ, ဝန, ဝါလ, တောယ, အမ္ဗု, ဥဒက, က (၁၅)
ရေအိုး ▪ ဃဋ, ကုဋ, ကုမ္ဘ, ကလသ, ဝါရက (၅)
ရေအိုးစဉ် ▪ ပပါ, ပါနီယသာလိကာ (၂)
ရေအိုင် ▪ ဇလာသယ, ဇလာဓာရ (၂)
ရေအိုင်မြစ်ချောင်း ငရဲ ▪ ဇလာသယ (၁။ဝေတရဏီငရဲ၊ ၂။လောဟကုမ္ဘီငရဲ)
ရေအယဉ် ▪ ပဝါဟ, ပဝတ္တိ (၂)
ရေအလျဉ် ▪ ပဝါဟ, ပဝတ္တိ (၂)
ရေကရား ▪ ဘိင်္ကာရ, ဇလဒါယက (၂)
ရေကန် ▪ ခါတ, ပေါက္ခရဏီ (၂)
ရေကြက် ▪ကောလဋ္ဌိ, ကုက္ကုဟ (၂)
ရေကြက်ကြီး ▪ ကောလဋ္ဌိ, ကုက္ကုဟ(၂)
ရေကျင်း ▪ အာဟာဝ, နိပါန (၂)
ရေချိုးခြင်း ▪ နဟာန, သိနာန (၂)
ရေငင်စက် ▪ ဥဂ္ဂါဋန, ဃဋီယန္တ (၂) (ရေတွင်းမှ ရေကို ထုတ်ဆောင်ကြောင်း ဝတ္ထုသည် "ရေငင်စက်")
ရေစစ် ▪ ပရိဿာဝန
ရေညောင်ပင် ▪ လာဂ်လီ, သာရဒီ (၂)
ရေညှိ ▪ ပဏက
ရေဏုပင် ▪ ရေဏုကာ, ကပိဋာ (၂)
ရေတံခေါင်း ▪ဘိင်္ကာရ, ဇလဒါယက
ရေတံခွန် ▪ နိဋ္ဌရ
ရေတွက်အပ်သည် ▪ သဆိုတ, ဂဏိတ, မိတ (၃)
ရေတွင်း ▪ ဥဒပါန, ပါနကူပ (၂)
ရေပြည့်အိုး ▪ ဘဒ္ဒကုမ္ဘ, ပုဏ္ဏကုမ္ဘ (၂)
ရေပေါက် ▪ ထေဝ, ဗိန္ဒု, ဖုသိတ (၃)
ရေများသောအရပ် ▪ အနူပ, သလိလပ္ပါယ, ကစ္ဆ (၃)
ရေမျိုး ▪ ဂလ, ကဏ္ဏ (၂)
ရေမြောင်း ▪ ပဏာလိ (ရေထွက်ရာလမ်းကြောင်းသည် "ရေမြောင်း" မည်၏)
ရေမြွေ ▪ ဈေဒျဘ, ရာဇုလ (၂)
ရေလှောင်အိုးကြီး ▪ မဏိက, ဘာဏက, အရဥ္ဇရ (၃)
ရေဝဲ ▪ အာဝဋ္ဌ, သလိလဗ္ဘမ (၂)
ရေသကြီးပင် ▪ တက္ကာရီ, ဝေဇယန္တိကာ
ရေသဖန်း ▪ ယညဂ်, ဥဒုမ္ဗရ (၂)
ရေသွန်းသခွါး ▪ ဧဋ္ဌာလုက, ကက္ကာရီ (၂)
ရေသောက်ခွက် ▪ သရာဝ, မလ္လက (၂)
ရဲဘော် (နောက်လိုက်) ▪ သဟာယ, အနုစရ (၂)
ရဲရင့်ခြင်း ▪ ဝီရ
ရဲရင့်သူ ▪ သူရ, ဝီရ, ဝိက္ကန္တ (၃)
ရောစပ်သောအမျိုး ▪ သံကိဏ္ဏ
ရောပြွမ်းသည် ▪ သံကိဏ္ဏ, အာကိဏ္ဏ, သံကုလ (၃)
ရင့်ကျက်သည်, မှည့်သည် ▪ ပက္က, ပရိဏတ
ရှာမှီးခြင်း ▪ ပရိယေသနာ, အန္ဓေသနာ, ပရိယေဋ္ဌိ, ဂဝေသနာ (၄)
ရှာမှီးအပ်သည် ▪ မဂ္ဂိတ, ပရိယေသိတ, အန္ဓေသိတ, ဂဝေသိတ (၄)
ရှား ▪ ခဒိရ, ဒန္တဓာဝန (၂)
ရှားစောင်းကြီး ▪ နုဟီ, မဟာနာမ (၂)

http://www.dhammadownload.com

ရှားစောင်းလက်ပတ် ▪ အမိလာတ, မဟာသဟာ (၂)
ရှားဖြူ ▪ သောမဝက္ကာ, ကဒရ (၂)
ရှုံးခြင်း ▪ ပရာဇယ (စစ်ပွဲ၌ ပျက်စီးခြင်းသည် "ရှုံးခြင်း" မည်၏။)
ရှေ့ကဖြစ်သည် ▪ ပုရာဏ, ပုရာတန
ရှေ့နောက်ဆန့်ကျင်သော စကား ▪ သံကုလ, ကိလိဋ္ဌ (၂)
ရှေ့သွားစစ်သည် ▪ ပုရေစာရီ, ပုရေစရ, ပုဗ္ဗင်္ဂမ, ပုရေဂါမီ (၄)
ရှေ့သွားစစ်တပ် ▪ ပုရေစာရီ, ပုရေစရ, ပုဗ္ဗင်္ဂမ, ပုရေဂါမီ (၄)
ရှေးဦး ▪ အဂ္ဂတော, ပုရတော (၂)
ရှေးဦးအစ ▪ ပုဗ္ဗ, အဂ္ဂ, ပဌမ, အာဒိ (၄)
ရှေးဦးစွာ အားထုတ်ခြင်း ▪ ပက္ကမ, ဥပက္ကမ
ရှေးကျသည် ▪ ပုရာဏ, ပုရာတန
ရွှေ ▪ သုဝဏ္ဏ, ကနက, ဇာတရူပ, သောဏ္ဏ, ကဥ္စန, သတ္ထဝဏ္ဏ, ဟရီ, ကမ္ဗု, စာရု, ဟေမ, ဟာဋက, တပနီယ, ဟိရည (၁၃)
ရွှေအထူး ၄-မျိုး ** ၁စာမီကရ▪ဂီဝါ ရွှေ၊ ၂။သာတကုမ္ဘ▪နိတုံရွှေ၊ ၃။ဇမ္ဗူနဒ▪ဇမ္ဗူရာဇ်ရွှေ၊ ၄။သိဂီ▪သိဂ်နိက်ရွှေ
ရွှေပန်းထိမ်သည် ▪ သုဝဏ္ဏကာရ, နာလိန္ဓမ (၂)
ရွှေမြူတာ ▪ ဘိက်ာရ, ဇလဒါယက (၂)
ရွှေလည်တိုင် ▪ ကမ္ဗုဂီဝါ (ရွှေမုရိုးစည်နှင့် တူသော လည်ပင်းကို "ရွှေလည်တိုင်" ဟုခေါ်သည်။(တနည်း) အရေးသုံးခုတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော လည်ပင်းကို "ရွှေလည်တိုင်"ဟုခေါ်သည်။)
ရှူးပျံ ▪ တုလိယ, ပက္ခဗိဋာလ (၂)
ရွာ ▪ ဂါမ, သံဝသထ (၂)
ရွာတွင်းလမ်း ▪ ရစ္ဆာ, ဝိသိခါ, ရထိကာ, ဝီထိ (၄)
ရွေအပ်သည်, ပါးအောင်ပြုအပ်သည် ▪ တစ္ဆိ, တနူကတ (၂)
ရွေ့ရှားတတ်သည် ▪ ဇင်္ဂမ, စရ, တသ, စရာစရ (၄)
ရွေ့လျှောသည်, လျှောကျသည် ▪ ဘဋ္ဌ, ဂလိတ, ပန္ဒ, စုတ, ဓံသိတ (၅)
ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်သူ ▪ သုမန, ဟဋ္ဌစိတ္တ။
ရွှံ့ ▪ ဇမ္ဗာလ, ကလလ, ပင်္ကံ, စိက္ခလ္လ, ကဒ္ဒမ (၅)
ရက်ကန်းလက်ခတ် ▪ ဝေမ, ဝါယနဒဏ္ဍက
ရက်ကန်းသည် ▪ တန္တဝါယ, ပေသကာရ။
ရက်တက်ရည် ▪ တက္ကာ, မထိတ (၂)
ရက်မန်း ▪ တရလ, ယာဂု (၂)
ရက်လည်ဆွမ်း ▪ နိဝါပ (သေလေသော မိဘ,စသည်တို့ကို ရည်ညွှန်းလှူဒါန်းအပ်သော အလှူသည် "ရက်လည်ဆွမ်း" မည်၏။)
ရင်ဘတ် ▪ ဥရ, ဟဒယ (၂)
ရင်သားလွှမ်းတန်ဆာ ▪ ဥဂ္ဂတ္ထန
ရစ်ပတ်အပ်သည် ▪ ဝေဋ္ဌိတ, ဝလယိတ, ရုဒ္ဓ, သံဝုတ, အာဝုတ (၅)
ရစ်ပတ်ခြင်း ▪ ဝရ, ဝုတိ (၂)
ရစ်မင်းရုပ်▪ပဥ္စာလိကာ (အဝတ်,ဆင်စွယ်စသည်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရုပ်သည် "ရစ်မင်းရုပ်" မည်၏။)

http://www.dhammadownload.com

ရန်အောင်ကြောင်း (ဥပါယ်) ၄-ပါး * ၁။ ရန်သူတို့၏ အပင်း အသင်း၌ အချင်းချင်းကွဲပြားစေခြင်းဟူသော ဘေဒဥပါယ်၊ ၂။ဖိစီးနှိပ်ကွပ်--ဒဏ်တပ်ခြင်းဟူသော ဒဏ္ဍဥပါယ်၊ ၃။ စိတ်ကျေချမ်းအောင်ပြုခြင်း, စကား ပြောခြင်းဟူသော သာမဥပါယ်၊ ၄။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ,စသည် ပေးခြင်းဟူသော ဒါနဥပါယ်။ (၃၄၈)

ရန်ပြိုးဖွဲ့ခြင်း ။ ဗဒ္ဓဝေရ, ဥပနာဟ (၂)

ရန်သူ ။ အမိတ္တ, ရိပု, ဝေရီ, သပတ္တ, အရာတိ, သတ္တု, အရိ, ပစ္စတ္ထိက, ပရိပန္ထီ, ပဋိပက္ခ, အဟိတ, အပရ, ပစ္စာမိတ္တ, ဝိပက္ခ, ပစ္စနီက, ဝိရောဓိ, ဝိဒ္ဒေသီ, ဒိသ, ဒိဋ္ဌ (၁၉)

ရန်သူမင်း ။ သတ္တု (မိမိနိုင်ငံ၏ အခြားမဲ့၌ ဘည်သော မင်းသည် "ရန်သူမင်း" မည်၏။)

ရံခါ ။ ကဒါစိ, ဇာတု (၂)

ရံတိုင် ။ ဝရုထ, ရထဂုတ္တိ (၂)

ရယ်ခြင်း ။ ဟသန, ဟသိတ, ဟာသ(၃)

ရယ်ရွှင်ခြင်း ။ ဟဿ

ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ။ ဝေရမဏိ, ဝိရတိ, အာရတိ (၃)

ရှက်ခြင်း ။ လဇ္ဇာ, ဟီရီ (၂)

ရှက်ခြင်းရှိသူ ။ လဇ္ဇာလု, လဇ္ဇာဝန္တု (၂)

ရှက်ခြင်းရှိသည် ။ လဇ္ဇိတ, ဟီဠိတ (၂)

ရှက်ခြင်းရှိသည်, ရှက်အပ်သည် ။ လဇ္ဇိတ, ဟီဠိတ (၂)

ရှက်တတ်သူ ။ ဓဇဝန္တု, ဓဇာလု (၂)

(လဇ္ဇာလု, လဇ္ဇာဝန္တု)

ရှည်သည် ။ အာယတ, ဒီဃ (၂)

ရှဉ့် ။ ကလန္ဒက, ကာဠကာ (၂)

ရှဉ့်မတက်ပင် ။ သတမူလီ, သတာဝရီ

ရွက် ။ လက်ာရ

ရွက်ကြိုး ။ ဝရာကရ

ရွက်တိုင် ။ ကူပက, ကုမ္ဘက (၂)

ရွက်နု ။ ပလ္လဝ, ကိသလယ (၂)

ရွတ်ဘတ်ခြင်း ။ ပါဌ, နိပါဌ, နိပဋ္ဌ (၃)

ရိက္ခာ ။ ပါထေယျ, သမ္ဗလ (၂)

ရိတ်ဖြတ်ခြင်း ။ လဝ, အဘိလာဝ, လဝန။

ရောက်ထိုက်သည် ။ ပတ္တဗ္ဗ, ဂမ္မ, အာပဇ္ဇ။

ရောက်အပ်, ရောက်ထိုက်သည် ။ ပတ္တဗ္ဗ, ဂမ္မ, အာပဇ္ဇ (၃)

ရောင့်ရဲခြင်း ။ သောဟိစ္စ, တိတ္တိ, တပ္ပန(၃)

ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း ။သောဟိစ္စ, တိတ္တိ, တပ္ပန (၃)

ရောင်းကုန် ။ ဝိက္ကေယျ, ပဏိယျ (၂)

ရောင်းဝယ်ခြင်း ။ ဝါဏိဇ္ဇ, ဝဏိဇ္ဇာ (၂)

ရောင်းသူ ။ ဝိက္ကယိက, ဝိက္ကေတု (၂)

ရုံးဖြူ ။ အဇ္ဈက, သိတပဏ္ဍာသ (၂)

ရုံးရိုင်း ။ သမီရဏ, ဖဏိဇ္ဇက (၂)

ရှိခိုးခြင်း ။ နမဿာ, နမက္ကာရ, ဝန္ဒနာ, အဘိဝါဒန (၄)

ရှိခိုးခြင်း (ဗျ) နမော (၁)

ရှင်ဘုရင် ။ ရာဇ, ဘူပတိ, ဘူပါလ, ပတ္ထိဝ, နရာဓိပ, ဘူနာထ, ဇဂတိပါလ, ဒိသမ္ပတိ, မနာဓိပ, ရဋ္ဌာဓိပ, နရဒေဝ, ဘူမိပ, ဘူဘုဇ (၁၃)

ရှောက် ။ မာတုလုင်္ဂ, ဗီဇပူရ (၂)

http://www.dhammadownload.com

ရှောက်ကြီး ။ မာတုလုဂ်, ဗီဇပူရ (၂)
ရှုပ်ထွေးသည် ။ ဂဟန, ကလိလ (၂)
ရှုပ်ထွေးသည်, ခက်ခဲသည် ။ ဂဟန, ကလိလ (၂)

(လ - ဝ)

လ, လဗီမာန် ။ ဣန္ဒု, စန္ဒ, နက္ခတ္တရာဇ, သောမ, နိသာကရ, ဩသဓီသ, ဟိမရံသိ, သသင်္ကံ, စန္ဒိမန္တု, သသီ, သီတရံသိ, နိသာနာထ, ဥဋ္ဌရာဇ, မာ (၁၄)
လ-အမည် (၁၂) ** ၁။စိတ္တ။တန်ခူးလ၊ ၂။ဝေသာခ။ကဆုန်လ၊ ၃။ဇေဋ္ဌ။နယုန်လ၊ ၄။အာသဋ္ဌ။ဝါဆိုလ၊ ၅။သာဝဏ။ဝါခေါင်လ၊ ၆။ပေါဋ္ဌပါဒ။တော်သလင်းလ၊ ၇။အဿယုဇ။သီတင်းကျွတ်လ၊ ၈။ကတ္တိက။တန်ဆောင်မုန်းလ၊ ၉။မာဂသိရ။နတ်တော်လ၊ ၁၀။ဖုဿ။ပြာသိုလ၊ ၁၁။မာဃ။တပို့တွဲလ၊ ၁၂။ဖဂ္ဂုဏ။တပေါင်းလ (၇၅-၆)
လ-၏ အစိတ် ။ ကလာ
လကွယ်နေ့ ။ အမာဝသီ, အမာဝါသီ (၂)
လခ ။ ဘတိ, နိဗ္ဗေသ, ဝေတန, မူလျ
လချေး ။ အမလ, အဗ္ဘက (၂)
လဆန်း ။ သုက္ကပက္ခ (ရှေ့ပက္ခသည် "လဆန်း" မည်၏။)
လဆန်း လဆုတ် ။ သုက္ကကာဠာ
လဆန်းပက္ခ ။ ဇုဏ္ဏာ (လရောင်နှင့် ယှဉ်သော ညဉ့်သည် "လဆန်းပက္ခ"
လဆုတ် ။ ကာဠပက္ခ (နောက်ပက္ခသည် "လဆုတ်" မည်၏။)
လပြည့်နေ့ ။ ပုဏ္ဏမာသီ, ပုဏ္ဏမာ (၂)
လဘို့ ။ ကကုဓ, ကကု (၂)
လရောင် ။ ကောမုဒီ, စန္ဒိကာ, ဇုဏ္ဏာ(၃)
လဝန်း ။ ဗိမ္ဗ, မဏ္ဍလ (၂)
လား ။ အဿတရ
လိမ္မာသူ ။ ကတဟတ္ထ, ကုသလ, ပဝီဏ, အဘိည, သိက္ခိတ, နိပုဏ, ပဋ္ဌ, ဆေက, စတုရ, ဒက္ခ, ပေသလ (၁၁)
လုလင်ပျို ။ တရုဏ, ဝယ့ဋ္ဌ, ဒဟရ, ယုဝ, သုသု, မာဏဝ, ဒါရက (၇)
လူ ။ မနုဿ, မာနုသ, မစ္စ, မာနဝ, မနုဇ, နရ (၆)
လူအ, နားပင်းသူ ။ ဇဋ္ဌမူဂ (ပြောဆိုခြင်းငှာဌင်း၊နားထောင်ခြင်းငှာဌင်း မလိမ္မာသူသည် "လူအ, နားပင်းသူ"မည်၏)
လူအို ။ မဟလ္လက, ဝုဒ္ဓ, ထေရ, ဇိဏ္ဏ, ဇိဏ္ဏက (၅)
လူပျို ။ တရုဏ, ဝယ့ဋ္ဌ, ဒဟရ, ယုဝ, သုသု, မာဏဝ, ဒါရက (၇)
လူလိမ္မာ, ပညာတတ် ။ ကတဟတ္ထ, ကုသလ, ပဝီဏ, အဘိည, သိက္ခိတ, နိပုဏ, ပဋ္ဌ, ဆေက, စတုရ, ဒက္ခ, ပေသလ (၁၁)
လူး ။ ကုဒြူသ
လေ့ကျင့်ခြင်း ။ သန္ဆဝ, ပရိစယ (၂)
လေ ။ မာလုတာ, ပဝန, ဝါယု, ဝါတ, အနိလ, သမီရဏ, ဂန္ဓဝါဟ, ဝါယ, သမီရ, သဒါဂတိ, (၁၀)
လေ အထူး ၆-ပါး ** ၁။ဥဒ္ဓင်္ဂမ။အထက်သို့ ဆန်တက်သောလေ၊ ၂။အဓောဂမ

http://www.dhammadownload.com

=အောက်သို့ စုန်သောလေ၊ ၃။ကုစ္ဆိဋ္ဌ =ဝမ်း၌တည်သောလေ၊ ၄။ကောဋ္ဌာ သယ=အဦ၌တည်သောလေ၊ ၅။ အဿာသ=ထွက်သက် ဝင်သက်လေ၊ ၆။အဂ်ါနုသာရီ=အဂ်ါကြီးငယ်ကို လျှောက်သောလေ။ (၃၈)

လေတက်ခြင်း = ဥန္ဒြေက, ဥဂ္ဂါရ (၂)

လေသာပြတင်း = ဝါတပါန, ဂဝက္ခ, ဇာလ, သီဟပဥ္ဇရ, အာလောကသန္ဓိ (၅)

လေသာပြူတင်း = ဝါတပါန-စသည် (၅)

လေး = ဣဿာသ, ဓနု, ကောဒဏ္ဍ, စာပ, သရာသန (၄)

လေးကြိုး = ဂုဏ, ဇိယာ, ဇျာ (၃)

လေးညှင်း = လဝဂ်, ဒေဝကုသုမ (၂)

လေးညှိုး = ဂုဏ, ဇိယာ, ဇျာ (၃)

လဲ, ဝါဂွမ်း = တူလ, ပိစု (၂)

လောက = လောက, ဘုဝန (၂)

လောကာယတကျမ်း = လောကာယတ (ဝိတဏ္ဍကျမ်းကို "လောကာယတ ကျမ်း"ဟု ခေါ်သည်။)

လောကီဆရာ = အာစရိယ (ရှေးဦးစွာ ဥပနယနအမှုကို ပြု၍ ကပ္ပ,စသော ၆-ပါးသောအစိတ် ခဲရာ ခဲဆစ်နှင့် တကွ ဗေဒကျမ်းကို သင်ပြသော ပုဏ္ဏားသည် ဗြာဟွဏအယူ၌ "လောကီဆရာ" မည်၏။)

လောဗန်း = တုရုက္ခ, ပိဏ္ဍက (၂)

လောဘရမက်များ = မဟာတဏှ, မဟိစ္ဆ။

လောလောဆယ် = သဇ္ဇု, သပဒီ (၂)

လော်လီသည် = လောလ, စဉ္စလ, စလ, တရလ (၄)

လှေ = တရဏီ, တရိ, နာဝါ (၃)

လှေ -အစိတ်အပိုင်း ၃-ပါး * *

၁။လက်ာရ=ရွက်၊ ၂။ဝဋ္ဌာကာရ=ရွက် ကြိုး၊ ၃။ဖိယ=လှော်တက်။ (၆၆၈)

လှေကုန်သည် (သင်္ဘောကုန်သည်) = သံယတ္တိက (လှေ,သင်္ဘောဖြင့် ကုန် သွယ်ခြင်းကို ပြုကုန်သောသူတို့သည် "လှေကုန်သည်, သင်္ဘောကုန်သည်" မည်ကုန်၏။)

လှေကားခြေနင်းခုံ = ပါဋိကာ (လထက် ဝက် သဏ္ဌာန်ရှိသော လှေကားစောင်း တန်းဦးကျောက်ကို "လှေကားခြေနင်း ခုံ"ဟု ခေါ်သည်။)

လှေငယ် = ပေါတ, ပဝဟန (၂)

လှေသမား = ပေါတဝါဟ, နိယာမက (၂)

လှေသူကြီး-မာလိန် = ကဏ္ဏဓာရ, နာဝိက။

လှေ့ပြာခြင်း = ပဝန, ပဝ, နိပ္ပါဝ (၃)

လှေ့ခြင်း ပြာခြင်း = ပဝန, ပဝ, နိပ္ပါဝ (၃)

လှော်တက် = ဖိယ

လန့်ခြင်း = လဇ္ဇာ, ဟိရီ (၂)

လျှာ = ဇိဝှါ, ရသနာ (၂)

လျှောကျသည် = ဘဋ္ဌ, ဂလိတ, ပန္ခ, စုတ, ဓံသိတ (၅)

လျှော်ချည်အဝတ် = ဒုကူလ

လျှော်တေ = ဝက္ကလ, တိရီဋက (၂)

လွှ = ခရ, ကကစ (၂)

လက် = ဟတ္ထ, ကရ, ပါဏိ (၃)

လက်အထွာအမည် * *

၁။ပဒေသ=လက်ညှိုးထွာ၊ ၂။တာလ=

http://www.dhammadownload.com

လက်လယ်ထွာ၊ ၃။ဂေါကဏ္ဍ-လက်သူကြွယ်ထွာ၊ ၄။ဝိဒဘွိ-လက်သန်းထွာ

လက်ကတီး ။ ကစ္ဆ (မောင်းရင်းသည် "လက်ကတီး" မည်၏။)

လက်ကောက် ။ နိယုရ, ဝလယ, ကဋ္ဌက, ပရိဟာရက (၄)

လက်ကောက်ဝတ် ။ မဏိဗန္ဓ (တတောင်၏ အဆုံးသည် "လက်ကောက်ဝတ်" မည်၏။)

လက်ျာဘက်ကိုယ် ။ အပသဗျ

လက်ကြွပ် ။ ကေယူရ, အင်္ဂဒ, တဟုမူလဝိဘူသန (၃)

လက်ခတ် ။ ကောဏ (စောင်း,စသည်ကို တီးကြောင်းဖြစ်သော သစ်သား, စသည်သည် "လက်ခတ်" မည်၏။)

လက်ခတ်ရက်သွား ။ ဝေမ, ဝါယနဒဏ္ဍက

လက်ခုပ် ။ ကရပုဋ, အဉ္ဇလိ (၂)

လက်ခုပ်တဘောင် ။ ပေါရိသ (အထက်၌ ဆန့်တန်းအပ်သော လက်ရှိသော လူတို့၏ အတိုင်း အရှည်သည် "လက်ခုပ် တဘောင်" မည်၏။)

လက်ခုပ်တီးသမား ။ ပါဏိဝါဒ, ပါဏိယ။

လက်ချောင်း ။ ကရသာခါ, အင်္ဂုလိ(၂)

လက်ငါးချောင်းအမည်များ ။ ။ ၁။အင်္ဂုဋ္ဌ-လက်မ၊ ၂။တဇ္ဇနီ-လက်ညိုး၊ ၃။မဇ္ဈိမ-လက်လယ်၊ ၄။အနာမိကာ-လက်သူကြွယ်၊ ၅။ကနိဋ္ဌာ-လက်သန်း

လက်,စသည်ကောက်သူ ။ ကုဏီ

လက်စွပ် ။ အင်္ဂုလိယက (လက်ချောင်းဝတ် တန်ဆာသည် "လက်စွပ်"မည်၏

လက်ဆုပ် ။ ခဠက, မုဋ္ဌိ (၂)

လက်ဆောင် ။ ဥပဒါ, ပါဘတ, ဥပါယန, ဥက္ကောစ, ပဏ္ဏာကာရ, ပဟေဏက (၆)

လက်ဆောင်တံစိုး ။ ဥပဒါ, ပါဘတ, ဥပါယန, ဥက္ကောစ, ပဏ္ဏာကာရ, ပဟေဏက (၆)

လက်ညှိုး ။ တဇ္ဇနီ

လက်ညှိုးထွာ ။ ပဒေသ

လက်ထုပ် ။ ကုဋ္ဌ, ဂိရိမလ္လိကာ (၂)

လက်ထုပ်သီး ။ ဂ္ဂန္ဓယဝ

လက်နက် ။ အာဝုဓ, ဟေတိ, သတ္ထ, ပဟရဏ (၄)

လက်နက် ၄-မျိုး ။ ။ ၁။ မုတ္ထာမုတ္ထ-လက်မှ လွှတ်လိုက်လျှင် လွှတ်ရ၊ မလွှတ်လိုလျှင် မလွှတ်ရသောလက်နက်၊ ၂။အမုတ္ထ-မလွှတ်အပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော လက်နက်၊ ၃။ပါဏိမုတ္ထ-လက်မှ လွှတ်အပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော လက်နက်၊ ၄။ယန္တမုတ္ထ-ယန္တရားစက်မောင်းဖြင့် လွှတ်အပ်သော လက်နက်။ (၃၈၆)

လက်နက် ၄-မျိုး အကျယ် ။ ။ ၁။မုတ္ထာမုတ္ထ-တုတ်,တင်းပုတ်,စသော လက်နက်မျိုး၊ ၂။အမုတ္ထ-သန်လျက်, ဓားမြှောင်,စသော လက်နက်မျိုး၊ ၃။ပါဏိမုတ္ထ-လုံ့,စသော လက်နက်မျိုး၊ ၄။ယန္တမုတ္ထ-မြား,စသော လက်နက်မျိုး

လက်နက်အထူး ၆-မျိုး ။ ။ ၁။ကဏယ-သံစူး သံတူးခွင်း၊ ၂။ဘိန္ဒိဝါဠ-ခရင်း၊

http://www.dhammadownload.com

၃။စက္ကာ=စက်လက်နက်၊ ၄။ကုန္ထ=လှံမ လှံရှည်၊ ၅။ဂဒါ=တင်းပုတ်လက်နက်၊ ၆။သတ္တိ=လှံ။ (၃၉၄)

လက်နက် အကွယ်အကာ = ဝရုထ, ရထဂုတ္တိ (၂)

လက်ပံပင် = ပိစ္ဆိလာ, သိမ္မလီ

လက်ပန်းလုံးခြင်း = နိဗ္ဗုဒ္ဓ

လက်မ = အဂုံဌ

လက်မောင်း = ဗာဟု, ဘုဇ, ဗာဟာ (၃)

လက်ရမ်း = ဝေဒိကာ, ဝေဒိ (၂)

လက်လယ် = မဇ္ဈိမ

လက်လယ်ထွာ = တာလ

လက်ဝါးစောင်း = ကရဘ (လက်ဝါးနှင့် စပ်ကုန်သော လက်ကောက်ဝတ် လက်သန်းတို့၏ အကြားသည် "လက်ဝါးစောင်း" မည်၏။)

လက်ဝဲဘက်ကိုယ် = သဗျ

လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း = နိဗ္ဗုဒ္ဓ

လက်သမား = တစ္ဆက, ဝဗုကီ, ပလဂဏ္ဍ, ထပတိ, ရထကာရ (၅)

လက်သူကြွယ် = အနာမိကာ

လက်သူကြွယ်ထွာ = ဂေါကဏ္ဍ

လက်သန်း = ကနိဋ္ဌာ

လက်သန်းထွာ = ဝိဒတ္ထိ

လက်သည်း = ကရဇ, နခ (၂)

လက်ဟောင်း = ပုရာဏ, ပုရာတန, သနန္တန, စိရန္တန (၄)

လင် = ဓဝ, သာမိက, ဘတ္တု, ကန္တ, ပတိ, ဝရ, ပိယ (၇)

လင်တို မလွန်ကျူးတတ်သောမိန်းမ = ပတိဗ္ဗတာ, သတီ (၂)

လင်ကောင်ပိုး = တုလိယ, ပကွိဗိဋ္ဌာလ(၂)

လင်မယား = ဇာယာပတီ, ဇာနိပတီ, ဇယမ္ပတီ, ဒမ္ပတီ (၄)

လင်မြောင် = ဥပပတိ, ဇာရ (၂)

လင်မြောင်ထားသောမိန်းမ = ကုလဋာ, ဗန္ဓကီ (၂)

လင့်ထံသွားသောမိန်းမ = အဘိသာရိကာ (လင်ကို အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ ချိန်း ချက်ရာသို့ သွားသောမိန်းမသည် "လင့်ထံသွားသောမိန်းမ"မည်၏။)

လင်းတ = ဂိဇ္ဈ, ဂဒ္ဓ (၂)

လင်းနို = ဇတုကာ, အဇိနပတ္တာ (၂)

လင်းပိုင် = သုသုကာ

လင်းမြီးဆွဲ = ဓူမျာဋ, ကလိဂ် (၂)

လင်းမြွေ = ဓမ္မနီ, သိလုတ္တ, ဃရသပ္ပ (၃)

လင်းယဉ်တိုင် = ကူပက, ကုမ္ဘက (၂)

လင်းယုန် = ကုလလ, သေန, ဗျ ဂ္ဂိနသ။

လင်းယုန်မျိုး ၃-ပါး * ၁။သကုဏဂ္ဂိ=သိမ်းငှက်၊ ၂။အာဋ=စွန်၊ ၃။ဒဗ္ဗိမုခဒ္ဗိဇ =ချိုးသိမ်း။ (၆၃၇)

လင်းလေ = ဂေါလောမီ, ဝစာ (၂)

လင်းလွန်းပင် = ခီရိကာ, ရာဇာယတန (၂)

လည်ကုပ် = ဇတ္တု

လည်ချောင်း = ဂလ, ကဏ္ဌာ (၂)

လည်ဆွဲတန်ဆာ, ပုတီး = ကဏ္ဌာဘူသာ, ဂိဝေယျ (၂)

လည်တိုင် = ဂီဝါ, ကန္ဒရာ, သိရောဓရာ။

လည်ပင်း = ဂီဝါ, ကန္ဒရာ, သိရောဓရာ။

http://www.dhammadownload.com

လည်ပင်း, လည်တိုင် ။ ဂီဝါ, ကန္ဓရာ, သိရောရော (၃)

လည်ဖက်ခြင်း ။ အာလိင်္ဂန, ပရိဿင်္ဂ, သိလေသ, ဥပဂူဟန (၄)

လမ်းကောင်း ။ သုပ္ပထ, သုပန္ထ (၂)

လမ်းကျဉ်း ။ ကေပဒီ (တစ်ဖဝါးသာ ချလောက်သောခရီး, တစ်ယောက်သာ သွားလာသောခရီးသည် "လမ်းကျဉ်း" မည်၏။)

လမ်းစရိတ် ။ ပါထေယျ, သမ္ဗလ (၂)

လမ်းတို ။ ဗျူဟ (ထုတ်ချင်းမပေါက်သော ခရီးသည် "လမ်းတို" မည်၏။)

လမ်းမဟုတ် ။ ဥပ္ပထ, အပထ (၂)

လမ်းရိုး လမ်းမှန် ။ သုပ္ပထ, သုပန္ထ (၂)

လမ်းရှည် ။ ပထဒို (ထုတ်ချင်းပေါက်သော ခရီးသည် "လမ်းရှည်" မည်၏)

လယ် ။ ခေတ္တ, ကေဒါရ (၂)

လယ်ထွန်ခြင်း ။ ကသိကမ္မ, ကသိ (၂)

လယ်သမား ။ ခေတ္တာဇီဝ, ကဿက။

လယ်သမား, တောင်သူ ။ခေတ္တာဇီဝ, ကဿက (၂)

လစ်လျူရှုခြင်း ။ မဗ္ဗတ္တတာ, ဥပေက္ခာ, အဒုက္ခမသုခါ (၃)

လတ်တလောဉာဏ်ရှိသူ ။ ပဂဒ္ဘ, ပဋိဘာယုတ္တ (၂)

လှည့်ပတ်တတ်သူ ။ ဓုတ္တ, ဝဉ္စက (၂)

လှည်း ။ သကဋ, အန (၂)

လှည်းဦး ။ ဓုရ

လှည်းဦး, ရထားဦး ။ ဓုရ

လှည်းဘီး ။ စက္က, ရထင် (၂)

လှည်း ရထားအုပ်ဆုံ ။ ကုဋုရ, ယုဂန္ဓရ။

လျှပ်စစ် ။ သတေရတာ, အက္ခဏာ, ဝိဇ္ဇု, ဝိဇ္ဇုတာ, အစိရပ္ပဘာ (၅)

လျှပ်ပေါ်လော်လီ မတည်ကြည်သူ ။ စပလ (မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ သတ်ခြင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်း,စသော ကိစ္စကို ပြုကျင့်သော ယောကျ်ားကို မဆုံးဖြတ်အပ် သောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသောကြောင့် "လျှပ်ပေါ်လော်လီ မတည်ကြည်သူ" ဟု ခေါ်သည်။)

လုပ်ကျွေးခြင်း ။ ဥပါသန, သုဿူသာ, ပါရိစရိယာ (၃)

လုပ်ကျွေးခြင်း, ဆည်းကပ်ခြင်း ။ ဥပါသန, သုဿူသာ, ပါရိစရိယာ (၃)

လွန်ကဲသော တဏှာ ။ လာလသာ

လွန်ကဲခြင်း (ဗျ)။ ဗလဝံ, သုဋ္ဌု, အတိဝ, ကိမုတ, သု, အတိ (၆)

လွန်ကဲသည် ။ တိဏ္ဏ, တိခိဏ, တိဗ္ဗ။

လွန်ခြင်း ။ ဥက္ကံသ, အတိသယ (၂)

လွန်ပင် ။ ဝိယာလ, သန္ဓကဒ္ဓ (၂)

လွန်မြတ်သော တင့်တယ်ခြင်း ။ သုသမာ

လွန်သော ဝိရိယ ။ ဥဿောဠှိ

လွန်း ။ ဝေမ, ဝါယနဒဏ္ဍက (၂)

လိပ္ပဝိမင်း ။ လိပ္ပဝိ, ဝဠွိ (၂)

လိပ် ။ ကုမ္မ, ကစ္ဆပ (၂)

လိပ်ဆန်ခွေ ။ သေရေယျက, ဒါသီ, ကီကိရာတ, ကုရဏ္ဍက (၂)

လိပ်ဆူးခွေ ။ သေရေယျက, ဒါသီ, ကီကိရာတ, ကုရဏ္ဍက (၂)

http://www.dhammadownload.com

လိန်ဥရောင်သော အနာ ။ ဝုဗိုရောဂ, ဝါတဇ္ဇာ (၂)

လိမ္မာသူ ။ ကတဟတ္တ, ကုသလ, ပဝီဏ, အဘိညာ, သိက္ခိတ,နိပုဏ, ပဋ္ဌ, ဆေက, စတုရ, ဒက္ခ, ပဲသလ (၁၁)

လိမ္မော် ။ ဇောဝတ, နာရင်္ဂ (၂)

လိမ်လည် လှည့်ပတ်တတ်သူ ။ ဝုတ္တ, ဝဉ္စက

လိမ်းကျံအပ်သည် ။ လိတ္တ, ဒိဒ္ဓ (၂)

လောင်းကြေး ။ ပဏ, အဿုတ (၂)

လောင်းတမ်း ။ ပဏ, အဿုတ (၂)

လောင်းတမ်းကစားသူ ။ ဝုတ္တ, အက္ခဝုတ္တ, ကိတဝ, ဇူတကာရ, အက္ခဒေဝိ (၅)

လောင်းတမ်းကစားခြင်း ။ ဇူတ, ကေတဝ။

လိုက်လျောခြင်း ။ အနုရောဓ, အနုဝတ္တန။

လိုဏ်ဂူ ။ လေဏ, ဂုဟ, ဝုဟာ (၃)

လုံခြုံစေအပ်သည် ။ ရက္ခိတ, ဂေါပိတ, ဝုတ္တ, တာတ, ဂေါပါယိတ, အာဝိဟ, ပါလိတ (၇)

လုံးထွင်းလေ့ စည်ပိုင်း ။ ဒေါဏိ, အမ္မဏ။

လုံးသည်, ဝန်းသည် ။ နိတ္တလ, ဝဋ္ဋ, ဝဋ္ဋုလ (၃)

လှိုင်သော နံ့သာ ။ အာမောဒ (အဝေးသို့ လှိုင်တတ် ရောက်တတ်သောနံ့သာ သည် "လှိုင်သောနံ့သာ"မည်၏။)

လှိုင်းကြီး ။ ဥလ္လောလ, ကလ္လောလ (၂)

လှိုင်း, တံပိုး ။ တရင်္ဂ, ဘင်္ဂ, ဉီမိ, ဝီစိ (၄)

လျှောက် ။ သယ်ဘဋ္ဌ

လျှောက်ပတ်သည် ။ ပတိရူပ, အနုစ္ဆဝိက။

လျှို့ဝှက်အပ်သည် ။ ဝုဋ္ဌ, ဝုတ္တ (၂)

လျှို့ဝှက်ခြင်း ။ ရဟဿ, ဝုယ္ဟ (၂)

လျှို့ဝှက်အပ်သောအရာ ။ ရဟဿ, ဝုယ္ဟ (၂)

လှုန်မ, လှုန်ရှည် ။ ကုန္တ

လုံမ, လုံရှည် ။ ကုန္တ

ဝရဇိန်လက်နက် ။ အသနိ, ကုလိသ, ဝဇိရ

ဝရံတာ ။ ဝေဒိကာ, ဝေဒိ (၂)

ဝ, သည် ။ ပီန, ထူလ, ပီဝရ, ထုလ္လ, ဝဋ္ဋရ (၅)

ဝါကျ ။ ဝါကျ (အာချာတ်ပုဒ်တစ်ခု ကာရကနှင့်တကွ ပုဒ်အပေါင်းသည် "ဝါကျ" မည်၏။

ဝါခေါင်လ ။ သာဝဏ, နိက္ခမနိယ (၂)

ဝါဆိုလ ။ အာသာဠ

ဝါပင် ။ ကပ္ပါသိ, ဗဒရာ (၂)

ဝါသုကီမြွေမင်း ။ သပ္ပရာဇ, ဝါသုကီ (၂)

ဝါသောအဆင်း ။ ဗိတ, ဟလိဒ္ဒာဘ (၂)

ဝါး ။ တစသာရ, ဝေဏု, ဝံသ (၃)

ဝါးကြိတ်မည်သံ ။ ကီစက (အပေါက်ခေါင်းမှ ဝင်သောလေကြောင့်တုန်လှုပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ မြည်တတ်သော ဝါးတို့ကို "ဝါးကြိတ်မည်သံ"ဟု ခေါ်သည်။)

ဝါးရင်းတုတ် ။ လဂုဠ, မုဂ္ဂရ (၂)

ဝိရူပက္ခနတ်မင်း ။ ဝိရူပက္ခ, နာဂါဓိပတိ

ဝိရူဠ္ဟကနတ်မင်း ။ ကုမ္ဘဏ္ဍာသာမိ, ဝိရူဠ္ဟက

ဝိသာခါ ။ ဝိသာခါ, မိဂါရမာတာ (၂)

ဝီရိယ အင်္ဂါ ၄-ပါး ** ၁။တစ အဝသိဿန-အရေ၏ကြွင်းခြင်း၊ ၂။နဟာရု အဝသိဿန-အကြောင်၏ကြွင်းခြင်း၊ ၃။အဋ္ဌိ အဝသိဿန-အရိုး၏ကြွင်းခြင်း၊ ၄။မံသလောဟိတသုဿန-အသားအသွေးတို့၏ ခြောက်တတ်

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း။ (၁၅၇)

ဝေဇယန္တာရထား ။ ဝေဇယန္တ

ဝေဇယန္တာပြာသာဒ် ။ဝေဇယန္တ

ဝေပစိတ္တိအသုရာ ။ ဝေပစိတ္တိ, ပုလောမ။

ဝေလငါးကြီး ။ မဟာမစ္ဆ

ဝေလငါးကြီး ၇-မျိုး ** ၁။တိမိ-တိမိမည်သောငါး၊ ၂။တိမိင်္ဂလ-တိမိင်္ဂလငါး၊ ၃။တိမိရပိင်္ဂလ-တိမိရပိင်္ဂလငါး၊ ၄။အာနန္ဒ-အာနန္ဒာငါး၊ ၅။တိမိနန္ဒ-တိမိနန္ဒငါး၊ ၆။အဇ္ဈာရောဟ-အဇ္ဈာရောဟငါး၊ ၇။မဟာတိမိ-မဟာတိမိငါး။

ဝေးကွာခြင်း ။ ပဝိသိလေသ, ဝိဝုရ (ပ)

ဝေးသည် ။ ဒူရ, ဝိပ္ပကဋ္ဌက (ပ)

ဝေါ ။ သိဝိကာ, ယာပျဃာန (ပ)

ဝံပုလွေ ။ ကောက, ဝက (ပ)

ဝံလို, ဝံလက် ။ ဥက္ကုသ, ကုရရ (ပ)

ဝှေးစေ့ ။ အဏ္ဏ, ကောသ (ပ)

ဝှေးပင် ။ အမ္ဗာဋက, ပိတနက (ပ)

ဝက် ။ သူကရ, ဝရာဟ (ပ)

ဝက်ရူးနာ ။ အပမာရ, အပသ္မာရ (ပ)

ဝက်ဝံ ။ အစ္ဆ, ကွက္ကဋ (ပ)

ဝက်ဝံနက် ။ ကွသ, ကာဠသီဟ, ကွသ။

ဝက်ခြေဘဲနဲ ။ နာဂဗလာ, ဈသာ (ပ)

ဝက်ထိုးသမား ။ သူကရိက (ဝက်တို့ကို သတ်၍ အသက်မွေးကုန်သောသူတို့သည် "ဝက်ထိုးသမား" မည်၏။)

ဝင်သက်လေ ။ အပါန

ဝစ္ဆမင်္ဂ ။ ပါယု, ဝုဒ (ပ)

ဝေဿမျိုး ။ ဝေဿ, ဝေသိယာန (ပ)

ဝေဿ (သူကြွယ်-ကုန်သည်)မျိုးတို့၏ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်း ။ ၁။ကသိကံမှ ။လယ်ထွန်ခြင်း။ ၂။ဝါဏိဇ္ဇ-ကုန်သွယ်ခြင်း (ရောင်းဝယ်ခြင်း)၊ ၃။ဂေါရက္ခာ-နွားမွေးခြင်း နွားကျောင်းခြင်း။

ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း ။ ယက္ခာဓိပ, ဝေဿဝဏ, ကုဝေရ, နရဝါဟန (ဒ)

ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းလက်နက် ။ဂဒါ (သံတင်းပုတ်-ဖြစ်သည်)

ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းမြို့တော် ။ အဠကာ, အဠကမန္ဒာ (ပ)

ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း၏ မြို့တော်များ ။ ၁။အဠကာမြို့၊ ၂။အဠကမန္ဒာမြို့။

ဝတ်အကျင့် ။ နိယမ, ဝတ (ပ)

ဝတ်မှုန် ။ ပရာဂ, ပုပ္ဖဇ, ရဇ (ဒ)

ဝန်ခံခြင်း ။ ပဋိညာ, ပဋိဿဝ (ပ)

ဝန်ဆောင်နွား ။ ဓုရဝါဟိ, ဓောရယှ (ပ)

ဝန်ထမ်းသူ ။ ဘာရဝါဟ, ဘာရိက (ပ)

ဝန်လိုင့်က် ။ ဥက္ကုသ, ကုရရ (ပ)

ဝန်းရံအပ်သည် ။ ပရိက္ခိတ္တ, နိဝုတ (ပ)

ဝန်းသည် ။ နိတ္တလ, ဝဋ္ဋ, ဝဋ္ဋလ (ဒ)

ဝမ်းကျောဂါ ။ ဝိသူစိကာ, မဟာဝိရေက။

ဝမ်းတိုက် ။ ဂဿ, ကောဋ္ဌ (ပ)

ဝမ်းတွင်း ။ ဂဿ, ကောဋ္ဌ (ပ)

ဝမ်းပိုက် (ဝမ်းဗိုက်) ။ ကုစ္ဆိ, ဂဟဏီ, ဥဒရ

ဝမ်းဘဲ ။ ကာဒမ္ဗ, ကာဠဟံသ (ပ)

ဝမ်းမြောက်သူ ။သုမန, ဟဋ္ဌစိတ္တ (ပ)

ဝမ်းသာသူ ။ သုမန, ဟဋ္ဌစိတ္တ (ပ)

ဝမ်းသွေးသွန်သောအနာ ။ ရတ္တာတိသာရ, ပက္ခန္ဒိကာ (ပ)

http://www.dhammadownload.com

ဝယ်သူ = ကယိက, ကာယိက (၂)

(သ - ဟ)

သံ = လောဟ, အယ, ကာဠာယသ

သံကောက် = ကုဋ္ဌိကာ, တာဠ, အဝါပုရဏ

သံကောက်ပေါက် = ကုဋ္ဌိကာဝိဝရ, တာဠစ္ဆိဂ္ဂလ (၂)

သံစူး = ကဏယ

သံတူ = ကူဋ, အယောယန (၂)

သံတူရွင်း = ကဏယ

သံပရာ = ဒန္တသဋ, ဇမ္ဘိရ (၂)

သံပရိုး = မာတုလုင်, ဗီဇပူရ (၂)

သံသတ်, မလွှ = ပါဋလီ, ကဏ္ဍဝန္တာ (၂)

သကလတ်ထည် = ကမ္ပလ

သကာ = မစ္ဆဏ္ဍီ

သကြားနီ = ခဏ္ဍ

သကြားဖြူ = သက္ကရာ

သကြားမှုန့် = သက္ကရာ

သကြားရိုင်း = ခဏ္ဍ

သခွား = ဧဋ္ဌာလုက, ကက္ကာရီ (၂)

သခွပ်ဖို = ပါဋလီ, ကဏ္ဍဝန္တာ (၂)

သတိပြဋ္ဌာန်းသော ပညာ = သမ္ပဇည, နေပက္က (၂)

သတင်းစကား = ဝုတ္တန္တ, ပဝတ္တိ (၂)

သနားကြင်နာတတ်သူ = ကာရုဏိက, ဒယာလု, သူရတ (၃)

သနားခြင်း = ဒယာ, အနုကမ္ပာ, ကာရုည, ကရုဏာ, အနုဒ္ဒယာ (၅)

သနပ်ပင် = သေလု, ဗဟုဝါရက (၂)

သပိတ်လွယ်ငှက် = ခဋ္ဌရိဋ, ခဋ္ဌန (၂)

သပြက် = မုဒ္ဒိကာ, မဓုရသာ (၂)

သပြေသီး = ဇမ္ဗူ, ဇမ္ဗုဝ, ဇမ္ဗု (၃)

သဖန်းရိုင်း = ယညင်, ဥဒုမ္ဗရ (၂)

သဘောကောင်းသူ = ဟဒယီ, ဟဒယာလု

သဘောတရား = သဘာဝ, နိဿဂ္ဂ, သရူပ, ပကတိ, သီလ, လက္ခဏ, ဘာဝ (၇)

သဘင် = သဘာယ, သဘာ (၂)

သဘင်အမှု = နာဋ္ဌ

သဘင်အမှု ၃-ပါး * ၁။နစ္စံ=ကခြင်း၊ ၂။ဝါဒိတံ=တီးမှုတ်ခြင်း၊ ၃။ဂီတံ=သီဆိုခြင်း

သမင် = ဟရိဏ, မိဂ, သာရင်, မဂ, အဇိနယောနိ (၅)

သမင်စာ = သလ္လ, မဒန (၂)

သမင်ဆီးစောက် = ရက်ုံ

သမင်ပြောက် = ပသဒ

သမင်ပျံ = ဝါတမိဂ, စလနီ (၂)

သမင်နီ = ရောဟိသ, ရောဟိတ (၂)

သမင်ဖား = ရောဟိသ, ရောဟိတ (၂)

သမန်းမြက် = ကုသ, ဝရဟိသ, ဒဗ္ဗ (၃)

သမုဒ္ဒရာ = အဏ္ဏဝ, သာဂရ, သိန္ဓု, သမုဒ္ဒ, ရတနာကရ, ဇလနိဓိ, ဥဒဓိ (၇)

သရဖူ = ကိရိဋ, မကုဋ (၂)

သရဘသား = သရဘ

သရက် = အမ္ပ, စူတ (၂)

သရက်ဖြူ = ပုဏ္ဍရီက, သေတမ္ပ (၂)

သယောက်မယား = ဇာရီ, အတိစာရိဏီ။

သယောက်လင် = ဥပပတိ, ဇာရ (၂)

သယောက်လင်စောင် ထားသော မိန်းမ = ကုလဋာ, ဗန္ဓကီ (၂)

သလိပ် = သေမှ, သိလေသုမ (၂)

သလဲ = ကရက, ဒါဠိမ (၂)

http://www.dhammadownload.com

သလွဲမည်း = ကာဠတိပု, သီသ
သမီး = ဒုဟိတု, ဓီတု (၂)
သာကိဝံမင်း = သကျ, သာကိယ (၂)
သာကီဝင်မင်း =သကျ, သာကိယ (၂)
သာနာရုဂ်နာ = သောထ,သယထု (၂)
သာမဏေ = သာမဏေရ, သမဏုဒ္ဒေသ။
သာယာသည် = မဥ္ဇု
သာရသငှက် = သတပတ္တ, သာရသ (၂)
သာရိပုတ္တရာ = သာရိပုတ္တ, ဥပတိဿ (၂)
သာလဤပင် = ဣန္ဒသာလ, သလ္လကီ, ခါရက (၃)
သာလပြဏီ = သာလပဏ္ဏီ, ထိရာ (၂)
သာလိကာ = သာဠိကာ
သာဝိတ္တီမည်သောဆန်း = သာဝိတ္တီ (အက္ခရာ ၂၄-လုံးရှိခြင်း, ဗေဒတို့၏ အစဖြစ်ခြင်း ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးရှိသော ဆန်းသည် "သာဝိတ္တီမည်သောဆန်း" မည်၏။)
သား = အပစ္စ, ပုတ္တ, အတြဇ, သုတ, တနုဇ, တနယ, သူနု (၇)
သားအိမ်၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါ = ဇလာဗုဇ (လူ,စသော သတ္တဝါတို့သည် "သား အိမ်၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ" မည်၏။)
သားကောင်အထူး ၈-မျိုး * ၁။စမရ=စာမရီ၊ ၂။ပသဒ=သမင်ပြောက်၊ ၃။ကုရုဂ်=ဒရယ်၊ ၄။မိဂမာတုကာ=ဆတ်၊ ၅။ရုရု=ပြောင်၊ ၆။ရက်ုံ=သမင်ဆီးစောက်၊ ၇။နီက=ချိုများသော သမင်၊ ၈။သရဘ=သရဘသား(၆၁၉)
သားခင်သော နွားမ = ဝစ္ဆလာ
သားချင်း = သာလောဟိတ, သပိဏ္ဍ (၂)
သားစဉ်းတုံး = သူနာ, အဓိကောဋ္ဌန(၂)
သားဆေးရည် = ပဋိစ္ဆာဒနိယ (အသား၏ အရည်သည် "သားဆေးရည်"မည်၏)
သားဖွားခြင်း = ပသဝ, ပသူတိ (၂)
သားဖွားစ နွားမ = ဓေနု
သားဖွားသော မိန်းမ = ဝိဇာတာ, ပသူတာ, ဇာတာပစ္စာ, ပသူတိကာ (၄)
သားမုဆိုး = မာဂဝိက (သားသတ်၍ အသက်မွေးကုန်သော သူတို့သည် "သားမုဆိုး" မည်၏။)
သားမက် = ဇာမာတု (သမီး၏ ခင်ပွန်း သည် "သားမက်" မည်၏။)
သားမြတ် = ထန, ကုစ, ပယောဓရ (၃)
သားရေ အားလုံးကြက်စည် = အာတတဝိတ(ထက်စည်,အစရှိသော စည်မျိုးသည် "သားရေ အားလုံးကြက် စည်" မည်၏။)
သားရေအိတ် = ဘသ္တာ, စမ္မပသိဗ္ဗက (၂)
သားရေနယ် = စမ္မ, အဇိန (၂)
သားရေနယ်သမား = စမ္မကာရ, ရထကာရ
သားရေလွန်ကြိုး = ဝရတ္တာ, ဝဒ္ဓိကာ, နဒ္ဓိ။
သားရဲ = ဝါဠမိဂ, သာပဒ (၂)
သားရင်း = ဩရသ (မိမိကြောင့်ဖြစ် သော သားသည် "သားရင်း"မည်၏)
သားလိုက်မုဆိုး = မိဂဝ, မိဂဗျဓ (၂)
သား သမီး = ပုတ္တ
သိအပ်သည် = ဗုဒ္ဓ, ဉာတ, ပတိပန္ဓ, ဝိဒိတ, အဝဂတ, မတ (၆)

http://www.dhammadownload.com

သိကြားမင်း၏ သက်မဲ့ ပစ္စည်းများ * ၁။မသက္ကသာရာမြို့တော်၊ ၂။ဝဿောကသာရာမြို့တော်၊ ၃။အမရာဝတီမြို့တော်၊ ၄။ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်၊ ၅။သုဓမ္မာဇရပ်၊ ၆။ဝေဇယန္တာရထား၊ ၇။ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်ဖျာ၊ ၈။နန္ဒာရေကန်၊ ၉။နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်၊ ၁၀။မိဿက ဥယျာဉ်၊ ၁၁။စိတ္တလတာဥယျာဉ်၊ ၁၂။ဖာရုသကဥယျာဉ်။

သိကြားနတ်မင်း ▪ သက္က, ပုရိန္ဒဒ, ဒေဝရာဇ, ဝဇိရပါဏိ, သုဇမ္ပတိ, သဟဿက္ခ, မဟိန္ဒ, ဝဇိရာဝုဓ, ဝါသဝ, ဒသသတနယန, တိဒိဝါဓိဘူ, သုရနာထ, ဝဇိရဟတ္ထ, ဘူတပတိ, မယဝ, ကောသိယ, ဣန္ဒ, ဝတြဘူ, ပါကသာသန, ဝိဘောဇ (၂၀)

သိကြားမင်း၏ ဥယျာဉ် ▪ နန္ဒန, မိဿက, စိတ္တလတာ, ဟရုသက (၄)

သိကြားမင်း၏ ဥယျာဉ်အမည်များ * ၁။နန္ဒန▪နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်၊ ၂။မိဿက▪မိဿကဥယျာဉ်၊ ၃။စိတ္တလတာ▪စိတ္တလတာဥယျာဉ်၊ ၄။ဖာရုသက▪ဖာရုသကဥယျာဉ်။

သိကြားမြို့ ▪ မသက္ကသာရာ, ဝဿောကသာရာ, အမရာဝတီ (၃)

သိကြားမင်း၏ စီးတော်ဆင် ▪ ဧရာဝဏ်

သိကြားမင်း၏ ထိုင်နေရာ ထျောက်ဖျာ▪ ပဏ္ဍုကမ္မလ

သိကြားမင်း၏ မြို့တော်များ * ၁။မသက္ကသာရာမြို့၊ ၂။ဝဿောကသာရာမြို့၊ ၃။အမရာဝတီမြို့။

သိကြားမင်း၏ ပြာသာဒ် ▪ ဝေဇယန္တာ

သိကြားမင်း၏ မယား ▪သုဇာ

သိကြားမင်း၏ ရထား ▪ ဝေဇယန္တာ

သိကြားမင်း၏ ရထားထိန်း ▪ မာတလိ

သိကြားမင်း၏ သားများ ▪ သုဝီရ,စသည်။

သိကြားမင်း၏ ရေကန် ▪ နန္ဒာ (ရေကန်)

သိကျွမ်းခြင်း ▪ သန္ဆဝ, ပရိစယ (၂)

သိဂိါရအပြား ၂-ပါး * ၁။ဘမ္ဘောဂ▪ပေါင်းစုံနှီးနှောခြင်း၊ ၂။ဝိယောဂ▪ကွေကွင်းခြင်း။ (၁၀၄)

သိလွယ်သည် ▪ ဝိညေယျာ

သိဝနတ် ▪ မဟိဿရ, သိဝ, သူလီ, ဣဿရ, ပသုပတိ, ဟရ (၆)

သိသာပေါ်လွင်သည် ▪ ဗျတ္တ, ပုဋ္ဌ (၂)

သီချင်းသံ ▪ ဂီတ, ဂါန, ဂီတိကာ (၃)

သီတင်းကျွတ်လ ▪ အဿယုဇ

သီတင်းသုံးဖော် ၅-ဦး * ၁။ဘိက္ခု▪ရဟန်းယောက်ျား၊ ၂။သာမဏေရ▪သာမဏေ၊ ၃။သိက္ခမာန▪သိက္ခမာန်၊ ၄။ဘိက္ခုနီ▪ရဟန်း မိန်းမ၊ ၅။သာမဏေရီ။ (၄၃၈)

သီတင်းသုံးဖော် ▪ သဗြဟ္မစာရီ (အချင်းချင်း အတူတကွ သီလ,စသော သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ကုန်သောသူတို့သည် "သီတင်းသုံးဖော်" မည်၏။)

သီးပင် ▪ ကဗိတ္ထ, ကပိတ္ထ (၂)

သုတမျိုး ▪ သုတ (ဗြာဟ္မဏမျိုးမိန်းမမှ မင်းမျိုးယောက်ျားကြောင့် ဖွားသောသားသည် "သုတမျိုး" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

သုဓမ္မာဇရပ် ။ သုဓမ္မာ
သုသိရစည် ။ သုသိရ
သူကောင်ဖုတ်ရာ ထင်းပုံ ။ စိတက, စိတာ
သူတစ်ပါးအကျိုးမဲ့ကို ကြံခြင်း ။ ဗျာပါဒ, အနဘိရဒ္ဓိ (၂)
သူတစ်ပါးနှင့်စပ်သူ ။ ပရာဓိန, ပရာယတ္တ။
သူတော်ကောင်းမ ။ပတိဗွတာ, သတီ (၂)
သူသေကောင် ။ ကုဏပ, ဆဝ (၂)
သူသေစိမ်းပစ်ရာ သင်းချိုင်း ။ သိဝထိကာ
သုသာန်, သချိုင်း ။အာဋ္ဌာဟန,သုသာန။
သူကြွယ်မျိုး ။ ဝေဿ, ဝေသိယာန(၂)
သူခိုး ။ တက္ကရ, မောသက, စောရ, ထေန, ဧကာဂါရိက (၅)
သူငယ် ။ ပုထုက, ပိလ္လက, ဆာပ, ကုမာရ, ဗာလ, ပေါတက (၆)
သူငယ်၏အဖြစ် ။ ဗာလတ္တ, ဗာလတာ, ဗာလျ (၃)
သူငယ်အိမ် ။ ဂဗ္ဘာသယ, ဇလာဗု (၂)
သူငယ်မ ။ ကုမာရိကာ, ကညာ (၂)
သူရဲ (စစ်သား) ။ ယောဓ, ဘဋ (၂)
သူယုတ် ။ အလက္ခီ, ကာလကဏ္ဏီ (၂)
သူလျှိုစုံထောက် ။ စရ, ဂူဋ္ဌပုရိသ
သေ ။ မဒိရာ, ဝါရုဏီ, မဇ္ဇ, သုရာ။
သေ, အရက်သည် ။ သောဏ္ဍိက, မဇ္ဇဝိက္ကယီ (၂)
သေခါနီး၍ ဉာဏ်ပျက်စီးသူ ။ ဝိဝသ, အဝသ (၂)
သေခြင်း ။ မရဏ, ကာလကိရိယာ, ပလယ, မစ္စု, အစ္စယ, နိဓန, နာသ, ကာလ, အန္တ, စဝန (၁၀)
သေတင်းကုပ် ။ သောဏ္ဍာ, ပါနမဏ္ဍိတ။
သေမျိုးစေ့ ။ ကိဏ္ဏ
သေသူ ။ ပေတ, ပရေတ, မတ (၃)
သေသောက်ခွက် ။ သရက, စသက (၂)
သဲ ။ ပုလိန, ဝါလုကာ, ဝဏ္ဏု, မရု, ဥရု, သိကတာ (၆)
သော့ ။ ကုဉ္စိကာ, တာဋ, အဝါပုရဏ။
သော့ပေါက် ။ ကုဉ္စိကာဝိဝရ, တာဋ္ဌစ္ဆိဂ္ဂလ
သန်ဘက်ခါနေ့ ။ပရသုဝေ
သန်လျက် ။ မဏ္ဍလဂ္ဂ, နေတ္တိသ, အသိ, ခဂ္ဂ, သာယက (၅)
သန်လျက်,စသည်၏အဖျား ။ ကောဏ, အဿ, ကောဋိ (၃)
သန်လျက်ရိုး ။ ထရု
သန့်ရှင်းသည် ။ ဝိသဋ္ဌ
သန်းခေါင် ။ နိသီထ, မဇ္ဇိမာရတ္တိ, အဗုရတ္တ, မဟာနိသာ (၄)
သမ္ဗရိ ။ မာတုလုင်, ဗီဇပူရ (၂)
သမ္ဘရာ ။ ဒန္တသဋ္ဌ, ဇမ္ဘိရ (၂)
သိဂီနိက်ရွှေ ။ သိဂီ
သွား ။ ဒ္ဓိဇ, လပနဇ, ဒန္တ, ဒသန, ရဒန, ရဒ (၆)
သွားရိုးမဟုတ်သော ခရီး ။ ဥပ္ပထ, အပထ
သွေး ။ လောဟိတ, ရုဓိရ, သောဏိတ, ရတ္တ (၄)
သွေးအပ်သည် ။ နိသိတ, တေဇိတ (၂)
သွေးစုနာ ။ ဖောဋ, ပိဋကာ (၂)
သက်ကယ်မြက် ။ ပေါဋဂလ, ကာသ (၂)
သက်တော်စောင့် ။ အနီကဋ္ဌ (မင်းတို့၏ ကိုယ်တော်စောင့် အပေါင်းကို "သက်

http://www.dhammadownload.com

တော်စောင့်"ဟု ခေါ်သည်။)

သက်ပျောက်ဆွမ်း ။ ဥဒ္ဒေဟိက (သေသူ၏အကျိုးငှာ သေသောနေ့မှာပင် ထမင်းဆုပ်ပေးခြင်းသည် "သက်ပျောက်ဆွမ်း" မည်၏။)

သက်နိုး ။ အရဟဒ္ဓဇ, ကာသာယ, ကာသာဝ, စီဝရ (၄)

သက်နိုးအစိတ် ၃-ပါး * ၁။မဏ္ဍလ-အိမ်ဝန်းကြီး၊ ၂။ဝိဝဋ္ဋ-ခေါင်စပ်၊ ၃။ကုသိမြောင်းရှည်, အနံ, အနှားပတ်။

သက်နိုးဖွတ်ဌက် ။ ပေါက္ခရသာတက

သခ်ိမ်းကျောင်း ။ အဿမ (ရသေ့ ရဟန်းတို့၏ နေရာအရပ်သည် "သခ်ိမ်းကျောင်း" မည်၏။)

သင်တိုင်းဝတ်ဌက် ။ လောဟပဋ္ဋ, ကက်။

သင်တုန်းဓား ။ သတ္တ, ပိပ္ပလ (၂)

သင်ခုန်းဓား ။ သတ္တ, ပိပ္ပလ (၂)

သင်ပေါင်းပင် ။ ခဇ္ဇုရီ, သိန္ဓိ (၂)

သင်ဖြူး ။ ကိလဉ္ဇ, ကဋ (၂)

သဘော်ကင်ပွန်း ။ အရိဋ္ဌ, ဖေနိလ (၂)

သဘော်တုန်သည် ။ သဲယတ္တိကာ (သဘော်ဖြင့် ကုန်သွယ်ခြင်းကို မြဲကုန်သောသူတို့သည် "သဘော်ကုန်သည်" မည်၏။)

သဘော်ပိတောက် ။ ကဝိလာ, သိသပါ။

သဘော်ဝုံလုံ ။ ပဒ္မောလ, တိတ္တက (၂)

သဘော်လဲပင် ။ ရောစန, ကောဋ္ဌသိမ္ဗလီ

သဘော်သား ။ ပေါတဝါဟ, နိယာမက။

သင့်တင့်သောအမူ ။ ယုတ္တ, ဩပါယိက်ာ။

သင့်လျော်သည် ။ ပတိရူပ, အနုစ္ဆဝိက (၂)

သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည် ။ သဒ္ဓံ

သင့်သောအရာ ။ ယုတ္တ, ဩပါယိက်ာ (၂)

သင်းကျစ် ။ သိရောဝေဋန, ဥဏ္ဍီသ (၂)

သင်းချိုင်း ။ အာဠာဟန, သုသာန (၂)

သင်းခွေ ။ ကုန္ဓ, မာယျ (၂)

သင်းဝင် ။ နတ္ထမာလ, ကရဉ္ဇ (၂)

သင်းဝင်နီ ။ ရောဟီ, ရောဟိတက (၂)

သင်းဝင်ပုပ် ။ ပကိရိယ, ပူတိက (၂)

သေကွ ။ သေခ (သေကွ)
(သောတာပန်,အစရှိသော အရိယာခုနစ်ယောက်တို့သည် "သေကွ"မည်၏

သေတ္တာ ။ သမုဂ္ဂ, သမ္မုဇ္ဇ (၂)

သေတ္တာ, ဖာ, ပဒျုပ်, ပလုံး ။ သမုဂ္ဂ, သမ္မုဇ္ဇ

သေတ္တာ, သစ်သားဖြင့်လုပ်သော သေတ္တာ ။ မဇ္ဈူသာ, ပေဋာ (၂)

သစ်ကျူတ် ။ တရစ္ဆ, မိဂါဒန (၂)

သစ်ကြား ။ ဂုဋ္ဌဖလ, ပီလု (၂)

သစ်ခက် ။ သာခါ, လတာ (၂)

သစ်ခွံအဝတ် ။ ဝက္ကလ, တိရိဋကက (၂)

သစ်ခွ ။ ဝိဋပ, ဝိဋဘီ (၂)

သစ်ခေါင်း ။ ကောဋ္ဌရ

သစ်ငုတ် ။ သင်္ကု, ခါဏု (၂)

သစ်ဆိမ့် ။ အက္ခ, ဝိဘီတက (၂)

သစ်ဆွဲလဲ ။ ဂေါလီသ, ဈာဋ္ဌလ (၂)

သစ်တပ်, ခံတပ်မြို့ ။ ခန္ဓဝါရ

သစ်နက်ရေ ။ စမူ, အဇိန (၂)

သစ်ပင် ။ ပါဒပ, ဝိဋပိ, ရုက္ခ, အဂ, သာလ, မဟီရုဟ, ဒုမ, တရု, ကုဇ, သာခီ (၁၀)

သစ်ပင်ငယ် ။ ဂစ္ဆ

http://www.dhammadownload.com

သစ်ပင်ဖျား ▪ သိရ, အဂ္ဂ, သိခရ (၃)
သစ်ပုလွေပင် ▪ ဣဂ်ုဒီ, တာပသတရု (၂)
သစ်မည်စည် ▪ မဓုက, မဓုဒ္ဒုမ (၂)
သစ်မြစ် ▪ ဗုန္ဒ, မူလ, ပါဒ (၃)
သစ်ရေကွပ်ရထား ▪ ဒေပွ
သစ်ရွက် ▪ ဒလ, ပလာသ, ဆဒန, ပဏ္ဏ, ပတ္တ, ဆဒ (၆)
သစ်သားလှေကား ▪ နိဿေဏီ, အဓိရောဟိဏီ (၂)
သည်းခံခြင်း ▪ တိတိက္ခာ, ခန္တိ, ခမန, ခမာ။
သည်းခံတတ်သူ ▪ သဟန, ခမန, မန္တု, တိတိက္ခာဝန္တု, ခန္တိမန္တု (၅)
သည်းခြေ ▪ မာယု, ပိတ္တ (၂)
သတ်ခြင်း ▪ မာရဏ, ဟနန, ဃာတ, နာသန, နိသူဒန, ဟိသန, သရဏ, ဟိသာ, ဝဓ, သသန, ဃာတန (၁၁)
သတ်ခြင်းငှာ အားထုတ်သူ ▪ အာတတာယီ, ဝဓုဒျတ (၂)
သတ္တဝါ ▪ ပါဏ, သရီရီ, ဘူတ, သတ္တ, ဒေဟီ, ပုဂ္ဂလ, ဇီဝ, ပါဏီ, ပဇာ, ဇန္တု, ဇန, လောက, တထာဂတ (၁၃)
သတ္တဝါအပေါင်း ▪ သံဃ
သတ္တိ ၃-ပါး * ၁။ပဘုသတ္တိ▪ဥစ္စာအင်အား ဒဏ်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး၊ ၂။ဥဿာဟသတ္တိ▪လှံလစွမ်းပကားကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး၊ ၃။မန္တသတ္တိ▪အတိုင်ပင် ကြံစည် ဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး။
သတ်ရာအရပ် ▪ အာဃာတန, ဝဓဌာန(၂)
သဒ္ဓါတရားရှိသူ ▪ သဒ္ဓါယုတ္တ, သဒ္ဓါလု (၂)
သျှမ်ချည်အဝတ် ▪ သာဏ
သဏ္ဌာန် ▪ သဏ္ဌာန
သန္တာ ▪ ပဝါဠ, ဝိဒ္ဒုမ (၂)
သမ္ဘရာ ▪ ဒန္တသဋ္ဌ, ဇမ္ဘီရ (၂)
သျှစ်သျှား ▪ အမတာ, အာမလကီ (၂)
သုက် ▪ အသုစိ, သမ္ဘဝ, သုက္က (၃)
သုဒ္ဒမျိုး ▪ သုဒ္ဒ, အန္တဝဏ္ဏ, ဝသလ (၃)
(မာဂဓ,စသည်တို့သည် ရောစပ်သော အမျိုးကို "သုဒ္ဒမျိုး"ဟု ခေါ်သည်။)
သုံ့ပန်း ▪ ဝန္ဒီ, ကရမရ (၂)
သုံ့ဖန်း ▪ ဝန္ဒီ, ကရမရ (၂)
သုံ့ရကျွန် ▪ ကရမရာနီတ
သုံ့ရလူ ▪ ဝန္ဒီ, ကရမရ (၂)
သုံးခုခွဲ ▪ အဗုဗု
သိုး ▪ ဥရဗ္ဘ, မေဏ္ဍ, မေသ, ဥရဏ, အဝိ, ဧဋ္ဌက (၆)
သိုးဆိတ်သတ်သူ ▪ သြရဗ္ဘိကာ (သိုး, ဆိတ်တို့ကိုသတ်၍ အသက်မွေးကုန်သော သူတို့သည် "သိုး,ဆိတ်သတ်သူ" မည်၏။)
သိုးမ ▪ ဥရဏီ, အဇီ (၂)
သိုးမွေးချည်အဝတ် ▪ ကမ္ပလ
သော်ကပင် ▪ အသောက, ဝဥ္ဇုလ (၂)
သိမ်းငှက် ▪ သကုဏဂ္ဂိ
ဟိမဝန္တာတောင် ▪ ဟိမဝန္တု, ဟိမာစလ(၂)
ဟိမဝန္တာ၏ အထွဋ် ▪ ကူဋာ
ဟိမဝန္တာ၏ တောင်ထွဋ်များ ** ၁။ဂန္ဓမာဒနတောင်၊ ၂။ကေလာသတောင်၊ ၃။စိတ္တကူဋတောင်၊ ၄။သုဒဿနတောင်၊ ၅။ကာလကူဋတောင်။

http://www.dhammadownload.com

ဟူးရားတတ်သူ ▪ ဂဏက, မုဟုတ္တိက(၂)
ဟသ်ပြဒါး ▪ စိနပိဋ္ဌ, သိန္ဒူရ (၂)
ဟသ်ာ ▪ ရဝိဟ်သ
ဟသ်ာ ၃-မျိုး ** ၁။ ရာဇဟ်သ▪နီကုန်သောခြေ, နှုတ်သီးတို့ဖြင့် တင့်တယ်တောက်ပကုန်၍ ကိုယ်အဆင်းဖြူကုန်သော ဟသ်ာ၊ ၂။ မလ္လိကာ▪စိမ်းညစ်ကုန်သော ခြေ, နှုတ်သီးတို့ဖြင့် တင့်တယ်တောက်ပကုန်၍ ကိုယ်-အဆင်းဖြူကုန်သော ဟသ်ာ၊၃။ခတရဋ္ဌ▪မည်းနက်ကုန်သောခြေ, နှုတ်သီးတို့ဖြင့် တင့်တယ်တောက်ပကုန်၍ ကိုယ်အဆင်းဖြူကုန်သော ဟသ်ာ။
ဟင်း ▪ သူပ, ဗျဥ္ဇန (၂)
ဟင်းသပဒါး ▪ စိနပိဋ္ဌ, သိန္ဒူရ (၂)
ဟင်းစက္ဆဲ ▪ တဏ္ဍုလေယျ, အပွမာရိသ။
ဟင်းနုနယ် ▪ တမ္ဗက
ဟင်းရွက် ▪ သာက, ဘာက (၂)
ဟင်းရွက်အထူး ၅-မျိုး ၁။တမ္ဗက▪ဟင်းနုနယ်၊ ၂။ကလမ္ဗက▪ကန်စွန်း၊ ၃။ကာသမဒ္ဒ▪ကစော့၊ ၄။ဈဏ္ဍရီ▪ကန့်ကလာ၊ ၅။ဖဂ္ဂဝ▪ပိတ်သင်းခတ်။
ဟင်းရွက် ၁၀-မျိုး ** ၁။ မူလ▪အမြစ်၊ ၂။ပတ္တ▪အရွက်၊ ၃။ကဋ္ဌိရ▪အညောက် ၄။ အဂ္ဂ▪အညွန့်၊ ၅။ကန္ဒ▪အဖု၊ ၆။ မိဋ္ဌာ▪အနှစ်၊ ၇။ဖလ▪အသီး၊ ၈။တစအခွံ အခေါက်၊ ၉။ပုပ္ပ▪အပွင့်၊ ၁၀။ ဆတ္တ▪မှို။ (ဂါထာ-၅၉၃)
ဟုတ်မှန်တိုင်း ▪ ယထာတ္တံ, ယထာတထံ။

မြန်မာ-ပါဠိ အဘိဓာန်ပြီးပြီ။

မြို့အမျိုးမျိုးနှင့် အတိုင်းအတာများ

၁။ ပရမာဏုမြူ (၃၆)ခုသည်▪ အဏုမြူ ၁-ခု ဖြစ်သည်။
၂။ အဏုမြူ (၃၆)ခုတို့သည်▪ တဇ္ဇာရီမြူ ၁-ခု ဖြစ်သည်။
၃။ တဇ္ဇာရီမြူ (၃၆)ခုသည်▪ ရထရေဏုမြူ ၁-ခု ဖြစ်သည်။
၄။ ရထရေဏုမြူ (၃၆)ခုသည်▪ ၁-လိက္ခာ
၅။ လိက္ခာ (၇)ခုတို့သည် ▪ တစ်သန်းဖြစ်သည်။ (သန်းတစ်ကောင်)
၆။ သန်းခုနစ်ကောင်တို့သည် ▪ တစ်စပါးဖြစ်သည်။ (စပါးတစ်စေ့)
၇။ ခုနစ်စပါးတို့သည် ▪ တစ်လက်သစ်။
၈။ လက်(၁၂)သစ်တို့သည် ▪ တစ်ထွာ။
၉။ နှစ်ထွာသည် ▪ တစ်တောင်ဖြစ်သည်။
၁၀။ (၇)တောင်သည်▪ တစ်တာ ဖြစ်သည်။
၁၁။ တာ(၂၀)သည်▪ တစ်ဂါဝုတ်။
၁၂။ လေးဂါဝုတ်သည်▪ တစ်ယူဇနာ။
၁၃။ ကုပ်လုပ်လေးတာ အပြန်ငါးရာသည် တစ်ကောသ ဖြစ်သည်။
၁၄။ လေးအမွဏ မျိုးကြလောက်သော အရပ်သည်▪ တစ်ပယ်ဖြစ်သည်။
၁၅။ (၂၈)တောင်သည်▪ အဗ္ဘန္တရ ၁-ခု။
၁၆။ **တဇ္ဇာရီမြူ ၁-ခု၌**▪ ပရမာဏုမြူ (၁၂၉၆) ခု ရှိပါသည်။
ရထရေဏုမြူ ၁-ခု၌ ▪ အဏုမြူအားဖြင့် (၁၂၉၆)ခု၊ ပရမာဏုမြူအားဖြင့်-(၄၆၆၅၆)ခု ရှိပါသည်။
သန်းတစ်ကောင်၌▪ ရထရေဏုမြူအားဖြင့် (၂၅၂)ခု၊ တဇ္ဇာရီမြူအားဖြင့်(၉၀၇၂)

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓာန် ဂါထာ ထူးများအနက်

ဗုဒ္ဓပွဏ္ဏာမော - ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုး

(က) တထာဂတော ယော ကရုဏ္ဏာကရော ကရော-
ပယာတမောသဇ္ဇ သုခပွဒံ ပဒံ။
အကာ ပရတ္ထံ ကလိသမ္ဘဝေ ဘဝေ၊ နမာမိ တံ ကေဝလဒုက္ကရံ ကရံ။

(က) ကရုဏ္ဏာကရော၊မဟာကရုဏ္ဏာ၏ တည်ရာဖြစ်တော်မူသော။ယော တထာဂတော၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ကရောပယာတံ၊လက်တော်၏ အနီးသို့ ရောက်နေသော။(ဝါ)လက်တော်သို့ ရောက်လုဆဲသော။သုခပွဒံ၊ချမ်းသာ၏ တည်ရာဖြစ်သော။(ဝါ)လောကုတ္တရာချမ်းသာကို ပေးတတ်သော။ပဒံ၊နိဗ္ဗာန်ကို။ဩသဇ္ဇ၊စွန့်ပယ်တော်မူ၍။ကလိသမ္ဘဝေ၊ဒုက္ခ၏ အကြောင်းဖြစ်သော။(ဝါ)အညစ်အကြေး၏ တည်ရာဖြစ်သော။ဘဝေ၊သံသရာ၌။ကေဝလဒုက္ကရံ၊စင်စစ်ပြုနိုင်ခဲသော စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး စသည်ကို (ဝါ) အလုံးစုံ ခဲယဉ်းသော အမှုကို။ကရံ၊ပြုတော်မူလျှက်။ပရတ္ထံ၊သူတစ်ပါး၏ အကျိုးကို။အကာ၊ပြုတော်မူပြီ။တံ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။(အဟံ၊ငါသည်) နမာမိ၊ရှိခိုးပါ၏။

ဓမ္မပွဏ္ဏာမော - တရားတော်ကို ရှိခိုး

(ခ) အပူဇယုံ ယံ မုနိ ကုဥ္ဇရာ ဇရာ- ရုဇာဒိမုတ္တာ ယဟိမုတ္တရေ တရေ။
ဌိတာ တိဝဋ္ဌမှုနိမီ နရာနရာ၊ တရိသု တံ ဓမ္မမယပွဟံ ပဟံ။

(ခ) ဇရာရုဇာဒိမုတ္တာ၊အိုခြင်း, နာခြင်း,စသော ဘေးဒုက္ခတို့မှ လွတ်တော်မူကုန်ပြီးသော။မုနိကုဥ္ဇရာ၊ဘုရားမြတ်တို့သည်။ယံဓမ္မံ၊အကြင်ဆယ်ပါးတေ တရားတော်ကို။အပူဇယုံ၊ဆရာ့အရာ၌ ထားခြင်း စသည်ဖြင့် ပူဇော်ကုန်ပြီ။ဥတ္တရေ၊မြင့်မြတ်သော။ယဟိတရေ၊အကြင်တရားတည်းဟူသော လှေ,သင်္ဘော၌။ဌိတာ၊ကောင်းစွာ ကျင့်သည်၏အစွမ်းဖြင့် တက်စီးကုန်ပြီးသော။နရာနရာ၊လူနတ်တို့သည်။တိဝဋ္ဌမှုနိမီ၊ဝဋ်သုံးပါးတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာတို့။တရိသု၊ကူးကုန်ပြီ။အယာပတံ၊မကောင်းမှုကို ပယ်တတ်သော။တံဓမ္မမို၊ထိုတရားတော်ကိုလည်း။အဟံ၊ငါသည်။နမာမိ၊ရှိခိုးပါ၏။

သံယပွဏ္ဏာမော - သံယာတော်ကို ရှိခိုး

(ဂ) ဂတံ မုနိန္ဒောရသသူနုတံ၊ သုပုညခေတ္တံ ဘုဝနေ သုတံ သုတံ။
ဂဏမ္ပိ ပါဏီကတသံဝရံ ဝရံ၊ သဒါ ဂုဏောယေန နိရန္တရန္တရံ။

(ဂ) မုနိန္ဒောရသသူနုတံ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ်အဖြစ်သို့၊ဂတံ၊ရောက်တော်မူပြီးထသော။နုတံ၊ချီးမွမ်းအပ် ပူဇော်အပ်ထသော။သုပုညခေတ္တံ၊ကောင်းမှုတည်းဟူသော မျိုးစေ့၏ စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူထသော၊ဘုဝနေ၊လောကသုံးပါး၌။သုတံ၊ကျော်စောထသော။အသုတံ၊ကိလေသာတည်းဟူသော

http://www.dhammadownload.com

မိုးရေယိုစီးခြင်း မရှိထသော်။ပါဏိကတ သံဝရံအသက်ကဲ့သို့ ပြုအပ်သော ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလရှိထသော။ဝရံနတ်,လူတို့သည် တောင့်တအပ်သော။ဂုဏ္ဍောယေန၊သီလ,စသော ဂုဏ်အပေါင်းဖြင့်။နိရန္တရန္တရံ့အမြဲမပြတ် ထုံအပ်သော စိတ်ရှိထသော။တံဂဏ္ဌိ၊ထိုရှစ်ယောက်သော အရိယာသံဃာတော်မြတ် အပေါင်းကိုလည်း။သဒါ၊အခါခပ်သိမ်း။နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ပဒိညာ

(ယ) နာမလိင်္ဂသု ကောသလ္လ- မတ္ထနိစ္ဆယကာရဏံ။
ယတော မဟဗ္ဗလံ ဗုဒ္ဓ- ဝစနေ ပါဋဝတ္ထိနံ။

(ယ) ဗုဒ္ဓဝစနေ၊မြတ်စွာဘုရား ပါဋိတော်၌။ပါဋဝတ္ထိနံ၊မလိမ္မာသူ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော အကျိုးကို အလိုရှိကုန်သော အမျိုးသားတို့၏။နာမလိင်္ဂသု၊နာမ်လိန်တို့၌။ကောသလ္လံ၊လိမ္မာသူ၏အဖြစ်သည်။မဟဗ္ဗလံ၊အားကြီးသော။အတ္ထနိစ္ဆယကာရဏံ၊အနက်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ယတော၊အကြင်ကြောင့်။(ဟောတိ၊ဖြစ်၏။)

(ဂ) နာမလိင်္ဂါနျတော ဗုဒ္ဓ- ဘာသိတသာရဟာနျဟံ။
ဒဿယန္တော ပကာသေသ- မဘိဓာနပ္ပဒီပိကံ။

(ဂ) အတော၊ထို့ကြောင့်။ဗုဒ္ဓဘာသိတသာ၊ဘုရားပါဋိတော်အား။အရဟာနိ၊ထိုက်လျော်ကုန်သော။နာမလိင်္ဂါနိ၊နာမ်လိန်တို့ကို။ဒဿယန္တော၊ပြလိုသော။အဟံ၊ငါသည်။အဘိဓာနပ္ပဒီပိကံ၊အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာမည်သောကျမ်းကို။ပကာသေသံ၊ပြဆိုပေအံ့။

ပဓီဘာသာ

(စ) ဘိယ္ယော ရူပန္တရာ သာဟ-စရိယေနစ ကတ္ထစိ။
ကွစာဟစ္ဆဝိဓာနေန၊ ဥေ ယျံ ထိပုန္နပုံသကံ။

(ဆ) အဘိန္နလိင်္ဂါနံယေဝ၊ ဒွန္ဒွေဝ လိင်္ဂါစကာ။
ဂါထာပါဒန္တမဇ္ဈဋ္ဌာ၊ ပုဗ္ဗံ ယန္တျပရေ ပရံ။

(ဇ) ပုမိတ္ထိယံ ပဒံ ဒ္ဝီသု၊ သဗ္ဗလိင်္ဂေစ တီသ္ဝိတိ။
အဘိဓာနန္တရာရမ္ဘေ၊ ဥေ ယျံ တွန္တ မထာဒိစ။

(စျ) ဘိယ္ယော ပယောဂမာဂမ္မ၊ သောဂတေ အာဂမေ ကွစိ။
နိယဏ္ဏာယုတ္တိဋ္ဌာနိယ၊ နာမလိင်္ဂ ကထိယတိ။

(စ) ဘိယ္ယော၊များသောအားဖြင့်။ရူပန္တရာစ၊ရုပ်အထူးအားဖြင့်လည်း။ကတ္ထစိ၊အချို့သောအရာ၌။သာဟစရိယေနစ၊မြသောလိင်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဖြစ်သဖြင့်လည်း။ကွစိ၊ အချို့သောအရာ၌။အာဟစ္ဆဝိဓာနေနစ၊အထူးပြု၍ စီရင်သဖြင့်လည်း။ထိပုန္နပုံသကံ၊ကျွတ်လိင်,ပုလ္လိင်,နပုံလိင်ကို။ဥေ ယျံ၊သိအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ရူပန္ဓရ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ များသောအားဖြင့် အာကာသဂင်္ဂါ, မန္ဒာကိနီ, ပုဒ္ဒါ, ဒသပလော, တာဏ်, လေဏ်,စသော အရာတို့၌ အာ, ဤ, ဩ, နိဂ္ဂဟိတန္တ, ရုပ်ထူးဖြင့် လိင်ကို သိရပါမည်။

သာဟစရိယ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ သုဇမ္ပတိ, သဟဿကွော,စသော အရာ၌ သဟဿက္ခ သဒ္ဒါသည် ရုပ်ထူးအားဖြင့် ပုလ္လိင်ထင်ရှား၏၊ သုဇမ္ပတိသဒ္ဒါသည် လိင်သုံးပါး၌ ရုပ်မထူးသော်လည်း သဟဿက္ခသဒ္ဒါနှင့်တကွ တည်ခြင်းကြောင့် သဟစရဏနည်းအားဖြင့် ၎င်းကို ပုလ္လိင်ဟု သိရပါမည်။

အာဟစ္စဝိဓာန အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ပကတိထွိယ်,စသော အရာ၌ ဣတ္ထိယ်-ဟု အထူးစီရင်ခြင်းကြောင့် "ပကတိ" သဒ္ဒါကို ဣတ္ထိလိင်ဟု သိရပါမည်။

(ဆ) အဘိန္နလိင်္ဂါနံယေဝ၊မပြားသောလိင်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏သာလျှင်။ဒွန္ဒေဝ၊ဒွန် သမာသ်ကိုလည်း။(ကာတန္တော၊ပြုအပ်၏)။ဂါထာပါဒန္တမဗ္ဗဋ္ဌာ၊ဂါထာပါဒ၏ အဆုံး, အလယ် ၌ တည်ကုန်သော။လိင်္ဂဝါစကာ၊ဣတ္ထိယ်, ပုမေ, နပုံသကေ,စသော လိင်ဟော သဒ္ဒါတို့ သည်။ပုံဂွံ၊ရှေ့သို့။ယန္တိ၊သွားကုန်၏။အပရောဂါထာပါဒ၏ အစ၌တည်ကုန်သော လိင်ဟော သဒ္ဒါတို့သည်။ပရံ၊နောက်သို့။ယန္တိ၊သွားကုန်၏။

ဒ္ဝိသု - တီသု နှင့် ပရိယာယ်ပုဒ်တစ်ပါးပြောင်းလဲပုံ

(၄) ဒ္ဝိသုပဒံ၊ဒ္ဝိသုပုဒ်ကို။ပုမိတ္ထိယံ၊ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင်၌။တီသွိတိစ၊တီသု-ဟူသောပုဒ် ကိုကား။သဒ္ဒလိင်္ဂေါ၊လိင်သုံးပါး၌။ဧေ ယံ့၊သိအပ်၏။အဘိဓာနန္တရာရမ္ဘေ၊အမည် ပရိယာယ် တစ်ပါးကို အားထုတ်ရာ၌။တွန္တံစ၊တုသဒ္ဒါ အဆုံးရှိသောပုဒ်ကိုလည်းကောင်း။အထာဒိစ၊ အထ သဒ္ဒါ အစရှိသောပုဒ်ကိုလည်းကောင်း။ဧေ ယံ့၊သိအပ်၏။

မေး။ ပရိယာယ်ပုဒ်တစ်ပါး ပြောင်းလဲလိုပါက မည်သည့်ပုဒ်နှင့် ပြောင်းလဲထားပါသနည်း

ဖြေ။ အဘိဓာန်ကျမ်းပြုဆရာသည် ပရိယာယ် ပုဒ်တစ်ပါး ပြောင်းလဲလိုလျှင်- တု သဒ္ဒါအဆုံးရှိသော ပုဒ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အထ-သဒ္ဒါ အစရှိသော ပုဒ်တစ်ပါးဖြင့် လည်းကောင်း ပြောင်းလဲထားပါသည်။

(၅) ဘီယော၊များသောအားဖြင့်။သောဂတေ၊မြတ်စွာဘုရားစကားတော်ဖြစ်သော။ အာဂမေ၊ပိဋကတ်သုံးပုံ၌။ပယောဂံ၊ပြုယုဉ်ပုံစံကို။အာဂမ္မစ၊ယူ၍လည်းကောင်း။ကွစိ၊အချို့ အနည်းငယ်သောအရာ၌။နိယဏ္ဍုယုတ္တိ၊နိယဏ္ဍုကျမ်းတို့၌လာသော ပိဋကတ်တော်အား လျော်သော အသင့်ယုတ္တိကို။အာနိယစ၊ဆောင်ယူ၍လည်းကောင်း။နာမလိင်္ဂါနာမ် လိင်ကို။ ကထိယတိ၊ဆိုအပ်၏။ဣတိ၊ပကာမ, ပဋိညာ, ပရိဘာသာပြီးပြီ။

အဘိဓာန် သင်ရတ္နီး (သဂ္ဂကဏ္ဍ -အဆုံးဝါထာ)

၁၇၉။ ဓာရေန္တော ဇန္တု သဗ္ဗေဟ - မဘိဓာနပဒီပိကံ။

http://www.dhammadownload.com

ခုဒ္ဒကာဒျတ္ထဇာတာနိ၊ သမ္မဿတိ ယထာသုခန္တိ။

၁၇၉။ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကံ၊အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာမည်သော ဤကျမ်းကို။သသ္ဒေဟံ၊ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းနှင့်တကွ။ဓာရေန္တော၊နှုတ်ဝယ်တွတ်တွတ် ရွတ်တိုင်းရအောင် ဆောင်၍ထားသော။ဇန္တူ၊စာချ,စာသင် လူ,ရှင်,ရဟန်းသည်။ခုဒ္ဒကာဒိ အတ္ထဇာတာနိ၊ကျမ်းဂန်ထူးထွေလာလေသမျှ သိမ်မွေ့ သေးဖွဲ နက်နဲကြီးကျယ် နက်ဓိပ္ပါယ်တို့ကို။ယထာသုခံ၊လွယ်ကူမပန်းချမ်းသာစွာ။သမ္မဿတိ၊လိုတိုင်းပြီးတိုင်း ကောင်းစွာ မြင်နိုင်၏။

အဘိဓာန်ကျမ်းကို သင်ယူရကျိုး ။ ။ နာမလိင်ကောသလ္လဉာဏ် ရရှိနိုင်ခြင်း၊ အတ္ထနိစ္ဆယဉာဏ် ရရှိနိုင်ခြင်း၊ ဘုရားစကားတော်၌ လိမ္မာတတ်မြောက်ခြင်း၊ ခက်ခဲနက်နဲသော အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ချမ်းသာလွယ်ကူစွာ ကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

ဘူကဏ္ဍ- ဘူမိဝဂ္ဂ အစဝါထာ

၁၈၀။ ဝဂ္ဂါ ဘူမိ ပုရီ မစ္စ - စတုဗ္ဗဏ္ဍ ဝနာဒိဟိ။
ပါတာလေနစ ဝုစ္စန္တေ၊ သာဂေါ ပဂေ်ဟိ ဓ ဂ္ဂမာ။

၁၈၀။ သာဂေါပဂေ်ဟိ၊ခါရ,စသော အင်, ထိုအင်အား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဒ္ဓါ,စသော ဥပင်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ (ဝါ) ပဓာနအစိတ်ဖြစ်သော ခါရမတ္တိကာ,စသော အင် ထိုကိုမှီသော မဂ္ဂ,စသော ဥပင်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ဘူမိပုရီမစ္စ စတုဗ္ဗဏ္ဍဝနာဒိဟိ၊ ပုရ,နရ,စတုဗ္ဗဏ္ဍ,အရည, အစရှိကုန်သော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ပါတာလေနစ၊ပါတာလ ပရိယာယ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ (ဥပလက္ခိတာ၊မှတ်အပ်ကုန်သော) ဝဂ္ဂါ၊ဘူမိ,စသော ဝင်တို့ကို။ဂ္ဂမ၊ဤဘူကဏ္ဍ၌။ကမာ၊အစဉ်အတိုင်း။ဝုစ္စန္တေ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။

လိင်အညွှန်း (သုဒ္ဒဝင် -အဆုံးဝါထာ)

၅၃၅။ ယေတြ ဘူရိပ္ပယောဂတ္တာ၊ယောဂိကေကသို့ မီရိတာ။
လိင်န္တရေပိ တေ ဥေ ယျာ၊ တဒ္ဓမ္မတ္တာ' ညဝုတ္တိယန္တိ။

၅၃၅။ အတြ၊ဤသုဒ္ဒဝင်၌။ယေ ယောဂိကာ၊အကြင် တစ္ဆက,သုဝဏ္ဍ,ကာရ,စသော အနွတ္ထသဒ္ဒါတို့ကို။ဘူရိပ္ပယောဂတ္တာ၊ကျမ်းဂန်တို့၌ ဥဒါဟရုဏ် အတွေ့အကြုံများသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဧကသို့၊ပုလ္လိင်တစ်ခုတည်း၌သာ။မယာ၊ငါသည်။ဤရိတာ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။ တေ၊ထိုအနွတ္ထသဒ္ဒါတို့ကို။အညဝုတ္တိယံ၊ပုလ္လိင်မှတစ်ပါးသော ဂ္ဂတ္ထိလိင် စသည်၌ ဖြစ်ခြင်းသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။တဒ္ဓမ္မတ္တာ၊ဝိသေသနတို့၏ ထိုဝိသေသျသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။လိင်န္တရေပိ၊ဂ္ဂတ္ထိလိင်,စသော လိင်တစ်ပါး၌လည်း။ဥေ ယျာ၊သိအပ်ကုန်၏။

သာမညတဏ္ဍ၊ ဝိသေသျာဓိနဝင် အစ ဝါထာအနက်

၆၉၁။ ဝိသေသျာဓိန သံကိဏ္ဍ- နေကတ္ထေဟျ'ဗျယေဟိစ။
သာဂေါပါဂေ်ဟိ ကထျန္တေ၊ ကဏ္ဍေ ဝဂ္ဂါ ဂ္ဂဟဏ္ဍမာ။

http://www.dhammadownload.com

၆၉၁။ ဣဟကဏ္ဍေ၊ဤဆိုလတ္တံ့သော သာမညကဏ္ဍ၌။သာဂေါပါဂေ်ဟိ၊အစိတ်ကြီး အစိတ်ငယ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ (ဝါ) ပဓာနာဝယဝကို ဟောသောသဒ္ဒါ, ထိုအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အနက်ကိုဟောသော သဒ္ဒါနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ဝိသေသျာဓီန သံကိဏ္ဏနေကတ္ထေဟိစ၊ဝိသေသျနှင့်စပ်သော ဝိသေသနသဒ္ဒါ, အချင်းချင်းစပ်သော အနက် ရှိသော ရောပြွမ်းသောသဒ္ဒါ, များသောအနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။အဗျယေ ဟိစ၊အဗျယသဒ္ဒါတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ဝဂ္ဂါ၊ဝိသေသျဓီနဝဂ်, သံကိဏ္ဏဝဂ်, အနေကတ္ထဝဂ် အဗျယဝဂ်တို့ကို။ကမာ၊အစဉ်အတိုင်း။ကထျန္တေ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။

၆၉၂။ ဂုဏ ဒဗ္ဗ ကြိယာ သဒ္ဒါ၊ သိယုံ သဗ္ဗေ ဝိသေနာ။
ဝိသေသျာဓီနဘာဝေန၊ ဝိသေသျသမလိဂီနော။

၆၉၂။ ဝိသေသနာ၊ဝိသေသနဖြစ်ကုန်သော။သဗ္ဗေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ဂုဏဒဗ္ဗကြိယာ သဒ္ဒါ၊ဂုဏ, ဒဗ္ဗ, ကြိယာသဒ္ဒါတို့သည်။ဝိသေသျာဓီန ဘာဝေန၊ဝိသေသျနှင့် စပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ဝိသေသျသမလိဂီနော၊ဝိသေသျနှင့်တူသော လိင်ရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ် ကုန်၏။

အဂါ (၄) ပါးရှိ အမိုက်မှောင်

၇၁။ စတုရဂ်တမံ ဧဝံ၊ ကာဋပက္ခစတုဒ္ဒသီ။
ဝနသဏ္ဍော ဃနော မေဃ- ပဋလံ စာမုရတ္တိစ။

၇၁။ ကာဋပက္ခ စတုဒ္ဒသီ၊လဆုတ်ပက္ခလကွယ်နေ့၊ဃနော ဝနသဏ္ဍော၊တခဲနက်သော တောအုပ်,တောနက်။မေဃပဋလံ၊မိုးတိမ်အုပ်ခြင်း(မိုးမှောင်)။အမုရတ္တိ၊သန်းခေါင်။ဧဝံ၊ဤ သို့။စတုရဂ်တမံ၊အဂါလေးပါးရှိသော အမိုက်မှောင်ကို။မတံ၊သိအပ်၏။

တခဲနက်အမိုက်မှောင် စသည်ပြ

၇၂။ အန္ဓတမံ ဃနတမေ၊ ပဟာရော ယာမ သညိတော။
ပါဋိပဒေါ တု ဒုတိယာ၊ တတိယာဒီ တိထီ ဒွိသု။

၇၂။ အန္ဓတမံ၊အန္ဓတမသဒ္ဒါသည်။ဃနတမေ၊တခဲနက်သော အမိုက်မှောင်၌ ဖြစ်၏။ ပဟာရော၊ပဟိုရ်ကို။ယာမသညိတော၊ယာမ်ဟု သမုတ်အပ်၏။တု၊ပရိယာယ် တစ်ပါးကား၊ ဒုတိယာ၊နှစ်ခုမြောက်သောနေ့သည်။ပါဋိပဒေါ၊ပါတိပဒမည်၏။တတိယာဒီ၊သုံးခုမြောက် သောနေ့ စသည်တို့သည်။တိထီ၊တိထီမည်ကုန်၏။ဒွိသု၊တိထီသဒ္ဒါ ထီ, ပုံးတို့၌ ဖြစ်၏။

ကြောင်သောအဆင်းနှင့် ပြိုးပြိုးပြက် အရောင်အဆင်း

၉၈။ ကဋ္ဌာရော ကပိလော နီလ- ပီတေ ထ ရောစနပွဘော။
ပိဂေါ ပိသဂေါ ပျထဝါ၊ ကလာရာဒီ တု ပိဂ်လေ။

၉၈။ ကဋ္ဌာရော၊ကဋ္ဌာရသည်လည်းကောင်း။ကပိလော၊ကပိလသည်လည်းကောင်း။

http://www.dhammadownload.com

နိလပီတေ၊အညီအဝါရောသော အဆင်း (ကြောင်သောအဆင်း)၌ ဖြစ်၏။အထ၊ထိုမှ တစ်ပါး။ပိဂေါ်၊ပိဂ်သည်လည်းကောင်း။ပိသဂေါ်၊ပိသဂ်သည်လည်းကောင်း။ရောစနပွဘော၊ ဂေါရာစဉ်း၏ အရောင်နှင့်တူသော အရောင်ရှိသော အဆင်း၌ (ဝါ)ပြိုးပြိုးပြက်သော အရောင်ရှိသော အဆင်း၌ ဖြစ်၏။အထဝါ၊တနည်းကား။ကဉ္စာရာဖီတု၊ကဉ္စာရ့အစ ပိသဂ် အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်ကား။ပိဂ်လေ၊ကြောင်သောအဆင်းသာမာန်၌ ဖြစ်၏။

နာဠရသ (၉) ပါး

၁၀၂။ သိင်္ဂါရော ကရုဏော ဗီရ- ဗ္ဘုတ တဿ ဘယာနကာ။
သန္တော ဗီဘစ္ဆ ရုဒ္ဒါနိ၊ နဝ နာဠရသာ ဣမေ။

၁၀၃။ သိင်္ဂါရော၊ချစ်ကြိုက်ခြင်း။ကရုဏော၊သနားခြင်း။ဝီရ၊ဓမ္မ, ဒါန, ယုဒ္ဓတို့၌ ခဲရင့်ခြင်း။အဗ္ဘုတ၊အံ့သြခြင်း။ဟဿ၊ရယ်ခွင်ခြင်း။ဘယာနက၊ကြောက်လန့်ခြင်း။သန္တော၊ငြိမ်သက်ခြင်း။ဗီဘစ္ဆ၊စက်ဆုပ်ခြင်း။ရုဒ္ဒ၊ကြမ်းကြုတ်ခြင်း။ဣမေနဝ၊ဤကိုးပါးတို့သည်။နာဠရသာ၊ နာဠရသတို့ မည်ကုန်၏။

သိင်္ဂါရ ရသ အဓိပ္ပါယ်

၁၀၃။ ပေါသဿ နာရိယံ ပေါသေ၊ ဣတ္ထိယာ သင်္ဂမံ ပတိ။
ယာ ပိဟာ ဇသ သိင်္ဂါရော၊ ရတိ ကီဠာဒိ ကာရဏော။

၁၀၃။ ပေါသဿ၊ယောက်္ခာ၏။နာရိယံ၊မိန်းမ၌။ဣတ္ထိယာ၊မိန်းမ၏။ပေါသေ၊ယောက်္ခား၌။သင်္ဂမံ၊ပေါင်းဆုံနှိုးနှောရခြင်းကို။ပတိ၊စွဲ၍။ယာ ပိဟာ၊အကြင်ချစ်ကြိုက်ခြင်းသည်။ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ရတိကီဠာဒိကာရဏော၊ပျော်မွေ့ခြင်း ကစားမြူထူးခြင်း စသည်တို့လျှင် အကြောင်းရှိသော။ဇသ၊ထိုချစ်ကြိုက်ခြင်းသည်။သိင်္ဂါရော၊သိင်္ဂါရမည်၏။သိင်္ဂါရနှစ်ဦးသဘောတူ ချစ်သွေး မြူခြင်း။

သိင်္ဂါရ အပြား ၂-ပါး

၁၀၄။ ဥတ္တမ ပွကတိပွါယော၊ ဣတ္ထိပုရိသဟေတုကော။
သော သမ္ဘောဂေါ ဝိယောဂေါတိ၊ သိင်္ဂါရော ဒုဝိဓော မတော။

၁၀၄။ ဥတ္တမ ပွကတိပွါယော၊မြင့်မြတ်သော သဘောများစွာရှိသော။ဣတ္ထိပုရိသဟေတုကော၊မိန်းမ ယောက်္ခားလျှင် အကြောင်းရှိသော။သော သိင်္ဂါရော၊ထိုသိင်္ဂါရကို။သမ္ဘောဂေါ၊ပေါင်းဆုံနှိုနှောခြင်းလည်းကောင်း။ဝိယောဂေါ၊ကွေကါင်းခြင်းလည်းကောင်း။ဣတိ၊သို့။ ဒုဝိဓော၊နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ဟူ၍။မတော၊သိအပ်၏။

ဝါကျနှင့် အာမေဍိတ်

၁၀၆။ ဓကာဈာတော ပဒစယော၊ သိယာ ဝါကျံ သကာရကော။
အာမေဍိတန္တိ ဝိညေယျံ၊ ဒွတ္တိက္ခတ္တုမုဒီရဏံ။

http://www.dhammadownload.com

၁၀၆။ ဧကောချာတော၊တစ်ခုသော အာချာတ်ပုဒ်ရှိသော။သကာရကော၊ကာရကနှင့် တကွသော။ပဒစယော၊ပုဒ်အပေါင်းသည်။ဝါကျ၊ဝါကျမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။တုံ၊ပရိယာယ် တစ်ပါးကား။ဒွတ္တိကွတ္တုံ၊နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်။ဥဒီရဏံ၊ရွတ်ဆိုခြင်းကို။အာမေဍိတံ၊ အာမေဍိတ်ဟူ၍။ဝိညေယ္ယံ၊သိအပ်၏။

အာမေဍိတ်အပြား ၉-ပါး

၁၀၇။ ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ၊ တုရိတေ ကောတူဟလေစ္ဆရေ
ဟာသေ သောကေ ပသာဒေစ၊ ကရေ အာမေဍိတံ ဗုဓော။

၁၀၇။ ဘယေ၊ကြောက်သောအခါ၌လည်းကောင်း။ကောဓေ၊အမျက်ထွက်သောအခါ၌ လည်းကောင်း။ပသံသာယံ၊ချီးမွမ်းသောအခါ၌လည်းကောင်း။တုရိတေ၊အဆောတလျင် ပြုသောအခါ၌လည်းကောင်း။ကောတူဟလေ၊အသစ်အဆန်းကို တွေ့မြင်သောအခါ၌ လည်းကောင်း။အစ္ဆရေ၊ဘုံဩသောအခါ၌လည်းကောင်း။ဟာသေ၊ရွှင်လန်း သော အခါ၌လည်းကောင်း။သောကေ၊စိုးရိမ်သောအခါ၌လည်းကောင်း။ပသာဒေစ၊ကြည် ညိုသောအခါ၌ လည်းကောင်း။ဗုဓော၊ပညာရှိသည်။အာမေဍိတံ၊အာမေဍိတ်ကို။ကရေ၊ ပြုရာ၏။

ပုံပြင်ရာဇဝင်နှင့် အဘိဓာန် (နိယဏ္ဍာ)

၁၁၁။ ဣတိဟာသော ပုရာဝုတ္တ- ပ္ပဗန္ဓော ဘာရတာဒိကော။
နာမပ္ပကာသကံ သတ္ထံ၊ ရုက္ခာဒီနံ နိယဏ္ဍာ သော။

၁၁၁။ ဘာရတာဒိကေားမဟာဘာရတ အစရှိသော။ပုရာဝုတ္တပ္ပဗန္ဓော၊ရှေးစကားဟောင်း အစဉ်သည်။ဣတိဟာသော၊ဣတိဟာသမည်၏။ရုက္ခာဒီနံ၊သစ်ပင်စသည်တို့၏။နာမပ္ပကာသကံ၊အမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သော။သတ္ထံ၊ကျမ်းသည်။နိယဏ္ဍာ၊နိယဏ္ဍာ(အဘိဓာန်)ကျမ်းမည်၏။သော၊ပုလ္လိင်တည်း။

လောကာယတကျမ်းနှင့် အလင်္ကာကျမ်း

၁၁၂။ ဝိတဏ္ဍာသတ္ထံ ဝိညေယ္ယံ၊ ယံ တံ လောကာယတံ ဣတိ။
ကေဠာဘံ တု ကြိယာကပ္ပ- ဝိကပ္ပေါ ကဝိနံ ဟိတော။

၁၁၂။ ယံ ဝိတဏ္ဍာသတ္ထံ၊အကြောင်းဝိတဏ္ဍာကျမ်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တံ၊ထိုဝိတဏ္ဍာကျမ်းကို။ လောကာယတံ ဣတိ၊လောကာယတဟူ၍။ဝိညေယ္ယံ၊သိအပ်၏။တု၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။ ကဝိနံ၊ပညာရှိတို့၏။ဟိတော၊အစီးအပွားဖြစ်သော။ကြိယာကပ္ပဝိကပ္ပေါ၊ပညာရှိတို့၏ အမှု အရာဟုဆိုအပ်သော ကဗျာဖွဲ့ခြင်း အစီအရင်ကို အထူးကြံရာကျမ်းသည်။ကေဠာဘံ၊ကေဠာဘ (အလင်္ကာ)ကျမ်းမည်၏။

ကိုယ်တွေ့စာပေဝတ္ထု စသည်ပြ

၁၁၃။ အာချာယိကော ပလဒ္ဓတ္ထာ၊ ပဗန္ဓကပ္ပနာ ကထာ။

http://www.dhammadownload.com

ဒဏ္ဍာနိတျတ္ထသတ္ထသို့၊ ဝုတ္တန္တော တု ပဝတ္တိစ။

၁၁၃။ ဥပလဒ္ဓတ္တာ၊တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ရအပ် ခံစားအပ်သော အနက်ဒြဗ်အကြောင်းအရာရှိသော အဖွဲ့.ဗန္ဓသည်။ (ဝါ)တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အဖြစ်အပျက်ကို ဖွဲ့.ဆိုသော ဗန္ဓသည်။အာချာယိကော၊အာချာယိကာမည်၏။ဗဟုနှကပွနှာ၊လုပ်ကြံ၍ ဖွဲ့.အပ်သောကာဒမ္ဗရီစသော ဗန္ဓသည်။ကထာ၊ကထာမည်၏။ဒဏ္ဍာနိတိ၊ဒဏ္ဍာနီတိသဒ္ဒါသည်။ အတ္ထသတ္ထသမိုဓာဏကျ့စသော နီတိကျမ်း၌ ဖြစ်၏။တုံ၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။ဝုတ္တန္တ၊ သတင်းစကား။ပဝတ္တိ၊သတင်းစကား။

၁၂၁။ **နိန္ဒာပုဗ္ဗော ဥပါရမ္ဘော၊ ပရိဘာသန မုစ္စတေ။**

၁၂၁။ နိန္ဒာပုဗ္ဗော၊ကဲ့ရဲ့ခြင်း ရှေးရှိသော။ဥပါရမ္ဘော၊အပြစ်တင်ခြင်း မြည်တွန်ခြင်းကို။ ပရိဘာသန်၊ပရိဘာသနဟူ၍။ဥစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။

မတရား ပြောခြင်း

၁၂၂။ အဋ္ဌာနရိယဝေါဟာရ-ဝသေန ယာ ပဝတ္တိတာ။
အဘိဝါကျံ သိယာ ဝါစာ၊ သာ ဝိတိက္ကမဒီပနီ။

၁၂၂။ အဋ္ဌာနရိယဝေါဟာရဝသေန၊ရှုစ်ပါးသော အနရိယဝေါဟာရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ယာဝါစာ၊အကြင်စကားသည်။ပဝတ္တိတာ၊ဖြစ်၏။ဝိတိက္ကမဒီပနီ၊လွန်ကျူးခြင်းကို ပြတတ်သော သာဝါစာ၊ထိုစကားသည်။အဘိဝါကျံ၊အဘိဝါကျမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

အထပ်ထပ်ပြောစကား - စသည်ပြု

၁၂၃။ မုဟုံဘာသာ နုလာပေါ ထ၊ ပလာပေါ နတ္ထိကာ ဂိရာ။
အာဒေါ ဘာသနမာလာပေါ၊ ဝိလာပေါ တု ပရိဒ္ဒဝေါ။

၁၂၃။ မုဟုံဘာသာ၊အထပ်ထပ်ပြောဆိုသောစကားသည်။အနုလာပေါ၊အနုလာပမည်၏၊ အထ၊ထိုမှတစ်ပါး။အနတ္ထိကာ၊အနက်မရှိသော။ဂိရာ၊စကားသည်။ပလာပေါ၊ပလာပမည်၏။ အာဒေါဘာသန်၊ချစ်ဖွယ်သာယာ ရွှေဦးစွာ ပြောဆိုသောစကားသည်။အာလာပေါ၊အာလာပ မည်၏။တုံ၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။ပရိဒ္ဒဝေါ၊အထူးထူးအပြားပြား ပြောကြားငိုကြွေးခြင်းသည်။ဝိလာပေါ၊ဝိလာပ မည်၏။

ဆန့်ကျင်ဘက်စကား စသည်ပြု

၁၂၄။ ဝိပ္ပလာပေါ ဝိရောဓောတ္တိ၊ သန္ဒေသောတ္တိ တု ဝါစိကံ။
သမ္ဘာသနံ တု သလ္လာပေါ၊ ဝိရောဓရဟိတံ မိထု။

၁၂၄။ ဝိရောဓောတ္တိ၊ဆန့်ကျင်ဘက်စကားသည်။ဝိပ္ပလာပေါ၊ဝိပ္ပလာပမည်၏။တုံ၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။သန္ဒေသောတ္တိ၊သန္ဒေသစကား (အမှာစကား)သည်။ဝါစိကံ၊ဝါစိကမည်၏။တုံ၊ကား။မိထု၊အချင်းချင်း။ဝိရောဓရဟိတံ၊ဆန့်ကျင်ခြင်းကင်းသော။သမ္ဘာသနံ၊အသင့်

http://www.dhammadownload.com

အတင့် အညီအညွတ် ပြောသောစကားသည်။သလ္လာပေါ်။သလ္လာပ မည်၏။

ကြွမ်းတမ်းသော စကား -စသည်ပြ

၁၂၅။ ဖရုသံ နိဋ္ဌုရံ ဝါကျံ၊ မနုညံ ဟဒယင်္ဂမံ။
သံကုလံ တု ကိလိဋ္ဌံ စ။ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓိနိ။

၁၂၅။ နိဋ္ဌုရံကြမ်းတမ်းသော။ဝါကျံ့စကားသည်။ဖရုသံ့ဖရုသမည်၏။မနုညံ့စိတ်နှလုံးသို့ ဝင်သောစကားသည်။ဟဒယင်္ဂမံ့ဟဒယင်္ဂမ မည်၏။တု့ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။ သံကုလံ့သံကုလသည်ယည်းကောင်း။ကိလိဋ္ဌံ့ကိလိဋ္ဌသည်လည်းကောင်း။ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓိနိ့ ရှေ့နောက်ဆန့်ကျင်သော စကား၌ ဖြစ်၏။

မစပ်စကားနှင့် အလွန်မှားသောစကား

၁၂၆။ သမုဒါယတ္ထရဟိတံ၊ အဗဒ္ဓမိတိ ကိတ္တိတံ။
ဝိတထံ တု မုသာ စာထ၊ ဖရုသာဒီ တိလိင်္ဂိကာ။

၁၂၆။ သမုဒါယတ္ထရဟိတံ့အပေါင်းဖြစ်သောအနက်မှ ကင်းသော စကားကို။အဗဒ္ဓမိတိ့ အဗဒ္ဓဟူ၍။ကိတ္တိတံ့ဆိုအပ်၏။အဗဒ္ဓ့မစပ်စကား။တု့ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။မုသာ့မှားသော စကားသည်။ဝိတထံ့ဝိတထမည်၏။ဖရုသာဒီ့ဖရုသ,စသော သဒ္ဒါတို့သည်။တိလိင်္ဂိကာ့လိင်သုံးပါးနှင့် ယှဉ်ကုန်၏။

အသံအဂီ (၈)ပါး

၁၂၉။ ဝိဿဋ္ဌ မဠု ဝိညေယ္ယာ၊ သဝနီယာ ဝိသာရိနော။
ဝိန္ဒု ဂန္ဓိရ နိန္နာဒီ၊ တော့ဝ မဋ္ဌဂီကော သရော။

၁၂၉။ ဝိဿဋ္ဌ့သံနှံ့ရှင်းသည်။မဠု့သာယာသည်။ဝိညေယ္ယာ့သိလွယ်သည်။သဝနီယာ့နာချင်ဘွယ်ရှိသည်။အဝိသာရိနော့ဖရို့ ဖရဲမကွဲသည်။ဝိန္ဒု့လုံးသည်။ဂန္ဓိရ့နက်သည်။နိန္နာဒီ့ပဲ့တင်ထပ်သည်။ကွက္ကော့ဂုံး့ကျို့သို့လျှင်။သရော့အသံသည်။အဋ္ဌဂီကော့အဂီရှစ်ပါးရှိ၏။

အသံဝန်း (သရမဏ္ဍလ)

၁၃၁။ သရာ သတ္တ တယော ဂါမာ၊ စေကဝိသတိ မုစ္ဆနာ။
တာနာ စေကူနပညာသ၊ ကွစ္ဆေတံ သရမဏ္ဍလံ။

၁၃၁။ သရာ့သီဆို တီးမှုတ်သံတို့သည်။သတ္တ့(၇)ပါးတို့တည်း။ဂါမာ့အသံအပေါင်းတို့သည်။တယော့သုံးပါးတို့တည်း။မုစ္ဆနာ့အသံနိမ့်မြင့် သီဆို တီးမှုတ်ခြင်းတို့သည်။ဧကဝိသတိ့နှစ်ဆယ့် တစ်ပါးတို့တည်း။တာနာ့အသံကို အမျိုးမျိုး ပြောင်လဲခဲ့ထွင် သီဆိုတီမှုတ်ခြင်းအထူးတို့သည်။ဧကူနပညာသ့(၄၉)ပါးတို့တည်း။ကွစ္ဆေတံ့ကျို့ဆိုအပ်ပြီးသော အသံအပေါင်းသည်။သရမဏ္ဍလံ့သရမဏ္ဍလ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

အသံလွှတ်ခြင်းနှင့် အသံခဲ့ခြင်း

၁၃၅။ သရေသု တေသု ပစ္စေကေ၊ တိသော တိသော ဟိ မုဆ္ဆနာ။
သိယုံ တထေဝ တာနာနိ၊ သတ္တ သတ္တော်ဝ လဿရေ။

၁၃၅။ တေသု သရေသု၊ထိုအသံ(၇)ပါးတို့တွင်။ပစ္စေကေ၊အသီး အသီးသော အသံ၌။ တိသော တိသော၊သုံးပါး သုံးပါးကုန်သော။မုဆ္ဆနာ၊အသံကို အနိမ့်အမြင့် လွှတ်ခြင်းတို့ သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။တထေဝ၊ထို့အတူသာလျှင်။သတ္တ သတ္တော်ဝ၊(၇)ပါး (၇)ပါးစီသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။တာနာစ၊အသံကို ပြောင်းလဲခဲ့ထွင်ခြင်းတို့ကိုလည်း။လဿရေ၊ရအပ်ကုန်၏။

အသံ (၂၂) ပါး

၁၃၆။ တိသော ဒုဝေ စတသော်စ၊ စတသော ကမတော သရေ။
တိသော ဒုဝေ စတသော်တိ၊ ဒွါဒိသတိ သုတိ သိယုံ။

၁၃၆။ ကမတော၊အစဉ်အတိုင်း။တိသော၊ပထမအသံ၌ တာရ၊ မန္ဒ၊ ကလအားဖြင့် သုံးပါးသော အသံတို့လည်းကောင်း။ဒုဝေ၊ဒုတိယ၌ တာရ၊ မန္ဒအားဖြင့် နှစ်ပါးသော အသံတို့ လည်းကောင်း။စတသော၊တတိယ၌ တာရ၊ကလ၊မန္ဒ၊ကာကလိအားဖြင့် လေးပါးသော အသံတို့လည်းကောင်း။စတသော၊စတုတ္ထ၌ ထို့အတူ လေးပါးသော အသံတို့လည်းကောင်း။ တိသော၊ပဉ္စမ၌ တာရ၊ကလ၊ကာကလိအားဖြင့် သုံးပါးသော အသံတို့လည်းကောင်း။ ဒုဝေ ဆဋ္ဌ၌ ကာလ၊ကာကလိအားဖြင့် နှစ်ပါးသော အသံတို့လည်းကောင်း။စတသော၊သတ္တမ ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော လေးပါးသော အသံတို့လည်းကောင်း။ဣတိ၊ဣ၌သို့။သရေ၊အသံ(၇)ပါး ၌။ဒွါဒိသတိ၊ (၂၂)ပါးသော။သုတိ၊အသံတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

တီးမှုတ် သီဆိုသံမျိုး (၇)

၁၃၇။ ဥစ္စတရေ ရဝေ တာရော၊ ထာဗျတ္တေ မဓုရေ ကလော။
ဂန္ဓီရေ တု ရဝေ မန္ဒေါ၊ တာရာဒီ တီသွထော ကလေ။
ကာကလီ သုခုမေ ဝုတ္တော၊ ကြိယာဒိသမတာ လယော။

၁၃၇။ တာရော၊တာရသဒ္ဒါသည်။ဥစ္စတရေ၊အလွန်ပြင်းကျယ်သော။ရဝေ၊အသံ၌ ဖြစ် ၏။အဲ့ထ၊ထိုမှတစ်ပါး။ကလော၊ကလသဒ္ဒါသည်။အဗျတ္တေ၊မထင်ရှားသော။မဓုရေ၊ချိုသာ သော အသံ၌ ဖြစ်၏။တု၊ထိုမှတစ်ပါး။မန္ဒေါ၊မန္ဒသဒ္ဒါသည်။ဂန္ဓီရေ၊နက်သော။ရဝေ၊အသံ ၌ဖြစ်၏။တာရာဒီ၊တာရ၊စသော သဒ္ဒါသုံးပါးတို့သည်။တီသု၊လိင်သုံးပါးတို့၌ ဖြစ်၏။အထော၊ ထိုမှတစ်ပါး။ကာကလီ၊ကာကလီသဒ္ဒါကို။သုခုမေ၊သိမ်မွေ့သေးငယ်သော။ကလေဖြည်းညှင်း သာယာသော အသံ၌။ဝုတ္တော၊ဆိုအပ်၏။ကြိယာဒိသမတာ၊သီခြင်း တီးမှုတ်ခြင်း,စသော အမူအရာတို့၏ သင့်လျော်ညီမျှသည်၏ အဖြစ်သည်။လယော၊လယမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

တစ်ဘက်ပိတ်စည်

၁၄၀။ အာတတံ နာမ စမ္မာဝ- နဒ္ဓေသု ဘေရိ၊ ဘဒိသု။
တလေကေကယုတံ ကုမ္ဘ- ထုဏာ ဒဒ္ဒရိကာဒိကံ။

၁၄၀။ စမ္မာဝနဒ္ဓေသု၊သားရေဖြင့် ကြက်အပ်ကုန်သော။ဘေရိယာဒိသု၊စည်ကြီး,စသော စည်မျိုးတို့တွင်။တလေကေကယုတံ၊တစ်ဘက်သော အပြင်မျက်နှာဝနှင့် ယှဉ်သော (ဝါ) တစ်ဘက်သာပိတ်သော။ကုမ္ဘထူဏာ ဒဒ္ဒရိကာဒိကံ၊အိုးစည်, စည်ပုတ်, အစရှိသော စည် သည်။အာတတံနာမ၊အာတတ (တစ်ဘက်ပိတ်စည်) မည်၏။

နှစ်ဘက်ပိတ်စည်နှင့် သားရေအားလုံးကြက်စည်

၁၄၁။ ဝိတတံ စောဘယတလံ၊ တူရိယံ မုရဇာဒိကံ။
အာတတဝိတတံ သဗ္ဗ- ဝိနဒ္ဓံ ပဏဝါဒိကံ။

၁၄၁။ ဥဘယတလံ၊မျက်နှာဝ နှစ်ဘက်ရှိသော (ဝါ) နှစ်ဘက်ပိတ်သော။မုရဇာဒိကံ၊ မုန်းစည် အစရှိသော။တူရိ၊ံသည်မျိုးသည်။ဝိတတံ၊ (နှစ်ဘက်ပိတ်စည်) မည်၏။သဗ္ဗဝိနဒ္ဓံ အလုံးစုံ သားရေပိတ်၍ ကြက်အပ်သော။ပဏဝါဒိကံ၊ထက်စည်,အစရှိသော စည်မျိုးသည်။ အာတတဝိတတံ၊ (အလုံးစုံ သားရေကြက်သော စည်) မည်၏။

နှစ်သက်ဖွယ်နံ့သာနှင့် လှိုင်သော နံ့သာ

၁၄၅။ ဇနပ္ပိယေ ဝိမဒ္ဒဒ္ဒေ၊ ဂန္ဓေ ပရိမလော ဘဝေ။
သော တွာမောဒေါ ဒုရုဂါမီ၊ ဝိဿန္တော တိသ္မိတော ပရံ။

၁၄၅။ ပရိမလော၊ပရိမလသဒ္ဒါသည်၊ဇနပ္ပိယေ၊လူတို့သည် ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော။ဝိ မဒ္ဒဒ္ဒေ၊အထူးထူး အပြားပြား ညှစ်နယ်ကြိတ်သွေးခြင်းကြောင့် ထကြွဖြစ်ပေါ်သော။ဂန္ဓေ၊ နံ့သာ၌ (ဝါ) အနံ့၌။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။တုံ၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။သော၊ထိုနံ့သာသည် (ဝါ) အနံ့သည်။ဒုရုဂါမီ၊အဝေးသို့ လှိုင်တတ် ရောက်တတ်မူ။အာမောဒေါ၊အာမောဒမည်၏။ ဣတော ပရံ၊ဤမှနောက်၌။ဝိဿန္တာ၊ဝိသ-သဒ္ဒါ အဆုံးရှိသော ဣဋ္ဌ ဂန္ဓ,စသော သဒ္ဒါတို့ သည်။တီသု၊လိင်သုံးပါးတို့၌ ဖြစ်၏။

နံ့သာ (၄) မျိုး

၁၄၇။ ကုင်္ကုမံ ဧစဝ ယဝန- ပုပ္ပံစ တဂရံ တထာ။
တုရုက္ခောတိ စတုဇ္ဇာတိ၊ ဂန္ဓာ ဧတေ ပကာသိတာ။

၁၄၇။ ကုင်္ကုမံ၊ကုံကုမံ။ယဝနပုပ္ပံ၊လေးညှင်းပွင့်။တဂရံတောင်ဇလပ်။တထာ၊ထိုမှတစ်ပါး။ တုရုက္ခော၊ကမျည်း။ဣဋ္ဌာတိ၊ဤသို့။ဧတေဂန္ဓာ၊ဤနံ့သာတို့ကို။စတုဇ္ဇာတိ၊နံ့သာလေးမျိုးတို့ ဟူ၍ ပကာသိတာ၊ပြအပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

အရသာ (၆) ပါး

၁၄၈။ ကသာဝေါ နိတ္ထိယံ တိတ္တော၊ မဓုရော လဝဏော ဣမေ။
အမ္ဗိလော ကဋုကော စေတိ၊ ဆ ရသာ တဗ္ဗတီ တိသု။

၁၄၈။ ကသာဝေါ၊အဖန်။အနိတ္ထိယံ၊ပုံး, နပုံး၌ဖြစ်၏။တိတ္တော၊အခါး။မဓုရော၊အချို။ လဝဏော၊အ[illegible]။အမ္ဗိလော၊အချဉ်။ကဋုကော၊အစပ်။ဣတိ ဣမေ၊ဤသည်တို့သည်။ဆ ရသာ၊အရသာ (၆)ပါးတို့တည်း။ကသာဝါဒီ၊ကသာဝ,စသော သဒ္ဒါတို့သည်။တဗ္ဗတီ၊ထို အရသာရှိသော ဂုဏေးဒြဗ်၌ ဖြစ်ကုန်မူ။တိသု၊လိင်သုံးပါးတို့၌ ဖြစ်၏။

ဝီရိယ အဂါ (၄)ပါး

၁၅၇။ စတ္တာရိ ဝီရိယဂါနိ၊ တစဿစ နဟာရုနော။
အဝသိဿန မဋ္ဌိဿ၊ မံသလောဟိတသုဿနံ။

၁၅၇။ တစဿစ၊အရေ၏လည်းကောင်း။နဟာရုနော၊အကြော၏လည်းကောင်း။အဋ္ဌိ ဿ၊အရိုး၏လည်းကောင်း။အဝသိဿနံ၊ကြွင်းခြင်း။မံသလောဟိတသုဿနံ၊အသား အသွေး တို့၏ ခြောက်တတ်ခြင်း။(ဣမာနိ၊ဤသည်တို့ကား)စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ဝီရိယဂါနိ၊ ဝီရိယ၏ အဂါတို့တည်း။

မိန်းမတို့၏ အမူအရာ (၆)

၁၇၄။ ဝိလာသော လလိတံ လီလာ၊ ဟာဝေါ ဟေဋ္ဌာစ ဝိဗ္ဗမော။
ဣစ္စာဒိကာ သိယုံ နာရိ- သိဂါရဘာဝဇာ ကိရိယာ။

၁၇၄။ ဝိလာသော၊ချစ်သူအနီးသို့ သွားသောအခါ အကြည့်အရှု အသွား အလာ တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းအမှု၊လလိတံ၊အလွန်နူးညံ့သော အစီအရင်ဖြင့် မျက်ခုံး မျက်လုံး စသည်တို့၏ အမူ အရာနှင့်တကွ လက်ခြေအဂါတို့ကို ကောင်းစွာထားခြင်းအမှု။လီလာ၊ချစ်အပ်သူ၏ အတု ဟန်ပန်မူခြင်းအမှု။ဟာဝေါ၊မွေ့လျော်ပျော်ပါးလိုခြင်းကို ပြတတ်သော မသိမသာ မထင်ရှားသော အမူအရာ။ဟေဋ္ဌာ၊မွေ့လျော်ပျော်ပါးလိုခြင်းကို ပြတတ်သော သိသာ ထင်ရှားသော အမူအရာ၊ဝိဗ္ဗမော၊ယစ်မူးတပ်စွန်း ရွှင်လန်းခြင်းကြောင့် လုပ်မိလုပ်ရာ ယောင်မှားချွတ်ယွင်း တန်ဆာဆင်ခြင်းအမှု။ဣစ္စာဒိကာ၊ဤစသည်တို့ကား။နာရိသိဂါရ ဘာဝဇာ၊မိန်းမတို့၏သိဂါရအလိုကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။ကိရိယာ၊အမူအရာတို့သည်။သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အခြင် ရနယ် ဒိုင်း မြားနှင့် ခိုစင်

၂၂၁။ ဝလဘိစ္ဆာဒိ ဒါရုမှိ၊ ဝဏေ် ဂေါပါနသိတ္ထိယံ။
ကပေါတပါလိကာယံ တု၊ ဝိဋ္ဌဏော် နိုတ္ထိယံ ဘဝေ။

၂၂၁။ ဂေါပါနသီ၊ဂေါပါနသီသဒ္ဒါသည်။ဝဏေ်၊ကောက်သော။ဝလဘိစ္ဆာဒိ ဒါရုမှိ၊ခေါင်

http://www.dhammadownload.com

ကို မိုးကြောင်းဖြစ်သော အခြင် ရနယ် ဒိုင်း မြား သစ်ဝါး၌ဖြစ်၏။ဣတ္ထိယံ၊ဣတ္ထိလိင်၌ ဖြစ်၏။တု၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။ဝိဋက်ော၊ဝိဋက် သဒ္ဒါသည်။ကပေါတပါလိကာယံ၊ခိုအိမ် ခိုစင်၌ ဖြစ်၏။အနိတ္ထိယံ၊ပုံး နပုံး၌။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

တန်ဆာ အထူး (၄)

၂၈၉။ အလင်္ကာရပ္ပဘေဒါ တု၊ မုခဖုလ္လံ တထောဏ္ဍတံ။
ဥဂ္ဂတ္ထနံ ဂိဂ်မက- မိစ္စေဝမာဒယော သိယုံ။

၂၈၉။ တု၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။မုခဖုလ္လံ၊မျက်နှာတန်ဆာ (မှန်ကူခြင်း နံ့သာပြောက်ထိုးခြင်း)။ တထာ၊ထိုမြို့။ဥဏ္ဍတံ၊နဖူးစည်းတန်ဆာ။ဥဂ္ဂတ္ထနံ၊ရင်သားလွှမ်းတန်ဆာ။ (ဝါ) လေးသွယ်ရှိသော ပုလဲကုံး။ဂိဂ်မကံ၊၃၂-သွယ်ရှိသော ပုလဲကုံး။ဣစ္စေဝမာဒယော၊ဤသို့ စသည်တို့သည်။အလင်္ကာရပ္ပဘေဒါ၊တန်ဆာအထူးတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အဝတ်အထူး (၈)

၂၉၁။ ခေါမံ ဒုကူလံ ကောသေယ္ပံ၊ ပတ္တုဏ္ဍံ ကမ္ပလောစ ဝါ။
သာဏံ ကောဋ္ဌမ္ပရံ ဘဂ် - န္တာဒိ ဝတ္ထန္တရံ မတံ။

၂၉၁။ ခေါမံ၊ခုံချည်အဝတ်။ဒုကူလံ၊လျှော်ချည်အဝတ်။ကောသေယ္ပံ၊ပိုးချည်အဝတ်။ ပတ္တုဏ္ဍံ၊ဖွပ်လျှော်ပြီးသော ပိုးချည်အဝတ်။ (ဝါ)ပတ္တုဏ္ဍတိုင်းဖြစ် ပိုးထည်အဝတ်။ကမ္ပလော၊သိုးမွေးချည်အဝတ် (သက္ကလတ်ထည်)။ဝါ၊ကမ္ပလသဒ္ဒါ ဝိကပ် (ပုံး နပုံး)တည်း။သာဏံ၊သျှမ်ချည်အဝတ် (ပိုက်ဆံလျှော်ချည်အဝတ်)။ကောဋ္ဌမ္ပရံ၊ကောဋ္ဌမ္ပရတိုင်းဖြစ်အဝတ်။ဘဂ်ဘန်ချည်အဝတ် (ဝါ)ချည်အမျိုးမျိုးရောသောအဝတ်။ဣတျာဒိ၊ဤသို့ စသည်ကို။ဝတ္ထန္တရံ၊အဝတ်အထူးဟူ၍။မတံ၊သိအပ်၏။

အဝတ်အမျိုးအစားနှင့် ကန့်လန့်ကာ

၂၉၇။ ဖလတ္တစ ကိမိရောမာ- ဧေတာ ဝတ္ထဿ ယောနိယော။
ဖာလံ ကပ္ပါသိကံ တီသု၊ ခေါမာဒီ တု တစဗ္ဘဝါ။

၂၉၇။ (ယာနိ)ဖလတ္တစကိမိရောမာနိ၊အကြင် အသီး, အခေါက်, ပိုးကောင်သားမွေးတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။ဧတာ၊ထိုအသီး,အခေါက်,ပိုးကောင်,သားမွေးတို့သည်။ဝတ္ထဿ၊အဝတ်အထည်၏။ယောနိယော၊ဖြစ်ကြောင်းတို့တည်း။ကပ္ပါသိကံ၊ချည်အထည်အဝတ်သည်။ဖာလံ၊အသီးမှဖြစ်၏။တီသု၊ကပ္ပါသိက သဒ္ဒါလိင်သုံးပါးတို့၌ ဖြစ်၏။ခေါမာဒီတု၊ခုံချည်အဝတ်စသည်တို့သည်ကား။တစဗ္ဘဝါ၊သစ်ခွံ (လျှော်)မှ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၉၈။ ကောသေယ္ပံ ကိမိဇံ ရောမ- မယံ တု ကမ္ပလံ ဘဝေ။
သမာနတ္ထာ ဇဝနိကာ၊ သာ တီရောကရဏီပျထ။

၂၉၈။ ကောသေယ္ပံ၊ပိုးချည်အဝတ်အထည်သည်။ကိမိဇံ၊ပိုးကောင်မှ ဖြစ်၏။တု၊ပရိ

http://www.dhammadownload.com

ယာယ် တစ်ပါးကား။ကမ္ပလံ၊ကမ္ပလာ(သက္ကလတ်)ထည်သည်။ရောမမယံ၊သားမွေးဖြင့် ပြီးသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ဇဝနိကာ၊ကန့်လန့်ကာ။တိရောကရဏီ၊ကန့်လန့်ကာ။သာ၊ဣတ္ထိလိင်ချည်းတည်း။သမာနတ္ထာ၊တူသောအနက်ရှိကုန်၏။

ညောင်စောင်းအထူး (၄)မျိုး

၃၁၀။ ကုဋီရပါဒေါ အာဟစ္စ- ပါဒေါစေဝ မသာရကော။
စတ္တာရော ဗုန္ဓိကာဗဒ္ဓေါ၊ တိမေ မဉ္စန္တရာ သိယုံ။

၃၁၀။ ကုဋီရပါဒေါ၊ပုစွန်ခြေသဏ္ဍာန် အခြေရှိသော ညောင်စောင်း။အာဟစ္စပါဒေါ၊ အပေါင်၌ အခြေစွပ်သော ညောင်စောင်း။မသာရကော၊အခြေ၌ အပေါင်စွပ်သော ညောင်စောင်း။ဗုန္ဓိကာဗဒ္ဓေါ၊အခြေနှင့် တစပ်တည်း အပေါင်ရှိသော ညောင်စောင်း။ဣတိ ဣမေ စတ္တာရော၊ဤလေးမျိုးတို့သည်။မဉ္စန္တရာ၊ညောင်စောင်းအထူးတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အလျား အနံရှည်သော ကော်ဇောနက် စသည်

၃၁၂။ မဟန္တော ကောဇဝေါ ဒီဃ- လောမကော ဂေါနကော မတော။
ဥဏ္ဏာမယံ တွတ္ထရဏံ၊ စိတ္တကံ ဝါနစိတ္တကံ။

၃၁၂။ မဟန္တော၊အလျား အနံရှည်ကျယ်သော။ဒီဃလောမကော၊လက်လေးသစ်ထက်ရှည်သော အမွေးရှိသော။ကောဇဝေါ၊ကော်ဇောနက်ကြီးကို။ဂေါနကော၊ဂေါနကဟူ၍။ မတော၊သိအပ်၏။တု၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။ဝါနစိတ္တကံ၊ချုပ် ရက်အပ်သော အကွက်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော။ဥဏ္ဏမယံ၊သားမွေးဖြင့်ပြီးသော။အတ္ထရဏံ၊အခင်းသည်။စိတ္တကံ၊-ကမည်၏

ပန်းပြောက်ချယ်အခင်း စသည်ပြ

၃၁၃။ ဃနပုပ္ပံ ပဋလိကာ၊ သေတံ တု ပဋိကာ ပျထ။
ဒ္ဝိဒသေက ဒသာနျုဒ္ဒ- လောမိ ဧကန္တလောမိနော။

၃၁၃။ ဃနပုပ္ပံ၊ပန်းပြောက်ခြယ်သော။ဥဏ္ဏာမယံ၊သားမွေးဖြင့် ပြီးသော။အတ္ထရဏံ၊ အခင်းသည်။ပဋလိကာ၊ပဋလိကာမည်၏။တု၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။သေတံ၊အဖြူထည်သက်သက်သော။ဥဏ္ဏာမယံ၊သော။အတ္ထရဏံ၊သည်။ပဋိကာ၊မည်၏။အထ၊ထိုမှတစ်ပါး။ဒ္ဝိဒသေက ဒသာနိ၊နှစ်ဘက်မွေး တစ်ဘက်မွေးရှိသော အခင်းတို့သည်။ဥဒ္ဒလောမိ ဧကန္တလောမိနော၊ဥဒ္ဒလောမီ, ဧကန္တလောမီ မည်ကုန်၏။

ကုတ္ထကအခင်းနှင့် ဆန်းကြယ်သောအခင်း

၃၁၄။ တဒေဝ သောဋ္ဌသိတ္ထီနံ၊ နစ္စယောဂ္ဂံ ဟိ ကုတ္ထကံ။
သီဟဗျဂ္ဃါဒိရူပေဟိ၊ စိတ္တံ ဝိကတိကာ ဘဝေ။

၃၁၄။ တဒေဝ၊ထိုအခင်းနှစ်မျိုးသည်ပင်လျှင်။သောဋ္ဌသိတ္ထီနံ၊၁၆-ယောက်ကုန်သောကချေသည်မတို့၏။နစ္စယောဂ္ဂံ၊က,လောက်မူကား။ကုတ္ထကံ၊ကုတ္ထကမည်၏။သီဟဗျဂ္ဃါဒိ

http://www.dhammadownload.com

ရူပေဟိ၊ခြင်္သေ့,ကျား,စသော အရုပ်တို့ဖြင့်။စိတ္တံ၊ဆန်းကြယ်သော အခင်းသည်။ဝိကတိကာ၊ ဝိကတိကာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

ကဋ္ဌိဿအခင်းနှင့် ကောသေယျအခင်း

၃၁၅။ ကဋ္ဌိဿံ ကောသေယျံ ရတန- ပရိသိဗ္ဗိတ' မတ္ထရဏံ ကမာ။
ကောသိယကဋ္ဌိဿမယံ၊ ကောသိယသုတ္တေန ပကတ္တာ။

၃၁၅။ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ၊ရွှေချည် ငွေချည်တို့ဖြင့် ပတ်လည်ဝန်းကျင် အပြင်နှံ့စပ် ချုပ်ချယ်အပ်သော (ဝါ) ရွှေပြား ငွေပြား စီထားချကပ် လိမ်းကျံအပ်သော။ကောသိယကဋ္ဌိ ဿ မယံ၊ပိုးချည်အကြမ်းဖြင့် ပြီးသော။ (ဝါ) ပိုးချည်အတွင်း ရွှေချည်သွင်း၍ ရက်ခြင်း အမှုဖြင့် ပြီးသော (ဝါ) ပိုးချည် ကဋ္ဌိဿမည် လျှော်ချည်နှစ်မျိုးဖြင့် ပြီးသော။အတ္ထရဏံ အပေါ်လွှမ်းအခင်းသည်လည်းကောင်း။ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ၊သော (ဝါ)သော။ကောသိယ သုတ္တေန၊ပိုးချည်ဖြင့်။ပကတံ၊ရက်လုပ်အပ်သော။အတ္ထရဏဘဏ္ဍ၊အခင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကမာ၊အစဉ်အတိုင်း။ကဋ္ဌိဿံ၊ကဋ္ဌိဿ မည်၏။ကောသေယျံ၊ကောသေယျမည်၏။

ခတ္တိယ မဟာသာလ

၃၃၇။ ကောဋိနံ ဟေဋ္ဌိမန္တေန၊ သတံ ယေသံ နိဓာနဂံ။
ကဟာပဏာနံ ဒိဝသ- ဝဠ္ဍော ဝိသတမ္ဗဏံ။

၃၃၇။ ယေသံ၊အကြင်မင်းတို့၏။ဟေဋ္ဌိမန္တေန၊ယုတ်သောအပိုင်းအခြားအားဖြင့်။နိဓာနဂံ သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားအပ်သော ဥစ္စာသည်။ကဟာပဏာနံ၊ကျပ်ဒင်္ဂါးတို့၏။ကောဋိနသတံ ကုဋေတစ်ရာသည်။ဟောတိ၊၏။ဒိဝသဝဠ္ဍော၊နေ့စဉ်သုံးစွဲအပ်သော ကျပ်ဒင်္ဂါးသည်ကား၊ ဝိသတမ္ဗဏံ၊အမွှာနှစ်ဆယ်သည်။ဟောတိ၊၏။တေ၊ထိုမင်းတို့သည်။ခတ္တိယ မဟာသာလာ ခတ္တိယ မဟာသာလ မည်ကုန်၏။

ဗြာဟ္မဓမဟာသာလ

၃၃၈။ တေ ခတ္တိယမဟာသာလာ-သီတိ ကောဋိဓနာနိ တု။
နိဓာနဂါနိ ဒိဝသ- ဝဠ္ဍောစ ဒသမ္ဗဏံ။

၃၃၈။ တု၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။ယေသံ၊အကြင်ပုဏ္ဏားတို့၏။နိဓာနဂါနိ၊သိုမှီးသိမ်း ဆည်း၍ ထားအပ်ကုန်သော။ဓနာနိ၊ဥစ္စာတို့သည်။ကဟာပဏာနံ၊ကျပ်ဒင်္ဂါးတို့၏။အသီတိ ကောဋိ၊ကုဋေရှစ်ဆယ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဒိဝသဝဠ္ဍောစ၊တစ်နေ့ တစ်နေ့ သုံးစွဲအပ်သော ကျပ်ဒင်္ဂါးသည်ကား။ဒသမ္ဗဏံ၊ဆယ်အမွှာသည်။ဟောတိ၊၏။သော၊ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်။ဒ္ဝိဇ မဟာသာလာ၊ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ မည်ကုန်၏။

ဂဟပတိ မဟာသာလ

၃၃၉။ ယေသံ ဒ္ဝိဇ မဟာသာလာ၊ တဒုပမေ နိဓာနဂေ။

http://www.dhammadownload.com

ဝဋ္ဌေစ ဂဟပတိ- မဟာသာလာ ဓနေ သိယုံ။

၃၃၉။ နိဓာနဂေ၊သို့ဒီးအပ်သော။ဓနေစ၊ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း။ဝဋ္ဌေစ၊နေ့စဉ် သုံးစွဲအပ်သော ကျပ်ဒင်္ဂါးသည်လည်းကောင်း။တဒုပမေ၊ထိုဗြာဟ္မဏ မဟာသာလတို့၏ ဥစ္စာ၏ ထက်ဝက်သည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။ဂဟပတိ မဟာသာလာ၊ဂဟပတိ မဟာသာလ မည်ကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

တိုင်းပြည်အင်္ဂါ (၇)

၃၅၀။ သာမျမစ္စော သခါ ကောသော၊ ဒုဂ္ဂဋ္ဌ ဝိဇိတံ ဗလံ။
ရဇ္ဇင်္ဂါနိတိ သတ္တေတေ၊ သိယုံ ပကတိယော ပိစ။

၃၅၀။ သာမီ၊ပြည့်ရှင်မင်း။အမစ္စော၊မှူးမတ်။သခါ၊မဟာမိတ်မင်း။ကောသော၊ဘဏ္ဍာကျီကြ။ဒုဂ္ဂံ၊ခံတပ်,ကတုတ်။ဝိဇိတံ၊နိုင်ငံနယ်ပယ်။ဗလံ၊စစ်သည်ဗိုလ်ပါ။ဣတိ၊ဟူကုန်သော။ဧတေသတ္တ၊ဤ(၇)ပါးတို့သည်လည်းကောင်း။ပကတိယောပိစ၊တိုင်းသူ ပြည်သားတို့သည်လည်းကောင်း။ရဇ္ဇင်္ဂါနိ၊ပြည်၏ အင်္ဂါတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

သတ္တိ ၃-ပါး

၃၅၁။ ပဘာဝုဿာဟ မန္တာနံ၊ ဝသာ တိသော ဟိ သတ္တိယော။
ပဘာဝေါ ဒဏ္ဍဇော တေဇော၊ ပတာပေါပိစ ကောသဇော။

၃၅၁။ ပဘာဝုဿာဟမန္တာနံ၊ပဘုသတ္တိ (ဥစ္စာအင်အား ဒဏ်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး) မန္တသတ္တိ (အတိုင်ပင် ကြံစည်ဉာဏ်ကြောင့် ဖြစ်သောတန်ခိုး)တို့၏။ဝသာ၊အစွမ်းဖြင့်။တိသော၊သုံးပါးကုန်သော။သတ္တိယော၊သတ္တိတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒဏ္ဍဇော၊ဖိစီးနှိပ်ကွပ် ဒဏ်တပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။တေဇောစ၊တန်ခိုးသည်လည်းကောင်း။ကောသဇော၊ဥစ္စာအင်အားကြောင့်ဖြစ်သော။တေဇောစ၊တန်ခိုးသည်လည်းကောင်း။ပဘာဝေါ၊ပဘာဝ မည်၏။ပတာပေါပိစ၊ပတာပလည်း မည်၏။ပဘာဝ၊ပဘုသတ္တိ။ပတာပ၊ပဘုသတ္တိ။

စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံ

၃၈၂။ ဟတ္ထီ ဒွါဒသပေါသော တိ- ပုရိသော တုရဂေါ ရထော။
စတုပေါသောတိ ဧတေန၊ လက္ခဏေန ဓမန္တတော။

၃၈၃။ ဟတ္ထာနီကံ ဟယာနီကံ၊ ရထာနီကံ တယော တယော။
ဂဇာဒယော သသတ္ထာ တု၊ ပတ္တာနီကံ စတုဇ္ဇနာ။

၃၈၂။ ဒွါဒသပေါသော၊သူရဲ တစ်ကျိပ်နှစ်ယောက်ရှိသော။ဟတ္ထီ၊ဆင်တစ်စီး။တိပုရိသော၊သူရဲသုံးယောက်ရှိသော။တုရဂေါ၊မြင်းတစ်စီး။စတုပေါသော၊သူရဲလေးယောက်ရှိသော။ရထော၊ရထားတစ်စီး။ဣတိ၊သို့။ဧတေန လက္ခဏေန၊ဤလက္ခဏာဖြင့်။အဓမန္တော၊ယုတ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။

http://www.dhammadownload.com

၃၈၃။ တယော တယော၊သုံးစီး သုံးစီးကုန်သော။ဂဇာဒယော၊ဆင်,စသည်တို့သည်။ ဟတ္ထာနီကံ၊ဟတ္ထာနီကမည်၏။ဟယာနီကံ၊ဟယာနီက မည်၏။ရထာနီကံ၊ရထာနီကမည်၏ တု၊ပရိယာယ်တစ်ပါးကား။သသတ္ထာ၊လက်နက်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။စတုဇွနာ၊စစ်သား လေးယောက်တို့သည်။ပတ္တာနီကံ၊ပတ္တာနီကမည်၏။

အတ္ဌောဘနီတပ် လက္ခဏာ

၃၈၄။ သဋ္ဌိဝံသကလာပေသု၊ ပစ္စေကံ သဋ္ဌိဒဏ္ဍိသု။
ဓူလီကတေသု သေနာယ၊ယန္တိယာ ကွောဘနီ တ္ထိယံ။

၃၈၄။ ပစ္စေကံ၊အသီး အသီး (ဝါ) ဝါးစည်းတိုင်း ဝါးစည်းတိုင်း။သဋ္ဌိဒဏ္ဍိသု၊ဝါးအလုံး ခြောက်ဆယ်ရှိကုန်သော။သဋ္ဌိဝံသကလာပေသု၊ဝါးအစည်း ခြောက်ဆယ်တို့ကို။ယံန္တိယာ၊ သွားသော။သေနာယ၊စစ်တပ်သည်။ဓူလီကတေသု၊မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ပြုအပ်ကုန်သည် ရှိ သော်။အကွောဘနီ၊အကွောဘနီမည်၏။ဣတ္ထိယံ၊ထီ၌ ဖြစ်၏။

လက်နက် ၄-မျိုး

၃၈၆။ မုတ္တာမုတ္တ မမုတ္တံစ၊ ပါဏိတော မုတ္တမေဝ စ။
ယန္တမုတ္တန္တိ သကလံ၊ အာယုဓံ တံ စတုဗ္ဗိဓံ။

၃၈၆။ မုတ္တာမုတ္တံ၊လက်မှ လွှတ်လိုလျှင် လွှတ်ရ, မလွှတ်လိုလျှင် မလွှတ်ရသောလက် နက်မျိုးလည်းကောင်း။အမုတ္တဥ၊မလွှတ်အပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော လက်နက်မျိုးလည်း ကောင်း။ပါဏိတော၊လက်မှ။မုတ္တမေဝစ၊လွှတ်အပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော လက်နက်မျိုး လည်းကောင်း။ယန္တမုတ္တံ၊ယန္တရားစက်မောင်းဖြင့် လွှတ်အပ်သော လက်နက်မျိုးလည်း ကောင်း။ဣတိ၊ဤသို့။သကလံ၊အလုံးစုံသော။တံ အာယုဓံ၊ထိုလက်နက်မျိုးသည်။စတုဗ္ဗိဓံ၊ လေးပါးအပြားရှိ၏။

လက်နက်လေးမျိုး အကျယ်

၃၈၇။ မုတ္တာမုတ္တံစ ယဋ္ဌာဒိ၊ အမုတ္တံ ဆုရိကာဒိကံ။
ပါဏိမုတ္တံ တု သတျာဒိ၊ ယန္တမုတ္တံ သရာဒိကံ။

၃၈၇။ ယဋ္ဌာဒိ၊တုတ်, တင်းပုတ်,စသော လက်နက်မျိုးသည်။မုတ္တာမုတ္တံ၊မုတ္တာမုတ္တ မည် ၏။ဆုရိကာဒိကံ၊သန်လျက်,ဓားမြောင်,စသော လက်နက်မျိုးသည်။အမုတ္တံ၊အမုတ္တမည်၏။ သတျာဒိတု၊လှံ,စသော လက်နက်မျိုးသည်ကား။ပါဏိမုတ္တံ၊ပါဏိမုတ္တမည်၏။သရာဒိကံ၊မြား, စသော လက်နက်မျိုးသည်။ယန္တမုတ္တံ၊ယန္တမုတ္တ မည်၏။

ဖိုရာအကျင့် တရားရှိသူ အဿမ ၄-ဦး

၄၀၉။ ဗြဟ္မစာရီ ဂဟဋ္ဌောစ၊ ဝနပွတ္တော စ ဘိက္ခုတိ။
ဘဝန္တိ စတ္တာရော ဇတေ၊ အဿမာ ပုန္ဒပုံသကေ။

http://www.dhammadownload.com

၄၀၉။ ဗြဟ္ဓစာရီ၊ဗေဒကို သရဇ္ဇာယ်လျက် မြတ်သောအကျင့်ရှိသူ။ဂဟဋ္ဌော၊ဓမ္မ, အတ္ထ ကာမတို့၌ တည်လျက် ယဇ်ပူဇော်သူ။ဝနပ္ပတ္ထော၊တော၏အစိတ် လူသူဆိတ်ရာ၌ နေလျက် ကျင့်သူ။ဘိက္ခူ၊ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်လျက် ဆွမ်းခံခြင်း ဈာန်ဝင်စားခြင်း အကျင့်ရှိ သူ။ဣတိ၊ဤသို့။ဧတေ စတ္တာရော၊ဤသူလေးယောက်တို့သည်။(ဝါ) ဤတရားလေးပါးတို့ သည်။အဿမာ၊အဿမ (မှီရာအကျင့်တရား)တို့ မည်ကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ပုန္ခ ပုံသကေ၊အဿမ,သဒ္ဒါ ပုံး နပုံး၌ ဖြစ်၏။

လောကီဆရာ

၄၁၁။ ဥပနီယာ ထဝါ ပုဗ္ဗံ၊ ဝေဒမဇ္ဇာပယေ ဒ္ဝိဇော။
ယော သာဂ်ိ သရဟဿံစာ- စရိယော ဗြာဟ္ဓဏေသု သော။

၄၁၁။ အထဝါ၊တစ်နည်းကား။ယောဒ္ဝိဇော၊အကြင်ပုဏ္ဏားသည်။ပုဗ္ဗံ၊ရှေးဦးစွာ။ဥပနီယ၊ ဥပနယနအမှုကိုပြု၍။သာဂ်ိ၊ကပ္ပ,စသော (၆)ပါးသော အစိတ်နှင့်တကွသော။သရဟဿံ၊ ခံရာ ခဲဆစ်နှင့်တကွသော။ဝေဒံ၊ဗေဒကျမ်းကို။အဇ္ဇာပယေ၊သင်ပြ၏။သော၊ထိုပုဏ္ဏားသည် ဗြာဟ္ဓဏေသု၊ပုဏ္ဏားတို့၌ (ဝါ) ဗြာဟ္ဓဏအယူတို့၌။အာစရိယော၊အာစရိယမည်၏။

စွန့်ခြင်းကြီး ၅-ပါး

၄၂၁။ ပဥ္စ မဟာပရိစ္စာဂေါ၊ ဝုတ္တော သေဋ္ဌ ဓနဿစ။
ဝသေန ပုတ္တ ဒါရာနံ၊ ရဇ္ဇဿဂ်ါန မေဝစ။

၄၂၁။ သေဋ္ဌဓနဿစ၊မြတ်သော ဥစ္စာ၏လည်းကောင်း။ပုတ္တဒါရာနံ၊သားမယားတို့၏ လည်းကောင်း။ရဇ္ဇဿ၊တိုင်းပြည်၏လည်းကောင်း။အဂ်ါနမေဝစလက်ခြေ,စသော အဂ်ါကြီး ငယ်တို့၏လည်းကောင်း။ဝသေန၊အစွမ်းဖြင့်။ပဥ္စမဟာပရိစ္စာဂေါ၊ငါးပါးသော စွန့်ခြင်းကြီးကို။ ဝုတ္တော၊ဆိုအပ်၏။

ဒါနဝတ္ထု ၁၀- ပါး

၄၂၂။ အန္ဒံ ပါနံ ယရံ ဝတ္ထံ၊ ယာနံ မာလာ ဝိလေပနံ။
ဂန္ဓော သေယျော ပဒီပေယျံ၊ ဒါနဝတ္ထူ သိယုံ ဒသ။

၄၂၂။ အန္ဒံ၊ထမင်း။ပါနံ၊အဖျော်။ယရံ၊ကျောင်းဇရပ်။ဝတ္ထံ၊အဝတ်သက်နန်း။ယာနံ၊ယာဉ် ဖိနပ်။မာလာ၊ပန်း။ဝိလေပနံ၊နံ့သာပျောင်း နံ့သာရည်။(ဝါ)ဆေးဒါန်း မြင်းသီလာ,စသော အလိမ်းအကျံ။ဂန္ဓော၊နံ့သာခဲ နံ့သာတုံး။သေယျော၊ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် အိပ်ရာနေရာ။ ပဒီပေယျံ၊မီးထွန်းရန်ဆီ ဆီမီးခွက် စသည်။ဣမေ၊ဤသည်တို့ကား။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။ ဒါနဝတ္ထူ၊ဒါနဝတ္ထု (လှူဖွယ်ပစ္စည်း)တို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၂၃။ **မတတ္ထံ တဒဟေ ဒါနံ၊ တီသွေတမုဒ္ဓဒေဟိတံ။**
ပိတုဒါနံ တု နိဝါပေါ၊ သဒ္ဓံ တု တံဝ သတ္ထတော။

http://www.dhammadownload.com

၄၂၃။ မတတ္ထ၊သေသူ၏အကျိုးငှာ။တဒဟေ၊ထိုသေသောနေ့၌။ယဒါနိ၊အကြင်ထမင်းဆုပ် ပေးခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဧတံ၊ထိုထမင်းဆုပ်ပေးခြင်းသည်။ဥဒ္ဒဒေဟိက၊မည်၏။တီသု၊ သုံးလိင်တို့၌ဖြစ်၏။ဥဒ္ဒဒေဟိက၊သေသူအတွက် သေသည့်နေ့မှစ၍ ဆယ်ရက်အတွင်း ထမင်းဆုပ်ပေးခြင်း။တုံ၊ပရိယာယ်တစ်ပါး၊ကား။ပိတုဒါနံ၊သေလေသော မိ,ဘ စသည်တို့ကို ရည်ညွှန်းလျှဒါန်းအပ်သော အလှူသည်။နိဝါပေါ်နိဝါပမည်၏။တုံ၊ကား။သာတ္ထတော၊ဇောတိ သတ္ထ,ရာဇမတ္တဏ်စသော ကြိယာကို စီရင်သော ကျမ်းဂန်အစီအရင်ဖြင့်။(ဝိဟိတံ၊စီရင်အပ်သော။)တံဝ၊ထိုပိတုဒါနသည်ပင်လျှင်။သဒ္ဒံ၊ကုဋ္ဌိုး(ကဗျ)ထမင်းမည်၏။

ဥပုသ်သုံးခြင်း

၄၃၂။ ယော ပါပေဟိ ဥပါဝတ္တော၊ ဝါသော သဒ္ဓိ ဂုဏေဟိ သော။
ဥပဝါသောတိ ဝိညေယျော၊ သဗ္ဗဘောဂ ဝိဝဇ္ဇိတော။

၄၃၂။ ပါပေဟိ၊မကောင်းမှုတို့မှ။ဥပါဝတ္တော၊ကင်းသည်။သဗ္ဗဘောဂဝိဝဇ္ဇိတော၊အလုံးစုံသော စည်းစိမ်တို့ကို ကြဉ်သည်။ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍။ဂုဏေဟိ၊သီလ,စသော ဂုဏ်တို့နှင့်။သဒ္ဓိ၊ တကွ။ယော၀၊သော၊အကြင်နေခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သော၊ထိုနေခြင်းကို။ဥပဝါသောတိ၊ဥပဝါသဟူ၍။ဝိညေယျော၊သိအပ်၏။

တဏှာဒိဋ္ဌိ ကျော့ကွင်းကို ဖြစ်စေသော ပါသဏ္ဍအယူ

၄၄၁။ ကုဋိသကာဒိကာ စတူ- တ္တိသ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော။
ဣတိ ဆန္နဝုတိ ဧတေ၊ ပါသဏ္ဍာ သမ္မကာသိတာ။

၄၄၁။ ကုဋိသကာဒိကာ၊ကုဋိသက, အစရှိကုန်သော။စတုတ္တိံသ၊၃၄-ပါးသော အယူတို့ လည်းကောင်း။ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော၊၆၂-ပါးသော အယူတို့လည်းကောင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဧတေ၊ ဤအယူတို့ကို။ဆန္နဝုတိပါသဏ္ဍာ၊၉၆-ပါးသော ပါသဏ္ဍအယူတို့ဟူ၍။သမ္မကာသိတာ၊ ကောင်းစွာ ပြအပ်ကုန်၏။

ယမ (ငါးပါးသီလ) နှင့် နိယမ (ဥပုသ်သီလ)

၄၄၄။ ယံ ဒေဟသာဓနာပေက္ခံ၊ နိစ္စံ ကမ္မမယံ ယမော
အာဂန္တွသာဓနံ ကမ္မံ၊ အနိစ္စံ နိယမော ဘဝေ။

၄၄၄။ နိစ္စံ၊အမြဲ။ဒေဟသာဓနာပေက္ခံ၊ကိုယ်ဖြင့် ပြီးသည်ကို ငဲ့ခြင်းရှိသော။ယံကမ္မံ၊ အကြင်ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ကြဉ်ခြင်းအမှုသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။အယံ၊ဤပါဏာတိပါတ စသည်မှ ကြဉ်ခြင်းအမှုသည်။ယမော၊ယမသီလ (ငါးပါးသီလ) မည်၏။ အနိစ္စံ၊အမြဲမဟုတ် ရံခါ။အာဂန္တွသာဓနံ၊အခိုက်အတန့်ဖြင့် ပြီးစေအပ်သော။ကမ္မံ၊ဥပုသ်သုံးခြင်း,စသော အမှု သည်။နိယမော၊နိယမသီလ (ဥပုသ်သီလ)မည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၁၉။ စမရော ပသဒေါ စေဝ၊ ကုရုဂေါ မိဂမာတုကာ။
ရုရု ရက္ခံစ နိကောစ၊ သရဘာဒီ မိဂန္တရာ။

၆၁၉။ စမရော၊စာမရီ။ပသဒေါ၊သမင်ပြောက်။ကုရုဂေါ၊ဒရယ်။မိဂမာတုကာ၊ဆတ်။ ရုရုပြောင်။ရက္ခံ၊သမင်ဆီးစောက်။နိကာ၊ချိုများသော သမင်။သရဘာဒီ၊သရဘာသား စသည် တို့သည်။မိဂန္တရာ၊သားကောင်အထူးတို့တည်း။

၆၂၀။ **ဝိယကော စမ္မရူ တဒလီ- မိဂါဒီ စမ္မယောနယော။**
မိဂါ တု ပသဝေါ သီဟာ-ဒယော သဗ္ဗစတုပ္ပဒါ။

၆၂၀။ ဝိယကော၊ဝိယကမည်သောသား။စမ္မရူစမ္မရုမည်သောသား။ကဒလိမိဂါဒီ၊ကဒ လိမိဂမည်သောသား စသည်တို့သည်။စမ္မယောနယော၊စမ္မယောနိ (အရေ၏ အကြောင်း ဖြစ်သော သားမျိုး)မည်ကုန်၏။တုပရိယာယ်ဟစ်ပါ။ကား။သီဟာဒယော၊ခြေသေ့ အစရှိ ကုန်သော။သဗ္ဗစတုပ္ပဒါ၊အလုံးစုံ ခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည်။မိဂါ၊မိဂမည်ကုန် ၏။ပသဝေါ၊ပသုလည်း မည်ကုန်၏။

၆၄၇။ (ဟသ်ာ ၃-မျိုး)တေ ရာဇဟံသာ ရတ္တေဟိ၊ ပါဒတုဏ္ဍေဟိ ဘာ သိတာ။
မလ္လိကာဒ်ာ ဓတရဋ္ဌာ၊ မလိနေဟျ' သိတေဟိ စ။

၆၄၇။ ယေ။အကြင် ဟသ်ာတို့သည်။ရတ္တေဟိ၊နီကုန်သော။ပါဒတုဏ္ဍေဟိ၊ခြေ, နှုတ်သီး တို့ဖြင့်။ဘာ၊တင့်တယ်တော်ကုန်၏။သိတာ၊ကိုယ်အဆင်းဖြူကုန်၏။တေ၊ထိုဟသ်ာတို့ သည်။ရာဇဟံသာ၊ရာဇဟံသမည်ကုန်၏။ယေ၊အကြင်ဟသ်ာတို့သည်။မလိနေဟိ၊စိမ်းညစ် ကုန်သော။ပါဒတုဏ္ဍေဟိ၊ခြေ,နှုတ်သီးတို့ဖြင့်။ဘာ၊၏။သိတာ၊၏။တေ၊ထိုဟသ်ာတို့သည်။ မလ္လိကာဒ်ာ၊မလ္လိကာ မည်ကုန်၏။ယေ၊အကြင်ဟသ်ာတို့သည်။အသိတေဟိ၊မည်းနက်ကုန် သော။ပါဒတုဏ္ဍေဟိ၊တို့ဖြင့်။ဘာ၊၏။သိတာ၊၏။တေ၊ထိုဟသ်ာတို့သည်။တေရဋ္ဌာ၊ဓတရဋ္ဌ မည်ကုန်၏။(ငန်းဝမ်းဘဲသည် ဟသ်ာ မည်၏။ကသဲဝမ်းဘဲ မန္ဒီလာဝမ်းဘဲ တောဝမ်းဘဲ စသည်တို့သည် ဝမ်းဘဲ မည်၏။)

မဆင်ခြင်ဘဲ ညှဉ်းဆဲတတ်သူ လျှပ်ပေါ်လော်လည် မတည်ကြည်သူ

၇၃၈။ အနိသမ္မ ဟိ ယော ကိစ္စံ၊ ပုရိသော ဝဓဗန္ဓနာဒိ' မာစရတိ။
အဝိနိစ္ဆိတကာရိတ္တာ၊ သော ခလု စပလောတိ ဝိညေယျော။

၇၃၈။ ယောပုရိသော၊အကြင်ယောကျ်ားသည်။အနိသမ္မ၊မစူးစမ်း မဆင်ခြင်မူ၍။ဝဓ ဗန္ဓနာဒီ၊သတ်ခြင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်း,စသော။ကိစ္စံ၊ကိစ္စကို။အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။သော့၊ထို ယောကျ်ားကို။အဝိနိစ္ဆိတကာရိတ္တာ၊မဆုံးဖြတ်အပ်သော ဒဿနကို ပြုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ခလု၊စင်စစ်။စပလောတိ၊စပလဟူ၍။ဝိညေယျော၊သိအပ်၏။

အဘိဓာန် ဂါထာထူးများအနက် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အလင်္ကာ ပါဠိ နိဿယ အဓိပ္ပါယ်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ
၁။ဒေါသာဝဟေဓ -ပဌမပရိစ္ဆေဒ

ရတနတ္တယပွဏာမ

၁။ မုနိန္ဒ ဝဒနမ္ဘောဇ၊ ဂဗ္ဘ သမ္ဘဝ သုန္ဒရီ။
သရဏံ ပါဏိနံ ဝါဏီ၊ မယှံ ပီဏယတံ မနံ။

၁။ မုနိန္ဒဝဒနမ္ဘောဇ ဂဗ္ဘ သမ္ဘဝ သုန္ဒရီ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ခံတွင်းတော်တည်းဟူသော ကြာတိုက်၌ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကောင်းမြတ်တင့်တယ်သော။ပါဏိနံ၊သတ္တဝါတို့၏။သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော။ဝါဏီ၊ပရိယတ်တည်းဟူသော မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည်။ (ဝါ)တရားတော်တည်းဟူသော သူရဿတီနတ်သမီးသည်။မယှံ၊အကျွန်ုပ်၏။မနံ၊စိတ်ကို။ ပီဏယတံ-ပီဏယတု၊နှစ်သက်ပါစေသတည်း။ (သကဝါဒီအလို)

(တနည်း) မုနိန္ဒဝဒနမ္ဘောဇ ဂဗ္ဘ သမ္ဘဝ သုန္ဒရီ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ခံတွင်းတော် နှင့်တူသော ကြာတိုက်၌ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကောင်းမြတ်တင့်တယ်သော။ပါဏိနံ၊သတ္တဝါ တို့၏။သရဏံ၊ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော။ဝါဏီ၊သူရဿတီနတ်သမီးသည်။မယှံ၊အကျွန်ုပ်၏။ မနံ၊ စိတ်ကို။ပီဏယတံ-ပီဏယတု၊နှစ်သက်ပါစေသတည်း။ (ပရဝါဒီအလို)

*** ဤဂါထာဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဤဂါထာဖြင့် ကျမ်းဦးအစ၌ ရတနတ္တယ ပဏာမပြုခြင်းကို သိစေပါသည်။

*** ရတနတ္တယ ပဏာမကို ပြုရကျိုး ။ ။** သူတော်ကောင်းတို့၏ အလေ့အကျင့်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုး၊ အထူးသဖြင့် အလိုရှိအပ်သော အန္တရာယ်ကင်းခြင်း ကျမ်းပြီး မြောက်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

*** မုနိန္ဒ-၌ မုနိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သောလောကကို သိတတ်သောကြောင့် "မုနိ" မည်ပါသည်။

*** မုနိ (၅) မျိုး ။ ။** ၁။ အဂါရိယမုနိ၊ ၂။ အနာဂါရိယမုနိ၊ ၃။ သေက္ခမုနိ၊ ၄။ အသေက္ခမုနိ၊ ၅။ ပစ္စေကမုနိ တို့ဖြစ်ပါသည်။

*** ဣန္ဒ-အရ ။ ။** အစိုးရသူ သာမညကို ယူရပါမည်။

*** မုနိန္ဒ-အရ ။ ။** မြတ်စွာဘုရားကို ယူရပါမည်။

*** ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သော ဂုဏ်များ ။ ။** (၁) စပ်အပ်သောပုဒ်များကို မဝေးစေမူ

http://www.dhammadownload.com

၍ နီးနီးတည်ရှိစေခြင်း, ထင်ရှားသော အနက်ရှိခြင်းတို့ကြောင့် "ပသာဒဂုဏ်" ရောက်ပါသည်။ (၂) မုနိန္ဒ ဝဒနမ္ဟောဇ ဂဗ္ဘသမ္ဘဝသုန္ဒရီ-ဟု သမာသ်ရှည်လျား များပြား၍ အနက်ပေါ်လွင် ထင်ရှားသောကြောင့် "ဩဇဂုဏ်" ရောက်ပါသည်။ (၃) ဌာန်ချင်း မတြာချင်း သံယုဂ်ခြင်း အတူပါရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊အက္ခရာတူများ ပါရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း "ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ်" ရောက်ပါသည်။ (၄) သိထိလအက္ခရာများ ပါရှိသောကြောင့် "သမတာဂုဏ်" ရောက်ပါသည်။ (၅) အပြောကြီးသော စကား ရိုင်းစိုင်းသော စကား မပါဘဲ နှစ်သက်ဘွယ်ရှိသဖြင့် "ကန္တိဂုဏ်" ရောက်ပါသည်။ (၆) သဒ္ဒါအနက်ကို မဆောင်ရဘဲ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသောကြောင့် "အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်" ရောက်ပါသည်။ (၇) တရားတော်မှာ နှစ်သက်စေတတ်သော သတ္တိမရှိသော်လည်း သတ္တိရှိသကဲ့သို့ တင်စား၍ ဝါဏီ - ပီဏယတ်-ဟု ဆိုထားသောကြောင့် "သမာဓိဂုဏ်"ရောက်ပါသည်။ (၈) မုနိငါးပါးကို အစိုးရသော မြတ်စွာဘုရား၏ ခံတွင်းတော်မှဖြစ်သော တရားတော်သည် ငါ၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးနှစ်သက်နိုင်ပါစေ-ဟု တောင်းတခြင်းသည် ရှေ့နောက်လိုက် လျော၍ အသင့်ယုတ္တိရှိသောကြောင့် "ဩဓိတျသမ္မောသကဂုဏ်" ရောက်ပါသည်။

*** ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သော အလင်္ကာ ။ ။** (၁) ဝါဏီတစ်ပုဒ်တည်းက တရားတော်နတ်သမီး-ဟု ဆိုအပ်သော အနက်နှစ်မျိုးကို ဟောနိုင်၍ ယင်းဝါဏီ ကတ္တားပုဒ်၏ ကြိယာသည် ပီဏယတ်-ဟု နှစ်မျိုးမပြား၊တစ်ပါးတည်းသာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် "အဘိန္နပဒ သိလေသ အလင်္ကာ" ရနိုင်ပါသည်။ (၂) ဥပမာန ဥပမေယျ မကွဲမပြား တသားတည်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် "ရူပကအလင်္ကာ" ရနိုင်ပါသည်။ (၃) မုနိငါးပါးကို အစိုးရသော မြတ်စွာဘုရား၏ ခံတွင်းတော်မှဖြစ်သော တရားတော်သည် ငါ၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးနှစ်သက်နိုင်ပါစေ-ဟု တောင်းတခြင်းသည် ရှေ့နောက်လိုက် လျော၍ အသင့်ယုတ္တိရှိသောကြောင့် "ဩဓိတျသမ္မောသက အလင်္ကာ" ရနိုင်ပါသည်။ (၄)တရားတော်က စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးနှစ်သက်နိုင်ပါစေ-ဟု တောင့်တမှုပြုသောကြောင့် "အာသီ အလင်္ကာ" ရနိုင်ပါသည်။

နိဗ္ဗိတ္တ (အလင်္ကာကျမ်း ထပ်ရေးရခြင်း အကြောင်း)

၂။ ရာမသမ္မာဒျလင်္ကာရာ၊ သန္တိ သန္တော ပုရာတနာ။
တထာပိ တု ဝဠ္ဠေန္တိ၊ သုဒ္ဓ မာဂဓိကာ နု တေ။

၂။ သန္တော၊ကောင်းမြတ်တင့်တယ်ကုန်သော။ပုရာတနာ၊ရှေးကာလ၌ ဖြစ်ကုန်သော ရာမသမ္မာဒျလင်္ကာရာ၊ရာမသမ္မ အစရှိသော ဆရာတို့သည် ပြုအပ်သော တန်ဆာအထူးတို့သည်။ကိစ္စာပိ သန္တိ၊အကယ်၍ကား ရှိပါပေကုန်၏။တထာပိတု၊ထိုသို့ပင် ရှိပါကုန်သော်လည်း။သုဒ္ဓမာဂဓိကာ၊သက္ကတမဖက် သက်သက်သော မာဂဓဘာသာကိုသာ တတ်ကုန်

http://www.dhammadownload.com

သော စာသင်သားတို့သည်။တေ အလင်္ကာရေ၊ထိုတန်ဆာအထူးတို့ကို။ယေန ကာရဏေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။န ဝဋ္ဌေဒ္ဓိ၊မသုံးဆောင်နိုင်ကြကုန်။

*** ဤကျမ်းကို ရေးသားရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ရာမ သမ္မ,စသော အလင်္ကာကျမ်းတို့သည် သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသည့်အတွက် မာဂဓဘာသာသက်သက်ကိုသာ တတ်ကုန်သော စာသင်တို့ မသုံးစွဲနိုင်သောကြောင့် ဤကျမ်းကို ရေးသားရသည်။

*** ရာမသမ္မာဒျလင်္ကာရာ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** အလင်္ကာရကောတ္ထုဘ ကာဗျဒဿ, စသော ကျမ်းများနှင့် ထိုကျမ်းတို့၌ ပြသော သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကရတို့ကို ယူရပါမည်။ (တနည်း) ကာဗျဒဿကျမ်း သာဟိစ္စဒပ္ပဏကျမ်း စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

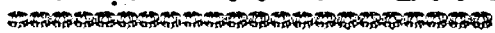

(မာဂဓဘာသာ သက်သက်သာ တတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား အလင်္ကာဆရာ၏ သဘောထားကို ဖော်ပြသည့် "မေတ္တာပြ" ဂါထာ

၃။ တေနာပိ နာမ တောသေယျ၊ မေတေ လင်္ကာရဝဇ္ဇိတေ။
အနုရူပေနာလင်္ကရေ၊ နေသ မေ သော ပရိဿမော။

၃။ တေန ကာရဏေန၊ထိုအကြောင်းကြောင့်။အလင်္ကာရဝဇ္ဇိတေ၊တန်ဆာဆင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သော။(ဝါ)အလင်္ကာကျမ်းဟောင်းမှ ကင်းကုန်သော။ (ဝါ)အလင်္ကာကျမ်းဟောင်းကို သင်အံကြည့်ရှုလေ့လာမှု မပြုကြကုန်သော။ဧတေ ယတိပေါတေ၊ထိုစာသင်သားတို့ကို။ဧသံ ယတိပေါတာနံ၊ထိုစာသင်သားတို့အား။အနုရူပေန၊လျော်သော။အလင်္ကာရေန၊တန်ဆာအထူးဖြင့်။(ဝါ) အလင်္ကာကျမ်းသစ်ဖြင့်။တောသေယျံ၊နှစ်သက်စေရပါမူကား အပိနာမ၊သြော် ကောင်းလေစွ။ဧသော ပရိဿမော၊ဤသို့ ကြံစည်အားထုတ်ခြင်းသည်။ အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။

*** ဤဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။** သက္ကတဘာသာဖြင့် စီရင်အပ်သော အလင်္ကာကျမ်းဟောင်းတို့ကို သုဒ္ဓမာဂဓိကပုဂ္ဂိုလ်တို့ မသုံးစွဲနိုင်ခြင်းကြောင့် သုဒ္ဓမာဂဓိကပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလျော်သော တနိဆာသစ် အလင်္ကာကျမ်းသစ်ဖြင့် သုဒ္ဓမာဂဓိကပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို နှစ်သက်စေရမူ ကောင်းလေစွဟု ဤသို့ကြံစည်အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်ရပါသည်။

*** ဤဂါထာဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ အဘိဓာန-ကျမ်း၏အမည်၊ ၂။ အဘိဓေယျ-ကျမ်း၏ဟောနက်၊ ၃။ ကရဏပ္ပကာရ-ကျမ်းပြုပုံ အစီအစဉ်၊ ၄။ပကရဏပ္ပယောဇန-ကျမ်း၏အကျိုး၊ ၅။ ပဋိညာဉ်-ဝန်ခံမှုတို့ကို ပြပါသည်။

*** အလင်္ကာကျမ်း၏ ဥပစာအလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။** အလင်္ကာ-အရ မုချအားဖြင့် သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရတို့ကို ရ၏၊ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရတို့၏ "အလင်္ကာ"ဟူသောအမည်ကို ၎င်းတို့၏တည်ရာ ကျမ်းဂန်၌ တင်စားသော ဌာနျူပစာ

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် ကျမ်းဂန်သည် "ဥပစာအလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* **အလင်္ကာရ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ပုလဲသွယ် လက်ကောက်,စသော တန်ဆာအထူးသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို တန်ဆာဆင်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ယင်းပုလဲသွယ် လက်ကောက်, စသော တန်ဆာအထူးကို "အလင်္ကာရ" ဟု ခေါ်ပါသည်။

* **အလင်္ကာ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အစိအကုံး အထုံးအဖွဲ့တည်းဟူသော ကိုယ်ကို တန်ဆာ ဆင်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရတို့ကို "အလင်္ကာ"ဟုခေါ်၏။

* **အလင်္ကာရ-အရ** ။ ။ မုချအားဖြင့်- သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရတို့၏ အနက်ကို ယူရပါမည်။ ဥပစာအားဖြင့်- ယင်းသဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရအနက်တို့၏ တည်ရာအဖွဲ့ ဗန္ဓ-ဟု ဆိုအပ်သော ကျမ်းဂန်ကို ယူရပါမည်။

* **ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သော အတ္ထာလင်္ကာရ** ။ ။ ဤဂါထာ၌ "အလင်္ကာရေန" ကို အသစ်ဖြစ်သော တန်ဆာအထူး, အလင်္ကာကျမ်းအထူး-ဟူ၍ နှစ်ထပ်ပေးနိုင်ပြီး၊တော သေယျံ-ဟု ကြိယာတစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်၍ ကြိယာမကွဲပြားသောကြောင့် "အဘိန္ဒပဒ ဝါကျ သိလေသ အလင်္ကာ" ရနိုင်ပါသည်။



(ပညာရှိထံ နည်းမခံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြစ်ပြ ဂါထာ)

၄။ ယေသံ နသဠိတာ ပညာ၊ နေက သတ္ထန္တရောစိတာ။
သမ္မောဟဘ္ဘာဟတာ ဝေတေ၊ နာဝဗုဇ္ဈန္တိ ကိဠိပိ။

၄။ ယေသံ-ယတိပေါတာနံ၊အကြင်စာသင်သားတို့သည်။အနေကသတ္ထန္တရောစိတာ များစွာသော ကျမ်းဂန်အထူးတို့၌ သင်ကြားဆည်းပူးအပ်သော။ပညာ၊အသိဉာဏ်ပညာကို နသဠိတာ၊လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်၍ မဆည်းပူးအပ်။ဧတေ-ယတိပေါတာ၊ထိုစာသင် သားတို့သည်။ဝေ၊စင်စစ်။သမ္မောဟဘ္ဘာဟတာဝ၊ပြင်းစွာတွေဝေခြင်းသည် နှိပ်စပ်အပ်ကုန် သည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ကိဠိပိ၊တစ်စုံတစ်ခု ယူသင့်သောဂုဏ်နှင့် ပယ်သင့်သော အပြစ်ကို နာဝဗုဇ္ဈန္တိ၊မသိနိုင်ကြကုန်။

* **ဤဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ များစွာသော ကျမ်းဂန်အထူးတို့၌ သင် ကြားဆည်းပူးအပ်သော ပညာမရှိသော စာသင်သားတို့သည် ပြင်းစွာတွေဝေသော မောဟ သည် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ယူသင့်သောဂုဏ်နှင့် ပယ်သင့်သော အပြစ်ကိုမျှ မသိ နိုင်ကြကုန်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

* **အနေကသတ္ထန္တရ-အရ** ။ ။ ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်တကွ တက်ကျမ်း သဒ္ဒါကျမ်း ဆန်းကျမ်း အဘိဓာန်ကျမ်း အလင်္ကာကျမ်း,စသော များစွာသောကျမ်းတို့ကို ယူရမည်။

* **ဥပစိတာ-အရ** ။ ။ ဆည်းပူးအပ်သော သုတမယပညာကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

(ပညာရှိတို့၏ အထံတော်၌ နည်းခံယူသူတို့၏ အကျိုးပြ ဂါထာ)

၅။ ကိ တေဟိ ပါဒသုဿူသာ။ ယေသံ နတ္ထိ ဂရှုနိဟ။
ယေ တပ္ပါဒရဇောကိဏ္ဏာ၊ တေဝ သာဓူ ဝိဝေကိနော။

၅။ ဣဟလောကေ၊ဤလောက၌။ယေသံ-ယတိပေါတာနံ၊အကြင်စာသင်သားတို့အား။ဂရှုနံ၊ဆရာမြတ်တို့၏။ပါဒသုဿူသာ၊ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းဆည်းကပ်၍ သင်ကြားလိုခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။တေဟိ-ယတိပေါတေဟိ၊ထိုစာသင်သားတို့ဖြင့်။ကိ၊အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ယေသာဓူ၊အကြင်သူတော်ကောင်း စာသင်သားတို့သည်။တပ္ပါဒ ရဇောကိဏ္ဏာ၊ထိုဆရာမြတ်တို့၏ ခြေတော်ရင်း၌ ကပ်သောမြူတို့ဖြင့် ပြွမ်းကုန်၏။တေဝသာဓူ၊ထိုသူတော်ကောင်း စာသင်သားတို့သည်သာလျှင်။ဝိဝေကိနော၊ဂုဏ်အပြစ်ကို စိစစ်ခွဲခြမ်း နိုင်ကြကုန်၏။

* ဤဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဆရာမြတ်တို့၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းဆည်းကပ်၍ အတတ်ပညာသင်ကြားလိုခြင်းမရှိသော စာသင်သားတို့သည် ဂုဏ်အပြစ်ကို စိစစ် ခွဲခြမ်းခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ထိုဆရာမြတ်တို့၏ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းဆည်းကပ်၍ အတတ်ပညာကို သင်ကြားလိုကုန်သော စာသင်သားတို့သည်သာလျှင် ဂုဏ်အပြစ်ကို စိစစ်ခွဲခြမ်း နိုင်ကြကုန်၏ဟု ဆိုလိုပါသည်။

* သူဿူသာ-အရ ။ ။ သင်ကြားလိုသောဆန္ဒ, ထိုသင်ကြားလိုခြင်းကို မှီ၍ ခြေရင်း၌ ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေးခြင်းကို ယူရပါမည်။

* တပ္ပါဒ ရဇော ကိဏ္ဏာ-အရ ။ ။ ထိုဆရာတို့၏ ခြေ၌ကပ်သော မြူတို့ဖြင့်ပြွမ်းသော ဦးခေါင်းရှိသော သူတော်ကောင်းစာသင်သားတို့ကို ယူရပါမည်။



ပင်ကိုယ်ဉာဏ် မပါက ချီးမွမ်းဖွယ် မရောက်ပုံ

၆။ ကဗ္ဗနာဋကနိကိ္ဒတ္တ၊ နေတ္တစိတ္တာ ကဝိဇ္ဇနာ။
ယံကိဉ္စိ ရစယန္တေတံ၊ နဝိမှယကရံ ပရံ။

၆ ကဗ္ဗနာဋက နိကိ္ဒတ္တ နေတ္တစိတ္တာ၊ကဗျာကျမ်း, ကချေသည်ကျမ်းတို့၌ ချထားအပ်သော မျက်စိ,စိတ်ရှိကြကုန်သော။ကဝိဇ္ဇနာ၊ကဗျာတတ်သိ ပညာရှိတို့သည်။ယံကိဉ္စိ၊တစုံတခုသော အစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့ကို။ရစယန္တိ၊ဖွဲ့နွဲ့တီထွင် စီရင်ရေးသားကြကုန်၏။ဧတံ ဗန္ဓနံ၊ထိုသို့ ဖွဲ့နွဲ့တီထွင် စီရင်ရေးသားအပ်သော အဖွဲ့အနွဲ့သည်။ပရံ၊လွန်စွာ။ဝိမှယကရံ၊အံ့ဩဖွယ်ကို ပြုတတ်သည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။

* ဤဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ကဗျာကျမ်း ကချေသည်ကျမ်းတို့၌ လေ့လာသော စာရေးဆရာပညာရှိတို့သည် ရေးသားစီရင်အပ်သော တစုံတခုသော အစီအကုံး

http://www.dhammadownload.com

အဖွဲ့အနွဲ့သည် အံ့ဩဖွယ်မရှိ-ဟု ဆိုလိုပါသည်။

* **ကဝိ-အရ ။ ။** ချီးမွမ်းတတ်သော ပညာရှိကို ယူရပါမည်။
* **ကဗ္ဗ-အရ ။ ။** ပညာရှိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မဟာကဗျာကို ယူရပါမည်။
* **နာဋက -အရ ။ ။** ကချေသည် ဇာတ်သမားကို ယူရပါမည်။

(အလင်္ကာရ ဝိဒူဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပဋိဘာန် ဉာဏ်ပညာရှင်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပုံ)

၇။ တေယေဝ ပဋိဘာဝန္တော၊ သောဝ ဗန္ဓော သ ဝိမှယော။
ယေန တောသေန္တိ ဝိညူ ယေ၊ တတ္ထ ပျ ဝိဟိတာ ဒရာ။

၇။ တတ္ထပိ-တေသု ကဗ္ဗနာဋကေသုပိ၊ထိုကဗျာကျမ်း, ကချေသည်ကျမ်းတို့၌လည်း။ အဝိဟိတာဒရာ၊မထားအပ်သော ရိုသေခြင်းရှိကြကုန်သော။ဝါ၊ရိုသေခြင်းကို မဖြစ်စေကြကုန်သော။ယေဇနာ၊အကြင်ပညာရှိတို့သည်။ယေန-ဗန္ဓနေန၊အကြင် အစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့ဖြင့်။ဝိညူ၊ကဗျာတတ်သိ ပညာရှိတို့ကို။တောသေန္တိ၊နှစ်သက်စေကြကုန်၏။တေယေဝ ဇနာ၊ထိုပညာရှိတို့သည်သာလျှင်။ပဋိဘာဝန္တော၊ပဋိဘာန်ဉာဏ် ပညာရှိကြကုန်၏။(ဝါ)ကဗျာ့အရာကို လျင်စွာသိတတ်သော တခ်ဏုပ္ပတ္တိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။(ဝါ)အာဝဇွန်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။သောဝ ဗန္ဓော၊ထိုအစီအကုံး အဖွဲအနွဲ့သည်သာလျှင်။သ ဝိမှယော၊အံ့ဩဖွယ်ရှိ၏။

* **ဤဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ကဗျာကျမ်း, ကချေသည်ကျမ်းတို့၌ မလေ့လာမူ၍ တစုံတခုသော အစီးအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့ဖြင့် ပညာရှိတို့ကို နှစ်သက်စေနိုင်သော ပညာရှိတို့သည်သာလျှင် ဉာဏ်ပဋိဘာန်ရှိသော ပညာရှိတို့မည်ကုန်၏၊ ထိုပညာရှိတို့ စိရင် ရေးသားအပ်သော အဖွဲ့အနွဲ့သည်သာလျှင် အံ့ဩဖွယ်ရှိ၏ဟု ဆိုလိုပါသည်။

မေး။ မည်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ ဖွဲ့သီကုံးမှုသည်သာ အံ့ဩကျေနပ်ဖွယ် ဖြစ်သနည်း

ဖြေ။ **(အံ့ဩဖွယ်သီကုံးနိုင်သူ)** ကဗျာကျမ်း ကချေသည်ကျမ်းတို့ကို အလေးမထားဘဲ (ဝါ) မကြည့်ရှု မလေ့လာဘဲ ပညာရှိများကို နှစ်သိမ့်ကျေနပ်လောက်အောင် သီကုံးနှုံး ဖွဲ့နိုင်သည့် ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖွဲ့သီကုံးမှုသည်သာ အံ့ဩကျေနပ်ဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။မည်ကဲ့သို့သော ပညာရှင်ကို အလင်္ကာရဝိဒူဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပဋိဘာန် ဉာဏ်ပညာရှင်ဟု ခေါ်ဆိုရကြောင်း ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ **(အလင်္ကာရ ဝိဒူဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပဋိဘာန် ဉာဏ်ပညာရှင်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပုံ)** ကဗျာကျမ်း ကချေသည်ကျမ်းတို့ကို အလေးမထားဘဲပင် ဂုဏ်,အပြစ်ကို စိစစ်တတ်ကုန်သော ပညာရှိတို့ သဘောကျလက်ခံနိုင်အောင် ရေးသားဖွဲ့ဆိုနိုင်သော

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုသာလျှင် "ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှင်"ဟု ခေါ်ဆိုရပါမည်။

* **ပဋိဘာ-အရ ။ ။** ကဗျာကျမ်း ကချေသည်ကျမ်းကို မလေ့လာမူ၍ ကဗျာဗန္ဓကို လျင်မြန်စွာ စီကုံးဖွဲ့နွဲ့နိုင်သော ပညာကို ယူရပါမည်။

* **ပဋိဘာဝန္တ-အရ ။ ။** ယင်းပညာနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရပါမည်။

* **ကဗျာဆရာတစ်ဆူဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ (၃)ပါး**

* **ကဗျာတတ်ရန် အင်္ဂါ (၃)ပါး ကား ။ ။** ၁။ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ထက်မြက်ခြင်း။ ၂။ လောကဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်း အကြားအမြင် ဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ ၃။ လွန်ကဲသော လုံ့လဝီရိယရှိခြင်း။(ဝါ) အသင့်ယုတ္တိရှိအောင် ရေးသားနိုင်ခြင်း။

မေး။ စာရေးဆရာလုပ်လိုသူတို့၌ (က) ပြည့်စုံရမည့်အရည်အချင်း (ခ) စာဖတ်သူ သဘောကျအောင် ရေးဖွဲ့နည်းတို့ကို အလင်္ကာကျမ်းဆရာ၏ အဆိုအမိန့်နှင့်အညီ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ (က) ပင်ကိုယ် ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိခြင်း၊ လူတို့၏ အသုံးအနှုန်းကို နားလည်ခြင်း၊ အသင့်ယုတ္တိရှိအောင် ရေးသားနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) ဘာဝ,ဝိဘာဝ, အနုဘာဝတို့ဖြင့် ပြည့်စုံပြီး ရသမြောက်အောင် ရေးသားဖွဲ့ဆိုလျှင် စာဖတ်သူ သဘောကျပါသည်။



ဗန္ဓ၏ လက္ခဏာနှင့် ဗန္ဓ၏ သရုပ်ပြဂါထာ

၈။ ဗန္ဓောစ နာမ သဒ္ဒတ္ထာ၊ သဟိတာ ဒေါသဝဇ္ဇိတာ။
ဝဇ္ဇ ဂဇ္ဇ ဝိမိဿာနံ၊ ဘေဒနာ ယံ တိဓာ ဘဝေ။

၈။ သဟိတာ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။(ဝါ) ပြေပြစ်စပ်ဟပ်ကုန်သော။ဒေါသဝဇ္ဇိတာ၊ အပြစ်ဒေါသသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။သဒ္ဒတ္ထာ၊သဒ္ဒါအနက်တို့သည်။ဗန္ဓောစနာမ၊ဗန္ဓမည် သည်သာလျှင်တည်း။အယံဗန္ဓော၊ဤဗန္ဓသည်။ပဇ္ဇ ဂဇ္ဇ ဝိမိဿာနံ၊ဂါထာဗန္ဓ, စုတ္ထိယဗန္ဓ ဂါထာစုတ္ထိယဲရောသော ဗန္ဓတို့၏။ဘေဒေန၊အပြားအားဖြင့်။တိဓာ၊သုံးပါး၊အပြားရှိသည်။ ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

* **ဗန္ဓ မည်ပုံ ။ ။** တပေါင်းတည်းဖြစ်သော ပဒဒေါသ,စသည်တို့သည် ကြဉ်အပ်သော သဒ္ဒါအနက်သည် "ဗန္ဓ" မည်ပါသည်။ဗန္ဓောစ နာမ သဒ္ဒတ္ထာ၊ သဟိတာ ဒေါသဝဇ္ဇိတာ ကိုထောက်ပါ။

* **ဗန္ဓ လက္ခဏာ (၃)ပါး ။ ။** ၁။ သဟိတာ-အရ၊တပေါင်းတည်းဖြစ်ခြင်း (ဝါ)အချင်းချင်း သင့်လျော်သော အနက်နှင့်တကွဖြစ်ခြင်း။ ၂။ဒေါသဝဇ္ဇိတာ-အရ၊ပဒဒေါသ,စသော အပြစ်တို့မှ ကင်းစင်ခြင်း။ ၃။သဒ္ဒတ္ထာ-အရ၊ သဒ္ဒါအနက်ဖြစ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ဗန္ဓအပြား (၃) ပါးနှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ဓမ္မပဒပါဠိတော် စသည်တို့ကဲ့သို့ ဂါထာသက်သက် ဖွဲ့စီအပ်သော ဗန္ဓမျိုးသည် "**ပဇ္ဇဗန္ဓ**" မည်၏။ ၂။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ,စသော အဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကြီးများကဲ့သို့ စုဏ္ဏိယသက်သက် ဖွဲ့စီအပ်သော ဗန္ဓမျိုးသည် "**ဂဇ္ဇဗန္ဓ**" မည်၏။ ၃။ဇာတ်အဌကထာ,စသည်တို့၌ကဲ့သို့ ဂါထာ စုဏ္ဏိယရောနှော၍ ဖွဲ့စီအပ်သော ဗန္ဓမျိုးသည် "**ဝိမိဿဗန္ဓ**" မည်၏။

*** ပဇ္ဇ (ဂါထာ) ဗန္ဓ သရုပ်နှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ ဧကနိပါတ် ဇာတ်ဂါထာ,စသည်တို့ကဲ့သို့ တစ်ဂါထာတည်းဖြင့် အပြီးဖွဲ့အပ်သော ပဇ္ဇသည် "မုတ္တက" မည်၏။ ၂။ ပဥ္စကနိပါတ်ဇာတ် စသည်တို့ကဲ့သို့ နှစ်ဂါထာ သုံးဂါထာမှ စ၍ ငါးဂါထာပြည့်မှ ပြီးသော အဖွဲ့သည် "ကုလက" မည်၏။ ၃။ အနက်အချင်းချင်း မငဲ့သော ကိုယ့်ကြိယာကိုယ် ဖြစ်သော အဘိဓာန်ကျမ်းလာ ဂါထာမျိုးသည် "ကောသ" မည်၏။ ၄။ ဆက္ကနိပါတ် စသည်ကဲ့သို့ အကြောင်းအရာ တစ်ခုခုကို ဂါထာများစွာဖြင့် ဖွဲ့စီအပ်သော အဖွဲ့သည် "သံယာတ" မည်၏။

*** ပဇ္ဇ (၂) ခုအထူး ။ ။** အလင်္ကာကျမ်းလာ ပဇ္ဇသည် မုတ္တက, ကုလက, ကောသ, သံယာတအားဖြင့် လေးမျိုးရှိပါသည်၊ ဆန်းကျမ်းလာ ပဇ္ဇ ကား ဝဏ္ဏဝုတ္တိ, မတြာဝုတ္တိ အားဖြင့် နှစ်မျိုး ရှိပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** ဂဇ္ဇ (စုဏ္ဏိယ) ဗန္ဓသရုပ် ၄-ပါးနှင့် အဓိပ္ပါယ်**

၁။ သမာသ်မပါသောအဖွဲ့သည် "မုတ္တက" မည်၏။ ၂။ ဂါထာပါဒကိုဋင်း၊ ပါဒ၏ အစိတ်အပိုင်းကိုဋင်း ထည့်သွင်း၍ ဖွဲ့အပ်သော ဂဇ္ဇသည် "ဝုတ္တဂန္ဓိ" မည်၏။ ၃။ ရှည်လျားများပြားသော သမာသ်ပါသော ဂဇ္ဇသည် "ဥက္ကလိကာပါယ" မည်၏။ ၄။ သမာသ်အနည်းငယ်ပါသော ဂဇ္ဇသည် "ပါဂဇ္ဇ စုဏ္ဏက" မည်၏။

ပဇ္ဇဗန္ဓ အပြားနှင့် ဗန္ဓ၏ အဆင်တန်ဆာ

၉။ နိဗန္ဓောစာ နိဗန္ဓောစ၊ ပုန ဒွိဓာ နိရုပ္ပတေ။
တံ တု ပါပေန္တု လင်္ကာရာ၊ ဝိန္ဒနိယတရတ္တနံ။

၉။ သောဗန္ဓော၊ထိုဂါထာဖြင့်ပြီးသော ဂါထာမျိုးကို။နိဗန္ဓောစ၊နိဗန္ဓဟူ၍ဋင်း။(ဝါ) မုတ္တက,စသော ဗန္ဓလေးမျိုးတို့ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော မဟာကဗျာမျိုးဋင်း။အနိဗန္ဓောစ၊အနိဗန္ဓဟူ၍ဋင်း။ (ဝါ) မုတ္တက,စသော ဗန္ဓလေးမျိုးတို့တွင် မုတ္တကတစ်မျိုးဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော ခုဒ္ဒကကဗျာမျိုးဋင်း။ပုန၊တဖန်။ဒွိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်။နိရုပ္ပတေ၊ဆိုအပ်၏။တု၊အထူးကိုဆိုဦးအံ့တံဗန္ဓံ၊ထိုနှစ်ပါးအပြားရှိသော ဗန္ဓမျိုးကို။အလင်္ကာရာ၊သဒ္ဒါလင်္ကာရ, အတ္ထာလင်္ကာရတို့သည်။ဝိန္ဒနိယ တရတ္တနံ၊နှစ်သက်အပ်သော ဗန္ဓတို့ထက်အထူးသဖြင့် နှစ်သက်အပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ဒန္ဓ၏အဖြစ်သို့။ပါပေန္တိရောက်စေကုန်၏။

* **ပဇ္ဇဗန္ဓ သရုပ် ၂-မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ မုတ္တက,စသော ဖွဲ့နည်းလေးမျိုးလုံး ပါဝင်စေလျက် ဖွဲ့အပ်သော ကဗျာကြီးများသည် "နိဗန္ဓ" မည်၏။ ၂။ မုတ္တကတစ်မျိုးတည်း ဖြင့်သာ ဖွဲ့အပ်သော ကဗျာအငယ်စားသည် "အနိဗန္ဓ' မည်၏။

သဒ္ဒါလင်္ကာရ/အတ္ထာလင်္ကာရတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်မှု တင့်တယ်ကောင်းမြတ်ပုံ

၁၀။ အနဝဇ္ဇံ မုခမ္မောဇ္ဇ မနဝဇ္ဇာစ ဘာရတီ။
အလင်္ကာဝ သောဘန္တေ၊ ကိန္နု တေ နိရလင်္ကာရာ။?

၁၀။ အနဝဇ္ဇံ၊အပြစ်မရှိသော။မုခမ္မောဇ္ဇ၊ကြောနှင့်တူသော မျက်နှာသည်ငင်း။အန ဝဇ္ဇာ၊အပြစ်မရှိသော။ဘာရတီစ၊အဖွဲ့.အနွဲ့. စကားမျိုးသည်ငင်း။ (ဝါ)သဒ္ဒါသည်ငင်း (ဝါ) သဒ္ဒါအနက်သည်ငင်း။အလင်္ကာဝ၊တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော်သာလျှင်။သောဘန္တေ၊ ဘင့်တယ်ကောင်းမြတ်ကုန်၏။တေ-မုခမ္မောဇ္ဇဘာရတီ ဇာတာ၊ထိုအပြစ်မရှိသော ကြောနှင့် ဘူသောမျက်နှာ, အပြစ်မရှိသော အဖွဲ့.အနွဲ့. စကားမျိုးတို့သည်။နိရလင်္ကာ၊တန်ဆာ ဆင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်မူကား။ကိန္နု သောဘန္တေ၊အဘယ်မှာလျှင် တင့်တယ်ကောင်းမြတ် ပါကုန်အံ့နည်း။န သောဘန္တေဝ၊မတင့်တယ် မကောင်းမြတ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

* **ဘာရတီ-အရ ။ ။** အဖွဲ့.အနွဲ့.စကား (ဝါ) သဒ္ဒါကို မုချအားဖြင့် ယူ၍ အနှက်ကို ဥပစာအားဖြင့် ယူရပါမည်။

၁၁။ ဝိနာ ဂရုပဒေသံ တံ၊ ဟလော လင်္ကတ္ထု မိစ္ဆတိ။
သမ္မာပုဏေ နု ဝိညူဟိ၊ ဟသဿာဝံ ကထံ နု သော ?

၁၁။ ဟလော၊ကိုယ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်း အဖွဲ့.ဗန္ဓကို တန်ဆာဆင်ခြင်း၌ လိမ္မာခြင်း မရှိသော လူမိုက်သည်။ဂရုပဒေသံ၊ပညာရှိတို့ ညွှန်ကြားဆုံးမအပ်သော နည်းဥပဒေသကို။ ဝိနာ၊ကြဉ်၍။တံ သရီရဗန္ဓံ၊ထိုကိုယ်နှင့် အဖွဲ့.ကို။အလင်္ကတ္ထု၊တန်ဆာဆင်ခြင်းငှာ။ကျွန်တော် အလိုရှိ၏။သောဟလော၊ထိုတန်ဆာဆင်ခြင်း၌ လိမ္မာခြင်းမရှိသော လူမိုက်သည်။ဝိညူဟိ တန်ဆာဆင်ခြင်း၌ လိမ္မာခြင်းရှိသော ပညာရှိတို့သည်။ဟသဿာဝံ၊ရယ်ရွှင်အပ်သောသူ၏ အဖြစ်သို့။ကထံ နု သမ္မာပုဏေယျ၊အဘယ်မှာ မရောက်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။သမ္မာပုဏေဇဝ ရောက်မည်သာလျှင်တည်း။

* **ဟလ-အရ ။ ။** လူတို့ ဝတ်ဆင်အပ်သော ဝတ်ဆင်နည်းကို မတတ်သောသူ အဖွဲ့. ဗန္ဓကို တန်ဆာဆင်နည်း မတတ်သောသူများကို ယူရပါမည်။

* **ဤဂါထာ၌ ရဏိုင်သော အလင်္ကာရ ။ ။** ဤဂါထာ၌ ပါသော ပုဒ်များသည် ၃၀

http://www.dhammadownload.com

မာနဖြစ်သော လူကို ဝတ်ဆင်အပ်သော ဝတ်ဆင်နည်းကို မတတ်သောဟာလ, ဥပမေယျ ဖြစ်သော အဖွဲ့ဗန္ဓကို တန်ဆာဆင်နည်း မတတ်သော ဟာလ နှစ်ပါးစုံနှင့် ဆက်ဆံ၍ မပြားသော ပုဂ္ဂိုလ်သောကြောင့် "အဘိန္နဝဒ သိလေသ အလင်္ကာ" ရနိုင်ပါသည်။

(အလင်္ကာကျမ်းဟူသော အမည်ရနိုင်ပုံပြ ဂါထာ)
(အလင်္ကာကျမ်း၏ အလင်္ကာရမည်ပုံပြဂါထာ)

၁၂။ ဂန္ထော ကဝိဂါစာန၊ မလင်္ကာရ ပွကာသကော။
ယာတိ တဗ္ဘစနိယတ္ထံ၊ တတ္ထောဟာရွ ပစာရတော။

၁၂။ ကဝိဂါစာန်းပညာရှိတို့ ပြောဆိုအပ်သော အဖွဲ့ဗန္ဓ ထိုစကားသည်ပြီးစေအပ်သော အနက်ဟုဆိုအပ်သော အဖွဲ့ဗန္ဓတို့၏။အလင်္ကာရ ပွကာသကော၊သဒ္ဒါလင်္ကာရ, အတ္ထာလင်္ကာရတို့ကို ပြတတ်သော။ဂန္ထော၊အလင်္ကာကျမ်းသည်လည်း။တတ္ထောဟာရွ ပစာရတော၊ထိုအကျိုးဖြစ်သော သဒ္ဒါလင်္ကာရ, အတ္ထာလင်္ကာရတို့၏ အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော အလင်္ကာကျမ်း၌ တင်စားသောအားဖြင့်။တဗ္ဘစနိယတ္ထံ၊ထိုသဒ္ဒါလင်္ကာရ, အတ္ထာလင်္ကာရတို့၏ အလင်္ကာရဟူသောအမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်သော အလင်္ကာရကျမ်း၏ အဖြစ်သို့။ယာတိ၊ရောက်၏။

မေး။ အရှင်တို့ သင်ယူထားသော အလင်္ကာကျမ်းကို မုချအားဖြင့် အလင်္ကာ-ဟု ခေါ်နိုင်ပါမည်လော၊ အဘယ်အားဖြင့် ခေါ်နိုင်သည်ကို သာဓကထောက်ပြ ဖြေဆိုပါ။

* အလင်္ကာကျမ်းကို မုချအားဖြင့် အလင်္ကာ-ဟု ခေါ်နိုင်/မခေါ်နိုင်

(၁၂) ဂါထာကိုထောက်၍ အလင်္ကာကျမ်းကို မုချအားဖြင့် အလင်္ကာ-ဟု မခေါ်နိုင်ပါ။ အကျိုးဖြစ်သော သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရတို့၏ အလင်္ကာဟူသောအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းဂန်အပေါ်၌ တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းဂန်ကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် အလင်္ကာ-ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

* အလင်္ကာကျမ်း၏ အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။အကျိုးဖြစ်သော သဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရတို့၏ အလင်္ကာဟူသောအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းဂန်အပေါ်၌ တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းဂန်သည် ဖလူပစာရအားဖြင့် "အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

(အလင်္ကာ အမျိုးအစားနှင့် ဗန္ဓ-အရ ပြ ဂါထာ)

၁၃။ ဒွိပ္ပကာရာ အလင်္ကာရာ၊ တတ္ထ သဒ္ဒတ္ထဘေဒတော။
သဒ္ဒတ္ထာ ဗန္ဓနာမာဝ၊ တံ သန္ဓိတ တဒါဝလိ။

၁၃။ တတ္ထ-အလင်္ကာရဂန္ထေ၊ထိုအလင်္ကာကျမ်း၌။အလင်္ကာရော၊အလင်္ကာတို့သည်။

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒတ္ထဘေဒတော၊သဒ္ဒါလင်္ကာရ, အတ္ထာလင်္ကာရတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ဒွိပ္ပကာရာ၊နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏။သဒ္ဒတ္ထာ၊သဒ္ဒါ, အနက်တို့သည်။ဗန္ဓနာမာဝ၊ဗန္ဓမည်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း တံသဒ္ဓိတ တဒါဝဠိ၊ထိုသဒ္ဒါလင်္ကာရ အတ္ထာလင်္ကာရတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ထို သဒ္ဒါ အနက်တို့၏ အစဉ်သည်။ဗန္ဓောနာမ၊ဗန္ဓမည်၏။

* **အလင်္ကာရ (အလင်္ကာ) သရုပ် ။ ။** ၁။ သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ ၂။ အတ္ထာလင်္ကာရ။

* **အဖွဲ့ ဗန္ဓ၏ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တပေါင်းတည်းဖြစ်သော ဒေါသသည် ကြောင့်အပ် သော သဒ္ဒါ, အနက်သည် အဖွဲ့ဗန္ဓ မည်ပါသည်။

* **ဗန္ဓ နှစ်မျိုး အထူး ။ ။** သဒ္ဒါ အနက်သည် အစိတ်ဖြစ်သော ဗန္ဓ မည်ပါသည်။ သဒ္ဒါ အနက်တို့၏အစဉ်သည် အပေါင်းဖြစ်သော ဗန္ဓ မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **သဒ္ဒတ္ထဘေဒတော-၌ သဒ္ဒတ္ထ-အရ ။ ။** ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ- စသည်တို့ကဲ့သို့ တန်ဆာဆင်မှုမပါသော သဒ္ဒါအစဉ်၊ ယောက်ျား လမ်းသွား၏-စသည်တို့ကဲ့သို့ တန်ဆာဆင် မှု မပါသော အနက်အစဉ်တို့ကို မယူရ၊ အဖွဲ့အနွဲ့ အမည်ရလောက်အောင် ဆိုင်ရာ အလင်္ကာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ထိုသဒ္ဒါတို့၏ အစဉ်၊ ထိုအနက်တို့၏ အစဉ်တို့ကို ယူရပါမည်။

(စာပေရေးသားရာ၌ ဝုဏ်မြောက်ဖို့ထက် အပြစ်လွတ်ဖို့က ပို၍ အရေးကြီးပုံ)

(သဒ္ဒ အတ္ထ နှစ်ဝသော အလင်္ကာရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း အပြစ်ဒေါသ အနည်း ငယ် ငြိစွန်းပါက မချီးမွမ်းသင့်ကြောင်း ဥပမာဖြင့် ပြဆိုသော ဝါထာ)

၁၄။ **ဝုဏာလင်္ကာရ သံယုတ္တာ၊ အပိ ဒေါသလဝကိတာ။**
ပသံသိယာ န ဝိညူဟိ၊ သာ ကညာဝိယ တာဒိသံ။

၁၄။ တာဒိသီ၊ထိုသို့ သဘောရှိသော။ကညာ၊ဆယ်နှစ်အရွယ် သတို့သမီးငယ်သည်။ ဝုဏာလင်္ကာရ သံယုတ္တာအပိ၊နှလုံးကောင်းခြင်းဟူသော ဝုဏ်,ပုဂ္ဂိုလ်,နားဆောင်း,စသော တန် ဆာတို့နှင့် ယှဉ်ပါသော်လည်း။ဒေါသလဝကိတာ၊ဇွန်နာ,စသော အနည်းငယ်သော အပြစ် ဒေါသ စွန်းငြိပါမူကား။ပုရိသေဟိ၊ယောက်ျားတို့သည်။ပသံသိယာ၊ချီးမွမ်းသင့် ချီးမွမ်းထိုက် သည်။နဟောတိ ဝိယ၊မဖြစ်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။တာဒိသီ၊ထိုသို့ သဘောရှိသော။သာ သဒ္ဒတ္ထာဝဠိ၊ထိုသဒ္ဒါ အနက် အစဉ်သည်။(ဝါ)ထိုဇာစီအကုံး အဖွဲ့.အနွဲ့.သည်။ဝုဏာလင်္ကာ ရ သံယုတ္တာ အပိ၊သဒ္ဒါလင်္ကာရဟူသောဝုဏ် အတ္ထာလင်္ကာရဟူသော အလင်္ကာတို့နှင့် ယှဉ်ပါသော်လည်း။ဒေါသလဝကိတာ၊အပြစ်ဒေါသ အနည်းငယ် စွန်းငြိပါမူကား။ဝိညူဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ယေန ကာရဏေန၊အကြောင်းကြောင့်။ပသံသိယာ၊ချီးမွမ်းသင့် ချီးမွမ်းထိုက်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။

http://www.dhammadownload.com

(ကဗျာ ဂါထာ ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အပြစ်မဖြစ်အောင် ဖွဲ့ဆိုရေးသားရန် ညွှန်ပြပုံ)
(စာပေရေးသားရာ၌ ဂုဏ်မြောက်ဖို့ထက် အပြစ်လွတ်ဖို့က ပို၍ အရေးကြီးပုံ)

၁၅။ တေန ဒေါသနိရာသော၀၊ မဟုဿာဟေန သာဓိယော။
နိဒ္ဒေါသာ သဗ္ဗထာ သာယံ၊ သဂုဏာ နု ဘ၀ေယျ ကိ ?

၁၅။ တေန ကာရဏေန၊ထိုအကြောင်းကြောင့်။ဒေါသနိရာသော၀၊အပြစ်ဒေါသကင်းသော အဖွဲ့ကိုသာလျှင်။မဟုဿာဟေန၊ကြီးစွာသော လုံ့လဖြင့်။သာဓိယော၊ပြီးစေအပ်၏။ သဗ္ဗထာ၊ပ၁ဒေါသ,စသော အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်။နိဒ္ဒေါသာ၊အပြစ်ဒေါသမှ ကင်းသော။သာယံ-သဒ္ဒတ္ထာ၀ဠိ၊ထိုအစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့သည်။သဂုဏာ၊ဂုဏ်ရှိသော။ (၀ါ) ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော အစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့သည်။န ဘ၀ေယျကိ၊အဘယ်မှာ မဖြစ်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။ဘ၀ေယျ၀ေ၊ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။

* အဖွဲ့ အနွဲ့ကို တန်ဆာဆင်ရာ၌ အနေးပါဆုံးသောအချက်
ဒေါသကင်းဘို့သည်သာ အရေးပါဆုံးသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။

(ကဗျာ ဂါထာ ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အပြစ်မဖြစ်အောင် ဖွဲ့ဆိုရေးသားရန် ညွှန်ပြပုံ)

၁၆။ သာ လင်္ကာရ ဝိယုတ္တာပိ၊ ဂုဏယုတ္တာ မနောဟရာ။
နိဒ္ဒေါသာ ဒေါသရဟိတာ၊ ဂုဏယုတ္တာ ဝဓူ ဝိယ။

၁၆။ ဝဓူ၊သတို့သမီးသည်။အလင်္ကာရဝိယုတ္တာပိ၊ပုတီး, နားဆောင်း,စသော တန်ဆာတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်း မရှိသော်လည်း။ဒေါသရဟိတာ၊ဇူနာ,စသော အပြစ်ဒေါသ ကင်းစင်သည်ဖြစ်၍။ဂုဏယုတ္တာ၊နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ကောင်းစွာကျင့်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်ပါမူကား။မနောဟရာ ဝိယ၊နှစ်လိုဖွယ်ရာ လွန်စွာတင့်တယ်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။သာ-သဒ္ဒတ္ထာ၀ဠိ၊ထိုသဒ္ဒါအစဉ် အနက်အစဉ်သည်။ (၀ါ)ထိုအစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့သည်။အလင်္ကာရ ဝိယုတ္တာပိ၊အထွာလင်္ကာရနှင့် ယှဉ်ခြင်းမရှိပါသော်လည်း။နိဒ္ဒေါသာ၊အပြစ်ဒေါသမှ ကင်းစင်သည်ဖြစ်၍။ဂုဏယုတ္တာ၊သဒ္ဒါလင်္ကာရဟူသော ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်ပါမူကား။မနောဟရာ၊နှစ်လိုဖွယ်ရာ လွန်စွာ တင့်တယ်၏။

* အဖွဲ့ပန္ဓသည် အထွာလင်္ကာရနှင့် မယှဉ်သော်လည်း ပသာဒ,စသော ဂုဏ်နှင့် ယှဉ်လျှင် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိခြင်းအကြောင်း ။ ။ ပ၁ဒေါသ,စသော အပြစ်မှ ကင်းသောကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိပါသည်။

ပဋိညာဉ်

၁၇။ ပဒေ ဝါကျေ တ၁ကျေ၀၊ ဒေါသာ ယေ ဝိဝိဓာ မတာ။

http://www.dhammadownload.com

သော ဒါဟရဏ မေတေသံ၊ လက္ခဏံ ကထယာမျတံ။

၁၇။ ပဒေစ၊ပုဒ်၌ဌင်း။ဝါကျေစ၊ဝါကျ၌ဌင်း။တဒတ္ထေစ၊ထိုဝါကျ၏ အနက်၌ဌင်း။မတာ၊ သိအပ်ကုန်သော။ဝိဝိဓာ၊အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော။ယေ ဒေါသာ၊အကြင် အပြစ် ဒေါသတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။အဟံ၊ငါသည်။ဧတေသံ ဒေါသာနံ၊ထိုအပြစ်ဒေါသတို့၏။ သောဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော။လက္ခဏံ၊သုတ်ကို။ကထယာမိ။ဆိုပေအံ့။

* **(ဒေါသသုံးပါး အထူး) ပဒေါသ** မည်ပုံ ။ ။ တစ်ခုသောပုဒ်၌သာ သင့်သော ဒေါသသည် "ပဒေါသ" မည်၏။

* **ဝါကျဒေါသ** မည်ပုံ ။ ။ တစ်ခုသော ဝါကျ၌ သက္ခါအားဖြင့် သင့်သောဒေါသ သည် "ဝါကျဒေါသ" မည်၏။

* **ဝါကျတ္ထဒေါသ** မည်ပုံ ။ ။ ဝါကျတစ်ခု၌ဖြစ်စေ အများ၌ဖြစ်စေ အနက် အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့် သင့်သောဒေါသသည် "ဝါကျတ္ထဒေါသ" မည်၏။

* **အပြစ်ဒေါသတို့၏ တည်ရာဌာန** ။ ။ ပုဒ်, ဝါကျ, ဝါကျအနက်အားဖြင့် သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

* **ပဒ-အရ** ။ ။ နာမ်, အာချာတ်, ဥပသာရ, နိပါတ်ပုဒ်တို့ကို ယူရပါမည်။

* **ဝါကျ-အရ** ။ ။ သုဂဒျန္တ တုဂဒျန္တပုဒ်တို့၏ အပေါင်းကို ယူရပါမည်။ (တနည်း) ကာရကခြောက်ပါးနှင့်တကွသော ကြိယာကို ယူရပါမည်။

(ပဒေါသ (၈) ပါးပြ ဂါထာ) (ဒေါသသရုပ် ၂၃-ပါး)

၁၈။ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရာဓျတ္ထ၊ ကိလိဋ္ဌာနိ ဝိရောမိ စ။
နေယျံ ဝိသေသနာပေက္ခံ၊ ဟီနတ္ထက မနတ္ထကံ။

၁၈။ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရာ ဓျတ္ထ ကိလိဋ္ဌာနိ၏ဆန့်ကျင်ဘက် အနက်တစ်ပါးရှိသော **ဝိရုဒ္ဓ တ္ထန္တရဒေါသ**, ဝိသေသျထက်လွန်သော အနက်ရှိသော **အဓျတ္ထဒေါသ**, များစွာ အသိခက်သော **ကိလိဋ္ဌဒေါသ**တို့ဌင်း။ဝိရောမိ၏ကာလ,စသည်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသော **ဝိရောမိဒေါသ**ဌင်း။နေယျဖွဲ့ဆောင်၍ သိအပ်သော အကြောင်းရှိသော **နေယျဒေါသ**ဌင်း။ ဝိသေသနာပေက္ခာ၌၊ဝိသေသနကို ငဲ့ခြင်းရှိသော **ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ**ဌင်း။ဟီနတ္ထကာ၌ ယုတ်သော ဝိသေသန အနက်ရှိသော **ဟီနတ္ထကဒေါသ**ဌင်း။အနတ္ထကာ၌၊အနက်မရှိ ပုဒ်ပြည့် ရုံမျှသာဖြစ်သော **အနတ္ထကဒေါသ**ဌင်း။ဣတိ ဣမေ ဒေါသာ၊ဤ ၈-ပါးသော အပြစ်ဒေါသ တို့သည်။ပဒါနံ၊ပုဒ်တို့၏။ဒေါသာ၊အပြစ်တို့ပေတည်း။

* **ပဒေါသ ၈-ပါးကို ပဒေါသ/ ပဒတ္ထဒေါသခွဲပုံ**

၁။ ကိလိဋ္ဌဒေါသ, ဝိရောမိဒေါသ, နေယျတ္ထဒေါသ, ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ (၄)

http://www.dhammadownload.com

ပါးတို့သည် "ပဒဒေါသ" ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ, အဓျတ္ထဒေါသ, ဟီနတ္ထဒေါသ, အနတ္ထကဒေါသ (၄)ပါးတို့သည် ပဒတ္ထဒေါသ ဖြစ်ပါသည်။

(ဝါကျဒေါသ (၉) ပါးပြ ဝါထာ)

၁၉။ ဒေါသာပဒါန ဝါကျာန၊ မေကတ္ထံ ဘဂ္ဂရီတိကံ။
တထာ ဗျာကိဏ္ဏ ဂါမ္မာနိ၊ ယတိ ဟီနံ ကမစ္စုတံ။
အတိဝုတ္ထ မပေတတ္ထံ၊ သဗန္ဓဖရုသံ တထာ။

၁၉။ ဧကတ္ထဉ္စ၊တူသောအနက်ရှိသော ဧကတ္ထဒေါသ၎င်း။ဘဂ္ဂရီတိကဉ္စ၊အားထုတ်အပ်သော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် စသည်တို့၏ အစဉ်ကျိုးပျက်ခြင်းရှိသော ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ၎င်း။တထာ၊ထိုမှတစ်ပါး။ဗျာကိဏ္ဏဂါမ္မာနိစ၊များစွာရှုပ်ထွေး ရောပြွမ်းခြင်းရှိသော ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ, တောသူ တောင်သားတို့ ပြောဆိုအပ်သော စကားပမာ လွန်စွာရိုင်းစိုင်းခြင်းရှိသော ဂါမ္မဒေါသတို့၎င်း။ယတိဟီနဉ္စ၊ဆန်းကျမ်း၌ ပြဆိုအပ်သော ယတိဖြတ်သင့်သော အရာ၌ ယတိဖြတ်ခြင်း မရှိသဖြင့် ယတိမှ ယုတ်ခြင်းရှိသော ယတိဟီနဒေါသ၎င်း။ကမစ္စုတဉ္စ၊လောက၌ ပြောဆိုမြဲ အစဉ်မှ ယုတ်ခြင်းရှိသော ကမစ္စုတဒေါသ၎င်း။အတိဝုတ္ထဉ္စ၊အလွန်အကျူးဆိုအပ်သော အတိဝုတ္ထဒေါသ၎င်း။အပေတတ္ထဉ္စ၊အပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှကင်းသော အပေတတ္ထ ဒေါသ၎င်း။တထာ၊ထိုမှတစ်ပါး။သ ဗန္ဓဖရုသဉ္စ၊အရွတ်အဖတ်ခက်၍ ကြမ်းတမ်းသော ဓနိတအက္ခရာ များစွာပါခြင်းရှိသော သဗန္ဓဖရုသဒေါသ၎င်း။။ဣတိ ဣမေ ဒေါသာ၊ဤ ၉-ပါးသော အပြစ်တို့သည်။ဝါကျာနံ၊ဝါကျတို့၏။ဒေါသာအပြစ်တို့ပေတည်း။

* **အနတ္ထကဒေါသနှင့် အပေတတ္ထဒေါသအထူး ။ ။** တစ်ခုတည်းသောပုဒ်၌ အနက်မရှိ ပုဒ်ပြည့်ရုံမျှဖြစ်၍ သင့်သော ဒေါသသည် အနတ္ထကဒေါသမည်၏၊ တစ်ခုတည်းသော ဝါကျ၌ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှ ကင်း၍ သင့်သောဒေါသသည် အပေတတ္ထဒေါသ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **သသံသယဒေါသနှင့် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ အထူး ။ ။** တစ်ခုတည်းသော ပုဒ်၌ အနက်နှစ်ပါး လျှင်ပါးဘွယ်ရှိရာဝယ် ဆန့်ကျင်ဘက်အနက်တစ်ပါး မရှိလျှင် သသံသယဒေါသမည်၏။ ဆန့်ကျင်ဘက် အနက်တစ်ပါးရှိလျှင် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသမည်၏။

* **ကမစ္စုတဒေါသနှင့် အပတ္ထမဒေါသ အထူး ။ ။** လောက၌ ဆိုရိုးအစဉ် ကျိုးပျက်ခြင်းသည် ကမစ္စုတဒေါသ၊ ရှေ့စကားညွှန်း နောက်စကားညွှန်းနှစ်ရပ် မညီညွတ်ခြင်း အစဉ်ပျက်ခြင်းသည် (ဝါကျတ္ထ) အပတ္ထမဒေါသ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **ဝါကျ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသနှင့် ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ အထူး ။ ။** ပထမ စ၍ ဆို

http://www.dhammadownload.com

အပ်သော ဓာတ်,ပစ္စည်း,ပုဒ်,ဝိဘတ် စသည်တို့နှင့် မညီ မညွတ်ခြင်းသည် ဝါကျ ဘဂ္ဂရီတိ ဒေါသမည်၏၊ ပထမစ၍ ဆိုအပ်သော ကတ္တား,ကံ,စသော အနက်နှင့် နောက်ထပ် ဆိုအပ်သော ကတ္တား,ကံ စသော အစဉ်မညီညွတ်ခြင်းသည် ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ မည်၏။ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **ဝါကျ ဂါမ္မဒေါသနှင့် ဝါကျတ္ထ ဂါမ္မဒေါသ အထူး ။ ။** မကောင်းသော အနက် တစ်မျိုးတည်းသာ ထွက်သော ဝါကျ, ပုဒ်ချင်းစပ်သောအခါ မကောင်းသော အနက်ထွက်နိုင်သော ပုဒ်ပါသော ဝါကျသည် "ဝါကျ ဂါမ္မဒေါသ" မည်၏။ တစ်ဝါကျလုံး၌ ကောင်းသောအနက်, မကောင်းသောအနက် နှစ်ချက်ထွက်နိုင်သော ဒေါသသည် "ဝါကျတ္ထ ဂါမ္မဒေါသ" မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

(ဝါကျတ္ထဒေါသ (၆)ပါးပြ ဂါထာ)

၂၀။ အပက္ကမော စိတျဟီနံ၊ ဘဂ္ဂရီတိ သသံသယံ။
ဂါမ္မံ ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိတိ၊ ဒေါသာ ဝါကျတ္ထနိဿိတာ။

၂၀။ အပက္ကမဉ္စ၊ကင်းသော ဥဒ္ဒေသ အနုဒ္ဒေသ အစဉ်ရှိသော **အပက္ကမဒေါသ**ဂင်း။ ဩစိတျဟီနဉ္စ၊အသင့်ယုတ္တိမှ ကင်းခြင်းရှိသော **ဩစိတျဟီန ဒေါသ**ဂင်း။ဘဂ္ဂရီတိစ၊ကျိုးပျက်သော ဝိဘတ်အစဉ်ရှိသော **ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ**ဂင်း။သ သံသယဉ္စ၊ယုံမှာ လျဉ်းပါးဖွယ်ရှိသော အနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွဖြစ်သော သ သံသယဒေါသဂင်း။ဂါမ္မဉ္စ၊တောသူ တောင်သားတို့ ပြောဆိုအပ်သော စကားပမာ လွန်စွာရိုင်းစိုင်းခြင်းရှိသော **ဂါမ္မဒေါသ**ဂင်း။ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိစ၊အလင်္ကာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော **ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ**ဂင်း။ဣတိ ဣမေ ဒေါသာ၊ ဤ ၆-ပါးသော အပြစ်တို့သည်။ဝါကျတ္ထနိဿိတာ၊ဝါကျ၏ အနက်ကို မှီသော အပြစ်တို့ ပေတည်း။

(ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရ ဒေါသသင့်ပုံပြ ဂါထာ)

၂၁။ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ တံ ဟိ၊ ယဿညတ္ထော ဝိရုဇ္ဇတိ။
အဓိပ္ပေတေ ယထာ မေဃော၊ ဝိသဒေါ သုခယေ ဇနံ။

၂၁။ ယဿ ပဒဿ၊အကြင် ဝိသ,စသောပုဒ်၏။အဓိပ္ပေတေ၊အလိုရှိအပ်သောရေ, စသောအနက်၌။အညတ္ထော၊အလို မရှိအပ်သော အဆိပ်,စသော တစ်ပါးသောအနက်သည် ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ဝိရုဇ္ဇတိ၊ဆန့်ကျင်၏။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တံပဒံ၊ထိုဝိသ,စသော ပုဒ်သည်။ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ၊ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ သင့်သောပုဒ်မည်၏။မေဃော ဝိသဒေါ သုခယေ ဇနံ ယထာ၊မေဃော ဝိသဒေါ သုခယေ ဇနံဟူသော ဥဒါဟရုဏ်ကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။ အညံပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရုဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံမှတ်အပ်၏။ဝိသဒေါ၊ရေကို ပေးတတ်သော။

http://www.dhammadownload.com

မေယော၊မိုးသည်။ဇနံ၊လူအပေါင်းကို။သုခယေ၊ချမ်းသာစေနိုင်၏။ (ဤကား အလိုရှိအပ်သော အနက်တည်း) ဝိသဒေါ၊အဆိပ်ကို ပေးတတ်သော။မေယော၊မိုးသည်။ဇနံ၊ကို။သုခယေ၊ချမ်းသာစေနိုင်၏။ (ဤကား အလိုမရှိအပ်သော အနက်တည်း။)

* **ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အလိုရှိအပ်သောအနက်၌ ဆန့်ကျင်ဘက် အနက်တစ်ပါးရှိသော ပုဒ်ကြောင့်သင့်သော ဒေါသသည် "ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တဒေါသ" မည်၏။

ရှင်းလင်းချက် ။ ။ မေယော ဝိသဒေါ သုခယေ ဇနံ-ပြယုဂ်၌ "ဝိသ"ဟူသော ပုဒ်သည် သတ္တဝါတို့၏ ချမ်းသာစေမှု၌ အလိုရှိအပ်သော "ရေ"ဟူသော အနက်မှတစ်ပါး အလိုမရှိအပ်သော "အဆိပ်"ဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက် အနက်တစ်ပါးရှိသောကြောင့် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ သင့်သောပုဒ် မည်ပါသည်။

ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ သင့်သောပုံစံနှင့် ကဗျာ လင်္ကာများ (အဖြေ-ဂါထာ ၇၀/၇၁)

* **ဝိသဒေါ သုခယေ ဇနံ-** ၌ "ဝိသ"ဟူသောပုဒ်သည် ချမ်းသာစေမှု၌ အလိုရှိအပ်သော "ရေ"ဟူသောအနက်မှတစ်ပါး အလိုမရှိအပ်သော "အဆိပ်"ဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက် အနက်တစ်ပါးရှိသောကြောင့် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရ ဒေါသသင့်ပါသည်။

* **စိန်ကို ပေးတတ်၊သူဌေးမြတ်ကား၊တော်စပ်မျိုးဆွေ၊ကြွယ်ဝစေ၏--**၌ 'စိန်'ဟူသော ပုဒ်သည် ဂုဏ်အသရေရှိသောသူတို့ ဝတ်ဆင်အပ်သော ရတနာစိန်ဟူသော အနက်, အသက်ကို ဆုံးရှုံးစေတတ်သော အဆိပ်စိန်-ဟူသောအနက် နှစ်မျိုးရနိုင်သဖြင့် အလိုရှိ အပ်သော "ရတနာစိန်"ဟူသောအနက်နှင့် ဆန့်ကျင်သော "အဆိပ်စိန်"ဟူသော အနက် တစ်ပါးရှိသောကြောင့် "ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **ဘုန်းကြီးနှင့် မြာအလှူ၊ ရေတွင်းကျမှ ရေစက်ဆုံ၊ သက်တုံ တက်တုံ ငင်တုံသေး၊ ကြိုးချင်း လိမ်ရှုပ်ထွေး--** ဟူသော ကဗျာ၌ "ရေစက်ဆုံ"ဟူသောပုဒ်သည် ဖူးစာရေစက်ဆုံဟူသောအနက် "ရေစက် ရေပေါက်ဆုံ"ဟူသောအနက် နှစ်မျိုးရနိုင်သဖြင့် အလိုရှိအပ်သော "ဖူးစာရေစက်ဆုံ"ဟူသောအနက်နှင့် ဆန့်ကျင်သော "ရေစက်ရေပေါက်ဆုံ"ဟူသော အနက် တစ်ပါးရှိသောကြောင့် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ သင့်ပါသည်။

* အနည်းငယ်မျှ စိန်ကိုရ၍ ကြွယ်ဝ ချမ်းသာ လူရပ်ရွာ မျက်နှာ ပွင့်လန်းသည်။

* ရွှေပန်း ကိုသာ ပေးလိုက်ပါဟု ခါခါစောဘီ။

* ရွှေပန်းဖြင့် ပူဇော်သည်။

* နာဖျား မရှိ၊ မထိဆင်းရဲ၊ အိမ်သာ ထဲဝယ်၊ မကွဲတူကွ၊ ပျော်မွေ့ကြသည်။

* သုံးလူ့ဆွေကို၊ ရိုသေလှစွာ၊ လူပမာသို့၊ ကမ္ဘာလိုလိုက်၊ စရိုက်အားကိုး၊ ညွှန့်ညွှန့်ဖြိုးသည်၊ သီးမျိုးခိုင်ညှာ လပြွတ်တည်း။

* ယုန်နန်း ငွေအိမ်၊ မျှော်ကြိမ်ကြိမ်လျှင်၊ တိမ်နှင့် ကြုံကြိုက်၊ မမြင်တုံ၍ လွှဲသုံ

http://www.dhammadownload.com

မျက်နှာ၊ ကြယ်တာရာကို၊ ရှုကာ ငဲ့စား။ (တိမ်- မိုးတိမ်၊ မျက်စိတိမ်)

* ပန်းမိုက်သွန်ရန် သူ့တာဝန်တည်း။ (ပန်းမိုက်-မစင်)

* သွေးရောင်ခြည်စက်၊ သန်လျက်ဖြူဝင်း၊ လျှမ်းယှက်သည်။

* ကညာပျို ဘာကိုမှ မလွမ်းလိုပါနဲ့၊ ဆရာညို ဟာကို ထမ်းပါလို့ မြို့ပခန်းကိုတဲ့ ပြန်တော့မယ်။

* စိတ်ပုတီးရယ်နဲ့ ရိပ်မိုးတဲ့ ထွဋ်ခေါင်၊ ဦးရွှေညို သီလချော ရယ်နဲ့၊ တောခို တဲ့ချောင်။

* သီလဆို ဖြူဖြူဆွတ်ကို အားရအောင်ချွတ်။

* အစိုးရခွေး လက်ပေးတတ်စွာ။

* လုံပေး လုံပေး၊ နံဘေး ထိုးမှာ၊ ကျောက်တွေများက တိုးပွားသေချာ။

* တပသီ ဘဝံ ဂေါတမော (တပသီ-အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော ရသေ့ ရဟန်း၊ တပသီ- အထီးကျန်သူ။)

* ဤသူကား လူ့စကား နားမလည်။

* မင်းကား လူပြော မပြော။

* ငါကား လူမှတ်လို့ ပြောမိသည်။

* ငါကား ဘုရားမှတ်လို့ ကိုးကွယ်မိသည်။

* ငါကား သီလဝန္တ သူတော်ကောင်း အောက်မေ့မိသည်-- ဤစကားရပ်တို့၌ အလို ရှိအပ်သောအနက် အလိုမရှိအပ်သော အနက်တစ်ပါးပါရှိပြီး ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဝိ ရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ သင့်ပါသည်။

(အဓိပ္ပာယ်ဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ)

၂၂။ ဝိသေသျ မဓိက် ယေနှာ။ ဓျတ္ထမေတံ ဘဝေ ယထာ။
ဩဘာသိတာ သေသဒိသော၊ ခဇ္ဇောတောယံ ဝိရာဇတေ။

၂၂။ ယေန ပဒေနအကြင်ဝိသေသနပုဒ်ကြောင့်။ဝိသေသျံ။ဝိသေသျံပုဒ်သည်။အဓိက်၊လွန်၏။(ဝါ)လွန်သောအနက်ရှိ၏။ဇောံပဒံ၊ထိုဝိသေသနပုဒ်သည်။အဓျတ္ထံ၊အဓျတ္ထဒေါ သသင့်သောပုဒ်မည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ဩဘာသိတာ သေသဒိသော ခဇ္ဇောတောယံ ဝိရာဇတေ ယထာ၊ဩဘာသိတာ (ပ) ဝိရာဇတေဟူသော ဥဒါဟရဏ်ကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။ အည်ပီ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။ ဩဘာသိတာသေသ ဒိသော၊ ထွန်းလင်း တောက်ပသော အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာရှိသော။(ဝါ)အလုံးစုံသော အရပ် မျက်နှာကို ထွန်းလင်းတောက်ပသော။အယံခဇ္ဇောတော၊ဤပိုးစုန်းကြူးသည်။ဝိရာဇတေ၊ တင့်တယ်၏။

http://www.dhammadownload.com

* **အချတ္ထဒေါသ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဝိသေသျပုဒ်ထက် လွန်သော အနက်ရှိသော ဝိသေသနပုဒ်သည် အချတ္ထဒေါသ သင့်သောပုဒ်မည်၏။

ပုံစံ ။ ဩဘာသိတော သေသဒိသော ခဇ္ဇောတောယံ ဝိရာဇတေ-၌ ဩဘာသိတာ သေသ ဒိသော-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်သည် "ပိုးစုန်းကြူးတည်းဟူသော အနက်ကိုဟော သော "ခဇ္ဇောတော"ဟူသော ဝိသေသျပုဒ်ထက် လွန်သော အနက်ရှိသောကြောင့် အချတ္ထ ဒေါသ သင့်သောပုဒ်မည်၏။ (ဝါ) အချတ္ထဒေါသသင့်ပါသည်။

အချတ္ထ ဒေါသသင့်သော တဗျာ လင်္ကာများ (အဖြေ-ဂါထာ ၇၂)

* **နှမ်းဘတ်ချဉ် ရွှေဗိန္ဒု၊ နန်းသူ့လက်သုံး** --၌ "ရွှေဗိန္ဒု" ဟူသော ဝိသေသန သည် "နှမ်းဘတ်ချဉ်"ဟူသော ဝိသေသျနှင့် မထိုက်တန်သောကြောင့် အချတ္ထဒေါသသင့်။

* **ဆင်ဖြူ့သခင်၊ စကြာရှင်ဟု၊ တိုင်းခွင်ကျော်ဟီး၊ စစ်သူကြီးက၊ သီးသီးရန်အင်၊ ဖျက်ချိုးနှင့်ခဲ့**--၌ "ဆင်ဖြူ့သခင်၊ စကြာရှင်"ဟူသော ဝိသေသနသည် "စစ်သူကြီးက" ဟူ သော ဝိသေသျနှင့် မထိုက်တန်သောကြောင့် အချတ္ထဒေါသသင့်ပါသည်။

***အရပ်ဆယ်မျက်နှာလုံးကို ထွန်းလင်းစေနိုင်သော ပိုးစုန်းကြူးငယ်**-၌ အရပ်ဆယ် မျက်နှာလုံးကို ထွန်းလင်းစေနိုင်-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် ပိုးစုန်းကြူးငယ်-ဟူသော ဝိသေ သျ ပုဒ်နှင့် မတန် ပိုလွန်သော အနက်ရှိသောကြောင့် အချတ္ထ ဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ခါချဉ်ကောင် မာန်သီးလို့ တောင်ကြီးဖြိုမည့်ကြံ အားကမသန်**--၌ "တောင်ကြီး ဖြိုမည့်ကြံ"ဟူသော ဂုဏ်ဝိသေသနသည် "ခါချဉ်ကောင်"ဟူသော ဝိသေသျထက် လွန်ကဲ သောကြောင့် အချတ္ထဒေါသသင့်ပါသည်။(ယင်းဒေါသ အဖြေပြဂါထာ- ၇၂)

* **ဆရာတော်ခေါ်၊ မောင်ရင်ကျော်သည်၊ သက်တော်ဆယ်နှစ်မျှသာတည်း**--ဟူ သော စကားရပ်၌ - "ဆရာတော်"ဟူသော ဝိသေသနသည် "မောင်ရင်"ဟူသော ဝိသေ သျထက် လွန်သောအနက်ရှိသောကြောင့် အချတ္ထဒေါသသင့်ပါသည်။

* **လူအပေါင်းကို နှစ်သက်စေနိုင်သော လူယုတ်မာ၊**
* **ရေမြေသနင်း ဒွန်းစဏ္ဍားမင်း။**
* **သီလပြည့်ဝ မက္ကရ (မျောက်)**
* **သားများခေါင်ထင် ခြသေ့်ရှင်ထက် အစွမ်းထက်သည့် သာငှက်ဖိုမ။**
* **သာလိကာက တော်တော်၊ မယ်ဘော်က ခရာလွန်း**
* **ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူသော ရေမြေ့အရှင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင် ဆင်ဖြူများရှင် လက်နက် စကြာသခင် ဖြစ်တော်မူသော ဗန္ဓုလ စစ်သူကြီး။**
* **လောင်းမင်းတရားတူ ဆင်ဖြူများရှင်သွေး မောင်တူ လူယဉ်ကျေး။**
* **တိုင်းပြည်အတွက် တမြွက်အော်သေး မင်းစေရွှေသွေး။**

http://www.dhammadownload.com

* ရွှေဝတ် ရွှေဆင်း၊ ပြောင်ပြောင်ဝင်းသား၊ နောင်မင်းသက်မျှ နတ်ထက်လှ၏။
* ဆံထုံးတော်ကြီး တမာသီးနှဲ့။
* မြင့်မိုရ်ထက်ကြီးသော ဆီးစေ့။

(ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်ပုံပြ ဝါထာ)

၂၃။ ယဿတ္ထာဝဂမော ဒုက္ခော၊ ပဂတျာဒီ ဝိဘာဂတော။
ကိလိဋ္ဌံ တံ ယထာ တာယ၊ သောယ မာလိဂ်္ဂတေ ဝိယာ။

၂၃။ ပဂတျာဒီ ဝိဘာဂတော၊ပဂတိဟုဆိုအပ်သော ဓာတ်စသည်ကို ဝေဖန်သော အားဖြင့်။ယဿ ပဒဿ၊အကြင်ပုဒ်၏။အတ္ထာဝဂမော၊အနက်ကို သိရခြင်းသည်။ဒုက္ခော၊ အသိခက်ခဲ လွန်ဆင်းရဲ၏။တံပဒံ၊ထိုပုဒ်သည်။ကိလိဋ္ဌံ၊ကိလိဋ္ဌဒေါသသင့်သောပုဒ်မည်၏။ (ဝါ) ကိလိဋ္ဌဒေါသမည်၏။ တာယ သောယ မာလိဂ်္ဂတေ ဝိယာ ယထာ၊တာယ(ပ)ဝိယာ ဟူသော ဥဒါဟရဏ်ကဲ့သို့။တထာ၊တူ။အညပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၏ တာယဝိယာ၊ထိုအိမ်ရှင်မသည်။သောယံ၊ထိုအိမ်ရှင်ယောကျ်ားကို။အာလိဂ်္ဂတေ၊ပွေ့ပိုက်ဖက်ရမ်း၏။

* **ကိလိဋ္ဌဒေါသ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ လိင်,ဓာတ်,ပစ္စည်း,ဝိဘတ်,စသည်ကို ဝေဖန်သောအား ဖြင့် အနက်ကို သိခြင်းငှာ ခဲယဉ်းသောပုဒ်သည် "ကိလိဋ္ဌဒေါသသင့်သောပုဒ်" မည်၏။

ပုံစံ - တာယ သောယ မာလိဂ်္ဂတေ ဝိယာ -၌ "ဝိယာ"ဟူသောပုဒ်သည် ဝိဏောတိ တိ ဝိ-ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပိဓာတ် အပစ္စည်း ဤပစ္စည်း တတိယာဝိဘတ် စသည် တို့ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့် "မယား"ဟူသောအနက်ကို ဟောခြင်း၌ အသိခက်သောကြောင့် "ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်သောပုဒ်" မည်၏။

* **ပကတျာဒီ-၌ ပတတိ-အရ** ။ ။ ပုရိသ,စသောလိင်နှင့် ဂမု,စသောဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

* **အာဒိ-အရ / အာဒိသဒ္ဒါ၏ အာဒိဝန်-အရ** ။ ။ ပစ္စယ အာဒေသ,စသည်ဖြစ်ပါသည်။

ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်သော ပုံစံ တဗျာ လက်ာများ (အဖြေ- ဝါထာ ၃၃)

* **တာယ သောယ မာလိဂ်္ဂတေ ဝိယာ - ၌** ပိဓာတ် အပစ္စည်း နဒါဒိ ဤပစ္စည်းဖြင့် "ပိ"ဟု ရုပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကို သိခြင်းငှာ ခဲရင်းသောကြောင့်ငင်း ဝိယာပုဒ်သည် တတိယာ အနက်၌ နာဝိဘတ်သက်,ရသပြု,ယာပြု၍ "ဝိယာ"ဟု ရုပ်ပြီးဖို့ရန် ခဲရင်းသောကြောင့်ငင်း ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ဒုတ်လုတ်ခွေလိပ်,စာရေသိပ်လျက်,စက်အိပ်မပျော်၊ တမ်းကာမျှော်လိမ့်,ခါဂေါ**

http://www.dhammadownload.com

ခုလိ တိုင်ခဲ့ဖြို -- ၌ "ဂေါ်ခုလိ" ဟူသောပုဒ်သည် "ဆည်းစ္စာ" အနက်ကိုဟောသော ပေါရာဏ စကားဖြစ်၍ ယခုကာလ အသုံးအစွဲ အလွန်နည်းပါးသဖြင့် အနက်အမှန်ကို အသိခက် သောကြောင့် "ကိလိဋ္ဌဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **အိပ်စက်မပျော် တမ်းကာမျှော်လိမ့် ခါဂေါ်ခုလိ တိုင်ခဲ့ဖြို--** ၌ ခါဂေါ် ခုလိပုဒ်သည် အသိခက်သောကြောင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ပဒပဒါ။ ညိညွတ်စွာဖြင့်။သာယာဉီးလေး၊ မညီသေးခဲ့။

* ဟိ ရမတိ ပင်၊ ဟင် ရမတိ ပေါက်။ထိ ရမတိ ပ္၊ ခု ရမတိ ခမ်။

ဟိ-ကွဲ၊ ပင်-ညွန်။ ဟင်-ဟသ်၊ ပေါက်-ရေကန်၊ ထိ-မိန်းမ၊ ပု-ယောကျ်ား၊ ခု-ရဟန်း ခမ်-တရား- ဤပုဒ်များသည် အသိခက်သောကြောင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်သည်။

* **ထားဝယ်ညှင်းကို နတ်မင်းတို့ဝယ် ရှင်းရှင်းပယ်၏။**--၌ ထားဝယ်ညှင်း ဟူသော ပုဒ်သည် အုတ်ကြွတ်အနက်ကိုဟော၍ အသိခက်သောကြောင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်သည်။

* **ဆင်ကောင်ကိုပင် ကွယ်ဝှက်ချင်၍ မမြင်စေလှည့် မန်းဖုံးသို့။**--၌ မန်းဟူသော ပုဒ်သည် "စကော" ဖြစ်၍ အသိခက်သောကြောင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်သည်။

* **မျိုးသည်ရန်သည် သည်ဟောင်းလည်ကို၊ သာကြည်ယှက်တွဲ ဖက်ကာနွဲသည် ချစ် ပွဲ ခင်းကျင်း စစ်တလင်း**--၌ "မျိုးသည်ရန်"ဟူသောပုဒ်သည် မယားအနက်ကို ဟော၏၊ သည်ဟောင်း-ဟူသောပုဒ်သည် "လင်"ဟူသောအနက်ကို ဟော၍ အသိခက် သောကြောင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်ပါသည်။

(ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသ သင့်သော ယမကနှင့် ပဟေဠိပြ ဂါထာ)
(ပညာရှိများ အလိုမရှိအပ်သော ယမက လက္ခဏာပြ ဂါထာ)

၂၄။ **ယံ ကိလိဋ္ဌပဒံ မန္ဒာ၊ ဆိဓေယျံ ယမကာဒိကံ၊**
ကိလိဋ္ဌ ပဒဒေါသော၊ တမ္ဟိ အန္ဓော ကရီယတိ။

၂၄။ မန္ဒာဘိဓေယျံ၊နည်းသောအနက် မကောင်းသောအနက်ရှိသော။ကိလိဋ္ဌပဒံ၊ မသန့်ရှင်းသော ပုဒ်ရှိသော။ယံ ယမကာဒိကံ၊အကြင် ယမက အစရှိသော ပုဒ်သည်။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။တမ္ဟိ ယမကာဒိကံ၊ထိုယမက အစရှိသော ပုဒ်ကိုလည်း။ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသော၀၊ ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသ၌သာလဆင်။အန္ဓော ကရီယတိ၊အတွင်းပြုအပ်၏။

* **ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသသင့်သော ယမကနှင့် ပဟေဠိတို့၏ လက္ခဏာ**

၁။ ကိလိဋ္ဌပဒ-မသန့်ရှင်းသော ပုဒ်ရှိခြင်း၊

၂။ မန္ဒာဘိဓေယျ-သဒ္ဒါများလျက် နည်းသောအနက်ရှိခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **ယမကာဒိ-၌ အာဒိ -အရ ။ ။** ကြံဆ၍ မရနိုင်လောက်အောင် ခက်ခဲသော

http://www.dhammadownload.com

ပဟေဠိကို ယူရပါမည်။

* **ယမက အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အနက်ကွဲ သဒ္ဒါ သို့မဟုတ် သုတိတူဖြစ်သော ပုဒ်စုံသည် ယမက မည်ပါသည်။

(ပညာရှိများ အလိုရှိအပ်သော ယမကလက္ခဏာပြ ဂါထာ)
(ပသာဒဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ယမကလက္ခဏာပြ ဂါထာ)

၂၅။ ပတီတသဒ္ဒရစိတံ၊ သိလိဋ္ဌပဒသန္ဓိကံ။
ပသာဒဂုဏသံယုတ္တံ၊ ယမကံ မတ မေဒိသံ။

၂၅။ ပတီတ သဒ္ဒရစိတံ၊ထင်ရှားသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့် စီကုံးဖွဲ့အပ်သော။သိလိဋ္ဌပဒသန္ဓိကံ၊အချင်းချင်း နီးကပ်သော ပုဒ်အစပ်ရှိသော။(ဝါ) အချင်းချင်း ဖက်သဖြင့် ပြေပြစ် ချောမောသော ပုဒ်အစပ်ရှိသော။ပသာဒဂုဏသံယုတ္တံ၊ပသာဒဂုဏ်နှင့် ယှဉ်သော။ဧဒိသံ၊ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော။ယမကံ။ယမကကို။မတံ၊အလိုရှိအပ်၏။

* **ပသာဒဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ယမက မည်ပုံ (ဝါ) လက္ခဏာ ။ ။** ထင်ရှားသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့် စီရင်ခြင်း, အချင်းချင်း နီးကပ်ခါမျှစပ်သောပုဒ်ရှိခြင်းအားဖြင့် လက္ခဏာနှစ်ပါးရှိသော ယမကသည် "ပသာဒဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ယမက" မည်ပါသည်။

* **ဣစ္ဆိတ ယမက၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ပတီတသဒ္ဒရစိတံ-ထင်ရှားသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့် စီရင်ခြင်း၊ ၂။ သိလိဋ္ဌပဒသန္ဓိကံ-အချင်းချင်း နီးကပ်သော ပုဒ်အစပ်ရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ထိုယမကကို ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသ၌ သွင်းသင့်/ မသွင်းသင့်**

မသွင်းသင့်ပါ။ သဒ္ဒါလင်္ကာရ၌ သွင်းရပါမည်။

(ယမက၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ယမက-သရုပ်ပြ ဂါထာ)

၂၆။ အဗျပေတံ ဗျပေတည၊ မာဝုတ္တာ နေကဝဏ္ဏဇံ။
ယမကံ တဥ္စ ပါဒါန၊ မာဒိ မဇ္ဈန္တ ဂေါစရံ။

၂၆။ အာဝုတ္တာနေကဝဏ္ဏဇံ၊ထပ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သော များသော ဝဏ္ဏကြောင့် ဖြစ်သော။ယမကံ၊ယမကသည်။အဗျပေတံ၊အက္ခရာတစ်ပါးခြားခြင်း မရှိသော "အဗျာပေတ ယမက" ၎င်း။ဗျပေတံ၊အက္ခရာတစ်ပါး ခြားခြင်းရှိသော "ဗျပေတယမက" ၎င်း။အည်၊ အက္ခရာတစ်ပါး ခြားခြင်းရှိ, ခြားခြင်းမရှိသော တစ်ပါးသော ယမက၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။ ဝိဓံ၊သုံးပါးအပြားရှိ၏။တဥ္စ ယမကံ၊ထိုသုံးပါးအပြားရှိသော ယမကသည်လည်း။ပါဒါနံ၊ပါဒတို့ ၏။အာဒိမဇ္ဈန္တဂေါစရံ၊အစ, အလယ်, အဆုံးလျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။

* **ဤဂါထာဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဤဂါထာ၌ "အာဝုတ္တာ"ဟူသော

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိဖြင့် အကွရာတူထပ်၍ ရွတ်ရမည်ဟူသော လက္ခဏာကို ပြပါသည်။ "အနေကဝဏ္ဏ" ဟူသောပါဠိဖြင့် အနည်းဆုံး အကွရာနှစ်လုံးရှိရမည်ဟူသော လက္ခဏာကို ပြပါသည်။ "အာဝုတ္တ အနေကဝဏ္ဏ"ဟူသောနှစ်ပါဠိဖြင့် သရဗျည်း နှစ်ပါးစုံတူရမည်ဟူသော လက္ခဏာကို ပြပါသည်။

* **အာဝုတ္တ အနေကဝဏ္ဏ-ပါဠိဖြင့်** - ဗျည်းသာတူ၍ သရမတူသော အနုပ္ပါသကို နှစ်စေပါသည်။

* **ယမက မည်ပုံ ။ ။** အထပ်ထပ် ရွတ်ဆိုအပ်သော များစွာသော အကွရာရှိသော နှစ်ပုဒ်အပေါင်းသည် "ယမက" မည်ပါသည်။ (အာဝုတ္တာ နေကဝဏ္ဏဇံ-ကိုထောက်ပါ)

* **ယမက-သရုပ်နှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ အကွရာတစ်ပါး မခြားသော ယမကသည် "အဗျာပေတယမက" မည်၏။ ၂။အကွရာတစ်ပါး ခြားသော ယမကသည် "ဗျပေတယမက" မည်၏။ ၃။အကွရာတစ်ပါး ခြား/မခြားသော ယမကသည် "ဗျပေတာဗျပေတယမက" မည်၏။

* **ယမက-၏ လက္ခဏာ ၄-ပါး ။ ။** ၁။ အာဝုတ္တ- အကွရာတူ ထပ်၍ ဆိုခြင်း၊ ၂။ အနေကဝဏ္ဏ-အနည်းဆုံး အကွရာနှစ်လုံးရှိရခြင်း၊ ၃။ အာဝုတ္တာနေကဝဏ္ဏ-သရ, ဗျည်းနှစ်ပါးစုံ တူရခြင်း။ ၄။ ဘိန္နတ္ထ-အနက်ပြားရခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

အာမေဍိတ် ဝိစ္ဆာ အာဘိက္ခညတို့၌ ယမက မဖြစ်နိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ သပ္ပေါ သပ္ပေါ,စသော အာမေဍိတ် ဂါမေ ဂါမေ,စသော ဝိစ္ဆာ ဘုတ္တာ ဘုတ္တာ ဂစ္ဆတိ,စသော အာဘိက္ခည သဒ္ဒါတို့၌ အနက်မကွဲပြားသောကြောင့် ယမက မဖြစ်နိုင်ပါ။

* **တစ်ပါဒ၌ အဗျပေတ ယမက ။ ။** ၁။ အာဒိ အဗျပေတယမက၊ ၂။ မဇ္ဈ အဗျပေတ ယမက၊ ၃။ အန္တ အဗျပေတ ယမက၊ ၄။ အာဒိမဇ္ဈ အဗျပေတ ယမက၊ ၅။အာဒိအန္တ အဗျပေတ ယမက၊ ၆။ မဇ္ဈအန္တ အဗျပေတ ယမက၊ ၇။အာဒိမဇ္ဈအန္တ အဗျပေတ ယမက အားဖြင့် (၇) ပါးရှိပါသည်။

* **တစ်ဂါထာ၌ ရနိုင်သော အဗျာပေတ ယမက ။ ။** ပထမပါဒနည်းတူ ဒုတိယပါဒ၌လည်း (၇)ပါး၊ တတိယပါဒ၌လည်း (၇)ပါး၊ စတုတ္ထပါဒ၌လည်း (၇)ပါးအားဖြင့် (၂၈) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဂါထာ၌ ရနိုင်သော အဗျပေတ, ဗျပေတ, ဗျပေတာဗျပေတ ယမက

အဗျပေတ ယမက၌ ၂၈-ပါး၊ ဗျပေတယမက၌လည်း ၂၈-ပါး၊ ဗျပေတာဗျပေတ ယမက၌လည်း ၂၈-ပါး၊ ပေါင်း ၈၄-ပါး ရနိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(အဗျဝေတ ပထမပါဒါဒိ ယမက (ပြဿုဝ်-ပုံစံ) ပြ ဂါထာ)

၂၇။ သုဇနာ သုဇနာ သဗ္ဗေ၊ ဝုဏ္ဏေနာဝိ ဝိဝေကိနော။
ဝိဝေကံ နု သမာယန္တိ၊ အဝိဝေကိဇနန္တိကေ။

၂၇။ သုဇနာစ၊သူတော်ကောင်းတို့သည်ဝင်း။အသုဇနာစ၊သူယုတ်မာတို့သည်ဝင်း။ သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံသောသူတို့သည်။ဝုဏ္ဏေန၊ကောင်းသောဂုဏ်, မကောင်းသောဂုဏ်အားဖြင့် ဝိဝေကိနောပိ၊ကွဲပြားကြပါကုန်သော်လည်း။အဝိဝေကိ ဇနန္တိကေ၊မခွဲခြမ်း မဝေဖန်တတ်သော သူမိုက်တို့၏ အထံ၌။ဝိဝေကံ၊ကွဲပြားခြင်းသို့။နု သမာယန္တိ၊မရောက်ကုန်။

* အဗျဝေတ ပထမပါဒါဒိ ယမက မည်ပုံ ။ ။ သုဇနာ သုဇနာ သဗ္ဗေ-စသော ပြဿုဝ်၌ သုဇနာ သုဇနာ-ဟူသော ယမကသည် အက္ခရာတစ်ပါး၊မခြားမူ၍ ပထမပါဒ၏ အစ၌ အစုံအစုံ ပြုအပ်သောကြောင့် "အဗျဝေတ ပထမပါဒါဒိ ယမက" မည်ပါသည်။

(အဗျဝေတ ပထမ ဒုတိယ ပါဒါဒိယမက (ပြဿုဝ်-ပုံစံ) ပြ ဂါထာ)

၂၈။ ကုသလာ ကုသလာ သဗ္ဗေ၊ ပဗလာ ပဗလာ ထဝါ။
နော ယာတာ ယာဝ ဟောသိတ္ထံ၊ သုခဒုက္ခပ္ပဒါ သိယုံ။

၂၈။ ပဗလာဝါ။ကြီးသော အားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။အထဝါ၊ထိုမှတစ်ပါး။ အပဗလာဝါ။နည်းသော အားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံကုန်သော။ ကုသလာကုသလာ၊ကုသိုလ်,အကုသိုလ်တို့သည်။ယာဝ၊အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။အဟောသိတ္ထံ၊အဟောသိကံ၏အဖြစ်သို့။နော ယာတာ၊မရောက်ကုန်သေး။တာဝ၊ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။သုခ ဒုက္ခပ္ပဒါ၊ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို ပေးတတ်ကုန်သည်။ သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* အဗျဝေတ ပထမ ဒုတိယပါဒါဒိယမက မည်ပုံ ။ ။ ကုသလာ ကုသလာ သဗ္ဗေ၊ ပဗလာ ပဗလာ ထဝါ-စသော ပြဿုဝ်၌ ကုသလာ ကုသလာ၊ ပဗလာ ပဗလာ-ဟူသော ယမကသည် အက္ခရာတစ်ပါး မခြားမူ၍ ပထမ ဒုတိယပါဒ၏ အစ၌ အစုံ အစုံ ပြုအပ်သောကြောင့် "အဗျဝေတ ပထမ ဒုတိယ ပါဒါဒိယမက" မည်ပါသည်။

(အဗျဝေတ ပထမ, ဒုတိယ, တတိယပါဒါဒိ ယမက (ပြဿုဝ်) ပြ ဂါထာ)

၂၉။ သာဒရံ သာဒရံ ဟန္တ္၊ ဝိဟိတာ ဝိဟိတာ မယာ။
ဝန္ဒနာ ဝန္ဒနာမာန၊ ဘာဇနေ ရတနတ္တယေ။

၂၉။ ဝန္ဒနာမာန ဘာဇနေ၊ရှိခိုးခြင်း မြတ်နိုးခြင်း၏တည်ရာဖြစ်သော။ရတနတ္တယေ၊ ရတနာသုံးပါး၊အပေါင်း၌။သာဒရံရှိသေခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သည်ကို။ကတ္တာ၊ပြု၍။မယာ၊ငါ

http://www.dhammadownload.com

သည်။ဝိဟိတာ၊ပြုအပ်သော။ဝိဟိတာ၊အထူးသဖြင့် ကြံစည်ပွားများအပ်သော။သာဝန္ဒနာ၊ ထိုရှိခိုးခြင်းသည်။မယ့်၊ငါ၏။ဒရံ၊ကိုယ်,စိတ်တို့၏ ပူပန်ခြင်းကို။ဟန္တု၊ပယ်ဖျောက်နိုင်ပါစေ သတည်း။

*** အဗျပေတ ပထမ ဒုတိယ တတိယပါဒါဒိယမက မည်ပုံ။** ။သာဒရံ သာဒရံ ဟန္တု၊ ဝိဟိတာ ဝိဟိတာ မယာ၊ ဝန္ဒနာ ဝန္ဒနာမာန-စသောပြယုဂ်၌ သာဒရံ သာဒရံ၊ ဝိဟိတာ ဝိဟိတာ၊ ဝန္ဒနာ ဝန္ဒနာ-ဟူသော ယမကသည် အကွရာတစ်ပါး မခြားမူ၍ ပထမ ဒုတိယ တတိယပါဒ၏ အစ၌ အစုံ အစုံပြုအပ်သောကြောင့် "အဗျပေတ ပထမ ဒုတိယ တတိယပါဒါဒိယမက" မည်ပါသည်။

(ပထမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထပါဒါဒိယမက (ပုံစံ) ပြ ဂါထာ)

၃၀။ ကမလံ ကမလံ ကတ္တုံ၊ ဝနဒေါ ဝနဒေါ မွရံ။
သုဂတော သုဂတော လောကံ၊ သဟိတံ သဟိတံ ကရံ။

၃၀။ ကမလံ၊ကြာသည်။ကံ၊ရေကို။အလံကတ္တုံ၊တန်ဆာဆင်ခြင်းငှာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ အဝနဒေါ၊စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ပေးတတ်သော။ဝနဒေါ၊မိုးသည်။အမွရံ၊ကောင်းကင်ကို။ အလံ ကတ္တုံ၊တန်ဆာဆင်ခြင်းငှာ။ဟောတိ၊၏။သဟိတံ၊ပြည့်စုံသော။ဟိတံ၊အစီးအပွားကို။ ကရံ၊ပြုတော်မူတတ်သော။သုဂတော၊ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူတတ်သော။ သသော သုဂတော၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။လောကံ၊လောကကို။အလံ ကတ္တုံ၊တန်ဆာ ဆင် ခြင်းငှာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** အဗျပေတ ပထမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထ ပါဒါဒိယမက မည်ပုံ**

ကမလံ (ပ) ကရံ-စသော ပြယုဂ်၌ ကမလံ ကမလံ၊ ဝနဒေါ ဝနဒေါ၊ သုဂတော သုဂတော၊ သဟိတံ သဟိတံ-ဟူသော ယမကသည် အကွရာတစ်ပါးမခြားမူ၍ ပထမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထပါဒ၏အစ၌ အစုံ အစုံပြုအပ်သောကြောင့် "အဗျပေတ ပထမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထပါဒါဒိယမက" မည်ပါသည်။

နိဂုံး

၃၁။ အဗျပေတာဒိယမက- ဿေသော လေသော နိဒဿိတော။
ဥေ ယျာနိမာယေဝ ဒိသာ၊ ယညာနိ ယမကာနိပိ။

၃၁။ အဗျပေတာဒိ ယမကဿ၊အဗျပေတ,စသော ယမက၏။ဧသော လေသော၊ ဤအနည်းငယ်သော ဥဒါဟရုဏ်ကို။နိဒဿိတော၊ပြအပ်၏။အညာနိ၊တစ်ပါးကုန်သော။ ယမကာနိပိ၊ယမကတို့ကိုလည်း။ဣမာယေဝ ဒိသာယ၊ဤ အစဉ်ဖြင့်ဖြင့်သာလျှင်။(ဝါ)ဤ

http://www.dhammadownload.com

နည်းဖြင့်သာလျှင်။ဥ ယျာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

(ယမကမျိုးတို့ များပြားပုံ)

၃၂။ **အစ္ဆန္တဗဟဝေါ တေသံ ဘေဒါ သမ္ဘေဒယောနိယော။**
တထာပိ ကေစိ သုကရာ၊ ကေစိ အစ္ဆန္တ ဒုတ္ထရာ။

၃၂။ တေသံ ယမကာနံ၊ထိုယမကတို့၏။သမ္ဘေဒ ယောနိယော၊ရောယှက်သော အကြောင်းရှိကုန်သော။ဘေဒါ၊အပြားတို့သည်။အစ္ဆန္တဗဟဝေါ၊အလွန်များကုန်၏။ဇာတ္တာပိ တေသု ယမကေသု၊ထိုယမကတို့တွင်လည်း။ကေစိ၊အချို့သော ယမကတို့သည်။သုကရာ၊ ပြုခြင်းငှာ လွယ်ကုန်၏။ကေစိ၊တို့သည်။အစ္ဆန္တဒုတ္ထရာ၊ပြုခြင်းငှာ အလွန်ခဲယဉ်းကုန်၏။

၃၃။ **ယမကံ တံ ပဟေဠိစ၊ နေကန္တ မဒုရာနိတိ။**
ဥပေက္ခိယန္တိ သဗ္ဗာနိ၊ သိဿခေဒဘယာ မယာ။

၃၃။ တံ ယဲမက်၊ထိုယမကၔင်း။သာပဟေဠိစ၊ထိုပဟေဠိၔင်း။ဣတိ ဣမာနိ၊ဤအလုံးစုံတို့သည်။ဧကန္တမဒုရာနိ၊စင်စစ်ကောင်းမြတ်ကုန်သည်။နံ၊မဟုတ်ကုန်။ဣတိ တသ္မာ၊ထို ကြောင့်။သဗ္ဗာနိ၊အလုံးစုံသော ယမက ပဟေဠိမျိုးတို့ကို။သိဿခေဒ ဘယာ၊တပည့်သားတို့ ၏ ပင်ပန်းမည့်ဘေးကြောင့်။မယာ၊ငါသည်။ဥပေက္ခိယန္တိ၊လစ်လျူ ရှုအပ်ကုန်၏။

* **ပဟေဠိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** စကားကို လျှို့ဝှက်ခြင်း, စကားထာဝှက်ခြင်းသည် ပဟေဠိ မည်ပါသည်။

* **ပဟေဠိ သုံးရာအခါ ။ ။** ၁။ မြူထူးပျော်ပါးခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ရာ အခါ၊ ၂။ ကျွဲးမြောင်းရာအရပ်တွင် တိုင်ပင်နှိုးနှောရာအခါ၊ ၃။ သူတစ်ပါးကို တွေဝေစေရာ အခါ တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ပုံပြဂါထာ

၃၄။ **ဒေသ ကာလ ကလာ လောက ဉာယာဂမ ဝိရောဓိယံ။**
တံ ဝိရောဓိ ပဒံ စေတ၊ မုဒါဟရဏတော ဖုဋံ။

၃၄။ ယဲ ပဒံ၊အကြင်ပုဒ်သည်။ဒေသ ကာလ ကလာ လောက ဉာယာဂမ ဝိရောဓိ၊ ကုန်း,ရေ စသော အရပ်ဒေသ ညှဉ့်,နံနက်,စသော အချိန်ကာလ ကခြင်း,သီခြင်း စသော ကလာ သတ္တဝါတို့၏ဖြစ်ရာလောက အသင့်ယုတ္တိဟု ဆိုအပ်သော ဉာယ ဘုရားစကား တော်,စသော ကျမ်းဂန်ဟု ဆိုအပ်သော အာဂမတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိ၏။တံ ပဒံ၊ထိုပုဒ် သည်။ဝိရောဓိဝိရောဓိဒေါသ သင့်သောပုဒ်မည်၏။ဧတဉ္စ ပဒံ၊ထိုဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ပုဒ်သည်လည်း။ဥဒါဟရဏတော၊ဥဒါဟရဏ်အားဖြင့်။ဖုဋံ၊ထင်ရှား၏။

* **ဒေသ ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ကုန်း၌သာဖြစ်သော ဝိုးဈေပန်း, မြလေးပန်း

http://www.dhammadownload.com

စသည်ကို ရွေ့ဖြစ်၏ဟု ဆိုခြင်း၊ ရွေ့ဖြစ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်း ကုမုဒြာကြာပန်း စသည်ကို ကုန်း၌ ဖြစ်၏ဟု ဆိုခြင်းသည် ဒေသဝိရောဓိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ကာလဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ညဉ့်အခါ၌သာပွင့်သော ကုမုဒြာကြာပန်းကို နေ့အခါ၌ ပွင့်၏ဟု ဆိုခြင်း၊ နေ့အခါ၌သာ ပွင့်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းကို ညဉ့်အခါ၌ ပွင့်၏ဟု ဆိုခြင်းသည် "ကာလ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **တလာ ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဥသဘ ဂန္ဓာရုစသော စောင်းသံ ၇-ပါး တို့၏ မညီညွတ်ခြင်းသည် "ကလာ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **လောက ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** မီးသည် အေး၏၊ စန္ဒကူးနှစ်သည် ပူ၏၊ ရှားပင်သည် အနှစ်မရှိ၊ ကြက်ဆူသည် အနှစ်ရှိ၏ဟု လောကအဝိုင်းအခြားကို လွန်၍ ဆို ခြင်းသည် "လောကဝိရောဓိဒေါသ"သင့်ပါသည်။

* **ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** မိဒ္ဓစေတသိက်သည် နာမ်တရားဖြစ်လျက် ရုပ်တရားဖြစ်၏ဟု အသင့်ယုတ္တိအားဖြင့် ဆန့်ကျင်၍ ဆိုခြင်းသည် "ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ' သင့်ပါသည်။

* **အာဂမ ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဒါန, သီလနှင့် နိဗ္ဗာန်မရောက်ဟု ပါဠိတော်,စသော အာဂုမ်ကိုလွန်၍ ဆိုခြင်းသည် "အာဂမ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **ဝိရောဓိဒေါသ ၆-မျိုး ။ ။** ၁။ဒေသဝိရောဓိ၊ ၂။ကာလဝိရောဓိ၊ ၃။ကလာဝိရောဓိ၊ ၄။လောကဝိရောဓိ၊ ၅။ဉာယဝိရောဓိ၊ ၆။အာဂမဝိရောဓိဒေါသ။

ဒေသဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ကဗျာလင်္ကာများ (အဖြေ ဂါထာ- ၃၅)

* **ရေ၌ ဖူးပွင့်, ကြာငါးဆင့်သည်, ကုန်းမြင့်ထက်မှာ ပေါက်ကြရှာ၏**--ကဗျာသည် ရေ၌သာ ဖူးပွင့်လေ့ရှိကြသော ကြာငါးမျိုးကို ကုန်းမြင့်ထက်၌ ပေါက်၏ဟု အရပ်ဒေသ ဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့် "ဒေသဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* ကုန်း၌ ပေါက်သော ပဒုမ္မာ။
* ရေမှာ ပွင့်လန်း မြတ်လေးပန်း။
* ငါး ပုဇွန် လိပ် ကုန်းမှာအိပ်၏။

* **တောင်ထိပ် ကြာပေါက်၊ အနောက် နေထွက်**--ဟူသော စကားသည် အရပ်ဒေသ နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "ဒေသ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

ကာလ ဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ကဗျာ လင်္ကာများ (အဖြေ ဂါထာ- ၃၆)

* **ဆယ့်နှစ်ရာသီ၊ ဖူးငုံစီသည်၊ လီလီ ပန်းခိုင်၊ မွှေးမျှဲကြိုင်လျက်၊ တစ်ပြိုင်တည်းသာ၊ ပွင့်ကြရှာ၏**-- ကဗျာသည် အချိန်အခါ ရာသီချင်း ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "ကာလ ဝိရောဓိ ဒေါသ" သင့်ပါသည်။ (တနည်း) ဆောင်း,နွေ,မိုး-ဟူသော ဥတုသုံးပါး ဆဲ့နှစ်

http://www.dhammadownload.com

စသည်ကို ရေ၌ဖြစ်၏ဟု ဆိုခြင်း၊ ရေ၌ဖြစ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်း ကုမုဒြာကြာပန်း စသည်ကို ကုန်း၌ ဖြစ်၏ဟု ဆိုခြင်းသည် ဒေသဝိရောဓိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ကာလဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ညဉ့်အခါ၌သာပွင့်သော ကုမုဒြာကြာပန်းကို နေ့အခါ၌ ပွင့်၏ဟု ဆိုခြင်း၊ နေ့အခါ၌သာ ပွင့်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းကို ညဉ့်အခါ၌ ပွင့်၏ဟု ဆိုခြင်းသည် "ကာလ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **ကလာ ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဥသဘ ဂန္ဓာရရုစသော စောင်းသံ ၇-ပါး တို့၏ မညီညွတ်ခြင်းသည် "ကလာ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **လောက ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** မီးသည် အေး၏၊ စန္ဒကူးနှစ်သည် ပူ၏၊ ရှားပင်သည် အနှစ်မရှိ၊ ကြက်ဆူသည် အနှစ်ရှိ၏ဟု လောကအဝိုင်းအခြားကို လွန်၍ ဆို ခြင်းသည် "လောကဝိရောဓိဒေါသ"သင့်ပါသည်။

* **ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** မိဿဒေတသိက်သည် နာမ်တရားဖြစ်လျက် ရုပ်တရားဖြစ်၏ဟု အသင့်ယုတ္တိအားဖြင့် ဆန့်ကျင်၍ ဆိုခြင်းသည် "ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ' သင့်ပါသည်။

* **အာဂမ ဝိရောဓိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဒါန, သီလနှင့် နိဗ္ဗာန်မရောက်ဟု ပါဠိတော်,စသော အာဂုံကိုလွန်၍ ဆိုခြင်းသည် "အာဂမ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* **ဝိရောဓိဒေါသ ၆-မျိုး ။ ။** ၁။ဒေသဝိရောဓိ၊ ၂။ကာလဝိရောဓိ၊ ၃။ကလာဝိရောဓိ၊ ၄။လောကဝိရောဓိ၊ ၅။ဉာယဝိရောဓိ၊ ၆။အာဂမဝိရောဓိဒေါသ။

ဒေသဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ကဗျာလင်္ကာများ (အဖြေ ဂါထာ- ၇၅)

* **ရေ၌ ဖူးပွင့်, ကြာငါးဆင့်သည်, ကုန်းမြင်ထက်မှာ ပေါက်ကြရှာ၏**--ကဗျာသည် ရေ၌သာ ဖူးပွင့်လေ့ရှိကြသော ကြာငါးမျိုးကို ကုန်းမြင့်ထက်၌ ပေါက်၏ဟု အရပ်ဒေသ ဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့် "ဒေသဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* ကုန်း၌ ပေါက်သော ပဒုမ္မာ။

* ရေမှာ ပွင့်လန်း မြတ်လေးပန်း။

* ငါး ပုလွန် လိပ် ကုန်းမှာအိပ်၏။

* **တောင်ထိပ် ကြာပေါက်၊ အနောက် နေထွက်**--ဟူသော စကားသည် အရပ်ဒေသ နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "ဒေသ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

ကာလ ဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ကဗျာ လင်္ကာများ (အဖြေ ဂါထာ- ၇၆)

* **ဆယ့်နှစ်ရာသီ၊ ဖူးငုံစီသည်၊ လီလီ ပန်းခိုင်၊ ဖွေးဖျံကြိုင်လျက်၊ တစ်ပြိုင်တည်း သာ၊ ပွင့်ကြရှာ၏**-- ကဗျာသည် အချိန်အခါ ရာသီချင်း ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "ကာလ ဝိရောဓိ ဒေါသ" သင့်ပါသည်။ (တနည်း) ဆောင်း,နွေ,မိုး-ဟူသော ဥတုသုံးပါး ဆဲ့နှစ်

http://www.dhammadownload.com

ရာသီ၌ အသီး အသီးပွင့်ကြသော ပန်းများသည် တပြိုင်းတည်း တပေါင်းတည်း တစုတည်း ပွင့်ကြသည်ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် "ကာလ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* ရွှေဖီပွင့်ဖူး မိန်ရွေဦး။
* ကုမုဒြာကြာသည် နေ့မှာ ပွင့်၏။
* ပဒုမ္မာကြာသည် ညမှာ ပွင့်၏။
* ပန်းမျိုးစုံတို့သည် ဥတုသုံးပါးတို့၌ ပွင့်ကြ၏။
* ကဆုန်လ၌ သဇင် ခဝဲပွင့်၏။
* နံနက် နေဝင် ညနေ နေထွက်၊
* ဆောင်းတွင်း တောင်လေ တိုက်ခတ်နေ၏။
* အိုက်လျှင် မီးလုံ့ စောင်ကိုခြုံ၊ ချမ်းလျှင် ရေချိုး၊ နှင်းတော တိုး။
* ဆောင်းမှာ ခရေ ရွှေမှာသဇင် မိုးတွင် ပန်းပိတောက် ပွင့်ပေါ်ပေါက်၏။ --

အချိန်အခါကာလအားဖြင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "ကာလဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

ကလာ ဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၇၇)

* ညဇာတ်ပွဲ၌ မျောက်ကဲ့သို့ မြူးခုန်၍ သီကြားထွက်က၏။
* လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲ၌ မျောက်မင်းအူသံ တီးသင့်၏။
* မသာဓုရာ၌ စည်တော်ရွှမ်းသင့်သည်။
* စည်းဝါးမကိုက်သော စောင်းသံသည် နာပျော်ဘွယ်ရှိ၏။
* ကျမ်းဂန်များကို၊ ကျက်ဆိုကြအများ။ သို့မှသာ၊ စာမေးမှာလ၊ ကောင်းစွာ အောင်သား--ဟူသော ကဗျာသည် အအုပ်ပို့ဒ်မှာ "မှာ"နှင့် "စွာ"သည် ကာရန်တူသော်လည်း အသံမှာ 'ခြို'သံဖြစ်၍ နေသဖြင့် ဒွေးချိုးအင်္ဂါနှင့် မညီညွတ်သောကြောင့် "ကလာ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

လောကဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၇၈)

* မီးသည် အေး၏၊ စန္ဒကူးသည် ပူ၏--၌ လောကသဘာဝအားဖြင့် မီးသည် ပူ၏ စန္ဒကူးသည် အေး၏၊ ဤသို့မဟုတ်ဘဲ လောကသဘာဝနှင့် ဆန့်ကျင်၍ မီးသည် အေး၏၊ စန္ဒကူးသည် ပူ၏-ဟု ပြောဆိုသောကြောင့် "လောကဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။
* မီးကို မပူ အေးစွပူ၏။ * စန္ဒကူးသည် ပူ၏။
* အနှစ်မရှိ ရှားတောပင်၊ ကြက်ဆူပင်က နှစ်ရှိစွ။
* အဖေထက် သား တစ်လကြီး၏။
* ကြက်မ တွန်၍ မိုးလင်း၏။
* မယားကို လင်ကကြောက်ရသည်။

http://www.dhammadownload.com

* ခွေးဟောင်လို့ တောင်ပို့ပြေးဘာညာ။
* ဆင်သည် ဦးစွန်းကို ခါ၏။
* မြင်းမှာ ချိုရှိသည်။
* လသို့တမူ ပူပူပင်ပင်၊ နေသို့ပမာ အေးတတ်စွာ၏။
* ပိတောက်ကျွန်းသား အနှစ်ပါး၍၊ သဘော်ကြက်ဆူ အနှစ်ထူ၏။
* **စက္ကဝါတိုက် မီးလောင်မြိုက်လည်း၊ ခိုက်ခိုက်တုန်စွာ၊ အေးမြရာ၏**--၌ လောက သဘာဝနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "လောကဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၇၉)

* ခြေမရှိဘဲ အပြေးသန်၏။--ဟူသော စကားသည် သင့်လျော်သော သဘော သဘာဝ အသင့်ယုတ္တိနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဉာယဝိရောဓိဒေါသ သင့်ပါသည်။
* ခေါင်းမရှိဘဲ မော့ကြည့်၏။
* အကျီးဆော့- အကန်းမော့။
* လူအ စကားများ၏။
* လူပျိုကြီးမှာ မျက်နှာပွင့်ဆေးရှိ၏။
* ကုလားပိန်မှာ လူဝဆေးရှိ၏။
* အဖေထက် သား တစ်လကြီး၏။
* ဥပုသ်စောင့်သော ကျား။
* ဖောင်စီးရင်း မေ့တတ်။
* ဘဝကြီးငယ်ကို စွန့်လျက် ဆည်ပူးအပ်သော ဘဝရှိ၏။
* လောဘကို စွန့်လျက် တပ်နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။
* မိုးပေါ်မှာ ရေကြီးလို့၊ ဘုန်းကြီးက ဘီးဆောင်၊ စစ်ကိုင်းချောင် မယ်သီလ ခေါင်းပေါင်းစ ထောင်၊ နွေ ခေါင်ခေါင် နှင်းကျ၊ ငွင်းတက စွန့်ဖြစ်။
* **မျက်စိဟင်းလင်း တွင်းသာကြွင်းလည်း ရှိရင်းထက်ပင် ပို၍ မြင်၏။**--ဟူသော စကားများသည် အသင့်ယုတ္တိ မရှိသောကြောင့် "ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။
* **ကြီးပွားခြင်းအား စွန့်လွတ်ငြားလည်း သူတစ်ပါးတွက် ချေဆောင်ရွက်၏။**--၌ ကြီးပွားခြင်းကို စွန့်လွတ်ပြီးသော ဖြစ်ပါလျက် ကြီးပွားခြင်းကို ဆောင်ရွက်သည်ဟု ဆို ခြင်းသည် အသင့်ယုတ္တိ မရှိသောကြောင့် "ဉာယ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

အာဂမ ဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၈၀)

* အရာရာ၌ ရုပ်သာ ပဓာနဖြစ်သည်။
* ဖောက်ပြန်မှုသာ ထင်ရှားလာ မိဒ္ဓါ ရုပ်ပါတည်း။

http://www.dhammadownload.com

* ပိဋကတ် လေးပုံရှိသည်။

* ခံစားဒုက္ခ၊ နိဗ္ဗာနတည်း။ --စသော စကားရပ်တို့သည် ဘုရားဟော အာဂုမ်ပါဋိတော်များနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "အာဂမ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* ဒါန သီလံ၊ ပြုလုပ်မှန်လည်း၊ နိဗ္ဗာန် မရ၊ မွဲရုံမျှတည်း။--၌ ဒါနံ မောက္ခပဒံ ဝရံ ဟူသော ဓမ္မပဒပါဋိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် "အာဂမ ဝိရောဓိဒေါသ" သင့်သည်။

ဝိရောဓိဒေါသ သင့်သော တဗျာများ

* ငါးလိပ်-မိုးပျံ (ဒေသ)၊ ညဉ့်ယံနေထွက် (ကာလ)၊တောင်ထက် ကြာပေါက်၊ (လောက)၊ ကျရောက် နတ်ရွာ၊ ထက်မှာ ငရဲ၊ (ဉာယ)၊ မစဲ ဒုက္ခ နိဗ္ဗာနတည်း။ (အာဂမ)

* တောင်ထိပ် ကြာပေါက် (ဒေသ)၊ အနောက်နေထွက်၊ (ဒေသ)၊ ပြိုအက် မြင့်မိုရ် (ဉာယ)၊ မီးကို မဟူ အေးစွဟူ၏။ (လောက)။



နေယျဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၃၅။ ယဒပ္ပတီတ မာနီယ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ နေယျ မာဟု တံ။
ယထာ သဗ္ဗာပိ ဓဝလာ၊ ဒိသာ ရောစန္တိ ရတ္တိယံ။

၃၅။ ယံပဒံ၊အကြင်အကျိုးဖြစ်သော ပုဒ်ကို။အပ္ပတီတံ၊အကြောင်း မပါရကား မသိသာ မထင်ရှားသည်ဖြစ်၍။အာနီယ၊အကြောင်းကို ဆောင်၍။ဝတ္တဗ္ဗံ၊ဆောင်အပ်၏။တံပဒံ ထိုအကျိုးဖြစ်သော ပုဒ်ကို။နေယျံ၊နေယျဒေါသ သင့်သောပုဒ်ဟူ၍။အာဟု၊ဆိုကြကုန်ပြီ။ သဗ္ဗာပိ ဓဝလာ ဒိသာ ရောစန္တိ ရတ္တိယံ ယထာ၊ကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။အညံပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရုဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။သဗ္ဗာပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဒိသာ၊ အရပ်မျက်နှာတို့သည်။ရတ္တိယံ၊ညဉ့်အခါ၌။ဓဝလာ၊ဖွေးဖွေးဖြူကုန်သည်ဖြစ်၍။ရောစန္တိ၊ တင့်တယ် တောက်ပကုန်၏။

* နေယျ ဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ အကျိုးကိုသာ ဆို၍ အကြောင်းကို မဆိုသည့်အတွက် မထင်ရှားသော အနက်ရှိသော ပုဒ်သည် "နေယျဒေါသ" သင့်သောပုဒ်မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ သဗ္ဗာပိ ဓဝလာ ဒိသာ ရောစန္တိ ရတ္တိယံ--၌ "ဓဝလာ"ဟူသော ပုဒ်သည် ညဉ့်အခါ၌ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့သည့် ဖွေးဖွေးဖြူကုန်၏-ဟု ဆိုရာ၌ လရောင်, မီးရောင် စသည်တို့တွင် တပါးပါးသော အရောင်ကြောင့် ဖွေးဖွေးဖြူကုန်၏ဟု ဆိုသင့်လျက် မဆိုမူ၍ "စန္ဒကိရဏေန"စသော အကြောင်းပုဒ်ကို မဆိုသောကြောင့် "နေယျဒေါသ သင့်သောပုဒ်" မည်ပါသည်။

နေယျဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၈၁၊ ၈၂)

* ဆယ်ရပ်ဒိသာ၊ သာခွာငွေတူ၊ ဖွေးဖွေးဖြူ၏--၌ ဖွေးဖွေးဖြူရခြင်း၏ အကြောင်း

http://www.dhammadownload.com

မပါသောကြောင့် နေယျဒေါသ သင့် ပါသည်။

* ဦးငွေရ ငွေတစ်သိန်းရတယ်--၌ ငွေတစ်သိန်းရခြင်း၏ အကြောင်းမပါသောကြောင့် နေယျဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ရပ်ဆယ်မျက်နှာ၊ ဘောသာခွါသေး၊ ဖြူဖြူဖွေးသည်၊ စုဝေးတင့်တယ် ညှဉ့်ချိန်ဝယ်

* ဖြူဖွေးအရောင်၊ ညှဉ့်သန်းခေါင်သည်၊ ပြောင်တလက်လက်၊ အရောင်ထွက်၏။

* တောင်မြောက်ဘယ်ညာ၊ ဝဲလှည့်ခါလျှင်၊များစွာသောင်းသောင်း၊ ခြုံပုတ်ပေါင်းတို့၊ ထက်ကောင်းကင်ဘုံ၊ ယိမ်းနွဲ့ခုံ၏။

* မှန်ကင်းတန်ဆောင်၊ လှိုင်ပါပြောင်သည်၊ တို့များ မရှစောင့်တကား။

* နီတျာရောင်လွှမ်း၊ သမုဒ်ကမ်းတည်း။

* ကြောင်ကဲ့သို့ ကျင့်လေ၊ ညောင်ကဲ့သို့ ကျင့်လေ။

(နေယျဒေါသ သင့်သောပုဒ်ကို ပညာရှိတို့ မမြတ်နိုးကြပုံ)

၃၆။ နေဒိသံ ဗဟုမညန္တိ၊ သဗ္ဗေ သဗ္ဗတ္ထ ဝိညုနော။
ဒုလ္လဘာဝဂတိ သဒ္ဒ၊ သာမတ္ထိယ ဝိလယိနိ။

၃၆။ သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံကုန်သော။ဝိညုနော၊ပညာရှိတို့သည်။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော အစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့၌။ဒေိသံ၊ဤသို့သဘောရှိသော နေယျဒေါသသင့်သောပုဒ်ကို။ဗဟု မညန္တိ၊မမြတ်နိုးကြကုန်။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။နဗဟုမညန္တိ၊မမြတ်နိုးကြကုန်သနည်း။ သဒ္ဒ သာမတ္ထိယ ဝိလယိနီ၊သဒ္ဒါ, သဒ္ဒါ၏ အစွမ်းသတ္တိကို ခုန်ကျော်သော။အဝဂတိ၊အသိဉာဏ်ကို။ယသ္မာ၊အကြောင်ကြောင့်။ဒုလ္လဘာ၊ရခဲ၏။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။နဗဟုမညန္တိ၊ကုန်။

* နေယျဒေါသသင့်သောပုဒ်များကို ပညာရှင်တို့ အသုံးမပြု/မမြတ်နိုးခြင်း အကြောင်း ။ ။ ဝါစကသဒ္ဒါနှင့်သော်လည်းကောင်း၊အနက်၏ အစွမ်းသတ္တိဟူသော အသင့်ယုတ္တိနှင့်သော်လည်းကောင်း ကင်း၍ ဆိုလိုရင်းအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မသိနိုင်သောကြောင့် နေယျဒေါသ သင့်သောပုဒ်များကို ပညာရှင်များ မသုံးစွဲ မမြတ်နိုးကြပါ။

(ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ)

၃၇။ သိယာ ဝိသေသနာပေက္ခံ၊ ယံ တံ ပတ္တာ ဝိသေသနံ။
သာတ္ထကံ တံ ယထာ တံ သော၊ ဘိယျော ပဿတိ စက္ခုနာ။

၃၇။ ယံပဒံ၊အကြောင် ဝိသေသျပုဒ်သည်။ဝိသေသနံ၊ဝိသေသနပုဒ်သို့။ပတ္တာ၊ရောက်၍။ သာတ္ထကံ၊အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ဖြစ်၏။တံပဒံ၊ထိုပုဒ်သည်။ဝိသေသနာပေက္ခံ၊ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ သင့်သောပုဒ်မည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။တံဥဒါဟရဏံ၊ထိုဥဒါဟရဏ်

http://www.dhammadownload.com

သည်။ယထာ၊အဘာယ်နည်း။တံသောတျာဒိ၊တံ သော အစရှိသည်တည်း။သော၊ထိုသူသည်။ တံ၊ထိုသူကို။စက္ခုနာ၊မျက်စိဖြင့်။ဘိယျော၊လွန်လွန်ကဲကဲ။ပဿတိ၊ကြည့်ရှု၏။

* **ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဝိသေသနပုဒ်ကို မဆိုသည့်အတွက် ဝိသေသနကို ငဲ့ခြင်းရှိသော ဝိသေသျပုဒ်ကြောင့် သင့်သောဒေါသသည် "ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ" မည်၏။ (ရှင်းလင်းချက်) **တံ သော ဘိယျော ပဿတိ စက္ခုနာ**--စသောပုံစံ၌ "စက္ခုနာ" ဟူသော ဝိသေသျပုဒ်သည် ဝိသေသနပုဒ်ကို မဆိုသည့်အတွက် မုန်း၍ကြည့်လျှင် 'ရတ္တေန'၊ ကြည်ညို၍ကြည့်လျှင် 'ပသာဒေန'ဟူသောပုဒ်ကို ငဲ့ခြင်းရှိသောကြောင့် "ဝိသေသနာပေက္ခ ဒေါသ သင့်သောပုဒ်" မည်ပါသည်။

* **နေယျဒေါသနှင့် ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ အထူး ။ ။** အနက်အဓိပ္ပါယ် မထင်ရှားရာ၌ သင့်သောဒေါသသည် နေယျဒေါသ မည်၏၊ ဝိသေသန မပါလျှင် ဝိသေသျအတွက် အဓိပ္ပါယ်အထူး မထွက်ရာ၌ သင့်သောဒေါသသည် ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသမည်၏။

ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေဂါထာ- ၈၃)

* ဤယောက်ျားကား၊ ပြစ်မှား မရှိ၊ ကြည့်တိတိကို၊ မျက်စိဖြင့်သာ၊ ကြည့်ကာကာ တည်း။--၌ "မျက်စိဖြင့်သာ"ဟူသော စကားသည် ဝိသေသနပုဒ်ကို မဆိုသည့်အတွက် မုန်း၍ ကြည့်လျှင် "နိစ္စာ" ဓျစ်၍ကြည့်လျှင် "ကြည်သာ"ဟူသောပုဒ်ကို ငဲ့ခြင်းရှိသောကြောင့် "ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ" သင့်ပါသည်။
* သူ့ဆီစူးစူး၊ မိန်းမူးတည့်တည့်၊ စိမ်းစိမ်းကြည့်၏။
* ဆေးယူခဲ့ပါ အမောင်။
* အမြောက်ဆံ ပေးလိုက်ပါ။
* (မင်းဘယ်သူလဲ) တပည့်တော်ပါဘုရား။
* (မင်းဘယ်သူ့ သားလဲ) အမေ့သား။
* (မင်းဘယ်မှာနေလဲ) ရွာမှာနေတယ်။
* အချစ်တို့ကို ပေးနော်။
* ကိုရင် ဘုန်းကြီးအတွက် ဆေးတစ်ခွက် ယူခဲ့ပေးပါ--၌ ဆေးအမည် ဝိသေသနပုဒ် လိုအပ်နေသောကြောင့် ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ သင့်ပါသည်။

ဟီနတ္ထဒေါသသင့်ပုံပြ ဂါထာ

၃၈။ **ဟီနံ ကရေ ဝိသေသျံ ယံ၊ တံ ဟီနတ္ထံ ဘဝေ ယထာ။**
နိပ္ပဘီ တတ ခဇ္ဇောတော၊ သမုဒေတိ ဒိဝါတရော။

၃၈။ ယံပဒ်၊အကြင် ဝိသေသနပုဒ်သည်။ဝိသေသျံ၊ဝိသေသျပုဒ်ကို။ဟီနံ၊ယုတ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ကိုးကရေးပြု၏၊တံပခံ၊ထိုပုဒ်သည်။ဟိနတ္ထံ၊ဟိနတ္ထဒေါသ သင့်သောပုဒ်မည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။နိပ္ပဘီ(ပ)ဒိဝါကရော ယထာ၊ဒိဝါကရော ကဲ့သို့။တထာ၊ထိုအတူ။အညံပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရုဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။ဒိဝါကရော၊နေမင်းသည်။နိပ္ပဘီကတ ခဇ္ဇောတော၊ ပိုးစုန်းကြူးတို့၏ အရောင်မရှိသည်ကို ပြုလျက်။သမုဒေတိ၊ကောင်းစွာတက်၏။

* **ဟိနတ္ထဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဝိသေသျပုဒ်၏ ဂုဏ်ကို ယုတ်အောင် ပြုတတ်သော ဝိသေသနပုဒ်ကြောင့် သင့်သောဒေါသသည် "ဟိနတ္ထဒေါသ' မည်၏။

ရှင်းလင်းချက်/-နိပ္ပဘီ ကတ ခဇ္ဇောတော သမုဒေတိ ဒိဝါကရော--ပုံစံ၌ ပိုးစုန်းကြူး၏ အရောင်မရှိသည်ကို ပြုတတ်သော နေမင်း-ဟု ဆိုရာ၌ ဝိသေသျဖြစ်သော နေမင်း၏ လရောင် မီးရောင် စသည်တို့၏ အရောင်အလင်း၌ ပြုတတ်၏ဟူသော ဂုဏ်ကို ယုတ်စေကြောင့် ဟိနတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **အဗျတ္ထဒေါသနှင့် ဟိနတ္ထဒေါသ အထူး ။ ။** ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ်ကြီး၍ ဝိသေသျ ဂုဏ်းဖြစ်ပုဒ်က ငယ်နေလျှင် အဗျတ္ထဒေါသ၊ ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ်က အရာငယ်၍ ဝိသေသျ ဂုဏ်းဖြစ်ပုဒ်က အရာကျယ်နေလျှင် ဟိနတ္ထဒေါသ။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

ဟိနတ္ထဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၈၄)

* ၁ရယ်, ယုန်,ကြောင်၊ တွေ့တိုင်းအောင်သည်၊ တောတောင်သနင်း ခြင်္သေ့မင်း--၌ ခြင်္သေ့မင်းဟူသော ဝိသေသျကို ယုတ်ညံ့နိမ့်ကျအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် ၁ရယ် ယုန်, ကြောင်၊တွေ့တိုင်းအောင်သည်-ဟူသော ဝိသေသနသည် ဟိနတ္ထဒေါသသင့်၏။

* ပိုးစုန်းကြူး၏၊ ကွန့်မြူးရောင်ဝါ၊ ဖျောက်ခိုင်စွာသည့်- ဒိဝါကရ၊ တောက်ပထိန်ဝင်း ရှင်နေမင်း။

* ပိုးစုန်းကြူးရောင်၊ ကုန်အောင်ပယ်ရှင်း၊ ရှင်နေမင်းသည်၊ ထွန်းလင်း ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပြီ--၌ ပိုးစုန်းကြူးရောင် ကုန်အောင်ပယ်ရှင်း-ဟူသော ဝိသေသနသည် "ရှင်နေမင်း" ဟူသော ဝိသေသျကို ဂုဏ်ယုတ် ဂုဏ်ပျက်အောင် ပြုတတ်သောကြောင့် ဟိနတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* သူငယ်တန်းစာ၊ ပရိတ်ပါဠိ၊ နှုတ်မှာစုံအောင်၊ ပုံဆောင် သင်ပြ၊ စာချ အကျော်၊ ဆရာတော်-- ၌ "သူငယ်တန်းစာ"စသော ဝိသေသနသည် "စာချ အကျော်၊ဆရာတော်" ဟူသော ဝိသေသျကို ယုတ်ညံ့အောင်ပြုသောကြောင့် ဟိနတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* သင်ပုန်းကြီးကျသော အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ--၌ ဝိသေသျကို ယုတ်ညံ့အောင်ပြုသောကြောင့် ဟိနတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* အကျရာလေးဆယ်၊ တစ်လုံးဆွယ်သား။ နှုတ်ဝယ်ဆောင်သူ၊ စာချသူ --၌ အကျရာလေးဆယ့်တစ်လုံးကို နှုတ်ဝယ်ဆောင်သူ-ဟူသော ဝိသေသနသည် "စာချသူ"ဟူသော

http://www.dhammadownload.com

ဝိသေသ့ကို ယုတ်နိမ့်အောင်ပြုသောကြောင့် ဟီနတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* တစ်ဝါရပြီးသော မဟာထေရ်--၌ ဝိသေသ့ကို ယုတ်ညံ့အောင် ပြုသောကြောင့် ဟီနတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* အာဠာဝကဆွာစား၊ မင်း၏သား။
* သံခွန်ကောင်းသူ၊ ပါရဂူ၊ ထိုသူ အင်ဂျင်နီယာတည်း။
* မဂ်လသုတ်ကို စာအုပ်မကြည့်ဘဲ ပို့ချနိုင်သော ဆရာတော်။
* လာဠုဒါယီကဲ့သို့ အကျင့်ကောင်းသော ဆရာတော်ကြီး။
* နှံပြည်စုတ်သိုက်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သော ဆင်ပြောင်ကြီး။
* ပြိတ္တာကဲ့သို့ ဆူဖြိုးသော သေဋ္ဌေးကြီး။
* လူမြင်သမျှ စိတ်ပျက်အောင် လှပါတဲ့ ပပဝတီ။

အနတ္ထကဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၃၉။ ပါဒပူရဏမတ္တံ ယံ၊ အနတ္ထမိတိ တံ မတံ။
ယထာ ဟိ ဝန္ဒေ ဗုဒ္ဓဿ၊ ပါဒပင်္ကေ ရုဟံဝိစ။

၃၉။ ယံ ပဒံ၊အကြင်ပုဒ်သည်။ပါဒပူရဏမတ္တံ၊ဂါထာ၏ ပါဒပြည့်ရုံမျှသည်။ဟောတိ၊၏ တံပဒံ၊ထိုပုဒ်ကို။အနတ္ထမိတိ၊အနတ္ထဒေါသသင့်သော ပုဒ်ဟူ၍။မတံ၊သိအပ်၏။ဟိ ဝန္ဒေ(ပ) ရုဟံဝိစ ယထာ၊ရုဟံဝိစကဲ့သို့။တထာ၊ထိုအတူ။အညံဝိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရုဏ်ကိုလည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။ဗုဒ္ဓဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။ပါဒပင်္ကေ ရုဟံ၊ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံကို။ဝန္ဒေ၊ ရှိခိုးပါ၏။

* **အနတ္ထကဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဂါထာပါဒ ပြည့်ရုံမျှသာဖြစ်၍ အနက်မရှိသော ပုဒ်ကြောင့် သင့်သော ဒေါသသည် "အနတ္ထကဒေါသ မည်၏။

ရှင်းလင်းချက်/ ဟိ ဝန္ဒေ ဗုဒ္ဓဿ ပါဒပင်္ကေ ရုဟံဝိစ--ပုံစံ၌ "ဟိ ဝိစ"ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်သည် ဂါထာပါဒ ပြည့်ရုံမျှသာဖြစ်၍ အနက်မရှိသောကြောင့် "အနတ္ထကဒေါသ သင့်သောပုဒ်" မည်ပါသည်။

* **အဓျတ္ထဒေါသ+ နေယျဒေါသ + ဟီနတ္ထဒေါသ အထူး**

ဝိသေသနပုဒ်၏ လွန်ကဲသောအနက်သည် အဓျတ္ထဒေါသသင့်ပါသည်၊ ပုဒ်တစ်ပါးကို ဆောင်ရွက်ပေးသည် နေယျဒေါသသင့်ပါသည်၊ ခိုးမှမ်းသော ဝိသေသနပုဒ်၏ ယုတ်သောအနက်သည် ဟီနတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **အနတ္ထကဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ- ဂါထာ ၈၅)**
* မြင့်မိုရ်နှင့်သား၊ တောင်တကာလည်း၊ နို့ငင်းရာမဲ့ဘူး၊ သွယ်မြင့်ဖြူးမျှ၊ လူပြည်၌တွင်

http://www.dhammadownload.com

တု မမြင်သည်--၌ ၊ လည်း, ၌, တွင်-ဟူသော စကားများသည် အပိုဒ်ပြည့်စေခြင်း ကာရန်ညီခြင်းငှာ အနက်မရှိသောပုဒ်များကို ထည့်သွင်းရေးသားထားသည်ဖြစ်၍ ယင်းပုဒ်များသည် အနက်မရှိသောကြောင့် "အနတ္ထဒေါသ" သင့်ပါသည်။

* ခြောက်ဆယ်ဂါထောင့် ဂါထာတည်း။
* မောက်မယ်မာနောင့် မာနတည်း။
* ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ဘေးလက်ထက်၌။
* သစ္စာလေးဆင့်၊ ငုံအာရုံ၍၊ ဖူးပွင့်ပြီးသော်၊ မြတ်ရှင်ကျော်၏၊ ခြေတော်အစုံ၊ ကြာပဒုံကို၊ ခိုလှုံညွတ်ဦးတိုက်ပါ၏။
* ရိုးရင်ရွက်ရှည်၊ တိုးဆင့်တက်ဝေ ဂိုးဂွင့်ဂွက်ဂွေ။
* ရွက်ရင့် ရိုးရှည်၊ ခက်ဆင့်မြို့စည် ဖက်ဖင့်ဖိုးဇီ။
* ကျောင်းခွင်လမ်းပါး၊ ပန်မာလ်များကို၊ ထွေပြားမျက်စီ၊ မြင်သည်ရှိသော်။
* လိမ်မောင့် လိမ်မာ၊ မောင့်ခြင်းရာ--စသည်တို့၌ အနက်မရ ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ ဖြစ်သောကြောင့် "အနတ္ထကဒေါသ"သင့်ပါသည်။

(သဒ္ဒ ဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ)

၄၀။ **သဒ္ဒတော အတ္ထတော ဝုတ္တံ၊ ယတ္ထ ဘိယ္ယောပိ ဝုစ္စတိ။**
တမေကတ္ထံ ယထာ ဘာတိ၊ ဝါရိဒေါ ဝါရိဒေါ အယံ။ (ယထာစ)

၄၀။ ယတ္ထ-ဝါကျေ၊အကြင်ဝါကျ၌။သဒ္ဒတော၊သဒ္ဒါအားဖြင့်။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်ပြီးသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို။ဘိယ္ယောပိ၊တဖန်ထပ်၍လည်း။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။တံ ဝါကျံ၊ထိုဝါကျသည် ဧကတ္ထံ၊ဧကတ္ထဒေါသ သင့်၏။ယတ္ထ၊အကြင် ဝါကျ၌။အတ္ထတော၊အနက် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သော ဝါကျကို။ဘိယ္ယောပိ၊တဖန်ထပ်၍လည်း။ဝုစ္စတိ၏။တံ ဝါကျံ၊သည်။ ဧကတ္ထံ၊ဧကတ္ထဒေါသ သင့်သော ဝါကျမည်၏။အာဘာတိ ဝါရိဒေါ ဝါရိဒေါ အယံ ယထာ၊ အယံကဲ့သို့။အညပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။ဝါရိဒေါ၊ရေကို ပေးတတ်သော။အယံ ဝါရိဒေါ၊ဤရေကို ပေးတတ်သောမိုးသည်။(တနည်း) ဝါရိဒေါ၊မိုးဟု ဆိုအပ်သော။အယံ ဝါရိဒေါ၊ဤမိုးသည်။အာဘာတိ၊အလွန်တောက်ပ၏။

(အတ္ထ ဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ)

၄၁။ **တိတ္ထိယကုံ ရ ဝိဇာနိ၊ ဇဟံ ဒိဋ္ဌဂတာနိဟ။**
ပသာဒေတိ ပသန္နေ သော၊ မဟာမုနိ မဟာဇနေ။

၄၁။ စ၊သဒ္ဒဧကတ္ထဒေါသမှတစ်ပါး အတ္ထ ဧကတ္ထဒေါသကို ဆိုဦးအံ့။တိတ္ထိယ (ပ) မဟာဇနေ ယထာ၊မဟာဇနေကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။အညပိ၊ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊၏။တိတ္ထိယကုံ

http://www.dhammadownload.com

ရ ဇဏန်၊တိတ္ထိတည်းဟူသော အညွန့်တို့၏ မျိုးစေ့ဖြစ်ကုန်သော။ဒိဋ္ဌဂတာန်၊၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာ အယူတို့ကို။ဇဟံ-ဇဟန္တော၊စွန့်တော်မူပြီးသော။သောမုနိ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣဟ လောကေ၊ဤလောကဌ်။ပသန္နေ၊ကြည်ညိုကုန်ပြီးသော။မဟာဇနေ၊များစွာသော လူတို့ကို။ ပသာဒေတိ၊ကြည်ညိုစေ၏။

* **ဇေတ္ထဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** သဒ္ဒါအနက် နှစ်ချက်တူနေသောပုဒ်ကို ထပ်၍ဆို ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊သဒ္ဒါပင်မတူသော်လည်း အနက်တူပုဒ်ကို ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် လည်းကောင်း "ဇေတ္ထဒေါသ" မည်ပါသည်။

* **ဇေတ္ထဒေါသ သရုပ် ။ ။** ၁။သဒ္ဒဇေတ္ထဒေါသ၊ ၂။ အတ္ထဇေတ္ထဒေါသ။

* **သဒ္ဒ ဇေတ္ထဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** သဒ္ဒါအားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောပုဒ်ကို တဖန် ထပ်၍ ဆိုသောဝါကျသည် "သဒ္ဒဇေတ္ထဒေါသ" သင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ အာဘာတိ ဝါရိဒေါ ဝါရိဒေါ အယံ--စသောပုံစံ၌ သဒ္ဒါအားဖြင့် ဆိုအပ်သော "ဝါရိဒေါ"ဟူသောပုဒ်ကို တဖန်ထပ်၍ "ဝါရိဒေါ"ဟု ဆိုအပ်သောကြောင့် သဒ္ဒ ဇေတ္ထဒေါသ သင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။

* **အတ္ထ ဇေတ္ထဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အနက်အားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောပုဒ်ကို တဖန် ထပ်၍ဆိုအပ်သော ဝါကျသည် "အတ္ထ ဇေတ္ထဒေါသ" သင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းချက်) တိတ္ထိယကုံရ ဇဏန် (ပ) မဟာဇနေ- ပုံစံ၌ ကြည်ညိုခြင်းဟူသော အနက်အားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော "ပသာဒေတိ"ဟူသောပုဒ်ကို တဖန်ထပ်၍ "ပသန္နေ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "အတ္ထ ဇေတ္ထဒေါသ သင့်သော ဝါကျ" မည်ပါသည်။

* **အလံ ကတ္ထုံ ဝနဒေါ ဝနဒေါမွရံ-၌ ဝနဒေါ ဝနဒေါပုဒ်တို့ ဇေတ္ထဒေါသ သင့်ပုံ/ လွတ်ပုံ အနက်နှစ်မျိုး ပေးပုံ**

ဝနဒေါ၊ရေကို ပေးတတ်သော၊ဝနဒေါ၊မိုးသည်။ဟု ပေးလျှင်- သဒ္ဒဇေတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။ အဝနဒေါ့စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ပေးတတ်သော။ဝနဒေါ၊မိုးသည်။ဟု ပေးလျှင် ဇေတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* **သဒ္ဒဇေတ္ထဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၈၆၊ ၈၇)**

* ရေပေးပေတတ်၊ ရေပေးနတ်လျှင်၊ ရေဓာတ်ဆွတ်ဖျန်း၊ တောက်ပထွန်းသည်၊ ပြောင်ခွန်း ထိန်ထိန် ဝေသတည်း။

* မွေးသဖခင်၊ ပိတာရင်ကို၊ ဘဝင်အထိ၊ [illegible]

* သိကြား သိကြားသာ မြင်နိုင်သည်။

* ဘုရား ဘုရားသာ ထင်နိုင်သည်။

* ထွန်းပကိုယ်ရောင်၊ နန်းလုံးလောင်မျှ၊ အထောင် [illegible] ကလိ၊ သောင်းနာရီတွင်၊

http://www.dhammadownload.com

မဒီ-မဒီ၊ လွှံ့ညီထင်ပေါ်--၌ "မဒီ" တစ်ပုဒ်ကိုဆိုလျှင် မိဖုရားဟု သိနိုင်ပါလျက် "မဒီ" တစ်ပုဒ်ကို ထည့်သွင်း သဒ္ဒါတူ အနက်တူ ထပ်၍ ဆိုသောကြောင့် သဒ္ဒဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* အသက်တမျှ၊ ချစ်ကြင်ရသည့်၊ နှမမေပျိုး၊ လှမေပျိုး၏၊ အလိုတော်ကျ၊ဆောင်ရွက် ရသည်၊ ကိစ္စအားလုံပါတကား---သည် "ပျိုး"ဟူသော သဒ္ဒါတူ အနက်တူကို ထပ်၍ ဆိုသောကြောင့် ဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ငယ်ရွယ်သော ဦးပဉ္စင်းလေး**-- ဟူသောစကားသည် "ငယ်ရွယ်သော"နှင့် "လေး" ဟူသော စကားတို့သည် အနက်အဓိပ္ပါယ်တူသောကြောင့် ဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **အသားတော် အရောင် ထွက်ထာက မှောင်မည်းလို့ မည်းညို** ---ဟူသောစကား သည် "မှောင်မည်း"ဟူသော စကားကို "မည်းညို"ဟု အနက်တူထပ်ဆိုသောကြောင့် ဧကတ္ထ ဒေါသ သင့်ပါသည်။

***အတ္ထဧကတ္ထဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၈၆၊၈၇)**

* ဒိဋ္ဌိယူမှား၊ သူအများတို့၊ အောင်ငြားတော်မူ၊ မြတ်ဘုန်းသူကို၊ ကြည်ဖြူကော်ရော်၊ ပူဇော်သူအား၊ ညွတ်တွားစေ၏။

* **ခြေနှစ်ချောင်းရှိသော လူ**။ (ခြေနှစ်ချောင်းရှိသော-ဟူသော ဝိသေသနအတွက် အကျိုးမရှိသောကြောင့် ဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။)

* ကျွဲ၊ နွား တိရစ္ဆာန် ဆေးကုဆရာ။

* အများပြည်သူ။

* ဆင်းဝါနုပိုး၊ လုလင်ပျိုး။

* မြောက်သားငယ်လည်း ဇနီးကျွမ်းဝင် ဆွေအိမ်ရှင်ကို။

* ချစ်ခင်စုံမက်၊ ကြင်နာရက်သား၊ ပွားတက်ထူပြော၊ ရမက်ဇောဖြင့်၊ မက်မော မှောင်တည့်၊ တစ်ထောင်ကိဟု၊ ချစ်မိချစ်ရာ၊ ကြင်နာစွာလျှင်။

* ထုံးသို့ ဖွေးဖြူ၊ ဗျိုင်းမွေးတူသည့် ဂွမ်းဖြူသွင်းလှ ခင်နှမ။

* **အမိကဖွား အမယ့်သားလျှင် လားလားမကြောက်**-- ၌ "အမိကဖွား အမယ့်သား" ဟူသော စကားသည် အနက်တူထပ်ဆိုသောကြောင့် အတ္ထဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဂျီးသူဌေး မီးသွေးငိုသည် ကျီးမွေးကို ရှုံးတဲ့ ခင်လေး။--ဟူသော စကားတို့သည် အနက်တူကို ထပ်ဆိုသောကြောင့် အတ္ထဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **သရဏဂုံ၊ မပျက်လှုံသည်၊ သုံးဘုံ ဗိုလ်ခြေ၊ ကြည်ညိုစေ၏**-- ဟူသောစကား သည် ကြည်ညိုမှုအနက်တူစကား ထပ်နေသောကြောင့် အတ္ထဧကတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ (အစဉ်မကျ ဝရမ်းဘတာ ပြောဆိုရာ၌ သင့်ပုံပြ)

၄၂။ အာရဒ္ဓဂ္ဂမ ဝိစ္ဆေဒေါ၊ ဘဂ္ဂရီတိ ဘဝေ ယထာ။
ကာပိ ပညာ ကောပိ ဂုဏော၊ ပကတီပိ အဟော တဝ။

၄၂။ အာရဒ္ဓဂ္ဂမ ဝိစ္ဆေဒါ။အားထုတ်အပ်သော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် စသည်တို့၏ အစဉ်ကျိုး ပျက်ခြင်းကြောင့်။ဘဂ္ဂရီတိ။ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်သောဝါကျမည်သည်။ဘဝေဖြစ်၏။ကာပိ ပညာ ကောပိ ဂုဏော ပကတီပိ အဟော တဝ ယထာ၊တဝကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။ အညပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်း။ဒဠ္ဎဗ္ဗ၊မှတ်အပ်၏။မဟာမုနိ၊ရှင်တော်ဘုရား။ တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ပညာ၊ပညာတော်သည်။ကာပိ၊အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါအံ့နည်း။ ဂုဏော၊သီလ,သမာဓိ စသောဂုဏ်တော်သည်။ကောပိ၊အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါအံ့နည်း။ ပကတိပိ၊သဘောတော်သည်လည်း။အဟော၊ဩော် အံ့ဩဖွယ် ရှိပါပေစွတကား။

* **ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အားထုတ်အပ်ပြီးသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် စသည်တို့ ၏ အစဉ်ကျိုးပျက်ခြင်းရှိသော ဝါကျသည် "ဘဂ္ဂရီတိဒေါသသင့်သောဝါကျ" မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ကာပိ ပညာ ကောပိ ဂုဏော ပကတိပိ အဟော တဝ--စသော ပြယုဂ်၌ အစ, အလယ်တို့၌ အားလုတ်အပ်သော 'ကာပိ ကောပိ'ဟူသောပုဒ်သည် "ပကတိ ပိ အဟော ဝတ"ဟူသော အဆုံးပုဒ်သို့ ရောက်သောအခါ အစဉ်ကျိုးပျက်ခြင်းရှိသော ကြောင့် ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်သောဝါကျ မည်ပါသည်။

* **ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၈၈)**

* ဤခေတ် ဤခါ၊ မင်းရာဇာနှင့်၊ ဤမှာသောင်းကျန်း၊ မောင်သရဖ်းတို့၊ ငြိမ်းချမ်း ဘို့ရာ၊ ဝေးဝေးကွာလိမ့်-- ၌ "ဤခေတ် ဤခါ"ဟူသောပုဒ် "ဤမှာသောင်းကျန်း" ဟူ သောပုဒ်တို့၌ 'ဤ'ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ကို သုံးစွဲသကဲ့သို့ နောက်ပုဒ်များ၌လည်း အစဉ် မပျက် 'ဤ'ကိုထည့်၍ မသုံးစွဲဘဲ "မင်းရာဇာနှင့် မောင်သရဖ်း"တို့ဟူ၍ အစဉ်ကိုဖျက်၍ သုံးစွဲထားသောကြောင့် ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ဆီလည်းရှိသည်၊ ဆားရှိသည်၊ ဆန်လည်းရှိသည်--**၌ "လ၌း" နိပါတ် အထား ပျက်သောကြောင့် ဝါကျတွ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဘယ်တောင် ဘယ်ကမ်း၊ ဘယ်လမ်း မဆုံ၊ မြေပြင်နှံ့မျှ၊ တိုက်အုံ ဘယ်ညာ၊ ခြီ တက်လာသည်။

* ဘယ်တောင် ဘယ်ကမ်း၊ သည်စခန်းသို့၊ ရည်မှန်းကာဝင်။

* ဘယ်နံရောခါ ဘယ်ရွာမြေမိုး၊ ဒို့ဆွေမျိုးတို့၊ ကောင်းကျိုးရည်ငံ။

* သည်တွင် ရွှေမြို့၊ သည်သို့စေတီ၊ သည်ဆီ ရွှေနန်း၊ ဒို့စခန်းဝယ်။

* မြတ်စွာဘုရား၏ ဥဏ္ဏလုံမွေးရှင်တော်သည် ဖြူ၏၊ ထိုမွေးသော ဥဏ္ဏလုံမွေးရှင်

http://www.dhammadownload.com

တော်ကို ရှိုးပါ၏။

* လွမ်းပါသလေ ဖာချည်တဲ့ကြိုး၊ မယ့်ထံ မောင်မရောက်တယ် တောင်းဖောက်တဲ့စူး။

* လင်းကြက်ကဆော် စည်တော်ကဒိန်းဒိန်း၊ ဟိုတို့မောင် ကြက်ပြာပိုက်တယ်၊ ပြည်ထီးက ကုတ်ကုတ်။

* ထမင်းစားမယ်၊ မုန့်စားမယ်၊ ဟင်းရေသောက်မယ်။

* **အမေ၌လည်း ရှိသေ၊ အဖေအားလည်း ရှိသေ၊ ဖိုးဖွားတို့လည်း ရှိသေ** -- ဟူသော စကားသည်- ၌, အား, ကို- ဤသို့ ဝိဘတ်နက် အစဉ်ကျိုးပျက်သောကြောင့် ဝါကျတ္ထ ဘင္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **သူဇာ လှ၏၊ မူယာ ချော၏၊ သီတာ တင့်တယ်၏**--ဟူသော စကား၌ လှ၏ဟူသော အစဉ်ကျိုးပျက်သောကြောင့် ဘင္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ဘယ်မြို့ ဘယ်ရွာ၊ နေရာဟူသမျှ၊ မတျန်ရစေ၊ လှည့်ပတ်မွေ၏။**--၌ "ဘယ်"ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်အစဉ် ကျိုးပျက်ခြင်းကြောင့် ဝါကျ ဘင္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **သည်မင်း သည်စိုး၊ ညဉ့်ငှက်ဆိုးနှင့်၊ သည်မိုး သည်လေ၊ တို့တတွေနှင့်၊ နေလို့မှ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား** --- ဟူသောစကား၌ "သည်"ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် အစဉ်ပျက်သောကြောင့် ဘင္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၄၃။ ပဒါနံ ဒုဋ္ဌိနိက္ခေပါ၊ ဗျာမောဟော ယတ္ထ ဇာယတိ၊
တံ ဗျာကိဏ္ဏန္တိ ဝိညေယျံ၊ တဒုဒါဟရဏံ ယထာ။

၄၃။ ယတ္ထ-ယသ္မိံဝါကျေ၊အကြင်ဝါကျ၌။ပဒါနံ၊နာမ်ပုဒ်, အာချာတ်ပုဒ်တို့ကို။ဒုဋ္ဌိနိက္ခေပါ၊မကောင်းသဖြင့် ထားခြင်းကြောင့်။ဗျာမောဟော၊ပြင်းစွာတွေဝေခြင်းသည်။ဇာယတိ၊ဖြစ်၏။တံဝါကျံ၊ထိုဝါကျကို။ဗျာကိဏ္ဏန္တိ၊ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ သင့်သော ဝါကျဟူ၍။ဝိညေယျံ၊သိအပ်၏။တဒုဒါဟရဏံ ယထာ၊ထိုဗျာကိဏ္ဏဒေါသသင့်သော ဥဒါဟရဏ်ကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။အညံပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။

ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ သင့်ပုံ ပုံစံ

၄၄။ ဗဟုဂုဏော ပဏာမတိ၊ ဒုဋ္ဌနာနံ ပျယံ ဇနော၊
ဟိတံ ပမုဒိတော နိစ္စံ၊ သုဂတံ သမနုဿရံ။

၄၄။ ဗဟုဂုဏော၊များစွာသော ဂုဏ်ပုဒ်တို့ကို။သမနုဿရံ-သမနုဿရန္တော၊အောက်မေ့သည်ဖြစ်၍။ပမုဒိတော၊ဝမ်းမြောက်သော။အယံ ဇနော၊ဤလူအပေါင်းသည်။ဒုဋ္ဌနာနံပိ၊သူယုတ်တို့၏လည်း။ဟိတံ၊အစီးအပွားကို ပြုတော်မူတတ်သော။သုဂတံ၊မြတ်စွာဘုရားကို

http://www.dhammadownload.com

နိစ္စံ၊အမြဲ။ပကာမတိ၊ရှိခိုး၏။

* **ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** စပ်သင့်သောပုဒ်တို့ကို ရှုပ်ထွေးအောင် ကမောက်ကမ ထားခြင်းရှိသော ဝါကျသည် "ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ သင့်သော ဝါကျ" မည်၏။

* **ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၈၉၊၉၀)**

* **ဗဟုဂုဏော ပမုဒိတော ပကာမတိ-**စသော ပုံစံ၌ စပ်သင့်သောပုဒ်တို့ကို ရှုပ်ထွေးအောင် ကမောက်ကမ ထားခြင်းကြောင့် ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဘုရား တရား၊ ပြဒါး သံဃာ၊ ဤလေးဖြာကို၊ မကွာနိစ္စ၊ ဓာရဏာဖြင့်၊ အတ္ထအနက် လွန်သိခက်၏--၌ စပ်သင့်သော ရတနာသုံးပါးကို အစဉ်အတိုင်း နီးနီး မထားဘဲ မစပ်သင့်သော "ပြဒါး" နှင့် "သံဃာ"ကို နီးနီးထား၍ စပ်သောကြောင့် ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ သင့်၏။

* မြတ်စွာ ဗုဒ္ဓ၊ ဦးနှိမ်ချ၍၊ ဓမ္မရှစ်ဖြာ၊ ရှိပန်ထွာကာ၊ သံဃာ ဆယ်ပါး၊ သင်္ခါပွားလျက်

* ဇမ္မူနာဒ၊ ရွှေသိင်္ဂနှင့်၊ နဝ ရတနာ၊ စပ်ပြာခဲမ၊ ကြိမ်ခွေ စသည်၊ လောကဘာသာ၊ ဆင်စရာလည်း၊ တန်ဆာမကင်း၊ ရောင်ဆင်းပြုသ၊ မိန်းမလှသို့။

* အရှေ့ဆို တောင်ပေါ်ထိပ်က၊ လိပ်ခွပ်လို့ သမင်သေ၊ ချေ မိုးမျှော်လို့နေ။--၌ အဆက်စပ်မရှိ ထင်ရာမြင်ရာ ရောပွမ်း၍ ရေးစပ်ထားသောကြောင့် ဗျာကိဏ္ဏဒေါသသင့်

ဂါမွဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၄၅။ ဝိသိဋ္ဌ ဝစနာပေတ၊ ဂါမွံ တျဘိမတံ ယထာ။
ကညေ ကာမယမာနံ မံ၊ န ကာမယသိ ကိ နွိဒံ။

၄၅။ ဝိသိဋ္ဌဝစနာပေတ၊ထူးသောအနက်ကို ဆိုခြင်းမှကင်းသော ဝါကျကို။ (ဝါ) ချော မော ပြေပြစ် ချစ်ဖွယ်သော စကားမှ ကင်းသောဝါကျကို။ဂါမွံတိ၊ဂါမွဒေါသ သင့်သောဝါကျ ဟူ၍။အဘိမတံ၊အလိုရှိအပ်၏။ကညေ(ပ)ကိန္နွိဒံ ယထာ၊ကိန္နွိဒံကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။အည်ပိတစ်ပါးသော ဥဒါဟရုဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။ကညေ၊မိန်းမပျိုး။ကာမယမာနံ၊နှင့်ကို ချစ်ကြိုက်၍နေသော။မံ၊ငါ့ကို။တွံ၊သင်မိန်းမပျိုသည်။န ကာမယသိ၊ငါ့ကို မချစ်ကြိုက်ခဲ့။ ကွဲ၊ဤသို့ နှင့်ကိုကြိုက်ပါလျက် ငါ့ကို မကြိုက်ခြင်းသည်။ကိ နု၊အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်း။

* **ဂါမွဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ချောမောပြေပြစ်သော စကားမှ ကင်းသော ရိုင်းပြသော စကားသည် "ဂါမွဒေါသ" သင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။

ဂါမွဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၉၁၊၉၂)

* **ကညေ ကာမယမာနံ မံ နု ကာမယတိ ကိ နွိဒံ--**စသော ပုံစံ၌ "ငါက နှင့်ကို ကြိုက်ပါလျက် နှင်က ငါ့ကို မကြိုက်" ဟူသော စကားသည် ချောမောပြေပြစ်မှု မှ ကင်းသည်ဖြစ်၍ အလွန်ရိုင်းပြသောကြောင့် ဂါမွဒေါသ သင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* အို နှမ သင့်ကို ငါချစ်ပါလျက် ငါ့ကိုမူကား သင့်က မချစ်--ဟူသော စကားသည် အလွန်ရိုင်းပြသောကြောင့် ဂါမ္မဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **အသားနုလျက်၊ ညိုပြာညက်နှင့်၊ ရမ္မက် ငွါးငွါး၊ မောင့်ရည်းစား--၌ "ရမ္မက် ငွါးငွါး၊ မောင့်ရည်းစား"ဟူသော စကားသည် ယဉ်ကျေးခြင်းမရှိ ရိုင်းပြသောကြောင့် ဂါမ္မဒေါသ သင့်ပါသည်။**

* အို--ဟေ့အပျို နင့်ကိုငါချစ် နင်မချစ် အဖြစ်ဘယ်လိုဟာတဲ့တုန်း။

* နင့်ကို ငါချစ်တယ်၊ ငါ့ကို နင်ချစ်မလား။

* သည်းဖိုလှိုက်လှိုက်၊ နင့်ကိုကြိုက်လို့၊ ပွေ့ပိုက်ဖက်ရမ်း၊ နမ်းလိုသည်။

* ငါလည်းနှစ်ခြိုက်၊ ရှင်လည်းကြိုက်၏၊ မလိုက်မနာ၊ ရှင့်ခြင်းရာသည်၊ ဘယ်မှာ ညွှန်ပြဘိ၏သို့။

* မြွက်ကြိုက်မရှက်၊ စုံမက်မေ့မူး၊ ကိလေပူး၍၊ ကြိုက်ရူး ချစ်ရူး၊ အမှောင့်ပူးလျက်၊ မုန်ဦးယိုကျ ချစ်နှမကြောင့်။--၌ ရိုင်းပြသောစကား ယဉ်ကျေးသောစကား ပါရှိသောကြောင့် ဂါမ္မဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ချီးယိုချင်တယ်၊ သေးပေါက်ချင်တယ်။

* ရမ်းကားလို့ တုလာလျှင်၊ ဥပမာဆိုစို့၊ ချေးပုံနှင့် မြင့်မိုရ်တောင်၊ ခင်းဆိုယောင် နှိုင်းကြပါစို့ --၌ "ချေးပုံ"ဟူသော စကားသည် ရိုင်းစိုင်းသောကြောင့် ဂါမ္မဒေါသ သင့်၏။

* ဟေ့ကောင် တိဿ ငါ့ဆီ လာခဲ့စမ်း --ဟူသောစကားသည် ရိုင်းစိုင်းသော စကား ဖြစ်သောကြောင့် ဂါမ္မဒေါသ သင့်ပါသည်။

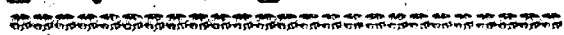

(တနည်း) ဂါမ္မဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၄၆။ ပဒ သန္ဓာနတော ကိဠိ၊ ဒုပ္ပတီတိကရံ ဘဝေ။
တမ္ပိ ဂါမ္မံ တျဘိမတံ၊ ယထာ ယာဘဝတော ပိယာ။

၄၆။ ကိဠိ၊တစ်စုံ တစ်ခုသော။ယံဝါကျံ၊အကြင်ဝါကျသည်။ပဒသန္ဓာနတော၊ပုဒ်ကို တစ်မျိုးအားဖြင့် စပ်ခြင်းကြောင့်။ဒုပ္ပတီတိကရံ၊မကောင်းသဖြင့် သိအပ်သော အနက်ကို ပြုတတ်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။တမ္ပိ ဝါကျံ၊ထိုဝါကျကိုလည်း။ဂါမ္မန္တိ၊ဂါမ္မဒေါသ သင့်သောဝါကျ ဟူ၍။အဘိမတံ၊အလိုရှိအပ်၏။ယာ ဘဝတော ပိယာ ယထာ၊ယာ ဘဝတော ပိယာကဲ့သို့။ တထာ၊ထို့အတူ။အညံပိ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရုဏ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်အပ်၏။ဘဝတော၊ အရှင်သည်။ယာ၊အကြင် တစ်စုံတစ်ယောက်သောမိန်းမကို။ပိယာ၊ချစ်အပ်သည်။ဟောတိ၊ ၏။ (ဤကား အလိုရှိအပ်သောအနက်) ယာ ဘဝတော၊အကြင်မေထုန်မှီဝဲခြင်းရှိသော ယောကျ်ားသည်။ပိယာ၊ချစ်အပ်သော မယား။ (ဤကား အလိုမရှိအပ်သောအနက်)

http://www.dhammadownload.com

* **ဂါမဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တစ်ပုဒ်နှင့် တစ်ပုဒ်ကို တစ်မျိုးစပ်ခြင်းကြောင့် မကောင်း သဖြင့် သိအပ်သောအနက်ကို ပြုတတ်သော ဝါကျသည် ဂါမဒေါသ သင့်သော ဝါကျမည်၏။

*** ဂါမဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၉၁၊ ၉၂)**

* ယာ ဘဝတော ဗိယာ--၌ "ယာ"ဟူသောပုဒ်နှင့် "ဘ"ဟူသောပုဒ်ကို 'ယာဘ'ဟု စပ်ခြင်းကြောင့် မကောင်းသဖြင့် သိအပ်သော 'မေထုန်'ဟူသောအနက်ကို ပြုတတ်သော ကြောင့် ဂါမဒေါသ သင့်ပါသည်။

* တို့ သမီးထွေး၊ ငယ်+ ပါသေး၍၊ ချစ်ရေးဆိုငြား၊ ရှင်တို့သားနှင့်၊ ထိမ်းမြားခြင်း ငှာ၊ မသင့်ပါ။

* လက်တစ်အုပ်လောက်၊ ကျင်းအပေါက်နှင့်၊ တွင်းစောက်+ပတ်လည် ရှိဘိသည်။

* နက်ရှိုင်းကျယ်+စောက် ပတ်လည်လျှောက်လည်း။

* လင်းဒပဏီစောက်+ဆံနီ ထမင်းချောက်။

* နှမထံနီး၊ တစ်ကိုယ်တည်းလျှင်၊ သွားပြီးကာလ+ချောင်းထရသည်။

ယတိ-၏ လက္ခဏာနှင့် ယတိဟီနဒေါသသင့်ပုံပြ ဂါထာ

၄၇။ ဝုတ္တေသု သုစိတေ ဌာနေ၊ ပဒစ္ဆေဒေါ ဘဝေ ယတိ။
ယံ တာယ ဟီနံ တံ ဝုတ္တံ၊ ယတိဟီနန္တိ သာ ပန။

၄၇။ ဝုတ္တေသု၊ဂါထာတို့၌။သုစိတေ ဌာနေ၊ညွှန်ပြအပ်သော အရာ၌။ပဒစ္ဆေဒေါ၊ ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းသည်။(ဝါ) ပုဒ်ကိုရပ်ခြင်းသည်။ယတိ၊ယတိမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ယံ ဝါကျ၊အကြောင်ဝါကျသည်။တာယ ယတိယာ၊ထိုယတိမှ။ဟီနံ၊ယုတ်၏။တံ ဝါကျ၊ထိုဝါကျကို။ ယတိဟီနန္တိ၊ယတိဟီနဒေါသ သင့်သောဝါကျဟူ၍။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်၏။

* **ယတိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဆန်းကျမ်း၌ ညွှန်ပြအပ်သောနေရာ၌ ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းသည် ယတိ မည်ပါသည်။

* **ယတိဟီန ဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ယတိမှ ယုတ်သော ဝါကျသည် "ယတိဟီန ဒေါသ သင့်သောဝါကျ" မည်ပါသည်။

ယတိပြတ်ရာ (ဖြစ်ရာ) ဌာနပြ ဂါထာ

၄၈။ ယတိ သဗ္ဗတ္ထ ပါဒန္တေ၊ ဝုတ္တမေစ ဓိသေသတော။
ပုဗ္ဗာပရာ နေကဝဏ္ဏာ၊ ပဒမဗ္ဗေဓိ ကတ္ထစိ။

၄၈။ ပန၊ယတိ၏ လက္ခဏာမှတစ်ပါး ယတိပြတ်ရာဌာနကို ဆိုဦးအံ့။သာယတိ၊ထို

http://www.dhammadownload.com

ယတိသည်။သမ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော။ပါဒန္တေစ၊ပါဒတို့၏ အဆုံး၌လည်းကောင်း။ဝိသေသတော၊ အထူးအားဖြင့်။ဝုတ္တမေ့စ၊ဂါထာ၏ ထက်ဝက်၌လည်းကောင်း။ကတ္ထစိ၊အချို့သောအရာ၌ ပုဗ္ဗာပရာ နေကဝဏ္ဏာ ပဒမဗ္ဗေပိ၊ရှေ့နောက်၌ များသောအက္ခရာရှိသော ပုဒ်၏အလယ်၌ လည်းကောင်း။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

* **ယတိပြတ်ရာ (ဖြစ်ရာ) ဌာန ၃-ပါး ကား ။ ။** ၁။ ပါဒန္တသာမညယတိ-အလုံးစုံသောဂါထာ၏ ပါဒအဆုံး၌ ယတိပြတ်ခြင်း။ ၂။ ဝုတ္တမုဝိသေသယတိ-အထူးအားဖြင့် ဂါထာ၏ ထက်ဝက်၌ ယတိပြတ်ခြင်း။ ၃။ အနေကဝဏ္ဏာ ပဒမဗ္ဗယတိ-အချို့သောအရာ၌ ပထမပါဒ၏ အဆုံးနှင့် ဒုတိယပါဒ၊ တတိယပါဒ၏အဆုံးနှင့် စတုတ္ထပါဒ၏အစ၌ လေးလုံးထက်မနည်း ရှေ့နောက်အားဖြင့် များသော အက္ခရာရှိသော ပုဒ်၏ အလယ်၌ ယတိပြတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ယတိဟီနဒေါသ သင့်/မသင့်သော ပုံစံဖြဂါထာ

တတ္ထောဒါဟရဏာ ပစ္ဆာဒါဟရဏာနိ ယထာ။

၄၉။ **တံ နမေ သိရသာ စာမီ၊ ကရဝဏ္ဏံ တထာဂတံ။**
သကလာပိ ဒီသာ သိဒ္ဓ၊ တိဝ သောဏ္ဏာရသေဟိ ယော။

၄၉။ တတ္ထ တာသု ယတိသု၊ထိုယတိတို့တွင်။တိသာ ပါဒမဗ္ဗယတိယာ၊ထိုပါဒမဗ္ဗ ယတိ၏။ဥဒါဟရဏာ ပစ္ဆာဒါဟရဏာနိ၊မူလဥဒါဟရဏ် ကိဉဒါဟရဏ်တို့သည်။ယထာ၊ အဘယ်သည်တို့နည်း။တံနမေတျာဒီးတံ နမေ စသည်တို့တည်း။

ယော တထာဂတော၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။သကလာပိ၊အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဒီသာ၊အရပ်မျက်နှာတို့ကို။သောဏ္ဏာရသေဟိ၊ရွှေရည်တို့ဖြင့်။သိဒ္ဓတိဝ၊သွန်းလောင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်တော်မူ၏။မာမီကရဝဏ္ဏံ၊ရွှေအဆင်းကဲ့သို့သော အဆင်းရှိတော်မူသော။တံ တထာဂတံ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။သိရသာ၊ဦးခေါင်းဖြင့်။နမေ၊ရှိခိုးပါ၏။

* **ယတိဟီနဒေါသ မသင့်ပုံ ။ ။** တံ နမေ သိရသာ စာမီ၊ ကရဝဏ္ဏံ တထာဂတံ ဝယ်-- စာမီ ကရ၌ မိနှင့် က-၏ အကြားသည် များသော အက္ခရာရှိသော ပုဒ်၏အလယ်၌ ဖြစ်သောကြောင့် "ယတိဟီနဒေါသ" မသင့်ပါ။

* **ယတိဟီနဒေါသ မသင့်ပုံ/လွတ်ပုံ ကဗျာ ။ ။ *** ဒုမရာဇ်နှင့်၊ ရင်နှစ်တူပေါက်၊ ခုနစ်ယောက်တွင်၊နှောင်းပေါက်မနော်၊ ဟရိခေါ်ရှင့်--၌ "မနော်ဟရီ"ဟူသော လေးလုံးရှိသော ပုဒ်ကို ရှေ့ပါဒ၌နှစ်လုံး နောက်ပါဒ၌နှစ်လုံးထား၍ ဖြတ်လျက် စီကုံးသောကြောင့် ယတိဟီဒေါသ မသင့်ပါ။

* **ယတိဟီနဒေါသ သင့်ပုံ ။ ။** သကလာပိ ဒီသာ သိဒ္ဓ၊တိဝ သောဏ္ဏာရသေဟိ

http://www.dhammadownload.com

ယော--ဝယ် သိဒ္ဓ၊ တိဒ္ဓ် အက္ခရာသုံးလုံးသာရှိ၍ ယတိမဖြတ်သင့်သော်လည်း ယတိ ဖြတ်ခြင်းကြောင့် "ယတိဟိနဒေါသ"သင့်ပါသည်။

* **ယတိဟိနဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ**

* လောင်း သိဒ္ဓတ်မင်း၊ သား သေဠိနင်းလည်း၊ လက်ငင်းမြောက်မျက်၊ နှာရုပ်ဘက်သို့ လှမ်းတက်ခုနစ်ဖဝါး--ဝယ် "သိဒ္ဓတ် မင်းသား၊ မြောက်မျက်နှာ"ဟူသောပုဒ်တို့၌ ယတိ မဖြတ်ဘဲ သိဒ္ဓတ်မင်း၊မျက်၊နှာ-ဟု ယတိဖြတ်ထားသောကြောင့် ယတိဟိနဒေါသ သင့်။

* လောမဟံ+ သော နဟေဿတိ။

* ကာယဝိညာ၊ ဒွတ္တိသာ ကား၊ နှစ်ဖြာဝိညတ်+ကိုလည်းတတ်၏။

* တင့်တယ်ထွန်းပ၊ နေရောင်သ+ဖွယ်၊ ကြက်သ+ရေမျိုး၊ နေ့စဉ်တိုးသား၊ တချို့ ယှဉ်ပင်၊ မယှဉ်စေလို + ၍သာဆို၏။

* အေးကြိုင်စန္ဒ+ကူး မည်ရသား။

* သင်းကြိုင်ထုံနံ့+ သာနှင့်ဆန်၍။

* လောင်း သိဒ္ဓတ်မင်း+သား သေနင်းလည်း။

* လက်ငင်းမြောက်မျက်+နှာရုပ်ထက်သို့ လှမ်းတက်ခုနစ်ဖဝါး။

* လောဘမူစိတ်မာန်၊ မုန်ယို၍ ချွန်းညှိနှင့် ခိုတ်သော်လည်း ဆိုဝိတ်မရ တကာမ စောအုံ မာဂဏ္ဌိရုပ်ပုံ တရဲ ကြုံမတွေ့ရဘူး။

* အထွတ်ရှင်ပင်+၍သာဆိုသည်။

ယတိဟိနဒေါသ မသင့်ပုံပြ ဂါထာ

၅၀။ သရော သန္ဓိမှိ ပုဗ္ဗန္တော၊ ဝိယ လောပေ ဝိဘတ္တိယာ။
အညထာ တူညထာ တတ္ထ၊ ယာဒေသာဒိ ပရာဒိဝ။

၅၀။ ဝိဘတ္တိယာ၊ဝိဘတ်သည်။လောပေ၊ကျေသည်ရှိသော်။သန္ဓိမှိ၊သန္ဓိ၌။သရော၊ နောက်ပုဒ်၏ အစဖြစ်သော သရသည်။ပုဗ္ဗန္တော၀ိယ၊ရှေ့ပုဒ်၏ အဆုံးကဲ့သို့။ဟောတိ၊၏။ တူ၊ဝိဘတ်ကျေသည်မှတစ်ပါး ဝိဘတ်မကျေသည်ကိုဆိုအံ့။တတ္ထ တသို့ သန္ဓိမှိ၊ထိုသန္ဓိ၌။ အညထာ၊ဝိဘတ်ကျေသည်မှတစ်ပါး မကျေသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။သရော၊ရှေ့ပုဒ်၏ အဆုံးဖြစ်သော သရသည်။အညထာ၊နောက်ပုဒ်၏အစကဲ့သို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ယာဒေသာဒိ၊ ယ-အပြု အစရှိသော အပြုသည်။ပရာဒိဝ၊နောက်ပုဒ်၏ အစကဲ့သို့။ဟောတိ၊၏။

စ, ဝါ-စသောနိပါတ်ပုဒ်၊ ပ, ပရာ-စသော ဥပသာရပုဒ်တို့ကို နည်းလမ်းကျကျ ရွတ်ဖတ်ရန် စည်းကမ်းပြဂါထာ

၅၁။ စာဒီ ပုဗ္ဗပဒန္တာဝ၊ နိစ္စံ ပုဗ္ဗပဒသိတာ။

http://www.dhammadownload.com

ပါဒယော နိစ္စ သမ္မန္နာ၊ ပရာဒီန ပရေန တု။

၅၁။ နိစ္စံ၊အမြဲ။ပုဗ္ဗပဒသမီတာ၊ရှေ့ပုဒ်ကို မှီကုန်သော။စာဒီ၊စ,အစရှိသော နိပါတ်ပုဒ် တို့သည်။ပုဗ္ဗပဒန္တာဝ၊ရှေ့ပုဒ်၏ အဆုံးတို့ကဲ့သို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တု၊ထိုမှတစ်ပါး။ပရေန၊ နောက်ပုဒ်နှင့်။နိစ္စသမ္မန္နာ၊အမြဲစပ်ကုန်သော။ပါဒယော၊ပ, အစရှိသော ဥပသာရပုဒ်တို့သည်။ ပရာဒီဝ၊နောက်ပုဒ်၏ အစတို့ကဲ့သို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* **အညထာ တုညထာ တတ္ထ-၌ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ယဿ လောကဂုတံ ပတ္တ၊ သောပမာ နာ ဟိ ယုဇ္ဇတိ-ဟူသောပြယုဂ်ဝယ် **ပတ္တ၊ သောပမာ**-၌ "ပတ္တသ"ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ ဝိဘတ်ကို မချေမူ၍ "ဥပမာ"ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် သန္ဓိစပ်ရာ၌ "ပတ္တသ" ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏အဆုံးဖြစ်သော သ,အက္ခရာကို "ဥပမာ"ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ အစ ကဲ့သို့ ပြု၍ "ပတ္တ၊ သောပမာ"ဟု ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုရပါမည်။ (ဝါ) ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုသောကြောင့် ယတိဟိနဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* **ယာဒေသာဒီ ပရာဒီဝ- အဓိပ္ပါယ် ။ ။** မုနိန္ဒံ တံ သဒါ ဝန္ဒာ၊ မျှနန္တ မတိ မုတ္တမံ ဝယ် **ဝန္ဒာ၊ မျှနန္တ**-၌ ဝန္ဒာမိဟူသောပုဒ်၏ အပြုဖြစ်သော ယ-အက္ခရာကို 'အနန္တ'ဟူသော နောက်ပုဒ်၏အစကဲ့သို့ပြု၍ "ဝန္ဒာ၊မျှနန္တ"ဟု ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုရပါမည်။ (ဝါ) ယတိဖြတ် ၍ ရွတ်ဆိုသောကြောင့် ယတိဟိနဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* **စာဒီ ပုဗ္ဗပဒန္တာဝ၊ နိစ္စံ ပုဗ္ဗ ပဒသမီတာ- ၌ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ယဿ ပညာစ မေတ္တာစ-ဝယ် "ပညာစ မေတ္တာစ" -၌ ရှေ့ပုဒ်ကိုမှီသော စ-နိပါတ်ပုဒ်တို့ကို ပညာ မေတ္တာဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ အဆုံးကဲ့သို့ပြု၍ "ပညာစ မေတ္တာစ" ဟု ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုရပါမည်။ (ဝါ) ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုသောကြောင့် ယတိဟိန ဒေါသမှလွတ်သည်။

* **ပါဒယော နိစ္စ သမ္မန္နာ၊ ပရာဒီဝ ပရေန တု-၌ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်**

နိဿိမာ တိဝိဇ္ဇတိ -- ၌ နောက်ပုဒ်ကိုမှီသော နိ,အတိ-ဟူသော ဥပသာရပုဒ်ကို ဿိမာ, ဝိဇ္ဇတိ-ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ အစကဲ့သို့ပြု၍ "နိဿိမာ တိဝိဇ္ဇတိ-ဟု ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုရပါမံည်။ (ဝါ) ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုသောကြောင့် ယတိဟိနဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* **ယာဒေသာဒီ-၌ အာဒီ-အရ ။ ။** ဥ, ဩကို ပြုထားသော ဝ-အက္ခရာ၊ စ္ဆ,လကို ပြုထားသော ဣယပြု, ဥဝပြု စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

ယတိဟိနဒေါသမှ လွတ်ပုံ (ပုံစံ) ပြ ဂါထာ

သဗ္ဗညွော၁ါဟရဏာနိ ယထာ--

၅၂။ တံ နမေ သိရသာ သဗ္ဗေ၊ ပမာတီတံ တထာဂတံ။

http://www.dhammadownload.com

ယဿ လောကဂ္ဂတံ ပတ္တ၊ သောပမာ နာ ဟိ ယုဇ္ဇတိ။

၁၃။ **မုနိန်ဒ် တံ သဒါ ဝန္ဒာ၊ မျနန္တ မတိ မုတ္တမံ။**

ယဿ ပညာစ မေတ္တာစ၊ နိဿီမာ တိဝိဇမ္ဘတိ။

၁၂။ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ယတိငါးမျိုးတို့၌ဥဒါဟရဏာနိုဥဒါဟရဏ်တို့သည်။ ယထာ၊ဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဟိ-ယသ္မာ၊အကြောင်းကြောင့်။လောကဂ္ဂတံ၊ပြဟ္မာ,နတ်,လူ သုံးဘုံသူတို့ထက် မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ပတ္တာသ၊ရောက်တော်မူသော။ယဿ တထာဂတဿ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရား အား။ဥပမာ၊နှိုင်းယှဉ်စရာ ဥပမာသည်။နာ ယုဇ္ဇတိ၊မသင့်။တသ္မာထို့ကြောင့်။သဗ္ဗောပမာ တိတံ အလုံးစုံသော ဥပမာကိုလွန်သော။တံ တထာဂတံ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားကို ။သဒါ၊ဦးခေါင်းဖြင့်။နမေ၊ရှိခိုးပါ၏။

၁၃။ ယဿ မုနိန်ဒဿ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏။ပညာစ၊ပညာတော်သည်လည်းကောင်း။မေတ္တာစ၊မေတ္တာတော်သည်လည်းကောင်း။နိဿီမာ၊အပိုင်း အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍။အတိဝိဇမ္ဘတိ၊အလွန်တင့်တယ်၏။အနန္တမတိ၊အဆုံးမရှိ လွန်ကဲသော ပညာရှိတော်မူသော။ဥတ္တမံ၊ထူးကဲ လွန်မြတ်တော်မူသော။တံ မုနိန်ဒ်၊ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။သဒါ၊အခါခပ်သိမ်း။ဝန္ဒာမိ၊ရှိခိုးပါ၏။

* **ယတိ ၅-မျိုး ။ ။** ၁။ ဝိဘတ္တိလောပသန္ဓိ ယတိ၊ (ပုံစံ) သဗ္ဗော၊ ပမာ။

၂။ ဝိဘတ္တိ အလောပသန္ဓိ ယတိ၊ (ပုံစံ) ပတ္တာ၊ သောပမာ။

၃။ ယာဒေသာဒိ ယတိ- (ပုံစံ) ဝန္ဒာ၊ မျနန္တ။

၄။ စာဒိ ယတိ- (ပုံစံ) ပညာစ မေတ္တာစ။

၅။ ပါဒိ ယတိ- (ပုံစံ) နိဿီမာ တိဝိဇမ္ဘတိ။

စ,ဝါ-နိပါတ်ပုဒ် ပ,ပရာ-စသော ဥပသာရပုဒ်တို့ကို နည်းလမ်းမကျ သုံးစွဲမိ၍ အပြစ်သင့်ပုံ

စာဒိပါဒိသု ပစ္ဆာဒါဟရဏာနိ ယထာ--

၁၄။ **မဟာမေတ္တာ မဟာပညာ၊ စ ယတ္ထ ပရမောဒယာ။**

ပဏာမာမိ ဇိနံ တံ ပ၊ ဝရံ ဝရဂုဏာလယံ။

စာဒိပါဒိသု၊စ, အစရှိသောနိပါတ်ပုဒ် ပ, အစရှိသော ဥပသာရပုဒ်တို့၌။ပစ္ဆာဒါဟရဏာနိ၊ကို ဥဒါဟရဏ်တို့သည်။ယထာ၊ဤဆိုလတံ့သော နည်းဖြင့်ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁၄။ ယတ္ထ ယသ္မိ ဇိနေ၊အကြောင်မြတ်စွာဘုရား၌။မဟာမေတ္တာစ၊ကြီးသော မေတ္တာ

http://www.dhammadownload.com

တော်သည်လည်းကောင်း။မဟာပညာစ၊ကြီးသော ပညာတော်သည်လည်းကောင်း။ပရမော ဒယာ၊အလွန်တိုးပွားကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ပဝရဂုဏာလယ်၊မြတ် သော ဂုဏ်၏ တည်ရာဖြစ်သော။တံ ဇိနံ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ပဏာမာမိ၊ရှိခိုးပါ၏။

*** မဟာမေတ္ထာ မဟာပညာ၊ စ ယတ္ထ ပရမောဒယာ--၌ ယတိဟီနဒေါသ သင့်ပုံ**

ဤပြယုဂ်၌ "မဟာပညော"ဟူသော ရှေ့ပုဒ်ကိုမှီသော စ,နိပါတ်ပုဒ်တို့ကို နောက်ပုဒ်၏ အစကဲ့သို့ပြု၍ "မဟာပညော၊စ ယတ္ထ ပရမောဒယာ"ဟု ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သော ကြောင့် ယတိဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

*** ပဏာမာမိ ဇိနံ တံ ပ၊ ဝရံ ဝရဂုဏာလယံ--၌ ယတိဟီနဒေါသ သင့်ပုံ**

ဤပြယုဂ်၌ "ဝရံ"ဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုမှီသော ပ,ဟူသော ဥပသာရပုဒ်ကို "တံ" ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏အဆုံးကဲ့သို့ပြု၍ "တံပ၊ ဝရံ-ဟု ယတိဖြတ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ယတိဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

*** ဤဂါထာ၌ ယတိဖြတ်ရမည့် ဌာနများ ။ ။** မဟာပညာ-၏အဆုံး, တံပ-၏ အဆုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

*** စ ယတ္ထ၊ ပ၊ဝရံ တို့သည် ကို ဥဒါဟရဏ် ပြယုဂ်များ ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း**

စ ယတ္ထ၌ စနိပါတ်သည် မဟာပညာ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏အဆုံး ဖြစ်သင့်ပါလျက် စ, ယတ္ထ-ဟု နောက်ပုဒ်အစ ဖြစ်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပ၊ဝရံ၌ ပဥပသာရပုဒ် သည်လည်း ဝရံ-၏ အစ ဖြစ်သင့်လျက် တံ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏အဆုံး ဖြစ်နေသော ကြောင့်လည်းကောင်း ကို ဥဒါဟရဏ်ပြယုဂ်များ ဖြစ်ရပါသည်။

ကမစ္ဆုတဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၅၅။ ပဒတ္ထကွမတော မုတ္တံ၊ ကမစ္ဆုတ မိဒံ ယထာ။
ခေတ္တံ ဝါ ဒေဟိ ဂါမံ ဝါ၊ ဒေသံ ဝါ မမ သောဘနံ။

၅၅။ ပဒတ္ထကွမတော၊ပုဒ်တို့၏ ရှေ့,နောက် အစဉ်မှ။မုတ္တံ၊လွတ်သော။ကွဒံ ဝါကျံ၊ ဤဝါကျသည်။ကမစ္ဆုတံ၊ကမစ္ဆုတဒေါသ သင့်သော ဝါကျမည်၏။ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရဏ် သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မမ၊အကျွန်ုပ်အား။သောဘနံ၊ တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သော။ခေတ္တံဝါ၊လယ်ကိုမူလည်း။ဒေဟိ၊ပေးပါလော့။ဂါမံဝါ၊ရွာကို မူလည်း။ဒေဟိ၊ပေးပါလော့။ဒေသံဝါ၊ဇနပုဒ်ကိုမူလည်း။ဒေဟိ၊ပေးပါလော။

*** ကမစ္ဆုတဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** လော်ကဋ္ဌ သုံးစွဲမြဲဖြစ်သော တောင်းရိုး တောင်း စဉ် ပြောရိုး ပြောစဉ်အတိုင်း မသုံးစွဲခြင်းသည် ကမစ္ဆုတဒေါသ သင့်သောဝါကျ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

*** ကမ္မဋ္ဌာနဒေါသ သင့်သော ပုံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၉၄)**

* **ခေတ္တံ ဝါ ဒေဟိ ဝါမံ ဝါ၊ ဒေသံ ဝါ မမ သောဘနံ**--၌ လယ်ကိုဖြစ်စေ, ရွာကိုဖြစ်စေ, နယ်ကိုဖြစ်စေ ပေးပါဟု အနည်းမှစ၍ အများကိုတောင်းခြင်းသည် တောင်းရိုးတောင်းစဉ်မှ လွတ်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဘုရားသံဃာ၊ ရတနာနှင့်၊ ကိုးဖြာဂုဏ်သိုက်၊ တရားမြိုက်ကို၊ ဦးခိုက်ညွတ်ခ၊ ပဏာမလျှင်၊ အဘ အမိ၊ ရှိသည်များစွာ၊ ဆရာကိုလည်း၊ လက်အုပ်တည်းလျက်၊ ထို နည်းပုံတူ၊ ရှိခိုးမူ၏။--၌ "ဘုရား သံဃာ၊ ရတနာနှင့်"ဟူသောစကား "အဘ အမိ"ဟူသော စကားများသည် လောကၠ သုးစွဲရိုးအစဉ် ပျက်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ယပ်သက်နှင်းကို မပေးနိုင်လျှင် စိတိုင်စိသက်နှင်းကို ပေးပါ။ -- ၌ လောကတောင်း ရမ်းမှု အစဉ်ကျိုးပြတ်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ကောင်းမြတ်တင့်တယ် လယ်ကိုပေးပါ၊ မပေးပါက ရွာကိုမျှလော့၊ မမျှနိုင်မူ တိုက် နယ်ယူမည်၊ မြူဆဲချည်မျှ,မလျှော့တည်း။

* ငွေကြေးကြွပ်၍ တစ်ကျပ်တစ်ရာ မပါတစ်ထောင် ပြောမအောင်ခဲ့။

* မျက်နှာသုတ်ပုဝါလေးစွန့်ပါ၊ အဲဒါ မစွန့်နိုင်လျှင် သင်းပိုင် တစ်ထည်လောက် စွန့်ပါ။အဲဒါ မစွန့်နိုင်လျှင် ဧကသီတစ်ထည်စွန့်ပါ။

* ဘုရားသံဃာ၊ ရတနာနှင့်၊ ကိုးဖြာဂုဏ်ထိုက်၊ တရားမြိုက်ကို။

* ဗုဒ္ဓ ဘုရား၊ သံဃာများနှင့်၊ တရားဆယ်ထွေ၊ ပရမေရှင့်။

* ဗိုလ်ခြေများမြောင်၊သောင်း ထောင် ရာမျှ။

* ဥသျှောင်လည်ဆစ်၊ ရင်ဝယ်နှစ် အဖြစ်ဆိုးလေစွ။

* ရှင်ဒျစ်ခွေးမ၊ မိဘဘော်ရွေ့ မျိုးဆွေသိသူ၊ လူလည်းမမြင်၊ မေးလျှင်တုန့်ခေါက်၊ တစ်ယောက်မဲအောင်၊ငွေတောင် ဂိရိ ဝေးလေဘိသို့။

* မင်းတို့ မောင်တို့၊ အကိုညီနောင်၊ နှမမောင်လေး၊ ငါးယောက်ဘမိ၊ ရိုသေကြ။

* ဘုရား သံဃာ၊ မြတ်ဓမ္မာကို၊ မကွာနေ့ည၊ ဆည်းကပ်ကြလော--၌ လောက ဆို ရိုး ဆိုစဉ်ပျက်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဦးသျှောင်လည်ရစ်၊ရင်ရှည့်နစ်သား ---၌ လောကဆိုရိုးဆိုစဉ် ကျိုးပျက်သော ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* မိဘ ဆရာ၊ မြတ် သံဃာနှင့်၊ ဘဂဝါဇိန၊ မြတ်ဓမ္မကို၊ နေ့ည မပြတ်၊ ရှိခိုးအပ်၏ --၌ အမြတ်ကို ရှေ့ထားရသော လောကပြောရိုး အစဉ်ပျက်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာနဒေါသ သင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၅၆။ လောကိယတ္ထ မတိက္ကန္တံ၊ အတိဝုတ္တံ မတံ ယထာ။
အတိသမ္မာဓ မာကာသ၊ မေတိဿာ ထန ဇမ္ဘနေ။

၅၆။ ယံဝါကျံ၊အကြင်ဝါကျသည်။လောကိယတ္ထံ၊လောက၌သိအပ်သော အနက်သဘောကို။အတိက္ကန္တံ၊လွန်၏။တံဝါကျံ၊ထိုဝါကျကို။အတိဝုတ္တံ၊အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်သောဝါကျဟူ၍။မတံ၊သိအပ်၏။ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊၏။ဧတိဿာ ဝနိတာယ၊ထိုသားသည် အမေ မိန်းမ၏။ထန ဇမ္ဘနေ၊သားမြတ်ကို ဆွဲဖြန့်သည်ရှိသော်။အာကာသံ၊ကောင်းကင်သည်။အတိသမ္မာဓံ၊အလွန်ကျဉ်းမြောင်း၏

*** အတိဝုတ္တဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** လောက၌ သိအပ်သော အနက်သဘောကိုလွန်၍ ဆိုအပ်သောဝါကျသည် အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်သောဝါကျ မည်၏။

*** အဓျတ္ထဒေါသနှင့် အတိဝုတ္တဒေါသ အထူး ။ ။** ဂုဏေးငယ်၍ ဂုဏ်ကြီးခြင်းသည် အဓျတ္ထဒေါသ မည်၏၊ သူတစ်ပါးကို အလွန်အကဲ ချီးမွမ်းပြောဆိုခြင်းသည် အတိဝုတ္တဒေါသ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။ (တနည်း) ဝိသေသနပုဒ် ကြီးကျယ်လွန်းခြင်းသည် အဓျတ္ထဒေါသ မည်၏၊ ဝိသေသန ဝိသေသျ နှစ်ပါးစုံ ကြီးကျယ်လွန်းခြင်းသည် အတိဝုတ္တဒေါသ မည်၏၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၉၅)**

*** အတိသမ္မာဒ မာကာသ မေတိဿာ ထနဇမ္ဘနေ--** ၌ မိန်းမ၏ သားမြတ်နှစ်ခုကို ဆွဲဖြန့်သည်ရှိသော် ကောင်းကင်မဆံ့ဟု ဆိုခြင်းသည် လောက၌သိအပ်သော အနက်သဘောကိုလွန်၍ ဆိုသောကြောင့် အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်ပါသည်။

***** သားသည်မိခင်၊ သားမြတ်ပြင်ကို၊ ဖြန့်လျှင်ကောင်းကင်၊ မဆံ့ပင်တည့်။--၌ သားသည်အမိဖြစ်သော မိန်းမ၏ သားမြတ်အစုံကိုဆွဲ၍ ဆန့်သော် သားမြတ်အပြင် ကျယ်ပြန့်သောကြောင့် ကောင်းကင်အပြင်သော်မှ မဆံ့ ကျဉ်းသည်-ဟု အပြောကြီးသောကြောင့် အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်ပါသည်။

***** သားသည်မိခင်၊ သားမြတ်ပြင်ကို၊ ဖြန့်လျှင်အာကာ၊ထောက်တည်ရာ၊ ဘယ်မှာတစိ၊ ရှိအံ့နည်း။

***** အာကာကို လွှာပုံပြုပါလို့၊ မေရုကိုတဲ့ စုတ်တံသွင်၊ သမုဒ် မင်ရေဖျော်လို့၊ မေတ္တာတွေ စာစီကုံးရလျှင်၊ ဆုံးဆ မထင်--၌ အဒေါသ မေတ္တာအရာ အလွန်အကျူးပြောဆိုသောကြောင့် အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်ပါသည်။

***** ချစ်ခဲ့သမျှ နှစ်ကာလ သင်္ချာသင်္ချေ ကြာခဲ့ပြီ။--၌ အလွန်အကျူး ဆိုထားခြင်းကြောင့် အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* လောကတစ်ခွင်၊ ချစ်သက်ခင်ထက်၊ ရုပ်သွင်လှပ၊ မရှိရတည့်။--၌ လောကဌ ထင်ရှားသောအနက်ထက် အလွန်အကျူးဆိုသော စကားဖြစ်သောကြောင့် အတိဝုတ္တ။

* တစ်နေ့တစ်ရက် အတွေ့ခက်တော့ ဆယ်သက်ကမ္ဘာ ထင်တယ်ခင်။

* ဖောင်တိန်ကောင်းလို့သာ စာမေးပွဲ အောင်သည်၊

* ကျောက်ဖျာ ဝက် တူးစားသည်။--၌ ဖြစ်နိုင်ဘွယ်ရာ အသင့်ယုတ္တိ မရှိသော ကြောင့် အတိဝုတ္တဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ချမ်းပုံမှာ ကမ်းကုန်ရစ်တာမို့၊ မန်း တုန်အောင် လမ်းဆုံက ဟစ်ချင်တော့၊ သည်ခေတ်မှာ သည်လိုဟာဖြင့်၊ သည်ကိုယ်မှာသေ သေလုပါပေါ့၊ ကမ္ဘာကို ပြဟ္ဒာတို့ ပြုခဲ့တယ် ဆောင်းရတုပွဲ။

* လူမိုက်သာ လျလျကျန်တယ်- ရေနံတောင် ခဲသည့် သည်ဆောင်း။

* ဆင်ထက်ကြီးမား၊ ကြွက်များပေါစွာ၊ လိပ်ထက်ကြီးဖြိုး၊ ကြမ်းပိုးတွေပါ။

* အပေတတ္ထ ဒေါသ သင့်ပုံပြဝါထာ

၅၇။ သမုဒါယတ္ထတော ပေတံ၊ တံ အပေတတ္ထက် ယထာ။
ဂါဝီ ပုတ္တော ဇလိဇဒ္ဓေါ၊ တိဏ် ခါဒိ ဝိဝိ ဇလံ။

၅၇။ ယံဝါကျံ၊အကြောင်ဝါကျသည်။သမုဒါယတ္ထတော၊အပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှ။ အပေတံ၊ကင်း၏။တံဝါကျံ၊ထိုဝါကျသည်။အပေတတ္ထက်၊အပေတတ္ထကဒေါသသင့်သော ဝါကျမည်၏။ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ ၏။ဂါဝီ ပုတ္တော၊နွားမ၏ သားဖြစ်သော။ဇလိဇဒ္ဓေါ၊နွားလားသည်။တိဏ်၊မြက်ကို။ခါဒိ၊စား ပြီ။ဇလံ၊ရေကို။ပိဝိ၊သောက်ပြီ။

* **အပေတတ္ထကဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အပေါင်းအားဖြင့် သိအပ်သော တစ်စုံတစ်ခုသော အနက်ထူးမှ ကင်းသောဝါကျသည် အပေတတ္ထကဒေါသသင့်သော ဝါကျမည်၏

* **အနတ္ထကဒေါသနှင့် အပေတတ္ထကဒေါသ အထူး ။ ။** အနတ္ထကဒေါသကား- တစ်ပုဒ်တည်း၌သာ သင့်ပါသည်၊ အပေတတ္ထကဒေါသကား- တစ်ဝါကျလုံး၌ သင့်ပါသည်။

* **အပေတတ္ထကဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၉၇)**

* ဂါဝီ ပုတ္တော ဇလိဇဒ္ဓေါ၊ တိဏ် ခါဒိ ဝိဝိ ဇလံ။ --၌ "နွားမ၏ သားဖြစ်သော နွား လားသည် မြက်ကို စား၏၊ ရေကို သောက်၏" ဟု ဆိုခြင်းသည် နွားဟူက နွားမ၏ သား ဖြစ်၍ မြက်ကို စားမြဲ ရေကို သောက်မြဲဖြစ်၍ အပေါင်းအားဖြင့် သိအပ်သော တစ်စုံ တစ်ခုသော အနက်ထူးမှ ကင်းသောကြောင့် အပေတတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ရွာမရန်း တောတန်းရယ်တဲ့ ပတ်လည်၊ ကျွဲတွေက မြက်ကိုစား ဘုရားတည် နှစ်

http://www.dhammadownload.com

ဆူနှင့် လောင်လိုက်လေ ကိုရွှေမီးရယ်၊ ကုန်းမြင့်သာမော--၌ လိုရင်း ပိဏ္ဍတ္ထ ကောက်၍ မရသောကြောင့် အပေတတ္ထကဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ညခါမှီ လသာသည့် ကျေးဇူးဆပ်မည်၊ နှုတ်ခမ်းမွေးကြီးနဲ့ ပန်ချာပီ၊ ဒုတ်ကောက်ကြီးနဲ့ လာပါသည်။

* မိန်းမတွေဟာ လေယာဉ်ပျံစီးလို့၊ အာကာဘုံကတက်။

* ယောက်ျားတွေဟာ လင်မရလို့၊ တောက်တဲ့ပါတဲ့တော်။

* တပေါင်းတန်ခူး၊ လေဟူးဟူး၊ ဆူးလည်း နေရာရွှေ့လတံ့။

* နွားမ၏သား၊ ထိုနွားလား၊ မြက်ကိုစား၍၊ ရေသောက်ပြီ။

* ပဒပဒါ၊ ညီညွတ်စွာဖြင့်၊ သာယာဦးလေး၊ မညီသေးခဲ့။

* နွေတွင်နေပူ၊ နို့ရည်ဖြူ၏၊ တောထူ တောင်ထပ် များပေသည်။

* မိုးရေရွာသွန်း သားလှထွန်းသည် ကင်ပွန်းချုံနွယ် များပေသည်။

* စပါးလုံးထဲမှာ ဆန်ရှိသည်။

* ခြေနှစ်ချောင်းရှိသော လူသည် သွား၏။

* ခြေလေးချောင်းရှိသော မြင်းသည် အိပ်၏။

* အရှေ့ဆို တောင်ပေါ်ထိပ်က လိပ်မကြီး တင်ပလ္လင်ခွေ၊ ဗိုင်းငင်လို့နေ၊ မျောက်ကိုက်လျှင် ရွှေချ၊ အမေကရိုက်တယ်၊ ဗူးသီးမှ အရီးတော်မယ် ကြီးတော်ရယ် မြင်လှည့်ပါဦး။

* ဆောင်ခါ အေးချမ်း၊ ကြာပန်းဝေဆာ၊ ဥယျာဉ်ကကြီး၊ မြင်းစီးနိုင်ပါ။

* ထုံးဟာဖြူဖွေး မီးသွေးမည်းတယ်၊ သကြာချိုကာ သံပုရာချဉ်တယ်၊ ရေဟာမြင့်ရာမှ နိမ့်ရာစီးတယ်။

* တန်ခူးကုန်လျှင် ကဆုန်ဆန်းလတ္တံ့။

* ဆောင်းမှာ မြောက်လေ၊ နွေမှာတံလျှပ် ဤကွေတာရပ်ဝန်း၊ နေဟာ ပူလွန်းတယ်။

* ယုံ မလားတော့ မသိဘူး၊ နံပြားကို ဂျုံနဲ့ လုပ်ထားတယ်။

* ထမင်းကို ဆန်နဲ့ ချက်ထားတယ်။

* ကျွဲပျောက်လို့ နွားကိုရှာ ဆင်ခြေရာ သည်မှာတွေ့၊ မမေ့နဲ့ ချစ်တဲ့သူရယ် အလိုဗျာ ပေးပါ့ ကျုပ်မြင်း--၌ လိုရင်းပိဏ္ဍတ္ထ ကောက်၍ မရသောကြောင့် အပေတတ္ထဒေါသ

* သင့်မိခင်သည် သင်နှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်၏။--၌ အနက်ထူးမှ ကင်းသောကြောင့် အပေတတ္ထဒေါသ သင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* ဗန္ဓဖရုသဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၅၈။ ဗန္ဓေ ဖရုသတာ ယတ္ထ၊ တံ ဗန္ဓဖရုသံ ယထာ။
ခရာ ခီလာ ပရိက္ခီဏာ၊ ခေတ္ထေ ခီတ္ထံ ဖလတျလံ။

၅၈။ ယတ္ထ ယသ္မိံ ဝါကျေ။အကြင်ဝါကျ၌။ဗန္ဓေ၊ဗန္ဓ၌။ဖရုသတာ၊နှားမချမ်သာဖွယ်ရာ ကြမ်းတမ်းစွာ ရွတ်ဆိုအပ်သော ဓနိတအက္ခရာများစွာရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊၏။ တံဝါကျံ၊ထိုဝါကျသည်။ဗန္ဓဖရုသံ၊ဗန္ဓဖရုသဒေါသ သင့်သောဝါကျမည်၏။ဥဒါဟရဏံ၊ ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊၏။ယသ္မာ၊ကြောင့်။ခရာ၊ ကြမ်းတမ်းကုန်သော။ခီလာ၊ဆူးငြောင့် သစ်ငုတ်တို့သည်။ပရိက္ခီဏာ၊ကုန်ခန်းကုန်ပြီ။တသ္မာ၊ ကြောင့်။ခေတ္တေ၊လယ်၌။ခီတ္ထံ၊စိုက်ပျိုးအပ်သော မျိုးစေ့သည်။အလံ၊လွန်စွာ။ဖလတိ၊အကျိုး စီးပွားကို တိုးပွား ဖြစ်ထွန်းစေ၏။

* **ဗန္ဓဖရုသဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အဖွဲ့.ဗန္ဓ၌ ကြမ်းတမ်းစွာ ရွတ်ဆိုအပ်သော ဓနိတအက္ခရာ များစွာပါရှိသော ဝါကျသည် ဗန္ဓဖရုသဒေါသ သင့်သော ဝါကျမည်၏။

* **ဗန္ဓဖရုသဒေါသနှင့် ဂါမ္ဗဒေါသအထူး ။ ။** ဗန္ဓဖရုသဒေါသ၌ အက္ခရာ,အသံ ကြမ်းတမ်းသည်၊ ဂါမ္ဗဒေါသ၌ အနက်အဓိပ္ပါယ် ကြမ်းတမ်းသည်။ ဤသို့ ထူးသည်။

* **ဗန္ဓဖရုသဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၉၈၊ ၉၉)**

* ခရာ ခီလာ ပရိက္ခီဏာ၊ ခေတ္တေ ခီတ္ထံ ဖလတျလံ။--၌ ကြမ်းတမ်းစွာ ရွတ်ဆိုအပ် သော ခ,ခီ,က္ခီ,ခေတ်,ခီတ်,ဖ-ဟု ဆိုအပ်သော ဓနိတအက္ခရာ များစွာပါရှိသောကြောင့် ဗန္ဓဖရုသဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ထက်ခေါင်နဘ၊ ဒိန်းဒိန်းသံဖြင့်၊ ဆူညံထိုးခတ်၊ လောကဓာတ်လုံး၊ ခြိမ့်ခြိမ့်ချုန်း အောင်၊ ကျဲးကျဲးသည်းထန်၊ မာရ်နတ်စစ်တို့--၌ အသံပြင်းပြင်း ရွတ်အပ်သော ဓနိတ အက္ခ ရာ, ယောသအက္ခရာ များစွာပါသောကြောင့် ဗန္ဓဖရုသဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ခိုးလို့ ခုလု၊ ခုခုခါခါ၊ ခေါ်ခေါ်သံကြား၊ ဖန်များမကွာ၊ ဆိုဆိုဆဲဆဲ၊ ခက်ခဲသူပါ၊ ဘာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဇွတ်နှစ်လုပ်တော့မှာ။

* ခေါင်ခေါင်သံကြီး၊ ဒိန်းဒိန်းတီးလျက်။

* ခွေးရွေးပြန်သော်၊ ကုရန်မခက်၊ ခါးအထက်ကို၊ ချက်နှင့်တိုင်းကာ၊ အောက်ပင့် ခွါလျက်။

* ကောက်ကောက်ကျစ်ကျစ်၊ စိတ်မိုက်ညစ်နှင့်၊ အပြစ်ဝန်တက်၊ ငရဲနက်ဟု၊ လေး ချက် ဘုံရပ်၊ တိုက်ရိုက်ကပ်သား၊ မအိပ်မစက်၊ အထပ်ထပ်လျှင်၊ သုံးသပ်မိုက်မိုက်၊ ဒုစရိုက် ကို၊ အလိုက်ဘာသာ၊ ပြုကျင့်ရာလည်း။

* ဖြောင်းဖြောင်းဖျဖျ၊ မေးပါ့ခါခါ၊ ခေါ်ခဲ့ခေါ်ခဲ့၊ ဖော်မဲ့ဝေးကွာ။

http://www.dhammadownload.com

* တောင်ပေါ်က ရှမ်းကလေး လျှော်ထမ်းလို့ပြေး၊ တိုတဲ့လျှော်ကတို ရှည်တဲ့လျှော်က ရှည်။

* ရွှံ့ပေါ် ရှည့်ပြေး၊ ရှည့်မွေး ရွှံ့မလူး။

* အချစ် အချစ်၊ချစ်တိုင်း ချစ်က၊ ချစ်လေ ချစ်လေ ၊ချစ်မပြေသို့---၌ ဓနိတအက္ခရာ များစွာပါသောကြောင့် ဗန္ဓဖရုသဒေါသ သင့်ပါသည်။

ဝါကျထွေဒါသ ၆-ပါးအကျယ်/ အမှာစကားနှင့် ပဋိညာဉ်

၅၉။ ဥေ ယျံ လက္ခဏ မန္ဒတ္ထ၊ ဝသေနာ ပတ္တမာဒီနံ။
ဥဒါဟရဏ မေတေသံ၊ ဒါနိ သန္ဒဿယာမျဟံ။

၅၉။ အပတ္တမာဒီနံ၊အပတ္တမဒေါသ,စသည်တို့၏။လက္ခဏံ၊သုတ်ကို။အနွတ္ထဝသေန၊ အနက်သို့ အစဉ်လိုက်သောဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ဥေ ယျံ၊သိအပ်၏။အဟံ၊ငါသည်။ဣဒါနိ ယခုအခါ၌။ဧတေသံ အပတ္တမာဒီနံ၊ထို အပတ္တမဒေါသ စသည်တို့၏။ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်ကို။သန္ဒဿယာမိ၊ပြပေအံ့။

အပတ္တမဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

တတ္ထာပတ္တမံ ယထာ---

၆၀။ ဘာဝနာ ဒါန သီလာနိ၊ သမ္မာ သမ္မာဒိတာနိဟ။
ဘောဂ သင္ဂါဒိ နိဗ္ဗာန၊ သာဓနာနိ န သံသယော။

၆၀။ တတ္ထ-တေသု အပတ္တမာဒိသု၊ထိုအပတ္တမဒေါသ စသည်တို့တွင်။အပတ္တမံ၊ အပတ္တမဒေါသသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဤဟာ၊ဤသာသနာတော်၌။သမ္မာသမ္မာဒိတာနံ၊ကောင်းစွာပြီးစေအပ်ကုန်သော။ဘာဝနာ ဒါနသီလာနိ၊ဘာဝနာ,ဒါန,သီလတို့သည်။ဘောဂသင္ဂါဒိ နိဗ္ဗာနသာဓနာနိ၊စည်းစိမ်ချမ်းသာ အကျိုး, နိဗ္ဗာန်အကျိုးတို့ကို ပြီးစေတတ်ကုန်၏။သံသယော၊ယုံမှားသံသယသည်။နဟောတိ၊ မဖြစ်။

* **အပတ္တမဒေါသ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ရှေးဦးစွာ ဆိုအပ်သောစကားနှင့် နောက်မှ ဆိုအပ်သော စကားတို့၏ အကြောင်း အကျိုး အစဉ်ကင်းသော ဝါကျသည် အပတ္တမဒေါသ သင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။

* **သင္ဂါဒိ-၌ အာဒိ-အရ** ။ ။ လူပြည်၌ အသက်ရှည်ခြင်း အနာကင်းခြင်း စသည်ကို ယူရပါမည်။

* **ကမ္မဋ္ဌတဒေါသနှင့် အပတ္တမဒေါသ အထူး** ။ ။ အမြတ်အယုတ်, အကြီး အငယ် အများအနည်း,စသော လောကဝေါဟာရအတိုင်း စဉ်သင့်ပါလျက် မစဉ်ခြင်းသည်

http://www.dhammadownload.com

ကမစ္ဆုတဒေါသ၊ ရွှေစကား နောက်စကား အကျိုးအကြောင်း အစဉ်အတိုင်း မကျခြင်း သည် အပက္ကမဒေါသ။ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **အပက္ကမဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဝါထာ-၁၀၀၊ ၁၀၁၊၁၀၂)**

* ဘောဂ သဂ္ဂါဒိ နိဗ္ဗာန၊ သာဓနာနိ နှ သံသယော--၌ ဘာဝနာနှင့် နိဗ္ဗာန်, ဒါန နှင့်ဘောဂ, သီလနှင့် သဂ္ဂါဒိ-ဟု စဉ်သင့်ပါလျက် ဘာဝနာနှင့် ဘောဂ, ဒါနနှင့် သဂ္ဂါဒိ, သီလနှင့်နိဗ္ဗာန်ဟု စဉ်ထားသောကြောင့် အပက္ကမဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **အရှင်၏ ကျော်စောခြင်း တန်ခိုးကြီးခြင်းတို့သည် နေ့,လတို့နှင့် တူကုန်၏**--၌ ကျော်စောခြင်းနှင့် လ, တန်ခိုးကြီးခြင်းနှင့်နေကို စဉ်သင့်လျက် မစဉ်သောကြောင့် ဝါကျတွင် အပက္ကမဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **နေလအသွင်၊အရှင်ကျော်ပြီး၊ တန်ခိုးကြီး၏** -- ၌ နေနှင့်တန်ခိုးကြီးခြင်း၊ လနှင့် ကျော်စောခြင်း ဤသို့ စဉ်မှ အစဉ်တည့်၏၊ ဤသို့မစဉ်ဘဲ နေနှင့် ကျော်စောခြင်း၊ လနှင့် တန်ခိုးကြီးခြင်း အစဉ်သက်ရောက်အောင် "နေလအသွင်၊အရှင်ကျော်ပြီး၊ တန်ခိုးကြီး၏" ဟု ရွှေ့နောက်အစဉ်မှားသောကြောင့် ဝါကျတွင် အပက္ကမဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ခွေးနှင့်ဆိတ်တို့သည် မြက်နှင့်ထမင်းကို အသီးသီးဆောင်ကုန်၏--၌ ခွေးနှင့် မြက်, ဆိတ်နှင့် ထမင်း စကားအစဉ် မညီညွတ်သောကြောင့် အပက္ကမဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဘာဝနာ ဒါန၊ သီလတရား၊ အကျိုးများဖြင့်၊ ခံစားရိပ်ငြိမ်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၊ နတ်ရွာ နိဗ္ဗာန်၊ ရ မလွန်တည့်။--၌ ဘာဝနာ ဒါန သီလ-ဟူသော အကြောင်းတရားနှင့် စည်းစိမ်ချမ်းသာ, နတ်ရွာ, နိဗ္ဗာန်-ဟူသော အကျိုးတို့၏ အစဉ်ပျက်သောကြောင့် ဝါကျတွင် အပက္ကမဒေါသ သင့်ပါသည်။

*သင်္ဂဟ သဒ္ဒါ၊ အောက်ခြေပါ၍၊ နှေဝါညတျမ်းမပင်ပန်းခဲ့--၌ သင်္ဂဟနှင့် နှေဝါ သဒ္ဒါနှင့် ညဝါဖြစ်၍ စကားအစဉ် မညီညွတ်သောကြောင့် အပက္ကမဒေါသ သင့်ပါသည်။

* နောက်ကျန်းဥတ္တင်၊ ရှေ့ရပ်ခေါင်မှာ၊ ခုနှစ်ရာထောင်၊ ငါးရာထောင်တည်း၊ ယခေါင် မလွဲ ရှည်စမြတည်း။

* ခွေးနှင့်ဆိတ်တို့သည် မြက်နှင့် အမဲသားကို အသီးသီး စားကြကုန်၏။

* တပို့ တပေါင်း၊ ရှေ့နောင်းအညီ၊ လေးရက်စီမှတ်၊ အန္တရဋ္ဌဟု။

* လသို့တမူ၊ပူပူပင်ပင်၊ နေသို့ပမာ၊ အေးတတ်စွာ၏။



ဩစိတျဟိနဒေါသ သင့်ပုံမြဝါထာ (၁)

ဩစိတျဟိန် ယထာ----

၆၁။ **ပုဇနီယတရော လောကော၊ အဟ မကောနီ ရဏ္ဍရုံ။**

http://www.dhammadownload.com

မယေကသ္မိ ဂုဏာ သဗ္ဗေ၊ ယတော သမုဒိတာ အဟုံ။

၆၁။ ဩစိတျဟီနံ၊ဩစိတျဟီနဒေါသသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊၏။ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံကုန်သော။ဂုဏာ၊ဂုဏ်တို့သည်။မယိ ဧကသ္မိ၊ငါတစ်ယောက်တည်း၌။သမုဒိတာ၊စုဝေးကုန်သည်။အဟုံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီ။တတော တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။လောကေ၊လောက၌။အဟံ ဧကော၊ငါတစ်ယောက်တည်းကိုသာ။နိရန္တရံ၊မပြတ် ပူဇနီယတရော၊ပူဇော်အပ်သောသူတို့ထက် အထူးသဖြင့် ပူဇော်အပ်၏။

* **ဩစိတျဟီနဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အသင့်ယုတ္တိမှ ကင်းသော ဝါကျသည် ဩစိတျ ဟီနဒေါသ သင့်သော ဝါကျမည်ပါသည်။

* **အတိဝုတ္တဒေါသနှင့် ဩစိတျဟီနဒေါသ အထူး ။ ။** သူတစ်ပါးကို အလွန်အကျူး ချီးမွမ်းပြောဆိုခြင်းသည် အတိဝုတ္တဒေါသ၊ မိမိဂုဏ်ကို အလွန်အကျူး ချီးမွမ်းပြောဆိုခြင်း သည် ဩစိတျဟီနဒေါသ၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၁၀၃၊၁၀၆)**

* **ပူဇနီယတရော(ပ) အဟုံ--၌** "လောက၌ ငါတစ်ယောက်တည်းသာ ပူဇော်ထိုက်၏ ငါတစ်ယောက်တည်းသာ အလုံးစုံသော ဂုဏ်ရှိ၏"ဟု ဆိုခြင်းသည် မိမိကိုယ်ကို အလွန် အကျူးချီးမြှောက်၍ ဆိုအပ်သည်ဖြစ်၍ အသင့်ယုတ္တိမှ ကင်းသောကြောင့် ဩစိတျဟီန ဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **တစ်မိုးလုံးအောက်၊ ငါတစ်ယောက်၌၊ စုရောက် ဂုဏ်ပေါင်း၊ ပြည့်နှက် အောင်း ၏ --** ၌ မိမိကိုယ်ကို ဂုဏ်တင်မြှောက်စားခြင်းဖြင့် အသင့်ယုတ္တိမရှိ၊ ပညာရှိတို့ ရယ်ဖွယ် ဖြစ်သောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ချဲတစ်ခါမှ မပေါက်ဘူးသော ဘ-ရသေ့က ချဲပေါက်လိုသူအား ချဲဂဏန်းပေး သည်--၌ ယုတ္တိ ကင်းမဲ့သောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ကြီးပွားခြင်းအား၊ စွန့်လွှတ်ငြားလည်း၊ တစ်ပါးသူတွက်၊ ရှေ့ဆောင်ရွက်--၌** <u>အသင့် ယုတ္တိ မရှိသောကြောင့်</u> ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* သည်လောကတွင်၊ပညာရှင်၊ ငါလျှင် ဖြစ်သတတ်။

* သောင်းသောင်းဖြဖြ၊ ပူဇော်ကြရန်၊ ငါသာတန်သည်၊ ကဲလွန် ဂုဏ်ထူးရှင်ပေမို့။

* ငါနှင့် ငါသာ၊ နှိုင်းစရာတည်း။

* မိုးထက် မိုးပြင်၊ မိုးတစ်ခွင်ဝယ်၊ နတ်မယ်တမျှ၊ နတ်မက သည်၊ အလှကြာ ဝတ် နေတို့လော။

* ချစ်ခဲ့သမျှ၊ နှစ်ကာလ၊ သင်္ချ သင်္ချာ၊ ကြာခဲ့ပြီ။

* စကားခွန်းစ၊ မျှော်ပါရသည်၊ ကမ္ဘာ့ ကမ္ဘာ၊ ကြာခဲ့ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

* ရာဟုဖမ်း၍၊ ညှိုးနွမ်း မကြည်၊ နေမင်းသည်လျှင်၊ ချမ်းကြည်အေးမြေ မ-ပါစေ။

ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ (၂)

၆၂။ (ယထာစ) ယာစိတော ဟံ ကထံ နာမ၊ နု ဒဇ္ဇာမျှပိ ဇီဝိတံ။
တထာပိ ပုတ္တဒါနေန၊ ဝေဓတေ ဟဒယံ မမ။

၆၂။ (စ၊ဩစိတျဟီနဒေါသ၏ ဥဒါဟရဏ်တနည်းကို ဆိုဦးအုံ့။ဩစိတျဟီန်၊ဩစိတျဟီနဒေါသသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊၏။)အဟံ၊ငါဝေဿန္တရာမင်း ကြီးသည်။ယာစိတော၊တောင်းအပ်သည်ရှိသော်။ဇီဝိတံပိ၊အသက်ကိုသော်လည်း။ကထံနာမ နု ဒဇ္ဇာမိ၊အဘယ်ကြောင့် မပေးဘဲ ရှိပါအုံ့နည်း။တထာပိ၊ထိုသို့ပင် အသက်ကို ပေးနိုင် သော်လည်း။ပုတ္တဒါနေန၊သားတော် သမီးတော်တို့ကို ပေးလှူခြင်းကြောင့်။မမ၊ငါ ဝေဿ န္တရာ မင်းကြီး၏။ဟဒယံ၊နှလုံးသည်။ဝေဓတေ၊တုန်လှုပ်၏။

* (တနည်း) ဩစိတျဟီနဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ရှေ့နောက်အားဖြင့် စကားအစဉ် မညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ အသင့်ယုတ္တိမှ ကင်းသောဝါကျသည် ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။

* ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၁၀၃၊ ၁၀၆)

* ယာစိတော (ပ) ဝေဓတေ ဟဒယံ မမ--၌ "ငါ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည် အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသက်ကိုသော်လည်း ပေးလှူအုံ့" ဟု ဝန်ခံသော ရှေ့စကားနှင့် "သားတော် သမီးတော်တို့ကို ပေးလှူရခြင်းကြောင့် စိတ်နှလုံးတုန်လှုပ်၏"ဟူသော နောက်စကား သည် ရှေ့နောက်အားဖြင့် အစဉ်မညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ အသင့်ယုတ္တိမှ ကင်းသောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ရွှေလသာသာ မှောင်မိုက်ထဲ။

* ဖန်ကတုံးနှင့် ရောင်ကြီးငွေ။

* နောက်လိုက်တွေ ဝိုလ်ခြေနှင့်၊ ရွှေကိုယ်တော် တစ်ယောက်တည်း။

* မြင်းစီးလို့ ခြေ လျင်လာ--ဟူသော စကားများသည် ရှေ့နောက် အသင့်ယုတ္တိ မရှိသောကြောင့် ဩစိတျ ဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ခါချဉ်ကောင် မာန်သီးလို့ တောင်ကြီးဖြိုမည့်ကြဲ ခါးက မသန်။--၌ ရှေ့နောက်မညီ သောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* လှပါပေ့ကွာ၊ ပဘာ-က ရှဲ့။ ရွှေလည်တိုင် ဘေးတစ်ဖက်၊ ပွေးကွက်ကြောင့်မုန်း --၌ ရှေ့စကား နောက်စကား မညီညွတ်သောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဒုဿီလက ္ခဝိနည်းဝိုရ်၊ ကညာပျိုက ကိုယ်ဝန်ရ။

http://www.dhammadownload.com

* ဓားနဲ့ထိုး ဓားကျိုးပါလို့ လုံမှာခေါ်၊ ပျိုတို့မောင် ရွှေရောင်ငိုက် ဖြုတ်ကိုက်မှသေ။
* ရန်သူမတွေ့မီ ကြုံးဝါး၍ တွေ့သော် ပုန်းရှောင်သူ။
* ဆွေမျိုးချင်း နီးလျှင် တကျက်ကျက်၊ ဝေးလျှင် တသက်သက်။
* ကျွန်တော်ပါရှင်၊ ကျွန်မပါခင်ဗျား။
* ရေ မရှိ မြစ်လယ်ခေါင်၊ နှမ မရှိ သုံးယောက်မောင်၊ ထင်းမရှိ တောသုံးထောင်။

ဘဂ္ဂရီတိ ဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

ဘဂ္ဂရီတိ ယထာ

၆၃။ ဣတ္ထိနံ ဒုဋ္ဌနာနဉ္စ၊ ဝိဿာသော နောပပဇ္ဇတေ။
ဝိသေ သိင်္ဂီမှိ နဒီယဲ၊ ရောဂေ ရာဇကုလမှိ စ။

၆၃။ ဘဂ္ဂရီတိ၊ဘဂ္ဂရီတိဒေါသသည်။ယထာ၊ကျော်ဆိုအပ်လတ့်သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ ၏။ဣတ္ထိနံ၊မိန်းမတို့၏၊လည်းကောင်း။ဒုဋ္ဌနာနဉ္စ၊သူယုတ်တို့၏၊လည်းကောင်း။ဝိဿာသော၊ အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်။နောပပဇ္ဇတေ၊မသင့်လျော်။ဝိသေ၊အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါ၌လည်း ကောင်း။သိင်္ဂီမှိ၊ဉီးချိုရှိသော သတ္တဝါ၌လည်းကောင်း။နဒီယဲ၊မြစ်၌လည်းကောင်း။ရောဂေ၊ အနာရောဂါ၌လည်းကောင်း။ရာဇကုလမှိစ၊မင်းမျိုး၌လည်းကောင်း။ဝိဿာသော၊အကျွမ်း ဝင်ခြင်းသည်။နောပပဇ္ဇတေ၊မသင့်လျော်။

* **ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ရှေးဦးစွာ အားထုတ်အပ်သော ဝိဘတ် အနက်၏ အစဉ်မှ ကျိုးပျက်သော ဝါကျသည် ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ မည်ပါသည်။

* **ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ- ၁၀၇-စ-၉)**

* ဣတ္ထိနံ (ပ) ကုလမှိစ--- ၌ ရှေးဦးစွာ အားထုတ်အပ်သော "ဣတ္ထိနံ ဒုဋ္ဌနာနဉ္စ" ဟူသောပါဌ်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် သမ္ဗန်အနက်ကိုဆိုပြီး၍ "ဝိဿာသော နောပပဇ္ဇတေ ရောဂေ ရာဇကုလမှိစ" ဟူသောပါဌ်၌ သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် အာဓာရအနက်ကို ဆိုခြင်းသည် ရှေးဦးစွာ အားထုတ်အပ်သော သမ္ဗန်အနက်အစဉ်မှ ကျိုးပျက်သောကြောင့် ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* လူလေ လူယုတ်၊ ဒုဿီ ငနွား၊ မိန်းမများအား၊ လားလား ခင်မင်၊ ကျွမ်းဝင်နှင့်၊ အလျဉ်ထန်စီး၊ မြစ်ကြီးကိုရှောင်၊သားကောင်ချိုပါ၊ ရောဂါဆိုက၊ တွေ့သမျှကို၊ မကျွမ်းလို နှင့်၊ --- ၌ "ဒုဿီလနှင့် မိန်းမ" ဟူသောပုဒ်တို့ကို သမ္ဗဒါန်နှင့်ဆိုပြီးမှ "မြစ်နှင့် ဉီးချိုပါ သော သတ္တဝါ အနာရောဂါ"တို့ကို ကံနှင့်ဆိုသဖြင့် အနက်အစဉ်ကျိုးပျက်သောကြောင့် ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ကိုယ့်ကြောင့် သူကြောင့်၊ ဘယ်သူကြောင့်ဟု၊ စိုးနှောင့်ဆင့်ဆင့်၊ မယားဖြင့်လည်း၊

http://www.dhammadownload.com

အေးခွင့်မပြု၊ သမီးနှင့်သား၊ စီးပွားတို့၌၊ စိတ်အိုက်မသာ၊ ပူဆာသောက၊ ဗျာပါဒဟု။

* ငယ်မယား၏၊ ကြင်သားအလိုက်၊ ကြီးပေါင်း၌လည်း၊ နှစ်ခြိုက်သက်ပုံ၊ ကြင်မော တုံရှင့်။

* ဘေးလည်းနန်းရိုး၊ ရွှေနန်းစိုး၏၊ ဘိုးလည်းနတ်ရှင်၊ ဘခင်မင်းခေါင်၊ ဘုန်စက်ရောင် ဖြင့်၊ ပြည်ထောင် အလုံး၊ တုတ်ခွန်ကျိုး၏။

* ဂေါ်ဝတ်မွေးရည်၊ သင့်တော့်သည်နှင့်၊ တိမ်နီလာခြုံ။

* ဆီလည်းရှိသည်၊ ဆားရှိသည်၊ ဆန်လည်းရှိသည်။--၌ "လည်း" နိပါတ် အထား ပျက်သောကြောင့် ဝါကျတွ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ သင့်ပါသည်။

*·အမေ၌လည်းရှိသေ၊ အဖေ့အားလည်းရှိသေ၊ ဘိုဘွားကိုလည်းရှိသေ။ -- သည် "၌, အား, ကို" ဟူသော ဝိဘတ်နက်အစဉ် ကျိုးပျက်သောကြောင့် ဝါကျတွ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ

သသံသယဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

သသံသယ် ယထာ--

၆၄။ **မုနိန္ဒ စန္ဒိမာ လောက၊ ရသ လောလ ဝိရောစနော။**
ဇနော ဝက္ကန္တ ပန္ဆောဝ၊ ဂေါ ပဒဿန ပီဏိတော။

၆၄။ သသံသယ်၊သသံသယဒေါသသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ့်သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၏။မုနိန္ဒ စန္ဒိမာ လောက ရသ လောလ ဝိရောစနော၊ဘုရားတည်းဟူသော လမင်း၏ အရောင်၌ တပ်နှစ်သက်သောကြောင့် လူပ်သော မျက်စိရှိသော။ဇနော၊လူ အပေါင်းသည်။အဝက္ကန္တ ပန္ဆောဝ၊လမ်းသို့ သက်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ဂေါ ပဒဿနပီဏိ တော၊မင်္ဂလာရှိသော နွားကို မြင်ရခြင်းကြောင့် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ ၏။ (ဤကား အလိုမရှိအပ်သောအနက်) ဂေါ ပဒဿန ပီဏိတော၊အရောင်တော်ကို ဖူး မြင်ရခြင်းကြောင့် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊၏။ (ဤကား အလိုရှိအပ်သော အနက်တည်း)

* **သသံသယဒေါသ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ တစ်ပုဒ်တည်း၌ အနက်နှစ်ပါးထွက်သည်ဖြစ်၍ ယုံမှားခြင်းရှိသော ဝါကျသည် သသံသယဒေါသသင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။

* **သသံသယဒေါသ သင့်သော ပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၁၁၀၊၁၁၁၊၁၁၂)**

* **ဂေါ ပဒဿန ပီဏိတော**-- ၌ ဂေါသဒ္ဒါသည် "အရောင်"ဟူသောအနက် "နွား" ဟူသောအနက်ကို ဟော၏။ထိုတွင် "နွား"ဟူသောအနက်၌ ထင်ရှား၍ "အရောင်"ဟူသော အနက်၌ မထင်ရှားရကား ဂေါသဒ္ဒါသည် "နွား"ဟူသောအနက်ကို ဟောလောသလောဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် သသံသယဒေါသ သင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* **သားနှင့်သမီး၊ ချစ်ဇနီးတို့၊ ဘေးကြီးရန်ကွာ၊ တားဆီးပါအံ့** --- ၌ "တားဆီး"ဟူသော စကားသည် ဝင်းခြံစည်းရိုး,စသောအနက် ပရိတ်ဒေသနာဟူသောအနက်များ၌ ဖြစ်၍ ဘေးကိုမြင်၍ ဝင်းခြံကာရံ စီမံခြင်းပေလော ပရိတ်ဒေသနာတော်ကို ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းပေလော-ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် သသံသယဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ကြိုကြိုတင်တင်၊ ဘေးကိုမြင်သော်၊ အိမ်တွင်ထားရန်၊ သူစီမံ၏။

* ဝန်ကြီးချုပ်သည် သင်္ဘောပေါ်၌ အစွမ်းကုန် သန့်ရှင်းရန် တရားဟော၏။

* ဤသို့ ကျင့်လမ်း၊ မင်္ဂစခန်းကို၊ ရဟန်းတကာ၊ကျင့်မြဲသာတည်း။

* တွေဝေ ညှိုးငယ်၊ မျက်စိလည်၍၊ ပြင်ကျယ်မြစ်ထဲ၊ ကူးနိုင်ခဲသား၊ ဆင်းရဲယောက်ျားလှေသမားလည်း၊ မားမားမလှုပ်၊ ကျွန်းမြိုင်အုပ်ကို၊ မိုးချုပ်လုနီး၊ နေဝင်ပြီးမှ၊ သီသီးခြားခြား၊ တွေ့မြင်ငြား၍၊ ဝမ်းပါးတသာ။

* ခွေးဖြူတောမတိုး။

* ကြောင်ကိုမြင်သော် လိုချင်၏။

* ချစ်ခြင်း ခင်ခြင်း မကင်းခဲ့ပါ၊ ဆက်ဆံပေါင်းသင်း မယွင်းရှည်ကြာ။ လည်ခြင်းတွဲလို့ နွဲတဲ့သူပါ၊ သို့ဆိုက ဒေါသသံသယာ။

* အလွမ်းတွေ ဝေမယူချင်ပါနဲ့။

* မဖောက်ထုံး ရောင်းသည်။

* **အချက်မသိတော့ သားမက် သူခိုးထင်။**--၌ သားမက်အစစ်ကိုပင် သားမက်လေလော, သူခိုးလေလော-ဟု အထင်မှားခြင်းကြောင့် သသံသယဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ငှက်မသိတော့ ဆက်ရက် ချိုးထင်။**--၌ ဆက်ရက်အစစ်ကို ချိုးလေလော, ဆက်ရက်လေလော-ဟု အထင်မှားခြင်းကြောင့် သသံသယဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **အဆက်မသိတော့ လက်အကျိုးထင်။**--၌ အဆက်အစစ်ကို အဆက်လေလော, အကျိုးလေလော-ဟု အထင်မှားခြင်းကြောင့် သသံသယဒေါသ သင့်ပါသည်။

* **ကိုရင်ဇိနောရသ "အကျော်" ရသတဲ့** ---၌ ဂုဏ်ထူးအကျော်, စားစရာ အကြော်စသည်ဖြင့် သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် သသံသယဒေါသ သင့်ပါသည်။

ဝါကျတ္ထ ဂါမ္မဒေါသ သင့်ပုံပြ ဂါထာ

၆၅။ ဝါကျတ္ထတော ဒုပ္ပတိတိ၊ ကရံ ဂါမ္မံ မတံ ယထာ။
ပေါသော ဝီရိယဝါ သောယံ၊ ပရံ ဟန္ဒာ နဝိဿမီ။

၆၅။ ဝါကျတ္ထတော၊ဝါကျအနက်အားဖြင့်။ဒုပ္ပတိတိ ကရံ၊မကောင်းသဖြင့် သိအပ်သော အနက်ကိုပြုတတ်သော ဝါကျကို။ဂါမ္မန္တိ၊ဂါမ္မဒေါသ သင့်သောဝါကျဟူ၍။မတံ၊သိအပ်

http://www.dhammadownload.com

၏။တံ ဂါမ္ပံ၊ထိုဂါမ္ပဒေါသသင့်သော ဝါကျသည်။ယထာ၊ဤဆိုလတံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ ၏။ဝီရိယဝါ၊ဝီရိယရှိသော။သော အယံပေါသော၊ထိုယောက်ျားသည်။ပရံ၊သူတစ်ပါးကို။ ဟန္ဒာန၊ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၍။ဝိဿမီ၊ပင်ပန်းခြင်းမရှိ။ (ဝါ) အပန်းဖြေ နားနေပြီ။ (ဤကား အလိုရှိအပ်သောအနက်) ဝီရိယဝါ၊ဆည်းပူးအပ်သော သုက်ရှိသော။သောအယံ ပေါသော၊ ထိုယောက်ျားသည်။ပရံ၊လွန်စွာ။ဟန္ဒာန၊လွန်ကြူးခြင်းကိုပြု၍။ဝိဿမီ၊ပင်ပန်းခြင်းမရှိ။ (ဝါ) အပန်းဖြေ နားနေပြီ။

* **ဝါကျတ္ထ ဂါမ္ပဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဝါကျအနက်အားဖြင့် မကောင်းသဖြင့် သိအပ်သော အနက်ကို ပြုခြင်းသည် ဝါကျတ္ထ ဂါမ္ပဒေါသသင့်သော ဝါကျ မည်ပါသည်။

* **ဝါကျတ္ထ ဂါမ္ပဒေါသ သင့်သောပုံစံများ (အဖြေ ဂါထာ - ၁၁၃)**

***ပေါသော ဝီရိယဝါ သောယံ၊ ပရံ ဟန္ဒာ နဝိဿမီ--ဝယ် ဝီရိယဝါဟူသော ပုဒ်၌ "ဝီရိယရှိသောသူ"ဟူသောအနက် "ဆည်းပူးအပ်သော သုက်ရှိသောသူ"ဟူသောအနက် နှစ်ပါးတွင် ဆည်းပူးအပ်သော သုက်ရှိသောသူ-ဟူသော အနက်သည် ရိုင်းပြသောအနက်ကို ပြုတတ်သောကြောင့် ဝါကျတ္ထ ဂါမ္ပဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ဟန္ဒာန-ဟူသောပုဒ်၌ သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်း လွန်ကြူးသွားလာခြင်း အနက်နှစ်ပါးတွင် လွန်ကြူးသွားလာခြင်းအနက်သည် ရိုင်းပြခြင်းကို ပြုတတ်သောကြောင့် ဝါကျတ္ထ ဂါမ္ပ ဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ယောက်ျားတို့အား၊ စွမ်းပကားနှင့်၊ မယားအတွက်၊ လုပ်နိုင်လျက်သား၊ ချစ်သက်ညှာထွား၊ သမီးသားတို့၊ မွေးဖွားပြည့်ကြွယ်၊ အလွယ်တကူ၊ အားယူပြည့်တင်း၊ ချစ်စေခြင်းဟု၊ မင်းမင်းအလို၊ ပြည့်စိမ့်မည်။--၌ စကားအသုံးအနှုံး ယဉ်ကျေးသည်ဖြစ်စေ, ရိုင်းပြသည်ဖြစ်စေ ဝါကျတစ်ခုလုံး၏ အဓိပ္ပါယ်ချုံး၍ယူလျှင် သူတော်ကောင်းတို့ နားမချမ်းသာဖွယ်ရာ လွန်စွာရိုင်းပြသော အနက်ရှိသောကြောင့် ဝါကျတ္ထ ဂါမ္ပဒေါသ သင့်ပါသည်။

* ညဉ့်ခါကာလ၊ လုံးကြ၍သာ၊ ဖြာဖြာစီးစီး၊ သက်ကြီးရှိုက်ကာ၊ မျက်တောင်စင်းစင်း၊ ရိုးတွင်းစိမ့်လာ၊ သို့ဆိုက ဂါမ္ပပြစ်ဒေါသာ။

* မိုးမှာရွှေကြယ် လဥတည်း။

ဒုဌာလက်ကရဏဒေါသ မည်ပုံ (ဒေါသသင့်ပုံ ပုံစံ - ၂၀၆၊ ၂၀၇၊ ၂၀၈)

၆၆။ ဒုဌာလက်ာရဏံတေတံ၊ ယတ္ထာ လက်ာရ ဒူသနံ။
တဿာ လက်ာရ နိဒ္ဒေသေ၊ ရှုပ မာဝိ ဘဝိဿတိ။

၆၆။ ယတ္ထ ယသို့ ဝါကျေ၊အကြင်ဝါကျ၌။ယံ အလက်ာရဒူသနံ၊အကြင်အလက်ာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဝါကျအနက်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တာ၊စင်စစ်။ဧတံဝါကျံ၊ထိုဝါကျအနက်ကို

http://www.dhammadownload.com

မှီသောဝါကျသည်။ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏံ၊ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏဒေါသ သင့်သောဝါကျမည်၏။တဿ ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏဿ၊ထိုဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏဒေါသ၏။ရူပံ၊ပြယုဂ်သည်။အလင်္ကာရနိဒ္ဒေသေ၊ အလင်္ကာရတို့ကို ပြရာဖြစ်သော စတုတ္ထပိုင်း၌။အာဝိ၊ထင်စွာ။ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်လတံ့။

*** ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဥပမာအလင်္ကာ, ရူပကအလင်္ကာကို ဖျက်ဆီး တတ်သော ဝါကျသည် ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ သင့်သောဝါကျမည်ပါသည်။

*** ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာ ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဟံသီဝါယံ သသီ- ပုံစံ၌ "ဟံသီ"ဟူသော ဥပမာနပုဒ်သည် "သသီ"ဟူသော ဥပမေယျပုဒ်နှင့် လိင်မတူသော ကြောင့် ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာ ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ သင့်သောဝါကျ မည်ပါသည်။

*** ခဏ္ဍရူပက ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** စန္ဒိမာကာသ ပဒုမံ--ပုံစံ၌ ပဒုမ္မာကြာပန်း၏ တည်ရာဖြစ်သော တဘက်ဆည်ကန်တည်းဟူသော ကျိုးသော ရူပက ရှိသောကြောင့် ခဏ္ဍရူပက ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ သင့်သောဝါကျမည်ပါသည်။

*** ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိ (ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏ) သရုပ် ။ ။** ၁။ ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာ၊ ၂။ ဝိဇာတိဝစနောပမာ၊ ၃။ ဟီနောပမာ၊ ၄။ အဓိကောပမာ၊ ၅။ အဖုတ္ထဋ္ဌောပမာ၊ ၆။အပေက္ခိနောပမာ၊ ၇။ ခဏ္ဍိတောပမာ။

*** ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ သင့်သောပုံစံ (အဖြေ ဂါထာ - ၁၁၄)**

*** လ၌ ယုန်ငယ်၊ ပိတုန်းနှယ်သို့၊ ငါဝယ် ထင်ယောင်ထင်မှားတည်း--၌ လ-၏** ဥပမာနဖြစ်သော ပုပ္ပဂစ္ဆ စသည်ကို ငဲ့သောကြောင့် ဥပမာပေက္ခိနီ ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ။ (ဝါ) ဥပမာအလင်္ကာပျက်သောကြောင့် ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ သင့်ပါသည်။ (တနည်း) လမင်းဝယ် မည်းနက်သော ယုန်ရေးတံဆိပ်သည် ပိတုန်းနှင့် ထင်ယောင် ထင်မှား တူသည်ဟု ဆိုရာ၌ ယုန်ရေးကိုမှီရာ လ,နှင့်တကွ ဆိုသကဲ့သို့ ပိတုန်းကိုမှီရာ ကြာပန်းနှင့် တကွ မဆိုသောကြောင့် ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏဒေါသ သင့်ပါသည်။

အလင်္ကာကျမ်း၌ မပါဝင်သေးသော သက္ကတကျမ်းလာ များစွာသော အပြစ်ဒေါသ တို့နှင့် ပတ်သက်၍ အလင်္ကာကျမ်းဆရာ၏ နိဂုံးချုပ် အမှာစကားပြ ဂါထာ

၆၇။ ကတောတြ သခေ်ပနယာ မယာ ယံ၊ ဒေါသာန မေသံ ပဝရော ဝိဘာဂေါ။
ဧသောဝလံ ဗောဓယိတုံ ကဝီနံ၊ တမတ္ထိ စေ ခေဒ ကရံ ပရမ္ပိ။

၆၇။ အတြ အဓိကာရေ၊ဤအလင်္ကာရအရာ၌။ဧသံ ဒေါသာနံ၊ထိုဒေါသတို့၏။ ပဝရော၊မြတ်သော။အယံဝိဘာဂေါ၊ဤဝေဖန်ခြင်းကို။သခေ်ပနယာ၊အကျဉ်းဖြစ်သော နည်းအားဖြင့်။မယာ၊ငါသည်။ကတော၊ပြုပြင်စီရင်အပ်ပြီ။ကဝီနံ၊ပညာရှိတို့၏။ခေဒ ကရံ၊ပင်ပန်းခြင်းကို ပြုတတ်သော။ပရံ၊တစ်ပါးသော။ယံ ဒူသနံ၊အကြင်ဒေါသသည်။စေ အတ္ထိ၊အကယ်၍ ရှိငြားအံ့။ (ဝါ) အကယ်၍ ကြွင်းကုန်သေးငြားအံ့။တံပိ သဗ္ဗံ၊ထိုကြွင်းကုန်သော အလုံး

http://www.dhammadownload.com

စုံသော အပြစ်ဒေါသကိုလည်း။ဧသောဝ သခေ်ပကမော၊ဤအကျဉ်းနည်းအားဖြင့် ပြုပြင်စီရင်အပ်ပြီးသော ဒေါသာဝဟေဓ အစီအရင်သည်သာလျှင်။ကဝိနံ၊ပညာရှိတို့အား။ ဟေဓယိတုံ၊သိစေခြင်းငှာ။အလံ၊စွမ်းနိုင်လောက်ပြီ။

အလင်္ကာ ပထမပိုင်း ပြီး၏။

ဒုတိယ ပရိစ္ဆေဒ
ဒေါသပရိဟာရာဝဟေဓ

၆၈။ ကဒါစိ ကဝိ ကောသလ္လာ၊ ဝိရောဓော သကလော ပျယံ။
ဒေါသသဒ္ဒီ မတိက္ကမ္မ၊ ဂုဏဝိထီ ဝိဂါဟတေ။

၆၉။ တေန ဝုတ္တ ဝိရောဓာန၊ မဝိရောဓော ယထာ သိယာ။
တထာ ဒေါသပရိဟာရော၊ ဝဟေဓော ဒါနိ နီယတေ။

၆၈။ သကလောပိ၊အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။အယံ ဝိရောဓော၊ဤဒေါသသည်။ကဒါစိ၊ တရံတခါ၌။ကဝိ ကောသလ္လာ၊ပညာရှိတို့၏ အသိ အလိမ္မာဉာဏ်ပညာကြောင့်။ဒေါသသဒ္ဒီ၊ ဒေါသအရေအတွက်ကို။အတိက္ကမ္မ၊လွန်၍။ဂုဏဝိထီ၊ဂုဏ်သဘောသို့။ယေန ကာရဏေန၊ အကြင် အကြောင်းကြောင့်။ဝိဂါဟတေ၊သက်ဝင်နိုင်၏။

၆၉။ တေန ကာရဏေန၊ထိုအကြောင်းကြောင့်။ဝုတ္တ ဝိရောဓာနံ၊ဆိုအပ်ပြီးသော ဒေါသတို့၏။ယထာ၊အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။အဝိရောဓော၊အပြစ်ကင်းခြင်း သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။တထာ၊ထိုသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ဒေါသပရိဟာရာဝဟေ ဓော၊အပြစ်ဒေါသတို့၏ အဖြေကို သိရာသိကြောင်းဖြစ်သော ဒေါသပရိဟာရာဝ ဟေဓ ပိုင်းကို။ဒါနိ-ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။မယာ၊ငါသည်။နီယတေ၊ဆောင်အပ်၏။

*** ပညာရှိများ ချီးမွမ်းနိုင်လောက်သည့် ကဗျာ၏ အဂိါရပ်များ**

ကျမ်းဂန်တို့၌ လေ့ကျက်ထားသော အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ရေးသားထားခြင်း (စကားအသုံးအနှုံး ကျွမ်းကျင်ခြင်း) ဒေါသလွတ်အောင် ရေးသားထားခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဝုတ္တဝိရောဓ-အရ ။ ။** ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ၂၄-ပါးသော အပြစ်ဒေါသတို့ကို ယူ ရပါမည်။

*** အဝိရောဓ-အရ ။ ။** အပြစ်ဒေါသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဂုဏ် ၁၀-ပါးကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

* ဒေါသ ပရိဟာရာဝဟော၀-အရ ။ ။ ဒေါသ၏ အဖြေကို သိရာသိကြောင်း ဖြစ်သော ဒုတိယပိုင်းကို ယူရပါမည်။

ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသမှလွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ (၁)

တတ္ထ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဿ ပရိဟာရော ယထာ--

၇၀။ ဝိန္ဒန္တိ ပါကသာလီနံ၊သာလီနံ ဒဿနာ သုခံ။

တံ ကထံ နာမ မေယော ယံ၊ဝိသဒေါ သုခယေ ဇနံ။

တတ္ထ တေသု ဒေါသေသု၊ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဒေါသတို့တွင်။ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဿ၊ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၇၀။ ပါကသာလီနံ၊မှည့်ခြင်းနှင့်ယှဉ်ကုန်သော။(ဝါ)မှည့်ခြင်းကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိကုန်သော။သာလီနံ၊သလေးတို့ကို။ဒဿနာ၊မြင်းရခြင်းကြောင့်။သုခံ၊ချမ်းသာကို။ဝိန္ဒန္တိ၊ရသော။တံဇနံ၊ထိုလယ်သမားကို။ဝိသဒေါ၊အဆိပ်ကိုပေးတတ်သော။(ဝါ)ရောကိုပေးတတ်သော အယ် မေယော၊ဤမိုးသည်။ကထံ နာမ သုခယေ၊အဘယ်မှာ ချမ်းသာစေနိုင်အံ့နည်း။နသုခယေ၊မချမ်းသာစေနိုင်ရာ။

*** ဝိသဒေါ-ပုဒ်၌ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရ ဒေါသသင့်ပုံ / လွတ်ပုံ**

စပါးဖုံးတုန်း လုံးတုံးအခါ၌ "ဝိသဒေါ- အဆိပ်ကို ပေးတတ်သော"ဟု အနက်ပေးလျှင် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရ ဒေါသသင့်ပါသည်။

စပါးမှည့်သောအခါ "ဝိသဒေါ-အဆိပ်ကို ပေးတတ်သော"ဟု အနက်ပေးလျှင် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ မသင့်ပါ။

*** ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသမှ လွတ်ပုံ ပုံစံများ**

* အနည်းငယ်မျှ စိန်ကျောက်ရ၍။

* ကျောက်မျက်ခေါ်ဆို၊ စိန်ကို ပေးတတ်၊သူဌေးမြတ်ကား၊တော်စပ်မျိုးဆွေ၊ကြွယ်ဝစေ၏----၌ "ကျောက်မျက်ခေါ်ဆို"ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်ကို ထည့်သွင်းပြင်ဆင် ဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြင့် အဆိပ်စိန်ဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်အနက်တစ်ပါး မရှိသောကြောင့် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ဘုန်ကြီးနှင့် မြာအလှ၊ရေတွင်းကျမှ ဖူးစာရေစက်ဆုံ သက်တုံ တက်တုံ ငင်တုံသေးကြိုးချင်း လိမ်ရှုပ်ထွေး--သည် "ရေစက်ဆုံ"ဟူသောပုဒ်ကို "ဖူးစာရေစက်ဆုံ"ဟု ပြင်ဆင်ဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြင့် ရေစက်ရေပေါက်ဆုံ-ဟူသော အနက်တစ်ပါး မရှိသောကြောင့် ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* တတ်ကျွမ်းလိမ္မာ ရွှေပန်းတိမ်ဆရာ ပြုလုပ်ပေးသော ရွှေပန်း။

http://www.dhammadownload.com

* နာဖျားမရှိ မထိဆင်းရဲ အိမ်သာထဲဝယ် မကွဲတူကွ မွေ့လျော်ကြသည် ရှေးက ကောင်းကျိုးကြမ္မာတည်း။

* သီးမျိုးခိုင်ညာ ပြွတ်သိပ်တည်း။

* **ဤ (၇၀) ဂါထာ၌ ရနိုင်သောဝုဏ်/မြောက်သောဝုဏ်**

စပ်အပ်သော ပုဒ်များ နီးနီးနားနားရှိပြီး ထင်ရှားသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် ပသာဒဂုဏ် ရပါသည်။ (၀၊) ပသာဒဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

ဝိရူဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသမှလွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ (၂)

ယထာ ဝါ

ဝိနာယကောပိ နာဂေါသီ၊ ဂေါတမောပိ မဟာမတိ။
ပဏ္ဍိတောပိ ရသာပေတော၊ စိတ္တာ မေ သာမိ တေ ဂတိ။

၇၁။ ဝါ၊တနည်းသောအဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ဟောတိ။ ဖြစ်၏။သာမိ၊အရှင်။တွံ၊အရှင်သည်။ဝိနာယကောပိ၊ဂဋ္ဌန်ဖြစ်လျက်လည်း။နာဂေါ၊နဂါးသည်။ အသိ၊ဖြစ်၏။ဂေါတမောပိ၊နွားမိုက်ဖြစ်လျက်လည်း။မဟာမတိ၊မြတ်သောပညာရှိသည်။အသိ၊ ဖြစ်၏။ပဏ္ဍိတောပိ၊ချီမြှိန်သောအရသာ ဖြစ်လျက်လည်း။ရသာပေတော၊ချီမြှိန်သော အရသာမှ ကင်းသည်။အသိ၊ဖြစ်၏။သာမိ၊အရှင်။တေ၊အရှင်၏။ဂတိ၊ဖြစ်ပုံသည်။မေ၊အကျွန်ုပ် အား။စိတ္တာ၊ဆန်းကြယ်လှပါပေ၏။ **"ဤကား အလိုမရှိသော အနက်"**

သာမိ၊မြတ်စွာဘုရား။တွံ၊အရှင်ဘုရားသည်။ဝိနာယကောပိ၊သတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမတော်မူ၍ သာလျှင်။နာဂေါ၊ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ ကင်းတော်မူသည်။အသိ၊ဖြစ်တော်မူပြီ။ဂေါတမော၊ဂေါတမအနွယ် ဖြစ်တော်မူ၍ သာလျှင်။မဟာမတိ၊မြတ်သောပညာနှင့်ပြည့်စုံသည်။အသိ၊ဖြစ်တော်မူပြီ။ပဏ္ဍိတောပိ၊မြတ်သောဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ သာလျှင်။ရသာပေတော၊သိဂ်ါရစသော အရသာတို့ကို သာယာခြင်းမှ ကင်းတော်မူသည်။အသိ၊ဖြစ်တော်မူပြီ။ သာမိ၊မြတ်စွာဘုရား။တေ၊အရှင်ဘုရား၏။ဂတိ၊ဖြစ်ပုံသည်။မေ၊အကျွန်ုပ်အား။ စိတ္တာ၊ဆန်းကြယ်လှပါပေ၏။ **"ဤကား အလိုရှိအပ်သောအနက်"**

* အဓျတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ

အဓျတ္ထဿ ယထာ

၇၂။ **ကထံ တာဒိဝုဏ္ဏာဘာဝေ၊လောကံ် တောသေတိ ဒုဒ္ဒနော။**
ဩဘာသီတာ သေသဒီသော၊ခဇ္ဇောတောနာမ ကီ ဘဝေ။

၇၂။ အဓျတ္ထဿ၊အဓျတ္ထဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့

http://www.dhammadownload.com

သော နည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဒုဇ္ဇနော၊သူယုတ်မာသည်။တာဒိ ဂုဏာ ဘာဝေ၊ထိုသို့သဘောရှိသော ဂုဏ်မရှိသည်အဖြစ်ကြောင့်။လောက်၊သတ္တဝါအပေါင်းကို။ကထံတောသေတိ၊အဘယ်မှာ နှစ်သက်စေနိုင်ပါအံ့နည်း။ဩဘာသိတာ သေသဒိသော၊အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာကို ထွန်းလင်းတောက်ပစေနိုင်သော။ခဇ္ဇောတောနာမ၊ပိုးစုန်းကြူးမည်သည်။ကိ ဘဝေ၊အဘယ်မှာဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။နဘဝေ၊မဖြစ်နိုင်ရာ။

*** အဓျတ္ထဒေါသမှ လွတ်သော ပုံစံများ**

* လူအပေါင်းကို နှစ်သက်စေနိုင်သော လူယုတ်မာမည်သည် မရှိ။

* အဘယ်မျောက်ကို သိလရှိသောမျောက်ဟု သင်ကြားဘူးသနည်း။

* မြင့်မိုရ်ထက်ကြီးသော ဆီးစေ့မည်သည် မရှိ။

* နှမ်းဖတ်ချဉ် ဖြူဖြူဥ တောသူ့လက်သုံး--၌ "ဖြူဖြူဥ"ဟူသော ဝိသေသနသည် "နှမ်းဖတ်ချဉ်"ဟူသော ဝိသေသျနှင့် ထိုက်တန်သောကြောင့် အဓျတ္ထဒေါသမှ လွတ်၏။

* ပိုးစုန်းကြူးငယ်။ကောင်းကင်လယ်၌၊ ရပ်ဆယ်မျက်နှာ ထွန်းလင်းဖြာသည်၊ ဘယ်မှာဖြစ်တုံနိုင်အံ့နည်း။

* သေနှာ့သခင် စစ်ဘုရင်ဟု တိုင်းခွင်ကျော်ဟီး စစ်သူကြီးက သီးသီးရန်အင် ဖျက်ချိုးနှင်ခဲ့။--၌ "သေနှာ့သခင် စစ်ဘုရင်" ဟူသော ဝိသေသနသည် "စစ်သူကြီးက"ဟူသော ဝိသေသျနှင့် ထိုက်တန်သောကြောင့် အဓျတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** ကိလိဋ္ဌဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြ ဂါထာ**

၇၃။ ပဟေဋိကာယ မာရုဋ္ဌာ၊နု ဟိ ဒုဋ္ဌာ ကိလိဋ္ဌတာ။
ပိယာ သုခါလိဏိတံက၊ မာလင်္ဂိတိ နုနော ဣတိ။

၇၃။ ကိလိဋ္ဌတာ၊ကိလိဋ္ဌဒေါသသည်။ပဟေဋိကာယ်၊ပဟေဋိသို့။အာရုဋ္ဌာ၊တင်အပ်သည်ရှိသော်။ဒုဋ္ဌာ၊ကိလိဋ္ဌဒေါသသည်။နဟိဟောတိ၊မဖြစ်နိုင်။ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊အဘယ်နည်း။ပိယာ၊မယားသည်။အာလိင်္ဂိတံ၊ပွေ့ပိုက်အပ်သော။က၊အဘယ်သူ့ကို။သုခံ၊ချမ်းသာသည်။နော အာလိင်္ဂိတိ နု၊မပွေ့ပိုက်ဘဲရှိပါအံ့နည်း။ဣတိ၊ဤကား ဥဒါဟရဏ်တည်း။

*** ဤဂါထာ၌ ကိလိဋ္ဌဒေါသမှ လွတ်ပုံ ။ ။** "ပိယာ"ဟူသောပုဒ်သည် ဓာတ်,ပစ္စည်း ဝိဘတ်တို့ဖြင့် ဝေဖန်၍ "မယား"ဟူသောအနက်ကို သိခြင်းငှာ ခဲယဉ်းသော်လည်း ဖရုသာပဟေဋိသို့ တင်သောအားဖြင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** ကိလိဋ္ဌဒေါသမှ လွတ်သောပုံစံ**

* ငုတ်လုတ်ခွေလိပ်၊စာရေသိပ်လျက်၊စက်အိပ်မပျော်၊တမ်းကာမျှော်လိမ့်၊ညည့်သော်

http://www.dhammadownload.com

ဆည်းဆာ တိုင်ခဲ့ပြီ--၌ "ဂေါဓုလီ"ဟူသော အသိခက်သောစကားလုံးကို သိလွယ်သော စကားလုံးနှင့် ပြင်ဆင်ထားသောကြောင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ကိလိဋ္ဌဒေါသသင့်သော ယမက-၏ အဖြေပြဂါထာ

၃၄။ ယမကေ နော ပယောဇေယျ၊ကိလိဋ္ဌပဒ မိစ္ဆိတေ။
တတော ယမကမညံ တု၊သဗ္ဗမေတံ မယံ ဝိယ။

၃၄။ ဣစ္ဆိတေ၊အလိုရှိအပ်သော။ယမကေ၊ယမက၌။ကိလိဋ္ဌပဒံ၊ကိလိဋ္ဌဒေါသ သင့်သောပုဒ်ကို။(ဝါ)အသိခက်၍ ရှုပ်ရှက်သောပုဒ်ကို။နောပယောဇေယျ၊မယှဉ်ရာ။တု၊အထူးကို ဆိုဦးအုံ့။တတော ယမကတော၊ထိုအလိုရှိအပ်သော ကိလိဋ္ဌဒေါသမှ လွတ်သော ယမကမှ။ အညံ၊တစ်ဖါးသော။သဗ္ဗံအလုံးစုံသော။ယမကံ၊ယမကသည်။ဧတံ မယံဝိယ၊ထိုကိလိဋ္ဌဒေါသ သည် ဖြစ်စေအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။(ဝါ)ကိလိဋ္ဌဒေါသသင့်သော ယမကမည်၏။

* ဒေသဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ
ဒေသဝိရောဓိနော ယထာ

၃၅။ ဟေဓိသတ္ထပ္ပဘာဝေန၊ထလေပိ ဇလဇာနျဟုံ။
နုဒန္တာနိဝ သုစိရာ၊ဝါသက္ကေသံ တဟိဇလေ။

၃၅။ ဒေသ ဝိရောဓိနော၊ဒေသဝိရောဓိဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟေ၊တိ၊ဖြစ်၏။ဟေဓိသတ္ထပ္ပဘာဝေန၊ဘုရားလောင်း၏ တန်ခိုးတော်ကြောင့်။တဟိ၊ထိုသုမေဓာ ရှင်ရသေ့အား ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား ဗျာဒိတ်ကြားတော်မူသောအခါ၌။ဇလဇာနိ၊ရေ၌ဖြစ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့သည်။တဟိ ဇလေ၊ထိုရေ၌။သုစိရာ ဝါသက္ကေသံ၊ကြာမြင့်စွာ နေရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပင်ပန်းညောင်းညာခြင်းကို။နုဒန္တာနိဝ၊ ပယ်ဖျောက်ကုန်သကဲ့သို့။ထလေပိ၊ကုန်း၌လည်း။အဟုံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီ။

* ရေ၌ပွင့်ရုံ၊ ကြာပဒုံလည်း၊ သုံးဘုံထွတ်ထား၊ ဘုန်းတော်အားကြောင့်၊ မြင့်မားတောင်ထက်၊ ဖူးငုံယှက်သည်၊အံ့ချက်မဆုံးတည်း--သည် "ရေ၌သာ ပွင့်ကြမြဖြစ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းမျိုးသည် ကုန်း၌ပေါက်ရောက်သည်"ဟု ဆိုသော်လည်း ဘုရားလောင်း၏ တန်းခိုးအာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်ရကား "ဒေသဝိရောဓိဒေါသ"မှ လွတ်ပါသည်။

* ကာလဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ
ကာလဝိရောဓိနော ယထာ

၃၆။ မဟာနုဘာဝ ဝိသုနော၊မုနိနော မန္ဒ မာရုတော။

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗောတုကမယံ ဝါယိ၊ဓုနန္တော ကုသုမံ သမံ။

၇၆။ ကာလဝိရောဓိနော၊ကာလဝိရောဓိဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။အယံ မန္ဒ မာရုတော၊ဤလေပြေလေညှင်း သည်။သဗ္ဗာတုကံ၊အလုံးစုံသော ဥတု၌ပွင့်သော။ကုသုမံ၊ပန်းမျိုးစုံကို။သမံ၊အညီအညွတ်။ ဓနန္တော၊တိုက်ခတ်လျက်။မုနိနော၊မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်၍ မုနိဟု ဆိုအပ်သော ဘုရားလောင်း သုမေဓာရှင်ရသေ့၏။မဟာနုဘာဝ သုပိနော၊ကြီးစွာသော တန်ခိုးတော်ကိုပြလျက်။ဝါယိ၊ ညှင်းညှင်းသာသာ တိုက်ခတ်လာလေပြီ။

* လူတို့သင်းကျစ်၊ ဘုန်းတော်သစ်၍၊ ဆဲ့နှစ်ရာသီ၊ ဖူးငုံစီသည်၊ လီလီပန်းခိုင်၊ မွေးပျံ့ ကြိုင်လျက်၊ တပြိုင်တည်းသာ၊ ပွင့်ကြရာ၏--သည် ဆောင်း,နွေ,မိုး-ဟူသော ဥတုသုံးပါး ဆဲ့နှစ်ရာသီ၌ အသီး အသီးပွင့်ကြသော ပန်းများသည် မြတ်စွာဘုရား ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူသောနေ့၌ တန်ခိုးတော်အားဖြင့် တပြိုင်တည်း တပေါင်းတစုတည်း အလု အယက် ပွင့်ကြသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဖွဲ့ဆိုသောကြောင့် ကာလဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်၏

*** ကလာဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

ကလာဝိရောဓိနော ယထာ

၇၇။ နိမုဂ္ဂ မာနသော ဗုဒ္ဓ၊ဂုဏေ ပဥ္စသိခဿ ပိ။
တန္တိဿရ ဝိရောဓော သော၊နသမ္ပီဏေတိ ကံ ဇနံ။

၇၇။ ကလာဝိရောဓိနော၊ကလာဝိရောဓိဒေါသ၏။ပရိဟာရော။အဖြေသည်။ယထာ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဗုဒ္ဓ ဂုဏေ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်၌။ နိမုဂ္ဂ မာနသော၊သက်ဝင်သော စိတ်ရှိသော။ပဥ္စသိခဿပိ၊ပဥ္စသိခနတ်သား၏လည်း။ သောတန္တိဿရဝိရောဓော၊ထိုစောင်းသံ၏ ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်။ကံ ဇနံ၊အဘယ်သူကို။နသမ္ပီ ဏေတိ၊မနှစ်သိမ့်စေနိုင်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။သမ္ပီဏေတိ ဒဝ၊နှစ်သိမ့်စေနိုင်သည်သာလျှင်တည်း။

* ကျမ်းဂန်များကို၊ ကျက်ဆိုကြအများ၊ သို့မှသာ စာမေးခန်းမှာ အောင်ပန်းနှင့်ငြား --၌ ခန်း- ပန်း-ဟု ချသံဖြင့် စပ်ဆို၍ ဒွေးချိုးအဂါနှင့် ညီညွတ်သောကြောင့် ကလာ ဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** လောကဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

လောကဝိရောဓိနော ယထာ

၇၈။ ဂဏယေ စက္ကဝါဠံသော၊စန္ဒနာယပိ သီတလံ။
သမ္ဗောဓိသတ္တ ဟဒယော၊ပဒိတ္တဂိရ ပူရိတံ။

http://www.dhammadownload.com

၇၈။ လောကဝိရောဓိနော၊လောကဝိရောဓိဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သော သမ္မောဓိသတ္တ ဟဒယော၊ ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်၌ တပ်မက်နှစ်သက်သောစိတ်နှစ်လုံးရှိတော်မူသော ဘုရားလောင်းသည် ပဒိတ္တဂ်ါရ ပူရိတံ၊ရဲရဲပြောင်ပြောင် တောက်လောင်လျက်ရှိသော မီးကျီးခဲတို့ဖြင့် ပြည့်သော။ စက္ကဝါဠံ၊စကြဝဋာကို။စန္ဒနာယပိ၊စန္ဒကူးနံ့သာထက်လည်း။သီတလံ၊အေးမြ၏ဟူ၍။ဂဏယေ၊ ရေတွက်မှတ်ယူရာ၏။

* သဗ္ဗညုတ၊ ဖြစ်လိုလှ၍၊ စက္ကဝါတိုက်၊ မီးလောင်မြိုက်လည်း၊ ခိုက်ခိုက်တုန်စွာ၊ ဇမြရှာ၏။--သည် သုမေဓာရှင်ရသေ့၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရလိုသော အာသာဆန္ဒ အလွန်ကြီးမားခြင်းကို ပြဆိုသော အရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် လောကဝိရောဓိဒေါသ မှ လွတ်ပါသည်။

* မီးသည် အေး၏၊ စန္ဒကူးသည် ပူ၏၊ရှားပင်သည် အနှစ်မရှိ၊ ကြက်ဆူပင်သည် အနှစ်ရှိ၏-ဟူသော စကားများ၌ လောကဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပုံ

သဗ္ဗညုတဉာဏ်၌ ငြိကပ်သော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူသော ဘုရားလောင်း၏ တန်ခိုး တော်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသောကြောင့် လောကဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်သည်။



*** ဉာယဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

ဉာယဝိရောဓိနော ယထာ

၇၉။ ပရိစ္စ ဘဝေါပိ တွ၊မုပနီတ ဘဝေါ အသိ။
အစိန္တ၊ ဂုဏသာရာယ၊နမော တေ မုနိပုဂ်ဝ။

၇၉။ ဉာယဝိရောဓိနော၊ဉာယဝိရောဓိဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မုနိပုဂ်ဝ၊မုနိငါးပါးတို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်တော်မူ သော ရှင်တော်ဘုရား။တွံ၊ရှင်တော်ဘုရားသည်။ပရိစ္စတ္တဘဝေါပိ၊မိမိအတွက် စွန့်အပ်ပြီး သော သုဂတိဘဝ,ဒုဂ္ဂတိဘဝ ရှိသော်လည်း။ဥပနီတဘဝေါ၊သတ္တဝါတို့ကို သုဂတိဘဝသို့ ဆောင်တော်မူတတ်သည်။အသိ၊ဖြစ်ပြီ။အစိန္တ၊ဂုဏ သာရာယ၊မကြံစည်နိုင်သော ဂုဏ်အနှစ် ရှိတော်မူသော။တေ၊ရှင်တော်ဘုရားအား။နမော၊ရှိခိုးပါ၏။

* ကြံစည်မကုန်၊ ဘုန်းတော်ဂုဏ်နှင့်၊ပြည့်စုံထင်ရှား၊ဒို့ဘုရားသည်၊ကြီးပွားခြင်းအား စွန့်လွှတ်ငြားလည်း၊တစ်ပါးသူတွက် ရှေ့ဆောင်ရွက်၏။--၌ မကြံစည်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိသော ဘုရား, ရဟန်းတို့ ရှေ့သွား ဒို့ဘုရား-ဟု စပ်ဆိုခြင်းသည် အသင့်ယုတ္တိရှိသောကြောင့် ဉာယဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** အာဂမဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

အာဂမဝိရောဓိနော ယထာ

၈၀။ နေဝါလပတိ ကေနာပိ၊ဝစီဝိညတ္တိတော ယတိ။
သမ္ပဇာန မုသာဝါဒါ၊ဖုသေယျာ ပတ္တိ ဒုက္ကဋ်။

၈၀။ အာဂမဝိရောဓိနော၊အာဂမဝိရောဓိဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ယတိ၊ရဟန်းသည်။ကေနာပိ၊တစုံတယောက်သောသူနှင့်လည်း။နေဝါလပတိ၊စကားမဆို။တထာပိ၊ထိုသို့ပင်မဆိုပါသော်လည်း။ ဝစီဝိညတ္တိတော၊ဝစီဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်သော။သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေါ၊သိလျက်ချွတ်ယွင်းသော စကားကိုဆိုခြင်းကြောင့်။အာပတ္တိဒုက္ကဋ်၊ဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့။ဖုသေယျ၊ရောက်ရာ၏။

* ဒါန သီလံ၊ပြုလုပ်မှန်က၊ နိဗ္ဗာန်သုခ၊ ခံစားရမည်၊ မုချဇကန် မလွဲတည်း။--သည် ဒါနံ မောက္ခပဒံ ဝရံ-ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် ညီညွတ်သောကြောင့် အာဂမဝိရောဓိဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** နေယျဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ (၁)**

နေယျဿ ယထာ

၈၁။ မရိစိ စန္ဒနာလေပ၊လာဘာ သိတ မရိစိနော။
ဣမာသဗ္ဗာပိ ဓဝလာ၊ဒိသာ ရောစန္တိ နိဗ္ဗရံ။

၈၁။ နေယျဿ၊နေယျဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သိတမရိစိနော၊အေးမြသော အရောင်ရှိသော လမင်း၏။ မရိစိ စန္ဒနာလေပလာဘာ၊အရောင်တည်းဟူသော စန္ဒကူးကို လိမ်းကျံရခြင်းကြောင့်။သဗ္ဗာပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဣမာဒိသာ၊ဤအရပ်မျက်နှာတို့သည်။ဓဝလာ၊ဖွေးဖွေးဖြူသော အရောင်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။နိဗ္ဗရံ၊အလွန်အကဲ။ရောစန္တိ၊တင့်တယ်တောက်ပကုန်၏။

* ဆယ်ရပ်ဒိသာ၊ စန်းရောင်ဖြာ၍၊ သာခွာငွေတူ၊ ဖွေးဖွေးဖြူ၏-- ၌ "စန်းရောင်ဖြာ၍" ဟူသော အကြောင်းကိုဆောင်၍ စပ်ဆိုသောကြောင့် နေယျဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** နေယျဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ (၂)**

ယထာ ဝါ

၈၂။ မနော နုရဥ္ဇနော မာရ-ဂ်နာ၊ သိဂ်ါရ ဝိဗ္ဗမော။
ဇိနေနာ သမနုညာတော၊ဟရဿ ဟဒယာ နလော။

၈၂။ ဝါ၊တနည်းသောအဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။မနောနုရဥ္ဇနော၊ကြည့်ရှု နားထောင်သောသူတို့၏စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးတပ်စွဲစေနိုင်

http://www.dhammadownload.com

သော။မာရင်္ဂနာ သိင်္ဂါရ ဝိဗ္ဘမော၊မာရ်မင်း၏သို့သုံးယောက်တို့၏ သိင်္ဂါရ ရသဖြင့် တင့်တယ် စံပယ်ခြင်းကို။ဇိနေန၊မြတ်စွာဘုရားသည်။အသမနုညာတော၊ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်သည်ဖြစ်၍။ မာရဿ၊မာရ်မင်း၏။ဟဒယော နလော၊နှလုံးပူလောင်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* နေယျဒေါသ မသင့်သော ပုံစံများ

* မြစ်ရေကြီး၏--ဟု ဆိုရာ၌ မြစ်ညာဖြစ်သော အထက်အရပ်ဝယ် မိုးရွာသော ကြောင့် ရေကြီးသည်ဟု ရေကြီးခြင်း၏ အကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိရသောကြောင့် နေယျဒေါသ မသင့်ပါ။

* ဒေဝဒတ်သည် နေ့အခါ မစား၊ သို့သော် ဝနေ၏--ဟု ဆိုရာ၌ နေ့အခါမစားသော် လည်း ညအခါစားသောကြောင့်သာ ဝနေခြင်းဖြစ်၏ဟု ဝခြင်း၏ အကြောင်းကို မှန်းဆ ၍ သိရသောကြောင့် နေယျဒေါသ မသင့်ပါ။

* ပဿေယျ တံ ဝဿသတံ အာရောဂျံ။

* အဆွေ၌မှာ သက်တစ်ရာလျှင် မနာမဖျား မြင်လိုငြား၏--ဟု ဆိုရာ၌ ငါ့မြင်လို၏ ဟူသော စကားဖြင့်ပင် မိမိလည်း အသက်တစ်ရာ ရှည်လို၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို မှန်း ဆ၍ သိရသောကြောင့် နေယျဒေါသမှလွတ်၍ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

* သား ရွှေအိုးထမ်းလာတာ မြင်ချင်ပါတယ်--ဟူသောစကားသည် မိမိတို့လည်း မျက်စိမြင်လိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိရသောကြောင့် နေယျဒေါသ မသင့်

* ယနေ့ တစ်ယောက်စာပဲ ထမင်းပို့တော့--ဟူသော စကားသည် ယနေ့ တစ်ယောက် ပဲ ရှိတော့၏ တစ်ယောက် မရှိတော့ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို မှန်းဆ၍ သိရသောကြောင့် နေယျဒေါသ မသင့်ပါ။

---

* ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ

ဝိသေသနာပေက္ခဿ ယထာ

၈၃။ အပယာတာ ပရာဓမ္ပိ၊အယံ ဝေရီ ဇနံ ဇနော။
ကောဓ ပါဋလ ဘူတေန၊ဘိယျောပဿတိ စက္ခုနာ။

၈၃။ ဝိသေသနာပေက္ခဿ၊ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။အယံ ဝေရီဇနော၊ဤရန်သူဖြစ်သော လူအပေါင်းသည်။အပယာတာ ပရာဓံ၊ကင်းသောအပြစ်ရှိသော။ဇနံပိ၊လူအပေါင်းကိုလည်း။ ကောဓ ပါဋလဘူတေန၊ဒေါသကြောင့် မျက်ထောင့်ဖြူနီသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။စက္ခုနာ၊ မျက်စိဖြင့်။(ဂါ)မျက်စောင်းဖြင့်။ဘိယျော၊အလွန်အက်။ပဿတိ၊ကြည့်ရှု၏။

* ဤယောကျ်ားကား၊ ပြစ်မှားမရှိ၊ ကြည့်တိတိကို၊မျက်စိနီစွာ၊ကြည့်ကာကာတည်း

http://www.dhammadownload.com

--၌ မုန်း၍ကြည့်လျှင် "နီစွာ"ဟုထည့်၊ ချစ်၍ ကြည့်လျှင် "ကြည်သာ"ဟု ထည့်သွင်းပေးခြင်းကြောင့် ဝိသေသနာပေကွဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** ဟီနတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

ဟီနတ္ထဿ ယထာ

၈၄။ အပ္ပကာနမ္ပိ ပါပါနံ၊ပဘာဝံ နာသယေ ဗုဓော။
အပိ နိပ္ပဘတာနီတ၊ခဇ္ဇောတော ဟောတိ ဘာဏုမာ။

၈၄။ ဟီနတ္ထဿ၊ဟီနတ္ထဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဗုဓော၊ပညာရှိသည်။အပ္ပကာနံပိ၊အနည်းငယ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ပါပါနံ၊မကောင်းမှုတို့၏။ပဘာဝံ၊အစွမ်းသတ္တိကို။နာသယေ၊ဖျက်ဆီးရာ၏။ဘာဏုမာ၊နေမင်းသည်။အပိ နိပ္ပဘတာနီတ ခဇ္ဇောတော၊ပိုးစုန်းကြူးတို့၏ အရောင်မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုပင်လည်း ပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပိုးစုန်းကြူး၏၊ကွန့်မြူးထွန်ပြောင်၊အရောင်ကိုသော်လည်း၊ပယ်ဖျက်ဆီးသည်၊အံ့ဆိုးဖွယ်ရာ၊ဒိဝါကရ၊တောက်ပထိန်ဝင်း၊ရှင်နေမင်း။--၌ ပိုးစုန်းကြူး၏ ကွန့်မြူးထွန်းပြောင် အရောင်ကိုသော်လည်း-ဟု ဆိုလျှင် နေမင်း၏ ဂုဏ်ကို တက်စေသောကြောင့် ဟီနတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ကျား,သစ် များမြောင်၊တွေ့တိုင်းအောင်သည်၊တောတောင်သနင်း ခြသေ့်မင်း -၌ ကျား,သစ်များမြောင် တွေ့တိုင်းအောင်-ဟူသော ဝိသေသနသည် ခြသေ့်မင်း-ဟူသော ဝိသေသျနှင့် ထိုက်တန်၍ ဂုဏ်တက်စေသောကြောင့် ဟီနတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** အနတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

အနတ္ထဿ ယထာ

၈၅။ န ပါဒပူရဏတ္ထာယ၊ပဒံ ယောဇေယျ ကတ္ထစိ။
ယထာ ဝန္ဒေ မုနိန္ဒဿ၊ပါဒပင်္ကေ ရုဟံ ဝရံ။

၈၅။ အနတ္ထဿ၊အနတ္ထဒေါသ၏။ ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကတ္ထစိ၊တစုံတခုသော ပါဒ၌။ပါဒပူရဏတ္ထာယ၊ပါဒပြည့်စေခြင်း အကျိုးငှာ။ပဒံ၊ပုဒ်ကို။န ယောဇေယျ၊မယှဉ်စေရာ။တံ ဥဒါဟရဏံ၊ထိုဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မုနိန္ဒဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏ဝရံ၊မြတ်သော။ပါဒပင်္ကေရုဟံ၊ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံကို။ဝန္ဒေ၊ရှိခိုးပါ၏။

* မြင့်မိုရ်နှင့်သာ၊တောင်တကာသို့နှိုင်းရာမဲ့ဘူး၊သွယ်မြင့်ဖြူးမျှ၊လူ့ပြည်မှာပင်၊တု မမြင်

http://www.dhammadownload.com

သည်--၌ "လည်း, ၌, တွင်" အပိုဒ်ပြည့်ရုံ ကာရန်ညီရုံ အနက်မရှိသော စကားများ မပါသောကြောင့် အနတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ဧကတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဝါထာ

၈၆။ ဘယ တောဓ ပသံသာဒိ၊ဝိသေသော တာဒိသော ယဒိ။
ဝတ္ထုံ ကာမိယတေ ဒေါသော၊နု တတ္ထေ ကတ္ထတာ ကတော။

၈၆။ ဘယ ကောဓ ပသံသာဒိ၊ကြောက်ခြင်း,အမျက်ထွက်ခြင်း,ခို့မွမ်းခြင်း အစရှိသော တာဒိသော၊ထိုသို့သဘောရှိသော။ဝိသေသော၊အထူးကို။ဝတ္ထုံ။ဆိုခြင်းငှာ။ယဒိ ကာမိယတေ၊ အကယ်၍ အလိုရှိအပ်ငြားအံ့။တတ္ထ တသ္မိဝိသေသေ၊ထိုသို့သဘောရှိသော ကြောက်ခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း ခို့မွမ်းခြင်း အစရှိသော အထူး၌။ဧကတ္ထတာ ကတော၊ဧကတ္ထဒေါသ၏ အဖြစ်ဖြင့်ပြု၊အပ်သော။ဒေါသော၊အပြစ်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

* ဧကတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပုံ ပုံစံ

ယထာ

၈၇။ သပ္ပေါ သပ္ပေါ အယံ ဟန္ဒ၊နိဝတ္ထတု ဘဝံ တတော။
ယဒိ ဇီဝိတု ကာမောသိ၊ကထံ တ မုပသပ္ပသိ။

၈၇။ ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ကျဲ့ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ။ ဖြစ်၏။ဟန္ဒ၊ပင်ပန်းပါဘိ။အယံသတ္တော၊ကျဲ့သတ္တဝါသည်။သပ္ပေါသပ္ပေါ၊မြွေကြီးမြွေကြီး။ဘဝံ၊ အရှင်သည်။တတော၊ထိုအရပ်မှ။နိဝတ္တတု၊ပြန်လည်ဆုတ်နစ်ပါလော့။ဇီဝိတုကာမော၊အသက်ရှည်လိုသည်။ယဒိ အသိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။ကထံ၊အဘယ်ကြောင့်။တံသပ္ပံ၊ထိုမြွေသို့။ ဥပသပ္ပသိ၊ကပ်ရောက်ဘိသနည်း။

မေး ။ သပ္ပေါ သပ္ပေါ-ဟူသော သဒ္ဒါသည် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်ဒေါသမှ လွတ်သည်ကို ရေးပြပါ။

ဖြေ။ * သပ္ပေါ သပ္ပေါ --သည် နှစ်ကြိမ်ထပ်၍ ဆိုထားသော်လည်း ဘယ-အာမေဍိတ် ဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒဧကတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* သာဓု သာဓု--သည် ခို့မွမ်းခြင်း ပသံသ အာမေဍိတ် ဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒ ဧကတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ဘဂ္ဂရီတိဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဝါထာ
ဘဂ္ဂရီတိနော ယထာ

၈၈။ ယောကောစိ ရွှပါတိသယော၊ကန္တိ တာဝိ မနောဟရာ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိလာသာ တိသယော ကောပိ၊အဟော ဗုဒ္ဓ မဟောဒယော။

၈၈။ ဘဂ္ဂရိတိနော၊ဘဂ္ဂရိတိဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ကျ်ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ယောရူပါတိသယော၊အကြင်အဆင်းတော်၏ လွန်ကဲခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သော ရူပါတိသယော၊ထိုအဆင်းတော်၏လွန်ကဲခြင်းသည်။ကောပိ၊အဘယ် ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအံ့နည်း။မနောဟရော၊ဖူးမြော်သူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးသွေးဆောင်နိုင်သော။ကန္တိ၊နှစ်သက်စဖွယ် သပ္ပါယ်လှပတော်မူခြင်းသည်။ကာပိ၊အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအံ့နည်း။ဝိလာသာတိသယော၊သွားခြင်း,လာခြင်း စသည်တို့၏ အလွန်အကျူး ကွန့်မြူးစံပယ်တော်မူခြင်းသည်။ကောပိ၊အဘယ် ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအံ့နည်း။ဗုဒ္ဓ မဟောဒယော၊ မြတ်စွာဘုရား၏ မြင့်မြတ်ကြီးပွားတော်မူခြင်းသည်။အဟော၊သြော်---အံ့သြဖွယ် ရှိပေစွ။

* ဤခေတ် ဤခါ။ ဤရာဇာနှင့်၊ ဤမှာသောင်းကျန်း၊ ဤသရမ်းတို့၊ ငြိမ်းချမ်းဘို့ရာ၊ ဝေးဝေးကွာလိမ့်--၌ 'ဤ'ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ကို အစဉ်မပျက် သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ဘဂ္ဂရိတိဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* သည်မင်း သည်စိုး၊ သည်သူဦးနှင့်၊ သည်မိုး သည်လေ၊ သည်လူတွေနှင့်။

* သူတော်မထေရ်၊ ငါ့အရည်နှင့်၊ ငါသည်တွေးဆ၊ ငါစိတ်ကမူ၊ ဒုက္ခမချွတ်၊ကျေဝဋ်တွင်းမှာ။

* မြေမှန်မျိုးမှန်၊ စိုက်နည်းမှန်၊ ရာသီမှန်အောင်စိုက်။

* ငါ့ဘေးနန်းစိုး၊ ငါ့ဘိုးနန်းရ၊ငါ့ဘနန်းပိုင်၊ ငါနန်းထိုင်၍--၌ ငါ့-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်အစဉ် မကျိုးပျက်သောကြောင့် ဘဂ္ဂရိတိဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** ဗျာကိဏ္ဏဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဝါထာ**

၈၉။ အဗျာမောဟ ကရံ ဗန္ဓံ၊အဗျာကိဏ္ဏံ မနောဟရံ။
အဒူရ ပဒဝိနာသံ၊ပသံသန္တိ ကဝိဿရော။

၈၉။ အဒူရပဒဝိနာသံ၊မဝေးလွန်းသဖြင့် ပုဒ်တို့ကို ထားခြင်းရှိသော။အဗျာကိဏ္ဏံ၊ရောယှက် ရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိသော။မနောဟရံ၊ပညာရှိတို့၏ စိတ်နှလုံးကို နှစ်သက်စေနိုင်သော။အဗျာမောဟ ကရံ၊တွေဝေခြင်းကို မပြုတတ်သော။ဗန္ဓံ၊အဖွဲ့အနွဲ့ကို။ကဝိဿရာ၊မြတ်သော ပညာရှိတို့သည်။ပသံသန္တိ၊ချီးမွမ်းကြကုန်၏။

*** ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ မသင့်အောင် ရေးသားစီကုံးနည်း** ။ ။ ၁။ အဒူရပဒဝိနာသ-စပ်သင့်ရာပုဒ်များကို နီးနီးကပ်ကပ်ထား၍ စီကုံးခြင်း၊ ၂။ အဗျာကိဏ္ဏ-မစပ်သင့်သောပုဒ်တစ်ပါးတို့နှင့် ရောယှက်ခြင်း မရှိအောင် စီကုံးခြင်း၊ ၃။ မနောဟရ- ပညာရှိ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးဆွဲဆောင်နိုင်သော အဖွဲ့ဗန္ဓဖြစ်အောင် စီကုံးခြင်း၊ ၄။ အဗျာမောဟကရ- အနက်

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပါယ်ယူရာ၌ ဇဝေ ဇဝါ ယုံမှားတွေးတောမှု မရှိသော အဖွဲ့ဗန္ဓဖြစ်အောင် ရေးသား စီကုံးခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

*** ဗျာကိဏ္ဏဒေါသမှ လွတ်မြောက်ပုံ ပုံစံ**

ယထာ

၉၀။ နီလုပ္ပလာဘံ နယနံ၊ဗန္ဓုက ရုစိရော ဓရော။
နာသာ ဟေမင်္ကုံသော တေန၊ဇိနော ယံ ပိယဒဿနော။

၉၀။ ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ယဿ ဇိနဿ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏။နယနံ၊အကြင်မျက်လုံးတော် အစုံသည်။ နီလုပ္ပလာဘံ၊ကြာညိုပန်းအတူ တင့်တယ်တော်မူ၏။အဓရော၊အောက်နှုတ်ခမ်းတော်သည်။ ဗန္ဓုက ရုစိရော၊လယ်ခေါင်းရန် အသွေးကဲ့သို့နီတွေး တင့်တယ်တော်မူ၏။နာသာ၊နှာခေါင်း တော်သည်။ဟေမင်္ကုံသော၊ရွှေချွန်းအလား မပိပြားပေ။တေန၊ထို့ကြောင့်။အယံ ဇိနော၊ဤ မြတ်စွာဘုရားသည်။ပိယ ဒဿနော၊ဖူးမြော်ချင်စဖွယ် လှပတင့်တယ်တော်မူပါပေ၏။

* မျက်လုံးအစုံ၊ကြည်ညိုပုံတည်း၊အစုံနှုတ်ခမ်း၊မိုးစွေပန်းသို့၊နီမြန်းတင့်တယ်၊ကြည်ညို ဖွယ်တည်း။--၌ စပ်သင့်သောပုဒ်များ နီးကပ်စွာထား၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသောကြောင့် ဗျာကိဏ္ဏဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ဘုရား တရား၊ သံဃာများနှင့်၊ ပြဒါးမည်ရာ၊ ဤလေးဖြာကို၊မကွာနိစ္စ၊ ဓာရဏ ဖြင့်၊ အတ္ထအနက်၊ လွန်သိခက်၏။--၌ စပ်သင့်သော ရတနာသုံးပါးကို အစဉ်အတိုင်း နီး နီးထား၍ စပ်သောကြောင့် ဗျာကိဏ္ဏဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

*** ဂါမ္မဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

၉၁။ သမတိက္ကန္တ ဂါမ္မတ္တံ၊ကန္တဝါစာ ဘိသခ်ံတံ။
ဗန္ဓနံ ရသ ဟေတုတ္တာ၊ဂါမတ္တံ အတိဝတ္တတိ။

၉၁။ သမတိက္ကန္တ ဂါမ္မတ္တံ၊လွန်မြောက်ပြီးသော ဂါမ္မဒေါသ၏အဖြစ်ရှိသော။ကန္တဝါစာ ဘိသခ်ံတံ၊နှစ်သက်အပ်သောစကားဖြင့် စီရင်အပ်သော။ဗန္ဓနံ၊အစီအကုံးအဖွဲ့အနွဲ့သည်။ ရသဟေတုတ္တာ၊သိဂ်ါရ ရသ၏အကြောင်းဖြစ်ကြောင့်။ဂါမ္မတ္တံ၊ဂါမ္မဒေါသ၏အဖြစ်ကို။အတိ ဝတ္တတိ၊လွန်မြောက်နိုင်၏။

*** ဂါမ္မဒေါသမှ လွတ်ပုံ ပုံစံ**

ယထာ

၉၂။ ဒုနောတိ ကာမ စဏ္ဍာလော၊သော မံ သဒယ နိဒ္ဒယော။
ဤဒိသံ ဗျသနာပန္နံ၊သုခီပိ တိမုပေက္ခသေ။

http://www.dhammadownload.com

၉၂။ ဥဒါဟရဏ၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သဒ္ဒယ၊ကရုဏာရှင် အိုချစ်လင်း။နိဒ္ဒယော၊သနားခြင်းမရှိသော။သော ကာမ စက္ကာလော၊ထိုသင်၌ ခွဲလမ်း၍နေသော ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော ဒွန်းစက္ကားသည်။မံ၊ကျွန်တော်မကို။ဒုနောတိ၊ဖျက်ဆီးနေပါ၏။ဤဗိသံ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ဗျသနာပန္နံ၊ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်၍နေသော။မံ၊ကျွန်တော်မကို။တွံ၊သင်သည်။သုဒီပိ၊အသစ်ပေါင်းသင် ခဲမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ပါလျက်လည်း။ကိံ၊အဘယ်ကြောင့်။ဥပေက္ခသေ၊ပြန်စောင်းမပြု လျစ်လျူရှုဘိသနည်း။

* အသားနုလျက်၊ ညိုပြာညက်နှင့်၊ နူတ်မြွက်ချိုမြ၊ မောင့်နှမ၊--၌ ရိုင်းပြသောစကား မပါသောကြောင့် ဂါမဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* လိမ္မာယဉ်ကျေး၊မြူလေးမှန်ကွာ၊မဒ္ဒိတာရှိ၊ကိုကို့သက်လျာ၊သင့်အတွက်ကြောင့်၊ ရှည်ကြာကျိုးမပြီး ကိုကြီးသေလိမ့်မှာ။

* ခင်ကိုမြင်ရ၊ ယဉ်စစမို့၊ဘဝမကွာ၊ကြည်အေးစွာဖြင့်၊မေတ္တာရေစင်၊နှောလိုက်ချင်၏ --၌ မေတ္တာရေစင် နှောလိုက်ချင်၏-ဟု ယဉ်ကျေးစွာ သွယ်ဝိုက်၍ဆိုသောကြောင့် ဂါမဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* **ဂါမဒေါသမှ လွတ်ပါက ရောက်နိုင်သောဂုဏ်** သုခုမာလတာဂုဏ်ဖြစ်သည်။

*** ယတိဟီနဒေါသ၏ အဖြေပြယုဂ်ကို ပထမပရိစ္ဆေဒ၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီဟု ညွှန်ပြပုံ**

၉၃။ ယတိ ဟီန ပရိဟာရော၊န ပုနေ ဒါနိ နိယတော။
ယတော နသဝနုဗ္ဗေဂံ၊ဟေဋ္ဌာယေတံ ဝိစာရိတံ။

၉၃။ ယတောယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။သဝနုဗ္ဗေဂံ၊နောက်ထပ်တဖန် ယတိဟီနဒေါသ၏ အဖြေကို ကြားနာလိုသော အကြံအစည်သည်။သောတူနံ၊စာသင်သားတို့အား။နတ္ထိ၊မရှိတော့ပြီ။ဇေတံ၊ထိုယတိဟီနဒေါသ၏အဖြေကို။ဟေဋ္ဌာ၊အောက်ဖြစ်သော ဒေါသဝဟေဝပိုင်း၌။ဝိစာရိတံ၊စိစစ်ဖြေဆိုအပ်ခဲ့လေပြီ။တတော တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ယတိဟီန ပရိဟာရော၊ယတိဟီနဒေါသ၏အဖြေကို။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ပုန၊တစ်ဖန်။န နိယတော၊မထုတ်ဆောင်အပ်တော့ပြီ။

*** ကမစ္ဆုတဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

ကမစ္ဆုတဿ ယထာ

၉၄။ ဥဒါရ စရိတောသိ တွံ၊တေနေဝါ ရာဓနော တွယိ။
ဒေသံ ဝါ ဒေဟိ ဂါမံဝါ၊ခေတ္တံ ဝါ မမ သောဘနံ။

http://www.dhammadownload.com

၉၄။ ကမစ္စုတဿ၊ကမစ္စုတဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သာမိ၊အရှင်။တွံ၊အရှင်သည်။ဥဒါရ စရိတော၊လွန်စွာပေးကမ်းတတ်သော အကျင့်ရှိသည်။အသိ၊ဖြစ်၏။တေနေဝ၊ထို့ကြောင့်သာလျှင်။တွယိ၊အရှင်၌။မမ၊အကျွန်ုပ်၏။အာရာဓနာ၊မှီဝဲခြင်းသည်။(ဝါ)တောင်းခြင်းသည်။အသိ၊ဖြစ်ပြီ။မမ၊အကျွန်ုပ်အား။သောဘနံ၊တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သော။ဒေသံဝါ၊ဇနပုဒ်ကိုမူလည်း။ဒေဟိ၊ပေးပါလော့။ဂါမံဝါ၊ရွာ,နိဂုံးကိုမူလည်း။ဒေဟိ၊ပေးပါလော့။ခေတ္တံဝါ၊လယ်ကိုမူလည်း။ဒေဟိ၊ပေးပါလော့။

* ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာ စျလာ။

* ဘုရား တရား၊ သံဃာအားလျှင်၊ ညွတ်တွားသဒ္ဓါ၊ဆရာ မိဘ၊ဟူသမျှကို၊ ဒွါရ မနော၊ သဒ္ဓါစောလျက်။--၌ လောက၌ သုံးစွဲမြဲဖြစ်သော အမြတ် အယုတ် အစဉ်ကျသောကြောင့် ကမစ္စုတဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ရှင်ချစ် ချွေးမ၊ မိဘမျိုးဆွေ၊ဘော်ရွေသိသူ။

* ရင်လည် ဦးရစ်၊တိုင်အောင်နစ်သား--၌ လောကပြောရိုး အစဉ်မပျက်သောကြောင့် ကမစ္စုတဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* တစ်ထောင်ငွေစင်၊ မ-ဝေချင်၏၊ မခင်ပါက၊ တစ်ရာမျှကို၊ ထိုမှ ကြပ်လျှင်၊ တစ်ဆယ်ပင်တည်း၊ အရှင်သူဌေး၊ကျွန့်ကိုပေးလော့---ဟူသောစကားသည် အများကစ၍ တောင်းရကား တောင်းရိုး တောင်းစဉ် ကျသောကြောင့် ကမစ္စုတဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* အတိဝုတ္တဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ

အတိဝုတ္တဿ ယထာ

၉၅။ မုနိန္ဒ စန္ဒ သမ္ဘူတ၊ယသော ရာသိ မရီစိနံ။
သကလောပျယ မာကာသော၊နာဝကာသော ဝိဇမ္ဘနေ။

၉၅။ အတိဝုတ္တဿ၊အတိဝုတ္တဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မုနိန္ဒ စန္ဒ သမ္ဘူတ ယသော ရာသိ မရီစိနံ၊မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော လမှဖြစ်သော ကျော်စောခြင်းအစုတည်းဟူသော အရောင်တို့ကို။ဝိဇမ္ဘနေ၊ဖြန့်သည်ရှိသော်။သကလောပိ၊အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။အယံ အာကာသော၊ဤကောင်ကင်းသည်။အဝကာသော၊တည်ရာသည်။(ဝါ)ဆန့်ကျင်သည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။

* အတိဝုတ္တဒေါသမှ လွတ်သောပုံစံများ

* လမင်းဘုရား၊ ထင်ရှားရောင်တော်၊ ဖြန့်လိုက်သော်လျှင်၊ မိုးပေါ်အာကာ၊ ကောင်းကင်ပြာသည်၊ တီမှာ ဆန့်နိုင်အံ့နည်း--၌ အတိဝုတ္တဒေါသမှ လွတ်မြောက်၍ ကန္တိဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* အောင်ဆန်းဝိုလ်ချူပ် ဂုဏ်ကိုထုတ်သော် အဟုတ်မြန်ပြည် မဆန့်ပြီတည်း။
* လစ္ဆဝီ လစ္ဆဝီ ပရိသတ်ကို တာဝတိံသာ နတ်ပရိသတ်နှင့် ထပ်တူကြည့်ကြ။
* အာကာကို လွှာပုံပြုပါလို့ မေရုကိုတဲ့ စုတ်တံခို့။သမုဒ်ကို မင်ရေဖျော်လို့ ချစ်တာတွေ စာစီကုံးရယင် ဆုံးအံ့ မထင်။--၌ ချစ်ခင်ကြောင်း ပြဆိုသောအရာ အလွန်အကျူးပြောဆိုသောကြောင့် အတိဝုတ္တဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။
* ကမ္ဘာတွင် နေဇာတုံးမှ မောင်မုန်းပုံမယ်။
* တစ်နေ့တစ်ရက် အတွေ့ခက်တော့ ဆယ်သက် ဆယ်ကမ္ဘာထင်တယ်ခင်။
* တစ်နေ့ တစ်ရက် အတွေ့ခက်လျှင် လွမ်းရက်ရာထောင် ဝေတယ်ခင်။
* စိုးပါနဲ့မေရယ် မိုးကြယ်ဖို့လား။
* သည်တောင်ကို မောင်ဖြိုပါမယ် မြင့်မိုရ်ဖို့လား။--ဟူသော ကဗျာသည် ကြိုးဝါးသော အရာဖြစ်သောကြောင့် အတိဝုတ္တဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။
* တစ်နေ့တစ်လံ ပုဂံဘယ်ပြေးမလဲ။

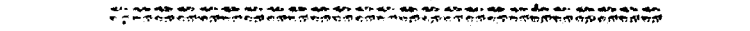

*** အပေတတ္ထဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဝါထာ**

၉၆။ ဝါကျံ့ ဗျာပန္နံ စိတ္တာနုံ၊အပေတတ္ထံ အနိန္ဒတံ။
တေနမ္ဟတ္ထကာဒီနံ တံ၊ဝစနာညတြ ဒုဿတိ။

၉၆။ ဗျာပန္နံ စိတ္တာနုံ၊ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်သောစိတ် ရှိကုန်သောသူတို့၏။ဝါကျံ့။ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှကင်းသော ဝါကျကို။အပေတတ္ထံ၊အပေတတ္ထသင့်သော ဝါကျဟူ၍။အနိန္ဒတံ၊မကဲ့ရဲ့အပ်။တေန၊ထို့ကြောင့်။တံ ဝါကျံ့၊ထိုအပေါင်းဖြစ်သော အနက်မှကင်းသော စကားသည်။ဥမ္မတ္တကာဒီန်းဆူးသောသူ စသည်တို့၏။ဝစန်း၊စကားကို။အညတြ၊ကြဉ်၍။ ဒုဿတိ၊အပေတတ္ထဒေါသသင့်၏။

*** အပေတတ္ထ မသင့်သော စကားများ ။ ။** ၁။ အနူနစကား။ ၂။ ကလေးသူငယ်စကား။ ၃။ ပညာမဲ့သော မိန်းမစကား။ ၄။ မှား၍ ဆိုသောစကား။ ၅။ မေ့လျော့၍ ဆိုသော စကားများ ဖြစ်ပါသည်။

*** အပေတတ္ထဒေါသမှ လွတ်သောပုံစံပြ ဂါထာ**

ယထာ

၉၇။ သမုဒ္ဒေါ ဝိယတေ သောယ၊မဟာမဇ္ဇ ဇရာတုရော။
ဣမေ ဝဇ္ဇန္တိ ဇီမူတာ၊သတ္တာသ ရာဝဏော ဝိယော။

၉၇။ ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သောယံ သမုဒ္ဒေါထိုသမုဒ္ဒရာကို။ဝိယတေ၊သောက်အပ်၏။အဟံ၊ငါသည်။အဇ္ဇယနေ့

http://www.dhammadownload.com

ဇရာတုရော၊အဖျားရောဂါဖြင့် ကျင်နာသည်။(ဝါ)အဖျားရောဂါဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်။အမှိ၊ ဖြစ်၏။လ္ကမေ ဇိမူတာ၊ဤမိုးတို့သည်။ဂဇ္ဇန္တိ၊ထစ်ကြိုးကုန်၏။သက္ကသ၊သိကြားမင်းသည်။ ဧရာဝဏော၊ဧရာဝဏ်ဆင်ကို။ပိယော၊ချစ်အပ်၏။

* ညောင်ဦးက ကမ္ဘားပြို့ စမ္ပါနဂိုရိက နွားမပေါင်ကျိုး။
* လိပ်ခွပ်လို့ သမင်မှိုင် စိုင်အသက်ထွက်သည်။
* လိပ်လင်းတ-ကျ မျောက်အုန်းသီးရသည်။
* လုံဖျား ပုစဉ်းနား၊ ကိုးကန်များ ကြောက်ခွေးပါသည်။--အပြစ်တင်လို့၍ ပြောခြင်း ပြောင်လှောင်လို့၍ ပြောခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အပေတတ္ထဒေါသ မသင့်ပါ။



*** ဗန္ဓဖရုသဒေါသမှ လွတ်ပုံ အဖြေပြဂါထာ**

၉၈။ သုခုမာလာ ဝိရောဓိတ္ထ၊ဒိတ္ထဘာဝ ပဘာဝိတံ။
ဗန္ဓနံ ဗန္ဓဖရုသ၊ဒေါသံ သံဒူသယေယျ တံ။

၉၈။ သုခုမာလာ ဝိရောဓိတ္ထ ဒိတ္ထ ဘာဝ ပဘာဝိတံ၊သုခုမာလဂုဏ်နှင့်ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုပြတတ်သော သုခုမာလဂုဏ်၏အဖြစ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော။(ဝါ) သုခုမာလဂုဏ်နှင့်မဆန့်ကျင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် နှစ်သက်အပ်သောအဖြစ်ကို ပြတတ်သော။တံ ဗန္ဓနံ၊ထိုအစီအကုံးအဖွဲ့အနွဲ့သည်။ဗန္ဓဖရုသဒေါသံ၊ဗန္ဓဖရုသဒေါသကို။သံဒူသယေယျ၊ဖျက်ဆီးရာ၏။

*** ဗန္ဓဖရုသဒေါသ မသင့်အောင်စီကုံးနည်း**

၁။ သုခုမာလာဂုဏ်နှင့် မဆန့်ကျင်အောင် စီကုံးခြင်း၊
၂။ ဌာန်တူ အက္ခရာများကို နီးနီးကပ်ကပ် ထား၍ စီကုံးခြင်း။

*** ဗန္ဓဖရုသဒေါသမှ လွတ်မြောက်ပုံ ပုံစံနှင့် သုခုမာလတာဂုဏ်မြောက်ပုံ**

၉၉။ ပဿန္တော ရူပ ဝိဘဝံ၊သုဏန္တော မဓုရံ ဂိရံ။
စရန္တိ သာဓူ သမ္မဒ္ဒ၊တာလေ ကေဠိ ပရမ္မုခါ။

၉၉။ ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။သာဓူ၊သူတော်ကောင်းတို့သည်။သမ္မဒ္ဒကာလေ၊မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိတော်မူသော အခါ၌။ရူပ် ဝိဘဝံ၊အဆင်းတော်၏ တင့်တယ်ခြင်းကို။ပဿန္တော၊ကြည့်ရှုဖူးမြော်ကြကုန်လျက်။ မဓုရံ ဂိရံ၊ချိုမြိန်သော တရားတော်သံကို။သုဏန္တော၊နာကြကုန်လျက်။ကေဠိ ပရံမုခါ၊အပျော် ဘန္ဒင် ပွဲလမ်းသဘင်ကို မျက်နှာလွှဲကြကုန်လျက်။စရန္တိ၊လှည့်လည်ပျော်ပါး သွားလာကြကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

* အပက္ကမဒေါသမှ လွတ်ပုံ ပုံစံ

အပက္ကမဿ ယထာ

၁၀၀။ ဘာဝနာ ဒါန သီလာနိ၊သမ္မာ သမ္မာဒိတာနိဟ။

နိဗ္ဗာန ဘောဂ သဂ္ဂါဒိ၊သာဝနာနိ နု သံသယော။

၁၀၀။ အပက္ကမဿ၊အပက္ကမဒေါသ၏။ပရိဟာရော။အဖြေသည်။ယထာ၊ဤဆို အပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကဟ မနုဿလောကေ၊ဤလူပြည်၌။သမ္မာ သမ္မာဒိတာနိ၊ကောင်းစွာပြီးစေအပ်ကုန်သော။ဘာဝနာ ဒါန သီလာနိ၊ဘာဝနာ,ဒါန,သီလတို့သည်။ နိဗ္ဗာနဘောဂ သဂ္ဂါဒိ သာဝနာနိ၊နိဗ္ဗာန်အကျိုး,စည်းစိမ် ချမ်းသာအကျိုး,နတ်ပြည်၌ဖြစ်ခြင်း အကျိုး စသည်တို့ကို ပြီးစေတတ်ကုန်၏။သံသယော၊ယုံမှားဖွယ်ရာသည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။

* ဒါန သီလ ဘာဝနာတို့ ဥစ္စာစည်းစိမ် ရိပ်ငြိမ်နတ်ဘုံ သုခဘုံသည့် ဘုံနိဗ္ဗာန် ရ အောင်ဖန်သည်။

* ယခုဘဝ၊ ပြုလုပ်ကြသည့်၊ ဒါန သီလ၊ ဘာဝနာတို့၊ ဥစ္စာစည်းစိမ်၊ ရိပ်ငြိမ်နတ်ဘုံ၊ သုခစုံသည့်၊ရွှေဘုံ နိဗ္ဗာန်၊ ရအောင်ဖန်၏။--၌ ဒါန,သီလ,ဘာဝနာ"ဟူသော အကြောင်းတရားနှင့် "ဥစ္စာစည်းစိမ် နတ်ဘုံ နိဗ္ဗာန်"ဟူသော အကျိုးတရားတို့၏ အစဉ်ကျသော ကြောင့် ဝါကျထွ အပက္ကမဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ရှေ့ကျွန်း ဂေါရာ၊ ဥတ္တရာတို့၊ ခုနစ်ရာ ထောင်၊ငါးရာထောင်တည့်။

* စိတ် စေတသိက်၊ရုပ် နိဗ္ဗိုမှာ၊ သိခြင်း မှိခြင်း၊ ဖောက်ထွင်းထွက်ရာ။--၌ ရှေ့နောက် အစဉ် မပျက်သောကြောင့် အပက္ကမဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* အစဉ်မတည့်သော်လည်း အပက္ကမဒေါသ မသင့်ပုံ

၁၀၁။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ ဝိသယော ကောစိ၊ဝိသေသော တာဒိသော ယဒိ။

အနုဒ္ဒိဋ္ဌေသု နေဝတ္ထိ၊ဒေါသော ကမ ဝိလယ်နေ။

၁၀၁။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ ဝိသယော၊ရှေးဦးစွာ ညွှန်ပြအပ်သော အနက်လျှင် အရာရှိသော။ တာဒိသော၊ထိုသို့ သဘောရှိသော။ကောစိ ဝိသေသော၊တစုံတခုသော အထူးသည်။အနုဒ္ဒိဋ္ဌေသု၊နောက်ထပ် ညွှန်ပြအပ်သော အနက်တို့၌။ယဒိ ဟောတိ၊အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ကမ ဝိလယ်နေ၊အစဉ်ကို ခုန်ကျော်ခြင်းသည်။သတိ၊ရှိသော်။ဒေါသော၊အပြစ်သည်။နေဝ အတ္ထိ၊မရှိသည်သာလျှင်တည်း။

* အစဉ်မတည့်သော်လည်း အပက္ကမဒေါသ မသင့်ပုံပြ ပုံစံ

ယထာ

၁၀၂။ ကုသလာ ကုသလံ အဗျာကတ မိစ္စေသု ပဋိမံ။

အဗျာကတံ ပါကဒံ နၢပါကဒံ ပထမ ဒွယံ။

http://www.dhammadownload.com

၁၀၂။ ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကုသလံ၊ကုသိုလ်သည်လည်းကောင်း။အကုသလံ၊အကုသိုလ်သည်လည်း ကောင်း။အဗျာကတံ၊အဗျာကတသည်လည်းကောင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဧတေသု ဧမွေ့သု၊ထို တရားသုံးပါးတို့တွင်။ပဋ္ဌိမံ၊နောက်ဆုံးဖြစ်သော။အဗျာကတံ၊အဗျာကတသည်။ပါကဋံ၊အကျိုး ကိုပေးတတ်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။ပထမဒွယံ၊ကုသိုလ်,အကုသိုလ်ဖြစ်သော ပထမတရား နှစ်ပါး အပေါင်းသည်။ပါကဋံ၊အကျိုးကိုပေးတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဩစိတျဟီနဒေါသမှ လွတ်ပုံပြ ဂါထာ

၁၀၃။ သဝုဏာ နာဝိဂရဏော၊ကာရဏော သတိ တာဒိသေ။
ဩစိတျဟီနတာပတ္တိ၊နတ္ထိ ဘူတတ္ထ သံသိနော။

၁၀၃။ တာဒိသေ၊ထိုသို့ သဘောရှိသော။ကာရဏော၊အကြောင်းသည်။သတိ၊ရှိ သော်။သဝုဏာနံ၊မိမိဂုဏ်တို့ကို။အာဝိကရဏော၊ထင်စွာ ပြုခြင်းကြောင့်။ဘူတတ္ထ သံသိနော၊ ဟုတ်မှန်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြောပြသောသူ၏။ဝါကျ။စကားဌ်။ဩစိတျဟီနတာ ပတ္တိ၊ဩစိတျဟီနဒေါသသင့်သော ဝါကျ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

* ရေဠေပေါက်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းသည် ရေနှင့်မရော။
* လောကဌ် မီးရှူးသန့်စင် ဖွာမြင်သောဘုရားသည် လောကနှင့်မရော။
* အစကောင်းမှ အနှောင်းသေချာသည်။
* အရင်းလဲက အဖျားထင်းဖြစ်သည်။
* ရွှေလသာ ဝါဝါဝင်း၊ ဖန်ကတုံးနှင့် ဘုန်းကြီးတွေ၊ နောက်လိုက်တွေ ဝိုလ်ခြေနှင့် ရွှေကိုယ်တော် ထွက်လာပြန်၊ မြင်းစီးလို့ အမြန်။--ရှေ့နောက် အသင့်ယုတ္တိရှိသောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။
* နဂိုရိရှိမှ နဂိုင်းထွက်သည်။
* အရင်းကြီးမှ အမြတ်အစွန်း ကြီးပွားသည်။
* ပင်မလဲ့က အဖျားထင်းဖြစ်သည်။
* ကြေးမရာ ကျောင်းဆောက်သည်--အသင့်ယုတ္တိရှိသောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* ဩစိတျဝုဏ်ကို သိအောင်ပြုအပ်ဟု တိုက်တွန်းပုံ ဥယျောဇဉ်

၁၀၄။ ဩစိတျ နာမ ဝိညေယျံ၊လောကေ ဝိချာတ မာဒရာ။
တတ္ထော ပဒေသ ပဘဝေါ၊သုဇနာ ကဝိ ပုဇ်ဝါ။

၁၀၄။ လောကေ၊လောကဌ်။ဝိချာတံ၊သူငယ်ကလေးတိုင်အောင်မိမိသဘောအား

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့်ထင်ရှားသိသာသော။ဩစိတျံနာမ၊ဩစိတျဂုဏ်မည်သည်ကို။ဝိညူဟိ၊ပညာရှိတို့သည်။ အာဒရာ၊ရှိသေသောအားဖြင့်။ဝိညေယျံ၊သိအပ်၏။တတ္တ တသ္မိ ဂုဏေ၊ထိုဩစိတျဂုဏ်၌။ ဥပဒေသ ပဘဝါ၊ရှေးဦးစွာ ရွတ်ဆိုခြင်း၏ ဖြစ်ရာဖြစ်တော်မူကြကုန်သော။(ဝါ)ဥပဒေသကို အစတီထွင်တော်မူကြကုန်သော။သုဇနာ၊သူတော်ကောင်းဖြစ်ကြကုန်သော။ကဝိပုဂ်ဝါ၊မြတ်သောပညာရှိတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

*** ဩစိတျဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော အဖွဲ့ဗန္ဓကို ဖွဲ့ဆိုအပ်၏ဟု တိုက်တွန်းပုံ ဥယျောဇဉ်**

၁၀၅။ ဝိညာတော စိတျ ဝိဘဝေါ၊စိတျဟီနံ ပရိဟရေ။
တတော စိတျဿ သမ္ဘောသေ၊ရသပေါသော သိယာကတေ။

၁၀၅။ ဝိညာတော စိတျဝိဘဝေါ၊သိအပ်ပြီးသော ဩစိတျဂုဏ်ဟူသော ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ပညာရှိသည်။ဩစိတျဟီနံ၊ဩစိတျဟီနဒေါသကို။ပရိဟရေ၊ပယ်ရာ၏။တတော တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဩစိတျဿ၊ဩစိတျဂုဏ်၏။သမ္ဘောသေ၊တိုးပွားခြင်းကို။ကတေ၊ပြုအပ်ပြီးသည်ရှိသော်။ရသပေါသော၊သာယာအပ်သောမဓုရိယဂုဏ်၏တိုးပွားခြင်းသည်။သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

*** ဩစိတျဟီနဒေါသမှလွတ်ပုံ အဖြေပြ ပုံစံ**

ယထာ

၁၀၆။ ယော မာရသေန မာသန္ဒ၊မာသန္ဒ ဝိဇယုဿဝေါ။
တိစာယပိ န မညိတ္ထ၊သော ဝေါ ဒေတု ဇယံ ဇိနော။

၁၀၆။ ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။အာသန္ဒ ဝိဇယုဿဝေါ၊အနီး၌ ကိလေသာရန်ကိုအောင်နိုင်ခြင်းတည်းဟူသော ပွဲသဘင်ရှိတော်မူသော။ယော ဇိနော၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။အာသန္ဒံ အာသန္ဒဂတံ၊အနီးသို့ ချီတက်လာသော။မာရသေနံ၊မာရ်မင်းစစ်သည်ကို။တိဏာယပိ၊မြက်မျှလောက်လည်း။န မညိတ္ထ၊အောက်မေ့တော်မမူ။သော ဇိနော၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ဝေါ၊သင်တို့အား။ဇယံ၊အောင်ခြင်းတည်းဟူသော ဆုကို။ဒေတု၊ပေးတော်မူစေသတည်း။

* အာသန္ဒ ဝိဇယုဿဝ-မည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် အနီးသို့ ချီတက်လာသော မာရ်မင်း၏ စစ်သည်ကို မြက်မျှလောက် မအောက်မေ့--ဟူသော စကားသည် ဩစိတျဟီနဒေါသမှ လွတ်မြောက်၍ ဩစိတျဂုဏ်, ယုဒ္ဓဝီရ ရသနှင့် ပြည့်စုံပါသည်။

* အာသန္ဒ ဝိဇယုဿဝ-မည်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သင်တို့အား အောင်ဆုကို ပေးတော်မူစေသတည်း--ဟူသောစကားဖြင့် ရှေ့နောက် သင့်လျော်သောကြောင့် ဩစိတျဟီနဒေါသမှ လွတ်မြောက်၍ အာသီအလင်္ကာနှင့် ပြည့်စုံပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ၏ အဖြေပြ ဂါထာ

၁၀၇။ အာရဒ္ဓ ကတ္ထုကမ္မာဒီ၊ကာမတိက္ထမ လယ်နေ။
ဘဂ္ဂရီတိ ဝိရောဓောယံ၊ဂတိ နု ကွာပိ ဝိနွတိ။

၁၀၇။ အာရဒ္ဓ ကတ္ထုကမ္မာဒီ ကမာတိက္ထမ လယ်နေ၊အားထုတ်အပ်ပြီးသော ကတ္တား,ကံစသည်တို့၏ အစဉ်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို ခုန်ကျော်သည်ရှိသော်။အယံ ဘဂ္ဂရီတိ ဝိရောဓော၊ဤဘဂ္ဂရီတိ ဒေါသသည်။ကွာပိ၊တစုံတခုသောအရာ၌လည်း။ဂတိ၊တည်ရာကို။ နု ဝိန္ဒတိ၊မရနိုင်။

* ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ-၏ အဖြေပြ ပုံစံ (၁)

ယထာ

၁၀၈။ သုဇနညာန မိတ္ထိနံ၊ဝိဿာသော နောပပဇ္ဇတေ။
ဝိသဿ သိဂိနော ရောဂ၊နဒီ ရာဇကုလဿ စ။

၁၀၈။ ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပလတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သုဇနညာနဉ္စ၊သူတော်ကောင်းမှတစ်ပါးသော သူယုတ်တို့၏လည်းကောင်း။ ဣတ္ထိနဉ္စ၊မိန်းမတို့၏လည်းကောင်း။ဝိသဿ စ၊အဆိပ်ရှိသော သတ္တဝါ၏လည်းကောင်း။ သိဂိနော စ၊ဦးချိုရှိသော သတ္တဝါ၏လည်းကောင်း။ရောဂ နဒီ ရာဇကုလဿစ၊အနာရောဂါ၊မြစ်,မင်းမျိုး၏ဂင်း။ဝိဿာသော၊အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်။နောပပဇ္ဇတေ၊မသင့် လျော်။

* ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ-၏ အဖြေပြ ပုံစံ (၂)

ယထာ စ

၁၀၉။ ဘေသဇ္ဇေ ဝိဟိတေ သုဒ္ဓ၊ဗုဒ္ဓါဒိ ရတနတ္တယေ။
ပသာဒ မာစရေ နိစ္စံ၊သဇ္ဇနေ သဂုဏော ဝိစ။

၁၀၉။ စ၊တနည်းသော ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဝိဟိတော၊စီရင်အပ်သော။(ဝါ)မှီဝဲအပ်သော။ဘေသဇ္ဇေစ၊ဆေးဖြင့်ဂင်း။သုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓါဒိရတနတ္တယေစ၊စင်ကြယ်သောဘုရားစသော ရတနာအပေါင်းဖြင့်ဂင်း။သဂုဏောဝိစ၊မိမိဂုဏ်၌ လည်းကောင်း။နိစ္စံ၊အမြဲ။ပသာဒံ၊မိမိစိတ်၏ကြည်ညိုခြင်းကို။အာစရေကျင့်ရာ၏။

* သသံသယဒေါသ-၏ အဖြေ ပုံစံ

သသံသယဿ ယထာ

၁၁၀။ မုနိန္ဒ စန္ဒိမာလောကာ၊ရသလောလ ဝိလောစနော။
ဇနော၀ဏ္ဏန္တပန္ဆော၀၊ရံသိ ဒဿန ဝိဂတောဘာ။

၁၁၀။ သသံသယဿ၊သသံသယဒေါသ၏။ပရိဟာရော၊အဖြေသည်။ယထာ၊ဤ

http://www.dhammadownload.com

ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မုနိနှစနှိမာလောက ရသလောလ ဝိလောစ နော၊မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော လ,၏အရောင်၌တပ်နှစ်သက်ခြင်းကြောင့် လှုပ်သော မျက်လုံးရှိသော။ဇနော၊လူအပေါင်းသည်။အဝက္ကန္တပန္ထောဝ၊ခရီးသို့သက်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ ရံသိဒဿန ပီဏိတော၊အရောင်တော်ကို ဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့် နှစ်သက်အားရခြင်းသည်။ အဟု၊ဖြစ်ပြီ။

* ဝန်ကြီးချုပ်သည် အစွမ်းကုန် သန့်ရှင်းရန် သဘော်ပေါ်၌ တရားဟော၏။
* ဤသို့ ကျင့်လမ်း၊ မဂ်စခန်းကို၊ ရဟန်းများစွာ၊ ကျင့်မြဲသာတည်း။
* ဖြူတော ခွေး မတိုးဝံ့။
* အလွမ်းတွေ ဝေပြီး မယူချင်ပါနဲ့။
* မဖောက်ရသေးသောထုံး ရောင်းသည်။--၌ ယုံမှားသံသယ မရှိသောကြောင့် သသံ သယဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

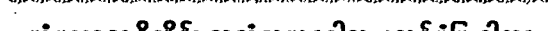

*** ယုံမှားစရာရှိတိုင်း သသံသယဒေါသ မသင့်ပုံပြ ဂါထာ**

၁၁၁။ သံသယာယေဝ ယံကိဉ္စိ၊ယဒိ ကိဋ္ဌာဒိ ဟေတုနာ။
ပယုဇ္ဇတေ နဒေါသောဝ၊သသံသယ သမပ္ပိတော။

၁၁၁။ ကိဋ္ဌာဒိ ဟေတုနာ၊မြူးထူးကစားခြင်းစသော အကြောင်းဖြင့်။ယံကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသောပုဒ်ကို။သံသယာယေဝ၊ယုံမှားသံသယ ဖြစ်စေခြင်းငှာသာလျှင်။ယဒိ ပယုဇ္ဇ တေ၊အကယ်၍ယှဉ်အပ်ငြားအံ့။သောဒေါသော၊ထိုအပြစ်သည်။သသံသယ သမပ္ပိတော၊ သသံသယဒေါသနှင့် တကွဖြစ်သော။ဒေါသော၊အပြစ်သည်။နဟောတိ ဧဝ၊မဖြစ်သည် သာလျှင်တည်း။

*** ကိဋ္ဌာဒိ ဟေတုနာ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** လူပြွမ်းသောနေရာ၌ တိုင်ပင်ခြင်း, သူတစ် ပါးတို့ကို တွေဝေစေခြင်းတို့ကို ယူရပါမည်။

*** သသံသယဒေါသ-၏ အဖြေပြ ပုံစံ**

ယထာ

၁၁၂။ ယာတေ ဒုတိယံ နိလယံ၊ဂရုမှိ သက ဂေဟတော။
ပါပုဏေယျာမ နိယတံ၊သုခ မဇ္ဇာယနာဒိနာ။

၁၁၂။ ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဂရုမှိ၊ဆရာသည်။သက ဂေဟတော၊မိမိအိမ်မှ။ဒုတိယံ နိလယံ၊နှစ်ခုမြောက် သောအိမ်သို့။ယာတေ၊သွားသည်ရှိသော်။နိယတံ၊အမြဲ။အဇ္ဇာယနာဒိနာ၊သရဇ္ဇာယ်ခြင်းစ သည်ဖြင့်။သုခံ၊ချမ်းသာခြင်းသို့။ပါပုဏေယျာမ၊ရောက်ကြကုန်အံ့။"ဤကား ဝှက်သည်ကို

http://www.dhammadownload.com

မသိ၍ပေးသော အနက်"

ဂရုမို့၊ကောဇာ ကြာသပတေးဂြိုဟ်သည်။သကဂေဟတော၊မိမိကသစ်အိမ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓနုရာသိမှ၊ဒုတိယ နိလယ၊နှစ်ခုမြောက်သောအိမ်ဟု ဆိုအပ်သော မကရရာသီသို့။ယာတေ၊ပြောင်းရွှေ့သွားသည်ရှိသော်။နိယတံ၊အမြဲ၊အဇ္ဈာယနာဒိနာ၊သရဇ္ဈာယ်ခြင်းစသည်ဖြင့်။သုခံ၊ချမ်းသာခြင်းသို့။ပါပုဏောယျာမ၊ရောက်ကုန်အံ့။"ဤကား ဝုတ်သည်ကို သိ၍ပေးသော အနက်"

*** ဝါကျ ဝါမွေဒေါသ-၏ အဖြေပြ ပုံစံ**

၁၁၃။ သုဘဂါ ဘဝိနီ သာယံ၊ဇေတသိဒ္ဓေဝ မာဒိကံ။
နု ဂါမွမိတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ကဝိဟိ သကလေဟိဝိ။

၁၁၃။ ဇေသ ပုရိသဿ၊ထိုယောကျ်ား၏။သာယံ ဘဂိနီ၊ထိုနှမသည်။သုဘဂါ၊ကောင်းသော ဘုန်းရှိ၏။(ဝါ)ကောင်းသော လင်ရှိ၏။ဣတိ ဇဝမာဒိကံ၊ဤသို့ အစရှိသော စကားကို။နု ဂါမွမိတိ၊ဂါမွဒေါသမသင့်ဟူ၍။သကလေဟိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကဝိဟိ၊မြတ်သော ပညာရှိတို့သည်။နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ညွှန်ပြအပ်၏။

* ဤသူငယ်မ၊ ဆင်းရှူပကို၊ မြင်ရသသူ၊ ဘဝင်ဆူအောင်၊ ရင်မူခါးဆစ်၊ ပြေပြစ်ပေတောင်း၊ ဆင်နှာမောင်းသို့၊ ကောင်းတည့်သူပေါင်း--၌ သူငယ်မှ၏ ခန္ဓာကိုယ်အလှကို ဖွဲ့ဆိုပြရာ၌ ရိုင်းပြသော အသုံးအနှုန်းများ မပါဝင်စေဘဲ သာယာယဉ်ကျေးသော အသုံးအနှုံးတို့ဖြင့်သာ ဖွဲ့ဆိုပြသောကြောင့် ဝါကျဂါမွဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။

* တလယာတကေ ပါစိတ္တိယ်။

* ဇတုမဌကေ ပါစိတ္တိယ်။--တို့၌ ကရုဏာပြဌာန်း၍ ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသောကြောင့် ဂါမွဒေါသ မသင့်ပါ။

* မျက်နှာပွင့်လန်း၊ ရွှေပန်းဆင်ကာ၊ တင့်တယ်ယဉ်ကျေး၊ ဖြူဖွေးဝင်းဝါ၊ သတို့သမီးပြည်ကြီးသူပါ။--၌ မျက်နှာပွင့်လန်းဟူသော စကားဖြင့် "ရွှေပန်း"ကို မယုံမှားတော့သောကြောင့် ဂါမွဒေါသ မသင့်ပါ။

*** ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရဒေါသ-၏ အဖြေပြဂါထာ**

၁၁၄။ ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရ ဝိဂမေ၊သောဘနာလင်္ကာ တိတ္ထမော၊
အလင်္ကာရ ပရိစ္ဆေဒေ၊အာဝိဘာဝံ ဝမိဿတိ။

၁၁၄။ ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရ ဝိဂမေ၊ဒုဋ္ဌာလင်္ကာတိဒေါသသင့်သော အလင်္ကာမှကင်းသည်ရှိသော်။သောဘနာလင်္ကာတိတ္ထမော၊တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သော အလင်္ကာတို့၏အစဉ်သည်။အလင်္ကာရ ပရိစ္ဆေဒေ၊အလင်္ကာရတို့ကိုဆိုရာ စတုတ္ထပိုင်း၌။အာဝိဘာဝံ၊ထင်းရှားသည်၏ အဖြစ်သို့။ဂမိဿတိ၊ရောက်လတ္တံ့။

http://www.dhammadownload.com

၁၁၅။ ဒေါသေ ပရိဟရိတု မေသ ဝရော ပဒေသော၊
သတ္ထန္ဆရာ နုသရဏေန ကတော မယေဝံ။
ဝိညာယိမံ ဂရု ဝရာန ဓိကပ္ပသာဒါ၊
ဒေါသေ ပရံ ပရိဟရေယျ ယာသော်ဘိလာသီ။

၁၁၅။ ဇော်ဂျင်္သိဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သဒ္ဒါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်။မယာ၊ငါသည်။ ဒေါသေ၊အပြစ်ဒေါသတို့ကို။ပရိဟရိတုံ၊ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ။(ဝါ)ဖြေဆိုခြင်းငှာ။ဝရော၊မြတ်သော။ဧသ ဧသော ဥပဒေသော၊ဤနည်းဥပဒေသကို။သတ္ထန္ဆရာ နုသရေဏေန၊ကျမ်းဂန်းအထူးကို အစဉ်အောက်မေ့သဖြင့်။ကတော၊ပြုပြင်စီရင်အပ်ပြီ။ဂရုဝရာန်၊ဆရာမြတ်တို့၏။ အဓိကပ္ပသာဒါ၊အလွန်ကြည်ညိုခြင်းကြောင့်။ဣဏ္ဍမံ ဥပဒေသံ၊ဤနည်းဥပဒေသကို။ဝိညာယ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိ၍။ယသောဘိလာသီ၊အကျော်အစောကို အလိုရှိသော ပညာရှိသည်။ ဒေါသေ၊အပြစ်ဒေါသတို့ကို။ပရံ၊လွန်စွာ။ပရိဟရေယျ၊ပယ်ဖျောက်ရာ၏။

ဒုတိယပရိစ္ဆေဒ ဒေါသပရိဟာရာဝဓဘာဝ ပြီး၏။

၃-တတိယ ပရိစ္ဆေဒ

ဂုဏာဝတောဓ (ပဋိညာဉ်)

၁၁၆။ သမ္ဘဝန္တိ ဂုဏာ ယသ္မာ၊ဒေါသာနေဝ မတိတ္တမေ။
ဒဿေသဿံ တေ တတော ဒါနိ၊သဒ္ဒေ သမ္ဖုသယန္တိ ယေ။

၁၁၆။ ဇဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ဒေါသာနံ၊အပြစ်ဒေါသဟူသမျှတို့ကို။အတိက္ကမေ၊လွန်မြောက်ခြင်းသည်။သတိ၊ရှိသော်။ဂုဏာ။ဂုဏ်တို့သည်။ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။သမ္ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တတော တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ယေဂုဏာ၊ အကြင်ဂုဏ်တို့သည်။သဒ္ဒေ၊သဒ္ဒါတို့ကို။သမ္ဖုသယန္တိ၊ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်ကုန်၏။(ဝါ) တင့်တယ်စေကုန်၏။တေ ဂုဏာ၊ထိုဂုဏ်တို့ကို။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ဒဿေသဿံ၊ပြပေအံ့။

*** သဒ္ဒါလင်္ကာရ၏ ဂုဏ် ၁၀-ပါးပြ ဂါထာ**

၁၁၇။ ပသာဒေါဇော မဓုရတာ၊သမတာ သုခုမာလတာ။
သိလေသော ဒါရတာ ကန္တိ၊အတ္ထဗျတ္တိ သမာဓယော။

၁၁၇။ ပသာဒေါ စ၊စပ်အပ်သော ပုဒ်ချင်းနီးခြင်း,သိလွယ်သော အနက်ရှိခြင်းလက္ခဏာရှိသော ပသာဒဂုဏ်ငါး။ဩဇော စ၊သမာသ်ပုဒ်များခြင်း လက္ခဏာ,ချုံးခြင်း ချဲ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဩဇဂုဏ်ငါး။မဓုရတာစ၊ဌာန်ချင်း,မတြာချင်း,သံယုဂ်ချင်းတူသော ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ်,ရွတ်ပြီးအက္ခရာကိုထပ်၍ရွတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အနုပ္ပါသ မဓုရ

http://www.dhammadownload.com

တာဂုဏ်ရင်း။သမတာစ၊လေးပါဒလုံး တူသော ဌာန်ရှိခြင်းလက္ခဏာရှိသောသမတာဂုဏ်ရင်း။(ဝါ)အချီအချတူသော သမတာဂုဏ်ရင်း။သုခုမာလတာစ၊နူးညှံသော အက္ခရာများခြင်း, အရွတ်အဘာသ် ခက်သော အရာမှကင်းခြင်း,အလုံးစုံ နူးညှံသော အက္ခရာမှကင်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော သုခုမာလတာဂုဏ်ရင်း။သိလေသောစ၊သိထိလအက္ခရာတို့၏ အကြား၌ ဓနိတအက္ခရာ သံယုဂ်အက္ခရာတို့ကိုထား၍ ဌာန်တူသော အက္ခရာချင်း ဒွေဘော်ဝဂ္ဂန္တအား ဖြင့် ရောနှော၍ထားခြင်းလက္ခဏာရှိသော သိလေသဂုဏ်,ကြမ်းတမ်းရိုင်းစိုင်းသော စကား တို့ကို မကြမ်းတမ်းမရိုင်းစိုင်းစေခြင်းငှာ ပရိယာယ်တပါးဖြင့် ကြံ၍ဆိုခြင်းလက္ခဏာရှိသော သိလေသဂုဏ်ရင်း။ဥဒါရတာစ၊လွန်မြတ်သော ဂုဏ်ရှိသော ဥဒါရတာဂုဏ်,ချီးမွမ်းအပ်သော ဝိသေသနရှိသော ဥဒါရတာဂုဏ်ရင်း။ကန္တိစ၊အပြောကြီးခြင်းလက္ခဏာမရှိ ရိုင်းစိုင်းခြင်း လက္ခဏာမရှိသော ကန္တိဂုဏ်ရင်း။အတ္ထဗျတ္တိ သမာဓယောစ၊နေယျဒေါသမှ လွတ်ခြင်း လက္ခဏာ,သဒ္ဒါတိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း သိသာထင်ရှားသောလက္ခဏာရှိသော အတ္ထဗျတ္တိ ဂုဏ်,ဝတ္ထုတပါး၏သဘောကို ဝတ္ထုတပါး၌တင်စားခြင်းလက္ခဏာရှိသော သမာဓိဂုဏ်တို့ ရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဂုဏာ၊ဂုဏ်တို့သည်။ဒသ၊ဆယ်ပါးတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

*** ဂုဏ် ၁၀-ပါးကို သဒ္ဒတ္ထဂုဏ် အတ္ထဂုဏ် သဒ္ဒဂုဏ်အားဖြင့် ခွဲပုံ**

၁။ ဩဇဂုဏ်, ဥဒါရတာဂုဏ်သည် သဒ္ဒတ္ထဂုဏ် မည်ပါသည်။

၂။ သမာဓိဂုဏ်သည် မုချအားဖြင့် အတ္ထဂုဏ်, ဖလူပစာအားဖြင့် သဒ္ဒဂုဏ်မည်၏။

၃။ ပသာဒဂုဏ်,မဓုရတာဂုဏ်, သမတာဂုဏ်, သုခုမာလတာဂုဏ်, သိလေသဂုဏ်, ကန္တိဂုဏ်, အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်တို့သည် သဒ္ဒဂုဏ် မည်ပါသည်။

*** ဩစိတျဂုဏ်ကို သီးခြားမဆိုခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဩစိတျဂုဏ်သည် ကန္တိဂုဏ် နှင့် တူသောကြောင့် သီးခြားမဆိုပါ။

*** ဒေါသလွတ်က ဂုဏ်မြောက်ပုံ**

၁။ ကိလိဋ္ဌဒေါသ, ဗျာကိဏ္ဏဒေါသတို့မှ လွတ်လျှင်- ပသာဒဂုဏ်, ဩဇဂုဏ် မြောက် ပါသည်။

၂။ ဂါမ္ပဒေါသ, ဗန္ဓဖရုသဒေါသတို့မှ လွတ်လျှင် မဓုရတာဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

၃။ ဖန္ဓဖရုသဒေါသမှလွတ်လျှင် သမတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

၄။ ဂါမ္ပဒေါသ, ဩစိတျဟီနဒေါသ, ဗန္ဓဖရုသဒေါသတို့မှ လွတ်လျှင် သုခုမာလတာ ဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

၅။ ဂါမ္ပဒေါသ, ဗန္ဓဖရုသဒေါသတို့မှ လွတ်လျှင် သိလေသဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

၆။ ဂါမ္ပဒေါသ, ဗန္ဓဖရုသဒေါသ, ဩစိတျဟီနဒေါသတို့မှ လွတ်လျှင် ဥဒါရတာဂုဏ်။

၇။ အတိဝုတ္တ, ဂါမ္ပ, ဩစိတျဟီနဒေါသတို့မှလွတ်လျှင် ကန္တိဂုဏ်။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ဗျာကိဏ္ဏ, နေယျဒေါသတို့မှ လွတ်လျှင် အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်။
၁၀။ ဂါမ္ပဒေါသမှ လွတ်လျှင် သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

*** သဒ္ဒါလက်ာရဂုဏ် ၁၀-ပါးတို့၏ အကျိုးပြ ဂါထာ**

၁၁၈။ ဂုဏေဟေ တေဟိ သမ္ပန္နော၊ဗန္ဓော ကဝိ မနောဟရော။
သမ္ပာဒိယတိ ကတ္တူနံ၊ကိတ္တိ မစ္စန္တ နိမ္မလံ။

၁၁၈။ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ။ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဂုဏ်တို့နှင့်။သမ္ပန္နော၊ပြည့်စုံသော ဗန္ဓော၊အစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့သည်။ကဝိ မနောဟရော၊စာရေးဆရာ ကဗျာတတ်သိ ပညာရှိတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးနှစ်သိမ့်စေနိုင်သည်ဖြစ်၍။ကတ္တူနံ၊အစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့ကို စီကုံးဖွဲ့နွဲ့သော ကဗျာဆရာတို့၏။အစ္စန္တ နိမ္မလံ၊အလွန်အညစ်အကြေးကင်းသော။(ဝါ)စင်ကြယ်သော။ကိတ္တိ၊ကျော်စောခြင်းသို့။သမ္ပာဒိယတိ၊ရောက်စေနိုင်၏။

*** ဂုဏ် ၁၀-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အဖွဲ့၏ အကျိုး ။ ။** ၁။ ပညာရှိတို့၏ စိတ်နှလုံးကို နှစ်သိမ့်စေနိုင်ခြင်းအကျိုး၊ ၂။ အဖွဲ့ကို ပြုသော ကဗျာဆရာတို့၏ ကျော်စောကိတ္တိကို ပြီးစေနိုင်ခြင်းအကျိုးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ပသာဒဂုဏ်၏ လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၁၉။ အဒူရာဟိတ သမ္ပန္ဓ၊သုဘဂါ ယာ ပဒါဝဠိ။
သုပသိဒ္ဓါ ဘိဓေယျာယံ၊ပသာဒံ ဇနယေ ယထာ။

၁၁၉။ ယာ ပဒါဝဠိ၊အကြင် ပုဒ်အစဉ်သည်။အဒူရာဟိတ သမ္ပန္ဓသုဘဂါ၊အနီး၌ ထားအပ်သော အစပ်ရှိသည်ဖြစ်၍နှစ်သက်ဖွယ်ရှိ၏။သုပသိဒ္ဓါဘိဓေယျာ၊အလွန်ထင်ရှားသော အနက်ရှိ၏။သာ အယံ ပဒါဝဠိ၊ထိုပုဒ်၏ အစဉ်သည်။ပသာဒံ၊ပသာဒဂုဏ်ကို။ဇနယေ၊ ဖြစ်စေနိုင်၏။ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

*** ပသာဒဂုဏ်-၏ လက္ခဏာနှင့် မည်ပုံ ။ ။** စပ်သင့်သောပုဒ်ချင်း နီးကပ်စွာ ထားခြင်း, ထင်ရှားသော အနက်ရှိခြင်းအားဖြင့် လက္ခဏာနှစ်ပါးရှိသော ပုဒ်အစဉ်သည် "ပသာဒဂုဏ်" မည်ပါသည်။

*** အဒူရာဟိတသမ္ပန္ဓ-၌ အဒူရ-အရ ။ ။** မုချအားဖြင့် အနီးဖြစ်သော အရပ်ကို ယူရပါမည်။ သမီပူပစာအားဖြင့် အနီးရှိသောပုဒ်ကို ယူရပါမည်။

*** ပသာဒဂုဏ်မြောက်ပုံပြ ပုံစံ**

၁၂၀။ အလက်ရောန္ဓာ ဝဒနံ၊မုနိနော ဓရရံသိယော။
သောဘန္ဓေ ရုဏ ရံသိဝ၊သမ္ပတန္ဓာမ္ဗုဇောဒရေ။

http://www.dhammadownload.com

၁၂၀။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။အဓရရံသိယော၊နှုတ်ခမ်းတော်ရောင်တို့သည်။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဝဒနံ၊မျက်နှာတော်ကို။အလင်္ကရောန္တာ၊တန်ဆာဆင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။အမျှဇောဒရေ၊ကြာတိုက်၌။သမ္ပတန္တာ၊ကျရောက်ကုန်သည်ဖြစ်၍။အရုဏရံသီဝ၊အရုဏ်ရောင်တို့ကဲ့သို့။သောဘန္တေ၊တင့်တယ်ကုန်၏။

*** အလင်္ကရောန္တာနံ-စသောဂါထာ၌ ပသာဒဂုဏ်ရောက်ခြင်းအကြောင်းနှင့် ဒေါသမှ လွတ်ပုံ ။ ။** စပ်သင့်သောပုဒ်ချင်း နီကပ်စွာထားခြင်း, သိလွယ်သော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် ကိလိဌဒေါသ, ဗျာကိဏ္ဏဒေါသမှ လွတ်မြောက်၍ ပသာဒဂုဏ်ရောက်သည်

*** ပသာဒဂုဏ်ရှိသော အဖွဲ့ဗန္ဓမည်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** အချင်းချင်းစပ်သင့်သော 'ဝဒနံ'ဟူသောပုဒ်နှင့် 'အလင်္ကရော'ဟူသောပုဒ်၏ နီးကပ်ခြင်း, 'မုနိနော'ဟူသောပုဒ်နှင့် 'ရံသိယော'ဟူသောပုဒ်၏ နီးကပ်ခြင်း, 'အရုဏရံသိ'ဟူသောပုဒ်နှင့် 'သော ဘန္တေ'ဟူသောပုဒ်၏ နီးကပ်ခြင်း, 'အမျှဇောဓရေ'ဟူသောပုဒ်နှင့် 'သမ္ပတန္တာ'ဟူသောပုဒ်၏ နီးကပ်ခြင်း ထင်ရှားရှိသောကြောင့် "ပသာဒဂုဏ်ရှိသော အဖွဲ့ဗန္ဓ" မည်ပါသည်။

*** ကိလိဌဒေါသ, ဗျာကိဏ္ဏဒေါသမှလွတ်၍ ပသာဒဂုဏ်မြောက်ပုံ ပုံစံများ**

* နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ--သည် နီးကပ်သောပုဒ်စပ်ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသောကြောင့်၎င်း ပသာဒဂုဏ်မြောက်ပါသည်။ (တစ်နည်း) အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-ဟု ဆီးမွမ်းဖွယ်ဝိသေသန ပါရှိသောကြောင့် ဒုတိယ ဥဒါရတာဂုဏ်, ဟုတ်မှန်တိုင်းသောဂုဏ်ကို ဆိုထားသောကြောင့် ကန္တိဂုဏ်စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

* မုနိန်ဝ သုံးလူ့ဘကား မဆွစွာစွာ ဝါဆိုခါ၌ ဗာရာဏသီပြည်ကိုမှီ၍ ဝဂ္ဂိငါးယောက်ရှင်တို့မှောက်ဝယ်။

* သောက်ဝါတက်ဆဲ ကြာငုံထဲ၌ ရဲရဲဝင်းပ ရောင်ခြည်ကျသို့။

* လူ့ဘောင်မျက်မြင် ယခုပင်လည်း ကြီးထင်အားထူ လုံ့လကူမူ သူမတူအောင်များမြောက်အကျိုး ပြည့်စုံတိုး၏။

* မကြိုးစားလျင်း လွန်ရိပျင်းမူ ကံရင်းရှိလှည့် လိုမပြည့်တည်း။

* သိပ္ပခေါင်အား၊ တတ်မြောက်များမူ၊ တောသား ရန်အောင်၊ ခြသေ့ယောင်သို့၊ မရှောင်မည့်၊တင်းတင်းမာ၍၊ ပညာရဲရင့်၊ ပွဲလယ်တင့်လိမ့်။

* ပရိက္ခရာ ဥစ္စာအိမ်ထောင် ကုန်အောင်ခြွေရွေ စွန့်ခဲ့ပေ၍ မနေလူ့ရပ် တောသို့ကပ်လည်း။--၌ စပ်သင့်သောပုဒ်ချင်းနီးခြင်း, ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ပုဒ်အနက်ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ပသာဒဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** သဒ္ဒဩဇဂုဏ်၏ လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၂၁။ ဩဇော သမာသ ဗာဟုလျ၊မေသော ဂဇ္ဇဿ ဇီဝိတံ။
ပဇ္ဇေပျ နာတုလော သောယံ၊ကန္တော ကာမီယတေ ယထာ။

၁၂၁။ သမာသ ဗာဟုလျံ၊သမာသ်များသည်၏အဖြစ်သည်။ဩဇော၊ဩဇဂုဏ်မည်၏။ဧသောဩဇော၊ထိုဩဇဂုဏ်သည်။ဂဇ္ဇဿ၊စုဏ္ဍိယဝါကျ၏။ဇီဝိတံ၊အသက်သဖွယ်ဖြစ်၏။အနာကုလော၊နှောင့်ရှက် ရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိသော။ကန္တော၊နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသော။သောအယံ ဩဇော၊ထိုဩဇဂုဏ်ကို။ပဇ္ဇေပိ။ဂါထာ၌လည်း။ကာမီယတေ၊အလိုရှိအပ်၏။ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** သဒ္ဒဩဇဂုဏ်၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ သမာသ်ပုဒ်များခြင်း၊ ၂။ နှောက်ရှက် ရှုပ်ထွေးမှု မရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** စုဏ္ဍိယ ဗန္ဓ-၏ 'အသက်'ဟု ခေါ်ဆိုထိုက်သောဂုဏ် ။ ။** ဩဇော သမာသ ဗာဟုလျ၊ မေသော ဂဇ္ဇဿ ဇီဝိတံ-ကိုထောက်၍ ဩဇဂုဏ်ဖြစ်ပါသည်။

*** ကဗျာသေ- ကဗျာရှင်ခွဲခြားနည်း ။ ။** ဩဇော သမာသ ဗာဟုလျ၊ မေသော ဂဇ္ဇဿ ဇီဝိတံ-နှင့် ဘာဝေါ ဇီဝိတမုစ္စတေ (၁၇၂) တို့ကိုထောက်၍ ဩဇဂုဏ် ဘာဝအလင်္ကာပါသော ကဗျာသည် "ကဗျာရှင်" ဖြစ်ပါသည်။ ဩဇဂုဏ် ဘာဝအလင်္ကာမပါသော ကဗျာသည် "ကဗျာသေ" ဖြစ်ပါသည်။

*** သဒ္ဒဩဇဂုဏ်၏ ပုံစံပြ ဂါထာ**

၁၂၂။ မုနိန္ဒမန္ဒ သဥ္ဇာတ၊ဟာသ စန္ဒန လိမ္ပိတာ။
ပလ္လဝါ ဓဝလာ တဿေ၊ဝေကော နာဓရ ပလ္လဝေါ။

၁၂၂။ မုနိန္ဒမန္ဒ သဥ္ဇတ ဟာသ စန္ဒန လိမ္ပိတာ၊မြတ်စွာဘုရား၏ညှင်းညှင်းသာသာ ပြုံးရယ်ခြင်းတည်းဟူသော စန္ဒကူးဖြင့် လိမ်ကျံအပ်ကုန်သော။ပလ္လဝေါ။အလုံးစုံသော သစ်ညွှန့်တို့သည်။ဓဝလာ၊ဘော်ရောင်တသွေ ဖွေးဖွေးဖြူကုန်၏။တဿ မုနိန္ဒဿ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။ဧကော၊တခုသော။အဓရ ပလ္လဝေါ၊နှုတ်ခမ်းတော်တည်းဟူသော ရွက်ညွှန့်သည် သာလျှင်။နဓဝလော၊မဖြူ။

*** ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သောဂုဏ် ။ ။** ၁။ သဥ္ဇာတော ဟာသော သဥ္ဇာတဟာသော၊ ၂။မန္ဒော သဥ္ဇာတဟာသော မန္ဒသဥ္ဇာတဟာသော၊ ၃။ မုနိန္ဒဿ မန္ဒသဥ္ဇာတဟာသော မုနိန္ဒမန္ဒသဥ္ဇာတဟာသော၊ ၄။ မုနိန္ဒမန္ဒသဥ္ဇာတဟာသ သခါတံ စန္ဒနံ လိမ္ပိတာ မုနိန္ဒမန္ဒ သဥ္ဇာတဟာသ စန္ဒန လိမ္ပိတာ-ဟု သမာသ်ပုဒ်များစွာ ပါသောကြောင့် သဒ္ဒဩဇဂုဏ် ရနိုင်ပါသည်။

* ဗျာလမ္ဗမ္ဗုဓရဗိန္ဒုစုမ္ပိတကူရော--၌ ကမ္ပဓာရည်းသမာသ်,တပ္ပုရိသ်သမာသ်, ဗဟု

http://www.dhammadownload.com

ဗွီဟိ သမာသ်အားဖြင့် သမာသ်ပုဒ်များစွာ ပါသောကြောင့် သဒ္ဒသြဇဂုဏ် ရနိုင်ပါသည်။

* ပါဏာတိပါတ် မသတ်သူ့သက် ခိုးဝှက်မမူ မယူသေစာ အိမ်ရာမမှား မုသားမဆို ကိုယ်ဝိုနှိမ့်ချ စောင့်သီလဖြင့်--သည် ကို, သို့, အား,ငှာ-စသော ကာရကဝိဘတ်မပါဘဲ သမာသ်ပုဒ်ဖြင့်သာ အများဆုံး သီကုံးထားသောကြောင့် သြဇဂုဏ် ရနိုင်ပါသည်။



*** အတ္ထသြဇဂုဏ်၏ သရုပ်နှင့် လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၂၃။ ပဒါဘိဓေယျ ဝိသယံ၊သမာသ ဗျာသ သမ္ဘဝံ။
ယံ ပါရိဏတျံ ဟောတီဟ၊သောပိ သြဇောဝ တံ ယထာ။

၁၂၃။ ပဒါဘိဓေယျ ဝိသယံ၊အနည်း,အများဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အကျဉ်း,အကျယ်ဖြစ်သော အနက်လျှင်အရာရှိသော။သမာသ ဗျာသသမ္ဘဝံ၊ချုံးခြင်း,ချဲ့ခြင်းကြောင့် ပြီးစီးသော။ယံ ပါရိဏတျံ၊အကြင် ချုံးခြင်း,ချဲ့ခြင်း၌ညွှတ်သော ကျမ်းဆရာ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဒဂုဏ်,အတ္ထဂုဏ်သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သောပိ ဂုဏော၊ထိုသဒ္ဒဂုဏ်,အတ္ထဂုဏ်သည်လည်း။ဣဟ၊ဤကျမ်း၌။သြဇောဝ၊သြဇဂုဏ်မည်သည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တံ ဥဒါဟရဏံ၊ထိုဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** အတ္ထသြဇဂုဏ်၏ လက္ခဏာနှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ အကျယ်ဖြစ်သော အနက်ကို အကျဉ်းချုံးခြင်း၊ ၂။ အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်ကို အကျယ်ချဲ့ခြင်းအားဖြင့် ဤလက္ခဏာနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောဂုဏ်သည် အတ္ထသြဇဂုဏ် မည်ပါသည်။

*** အတ္ထသြဇဂုဏ် ၂-မျိုး ။ ။** ၁။ သမာသ အတ္ထသြဇဂုဏ်- အကျယ်အနက်ကို အကျဉ်းချုံးခြင်း၊ ၂။ ဗျာသ အတ္ထသြဇဂုဏ်- အကျဉ်းအနက်ကို အကျယ်ချဲ့ခြင်း။

*** သမာသ အတ္ထသြဇဂုဏ်မည်ပုံ ။ ။** အကျယ်ဖြစ်သောအနက်ကို အကျဉ်းချုံးခြင်းသည် "သမာသ အတ္ထသြဇဂုဏ်" မည်ပါသည်။

*** ဗျာသ အတ္ထသြဇဂုဏ် မည်ပုံ ။ ။** အကျဉ်းဖြစ်သောအနက်ကို အကျယ်ချဲ့ခြင်းသည် "ဗျာသ အတ္ထသြဇဂုဏ်" မည်ပါသည်။

*** သမာသ အတ္ထသြဇဂုဏ်၏ ပုံစံပြ ဂါထာ**

၁၂၄။ ဇောတယိတွာန သဒ္ဒမ္မံ၊သန္ဆာရေတွာ သဒေဝကေ။
ဇလိတွာ အဂ္ဂိခန္ဓောဝ၊နိဗ္ဗုတော သော သသာဝကော။

၁၂၄။ သော မုနိ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။သဒ္ဒမ္မံ၊ပိဋကတ်သုံးပုံတည်းဟူသော သူတော်ကောင်း တရားကို။ဇောတယိတွာန၊ထွန်းပြတော်မူပြီး၍။သဒေဝကေ၊နတ်နှင့်တကွသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို။သန္ဆာရေတွာ၊သံသရာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာမှကယ်တင်တော်မူပြီး၍။အဂ္ဂိခန္ဓောဝ၊မီးပုံကြီးကဲ့သို့။ဇလိတွာ၊တောက်ပတော်မူပြီး၍။သသာဝကော၊

http://www.dhammadownload.com

တပည့်သားအပေါင်းနှင့်တကွ။နိဗ္ဗတော၊ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူလေပြီ။

* ထကြွသိမ်းဆည်း၊ မျှသုံးစွဲ၊ ပေါင်းမြဲ မိတ်ဆွေကောင်း-ဟူသော ကဗျာသည် မြတ်စွာဘုရား အကျယ်ဟောတော်မူခဲ့သော သမ္မဒါလေးပါးကို အကျဉ်းချုံး၍ အနက် အဓိပ္ပါယ် မပျက်စီးအောင် ဖွဲ့ဆိုထားသောကြောင့် သမာသ အတ္ထဗြဟ္မဏ် မြောက်ပါသည်။

* ထကြွသိမ်းဆဲ၊ မျှသုံးစွဲ၊ ပေါင်းမြဲ ကလျာ။

* သန်,ဂုဏ်,ပ,မ၊မေတ္တေယျ၊ ပွင့်ကြ ဤကမ္ဘာ--သည် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ ပွင့်သောဘုရား ငါးဆူကို အကျဉ်းချုံး၍ ဆိုထားသောကြောင့် သမာသ အတ္ထဗြဟ္မဏ်။

* ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ (ပ) အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ--၌ မြတ်စွာဘုရား ၄၅-ဝါပတ်လုံး ဟောထားအပ်သော တရားအားလုံးကို "အပ္ပမာဒ" တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် အကျဉ်းချုံးထားသောကြောင့် သမာသ အတ္ထဗြဟ္မဏ် မြောက်ပါသည်။

* သု၊စိ၊ပု၊ဘာ၊ ဝိ၊လိ၊သိ၊ဓော အက္ခရာစွဲသုံး (ပုလဲလုံးကို) ဤရှစ်လုံးကို သီကုံးပန်းသွင်နေ့တိုင်း ဆင်လော့။--၌ အကျဉ်းချုံး၍ ဆိုထားသောကြောင့် သမာသ အတ္ထဗြဟ္မဏ်။

* တစ်မှန့်မြေစာ တစ်လွှာပန်းခြောက် တစ်ပေါက်ရေစက် ငါတို့လက်မှ ရန်သူရလျှင် မြန်မာ့သမိုင်း ရိုင်းတော့မယ်။

* တောင်တောရယ်သာ မာလာကဲ့ဖူး တစ်ပင်ကို နှစ်ပင်ယှက်တယ် ကျေးဇူးကမြူး

* သုံးပါးဝိဇ္ဇာ၊ ပု-ဒိ-အာကို၊မြတ်စွာကိုယ်တိုင်၊ သိမြင်နိုင်၏။--၌ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို အကျဉ်းချုံး၍ ဆိုထားသောကြောင့် သမာသ အတ္ထဗြဟ္မဏ် မြောက်ပါသည်။

* ဗျာသ အတ္ထဗြဟ္မဏ်၏ ပုံစံပြ ဂါထာ

၁၂၅။ မတ္ထကဋ္ဌ မတဿာပိ၊ရဇော ဘာဝံ ဝဇန္တု မေ။
ယတော ပုညေန တေ သေန္တု၊ဇိန ပါဒမ္ဗုဇ ဒ္ဝယေ။

၁၂၅။ မတဿာပိ၊သေသည်လည်းဖြစ်သော။မေ၊ငါ၏။မတ္ထကဋ္ဌိ၊ဦးခေါင်းရိုးတို့သည်။ရဇောဘာဝံ၊မြူမှုန့်၏အဖြစ်သို့။ဝဇန္တု၊ရောက်ပါစေကုန်သတည်း။ကသွာ၊အဘယ်ကြောင့်။ဝဇန္တု၊ရောက်ပါစေကုန်သတည်း။ယတောယသွာ၊အကြောင်းကြောင့်။မေ၊ငါ၏။ပုညေန၊ကောင်းမှုကြောင့်။တေရဇော၊ထိုဦးခေါင်းရိုး မြူမှုန့်တို့သည်။ဇိနပါဒမ္ဗုဇဒ္ဝယေ၊မြတ်စွာဘုရား၏ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံ၌။သေန္တု၊မှီဝဲစေကုန်သတည်း။တတော တသွာ၊ထိုအကြောင်းကြောင့်။ဝဇန္တု၊ရောက်ပါစေကုန်သတည်း။

* **ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သောဂုဏ် ။ ။** ငါသည် မြတ်စွာဘုရားအား အဘယ်သို့လျှင် အမြဲရှိခိုးရပါအံ့နည်း-ဟူသော အကျဉ်းဖြစ်သောအနက်ကို အကျယ်ချဲ့၍ ဖွဲ့နွဲ့စီကုံးထားသောကြောင့် ဗျာသအတ္ထဗြဟ္မဏ် ရနိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* နတ္တိ ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ၊ မရဏဉ္စ မဟာမုနေ။

အဇရာ မရဏံ ပုရံ၊ ဂမိဿာမိ အသင်္ခတံ--ဤဂါထာ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူတော့ မည်ဟူ၍ အကျဉ်အားဖြင့် ဆိုအပ်သောစကားကို အကျယ်ချဲ့၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် ဗျာသ အတ္ထဩဇဂုဏ် ရောက်ပါသည်။

၁၂၆။ ဣစ္စေတြ နိစ္စ ပွဏတိ၊ဂေဓော သာဓု ပဒိဿတိ။
ဇာယတေ ယံ ဂုဏော တိက္ခ၊ပညာန မဘိယောဂတော။

၁၂၆။ ဣတိ၊ဤသို့။အတြ ဂါထာယံ၊ထိုဒုတိယဂါထာ၌။နိစ္စပွဏတိဂေဓော၊အမြဲရှိခိုးခြင်း၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒကို။သာဓု၊ကောင်းစွာ။ပဒိဿတိ၊သိမြင်အပ်၏။အယံဂဏော၊ဤအကျဉ်းကို အကျယ်ချဲ့ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဩဇဂုဏ်သည်။တိက္ခ ပညာနံ၊ ထက်မြက်စူးရှသော ပညာရှိသောသူတို့၏။အဘိယောဂတော၊လွန်ကဲသော လို့လဝီရိယကြောင့်။ဇာယတေ၊ဖြစ်၏။

* ဗျာသ အတ္ထဩဇဂုဏ် ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ထက်မြက်သော ပညာရှိတို့၏ လွန်ကဲသော လို့လဝီရိယကြောင့် ဗျာသ အတ္ထဩဇဂုဏ် ဖြစ်ပါသည်။ (ဇာယတေ ယံ ဂုဏော တိက္ခ၊ ပညာန မဘိယောဂတော-ကိုထောက်)

* မဓုရတာဂုဏ်၏ သရူပ်နှင့် လက္ခဏာပြဂါထာ

၁၂၇။ မဓုရတ္တံ ပဒါသတ္တိ၊ရနုပ္ပါသ ဝသာ ဒွိဓာ။
သိယာ သမသုတိ ပုဗ္ဗာ၊ဝဏ္ဏာဝုတ္တိ ပရော ယထာ။

၁၂၇။ မဓုရတ္တံ၊မဓုရတာဂုဏ်သည်။ပဒါသတ္တိ ရနုပ္ပါသ ဝသာ၊ပဒါသတ္တိမဓုရတာဂုဏ်,အနုပ္ပါသမဓုရတာဂုဏ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ဒွိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။တတ္ထ တေသု ပဒါသတ္တိ ရနုပ္ပါသေသု၊ထိုပဒါသတ္တိမဓုရတာဂုဏ်,အနုပ္ပါသမဓုရတာဂုဏ်တို့တွင်။သမသုတိ၊ ဌာန်ချင်း,မတြာချင်း,သံယုဂ်ချင်းအားဖြင့် တူသောအက္ခရာရှိသော ဂုဏ်သည်။ပုဗ္ဗာ၊ရှေးဖြစ်သောပဒါသတ္တိမဓုရတာဂုဏ်မည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။ဝဏ္ဏာဝုတ္တိ၊ရွတ်အပ်ပြီးသော အက္ခရာကို ထပ်၍ရွတ်ခြင်းသည်။ပရော၊နောက်ဖြစ်သော အနုပ္ပါသမဓုရတာဂုဏ်မည်သည်။ သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* မဓုရတာဂုဏ် မည်ပုံ ။ ။ ဌာန်တူ အက္ခရာတို့ကို နီးနီးကပ်ကပ်ထားခြင်းဖြင့် သာယာနာပျော်ဖွယ်ကောင်းသောဂုဏ်သည် မဓုရတာဂုဏ် မည်ပါသည်။

* မဓုရတာဂုဏ်၏သရူပ် ။ ။ ၁။ ပဒါသတ္တိမဓုရတာဂုဏ်၊ ၂။ အနုပ္ပါသ မဓုရတာ

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်အားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ် မည်ပုံ** ။ ။ ဌာန်ချင်း, မတြာချင်း, သံယုဂ်ချင်းအားဖြင့် နီးကပ်ခြင်း အကွာရှိသော မဓုရတာဂုဏ်သည် ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ် မည်ပါသည်။

* **အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ် မည်ပုံ** ။ ။ ရွတ်ဆိုအပ်ပြီးသော အကွာရာကို တဖန်ထပ်၍ ရွတ်ဆိုခြင်းရှိသော မဓုရတာဂုဏ်သည် အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ် မည်ပါသည်။

* **မဓုရတာဂုဏ်၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁။ ဌာန်ချင်း မတြာချင်း သံယုဂ်ချင်းတူခြင်း၊ ၂။ ရှေ့ရွတ်အပ်ပြီးသော အကွာရာကို နောက်ထက်ရွတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပုံ-ပုံစံ**

၁၂၈။ ယဒါ ဧသော ဘိသမ္ဗောဓိ၊သမ္ဗတ္တော မုနိပုဂ်ဝေါ။
တဒါပဘုတိ ဓမ္မဿ၊လောကေ ဇာတော မဟုဿဝေါ။

၁၂၈။ ဧသော မုနိပုဂ်ဝေါ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ယဒါ၊အကြင်အခါမှ။ပဘုတိ၊ အစပြု၍။အဘိသမ္ဗောဓိ၊အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်,သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို။သမ္ဗတ္တော အဓိဂတော၊ရတော်မူပြီ။တဒါ၊ထိုအခါမှ။ပဘုတိ၊အစပြု၍။ဓမ္မဿ၊သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော တောဓိပက္ခိယတရားတော်၏။မဟုဿဝေါ၊အကြီးအကျယ်တိုးပွားခြင်းသည်။လောကေ၊လောကဋ္ဌ။ ဇာတော၊ဖြစ်၏။

*** ယဒါ ဧသော-ဂါထာ၏ ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ်မြောက်ပုံ**

ယဒါ ဧသော-၌ "အာ-ဧ-ဩ"ဟူသော ဒီဃသရ နီးကပ်ခြင်း, ယနှင့် ဧတို့၏ တာလုဇ ဌာန်ချင်း နီးကပ်ခြင်း, အဘိသမ္ဗောဓိ သမ္ဗတ္တော-၌ ဘိနှင့် ဓိအကွာရာတို့၏ ဓနိတအကွာရာချင်း နီးကပ်ခြင်း, မနှင့်ဗ၊ မနှင့်ပ၊ တနှင့်တတို့၏ သံယုဂ်အကွာရာချင်း နီးကပ်ခြင်းစသော အကွာရာရှိသောကြောင့် ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* အကြင်ကာလ၊ ရဟန်းဘသည်၊ ဗုဒ္ဓစင်စစ်၊ ထင်ရှားဖြစ်၏၊ ထိုခေတ်မှစ၊ သုံးလောကဋ္ဌ၊ ဓမ္မသဘင်၊ ပွဲကြီးယဉ်သည်၊ နေ့စဉ်တိုး၍ တိုး၍တည်း။--၌ အချို့ဌာန်တူ အကွာရာချင်းနီး၍ အချို့ဒီဃသရချင်း နီးကပ်စွာ ဖွဲ့ဆိုထားသောကြောင့် ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* ဆူလှယ်နမ်းကာ၊ ဖက်ရမ်းကာနှင့်၊ ရှိုက်ကာငါတို့ ငိုကြသည်။

* တောင်တောရယ်သာ မာလာကဋ်ဖူး တစ်ပင်ကို နှစ်ပင်ယှက်တယ် ကျေးငှက်ကမြူး

* ချိုးနှစ်ကောင် ထနောင်းပင်ညိနောင်က လွမ်းအောင်ကူခွဲ၊ ပန်းတော်ဖြူ မြက်နေဇာ ထူလှ ဖိုးတောင်သူတဲ့။

* ရွှေစည်တီး တီး၊ ရွှေထီးဆောင်းဆောင်း၊ ရွှေတောင်းသွယ်သွယ်၊ ရွှေစလွယ်နှင့်။-

http://www.dhammadownload.com

သည် အက္ခရာတူ ထပ်ဆိုထားသောကြောင့် အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ်။ (တစ်နည်း) အက္ခရာတူ ဌာန်တူနီးကပ်သောကြောင့် ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

*** အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၂၉။ မုနိန္ဒ မန္ဒ ဟာသာ တေ၊ကုန္ဒ သန္ဒောဟ ဝိဗ္ဘမာ။
ဒိသန္တ မနုဓာဝန္တိ၊ဟသန္တာ စန္ဒကန္တိယော။

၁၂၉။ ကုန္ဒသန္ဒောဟ ဝိဗ္ဘမာ၊သင်းခွေပန်းအတူ ဖွေးဖြူတင့်တယ်ကုန်သော။တေ မုနိန္ဒ မန္ဒ ဟာသာ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ ညှင်းညှင်းသာသာပြုံးရယ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော စွယ်တော်ရောင် သွားတော်ရောင်တို့သည်။စန္ဒကန္တိယော၊လရောင်တို့ကို။ဟသန္တာ၊ပြက်ရယ်ပြုကုန်လျက်။ဒိသန္တံ၊အရပ်မျက်နှာ အဆုံးသို့။အနုဓာဝန္တိ၊ပြေးသွားကုန်၏။

*** ဤဂါထာ၌ အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ်မြောက်ပုံ ။ ။** မုနိန္ဒ-စသော ဂါထာတို့၊ မုနိန္ဒ မန္ဒ ကုန္ဒ သန္ဒ စန္ဒ-ဟူသောပါဌ်၌ ရွတ်ဆိုအပ်ပြီးသော နသံယုဂ်နှင့်တကွ အက္ခရာကို ၎င်း၊ဒိသန္တ မနုဓာဝန္တိ ဟသန္တာ ကန္တိ-ဟူသောပါဌ်၌ ရွတ်ဆိုအပ်ပြီးသော နသံယုဂ်နှင့် တကွ တအက္ခရာကို၎င်း တဖန်ထပ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* ဖြူဖြူ ဝင်းဝင်း ကြူကြူသင်းသည့် ပန်းမင်းသင်းခွေ တင့်တယ်လေသို့--၌ ဖြူဖြူ ဝင်းဝင်း ကြူကြူသင်း-ဟူသော အက္ခရာတူကို ထပ်ဆိုသောကြောင့် အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* ပေါ်လွင်မပြု၊ ကောင်းရာတုလျှက်၊ ကောင်းမှုမြတ်နိုး၊ ကောင်းအောင်ကြိုး၍၊ ကောင်းကျိုးကိုယ်၌ တည်စေမင်း--၌ "ကောင်း"ဟူသော စကားလုံးကိုထပ်ကာထပ်ကာ ဆိုထားသောကြောင့် အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* သိမှ သိ၊ မသိကို သိသည်၊ မသိလျှင် သိ၊ မသိကို မသိ--၌ အက္ခရာအတူကို အထပ်ထပ် ဆိုထားသောကြောင့် အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* သူ့ဂုဏ် သူ့သိရ်၊ သူ့အရှိန်နှင့်။

* ငါ့အိမ်ငါ့သား၊ ငါ့ဥစ္စာ ငါ၊ ငါစွဲလမ်းကုန်။

* တိုင်းအတည်တည် ပြည်အစို့စို့၊ မြို့အခမ်းခမ်း၊ နန်းအသီးသီး၊ ထီးအဆူဆူ။

* ကာမစည်းစိမ် တဏှာအိမ်၌ ကြိမ်ကြိမ်မွန်းနစ် တရစ်ရစ်နှင့် ဖြစ်ဖြစ်သမျှ အဝဝကို

* တသန္ဓေဓေ၊ တပေလျှင်းလျှင်း၊ တညှင်းဆိုးဆိုး၊ တညိုးလျလျ၊ တတလွမ်းလွမ်း၊ တသမ်းဟယ်ဟယ်၊ တတွယ်တာတာ၊ တဟာလှိုက်လှိုက်၊ တရှိုက်ငင်ငင်၊ တပင်ပန်းပန်း၊ တဝမ်းလျားလျား၊ ရဟတ်ခြားသို့။ (ကိုးခန်း)

http://www.dhammadownload.com

* ပပချပ်ချပ်၊ လှပ်လှပ်လွှာလွှာ၊ ဆာဆာလှိုက်လှိုက်၊ ရှိုက်ရှိုက်ရဲ့ရဲ့၊လူပ်လဲ့လဲ့နှင့်။
* ရွှင်ပျလူးလာ၊ အသာအယာ၊ ခေါင်းတမော့မော့၊ မျှော်တလင့်လင့်။
* ခေါက်ရာငှက်ပျံ၊ ခင်ပုပ်ပျံနှင့်၊ ဘုတ်ပျံ ရှူးပျံ လောကဓမ်။
* ကရင်မ ကရင်မ ကရင်က မကရင် ကရင်ကြီးက ရိုက်လိမ့်မယ်။

*** ပညာရှိများ မနှစ်သက်သော မဓုရတာဝုဏ်**

၁၃၀။ သဗ္ဗ ကောမလ ဝဏ္ဏောဟိ၊နာနုပ္ပါသော ပသံသုယော။
ယထာ ယံ မာလတီ မာလာ၊လိန လောလာလိ မာလိနီ။

၁၃၀။ သဗ္ဗ ကောမလ ဝဏ္ဏောဟိ၊အလုံးစုံနူးညံ့သော အက္ခရာတို့ဖြင့်။ကတော ပြုအပ်သော။အနုပ္ပါသော၊အနုပ္ပါသမဓုရတာဝုဏ်ကို။နှ ပသံသိယော၊မနှီးမွမ်းအပ်။ဥဒါဟ ရဏ်၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။အယံ မာလ တီမာလာ၊ဤမြတ်လေးပန်းဆိုင်းသည်။လိန လောလာလိ မာလိနီ၊အားထုတ်သော တပ် သော ပိတုန်းအစဉ်ရှိ၏။(ဝါ)နားသောလျှပ်ပေါ်သော ပိတုန်းအစဉ်ရှိ၏။

မေး ။ အပြစ်လွတ်မြောက်က ဂုဏ်ရောက်၏-ဟု ဆိုရာဝယ် ဂုဏ်မြောက်သော်လည်း ပညာရှိများ မနှစ်သက်အပ်သော မဓုရတာဝုဏ်ကို ပုံစံချ ရှင်းပြပါ။

*** ပညာရှိများ မနှစ်သက်သော မဓုရတာဝုဏ် ။ ။** အယံ မာလတီ မာလာ လိန လောလာလိမာလိနီ-ဟူသောပုံစံသည် အလုံးစုံ နူးညံ့သော သိထိလအက္ခရာဖြင့် စီကုံး ထားသဖြင့် သိလေသဂုဏ်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ပညာရှိများ မနှစ်သက်ပါ။

*** သမတာဝုဏ်၏ သရုပ်နှင့် လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၃၁။ မုဒူဟိ ဝါ ကေဝလေဟိ၊ကေဝလေဟိ ဖုဋ္ဌေဟိ ဝါ။
မိဿေဟိ ဝါ တိဓာ ဟောတိ၊ဝဏ္ဏေဟိ သမတာ ယထာ။

၁၃၁။ ကေဝလေဟိ၊မရောမယှက် သက်သက်ကုန်သော။မုဒူဟိ၊နူးညံ့ကုန်သော။ ဝဏ္ဏေဟိ၊သိထိလအက္ခရာတို့ဖြင့်။သမတာ ဝါ၊လေးပါဒလုံး ဌာန်တူသည်၏အဖြစ်ဝင်း။ကေဝ လေဟိ၊မရောမယှက် သက်သက်ကုန်သော။ဖုဋ္ဌေဟိ၊ကြမ်းတမ်းကုန်သော။ဝဏ္ဏေဟိ၊ဓနိတ အက္ခရာတို့ဖြင့်။သမတာ ဝါ၊လေးပါဒလုံး ဌာန်တူသည်၏အဖြစ်ဝင်း။မိဿေဟိ၊ရောကုန် သော။ဝဏ္ဏေဟိ၊သိထိလအက္ခရာ,ဓနိတအက္ခရာတို့ဖြင့်။သမတာ ဝါ၊လေးပါဒလုံး ဌာန်တူ သည်၏အဖြစ်ဝင်း။ကွာတိ၊ဤသို့။သမတာ၊သမတာဝုဏ်သည်။တိဓာ၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

* သမတာဝုဏ်မည်ပုံ ။ ။ မုဒုဖြစ်သော သိထိလအက္ခရာသင်္ယောဂဖြင့်သော်၎င်း၊ ဖုဋ္ဌဖြစ်သော ခနိတအက္ခရာ သင်္ယောဂဖြင့်သော်၎င်း၊ မုဒု, ဖုဋ္ဌရောသောအားဖြင့်သော်၎င်း အချို့အချ ဌာန်တူမျှသော ဝုဏ်သည် သမတာဝုဏ်မည်ပါသည်။

* သမတာဝုဏ်သရွပ် ။ ။ ၁။ မုဒုသမတာဝုဏ်၊ ၂။ ဖုဋ္ဌသမတာဝုဏ်၊ ၃။ မိဿသမတာဝုဏ်အားဖြင့် သုံးပါးရှိပါသည်။

* **မုဒုသမတာဝုဏ် မည်ပုံ** ။ ။ သိထိလအက္ခရာတို့ဖြင့် အစချီ၍ သိထိလအက္ခရာတို့ဖြင့် အဆုံးသတ်သော သမတာဝုဏ်သည် မုဒုသမတာဝုဏ်မည်ပါသည်။

* **မုဒုသမတာဝုဏ်၏ လက္ခဏာ** ။ ။ သိထိလအက္ခရာတို့ဖြင့် လေးပါးဒလုံး ဌာန်တူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **ဖုဋ္ဌသမတာဝုဏ် မည်ပုံ** ။ ။ ခနိတအက္ခရာတို့ဖြင့် အစချီ၍ ခနိတအက္ခရာတို့ဖြင့် အဆုံးသတ်သော သမတာဝုဏ်သည် ဖုဋ္ဌသမတာဝုဏ် မည်ပါသည်။

* **ဖုဋ္ဌသမတာဝုဏ်၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ခနိတ အက္ခရာတို့ဖြင့် လေးပါးဒလုံး ဌာန်တူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **မိဿသမတာဝုဏ် မည်ပုံ** ။ ။ သိထိလ ခနိတ အက္ခရာတို့ဖြင့် အစချီ၍ သိထိလ ခနိတ အက္ခရာတို့ဖြင့် အဆုံးသတ်သော သမတာဝုဏ်သည် မိဿသမတာဝုဏ် မည်၏။

* **မိဿ သမတာဝုဏ်၏ လက္ခဏာ** ။ ။ သိထိလ ခနိတ အက္ခရာတို့ဖြင့် လေးပါးလုံး ဌာန်တူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

*** မုဒုသမတာဝုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၃၂။ **ကောကိလာလာပ သံဝါဒိ၊မုနိန္ဒာလာပ ဝိဿမော။**
ဟဒယင်္မတံ ယာတိ၊သတံ ဒေတိ စ နိပ္ပုတိ။

၁၃၂။ ကောကိလာလာပ သံဝါဒိ။ကရဝိက်ဒုက်မင်း၏ အသံနှင့်တူသော။မုနိန္ဒာလာပ ဝိဿမော၊မြတ်စွာဘုရားအသံတော်၏ တင့်တယ်ခြင်းသည်။သတံ၊သူတော်ကောင်းတို့၏ ဟဒယင်္မတဥ္စ၊နှလုံးသို့သက်ဝင်သည်၏ အဖြစ်သို့လည်း။ယာတိ၊ရောက်၏။သတံ၊သူတော်ကောင်းတို့အား။နိပ္ပုတိ စ၊နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။ဒေတိ၊ပေးတတ်၏။

* သမုဒ်နက်ကျယ်၊ ပင်လယ်ကမ်းဘေး၊ နယ်ကျေးရံဝိတ်၊ ပဋိက္ကရားမင်းကြီးအားလျှင်။

* ပေါ်လွင်မပြူ၊ ကောင်းရာတုလျက်။ ကောင်းမှုမြတ်နိုး၊ ကောင်းအောင်ကြိုး၍၊ ကောင်းကျိုးကိုယ်၌ တည်စေမင်း။

* ကိုယ့်ကိုသနား၊ တရားစောင့်ပါ၊ ကိုယ်ကိုကိုယ်ငဲ့၊ ကျွဲကွဲ့ကောင်းစွာ၊ ကိုယ်သနားမှ၊ ကိုယ်ကားချမ်းသာ၊ ကိုယ့်အကျိုး၊ ကိုယ်တိုးစေသင့်ပါ။--၌ သိထိလ အက္ခရာတို့ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

အညီအမျှ စီကုံးထားသောကြောင့် မုဒုသမတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

*** ဖုဋ္ဌ သမတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၃၃။ သမ္ဘာဝနီယ သမ္ဘာဝံ၊ဘဂဝန္တံ ဘဝန္တဂုံ။
ဘဝန္တ သာဓနာကဒီ၊ကော နု သမ္ဘာဝယေ ဝိဘုံ။

၁၃၃။ သမ္ဘာဝနီယ သမ္ဘာဝံ၊ရိုသေအပ်သော တင့်တယ်သောအလိုရှိတော်မူသော။ ဘဂဝန္တံ၊ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ဘဝန္တဂုံ၊ဘဝ၏အဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်တော်မူသော။ဝိဘုံ၊မြတ်စွာဘုရားကို။ဘဝန္တ သာဓနာ ကဒီ၊နိဗ္ဗာန်၏ပြည့်စုံခြင်းကို အလိုရှိသော။ကော၊အဘယ်သူသည်။နု သမ္ဘာဝယေ၊မရိုသေဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။သမ္ဘာဝယေ ဧဝ၊ရိုသေသည်သာလျှင်တည်း။

*** မိဿ သမတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၃၄။ လဒ္ဓ စန္ဒန သံသဂ္ဂ၊သုဂန္ဓိ မလယာနိလော။
မန္ဒ မာယာတိ ဘီတောဝ၊မုနိန္ဒ မုခ မာရုသာ။

၁၃၄။ လဒ္ဓစန္ဒန သံသဂ္ဂ သုဂန္ဓိ၊ရအပ်သော စန္ဒကူးပင်တို့နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့် တင့်တယ်သော အနံ့ရှိသော။မလယာနိလော၊စန္ဒကူးတောမှ လာသောလေသည်။ မုနိန္ဒ မုခ မာရုတာ၊မြတ်စွာဘုရား၏ခံတွင်းတော်မှ ထွက်သောလေမှ။ဘီတောဝ၊ကြောက်သကဲ့သို့။မန္ဒံ၊ညှင်းညှင်းသာသာ။အာယာတိ၊တိုက်ခတ်၍လာ၏။

* ခင်ခင်မွတ်မွတ် လိုက်လံတတ်သား ထူးပွတ်မဆိုင်း စိတ်ဆင်ရိုင်းကို။

* တရားဓမ္မ ဟောပြတုံပါ ပါပဗာလ ဆန္ဒကင်းကွာ ပြန်စွပ်စွဲလို့ ဆဲတတ်သေးပါ ထို့ကြောင့်ပ တွေးဆ ဟောသင့်ပါ။



*** သဒ္ဒ သုခုမာလတာဂုဏ်၏ လက္ခဏာပြ**

၁၃၅။ အနိဋ္ဌရက္ခရပ္ပါယာ၊သဗ္ဗကောမလ နိဿဋ္ဌာ။
ကိစ္ဆ မုစ္စာရဏာပေတ၊ဗျဥ္ဇနာ သုခုမာလတာ။

၁၃၅။ အနိဋ္ဌရက္ခရပ္ပါယာ၊မကြမ်းတမ်းသော သိထိလအက္ခရာများသော။သဗ္ဗကောမလ နိဿဋ္ဌာ၊အလုံးစုံနူညံ့သောအက္ခရာမှ ကင်းလွတ်သော။ကိစ္ဆ မုစ္စာ ရဏာပေတ ဗျဥ္ဇနာ၊ငြိုငြင်ပင်ပန်းစွာ ရွတ်ဆိုအပ်သောအက္ခရာမှ ကင်းသောအက္ခရာရှိသောဂုဏ်သည်။ သုခုမာလတာ၊သုခုမာလတာဂုဏ်မည်၏။

*** သဒ္ဒ သုခုမာလတာဂုဏ်-၏ လက္ခဏာနှင့် အဓိပ္ပါယ်**

၁။ သိထိလ အက္ခရာများ၍ ဓနိတ အက္ခရာနည်းခြင်း၊ ၂။ ခဲယဉ်းစွာ ရွတ်ဆိုအပ်သော ပုဒ်တို့မှကင်းခြင်းအားဖြင့် လက္ခဏာ နှစ်ပါးရှိသောဂုဏ်သည် သဒ္ဒ သုခုမာလတာ

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ် မည်ပါသည်။

*** သဒ္ဒ သုခုမာလတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၃၆။ ပဿန္တော ခွပ ဝိဘဝံ၊သုဏန္တော မဓုရံ ဝိရုံ။
စရန္တိ သာဓူ သမ္မုဒ္ဒ၊ကာလေ ကေဠိ ပရမ္မုခါ။

၁၃၆။ သာဓူ၊သူတော်ကောင်းတို့သည်။သမ္မုဒ္ဒ ကာလေ၊မြတ်စွာဘုရားထင်ရှားရှိတော်မူသောအခါ၌။ခွပ ဝိဘဝံ၊အဆင်းတော်၏တင့်တယ်ခြင်းကို။ပဿန္တော၊ကြည့်ရှု ဖူးမြော်ကြကုန်လျက်။မဓုရံ ဝိရုံ၊ချို့မြိန်သောတရားတော်သံကို။သုဏန္တော၊နာကြကုန်လျက်။ကေဠိ ပရမ္မုခါ၊အပျော်အရွှင် ပွဲလမ်းသဘင်ကို မျက်နှာလွှဲကြကုန်လျက်။စရန္တိ၊လှည့်လည်လျောက်ပါး သွားကြကုန်၏။

*** ပဿန္တော-စသော ဂါထာ၌ သဒ္ဒ သုခုမာလာတာဂုဏ်မြောက်ပုံ**

ပထမ,ဒုတိယ,စတုတ္ထပါဒတို့ဝယ် ဓနိတအက္ခရာ တစ်လုံးစီသာပါ၍ ဓနိတ အက္ခရာ နှည်းပါးခြင်း, အရွတ်အဖတ်ခက်သော သဒ္ဒါသမာသ် သဲယုဂ်တို့ မပါခြင်းဟူသော လက္ခဏာ နှစ်ပါးရှိသောကြောင့် သဒ္ဒ သုခုမာလတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

*** သဒ္ဒ သုခုမာလတာဂုဏ်၏ အထူးသဖြင့် နှစ်သက်ဘွယ်ရှိပုံ**

၁၃၇။ အလင်္ကာရ ဝိဟိနာပိ၊သတံ သမ္မုခတေ ဒိသိ။
အာရောဟတိ ဝိသေသေန၊ရမဏီယာ တဒုဇ္ဇလာ။

၁၃၇။ ဤဒိသိ။ဤသို့ သဘောရှိသော သုခုမာလတာဂုဏ်သည်။အလင်္ကာရ ဝိဟိနာပိ၊အတ္ထာလင်္ကာရမှကင်းသော်လည်း။သတံ၊ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့၏။သမ္မုခတေ၊ရှေ့ရှုမျက်မှောက်ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။အာရောဟတိ၊ရောက်နိုင်၏။တဒုဇ္ဇလာ၊ထိုအတ္ထာလင်္ကာရဖြင့်တောက်ပပါမူကား။(ဝါ)တန်ဆာဆင်ရပါမူကား။ဝိသေသေန၊အထူးအားဖြင့်။ရမဏီယာ၊နှစ်သက်ဖွယ်ရှိ၏။

*** သဒ္ဒ သုခုမာလတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၃၈။ ရောမဉ္စ ပိဉ္ဇ ရစနာ၊သာဓု ဝါဒါဟိတဒ္ဓနီ။
လဉ္ဇန္တိမေ မုနိ မေယျ၊မွဒါ သာဓု သိခါ ဝလာ။

၁၃၈။ ရောမဉ္စ ပိဉ္ဇ ရစနာ၊ကြက်သီး မွေးညှင်းထခြင်းနှင့်တူသော အတောင်မြီးစည်းကို ဖြန့်ခြင်းရှိကုန်သော။သာဓုဝါဒါဟိတဒ္ဓနီ၊သာဓုခေါ်သံနှင့်တူသော တွန်မြွေးသံရှိကုန်သော။မုနိမေယျမွဒါ၊ဘုရားနှင့်တူသော မိုးကြောင့် ယစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ကြွမေ သာဓုသိခါဝလာ၊ဤသူတော်ကောင်းနှင့်တူသော ဥဒေါင်းတို့သည်။လဉ္ဇန္တိ၊တင့်တယ်စံပယ်ကြကုန်၏။ (တနည်း)ရောမဉ္စ ပိဉ္ဇ ရစနာ၊ကြက်သီး မွေးညှင်းတည်းဟူသောအတောင် မြီးစည်းကို ဖြန့်ခြင်းရှိကုန်သော။သာဓုဝါဒါဟိတဒ္ဓနီ၊သာဓုခေါ်သံတည်းဟူသော တွန်မြွေးသံရှိကုန်သော။

http://www.dhammadownload.com

မုနိမေယုမ္ပဒါ၊ဘုရားတည်းဟူသော မိုးကြောင့် ယစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ဣမေသာဓု သိခါဝလာ၊ ဤသူတော်ကောင်းတည်းဟူသော ဥဒေါင်းတို့သည်။လဋ္ဌန္တိ၊တင့်တယ်စံဝယ်ကြကုန်၏။

*** ရောမဥ္စ ပိဥ္ဆ ရစနာ-စသော ဂါထာ၌ ရနိုင်သော အတ္ထာလင်္ကာရ**

သမာသသဒ္ဒဥပမာ အတ္ထာလင်္ကာရ, အသေသဝတ္ထု ဝိသယ သမာသရူပက အတ္ထာလင်္ကာရများ ရနိုင်ပါသည်။

*** အတ္ထ သုခုမာလတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၃၉။ သုခုမာလတ္ထမတ္ထေဝ၊ပဒတ္ထ ဝိသယမ္ပိစ။
ယထာ မတာဒိ သဒ္ဒေသု၊ကိတ္တိ သေသာဒိ ကိတ္တနံ။

၁၃၉။ ပဒတ္ထဝိသယမ္ပိစ၊ပုဒ်အနက်လျှင် အရာရှိသည်လည်းဖြစ်သော။သုခုမာလတ္တံ၊သုခုမာလတာဂုဏ်သည်။အတ္ထေဝ၊ရှိသေးသည်သာလျှင်တည်း။ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မတာဒိသဒ္ဒေသု၊မတ, အစရှိသောသဒ္ဒါတို့ကို။(ဝါ)သေပြီ အစရှိသောစကားကို။ဝတ္တဗ္ဗေသု၊ဆိုအပ်ကုန်သည်ရှိသော် ကိတ္တိသေသာဒိ ကိတ္တနံ၊ကိတ္တိသေသအစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကိုဆိုခြင်းသည်။(ဝါ)အကျော် အစောမျှသာကြွင်းတော့သည် စသည်ကိုဆိုခြင်းသည်။သုခုမာလတာ၊သုခုမာလတာဂုဏ် မည်၏။

*** ကိတ္တိသေသာဒိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ဒိဝံဂတော, သဂ္ဂကာယံ, အလင်္ကရိ, ပရိနိဗ္ဗုတော စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

*** အတ္ထ သုခုမာလတာဂုဏ်-၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ အသင့်ယုတ္တိရှိခြင်း၊ ၂။ ရိုင်းစိုင်းသော ပုဒ်အနက်မှ ကင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** အတ္ထ သုခုမာလတာဂုဏ် မည်ပုံ ။ ။** အသင့်ယုတ္တိလည်းရှိ ရိုင်းစိုင်းသော ပုဒ်အနက်မှလည်း ကင်းသော ပုဒ်အနက်သည် အတ္ထ သုခုမာလတာဂုဏ် မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ <u>မတာဒိ သတ္ထေသု ကိတ္တိသေသာဒိ ကိတ္တနံ</u>--၌ သေသည်ကို သေသည်ဟု ရိုးရိုးတည့်တိုး မပြောဘဲ သူ၏ ဂုဏ်သတင်းသာ ကြွင်းရစ်တော့သတဲ့-ဟု ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ သုံးနှုံးသောကြောင့် အတ္ထသုခုမာလတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* ယမန်သာတည့်၊ နရာဓိပ၊ လောကကြငှာန်း၊ မိထိပ်ပန်းလျှင်၊ လျှင်လွန်းနိဗ္ဗာန် ဝင်ခဲ့တွန်၍၊ ပူပန်ပြင်းစွာ။

* ထိုပြီကာလ၊ မိဘဆွေတော်၊ နတ်ပြည်ပျော်လည်း။

* ဗုဒ္ဓစောလူ၊ ပြည်နိဗ္ဗူ၊ ဆွတ်ချူ ကြွမြန်းလှုံ။

* သေစေလိုသော စိတ်မနောဖြင့် သဘောယုတ်စွ သည်ဗာလကို မထစေသား အိပ်စေသားဟု။

http://www.dhammadownload.com

* ရေမြေသနင်း မြတ်မင်းရာဇာ ကျော်စောခြင်းမျှ ကြွင်းရစ်တော့ပါ။
* မိဖုရားလည်း ပတ္တမြားပြည့်ကာ မန္တင်ပျ နေရတော့သည်သာ။
* ဖွားမြင်သည်၊ * မျက်နှာမြင်သည်၊ * မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်သည်။
* ရှင်ဘုရင် နတ်ရွာစံပြီ၊ * ကံတော်ကုန်ပြီ၊ * ဘုန်းကြီး ပျံတော်မူပြီ၊ * နတ်ပြည်ကြွပြီ၊ * ဘုရား ရဟန္တာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ။
* ခန္ဓာဝန်ငြိမ်း ဒုက္ခသိမ်းတော်မူပြီ။
* ဆုံးရှာပြီ၊ * ကွန်လွန်ရှာပြီ၊ * အနိစ္စရောက်ပြီ၊ * ခရစ်တော်၌ အိပ်ပျော်ပြီ၊
* အလွှာအရှင်မြတ် အဓိန့်တော်ခံယူပြီ။
* လေးစားကော်ရော်၊ တိုင်းလုံးကျော်သည်၊ ထေရ်တော်မြတ်လှ၊ အမည်မျှသာ၊ ကြွင်းရစ်ရှာခဲ့။
* လေးစားကော်ရော် တိုင်းလုံးကျော်သည့် ထေရ်တော်မြတ်မှာ အမည်မျှသာ ကြွင်းရှာတော့သည်။--၌ သေသည်ကို သေသည်ဟု မဆိုဘဲ "အမည်မျှသာ ကြွင်းရှာတော့သည်"ဟု ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ သုံးနှုံးသောကြောင့် "အတ္ထသုခုမာလတာဂုဏ်။
* ဆရာတော် လောင်းလျှာ သားရတနာကို ကောင်းစွာ ဖွားမြင်ခဲ့လေပြီ။
* နောင်ညီလေးပါး နောင်ဖွားရွယ်လှ ငယ်နုမတို့ ဝံသမပြား မျိုးမခြားအောင် စုလျားပတ်နှောင် ပြည်တည်ထောင်ပြီး။--၌ ဩစိတျဟီနဒေါသ, ဝါကျတ္ထ ဂါမွဒေါသတို့မှ လွတ်မြောက်အောင် ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ဖွဲ့ဆိုခြင်းကြောင့် အတ္ထသုခုမာလတာဂုဏ်။ (မောင်နှမချင်း အိမ်ထောင်ပြုသည်ကို ယဉ်ကျေးသော စကားလုံးတို့ဖြင့် သုံးနှုံးပြောဆိုခြင်း ကြောင့် အတ္ထသုခုမာလတာဂုဏ် မြောက်၍ ဂါမွဒေါသမှ လွတ်ပါသည်။)

* သိလေသဂုဏ်၏ လက္ခဏာပြ ဂါထာ

၁၄၀။ သိလိဋ္ဌ ပဒ သံသဂ္ဂ၊ရမဏီယ ဂုဏာလယော။
သဗန္ဓ ဂါရဝေါ သောယံ၊သိလေသော နာမ တံ ယထာ။

၁၄၀။ သိလိဋ္ဌပဒသံသဂ္ဂ ရမဏီယ ဂုဏာလယော၊သဒိသ,အသဒိသ,ဝဂ္ဂန္တဏာ ဖြင့် ဆင့်၍ထားအပ်သော အချင်းချင်းမှီသော ပုဒ်တို့နှင့် ရောနှော၍ထားခြင်းကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ်သောဂုဏ်၏ တည်ရာဖြစ်သော။သဗန္ဓ ဂါရဝေါ၊အဖွဲ့၏လေးသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓနိတအက္ခရာ ဒီဃအက္ခရာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော။အယံ ဗန္ဓော၊ဤအဖွဲ့ဗန္ဓသည်။သိလေသော နာမ၊သိလေသဂုဏ်မည်၏။တံ ဥဒါဟရဏ်၊ထိုဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* သိလေသဂုဏ်၏ လက္ခဏာနှင့် အဓိပ္ပာယ် ။ ။ ၁။ သဒိသ, အသဒိသ, ဝဂ္ဂန္တ

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် အချင်းချင်းမှီသော ပုဒ်တို့နှင့် ရောနှော၍ထားခြင်း။ ၂။ ခုနိတ အက္ခရာ ဒီဃ အက္ခရာတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် လက္ခဏာနှစ်ပါးရှိသော ဂုဏ်သည် သိလေသဂုဏ် မည်ပါသည်။

***ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ်နှင့် သိလေသဂုဏ် အထူး ။ ။** ပဒါသတ္တိ မဓုရတာဂုဏ်၌ ဌာန်တူအက္ခရာ နီးကပ်ခြင်းသည် ပဓာနလက္ခဏာဖြစ်ပါသည်။ သိလေသဂုဏ်၌ကား ဌာန်တူအက္ခရာ နီးကပ်ခြင်းသည် အပဓာန၊ ဗန္ဓဂါရဝ အက္ခရာပါခြင်းသည်သာ ပဓာန လက္ခဏာဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** သဗန္ဓဂါရဝ-၌ ဂါရဝ-အရ ။ ။** မုချအားဖြင့် ဒီဃအက္ခရာ၊ သဒိသူပစာအားဖြင့် ခနိတ အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

*** သိလေသဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၄၁။ ဗာလိန္ဒု ဝိဇ္ဇမဇ္ဈေဒီ၊နခရာဝဠိ ကန္တိဘိ။
သာ မုနိန္ဒ ပဒမ္ဘောဇကန္တိ ဂေါ ဝလိတာ ဝတံ။

၁၄၁။ ဗာလိန္ဒု ဝိဇ္ဇမဇ္ဈေဒီ နခရာဝဠိ ကန္တိဘိ၊ငါးရက်လ၏ တင့်တယ်ခြင်းကို။ (ဂါ)ထွက်သစ်စ လ၏တင့်တယ်ခြင်းကို အလေ့အားဖြင့်ဖျက်ဆီးတတ်သော ခြေသည်းတော်အစဉ်၏အရောင်တို့နှင့်။ဝလိတာ၊ယှဉ်သော။သာ မုနိန္ဒပဒမ္ဘောဇ ကန္တိ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တည်းဟူသော ကြာ၏အရောင်သည်။ဂေါ၊သင်တို့အား။အဝတံ၊စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

* ရွှင်ရွှင်ပျပျ ကကသိသိ ချီချီကျူးကျူး ထူးထူးဆန်းဆန်း။

* နုနုထွတ်ထွတ် မွတ်မွတ်မွေ့မွေ့ မြေ့မြေ့ချော်ချော် လွန်လှမော်၍။

* ရင်ကြောစိမ်းစိမ်း ရှိန်းရှိန်းရွှမ်းရွှမ်း လန်းလန်းလတ်လတ် စွတ်စွတ်စွေးစွေး မြရိပ်ပြေးလျက်။--သည် သိသေလဂုဏ် မြောက်ပါသည်။ (အနုပ္ပါသ မဓုရတာဂုဏ်လည်း ဖြစ်သင့်ပါသည်။)

*** ဥဒါရတာဂုဏ်၏ လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၄၂။ သတ္ထံသဝန္တော ယောကောစိ၊ဂုဏော ယဒိ ပတိယတေ။
ဥဒါရောယံ ဘဝေ တေန၊သနာထာ ဗန္ဓ ပဒ္ဓတိ။

၁၄၂။ ဥက္ကံသဝန္တော၊လွန်ကဲခြင်းရှိသော။ယောကောစိ၊တစုံတခုသော။ဂုဏော၊ စာဂါတိသယ,စသောဂုဏ်ကို။ဗန္ဓေ၊အဖွဲ့,ဗန္ဓ၌။ယဒိ ပတိယတေ၊အကယ်၍ သိအပ်ငြားအံ့။ ဇဝံ၊ဤသို့ဆိုသည်ရှိသော်။အယံဂုဏော၊ဤဂုဏ်သည်။ဥဒါရော၊ဥဒါရဂုဏ်မည်သည်။ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။တေန ဂုဏေန၊ထိုဂုဏ်အားဖြင့်။ဗန္ဓပဒ္ဓတိ၊ဗန္ဓအစဉ်သည်။သနာထာ၊ဥဒါရတာဂုဏ်

http://www.dhammadownload.com

နှင့်တကွဖြစ်၏။(ဝါ)ဥဒါရဂုဏ်ရှိ၏။

* **ဥဒါရတာဂုဏ် မည်ပုံ ။ ။** ဂုဏ်အများဖြစ်ရိုး ဖြစ်စဉ်ထက် လွန်ကဲခြင်းရှိသော ဂုဏ်သည် ဥဒါရတာဂုဏ် မည်ပါသည်။

* **ဥဒါရတာဂုဏ်၏ လက္ခဏာ ။ ။** လွန်ကဲခြင်းရှိသော စာဂါတိသယ-စသောဂုဏ် ဖြစ်ပါသည်။

* **ဥတ္တံသဝန္တောဒ္ဓ ဥတ္တံသ-အရ ။ ။** စာဂုတ္တံသ, သီလုတ္တံသ, ပညုတ္တံသ, ဝိရိယုတ္တံသ, သဒ္ဓါတ္တံသ-စသောဂုဏ် လွန်ကဲခြင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

*** ပထမ ဥဒါရတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၄၃။ **ပါဒမ္ဘောဇ ရဇောလိတ္ထ၊ဂတ္ထာ ယေ တဝ ဂေါတမ။**
အဟော တေ ဇန္တဝေါ ယန္ဓိ၊သဗ္ဗထာ နိရဇတ္တနံ။

၁၄၃။ ဂေါတမ၊ဂေါတမနွယ်ဖွား ရှင်တော်ဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ပါဒမ္ဘော ဇ ရဇောလိတ္ထ ဂတ္ထာ၊ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံတို့၏ ဝတ်မှုန်ဟူသောမြူတို့ဖြင့် လိမ်းကျံသော ကိုယ်ရှိကုန်သော။ယေ ဇန္တဝေါ၊အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။သန္ဓိ၊ရှိကုန်၏။တေ ဇန္တဝေါ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။သဗ္ဗထာ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။နိရဇတ္တနံ၊ကိလေသာဟူသော မြူမရှိသောသူ၏ အဖြစ်သို့။ယန္ဓိ၊ရောက်ကြကုန်၏။အဟော၊သြော် အံ့ဩဖွယ်ရှိပေစွ။

*** ဥဒါရတာဂုဏ်ရှိသော အဖွဲ့ဝန္ဓကို စီကုံးဖွဲ့ဆိုအပ်၏ဟု တိုက်တွန်းပုံ ဥယျောဇဉ်**

၁၄၄။ **ဧဝံ ဇိနာနုဘာဝဿ၊သမုဂ္ဂတ်သောတြ ဒိဿတိ။**
ပညဝါ ဝိမိနာ နေန၊စိန္တယေ ပရမိ ဒိသံ။

၁၄၄။ ဧဝံ၊ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအစဉ်ဖြင့်။အတြ ဂါထာယံ၊ဤ"ပါဒမ္ဘောဇ"စ သော ဂါထာ၌။ဇိနာနုဘာဝဿ၊မြတ်စွာဘုရားတန်ခိုးတော်၏။သမုဂ္ဂတ်သော၊လွန်ကဲသည်၏ အဖြစ်ကို။ဒိဿတိ၊ရှုအပ်၏။ပညဝါ၊ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။အနေန ဝိမိနာ၊ဤအစီ အရင်ဖြင့်။ဤဒိသံ၊ဤသဘောရှိသော။ပရံ၊တစ်ပါးသော ဥဒါဟရုဏ်ကို။စိန္တယေ၊ကြံစည်ရာ၏။

*** ဒုတိယ ဥဒါရတာဂုဏ်၏ လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၄၅။ **ဥဒါရော သောဝိ ဝိညေယ္ယော၊ယံ ပသတ္ထ ဝိသေသနံ။**
ယထာ ကီဠာသရော လီလာ၊ဟာသော ဟေမဝံဒါဒယော။

၁၄၅။ ယံ ပသတ္ထ ဝိသေသနံ၊အကြင် ဦးမွှမ်းအပ်သော ဝိသေသနသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သောပိ ပသတ္ထဝိသေသန ဇာတော၊ထိုခိုးမွှမ်းအပ်သော ဝိသေသနကိုလည်း။ဥဒါရော၊ဥဒါရဂုဏ်မည်၏ဟူ၍။ဝိညေယ္ယော၊သိအပ်၏။ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆို အပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကီဠာသရော၊ကစားမြူးထူးခြင်းငှာ ပြုအပ်သော

http://www.dhammadownload.com

အိုင်။လီလာ ဟာသော၊တင့်တယ်သောရယ်ခြင်း။ဟေမင်္ဂဒါဒယော၊ရွှေဖြင့်ပြီးသော ခြေကျင်း စသည်တို့။

* **ဒုတိယ ဥဒါရတာဂုဏ်-၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ အနည်းဆုံး ဂုဏ်ပြဝိသေသနပုဒ် တစ်ခုပါရှိခြင်း၊ ၂။ ဗန္ဓဖရုသဒေါသ ဂါမ္ပဒေါသတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဟေမင်္ဂဒါဒယော-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ပတ္တမြား နားဆောင်း ရွှေလက်ကောက် ရွှေလက်ကြပ် စသည်ကို ယူရပါမည်။

*** ဒုတိယ ဥဒါရတာဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံများ**

* ကိဋ္ဌာသရော လီလာဟာသော ဟေမင်္ဂဒါဒယော--စသည်၌ ကိဋ္ဌာ လီလာ ဟေမံ ဟု ဆိုအပ်သော ဝိသေသနပုဒ်ရှိသောကြောင့် ဒုတိယ ဥဒါရတာဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

* ဣတိပိ သော ဘဂဝါ-- ဘဂဝါ။

* ရေကစားဖို့ ရေအိုင်၊ မင်္ဂလာကန်တော်။

* မွေးပျံ့သင်းကြူ ပန်းမဥ္ဇူ။

* ကြားရရုံမျှ ဟဒယ ရွှင်ပျစေရာ ရယ်ခြင်းသာ။

* ရွှေခြေကျဉ်း၊ * စိန်နားကပ်၊ * စိန်လက်စွပ်၊ * ပတ္တမြား ခါးစည်းကြိုး။

* စိန်ကြောင်နီလာ မြသန္တာ စီကာဖွဲ့ယှက် မြဘယက်။

* စိန်နားကပ်ကြီး ပန်ရမလို။

* အက်စ်အီးကားပေါ်ဝယ် ဇိမ်နဲ့နေမယ်။

* ထက်မြက်ဉာဏ်ရှင် ကြိုးကုတ်သင် လျှင်လျှင်အတ်စုံ။

* ချမ်းမြရေကြည်၊ ကစားမည်ဟု၊ ဝိုက်လည်ထွေသာ၊ လျှောက်ပန်ထွာက။

* လှပကျော့ရှင်း၊ ပျိုတစ်သင်း --သည် ချီးမွမ်းကြောင်းပြ အမွှန်းတင် ဝိသေသနပုဒ် ပါရှိသောကြောင့် ဒုတိယ ဥဒါရတာဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

* ကစားမြူးတူး၊ ပျော်ရွှင်မြူဖို့၊ ကြည်နူးဘွယ်ရာ ဥယျာဉ်သာ။--သည် လှပသော အမွှန်းတင် ဝိသေသနများ ပါရှိသောကြောင့် (ဗန္ဓဖရုသဒေါသ, ဂါမ္ပဒေါသတို့မှ လွတ် မြောက်၍) ဒုတိယ ဥဒါရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

*** ကန္တိဂုဏ်၏ လက္ခဏာပြ ဝါထာ**

၁၄၆။ လောကိယတ္ထာ နတိက္ကန္တာ၊ကန္တာ သဗ္ဗဇနာနပိ။
ကန္တိနာမာ တိဝုတ္တဿ၊ဝုတ္တာ သာ ပရိဟာရတော။
ယထာ မုနိန္ဒိစ္စာဒိ။

၁၄၆။ လောကိယတ္ထာ နတိက္ကန္တာ၊လောက၌ သိအပ်သော အနက်သဘောကို

http://www.dhammadownload.com

မလွန်သော။သဗ္ဗဇနာနံပိ၊အလုံးစုံသောသူတို့သည်လည်း။ကန္တ၊နှစ်သက်အပ်သော ဂုဏ်သည် ကန္တိနာမ၊ကန္တိဂုဏ်မည်၏။သာ ကန္တိ၊ထိုကန္တိဂုဏ်ကို။အတိဝုတ္တသ၊အတိဝုတ္တဒေါသ၏။ပရိဟာရတော၊အဖြေဦး။ဝုတ္တာ၊ဆိုအပ်၏။ယထာဥဒါဟရုဏ် အဘာယနည်းဟူမူကား။မုနိန္ဒ ဣန္ဒာဒိ၊မုနိန္ဒ,ဣန္ဒါသို့အစရှိသည်တည်း။

*** ကန္တိဂုဏ်၏ လက္ခဏာနှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ၁။** လောကဌ် သိအပ်သောအနက်ကို မလွန်ခြင်း, (၂) အလုံးစုံသောသူတို့၏ နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့် လက္ခဏာနှစ်ပါးရှိသော ဂုဏ်သည် ကန္တိဂုဏ် မည်ပါသည်။

*** ကန္တိဂုဏ်မြောက် ပုံစံများ**

* မုနိန္ဒ စန္ဒသမ္ဖုတ (ပ) နာဝကာသော ဝိဇမ္ဘနေ (ဂါထာ-၉၅) ၌ အလွန်အကျူးဆိုအပ်သော်လည်း ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဆိုအပ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် ကန္တိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* ထက်ဆိုဘဝဂ် ကောင်းကင်ထက်ဖြင့် ချင့်တွက်မနိုင် ဉာဏ်မဏ္ဍိုင်။

* အောင်ဆန်းဝိုလ်ချုပ် ဂုဏ်ကိုထုတ်သော် အဟုတ်မြန်ပြည် မဆန့်ပြိတည်း။

* ဝိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဂုဏ်လျှမ်းလျှမ်း စာတမ်းရေးမကုန်။

* ဓမ္မာသောက မင်းမြတ်လှ၏ ဂုဏ်ခြင်းရာ ကျေးဇူးမှာကား ကျွန်းသာဇမ္ဗူ နှံ့သောဟူ၏။

* စကြာမင်း၏ ကျေးဇူးသည် စကြာစဉ္ဇာတိုက်မလောက်။

* ခုနစ်နှစ်ရွယ် သတို့သမီးကလေးများသော်မှ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်နိုင်ကြ၏။

*** အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်၏ သရုပ်နှင့် လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၄၇။ **အတ္ထဗျတ္တာ ဘိဓေယျဿာ၊နေယျတာ သဒ္ဒတောတ္ထတော။**
သာယံ တဒုဘယာ နေယျ၊ပရိဟာရေ ပဒဿိတာ။
ယထာ မရီစ္စာဒိ စ၊မနောနုရဉ္ဇနောစ္စာဒိ။

၁၄၇။ အဘိဓေယျဿ၊အနက်၏။(ဝါ)အနက်ကို။သဒ္ဒတော၊သဒ္ဒါ,အားဖြင့်ငင်း။အတ္ထတော၊အနက်အားဖြင့်ငင်း။အနေယျတာ၊မဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်သည်။အတ္ထဗျတ္တိ၊အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်မည်၏။တဒုဘယာ၊ထိုသဒ္ဒါ,အနက်နှစ်ပါးစုံကြောင့်ဖြစ်သော။သာယံအနေယျတာ၊ထို့အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်ကို။နေယျပရိဟာရေနေယျဒေါသ၏အဖြေဦး။ပဒဿိတာ၊ပြအပ်ပြီ။ယထာဥဒါဟရုဏ် အဘာယနည်း။မရီစိစ္စာဒိစ၊မရီစိ,အစရှိသော ဥဒါဟရုဏ်သည်ငင်း။မနောနုရဉ္ဇနောစ္စာဒိ စ၊မနောနုရဉ္ဇနော,အစရှိသော ဥဒါဟရုဏ်သည်ငင်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်- ၏ လက္ခဏာ ၂-ပါး ။ ။ ၁။** အနက်ကို သဒ္ဒါအားဖြင့် မဆောင်

http://www.dhammadownload.com

အပ်သည်၏အဖြစ်၊ ၂။ အနက်ကို အနက်အားဖြင့် မဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်။

* **အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ သဒ္ဒါအားဖြင့်ဖြစ်စေ, သဒ္ဒါ၏ ဟောစွမ်းနိုင်သော သာမတ္ထိယအားဖြင့်ဖြစ်စေ အခြားပုဒ်တစ်ခုကို ဆောင်ယူဘွယ်မလိုလောက်အောင် ထင်ရှားနေခြင်းသည် အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ် မည်ပါသည်။

* **အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်. ၂-ပါး** ။ ။ ၁။ သဒ္ဒအတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်၊ ၂။ အတ္ထ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်။

* **သဒ္ဒ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်မည်ပုံ** ။ ။ အနက်ကို သဒ္ဒါအားဖြင့် မဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည် သဒ္ဒ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်မည်၏။

* မရိစိ စန္ဒနာလေပ၊လာဘာ သိတ မရိစိနော။

ဣမာသဗ္ဗာပိ ဓဝလာ၊ဒိသာ ရောစန္တိ နိဗ္ဘရံ။(ဂါထာ-၈၁)--၌ **သဒ္ဒ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်မြောက်ပုံ** ။ ။ ဤပြယုဂ်၌ ဖွေးဖွေးဖြူခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော မရိစိစန္ဒနာ လေပလာဘာ-ဟူသော အကြောင်းတိုက်ရိုက်ပါရှိသောကြောင့် သဒ္ဒ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* **အတ္ထ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ် မည်ပုံ** ။ ။ အနက်ကို အနက်အားဖြင့် မဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည် အတ္ထ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်မည်၏။

* မနော နုရဥ္ဇနော မာရ-ဂ်နာ၊ သိဂ်ါရ ဝိဗ္ဘမော။

ဇိနေနာ သမနုညာတော၊မာရဿ ဟဒယာ နလော။(ဂါထာ-၈၂)--၌ **အတ္ထ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ် မြောက်ပုံ** ။ ။ ဤပြယုဂ်၌ မာရ်နတ်မင်းသမီး သုံးယောက်တို့၏ ဘုရားမှ ရှုံး၏ဟူသော အနက်ကို ဟောသောသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း မာရ်နတ်မင်းသမီး သုံးယောက်တို့၏ ဘုရားမှ ရှုံး၏ဟူသောအနက်ကို မာရ်နတ်မင်းအား နှလုံးမီးသောကဖြစ်၏ဟူသော အကျိုးပြ စကားကိုဆ၍ ဖလာနုမာန ဖလူပစာနည်းအားဖြင့် သိအပ်သောကြောင့် အတ္ထ အတ္ထ ဗျတ္တိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

*** အတ္ထ အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

ပုနအတ္ထေန ယထာ

၁၄၈။ သဘာဝါ မလတာ ဓိရ၊မုဓာ ပါဒ နခေသု တေ။

ယတော တေ ဝနတာနန္တ၊မောဠိစ္ဆာယာ ဇဟန္တနော။

၁၄၈။ ပုန၊တစ်ဖန်။အတ္ထေန၊အနက်အားဖြင့်။အနေယျတာ၊အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်သည်။ ယထာ၊အဘယ်နည်း။သဘာဝါ မလတာတျာဒိ၊သဘာဝါ မလတာအစရှိသည်တည်း။ဓိရ၊ မြတ်စွာဘုရား။ယတော ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။တေ ပါဒ နခါ၊ထိုခြေသည်းတော်တို့သည်။ အဝနတာ နန္တ မောဠိစ္ဆာယာ၊ရှိခိုးသော အတိုင်းမသိသောလူ,နတ်,ဗြဟ္မာတို့၏ ဥသျှောင်တို့၏ အရောင်တို့ကို။နော ဇဟန္တိ၊မစွန့်နိုင်ကုန်။တတော တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တေ၊ရှင်တော်

http://www.dhammadownload.com

ဘုရား၏။ပါဒ နခေသု၊ခြေသည်းတော်တို့၌။သဘာဝါမလတာ၊သဘောအားဖြင့် ညစ်ကြေးမတင် စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်သည်။မုဓာ၊အကျိုးမပြုး အချည်းနှီးဖြစ်၏။

* **အဆွေ၌မှာ သက်တစ်ရာလျှင် မနာမဏ္ဍား မြင်လိုကြား၏။**--ဟူသော စကားဖြင့် မိမိအသက်တစ်ရာ ရှည်လို၏-ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ် သိသာထင်ရှားသောကြောင့် အတ္ထ အတ္ထဗျတ္တိဝုဏ်မြောက်ပါသည်။

* အနှစ်တစ်ရာ အနာကင်းကွာ သင့်ချမ်းသာကို မြင်ရပါလို ငါဆုဆို၏။

* တိုက်ခန်းဆောင်ဝယ် ကိုယ်ရောင်သာမျှ ပပစလောက် ဆင်းစံ မြောက်သား။

* သားရွှေအိုး ထမ်းလာတာ ငါတို့ မြင်လိုကြတယ်။

* **သမာဓိဝုဏ်ကို ပြဆိုအံ့-ဟု ပဋိညာဉ်ပြု ဂါထာ**

* **အဖွဲ့ အနွဲ့အားလုံးတို့၏ အသက်သဖွယ်ဖြစ်သောဝုဏ် (သမာဓိဝုဏ်)**

၁၄၉။ ဗန္ဓသာရောတိ မညန္တိ၊ယံ သမဂ္ဂါဗိ ဝိညုနော။
ဒဿနာဝသရံ ပတ္တော၊သမာဓိနာမ ယံ ဝုစ္စော။

၁၄၉။ သမဂ္ဂါပိ၊ညီညွတ်ပေါင်းဆုံ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ဝိညုနော၊ပညာရှိတို့သည်။ယံ ဝုဏ်၊အကြင် သမာဓိဝုဏ်ကို။ဗန္ဓ သာရောတိ၊အစီအကုံး အဖွဲ့အနွဲ့တို့၏ အသက်ဟူ၍။မညန္တိ၊အောက်မေ့ကြကုန်၏။သမာဓိနာမ၊သမာဓိမည်သော။အယံ ဝုစ္စော၊ဤဝုဏ်သည်။ဒဿနာဝသရံပြအပ်သော အလှည့်အကြိမ်သို့။ပတ္တော၊ရောက်ပြီ။

* **စုဏ္ဏိယ ဂါထာ ကဗျာဟူသမျှသော အဖွဲ့အနွဲ့အားလုံးတို့၏ အသက်သွေးကြောသဖွယ် ဖြစ်သောဝုဏ် ။ ။** ဗန္ဓသာရောတိ မညန္တိ၊ယံ သမဂ္ဂါပိ ဝိညုနော-ကိုထောက်၍ သမာဓိဝုဏ် ဖြစ်ပါသည်။

* **သမာဓိဝုဏ်၏ လက္ခဏာပြု ဂါထာ**

၁၅၀။ အညဓမ္မော တတော ညတ္တ၊လောက သီမာ နုရောဓတော။
သမ္မာ အာဓိယတေစ္စေသော၊သမာဓိတိ နိရုစ္စတိ။

၁၅၀။ ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။အညဓမ္မော၊တပါးသော မုချဝတ္ထု၏သဘောကို။တတော မုချတော၊ထိုမုချဝတ္ထုမှ။အညတ္တာ၊တပါးသော မုချမဟုတ်သောဝတ္ထု၌။လောကသီမာနုရောဓတော၊လောကစည်းကမ်းနှင့်မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့်။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အာဓိယတေ၊တဲင့်စားအပ်၏။ဣဿတိ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဒသော ဝုစ္စော၊ထိုဝုဏ်ကို။သမာဓိတိ၊သမာဓိဝုဏ်ဟူ၍။နိရုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

* **သမာဓိဝုဏ် မည်ပုံ ။ ။** မုချဖြစ်သော ဝတ္ထု၏သဘောကို မုချမဟုတ်သော

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထု၌ လောကအပိုင်းအခြားကို မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် တင်စားအပ်သောဂုဏ်သည် သမာဓိဂုဏ်မည်ပါသည်။

* **သမာဓိဂုဏ်၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ဝတ္ထုတစ်ပါး၏ သဘောကို ဝတ္ထုတစ်ပါးနှင့် တင်စားခြင်းသည် သမာဓိဂုဏ်၏ လက္ခဏာဖြစ်ပါသည်။



* သမာဓိဂုဏ်သရုပ်နှင့် လက္ခဏာပြ

၁၅၁။ **အပါဏော ပါဏိနံ ဓမ္မော၊သမ္မာ အာဓိယတေ ကွစိ။**
နိရူပေ ရူပယုတ္တဿ၊နိရသေ သရသဿ စ။

၁၅၂။ **အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တဿ၊အကတ္ထရိပိ ကတ္ထုတာ။**
ကဋ္ဌနဿာ သရီရေပိ၊ရူပ် တေသံ ကမာ သိယာ။

၁၅၁။ ကွစိ၊အချို့သောအရာ၌။ပါဏိနံ၊အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏။ဓမ္မော၊သဘောကို။အပါဏော၊အသက်မရှိသော ဝတ္ထု၌။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အာဓိယတေ၊တင်စားအပ်၏။ကွစိ၊အချို့သောအရာ၌။ရူပယုတ္တဿ၊အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော ဝတ္ထု၌။ဓမ္မော၊သဘောကို။နိရူပေ၊အဆင်းသဏ္ဌာန်မရှိသော ဝတ္ထု၌။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အာဓိယတေ၊တင်စားအပ်၏။ကွစိ၊အချို့သောအရာ၌။သရသဿ၊အရသာရှိသော ဝတ္ထု၏။ဓမ္မော၊သဘောကို။နိရသေ၊အရသာမရှိသော ဝတ္ထု၌။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အာဓိယတေ၊တင်စားအပ်၏။

၁၅၂။ ဒြဝယုတ္တဿ၊အရည်နှင့်ယှဉ်သော ဝတ္ထု၏။ဓမ္မော၊သဘောကို။အဒြဝေ၊အရည်မရှိသော ဝတ္ထု၌။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အာဓိယတေ၊တင်စားအပ်၏။ကတ္တုတာ၊ကတ္တား၏သဘောကို။အကတ္တရိပိ၊ကတ္တားမဟုတ်သော ဝတ္ထု၌လည်း။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အာဓိယတေ၊တင်စားအပ်၏။ကဋ္ဌနဿာပိ၊အစိုင်အခဲဖြစ်သော ဝတ္ထု၏လည်း။ဓမ္မော၊သဘောကို။အသရီရေ၊အစိုင်အခဲမရှိသော ဝတ္ထု၌။သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။အာဓိယတေ၊တင်စားအပ်၏။ကျက်တိတသွာ၊ထို့ကြောင့်။သမာဓိ၊သမာဓိဂုဏ်မည်၏။တေသံ ဂုဏာနံ၊ထိုသမာဓိဂုဏ်တို့၏။ရူပ်၊ပြယုဂ်သည်။ကမာ၊အစဉ်အတိုင်း။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

* သမာဓိဂုဏ် ၆-မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်

* ကဗျာဝန္ဓ၏ အသက်သဖွယ်ဖြစ်သည့် ဂုဏ် ၆-မျိုး

၁။ အသက်ရှိသော ဝတ္ထု၏သဘောကို အသက်မရှိသောဝတ္ထု၌ တင်စားခြင်းသည် **"ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်"** မည်ပါသည်။

၂။ အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် ယှဉ်သောဝတ္ထု၏ သဘောကို အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် မယှဉ်သော ဝတ္ထု၌ တင်စားခြင်းသည် **"ရူပယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်"** မည်ပါသည်။

၃။ အရသာရှိသောဝတ္ထု၏ သဘောကို အရသာမရှိသော ဝတ္ထု၌ တင်စားခြင်းသည်

http://www.dhammadownload.com

"သရသ သမာဓိဂုဏ်" မည်ပါသည်။

၄။ အရည်နှင့်ယှဉ်သော ဝတ္ထု၏သဘောကို အရည်မရှိသောဝတ္ထု၌ တင်စားခြင်းသည် "ဒြဝယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်" မည်ပါသည်။

၅။ ကတ္တားသဘောရှိသော ဝတ္ထု၏ သဘောကို ကတ္တားသဘော မရှိသောဝတ္ထု၌ တင်စားခြင်းသည် "ကတ္တုတာ သမာဓိဂုဏ်" မည်ပါသည်။

၆။ အစိုင်အခဲရှိသော ဝတ္ထု၏သဘောကို အစိုင်အခဲမရှိသော ဝတ္ထု၌ တင်စားခြင်းသည် "ကဌိန သမာဓိဂုဏ်" မည်ပါသည်။

*** သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပုံ /ရောက်ပုံ**

* အမှန်သိက၊ နိဗ္ဗာန၊ ရောက်ရ ရက်တိုတို--ဟူသောစကားသည် သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်လျှင် သံသရာဘုံဘဝတွင် ဝဋ်ဘဝတိုတိုနှင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်၏ဟု တင်စား၍ ဆိုထားသောကြောင့် သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

*** ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံ - ပုံစံ**

၁၅၃။ ဥဏ္ဏာ ပုဏ္ဏိနှုနာ နာထ၊ဒိဝါပိ သဟ သင်္ဂမာ။
ဝိနိဒ္ဒါ သမ္ပမောဒန္တိ၊မညေ ကုမုဒိနီ တဝ။

၁၅၃။ နာထ၊မြတ်စွာဘုရား။ကုမုဒိနီ၊ကြာဖြူတောတို့သည်။(ဝါ)ကြာဖြူတို့သည်။ တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဥဏ္ဏာ ပုဏ္ဏိနှုနာ၊ဥဏ္ဏလုံမွေး ရှင်တော်တည်းဟူသော လပြည့်ဝန်းနှင့်။သဟ၊တကွ။သင်္ဂမာ၊ပေါင်းဆုံမိသောကြောင့်။ဒိဝါပိ၊နေ့အခါ၌လည်း။ဝိနိဒ္ဒါ၊အိပ်ပျော်ခြင်းမှကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍။(ဝါ)ပွင့်ကုန်သည်ဖြစ်၍။သမ္ပမောဒန္တိ မညေ၊ကောင်းစွာ ဝမ်းမြောက်ကုန်ယောင်တကား။

*** အပါဏေ ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်မြောက်/ရောက်ပုံ ပုံစံများ**

* ဥဏ္ဏာ ပုဏ္ဏိနှုနာ နာထ--စသော ဂါထာသည် အသက်မရှိသော ကြာဖြူ ဥဏ္ဏလုံမွေးရှင်တို့၌ အသက်ရှိသောလူတို့၏ အိပ်ခြင်း, ပေါင်းဖော်ခြင်း, ဝမ်းမြောက်ခြင်းသဘောကို တင်စားခြင်းကြောင့် အပါဏေ ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်မြောက်/ရောက် ပါသည်။

* စန္ဒရကန် ကျောက်မျက်မှန်နှင့် ငွေစန္ဒိမာ လရောင်ဝါတို့ မျက်နှာချင်းကပ် ရင်ချင်းထပ်လျက် စပ်ဟပ်ပိရိ ပေါင်းဖော်မိ၍ ပီတိရွှင်လန်း နှစ်သက်လွန်းသည် ရွှန်းရွှန်း အရည်ယိုသတည်း။

* ကြာပန်းတို့သည် ပျက်ရယ်ပြုကုန်၏။

* ပဒုမ္မာကြာတို့သည် နေ့အခါ၌ အိပ်ကုန်၏။

* တက်ခဲ့လို့ခေါ် မောမြေမြင့် တောင်တန်း။

http://www.dhammadownload.com

* ဝသုန်ဤမြေ သက်သေအရာ တည်ပါစေသား။
* ဤမြေပံသု သက်သေပြု ကောင်းမှုခိုင်ခိုင်လုံ။
* လေပြင်းထန်၍ တောမြိုင်ယံလည်း ဒေါသမာန်ထ ဟူးဟူးကြွ၏။
* နွေရူးလေဟုန် စီးကာစုန်သည် ကခုန်သည့်လား ရွက်ဝါများ။
* အောင်လံတွေ ရောင်ပျံ မြူးကာပါ့။
* ဒီကလောင် ရောင်ခြည်လွှတ် ဦးညွှတ်တယ်လေး။
* မင်းလွင်မြူခိုး စိုးမိုးနွေသဘင်။
* မြူးကြွ မြောက်လေထန်။
* ပျဉ်းမငုတ်တို သက်ကြားအို။
* လေပြင်းခိုက်လျက် မငိုက်ဦးခေါင်း။
* ကြောက်ဖွယ်မုန်တိုင်း လေအရိုင်းလျှင်။
* လမ်းဟောင်းကြီးလျှင် ငိုချင်းရှည်ကြီး ဆိုခဲ့သည်။
* ဖိုးလမင်းလည်း သူ့အဆင်းနှင့် အလင်းနှင့်။
* သူ့ဂုဏ် သူ့သိရ် သူ့အရှိန်နှင့်။
* သန်းခေါင်းဝယ် ညီလာကျင်းသည့် ကြယ်မင်းများ ဆင်းသရေ သူချစ်လိမ့်လေ။
* အကြော်သည်မ ဖိုအဝ၌ ထင်းစရေနံ ယမ်းတစ်ဆံနှင့် မီးလျှံ နဂါး နိုးပြီပေါ့။
* အုန်း ထန်း ပေလက် တမာရွက်တို့ ရွှေစက်ရွှေပြောက် ရွှေရည်သောက်၏။
* ပွင့်ငုံကို လင့်ကုန်ကြတော့လို့ ခေါင်းကြွကာ ဆာဝေဝေနဲ့ သူလည်းလေ လောကီ သားလိုပေါ့ ကြွားချင်လှပေလိမ့်မယ်။
* မောင်တို့က ရေတွေသွန် စေတီငယ်မွန်းရချည့် လွမ်းစရာ့ သည်နေရာ။
* လေချမ်းလည်းကူ မိုးလည်းမြူသော် ဘယ်သူဆီးတား တတ်နိုင်အားလိမ့်။
* သီးကင်းနုစ အချို့ကမူ မြတ်ရှင်တော်ကို ပူဇော်လို့ငှာ သီးကြရှာ၏။
* မဟာလှေကား တို့ဘုရားကို ညွှတ်တွားသဒ္ဓါ ဖူးပွင့်လာ၏။
* သောင်အခြေ ခေါင်ရေ လေမြူးတော့ ရေရူးတွေ ဖွေး။
* ကျူရိုးရှင် ပီပီဟိန်း ဗိန်းဗောင်းသံ တေး။
* မြကျောက်ဖျာ ရေမှာကူးစေတော့ မပျယ်ဘူး တကယ်။
* **နှင်းဆီကယဉ် သဇင်ကပြုံး**--ကား ယဉ်သည် ပြုံးသည်ဟူသော အသက်ရှိသော သဘောကို နှင်းဆီ သဇင်ဟူသော သက်မဲ့ဝတ္ထု၌ တင်စားခြင်းကြောင့် အပါဏေပါဏီ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။
* **မိမိအတတ် ကိုယ့်ကိုသတ်၏**--ကား သက်မဲ့၌ သက်ရှိသဘောကို တင်စားသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် အပါဏောပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။(တစ်နည်း) ကတ္တားမဟုတ်သည်၌ ကတ္တုသတ္တိကို တင်စားသောကြောင့် အကတ္တရိ ကတ္တုဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* **ဗေဒါပျံ အံကိုခဲ ပန်းပန်လျက်ပဲ**--ဟူသော ကဗျာသည် သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ ပျံ မှု, အံကိုခဲမှု, ပန်းပန်မှုသဘောကို ထိုသဘောမရှိသော သက်မဲ့ဗေဒါပင်၌ တင်စား၍ ဆို ထားသောကြောင့် အပါဏောပါဏိ သမာဓိဂုဏ်။ (ကတ္တုဓမ္မသမာဓိဂုဏ်လည်းရနိုင်၏)

* **သုံးလွှဲအရှင်၊ခြေသည်းရှင်မှ၊ ရောင်ယှဉ်မြူးလက်၊ ပျို့အန်ထွက်၏**--သည် အန် တတ်သော သဘောမရှိသော ခြေသည်းတော်ရောင်၌ အန်တတ်သကဲ့သို့ တင်စား၍ ဆို ထားသောကြောင့် အပါဏော ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။ (တနည်း) ဂုဏ်ဥပစာသဘော အန်တတ်သော ကတ္တုသတ္တိမရှိဘဲ ကတ္တုသဘောရှိသကဲ့သို့ တင်စား၍ ဆိုထားသော ကြောင့် ကတ္တုဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* **ချိုးနှစ်ကောင် ထနောင်းပင်ညိုနောင်က လွမ်းအောင်ကူခဲ့** --သည် သက်ရှိသန္တာန် ၌သာ ရကောင်းသော "ညိုနောင်"ဟူသော ဝေါဟာရကို သက်မဲ့ထနောင်းပင် နှစ်ပင်၌ လောကအပိုင်းအခြားကို မလွန်ဘဲ တင်စားပြောဆိုခြင်းကြောင့် အပါဏော ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* **စပါးပင်တွေ ယိမ်းကနေ၏**--သည် သက်ရှိသန္တာန်၌သာ ရကောင်းသော ယိမ်းက ခြင်းသဘောကို သက်မဲ့စပါးပင်၌ (လောက အပိုင်းအခြားကို မလွန်စေဘဲ) တင်စားထား သောကြောင့် အပါဏော ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* **ပင်ယံထက်နန်း၊ ပြုံရောင်သန်း၍၊ ရွှင်လန်းနေသည်၊ ပန်းသင်္ဃ**--သည် သက်ရှိသန္တာန်၌သာ ရကောင်းသော ပြုံးရောင်သန်းခြင်း, ရွှင်လန်းခြင်းသဘောကို သက်မဲ့ဖြစ်သော ပန်းသင်္ဃ၌ လောကအပိုင်းအခြားကို မလွန်စေဘဲ တင်စားထားသော ကြောင့် အပါဏော ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* **တပေါင်းနေ ချောင်းရေကို ငုံ့အသောက်**--သည် သက်မဲ့တပေါင်းနေ၌ သက်ရှိ သတ္တဝါ၏ ငုံ့သောက်ခြင်းဟူသော သဘောကို တင်စားထားသောကြောင့် အပါဏော ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* **နှလုံးသားကို အနိုးတပ်ဆုံး လေ့လာခဲ့တဲ့ အရိန္ဒမာ အသိဆုံးပါ**--သည် သက်ရှိ သတ္တဝါတို့၌သာ ရကောင်းသော သိခြင်းသဘောကို သက်မဲ့ဖြစ်သော အရိန္ဒမာ(လှံ)အပေါ် ၌ လောကအပိုင်းအခြားကို မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် တင်စားထားသောကြောင့် အပါဏော ပါဏိဓမ္မ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ရူပယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံပြ ပုံစံ**

၁၅၄။ ဒယာရသေသု မုဒ္ဒန္တာဇနာ မတ ရသေသွိဝ။
သုခိတာ ဟတ ဒေါသာ တေ၊နာထ ပါဒမ္ဘုဇာနတော။

၁၅၄။ နာထ၊မြတ်စွာဘုရား။အမတ ရသေသု၊အမြိုက်ရည်တို့၌။မုဒ္ဒန္တာ၊ငုပ်ကြကုန်သော။ဇနာ၊လူတို့သည်။ဟတ ဒေါသာ၊ကင်းသောလေ,သည်းခြေသလိပ် ဟူသောအပြစ်ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။သုခိတာ ဣဂဝံ၊ချမ်းသာကုန်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ပါဒမ္ဘုဇာနတော၊ခြေတော်တည်းဟူသော ကြာ၌ ညွတ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ဒယာရသေသု၊မဟာကရုဏာတည်းဟူသော ဂုဏ်ရည်တို့၌။မုဒ္ဒန္တာ၊ငုပ်ကြကုန်သော။ဇနာ၊နတ်,လူ,ပြဟ္မာ သတ္တဝါတို့သည်။ဟတ ဒေါသာ၊ကင်းသော ကိလေသာတည်းဟူသောအပြစ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။သုခိတာ၊ကိုယ်,စိတ်နှစ်ဖြာချမ်းသာကြကုန်၏။

* **နိရုပေ ရူပယုတ္တ သမာဓိဂုဏ် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့်ယှဉ်သော ရေ၌သာ ရကောင်းသော ငုပ်နှစ်ခြင်းသဘောကို အဆင်းသဏ္ဌာန်နှင့် မယှဉ်သော ကရုဏာ-အစရှိသော ဂုဏ်၌ လောကအပိုင်းအခြားကို မလွန်သောအားဖြင့် တင်စားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် "နိရုပေ ရူပယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်" မည်ပါသည်။

* **ဒယာ ရသေသု-စသောဂါထာသည်** အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော ငုပ်အပ်သော သဘောကို အဆင်းသဏ္ဌာန်မရှိသော ကရုဏာဂုဏ်၌ တင်စားခြင်းကြောင့် နိရုပေ ယုတ္တ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* ဓမ္မတာသွန်းသည့် ကရုဏာရေ သွန်းလေ လေတည်း။
* သဒ္ဓါမြဲခိုင် ပင်ရိပ်မြိုင်၌ မဏ္ဍိုင်ပွင့်ခိုက်။
* အကိုက်သွန်းသွန်းဉာဏ်ညွှန့်လန်းလျှင် ထွန်းလှသောခါ။
* ဗောဓိသမ္ဘာ ပဒေသာ၏ ပညာခိုင်ဖြီး အမြိုက်သီးကို။
* သီလမြေဝယ် ဝိရိယခြေကိုခု၊ သဒ္ဓါလက်ဖြင့် ပညာပုဆိန် ကိုင်ရွယ်ခိုန်ပါစ။
* သံသရာဝဲ ဩဃထဲ အမြဲကျင်လည်ကုန်။
* တရားစည်ကြီး ရိုက်တီးကြသလေ။
* အချစ်ဆိုတာ ပူလောင်တဲ့ မီးတောက်ငယ်တစ်ခု။
* မေတ္တာဟာအေးမြတဲ့ စမ်းချောင်းငယ်တစ်ခု။
* သားတို့ရှုပ်ရည် သိတာမည်သား ရေကြည်ချမ်းမြ တစ်ပေါက်ကျက မိဘတို့ဝမ်းငြိမ်းစတမ်း။

* စုံပယ်ခက်စုံနှစ်ပင်မှာ မငုံခင်တုံးကအစ၊ပန်းဖွါရဆင့်ဖီ၊ မပွင့်မိခါက၊ကျင့်ဝသီစာဂနှင့်၊ ခါပထမအရွယ်။

http://www.dhammadownload.com

* **မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော ရေချမ်းဖြင့် ကိလေသာ အပူမီးကို ငြိမ်းသတ်သည်-၌** အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော ရေချမ်းကို အဆင်းသဏ္ဌာန်မရှိသော ကိလေသာအပေါ်၌ တင်စားထားသောကြောင့် နိရုပေယျတ္တ သမာဓိဂုဏ်။

* **ထမင်းတစ်နပ်၊ ဟင်းတစ်ဖတ်ကို၊ အမြတ်တင်စီး၊ လောဘမီးဖြင့်၊ စီးပွားရှာကြ၊ ငွေရှာကြ**--သည်အဆင်းသဏ္ဌာန်မရှိသော လောဘ၌ အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိသော မီး၏ သဘောကို တင်စားထားသောကြောင့် နိရုပေယျတ္တ သမာဓိဂုဏ်။

* **ကိလေသာ အညော်ငွေ့တွေနှင့်၊ ပျော်မွေ့ကာ နေမိမှားလျှင်ဖြင့်၊ လားလိမ့်အောက်ဆီ**--၌ "ကိလေသာ အညော်ငွေ့"ဟူသောစကားသည် အနှံ့ရှိသော ဝတ္ထု၏ သဘောကို အနှံ့မရှိသော ကိလေသာ၌ တင်စား၍ ဆိုခြင်းကြောင့် (နိဂၢနေ ဂန္ဓဓမ္မ) သမာဓိဂုဏ်။

* နံ့သာသုံးမည် မြနှင်းရည်ဟု၊ သင်းကြည်ကြိုင်ပျံ့ မေတ္တာနံ့ကို နူးညံ့လိမ်းသပ်။

*** နိရသေ သရသ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံပြ ပုံစံ**

၁၅၅။ **မဓုရေပိ ဂုဏော ဓီရ၊နု ပွသီဒန္တိ ယေ တဝ။**
ကီဒိသီ မနသော ဝုတ္တိ၊တေသံ ခါရ ဂုဏာနံ ဘော။

၁၅၅။ ဘော ဓီရသူ မြတ်စွာဘုရား။ယေ ဇနာ၊အကြင်သူမိုက်တို့သည်။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မဓုရေပိ၊ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ဂုဏော၊ကရုဏာ,ပညာစသော ဂုဏ်တော်၌။နပွသီဒန္တိ၊မကြည်ညိုကြကုန်။ခါရဂုဏာနံ၊ငန်သောဂုဏ် ရှိကြကုန်သော။တေသံ ဇနာနံ၊ထိုသူမိုက်တို့၏။မနသော ဝုတ္တိ၊စိတ်၏ဖြစ်ပုံ ဖြစ်ဟန်သည်။ကီဒိသီ၊အဘယ်သို့သဘောရှိလေသနည်း။

*** မဓုရေပိ ဂုဏော-စသောဂါထာ၌ နိရသေ သရသ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပုံ**

အရာသာရှိသော ထောပတ်, ပျားရည်တို့၏ ချိုသောဂုဏ်သဘောကို ချိုသောအရသာ မရှိသော မဟာကရုဏာ ပညာတော်၌ငင်း, အရသာရှိသောဆား, ဆပ်ပျာတို့၏ ငန်သော ဂုဏ်သဘောကို ငန်သောအရသာမရှိသော အဇ္ဈာသယဆန္ဒ၌ငင်း လောကအပိုင်းအခြားကို မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် တင်စားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နိရသေ သရသ သမာဓိ ဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

*** ချိုဆိမ့်ရသာ၊ဒေသနာကို၊လိမ္မာမပွန်၊လူ့ဆားငန်တို့၊အလွန်ကြောက်ရွံ့၊ကြည်ညိုတွန့် သည်၊စွန့်သွားထုံးတိ တပါတည်း။**--သည် အရသာမကောင်းသော ဒေသနာတော်နှင့် လူမိုက်တို့၌ ချိုသောအရသာ, ငန်သောအရသာတို့ကို တင်စားသုံးစွဲခြင်းကြောင့် နိရသေ သရသ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* ရှင်ဒျစ်လူဘ၊ မုနိန္ဒ၏၊ ရသဆိမ့်ချို၊ ဂုဏ်ထိထိ၌၊ ကြည်ညိုပေါ်တန်၊ ဖက်မတန်သား

http://www.dhammadownload.com

ခါးငန်ဂုဏ်ရှင်၊ လူများဖြင်၏၊ စိတ်တွင်ဖြစ်ပုံ၊ အလုံးစုံသည်၊ ဘယ်ပုံသဘော ရှိမည်နည်း။

* တေးသံက တမြမြချို။
* သီချင်းဆိုက ချိုမြမြ ကြိုင်စွ သင်းထုံထုံ။
* ရတုချို စိတ်ကို သွေးလေတော့၊ အို--အကြင်နာတရားလဲ ခါးနေရဲ့။
* သုံးလူ့မင်းမြတ် လူနှင့်နတ်အား ဟောကြားလေသည် တရားသံချိုမြမြတည်း။
* ချိုသာအေးမြ မွှေးကြိုင်လှသည့် ဓမ္မရသာ မြတ်ဩဇာ။
* ချိုမြမြစိမ့်စိမ့် ဘဝင်ငြိမ့်သည့် နှစ်သိမ့်မေတ္တာအရသာ။
* ဓမ္မကွန္ဒာ ငါ့ပညာဟု အဂ်ါကိုးမည် ရင်နို့ရည်ကို ချမ်းကြည်သောက်ငြား တက်စီးပွား၏။
* မောင်မင်းစကား ကြားရသည်မှာ ခါးသည်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ငါပင် သင့်ကိုမြင်ရ စိတ်ချဉ်လှ၏။
* <u>မျက်နှာချိုချို မှုပိုပိုနှင့်</u>--သည် အရသာမရှိသော မျက်နှာ၌ အရသာရှိသော ပျားသကာ-စသည်တို့၏ ချိုခြင်းသဘောကို တင်စားဆိုခြင်းကြောင့် နိရသေ သရသ သမာဓိဂုဏ်
* **နှုတ်ချို သျှိုတစ်ပါး**--သည် အရသာမရှိသော နှုတ်၌ ချိုသော အရသာကို တင်စား၍ ဆိုထားသောကြောင့် နိရသေ သရသ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

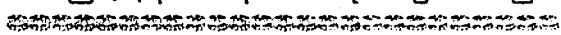

*** အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံပြ ပုံစံ**

၁၅၆။ သဗ္ဗတ္ထ သိဒ္ဓိ စူဠက၊ပုဋပေယျာ မဟာဂုဏာ။
ဒိသာ သမန္တာ ဓာဝန္တိ၊ကုန္ဒသောဘာ သလက္ခဏာ။

၁၅၆။ သဗ္ဗတ္ထသိဒ္ဓိ၊အလုံးစုံသော အကျိုးအပြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော အို မြတ်စွာဘုရား။စူဠက ပုဋပေယျာ၊ဗြဟ္မာ,နတ်,လူ,သုံးဘုံသူတို့၏ ဦးစွန်းတည်းဟူသော လက်ခုပ်ဖြင့်သောက်အပ်ကုန်သော။ကုန္ဒသောဘာ သလက္ခဏာ၊သင်းခွေပန်း၏တင့်တယ်ခြင်းနှင့်တူသော သဘောရှိကုန်သော။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မဟာဂုဏာ၊မြတ်သော ဂုဏ်တော်တို့သည်။သမန္တာ၊ထက်ဝန်းကျင်၌ဖြစ်ကုန်သော။ဒိသာ၊အရပ်မျက်နှာတို့သို့။ဓာဝန္တိ၊ပြေးသွားကုန်၏။

*** ဤဂါထာ၌ အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တသမာဓိဂုဏ်ရောက်ပုံ ။ ။** သောက်၍ ရကောင်းသော ရေ၏သဘောကို သောက်၍မရကောင်းသော ဂုဏ်၌ တင်စားသောကြောင့် အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တ သမာဓိဂုဏ် ရောက်ပါသည်။ (ဝါ) မြောက်ပါသည်။

* လူနတ်ရှေ့သွား၊တို့ဘုရား၏၊မြသားတမျှ၊ကာယနောတတ်၊အိုင်မင်းမြတ်မှ၊မဟတ္တပဏ်၊ရေကြည်ဟုန်သည်၊သုံးဘုံမြစ်ကမ်း၊ကျော်တက်လွှမ်း၍၊ချမ်းသာသုံးခင်း၊ပေးလျက်ဆင်း

http://www.dhammadownload.com

၏--သည် အရည်မဟုတ်သောဂုဏ်တော်၌ အရည်ပြုလုပ် တင်စားသုံးစွဲခြင်းကြောင့် အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* သုတ်အဘိဓမ္မာ၊ဝိနယာဟု၊မည်သာကျော်ဟိုး၊တရားမိုးကို၊သောက်ချိုးစေကာ။
* ပညာရည်နှီ့ သောက်စို့မကုန်။
* ဣန္ဒြေစိမ်းစိမ်း၊သုတ်လိမ်းထားသူ၊ မောင့်သည်းအူကား၊ ငြူစူခက်ထန်။
* ရာဂဟူသည်၊ ယင်မျိုးရည်သို့၊ မကြည်ယုတ်မာ၊ လွန်ဆိုးစွာ၏၊
* မေတ္တာဆွတ်ဖြန်း၊ ရန်မသန်း။
* စေတနာမိုး ဝေဆာဖြိုးသည်။
* ရွှေမဥ္ဇူ နှုတ်ချိုခွန်းရယ်နဲ့ သွန်းလိုက်မိပါ။
* ဘဝကို အသက်သွင်းသည့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိရည် ဖန်တီးဆောက်သည်။
* မေတ္တာရေစင် တသွင်သွင် နေ့စဉ်ဆွတ်ဖြန်းကုန်။
* မေတ္တာရေချမ်း၊ ပက်ကာဖြန်း၊ အေးချမ်းကြပါစေ။

* **မေတ္တာရွှေရည်၊ ဖြန်းပက်မည်၊ ရွှင်ကြည်ချမ်းသာစေ။**--သည် အရည်ရှိသော ဝတ္ထု တို့၌သာ ရကောင်းသောဖြန်းပက်ခြင်းသဘောကို အရည်မရှိသော မေတ္တာ၌ လောက အပိုင်းအခြားကို မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် တင်စားအပ်သောကြောင့် အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်။

* **တရားရေအေး တိုက်ကျွေးပေတတ် မုနိမြတ်။**--သည် ရေစသည်၌သာ ရစကောင်းသော ဒြဝဓမ္မ ယိုစီးခြင်းသဘောကို အရည်မဟုတ် ယိုစီးခြင်းသဘောမရှိသော တရားတော်၌ တင်စား၍ ဆိုထားသောကြောင့် အဒြဝေ ဒြဝဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* **မေတ္တာရေကြည် သောက်သုံးမည် တည်ကြည်အေးမြ နှလုံးလှ။**--သည် အရည်ရှိသော ဝတ္ထု၌သာ ရကောင်းသော သောက်သုံးခြင်းသဘောကို အရည်မရှိသော မေတ္တာ၌ လောကအပိုင်းအခြားကို မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် တင်စားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တသမာဓိဂုဏ်။

* တရားရေအေး တိုက်ကျွေးတော်မူသည်။

* **တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူသည်။**-- အရည်ရှိသော တိုက် ကျွေး၍ရသော ဆေးကို အရည်မရှိသော တရားတော်၌ တင်စား၍ ဆိုထားသော ကြောင့် အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်။

*** အကတ္တရီ ကတ္တုဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံပြ ပုံစံ**

၁၅၇။ **မာရာရီ ဗလဝိဿဌာ၊ကုဏ္ဍာ နာနာဝိဓာ ယုဓာ။**

http://www.dhammadownload.com

လဇ္ဇမာနာညဝေသေန၊ဇိန ပါဒါ နတာ တဝ။

၁၅၇။ ဇိန၊မြတ်စွာဘုရား။မာရာရိ ဗလဝိဿဌာ၊မာရ်မင်းတည်းဟူသောရန်သူ၏ အစွမ်းသတ္တိဖြင့်ပစ်လွှတ်အပ်ကုန်သော။နာနာဝိဓာ၊အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော။ အာယုဓာ၊လက်နက်တို့သည်။ကုဏ္ဍာ၊တုံးကုန်သည်ဖြစ်၍။လဇ္ဇမာနာ၊ရှက်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အညဝေသေန၊လက်နက်တည်းဟူသောမိမိအသွင်မှ တပါးသော ပန်းပေါက်ပေါက်အသွင် အားဖြင့်။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ပါဒါ နတာ၊ခြေတော်သို့ ညွှတ်ကုန်ပြီ။

*** မာရာရိ-စသောဂါထာ၌ အကတ္တရိ ကတ္တုဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်ရောက်ပုံ**

လူသတ္တဝါတို့၏ ရှက်တတ် ညွှတ်တတ်သော ကတ္တားသဘောကို ကတ္တားမဟုတ်သော အနက်၌ တင်စားသောကြောင့် အကတ္တရိ ကတ္တုဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်ရောက်သည်။

* ရန်သူမာရ်နတ်၊အားကုန်လွှတ်၍၊ပစ်ခတ်လက်နက်၊အချက်ချက်သည်၊ရှက်၍လုံးလုံး၊အသွားတုံးလျက်၊ဖက်နှုန်းမသန်၊ပေါက်ပေါက်ဟန်ဖြင့်၊ငါးမာန်အောင်သား၊မြတ်ဘုရား၏၊နှစ်ပါးခြေစုံ၊ဦးခိုက်လှုံသည်၊ထောင်ပုံယာပုံ စု၍တည်း။--သည် မိမိကိုယ်ကို မိမိ ပြုပြင်ဖန်တီးနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိမရှိသော ကတ္တားမဟုတ်သော လက်နက်၌ ပြုပြင်ဖန်တီးနိုင်သော ကတ္တားပြုလုပ် တင်စားသုံးစွဲခြင်းကြောင့် အကတ္တရိ ကတ္တုဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* နွေရူးလေဟုန် စီးကာစုန်သည် ကခုန်သည့်လား ရွက်ဝါများ။

* နေအရုဏ် အောင်လံစိုက်တော့။

* ချူလဲ့ ယူလဲ့ မူနွဲ့နွဲ့ ကြူတဲ့နှင်းဆီရုံ။

* မြကျောက်ဖျာ ရေမှာကူးစေတော့၊ မပျယ်ဘူးတကယ်။

* **သာသနာသုံးထွေ၊ သုံးမြုတေဟု ကျက်သရေဆောင်လတ်။**--သည် ကတ္တားသဘော ရထိုက်သော ကျက်သရေဆောင်ခြင်းကို ကတ္တားသဘောမရှိသော သာသနာသုံးပါး၌ တင်စား၍ဆိုထားသောကြောင့် အကတ္တရိ ကတ္တုဓမ္မသမာဓိဂုဏ်။

* **မိမိအတတ် ကိုယ့်ကိုသတ်၏။**--သည် ပြုတတ်သောသဘောသတ္တိမရှိသော အတတ်ပညာ၌ ပြုလုပ်တတ်သော သဘောရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သတ်ခြင်းသဘောကို တင်စား၍ ဆိုခြင်းကြောင့် အကတ္တရိ ကတ္တုတာ သမာဓိဂုဏ်။

* **မဟာစေတီ၊ မွေသရီကို၊ တူညီဖူးကြ၊ ထိုခဏ၌၊ ရွှန်းမြလန်းလန်း၊ သဒ္ဓါပန်းတို့၊ ဆန်းဆန်းဝေဖြာ၊ ပွင့်ကြပါ၏။**--သည် လန်းဆန်းမှု ဝေဖြာမှု ပွင့်မှုကိုပြုတတ်သော ပန်းတို့၏သဘောကို မပြုတတ်သော သဒ္ဓါတရား၌ တင်စား၍ ဆိုထားသောကြောင့် အကတ္တရိ ကတ္တုဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်။

* ကိလေသာသွေး အော့အန်ထွေး မဂ်လေးမြတ်ပုဂ္ဂိုလ်။

* တရားဆေးကို၊ သောက်ကာမျိုး မဂ်ဖိုလ်ရောက်သကို။

http://www.dhammadownload.com

*** ကဋ္ဌိနဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံပြ**

၁၅၈။ မုနိန္ဒ ဘာဏုမာ ကာလော၊ဒိတော ဗောဓောဒယာစလေ။
သဒ္ဓမ္မ ရံသိနာ ဘာတိ၊ဘိန္ဒ မန္ဓတမံ ပရံ။

၁၅၈။ ဗောဓောဒယာစလေ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ် တည်းဟူသော နေထွက်ရာတောင်၌။ကာလော်ဒိတော၊နံနက်အခါ၌ တက်လတ်သော။မုနိန္ဒဘာဏုမာ၊ဘုရားတည်းဟူသော နေမင်းသည်။သဒ္ဓမ္မ ရံသိနာ၊သူတော်ကောင်းတရားတော်တည်းဟူသော ရောင်ခြည်ဖြင့်။ အန္ဓတမံ၊မောဟတည်းဟူသော အမိုက်တိုက်ကို။ဘိန္ဒံ ဘိန္ဒန္တော၊ဖျက်ဆီးလျက်။ပရံ၊လွန်စွာ။ ဘာတိ၊ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။

* **ကဋ္ဌိနဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်ရှိသော အဖွဲ့ဗန္ဓ ။ ။** အစိုင်အခဲရှိသော ဝတ္ထု၌သာ ရကောင်းသော ဖောက်ခွဲခြင်းသဘောကို အစိုင်အခဲ မရှိသော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်တိုက်၌ လောကအပိုင်းအခြားကို မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် တင်းစားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကဋ္ဌိနဓမ္မ သမာဓိဂုဏ်ရှိသော အဖွဲ့ဗန္ဓ မည်ပါသည်။

* **ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သောဂုဏ် ။ ။** အစိုင်အခဲရှိသောဝတ္ထု၏ သဘောကို အစိုင်အခဲ မရှိသော အမိုက်တိုက်၌ တင်စားသောကြောင့် ကဋ္ဌိန အသရီရ သမာဓိဂုဏ် ရနိုင်သည်။

* သဗ္ဗညုတ၊ ဉာဏမြင့်ခေါင်၊ ဥဒည်တောင်၌၊ ထွန်းပြောင်တက်ဝင်း၊ သုံးဘုံလင်းသည့်၊ နေမင်းသကျ၊ သုံးလူ့ဘသည်၊ ဓမ္မရောင်ခြည်၊ ဓာတ်အကြည်ဖြင့်၊ မှောင်ရည် မောဟ ဖျက်ဆီးချလျက်၊ မဟတေဇိန်၊ တောက်၍ ထိန်၏။--သည် အစိုင်အခဲရကောင်းသော ဥဒည်တောင်ကို အစိုင်အခဲ မရကောင်းသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌ တင်စားသုံးစွဲခြင်းကြောင့် ကဋ္ဌိန အသရီရ သမာဓိဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

* သံသရာစက်၊ ကန့်အကွက်ကို၊ ပယ်ဖျက်ခုတ်ထွင်၊ သုတ်သင်ပြီးကာ။

* နတ်ရွာတက်ရန်၊ စောင်းတန်းမှန်လျက်၊ နိဗ္ဗာန်ဒွါရ တံခါးမလည်း၊ သီလသံကောက်ဖွင့်တိုင်းပေါက်၍။

* တရားလှေကို တက်ကာစီးလို့ မဂ်ဖောင်ကြီးနဲ့ ကူးစို့ကွယ်။

* တရားမဂ်ဖိုလ် သံမှိုနှက်ပြီး အောင်စည်တီး၍။

* အိပ်မက်ဝတ်မှုံ မှောင်ဝတ်ရုံနဲ့။

* ပြုံးရိပ်ဆင်မြန်း။

* သံယောဇဉ်ဆိုတာ သောကရဲ့ မြစ်ဖျားခံရာ ရေသောက်မြစ်တစ်ခု။

* မြင့်မိုရ်တောင်ဦး မကကြူး ကျေးဇူးမိဘဂုဏ်။

* **နိဗ္ဗာန်တံခါးကြီး ပွင့်လေပြီ။**--သည် အထည်ကိုယ် အစိုင်အခဲမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်၌ အထည်ကိုယ် အစိုင်အခဲအဖြစ် တင်စားသောကြောင့် အကဋ္ဌိန ကဋ္ဌိန သမာဓိဂုဏ်။

http://www.dhammadownload.com

* သံယောဇဉ် မြေတလင်းမှာ လေညှင်းနဲ့အတူ ကြွေဆင်းတဲ့သူ ခရေဖြူရော-
-၌ အစိုင်အခဲရှိသော မြေတလင်း၌သာ,ရကောင်းသော ကြွေဆင်းခြင်းသဘောကို အစိုင်
အခဲမရှိသော သံယောဇဉ်၌ လောကအဝိုင်းအခြာကို မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် တင်စား
ထားသောကြောင့် ကဋ္ဌန သမာဓိဂုဏ်။

* သံယောဇဉ်လွန်း တင်သည်ကြီးဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ရစ်တွယ် မိခဲ့ကြပြီမို့ အမြန်လက်
ထပ်ကြပါစို့။--သည် အစိုင်အခဲရှိသော ကြိုး၌သာ ရကောင်းသော နှောင်ဖွဲ့ရစ်တွယ်မိခြင်း
သဘောကို အစိုင်အခဲမရှိသော သံယောဇဉ်အပေါ်၌ လောကအဝိုင်းအခြာကို မဆန့်
ကျင်သောအားဖြင့် တင်စားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကဋ္ဌန သမာဓိဂုဏ်။

* မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ပဒေသာပင်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာပြီ။--သည် အစိုင်
အခဲရှိသော မြတ်စွာဘုရားကို အစိုင်အခဲမရှိသော ပဒေသာပင်၌ တင်စားထားသော
ကြောင့် ကဋ္ဌန သမာဓိဂုဏ်။

* သံသာရသောတံ ဆိန္နိတ္တာ ဝိဒွံသေတ္တာ--သည် ပကတိရေ၏ ဖြတ်ကူးသွား
ကောင်းသော သဘောကို အရေ မရကောင်းသော သံသရာ၌ တင်စားအပ်သောကြောင့်
ရူပယုတ္တ သမာဓိဂုဏ်။

* ဂါမွဒေါသမှ လွတ်မြောက်သော အဖွဲ့ဇန္ဓ၏ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံ

၁၅၉။ ဝမနုဂ္ဂရနာဒေါတံ၊ဂုဏာဝုတ္တ ပရိစ္ဆုတံ။
အတိသုန္ဒရ မည်တူ၊ကာမံ ဝိန္ဒတိ ဂါမွတံ။

၁၅၉။ ဒေတံ ဝမနုဂ္ဂရနာဒါ၊ထိုပျို့အန်ခြင်း၊ကြို့ထိုးခြင်းအစရှိသည်သည်။ဂုဏာဝုတ္တ
ပရိစ္ဆုတံ၊ဂုဏ်၏အဖြစ်မှ မရွှေ့လျောမူကား။(ဝါ)ဥပစာဖြစ်မူကား။အတိသုန္ဒရံ၊အလွန်ကောင်း
၏။အညန္တ္ဂု၊ဂုဏ်အဖြစ်မှ ရွှေ့လျောသောအားဖြင့် တပါးသောဂုဏ်ဖြစ်သော ပျို့အန်ခြင်း,
ကြို့ထိုးခြင်းစသည်အစစ်ဖြစ်မူကား။(ဝါ)ဥပစာမှတပါးမုခ္ဂဖြစ်မူကား။ကာမံ၊စင်စစ်။ဂါမွတံ၊
ဂါမွဒေါသ၏အဖြစ်ကို။ဝိန္ဒတိ၊ရ၏။

* ဤဂါထာ၌ ရောက်နိုင်သောဂုဏ် ။ ။ ပျို့အန် ကြို့ထိုး ဝမ်းလျှောခြင်း-စသော
ဒုက္ခကားများသည် တကယ်မုခ္ဂမဟုတ်မူ၍ ဥပစာအားဖြင့် တင်စား၍ ဆိုအပ်သောစကား
ဖြစ်လျှင် ဂါမွဒေါသမှ လွန်မြောက်၍ ကဋ္ဌိဂုဏ်, သမာဓိဂုဏ်များ ရောက်နိုင်ပါသည်။

* ဂါမွဒေါသမှ လွန်မြောက်၍ သမာဓိဂုဏ်မြောက်ပုံ ပုံစံ

၁၆၀။ ကဋ္ဌိနံ ဝမန ဗျာဇာ၊မုနိပါဒ နဒါဝဋ္ဋိ။
စန္ဒကဋ္ဌိ ဝိဝဋ္ဋိဝါ၊နိပွဘံ တံ ကရောဋ္ဌိယော။

http://www.dhammadownload.com

၁၆၀။ မုနိ ပါဒ နခါဝဋ္ဌိ၊မြတ်စွာဘုရား၏ခြေသည်းတော် အစဉ်တို့သည်။ကန္တိနံ၊ မိမိအရောင်တို့ကို။ဝမနဗျာဇာ၊ပျို့အန်သည့် အဟန်ဖြင့်။တံ စန္ဒံ၊ထိုလကို။နိပ္ပဘံ၊အရောင်မရှိသည်ကို။ကရောန္တိယော၊ပြုကုန်လျက်။စန္ဒကန္တိ၊လ,ရောင်တို့ကို။ပိဝန္တိဝ၊သောက်ကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။(ဝါ)သောက်ကုန်သကဲ့သို့ မှတ်ထင်ကုန်၏။

* ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သောဂုဏ် ။ ။ ခြေသည်းတော်မှ အရောင်ထွက်သည်ကို ခြေသည်းတော်သည် အရောင်တို့ကို အန်-၏ဟု ဆို၏၊ အန်၏ဟုဆိုရာ၌ တကယ်အန်သည် မဟုတ်သောကြောင့် ဂါမ္ပဒေါသမှ လွတ်မြောက်၍ သမာဓိဂုဏ် ရောက်ပါသည်။

* အစိတ္တကကတ္တား, အပဓာနကံရှိသော သမာဓိဂုဏ်

၁၆၁။ အစိတ္တ ကတ္တုကံ ရူဈ၊မိစ္စေဝံ ဂုဏကမ္မတံ။
သစိတ္တ ကတ္တုကမ္မေတံ၊ဂုဏကမ္မံ ယ ဒုတ္တမံ။

၁၆၁။ ဣစ္စေဝံ ဣတိ ဣမိနာ ပကာရေန၊ဤဆိုအပ်ခဲ့သော အပြားအားဖြင့်။ အစိတ္တ ကတ္တုကံ၊စိတ်စေတနာမရှိသော ကတ္တားရှိသော။ဂုဏကမ္မံ၊မပြဓာန်းသော ကံရှိသော။တံ ဝမနာဒိ၊ထိုပျို့အန်ခြင်းစသည်ကို။ရူဈံ၊နှစ်သက်အပ်၏။ဧတံ ဝမနာဒိ၊ထိုပျို့အန်ခြင်းစသည်သည်။သစိတ္တ ကတ္တုကမ္မိ၊စိတ်စေတနာရှိသော ကတ္တားရှိသော်လည်း။ဂုဏကမ္မံ၊မပြဓာန်းသော ကံရှိသည်။ယဒိသိယာ၊အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ဧဝံ သတိ၊ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်။ဥတ္တမံ၊ကောင်းမြတ်၏။

* သဝိညာဏက ကတ္တား, အပဓာနကံရှိသော သမာဓိဂုဏ်၏ ပုံစံ

၁၆၂။ ဥဂ္ဂိရန္တောဝ သသ္ဒေဟ၊ရသံ ဇိနဝရော ဇနေ။
ဘာသန္တော မဓုရံ ကမ္မံ၊တံ နသမ္ပိဏယေ ဇနံ။

၁၆၂။ သသောဇိနဝရော၊ထိုဘုရားမြတ်သည်။သသ္ဒေဟ ရသံ၊ကိုယ်တော်၏ချစ်ခြင်းတည်းဟူသော ရေကို။ဥဂ္ဂိရန္တောဝ၊ပျို့အန်တော့်မူသကဲ့သို့။ဇနေ၊သတ္တဝါအပေါင်း၌။မဓုရံ၊ချိမြိန်ကောင်းမြတ်သော။ဓမ္မံ၊တရားတော်ကို။ဘာသန္တော၊ဟောတော်မူသည်ရှိသော်။ကံ၊အဘယ်မည်သော။ဇနံ၊သတ္တဝါကို။နသမ္ပိဏယေ၊အဘယ်မှာ မနှစ်သက်စေဘဲရှိအံ့နည်း။ သမ္ပိဏယေ ဧဝ၊နှစ်သက်စေသည်သာလျှင်တည်း။

* ဤဂါထာ၌ ရနိုင်သောဂုဏ် ။ ။ သသ္ဒေဟ ရသံ-ဟူသောကံသည် မုချမဟုတ်သောကြောင့် "ဇိနဝရော"ဟူသော ကတ္တားသည် သစိတ္တကကတ္တားပင်ဖြစ်သော်လည်း ဂါမ္ပဒေါသမှ လွတ်မြောက်၍ သမာဓိဂုဏ် ရောက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** သဒ္ဒါ, အလက်ာ, အဘိဓာန်, ဆန်း-ဤလေးကျမ်းကို နှံ့စပ်ကျွမ်းကျင် တတ်သိမြင်က ကျမ်းဂန်ရေးသား မပြုငြားလည်း "ပညာ"ရှိဟုပင် ခေါ်ဆိုထိုက်ပုံ**

*** ကျမ်းတတ်အကျော် ပညာရှိ (ကဝိ) ဆရာတော်တစ်ပါးဖြစ်ရန် ပြည့်စုံရမည့် အဂါ**

*** ကဗျာဆရာ၏ လက္ခဏာပြ ဂါထာ**

၁၆၃။ ယော သဒ္ဒသတ္ထ ကုသလော ကုသလော နိဃဏ္ဍု၊
ဆန္ဒော အလက်တိသု နိစ္စကတာဘိယောဂေါ။
သောယံ ကဝိတ္တဝိကလောပိ ကဝီသု သဒ္ဒါ၊
မောဂ္ဂယှ ဝိန္ဒတိဟိ ကိတ္တိမ မန္ဒရှုပံ။

၁၆၃။ ယောပုဂ္ဂလော၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။သဒ္ဒသတ္ထကုသလော၊သဒ္ဒါကျမ်း၌လိမ္မာ၏။နိစ္စကတာဘိယောဂေါ၊အမြဲပြုအပ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိ၏။နိဃဏ္ဍုဆန္ဒောအလက်တိသု၊အဘိဓာန်ကျမ်း,ဆန်းကျမ်း,အလက်ာကျမ်းတို့၌။ကုသလော၊လိမ္မာ၏။နိစ္စကတာဘိယောဂေါ၊အမြဲပြုအပ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိ၏။သောအယံ ပုဂ္ဂလော၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ကဝိတ္တ ဝိကလောပိ၊ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းဂန်ရေးသားခြင်းမှကင်းသော်လည်း။ကဝီသု၊ပညာရှိတို့၌။သဒ္ဒါကျမ်းဂန်းတတ် တယောက်ဟူသော အရေအတွက်သို့ ဩဂ္ဂယှ၊သက်ရောက်၍။အမန္ဒရှုပံ၊မနည်းသောသဘောရှိသော။ကိတ္တိ၊ကျော်စောခြင်းကို။ဝိန္ဒတိဟိ ဝိန္ဒတိ ဇဝ၊ရနိုင်သည်သာလျှင်တည်း။

*** ကဗျာဆရာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဗျာကရုဏ်း (သဒ္ဒါ)ကျမ်းကို တတ်သိနားလည်ခြင်း၊ ၂။ အဘိဓာန် (နိဃဏ္ဍု)ကျမ်းကို တတ်သိနားလည်ခြင်း၊ ၃။ ဆန်း (ဝုတ္တောဒယ) ကျမ်းကို တတ်သိနားလည်ခြင်း၊ ၄။ အလက်ာကျမ်းကို တတ်သိနားလည်ခြင်း။

တတိယ ပရိစ္ဆေဒ ဂုဏာဝဗောဓ ပြီး၏။

၄-စတုတ္ထ ပရိစ္ဆေဒ

အတ္ထာလက်ာရာဝဗောဓ

၁၆၄။ အတ္ထာလက်ာရ သဟိတာ၊သဂုဏာ ဗန္ဓ ပဒ္ဓတိ။
ယတော အစ္စန္ထ ကန္ဓာဝ၊ဝုစ္စန္ထေ တေ တတော ဓုနာ။

၁၆၄။ သဂုဏာ၊လင်၌ပြုအပ်သော ဝတ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းစသော ဂုဏ်နှင့်တကွဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သော။အတ္ထာလင်္ကာရ သဟိတာ၊ရွှေ့ငွေ့ စသော ပစ္စည်းဥစ္စာ ပုတီး၊နားဆောင်းစသော အဆင်တန်ဆာနှင့်တကွဖြစ်သော။ကန္တာ၊သတို့သီးသည်။အစ္ဆန္ဒ ကန္တာဝ၊အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ရှိသကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။ယတော ယသ္မာ၊အကြောင့်ကြောင့်။သဂုဏာ၊ပသာဒစသော ဂုဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော။အတ္ထာလင်္ကာရ သဟိတာ၊သဘာဝ ဝတ္ထိုအလင်္ကာ,ဝဏ်ဝတ္ထိုအလင်္ကာဟု ဆိုအပ်သော အတ္ထာလင်္ကာရနှင့်တကွဖြစ်သော။ဗန္ဓ ပဒ္ဓတိ၊ဗန္ဓအစဉ်သည်။အစ္ဆန္ဒ ကန္တာ၊ အလွန်နှစ်သက်ဘွယ်ရှိ၏။တတော တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တေ အတ္ထာလင်္ကာရာ၊ထိုအတ္ထာလင်္ကာရတို့ကို။အဓုနာ၊ယခုအခါ၌။ဝုစ္စန္တေ၊ဆိုအပ်ကုန်၏။

* **အတ္ထာလင်္ကာရ-အရ ။ ။** သဘာဝဝတ္ထိ အလင်္ကာ, ဝဏ်ဝတ္ထိ အလင်္ကာဖြစ်ပါသည်။

* **ဂုဏ-အရ ။ ။** သဒ္ဒါလင်္ကာရဂုဏ် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

* **ဗန္ဓ ပဒ္ဓတိ-အရ ။ ။** ဂါထာ, စုဏ္ဏိယ စသည် အပြားရှိသော ရေးသားအပ်သော အစဉ်ကို ယူရပါမည်။

* **အတ္ထာလင်္ကာရသရူပ်နှင့် သဘာဝဝတ္ထိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာပြ**

၁၆၅။ **သဘာဝ ဝဏ်ဝတ္ထိနံ၊ဘေဒါ ဒ္ဝိဓာ အလင်္ကိယာ။**
ပထမာ တတ္ထဝတ္ထူနံ၊နာနာဝတ္ထာ ဝိဘာဝိနီ။

၁၆၅။ အလင်္ကိယာ၊အတ္ထာလင်္ကာရသည်။သဘာဝ ဝဏ်ဝတ္ထိနံ၊သဘာဝ ဝတ္ထိ အလင်္ကာ,ဝဏ်ဝတ္ထိအလင်္ကာတို့၏။ဘေဒါ၊အပြားအားဖြင့်။ဒ္ဝိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။တတ္ထ တာသု သဘာဝ ဝဏ်ဝတ္ထိသု၊ထိုနှစ်ပါးသော သဘာဝဝတ္ထိ အလင်္ကာ,ဝဏ်ဝတ္ထိအလင်္ကာတို့တွင်။ပထမာ၊ရှေးဦးစွာသော သဘာဝဝတ္ထိအလင်္ကာသည်။ဝတ္ထူနံ၊ဇာတ်,ဂုဏ်,ကြိယာ, ဒြဗ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထုတို့၏။နာနာဝတ္ထာ ဝိဘာဝိနံ၊အထူးထူး အပြားပြား ဆန်းကြယ်သော အခိုက်အတန့်သဘောကို ပြတတ်၏။

* **အတ္ထာလင်္ကာရ ၂-မျိုး ။ ။** ၁။ သဘာဝဝတ္ထိ အလင်္ကာ၊ ၂။ ဝဏ်ဝတ္ထိ အလင်္ကာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **သဘာဝဝတ္ထိ အလင်္ကာအဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဇာတ်,ဂုဏ်,ကြိယာ,ဒြဗ်တို့၏ အထူးထူး အပြားပြား ဆန်းကြယ်သော အခိုက်အတန့်ကို သာယာနာပျော်ဖွယ်ရှိအောင် မသွယ်မဝိုက် တိုက်ရိုက်ထင်ရှားစွာ ပြသော အလင်္ကာသည် သဘာဝဝတ္ထိအလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* **ဝဏ်ဝတ္ထိ အလင်္ကာ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဇာတ်,ဂုဏ်,ကြိယာ,ဒြဗ်ဟုဆိုအပ်သော ဝတ္ထုတို့၏ အထူးထူးအပြားပြား ဆန်းကြယ်သော အခိုက်အတန့်ကို သာယာနာပျော်ဖွယ်ရှိအောင် မုချတိုက်ရိုက်ဆိုခြင်းမှတစ်ပါး အတိသယ ဥပမာရူပက-စသော အခြင်းအရာဖြင့် သွယ်ဝိုက်၍ပြသော အလင်္ကာသည် ဝဏ်ဝတ္ထိအလင်္ကာ မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာ ၄-မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်**

၁။ **ဇာတ်၏** ထူးထွေဆန်းကြယ်သော အခိုက်အတန့်သဘောကို သာယာနာပျော်ဖွယ်ရှိအောင် မသွယ်မဝိုက် တိုက်ရိုက်ပြဆိုသော အလင်္ကာသည် ဇာတိ သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

၂။ ဂုဏ်၏ --အလင်္ကာသည် "ဂုဏ သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

၃။ ကြိယာ၏ -- အလင်္ကာသည် "ကြိယာ သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

၄။ ဒြဗ်၏ -- အလင်္ကာသည် "ဒဗ္ဗ သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** ဒဗ္ဗ သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက်ပုံပြ**

ယထာ

၁၆၆။ **လီလာ ဝိကန္တိ သုဘဂေါ၊ဒိသာ ထိရ ဝိလောကနော။**
ဗောဓိသတ္တကုံရော ဘာသံ၊ဝိရောစိ ဝါစာ မာသဘိ။

၁၆၆။ ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဗောဓိသတ္တကုံရော၊ဘုရားအလောင်းတော်သည်။လီလာ ဝိကန္တိ သုဘဂေါ၊ တင့်တယ်သော ခုနှစ်ဖဝါး လှမ်းတော်မူခြင်းဖြင့် ကောင်းသောသဘောရှိသည်ဖြစ်၍။ဒိသာ ထိရ ဝိလောကနော၊အရပ်ဆယ်မျက်နှာသို့ မြဲမြံစွာ ကြည့်ရှုတော်မူလျက်။အာသဘိ၊ကြောက်ရွံခြင်းကင်း ရဲတင်းသော။ဝါစံ၊"အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ"စသော စကားတော်ကို။ ဘာသံ ဘာသန္တော၊ကြုံးဝါး ပြောဆိုတော်မူသည်ဖြစ်၍။ဝိရောစိ၊နတ်,လူတို့၏ အလယ်၌ တင့်တယ်တော်မူပြီ။

*** ဒဗ္ဗ သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက်ပုံ ။ ။** လီလာ(ပ) မာသဘိ--၌ ဖွားမြင်ကာစ ဖြစ်သော ဘုရားလောင်းတော် ဖြစ်ဝတ္တုကို တင့်တယ်စမွာယဉ်စွာ ခုနှစ်ဖဝါးလှမ်းကြွပုံ, အရပ်မျက်နှာတို့၌ ခန့်ခန့်ငြားငြား ရှုစားတော်မူပုံ, ရဲဝန့်စွာ မိန့်မြွက်တော်မူပုံတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားရာ မသွယ်မဝိုက် တိုက်ရိုက်ဆိုထားသောကြောင့် ဒဗ္ဗသဘာဝဝုတ္တိ အတ္ထာ လင်္ကာရဂုဏ် မြောက်ပါသည်။

*** ဤဂါထာ၌ အလင်္ကာရိယ, အလင်္ကာရ မည်ပုံ ။ ။** ဘုရားလောင်းဖြစ်၏ သဘောကို တိုက်ရိုက်ပြသောကြောင့် ဘုရားလောင်းဖြစ်သည် "အလင်္ကာရိယ" မည်ပါသည်။

ဘုရားလောင်းဖြစ်သည် ပြုအပ်သော ခုနှစ်ဖဝါးလှမ်းခြင်း စသည်များသည် "အလင်္ကာရ" မည်ပါသည်။

*** ဤတိပိသော ဘဝါ--စသည်၌ ရနိုင်သော အလင်္ကာ** ။ ဒဗ္ဗသဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာ, ရနိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်ပါဠိတော်၌ ဘုရားဖြစ်တော်သည် အလင်္ကာရိယမည်၍ အရဟံ-စသော ဂုဏ်တော်ကိုးပါးသည် အလင်္ကာရ မည်ပါသည်။

*** ဝင်္ကဂုတ္တိအလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၁၆၇။ ဂုတ္တိ ဝတ္ထု သဘာဝဿ၊ယာညထာ သာ ပရာ ဘဝေ။
တဿာနန္တ ဝိကပ္ပတ္တာ၊ ဟောတိ ဗီဇော်ပဒဿနံ။

၁၆၇။ ဝတ္ထုသဘာဝဿ၊ဇာတ်,ဂုဏ်,ကြိယာ,ဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော ဝတ္ထုတို့၏ အထူးထူး အပြားပြား ဆန်းကြယ်သော အခိုက်အတန့်သဘောကို။အညထာ၊မုချ တိုက်ရိုက်ဆိုခြင်းမှတစ်ပါးသော အတိဿယ ဥပမာစသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ယာ ဂုတ္တိ၊အကြင် ဆိုခြင်းသည်။အတ္တိ၊ရှိ၏။သာဂုတ္တိ၊ထိုဆိုခြင်းသည်။အပရာ၊တပါးသော ဝင်္ကဂုတ္တိအလင်္ကာ မည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။အဿာဝင်္ကဂုတ္တိယာ၊ထိုဝင်္ကဂုတ္တိအလင်္ကာ၏။အနန္တ ဝိကပ္ပတ္တာ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိသော အဘိဓိရှိသည်၏၊အဖြစ်ကြောင့်။ဗီဇော ပဒဿနံ၊အကြောင်းမျှကို ပြခြင်းသည်။(ဝါ)အမြွက်မျှကို ပြခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** ဝင်္ကဂုတ္တိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ဇာတ်,ဂုဏ်,ကြိယာ,ဖြင့်ဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထုတို့၏ အထူးထူး အပြားပြား ဆန်းကြယ်သော အခိုက်အတန့်သဘောကို တိုက်ရိုက်မဆိုသွယ်ဝိုက်၍ဆိုခြင်းသည် ဝင်္ကဂုတ္တိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဝင်္ကဂုတ္တိ အလင်္ကာ ၃၅-ပါး**

၁၆၈။ တတ္ထာ တိသယ ဥပမာ၊ရူပကာ ဂုတ္တိ ဒီပကံ။
အက္ခေပေါတ္ထန္တရရျာသော၊ဗျတိရေကော ဝိဘာဝနာ။

၁၆၉။ ဟေတုတ္တမော ပိယတရံ၊သမာသ ပရိကပ္ပနာ။
သမာဟိတံ ပရိယာယ၊ဂုတ္တိ ဗျာဇော်ပ ဝဏ္ဏနံ။

၁၇၀။ ဝိသေသ ရူဠှာဟံကာရော၊သိလေသော တုလျယောဂိတာ။
နိဒဿနံ မဟန္တတ္တံ၊ဝဠှနာ ပွကတတ္ထုတိ။

၁၇၁။ ကောဝဋ္ဌိ အညမည်၊သဟဂုတ္တိ ဝိရောဓိတာ။
ပရိဂုတ္တိ ဗ္ဘမော ဘာဝေါ၊မိဿမာသိ ရသိ ဂ္ဂတိ။

၁၆၈။ တတ္ထ တိသံ ဝင်္ကဂုတ္တိယံ၊ထိုဝင်္ကဂုတ္တိအလင်္ကာ၌။အတိသယဥပမာ၊ လွန်ကဲသည်ကို ပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော <u>အတိသယ အလင်္ကာ</u>,ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော <u>ဥပမာအလင်္ကာ</u>ငင်း။ရူပကာဂုတ္တိ၊ဥပမာန,ဥပမေယျတို့၏ မပြားသည်ကို ပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော <u>ရူပကအလင်္ကာ</u>,ပုဒ်,အနက်,ပုဒ်အနက် နှစ်ပါးစုံကို

http://www.dhammadownload.com

အထပ်ထပ် ရွတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော **အာဝုတ္ထိအလင်္ကာ**ငှင်း။ဒီပက်၊ဝါကျတစ်ခုတည်း၌ တည်လျက် အလုံးစုံသော ဝါကျကို ကျေးဇူးပြု လက္ခဏာရှိသော **ဒီပကအလင်္ကာ**ငှင်း။ အကွေပေါ၊အထူးကို ဆိုလိုရှ်တားမြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော **အကွေပအလင်္ကာ**ငှင်း။အတ္ထန္တရနျာသော၊တပါးသော ဝါကျ၏အနက်ကို ပြီးစေခြင်း လက္ခဏာရှိသော **အတ္ထန္တရနျာသအလင်္ကာ**ငှင်း။(ဝါ)ရှေးဝါကျ၏ အနက်ကိုပြီးစေခြင်းငှာ နောက်ဝါကျကိုတဖန်ထပ်၍ ဆိုခြင်း လက္ခဏာရှိသော အတ္ထန္တရနျာသအလင်္ကာငှင်း။ဗျတိရေကော၊ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏တူသည်၏အဖြစ်ကို သဒ္ဒါဖြင့်သိစေအပ်သောအရာ,ဆ၍သိအပ်သောအရာတို့၌ အထူးကို ဆိုခြင်းလက္ခဏာရှိသော **ဗျတိရေကအလင်္ကာ**ငှင်း။ဝိဘာဝနာ၊ထင်ရှားသော အကြောင်းကို မပြုမူ၍ မထင်ရှားသောအကြောင်းကို ပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော **ဝိဘာဝနာအလင်္ကာ**ငှင်း။

၁၆၉။ ဟေတု၊အကြောင်းဟူသော **ဟေတုအလင်္ကာ**ငှင်း။ကမော၊ရှေးဦးစွာ ရွတ်ဆိုအပ်သော အစဉ်အတိုင်း နောက်ထပ်ရွတ်ဆိုအပ်သော **ကမအလင်္ကာ**ငှင်း။ပိယတရံ၊ ချစ်အပ်သောတစုံတခုသောသဘောကို အလွန်အကဲဆိုခြင်းလက္ခဏာရှိသော **ပိယတရအလင်္ကာ**ငှင်း။သမာသ ပရိကပ္ပနာ၊ဥပမာနဖြင့်ဥပမေယျကို ဆိုခြင်းလက္ခဏာရှိသော **သမာသဝုတ္ထိအလင်္ကာ**,တစုံတခုသောဝတ္ထု၏ ပကတိသောအပြုအမူကို တပါးသောအခြင်း အရာဖြင့် ကြံဆခြင်းလက္ခဏာရှိသော **ပရိကပ္ပနာအလင်္ကာ**ငှင်း။သမာဟိတံ၊တစုံတခုကို အားထုတ်သောသူ၏ ကောင်းမှု၏အစွမ်းအားဖြင့် အကျိုးကိုပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော **သမာဟိတအလင်္ကာ**ငှင်း။ပရိယာယဝုတ္ထိ၊ပရိယာယ်အားဖြင့် ဆိုခြင်းလက္ခဏာရှိသော **ပရိယာယဝုတ္ထိအလင်္ကာ**ငှင်း။ဗျာဇောပဝဏ္ဏနံ၊ကဲ့ရဲ့ယောင်မူ၍ ချီးမွမ်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော **ဗျာဇောပဝဏ္ဏနာအလင်္ကာ**ငှင်း။

၁၇၀။ ဝိသေသ ရုဋ္ဌာဟံကာရော၊အထူးကိုပြဆိုခြင်းငှာ ဇာတ်,ဂုဏ်,ကြိယာ,ဒြဗ်တို့၏ချို့တဲ့ခြင်းကို ပြခြင်လက္ခဏာရှိသော **ဝိသေသအလင်္ကာ**,ငါတကားဟု ကြုံးဝါးခြင်း လက္ခဏာရှိသော **ရုဋ္ဌာဟံကာရအလင်္ကာ**ငှင်း။သိလေသော၊များသော အနက်ရှိသော တခုတည်းသောပုဒ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော **သိလေသအလင်္ကာ**ငှင်း။တုလျ ယောဂိတာ၊ ဂုဏ်ရှိသော ဝတ္ထုတို့နှင့်အတူပြု၍တစုံတယောက်သောသူ၏ ဂုဏ်,အပြစ်ကို ဆိုခြင်း လက္ခဏာရှိသော **တုလျယောဂိတာအလင်္ကာ**ငှင်း။နိဒဿနံ၊အကျိုးတပါးကိုသိစေတတ်သော ဝတ္ထုဖြင့်ထိုဝတ္ထု၏အကျိုးနှင့်တူသော တစုံတခုသောအကျိုးကိုပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော **နိဒဿနအလင်္ကာ**ငှင်း။မဟန္တတ္တံ၊စည်းစိမ်,အလို့မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော **မဟန္တတ္တအလင်္ကာ**ငှင်း။ဝဥ္စနာ၊ပြသင့်သောဝတ္ထုကို ဝှက်၍ ထိုဝတ္ထုနှင့်တူသော တစုံတခုသောဝတ္ထုကိုပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော **ဝဥ္စနာအလင်္ကာ**ငှင်း။အပ္ပကတတ္ထုတိ၊မပြုလုပ်နိုင်သောအရာ၌ ချီးမွမ်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော **အပ္ပကတတ္ထုတိအလင်္ကာ**ငှင်း။

http://www.dhammadownload.com

၁၇၁။ ဧကာဝဠိ၊ရှေးရှေးသောပုဒ်၏ဝိသေသနဖြစ်သောနောက်နောက်သော ပုဒ်ရှိသော ဧကာဝဠိအလင်္ကာဝင်း။အညမည်၊အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုခြင်းလက္ခဏာရှိသော အညမညဝိဘူသနာအလင်္ကာဝင်း။သဟဝုတ္တိ၊တကွဖြစ်သော ကြိယာ,ဂုဏ်တို့ကို ဆိုခြင်း လက္ခဏာရှိသော သဟဝုတ္တိအလင်္ကာဝင်း။ဝိရောဓိတာ၊လွန်မြတ်သည်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆန့်ကျင်သောကြိယာစသည်တို့၏ ရောနှောခြင်းကိုပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဝိရောဓိတာအလင်္ကာဝင်း။ပရိဝုတ္တိ၊တစုံတခုကိုပေး၍ ထူးသောတစုံတခုကို ယူခြင်းလက္ခဏာရှိသော ပရိဝုတ္တိအလင်္ကာဝင်း။ဘမော၊တစုံတခုကိုမြင်၍ ထိုဝတ္ထုနှင့်တူသော တစုံတခုသောဝတ္ထုကို တကယ်ထင်မှတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဘမအလင်္ကာဝင်း။ဘာဝေါ၊ပညာရှိတို့၏ အလိုကို သိစေတတ်သော တစုံတခုသောအခြင်းအရာဖြင့် ဆိုခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဘာဝအလင်္ကာဝင်း။မိဿံ၊ကျေးဇူးပြုတတ် ကျေးဇူးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်,တူသောအားရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ရောနှောခြင်းလက္ခဏာရှိသော မိဿကအလင်္ကာဝင်း။အာသီ၊တစုံတခုကို တောင့်တခြင်း လက္ခဏာရှိသော အာသီအလင်္ကာဝင်း။ရသီ၊ရသကိုပြတတ်သော ရသီအလင်္ကာဝင်း။ကွတိ၊ ဤသို့သုံးဆယ့်ငါးပါးတို့တည်း။

* ဘာဝ/သိလေသ အတ္ထာလင်္ကာရ ၂-ပါး၏ဝုတ်ကိုပြ

၁၇၂။ ဧတေ ဘေဒါ သမုဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ဘာဝေါ ဇိဝိတ မုစ္စတေ။
ဝတ်ဝုတ္ထိသု ပေါသေတိ၊သိလေသော တု သိရိ ပရံ။

၁၇၂။ ဧတေ ဘေဒါ၊ထိုသုံးဆယ့်ငါးပါးသော အပြားတို့ကို။သမုဒ္ဒိဋ္ဌာ၊အကျဉ်းအား ဖြင့် ပြအပ်ကုန်ပြီ။ဝတ်ဝုတ္ထိသု၊ဝတ်ဝုတ္ထိအလင်္ကာတို့တွင်။ဘာဝေါ၊ဘာဝါလင်္ကာရကို။ဇိဝိတံ၊ ဗန္ဓ၏ အသက်ဟူ၍။ဥစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။တု၊ဘာဝါလင်္ကာရမှတပါး သိလေသလင်္ကာရကို ဆိုဦးအုံ။သိလေသော၊သိလေသာ လင်္ကာရသည်။ပရံ၊လွန်စွာ။သိရိ၊ဗန္ဓ၏ ကျက်သရေကို။ ပေါသေတိ၊တိုးပွားစေ၏။

* အဖွဲ့ဗန္ဓ၏ အသက်နှင့်တူသော အလင်္ကာ- ဘာဝေါ ဇိဝိတ မုစ္စတေ-ကိုထောက်၍ ဘာဝအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*ကျက်သရေကို တိုးပွားစေတတ်သော အလင်္ကာ- ဝတ်ဝုတ္ထိသု ပေါသေတိ သိလေသော တု သိရိ ပရံ-ကိုထောက်၍ သိလေသအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* စတုတ္ထပိုင်းလာ ဘာဝအလင်္ကာနှင့် ပဉ္စမပိုင်းလာ ဘာဝ အထူး

စတုတ္ထပိုင်းလာ ဘာဝအလင်္ကာသည် တစုံတခုသော အကြောင်းဖြင့် ပညာရှိတို့၏ အလိုကိုသိစေတတ်သော နာမ်,အာချာတ်ပုဒ် စသည်တို့ကို ဆိုခြင်းအထူးဖြစ်ပါသည်။ ပဉ္စမပိုင်းလာ ဘာဝ ၉-ပါးတို့သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် စိတ်,စေတသိက်တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းအထူး, ကိုယ်၏ဖောက်ပြန်ခြင်းအထူး, နှုတ်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းအထူးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၁၇၃။ ပကာသကာ ဝိသေသဿ၊သိယာ တိသယ ဝုတ္တိယာ။
လောကာ တိက္ကန္တ ဝိသယာ၊လောကိယာတိ စ သာ ဒ္ဓိဓာ။

၁၇၃။ ယာ ဝုတ္တိ၊အကြင် အလင်္ကာသည်။ဝိသေသဿ၊အထူးကို။ ပကာသကာ၊ပြတတ်၏။သာ ဝုတ္တိ၊ထိုအလင်္ကာသည်။အတိသယဝုတ္တိ၊အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်သည်။ သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။သာ အတိသယဝုတ္တိ၊ထိုအတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာသည်။လောကာတိက္ကန္တ ဝိသယာတိ စ၊လောကကိုလွန်သောအရာရှိသော လောကာတိက္ကန္တဝိသယ အလင်္ကာဎင်း။ လောကိယာတိစ၊လောကကိုမလွန်သောအရာရှိသော လောကိယာတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာဎင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒ္ဓိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

*** အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လွန်ကဲထူးဆန်းသည်ကို ပြဆိုခြင်းသည် အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ဖြစ်ပါသည်။

*** အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။** လောက၌ရှိသော ဇာတ်ဂုဏ်ကြိယာ ဒြဝ်ဟူသော ဝတ္ထုတို့၏ မထင်ရှားသောအနက်သဘောတို့ကို ထင်ရှားပေါ်လွင်စေခြင်း, တစ်ပါးသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့၏ ဂုဏ်သဘောကို ထူးခြားလွန်ကဲစွာ ရေးသားပြောဆို ဖွဲ့နွဲ့ခြင်းသည် အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်ပါသည်။

*** အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ ၂-မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ လောက၌ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ကို လွန်သောအကြောင်းအရာ လွန်ကဲထူးဆန်းသောဂုဏ်ကို ဖွဲ့ဆိုခြင်းသည် "လောကာတိက္ကန္တ ဝိသယ အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

၂။ လောက၌ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ဖြစ်သော လွန်ကဲထူးဆန်းသောဂုဏ်ကို ဆိုခြင်းသည် "လောကိယာတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက်ပုံ ပုံစံများ**

* ပျော့ရာမှာ ဖယောင်း။ * မာရာမှာ သံချောင်း။
* ထက်ရာမှာ ရေစောင်း၊ * တုံးရာမှာ ဓားမဟောင်း။
* လေးရာမှာ ကျောက်မောင်း၊ * ပေါ့ရာမှာ ပူပေါင်း။
* မြင့်မိုရ်တောင်စုတ် မင်သမုဒ် စက္ကုတ် (စက္ကူ) အာကာသ။
* ကြမ်းပိုးကိုလိပ် ဆင်ကိုဆိတ် ကဲသိပ် ပိုလျော့ပြ။
* ညောင်စေ့ ညောင်ပင် ပမာတင် စာတွင်မြတ်ဒါန။
* ကမ္ဘာတစ်ခွင် နှိုင်းယှဉ်မရ နတ်တမျှသွင် လှချင်တိုင်းလှ။

http://www.dhammadownload.com

* လောကီယာ တိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာသရူပ်ပြ

၁၇၄။ လောကီယာ တိသယသော်ထေ၊ဘေဒါ ယေ ဇာတိအာဒယော။
ပဋိပါဒိယတေ တွန္ဒ၊လောကာတိက္ကန္တ ဂေါစရာ။

၁၇၄။ ဇာတိအာဒယော၊ဇာတိ သဘာဝဝုတ္တိအလင်္ကာအစရှိကုန်သော။ယေ ဘေဒါ၊အကြင် အပြားတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။ဧတေ ဘေဒါ၊ထိုအပြားတို့သည်။လောကီယာ တိသယသ၊လောကီယာ တိသယဝုတ္တိအလင်္ကာ၏။ဘေဒါ၊အပြားတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တု၊လောကီယာတိသယဝုတ္တိအလင်္ကာမှတပါး၊ လောကာတိက္ကန္တ ဝိသယာတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာကို ဆိုဦးအံ့။အန္တရယဒုအခါ၌။လောကာတိက္ကန္တ ဂေါစရာ၊လောကာတိက္ကန္တဝိသယာ တိသယဝုတ္တိအလင်္ကာကို။ပဋိပါဒိယတေ၊ပြီးစေအပ်၏။

* **လောကီယာတိသယဝုတ္တိ ၅-ပါး** ။ ။ ၁။ ဇာတိလောကီယာတိသယဝုတ္တိ၊ ၂။ ဂုဏ လောကီယာတိသယဝုတ္တိ၊ ၃။ ကြိယာ လောကီယာတိသယဝုတ္တိ၊ ၄။ ဒဗ္ဗလောကီယာ တိသယဝုတ္တိ၊ ၅။ နာမ လောကီယာတိသယဝုတ္တိ။

* လောကာတိက္ကန္တ ဝိသယာတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၁၇၅။ ဝိဝန္တိ ဒေဟကန္တိ ယေ၊နေတ္တဥ္ဇလိ ပုဋ္ဌေန တေ။
နာလံ ဟန္တု ဇိနေသံ တွံ၊တဏှံ တဏှာဟရောပိ ကိံ။

၁၇၅။ ဇိန၊မြတ်စွာဘုရား။တွံ၊ရှင်တော်ဘုရားသည်။တဏှာဟရောပိ၊မွတ်သိပ်ပယ်ခြင်း ပယ်ဖျောက်နိုင်သော သူမြတ်ဖြစ်ပါလျက်လည်း။ယေ ဇနာ၊အကြင် သူတော်ကောင်းတို့သည်။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဒေဟကန္တိ၊ကိုယ်တော်မှထွက်သော် အရောင်တို့ကို။နေတ္တဥ္ဇလိ ပုဋ္ဌေန၊မျက်စိတည်းဟူသော လက်ခုပ်ဖြင့်။ပိဝန္တိ၊သောက်ကြကုန်၏။ဧသံ ဇနာနံ၊ထိုသူတော်ကောင်းတို့၏။တဏှံ၊မွတ်သိပ်ခြင်းကို။ဟန္တု၊ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ။ကိံနာလံ၊အဘယ့်ကြောင့် မဖွဖ်းနိုင်ပါသနည်း။

* **ဤဝါထာ၌ အလင်္ကာရ- အလင်္ကာရ ခွဲပုံ** ။ ။ ၁။ မြတ်စွာဘုရား၏ အလွန်နှစ်သက်အပ်သော အရောင်တော်သည် အလင်္ကာရ၊ ၂။ ထိုအလင်္ကာရကို သွယ်ဝိုက်၍ ပြောဆိုခြင်းသည် အလင်္ကာရ မည်ပါသည်။

* ဥပမာ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့်သရူပ်ပြ

၁၇၆။ ဥပမာနော ပမေယျာနံ၊သဓမ္မတ္တံ သိယောပမာ။
သဒ္ဒတ္ထဝမ္မာ ဝါကျတ္ထာ၊ဝိသာယာတိ စ သာ တိဓာ။

၁၇၆။ ဥပမာနော ပမေယျာနံ၊ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏။သဓမ္မတ္တံ၊တူသောဂုဏ်၏

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော သမ္ဗန်သည်။ ဥပမာ-ဥပမာအလင်္ကာမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။ သာစ ဥပမာ၊ထိုဥပမာအလင်္ကာသည်လည်း။သဒ္ဒတ္ထဂမ္ဘာ၊ဥပမာကိုထွန်းပြတတ်သော ဣဝစသောသဒ္ဒါတို့ဖြင့် သိအပ်သောသဒ္ဒဂမ္ဘဥပမာ,ဥပမာကိုထွန်းပြတတ်သော ဣဝစသော သဒ္ဒါမပါသော်လည်း ဥပမာန,ဥပမေယျဟူသော အနက်ဖြင့်သိအပ်သော အတ္ထဂမ္ဘဥပမာ ၎င်း။ဝါကျတ္ထ ဝိသယာ စ၊ဝါကျ၏အနက်လျှင် အရာရှိသော ဝါကျတ္ထဥပမာဂုဏ်း။ဣဝတိ၊ဤသို့။တိစာ၊သုံးပါးအပြားရှိ၏။

* **ဥပမာ အလင်္ကာမည်ပုံ** ။ ။ ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတူသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သမ္ဗန်သည် "ဥပမာ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* **ဥပမာ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတူသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သမ္ဗန်သည် "ဥပမာ အလင်္ကာ" ၏ လက္ခဏာ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဥပမာ အလင်္ကာသရုပ်** ။ ။ ၁။ သဒ္ဒဂမ္ဘ ဥပမာ၊ ၂။ အတ္ထဂမ္ဘ ဥပမာ၊ ၃။ ဝါကျတ္ထ ဝိသယ ဥပမာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **ဝိကာသီ ပဒုမ် ဝါတီ၊ သုန္ဒရံ သုဝတာ နန်--၌ ဥပမာနုစသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာသည် နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာနမည်၏။ ၂။ မျက်နှာသည် နှိုင်းယှဉ်အပ်သောကြောင့် ဥပမေယျမည်၏။ ၃။ ဥပမာနဖြစ်သော ကြာ၌ရှိသော ကောင်းသောဂုဏ်, ဥပမေယျဖြစ်သော မျက်နှာ၌ရှိသော ကောင်းသောဂုဏ်သည် သဓမ္မ မည်၏။ ၄။ ကြာ၌ရှိသော ကောင်းသောဂုဏ်, မျက်နှာ၌ရှိသော ကောင်းသောဂုဏ်တို့၏ အချင်းချင်းတူသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သမ္ဗန်သည် သဓမ္မတ္ထ မည်၏။ ၅။ ထိုသဓမ္မတ္ထသည်ပင်လျှင် နှိုင်းယှဉ်မှုဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာ မည်၏။ ၆။ ဣဝ-စသောသဒ္ဒါသည် ဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သောကြောင့် ဥပမာဇောတက မည်၏။

* <u>တင့်ရွှန်းမျက်နှာ ပဒုမ္မာသို့--</u>ဟူသော လင်္ကာသည် ဥပမာအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။



*** သဒ္ဒဂမ္ဘ ဥပမာ၏ သရုပ်နှင့် သမာသသဒ္ဒဂမ္ဘ ဥပမာ၏ပုံစံပြ**

၁၇၇။ **သမာသ ပစ္စယေဝါဒီ၊သဒ္ဒါ တေသံ ဝသာ တိစာ။**
သဒ္ဒဂမ္ဘာ သမာသေန၊မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနော။

၁၇၇။ သမာသ ပစ္စယေဝါဒီ၊သမာသ်,အာယစသော ပစ္စည်း,ဣဝအစရှိကုန်သော သဒ္ဒါတို့သည်။သဒ္ဒါ၊သဒ္ဒါမည်ကုန်၏။တေသံ သဒ္ဒါနံ၊ထိုသမာသ်ဟူသော သဒ္ဒါ,အာယပစ္စည်းစသော သဒ္ဒါ,ဣဝ အစရှိသောသဒ္ဒါတို့၏။ဝသာ၊အစွမ်းအားဖြင့်။သဒ္ဒဂမ္ဘာ၊သဒ္ဒါဖြင့် သိအပ်သော သဒ္ဒဂမ္ဘဥပမာသည်။တိစာ၊သုံးပါးအပြားရှိ၏။သမာသေန၊သမာသ်ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်။ ဂမ္ဘာ၊သိအပ်သော သမာသသဒ္ဒဂမ္ဘဥပမာသည်။ယထာ၊အဘယ်နည်း။မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနော၊

http://www.dhammadownload.com

မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနောဟူသည်တည်း။မုနိန္ဒော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။စန္ဒိမာနနော၊လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့ နှစ်သက်ဘွယ်သော မျက်နှာရှိတော်မူ၏။

* **သဒ္ဓဂမ္ဘ ဥပမာသရွပ် ။ ။** ၁။ သမာသသဒ္ဓဂမ္ဘဥပမာ၊ ၂။ အာယာဒိပစ္စယသဒ္ဓဂမ္ဘ ဥပမာ၊ ၃။ ဣဝါဒိ သဒ္ဒဂမ္ဘဥပမာအားဖြင့် ၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **သမာသ သဒ္ဓဂမ္ဘဥပမာ မည်ပုံ ။ ။** မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနော-စသောပြယုဂ်၌ သမာသ်ပုဒ်ဖြင့် သိအပ်သောကြောင့် သမာသသဒ္ဓဂမ္ဘ ဥပမာ မည်ပါသည်။

*** မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနော-၌ ဥပမာန-စသည်ခွဲပုံ**

၁။ လမင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျကို နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဥပမာန" မည်၏။ ၂။ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်သည် လမင်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သောကြောင့် "ဥပမေယျ" မည်၏။ ၃။ လမင်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း နှစ်သက်ဘွယ်သောဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် "ဥပမာ" မည်၏။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော ဝါကျ၌ရှိသော 'ဝိယ'သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက"

*** အာယာဒိပစ္စယသဒ္ဓဂမ္ဘ ဥပမာ၏ ပုံစံပြ**

၁၇၈။ အာယာဒိ ပစ္စယာ တေဟိ၊ဝဒနံ ပက် ဇာယတေ။
မုနိန္ဒ နယန ဒွန္ဒံ၊နီလုပ္ပလ ဒလီယတိ။

၁၇၈။ အာယာဒိ၊အာယစသော ပစ္စည်းတို့သည်။ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းတို့မည်ကုန်၏။ တေဟိ ပစ္စယေဟိ၊ထိုအာယစသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ဂမ္ဘာ၊သိအပ်သော ပစ္စယဂမ္ဘဥပမာသည်။ ယထာ၊အဘယ်နည်း။ဝဒနံတျာဒိ၊ဝဒနံ စသည်တည်း။ဝဒနံ၊မျက်နှာတော်သည်။ပက် ဇာယတေ၊ကြာကဲ့သို့ နှစ်သက်ဘွယ်ဖြစ်၏။မုနိန္ဒ နယန ဒွန္ဒံ၊မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်လုံးတော်အစုံသည်။နီလုပ္ပလ ဒလီယတိ၊ကြာညိုကဲ့သို့ နှစ်သက်ဘွယ်ဖြစ်၏။

* **အာယာဒိပစ္စယသဒ္ဓဂမ္ဘ ဥပမာ မည်ပုံ ။ ။** ဝဒနံ ပက် ဇာယတေ၊ မုနိန္ဒ နယန ဒွန္ဒံ၊နီလုပ္ပလ ဒလီယတိ--ပြယုဂ်၌ အာယပစ္စည်း, ဤယပစ္စည်းဖြင့် သိအပ်သောကြောင့် အာယာဒိပစ္စယသဒ္ဓဂမ္ဘ ဥပမာ မည်ပါသည်။

*** ဝဒနံ ပက် ဇာယတေ-၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာပန်းသည် ဥပမာန မည်ပါသည်။ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ မည်ပါသည်။ ၃။ ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းနှစ်သက်ဖွယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ မည်ပါသည်။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'ဝိယ'သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* ဝဒနံ ပတ် ဇာယတေ။မုနိန္ဒ နယန ဒွန္ဒံ၊နီလုပ္ပလ ဒလီယတိ-၌ ဥပမာန-စသည် ခွဲပုံ ။ ။ ၁။ ကြာညိုပန်းသည် ဥပမာန မည်၏။ ၂။ မျက်လုံးတော်အစုံသည် ဥပမေယျ မည်၏။ ၃။ ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းနှစ်သက်ဖွယ်သောဂုဏ် ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ မည်၏။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'ဝိယ' သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်ပါသည်။

* အာယာဒီပစ္စယာ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ ဤယူပမာနာစသုတ်ဖြင့်သက်သော ဤယ ပစ္စည်း, ယဒနုပပန္နာ နိပါတနာ သိဒ္ဓန္တိသုတ်ဖြင့်သက်သော ဥပမာအနက်ဟော် က-စသော ပစ္စည်းများကို ယူရပါမည်။

* ဣဝါဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါတို့၏ သရုပ် ၅၂-ပါးကိုပြသော ဂါထာများ

၁၇၉။ ဣဝါဒိ ဣဝဝါ တုလျ။သမာန နိဘ သန္နိဘာ။
ယထာ သက်ာသ တုလိတ၊ပုကာသ ပတိရူပကာ။

၁၇၉။ ဣဝဝါ၊ဣဝသဒ္ဒါ,ဝါသဒ္ဒါတို့ဝင်း။တုလျ သမာန နိဘ သန္နိဘာ၊တုလျသဒ္ဒါ, သမာနသဒ္ဒါ,နိဘသဒ္ဒါ,သန္နိဘသဒ္ဒါတို့ဝင်း။ယထာ၊ယထာသဒ္ဒါဝင်း။သက်ာသ တုလိတ ပုကာသ ပတိရူပကာ၊သက်ာသသဒ္ဒါ,တုလိတသဒ္ဒါ,ပကာသသဒ္ဒါ,ပတိရူပကသဒ္ဒါတို့ဝင်း။

၁၈၀။ သရီ သရိက္ခ သံဝါဒီ၊ဝိရောမိ သဒိသာ ဝိယ။
ပဋိပက္ခ ပစ္စနိကာ၊သပက္ခော ပမိတော ပမာ။

၁၈၀။ သရီ၊သရီသဒ္ဒါဝင်း။သရိက္ခ သံဝါဒီ၊သရိက္ခသဒ္ဒါ,သံဝါဒီတို့ဝင်း။ဝိရောမိ သဒိသာ၊ဝိရောမိသဒ္ဒါ,သဒိသသဒ္ဒါတို့ဝင်း။ဝိယပဋိပက္ခ ပစ္စနိကာ၊ဝိယသဒ္ဒါ,ပဋိပက္ခသဒ္ဒါ, ပစ္စနိကသဒ္ဒါတို့ဝင်း။သပက္ခော ပမိတောပမာ၊သပက္ခသဒ္ဒါ,ဥပမိတသဒ္ဒါ,ဥပမာသဒ္ဒါတို့ဝင်း။

၁၈၁။ ပဋိဝိမ္ဗ ပဋိစ္ဆန္နာ၊သရူပ သမ သမိတာ။
သဝဏ္ဏာဘာ ပဋိနိဓိ၊သဓမ္မာဒိ သလက္ခဏာ။

၁၈၁။ ပဋိဝိမ္ဗ ပဋိစ္ဆန္န သရူပ သမ သမိတာ၊ပဋိဝိမ္ဗသဒ္ဒါ,ပဋိစ္ဆန္နသဒ္ဒါ,သရူပသဒ္ဒါ, သမသဒ္ဒါ,သမိတသဒ္ဒါတို့ဝင်း။သဝဏ္ဏာဘာ၊သဝဏ္ဏသဒ္ဒါ,အာဘာသဒ္ဒါတို့ဝင်း။ပဋိနိဓိ၊ပဋိနိဓိ သဒ္ဒါဝင်း။သဓမ္မာဒိ သလက္ခဏာ၊သဓမ္မအစရှိသော်သဒ္ဒါ,သလက္ခဏသဒ္ဒါတို့ဝင်း။

၁၈၂။ ဇယတျက္ကောသတိ ဟသတိ၊ပတိဂဇ္ဈတိ ဒုဘတိ။
ဥသူယတျ ဝဇာနာတိ၊နိန္ဒတိသ္သတိ ရုန္ဓတိ။

၁၈၂။ ဇယတိ၊ဇယတိသဒ္ဒါဝင်း။အက္ကောသတိ၊အက္ကောသတိသဒ္ဒါဝင်း။ဟသတိ၊ ဟသတိသဒ္ဒါဝင်း။ပတိဂဇ္ဈတိ၊ပတိဂဇ္ဈတိသဒ္ဒါဝင်း။ဒုဘတိ၊ဒုဘတိသဒ္ဒါဝင်း။ဥသူယတိ၊ဥသူ ယတိသဒ္ဒါဝင်း။အဝဇာနာတိ၊အဝဇာနာတိသဒ္ဒါဝင်း။နိန္ဒတိ၊နိန္ဒတိသဒ္ဒါဝင်း။ဣသ္သတိ၊ဣသ

http://www.dhammadownload.com

တိသဒ္ဒါရင်း။ရုန္ဓတိ၊ရုန္ဓတိသဒ္ဒါရင်း။

၁၈၃။ **တဿ စောရေတိ သောဘဂ္ဂံ၊တဿ ကန္တိ ဝိလုပ္ပတိ။**
တေန သဒ္ဒိ ဝိဝဒတိ၊တုလျံ တေနာဓိ ရောဟတိ။

၁၈၃။ တဿ စောရေတိ သောဘဂ္ဂံ၊တဿ စောရေတိ သောဘဂ္ဂသဒ္ဒါရင်း။ တဿ ကန္တိ ဝိလုပ္ပတိ၊တဿ ကန္တိ ဝိလုပ္ပတိသဒ္ဒါရင်း။တေန သဒ္ဒိ ဝိဝဒတိ၊တေနသဒ္ဒိဝိဝဒတိသဒ္ဒါရင်း။တုလျံ တေနာဓိ ရောဟတိ၊တုလျံ တေနာဓိရောဟတိသဒ္ဒါရင်း။

၁၈၄။ **ကစ္ဆံ ဝိဂါဟတေ တဿ၊တမန္ဓေတျ နုဗန္ဓတိ။**
တံသီလံ တံ နိသေဓေတိ၊တဿစာ နုကရောတိမေ။

၁၈၄။ ကစ္ဆံ ဝိဂါဟတေ တဿ၊ကစ္ဆံ ဝိဂါဟတေ တဿသဒ္ဒါရင်း။တမန္ဓေတိ၊ တမန္ဓေတိသဒ္ဒါရင်း။တမနုဗန္ဓတိ၊တမနုဗန္ဓတိသဒ္ဒါရင်း။တံသီလံ၊တံသီလသဒ္ဒါရင်း။တံနိသောဓေတိ၊တံနိသောဓေတိသဒ္ဒါရင်း။တဿနုကရောတိစ၊တဿနုကရောတိသဒ္ဒါရင်း။ဣမေ သဒ္ဒါ၊ဤဆိုအပ်ပြီးသော သဒ္ဒါတို့သည်။ဣဝါဒီ၊ဣဝအစရှိသော သဒ္ဒါတို့တည်း။

*** သဓမ္မာဒိ သလက္ခဏာ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** သာဓာရဏ, သစ္ဆာယာ, သာဒိက္ခ စသော သဒ္ဒါများကို ယူရပါမည်။

*** ဣဝါဒိ သဒ္ဒဂမ္မဥပမာ အလင်္ကာ၏သရုပ်ကို ပြအံ့ဟု ပဋိညာဉ်ပြ**

၁၈၅။ **ဥပမာနော ပမေယျာနံ၊သဓမ္မတ္တံ ဝိဘာဝိဟိ။**
ဣမေဟိ ဥပမာဘေဒေါ၊ကေစိ နိယျန္တိ သမ္ပတိ။

၁၈၅။ ဥပမာနော ပမေယျာနံ၊ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏။သဓမ္မတ္တံ၊တူသည်၏ အဖြစ်ကို။ဝိဘာဝိဟိ၊ပြတတ်ကုန်သော။ဣမေဟိ သဒ္ဒေဟိ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဣဝအစရှိသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့်။ဇာနိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်သော။ကေစိ၊အချို့ကုန်သော။ဥပမာဘေဒေါ၊ ဥပမာအပြားတို့ကို။သမ္ပတိ၊ယခုအခါ၌။နိယျန္တိ။ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်လတ္တံ့။

*** ဓမ္မောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၈၆။ **ဝိကာသိ ပဒုံမံဝါတိ၊သုန္ဒရံ သုဂတာနနံ။**
ဣတိ ဓမ္မော ပမာနာမ၊တုလျဓမ္မ နိဒဿနာ။

၁၈၆။ ဝိကာသိ ပဒုမံ၊ပွင့်သစ်စဖြစ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းသည်။အတိသုန္ဒရံဣဂ၊ အလွန်တင့်တယ် ကောင်းမြတ်သကဲ့သို့။သုဂတာနနံ၊မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်သည်။ အတိသုန္ဒရံ၊အလွန်တင့်တယ် ကောင်းမြတ်တော်မူပါပေ၏။ဣတိအယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဥပမာသည်။တုလျဓမ္မနိဒဿနာ၊ပဒုမ္မာကြာ၌ရှိသော ကောင်းသောဂုဏ်,မျက်နှာတော်၌ရှိသော ကောင်းသောဂုဏ်တို့၏တူသောဂုဏ်ကို ပြတတ်သောကြောင့်။ဓမ္မောပမာနာမ၊ဂုဏ်ပုဒ်တိုက်ရိုက်ပါသော ဓမ္မောပမာမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* **ဓမ္မောပမာ အလင်္ကာမည်ပုံ** ။ ။ ဂုဏ်ပုဒ်တိုက်ရိုက်ပါသော ဥပမာသည် "ဓမ္မောပမာ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။ ဝိကာသိ ပဒုမံ ဝါတိ-စသောပုံစံ၌ ပွင့်သစ်စဖြစ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းနှင့် ဘုရားရှင်မျက်နှာတော်၏ အလွန်လှပ တင့်တယ်ခြင်းအားဖြင့် တူမျှသော ဂုဏ်ကို အတိသုန္ဒရံပုဒ်ဖြင့် ထင်ရှားပြသောကြောင့် "ဓမ္မောပမာ အလင်္ကာ" မည်၏။

* **ဝိကာသိ ပဒုံမံဝါတိ၊သုန္ဒရံ သုဂတာနနံ--၌ ဥပမာန-စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ပဒုမ္မာကြာပန်းသည် ဥပမာန မည်၏။ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျမည်၏။ ၃။ ပဒုမ္မာကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း အလွန်တင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ မည်၏။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'ဣဝ'သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။

* **ရူပ်ဆိုးလှမူ၊ဤရွာသူ၊ မယ်ကုဝဏ်နှင့်တူ**--သည် ရူပ်ဆိုးသူနှင့် မယ်ကုဝဏ်၏ ရူပ်ဆိုးခြင်းအားဖြင့် တူမျှသောဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြသောကြောင့် "ဓမ္မောပမာ အလင်္ကာ" ဖြစ်ပါသည်။

* **ဓမ္မဟိနောပမာ, ဝိပရီတောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၈၇။ ဓမ္မဟိနာ မုခမ္ဘောဇသဒိသံ မုနိနော ဣတိ။
ဝိပရီတောပမာ တုလျာမာနနေ နမ္ဗုဇံ တဝ။

၁၈၇။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။မုခံ၊မျက်နှာတော်သည်။အမ္ဘောဇသဒိသံ၊ကြာပန်းနှင့်တူ၏။ဣတိသဒ္ဒါသည် ဥပမာသည်။ဓမ္မဟိနာ၊ဂုဏ်ပုဒ်မပါသောကြောင့် ဓမ္မဟိနဥပမာမည်၏။မုနိ၊မြတ်စွာဘုရား။အမ္ဗုဇံ၊ကြာပန်းသည်။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။အာနနေန၊မျက်နှာတော်နှင့်။တုလျံ၊တူ၏။ဣတိသဒ္ဒါသည် ဥပမာသည်။ဝိပရီတောပမာ၊ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ ရှေ့နောက်ပြန်သောကြောင့် ဝိပရီတောပမာမည်၏။

* **ဓမ္မဟိနောပမာ မည်ပုံ** ။ ။ မုခမ္ဘောဇ သဒိသံ မုနိနော-ပြီယုဂ်၌ အတိသုန္ဒရံကဲ့သို့ ဂုဏ်ကို မပြသောကြောင့် ဂုဏ်မှယုတ်သော ဥပမာသည် "ဓမ္မဟိနောပမာ" မည်၏။

* **ဝိပရီတောပမာ မည်ပုံ** ။ ။ ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ ရှေ့နောက်ပြန်သော ဥပမာသည် ဝိပရီတောပမာ မည်ပါသည်။ (**ရှင်းလင်းချက်**) တုလျမာနေန နမ္ဗုဇံ တဝ- ပြီယုဂ်၌ ဥပမာနသည် ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့် လှပတင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိသော ထင်ရှားပြီးသော ကြာပန်းကိုသာ ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့် ပြသင့်လျက် ကြာပန်းကို ဥပမေယျ, မျက်နှာတော်ကို ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့် ပြသောကြောင့် အစဉ်အလာမှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောကြောင့် "ဝိပရီတောပမာ" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** မုခမ္အောဇ သဒိသံ မုနိနော-၌ ဥပမာန-စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာပန်းသည် ဥပမာနမည်၏။ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ မည်၏။ ၃။ ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း နှစ်သက်ဖွယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ မည်၏။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'သဒိသ'သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။

*** တုလျ မာနေနနမ္ဗုဇံ တဝ--၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာပန်းသည် ဥပမေယျ မည်၏။ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမာနမည်၏။ ၃။ ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမေယျနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမာနတို့၏ တင့်တယ်သောဂုဏ်ရှိခြင်း အဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ မည်၏။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'တုလျ'သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက မည်၏။

*** အညမညောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၈၈။ တဝါနန မိဝမ္အောဇံ၊အမ္အောဇ မိဝ တေ မုခံ။
အညမညောပမာ သာယံ၊အညမညော ပမာနတော။

၁၈၈။ မုနိ၊မြတ်စွာဘုရား။အမ္အောဇံ၊ကြာပန်းသည်။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ အာနနမိဝ၊မျက်နှာကဲ့သို့တည်း။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မုခံ၊မျက်နှာတော်သည်။အမ္အောဇမိဝ၊ ကြာပန်းကဲ့သို့တည်း။သာယံ ဥပမာ၊ထိုဥပမာသည်။အညမညော ပမာနတော၊အချင်းချင်း နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့်။အညမညောပမာ၊အညမညောပမာမည်၏။

*** အညမညောပမာ မည်ပုံ ။ ။** တဝါနန မိဝမ္အောဇံ၊ အမ္အောဇမိဝ တေ မုခံ--ဟူသော ပြယုဂ်၌ ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာ, မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့ကို အချင်းချင်း နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် "အညမညောပမာ" မည်ပါသည်။

*** တဝါနနမိဝမ္အောဇံ--၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမာန၊ ၂။ ကြာပန်းသည် ဥပမေယျ၊ ၃။ မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း တင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော ဣဝသဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

*** အမ္အောဇမိဝ တေ မုခံ--၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာပန်းသည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ။ ၃။ ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ်သောဂုဏ် ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'ဣဝ'

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

* **ဝမ်းဘဲ ဟသ်၊ မြောင်းကိုပစ်၍ မြစ်ကိုရှာ၊ ရေသာများ၍ ငါးမတွေ့။ အပျိုကညာ၊ အဟောင်းပစ်၍ အသစ်ရှာ၊ နေရာများ၍ ကြားမစေ့--၌** ဝမ်းဘဲဟသ်သည် ဥပမာန၊ အပျိုကညာသည် ဥပမေယျ၊ တဖန် အပျိုကညာသည် ဥပမာန၊ ဝမ်းဘဲဟသ်သည် ဥပမေယျ ဤသို့ ဝမ်းဘဲဟသ်နှင့် အပျိုကညာတို့ အချင်းချင်း အပြန်အပြန် အလှန်လှန် ဥပမာနဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒဂမ္ဘ အညမညောပမာ ဖြစ်ပါသည်။



*** အဿတောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၈၉။ ယဒိ ကိဠို ဘဝေမ္ဘောဇံ၊လောစနဿမု ဝိဿမံ၊
ဓာရေတုံ မုခသောဘံ တံ၊တဝေတိ အဿတောပမာ။

၁၈၉။ မုနိ၊မြတ်စွာဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။လောစနဿမု ဝိဿမံ၊မျက်လုံးတော်,မျက်ခုံးတော်၏တင့်တယ်ခြင်းကဲ့သို့သော တင့်တယ်ခြင်းရှိသော။ကိဠို၊တစုံတခုသော။ အမ္ဘောဇံ၊ကြာပန်းသည်။ယဒိဘဝေ၊အကယ်၍ ရှိသည်ဖြစ်အုံ။တံ အမ္ဘောဇံ၊ထိုကြာပန်းသည်။ တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မုခသောဘံ၊မျက်နှာ၏ တင့်တယ်ခြင်းကို။ဓာရေတုံ၊ဆောင်ခြင်းငှာ။ သမတ္ထော၊စွမ်းနိုင်သည်။ဘဝေယျ၊ဖြစ်ရာ၏။ဣတိ အယံ ဥပမာ၊ဤသို့ပြဆိုအပ်သော ဥပမာသည်။အဿတောပမာ၊အံ့ဖွယ်ကောင်းသော ကြာနှင့်နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် အဿတောပမာမည်၏။

*** အဿတောပမာ မည်ပုံ ။ ။** အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ဥပမာဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် အဿတောပမာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ယဒိ ကိဠို (ပ) ပမာ--ဂါထာ၌ ပဒုမ္မာကြာပန်းသည် လှပတင့်တယ်သော မျက်ခုံး, မျက်လုံးပါသော အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ပဒုမ္မာကြာပန်းဖြစ်၏။ ရှင်တော်ဘုရား ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်နှာတော်သည် လှပတင့်တယ်သော မျက်ခုံး မျက်လုံးပါသော အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ပဒုမ္မာကြာပန်းနှင့်သာ တူတော်မူပါပေ၏ဟု လှပတင့်တယ်သော မျက်ခုံး မျက်လုံးပါသော အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ကြာပန်းဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သောကြောင့် "အဿတောပမာ" မည်ပါသည်။

*** ယဒိ ကိဠို ဘဝေမ္ဘောဇံ--စသောဂါထာ၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာပန်းသည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ။ ၃။ ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'လောစနဿမုဝိဿမံ'သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

http://www.dhammadownload.com

* လိပ်ကန်း ထမ်းပိုး၊ ပင်လယ်ရိုးဌ်၊ တိုးရန်ခဲစွာ၊ ပုံပမာသို့၊ အောက်ရွာလည်ရာ၊ သတ္တဝါလည်း၊ လူမှာမလွဲ၊ ဖြစ်ရန်ခဲ၏။--သည် အဿတောပမာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** သိလေသောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၉၀။ သုဂန္ဓီ သောဘာ သမ္မန္ဓီ၊သိသိရံသု ဝိရောဓိ စ။
မုခံ တဝမ္မုဇံ ဝေတိ၊သာ သိလေသောပမာ မတာ။

၁၉၀။ မုနိမြတ်စွာဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မုခံ၊မျက်နှာတော်သည်။အမ္မုဇံ၀၊ ကြာပန်းကဲ့သို့။သုဂန္ဓီစ၊ကောင်းမြတ်မွှေးကြိုင်သောရနံ့လည်းရှိပေ၏။သောဘာသမ္မန္ဓီစ၊ တင့်တယ် ကောင်းမြတ်သော ဂုဏ်နှင့်လည်းစပ်ခြင်းရှိပေ၏။သိသိရံသု ဝိရောဓိစ၊လမင်း၏ အရောင်နှင့်လည်း ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိ၏။ကွဒိသိ၊ဤသို့သဘောရှိသော။သာ ဥပမာ၊ထိုဥပမာကို။ သိလေသောပမာ၊သိလေသ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သောကြောင့်သိလေသောပမာဟူ၍။ မတာ၊သိအပ်၏။

*** သိလေသောပမာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** သိလေသ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော ဥပမာသည် သိလေသောပမာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ သုဂန္ဓီ-စသော ဂါထာ၌ ပဒုမ္မာကြာပန်းသည် ကောင်းမြတ်မွှေးကြိုင်သော ရနံ့ရှိသကဲ့သို့၎င်း, တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သောဂုဏ်နှင့် စပ်ခြင်းရှိသကဲ့သို့၎င်း, အေးသောအရောင်ရှိသော လနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသကဲ့သို့၎င်း ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်နှာသည် ကောင်းမြတ်မွှေးကြိုင်သော ရနံ့လည်းရှိပါပေ၏၊ တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သော ဂုဏ်နှင့် စပ်ခြင်းလည်းရှိပါပေ၏၊ အေးသောအရောင်ရှိသော လနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းလည်း ရှိပါပေ၏ဟု သိလေသ အလင်္ကာဖြင့် ဦးယှဉ်အပ်သောကြောင့် သိလေသောပမာ မည်ပါသည်။

*** သုဂန္ဓီ သောဘာသမ္မန္ဓီ-စသောပြယုဂ်၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာပန်းသည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ၊ ၃။ ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း သုဂန္ဓီ သောဘာ သမ္မန္ဓီ သိသိရံသု ဝိရောဓိဂုဏ် ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ၄။ ထို ဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'လ္ဂ'သမ္ဖါသည် ဥပမာဇောတက။

*** သန္ထာနောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၉၁။ သန္ဓုပ သဒ္ဒဝစ္ဆတ္ထာ၊သာ သန္ထာနောပမာ မတာ။
တလာ ဝုယျာနမာလာယံ၊သာလကာနုနု သောဘိနီ။

၁၉၁။ သန္ဓုပ သဒ္ဒဝစ္ဆတ္ထာ၊တူသောသဒ္ဒါသည်ဟောအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

သာ ဥပမာ၊ထိုဥပမာကို။သန္တာနောပမာ၊သန္တာနောပမာမည်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်၏။ ဥဒါဟရ ဏံ၊ဥဒါဟရုဏ်သည်။ယထာ ဧဝံ၊ဤသို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဗာလာ၊မိန်းမပျိုသည်။ သာလကာနန သောဘိနီ ဣဝ၊ဆံမြိတ်ချခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော မျက်နှာဖြင့်တင့်တယ် သကဲ့သို့။အယံ ဥယျာနမာလာ၊ဤဥယျာဉ်အစဉ်သည်။သာလကာနန သောဘိနီ၊အင်ကြင်း တောဖြင့် တင့်တယ်၏။

*** သန္တာနောပမာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** သုတိတူသဒ္ဒါဖြင့် နှိုင်းယှဉ်သော ဥပမာ သည် သန္တာနောပမာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ဗာလာ ဝုယျာနမာလာယံ၊သာလကာနန သောဘိနီ--ပြယုဂ်၌ သုတိ တူသော သာလကာနန သောဘိနီ သဒ္ဒါဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ထားသောကြောင့် သန္တာနောပမာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဗာလာ ဝုယျာနမာလာယံ၊သာလကာနန သောဘိနီ--၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ မိန်းမပျိုသည် ဥပမာန၊ ၂။ ဥယျာဉ်သည် ဥပမေယျ၊ ၃။ မိန်းမပျိုတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် ဥယျာဉ်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း သာလာကာနနသောဘိနီ ဂုဏ် ရှိခြင်း အဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'ဣဝ'သဒ္ဒါ သည် ဥပမာဇောတက။

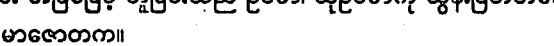

*** နိန္ဒောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၉၂။ ခယီ စန္ဒော ဗဟု ရဇံ၊ပဒုမံ တေဟိ တေ မုခံ။
သမာနမ္ပိ သမုက္ကံသိ၊တျယံ နိန္ဒောပမာ မတာ။

၁၉၂။ မုနိ၊မြတ်စွာဘုရား။စန္ဒော၊လသည်။ခယီ၊လဆုတ်တစ်ရက်နေ့မှစ၍ နေ့စဉ် ကုန်တတ်သော သဘောရှိရာ၏။ပဒုမံ၊ကြာပန်းသည်။ဗဟုရဇံ၊များသောဝတ်မှုန်ရှိ၏။တေ၊ ရှင်တော်ဘုရား၏။မုခံ၊မျက်နှာတော်သည်။တေဟိ စန္ဒပဒုမေဟိ၊ထို လ,ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့ နှင့်။သမာနမ္ပိ၊တူသော်လည်း။တေဟိ စန္ဒပဒုမေဟိ၊ထို လ,ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့ထက်။သမုက္ကံသိ၊ လွန်မြတ်ခြင်းရှိ၏။ဣဟိ၊ဤသို့သဘောရှိသော။အယံ ဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။နိန္ဒောပမာ၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သော လ,ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် နိန္ဒောပမာမည်၏။

*** နိန္ဒောပမာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ကဲ့ရဲ့အပ်သော ဥပမာတို့ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း သည် နိန္ဒောပမာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ခယီ စန္ဒော-စသော ဤဂါထာ၌ လသည် လဆုတ် ၁-ရက်နေ့မှစ၍ နေနှင့် နီးသောကြောင့် နေ့စဉ် ဆုတ်ယုတ်သောသဘောရှိ၏ဟု ဆိုသဖြင့် လ-ကို ကဲ့ရဲ့၏ ပဒုမ္မာကြာပန်းသည်လည်း များသောမြူမှုန်ရှိ၏ဟု ဆိုသဖြင့် ပဒုမ္မာကြာပန်းကို ကဲ့ရဲ့၏၊

http://www.dhammadownload.com

ရှင်တော်ဘုရား ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်နှာတော်သည် လ, ကြာပန်းတို့နှင့် တင့်တယ်ခြင်း ကောင်းသောအနှံ့ရှိခြင်းအားဖြင့် တူသည်ဟု ဥပမာပြုရသော်လည်း ခယအပြစ် ဗဟုရဇ အပြစ်တို့မှ ကင်း၍ လ, ကြာပန်းတို့ထက် လွန်ကဲသောဂုဏ်ရှိ၏၊ ဤသို့ ကဲ့ရဲ့အပ်သော လ, ကြာပန်းတို့ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် နိန္ဒောပမာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ခယီ စန္ဒော ဗဟုရဇံ-စသည်ကို ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ လနှင့်ကြာသည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ၊ ၃။ လ,ကြာတည်း ဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ် သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော သမာနသဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

*** ခယီ စန္ဒော ဗဟုရဇံ-စသည်သည် နိန္ဒောပမာ မည်နိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ကဲ့ရဲ့ခြင်းက ပြဓာန်းခြင်းကြောင့် နိန္ဒောပမာ မည်နိုင်ပါသည်။

*** ပဋိသေဓောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၉၃။ အသမတ္ထော မုခေ နိန္ဒု၊ဇိန တေ ပဋိဂဇ္ဇိတုံ။
ဇဋ္ဌော ကလင်္ကိတိ အယံ၊ပဋိသေဓောပမာ သိယာ။

၁၉၃။ ဇိန၊မြတ်စွာဘုရား။ဇဋ္ဌော၊အေးမြသော။ကလင်္ကီ၊ယုန်ရုပ်တံဆိပ်ရှိသော။ ဣန္ဒု၊လသည်။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မုခေန၊မျက်နှာတော်နှင့်။ပဋိဂဇ္ဇိတုံ၊တူ၏ဟု ဖက်ပြိုင် ကြုံးဝါးခြင်းငှာ။အသမတ္ထော၊မစွမ်းနိုင်။ဣတိအယံ၊ဤဥပမာသည်။ပဋိသေဓောပမာ၊တားမြစ် အပ်သော လ,ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် ပဋိသေဓောပမာမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

*** ပဋိသေဓောပမာ မည်ပုံ ။ ။** တားမြစ်အပ်သော ဥပမာဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် ပဋိသေဓောပမာ မည်ပါသည်။

<u>ရှင်းလင်းချက်</u>/ အသမတ္ထော-စသော ဤဂါထာ၌ အေးမြသော ယုန်ရုပ်အမှတ်တံဆိပ် ရှိသော လ-သည် ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်နှာတော်နှင့်တူ၏ဟု ဖက်ပြိုင်ကြုံးဝါးခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ ဤသို့ တားမြစ်အပ်သောလဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် ပဋိသေဓောပမာ မည်၏။

*** အသမတ္ထော မုခေနိန္ဒု-စသည်ကို ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ လ-သည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ၊ ၃။ လ-တည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ်သောဂုဏ် ရှိခြင်း အဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော 'ပဋိဂဇ္ဇိတုံ' သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

http://www.dhammadownload.com

* အသာဓာရဏောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၁၉၄။ တစ္ဆံ စန္ဒာ ရဝိန္ဒာနု၊ဗတိတ္ထာမွ မုခံ တဝ။
အတ္ထနာဝ သမံ ဇာတာ၊မိတျ သာဓာရဏောပမာ။

၁၉၄။ ဇိန၊မြတ်စွာဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မုခံ၊မျက်နှာတော်သည်။စန္ဒာ ရဝိန္ဒာနံ၊လ,ကြာပန်းတို့၏။ကစ္ဆံ ပဒေါ်၊အရောင်ထွက်ရိုး အစဉ်ကို။(ဝါ)လှပတင့်တယ်သော အဘို့အစုကို။အတိက္ကမွ၊လွန်၍။အတ္ထနာဝ၊မျက်နှာဟူသော မိမိနှင့်သာလျှင်။သမံ၊တူသည်။ ဇာတံ၊ဖြစ်၏။ဣတိ အယံဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။အသာဓာရဏောပမာ၊မိမိဟူသော ဥပမေယျမှတစ်ပါးသော ဥပမာနှင့် ဆက်ဆံမှုမရှိခြင်းကြောင့် အသာဓာရဏောပမာမည်၏။

*** အသာဓာရဏောပမာ မည်ပုံ ။ ။** မိမိတည်းဟူသော ဥပမာနဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် အသာဓာရဏောပမာ မည်၏။

ရှင်းလင်းချက်/ ကစ္ဆံ-စသော ဤဂါထာ၌ ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်နှာတော်သည် လ, ကြာပန်းတို့၏ လှပတင့်တယ် နှစ်သက်ဖွယ် လမ်းစဉ်ကို ကျော်လွန်၍ မိမိတည်းဟူသော မျက်နှာတော်နှင့်သာ တူတော်မူ၏ဟု တစ်ပါးသော ဥပမာနှင့် မဆက်ဆံခြင်းကို မိမိတည်းဟူသော ဥပမာနဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် အသာဓာရဏောပမာ မည်ပါသည်။

* သဒ္ဓါလက်သုံး၊ ကျမ်းရှိထုံး၌၊ သီးရုံး သီးပွင့်၊ တူယှဉ်မြှင့်သော်၊ ငါနှင့်ငါ့သာ၊ နှိုင်းစရာဟု--သည် အသာဓာရဏောပမာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ကစ္ဆံ စန္ဒာ ရဝိန္ဒာနံ- စသည်၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ

၁။ မျက်နှာဟူသော မိမိသည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ။ ၃။ မျက်နှာဟူသော မိမိတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း တင့်တယ်သောဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော "သမံ"သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

* အဘူတောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၁၉၅။ သဗ္ဗမ္ပောဇ ပဘာသာရော၊ရာသိ ဘူတောဝ ကတ္ထစိ။
တဝါနနံ ဝိဘာတိတိ၊ဟောတာ ဘူတောပမာ အယံ။

၁၉၅။ ဇိန၊မြတ်စွာဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။အာနနံ၊မျက်နှာတော်သည်။ ကတ္ထစိ၊တစုံတခုသောနေရာ၌။ရာသိဘူတော၊အစုဖြစ်၍ဖြစ်သော။သဗ္ဗမ္ပောဇ ပဘာသာရော၊အလုံးစုံသောကြာပန်း၏မြတ်သော အရောင်အပေါင်းကဲ့သို့။ဝိဘာတိ၊အထူးသဖြင့် တောက်ပ၏။ဣတိ၊ဤသို့ သဘောရှိသော။အယံဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။အဘူတောပမာ၊ ထင်ရှားမရှိသော ဝတ္ထုဖြင့်နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် အဘူတောပမာမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

*** အဘူတောပမာ မည်ပုံ ။ ။** ထင်ရှားမရှိသော ဥပမာဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် အဘူတောပမာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ သဗ္ဗမ္ဘောဇပွဘာသာရော-စသော ဂါထာ၌ တစုံတခုသော နေရာ၌ စု၍ထားသော အလုံးစုံသော ပဒုမ္မာကြာပန်း၏ ကောင်းမြတ်တင့်တယ်ခြင်းကဲ့သို့ ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်နှာတော်သည် အထူးသဖြင့် တင့်တယ်တော်မူပါပေ၏ဟု ထင်ရှားမရှိသော အလုံးစုံသော ပဒုမ္မာကြာပန်း၏ ကောင်းမြတ်တင့်တယ်သော အရောင်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် "အဘူတောပမာ" မည်ပါသည်။

*** သဗ္ဗမ္ဘောဇ ပွဘာသာရော-စသည်၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ကြာပန်း၏ မြတ်သောအရောင်သည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ၊ ၃။ ကြာပန်း၏ မြတ်သောအရောင်တည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော "ဣဝ"သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

*** ဣဝါဒိ သဒ္ဒဂမ္မ ဥပမာ သရူပ် ။ ။** ဓမ္မောပမာ, ဓမ္မဟီနောပမာ, ဝိပရီတောပမာ, အညမညောပမာ, အဗ္ဘုတောပမာ, သိလေသောပမာ, သန္တာနောပမာ, နိန္ဒောပမာ, ပဋိသေဓောပမာ, အသာဓာရဏောပမာ, အဘူတောပမာအားဖြင့် ၁၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

*** အတ္ထ ဂမ္မောပမာ အလင်္ကာမည်ပုံပြ**

၁၉၆။ ပတီယတေတ္ထ ဂမ္မာ တု၊သဒ္ဒ သာမတ္ထိယာ ကွစိ။
သမာသ ပစ္စယေဝါဒိ၊သဒ္ဒယောဂံ ဝိနာ အပိ။

၁၉၆။ တု၊သဒ္ဒဂမ္မ ဥပမာမှတစ်ပါး အတ္ထဂမ္မဥပမာကို ဆိုဦးအံ့။ကွစိ၊အချို့သော အရာ၌။ယာ ဥပမာ၊အကြင် ဥပမာကို။သမာသ ပစ္စယေဝါဒိ သဒ္ဒယောဂံ၊သမာသ်,အာယ အစရှိသောပစ္စည်း,ဣဝ အစရှိသောသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ခြင်းကို။ဝိနာအပိ၊ကြဉ်၍လည်း။သဒ္ဒ သာမတ္ထိယာ၊ဥပမာန ဥပမေယျသဒ္ဒါ၏ အစွမ်းသတ္တိအားဖြင့်။ပတီယတေ၊သိအပ်၏။သာ ဥပမာ၊ထိုဥပမာကို။အတ္ထဂမ္မာ၊အတ္ထဂမ္မောပမာဟူ၍။ပတီယတေ၊သိအပ်၏။

*** အတ္ထဂမ္မောပမာ မည်ပုံ ။ ။** သမာသ်ပုဒ်, အာယ-စသောပစ္စည်း, ဣဝ-စသောသဒ္ဒါဖြင့် ယှဉ်ခြင်းကိုကြဉ်၍ ဥပမာန ဥပမေယျသဒ္ဒါတို့၏ အစွမ်းဖြင့် သိအပ်သော ဥပမာသည် အတ္ထဂမ္မောပမာ မည်ပါသည်။

*** အတ္ထဂမ္မောပမာ သရူပ် ။ ။** သရူပေါပမာ, ပရိကပ္ပေါပမာ, သံသယောပမာ, ပတိဝတ္ထုပမာအားဖြင့် ၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** သရူပေါပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၉၇။ ဘိဂ်ါနေ မာနိ စက္ခုန်ိ၊နမ္မုဇံ မုခ မေဝိဒံ။
သုဗ္ဗတ္တ သဒိသတ္တော်နာ၊သာ သရူပေါပမာ မတာ။

၁၉၇။ ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ၊ဣဿိသောဝတ္ထုတို့သည်။နဘိဂ်ါနိ၊ပိတုန်းမဟုတ်ကုန်။စက္ခုနိ၊မျက်လုံးတော်တို့တည်း။ဣဿံ ဝတ္ထု၊ဣဿိဝတ္ထုသည်။နံ အမ္မုဇံကြောမဟုတ်။မုခံ ဧဝ၊မျက်နှာတော်သည်သာလျှင်တည်း။သာ ဥပမာ၊ထိုဥပမာကို။သုဗ္ဗတ္တ သဒိသတ္တော်နာ၊အလွန်ထင်ရှားစွာတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။သရူပေါပမာ၊သရူပေါပမာဟူ၍။မတာ၊သိအပ်၏။

*** သရူပေါပမာ မည်ပုံ ။ ။** အလွန်ထင်ရှားစွာ တူသော ဥပမာဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် "သရူပေါပမာ"မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဘိဂ်ါနေ မာနိ စက္ခုန်ိ၊နမ္မုဇံ မုခ မေဝိဒံ--ပုံစံ၌ အလွန်ထင်ရှားစွာတူသော ပိတုန်း, ကြာပန်းဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် "သရူပေါပမာ" မည်ပါသည်။

(တနည်း) ဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော သမာသ်, အာယ-စသောပစ္စည်း ဣဝ-စသော သဒ္ဒါများ မပါသော်လည်း ပိတုန်းနှင့် မျက်လုံးတော်, ကြာပန်းပန်းနှင့် မျက်နှာတော်-ဟူသော ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အလွန်ထင်ရှားစွာ တူသည်၏ အဖြစ်သည် သရူပေါပမာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဘိဂ်ါနေ မာနိ စက္ခုန်ိ၊နမ္မုဇံ မုခ မေဝိဒံ--၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ပိတုန်း, ကြာပန်းသည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်လုံးတော် မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ။ ၃။ ပိတုန်း ကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်လုံးတော် မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာန။

*** ပရိကပ္ပေါပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၉၈။ မယေဝ မုခသောဘာသေ၊တျလ မိန္ဒ ဝိကတ္ထနာ။
ယတောမ္မုဇေဝိ သာတ္တိတိ၊ပရိကပ္ပေါပမာ အယံ။

၁၉၈။ ဣန္ဒ၊လမင်း။ယတော ယသ္မာ၊အကြောင်းကြောင့်။သာမုခသောဘာ၊ထိုမျက်နှာတော်၏ အရောင်သည်။(ဝါ)ထိုမျက်နှာတော်၏ တင့်တယ်ခြင်းသည်။အမ္မုဇေဝိ၊ကြာ၌လည်းအတ္ထိ၊ရှိ၏။တတော တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။အသ မုနိနော၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။မုခသောဘာ၊မျက်နှာတော်အရောင်သည်။(ဝါ)မျက်နှာတော်၏ တင့်တယ်ခြင်းသည်။မယေဝ၊ငါ၌သာလျှင်အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိကတ္ထနာ၊မိမိကိုယ်ကို ခီးမွမ်းခြင်းဖြင့်။(ဝါ)ကြုံးဝါးခြင်းဖြင့်။အလံ၊မသင့်။ဣတိ အယံ ဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။ပရိကပ္ပေါပမာ၊ဥပမာနဖြစ်သော ကြာက ဤသို့မဆိုသော်လည်း ဆိုသကဲ့သို့ကြံဆ၍ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် ပရိကပ္ပေါပမာမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* **ပရိကပ္ပေါပမာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** မယေဝ-စသော ဂါထာ၌ ဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော သဒ္ဒါမပါသော်လည်း အသင်္လ အသင်္လ-သည် မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်၏ အရောင်ကဲ့သို့သော အရောင်သည် ငါ၌သာရှိသည်ဟူ၍ ကြုံးဝါးခြင်းငှာ မသင့်ဟု ဆိုခြင်းဖြင့် လ-သည် မျက်နှာတော်နှင့် တူသည်ဟူ၍ မဆိုသော်လည်း ဆိုသကဲ့သို့ ကြဲဆသောအားဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် "ပရိကပ္ပေါပမာ အလင်္ကာ" မည်၏။

* **ဤဂါထာ၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ လမင်းသည် ဥပမာန၊ ၂။ မျက်နှာတော်၏ တင့်တယ်သောအရောင်သည် ဥပမေယျ၊ ၃။ လမင်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မျက်နှာတော်၏ တင့်တယ်သောအရောင်တည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ။

* **သံသယောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၁၉၉။ **ကိ ဝါမ္ဗုဇန္တော ဘန္တာလိ၊ကိ ကိလောလ နယနံ မုခံ။**
မမ ဒေါလာယတေ စိတ္တ၊မိစ္ဆယိ သံသယောပမာ။

၁၉၉။ အန္တော ဘန္တာလိ၊အတွင်း၌လည်သော ပိတုန်းရှိသော။အမ္ဗုဇံကိ ဝါ၊ကြာလေလော။လောလ နယနံ၊လှုပ်သော မျက်လုံးရှိသော။မုခံ ကိ ဝါ၊မျက်နှာလေလော။မမ၊ငါ၏။ စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဒေါလာယတေ၊ပုခက်လွှဲသကဲ့သို့ မဝေခွဲနိုင်အောင်ရှိ၏။ဣတိ အယံ ဥပမာ၊ ဤဥပမာသည်။သံသယောပမာ၊ယုံမှားအပ်သော ပိတုန်းရှိသော ကြာဖြင့်နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် သံသယောပမာမည်၏။

* **သံသယောပမာ မည်ပုံ ။ ။** ကိ ဝါမ္ဗုဇန္တော ဘန္တာလိ၊ကိ ကိလောလ နယနံ မုခံ။ မမ ဒေါလာယတေ စိတ္တံ--၌ ယုံမှား၊ဖွယ်ရှိသော ကြာပန်း၊ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် "သံသယောပမာ" မည်ပါသည်။

* **ကိ ဝါမ္ဗုဇန္တော ဘန္တာလိ၊ကိ ကိလောလ နယနံ မုခံ။မမ ဒေါလာယတေ စိတ္တံ ၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ။ ။** ၁။ အတွင်း၌ ပိတုန်းရှိသော လှုပ်သောကြာပန်းသည် ဥပမာန၊ ၂။ လှုပ်သော မျက်လုံးတော်ရှိသော မျက်နှာတော်သည် ဥပမေယျ။ ၃။ အတွင်း၌ ပိတုန်းရှိသော လှုပ်သောကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် လှုပ်သောမျက်လုံးတော်ရှိသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတင့်တယ်သော ဂုဏ်ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ။

* **ပတိဝတ္ထူပမာ အလင်္ကာ မည်ပုံပြ**

၂၀၀။ **ကိန္နို ဝတ္ထုံ ပဒဿေတွာ၊သဓမ္မဿာ ဘိမာနတော။**
သာမျပွတိတိ သဒ္ဒါဝါ၊ပတိဝတ္ထူပမာ ယထာ။

http://www.dhammadownload.com

၂၀၀။ ကိုဠိ၊တစုံတခုသော။ဝတ္ထု၊ဥပမေယျဝတ္ထုကို။ပဒသေတွာ၊ပြ၍။သမ္မသ၊ တူသောဝတ္ထုကို။အဘိဓာနတော၊ဆိုသောအားဖြင့်။သာမျပွတိတိသဒ္ဒာဝါ၊ဥပမာနဝတ္ထု၊ ဥပမေယျဝတ္ထုတို့၏ ဂုဏ်တူသည်၏အဖြစ်ကို သိရခြင်း၏ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သာ ဥပမာ၊ထိုဥပမာသဲ့သည်။ပတိဝတ္ထူပမာ၊အတူဖြစ်သော ဥပမာနဝတ္ထုနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ကြောင့် ပတိဝတ္ထူပမာမည်၏။ဥဒါဟရဏ်၊ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာဣဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** ပတိဝတ္ထူပမာ မည်ပုံ ။ ။** အလိုရှိအပ်သော ဥပမေယျကို ရှေးဦးစွာဆိုပြီးမှ ဥပ မာနကို ဆိုသောအားဖြင့် ဥပမာန, ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကို သိရသောအားဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် "ပတိဝတ္ထူပမာ" မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းပုံ အောက်ဂါထာကြည့်)

*** ပတိဝတ္ထူပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၀၁။ **ဇနေသု ဇာယမာနေသု၊နေကောပိ ဇိန သာဒိသော။**
ဒုတိယော နနု နတ္ထေဝပါရိဇာတဿ ပါဒပေါ။

၂၀၁။ ဇာယမာနေသု၊လောကဓာတုဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်သော။ဇနေသု၊သတ္တဝါတို့ တွင်။ဇိန သာဒိသော၊မြတ်စွာဘုရားနှင့်တူသော။နကောပိ၊တယောက်သောသူသည်လည်း။ နဒွတိ၊မရှိ။ဇာယမာနေသု၊ပေါက်ရောက်ကုန်သော။ပါဒပေသု၊သစ်ပင်တို့တွင်။ပါရိဇာ တဿ၊ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏။(ဝါ)ပင်လယ်ကသစ်ပင်နှင့်။သဒိသော၊တူသော။ဒုတိယော၊ နှစ်ခုမြောက်သော။ပါဒပေါ၊သစ်ပင်သည်။နတ္ထေဝနနု၊မရှိသည်သာလျှင် မဟုတ်ပါလော။

*** ပတိဝတ္ထူပမာ မည်ပုံ ။ ။** ဇနေသု (ပ) ပါဒပေါ-ဟူသော ဤဂါထာ၌ အလိုရှိအပ် သော ဘုရားတည်းဟူသော ဥပမေယျကို ရှေးဦးစွာဆိုပြီးမှ ပင်လယ်ကသစ်ပင်တည်း ဟူသော ဥပမာနကို ဆိုသောအားဖြင့် ပင်လယ်ကသစ်ပင်တည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကို သိရသောအားဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် "ပတိဝတ္ထူပမာ" မည်ပါသည်။

*** ဇနေသု (ပ) ပါဒပေါ--၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ ပင်လယ်ကသစ်ပင်သည် ဥပမာန၊ ၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဥပမေယျ၊ ၃။ ပင် လယ် ကသစ်ပင်တည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဥပမေယျတို့ ၏ အချင်းချင်းလောကဓာတ် တခုတည်းရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ။

*** ဝါကျတ္ထောပမာ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၀၂။ **ဝါကျတ္ထေနေဝ ဝါကျတ္ထော၊ယဒိ ကောစု ပမီယတေ။**
ဣဝ ယုတ္တ ဝိယုတ္တတ္တာ၊သာ ဝါကျတ္ထောပမာ ဒ္ဝိဓာ။

၂၀၂။ ကေနစိ၊တစုံတခုသော။ဝါကျတ္ထေနေဝ၊ဥပမာနဖြစ်သော ဝါကျ၏အနက်

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့်သာလျှင်။ကောစိ၊တစုံတခုသော။ဝါကျတ္ထော၊ဥပမေယျဖြစ်သော ဝါကျ၏အနက်ကို။ ယဒိ ဥပမီယတေ၊အကယ်၍ နှိုင်းယှဉ်အပ်သည်ဖြစ်အံ့။သာ ဥပမာ၊ထိုဥပမာသည်။ဝါကျတ္ထောပမာ၊ဝါကျ၏အနက်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကြောင့် ဝါကျတ္ထောပမာမည်၏။သာ ဝါကျတ္ထောပမာ၊ထိုဝါကျတ္ထောပမာသည်။ဣဝယုတ္တ ဝိယုတ္တတ္တာ၊ဣဝသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော ဝါကျတ္ထောပမာ,ဣဝသဒ္ဒါနှင့်မယှဉ်သောဝါကျတ္ထောပမာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ဒွိဓာ၊ဣဝယုတ္တဝါကျတ္ထောပမာ ဣဝဝိယုတ္တဝါကျတ္ထောပမာဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

* **ဝါကျတ္ထောပမာ မည်ပုံ ။ ။** နောက်ဖြစ်သော ဥပမာန ဝါကျနက်ဖြင့် ရှေးဖြစ်သော ဥပမေယျ ဝါကျနက်ကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဥပမာသည် "ဝါကျတ္ထောပမာ" မည်ပါသည်။

* **ဝါကျတ္ထောပမာ သရူပ် ။ ။** ၁။ ဣဝယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ၊ ၂။ ဣဝ ဝိယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ အားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ဣဝယုတ္တ-၌ ဣဝ-အရ ။ ။** ဣဝကို မှတ်၍ဆိုသောကြောင့် ဣဝဖြင့် ဣဝါဒိ ဂိုဏ်း သဒ္ဒါများကို ယူရပါမည်။

* **ဝါကျတ္ထ မည်ပုံ ။ ။**ဝါကျတစ်ခုလုံး၌ရှိသော ကြိယာ ကာရက သမ္မန်တို့ကို စပ်၍သိအပ်သော သဘောသည် ဝါကျတ္ထ မည်ပါသည်။

* **ဝါကျတ္ထ ဝိသယ မည်ပုံ ။ ။** ဝါကျနက်တစ်ခုလုံးကို ပေါင်းမှ ဥပမာနတစ်ခု ဥပမေယျတစ်ခုကိုရသော ဥပမာသည် "ဝါကျတ္ထဝိသယ" မည်ပါသည်။

*** ဣဝယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၀၃။ ဇိနောသံဂ္ဂေသ တတ္ထာနံ၊အာဝိဘူတော ဇနာနယံ။
ဃမ္မသန္တာပ တတ္ထာနံ၊ဃမ္မကာလေမ္ဗုဒေါ ဝိယ။

၂၀၃။ အမ္ဗုဒေါ၊မိုးသည်။ဃမ္မကာလေ၊နွေကာလ၌။ဃမ္မသန္တာပတတ္ထာနံ၊နွေနေပူဖြင့် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော။ဇနာနံ၊သတ္တဝါတို့၏။အာဝိဘူတော ဝိယ၊ထင်ရှားမှန်စွာ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။အယံ ဇိနော၊ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။"ကလိယုဂေ၊ ကလိယုဂ် ဆုတ်ကပ်ကာလ၌"သံဂ္ဂေသတတ္ထာနံ၊ကိလေသာပူဖြင့် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော။ ဇနာနံ၊သတ္တဝါတို့၏။အာဝိဘူတော၊ထင်ရှားမှန်စွာ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူ၏။

* **ဣဝယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ မည်ပုံ ။ ။** နောက်ဖြစ်သော ဥပမာန ဝါကျနက်ဖြင့် ရှေ့ဖြစ်သော ဥပမေယျ ဝါကျနက်ကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်း, ဣဝ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် လက္ခဏာ ၂-ပါးရှိသော ဥပမာသည် "ဣဝယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ဤဂါထာ၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ မိုးသည် ဥပမာန၊ ၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဥပမေယျ၊ ၃။ မိုးတည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်း အာဝိဘူတဂုဏ် ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ။ ၄။ ထိုဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော "ဝိယ"သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

*** ဣဝ ဝိယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၀၄။ မုနိန္ဒာနန မာဘာတိ၊ဝိလာသေက မနောဟရံ။
ဥဒ္ဓံ သမုဂ္ဂတဿာပိ၊ကိ တေ စန္ဒ ဝိဇမ္ဘနာ။

၂၀၄။ စန္ဒ၊လမင်း။ဝိလာသေက မနောဟရံစံပယ်ကွန့်မြူး တဦးတည်းဖြစ်၍ သူတပါးတို့၏စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးနိုင်သော။မုနိန္ဒာနနံ၊မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်သည်။အာဘာတိ၊ထွန်းလင်းတောက်ပတော်မူ၏။ဥဒ္ဓံ၊အထက်ကောင်ကင်းယံသို့။သမုဂ္ဂတဿာပိ၊ကောင်းစွာတက်သည်လည်းဖြစ်သော။တေ၊သင် လမင်း၏။ဝိဇမ္ဘနာ၊ကွန့်မြူးစံပယ် တင့်တယ်လှပခြင်းဖြင့်။(ဝါ)ငါတကားဟုကြုံးဝါး၍ လှည့်လည်ခြင်းဖြင့်။ကိ၊အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။

*** ဣဝ ဝိယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ မည်ပုံ ။ ။** နောက်ဖြစ်သော ဥပမာနဝါကျနက်ဖြင့် ရှေ့ဖြစ်သော ဥပမေယျ ဝါကျအနက်ကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ဣဝသဒ္ဒါနှင့် မယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် လက္ခဏာ ၂-ပါးရှိသော ဥပမာသည် "ဣဝ ဝိယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ" မည်ပါသည်။

*** ဤဂါထာ၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ။ ။** ၁။ လ-သည် ဥပမာန၊ ၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဥပမေယျ၊ ၃။ လ-တည်းဟူသော ဥပမာနနှင့် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဥပမေယျတို့၏ အချင်းချင်းတောက်ပသောဂုဏ် ရှိခြင်းအဖြစ်ဖြင့် တူခြင်းသည် ဥပမာ။

*** ဥပမာ အလင်္ကာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဥပမာမျိုးပြ**

၂၀၅။ သမုဗ္ဗေဇေတိ မိမန္တံ၊ဘိန္ဒလိဂ်ါဒိကံ တယံ။
ဥပမာ ဒူသနာယာလ၊မေတံ ကတ္ထစိ တံ ယထာ။

၂၀၅။ ယံ ဘိန္ဒလိဂ်ါဒိကံ၊အကြင်ပြားသောလိင်ရှိသော ဥပမာစသည်သည်။မိမန္တံ၊ကဗျာတတ်သူ ပညာရှိကို။ကိဥ္စာပိ သမုဗ္ဗေဇေတိ၊အကယ်၍ ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်စေနိုင်၏။တု တထာပိ၊ထိုသို့ပင် ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်စေနိုင်ပါသော်လည်း။ဧတံ ဘိန္ဒလိဂ်ါဒိကံ၊ထိုပြားသောလိင်ရှိသော ဥပမာစသည်သည်။ကတ္ထစိ ကတ္ထစိ ဧဝ၊အချို့သောနေရာ၌သာလျှင်။ဥပမာ ဒူသနာယ၊ဥပမာအလင်္ကာကို ဖျက်ဆီးခြင်ငှာ။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံ၌။နာလံ၊မစွမ်းနိုင်။တံ ဥဒါဟရဏံ၊ထိုဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ ဧဝံ၊ဤဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

* ဘိန္ဒလိဂ်ါဒိကံ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ ဝိဇာတိ ဝစနောပမာ, ဟီနောပမာ, အဓိကောပမာ, အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာ, အပေက္ခိနောပမာ, ခဏ္ဍိတောပမာများကို ယူရပါမည်။

* ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိဒေါသ-၏ ပုံစံနှင့် သရုပ်ပြ (၂၀၆/၂၀၇/၂၀၈)

* ဘိန္ဒလိဂ်ါပမာ/ဝိဇာတိဝစနောပမာ/ဟီနောပမာမည်ပုံပြ ပုံစံ

၂၀၆။ ဟံသီဝါယံ သသီ ဘိန္ဒ၊လိဂ်ါကာသံ သရာနိဝ။
ဝိဇာတိ ဝစနာ ဟီနာ၊သာဝ ဘတ္တော ဘဋ္ဌော ဓိပေ။

၂၀၆။ အယံ သသီ၊ဤလမင်းသည်။ဟံသီဝ၊ဟသ်ာမ ကဲ့သို့တည်း။အယံ ဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။ဘိန္ဒလိဂ်ါ၊ပြားသော လိင်ရှိသောဥပမာမည်၏။အာကာသံ၊ကောင်းကင်သည် သရာနိဝ၊အိုင်တို့ကဲ့သို့တည်း။အယံ ဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။ဝိဇာတိ ဝစနာ၊ပြားသောဝုစ်ရှိသော ဥပမာမည်၏။ဘဋ္ဌော၊သူခစားသည်။အဓိပေ၊အရှင်သခင်၌။သာဝ၊ခွေးကဲ့သို့။ဘတ္တော၊ခစား၏။အယံ ဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။ဟီနာ၊ယုတ်သော ဥပမာရှိသော ဥပမာမည်၏။

* ဘိန္ဒလိဂ်ါပမာ မည်ပုံ ။ ။ ဟံသီ ဝါယံ သသီ-စသောပုံစံ၌ "သသီ"ဟူသော ဥပမေယျပုဒ်၏ လိင်အားလျော်စွာ "ဟံသောဝ"ဟု ပုလ္လိင်ဖြင့် ဆိုသင့်လျက် မဆိုမူ၍ "ဟံသီဝ"ဟု ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် "ဘိန္ဒလိဂ်ါပမာ" မည်ပါသည်။

* ဝိဇာတိဝစနောပမာ မည်ပုံ ။ ။ အာကာသံ သရာနိဝ--စသောပုံစံ၌ အာကာသံ ဟူသော ဥပမေယျပုဒ်၏ ဝုစ်အားလျော်စွာ သရောဝ-ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့် ဆိုသင့်လျက် မဆိုမူ၍ သရာနိဝ-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ဝိဇာတိဝစနောပမာ မည်ပါသည်။

* ဟီနောပမာ မည်ပုံ ။ ။ သာဝ ဘတ္တော ဘဋ္ဌောဓိပေ--စသောပုံစံ၌ သာဝ-ဟူသော ဥပမာနပုဒ်သည် ဘဋ္ဌော-ဟူသော ဥပမေယျအောက် ယုတ်သောကြောင့် "ဟီနောပမာ" မည်ပါသည်။

* အဓိကောပမာ/အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာမည်ပုံပြ ပုံစံ

၂၀၇။ ခဇ္ဇောတော ဘာဏုမာလီဝ၊ဝိဘာတိတျဓိကောပမာ။
အဖုဋ္ဌတ္ထာ ဗလမ္ဗောဓိ၊သာဂရော ဝိယ သံခုဘိ။

၂၀၇။ ခဇ္ဇောတော၊ပိုးစုန်းကြူးသည်။ဘာဏုမာလီဝ၊နေမင်းကဲ့သို့။ဝိဘာတိ၊ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ဣတိအယံ၊ဤဥပမာသည်။အဓိကောပမာ၊လွန်သော ဥပမာနရှိသော ဥပမာမည်၏။ဗလမ္ဗောဓိ၊စစ်သည်တည်းဟူသော သမုဒြာသည်။သာဂရော ဝိယ၊သမုဒြာကဲ့သို့။သံခုဘိ၊ချောက်ချားပြီ။ဣတိအယံ၊ဤဥပမာသည်။အဖုဋ္ဌတ္ထာ၊မထိသော အနက်ရှိသော ဥပမာမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* **အဓိကောပမာ မည်ပုံ ။ ။** ခန္ဓောတော ဘာဏုမာလိဝ ဝိဘာတိ- ပုံစံ၌ ဘာဏုမာ ဟူသော ဥပမာနသည် ခန္ဓောတော-ဟူသော ဥပမေယျထက် လွန်သောကြောင့် "အဓိကောပမာ" မည်ပါသည်။

* **အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာ မည်ပုံ ။ ။** ဗလမ္ဗောမိ သာဂရော ဝိယ သံခုဘိ--ပုံစံ၌ သာဂရော-ဟူသော ဥပမာနသည် ဗလမ္ဗောမိ-ဟူသော ဥပမေယျ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော သမုဒ္ဒရာ တည်းဟူသောအနက်ကို ထပ်၍ ဆိုအပ်သည်ဖြစ်၍ အနက်ထူး မရှိသောကြောင့် "အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာ" မည်ပါသည်။

* **အပေက္ခိနောပမာ/ခဏ္ဍိတောပမာမည်ပုံပြ ပုံစံ**

၂၀၈။ **စန္ဒေ ကလင်္ကော ဘိင်္ဂေါဝေါ၊တျုပမာ ပေက္ခိနီ အယံ။**
ခဏ္ဍိတာ ကေရ ဝါကာရော၊သကလင်္ကော နိသာကရော။

၂၀၈။ စန္ဒေ၊လမင်း၌။ကလင်္ကော၊ယုန်ရေးတံဆိပ်သည်။ဘိင်္ဂေါဝ၊ပိတုန်းကဲ့သို့ တည်း။ဣတိအယံ၊ဤဥပမာသည်။ဥပမာပေက္ခိနီ၊ယုန်ရေး၏တည်ရာ လ,၏ ဥပမာနဖြစ်သော ပန်းခွံကြာ စသောဥပမာကိုငဲ့၏။သကလင်္ကော၊ယုန်ရေးတံဆိပ်ရှိသော။နိသာကရော၊ လမင်းသည်။ကေရဝါကာရော၊ကြာဖြူနှင့်တူ၏။ဣတိအယံဥပမာ၊ဤဥပမာသည်။ခဏ္ဍိတာ၊ ကျိုးသောဥပမာရှိ၏။

* **အပေက္ခိနောပမာ မည်ပုံ ။ ။** စန္ဒေ ကလင်္ကော ဘိင်္ဂေါ--ပုံစံ၌ ကလင်္ကော-ဟူသော ဥပမေယျ၌ စန္ဒေ-ဟူသော အာဓာရပုဒ်ကို ဆိုသကဲ့သို့ ဘိင်္ဂေါ-ဟူသော ဥပမာန ပုဒ်၌လည်း ပုပ္ဖဂန္ဓေ-ဟူသော အာဓာရပုဒ်ကို ဆိုသင့်လျက် မဆိုမူ၍ ပုပ္ဖဂန္ဓေ-ဟူသော အာဓာရပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့ခြင်းရှိသောကြောင့် အပေက္ခိနောပမာ မည်ပါသည်။

* **ခဏ္ဍိတောပမာ မည်ပုံ ။ ။** ကေရ ဝါကာရော သကလင်္ကော နိသာကရော--ပုံစံ၌ နိသာကရော-ဟူသော ဥပမေယျ၌ သကလင်္ကော-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်ကို ဆိုသကဲ့သို့ ကေရဝါကာရော-ဟူသော ဥပမာ၌လည်း သဘင်္ဂေါ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် တစ်ပါးကို ဆိုသင့်လျက် မဆိုမူ၍ သဘင်္ဂေါဟူသော ဝိသေသနပုဒ် တပိုင်းတစ ကျိုးပျက်သောကြောင့် "ခဏ္ဍိတောပမာ" မည်ပါသည်။

* **ဒုဋ္ဌာလင်္ကာတိဒေါသ သရူပ ။ ။** ဘိန္နလိင်္ဂေါပမာ,ဝိဇာတိ ဝစနောပမာ, ဟီနောပမာ, အဓိကော ပမာ, အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာ, အပေက္ခိနောပမာ, ခဏ္ဍိတောပမာအားဖြင့် (၇)ပါး။

* **အဓျတ္ထဒေါသနှင့် အဓိကောပမာ အထူး ။ ။** နေမင်းကဲ့သို့ တောက်ပသော ပိုးစုန်းကြူးဟု ဝိသေသနပြုလျှင် အဓျတ္ထဒေါသ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဝိသေသန မပြုမူ၍ ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ဆိုလျှင် အဓိကောပမာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထားပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* ဥပမာ ပေကွိနီနှင့် ခဏ္ဍိတောပမာ အထူး ။ ။ တည်ရာ အာဓာရဖြစ်သော ဥပမာကို ငဲ့ခြင်းရှိသော ဥပမာသည် ဥပမာပေကွိနီ မည်ပါသည်။ ဝိသေသန ဥပမာတစ်ပိုင်း ကျိုးသော ဥပမာသည် ခဏ္ဍိတောပမာ မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာ-စသော ဥပမာမျိုးတို့၏ နိဂုံးပြ

၂၀၉။ ဣစ္စေဝမာဒိ ရူပေသု၊ဘဝန္တိ ဝိဂတာ ဒရာ။
ကရောန္တိ စာဒရံ မီရာ၊ပယောဂေ ကွစိဒေဝ တု။

၂၀၉။ ဣစ္စေဝမာဒိ ရူပေသု၊ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော လိင်မတူသောဥပမာစသော ပြယုဂ်တို့၌။မီရာ၊ပညာရှိတို့သည်။ဝိဂတာဒရာ၊ကင်းသောရိုသေခြင်းရှိကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကြကုန်၏။တု၊ပညာရှိတို့ ရိုသေခြင်းကင်းသည်မှတစ်ပါး ပညာရှိတို့အရိုအသေပြုခြင်းကို ဆိုဦးအံ့။ကွစိဒေဝ ပယောဂေ၊အချို့သော ပြယုဂ်၌သာလျှင်။မီရာ၊ပညာရှိတို့သည်။အာဒရံ၊ ရိုသေခြင်းကို။ကရောန္တိ၊ပြုကြကုန်၏။

* ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာ-စသော ဥပမာမျိုးကို အလေးပြု၍ ယူသင့်ပုံပြ ပုံစံ

၂၁၀။ ဣတ္ထိဝါယံ ဇနော ယာတိ၊ဝဒတျေ သာ ပုမာ ဝိယ။
ပိယော ပါဏာ ဣဝါယံ မေ၊ဝိဇ္ဇာ ဓန မိဝဇ္ဇိတာ။

၂၁၀။ အယံ ဇနော၊ဤယောကျ်ားသည်။ဣတ္ထိဣဝ၊မိန်းမကဲ့သို့။ယာတိ၊သွားတတ်၏။ဧသာ ဣတ္ထိ၊ထိုမိန်းမသည်။ပုမာဝိယ၊ယောကျ်ားကဲ့သို့။ဝဒတိ၊ပြောဆိုတတ်၏။မေ၊ငါသည်။အယံ ပုရိသော၊ဤယောကျ်ားကို။ပါဏာဣဝ၊အသက်တို့ကဲ့သို့။ပိယော၊ချစ်အပ်၏။ဝိဇ္ဇာ၊ အတတ် ပညာတို့သည်။ဓနမိဝ၊ဥစ္စာကဲ့သို့။အဇ္ဇိတာ၊ဆည်းပူးအပ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၏။

၂၁၁။ ဘဝံ ဝိယ မဟီ ပါလ၊ဒေဝရာဇာ ဝိရောစတေ။
အလ မံသုမတော ကစ္ဆံ၊တေဇသာ ရောဟိတုံ အယံ။

၂၁၁။ မဟီပါလ၊မင်းမြတ်။ဘဝံ ဝိယ၊အရှင်မင်းမြတ်ကဲ့သို့။ဒေဝရာဇာ၊နတ်မင်းသည်။ဝိရောစတေ၊တင့်တယ်၏။အယံ ရာဇာ၊ဤမင်းသည်။အံသုမတော၊နေမင်း၏။ကစ္ဆံ၊လမ်းသို့။(ဝါ)အစဉ်သို့၊တေဇသာ၊မိမိတန်ခိုးဖြင့်။အာရောဟိတုံ၊တက်ရောက်ခြင်းငှာ။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။

* ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာ ဒေါသမှ လွတ်ပုံ ။ ။ ဣတ္ထိဝါယံ ဇနော ယာတိ--၌ ဥပမာနနှင့် ဥပမေယျ လိင်မတူသော်လည်း ဥပမာနဖြစ်သော ဣတ္ထိဝ-ဟူသော ပုဒ်၌ ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် ဆိုသင့်သောအရာဖြစ်သောကြောင့် "ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာဒေါသ" မှ လွတ်ပါသည်။

* ဝဒတျေ သာ ပုမာ ဝိယ--၌ ဥပမာနနှင့် ဥပမေယျ လိင်မတူသော်လည်း ဥပမာနဖြစ်သော ပုမာဝိယ-ဟူသောပုဒ်၌ မိန်းမကို ချီးမွမ်းသောအားဖြင့် ဆိုသောအရာဖြစ်သောကြောင့် ဘိန္ဒလိဂေါ်ပမာဒေါသ-မှ လွတ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* **ဝိဇာတိဝစနောပမာဒေါသ-မှ လွတ်ပုံ ။ ။** ပိယော ပါဏာဂ္ဂဝါယံ မေ၊ ဝိဇ္ဇာ ဓန မိဝဇ္ဇိတာ-၌ ဥပမာနနှင့် ဥပမေယျ ဝုစ်မတူသော်လည်း ဥပမာနဖြစ်သော ပါဏာဂ္ဂဝ ဓနမိဝ-ဟူသောပုဒ်တို့၌ ဝုစ်ကွဲသင့်သောအရာဖြစ်သောကြောင့် ဝိဇာတိဝစနောပမာဒေါသ မှ လွတ်ပါသည်။

* **ဟီနောပမာဒေါသ-မှလွတ်ပုံ ။ ။**ဘဝံ ဝိယ မဟီ ပါလ၊ဒေဝရာဇာ ဝိရောစတေ ၌ ဥပမာနဖြစ်သော ဘဝံဝိယ-ဟူသောပုဒ်သည် ဥပမေယျဖြစ်သော ဒေဝရာဇာ-ဟူသော ပုဒ်အောက် ယုတ်သော်လည်း လောက၌ ဆိုရိုးအစဉ်ကျသောကြောင့် ဟီနောပမာဒေါသ-မှ လွတ်ပါသည်။

* **အဓိကောပမာဒေါသ-မှ လွတ်ပုံ ။ ။** အလ မံသုမတော ကစ္ဆံ၊တေဇသာ ရောဟိတုံ အယံ--၌ ဥပမာနသည် ဥပမေယျထက် လွန်သော်လည်း လောကနှင့် ဆန့်ကျင်လောက် အောင် မလွန်သောကြောင့် အဓိကောပမာဒေါသ-မှ လွတ်ပါသည်။



*** ရူပက အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာပြ**

၂၁၂။ ဥပမာနော ပမေယျာနံ၊အဘေဒဿ နိရူပနာ။
ဥပမာဝ တိရောဘူတ၊ဘေဒါ ရူပက မုစ္စတေ။

၂၁၂။ ဥပမာနော ပမေယျာနံ၊ဥပမာန,ဥပမေယျတို့၏။အဘေဒဿ၊မပြားသည် ၏ အဖြစ်ကို။နိရူပနာ၊ပြတတ်သော။ဥပမာနော ပမေယျာနံ၊ဥပမာန,ဥပမေယျတို့၏။တိရော ဘူတ ဘေဒါ၊ဖုံးလွှမ်းသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော အကွဲရှိသော။ဥပမာဝ၊ဥပမာကိုပင်လျှင်။ရူပကံ၊ ရူပကဟူ၍။ဥစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။

* **ရူပက အလင်္ကာ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ မကွဲမပြား တသား တည်း၏ အဖြစ်ကို ပြတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ ကွဲပြားခြင်းမှ ဖုံးကွယ်နေသော ဥပမာကို ရူပက အလင်္ကာ-ဟု ဆိုပါသည်။

* **ရူပက အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ဥပမာန ဥပမေယျကို ခွဲမပြမူ၍ တလုံးတည်း တပေါင်းတည်း ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **မိဘကျေးဇူး မြင့်မိုရ်ဦးကို အထူးမြဲခိုင် မဆပ်နိုင်တည်း။**--သည် "မိဘကျေးဇူး" ဟူသော ဥပမေယျနှင့် "မြင့်မိုရ်ဦး"ဟူသော ဥပမာနတို့ကို မကွဲ မပြား တစ်သားတည်း ပြုထားသောကြောင့် ရူပက အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ပညာရွှေအိုး လူမခိုး ဆိုရိုးစကားလာ။
* ဘဝခရီး ကွေ့ကောက်ပြီး ကျော်ပြီး သွားရပါ။
* စာပေမျက်စိ သင့်တွင်ရှိ မြင်ဘိအရာရာ။

http://www.dhammadownload.com

* လောကဇာတ်ခုံ ကောင်းဆိုးစုံ ကခုန်ငိုရယ်ကာ။
* မဟူရာ ည။ * ငွေနှင်း။
* ဘဝခရီး အချစ်မီး မြစ်ကြီးသံသရာ။
* တရားရေအေး အမြိုက်ဆေး တိုက်ကျွေးတော်မူပါသည်။
* မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော ရေချမ်းဖြင့် ကိလေသာ အပူမီးကို ငြိမ်းသတ်သည်။
* မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ပဒေသာပင်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာပြီ။--တို့သည် ဥပမာ ဥပမေယျ မကွဲ မပြား တစ်သားတည်း ဆိုထားသောကြောင့် ရူပက အလင်္ကာ။
* သီလဟူသား၊ နိဗ္ဗာန်သွားဖို့၊ ခင်းထားလေငြား၊ သံ တံတား။--သည် ဥပမေယျဖြစ်သော သီလနှင့် ဥပမာနဖြစ်သော သံတံတားတို့ကို မကွဲ မပြားတစ်သားတည်း တင်စား ထားသောကြောင့် ရူပက အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။
* ဥပမာနှင့် ရူပက အထူး ။ ။ ဂုဏ်သာတူ၍ ဒြဗ်မတူခြင်းသည် ဥပမာ မည်၏။ ဂုဏ် ဒြဗ်နှစ်ပါးစုံ တူခြင်းသည် ရူပက မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

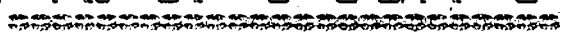

* ရူပက အလင်္ကာ၏ သရုပ်ပြ

၂၁၃။ အသေသ ဝတ္ထုဝိသယံ၊ဧကဒေသ ဝိဝုတ္တိစ။
တံ ဒွိဓာ ပုန ပစ္စေကံ၊သမာသာဒိ ဝသာ တိဓာ။

၂၁၃။ တံ ရူပကံ၊ထိုရူပကသည်။အသေသ ဝတ္ထုဝိသယဉ္စ၊အကြွင်းမရှိသောဝတ္ထုလျှင် အရာရှိသော အသေသဝတ္ထု ဝိသယရူပက၎င်း။ဧကဒေသဝိဝုတ္တိစ၊တစိတ်တဒေသ၌ သာဖြစ်သော ဧကဒေသဝိဝုတ္တိ ရူပက၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒွိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။တံ ဒွယံ၊ ထိုရူပကနှစ်ခုအပေါင်းသည်။သမာသာဒိဝသာ၊သမာသရူပက,စသောအားဖြင့်။ပုန၊တဖန်။ ပစ္စေကံ၊အသီးအသီး။တိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိ၏။

* ရူပက အလင်္ကာ ၂-မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ၁။ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုလျှင် အရာရှိသော ရူပကသည် "အသေသဝတ္ထု ဝိသယရူပက" မည်ပါသည်။ ၂။ တစိတ်တဒေသ၌ ဖြစ်သော ရူပကသည် "ဧကဒေသဝိဝုတ္တိ ရူပက" မည်ပါသည်။

* <u>ရောမဥ္စ ပိဥ္ဆရစနာ၊ သာဓု ဝါဒါဟိတဒ္ဒနီ။</u>
<u>လဥ္ဆိုမေ မုနိမေယု-မ္ဗဒါ သာဓုသိခါဝလာ</u> (၁၃၈)-၌ အလင်္ကာမြောက်ပုံ

တူနိုင်သမျှ အာလုံးကို အကြွင်းမရှိအောင် ရုပ်ပုံပြုထားသောကြောင့် အသေသ ဝတ္ထု ဝိသယ ရူပက အလင်္ကာ မြောက်ပါသည်။

* ရောမဥ္စ-စသော ဂါထာကို ဘာဝ-စသည်ထုတ်ပုံ

၁။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ပီတိစေတသိက်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ၊ ၂။ ဘုရားရှင်၏ တရားသဲသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ။ ၃။ တရားသဲ၏ သာတ္ထ သဗျဉ္ဇန-စသော ဂုဏ်များသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ ၄။ ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းဟူသော ပြန့်ကားသော အပြီးရှိခြင်း သာဓုခေါ်ခြင်း တူသော တွန်မြူးသံရှိခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။ ၅။ ထိုကဲ့သို့ ဘာဝ ဝိဘာဝ အနုဘာဝတို့ဖြင့် တိုးပွားလာသောအခါ ထိုဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝသည်ပင် သိင်္ဂါရရသအဖြစ်သို့ ရောက်ပါသည်။

* **အသေသဝတ္ထုဝိသယ ရူပက သရူပ်** ။ ။ အသေသဝတ္ထု ဝိသယ သမာသရူပက, အသေသဝတ္ထုဝိသယ. အသမာသ ရူပက, အသေသ ဝတ္ထုဝိသယ သမာသာသမာသ ရူပက အားဖြင့် ၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ကေဒေသ ဝိဝုတ္တိ ရူပက သရူပ်** ။ ။ ကေဒေသ ဝိဝုတ္တိ သမာသ ရူပက, ကေဒေသ ဝိဝုတ္တိ အသမာသ ရူပက, ကေဒေသ ဝိဝုတ္တိ သမာသာသမာသ ရူပက။



* **အသေသ ဝတ္ထုဝိသယ သမာသရူပက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၁၄။ **အဂိုလိ ဒလ သံသောဘိ၊နခဒီဓိတိ ကေသရံ။**
သိရသာ နု ဝိလန္ဓန္တိ၊ကေ မုနိန္ဒ ပဒမ္ဗုဇံ။

၂၁၄။ အဂိုလိ ဒလ သံသောဘိ၊ခြေချောင်းတော်တည်းဟူသော ကြာချပ်တို့ဖြင့် အလွန်တင့်တယ်သော။နခဒီဓိတိ ကေသရံခြေသည်းတော်တို့၏အရောင်တည်းဟူသော ဝတ်မှုန်ရှိသော။မုနိန္ဒ ပဒမ္ဗုဇံမြတ်စွာဘုရား၏ခြေသည်းတော်တည်းဟူသော ကြာကို။ကေ၊ အဘယ်မည်သော သူတို့သည်။သိရသာ၊ဦးခေါင်းဖြင့်။နု ဝိလန္ဓန္တိ၊မပန်ဆင်ကုန်ဘဲ ရှိတော့အံ့နည်း။

* **အသေသ ဝတ္ထု ဝိသယ သမာသရူပက မည်ပုံ** ။ ။ အဂိုလိ (ပ) ပဒမ္ဗုဇံ--၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတည်းဟူသော ဥပမေယျကို ပဒုမ္မာကြာပန်းတည်းဟူသော ဥပမာနဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေချောင်းတော်တည်းဟူသော ဥပမေယျကို ကြာချပ်တည်းဟူသော ဥပမာနဖြင့် ခြေသည်းတော်အစဉ်တည်းဟူသော ဥပမေယျကို ကြာဝတ်ဆံတည်းဟူသော ဥပမာနဖြင့် အကြွင်းအကျန်မရှိစေမူ၍ သမာသ်ပုဒ်ဖြင့် ရူပကပြုခြင်းကြောင့် "အသေသဝတ္ထု ဝိသယသမာသ ရူပက" မည်ပါသည်။

* **ဤဂါထာ၌ အသေသဝတ္ထု ဝိသယသမာသရူပက ဖြစ်ပုံ** ။ ။ ခြေတော်ကို ကြာ, ခြေချောင်းတော်ကို ကြာချပ်, ခြေသည်းတော်ရောင်ကို ကြာ၏ဝတ်ဆံပြု၍ ဥပမေယျပုဒ်၌ ရှာမျှကို အကြွင်းအကျန်မရှိစေဘဲ သမာသ်ပုဒ်ဖြင့် ရူပကပြုလုပ်သောကြောင့် အသေသဝတ္ထုဝိသယ သမာသရူပက ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** အသေသဝတ္ထု ဝိသယ အသမာသရူပက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၁၅။ ရတနာနိ ဂုဏာ ဘူရိ၊ကရုဏာ သီတလံ ဇလံ။
ဂမ္ဘီရတ္တ မဂါဓတ္တံ၊ပစ္စက္ခော ယံ ဇိနောမ္ဗုဓိ။

၂၁၅။ အယံ ဇိနော၊ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။နော၊ငါတို့၏။ပစ္စက္ခော၊မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရသော။အမ္ဗုဓိ၊သမုဒြာမည်၏။ကသ္မာ၊အဘယ့်ကြောင့်။အမ္ဗုဓိ၊သမုဒြာမည်သနည်း။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဘူရိ၊များစွာကုန်သော။ဂုဏာ၊သီလ,သမာဓိစသော ဂုဏ်တော်တို့သည်။အသ အမ္ဗုဓိနော၊ထိုဘုရားတည်းဟူသောသမုဒြာ၏။ရတနာနိ၊ ရတနာတို့ပင်တည်း။ကရုဏာ၊ကရုဏာတော်သည်။အသ အမ္ဗုဓိနော၊ထိုဘုရားတည်းဟူသောသမုဒြာ၏။သီတလံ၊အေးမြသော။ဇလံ၊ရေပင်တည်း။ဂမ္ဘီရတ္တံ၊လာဘ,အလာဘစသည်တို့ကြောင့်တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိပကတိသော သဘောတော်၏နက်နဲသည်၏အဖြစ်သည်။ အသ အမ္ဗုဓိနော၊ထိုဘုရားတည်းဟူသောသမုဒြာ၏။အဂါဓတ္တံ၊ထောက်တည်ဘို့ခက် အလွန်နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ပင်တည်း။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။အမ္ဗုဓိ၊သမုဒြာမည်၏။

*** အသေသဝတ္ထုဝိသယ အသမာသ ရူပက မည်ပုံ ။ ။** ရတနာနိ-စသောဂါထာ၌ ဘုရားကို သမုဒ္ဒရာ, ဂုဏ်တော်ကို ရတနာ, ကရုဏာတော်ကို ရေ, နက်နဲသော သဘောတော်ကို နက်သည်၏အဖြစ်ဟူ၍ သမုဒ္ဒရာ၌ရှိသမျှ မကြွင်းကျန်ရအောင် ဝါကျဖြင့် ရူပက ပြုသောကြောင့် အသေသဝတ္ထုဝိသယ အသမာသရူပက မည်ပါသည်။

* လွန်မြတ်သီလာ မနှိုင်းသာ မြင်းဖြူရတနာ ပမာတည်း။
* သီလမွန်မြတ် ချိုစိမ့်လတ် စားနပ်ရိက္ခာ ပမာတည်း။
* မျိုးစေ့သဒ္ဓါ ပညာထွန်တုံး တထုံးမှတ်ဘိ သတိထွန်သွား ပမာထားလော့။
* သခင်မဲ့သူ ပွင့်မဥ္ဇူတည့်။
* သီလပုလဲ စွန့်ကြဒါန စာဂမဏိ။
* ရှင်ချိုမျက်လုံး ပိတုန်းကဟန်။
* **လဲ့လဲ့ပြုံးရယ် ကြာပန်းနှယ်တည်း။**--တို့သည် ဥပမာ ဥပမေယျ မကွဲမပြား တစ်သားတည်း ဆိုထားသောကြောင့် "ရူပက အလင်္ကာ" ဖြစ်ပါသည်။

*** အသေသဝတ္ထုဝိသယ သမာသာသမာသ ရူပက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၁၆။ စန္ဒိကာ မန္ဒဟာသာ တေ၊မုနိန္ဒ ဝဒနိန္ဒုနော။
ပတေဓယတျယံ သာဓု၊မနော ကုမုဒကာနနံ။

၂၁၆။ မုနိန္ဒ၊မြတ်စွာဘုရား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဝဒနိန္ဒုနော၊မျက်နှာတော်တည်းဟူသော လပြည့်ဝန်း၏။မန္ဒဟာသာ၊ညင်းညင်း ပြုံးရယ်ခြင်းတည်းဟူသော။အယံစန္ဒိ

http://www.dhammadownload.com

ကာ၊ဤလရောင်သည်။သာဓု မနောကုမုဒကာနနံ၊သူတော်ကောင်းတို့၏ စိတ်နှလုံးတည်းဟူသော ကုမုဒြာ ကြာဖြူတောကို။ပဗောဓယတိ၊ပွင့်စေနိုင်၏။

* **အသေသဝတ္ထုဝိသယ သမာသာသမာသ ရူပကမည်ပုံ ။ ။** စန္ဒိကာ--စသောဂါထာ၌ သမာသ်တချို့ ဝါကျတချို့အားဖြင့် တစုံတခုမျှ အကြွင်းမရှိစေဘဲ ရူပကပြုခြင်းကြောင့် အသေသဝတ္ထုဝိသယ သမာသာသမာသ ရူပက မည်ပါသည်။

*** အသေသဝတ္ထုဝိသယ ရူပကအလင်္ကာ၏ နိဂုံးပြ**

၂၁၇။ **အသေသ ဝတ္ထုဝိသယေ၊ပဘေဒေါ ရူပကေ အယံ။**
ဧကဒေသ ဝိဝုတ္တိမှိ၊ဘေဒေါ ဒါနိ ပဝုစ္စတိ။

၂၁၇။ အယံ ဥဒါဟရဏတ္တယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဥဒါဟရုဏ်သုံးခုအပေါင်းသည်။အသေသ ဝတ္ထုဝိသယေ၊အကြွင်းမရှိသော ဝတ္ထုလျှင်အရာရှိသော။ရူပကေ၊ရူပက၌။ပဘေဒေါ၊အပြားတည်း။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ဧကဒေသ ဝိဝုတ္တိမှိ၊တစိတ်တဒေသ၌ဖြစ်သော ဧကဒေသ ဝိဝုတ္တိ၌။ဘေဒေါ၊အပြားကို။ပဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

*** ဧကဒေသဝိဝုတ္တိ သမာသ ရူပက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၁၈။ **ဝိလာသ ဟာသ ကုသုမံ၊ရုစိရာ ဓရ ပလ္လဝံ။**
သုခံ ကေဝါ နဝိနှန္တိ၊ပဿန္တာ မုနိနော မုခံ။

၂၁၈။ ဝိလာသ ဟာသ ကုသုမံ၊တင့်တယ်စံပယ် ပြုံးရယ်ခြင်းတည်းဟူသော ပန်းပွင်းရှိတော်မူသော။ရုစိရာ ဓရ ပလ္လဝံ၊လှပတင့်ဆန်း နိမြန်းသော နှုတ်ခမ်းတော်ရောင်တည်းဟူသောရွက်ညွှန့်ရှိတော်မူသော။မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။မုခံ၊မျက်နှာတော်ကို။ပဿန္တာ၊ဖူးမြင်ရကုန်သော။ကေဝါ၊အဘယ်မည်သော သူတို့သော်လည်း။သုခံ၊ချမ်းသာခြင်းကို။နဝိနှန္တိ၊မရကုန်ဘဲရှိပါတော့အံ့နည်း။ဝိနှန္တိ ဧဝ၊ရကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

* **ဧကဒေသ ဝိဝုတ္တိသမာသရူပက မည်ပုံ ။ ။** ဝိလာသ-စသောဂါထာ၌ ပြုံးရယ်ခြင်းကို ပန်း နှုတ်ခမ်းကို ရွက်ညွှန့်ဟု ရူပကပြု၍ မျက်နှာတော်ကို ရူပကမပြုဘဲ အကုန်မပြုမူ၍ တစိတ်တဒေသကိုသာ ရူပကပြုခြင်းကြောင့်၎င်း သမာသ်ဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့်၎င်း ဧကဒေသ ဝိဝုတ္တိသမာသ ရူပက မည်ပါသည်။

*** ဧကဒေသဝိဝုတ္တိ အသမာသ ရူပကအလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၁၉။ **ပါဒဒွန္ဒံ မုနိနှဿ၊ဒဒါတု ဝိဇယံ တဝ။**
နခ ရံသီ ပရံ ကန္တာ၊ယဿ ပါပ ဇယဒ္ဓဇာ။

၂၁၉။ ယဿ မုနိနှဿ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏။ပရံ၊လွန်စွာ။ကန္တာ၊နှစ်သက်ဖွယ်ရှိကုန်သော။နခ ရံသီ၊ခြေသည်းတော်ရောင်တို့သည်။ပါပဇယဒ္ဓဇာ၊အကုသိုလ်တည်းဟူသော

http://www.dhammadownload.com

ကိလေသာမာရ်ကိုအောင်ရာ၌ ကောင်းစွာစိုက်ထားအပ်ကုန်သော အလံတံခွန်တို့သည်။ ဟောန်္တိဖြစ်ကုန်၏။တသ မုနိန္ဒသ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။ပါဒဒွန္ဒ၊ခြေတော်အစုံသည်။တဝ၊ သင်အား။ဝိဇယ၊အောင်ဆုကို။ဒဒါတု၊ပေးစေသတည်း။

* **ဇကဒေသဝိဝုတ္တိ အသမာသ ရူပက မည်ပုံ ။ ။** ပါဒဒွန္ဒ-စသော ပုံစံ၌ မြတ်စွာဘုရား, ခြေတော်, ခြေသည်းတော်ရောင်ဟု သုံးခုရှိသည်တွင် ခြေသည်းတော်ရောင်ကိုသာ ရူပကပြုသောကြောင့်ဂဏ်း၊ သမာသ်မစပ်ဘဲ ရူပကပြုသောကြောင့်ဂဏ်း "ဇကဒေသ ဝိဝုတ္တိ အသမာသ ရူပက အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* **ဇကဒေသ ဝိဝုတ္တိ သမာသာသမာသ ရူပက အလင်္ကာ၏ပုံစံပြ**

၂၂၀။ **သုနိမ္မလ ကပေါလဿ၊မုနိန္ဒ ဝဒနိန္ဒုနော။**
သာဓုပ္ပဗုဒ္ဓ ဟဒယံ၊ဇာတံ ကေရဝ ကာနနံ။

၂၂၀။ သုနိမ္မလ ကပေါလဿ၊ညစ်ကြေးမတင် ဖြူစင်သောပါးစောင်ရှိတော်မူသော။မုနိန္ဒ ဝဒနိန္ဒုနော၊မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်တည်းဟူသော လပြည့်ဝန်း၏။ သာဓုပ္ပဗုဒ္ဓ ဟဒယံ၊သူတော်ကောင်းတို့၏ သစ္စာလေးပါးကိုသိသဖြင့် ပွင့်ခြင်းသို့ရောက်သော စိတ်နှလုံးတည်းဟူသော။ကေရဝ ကာနနံ၊ကြာဖြူတောသည်။ဇာတံ၊ဖြစ်၏။

* **ဇကဒေသ ဝိဝုတ္တိ သမာသာသမာသ ရူပကမည်ပုံ ။ ။** သုနိမ္မလ-စသော ပုံစံ၌ မျက်နှာတော်နှင့်ဆိုင်ရာ အကုန်လုံးကို ရူပကမပြုခြင်းကြောင့်ဂဏ်း၊ ဝဒနနှင့် ကွန္ဒုကို "ဝဒနိန္ဒု"ဟု သမာသ်စပ်၍ ရူပကပြုပြီးလျှင် ဟဒယံနှင့် ကာနနံ-ကို ဟဒယကာနနံ-ဟု သမာသ်မစပ်ဘဲ ရူပကပြုခြင်းကြောင့်ဂဏ်း "ဇကဒေသဝိဝုတ္တိ သမာသာသမာသရူပက" မည်ပါသည်။

* **ရူပက-တို့သည် ယုတ္တ-အယုတ္တအားဖြင့် ရှိသေးကြောင်း ပြဆိုပုံ**

၂၂၁။ **ရူပကာနိ ဗဟူနေဝ၊ယုတ္တာယုတ္တာဒိ ဘေဒတော။**
ဝိသုံ နု တာနိ ဝုတ္တာနိ၊ဧတ္ထေဝန္တောဝမာနိတိ။

၂၂၁။ ရူပကာနိ၊ရူပကတို့သည်။ယုတ္တာယုတ္တာဒိ ဘေဒတော၊ယုတ္တ ရူပက,အယုတ္တ ရူပက အစရှိသောအပြားအားဖြင့်။ဗဟူနေဝ၊များကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ယာနိ ရူပကာနိ၊ အကြင်မပြအပ်သေးသော ရူပကတို့သည်။ဧတ္ထေဝ၊ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဤခြောက်မျိုးသော ရူပက၌သာလျှင်။အန္တောဝမာနိ၊အတွင်းဝင်ကုန်၏။ကွတိ၊ထို့ကြောင့်၊တာနိ ရူပကာနိ၊ထိုရူပကတို့ကို။ဝိသုံ၊အသီးအခြား။နု ဝုတ္တာနိ၊မဆိုအပ်ကုန်ပြီ။

* **ရူပကအရာ၌ အပြစ်ရှိ/မရှိသော ရူပကကို ဥပမာ၌ကဲ့သို့ ကြံဆ၍ ယူဟု ညွှန်ပြ**

၂၂၂။ **စန္ဒိမာကာသ ပဒုမံ၊ကွေ့စွေတံ ခဏ္ဍ ရူပကံ။**
ဒုဋ္ဌ မမွောရူဟ ဝနံ၊နေတ္တာ နိစ္စာဒိ သုန္ဒရံ။

http://www.dhammadownload.com

၂၂၂။ စန္ဒိမာ၊လမင်းသည်။အာကာသ ပဒုမံ၊ကောင်းကင် ပဒုမ္မာတည်း။ဣစ္စေတံ ဣတိ ဧတံ၊ဤသို့သဘောရှိသော ရူပကသည်။ခဏ္ဍရူပကံ၊လ,ကိုသာ ရူပကပြု၍ ကောင်းကင်ကို ရူပက မပြုခြင်းကြောင့် ကျိုးသောရူပကမည်၏။ဒုဋ္ဌံ၊အပြစ်ဒေါသ သင့်၏။ (ဝါ)မကောင်း။ အမွောရုဟဝနံ၊ကြာတောသည်။နေတ္တာနိ၊မျက်လုံးတို့တည်း။ဣစ္စာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသော ရူပကသည်။သုန္ဒရံ၊ဝုစ်ကွဲသော်လည်း ကောင်း၏။

*** ဥပမာ, ရူပကတို့အတွက် မှာထားချက်**

၂၂၃။ **ပရိယန္တော ဝိကပ္ပါနံ၊ရူပကသော ပမာယ စ။**
နတ္ထိ ယံ တေန ဝိညေယျံ၊အဝုတ္ထ မနုမာနတော။

၂၂၃။ ရူပကသစ၊ရူပက၏ဝင်း။ဥပမာယစ၊ဥပမာ၏ဝင်း။ဝိကပ္ပါနံ၊ပြားတို့၏။(ဝါ) အထူးထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ကြံဆအပ်ကုန်သော အဘို့တို့၏။ပရိယန္တော၊အဆုံး သည်။ယံ ယေန၊အကြင့်ကြောင့်။နတ္ထိ၊မရှိ။တေန၊ထို့ကြောင့်။အဝုတ္ထံ၊ဤကျမ်း၌ မဆိုအပ် သော ရူပက,ဥပမာကို။အနုမာနတော၊ဆိုအပ်ပြီးသော ရူပက,ဥပမာတို့ကို မှန်းဆသောအား ဖြင့်။ဝိညေယျံ၊သိအပ်၏။

*** အာဝုတ္ထိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၂၄။ **ပုနပ္ပုန မုစ္စာရဏံ၊ယမတ္ထဿ ပဒဿစ။**
ဥဘယေသဥ္စ ဝိညေယျာ၊သာယ မာဝုတ္ထိ နာမတော။

၂၂၄။ အတ္ထဿစ၊အနက်ကိုဝင်း။ပဒဿစ၊ပုဒ်ကိုဝင်း။ဥဘယေသဥ္စ၊အနက်,သဒ္ဒါ နှစ်ပါးစုံတို့ကို။ပုနပ္ပုနံ၊အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်။ယံ ဥစ္စာရဏံ၊အကြင်ရွတ်ဆိုခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ ရှိ၏။သာယံ ဥစ္စာရဏ ဇာတာ၊ထိုရွတ်ဆိုအပ်သော အလင်္ကာကို။နာမတော၊အမည်အား ဖြင့်။အာဝုတ္ထိ၊အာဝုတ္ထိ အလင်္ကာဟူ၍။ဝိညေယျာ၊သိအပ်၏။

*** အာဝုတ္ထိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အနက်ကိုဖြစ်စေ, ပုဒ်ကိုဖြစ်စေ, နှစ်မျိုးလုံးကိုဖြစ် စေ, တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့် မပြီးစေဘဲ အထပ်ထပ်ဆိုခြင်းသည် အာဝုတ္ထိအလင်္ကာ မည်၏။

*** အာဝုတ္ထိအလင်္ကာ ၃-ပါး ။ ။** ၁။ အတ္ထာဝုတ္ထိအလင်္ကာ-အနက်ကို ထပ်၍ ရွတ် ဆို ရေးသားခြင်း၊ ၂။ ပဒါဝုတ္ထိ အလင်္ကာ-ပုဒ်ကို ထပ်၍ ရွတ်ဆို ရေးသားခြင်း၊ ၃။ ဥဘယာဝုတ္ထိ အလင်္ကာ- အနက် ပုဒ်နှစ်မျိုးလုံးကို ထပ်၍ ရွတ်ဆိုရေးသားခြင်း။

*** အတ္ထာဝုတ္ထိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

[illegible]။ **မနော ဟရတိ သဗ္ဗေသံ၊အာဒဒါတိ ဒိသာ ဒသ။**
ဂဏ္ဒာတိ နိမ္မလတ္ထဥ္စ၊ယသော ရာသိ ဇိနဿ ယံ။

၂၂၅။ ဇိနဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။အယံ ယသော ရာသိ၊ဤကျော်စောခြင်းတည်း ဟူသော ဂုဏ်တော်အပေါင်းသည်။သဗ္ဗေသံ ဇနာနံ၊ဗြဟ္ဟာ,နတ်,လူ,ခပ်သိမ်းသူတို့၏။မနော၊

http://www.dhammadownload.com

စိတ်နှလုံးကို။ဟရတိ၊ဆောင်ယူနိုင်၏။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။ဒိသာ စ၊အရပ်မျက်နှာတို့ကို လည်း။အာဒဒါတိ၊အကြွင်းမရှိပျံ့နှံ့ခြင်းအားဖြင့်ယူနိုင်၏။နိမ္မလတ္တဉ္စ၊ရာဂ,ဒေါသ, စသော ကိလေသာအညစ်အကြေးမှ ကင်းခြင်းကိုလည်း။ဂဏှာတိ၊ယူနိုင်၏။

* အတ္ထာဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ မနော ဟရတိ-စသောပုံစံ၌ ယူ၏ဟူသော အနက်ကို "ဟရတိ, အာဒဒါတိ, ဂဏှာတိ"ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့ဖြင့် အဖန်ဖန်ထပ်၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် "အတ္ထာဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* ပဒါဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၂၂၆။ ဝိဘာသေန္တိ ဒိသာ သဗ္ဗာ၊မုနိနော ဒေကန္တိယော။
ဝိဘာသေန္တိစ သဗ္ဗာပိ၊စန္ဒာဒိန် ဟာတာဝိယ။

၂၂၆။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။။ဒေဟကန္တိယော၊ကိုယ်တော်ရောင်တို့သည်။ သဗ္ဗာ၊အလုံးစုံကုန်သော။ဒိသာ၊အရပ်မျက်နှာတို့ကို။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဝိဘာသေန္တိ၊ ထွန်းလင်းစေနိုင်ကုန်၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။စန္ဒာဒိန်၊လမင်းစသည်တို့၏။သဗ္ဗာပိ၊အလုံးစုံ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ဝိဘာ၊အရောင်တို့သည်။(ဝါ)အရောင်တို့ကို။ဟတာဝိယ၊ပယ်ဖျောက် အပ်ကုန်သကဲ့သို့။သေန္တိဖြစ်ကြကုန်၏။

* ပဒါဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ဝိဘာသေန္တိ-စသောပုံစံ၌ ဝိဘာသေန္တိ-ဟူသောပုဒ်ကို "ဝိဘာသေန္တိ"ဟု အဖန်ဖန်ထပ်၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် "ပဒါဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်၏။

* ဥဘယာဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၂၂၇။ ဇိတ္မာ ဝိဟရတိ ကွေသ၊ရိပုံ လောကေ ဇိနော အယံ။
ဝိဟရတ္ဟ ရိဝင်္ဂေါ ယံ၊ရာသိ ဘူတောဝ ဒုဇ္ဇနေ။

၂၂၇။ အယံ ဇိနော၊ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။ကွေသရိပုံ၊ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူအပေါင်းကို။ဇိတ္မာ၊အောင်တော်မူ၍။လောကေ၊လောက၌။ဝိဟရတိ၊ဖြစ်တော်မူ၏။ (ဝါ)ပွင့်တော်မူ၏။အယံ အရိဝင်္ဂေါ၊ဤကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူအပေါင်းသည်။ ဒုဇ္ဇနေ၊သူယုတ်တို့ကို။ရာသိဘူတောဝ၊အစုဖြစ်စေသကဲ့သို့။ဝိဟရတိ၊ဖြစ်၏။

* ဥဘယာဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ဇိတ္မာ ဝိဟရတိ--စသောပုံစံ၌ "ဖြစ်၏"ဟူသော အနက်ကိုငင်း။ "ဝိဟရတိ"ဟူသော ပုဒ်ကိုငင်း အဖန်ဖန်ထပ်၍ ဆိုသောကြောင့် "ဥဘယာဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* ဒီပက အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ

၂၂၈။ ကေတ္တဝတ္ထုမာနမ္ပိ၊သဗ္ဗဝါကျော ပကာရကံ။
ဒီပကံ နာမ တဒ္ဓာဒိ၊မတ္တန္တ ဝိသယံ တိဓာ။

http://www.dhammadownload.com

၂၂၈။ ဧကတ္ထ၊ဝါကျ၏ အစ အလယ်,အဆုံး သုံးခုတို့တွင်တခုခုသောနေရာ၌။ ဝတ္ထမာနမ္ပိ၊ဖြစ်သော်လည်း။သဗ္ဗာဝါကျောပကာရက်၊အလုံးစုံသောဝါကျကို ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကြိယာ,ဇာတ်,ဂုဏ်သည်။ဒီပကံနာမ၊ကြိယာ ဒီပက,ဇာတိဒီပက,ဂုဏဒီပကအလင်္ကာမည်၏။တဉ္စဒီပကံ၊ထိုကြိယာ ဒီပက,ဇာတိဒီပက,ဂုဏဒီပကသည်လည်း။အာဒိမဇ္ဈန္တ ဝိသယံ၊ ဝါကျ၏ အစ,ဝါကျ၏အလယ်,ဝါကျ၏အဆုံးလျှင် အရာရှိသည်ဖြစ်၍။ပုန၊တဖန်။ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။တိဓာ၊သုံးပါးပြားသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* **ဒီပက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဝါကျ၏ အစ, အလယ်, အဆုံးတွင် တစ်ခုခု၌တည်၍ အလုံးစုံသော ဝါကျကို ကျေးဇူးပြုတတ်သော အလင်္ကာသည် "ဒီပက အလင်္ကာ"မည်၏။

* **ဒီပက အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ဝါကျ၏ အစ, အလယ်, အဆုံးတွင် တစ်ခုခု၌ တည်၍ အလုံးစုံသော ဝါကျကို ကျေးဇူးပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **ဒီပက အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။** ၁။ကြိယာဒီပက အလင်္ကာ၊ ၂။ ဇာတိ ဒီပကအလင်္ကာ ၃။ ဂုဏဒီပက အလင်္ကာအားဖြင့် သုံးပါးရှိပါသည်။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၌ အာဒိဒီပက, မဇ္ဈေဒီပက, အန္တဒီပကအားဖြင့် သုံးပါးစီ ပြားသောကြောင့် ၉-ပါး ရှိပါသည်။

* သမုဒ် ဗြာဟ္ဒဏ၊ မင်းမိန်းမဟု၊ အားရဆုံးတိုင်၊ မရှိနိုင်ရိုး၊ ဤလေးမျိုးတွင်--၌ အားရဆုံးတိုင် မရှိနိုင်းရိုး-ဟူသောပုဒ်သည် အဆုံး၌ တည်လျက် အလုံးစုံသောဝါကျအား ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် "အန္တဒီပက အတ္ထာလင်္ကာရ" ဖြစ်ပါသည်။

*** ကြိယာ အာဒိဒီပက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၂၉။ **အကာသိ ဗုဒ္ဓေါ ဝေနေယျ၊ဗန္ဓူန မမိတောဒယံ။**
သဗ္ဗပါပေဟိ စ သမံ၊နေကတိတ္ထိယ မဒ္ဒနံ။

၂၂၉။ ဗုဒ္ဓေါ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ဝေနေယျ ဗန္ဓူနံ၊ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါတည်း ဟူသော ဆွေမျိုးတို့၏။အမိတောဒယံ၊မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းကို။အကာသိ၊ပြုတော်မူပြီ။သဗ္ဗပါပေဟိ၊အလုံးစုံသော မကောင်းမှုတို့နှင့်။သမံ၊အတူတပြိုင်နက်။အနေကတိတ္ထိယ မဒ္ဒနံ၊များစွာသော တိတ္ထိတို့ကို နှိမ်နင်းခြင်းကိုလည်း။အကာသိ၊ပြုတော်မူပြီ။

* **ကြိယာ အာဒိဒီပက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အကာသိ ဗုဒ္ဓေါ--စသောပုံစံ၌ "အကာသိ"ဟူသော ကြိယာသည် ဝါကျ၏ အစ၌တည်၍ အလုံးစုံသော ဝါကျကို ကျေးဇူးပြုတတ်သောကြောင့် "ကြိယာအာဒိဒီပက အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** ကြိယာ မဇ္ဈေ ဒီပက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၃၀။ **ဒဿနံ မုနိနော [illegible]ဇနာနံ ဇာယတေ မတံ။**
တဒညေသန္တု [illegible] နိစ္စောပတာပနံ။

၂၃၀။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား[illegible]။ဒဿနံ၊ဖူးမြင်ရခြင်းသည်။သာဓုဇနာနံ၊သူ

http://www.dhammadownload.com

တော်ကောင်းတို့အား။အမတံ၊အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သည်။(ဝါ)အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်သည်။ဇာယတေ၊ဖြစ်၏။တု၊ထိုမှတစ်ပါး။တဒညေသံ၊ထိုသူတော်ကောင်းမှတစ်ပါး ကုန်သော။ဇန္တျုနံ၊သူယုတ်မာတို့အား။နိစ္စောပတာပနံ၊အမြဲ ပူပန်စေတတ်သော။ဝိသံ၊အဆိပ် သည်။(ဝါ)အဆိပ်နှင့်တူသော ဒေါသအကုသိုလ်သည်။ဇာယတေ၊ဖြစ်၏။

* **ကြိယာမရွေဒီပက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဒဿနံ မုနိနော--စသောပုံစံ၌ "ဇာ ယတေ"ဟူသော ကြိယာသည် ဝါကျ၏ အလယ်၌တည်၍ အလုံးစုံသော ဝါကျကို ကျေးဇူး ပြုတတ်သောကြောင့် "ကြိယာမရွေဒီပက အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** ကြိယာ အန္တဒီပက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၃၁။ **အစ္စန္တ ကန္တ လာဝဏျ၊စန္ဒာတပ မနောဟရော။**
ဇိနာနနိန္ဒု ဣန္ဒု စ၊ကဿ နာနန္ဒကော ဘဝေ။

၂၃၁။ အစ္စန္တ ကန္တ လာဝဏျ စန္ဒာတပ မနောဟရော၊စင်စစ် နှစ်သက်အပ် ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော လရောင်ဖြင့်နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသော။ဇိနာနနိန္ဒု စ၊ မြတ်စွာဘုရား၏မျက်နှာတော်တည်းဟူသော လမင်းသည်၎င်း။ဣန္ဒု စ၊ပကတိသော လမင်း သည်၎င်း။ကဿ၊အဘယ်သူအား။အာနန္ဒကော၊နှစ်သက်စေနိုင်သည်။နဘဝေ၊မဖြစ်ဘဲ ရှိအံ့ နည်း။ဘဝေ ဇဝ၊ဖြစ်စေနိုင်သည်သာတည်း။

* **ကြိယာ အန္တဒီပက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အစ္စန္တ ကန္တ--စသောပုံစံ၌ "ဘဝေ"ဟူ သော ကြိယာသည် ဝါကျ၏ အဆုံး၌တည်၍ အလုံးစုံသော ဝါကျကို ကျေးဇူးပြုတတ် သောကြောင့် "ကြိယာ အန္တဒီပက အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** မာလာဒီပက အပြား**

၂၃၂။ **ဟောတာ ဝိပ္ပဋိသာရာယ၊သီလံ ပါမောဇ္ဇဟေတု သော။**
တံ ပီတိဟေတု သာစာယံ၊ပဿဒ္ဓာဒိ ပသိဒ္ဓိယာ။

၂၃၃။ **ဣစ္စာဒိ ဒီပကတ္တေပိ၊ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗ မပေက္ခိနီ။**
ဝါကျ မာလာ ပဝတ္တာတိ၊တံ မာလာဒီပကံ မတံ။

၂၃၂။ သီလံ၊သီလသည်။အဝိပ္ပဋိသာရာယ၊နှလုံးကြည်ရွှင်ခြင်းငှာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ သော အဝိပ္ပဋိသာရော၊ထိုနှလုံးကြည်ရွှင်ခြင်းသည်။ပါမောဇ္ဇဟေတု၊ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အ ကြောင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တံ ပါမောဇ္ဇံ၊ထိုဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ပီတိဟေတု၊နှစ်သက် ခြင်း၏အကြောင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သာစာယံပီတိ၊ထိုနှစ်သက်ခြင်းသည်လည်း။ပဿ ဒ္ဓာဒိ ပသိဒ္ဓိယာ၊ပဿဒ္ဓိစသည်တို့၏ ပြီးစီးခြင်းငှာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၂၃၃။ အာဒိဒီပကတ္တေ၊အာဒိဒီပက၏အဖြစ်သည်။သတိပိ၊ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗံ၊ရှေးရှေးသော ဝါကျကို။အပေက္ခိနီ၊ငဲ့တတ်သော။ဝါကျမာ

http://www.dhammadownload.com

လာ၊ဝါကျအစဉ်သည်။ပဝတ္တာ၊ဖြစ်၏။ကျတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ကျတိ ကျဒံ အနန္တရဂတပ္ပ ကာရံ၏အခြားမဲ့ဂါထာ၌ဖြစ်သော အခြင်းအရာရှိသော။တံဒီပကံ၊ထိုဒီပကကို။မာလာဒီပကံ၊ မာလာဒီပကဟူ၍။မတံ၊သိအပ်၏။

* **မာလာဒီပက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဟောတာ ဝိပ္ပဋိသာရာယ-စသောပုံစံ၌ ကြိယာအာဒိဒီပက အလင်္ကာဖြစ်သင့်သော်လည်း "ဟောတာ ဝိပ္ပဋိသာရာယ သီလံ" စသော ရှေ့ဝါကျကို ငဲ့သော နောက်နောက်ဝါကျ အစဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "မာလာဒီပက အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* **ကျတိပိ သော ဘဂဝါ**--စသော ဂုဏ်တော် ၉-ပါးပါဠိတော်သည် "ဘဂဝါ"ဟူသော အမည်တော်ကို ဝါကျ၏ အစ၌ ထားသောကြောင့် "နာမအာဒိ ဒီပက" ဖြစ်ပါသည်။

*** ဇာတိဒီပက ဂုဏဒီပက အပြားတို့ကို အတိဒေသပြု၍ နိဂုံးပြ**

၂၃၄။ **အနေနေဝ ပ္ပကာရေန၊သေသာန မပိ ဒီပကေ။**
ဝိကပ္ပါနံ ဝိဓာတဗ္ဗာ၊နုဂတိ သုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓိဘိ။

၂၃၄။ အနေနေဝ ပ္ပကာရေန၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြားအားဖြင့်သာလျှင်။ ဒီပကေ၊ဒီပကအလင်္ကာ၌၊သေသာနံ။ကြိယာဒီပကမှ ကြွင်းကုန်သော။ဝိကပ္ပါနမ္ပိ၊ဇာတိဒီပက, ဂုဏဒီပကအပြားတို့ကိုလည်း။အနုဂတိ၊လျော်စွာသိခြင်းကို။(ဝါ)လျော်စွာသိအပ်သော ပြယုဂ်ကို။သုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓိဘိ၊စင်ကြယ်သော ဉာဏ်ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ဝိဓာတဗ္ဗာ၊စီရင် အပ်၏။

*** အကွေပ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၃၅။ **ဝိသေသ ဝစနိစ္ဆာယံ၊နိသေဓ ဝစနံတု ယံ။**
အာကွေပေါ နာမ သောယဥ္စ၊တိဓာ ကာလ ပဘေဒတော။

၂၃၅။ တု၊ထိုမှတစ်ပါး။ဝိသေသ ဝစနိစ္ဆာယံ၊အထူးကို ဆိုလိုသည်ရှိသော်။ယံ နိသေဓဝစနံ၊အကြင်တားမြစ်ကို ဆိုခြင်းသည်။(ဝါ)တားမြစ်သော စကားသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ သော နိသေဓော၊ထိုတားမြစ်ခြင်းသည်။အာကွေပေါ နာမ၊အာကွေပအလင်္ကာ မည်၏။ အယဥ္စ အာကွေပေါ၊ဤအာကွေပအလင်္ကာသည်လည်း။ကာလဘေဒတော၊အတိတ်,အနာဂတ်,ပစ္စုပ္ပန် ကာလအားဖြင့်။တိဓာ၊သုံးပါးပြား၏။

* **အကွေပ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အထူးကို ဆိုလိုသည်ဖြစ်၍ တားမြစ်တတ်သော အလင်္ကာသည် အကွေပအလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* **အကွေပ အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။** ၁။ အတိတာကွေပ အလင်္ကာ၊ ၂။ ဝတ္တမာနာကွေပ အလင်္ကာ၊ ၃။ အနာဂတကွေပ အလင်္ကာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **အကွေပ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** တစ်စုံတစ်ခုသော အနက်ထူးကို ဆိုလို၍

http://www.dhammadownload.com

တားမြစ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

*** အတီတကွေ့ပ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၃၆။ **ဧကာကီ နေကသေနံ တံ၊မာရံ သ ဝိဇယ ဇိနော။**
ကထံ တမထဝါ တဿ၊ပါရမီ ဗလ မိဒိသံ။
အတီတကွေ့ပေါ်။

၂၃၆။ ဧကာကီ၊အဖော်မပါ တပါးတည်းသာ ဖြစ်တော်မူသော။သသောဇိနော၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။အနေကသေနံ၊များစွာသော စစ်သည်ရှိသော။တံ မာရံ၊ထိုမာရ်နတ်ကို။ဝိဇယိ၊အောင်တော်မူပြီ။တံ ဝိဇယံ၊ထိုမာရ်နတ်ကို အောင်ခြင်းသည်။ကထံ၊အဘယ်သို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။အထဝါ၊အဘယ်မှာမသင့်ဘဲရှိပါအံ့နည်း။တဿ ဇိန သ၊ထိုဘုရားရှင်၏။ပါရမီဗလံ၊ပါရမီတော်တည်းဟူသော စစ်တပ်သည်။ဤဒိသံ၊ဤသို့မာရ်နတ်ကို အောင်နိုင်သော သဘောရှိ၏။အယံ အကွေ့ပေါ်၊ဤအကွေ့ပသည်။အတီတကွေ့ပေါ်၊အတီတကွေ့ပတည်း။ (ဝါ) အတိတ်ကို တားမြစ်သော အလင်္ကာတည်း။

*** အတီတကွေ့ပ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အတိတ်ကြိယာကို တားမြစ်တတ်သော အလင်္ကာသည် "အတီတကွေ့ပ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** ဝတ္တမာနကွေ့ပ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၃၇။ **ကိ စိတ္တေဇ သမုဂ္ဂါတံ၊အပွတ္တော သို့တိ ခိဇ္ဇသေ။**
ပဇာမော နနု သောယေဝ၊သကိမ္မို သုဂတေ ကတော။
ဝတ္တမာနကွေ့ပေါ်။

၂၃၇။ စိတ္တ၊အိုစိတ်။အဟံ၊ငါသည်။ဧဇ သမုဂ္ဂါတံ၊တဇာကိုသမုဒ္ဌေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်ခြင်းသို့။အပွတ္တော၊မရောက်ရသေးသည်။အသို့ဖြစ်၏။ကွတိ၊ဤသို့။ကိ ခိဇ္ဇသေ၊အဘယ်ကြောင့် ဆင်းရဲပင်ပန်းဘိသနည်း။"တဝ၊သင်၏။ခေဒေါ်၊ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းသည်။တုဒ္ဓော၊ အချည်းနှီးသာတည်း။"သကိမ္မိ၊တကြိမ်မျှလည်း။သုဂတေ၊မြတ်စွာဘုရား၌။ကတော၊ပြုရသော ပမာဏော၊ရှိခိုးခြင်းသည်။သောယေဝနနု၊ထိုတဇာကို သမုဒ္ဌေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်ခြင်းပင် မဟုတ်ပါလော။အယံ အကွေ့ပေါ်၊ဤအကွေ့ပသည်။ဝတ္တမာနကွေ့ပေါ်။ပစ္စုပ္ပန်ကို တား မြစ်ခြင်းတည်း။ (ဝါ) ပစ္စုပ္ပန်ကို တားမြစ်သော အလင်္ကာတည်း။

*** အနာဂတကွေ့ပ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၃၈။ **သစ္စံ နု တေ ဂမိဿန္တိ၊သိဝံ သုဇန ဂေါစရံ။**
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပရိဂ္ဂန္တ္ဝါ၊မာနသာ ယေ သုဒုဇ္ဇနာ။
အနာဂတ ကွေ့ပေါ်။

၂၃၈။ ယေ သုဒုဇ္ဇနာ၊အကြင် သူယုတ်မာတို့သည်။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပရိဂ္ဂန္တ္ဝါမာနသာ၊

http://www.dhammadownload.com

မိဆ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်နှိပ်နင်းဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်နှလုံးရှိကုန်၏။တေ သုဒ္ဒုနာ၊ထိုသူယုတ်မာတို့သည်။သစ္စံ၊စင်စစ်။သုဇနဂေါစရံ၊သူတော်ကောင်းတို့ အာရုံပြုရာဖြစ်သော။သိဝံ၊နိဗ္ဘာန်သို့။ နဂမိဿန္တိ၊မရောက်ကုန်လတ္တံ့။

အယံ အာကွေပေါ၊ဤအာကွေပသည်။အနာဂတာကွေပေါ၊အနာဂတာကွေပတည်း။(ဝါ)အနာဂတ်ကို တားမြစ်သော အလင်္ကာတည်း။

* **အနာဂတကွေပ မည်ပုံ** ။ ။ မိဆ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ ကြီးသော အပြစ်ရှိသည်ကို ပြလို၍ ဖြစ်လတံ့သော အကျိုးကိုမြစ်သောကြောင့် "အနာဂတကွေပ" မည်ပါသည်။

* အတီတံ နာနုသောစာမိ၊ နပ္ပဇပ္ပါမိ နာဂတံ။

ပစ္စုပ္ပန္နေ ယာပေမိ၊ တေန ဝဏ္ဏော ပသီဒတိ--ပါဠိတော်သည် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော အစာအာဟာရဖြင့် မျှတရောင့်ရဲခြင်း၏ အကျိုးထူးကိုပြလို၍ အတိတ် အနာဂတ်နှစ်ပါးကို မြစ်သောကြောင့် အတီတာနာဂတကွေပ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၃၉။ ဧ ယျော အတ္ထန္တရရျာသော၊ယောဉ ဝါကျတ္ထာဘာဒနော။
သဒ္ဒဗျာပီ ဝိသေသဒ္ဒေါ၊ဟိ ဝိသိဋ္ဌဿ ဘေဒတော။

၂၃၉။ ယော အလင်္ကာရော၊အကြင်အလင်္ကာသည်။အဉ ဝါကျတ္ထသာဓနော၊ တပါးသောဝါကျ၏အနက်ကို ပြီးစေတတ်၏။သော အလင်္ကာရော၊ထိုအလင်္ကာကို။အတ္ထန္တရရျာသော၊အတ္ထန္တရရျာသအလင်္ကာဟူ၍။ဧ ယျော၊သိအပ်၏။အဿ အတ္ထန္တရရျာသဿ၊ ထိုအတ္ထန္တရရျာသ၏။ဘေဒတော၊အပြားအားဖြင့်။ဟိဝိသိဋ္ဌာ၊ဟိမပါ,ဟိပါအားဖြင့် ဟိ သည် အထူးပြုအပ်သော။သဒ္ဒဗျာပီစ၊ဟိမပါသော သဒ္ဒဗျာပီအတ္ထန္တရရျာသ,ဟိပါသောသဒ္ဒဗျာပီ အတ္ထန္တရရျာသငင်း။ဟိဝိသိဋ္ဌာ၊ဟိမပါ,ဟိပါအားဖြင့် ဟိသည် အထူးပြုအပ်သော။ဝိသေသဒ္ဒေါ၊ဟိ,မပါသော် ဝိသေသဒ္ဒအတ္ထန္တရရျာသ,ဟိ,ပါသော ဝိသေသဒ္ဒအတ္ထန္တရရျာသငင်း။ ဧတေ ယေဝသဒ္ဒဗျာပီဝိသေသဒ္ဒာ၊ထိုသဒ္ဒဗျာပီ,ဝိသေသဒ္ဒတို့သည်သာလျှင်။စတ္တာရော၊လေးပါးတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* **အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာမည်ပုံ** ။ ။ ရှေ့ဝါကျ၏အနက်ကို ပြီးစေခြင်းငှာ နောက်ဝါကျကို တစ်ဖန်ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် "အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* **အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ သရုပ်** ။ ။ ၁။ ဟိ-မပါသောသဒ္ဒဗျာပီ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၊ ၂။ ဟိ-ပါသော သဒ္ဒဗျာပီ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၊ ၃။ ဟိ-မပါသော ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၊ ၄။ ဟိ-ပါသော ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၊

* **အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ မိမိပြောလိုသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ပြောလိုသည်နှင့်တူသော အနက်အဓိပ္ပါယ် တစ်ပါးဖြင့် ပြီးစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **ပတိဝတ္ထူပမာနှင့် အတ္ထန္တရနျာသ အထူး ။ ။** အတူကိုသာ ပဓာနပြု၍ ဆိုခြင်းသည် ပတိဝတ္ထူပမာ မည်၏။ တစ်ပါးသောဝါကျနက်ကို ပြီးစေမှုကို ပဓာနပြု၍ ဆိုခြင်းသည် အတ္ထန္တရနျာသ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

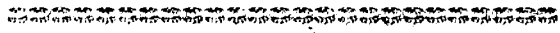

*** ဟိ-ရဟိတ သဗ္ဗဗျာပီအတ္ထန္တရနျာသ အလင်္ကာ၏ ပုံစံ**

၂၄၀။ **တေပိ လောကဟိတာ သတ္တာ၊သူရိယော စန္ဒိမာ အပိ။**
အတ္ထံ ပဿ ဂမိဿန္တိ၊နိယမော ကေန လယ်္ဂတေ။

၂၄၀။ သူရိယောပိ၊နေမင်းသည်၎င်း။စန္ဒိမာအပိ၊လမင်းသည်၎င်း။လောကဟိတာ သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့၏အကျိုးစီးပွား၌ ငြိကပ်တွယ်တာကြကုန်၏။တေပိ သူရိယ စန္ဒိမန္တော၊ ထိုနေမင်း,လမင်းနှစ်ပါးတို့သည်လည်း။အတ္ထံ၊ချုပ်ပျောက် ကွယ်လွန်ခြင်းသို့။ဂမိဿန္တိ၊ရောက်ရကုန်သေး၏။ပဿ၊ရှုစမ်းလော့။နိယမော၊သခ်ါရတရားတို့၏ ပျက်စီးခြင်းနိယာမသဘောကို။ကေန၊အဘယ်သူသည်။(ဝါ)အဘယ်တရားသည်။လယ်္ဂတေ၊မပျက်စီးဘဲ ခုန်လွှဲ၍ သွားနိုင်ပါအံ့နည်း။

* **ဟိ-ရဟိတ သဗ္ဗဗျာပီအတ္ထန္တရနျာသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဟိ-မပါသောအားဖြင့်၎င်း၊ အလုံးစုံကို နှံ့စေသောအားဖြင့်၎င်း ရှေ့ဝါကျ၏အနက်ကို ပြီးစေခြင်းငှာ နောက်ဝါကျ၏အနက်ကို တဖန်ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် **ဟိ-ရဟိတ သဗ္ဗဗျာပီ အတ္ထန္တရနျာသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ဟိ-သဟိတ သဗ္ဗဗျာပီအတ္ထန္တရနျာသ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၄၁။ **သတ္ထာ ဒေဝ မနုဿာနံ၊ဝသီ သောပိ မုနိဿရော။**
ဂတောဝ နိဗ္ဗုတိ သဗ္ဗေ၊သခ်ါရာ နဟိ သဿတာ။

၂၄၁။ ဒေဝ မနုဿာနံ၊နတ်,လူတို့၏။သတ္ထာ၊ဆရာဖြစ်တော်မူသော။ဝသီ၊ငါးပါးသော ဝသီဘော်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော။သော မုနိဿရော၊ထိုရှင်တော်ဘုရားသော်မှလည်း။ နိဗ္ဗုတိ၊ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခြင်းသို့။ဂတောဝ၊ရောက်တော်မူသည်သာလျှင်တည်း။ဟိ၊မှန်၏ သဗ္ဗေပိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။သခ်ါရာ၊သခ်ါရတရားတို့သည်။နဿသဿတာ၊အမြဲ မရှိကုန်။

* **ဟိ-သဟိတ သဗ္ဗဗျာပီအတ္ထန္တရနျာသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** သတ္ထာဒေဝ မနုဿာနံ--စသောပုံစံ၌ ဟိ-ပါခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အလုံးစုံကို နှံ့စေခြင်းကြောင့်၎င်း သခ်ါရတရားတို့၏ မမြဲခြင်းတည်းဟူသော နောက်ဝါကျနက်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံခြင်းတည်းဟူသော ရှေ့ဝါကျနက်ကို ပြီးစေခြင်းကြောင့် **ဟိ-သဟိတ သဗ္ဗဗျာပီ အတ္ထန္တရနျာသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ဟိ-ရဟိတ ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၄၂။ ဇိနော သဲသာရ ကန္တာရာဇနံ ပါပေသိ နိပ္ပုတိံ။
နုနု ယုတ္တာ ဂတိ သာယံ၊ဝေသာရဇ္ဇ သမင်္ဂိနံ။

၂၄၂။ ဇိနော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ဇနံ၊သတ္တဝါအပေါင်းကို။သံသာရ ကန္တာရာ၊ သံသရာတည်းဟူသော ခရီးခဲမှ။နိပ္ပုတိံ၊ဘေးရန်ကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့။ပါပေသိ၊ရောက်စေတော်မူပြီ။သာယံ ဂတိ၊ထိုကဲ့သို့ ဘေးရန်ကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေနိုင်သော သဘောသည်။ ဝေသာရဇ္ဇ သမင်္ဂိနံ၊လေးပါးသောဝေသာရဇ္ဇဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုရားရှင်တို့အား။ ယုတ္တာ နနု၊သင့်လျော် လျောက်ပတ်သည် မဟုတ်ပါလော။

*** ဟိ-ရဟိတ ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** "ဟိ" မပါသော အားဖြင့်ငင်း၊ အထူးကိုနှံ့စေသောအားဖြင့်ငင်း ရှေ့ဝါကျနက်ကို ပြီးစေခြင်းငှာ နောက်ဝါကျနက်ကို တဖန်ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် ဟိ-ရဟိတ ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဟိ-သဟိတ ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၄၃။ သုရတ္တံ တေ ဓရ ဖုဠံ၊ဇိန ရဠွေတိ မာနသံ။
သယံ ရာဂ ပရိတာ ဟိ၊ပရေ ရဠွေန္တိ သဂ်တေ။

၂၄၃။ ဇိန၊ရှင်တော်ဘုရား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။သုရတ္တံ၊ကောင်းစွာနိမြန်းသော အဓရ ဖုဠံ၊စေ့စပ်သော ဋ္ဌတ်ခမ်းတော်အစုံသည်။မာနသံ၊တပါးသောသူ နတ်နှင့် လူတို့၏ ကြည်ဖြူရွှင်ပြုံး စိတ်နှလုံးကို။ရဠွေတိ၊တပ်စွဲစေနိုင်၏။ဟိ၊မှန်၏။သယံ၊မိမိကိုယ်တိုင်။ရာဂ ပရိတာ၊နိမြန်းသောအဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ဝတ္ထုတို့သည်။သဂ်တေ၊မိမိနှင့်ပေါင်းဆုံမိကုန်သော။ပရေ၊တပါးသော အရာဝတ္ထုတို့ကို။ရဠွေန္တိ၊တပ်စွဲစေနိုင်ကုန်၏။(ဝါ)နှစ်သက်စေနိုင်ကုန်၏။

*** ဟိ-သဟိတ ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** "ဟိ"ပါသောအား ဖြင့်ငင်း၊အထူးကိုနှံ့စေသောအားဖြင့်ငင်း ရှေ့ဝါကျနက်ကို ပြီးစေခြင်းငှာ နောက်ဝါကျနက်ကို တဖန်ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် ဟိ-သဟိတ ဝိသေသဒ္ဒ အတ္ထန္တရရျာသ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဗျတိရေက အလင်္ကာ၏ လက္ခဏနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၄၄။ ဝစ္စေ ဂမ္မေထ ဝတ္ထုနံ၊သဒိသတ္တေ ပဘေဒနံ။
ဗျတိရေကော ယမပ္ပေကော၊ဘယဘေဒေါ စတုဋ္ဌိဓော။

၂၄၄။ ဝတ္ထုနံ၊ဥပမာနုဥပမေယျဟု ဆိုအပ်သောဖြစ်ဝတ္ထုတို့၏။သဒိသတ္တေ၊တူသည်၏အဖြစ်ကို။ဝစ္စေဝါ၊ဥပမာဇောတကဖြစ်သော ဣဝါဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြီးစေ

http://www.dhammadownload.com

အပ်သော်၎င်း။အထ၊ထိုမှတစ်ပါး။ဂမ္မေဝါ၊သဒ္ဒါဖြင့်တိုက်ရိုက်မပြီးစေ အနက်ဖြင့်ဆ၍ သိအပ်သော်၎င်း။ဝတ္ထူနှံ၊တူသော ဥပမာန,ဥပမေယျနှစ်ပါးတို့ကို။ပဘေဒနံ၊အယုတ်အမြတ်အားဖြင့် ခွဲခြားခြင်းသည်။ဗျတိရေကော၊ဗျတိရေကအလင်္ကာ မည်သည်။အယမ္မိ ဗျတိရေကော၊ဝစ္ဆ, ဂမ္ဘအားဖြင့် နှစ်ပါးသောဤဗျတိရေက အလင်္ကာသည်လည်း။ဧကော ဘယဘေဒေါ။ဝစ္ဆ ဧကဗျတိရေက,ဝစ္ဆဥဘယဗျတိရေက,ဂမ္ဘဧကဗျတိရေက,ဂမ္ဘဥဘယဗျတိရေက အပြားအားဖြင့်။စတုဋ္ဌဓော၊လေးပါးအပြားရှိ၏။

* **ဗျတိရေက အလင်္ကာ မဲည်ပုံ ။ ။** ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ တူသည်အဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်အားဖြင့်ငင်း မှန်းဆသောအားဖြင့်ငင်း ဆိုပြီး၍ ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အထူးကို ဆိုခြင်းသည် "ဗျတိရေက အလင်္ကာ"မည်ပါသည်။

* **ဗျတိရေက အလင်္ကာ သရူပ် ။ ။** ဝစ္ဆ ဧကဗျတိရေက အလင်္ကာ, ဝစ္ဆဥဘယဗျတိရေက အလင်္ကာ, ဂမ္ဘဧကဗျတိရေက အလင်္ကာ, ဂမ္ဘဥဘယဗျတိရေက အလင်္ကာ။

* **နိန္ဒောပမာနှင့် ဗျတိရေက အလင်္ကာ အထူး ။ ။** ဝတ္ထုနှစ်ခုတူသည်ကို ပြပြီးလျှင် ဥပမာနဖြစ်သော ဝတ္ထုကို အပြစ်တင်၍ ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည် နိန္ဒောပမာ မည်ပါသည်။ မကဲ့ရဲ့ဘဲ ဝတ္ထုနှစ်ခု ကွဲလွဲပုံကိုသာ ပြခြင်းသည် ဗျတိရေက အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဝစ္ဆဗျတိရေက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၄၅။ **ဂင်္ဂါရတ္တ မဟတ္တာဒိ၊ဂုဏာ ဇလဓိနာ ဇိန။**
တုလျော တွမသိ ဘေဒေါ တု၊သရီရေနေဒိသေန တေ။

၂၄၅။ ဇိန၊ရှင်တော်ဘုရား။တွံ၊ရှင်တော်ဘုရားသည်။ဂင်္ဂါရတ္တ မဟတ္တာဒိဂုဏာ၊ ထောက်တည်ရာမရှိအောင် နက်သည်၏အဖြစ်,အလိုတော်၏နက်နဲသည်၏အဖြစ်,ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်,မြင့်မြတ်သော ဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်စသောဂုဏ်အားဖြင့်။ဇလဓိနာ၊ မဟာသမုဒ္ဒြာနှင့်။တုလျော၊တူတော်မူသည်။အသိ၊ဖြစ်ပြီ။တု၊အထူးကား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဤဒိသေန၊နတ်,လူတို့၏ မျက်စိ၌ ရှုကြည့်၍ မအီ ဤသို့ တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သော သဘောရှိသော။သရီရေန၊ကိုယ်တော်ကြောင့်။ဇလဓိနာ၊သမုဒ္ဒရာနှင့်။ဘေဒေါ၊မတူသော အားဖြင့် ထူးခြားကွဲလွဲသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်ပါ၏။

* **ဝစ္ဆဗျတိရေက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ဆိုခြင်း ဥပမေယျအထူးကိုသာ ဆိုခြင်းသည် **ဝစ္ဆဗျတိရေက အလင်္ကာ** မည်၏

*** ဂင်္ဂါရတ္တ မဟတ္တာဒိ--စသောဂါထာ၌ ဝစ္ဆ/ ဧကဗျတိရေက မည်ပုံ**

ဘုရားသည် သမုဒ္ဒရာနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကို "တုလျ"သဒ္ဒါဖြင့် တိုက်ရိုက်ဆိုခြင်းကြောင့် "ဝစ္ဆ" မည်ပါသည်။ ဥပမေယျတစ်ပါး၏ အထူးကိုသာ ဆိုခြင်းကြောင့် "ဧကဗျတိရေက" မည်ပါသည်။ နှစ်ခုပေါင်းသော် "ဝစ္ဆဧကဗျတိရေက" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ဂဿီရတ္ထ မဟတ္ထာဒိ--စသောဂါထာ၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

၁။ သမုဒ္ဒရာသည် သိသာထင်ရှားခြင်းကြောင့် ဥပမာန၊ ၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် မသိသာ မထင်ရှားသောကြောင့် ဥပမေယျ။ ၃။ နက်နဲကြီးကျယ်ခြင်းဂုဏ်သည် တူပုံအခြင်းအရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဥပမာ၊ တုလျသဒ္ဒါသည် တူပုံအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သောကြောင့် ဥပမာဇောတက။

*** ဝစ္စဥဘယ ဗျတိရေက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၄၆။ **မဟာသတ္တာ တိဂဇ္ဘီရာ၊သာဂရော သုဂတောဝိစ။**
သာဂရောဥန သင်္ကာသော၊ဇိနော စာမိကရဇ္ဇတိ။

၂၄၆။ သာဂရောဝိစ၊သမုဒ္ဒါသည်ငင်း။သုဂတောဝိစ၊မြတ်စွာဘုရားသည်ငင်း။ မဟာသတ္တာ၊ကြီးကျယ်သော သတ္တဝါရှိသည်၏အဖြစ်,မြင့်မြတ်သော သတ္တဝါ၏အဖြစ်ကြောင့် မဟာသတ္တမည်ကုန်၏။အတိဂဇ္ဘီရာ၊ထောက်တည်ရာမရှိအောင် နက်သည်၏အဖြစ်, အလိုတော်၏နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အတိဂဇ္ဘီရ မည်ကုန်၏။သာဂရော၊သမုဒ္ဒါသည်။ အဥန သင်္ကာသော၊မျက်စဉ်းကျောက် အဆင်းရှိ၏။ဇိနော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။စာမိကရဇ္ဇတိ၊ရွှေ၏အရောင်ကဲ့သို့သော အရောင်ရှိတော်မူ၏။

*** ဝစ္စဥဘယ ဗျတိရေက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ဆိုခြင်း ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အထူးကို ဆိုခြင်းသည် **ဝစ္စဥဘယ ဗျတိရေက အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ဂမ္ဘ ဇောဗျတိရေက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၄၇။ **နှ သန္တာပါပဟံ နေဝိ၊ဆ္ဍိတဒံ မိဂလောစနံ။**
မုနိန္ဒ နယန ဒွန္ဒံ၊တဝ တဂ္ဂဏာ ဘူသိတံ။

၂၄၇။ မိဂလောစနံ၊သားသမင်တို့၏မျက်လုံးအစုံသည်။နှ သန္တာပါပဟံ၊သတ္တဝါတို့၏ကိလေသာရန် ပူပန်ခြင်းကိုမပယ်ဖျောက်နိုင်။နေဝိဆ္ဍိတဒံ၊သတ္တဝါတို့အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကိုလည်း မပေးနိုင်။မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။နယန ဒွန္ဒံ၊မျက်လုံးတော်အစုံကို။တဂ္ဂဏာ ဘူသိတံ၊ထိုသတ္တဝါတို့၏ကိလေသာရန် ပူပန်ခြင်းကိုပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း,သတ္တဝါတို့ အလိုရှိအပ်သောအကျိုးကို ပေးနိုင်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဂုဏ်ဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်ပါပေ၏။

*** ဂမ္ဘ ဇောဗျတိရေက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကို ဆ၍သိခြင်း ဥပမေယျ၏ အထူးကိုသာ ဆိုခြင်းသည် **ဂမ္ဘ ဇောဗျတိရေက အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** နု သန္တာပါပဟံ--စသောဂါထာ၌ ဂမ္ဘ-စသည်မည်ပုံ**

သမင်မျက်လုံးနှင့် မြတ်စွာဘုရားမျက်လုံးတော် တူသည်၏ အဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်မဆိုသော်လည်း မှန်းဆ၍ သိအပ်သောကြောင့် "ဂမ္ဘ" မည်ပါသည်။ ဘုရားမျက်လုံးတော်၏ အထူးကိုသာ ဆိုခြင်းကြောင့် "ဧကဗျတိရေက" မည်ပါသည်။ ထို့ဂမ္ဘနှင့် ဧကဗျတိရေက နှစ်မျိုးကိုပေါင်းသော် **"ဂမ္ဘ ဧကဗျတိရေက"** မည်ပါသည်။

*** ဂမ္ဘဥဘယ ဗျတိရေက အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၄၈။ **မုနိန္ဒာနန မမ္ဘောဇမေသံ နာနတ္တ မိဒိသံ။**
သုဝုတ္ထာ မတ သန္ဒာယိ၊ဝဒနံ နေဒိသမ္ဘုဇံ။

၂၄၈။ မုနိန္ဒာနနံ၊မြတ်စွာဘုရား၏ခံတွင်းတော်သည်ငင်း။အမ္ဘောဇံကြာပန်းသည်ငင်း။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဇသံ ဒွိန္ဒံ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ခံတွင်းတော်ကြာပန်းနှစ်ပါးတို့၏။နာနတ္တံ၊ထူးသည်၏အဖြစ်ကို။ဤဒိသံ၊ဤသို့ဆိုအပ်လတ္တံ့သော သဘောရှိ၏။ဝဒနံ၊မြတ်စွာဘုရား၏.ခံတွင်းတော်သည်။သုဝုတ္ထာမတသန္ဒာယိ၊ကောင်းစွာဟောကြားတော်မူအပ်သော သူတော်ကောင်းတို့၏တရားတည်းဟူသော အမြိုက်ကိုပေးတတ်၏။အမ္ဘုဇံကြာပန်းသည်။နု ဤဒိသံ၊ဤသို့ ကောင်းစွာဟောကြားတော်မူအပ်သော သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားတည်းဟူသော အမြိုက်ကို ပေးတတ်သောသဘောမရှိခဲ့။

*** ဂမ္ဘဥဘယ ဗျတိရေက အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ တူသည်၏ အဖြစ်ကို ဆ၍သိခြင်း, ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အထူးကို ဆိုခြင်းသည် **ဂမ္ဘဥဘယ ဗျတိရေက အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၄၉။ **ပသိဒ္ဓိ ကာရဏံ ယတ္ထ၊နိဝတ္တေတွာဉ ကာရဏံ။**
သာ ဘာဝိကတ္ထ မထဝါ၊ဝိဘာဗျံ သာ ဝိဘာဝနာ။

၂၄၉။ ယတ္ထ ယသ် အလင်္ကာတိယံ၊အကြောင်းအလင်္ကာ၌။ပသိဒ္ဓိ ကာရဏံ၊လောက၌ ထင်ရှားသောအကြောင်းကို။နိဝတ္တေတွာ၊တားမြစ်၍။အဉကာရဏံ၊ထင်းရှားသောအကြောင်းမှ တပါးသော မထင်ရှားသောအကြောင်းကို။ဝိဘာဗျံ၊ထင်စွာပြအပ်၏။အထဝါ၊ တစ်နည်းကား။သာဘာဝိကတ္ထံ၊အကြောင်းမရှိ မိမိဖြစ်မြဲ ဓမ္မတာသဘောအားဖြင့်ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ဝိဘာဗျံ၊ထင်စွာပြအပ်၏။သာအလင်္ကာတိ၊ထိုအလင်္ကာသည်။ဝိဘာဝနာ၊ ဝိဘာဝနာအလင်္ကာမည်၏။

*** ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ထင်ရှားရှိသောအကြောင်းကို တားမြစ်၍ တစ် ပါးသော အကြောင်းကို ပြခြင်းသည်ငင်း၊ အကြောင်းကိုမပြမူ၍ မိမိ၏ ဓမ္မတာသဘောအတိုင်း ဖြစ်၏ဟု ပြခြင်းသည်ငင်း ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* **ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ သရုပ်** ။ ။ ၁။ ကာရဏန္တရ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ၊ ၂။ သာဘာဝိကတ္တ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

*** ကာရဏန္တရ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၅၀။ **အနဠိတာသိတံ နေတ္တံ၊အဓရော ရဠိတာရုဏော။**
သမာနတာ ဘမုစာယံ၊ဇိနာ နဝဥ္ဆိတာ တဝ။

၂၅၀။ ဇိန၊ရှင်တော်ဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဣဒံ နေတ္တဥ္စ၊ဤမျက်လုံးတော်အစုံသည်လည်း။အနဠိတံ၊ဆေးမကွင်းအပ်ပါဘဲလျက်။အသိတံ၊ညိုမဲတော်မူ၏။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။အယံ အဓရောစ၊ဤနှုတ်ခမ်းတော်သည်လည်း။အရဠိတာ၊ချိပ်စသော ဆိုးရည်မဆိုးအပ်ပါဘဲလျက်။အရုဏော၊နီမြန်းတော်မူပါပေ၏။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။အယံ ဘမုစ၊ဤမျက်ခုံးတော်အစုံသည်လည်း။အနာဝဥ္ဆိတာ၊မဆွဲငင်အပ်ပါဘဲလျက်။သမာနတာ၊ကောင်းစွာ ကော့ညွတ်တော်မူပါပေ၏။

* **ကာရဏန္တရ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ** ။ ။ ထင်ရှားသော အကြောင်းကို တားမြစ်၍ တစ်ပါးသော အကြောင်းကို ပြခြင်းသည် ကာရဏန္တရ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** သာဘာဝိကတ္တ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၅၁။ **နဟောတိ ခလု ဒုဇွနျ၊မပိ ဒုဇွနသင်္ဂမေ။**
သဘာဝ နိမ္မလတ္တရေ၊သာဓုဇန္တျုန စေတသိ။

၂၅၁။ ဒုဇွနသင်္ဂမေ၊သူယုတ်မာတို့၏ ပေါင်းဖော်ခြင်းသည်။သတိ အပိ၊ရှိသော်လည်း။သာဓုဇန္တျုနံ၊သူတော်ကောင်းတို့၏။သဘာဝ နိမ္မလတ္တရေ၊သဘောအားဖြင့် အလွန်အညစ်အကြေးကင်းသော။စေတသိ၊စိတ်၌။ဒုဇွနျံ၊သူယုတ်တို့၏သဘောသည်။ခလု၊စင်စစ်။ နဟောတိ၊မဖြစ်။

* **သာဘာဝိကတ္တ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ** ။ ။ အကြောင်းကို မပြမူ၍ မိမိ၏ ဓမ္မတာသဘောအတိုင်း ဖြစ်၏ဟု ပြခြင်းသည် သာဘာဝိကတ္တ ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဟေတု အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၅၂။ **ဇနကော ဉပကောစေတိ၊ဒုဝိဓာ ဟေတဝေါ သိယံ။**
ပဋိသခ်ရဏံ တေသံ၊အလင်္ကာရတာယောဒိတံ။

၂၅၂။ ဇနကောစ၊ဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်း၎င်း။ဉပကောစ၊သိစေတတ်သောအကြောင်း၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။ယေ ဟေတဝေါ၊အကြင် အကြောင်းတို့သည်။ဒုဝိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။တေသံဟေတူနံ၊ထိုအကြောင်းနှစ်ပါးတို့ကို။ပဋိ

http://www.dhammadownload.com

သဒ်ရဏ၊ထူးသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားသည်ကိုပြု၍ မှန်သောအားဖြင့် ဆိုခြင်းသည်။ (ဝါ)သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် နားတန်ဆာပြုပြင် တန်ဆာဆင်ခြင်းသည်။အလင်္ကာရတာယ၊ အလင်္ကာ၏သဘောဖြင့်။ဥဒိတ်၊ထင်ရှား၏။

* **ဟေတု အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** သူတစ်ပါးတို့ နာပျော်ဘွယ်ရှိအောင် တန်ဆာဆင်၍ ပြောဆိုအပ်သော ဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်း, သိစေတတ်သောအကြောင်းသည် "ဟေတု အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* **ဟေတု အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ဟိတ်နှစ်ပါးတို့ကို ထူးသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားသည်ကိုပြု၍ ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **ဟေတု အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။**၁။ ဇနကဟေတု အလင်္ကာ၊ ၂။ ဉာပကဟေတု အလင်္ကာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* ဗောဓိအောင်မြေ၊ ပလ္လင်ဗွေ၌၊ အောင်လေမာရ်စစ်၊ ဒို့ရှင်ချစ်၊ ရှင်ချစ်မျက်လုံး ကန့်မသုံးဘဲ လုံးလုံးနှက်ညို ဘုန်းကံဆိုသည့်-ဟူသော အလင်္ကာသည် ဟေတု အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဇနကဟေတု, ဉာပကဟေတု အလင်္ကာ ၂-ပါး၏ သရုပ်ပြ**

၂၅၃။ **ဘာဝါဘာဝကိစ္စဝသာ၊စိတ္တဟေတု ဝသာပိ စ။**
ဘေဒါနန္တ္ဟာ ဣဒံ တေသံ၊မုခမတ္တနိဒဿနံ။

၂၅၃။ ဘာဝါဘာဝ ကိစ္စဝသာ၊ထင်ရှားရှိသော ဘာဝကိစ္စ,ထင်ရှားမရှိသောအဘာဝကိစ္စတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ငင်း။(ဝါ)မဖြစ်သေးသည်ကိုဖြစ်အောင် ပြုတတ်သောဘာဝကိစ္စဖြစ်ပြီးသည်ကို မဖြစ်အောင်ပြုတတ်သော အဘာဝကိစ္စတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ငင်း။စိတ္တဟေတု ဝသာပိစ၊ထင်ရှားသောအကြောင်းနှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် အံ့သြဘွယ်ရာ များစွာဆန်းကြယ်သော ဟိတ်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်ငင်း။ဘေဒါ၊ဟိတ်အထူးတို့သည်။ယသွာ၊အကြင်ကြောင့်။အနန္တာ၊အဆုံးမရှိကုန်။တသွာ၊ထိုကြောင့်။ဣဒံ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား။တေသံ ဟေတူနံ၊ထိုဟိတ်အထူးတို့၏။မုခမတ္တနိဒဿနံ၊အမြွက်မျှကို ပြခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** ဇနကဟေတု, ဉာပကဟေတု အလင်္ကာ ၂-ပါး၏ သရုပ် ။**

*** ဟိတ်အပြား ၅-ပါး ။ ။** ၁။ ဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု အလင်္ကာ၊ ၂။ အဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု အလင်္ကာ၊ ၃။ ဘာဝကိစ္စ ဉာပကဟေတု အလင်္ကာ၊ ၄။ အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ၊ ၅။ ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ။

*** ဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၅၄။ **ပရမတ္ထ ပကာသေက၊ရသာ သဗ္ဗ မနောဟရာ။**
မုနိနော ဒေသနာယံ မေ၊ကာမံ တောသေတိ မာနသံ။

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝကိစ္စော ကာရကဟေတု။

၂၅၄။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ပရမတ္ထ ပကာသေက ရသာ၊ပရမတ္ထတရားကို ပြတတ်သော တခုသောကိစ္စရှိသော။သဗ္ဗ မနောဟရာ၊အလုံးစုံသောသူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးနိုင်သော။အယံဒေသနာ၊ဤဒေသနာတော်သည်။မေ၊အကျွန်ုပ်၏။မာနသံ၊စိတ်နှလုံးကို။ကာမံ၊စင်စစ်။တောသေတိ၊နှစ်သက်စေနိုင်၏။(ဝါ)နှစ်သက်ခြင်းပီတိကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ အယံ ဟေတု၊ဤဟိတ်သည်။ဘာဝကိစ္စော၊မဖြစ်သေးသောပီတိကိုဖြစ်စေတတ်သော ကိစ္စ ရှိသော။ ကာရကဟေတု၊ကာရကဟိတ်မည်၏။

* ဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။မဖြစ်သေးသော ကိစ္စကို ဖြစ် အောင်ပြုတတ်သော ဟေတုအလင်္ကာသည် ဘာဝကိစ္စ.ကာရကဟေတု အလင်္ကာ မည် ပါသည်။

*** အဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၅၅။ **ဓိရေဟိ သဟ သံဝါသာ၊သဒ္ဓမ္မဿာ ဘိယောဝတော။**
နိဂ္ဂဟေနိဗ္ဗိယာနဥ္စ၊ဒုက္ခဿုပ သမော သိယာ။

အဘာဝကိစ္စော ကာရကဟေတု။

၂၅၅။ ဓိရေဟိ၊ဘုရားစသော ပညာရှိတို့နှင့်။သဟ၊တကွ။သံဝါသာ၊ပေါင်းဖော်မှီဝဲ ယှဉ်တွဲရခြင်းကြောင့်ငင်း။သဒ္ဓမ္မဿ၊ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မကို။အဘိယောဝတော၊သင်ကြားပို့ချသော အားဖြင့် အားထုတ်ရခြင်းကြောင့်ငင်း။ဣဗ္ဗိယာန်၊စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို။နိဂ္ဂဟေနစ၊ တဒင်္ဂ,ဝိက္ခမ္ဘန,သမုစ္ဆေဒအားဖြင့် သုံးပါး၊သောပဟာန်တို့ဖြင့် အတန်တန်နှိပ်နင်းခြင်းကြောင့် ငင်း။ဒုက္ခဿ၊ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခတရား၏။ဥပသမာသော၊ငြိမ်းခြင်း,နောက်တဖန် မဖြစ်ခြင်း သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။အယံဟေတု၊ဤဟိတ်သည်။အဘာဝကိစ္စော၊ဖြစ်ပြီးသော ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခတရားကို မဖြစ်စေတတ်သော ကိစ္စရှိသော။ကာရကဟေတု၊ကာရကဟိတ်မည်၏။

* အဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ဖြစ်ပြီးသော တရားကို မဖြစ်အောင်ပြုတတ်သော ဟေတု အလင်္ကာသည် အဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဘာဝကိစ္စော ဉာပကဟေတု အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၅၆။ **မုနိန္ဒ စန္ဒ သံဝါဒိ၊ကန္တာဘာဝေါ ပသောဘိနာ။**
မုခေနေဝ သုတေမံ တေ၊မနံ ပါပါဘိနိဿဋံ။

ဘာဝကိစ္စော ဉာပကဟေတု။

၂၅၆။ မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။စန္ဒသံဝါဒိကန္တာဘာဝေါ ပသောဘိနာ၊လနှင့်တူသော နှစ်သက်ဖွယ်၏အဖြစ်ဖြင့် ဟင့်တယ်ခြင်းရှိသော။မုခေနေဝ၊

http://www.dhammadownload.com

မျက်နှာတော်ဖြင့်သာလျှင်။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။မနံ၊စိတ်တော်ကို။ပါပါဘိနိဿဠံ၊မကောင်းမှုမှ ထွက်မြောက်ပြီဟူ၍။သုတေခံ၊ကောင်းစွာ သိအပ်၏။

အယ်ဟေတု၊ဤဟိတ်သည်။ဘာဝကိစ္စော၊မဖြစ်သေးသော အသိဉာဏ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ကိစ္စရှိသော။ဉာပကဟေတု၊ဉာပကဟိတ်မည်၏။

* **ဘာဝကိစ္စော ဉာပကဟေတု အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။**မဖြစ်သေးသော ကိစ္စ၏ ဖြစ်စေခြင်း သိစေတတ်သော ဟေတုအလင်္ကာသည် **ဘာဝကိစ္စော ဉာပကဟေတု အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၅၃။ **သာဓုဟတ္ထာ ရဝိန္ဒာနိ၊သင်္ကော်စယတိ တေ ကထံ။**
မုနိန္ဒ စရဏာ ဒွန္ဒ၊ရာဂဟလာတပေါ ဖုသံ။
အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု။

၂၅၃။ မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။စရဏာ ဒွန္ဒရာဂဟလာတပေါ၊ခြေတော်အစုံ၏ နီမြန်းသော အဆင်းတော်တည်းဟူသော နေရောင်သည်။(ဝါ)နေရောင်ကဲ့သို့သော အရောင်တော်သည်။သာဓုဟတ္ထာ ရဝိန္ဒာနိ၊သူတော်ကောင်းတို့၏ လက်အုပ်တည်းဟူသောကြာတို့ကို။ဖုသံ၊ထိသည်ဖြစ်ပါလျက်။ကထံ၊အဘယ့်ကြောင့်။သင်္ကော်စယတိ၊ငုံစေဘိသနည်း။ အယ်ဟေတု၊ဤဟိတ်သည်။အယုတ္တကာရီမသင့်သည်ကို ပြုတတ်သော။စိတ္တဟေတု၊ ဆန်းကြယ်သော ဟိတ်မည်၏။

* **အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** မသင့်သည်ကို ပြုတတ်, ဆန်းကြယ်သော အကြောင်းကို ပြတတ်သော ဟေတုအလင်္ကာသည် **အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၅၈။ **သင်္ကော်စယန္တိ ဇန္တု၊ပါဏိပင်္ကေ ရူဟာနိဟ။**
မုနိန္ဒ စရဏာ ဒွန္ဒ၊နခ စန္ဒာန မံသဝေါ။
ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု။

၂၅၈။ မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။စရဏာ ဒွန္ဒနခစန္ဒာန်း၊ခြေတော်အစုံ၏ ခြေသည်းတော်တည်းဟူသော လ,တို့၏။အံသဝေါ၊အရောင်တို့သည်။ဣဟ၊ဤလောကဌ်။ဇန္တု၊သတ္တဝါတို့၏။ပါဏိပင်္ကေ ရူဟာနိ၊လက်အုပ်တည်းဟူသော ကြာပန်းတို့ကို။သင်္ကော်စယန္တိ၊ငုံစေကုန်၏။

အယ်ဟေတု၊ဤဟိတ်သည်။ယုတ္တကာရီ၊သင့်သည်ကို ပြုတတ်သော၊စိတ္တဟေတု၊ ဆန်းကြယ်သော ဟိတ်မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ သင့်သည်ကို ပြုတတ်, ဆန်းကြယ်သော အကြောင်းကို ပြုတတ်သော ဟေတုအလင်္ကာသည် ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* ကမ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ

၂၅၉။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနံ ပဒတ္ထာနံ၊အနုဒ္ဒေသော ယထာတ္ထမံ၊
သခ်္ခါနမိတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ယထာသခ်္ခီ ကမောပိစ။

၂၅၉။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနံ၊ရှေးဦးစွာ ရွတ်ဆိုအပ်ကုန်သော၊ပဒတ္ထာနံ၊ပုဒ်နက်တို့ကို။ယထာတ္ထမံ၊အစဉ်အတိုင်း။အနုဒ္ဒေသော၊နောက်တဖန်ထပ်၍ ရွတ်ဆိုခြင်းသည်။သခ်္ခါနံပိစ၊သခ်္ခါနအလင်္ကာလည်း မည်၏။ယထာသခ်္ခီပိစ၊ယထာသခ်္ခီအလင်္ကာလည်းမည်၏။ကမောပိစ၊ကမအလင်္ကာလည်းမည်၏။ဣတိ၊ဤသို့။နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ညွှန်ပြအပ်၏။

* ကမ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ရှေးဦးစွာ ရွတ်ဆိုအပ်သော ပုဒ်,နက်တို့ကို နောက်တဖန်ထပ်၍ ရွတ်ဆိုခြင်းသည် "ကမ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* ကမ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၂၆၀။ အာလာပ ဟာသ လီဠာဟိ၊မုနိန္ဒ ဝိဇယာ တဝ၊
ကောကိလာ ကုမုဒါနိ စော၊ပသေဝန္တေ ဝနံ ဇလံ။

၂၆၀။ မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။အာလာပဟာသ လီဠာဟိ၊အသံ၏တင့်တယ်ခြင်း,ပြုံးတော်မူခြင်း၏ တင့်တယ်ခြင်းတို့ဖြင့်။ဝိဇယာ၊အသံကောင်းသော ဥသြ,အဆင်းလှသော ကြာဖြူတို့ကို အောင်နိုင်တော်မူခြင်းကြောင့်။ကောကိလာစ၊အသံကောင်းသော ဥသြတို့သည်လည်း။ဝနံ၊တောသို့။ဥပသေဝန္တေ၊မှီဝဲဆည်းကပ်ကြကုန်၏။(ဝါ)ပြေးကြကုန်၏။ကုမုဒါနိစ၊အဆင်းလှသော ကြာဖြူတို့သည်လည်း။ဇလံ၊ရေသို့။ဥပသေဝန္တေ၊မှီဝဲဆည်းကပ်ကြကုန်၏။(ဝါ)ပြေးကြကုန်၏။

* ဝိယတရ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ

၂၆၁။ သိယာ ဝိယတရံ နာမ၊အတ္ထရူပဿ ကဿစိ၊
ဝိယဿာ တိသယေန တံ၊ယံ ဟောတိ ပဋိပါဒနံ။

၂၆၁။ အတိသယေန၊အလွန်အကဲအားဖြင့်။ဝိယဿ၊ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်သော။ကဿစိ၊တစုံတခုသော။အတ္ထရူပဿ၊အနက်သဘောကို။ယံ ပဋိပါဒနံ၊အကြင် ပြီးစေခြင်းပြောဆိုစေခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တံ ပဋိပါဒနံ၊ထိုပြီးစေခြင်း ပြောဆိုခြင်းသည်။ဝိယတရံ နာမ၊ဝိယတရအလင်္ကာမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

* ဝိယတရ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။နှစ်သက်အပ်သော အနက်သဘောကို အလွန်အားဖြင့် ပြောဆိုခြင်းသည် "ဝိယတရ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ပိယတရ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၆၂။ **ပိတိ ယာ မေ သမုပ္ပန္နာ၊သန္တ သန္ဒဿနာ တဝ။**
ကာလေနာဃံ ဘဝေ ပိတိ၊တဝေဝ ပုန ဒဿနာ။

၂၆၂။ သန္တ၊ရှင်တော်ဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။သန္ဒဿနာ၊ကောင်းစွာဦးတင်ဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်။မေ၊အကျွန်ုပ်အား။ယာပိတိ၊အကြင်အားရနှစ်သိမ့်ခြင်းသည်။သမုပ္ပန္နာ၊ယခုဖြစ်ပေါ် လာ၏။အယံပိတိ၊ဤယခုဖြစ်ပေါ် လာသော အားရနှစ်သိမ့်ခြင်းသည်။ကာလေန သင့်တင့်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောနောက်အခါ၌။တဝေဝ၊ရှင်တော်ဘုရားကိုသာလျှင် ပုန ဒဿနာ၊နောက်ထပ်ဦးတင် ဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်။ဘဝေ၊ဖြစ်ပေါ် လာပြန်၏။

*** ပိတိယာ မေ သမုပ္ပန္နာ--**စသော ပုံစံသည် မြတ်စွာဘုရားကို အလွန်နှစ်သက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြောဆိုသောကြောင့် ပိယတရ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** တနေဝင် မြင်ရနိုးနိုး တစ်မိုးအောက် ရောက်လာလိမ့်မည်။--**သည် မိမိ အလွန်မြတ်နိုးအပ် ချစ်အပ်သောသူသည် ပိယတရ ဖြစ်သည်ဟု သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် ပြဆိုသောကြောင့် "ပိယတရ အလင်္ကာ" ဖြစ်ပါသည်။

* တနေဝင် မြင်ရနိုးနိုး တစ်မိုးသောက် ရောက်လာလိမ့်မည်၊ ထင်တရေးနှင့် မြင်သေးတယ်။

*** သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၂၆၃။ **ဝဏ္ဏိတေနော ပမာနေန၊ဝုတ္တာဓိပ္ပေတ ဝတ္ထုနော။**
သမာသ ဝုတ္တိနာမာ ယံ၊အတ္ထသခ်ေပ ရူပတော။

၂၆၃။ ဝဏ္ဏိတေန၊ချီးမွမ်းအပ်သော။ဥပမာနေန၊ဥပမာနဝတ္ထုဖြင့်။အဓိပ္ပေတ ဝတ္ထုနော၊အလိုရှိအပ်သော ဥပမေယျဝတ္ထုကို။ယာဝုတ္တိ၊အကြင် ဆိုခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။အယံဝုတ္တိ၊ဤသို့ချီးမွမ်းအပ်သော ဥပမာနဖြင့် အလိုရှိအပ်သော ဥပမေယျကိုဆိုခြင်းသည်။အတ္ထသခ်ေပရူပတော၊အနက်ကိုဆုံးခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်။သမာသ ဝုတ္တိနာမ၊သမာသဝုတ္တိအလင်္ကာမည်၏။

*** သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အနက်ကို ဆုံးခြင်းအကျိုးငှာ ဥပမာနဖြင့် ဥပမေယျကို ဆိုခြင်းသည် "သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ"မည်ပါသည်။

*** သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ချီးမွမ်းအပ်သော ဥပမာနဝတ္ထုဖြင့် အလိုရှိအပ်သော ဥပမေယျဝတ္ထုကို ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

*** လူ့လောကၦ နမြောသောလင်ကို သစ်စေးပုံးဟု ပြောဆို၍ နမြောသော မယားကို ကတ္တရာစေးပုံးဟုပြောဆိုကြ၏။--**သည် ဥပမေယျကို မသုံး အကျဉ်းချုံး၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ သရုပ်ပြ**

၂၆၄။ **သာယ် ဝိသေသျမတ္တေန၊ဘိန္နာဘိန္နံ ဝိသေသနာ။**
အတ္ထော၀ အပရာပျတ္တိ၊ဘိန္နာဘိန္နံ ဝိသေသနာ။

၂၆၄။ သာယ် သမာသဝုတ္တိ၊ထိုသမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာသည်။ဝိသေသျမတ္တေန၊ဥပမေန,ဥပမေယျဖြစ်သော ဝိသေသျမျှဖြင့်သာ။ဘိန္နာ၊ကွဲသော။အဘိန္နံ ဝိသေသနာ၊သိလေသအားဖြင့် မကွဲသော ဝိသေသနရှိသော သမာသဝုတ္တိအလင်္ကာသည်လည်း။အတ္ထော၀၊ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ဝိသေသျမတ္တေန၊ဥပမာန ဥပမေယျဖြစ်သော ဝိသေသျမျှဖြင့်သာ။ ဘိန္နာ၊ကွဲသော။ဘိန္နာဘိန္နံ ဝိသေသနာ၊သိလေသအားဖြင့် ကွဲသော ဝိသေသန,မကွဲသော ဝိသေသနရှိသော။အပရာပိ၊တပါးသော သမာသဝုတ္တိအလင်္ကာသည်လည်း။အတ္ထိ၊ရှိ၏။

*** သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။** ၁။ ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသန သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ၊ ၂။ ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္နံ ဘိန္နာဝိသေသန သမာသဝုတ္တိအလင်္ကာ

*** ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသန သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၆၅။ **ဝိသုဒ္ဓါမတ သန္နာယီ၊ပသဋ္ဌ ရတနာလယော၊**
ဂန္ဓီရောစာယ မမွောဓိ၊ပုညေနာ ပါဒိတော မယာ။

၂၆၅။ ဝိသုဒ္ဓါမတ သန္နာယီ၊အဆိပ်နှင့်မရောသောကြောင့် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော အမြိုက်သုဒ္ဓါကိုပေးတတ်သော။ပသဋ္ဌ ရတနာလယော၊ခြီးမွမ်းအပ်သော ရတနာဆယ်ပါးတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော။ဂန္ဓီရော၊ထောက်တည်ရာ မရအောင်နက်သော။ အယံ အမွောဓိ၊ဤနို့ဓမ်းသမုဒြာကို။မယာ၊ငါသည်။ပုညေန၊ကောင်းမှုကြောင့်။အာပါဒိတော၊ ဖြစ်စေအပ်ပြီ။(ဝါ)ရအပ်,ရောက်အပ်ပြီ။(ဤကား ဥပမာနအနက်တည်း။)

ဝိသုဒ္ဓါမတ သန္နာယီ၊ကိလေသာမှအထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သောအမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကိုပေးတတ်သော။ပသဋ္ဌ ရတနာလယော၊ခြီးမွမ်းအပ်သော ၃၇-ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ရတနာတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော။ဂန္ဓီရော၊အတ္တ,ဓမ္မ,ဒေသနာ,ပဋိဝေဓ ဟုဆိုအပ်သော လေးပါးသော ဂန္ဓီရတို့ဖြင့် နက်နဲသော။အယံ အမွောဓိ၊ဤတရားတည်းဟူသောသမုဒြာကို။မယာ၊ငါသည်။ပုညေန၊ပါရမီ ဘုန်းတော်ဖြင့်။အာပါဒိတော၊ဖြစ်စေအပ်ပြီ။(ဝါ)ရအပ်, ရောက်အပ်ပြီ။(ဤကား ဥပမေယျအနက်တည်း။)

*** ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသန သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။**

ဝိသေသျမျှသာကွဲ၍ မကွဲသော ဝိသေသနရှိသော အလင်္ကာသည် " ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသန သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္နံ ဘိန္နာဝိသေသန သမာသဝုတ္တိအလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၆၆။ **ဣန္ဒီတတ္တပဒေါ သာ့ရော၊ဖလပုပ္ဖေါ ပသောဘိတော၊**

http://www.dhammadownload.com

သစ္ဆာယော ယ မပုဗ္ဗေါ၀၊ကပ္ပရုက္ခော သမုဋ္ဌိတော။

၂၆၆။ ဣစ္ဆိတတ္ထပဒေါ၊အလိုရှိအပ်သော အဝတ်တန်ဆာစသော လောကီအကျိုးကို ပေးတတ်သော။(၀ါ)အလိုရှိအပ်သော လူ,နတ်,နိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးကိုပေးတတ်သော။ သာရော၊သစ်ပင်အပေါင်းတို့ထက် မြတ်သော။(၀ါ)သတ္တဝါအပေါင်းတို့ထက် မြတ်သော။ ဖလ ပုပ္ပေါ ပသောဘိတော၊အသီးအပွင့်တို့ဖြင့် တင့်တယ်သော။သစ္ဆာယော၊အရိပ်ရှိသော။ (၀ါ)ကောင်းသောရောင်ခြည်တော်ရှိသော။အပုဗ္ဗော၊ရှေး၌မဖြစ်ဘူးသော။အယံ ကပ္ပရုက္ခော၊ ဤပဒေသာပင်သည်။(၀ါ)ပဒေသာပင်နှင့်တူသော ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။သမုဋ္ဌိတော၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီ။

*** ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္ဒ ဘိန္ဒာဝိသေသန သမာသဝုတ္တိအလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။**

ဝိသေသျမျှသာကွဲ၍ ကွဲ-မကွဲသော ဝိသေသနရှိသော အလင်္ကာသည် "ဝိသေသျမတ္တ ဘိန္ဒ ဘိန္ဒာဝိသေသန သမာသဝုတ္တိအလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

၂၆၇။ **သာဂရတ္တေန သဒ္ဒမ္မော၊ရုက္ခတ္တေန ဇိနော ဒိတော။**
သဗ္ဗေ သာဓာရဏာ ဓမ္မာ၊ပုဗ္ဗတြာ ညတြတုတ္တယံ။

၂၆၇။ သဒ္ဒမ္မော၊သူတော်ကောင်းတရားကို။သာဂရတ္တေန၊သမုဒြာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥဒိတော၊ဆိုအပ်၏။ဇိနော၊မြတ်စွာဘုရားကို။ရုက္ခတ္တေန၊ပဒေသာပင်၏အဖြစ်ဖြင့်။ဥဒိတော၊ ဆိုအပ်၏။ပုဗ္ဗတြာ၊ဝိသုဒ္ဓါမတ သန္ဒာယီဟူသော ရှေ့ဂါထာ၌။သဗ္ဗေ၊အလုံးစုံကုန်သော။ဓမ္မာ၊ ဂုဏ်တို့သည်။(၀ါ)ဝိသေသနတို့သည်။သာဓာရဏာ၊သမုဒြာ,တရားနှစ်ပါးတို့နှင့်ဆက်ဆံကုန် ၏။တု၊ထိုမှတစ်ပါး။အညတြ၊ဣစ္ဆိတတ္ထပဒေါစသော နောက်ဂါထာ၌။တယံ၊ဣစ္ဆိတတ္ထပဒ, သာရ,သစ္ဆာယဟူသော ဝိသေသနသုံးပါးတို့၏အပေါင်းသည်။သာဓာရဏံ၊သစ်ပင် ဘုရား နှစ်ပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏။

*** ဥပမာ+ ရူပက+သမာသဝုတ္တိ အထူး ။ ။** ဂုဏ်သာတူ၍ ဒြဗ်မတူခြင်းသည် ဥပမာ၊ ဂုဏ် ဒြဗ်နှစ်ပါးစုံတူခြင်း ရူပကအလင်္ကာများသည် ကျဉ်းကာမတ္တသာဖြစ်၏။ သမာ သ ဝုတ္တိ အလင်္ကာသည် အနက်အားဖြင့် နှစ်နက်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ပုဒ်ကား တစ်ပုဒ် တည်သာရှိ၍ အလွန်ကျဉ်းသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာပြ**

၂၆၈။ **ဝတ္ထုနောည ပ္ပကာရေန၊ဋ္ဌိတာ ဝုတ္တိ တဒညထာ။**
ပရိကပ္ပီယတေ ယတ္ထ၊သာ ဟောတိ ပရိကပ္ပနာ။

၂၆၈။ ယတ္ထဝုတ္တိယံ၊အကြင် အလင်္ကာ၌။ဝတ္ထုနော၊တစုံတခုသော ဝတ္ထု၏။အည ပ္ပကာရေန၊တံပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ဋ္ဌိတာ၊တည်သော။ဝုတ္တိ၊ဖြစ်ပုံကို။တဒညထာ၊ ထိုမှတပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ပရိကပ္ပီယတေ၊ကြံဆအပ်၏။သာ ဝုတ္တိ၊ထိုအလင်္ကာ

http://www.dhammadownload.com

သည်။ပရိကပ္ပနာ၊ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* **ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** သက်ရှိသက်မဲ့ဖြစ်သော တစုံတခုသော ဝတ္ထု၏ ကြဲဆအပ်သည်မှတစ်ပါးသော ထင်ရှားရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်သော ဖြစ် ပုံကို ထိုထင်ရှားရှိသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော ထင်ရှားမရှိသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ကြံဆ၍ပြောဆိုခြင်းသည် "ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* **ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** တစုံတခုသော ဝတ္ထု၏ တပါးသောအခြင်း အရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို ထိုမှတစ်ပါသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ကြံစည်၍ဆိုခြင်း ဖြစ် ပါသည်။

* အဇာတသတ်မင်း ဆောက်လုပ်အပ်သော မဏ္ဍပ်သည် နတ်ဗိမာန်ကို ပြုက်ရယ် ပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

* သုစိတ္တာ သုမာလာတို့ ထမီလဲသောအခါ လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။--သည် ကြံဆ၍ ဆိုခြင်းကြောင့် ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၏ သရုပ်ပြ**

၂၆၉။ ဥပမာ ဗ္ဗန္တရတ္ထေန၊ကိရိယာဒိ ဝသေန စ။
ကမေနော ဒါဟာရိဿာဓိ၊ဝိဝိဓာ ပရိကပ္ပနာ။

၂၆၉။ ဥပမာ ဗ္ဗန္တရတ္ထေန၊အတွင်း၌ဥပမာရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ကိရိယာဒိ ဝသေနစ၊ကြိယာ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း။ကမေန၊အစဉ်အားဖြင့်။ဝိဝိဓာ၊အထူးထူး အပြားပြား ရှိကုန်သော။ပရိကပ္ပနာ၊ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာတို့ကို။ဥဒါဟရိဿာဓိ၊ထုတ်ဆောင် ပေအံ့။

* **ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၏ သရုပ် ။ ။** ၁။ ဥပမာဗ္ဗန္တရ ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၊ ၂။ ကြိယာ ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၊ ၃။ ဂုဏ ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၊ ၄။ ဝါကျဂမ္ဘ ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **ဇာတိရိယာဒိဝသေန-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ဂုဏပရိကပ္ပနာ၊ ဝါကျဂမ္ဘ ပရိကပ္ပနာတို့ကို ယူရပါမည်။

*** ဥပမာဗ္ဗန္တရ ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၇၀။ ဣစ္ဆာဘာဝိ၊ တုရာသီနာ၊တာ တိနိစ္စလ မစ္ဆရာ။
ဝသံ နေန္တိ၀ ဓီရံ တံ၊တာဒါ ယောဂါ ဘိယောဂတော။

၂၇၀။ ဣစ္ဆာဘာဝိ၊ တုရာ၊မိမိတို့ အလိုပျက်ခြင်းကြောင့် ကျင်နာဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။အဲတိနိစ္စလံ၊အလွန်ငြိမ်သက်စွာ။အာသီနာ၊ကြံမိုင်၍ နေကုန်သော။တာ အစ္ဆရာ၊ထိုမာရ်နတ်မင်းသို့ သုံးယောက်တို့သည်။တဒါ၊ထိုအကြံပျက်သော အခါ၌။ယောဂါ

http://www.dhammadownload.com

ဘိယောဂတော၊မန္တာန်စုပ်သောအားဖြင့်။တံ ဓိရံထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ဝသံမိမိတို့ အလိုရှိင်ငံသို့။နေန္တိဝ၊ဆောင်ကုန်ယောင်တကား။

* ဥပမာဇ္ဇန္တရ ပရိကပွနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ဥပမာ အတွင်းဥပ်သောအားဖြင့် ကြံဆ၍ ဆိုခြင်းသည် " ဥပမာဇ္ဇန္တရ ပရိကပွနာ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* ကြိယာ ပရိကပွနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၂၇၁။ ဂင်္ဂ မာရော သမာရူဠ္ဟော၊ယုဒ္ဓါယစ္ဆန္တ မုန္နတံ။
မဂ္ဂ မန္ဒေသတိ နူန၊ဇိန ဘီတော ပလာယိတုံ။

၂၇၁။ ယုဒ္ဓါယ၊မြတ်စွာဘုရားနှင့် စစ်တိုက်ခြင်းငှာ။အစ္ဆန္တမုန္နတံ၊တောယပမာ လွန်မြင့်စွာသော။ဂင်္ဂါဂိရိမေခလာဆင်ကို။သမာရူဠ္ဟော၊တက်စီးသော။မာရော၊မာရ်နတ်မင်း သည်။ဇိနဘီတော၊မြတ်စွာဘုရားမှ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်သည်ဖြစ်၍။ပလာယိတုံ၊ပြေးခြင်းငှာ မဂ္ဂံ၊လမ်းကို။အန္ဒေသတိနူန၊ရှာလေယောင်တကား။

* ကြိယာ ပရိကပွနာ အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။ ကြိယာကို ကြံဆ၍ ဆိုခြင်းသည် "ကြိယာ ပရိကပွနာ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

* ဂုဏ ပရိကပွနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၂၇၂။ မုနိန္ဒ ပါဒဒွန္ဒေ တေ၊စာရု ရာဇိဝ သုန္ဒရေ၊
မညေ ပါပါဘိ သမ္ဗဒ္ဓါဇာတ သောဏေန သောဏိမာ။

၂၇၂။ မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။စာရု ရာဇိဝ သုန္ဒရေလှပတင့်တယ်သော ကြာနီပန်းကဲ့သို့ ကောင်းမြတ်သော။ပါဒဒွန္ဒေ၊ခြေတော်အစုံ၌။သောဏိမာ၊ ချိပ်သွေးပမာ လွန်နီမြန်းသောအဆင်းတော်သည်။ပါပါဘိ သမ္ဗဒ္ဓဇာတ သောဏေန၊မကောင်းမှုကို နှင်းဖြိုခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သွေးတော်ကြောင့်။သောဏိမာမညေ၊နီမြန်းလေယောင်တကား။

* ဂုဏ ပရိကပွနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ မုနိန္ဒ ပါဒဒွန္ဒေ--စသောပုံစံ၌ ခြေဖဝါးတော်၌ မိမိသဘောအတိုင်း နီမြန်းသောအဆင်းတော်တည်းဟူသော ဂုဏ်ကို မကောင်းမှုမှထွက်သော သွေးကဲ့သို့ ကြံဆ၍ ဆိုခြင်းကြောင့် ဂုဏ ပရိကပွနာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* ပရိကပွနာအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သောသဒ္ဒါတို့ကို ပြဆိုပုံ

၂၇၃။ မညေ သင်္ကေ ဓုဝံ နူန၊မိဝမိစ္ဆေဝ မာဒိဟိ။
သာယံ ဗျဋ္ဌိယတေ ကွာပိ၊ကွာပိ ဝါကျေန ဝမျတေ။

၂၇၃။ ကွာပိ၊အချို့သော ဝစီပရိကပွနာ အလင်္ကာ၌လည်း။မညေ သင်္ကေ ဓုဝံ နူန မိဝမိစ္ဆေဝ မာဒိဟိ၊မညေသဒ္ဒါ,သင်္ကေသဒ္ဒါ,ဓုဝံသဒ္ဒါ,နူနသဒ္ဒါ,ဣဝသဒ္ဒါ,ဣ၌သို့အစရှိသောသဒ္ဒါတို့ဖြင့်။သာယံ ပရိကပွနာ၊ထိုပရိကပွနာ အလင်္ကာကို။ဗျဋ္ဌိယတေ၊ပြအပ်၏။ကွာပိ၊

http://www.dhammadownload.com

အချို့သော ပတိယမာန ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၌လည်း၊ဝါကျေနု၊ဝါကျဖြင့်။ဂမျတေ၊သိအပ်၏။

* ဝါကျဂမ္ဘ ပရိကပ္ပနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၂၇၄။ ဒယာ သဒ္ဓာတ သရသာ၊ဒေဟာ နိက္ခန္တ ကန္တိယော၊
ပီဏောန္တာ ဇိန တေ သာခုဇနံ သ ရသတံ နယုံ။

၂၇၄။ ဇိန၊ရှင်တော်ဘုရား။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဒယာ သဒ္ဓာတ သရသာ၊ကရုဏာတော်ကြောင့်ဖြစ်သော ချစ်မြတ်နိုးခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ဒေဟာ၊ကိုယ်တော်မှ။နိက္ခန္တ ကန္တိယော၊ထွက်သောရောင်ခြည်တော်တို့သည်။သာခုဇနံ၊သူတော်ကောင်း အပေါင်းကို။ပီဏောန္တာ၊ချစ်မြတ်နိုးစေကုန်လျက်။သရသတံ၊ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော သဘောရှိသောသူအော်ကောင်း၏အဖြစ်သို့။နယုံ၊ဆောင်ကြကုန်၏။

* သမာဟိတ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ

၂၇၅။ အာရဗ္ဘန္တသ ယံကိဉ္စိ၊ကတ္တုံ ပုညဝသာ ပုန။
သာဓနန္တရ လာဘော ယော၊တံ ဝဒန္တိ သမာဟိတံ။

၂၇၅။ ယံကိဉ္စိ၊တစုံတခုသော အမှုကိစ္စကို။ကတ္တုံ၊ပြုလုပ်ခြင်းငှာ။အာရဗ္ဘန္တသ၊အားထုတ်သောသူ၏။ပုညဝသာ၊ကောင်းမှု၏ အစွမ်းဖြင့်။ပုန၊တဖန်။ယော သာဓနန္တရ လာဘော၊အကြင်အကျိုးကိုပြီးစေတတ်သော အကြောင်းတပါးကိုရခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တံ သာဓနန္တရ လာဘံ၊ထိုအကျိုးကိုပြီးစေတတ်သော အကြောင်းတပါးကိုရခြင်းကို။သမာဟိတံ၊သမာဟိတ အလင်္ကာဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ဆိုကြကုန်၏။

* သမာဟိတ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ တစုံတခုသော အမှုကို ပြီးစေခြင်းငှာ အားထုတ်သောသူ၏ ကောင်းမှု၏အစွမ်းဖြင့် ပြီးစေရန် အကြောင်းတစ်ပါးကိုရခြင်းသည် သမာဟိတ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* သမာဟိတ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၂၇၆။ မာရာရိ ဘင်္ဂိဘိမုခ၊မနသော တဿ သတ္ထုနော၊
မဟာမဟိ မဟာ ရဝံ၊ရဝိ ယ မုပကာရိကာ။

၂၇၆။ မာရာရိ ဘင်္ဂိဘိမုခ မနသော၊မာရ်မင်းတည်းဟူသော ရန်သူ၏ပျက်စီးခြင်းကို ရှေးရှုသောစိတ် ရှိတော်မူသော။တဿ သတ္ထုနော၊ထိုမြတ်စွာဘုရားအား။ဥပကာရိကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်သော။အယံမဟာမဟီ၊ဤမြေကြီးသည်။မဟာရဝံ၊မာရ်နတ်၏ နှလုံးအသည်းကွဲလုမတတ် ကြောက်လန့်စေတတ်သော အသံကြီးကို။ရဝိ၊ကြောက်လန့် ထွက်ပြေးစေခြင်းငှာ သည်းစွာ မြည်ဟိန်းလေပြီ။

http://www.dhammadownload.com

*** ပရိယာယဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၂၇၇။ **အဝတ္ဘာဘိမတံ တဿ၊သိဒ္ဓိယာ ဒဿနညထာ။**
ဝဒန္တိ တံ ပရိယာယ၊ဝုတ္တိတိ သုစိ ဗုဒ္ဓယော။

၂၇၇။ အဘိမတံ၊မိမိသည် အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။အဝတ္ဘာ၊တိုက်ရိုက်ထုတ်ဖော်မပြောမူ၍။တဿ အဘိမတဿ၊ထိုမိမိသည် အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။သိဒ္ဓိယာ၊ပြီးစေခြင်းငှာ။အညထာ၊တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ယံ ဒဿနံ၊အကြင်ပြခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တံဒဿနံ၊ထိုပြခြင်းကို။ပရိယာယ ဝုတ္တိတိ၊ပရိယာယဝုတ္တိ အလင်္ကာဟူ၍။သုစိ ဗုဒ္ဓယော၊စင်ကြယ်သော ပညာရှိတို့သည်။ဝဒန္တိ၊ဆိုကြကုန်၏။

*** ပရိယာယဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို တိုက်ရိုက်မဆိုမူ၍ သွယ်ဝိုက်၍ ပြောဆိုခြင်းသည် **ပရိယာယဝုတ္တိ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ပရိယာယဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၇၈။ **ဝိဝဋဂ်ဏ နိတ္ဒိတ္တံ၊ဓနမာရက္ခ ဝဇ္ဇိတံ။**
ဓနကာမ ယထာကာမံ၊တုဝံ ဂစ္ဆ ယဒိစ္ဆသိ။

၂၇၈။ ဓနံ၊ရွှေ,ငွေ,ဘဏ္ဍာဥစ္စာကို။ဝိဝဋဂ်ဏ နိတ္ဒိတ္တံ၊အမိုးအကာကင်းသော ဟင်းလင်းအပြင်၌ ချထားအပ်၏။အာရက္ခ ဝဇ္ဇိတံ၊ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မည့်သူ ကင်း၏။ဓနကာမ၊ဥစ္စာကို အလိုရှိသော မိတ်ဆွေ။တုဝံ၊သင်သည်။ယဒိ ဣစ္ဆသိ၊အကယ်၍ အလိုရှိသည်ဖြစ်အံ့။ယထာကာမံ၊အလိုရှိတိုင်း။ဂစ္ဆ၊သွားပါလေလော။

*** ပရိယာယဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဝိဝဋဂ်ဏ နိတ္ဒိတ္တံ--စသောပုံစံ၌ "ဥစ္စာကို ယူသွားလေ"ဟု တိုက်ရိုက်မဆိုမူ၍ သွယ်ဝိုက်၍ ပြောဆိုအပ်သောကြောင့် **ပရိယာယဝုတ္တိ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

* အဆွေ၌မှာ သက်တစ်ရာလျှင် မနာမဖျား မြင်လိုငြား၏။

* အနှစ်တစ်ရာ အနာကင်းစွာ သင့်ချမ်းသာကို မြင်ရပါလို ငါဆုဆို၏။

*** သားရွှေအိုး ထမ်းလာတာ ငါတို့ မြင်ချင်ပါတယ်။**--တို့သည် တိုက်ရိုက်မဆိုမူ၍ သွယ်ဝိုက်၍ ဆိုခြင်းကြောင့် ပရိယာယ ဝုတ္တိ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်

*** မိုးခေါင်ခေါင် ငါ့ရောင် ဘယ်သူဆွဲပါ့မယ်။**--သည် ဆင်းရဲသည့် ယခုအခါမှာ အဘယ်ချမ်းသာသော မိန်းမသည် ငါ့အားလက်ထပ်ပါမည်လဲဟု ငွေကို အလိုရှိ၍ ဆိုသောကြောင့် ပရိယာယ ဝုတ္တိအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဗျာဇဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၂၇၉။ **ထုတိ တရောတိ နိန္ဒန္ဓော၊ဝိယ တံ ဗျဇဝဏ္ဏနံ။**
ဒေါသာ ဘာသာ ဂုဏာ ဧဝ၊ယန္တိ သန္ဓိဓိ မတြဟိ။

http://www.dhammadownload.com

၂၇၉။ နိန္ဒန္တော ဝိယ၊ကဲ့ရဲ့သကဲ့သို့။ယဲ့ ထုတိ၊အကြင် ခီးမွမ်းခြင်းကို။ကရောတိ၊ ပြု၏။ထံထုတိကရဏံ၊ထိုကဲ့ရဲ့သကဲ့သို့ ခီးမွမ်းခြင်းကိုပြုသော အလင်္ကာသည်။ဗျာဝဏ္ဏနံ၊ ဗျာဝဏ္ဏနာအလင်္ကာမည်၏။အတြ အသို့ ဝုတ္တိဝိသေသေ၊ထိုဆိုအပ်သောစကားအထူး၌။ (ဝါ)ထိုအလင်္ကာ၌။ဒေါသာဘာသာ၊အပြစ်ကဲ့သို့ ထင်ကြကုန်သော။ဂုဏာ ဇေ၊ဂုဏ်တို့သည် သာလျှင်။သန္နိဓိ၊ပေါင်းစုခြင်းသို့။ယန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

* **ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။** ကဲ့ရဲ့ယောင်ပြု၍ ခီးမွမ်းခြင်းသည် **ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းပုံ အောက်ဂါထာကြည့်။)

* **ဤရဟန်းသည် လောကရေးရာကို နားမလည်၊ စာမူကား တော်တော်ရှိ၏။ --** သည် ကဲ့ရဲ့ယောင်မူ၍ **ခီးမွမ်းသောကြောင့် ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာ** ဖြစ်ပါသည်။

* **ဤရဟန်းသည် စာပေတွမ်းဝန်တို့ ထောက်လျှင် ခွေကျောင်းခွင့်တော်၏၊ အတွင့် သီလတို့ထောက်လျှင် မြတ်ကျောင်းခွင့်မျှ မတော်။--** ဟူသောစကားသည် ခီးမွမ်းယောင် မူ၍ ကဲ့ရဲ့သောကြောင့် **ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာ** ဖြစ်ပါသည်။

* **ဤရဟန်းသည် လောကရေးရာကို နားမလည်သော်လည်း စာပေတွမ်းဝန် အယူ အဆမူကား တော်ပါပေ၏။--** ဟူသောစကားသည် ကဲ့ရဲ့ယောင်ပြု၍ **ခီးမွမ်းထား** ခြင်းကြောင့် **ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာ** ဖြစ်ပါသည်။

* **ဤရဟန်းသည် ရွှမ်ပုံသဏ္ဌာန်တို့ ကြည့်လျှင် ခွစ်သတ်ဘွယ်ကောင်း၏၊ အတွင့် သီလတို့ သိလျှင် ခွံ့စဖွယ်ကောင်း၏။ --** သည် **ခီးမွမ်းယောင်ပြု၍** ကဲ့ရဲ့ထားခြင်းကြောင့် **ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာ** ဖြစ်ပါသည်။

* ဒီလူက ပထမပြန်လောက်တော့ စာမကျက်ဘဲ အောင်နိုင်တယ်။

*** ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၈၀။ **ထဇ္ဈာလေတု မလံ တွံသိ၊ဘုသံ ကုဝလယာ ခိလံ။**
ဝိသေသံ တာဝတာ နာထ၊ဟုကာနံ တေ ဝဒါမကိ။

၂၈၀။ နာထ၊ရှင်တော်ဘုရား။တွံ၊ရှင်တော်ဘုရားသည်။အခိလံ၊အလုံးစုံသော။ကုဝလယံ၊ကြာတောကို။(ဝါ)မြေဝန်းကို။ဘုသံ၊ပြင်းစွာ။သဇ္ဈာလေတု၊ဈိုးထိန်းစက်ကဲ့သို့ သွက်သွက်ခါ တုန်လှုပ်စေခြင်းငှာ။အလံ၊စွမ်းနိုင်သည်။အသိဖြစ်တော်မူပြီ။တာဝတာ၊ထိုသို့ အလုံးစုံသော ကြာတောကို လှုပ်စေနိုင်ကာမျှဖြင့်။(ဝါ)အလုံးစုံသော မြေဝန်းကိုလှုပ်စေနိုင်ကာမျှဖြင့်။တေ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဟုကာနံ၊သိလ,စသော ဂုဏ်တော်တို့၏။ဝိသေသံ၊အထူးကို။ကိ ၁၀ါမ၊အဘယ်မှာ ဆိုလောက်ပါကုန်အံ့နည်း။

* **ဗျာဝဏ္ဏနာ အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။** သဇ္ဈာလေတု--စသောပုံစံ၌ "ကြာတောကို လှုပ်စေနိုင်၏" ဟူသောစကားဖြင့် ကဲ့ရဲ့ယောင်ပြု၍ မြတ်စွာဘုရားကို ခီးမွမ်းအပ်သည်၏

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်ကြောင့် ဗျာဇတ္ထနာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၈၁။ ဝိသေသိစ္ဆာယံ ဒဗ္ဗဿ၊ကြိယာ ဇာတိ ဂုဏဿစ။
ဝေကလ္လ ဒဿနံ ယတြ၊ဝိသေသော နာမ ယံ ဘဝေ။

၂၈၁။ ယတြ ယသ္မိ အလင်္ကာရေ၊အကြောင် အလင်္ကာ၌။ဝိသေသေ၊ဖောက်ပြန်သောအကျိုးထူးကို။(ဝါ)လွန်ကဲသောအကျိုးတို့ကို။ဣစ္ဆာယံ၊ဆိုလိုခြင်းသည်။သတိ၊ရှိသော်။ ဒဗ္ဗဿစ၊ဒြဗ်၏၎င်း။ကြိယာ ဇာတိဂုဏဿစ၊ကြိယာ၊ဇာတ်,ဂုဏ်၏လည်းကောင်း။ဝေကလ္လ ဒဿနံ၊ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။အယံ အလင်္ကာရော၊ဤအလင်္ကာသည်။ဝိသေသောနာမ၊ဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

*** ဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။** တစုံတခုသောအထူးကို ဆိုခြင်းငှာ ဖြဗ်, ကြိယာ, ဇာတ်, ဂုဏ်၏ ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည် ဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ထူးကဲ လွန်မြတ်သော အနက်ကို ဆိုလိုသည်ဖြစ်၍ ဖြဗ် ကြိယာ ဇာတ် ဂုဏ်၏ချို့တဲ့ခြင်းကိုပြ၍ အနက်ထူးကိုပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

*** ဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။** ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိအလင်္ကာ, ကြိယာဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာ, ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာ, ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာ။

*** ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိအလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၈၂။ နာ ရထာ နစ မာတရိ။နာ ဟယာ နာ ပဒါတယော၊
ဇိတော မာရာရိ မုနိနာ၊သမ္ဘာရာ ဝဋ္ဋနေန ဟိ။
ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိ။

၂၈၂။ ယသ မုနိနော၊အကြောင် မြတ်စွာဘုရား၊အား။ရထာ၊စစ်ရထားတို့သည်။ ကိဠာပိ နသန္တိ၊အကယ်၍ကား မရှိကုန်။မာတရိ။စစ်ဆင်တို့သည်။ကိဠာပိ နသန္တိ၊အကယ်၍ကား မရှိကုန်။ဟယာ၊စစ်မြင်းတို့သည်။ကိဠာပိ နသန္တိ၊အကယ်၍ကား မရှိကုန်။ ပဒါတယော၊ခြေသည် စစ်သားတို့သည်။ကိဠာပိ နသန္တိ၊အကယ်၍ကား မရှိကုန်။ တထာပိ၊ထို့သို့ပင် မရှိကုန်သော်လည်း။တေန မုနိနာ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။သမ္ဘာရာ ဝဋ္ဋနေန ဟိ၊သတ္တဥတာဉာဏ်,အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ပါရမီတော်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်။မာရာရိ၊မာရ်မင်းတည်းဟူသော ရန်သူကို။ ဇိတော၊ဧအောင်တော်မူ၏။အယံ အလင်္ကာရော၊ဤအလင်္ကာသည်။ဒဗ္ဗဝိသေသ ဝုတ္တိ၊ ဒဗ္ဗ ဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာတည်း။

*** ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိအလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** နာ ရထာ နစ--စသောပုံစံ၌ ဖော်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

တည်းဟူသော အထူးကိုဆိုခြင်းငှာ ရထား,ဆင်,မြင်း, ခြေသည်ဒြင်၏ ချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိအလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ကြိယာဝိသေသ ဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၈၃။ နဗဒ္ဓါ ဘူကုဋ္ဌိ နေဝ၊ဖုရိတော ဒသနစ္ဆဒေါ။
မာရာရိ ဘဂီ စာဂါသိ၊မုနိ ဝီရော ဝရော သယံ။

ကြိယာဝိသေသဝုတ္တိ။

၂၈၃။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ဘူကုဋ္ဌိ၊မျက်မှောက်ကြုတ်ခြင်းကို။နဗဒ္ဓါ၊မဖွဲ့အပ်။ဒသနစ္ဆဒေါ၊နှုတ်ခမ်းကို။နေဝ ဖုရိတော၊မလှုပ်အပ်။တထာပိ၊ထိုသို့ပင် မျက်မှောက်မကြုတ်,နှုတ်ခမ်းမလှုပ်သော်လည်း။ဝရော၊မြတ်တော်မူသော။ဝီရော၊ကြီးသောလုံ့လရှိတော်မူသော။မုနိ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။သယံ၊ကိုယ်တော်တိုင်။မာရာရိဘဂီစ၊မာရ်နတ်တည်းသော ရန်သူ၏ ပျက်စီးခြင်းကိုလည်း။အကာသိ၊ပြုတော်မူ၏။ အယံ အလင်္ကာရော၊ဤအလင်္ကာသည်။ကြိယာဝိသေသဝုတ္တိ၊ကြိယာဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာတည်း။

*** ကြိယာဝိသေသ ဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** နဗဒ္ဓါ ဘူ ကုဋ္ဌိ--စသောပုံစံ၌ မာရ်မင်းတည်းဟူသော ရန်သူ၏ ပျက်စီးခြင်းတည်းဟူသော အထူးကိုဆိုခြင်းငှာ မျက်စောင်းထိုးခြင်း နှုတ်ခမ်းစူခြင်း ကြိယာချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကြိယာဝိသေသ ဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** မိုးချုပ်လို့ တုတ်မဆောင်၊ ပျိုတို့မောင် ကြောက်ပါရိုးလား၊ မင်းတို့မောင် ညာလက်ညိုး၊ ဆေးကြောင့်တန်ခိုး**--သည် "ညာလက်ညိုး ဆေးတန်ခိုး" တည်းဟူသော အထူးကိုပြလို၍ "တုတ်မဆောင်"ဟူသော ကြိယာချို့တဲ့သည်ကို ပြသောကြောင့် "ကြိယာဝိသေသ ဝုတ္တိ အလင်္ကာ" မည်ပါသည်။

*** ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၈၄။ နဒိသာသု ဗျာတ္တာ ရံသိ၊နာလောကော လောကပတ္ထဋ္ဌော။
တထာပျန္ဓတမဟရံ၊ပရံ သာဓု သုဘာသိတံ။

ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ။

၂၈၄။ ယံ သာဓု သုဘာသိတံ၊အကြင် သူတော်ကောင်းတို့သည် ကောင်းစွာ ဆိုအပ်သော စကားသည်။ဒိသာသု၊အရပ်မျက်နှာတို့၌။ဗျာတ္တာ၊ပျံ့နှံ့စေတတ်သော။ရံသိ၊အရောင်မျိုးသည်။နဟုတ်။လောကပတ္ထဋ္ဌော၊လောကကို ပျံ့နှံ့စေတတ်သော။အာလောကော၊အလင်းဇာတ်မျိုးသည်။နဟုတ်။တထာပိ၊ထိုသို့ပင် မဟုတ်သော်လည်း။တံ သာဓု သုဘာသိတံ၊ထိုသူတော်ကောင်းတို့သည် ကောင်းစွာ ဆိုအပ်သော စကားသည်။ပရံ၊လွန်စွာ။အန္ဓတမဟရံ၊မောဟတည်းဟူသော အမိုက်အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်သည်။ဟောတိ၊

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၏။ အယံ အလက်ာရော၊ဤအလက်ာသည်။ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ၊ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ အလက်ာတည်း။

* ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ အလက်ာ မည်ပုံ ။ ။ အမျိုးဇာတ် ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည် ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ အလက်ာ မည်ပါသည်။

* ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ အလက်ာ၏ ပုံစံပြ

၂၈၅။ နဲ ခရံ နဟိဝါ ထဒ္ဓံ၊မုနိန္ဒ ဝစနံ တဝ။
တထာပိ ဝါဠံ ခနတိ၊နိမ္မူလံ ဇနတာ မဒံ။
ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ။

၂၈၅။ မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ဝစနံ၊စကားတော်သည်။ခရံဝါကြမ်းထမ်းသည်လည်း။နဟောတိ၊မဖြစ်။ထဒ္ဓံဝါ၊ခက်မာသည်လည်း။နဟိ ဟောတိ၊မဖြစ်။ တထာပိ၊ထိုသို့ပင် ကြမ်းထမ်းခြင်း,ခက်မာခြင်း မရှိသော်လည်း။ဇနတာ မဒံ၊သတ္တဝါအပေါင်း၏ အာရောဂျမဒ စသော မာန်အပေါင်းကို။ နိမ္မူလံ၊အမြစ်ပါမကျန်အောင်။ဂါဠံ၊မြဲမြံစွာပြု၍။ ခနတိ၊တူးဖြိုးနိုင်ပါပေ၏။ အယံ အလက်ာရော၊ဤအလက်ာသည်။ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ၊ ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ အလက်ာတည်း။

* ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ အလက်ာမည်ပုံ ။ ။ နဲ ခရံ နဟိ ဝါ--စသောပုံစံ၌ သတ္တဝါတို့၏ မာန်မာနကို တူးဖြိုနိုင်ခြင်းတည်းဟူသော အထူးကိုဆိုခြင်းငှာ မြတ်စွာဘုရား စကားတော် ကြမ်းထမ်းခြင်း, ခက်ထန်ခြင်း ဂုဏ်မှ ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ အလက်ာ မည်ပါသည်။

* ရှင္ဌာဟက်ာရ အလက်ာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ

၂၈၆။ ဒဿိယတေ တိရိတ္တန္တု၊သူရ ဝိရတ္တနံ ယဟိ။
ဝဒန္တိ ဝိညူ ဝစနံ၊ရှင္ဌာဟက်ာရ မိဒိသံ။

၂၈၆။ ယဟိ ဝစနေ၊အကြင်စကား၌။(ဝါ)အကြင်အလက်ာ၌။အတိရိတ္တန္တု၊အလွန်အကျူးဖြစ်သော။သူရ ဝိရတ္တနံ၊ရဲရင့်သောသူ၏အဖြစ်,လုံ့လရှိသောသူ၏အဖြစ်ကို။ဒဿိယတေ၊ပြအပ်၏။ဤဒိသံ၊ဤသို့ သဘောရှိသော။ဝိညူ ဝစနံ၊ပညာရှိတို့၏ စကားကို။(ဝါ) အလက်ာကို။ရှင္ဌာဟက်ာရံ၊ရှင္ဌာဟက်ာရ အလက်ာဟူ၍။ဝဒန္တိ၊ဆိုကြကုန်၏။

* ရှင္ဌာဟက်ာရ အလက်ာမည်ပုံ ။ ။ အလွန်အကျူး ကြုံးဝါး၍ ဆိုခြင်းသည် "ရှင္ဌာဟက်ာရ အလက်ာ" မည်ပါသည်။

* ရှင္ဌာဟက်ာရ အလက်ာ၏ ပုံစံပြ

၂၈၇။ ဒမေ နန္ဒောပနန္ဒဿ၊ကိ မေ ဗျာပါရ ဒဿနာ။
ပုတ္တာ မေ ပါဒသမ္ဘတ္တာ၊သဇ္ဇာ သန္တေဝ တာဒိသေ။

http://www.dhammadownload.com

၂၈၇။ နန္ဒောပနန္ဒဿ၊နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကို။ဒမေ၊ဆုံးမရာ၌။မေ၊ငါဘုရား၏။ ဗျာပါရဒဿနာ၊တန်ခိုးတော် အစွမ်းကိုပြသဖြင့်။ကိ ပယောဇနံ၊အဘယ်အကျိုးမရှိသနည်း။ ကသ္မာ၊အဘယ်ကြောင့်။ကိ ပယောဇနံ၊အကျိုးမရှိသနည်း။ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဘာဒိ သေ၊ထိုသို့ သဘောရှိသော နဂါးမင်းကို ဆုံးမခြင်း၌။သဇ္ဇာ၊တန်ခိုးဂ္ဂဒ္ဓိပါဒ် တည်းဟူသော ချပ်ဝတ်တန်ဆာကိုဝတ်ဆင်ကုန်ပြီးသော။မေ၊ငါဘုရား၏။ပါဒသမ္ဘတ္တာ၊ခြေရင်း၌ ဆည်းကပ် ခစားကုန်သော။ပုတ္တာ၊ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်စသော သားတော်တို့သည်။သန္တေဝ၊ရှိကြ ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ကိ ပယောဇနံ၊အကျိုးမရှိ။

* ပုဂံမှာမွေး၊ ပုဂံသွေးမို့၊ အလေးမမူ၊ အသက်ပင်လှူခဲ့ပေါ့။

* **ငါ ဒီနှစ် စာမေးပွဲ မူချအောင်ရမည်။**-- ကြုံးဝါး၍ ပြောဆိုခြင်းကြောင့် ရုဋ္ဌာ ဟင်္ကာရ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** သိလေသ အလင်္ကာ၏ လက္ခဏာနှင့် သရုပ်ပြ**

၂၈၈။ **သိလေသော ဝစနာ နေကာ၊ဘိဓေယျေက ပဒါယုတံ။**
အဘိန္ဒပဒ ဝါကျာဒိ၊ဝသာ တေဓာ ယ မီရိတော။

၂၈၈။ အနေကာဘိဓေယျံ၊များသော အနက်ရှိသော။ဧကပဒါယုတံ၊တခုသော ပုဒ်နှင့် ယှဉ်သော။ဝစနံ၊သဒ္ဒါသည်။သိလေသော၊သိလေသ အလင်္ကာမည်၏။အယံ သိလေသော၊ ဤသိလေသ အလင်္ကာကို။အဘိန္ဒပဒ ဝါကျာဒိဝသာ၊အဘိန္ဒပဒ ဝါကျ,ဘိန္ဒပဒဝါကျ, ဘိန္ဒာ ဘိန္ဒပဒဝါကျတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။တေဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ဤရိတော၊ဆိုအပ်၏။

* **သိလေသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** များသောအနက်ရှိသော တစ်ခုသောပုဒ်သည် **သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

* **သိလေသ အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။** ၁။ အဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာ၊ ၂။ ဘိန္ဒပဒ ဝါကျ သိလေသအလင်္ကာ၊ ၃။ ဘိန္ဒာဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာ။

*** အဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၈၉။ **အန္ဓတမဟရော ဟာရီ၊သမာရုဋ္ဌော မဟောဒယံ။**
ရာဇတေ ရံသိမာလီယံ၊ဘဂဝါ ဗောဓယံ ဇနေ။
အဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသော။

၂၈၉။ မဟောဒယံ၊ကြီးစွာသော ဥဒည်းတောင်ထိပ်သို့။သမာရုဋ္ဌော၊ကောင်းစွာ တက်ရောက်သော။အန္ဓတမဟရော၊အမိုက်တိုက်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော။ဟာရီနှစ်သက် ဖွယ်ရှိသော။ရံသိမာလီ၊အရောင်တည်းဟူသော ပန်းနွယ်ရှိသော။အယံ ဘဂဝါ၊ဤနေမင်း သည်။ဇနေ၊သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို။ဗောဓယံ၊နိုးကြားစေလျက်။ရာဇတေ၊တင့်တယ်၏။ (ဤကား ဥပမာနဖြစ်သော နေနှင့်သက်ဆိုင်သော အနက်တည်း။)

http://www.dhammadownload.com

မဟောဒယဲ့မြင့်မြတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်,သဗ္ဗညုတဉာဏ် တည်းဟူသော ဥဒဉ်းတောင်ထိပ်သို့။ဆမာရုဠ္ဟော်ကောင်းစွာ တက်ရောက်တော်မူသော်။အန္တတမဟရော်အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အဲမိုက်တိုက်ကို ပယ်ဖျောက်တော်မူတတ်သော်။ဟာရိန္ဒစ်သက်ဖွယ် ရှိတော်မူသော်။ရဲသိမာလီ၊တရားတည်းဟူသော အရောင်ပန်းန္တယ်ရှိတော်မူသော်။အယံ ဘဂဝါ၊ ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။ဇနေ၊သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို။တောဓယံ၊ကိလေသာ တည်းဟူသော အိပ်မျော်ခြင်းမှ နိုးစေလျက်။ရာဇတေ၊တင့်တယ်တော် မူပါပေ၏။

အယံ သိလေသော၊ဤသိလေသ အလင်္ကာသည်။အဘိန္နပဒဝါကျ သိလေသော အဘိန္နပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာမည်၏။(ဤကား ဥပမေယျဖြစ်သော ဘုရားနှင့်သက်ဆိုင်သော အနက်တည်း။)

* **အဘိန္နပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** မပြားသော ပုဒ်ဝါကျဖြင့် ဥပမာန ဥပမေယျကို ထိစပ်၍ ဆိုခြင်းသည် အဘိန္နပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာမည်၏။

*** ဘိန္နပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာ၏ ပုံစံခြ**

၂၉၀။ **သာရဒါ မလကာ ကာသော၊သမာနိတ ပရိက္ခယော၊**
ကုမုဒါတရသမ္ဘော၊ပီဏောတိ ဇနတံ သုခီ၊
ဘိန္နပဒါဝါကျ သိလေသော၊

၂၉၀။ သာရဒေါ၊တန်ဆောင်မုန်းလ အခါ၌ဖြစ်သော်။အမလကာဘာသော၊ အညစ်အကြေးကင်းသော အရောင်ရှိသော်။သမာနိတ ပရိက္ခယော၊ဆောင်အပ်သော လဆုတ်ပက္ခရှိသော်။ကုမုဒါကရသမ္ဘောဓော၊မုကုဋြာကြာအပေါင်းကို ပွင့်စေတတ်သော်။ သုခီ၊သုတဘုတ်ရှိသော လမင်းသည်။ဇနတံ၊သတ္တဝါအပေါင်းကို။ပီဏောတိ၊နှစ်သက်စေ၏။ (ဤကား ဥပမာန လ,နှင့်ဆိုင်သောအနက်)

သာရဒေါ်၊ကောင်းမြတ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုပေးတတ်သော်။အမလကာဘာသော၊လက်ဝါးအပြင်၌ တင်ထားသော ဆီးဖြူအလား ထင်ရှားသော ဥ ယျဓံတရားကို ကောင်းစွာသိခြင်း ရှိသောမူသော်။သမာနိတ ပရိက္ခယော၊ကိလေသာ၏ငြိမ်းခြင်းကို ဆောင်အပ်သော ကိလေသဓာတည်းဟူသော ရန်သူမှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းရှိတော်မူသော်။ကုမုဒါကရ သမ္ဘောဓော၊ မြေအဝန်း၌ တည်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ နှစ်သက်ခြင်းကိုပြုတတ်သော သစ္စာလေးပါးတရားကို သိခြင်းရှိတော်မူသော်။သုခီ၊ကောင်းသော အသိဉာဏ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဇနတံ၊သတ္တဝါအပေါင်းကို။ပီဏောတိ၊နှစ်သက်စေတော်မူ၏။

အယံ သိလေသော၊ဤသိလေသအလင်္ကာသည်။ဘိန္နပဒဝါကျ သိလေသော၊ဘိန္နပဒဝါကျ သိလေသ အလင်္ကာမည်၏။(ဤကား ဥပမေယျ ဘုရားနှင့်ဆိုင်သော အနက်)

http://www.dhammadownload.com

*** ဘိန္ဒာဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၉၁။ **သမာဟိတတ္ထ ဝိနယော၊အဟိနံ မဒ မဒ္ဒနော။**
သုဂတော ဝိသဒံ ပါတု၊ပါဏိနံ သော ဝိနာယကော။
ဘိန္ဒာဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသော။

၂၉၁။ သမာဟိတတ္ထ ဝိနယော၊ကောင်းစွာထားအပ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆုံးမခြင်းရှိသော။အဟိနံ မဒ မဒ္ဒနော၊နဂါးမင်းတို့၏ ယစ်မူးတတ်သောမာန်ကို နှိပ်နင်းတတ်သော။ သုဂတော၊သမုဒြာရေကို ခွဲ၍ကောင်းစွာ သွားခြင်းရှိသော။သောဝိနာယကော၊ထိုဌက်တို့၏ မင်းဖြစ်သော ဂဠုန်မင်းသည်။ဝိသဒံ၊အဆိပ်ကိုပေးတတ်သော။ပါဏိနံ၊နဂါးသတ္တဝါအပေါင်းကို။ပါတု၊စောင့်ရှောက်စေသတည်း။(ဤကား ဥပမာန ဂဠုန်နှင့်ဆိုင်သော အနက်)

သမာဟိတတ္ထ ဝိနယော၊ကောင်းစွာထားအပ်သော စိတ်ကို ဆုံးမခြင်းရှိတော်မူသော။ အဟိနမဒ မဒ္ဒနော၊မြတ်သော ငြဟ္ဟာမင်းစသော သူတို့၏ယစ်မူးသောမာန်ကို နှိပ်နင်းတော်မူတတ်သော။သုဂတော၊ကောင်းစွာ သွားခြင်းရှိတော်မူသော။သောဝိနာယကော၊ထိုဝေနေယျသတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဝိသဒံ၊ရဲတင်းသည်ကို ပြု၍။ ပါဏိနံ၊သတ္တဝါအပေါင်းကို။ပါတု၊စောင့်ရှောက်တော်မူစေသတည်း။ အယံ သိလေသော၊ ဤသိလေသအလင်္ကာသည်။ဘိန္ဒာဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသော၊ဘိန္ဒာဘိန္ဒပဒဝါကျ သိလေသအလင်္ကာမည်၏။(ဤကား ဥပမေယျ ဘုရားနှင့်ဆိုင်သော အနက်)

*** သိလေသ အလင်္ကာအပြား (၈) ပါးပြ**

၂၉၂။ **ဝိရုဒ္ဓါဝိရုဒ္ဓါဘိန္ဒ၊ကမ္မာ နိယမဝါ ပရော။**
နိယမကွေပ ဝစနော၊အဝိရောဓိ ဝိရောဓျပိ။

၂၉၃။ **ဩစိတျ သမ္ဖောသကာဒိ၊သိလေသော ပဒဇာဒိပိ။**
ဧသံ နိဒဿနေသွေဝ၊ရှုပမာဝိ ဘဝိဿတိ။

၂၉၂။ ဝိရုဒ္ဓါဝိရုဒ္ဓါ ဘိန္ဒကမ္မာအပိ၊ဆန့်ကျင်သော ကြိယာရှိသော ဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသ,မဆန့်ကျင်သော ကြိယာရှိသော အဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသ,မကွဲသောကြိယာရှိသော အဘိန္ဒကမ္မသိလေသတို့လည်းကောင်း။အပရော၊တပါးသော။နိယမဝါအပိ၊ဧဝသဒ္ဒါရှိသော နိယမဝါသိလေသလည်းကောင်း။နိယမကွေပ ဝစနောအပိ၊ဧဝသဒ္ဒါပယ်ခြင်းကို ဆိုသော နိယမကွေပဝစန သိလေသလည်းကောင်း။အဝိရောဓိအပိ၊ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိသော အဝိရောဓိ သိလေသလည်းကောင်း။ဝိရောဓျပိ၊ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသော ဝိရောဓိသိလေသလည်းကောင်း။

၂၉၃။ ပဒဇာဒိ၊ပုဒ်ကြောင့်ဖြစ်သော သိလေသအစရှိသော။ဩစိတျသမ္ဖောသကာဒိ သိလေသောပိ၊ဩစိတျသမ္ဖောသကပဒ အစရှိသော သိလေသဌင်း။ဧသံ သိလေသာနံ၊ထိုသိလေသတို့၏။ရူပံ၊သဘောအဓိပ္ပါယ်သည်။နိဒဿနေသွေဝ၊ပြယုဂ်တို့၌သာလျှင်။

http://www.dhammadownload.com

အာဝိ၊ ထင်စွာ။ ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်လတ္တံ့။

*** ဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၂၉၄။ **သဝသေ ဝတ္ထယ် လောက်၊အခိလံ် ကလ္လဝိဂ္ဂဟော။**
ပရာဘဝတိ မာရာရိုဓမ္မရာဇာ ဝိဇမ္ဘတေ။

၂၉၄။ ကလ္လဝိဂ္ဂဟော၊နှစ်သက်အပ်သော စစ်ထိုးခြင်းရှိသော။မာရာရိုမာရ်နတ်တည်းဟူသောရန်သူကို။အခိလံ၊အလုံးစုံသော။လောက်၊သတ္တလောကကို။သဝသေ၊မိမိအလိုဌ်။ဝတ္ထယ် ဝတ္ထယန္တော၊ဖြစ်စေနိုင်လျက်။ပရာဘဝတိ၊ရှုံးခြင်းသို့ရောက်၏။ကလ္လဝိဂ္ဂဟော၊နှစ်သက်ဖွယ်သောခန္ဓာကိုယ်ရှိတော်မူသော။ဓမ္မရာဇာ၊တရားမင်းဘုရားသည်။အခိလံ၊အလုံးစုံသော။လောက်၊သတ္တလောကကို။သဝသေ၊မိမိအလိုဌ်။ဝတ္ထယ် ဝတ္ထယန္တော၊ဖြစ်စေသည်ဖြစ်၍။ဝိဇမ္ဘတေ၊တင့်တယ် စံပယ်တော်မူ၏။

*** ဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဆန့်ကျင်သော ကြိယာရှိသော သိလေသ အလင်္ကာသည် **ဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်၏။(**ရှင်းလင်းချက်**) သဝသေ ဝတ္ထယ်--စသောပုံစံ၌ "ပရာဘဝတိကြိယာ ဝိဇမ္ဘကေကြိယာ"တို့၏ ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း။ ကလ္လဝိဂ္ဂဟောပုဒ်၌ အနက်နှစ်ထပ်ပေးရသောကြောင့်ဝင်း **ဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

***** မယ်ကညာ ချစ်သမီးကြောင့်၊ သစ်သီးကိုရှာ၊ စိတ်မငြိမ် မယ်ဣတ္တိ မာတုကြောင့် စာရှုမကောင်း --၌ "သစ်သီးကိုရှာ"ဟူသော ကြိယာ "စာရှုမကောင်း"ဟူသော ကြိယာ နှစ်ခုတို့၏ ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသောကြောင့် **ဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ** ဖြစ်ပါသည်။

*** အဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၉၅။ **သဘာဝ မဓုရံ ပုညဝိသေသောဒယ သမ္ဘဝံ။**
သုဏန္တိ ဝါစံ မုနိနော၊ဇနာ ပဿန္တိ စာမတံ။

၂၉၅။ ဇနာ၊လူအပေါင်းတို့သည်။သဘာဝ မဓုရံ၊သဘောအားဖြင့် ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော။ပုညဝိသေသောဒယ သမ္ဘဝံ၊ကောင်းမှုအထူး၏ ပွားလှူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဝါစံ၊စကားတော်ကိုလည်း။သုဏန္တိ၊ကြားနာကြကုန်၏။သဘာဝ မဓုရံ၊သဘောအားဖြင့် မွန်မြတ်သော။ပုညဝိသေသောဒယ သမ္ဘဝံ၊ကောင်းမှုအထူး၏ ပွားလှူးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။အမတံ၊အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။ပဿန္တိ၊မြင်ကြကုန်၏။

*** အဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဆန့်ကျင်သော ကြိယာမရှိသော သိလေသ အလင်္ကာသည် **အဝိရူဠှကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ သဘာဝ မဓုရံ--စသောပုံစံ၌ သုဏန္တိကြိယာ ပဿန္တိကြိယာတို့၏ အချင်းချင်း မဆန့်ကျင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း။ သဘာဝ မဓုရံ- ပုညဝိသေသော

http://www.dhammadownload.com

၁ယ သမ္ဘဝံပုဒ်၌ အနက်နှစ်ထပ်ပေးရသောကြောင့်ဌင်း **အဝိရုဒ္ဓကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** အဘိန္ဟကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၂၉၆။ **အန္ဟကာရော ပဟာရာယ၊သဘာဝ မဓုရာယ စ။**
မနော ပီဏေတိ ဇန္တူနံ၊ဧနော ဝါစာယ ဘာယ စ။

၂၉၆။ ဧနော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။အန္ဟကာရော ပဟာရာယ၊မောဟတုည်းဟူသော အမိုက်အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော။သဘာဝ မဓုရာယ၊သဘောအားဖြင့် ချိုမြိန်ကောင်း မြတ်သော။ဝါစာယစ၊စကားတော်ဖြင့်ဌင်း။အန္ဟကာရာ ပဟာရာယ၊ပကတိအမိုက်အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သော။သဘာဝ မဓုရာယ၊သဘောအားဖြင့် ချိုမြိန်ကောင်း မြတ်သော။ဘာယစ၊ရောင်ခြည်တော်ဖြင့်ဌင်း။ဇန္တူနံ၊သတ္တဝါတို့၏။မနော၊စိတ်နှလုံးကို။ပီဏေတိ၊နှစ်သိမ့်စေနိုင်၏။

*** အဘိန္ဟကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** မကွဲသော ကြိယာရှိသော သိလေသအလင်္ကာသည် **အဘိန္ဟကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ အန္ဟကာရာ--စသောပုံစံ၌ "ဝါစာယ"ဟူသော ကရဏကာရက "ဘာယ"ဟူသော ကရဏကာရက ကွဲပြားသော်လည်း "ပီဏေတိ"ဟူသော ကြိယာ၏ မကွဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ အန္ဟကာရာ ပဟာရာယ သဘာဝမဓုရာယပုဒ်၌ အနက်နှစ်ထပ် ပေးရသောကြောင့်ဌင်း **အဘိန္ဟကမ္မ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** နိယမဝန္ဓ အလင်္ကာ၏ ပုံစံ**

၂၉၇။ **ကေသက္ခီနံဝ ကဏ္ဏတ္ထံ၊ဘမူနံယေဝ ဝင်္ကတာ။**
ပါဏိပါဒါ ဓရာနံဝ၊မုနိန္ဒဿာ တိရတ္ထတာ။

၂၉၇။ မုနိန္ဒဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။ကေသက္ခီနံဝ၊ဆံတော်,မျက်လုံးတော်တို့၏၊သာလျှင်။ကဏ္ဏတ္ထံ၊မည်းနက်တော်မူသည်၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။"စိတ္တေ၊စိတ်၌။ကဏ္ဏတ္ထံ၊အကုသိုလ်၏အဖြစ်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။"ဘမူနံယေဝ၊မျက်ခုံးတော်တို့၏သာလျှင်။ဝင်္ကတာ၊ကောင့်ညွတ်တော်မူသည်၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်။အစ္ဆာသယေ၊အလိုတော်၌။ဝင်္ကတာ၊ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသည်၏အဖြစ်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။ပါဏိပါဒါ ဓရာနံဝ၊လက်ဘဝါး,ခြေဘဝါး,နှုတ်ခမ်းတော်တို့၏သာလျှင်။အတိရတ္ထတာ၊အလွန်နီမြန်းတော်မူသည်၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။"စိတ္တေ၊စိတ်၌။အတိရတ္ထတာ၊အလွန်တပ်မက် ချစ်ခင်သည်၏အဖြစ်သည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။"

*** နိယမဝန္ဓ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဓဝ-သဒ္ဒါရှိသော သိလေသအလင်္ကာသည် **နိယမဝန္ဓ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရှင်းလင်းချက်/ ကေသက္ခီနံဝ--စသောပုံစံ၌ ဧဝ-သဒ္ဒါ ပါသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ကဏ္ဍတ္တံ ဝက်တာ အတိရတ္တတာပုဒ်တို့၌ အနက်နှစ်ထပ် ပေးရသောကြောင့်၎င်း **နိယမဝန္ဆ အလက်ာ** မည်ပါသည်။

*** နိယမက္ခေပဝစန သိလေသအလက်ာ၏ ပုံစံပြ**

၂၉၈။ **ပါဏိပါဒါ ဓရေသွေဝ၊သာရာဂေါ တဝ ဒိဿတိ။**
ဒိဿတေ သောယ မထဝါ၊နာထ သာဓု ဂုဏေသွေပိ။

၂၉၈။ နာထ။ရှင်တော်ဘုရား။တဝ၊ရှင်တော်ဘုရား၏။ပါဏိပါဒါ ဓရေသွေဝ၊ လက်ဘဝါး,ခြေဘဝါး,နှုတ်ခမ်းတော်တို့၌သာလျှင်။သာရာဂေါ၊အလွန်နီမြန်းသော အဆင်းတော်သည်။ဒိဿတိ၊ထင်၏။"စိတ္တေ၊စိတ်၌။သာရာဂေါ၊ပြင်းစွာတပ်ခြင်းသည်။နဒိဿတိ၊ မထင်။"အထဝါ၊ထိုမှတပါး။သော အယံ ကုသလစ္ဆန္ဒော၊ထိုကုသလစ္ဆန္ဒသည်။သာဓု ဂုဏေ သုအပိ၊သူတော်ကောင်းတို့၏ သီလစသော ဂုဏ်တို့၌လည်း။ဒိဿတိ၊ထင်၏။

*** နိယမက္ခေပဝစန သိလေသအလက်ာ မည်ပုံ ။ ။** ဧဝ-သဒ္ဒါကို တားမြစ်သော သဒ္ဒါကို ဆိုအပ်သော သိလေသအလက်ာသည် **နိယမက္ခေပဝစန သိလေသအလက်ာ** မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းချက်) ပါဏိပါဒါ--စသော ပုံစံ၌ ဧဝ-သဒ္ဒါကို တားမြစ်သော "အထဝါ"သဒ္ဒါကို ဆိုသောကြောင့်၎င်း၊ သာရာဂေါပုဒ်၌ အနက်နှစ်ထပ် ပေးရသောကြောင့်၎င်း **နိယမက္ခေပဝစန သိလေသအလက်ာ** မည်ပါသည်။

*** အဝိရောဓိ သိလေသ အလက်ာ၏ ပုံစံပြ**

၂၉၉။ **သ လက္ခဏော တိသုဘဂေါ၊တေဇဿီ နိယတောဒယော။**
လောကေသော ဇိတ သံဂ္ဂေသော၊ဝိဘာတိ သမဏိဿရော။

၂၉၉။ သ လက္ခဏော၊ယုန်ရေးတံဆိပ်ရှိသော။အတိသုဘဂေါ၊အလွန်တင့်တယ်သော လမင်းသည်။ဝိဘာတိ၊အထူးအားဖြင့် တင့်တယ်၏။သ လက္ခဏော၊သုံးဆယ့်နှစ်ဖြာ လက္ခဏာကြီးရှိတော်မူသော။အတိသုဘဂေါ၊အလွန်တင့်တယ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဝိဘာတိ၊အထူးအားဖြင့် တင့်တယ်တော်မူ၏တေဇဿီ၊ပူသော အရောင်ရှိသော။ နိယတောဒယော၊အမြဲထွက်လေ့ရှိသော နေမင်းသည်။ဝိဘာတိ၊တင့်တယ်၏။တေဇဿီ၊ တန်ခိုးရှိတော်မူသော။နိယတောဒယော၊မပြတ် ဖြစ်ပွားသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဝိဘာတိ၊တင့်တယ်တော်မူ၏။ဇိတ သံဂ္ဂေသော၊အောင်အပ်ပြီးသော နိဝရဏတရားရှိသော။လောကေသော၊လောကကိုအစိုးရတော်မူသော ဗြဟ္ဟာသည်။ ဝိဘာတိ၊တင့်တယ်တော်မူ၏။ဇိတ သံဂ္ဂေသော၊အောင်အပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိတော်မူသော။ လောကေသော၊လောကကိုအစိုးရတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဝိဘာတိ၊ တင့်တယ်တော်မူ၏။မဏိဿရော၊ပတ္တမြား ရတနာတို့ကို အစိုးရသော။သသောမဏိ၊ထိုစကြာမင်း၏

http://www.dhammadownload.com

ပတ္တမြား ရတနာသည်။ဝိဘာတိ၊တင့်တယ်၏။သမဏီသဏရော၊ရဟန်းအပေါင်းတို့ကို အစိုး ရတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဝိဘာတိ၊ထွန်းလင်းတောက်ပတော်မူ၏။

* **အဝိရောဓိ သိလေသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** မဆန့်ကျင်သော သိလေသ အလင်္ကာ သည် **အဝိရောဓိ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ သဲ လက္ခဏော--စသော ပုံစံ၌ လ, နေ, ဗြဟ္မာ, ပတ္တမြားရတနာကို ဟောသောသဒ္ဒါနှင့် မြတ်စွာဘုရားကို ဟောသောသဒ္ဒါတို့၏ မဆန့်ကျင်သောကြောင့်ဝင်း လနှင့်ဘုရား နေနှင့်ဘုရား ဗြဟ္မာနှင့်ဘုရား ပတ္တမြားနှင့်ဘုရားဟူသော အနက်နှစ်ထပ် ပေးရသောကြောင့်ဝင်း **အဝိရောဓိ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ဝိရောဓိ သိလေသ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၃၀၀။ **အ သမောပိ သမော လောကေ၊လောကေသောပိ နရုတ္တမော။**
သ ဒယော ပျာဒယော ပါပေ၊စိတ္တာယ် မုနိနော ဂတိ။

၃၀၀။ လောကေ၊လောကဒ္ဒ်။အသမောပိ၊တစုံတယောက်သောသူနှင့်မတူသော မင်းစသည်ဖြစ်ပါလျက်လည်း။သမော၊ထီးဖြူဆောင်းခုံး မင်းတပါးနှင့်တူပြန်၏။အသမောပိ၊ ဗြဟ္မာ,နတ်,လူ တစုံတယောက်သောသူနှင့်မတူသော ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ သာလျှင်။သမော၊ ရှေးဘုရားတို့နှင့်တူတော်မူ၏။လောကေသောပိ၊ဗြဟ္မာဖြစ်ပါလျက်လည်း။နရုတ္တမော၊လူမြတ် ဖြစ်၏။လောကေသောပိ၊လောကကို အစိုးရသော ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ သာလျှင်လည်း။ နရုတ္တမော၊လူမြတ်ဖြစ်တော်မူ၏။သဒ္ဒယောပိ၊ပေးကမ်းတတ်သူ ဖြစ်လျက်လည်း။ပါပေ၊သူ ယုတ်မာ၌။အဒယော၊ပေးကမ်းခြင်းမရှိ။သဒ္ဒယောပိ၊ကရုဏာရှိသော ဘုရားဖြစ်၍ သာလျှင်။ ပါပေ၊မကောင်းမှုအကုသိုလ်၌။အဒယော၊သနားခြင်း ကင်းတော်မူ၏။မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား ၏။အယံဂတိ၊ဤဖြစ်ပုံသည်။စိတ္တာ၊ဆန်းကြယ်လှပါပေ၏။

* **ဝိရောဓိ သိလေသ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသော သိလေသ အလင်္ကာသည် **ဝိရောဓိ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ အသမောပိ--စသောပုံစံ၌ တစုံတယောက်သောသူနှင့် မတူသူဖြစ် လျက် တူသောသူရှိပြန်ခြင်း ဗြဟ္မာဖြစ်လျက် မြတ်သောသူဖြစ်ပြန်ခြင်း သနားခြင်းရှိသော သူ ဖြစ်လျက် ယုတ်မာသောသူ၌ သနားခြင်းမှ ကင်းခြင်းများသည် ဆန့်ကျင်ခြင်းရှိသော ကြောင့်ဝင်း၊ အသမ သမ လောကေသ နရုတ္တမ သဒ္ဒယ-အဒယပုဒ်တို့၌ အနက်နှစ်ထပ် ပေးရသောကြောင့်ဝင်း **ဝိရောဓိ သိလေသ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ဩဓိတျ သမ္မောသကပဒ သိလေသအလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၃၀၁။ **သံသာရဒုက္ခော ပဟတာ၊ဝနတာ ဇနတာ တွယိ။**
သုခ မိစ္ဆိတ မစ္စန္တ်၊အမတန္ဒ ဝိန္ဒတိ။

http://www.dhammadownload.com

၃၀၁။ အမတန္ဒဒ၊သုဓာဘုတ်ကိုပေးတတ်သော အရှင်နတ်မင်း။(ဝါ)အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ပေးတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။သံသာရဒုက္ခော ပဟတာ၊သံသရာဆင်းရဲဖြင့် နိုပ်စက်အပ်သော။ဇနတာ၊လူအပေါင်းသည်။တွယိ၊အရှင်နတ်မင်း၌။(ဝါ)ရှင်တော်ဘုရား၌။ အဝနတာ၊ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးသောအားဖြင့် ညွတ်သည်ဖြစ်၍။အစွန္တံ၊စင်စစ်။ဣစ္ဆိတံ၊အလိုရှိအပ်သော။သုခံ၊ချမ်းသာကို။(ဝါ)နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို။ဝိန္ဒတိ၊ရ၏။

* **ဩစိတျ သမ္ပောသကပဒ သိလေသအလက်ာ မည်ပုံ ။ ။** ရှေ့နောက်အားဖြင့် သင့်လျော်သော သိလေသ အလက်ာသည် **ဩစိတျ သမ္ပောသကပဒ သိလေသအလက်ာ** မည်ပါသည်။ (**ရှင်းလင်းချက်**) သုဓာဘုတ်ရှိသော နတ်မင်း အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ပေးတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား၌ ညွတ်သောသူတို့အား အလိုရှိအပ်သော ချမ်းသာကို ခံစားရခြင်းသည် ရှေ့နောက်အားဖြင့် သင့်လျော်သောကြောင့်၎င်း၊ အမတန္ဒဒပုဒ် အနက်နှစ်ထပ်ပေးရသောကြောင့်၎င်း **ဩစိတျ သမ္ပောသကပဒ သိလေသအလက်ာ** မည်ပါသည်။

*** တုလျယောဂိတာ အလက်ာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၀၂။ ဂုဏယုတ္တေဟိ ဝတ္ထူဟိ၊သမံ ကတွာန ကဿစိ။
သံကိတ္တနံ ဘဝတိ ယံ၊သာ မတာ တုလျယောဂိတာ။

၃၀၂။ ဂုဏယုတ္တေဟိ၊ဂုဏ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ဝတ္ထူဟိ၊ဝတ္ထုတို့နှင့်။သမံ၊ညီမျှသည်ကို။ကတွာန၊ပြု၍။"ထုတိနိန္ဒတ္ထံ၊ချီမွမ်းခြင်း,ကဲ့ရဲ့ခြင်း အကျိုးငှာ။"ကဿစိ၊တစုံတယောက်သောသူကို။ယံ သံကိတ္တနံ၊အကြင် ပြောကြားခြင်းသည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။သာ သံကိတ္တနဇာတိ၊ထိုပြောကြားခြင်းကို။တုလျယောဂိတာ၊တုလျယောဂိတာ အလက်ာဟူ၍။မတာ၊သိအပ်၏။

* **တုလျယောဂိတာ အလက်ာမည်ပုံ ။ ။** ချီးမွမ်းခြင်း ကဲ့ရဲ့ခြင်းအကျိုးငှာ ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဝတ္ထုနှင့် အတူပြု၍ တစုံတယောက်သောသူကို ချီးမွမ်းခြင်းသည် **တုလျယောဂိတာ အလက်ာ** မည်ပါသည်။

* **တုလျယောဂိတာ အလက်ာ ၂-ပါး ။ ။** ၁။ ထုတိတုလျယောဂိတာ အလက်ာ၊ ၂။ နိန္ဒတုလျယောဂိတာ အလက်ာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** တုလျယောဂိတာ အလက်ာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၀၃။ သမ္ပတ္တ သမ္ပဒေါ လောကော၊သမ္ပတ္တာလောတ သမ္ပဒေါ။
ဥဘောဟိ ရံသိမာလီ စ၊ဘဂဝါစ တမော နုဒေါ။

၃၀၃။ တမောနုဒေါ၊ပကတိသော အမိုက်အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော။(ဝါ)မောဟတည်းဟူသော အမိုက်အမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တော်မူတတ်သော။ရံသိမာလီစ၊နေမင်းသည်၎င်း။ဘဂဝါစ၊မြတ်စွာဘုရားသည်၎င်း။ဥဘောဟိ၊နေ,ဘုရားနှစ်ပါးဟို့ကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

လောကော၊သတ္တလောကသည်။သမ္မတ္တ သမ္မဒေါ်၊ရအပ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိ၏။သမ္မတ္တာ လောက သမ္မဒေါ်၊ရအပ်သော အရောင်အလင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိ၏။

* **နှမြောသောလင်ကို သစ်စေးပုံးဟု ပြောဆို၏။**

* **နှမြောသော မယားကို ကတ္တရာစေးပုံးဟု ပြောဆို၏။**--ဟူသောစကားများသည် ကပ်စေးခြင်းဂုဏ်နှင့် ယှဉ်သော "သစ်စေးပုံး ကတ္တရာစေးပုံး" နှင့် အတူပြု၍ လင်မယား နှစ်ယောက်ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းကြောင့် နိန္ဒတုလျယောဂိတာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* **သမုဒ် ဗြာဟ္မဏ၊ မင်းမိန်းမဟု၊ အားရဆုံးတိုင်၊ မရှိနိုင်ရိုး၊ ဤလေးမျိုးတွင်။** -- သည် အားရဆုံးတိုင် မရှိနိုင်သော အရာလေးမျိုးကို အတူပြု၍ ဆိုသောကြောင့် တုလျ ယောဂိတာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ပတ္တမြားငမောက်၊ ငါး ငါးသလောက်။

* ငါးမှာ ငါးသလောက်၊ မယားမှာ ဆံတောက်။

* အသီးတွင် သရက်၊ အရွက်တွင် လဘက်၊ အသားတွင်ဝက်။

* ပြည်တွင် ဗာရာ၊ ပန်းမှာ မုလေး၊ အအေး သီတာ၊ ရေမှာ ဗိုးများ၊ ယောကျ်ားတွင် ပေ, ပရမေ သူရာ၊ မိန်းမမှာကား ကညာဗျိုစင်၊ သီးတွင် သရက်၊ သားတွင် ဝက်ဟူ ဖြစ်မူ ဂဂိ၊ ထူးမြတ်စွာသို့။

* **ရေမရှိကန်၊ ဆန်မဲ့စပါး၊ တရားမဲ့မင်း၊ ခိုးကင်းသည့်မီး၊ ဤလေးသီးကား၊ ချည်းနှီးမျှသာ လူတစီ ကျိုးမရှိဘူး၊**--သည် ရေကန် စပါး မင်း မီး ဤလေးမျိုးတို့ကို ဂုဏ်ရည်တူပြဆိုခြင်းကြောင့် တုလျယောဂိတာအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ကုလားနှစ်ယောက် ကွေးကောက်လက်ခြေ၊ မျက်စိစွေစောင်း၊ အကြောင်းယွန်းသွေ၊ ခါးကိုင်း နားထိုင်း၊ ရိုင်းစိုင်းဖြစ်ထွေ၊ ထိုနှစ်ယောက် ခွဲကောက် မပြီးပေ။ (နိန္ဒ တုလျယောဂိတာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။)

*** နိဒဿန အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် သရုပ်ပြ**

၃၀၄။ အတ္ထန္တရံ သာဓယတာ၊ကိရိ တံ သဒိသံ ဖလံ၊
ဒဿီယတေ အသန္တံ ဝါ၊သန္တံဝါ တံ နိဒဿနံ။

၃၀၄။ ယတ္ထ အလင်္ကာရေ၊အကြောင် အလင်္ကာ၌။အတ္ထန္တရံ၊အကျိုးတပါးကို။သာဓယတာ၊ပြီးစေတတ်သော ဝတ္ထုဖြင့်။တံ သဒိသံ၊ထိုအကျိုးနှင့်တူသော။သန္တံဝါ၊အလိုရှိအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။အသန္တံဝါ၊အလိုမရှိအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ကိရိ၊တစုံတခုသော။ ဖလံ၊အကျိုးကို။ဒဿီယတေ၊ပြအပ်၏။တံ အလင်္ကာရဇာတ်၊ထိုအလင်္ကာသည်။နိဒဿနံ၊ နိဒဿန အလင်္ကာမည်၏။

* **နိဒဿန အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အကျိုးတစ်ပါးကို ပြီးစေတတ်သော ဝတ္ထုဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ထိုအကျိုးနှင့်တူသော တစုံတခုသော အကျိုးကိုပြခြင်းသည် နိဒဿန အလင်္ကာ မည်၏။

* နိဒဿန အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။ ၁။ အသန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ၊ ၂။ သန္တဖလနိဒဿန အလင်္ကာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* အသန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၃၀၅။ ဥဒယာ သမဏိန္ဒဿ၊ယန္တိ ပါပါ ပရာဘဝံ။
ဓမ္မရာဇ ဝိရုဒ္ဓါနံ၊သူစယန္တာ ဒုရန္တတံ။

၃၀၅။ သမဏိန္ဒဿ၊ရဟန်းတို့၏ မင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ဥဒယာ၊ ပွင့်တော်မူခြင်းကြောင့်။ပါပါ၊မကောင်းမှု အကုသိုလ်တို့သည်။ဓမ္မရာဇ ဝိရုဒ္ဓါနံ၊တရားမင်း ဘုရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော သူတို့၏။ဒုရန္တတံ၊ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။သူစယန္တာ၊ပြကုန်လျက်။ပရာဘဝံ၊ပျက်စီးခြင်းသို့။ယန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

* အသန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။ အလိုမရှိအပ်သော အကျိုးကိုပြခြင်း သည် အသန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဥဒယာ သမဏိန္ဒဿ--စသော ပုံစံ၌ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူခြင်း သည် မကောင်းမှုတို့၏ ပျက်စီးခြင်းအကျိုး ထိုအကျိုးနှင့်တူသော အလိုမရှိအပ်သော ဘုရားနှင့် ဆန့်ကျင်သောသူတို့၏ ပျက်စီးခြင်းအကျိုးကို ပြတတ်သောကြောင့် အသန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* သန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၃၀၆။ သိရော နိက္ခိတ္တ စရဏော၊စ္ဆရိယာနမ္ဗုဇာနယံ။
ပရမဗ္ဗုတတံ လောကေ၊ဝိညာပေတတ္တနော ဇိနော။

၃၀၆။ အယံ ဇိနော၊ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။အစ္ဆရိယာနံ၊အံ့သြဘွယ် ကောင်းကုန် သော။အမ္ဗုဇာနံ၊ကြာပန်းတို့၏။သိရော နိက္ခိတ္တ စရဏော၊ဦးထိပ်၌ နင်းအပ်သော ခြေတော် အစုံ ရှိတော်မူသည်ဖြစ်၍။လောကေ၊သတ္တလောက၌။အတ္တနော၊ကိုယ်တော်၏။ပရမဗ္ဗုတတံ၊ အလွန်အကျူး အထူးအံ့သြဖွယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ဝိညာပေတိ၊သိစေတော်မူ၏။

* သန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ အလိုရှိအပ်သောအကျိုးကို ပြခြင်း သည် သန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ သိရော နိက္ခိတ္တ--စသောပုံစံ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အံ့သြဖွယ် ကောင်းသော ကြာပန်းတို့၏ ထိပ်ထက်၌ ခြေတော်ကိုချခြင်းအကျိုး ထိုအကျိုးနှင့်တူသော အလိုရှိအပ်သော မိမိ၏ အံ့သြဖွယ်၏အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးကို ပြတတ်သောကြောင့် သန္တဖလ နိဒဿန အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် သရုပ်ပြ**

၃၀၇။ **ဝိဘူတိယာ မဟန္တတ္တံ၊အဓိပ္ပါယဿ ဝါ သိယာ။**
ပရမုက္ကံသတံ ယာတံ၊တံ မဟန္တတ္တ မီရိတံ။

၃၀၇။ ဝိဘူတိယာ ဝါ၊တန်ခိုးစည်းစိမ်၏ဂုဏ်။အဓိပ္ပါယဿ ဝါ၊အလိုန္ဒလုံးသွင်း၏ ဂုဏ်။ယဲ့ မဟန္တတ္တံ၊အကြင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသည်၏အဖြစ်သည်။ပရမုက္ကံသတံ၊အလွန်အမင်း မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့။ယာတံ၊ရောက်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။တံ မဟန္တတ္တံ၊ထိုကြီးကျယ် ခမ်းနားသည်၏အဖြစ်ကို။မဟန္တတ္တံ။မဟန္တတ္တ အလင်္ကာဟူ၍။ဤရိတံ၊ဆိုအပ်၏။

*** မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** တန်ခိုးစည်းစိမ်ချမ်းသာ၏ အလွန်ကြီးကျယ်သည် ၏ အဖြစ်, အလိုဆန္ဒ၏ အလွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည် **မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။** ၁။ ဝိဘူတိ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ၊ ၂။ အဓိပ္ပါယ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဝိဘူတိ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၃၀၈။ **ကိရိဋ္ဌ ရတနဋ္ဌာယာ၊နုဝိဒ္ဓါတပ ဝါရဏော။**
ပုရာ ပရံ သိရိ ဝိန္ဒိ၊ဗောဓိသတ္တော ဘိနိက္ခမာ။

၃၀၈။ ဗောဓိသတ္တော၊ဘုရားအလောင်းတော်သည်။အဘိနိက္ခမာ၊တောထွက်တော်မူသည်မှ။ပုရာ၊ရှေးသိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဖြစ်စဉ်အခါ၌။ကိရိဋ္ဌ ရတနဋ္ဌာယာ နုဝိဒ္ဓါတပ ဝါရဏော၊မကိုဋ်ရတနာရောင်ဖြင့် တပ်ဖွယ်သောထီးဖြူရှိတော်မူသည်ဖြစ်၍။ပရံ၊လွန်ကဲထူးမြတ်သော။သိရိ၊ကြက်သရေကို။ဝိန္ဒိ၊ရတော်မူပြီ။

*** ဝိဘူတိ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** တန်ခိုး စည်စိမ်ချမ်းသာ၏ အလွန်ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည် ဝိဘူတိ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ကိရိဋ္ဌ--စသော ပုံစံ၌ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား၏ အလွန်ကြီးကျယ်သော တန်ခိုးစည်းစိမ်ကို ပြတတ်သောကြောင့် ဝိဘူတိ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** အဓိပ္ပါယ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၀၉။ **သတ္တော သမ္မောဓိယံ ဗောဓိ၊သတ္တော သတ္တဟိတာယ သော။**
ဟိတွာ သွေဟ ရသာ ဗန္ဓု၊မဝိ ရာဟုလ မာတရံ။

၃၀၉။ သော ဗောဓိသတ္တော၊ထိုဘုရားလောင်းတော်သည်။သွေဟ ရသာ ဗန္ဓု၊ချစ်ခြင်းတည်းဟူသော ရာဂဖြင့် ပြင်းစွာဖွဲ့.အပ်သော။ရာဟုလ မာတရံ အဝိ၊ရာဟုလမယ်တော်ယသော်ဓရာမိဖုရားကိုသော်မှလည်း။ဟိတွာ၊စွန့်တော်မူပြီး၍။သတ္တဟိတာယ၊သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားအလို့ငှာ။သမ္မောဓိယံ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌သာလျှင်။သတ္တော၊ဇြိကပ် တွယ်

http://www.dhammadownload.com

တာ တော်မူ၏။

* **အဓိပ္ပါယ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အလိုဆန္ဒ၏ အလွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည် အဓိပ္ပါယ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ သတ္တော သမ္မောဓိယ --စသော ပုံစံ၌ ဘုရားလောင်း၏ အလွန်ကြီးမြတ်သော အလိုဆန္ဒကို ပြတတ်သောကြောင့် အဓိပ္ပါယ မဟန္တတ္တ အလင်္ကာမည်၏။

* **သဘာဝဝုတ္တိ, အတိသယဝုတ္တိ, မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ အထူး ။ ။** သာမညဖြစ်သော သဘောကို တန်ဆာဆင်၍ ဆိုခြင်းသည် သဘာဝဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်၏၊ ထိုထက်လွန်ကဲသော သဘောကို တန်ဆာဆင်၍ ဆိုခြင်းသည် အတိသယဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်၏၊ အလွန်အကျူး အထူးအံ့ဩဘွယ်ကောင်းသော သဘောကို တန်ဆာဆင်၍ ဆိုခြင်းသည် မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် သရုပ်ပြ**

၃၁၀။ ဂေါပေတွာ ဝဏ္ဏနီယံ ယံ၊ကိဉ္စိ ဒဿီယတေ ပရံ။
အသမံ ဝါ သမံ တဿ၊ယဒိ သာ ဝဇ္ဇနာ မတာ။

၃၁၀။ ယတ္ထ အလင်္ကတိယံ၊အကြင် အလင်္ကာ၌။ဝဏ္ဏနီယံ၊ချီးမွမ်းသင့် ချီးမွမ်းထိုက်သော။ယံကိဉ္စိ၊တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို။ဂေါပေတွာ၊ဂုက်၍။တဿ ဝတ္ထုနော၊ထိုဝတ္ထုနှင့်။ သမံ ဝါ၊တူသည်လည်းဖြစ်သော။အသမံ ဝါ၊မတူသည်လည်းဖြစ်သော။ပရံ၊တပါး။သော။ ယံကိဉ္စိ၊တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို။ယဒိ ဒဿီယတေ၊အကယ်၍ ပြအပ်သည်ဖြစ်ဘုံ့။သာအလင်္ကတိ၊ထိုအလင်္ကာကို။ဝဇ္ဇနာ၊ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာဟူ၍။မတာ၊သိအပ်၏။

* **ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ချီးမွမ်းသင့်သော ဝတ္ထုကို ဂုက်၍ ထိုဝတ္ထုနှင့် မတူသည်လည်းဖြစ်, တူသည်လည်းဖြစ်သော တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို ချီးမွမ်းခြင်းသည် ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* **ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ သရုပ် ။ ။** ၁။ အသမ ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ၊ ၂။ သမ ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

*** အသမ ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၃၁၁။ နု ပုရတော သဟသေသု၊နု ပဠေသုစ တာဒိနော။
မာရော ပရေသု တသေသံ၊သဟသံ ဒဿ ဝဓိတံ။

၃၁၁။ မာရော၊မာရ်နတ်မင်းသည်။တာဒိနော၊တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ပုရတော၊ရှေး၌။သဟသေသု၀၊တထောင်သော မြားရှိသောသူသည်လည်း။နု ဟောတိ၊မဖြစ်။ပဠေသု၀၊ငါးစင်းသော မြားရှိသောသူသည်လည်း။နု ဟောတိ၊မဖြစ်။"တဿာပိ၊ထိုသို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း။"ပရေသု၊တပါး၊သောသူတို့၌။တဿမာရဿ၊ထို

http://www.dhammadownload.com

မာရ်နတ်မင်း၏။ဧသံဂ္ဂသူနံ၊ထိုမြားတို့၏။ဒသဝမိုတံ၊တဆယ်ဖြင့် မြှောက်အပ်သော။ သဟဿံ၊အစင်းတထောင်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** အသမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာမည်ပုံ ။ ။** ချီးမွမ်းသင့်သောဝတ္ထုကို ဝှက်၍ ထိုဝတ္ထုနှင့် မတူသော တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို ချီးမွမ်းခြင်းသည် **အသမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းချက်) နပုရတော--စသောပုံစံ၌ ချီးမွမ်းသင့်သော မာရ်နတ်မင်းကို ဝှက်၍ မာရ်နတ်မင်းနှင့်မတူသော မာရ်နတ်မင်း၏ မြားကို ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့် **အသမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** သမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၃၁၂။ ဝိဝါဒ မနုယုဥ္စန္တော၊မုနိန္ဒ ဝဒနိန္ဒုနော။
သမ္ပုဏ္ဏော စန္ဒိမာ နာယံ၊ဆတ္တ မေတံ မနောဘုနော။

၃၁၂။ မုနိန္ဒ ဝဒနိန္ဒုနော၊မြတ်စွာဘုရား၏မျက်နှာတော်တည်းဟူသောလဝန်းနှင့်။ ဝိဝါဒံ၊ငြင်းခုံခြင်းကို။အနုယုဥ္စန္တော၊အားထုတ်သော။သမ္ပုဏ္ဏော၊ပြည့်သော။အယံ၊ဤဝတ္ထုသည်။စန္ဒိမာ၊လဝန်းသည်။နာ၊မဟုတ်။ဧတံ၊ထိုငြင်းခုံသော ဝတ္ထုသည်။မနောဘုနော၊မာရ်နတ်မင်း၏။ဆတ္တံ၊ထီးဝန်းပေတည်း။

*** သမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ချီးမွမ်းသင့်သောဝတ္ထုကို ဝှက်၍ ထိုဝတ္ထုနှင့် တူသော တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို ချီးမွမ်းခြင်းသည် **သမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ** မည် ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဝိဝါဒ မနုယုဥ္စန္တော--စသောပုံစံ၌ ချီးမွမ်းသင့်သော လမင်းကို ဝှက် ၍ ထိုလမင်းနှင့်တူသော ကာမနတ်၏ ထီးဖြူကို ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့် **သမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** သရှုပေါပမာ အလင်္ကာနှင့် သမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ အထူး ။ ။** အတူကို ပဓာနထား၍ ဆိုခြင်းသည် သရှုပေါပမာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။ ဝှက်၍ ချီးမွမ်းခြင်း ပဓာနထား၍ ဆိုခြင်းသည် **သမ ဝဥ္စနာ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** အပ္ပကတတ္ထုတိ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၁၃။ ပရာနုဝတ္တနာဒီဟိ၊နိဗ္ဗိန္ဒေနိဟ ယာ ကတာ။
ထုတိရပ္ပကတေ သာယံ၊သိယာ အပ္ပကတတ္ထုတိ။

၃၁၃။ ပရာနုဝတ္တနာဒီဟိ၊မင်းစသော သူတပါးတို့၏ အလိုသို့လိုက်ရခြင်း စသည်တို့ကြောင့်။နိဗ္ဗိန္ဒေန၊ငြီးငွေ့သောမှုးမတ်အစရှိသောသူသည်။အပ္ပကတေ၊မရအပ်သောအရာ၌။(ဝါ)မပြုမလုပ်နိုင်သောအရာ၌။ဂ္ဂဟ ဝတ္ထုမှိ၊ဤတစုံတခုသော ဝတ္ထု၌။ယာ ထုတိ၊အကြင် ချီးမွမ်းခြင်းကို။ကတာ၊ပြုအပ်၏။သာ အယံ ထုတိ၊ထိုချီးမွမ်းခြင်းသည်။အပ္ပက တတ္ထုတိ၊ အပ္ပကတတ္ထုတိ အလင်္ကာမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

http://www.dhammadownload.com

* **အပွကတတ္ထုတိ အလက်ာ မည်ပုံ။။** မပြုလုပ်နိုင်သောအရာ၌ ဆီးမွမ်းခြင်းသည် **အပွကတတ္ထုတိ အလက်ာ** မည်ပါသည်။ (ဤပါထာ၌) သူတစ်ပါးအလိုသို့ လိုက်ခြင်းစသည်တို့ကြောင့် မိမိ၏အဖြစ်၌ ငြိုးငွေ့ခြင်းရှိသောသူသည် မချီးမွမ်းလောက်သော ဝတ္ထုကို ချီးမွမ်းခြင်းသည် **အပွကတတ္ထုတိ အလက်ာ** မည်ပါသည်။

*** အပွကတတ္ထုတိ အလက်ာ၏ ပုံစံပြ**

၃၁၄။ **သုခံ ဇီဝန္တိ ဟရီဏာ၊ဝနေသု ပရသေဝိနော၊**
အနာယာသော ပလာဘေတိ၊ဇလ ဒဗ္ဗတ္ထံရာဒိဘိ။

၃၁၄။ အပရ သေဝိနော၊သူတပါး၊ကိုမမှီမူ၍ အသက်မွေးတတ်ကုန်သော။ဟရိဏာ၊သမင်တို့သည်။ဝနေသု၊တောတို့၌။အနာယာသော ပလာဘေတိ၊မပင်မပန်း ရအပ်ကုန်သော။ဇလဒဗ္ဗတ္ထံရာဒိဘိ၊ရေနေဇာမြက်ညွှန့်စသည်တို့ဖြင့်။သုခံ၊ချမ်းသာစွာ။ဇီဝန္တိ၊အသက်ရှင်နေကြကုန်၏။

*** ဧကာဝဋ္ဋိ အလက်ာ မည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၁၅။ **ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ ယတ္ထ၊ပုဗ္ဗပုဗ္ဗဝိသေသနံ၊**
သိယာ ဧကာဝဋ္ဋိ သာယံ၊ဒွိဓာ ဝိဓိ နိသေဓတော။

၃၁၅။ ယတ္ထ ဝုတ္တိယံ၊အကြင် အလက်ာ၌။ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ၊နောက်နောက်သော ပုဒ်သည်။ပုဗ္ဗပုဗ္ဗဝိသေသနံ၊ရှေးရှေးသောပုဒ်၏ ဝိသေသနသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သာအယံ ဝုတ္တိ၊ထိုအလက်ာသည်။ဧကာဝဋ္ဋိ၊ဧကာဝဋ္ဋိအလက်ာမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်၏။အယံ ဧကာဝဋ္ဋိ၊ဤဧကာဝဋ္ဋိအလက်ာသည်။ဝိဓိ နိသေဓတော၊စီရင်ခြင်း၊မြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ဒွိဓာ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

*** ဧကာဝဋ္ဋိ အလက်ာ မည်ပုံ။။** နောက်နောက်သောပုဒ်သည် ရှေးရှေးသောပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်ခြင်းသည် **ဧကာဝဋ္ဋိ အလက်ာ** မည်ပါသည်။

*** ဧကာဝဋ္ဋိ အလက်ာ ၂-ပါး။။** ၁။ ဝိဓိ ဧကာဝဋ္ဋိ အလက်ာ၊ ၂။ နိသေဓ ဧကာဝဋ္ဋိ အလက်ာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဝိဓိ ဧကာဝဋ္ဋိ အလက်ာ၏ ပုံစံပြ**

၃၁၆။ **ပါဒါ နခါဋ္ဌိရူဓိရာ၊နခါဋ္ဌိ ရံသိဘာသုရာ။**
ရံသီ တမော ပဟာနေက၊ရသာ သောဘန္တိ သတ္ထုနော၊

၃၁၆။ သတ္ထုနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ပါဒါ။ခြေတော်တို့သည်။နခါဋ္ဌိရူဓိရာ၊ခြေသည်းတော်အစဉ်ဖြင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။သောဘန္တိ၊တင့်တယ်ကုန်၏။နခါဋ္ဌိ၊ခြေသည်းတော် အစဉ်တို့သည်။ရံသိဘာသုရာ၊အရောင်တို့ဖြင့် တောက်ပကုန်သည်ဖြစ်၍။သောဘန္တိ၊တင့်တယ်ကုန်၏။ရံသီ၊အရောင်တို့သည်။တမောပဟာနေကရသာ၊အမိုက်အမှောင်ကို ပယ်

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းတည်းဟူသော တခုသော ကိစ္စရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။သောဘန္တိ၊တင့်တယ်ကုန်၏။

* **ဝိဓိ ဧကာဝဠိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** နောက်နောက်သောပုဒ်သည် ရှေးရှေးသော ပုဒ်၏ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် စီရင်ခြင်းသည် ဝိဓိ ဧကာဝဠိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** နိသေဓ ဧကာဝဠိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၃၁၇။ အသန္တဋ္ဌော ယတိ နေဝ၊သန္တော်သော နာလယာဟတော။
နာလယော ယော သ ဇန္တုနံ၊နာနုဿ ဗျသနာဝဟော။

၃၁၇။ အသန္တဋ္ဌော၊တဆယ့်နှစ်ပါးသော သန္တောသဖြင့် မရောင့်ရဲသောသူသည်။ ယတိ၊ရဟန်းသည်။နေဝ ဟောတိ၊မဖြစ်။အာလယာဟတော၊အလိုရမှက်ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သူသည်။ သန္တောသော၊ရောင့်ရဲသူမည်သည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။ယော သဘာဝေါ၊ အကြင်သဘောတရား သည်။ဇန္တုနံ၊သတ္တဝါတို့၏။အနုဿ ဗျသနာဝဟော၊အဆုံးမရှိသော ပျက်စီးခြင်းကိုဆောက်တတ်သည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။သ-သော သဘာဝေါ၊ထိုသဘောတရား သည်။အာလယော၊အာလယမည်သည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။

* **နိသေဓ ဧကာဝဠိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ပဋိသေဓပုဒ်ပါရှိသော နောက်နောက် သောပုဒ်သည် ရှေးရှေးသောပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်ခြင်းသည် နိသေဓ ဧကာဝဠိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** အညမည ဝိဘူသန အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၁၈။ ယဟိ ဘူသိယ ဘူသတ္ထံ၊အညမညံတု ဝတ္ထုနံ။
ဝိနာဝ သဒိသတ္ထံ တံ၊အညမည ဝိဘူသနံ။

၃၁၈။ ယဟိ ဝိဘူသနေ၊အကြင် အလင်္ကာ၌။ဝတ္ထုနံ၊ဝတ္ထုတို့၏။သဒိသတ္ထံ၊တူသည်၏အဖြစ်ကို။ဝိနာဝ၊ကြဉ်၍ သာလျှင်။ဝတ္ထုနံ၊ဝတ္ထုတို့၏။အညမညံတု၊အချင်းချင်း။ဘူသိယ ဘူသတ္ထံ၊တန်ဆာဆင်အပ်,တန်ဆာဆင်တတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တံ ဝိဘူသနံ၊ထိုအလင်္ကာသည်။အညမည ဝိဘူသနံ၊အညမညဝိဘူသန အလင်္ကာမည်၏။

* **အညမည ဝိဘူသန အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူသော်လည်း အချင်းချင်း တန်ဆာဆင်အပ်, တန်ဆာဆင်တတ်သည်၏ အဖြစ်သည် အညမည ဝိဘူသန အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** အညမည ဝိဘူသန အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ**

၃၁၉။ ဗျာမံသုမဇ္ဈာလံ တေန၊မုနိနာ လောကဗန္ဓုနာ။
မဟန္တိ ဝိန္ဒတိ ကန္တိ၊သောဝိ တေနေဝ တာဒိသိ။

၃၁၉။ ဗျာမံသုမဇ္ဈာလံ၊အတောင် ၈၀-မျှသော အရပ်သို့ တခဲနက်ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်ဝန်းသည်။လောကဗန္ဓုနာ၊လောက၏ အဆွေဖြစ်တော်မူသော။တေနမုနိ

http://www.dhammadownload.com

နာ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားကြောင့်။မဟန္တိ၊ကြီးစွာသော။ကန္တိ၊တင့်တယ်ခြင်းကို။ဝိနွတိ၊ရ၏။သောပိမုနိ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်လည်း။တေနေဝ ဗျာမံသုမဏ္ဍလေန၊ထိုအတောင် ၈၀-မျှသော အရပ်သို့ တခဲနက်ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်ဝန်းကြောင့်သာလျှင်။တာဒိသီ၊ထိုသို့သဘောရှိသော။မဟန္တိ၊ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော။ကန္တိ၊တင့်တယ်ခြင်းကို။ဝိနွတိ၊ရတော်မူ၏။

* ရေအိုင်သည် ပဒုမ္ဗာကြာတို့ဖြင့် တင့်တယ်၏။ ပဒုမ္ဗာကြာတို့သည်လည်း ရေအိုင်ဖြင့်ပင် တင့်တယ်၏။

* စာချဆရာသည် စာသင်သားတို့ဖြင့် ကြီးပွားတင့်တယ်၏၊ စာသင်သားတို့သည်လည်း စာချဆရာဖြင့်ပင် ကြီးပွားတင့်တယ်ကြရပေ၏။

* ကျီးက ဘုတ်ရိုသေ၊ ဘုတ်က ကျီး ရိုသေ။

* ကိုင်းကျွန်းမှီ၊ ကျွန်းကိုင်းမှီ---တို့သည် ဥပမာန ဥပမေယျ မဟုတ်ဘဲ အချင်းချင်း အပြုအလှန် တန်ဆာဆင်သောကြောင့် အညမည ဝိဘူသန အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာမည်ပုံနှင့် သရှပ်ပြ

၃၂၀။ ကထနံ သဟ ဘာဝဿ၊ကြိယာယစ ဂုဏဿစ။
သဟဝုတ္တိတိ ဝိညေယျံ၊တ ဒုဒါဟရဏံ ယထာ။

၃၂၀။ ကြိယာယစ၊ကြိယာ၏၎င်း။ဂုဏဿစ၊ဂုဏ်၏၎င်း။သဟဘာဝဿ၊တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ကထနံ၊ဆိုခြင်းကို။သဟဝုတ္တိတိ၊သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာဟူ၍။ဝိညေယျံ၊သိအပ်၏။တဒုဒါဟရဏံ၊ထိုသဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာဧဝံ၊ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ကြိယာအချင်းချင်း ဂုဏ်အချင်းချင်း အတူတကွဖြစ်ခြင်းကို ဆိုခြင်းသည် သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ ၂-ပါး ။ ။၁။ကြိယာ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ၊ ၂။ ဂုဏ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* ကြိယာ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ၏ ပုံစံပြ

၃၂၁။ ဇလန္တိ စနွရံသီဟိ၊သမံ သတ္ထူ နခံသဝေါ။
ဝိဇမ္ဘတိ စ စနွေန၊သမံ တံ မုခစန္ဒိမာ။

၃၂၁။ သတ္ထူ၊မြတ်စွာဘုရား၏။နခံသဝေါ၊ခြေသည်းတော်ရောင်တို့သည်။စနွရံသီဟိ၊လရောင်တို့နှင့်။သမံ၊အတူတကွ။ဇလန္တိ၊တောက်ပကုန်၏။တံမုခစန္ဒိမာစ၊ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်တည်းဟူသော လပြည့်ဝန်းသည်လည်း။စနွေန၊လမင်းနှင့်။သမံ၊အတူတကွ။ဝိဇမ္ဘတိ၊ကွန့်မြူးစံပယ် တင့်တယ်တော်မူ၏။

* ကြိယာ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ကြိယာ အချင်းချင်း အတူတကွ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုခြင်းသည် ကြိယာ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဇလန္ဓိ--စသောပုံစံ၌ ခြေသည်းတော်ရောင်နှင့် လရောင်တို့၏ တောက်ပခြင်းကြိယာ, မျက်နှာတော်နှင့် လမင်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကြိယာကို အတူတကွပြု၍ ဆိုခြင်းကြောင့် ကြိယာ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဝုဏ္ဏ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၂၂။ **ဇိနောဒယေန မလီနံ၊သဟ ဒုဇ္ဇန စေတသာ။**
ပါပံ ဒိသာ သုဝိမလာ၊သဟ သဇ္ဇန စေတသာ။

၃၂၂။ ဇိနောဒယေန၊မြတ်စွာဘုရား၏ ပွင့်ထွန်းတော် မူခြင်းကြောင့်။ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။ဒုဇ္ဇန စေတသာ၊သူယုတ်မာတို့၏စိတ်နှင့်။သဟ၊တကွ။မလီနံ၊ညစ်နွမ်းဇ၏။ ဇိနောဒယေန၊မြတ်စွာဘုရား၏ ပွင့်ထွန်းတော်မူခြင်းကြောင့်။ဒိသာ၊အရပ်မျက်နှာတို့သည်။ သဇ္ဇန စေတသာ၊သူတော်ကောင်းတို့၏စိတ်နှင့်။သဟ၊တကွ။သုဝိမလာ၊အလွန်သန့်ရှင်းစင် ကြယ်ကုန်၏။

*** ဝုဏ္ဏ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ။။** ဝုဏ်အချင်းချင်း အတူတကွပြု၍ ဆိုခြင်း သည် ဝုဏ္ဏ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းချက်) ဇိနောဒယေန--စသော ပုံစံ၌ သူယုတ်မာတို့၏ စိတ်နှင့် မကောင်းမှုအကုသိုလ်တို့၏ ညစ်နွမ်းခြင်းဝုဏ်, သူတော် ကောင်းတို့၏စိတ်နှင့် အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့၏ သန့်ရှင်းခြင်းဝုဏ်ကို အတူပြု၍ ဆိုခြင်း ကြောင့် ဝုဏ္ဏ သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၂၃။ **ဝိရောဓီနံ ပဒတ္ထာနံ၊ယတ္ထ သံသဂ္ဂ ဒဿနံ။**
သမုတ္ထံသာ ဘိဓာနတ္ထံ၊မတာ သာယံ ဝိရောဓိတာ။

၃၂၃။ ယတ္ထဝုတ္တိယံ၊အကြောင်အလင်္ကာ၌။သမုတ္ထံသာ ဘိဓာနတ္ထံ၊ဆိုးမွမ်းအပ်သော ဝတ္ထု၏ လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းငှာ။ဝိရောဓီနံ၊ဆန့်ကျင်ခြင်း ရှိကုန်သော။ပဒတ္ထာနံ၊ ပုဒ်နက်တို့၏။(ဝါ)ဇာတ်,ဝုဏ်,ကြိယာတို့၏။သံသဂ္ဂ ဒဿနံ၊နှီးနှောခြင်းကို ပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သာ အယံ ဝုတ္တိ၊ထိုအလင်္ကာကို။ဝိရောဓိတာ၊ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာဟူ၍။ မတာ၊သိအပ်၏။

*** ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ မည်ပုံ။။** တစုံတခုသော ဝတ္ထု၏ လွန်ကဲသည်၏အဖြစ် ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆန့်ကျင်သောဝတ္ထုတို့ကို ရောနှော၍ ပြခြင်းသည် ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းပုံ အောက်ဂါထာကြည့်)

*** ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၂၄။ ဝုဏာ သဘာဝ မခုရာ၊အပိ လောကေက ဗန္ဓုနော။

http://www.dhammadownload.com

သေဝိတာ ပါပသေဝီနံ၊သမ္ပဒူသေန္တိ မာနသံ။

၃၂၄။ လောကေက ဗန္ဓုနော၊လောက၏ အဆွေတော်ကြီးတဆူတည်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။သဘာဝ မဓုရာ အပါ၊သဘောအားဖြင့် ကောင်းမြတ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ဂုဏာ၊အရဟံ အစရှိသောဂုဏ်တော်တို့သည်။ပါပသေဝီဟိ၊မကောင်းမှုကို မှီဝဲသောသူတို့သည်။သေဝိတာ၊မှီဝဲအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ပါပသေဝီနံ၊မကောင်းမှုကို မှီဝဲသောသူတို့၏။မာနသံ၊စိတ်ကို။သမ္ပဒူသေန္တိ၊အလွန် ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏။

* ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ ဂုဏာ သဘာဝ မဓုရာ--စသောပုံစံ၌ မြတ်စွာဘုရားဂုဏ်တော်၏ လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကောင်းမြတ်သောဂုဏ် ပျက်စီးခြင်းကြိယာတို့ကို ရောနှောလျှဲ ပြခြင်းကြောင့် ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

* မယားမမက် အသက်ရှည် မယားမက်တ အသက်သေ---ဟူသော စကားသည် အသက်ရှည်ခြင်းဂုဏ်နှင့် အသက်သေခြင်းကြိယာသည် ဆန့်ကျင်၏၊ ထို့တွင် အသက်ရှည်ခြင်း၏ မယား မမက်ခြင်းဂုဏ် လွန်ကဲသည်ကို ပြခြင်းငှာ ဆန့်ကျင်ဘက်နှစ်ခုကို ရောနှောလျှဲ ပြခြင်းကြောင့် ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ပရိဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၂၅။ **ယဿ တဿစိ ဒါနေန၊ယဿ ကဿစိ ဝတ္ထုနော။**
ဝိသိဋ္ဌဿ ယ မာဒါန်၊ပရိဝုတ္တိတိ သာ မတာ။

၃၂၅။ ယဿကဿစိ၊တစုံတခုသော။ဝတ္ထုနော၊ဝတ္ထုကို။ယဿကဿစိ၊တစုံတယောက် ခံယူတတ်သော ပုဂ္ဂိလ်အား။ဒါနေန၊ပေးခြင်းကြောင့်။ဝိသိဋ္ဌဿ၊ပေးသည်ထက် ထူးကဲလွန်မြတ်သော။ဝတ္ထုနော၊ဝတ္ထုကို။ယံ အာဒါန်၊အကြင်ယူခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သာ အာဒါန ဇာတိ၊ထိုပေးခြင်း၊ယူခြင်းကို။ပရိဝုတ္တိတိ၊ပရိဝုတ္တိ အလင်္ကာဟူ၍။မတာ၊သိအပ်၏။

* ပရိဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။ တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို ပေး၍ ထူးသောဝတ္ထုကို ယူခြင်းသည် ပရိဝုတ္တိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။ (ရှင်းလင်းပုံ အောက်ဂါထာကြည့်)

* သမီးပေးမှ သားမက်ရ--ဟူသော စကားသည် သမီးကိုပေး၍ သားမက်ကို ယူခြင်းကြောင့် ပရိဝုတ္တိ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ဆန်ပေးမှ သီချင်းဆို--ဟူသော စကားသည် သီချင်းဆို၍ ဆန်ကို ယူခြင်းကြောင့် ပရိဝုတ္တိ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ဗျာပါဆံတစ်ခါ လင်တစ်ရာ--ဟူသော စကားသည် ယောကျ်ားများနှစ်သက်အပ်သော ဗျာပါဆံ, ဆံတောက်ကို တစ်ချက်ခါ၍ လင်တစ်ရာကို ယူခြင်းကြောင့် ပရိဝုတ္တိ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ခြင်းကို ပေးလျက် သူတစ်ပါးတို့ ကြောမြင့်စွာ စုဆောင်းထားသော ပစ္စည်းဥစ္စာကို ယူလေပြီ။

* ဆွေးမြေ့, ပူပန်မှုသဘောရှိသော ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ပစ္စည်းဖြင့် ဆွေးမြေ့ပူပန်ခြင်း မရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို အရယူပြီ။

* ဆန်ပေးမှ ဆီရ။

* ရော့- ပတ္တမြား ရော့- နဂါး။

*** ပရိဝုတ္ထိ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၂၆။ ပုရာ ပရေသံ ဒတ္တွာန၊မနုညံ နယနာဒိကံ၊
မုနိနာ သမနုပ္ပတ္ထာ၊ဒါနိ သဗ္ဗညုတာ သိရီ၊

၃၂၆။ မုနိန္ဒ၊ရှင်တော်ဘုရား။မုနိနာ၊ရှင်တော်ဘုရားသည်။ပုရာ၊ရှေးဘဝခါ၌။ပရေသံ၊သူတပါး၊တို့ဘား။မနုညံ၊ခွန်သက်ဖွယ်သော။နယနာဒိကံ၊မျက်လုံးတော်စသောဝတ္ထုကို။ ဒတ္တွာန၊ပေးလှူပြီး၍။ဒါနိ၊ယခုဘဝခါ၌။သဗ္ဗညုတသိရီ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ကြက်သရေတော်ကို။သမနုပ္ပတ္ထာ၊ကောင်းစွာရတော်မူဘဝ်ပြီ။

*** ပရိဝုတ္ထိ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** ပုရာ ပရေသံ--စသောပုံစံ၌ မျက်လုံးတော်တည်းဟူသော တစုံတခုသော ဝတ္ထုကိုပေး၍ ထူးသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ယူခြင်းကြောင့် ပရိဝုတ္ထိ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဘမ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၂၇။ ကိဠိ ဗိသွာန ဝိညာတာ၊ပဋိပတ္တိ တံ သမံ၊
သံသယာပ ဂတံ ဝတ္ထုံ၊ယတ္ထ သောယံ ဘမော မတော၊

၃၂၇။ ယတ္ထ အလင်္ကာရေ၊အကြောင် အလင်္ကာ၌။ဝိညာတာ၊သိတတ်သောသူသည် ကိဠိ၊တစုံတခုသော။ဝတ္ထုံ၊ဝတ္ထုကို။ဗိသွာန၊မြင်သောကြောင့်။တံ သမံ၊ထိုမြင်သောဝတ္ထုနှင့် တူသော တပါး၊သောဝတ္ထုကို။သံသယာပဂတံ၊ယုံမှားခြင်း ကင်းသည်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ပဋိပတ္တိ၊သို့၏။သောအယံ အလင်္ကာရော၊ထိုအလင်္ကာကို။ဘမော၊ဘမအလင်္ကာဟူ၍။ မတော၊သိအပ်၏။

*** ဘမ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** တစုံတခုသော ဝတ္ထုကိုမြင်၍ ထိုဝတ္ထုနှင့်တူသော တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို မှတ်ထင်ခြင်းသည် ဘမ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဘမ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၂၈။ သမံ ဗိသာသုဇ္ဈလာသု၊ဇိန ပါဒ နခံသုနာ၊
ပဿန္တာ အဘိနန္ဒန္တိ၊စန္ဒာတပမနာ ဇနာ၊

၃၂၈။ ဇိနပါဒ နခံသနာ၊မြတ်စာဘာဂ၏ ခြေသည်းတော်ရောင်ခြည်။သမံ၊အတ

http://www.dhammadownload.com

အမျှ။ဒိသာ၊အရပ်မျက်နှာတို့သည်။ဥဇွလာသု၊တောက်ပကုန်သည်ရှိသော်။"တာ ဥဇွလာဒိသာ၊ထိုတောက်ပသော အရပ်မျက်နှာတို့ကို။"ပဿန္တာ၊မြင်ကြကုန်သော။ဇနာ၊လူတို့သည်။စန္ဒာတပမနာ၊လရောင်ဟုမှတ်ထင်သောစိတ် ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။အဘိနန္ဒန္တိ၊အလွန်ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။

* သမံ ဒိသာသုဇွလာသု--စသောပုံစံ၌ ခြေသည်းတော်ကို လ, ရောင်ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့် ဘမ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ငှက်မသိက ဆက်ရက် ချိုးထင်။

* အချက်မသိက သားမက် သူခိုးထင်။

* အဆက်မသိက လက် အကျိုးထင်။--တို့သည် ဘမ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဘာဝ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၂၉။ ပဝုစ္စတေ ယံ နာမာဒိ၊ကဝိနံ ဘာဝ ဗောဓနံ။
ယေန ကေနစိ ဝဏ္ဏေန၊ဘာဝေါနာမာယ မီရိတော။

၃၂၉။ ကဝိနံ၊ပညာရှိတို့၏။ဘာဝဗောဓနံ၊အလိုကိုသိစေတတ်သော။ယံ နာမာဒိ၊အကြင် နာမ်ပုဒ် အစရှိသည်ကို။ယေန ကေနစိ ဝဏ္ဏေန၊တစုံတခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ပဝုစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။အယံ အလင်္ကာရော၊ဤအလင်္ကာကို။ဘာဝေါနာမ၊ဘာဝအလင်္ကာဟူ၍။ဤရိတော၊ဆိုအပ်၏။

*** ဘာဝ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** တစုံတခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပညာရှိတို့၏အလိုကို သိစေတတ်သော နာမ်ပုဒ်, ဝိသေသနပုဒ်, အာချာတ်ပုဒ် စသည်ကို ဆိုခြင်းသည် ဘာဝ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** ဂါထာစီကုံး အနှုန်းအဖွဲ့တို့၏ အသက်သဖွယ်ဖြစ်သော အလင်္ကာ**

ဘာဝ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဘာဝ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၃၀။ နနု တေယေဝ သန္တာ နော၊သာဂရာ နကုလာစလာ။
မနမ္ပိ မရိယာဒံ ယေ၊သံဝဋ္ဌေပိ ဇဟန္တိ နော။

၃၃၀။ ယေ သမုဒ္ဒါ၊အကြင် သမုဒြာတို့သည်။သံဝဋ္ဌေ၊ကမ္ဘာပျက်သော အခါ၌။အတ္တနော၊မိမိ၏။မရိယာဒံ၊သမုဒြာဟူသော အပိုင်းအခြားကို။ဇဟန္တိ၊စွန့်ကုန်၏။တေ သမုဒ္ဒါ၊ထိုပကတိသော သမုဒြာတို့သည်။နော သာဂရာ၊သမုဒြာအစစ် မမည်ကုန်။ယေ ပဗ္ဗတာ၊အကြင် တောင်စဉ်တို့သည်။သံဝဋ္ဌေ၊ကမ္ဘာပျက်သော အခါ၌။အတ္တနော၊မိမိ၏။မရိယာဒံ၊အပိုင်းအခြားကို။ဇဟန္တိ၊စွန့်ကုန်၏။တေ ပဗ္ဗတာ၊ထိုတောင်စဉ်တို့သည်။နကုလာစလာ၊တောင်စဉ်အစစ် မမည်ကုန်။ယေ သန္တာ၊အကြင် သူတော်ကောင်းတို့သည်။သံဝဋ္ဌေ၊ကမ္ဘာ

http://www.dhammadownload.com

ပျက်သော်လည်း။အတ္တနောမိမိ၏။မရိယာဒံ၊သီလစသော အပိုင်းအခြားကို။မနုဿိစဉ်းငယ်မျှလည်း။နော ဇဟန္တိ၊မစွန့်ကြကုန်။တေ ယေဝ သန္တာ၊ထိုသူတော်ကောင်းတို့သည်သာလျှင်။နနု ဧကန္တေန၊စင်စစ်အားဖြင့်။သာဂရာ၊သမုဒ္ဒြာစစ် မည်ကြကုန်၏။ကုလာစလာ၊ တောင်စဉ်အစစ် မည်ကြကုန်၏။

* **နနု တေယေဝ သန္တာနော--**စသောပုံစံ၌ ပကတိသော သမုဒ္ဓရာ တောင်တို့၏ သဘောကို တားမြစ်၍ သူတော်ကောင်းတို့၏ သဘောကို ပြတတ်သောကြောင့် ဘာဝအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ကောင်းကင်မှာ ရေဆန်စီးလို့၊ ဖြစ်ကြီးမှာ ကြယ်တွေပေါ်တော့၊ ဆယ်ရွှေလှော်သည် အလှကိုဖြင့်၊ ရေးမပိုင် ကြဲမချပါဘူး၊ ကဲဆဆတိုး။--သည် ချစ်သူတို့၏ အလိုကို သိစေတတ်သောကြောင့် ဘာဝအလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ကြက်ညိုနောင်ရေမျောလို့၊ မြကျော မင်းဝံတောင်၊ လဲလို့သွေရှောင်၊ အာကာဘောင် ကြယ်ပြောင် မြေလူး၊ အမ မောင် မမှန်ပါဘူး၊ သုံးဘဝကူး။

*** မိဿ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် သရုပ်ပြ**

၃၃၁။ အင်္ဂီဘာဝါ သဒိသ၊ဗလ ဘာဝါ စ ဗန္ဓနေ။
သံသဂ္ဂေါ လင်္ကတိနံ ယော၊တံ မိဿန္တိ ပဝုစ္စတိ။

၃၃၁။ အင်္ဂီဘာဝါစ၊အစိတ်အပေါင်း၏ အဖြစ်,ကျေးလူးပြုတတ် ကျေးလူးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်,ပြီးစေတတ် ပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဝင်း။သဒိသဗလဘာဝါစ၊တူမျှသော အားရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ဝင်း။ဗန္ဓနေ၊အဖွဲ့၌။အလင်္ကာတိနံ၊အလင်္ကာတို့၏။ယော သံသဂ္ဂေါ၊အကြင် ရောနှောခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တံ သံသဂ္ဂံ၊ထိုရောနှောခြင်းကို။မိဿန္တိ၊မိဿအလင်္ကာဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

* **မိဿ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အလင်္ကာတို့၏ ပြီးစေတတ် ပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဝင်း, တူသောအားရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဝင်း ရောနှောခြင်းသည် **မိဿ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

* **မိဿ အလင်္ကာ ၂-ပါး ။ ။** ၁။ အင်္ဂီဘာဝမိဿ အလင်္ကာ၊ ၂။ သဒိသဗလ ဘာဝမိဿ အလင်္ကာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** အင်္ဂီဘာဝမိဿ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၃၂။ ပသဏ္ဌ မုနိနော ပါ၊နခ ရံသိ မဟာနဒီ။
အဟော ဂါဠှံ နိမုဂ္ဂေါ၊သုခယတေ တေ ဇနေ။

၃၃၂။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ပသဏ္ဌာ၊ချီးမွမ်းအပ်သော။ပါ၊နခရံသိ၊ခြေသည်းတော်ရောင်တည်းဟူသော၊မဟာနဒီ၊မြစ်ကြီးသည်။ဂါဠှံ၊လွန်လွန်ကဲကဲ့။နိမုဂ္ဂေါ၊ငုပ်သည်

http://www.dhammadownload.com

လည်း ဖြစ်ကြကုန်သော။တေ ဇနေ၊ထိုသူတော်ကောင်းတို့ကို။သုခယတေဝ၊ချမ်းသာစေ သည်သာလျှင်တည်း။အဟော၊သြော်. . . . . အံ့ဘွယ်ရှိပါပေစွ။

*** အင်္ဂဏီဘာဝမိဿ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အလင်္ကာတို့၏ ပြီးစေတတ် ပြီးစေအပ် သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောနှောခြင်းသည် အင်္ဂဏီဘာဝမိဿ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ပသတ္ထ မုနိနော ပါဒ--စသောပုံစံ၌ "နိမုဂ္ဂေ"ဟူသော သမာဓိသဒ္ဒ အလင်္ကာ, "ပါဒ နခ ရံသီ မဟာနဒီ"ဟူသော ရူပကအလင်္ကာတို့၏ ပြီးစေတတ် ပြီးစေအပ် သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောနှောခြင်းကြောင့် အင်္ဂဏီဘာဝမိဿ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** သဒိသဗလ ဘာဝမိဿ အလင်္ကာ-၏ ပုံစံပြ**

၃၃၃။ ဝေသော သဘာဝ မဓုရော၊ရူပံ နေတ္တ ရသာယနံ။
မဓူဝ မုနိနော ဝါစာ၊နေ သမ္ပီဏေတိ တံ ဇနံ။

၃၃၃။ မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။သဘာဝ မဓုရော၊သဘောအားဖြင့် ကောင်းမြတ် သော။ဝေသော၊အသွင်တော်သည်။ကံ ဇနံ၊ဗြဟ္ဟာ,နတ်,လူ အဘယ်သူကို။နေ သမ္ပီဏေတိ၊ မနှစ်သက်စေနိုင်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။နေတ္တ ရသာယနံ၊မျက်လုံးတော် ၏ ရသာယနဆေးတည်းဟူသော။ရူပံ၊အဆင်းတော်သည်။ကံ ဇနံ၊ဗြဟ္ဟာ,နတ်,လူ အဘယ်သူကို။နေ သမ္ပီဏေတိ၊မနှစ်သက်စေနိုင်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။မုနိနော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ မဓူဝ၊ဟုးရည်ကဲ့သို့ ချိမြိန်ကောင်းမြတ်သော။ဝါစာ၊စကားတော်သည်။ကံ ဇနံ၊ဗြဟ္ဟာ,နတ်,လူ အဘယ်သူကို။နေ သမ္ပီဏေတိ၊မနှစ်သက်စေနိုင်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။

*** သဒိသဗလ ဘာဝမိဿ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အလင်္ကာတို့၏ တူသောအားရှိသည် ၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောနှောခြင်းသည် သဒိသဗလ ဘာဝမိဿ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဝေသော သဘာဝ--စသောပုံစံ၌ "ဝေသော သဘာဝ မဓုရော" ဟူသော သမာဓိသဒ္ဒ အလင်္ကာ "ရူပံ နေတ္တ ရသာယနံ"ဟူသော ရူပက အလင်္ကာ "မဓူ ဝ ဝါစာ"ဟူသော ဥပမာအလင်္ကာတို့၏ အားရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ရောနှောခြင်းကြောင့် သဒိသဗလ ဘာဝမိဿ အလင်္ကာ မည်ပါသည်။

*** အာသီ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် ပုံစံပြ**

၃၃၄။ အာသီနာမ သိယာတ္ထဿ၊ဣဌဿာ သိသနံ ယထာ။
တိလောကေက ဂတိ နာထော၊ပါတု လောက မပါယတော။

၃၃၄။ ဣဌဿ၊အလိုရှိအပ်သော။အတ္ထဿ၊အကျိုးကို။အာသီသနံ၊တောင့်တခြင်း သည်။အာသီနာမ၊အာသီ အလင်္ကာမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။"ဥဒါဟရဏံ၊ဥဒါဟရဏ် သည်။"ယထာဧဝံ၊ဤသို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တိလောကေကဂတိ၊လောကသုံးပါး၌ တပါးတည်း သာဖြစ်၍ ပြိုင်ဘက်ကင်းတော်မူသော။နာထော၊မြတ်စွာဘုရားသည်။လောကံ၊ဗြဟ္ဟာ,နတ်,

F 318

http://www.dhammadownload.com

လူ သုံးဘုံသူကို။အပါယတော၊အပါယ်ဘေးမှ။ပါတု၊စောင့်ရှောက်တော်မူပါစေသတည်း။

* **အာသီ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။** အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို တောင့်တခြင်းသည် **အာသီ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

* တိလောကေက ဂတိ နာထော၊ပါတု လောက မပါယတော--ဟူသောပုံစံ၌ အပါယ်မှ စောင့်ရှောက်စေသတည်းဟု အလိုရှိအပ်သောအကျိုးကို တောင့်တခြင်းကြောင့် အာသီ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ယောက်ျားသမှုတ်၊ ကြံသည့်နှုတ်ဖြင့်၊ သမ္ဗုဒ္ဓဆု၊ သဗ္ဗညုကို၊ ယခုကြိုက်စွာ၊ သာသနာ၌၊ အခါပတ်ကုံး၊ စည်းစိမ်ကျုံးလျက်၊ နှလုံး နူးစေကုန်သတည်း။--သည် အလိုရှိအပ်သော ဘုရားဆုကို တောင့်တခြင်းကြောင့် အာသီ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ဗုဒ္ဓ သာသနံ စိရံ တိဋ္ဌတု။

* ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ သာသနာ ရောင်ဝါနေသို့ လင်းပါစေ။

* **ဖြစ်ရာဘဝ၊ မြတ်သုခနှင့်၊ ပြည့်ဝရလို၊ တောင်းဆုဆို၏**။--သည် အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို တောင့်တခြင်းကြောင့် အာသီ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ဖြစ်ရာဘဝ သုခချမ်းသာ ပြည့်လိုပါ၏။

*** ရသီ အလင်္ကာ မည်ပုံနှင့် လက္ခဏာပြ**

၃၃၅။ ရသပ္ပတီတိ ဇနကံ၊ဇာယတေ ယံ ဝိဘူသနံ။
ရသဝန္တန္တိ တံ ဥေ ယျံ၊ရသဝန္တ ဝိဓာနတော။

၃၃၅။ ယံ ဝိဘူသနံ၊အကြင် အလင်္ကာသည်။ရသပ္ပတီတိ ဇနကံ၊ရသကိုးပါးတွင် တပါးပါးသောရသကို သိစေခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍။ဇာယတေ၊ဖြစ်၏။တံဝိဘူသနံ၊ ထိုအလင်္ကာကို။ရသဝန္တ ဝိဓာနတော၊မိမိ၏ရသကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါးသောရသရှိသည်၏ အဖြစ်ကို စိရင်တတ်သောကြောင့်။ရသဝန္တန္တိ၊ရသီ အလင်္ကာဟူ၍။ဥေ ယျံ၊သိအပ်၏။

* **ရသီ အလင်္ကာ မည်ပုံ ။ ။**ရသကိုးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး ပါရှိသော အလင်္ကာသည် **ရသီ အလင်္ကာ** မည်ပါသည်။

*** ရသီ အလင်္ကာ -၏ ပုံစံပြ**

၃၃၆။ ရာဂါ နတဗ္ဗုတ သရောဇ မုခံ ဓရာယ၊
ပါဒါ တိလောက ဂရုနော မိက ဗန္ဓရာဂါ။
အာဒါယ နိစ္စ သရသေန ကရေန ဂါဠံ၊
သဥ္ဇုမ္ပယန္တိ သတတာ ဟိတ သမ္ဘမေန။

၃၃၆။ တိလောက ဂရုနော၊လောကသုံးပါး၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား၏။အဓိက ဗန္ဓရာဂါ၊အလွန်ဖွဲ့နှောင် တပ်မက်စေနိုင်ကုန်သော။ပါဒါ၊ခြေတော်တည်း

http://www.dhammadownload.com

ဟူသော ယောကျ်ားတို့သည်။ရောယ၊မြေကြီးတည်းဟူသော မိန်းမ၏။ရာဂါနတဏှာတ သရောဇ မုခံ၊တပ်မက်ခြင်းဖြင့် ရှေးရှည်တွတ်သော အံ့ဘွယ်ဖြစ်သော ကြာပန်းနှင့်တူသော မျက်နှာကို။နိစ္စ သရသေန၊အမြဲသာယာအပ်သော သဘောရှိသော။သတတာ ဟိတ သမ္ဘမေန၊အမြဲတင်ထားအပ်သော လေးမြတ် ရှိသေခြင်းရှိသော။ကရေန၊လက်ဖြင့်။(ဝါ) ရောင်ခြည်တော်ဖြင့်။ဂါဠှံမြစွာ။အာဒါယ၊ကိုင်၍။(ဝါ)တွေ့ထိ၍၊သဋ္ဌမ္ဘယန္တိ၊နန်းစုပ်ကြကုန်၏။

* စတုတ္ထပိုင်း၏ နိဂုံးပြ

၃၃၇။ ကွစ္စာနုဂါမွ ပုရိမာ စရိယာ နုဘာဝံ၊
သခေ်ပတော နိဂဒိတော ယ မလက်တီနံ။
ဘေဒေါ ပရွပရိ ကဝိဟိ ဝိကပ္ပိယာနံ၊
ကော နာမ ပဿိတု မလံ ခလု တာသ မန္တံ။

၃၃၇။ ကွတိ ကွမိနာ ယထာဝုတ္တ ပကာရေန၊ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ပုရိမာ စရိယာ နုဘာဝံ၊ရှေးဆရာမြတ်တို့၏ အစွမ်းသတ္တိကို။အနုဂါမွ၊အမှီသဟဲပြု၍။အလင်္ကတီနံ၊အလင်္ကာတို့၏။အယံ ဘေဒေါ၊ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအပြားကို။ မယာ၊ငါသည်။သခေ်ပတော၊အကျဉ်းအားဖြင့်။နိဂဒိတော၊ဆိုအပ်ပြီ။ဥပရူပရိ၊ကြာမြင့်စွာ သောကာလမှ ယနေ့ကျအောင်။ကဝိဟိ၊ပညာရှိတို့သည်။ဝိကပ္ပိယာနံ၊ကြဲဆအပ်ကုန်သော။ တာသံ အလင်္ကတီနံ၊ထိုအလင်္ကာတို့၏။အန္တံ၊အဆုံးကို။ကော နာမ၊အဘယ်မည်သောသူ သည်။ခလု၊စင်စစ်။ပဿိတုံ၊မြင်ခြင်းငှာ။အလဲ၊စွမ်းနိုင်ပါအံ့နည်း။

* မြန်လည် ဖြည့်စွက်ချက်များ

မေး။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-ပါဠိတော်သည် မည်သည့်ဒေါသတို့မှ လွတ်၍ မည်သည့်ဂုဏ်တို့ ရောက်ပါသနည်း။

ဖြေ။ နမော တဿ ပဏာမသည် သိလွယ်သောကြောင့် ကိလိဋ္ဌဒေါသမှ လွတ်မြောက်ပါသည်၊ အစပ်နီး၍ မရှုပ်ထွေးသောကြောင့် ဗျာကိဏ္ဏဒေါသမှ လွတ်မြောက်ပါသည်၊ ဂုဏ်နှင့် ဂုဏေး လိုက်လျောသောကြောင့် အဓုတ္တဒေါသ, ဟီနတ္တကဒေါသတို့မှ လွတ်ကင်းပါသည်၊ ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို ဆိုခြင်းကြောင့် အတိဂုတ္တဒေါသမှ လွတ်ကင်းပါသည်။

သိလွယ်ထင်ရှားသောကြောင့် ပသာဒဂုဏ် မြောက်ပါသည်၊ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-ကို ထူးချွန်လွန်ကဲသော ဂုဏ်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားသောကြောင့် ဥဒါရတာဂုဏ် မြောက်ပါသည်၊ မှန်ကန်သောဂုဏ်ကို ဆိုခြင်းကြောင့် ကန္တိဂုဏ်မြောက်ပါသည်။

* ဥတ္တံသဝန္တော ယောကောစိ-၌ ဥတ္တံသ-အရ။ ။ . . သ, သိလုတ္တံသ, ပညုတ္တံသ, ဝိရိယုတ္တံသ, သဗ္ဗုတ္တံသ-စသောဂုဏ် လွန်ကဲခြင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ (ဂါထာ-၁၀)

http://www.dhammadownload.com

* **သမာသ ပစ္စယေ ဝါဒိ- (၁၇၇) ၌ ပစ္စယ-အရ ။ ။** ပင်္ဂေယတေ-ပါဠိကိုထောက်၍ အာယပစ္စည်းကိုလည်းကောင်း၊ နိလုပ္ပလဒလိယတိ-ပါဠိကိုထောက်၍ ဣယပစ္စည်းကို လည်းကောင်း ယူရပါမည်။

* လောဘ သူဦး၊ ဒေါသ ဓားပြ၊ မောဟ ဘိန်းရှူ အလားတူ၏။-သည် ကမ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* ဓားကို ဖျက်တော့ **ဝါးမျက်**၊ * ရှင်ကို ဖျက်တော့ ဓဇင်၊ * လူကို ဖျက်တော့ အရက်--သည် တုလျဟောဂိတာ အလင်္ကာ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဟေတု အလင်္ကာတို့၏ အမည်များ ။ ။** ဇနကဟေတု, ဉာပကဟေတု, ဘာဝကိစ္စကာရကဟေတု, အဘာဝကိစ္စ ကာရကဟေတု, ဘာဝကိစ္စ ဉာပကဟေတု, ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု, အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု တို့ဖြစ်ပါသည်။

၅-ပဉ္စမပရိစ္ဆေဒ
ရသဘာဝါဝဟောဓ

*** တပျာဆရာ၏ လက္ခဏာပြ**

၃၃၈။ **ပဒိဘာဝနတာ လောကဝေါဟာရ မနုသာရိနာ။**
တတောစိတျ သမုလ္လာသဝေဒိနာ ကဝိနာ ပရံ။

၃၃၈။ ပဒိဘာနဝတာ၊ထိုထိုသို့သော အရာအားလျော်စွာ သိတတ်သောပညာရှိသော။လောကဝေါဟာရ မနုသာရိနာ၊လူတို့၏အသုံးန္ဒန်းကို အစဉ်တစိုက်လိုက်နိုင်သော။ တတော၊ထိုသို့ထိုထိုသောအရာ အားလျော်စွာသိတတ်,လူတို့၏အသုံးန္ဒန်းကို အစဉ်တစိုက်လိုက်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပရံ၊လွန်စွာ။ဩဒိစတျသမုလ္လာသ ဝေဒိနာ၊ဩဒိစတျဂုဏ်၏ ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်းကို သိတတ်သော။ကဝိနာ၊ကဗျာတတ်သိ ပညာရှိသည်။

* **ကဗျာဆရာ၏ လက္ခဏာ ၃-ပါး ။ ။** ၁။ အရာဌာနအားလျော်စွာ သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ ၂။ ခေတ်ကာလအားလျော်စွာ လူတို့၏ အသုံးအန္ဒန်းကို နားလည်ခြင်း။ ၃။ အသင့်ယုတ္တိ ရှိ-မရှိကို သိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ပဒိဘာန-အရ ။ ။** မုချအားဖြင့် ထိုထိုအကြောင်းသို့ ရှေးရှုထင်လာတတ်သော ဉာဏ်အထူးကို ယူရမည်။ ဥပစာအားဖြင့် အဖွဲ့ဝန္ဓကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

* ပဌမ ပရိစ္ဆေဒ၌ ဆိုလတ္တံ့သော အနက် ၆/၇-မျိုး

၃၃၉။ ဌာယီ သမ္ဘန္ဓီနော ဘာဝ၊ဝိဘာဝါ သာနုဘာဝကာ။
သမ္ဗဇ္ဈန္တိ နိဗန္ဓာ တေ၊ရသဿာဒါယ သာဓုနံ။

၃၃၉။ နိဗန္ဓာ၊ဖွဲ့နွဲ့စီးကုန်အပ်သော။ဌာယီ သမ္ဘန္ဓီနော၊ဌာယီဘာဝနှင့်စပ်ခြင်းရှိကုန်သော။သာနုဘာဝကာ၊အနုဘာဝနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။တေ ဘာဝ ဝိဘာဝါ၊ထိုဘာဝ,ဝိဘာဝတို့သည်။(၀ါ)ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝ,အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ,ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝတို့သည်။(၀ါ)ဌာယီဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝ,အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ,ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝတို့သည်။ သာဓူနံ၊စိတ်ကောင်းရှိသော ကြားနာ ဘာသ်ရှူသူတို့၏။ရသဿာဒါယ၊ကဗျာဗန္ဓ၏ အရသာကို ကောင်းစွာခံစားခြင်းငှာ။သမ္ဗဇ္ဈန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ပဌမ ပရိစ္ဆေဒ၌ ဆိုလတ္တံ့သော အနက် ၆/၇-မျိုး ။ ။ ၁။ဌာယီဘာဝ၊ ၂။ ဗျဘိစာရီဘာဝ၊ ၃။ သာတ္တိကာဘာဝ၊ ၄။ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ၊ ၅။ ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ၊ ၆။ အနုဘာဝ၊ ၇။ ရသ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

* ဘာဝပုဒ်၏ ဝစနတ္ထနှင့် အဓိပ္ပါယ်ပြ

၃၄၀။ စိတ္တဝုတ္တိ ဝိသေသာ တု၊ဘာဝယန္တိ ရသေ ယတော။
ရတျာဒယော တတော ဘာဝ၊သဒ္ဒေန ပရိကိတ္တိတာ။

၃၄၀။ တု၊ဘာဝ,ဝိဘာဝ,အနုဘာဝတို့၏အထူးကား။စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသာ၊စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းအထူး ဖြစ်ကုန်သော။ရတျာဒယော၊ရတိစသော ဌာယီဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝတို့သည်။ယတော၊အကြင်ကြောင့်။ရသေ၊သိဂ်ါရစသော ရသတို့ကို။ဘာဝယန္တိ၊ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။တတော၊ထို့ကြောင့်။ရတျာဒယော၊ရတိစသော ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝတို့ကို။ဘာဝသဒ္ဒေန၊ဘာဝသဒ္ဒါဖြင့်။ပရိကိတ္တိတာ၊ကြားအပ်ကုန်၏။

* ဘာဝ မည်ပုံ ။ ။ စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း အထူးသည် ဘာဝ မည်ပါသည်။

* ဘာဝ-အရ ။ ။ မုချအားဖြင့် ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝ-ဟူသော စိတ်ဖြစ်ခြင်း အထူးကို ယူရပါမည်။ ဥပစာ (ဌာနူပစာ) အားဖြင့် ကိုယ်, နှုတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းအထူးကို ယူရပါမည်။

* ဌာယီဘာဝ၏ ဝစနတ္ထနှင့် အဓိပ္ပါယ်ပြ

၃၄၁။ ဝိရောဓိနာညဘာဝေန၊ယော ဘာဝေါ န တိရောဟိတော။
သိလေန တိဋ္ဌတိစ္စေသော၊ဌာယီဘာဝေါတိ သဒ္ဒိတော။

၃၄၁။ ယော ဘာဝေါ၊အကြင်ဘာဝသည်။ဝိရောဓိနာ၊ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။အညဘာဝေန၊တပါးသောဘာဝသည်။နံ တိရောဟိတော၊မဖုံးလွှမ်းအပ်သည်ဖြစ်၍။သိလေန မိမိသဘောအားဖြင့်။တိဋ္ဌတိ၊အမြဲတည်တတ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဧသော ဘာဝေါ၊

http://www.dhammadownload.com

ထိုဘာဝကို။ဌာယီဘာဝေါတိ၊ဌာယီဘာဝဟူ၍။သဒ္ဒိတော၊ဆိုအပ်၏။

* **ဌာယီဘာဝ မည်ပုံ ။ ။** ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တစ်ပါးသော ဘာဝသည် မဖုံးကွယ်အပ်သည်ဖြစ်၍ မိမိသဘောအတိုင်းတည်သော ဘာဝသည် ဌာယီဘာဝ မည်ပါသည်။

*** ဌာယီဘာဝ-၏ သရုပ် (၉) ပါးပြ**

၃၄၂။ ရတိ ဟာသောစ သောကောစ၊ကောဓုဿာဟ ဘယမ္ပိစ။
ဇိဂုစ္ဆာ ဝိမှယော စေဝ၊သမော စ နဝ ဌာယိနော။

၃၄၂။ ရတိစ၊ချစ်ကြိုက်ခြင်း,မွေ့လျော်ခြင်းရတိဌာယီဘာဝ၎င်း။ဟာသောစ၊ပြုံးရယ်ခြင်း ဟာသဌာယီဘာဝ၎င်း။သောကောစ၊စိုးရိမ်ကြောင့်ကြသနားကြင်နာခြင်း သောကဌာယီဘာဝ၎င်း။ကောဓောစ၊အမျက်ထွက်ခြင်း ကောဓဌာယီဘာဝ၎င်း။ဥဿာဟ ဘယမ္ပိစ၊ရဲရင့်ခြင်း,အားထုတ်ခြင်း ဥဿာဟဌာယီဘာဝ,ကြောက်ခြင်း ဘယဌာယီဘာဝ၎င်း။ဇိဂုစ္ဆာစ၊စက်ဆုပ် ရွံ့ရှာခြင်း ဇိဂုစ္ဆာဌာယီဘာဝ၎င်း။ဝိမှယောစဝ၊အံ့သြခြင်း ဝိမှယဌာယီဘာဝ၎င်း။သမောစ၊ငြိမ်သက် တည်ကြည်ခြင်း သမဌာယီဘာဝ၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဌာယိနော၊ဌာယီဘာဝတို့သည်။နဝ၊ကိုးပါးတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* **ဣဌဌာယီဘာဝ-ကား။ ။** ရတိ, ဟာသ, ဥဿာဟ, ဝိမှယ, သမအားဖြင့် ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ **အနိဋ္ဌ ဌာယီဘာဝ ကား ။** သောက, ကောဓ, ဘယ, ဇိဂုစ္ဆာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

*** ဗျဘိစာရီဘာဝ-၏ ဝစနတ္ထနှင့် အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၄၃။ တိရောဘာဝါဝိဘာဝါဒိ၊ဝိသေသေနာဘိမုကျွတော။
ယေ တေ စရန္တိ သီလေန၊တေ ဟောန္တိ ဗျဘိစာရိနော။

၃၄၃။ ယေ တေ ဘာဝါ၊အကြင်ဘာဝတို့သည်။တိရောဘာဝါဝိဘာဝါဒိ ဝိသေသေန၊ဖုံးလွှမ်းခြင်း,ပေါ်လွင်ထင်ရှားခြင်း အစရှိသော အထူးအားဖြင့်။အဘိမုကျွတော၊ဌာယီဘာဝသို့ ရှေ့ရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။သီလေန၊သဘောအားဖြင့်။စရန္တိ၊ဖြစ်တတ်ကုန်၏။တေ ဘာဝါ၊ထိုဘာဝတို့သည်။ဗျဘိစာရိနော၊ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* **ဗျဘိစာရီဘာဝ မည်ပုံ ။ ။**ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ပေါ်လွင်ခြင်း အစရှိသော အထူးအားဖြင့် အမြဲမတည် ရွှေ့ရှားတတ်သော ဘာဝသည် **ဗျဘိစာရီဘာဝ** မည်ပါသည်။

* **ဗျဘိစာရီဘာဝ ဖြစ်နိုင်သောအခါ ။ ။**ရတိ-စသော ဌာယီဘာဝတို့သည် မတည်မြဲဘဲ ပျောက်ကွယ် ပျက်စီးသွားသောအခါ **ဗျဘိစာရီဘာဝ** ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

*** ဗျဘိစာရီဘာဝ ၃၃-ပါးပြ**

၃၄၄။ နိဗ္ဗေဒေါ တက္က သင်္ကာ သမ၊မိတိ ဇဋ္ဌတာ ဒီနတုဂ္ဂါ လသတ္တံ။
ဟ္တံ တာသော ဂိလာနုဿုက ဟရိသ၊သတိဿာ ဝိသာဒါ ဗဟိဒ္ဓါ။

http://www.dhammadownload.com

စိန္တာ ဂဗ္ဗာ ပမာရော မရိသ မဒ၊မတုမ္မာဒ မောဟာ ဝိဗောဓော။
နိဒ္ဒါ ဝေဂါ သဗိဋ်ဆ မရဏ၊သစပလံ ဗျာဓိ တေတ္တိသ မေတေ။
(၂၁-လုံဘွဲ့ သဒ္ဒရာ ဂါထာ)

၃၄၄။ နိဗ္ဗေဒေါ်ငြီးငွေ့ခြင်း နိဗ္ဗေဒဂင်း။တက္ကသင်္ကာ၊ကြံစည်စဉ်းစားခြင်းတက္က, ယုံမှားခြင်း သင်္ကာတို့ဂင်း။သမဓိတိဇဋ္ဌတာ၊ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းခြင်းသမ,ရောင့်ရဲခြင်း ဓိတိ,အံ့အားသင့် ကြက်သေသေခြင်း ဇဋ္ဌတာတို့ဂင်း။ဒိနတုဂ္ဂါလ သတ္တံ၊ဆင်းရဲခြင်း ဒိနတာ,ကြမ်းကြုတ်ခြင်း ဥဂ္ဂ,ပျင်းရိခြင်း အလသတ္ထဂင်း။သုတ္တံ၊အိပ်ပျော်ခြင်း သုတ္ထဂင်း။တာသော၊ထိတ်လန့်ခြင်း တာသဂင်း။ဂိလာနိ၊အားကုန်ခန်းခြင်း ဂိလာနိဂင်း။ဥဿုက ဟရိသ သတီ၊အားထုတ်ခြင်း ဥဿုက,စိတ်ကြည်ရွင်လန်းခြင်း ဟရိသ,အောက်မေ့ခြင်း သတိဂင်း။ဣဿာ ဝိသာဒါ ဗဟိဒ္ဓါ၊ငြူစူခြင်း ဣဿာ,အစွမ်းကုန်ခြင်း ဝိသာဒ,ဣန္ဒေဆည်ခြင်း ဟန်ဆောင်ခြင်း အဗဟိဒ္ဓါတို့ဂင်း။စိန္တာဂဗ္ဗာပမာရော၊ကြံမှိုင်ခြင်း စိန္တာ,မာန်ယစ်ခြင်း ဂဗ္ဗ,ဘီးလူးဖမ်းခြင်း စသည်ကြောင့် စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း အပမာရဂင်း။အမရိသ မဒ မတီ၊သည်းခံခြင်း အမရိသ, မူး ယစ်ခြင်း မဒ,ယုံမှားခြင်းသံသယ ကင်းပျောက်ခြင်း မတိတို့ဂင်း။ဥမ္မာဒမောဟာ၊သည်းခြေစသည်ကြောင့် ရူးသွပ်ခြင်း ဥမ္မာဒ,တွေးဝေမိန်းမောခြင်း မောဟတို့ဂင်း။ဝိဗောဓော၊အိပ်ရာမှနိုးခြင်း ဝိဗောဓဂင်း။နိဒ္ဒါဝေဂါ၊ငိုက်မျဉ်းခြင်း နိဒ္ဒါ,ဆောဆောလျင်လျင်ပြုခြင်း အာဝေဂတို့ဂင်း။သဗိဋ်ဆ၊ရှက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ဗိဋ္ဌဂင်း။မရဏ သ စပလံ၊သေခြင်းမရဏ,လျှပ်ပေါ်လော်လည်းခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော စပလဂင်း။ဗျာဓိ၊ဖျားနာခြင်း ဗျာဓိဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ ဧတေ ဗျဘိစာရီနော၊ထိုဗျဘိစာရီဘာဝတို့သည်။တေတ္တိသ၊သုံးဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* **တက္ကနှင့် စိန္တာ အထူး ။ ။** ယုံမှားသံသယရှိသော်ဂင်း, အကျိုးကို အလိုရှိ၍သော်ဂင်း ကြံစည်ခြင်းသည် တက္ကမည်၏။ အကျိုးစီးပွား ပျက်ပြားခြင်းကြောင့်ဂင်း, လိုအပ်သည်ကို မရခြင်းကြောင့်ဂင်း ကြံမှိုင်ခြင်းသည် စိန္တာ မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **သမနှင့် ဝိသာဒ အထူး ။ ။** အလွန်အားထုတ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းခြင်းသည် သမမည်ပါသည်။ အားထုတ်သောအမှု ပျက်စီးခြင်းကြောင့် အစွမ်းကုန်ခြင်း စိတ်ပင်ပန်းခြင်းသည် ဝိသာဒ မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **ဇဋ္ဌတာနှင့် မောဟ အထူး ။ ။** အလိုမရှိအပ်သော အာရုံနှင့်တွေ့၍ အံ့အားသင့်ခြင်း ကြက်သေသေခြင်း မသိခြင်းသည် ဇဋ္ဌတာ မည်ပါသည်။ မိန်းမောတွေဝေခြင်းသည် မောဟ မည်ပါသည်။

* **ဂိလာနိနှင့် ဗျာဓိ အထူး ။ ။** အားကုန်ခန်းခြင်းသည် ဂိလာနိ မည်ပါသည်။ သွေး သည်းခြေ-စသည်တို့ကြောင့် ဖျားနာခြင်းသည် ဗျာဓိ မည်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးသည်။

http://www.dhammadownload.com

* **အပမာရန္ဒင့် ဥမ္မာဒ အထူး ။ ။** ဘီလူးဖမ်းခြင်း စသည်ကြောင့် ရှုးခြင်းသည် အပမာရ မည်ပါသည်။ သည်းခြေ-စသည်ကြောင့် ရှုးခြင်းသည် ဥမ္မာဒ မည်ပါသည်။

*** သာတ္ထိကာဘာဝ၏ ဝစနတ္ထနှင့် အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၄၅။ သမာဟိတတ္တာပ္ပဘဝံ၊သာတ္ထံ တေနော ပဝါဒိတာ။
သာတ္ထိကာ ဗျနုဘာဝတ္ထော၊ဝိသုံ ဘာဝါ ဘဝန္တိတေ။

၃၄၅။ သမာဟိတတ္တာပ္ပဘဝံ၊တည်ကြည်သော စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောသဘော သည်။သာတ်၊သာတ္တမည်၏။တေနသာတ္တေန၊ထိုတည်ကြည်သော စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော သဘောသည်။ဥပပါဒိတာ၊ဖြစ်စေအပ်သော ထမ္ဘစသည်တို့သည်။သာတ္တိကာ၊သာတ္တိကာ တို့မည်ကုန်၏။တေ သာတ္တိကာ၊ထိုသာတ္တိကာတို့သည်။အနုဘာဝတ္တော၊အနုဘာဝ၏အဖြစ် သည်။သတိပိ၊ဖြစ်သော်လည်း။ဝိသုံဘာဝါ၊အသီးအခြားဘာဝတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

*** သာတ္ထိကာဘာဝ မည်ပုံ ။ ။** တည်ကြည်သောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဧကဂ္ဂတာ သည် ဖြစ်စေအပ်သော ထမ္ဘ, ပလယ-စသော ဘာဝသည် **သာတ္ထိကာဘာဝ မည်၏**။

*** သတ္ထ မည်ပုံ ။ ။** တည်ကြည်သောစိတ်သည် "သတ္ထ" မည်ပါသည်။

*** သာတ္ထ မည်ပုံ ။ ။** တည်ကြည်သောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ဧကဂ္ဂတာသည် "သာတ္ထ" မည်ပါသည်။

*** သာတ္ထိကာ မည်ပုံ ။ ။** တည်ကြည်သောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဧကဂ္ဂတာသည် ဖြစ်စေအပ်သော ထမ္ဘ, ပလယ-စသော ရှစ်ပါးသည် "သာတ္ထိကာ" မည်ပါသည်။

*** သာတ္ထိကာဘာဝနှင့် အနုဘာဝ အထူး ။ ။** စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းအထူးဟု ဆိုရလောက် အောင် ကိုယ်တွင်း၌ဖြစ်သော ခွေးမျက်ရည်စသည်သည် "သာတ္ထိကာဘာဝ" မည်၏။ ကိုယ်မှ အပြင်ထွက်သော ခွေးမျက်ရည် စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။ဤသို့ ထူးသည်။

*** သာတ္ထိကာဘာဝ အပြား (၈) ပါးပြ**

၃၄၆။ ထမ္ဘော ပလယ ရောမဟ္ဌာ၊တထာ သေဒသု ဝေထု။
ဝေဏ္ဏိယံ ဝိသရတာ၊ဘာဝဋ္ဌေတေ တု သာတ္ထိကာ။

၃၄၆။ တု၊သာတ္ထိကာဘာဝမည်ပုံမှတစ်ပါး သာတ္ထိကာဘာဝ၏သရုပ်ကို ဆိုဦးအံ့။ ထမ္ဘော စ၊ကိုယ်,စိတ်တို့၏ မရွေ့ရှားခြင်း,တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်း ထမ္ဘဇင်း။ပလယ ရောမဟ္ဌာ စ၊အိပ်မောကျခြင်း တွေဝေမိန်းမောခြင်းပလယ,ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်း ရောမဟ္ဌတို့ဇင်း။ တထာ၊ထိုမှတပါး။သေဒသုဝေထုစ၊ခွေးထွက်ခြင်းသေဒ,မျက်ရည်ယိုခြင်းအသု,တုန်လှုပ် ခြင်း ဝေထုတို့ဇင်း။ဝေဏ္ဏိယံစ၊အဆင်းဖောက်ပြန်ခြင်း,အဆင်းပျက်ခြင်း ဝေဏ္ဏိယဇင်း။ ဝိသရတာစ၊အသံ ဖောက်ပြန်ခြင်း,အသံပျက်ခြင်း ဝိသရတာဇင်း။ဧတေ အဋ္ဌထိုရှစ်ပါးတို့ သည်။သာတ္ထိကာ၊သာတ္ထိကာ မည်ကုန်သော။ဘာဝါ။ဘာဝတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

* **ထမ္ဘနှင့် ပလယ အထူး ။ ။** ကိုယ်, စိတ်တို့၏ မလှုပ်ရှားခြင်း, ကြောက်ခြင်း, ချစ်ခြင်း, ရွှင်လန်းခြင်း အနာစသည်ကြောင့် တစုံတခုသော အလုပ်ကို မလုပ်နိုင်ခြင်း, ကြက်သေသေခြင်း, ကိုယ်လက်တောင့်တင်းခြင်းသည် ထမ္ဘ မည်၏။ အိပ်မောကျခြင်း, မိန်းမောတွေဝေခြင်းသည် ပလယ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **ရောမဥ္စနှင့် ဝေပထု အထူး ။ ။** ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်းသည် ရောမဥ္စ၊ တုန်လှုပ်ခြင်းသည် ဝေပထု။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **ဝေဝဏ္ဏိယနှင့် ဝိသရတာ အထူး ။ ။** အဆင်းပျက်ခြင်း အဆင်းဖောက်ပြန်ခြင်းသည် ဝေဝဏ္ဏိယ၊ အသံပျက်ခြင်း အသံဖောက်ပြန်ခြင်းသည် ဝိသရတာ။ ဤသို့ ထူးသည်။

*** ရတိ-စသော ဌာယီဘာဝ ၉-ပါးတို့၏ ဗျဘိစာရီဘာဝ ဖြစ်နိုင်ပုံ**

၃၄၇။ ယဒါ ရတျာဒယောဘာဝါ၊ဌိတိ သီလာ နဟောန္တိ စေ။
တဒါ သဗ္ဗေပိ တေ ဘာဝါ၊ဘဝန္တိ ဗျဘိစာရိနော။

၃၄၇။ ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။ရတျာဒယော၊ရတိအစရှိကုန်သော။ယေ ဘာဝါ၊အကြင်ဌာယီဘာဝတို့သည်။ဌိတိသီလာ၊တည်တံ့သော သဘောရှိကုန်သည်။စေ နဟောန္တိ၊အကယ်၍ မဖြစ်ကုန်။တဒါ၊ထိုအခါ၌။သဗ္ဗေပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။တေ ဘာဝါ၊ထိုဌာယီဘာဝတို့သည်။ဗျဘိစာရိနော၊ဗျဘိစာရီဘာဝတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

*** ဝိဘာဝသရုပ်နှင့် ဝိဘာဝ အနုဘာဝ၏ အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၄၈။ ဝိဘာဝေါ ကာရဏံ တေသု၊ပ္ပတ္တိယုဒ္ဒီပနေ တထာ။
ယော သိယာ ဗောဓကော တေသံ၊အနုဘာဝေါ ယ မီရိတော။

၃၄၈။ တေသံ ဘာဝါနံ၊ထိုဌာယီ ဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝတို့၏။ဥပ္ပတ္တိယာ၊ဖြစ်စေခြင်း၌။(ဝါ)ဖြစ်စေခြင်း၏။ကာရဏံ၊မုချဖြစ်သောအကြောင်းသည်။ဝိဘာဝေါ၊အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်၏။တေသံ ဘာဝါနံ၊ထိုဌာယီဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝတို့ကို။ဥဒ္ဒီပနေ၊ထင်ရှားစေခြင်း,ပွားစေခြင်း၌။(ဝါ)ထင်ရှားစေခြင်း,ပွားစေခြင်း၏။ကာရဏံ၊အခြံအရံဖြစ်သော အကြောင်းသည်။ဝိဘာဝေါ၊ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ မည်၏။တထာ၊ထိုမှတပါး ယော ဘာဝေါ၊အကြင်ဘာဝသည်။တေသံ ဘာဝါနံ၊ထိုဌာယီဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝတို့ကို။ဗောဓကော၊သိစေတတ်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။အယံ ဘာဝေါ၊ဤဘာဝကို။အနုဘာဝေါ၊အနုဘာဝဟူ၍။ဤရိတော၊မိန့်ဆိုအပ်၏။

* **ဝိဘာဝ ၂-ပါး ။ ။** ၁။ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ၊ ၂။ ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်ပုံ ။ ။** ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ မုချဖြစ်သောအကြောင်းသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ မည်ပါသည်။

* **ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ မည်ပုံ ။ ။** ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝတို့

http://www.dhammadownload.com

ကို ပွားစေခြင်း၌ အခြံအရံဖြစ်သော အကြောင်းသည် ဥဒ္ဓိပန ဝိဘာဝ မည်ပါသည်။

* **အနုဘာဝ မည်ပုံ။ ။** ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝတို့ကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးသည် အနုဘာဝ မည်ပါသည်။

မေး။ ဘာဝသုံးပါးတို့၏ အကြောင်းဘာဝနှင့် အကျိုးဘာဝတို့ကို အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ရှင်းလင်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

ဖြေ။ **အကြောင်း ဘာဝ-ကား။ ။** ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝ သုံးပါးတို့ကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်ပေါ် စေတတ်သော အကြောင်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။

အခြံအရံ အကြောင်းသည် ဥဒ္ဓိပနဝိဘာဝ။

အကျိုး ဘာဝ-ကား။ ။ ထိုဘာဝသုံးမျိုးကို သိစေတတ်သော အကျိုးသည် အနုဘာဝ

*** အဖွဲ့.ပန္နဒ္ဓ ဝိဘာဝ အနုဘာဝတို့ကို ထည့်၍ ဖွင့်ဆိုအပ်ပုံပြ**

၃၄၉။ နေကဟေတုံ မနော ဝုတ္တိ၊ဝိသေသဒ္ဓ ဝိဘာဝိတုံ။
ဘာဝံ ဝိဘာဝါနုဘာဝါ၊ဝဏ္ဏိယာ ပန္နနေ ဖုဠံ။

၃၄၉။ နေကဟေတုံ၌၊များသောအကြောင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော။မနောဝုတ္တိ ဝိသေသဒ္ဓ၊စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အထူးလည်းဖြစ်သော။ဘာဝံ၊ဌာယီဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝကို။ဝိဘာဝိတုံ၊ထင်ရှားပြခြင်းငှာ။ဝိဘာဝါ နုဘာဝါ၊ဝိဘာဝ အနုဘာဝတို့ကို။ ပန္နနေ၊ အဖွဲ့အနွဲ့၌။ဖုဠံ၊ထင်စွာပြု၍။ဝဏ္ဏိယာ၊ဖွင့်အပ်ကုန်၏။

*** ဝိဘာဝ အနုဘာဝတို့ကို အဖွဲ့.ပန္နဒ္ဓ ဖွင့်ဆိုရကျိုး။ ။** များသောအကြောင်းရှိသော စိတ်ဖြစ်ခြင်းအထူးဖြစ်သော ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝတို့ကို ထင်ရှားစေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

*** အဖွဲ့.ပန္နဒ္ဓ ဌာယီဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ, သာတ္တိကာဘာဝတို့ကို ထည့်၍ ဖွင့်ဆိုအပ်ပုံပြ**

၃၅၀။ သ ဝိဘာဝါနုဘာဝေဟိ၊ဘာဝါ တေတေ ယထာရဟံ။
ဝဏ္ဏနီယာ ယထောစိတ္တံ၊လောကရွပါ နုဂါမိနာ။

၃၅၀။ လောကရွပါ နုဂါမိနာ၊လောကသဘောကိုအစဉ်လိုက်လေ့ရှိသော ပညာရှိသည်။တေတေဘာဝါ၊ထိုထိုဌာယီဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာ ဘာဝတို့ကို။ယထောစိတ္တံ၊ဩစိတျဂုဏ်အားလျော်စွာ။သဝိဘာဝါ နုဘာဝေဟိ၊ဝိဘာဝတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော အနုဘာဝတို့ဖြင့်။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဝဏ္ဏနီယာ၊ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်၏။

*** စိတ်၌ဖြစ်သော သာတ္တိကာဘာဝတို့၏ ဖွဲ့.ဆိုပုံပြ**

၃၅၁။ စိတ္တဝုတ္တိ ဝိသေသတ္တာ၊မာနသာ သာတ္တိကာ်တော။
ဗဟိ နိဿဋ္ဌ သေဒါဒိ၊အနုဘာဝေဟိ ဝဏ္ဏိယာ။

http://www.dhammadownload.com

၃၅၁။ စိတ္တဝုတ္တိ ဝိသေသတ္တာ၊စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အထူးရှိသော သာတ္တိကာဘာဝတို့၏အဖြစ်ကြောင့်။မာနသာ၊စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော။သာတ္တိကာ၊သာတ္တိကာဘာဝတို့ကို။အင်္ဂတော၊ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းမှ။ဗဟိ နိဿဋ သေဒါဒိ အနုဘာဝေဟိ၊အပသို့ ထွက်သော ချွေးစသော အနုဘာဝတို့ဖြင့်။ဝဏ္ဏိယာ၊ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်၏။

*** ရသ-၏ အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၅၂။ သာမာဇိကာန မာနန္ဒော၊ယော ဗန္ဓတ္ထာ နုသာရိနံ။
ရသီယတိတိ တညူဟိ၊ရသောနာမာ ယ မီရိတော။

၃၅၂။ ဗန္ဓတ္ထာနုသာရိနံ၊အဖွဲ့အနွဲ့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်ကုန်သော။သာမာဇိကာနံ၊သဘင်၌ယှဉ်သော စိတ်ရင်းကောင်းသော သူတို့၏။(ဝါ)ပွဲကြည့်သောသူတို့၏။ယော အာနန္ဒော၊အကြင်နှစ်သိမ့်ဖွယ် သဘောကို။ရသီယတိ၊သာယာအပ်၏။ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။အယံ အာနန္ဒော၊ဤနှစ်သိမ့်ခြင်းကို။တညူဟိ၊ထိုရသကို သိသော ပညာရှိတို့သည်။ရသောနာမ၊ရသမည်၏ဟူ၍။ဤရိတော၊ဆိုအပ်၏။

*** ရသ မည်ပုံ ။ ။** အဖွဲ့ဗန္ဓ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့နိုင်ကုန်သော အဘိဇ္ဈာကင်း ဣဿာရှင်းသည့် ပညာရှင်တို့ နှစ်သက်သာယာအပ်သော ဌာယီဘာဝသည် "ရသ" မည်ပါသည်။

*** ရသ-အရ ။ ။** မုချအားဖြင့် သိင်္ဂါရ-စသော ရသကိုးပါးကို ယူရမည်။ ဥပစာ (ဖလူပစာ) အားဖြင့် ဌာယီဘာဝ ကိုးပါးကို ယူရပါမည်။ (တနည်း) ရသကိုပြတတ်သော သီချင်းကို မုချအားဖြင့် ယူရပါမည်။ သိင်္ဂါရ-စသော ရသကိုးပါးကို ဖလူပစာအားဖြင့် ယူရပါမည်။

*** ဌာယီဘာဝ၏ ရသ မည်ပုံပြ**

၃၅၃။ သဝိဘာဝါ နုဘာဝေဟိ၊သာတ္တိကာ ဗျဘိစာရိဘိ။
အဿာဒိယတ္တ မာနီယ၊မာနော ဌာယေဝ သော ရသော။

၃၅၃။ သဝိဘာဝါ နုဘာဝေဟိ၊ဝိဘာဝ အနုဘာဝတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။သာတ္တိကာ ဗျဘိစာရိဘိ၊သာတ္တိကာဘာဝ,ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ဖြင့်။ကဝီဟိ၊ကဗျာမြင်သိ ပညာရှိတို့သည်။အဿာဒိယတ္တံ၊သာယာအပ်သော ရသ၏အဖြစ်သို့။အာနီယမာနော၊ဆောင်အပ်သော။သောဌာယေဝ၊ထိုဌာယီဘာဝသည်သာလျှင်။ရသော၊ရသမည်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

*** ရသ အပြား ၉- ပါးပြ**

၃၅၄။ သိင်္ဂါရ ဟဿ ကရုဏာ၊ရုဒ္ဓ ဝီရ ဘယာနကာ။
ဝိဘစ္ဆဗ္ဘုတ သန္တာစ၊ရသာ ဌာယီန နုက္ကမာ။

http://www.dhammadownload.com

၃၅၄။ သိဂ်ါရ ဟဿ ကရုဏာ၊မိန်းမ,ယောက်ျားတို့၏ချစ်ကြိုက်ခြင်း သိဂ်ါရ ရသ,ပြုံးရယ်ခြင်း ဟဿရသ,စိုးရိမ်ကြောင့်ကြသနားခြင်း ကရုဏာရသတို့ဌင်း။ရုဒ္ဓ ဝီရ ဘယာနကာ၊ကြမ်းကြုတ်ခြင်း ရုဒ္ဓရသ,ရဲရင့်ခြင်း အားထုတ်ခြင်း ဝီရရသ,ကြောက်ရွံ့ခြင်း ဘယာနကရသတို့ဌင်း။ဝိဘစ္ဆဗ္ဗတ သန္တာစ၊စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာခြင်း ဝိဘစ္ဆရသ,အံ့သြခြင်း အဗ္ဗတ ရသ,ငြိမ်သက်တည်ကြည်ခြင်း သန္တရသတို့ဌင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ရသာ၊ရသတို့သည်။ဌာယီနံ၊ ရတိစသော ဌာယီဘာဝတို့၏။အနုက္ကမာ၊အစဉ်အားဖြင့်။နဝ၊ကိုးပါးတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

* **ဣဋ္ဌ ရသ-ကား**= သိဂ်ါရ ရသ, ဟဿ ရသ, ဝီရရသ, အဗ္ဗတရသ, သန္တရသတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **အနိဋ္ဌ ရသ-ကား** = ကရုဏာရသ, ရုဒ္ဓရသ, ဘယာနကရသ, ဝိဘစ္ဆရသတို့ ဖြစ် ပါသည်။

* **သိဂ်ါရ ရသ-အရ** = ပီတိကို ယူရမည်။ * **ဟဿ ရသ-အရ** = သောမနဿ ဝေဒနာကို ယူရမည်။ * **ကရုဏာ ရသ-အရ** = ဒေါမနဿဝေဒနာကို ယူရမည်။

* **ရုဒ္ဓရသ-အရ** = ကြမ်းတမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေါသကို ယူ ရမည်။ * **ဝီရ ရသ-အရ** = ဝီရိယကို ယူရမည်။ * **ဘယာနကရသ-အရ** = ဆုတ်နစ် သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေါသကို ယူရပါမည်။

* **ဝိဘစ္ဆရသ-အရ** = စက်ဆုပ် ရွံရှာသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေါသ၊ (တနည်း) ထိတ်လန့်ငြီးငွေ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဩတ္တပ္ပကို ယူရမည်။ * **အဗ္ဗတရသ-အရ** = အံ့သြသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဆန္ဒကို ယူရမည်။

* **သန္တရသ-အရ** = ငြိမ်းအေးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိတို့ကို ယူရပါမည်။

*** ဌာယီဘာဝ ၉-ပါးနှင့် ရသ ၉-ပါး တွဲစပ်ပုံ**

၁။ ရတိ ဌာယီဘာဝနှင့် သိဂ်ါရရသ၊ ၂။ ဟာသဌာယီဘာဝနှင့် ဟဿရသ၊ ၃။ သောက ဌာယီဘာဝနှင့် ကရုဏာရသ၊ ၄။ ကောဓ ဌာယီဘာဝနှင့် ရုဒ္ဓရသ၊ ၅။ ဥဿဟ ဌာယီဘာဝ နှင့် ဝီရရသ၊ ၆။ ဘယ ဌာယီဘာဝနှင့် ဘယာနကရသ၊ ၇။ ဇိဂုစ္ဆာ ဌာယီဘာဝနှင့် ဝိဘစ္ဆ ရသ၊ ၈။ ဝိမှယ ဌာယီဘာဝနှင့် အဗ္ဗတရသ၊ ၉။ သမ ဌာယီဘာဝနှင့် သန္တရသ။

*** ရသ ၉-မျိုးနှင့် တရားကိုယ် တွဲစပ်ပုံ**

(၁) သိဂ်ါရရသ- ပီတိ၊ (၂) ဟဿရသ- မုဒိတာ, သောမနဿဝေဒနာ၊ (၃) ကရု ဏာ ရသ- ဒေါမနဿဝေဒနာ၊ (၄) ရုဒ္ဓရသ- ဒေါသ၊ (၅) ဝီရရသ- ဝီရိယ၊ (၆) ဘယာ နက ရသ- ဒေါသ၊ (၇) ဝိဘစ္ဆရသ- ဒေါသ, ဩတ္တပ္ပ၊ (၈) အဗ္ဗတရသ- ဆန္ဒ, ပီတိ သောမနဿ၊ (၉) သန္တရသ- ပဿဒ္ဓိ, သမာဓိ။

http://www.dhammadownload.com

*** ဒုက္ခသဘော၌ ကရဏာရသဖြစ်ပုံ**

၃၅၅။ ဒုက္ခရူပေ ယ မာနန္ဒော၊ကထံ နု ကရုဏာဒိကေ။
သိယာ သောတူန မာနန္ဒော၊သောကော ဝေဿန္တရသ ဟိ။

၃၅၅။ ဒုက္ခ်ရူပေါဒိုးရိမ်ပင်ပန်း ညိုးနွမ်းဆင်းရဲသောသဘောရှိသော။ကရုဏာဒိကေ၊ကရုဏာအစရှိသော ရသ၌(၀၊)ကရုဏာရသ,ရုဒ္ဓရသ,ဝိဘစ္ဆရသ,ဘယာနကရသ၌။ သောတူနံ်ကြည်ရွှန်းထောင်သော သူတို့၏။အယံအာနန္ဒော၊ဤနှစ်သက်ခြင်း သဘောသည် ကထံနုသိယာ၊အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ဟိ၊ဖြစ်နိုင်ပုံကား။ဝေဿန္တရသ၊ဝေဿန္တရာမင်း မြတ်၏။သော်ကော၊သားမယားတို့နှင့် ကွေကွင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော စိုးရိမ်ခြင်းသည်။ သောတူနံ်ယခုအခါ ဝေဿန္တရာဇာတ်ကိုကြည့်ရှုနှားထောင်သော သူတို့၏။အာနန္ဒော၊ နှစ်သက်ခြင်း သဘောသည်။သိယာ၊ဖြစ်နိုင်ပေ၏။

*** ဒုက္ခသဘောရှိသော ကရုဏာရသ၌ သာယာအပ်သော သဘောဖြစ်နိုင်ပုံ**

ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ သားမယားတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပူဆွေးသောက ကရုဏာရသသည် ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကို ကြည့်ရှုနှားထောင်သူတို့ သန္တာန်၌ သာယာအပ်သောသဘော ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

*** ရတိဌာယီဘာဝ-၏ သဘောနှင့် ဝိဘာဝပြ**

၃၅၆။ ရမ္မ ဒေသ ကလာ ကာလ၊ဝေသာဒိ ပဋိသေဝနာ။
ယုဝါနညောည ရတ္တာနံ်၊ပမာဒေါ ရတိ ရွှတေ။

၃၅၆။ ရမ္မ ဒေသ ကလာ ကာလ ဝေသာဒိ ပဋိသေဝနာ၊မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော ဥယျာဉ်စသော အရပ်ဒေသ,မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော ကခြင်း သီခြင်းစသော ကလာ,မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော သရဒစသော ဥတု,ဆည်းဆာစသော ကာလ,မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသောနံ့သာလိမ်းခြင်း အသွင်အပြင်စသည်ကို မှီဝဲရခြင်းကြောင့်။အညောည ရတ္တာနံ်၊အချင်းချင်းတပ်မက်ကြကုန်သော။ယုဝါနံ်၊မိန်းမယျိုး ယောကျ်ားယျိုတို့၏။ပမာဒေါ၊ ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ရတိ၊ရတိဌာယီဘာဝဟူ၍။ဥစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။

*** ဝေသာဒိ ပဋိသေဝနာ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ပြောဆိုခြင်း ဘာသိတ, ပြုံးရွှင်ခြင်း မိတိတ စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

*** ပမာဒေါ ရတိ ရွှတေ-၌ ရတိ-အရ ။ ။** နှစ်သက်တတ်သော ပီတိကို ယူရပါမည်။

ဝ ဝ ဝ-၏ ဥဒ္ဒိပနဝိ ဝ သရုပ် ။ ။ ရမ္မ, ဒေသ,

http://www.dhammadownload.com

*** သိဂ်ါရ ရသ၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် သရုပ်ပြ**

၃၅၇။ ယုတျာ ဘာဝါနုဘာဝါ တေ၊နိဗန္ဓာ ပေါသယန္တိ နံ။
သောပျာ ယောဂ ဝိပ္ပယောဂ၊သမ္ဘောဂါနံ ဝသာ တိဓာ။

၃၅၇။ ယုတျာ၊ရတိဌာယီဘာဝအား သင့်လျော်သောအားဖြင့်။နိဗန္ဓာ၊ဖွဲ့နွဲ့စီကုံး အပ်ကုန်သော။တေ ဘာဝါနုဘာဝါ၊ထိုဗျဘိစာရီဘာဝ,သာတ္တိကာဘာဝ,အနုဘာဝတို့သည်။ နံ ရတိ၊ထိုရတိဌာယီဘာဝကို။ပေါသယန္တိ၊တိုးပွားစေကုန်၏။(ဝါ)သိဂ်ါရ ရသအဖြစ်သို့ ရောက်စေကုန်၏။သောပိ သိဂ်ါရော၊ထိုသိဂ်ါရ ရသသည်လည်း။အယောဂ ဝိပ္ပယောဂသမ္ဘောဂါနံ၊ မပေါင်းဆုံမိသေးသော အယောဂ,ကွေကွင်းခြင်း တည်းဟူသော ဝိပ္ပယောဂ,ပေါင်းဆုံမိခြင်း တည်းဟူသော သမ္ဘောဂတို့၏။ဝသာ၊အစွမ်းအားဖြင့်။တိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိ၏။

*** သိဂ်ါရ ရသ မည်ပုံ ။ ။** သင့်လျော်သော ဘာဝ, အနုဘာဝတို့ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုအပ်သော ရတိဌာယီဘာဝသည် သိဂ်ါရ ရသ မည်ပါသည်။

*** သမ္ဘောဂါနံ ဝသာ တိဓာ-၌ တိဓာ- အရ**

*** သိဂ်ါရ ရသ အပြား ၃-ပါး ။ ။** ၁။ ကိုယ်လက်ထိပါးခြင်း မရှိသေးဘဲ မြင်ရုံ, စကား ကမ်းလှမ်းရုံမျှလောက်ဖြင့်သာ ချစ်ခင်ခြင်းသည် "အယောဂ သိဂ်ါရ ရသ" မည်၏။ ၂။ ပေါင်းသင်းပြီးမှသော်ငင်း, မပေါင်းသင်းရသေးမီငင်း သေကွဲ ရှင်ကွဲ နှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ကွဲကွာရခြင်းသည် "ဝိပ္ပယောဂ သိဂ်ါရရသ" မည်၏။ ၃။ ကိုယ်လက် ထိပါးခြင်းသို့ ရောက်အောင် ချစ်ခင်ခြင်းသည် "သမ္ဘောဂ သိဂ်ါရ ရသ" မည်ပါသည်။

*** ဟာသဌာယီဘာဝ-မှ ဟဿ ရသ-ဖြစ်ပုံ အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၅၈။ ဝိကာရာ ကတိ အာဒီဟိ၊အတ္တနော ထ ပရဿ ဝါ။
ဟာသော နိဒ္ဒါ သမာလသျ၊မုစ္ဆာဒိ ဗျဘိစာရိဘိ။
ပရိပေါသေ သိယာ ဟဿော၊ဘိယျောတ္ထိ ပဘုတိနံ သော။

၃၅၈။ ဝိကာရာ ကတိ အာဒီဟိ-ဝိကာရအာကတိ အာဒီဟိ၊ဖောက်ပြန်သော ဆံထုံး ထုံးခြင်း,သွားခြင်း ရပ်ခြင်း,ကခြင်း သီခြင်းစသော အမူအရာတို့ကြောင့်။အတ္တနော ဝါ။မိမိ၏ငင်း။အထ။ထိုမှတပါး။ပရဿဝါ၊သူတပါး၏ငင်း။ဟာသော၊ပြုံးရယ်ခြင်း ဟာသဌာယီဘာဝသည်။နိဒ္ဒါ သမာလသျ မုစ္ဆာဒိ ဗျဘိစာရိဘိ၊အိပ်ခြင်း,ပင်ပန်းခြင်း,ပျင်းရိခြင်း,တွေဝေခြင်း စသော ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ဖြင့်။ပရိပေါသေ၊တိုးပွားခြင်းသည်။သတိ၊ရှိသော်။ဟဿော၊ ဟဿရသသည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။သောဟာသော၊ထိုပြုံးရယ်ခြင်း ဟာသဌာယီဘာဝသည်။

ဝ ... ဖြင့်။ကတိပဘုတိနံ၊မိန်းမစသော သမာဓိနည်း[illegible] သုတို

http://www.dhammadownload.com

အစရှိသည်တို့ဖြင့် မိမိနှင့် သူတစ်ပါးတို့၏ ရယ်ရွှင်ကြင်းသည် "ဟာသဌာယိဘာဝ"မည်၏။

* **ဟာသဌာယိဘာဝ အဖြစ်များသောပုဂ္ဂိုလ် ။ ။** ဘိယျောတ္ထိ ပဘုတိနံသော-ကို ထောက်၍ များသောအားဖြင့် မိန်းမတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဝိကာရာကတိအာဒီဟိ-၌ အာကတိ သရုပ် ။ ။** ၁။ အရုပ်အရွယ် အသွင်တို့ဖျင့် မလျော်သော ဆဲထုံးခြင်း, သွားခြင်း, ရပ်ခြင်း-စသော အာကတိ၊ ၂။ နစ္စ, ဂီတ-စသော အာကတိတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဟာသရသ၏ သရုပ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၅၉။ သိတ မိဟ ဝိကာသိ နယနံ၊ကိဉ္စာ လက္ခိယဖိဇ္ဇ္ဇ တံ ဟသိတံ။
မဓုရဿရံ ဝိဟသိတံ၊အံသ သိရောကမ္မ မုပဟသိတံ။

၃၆၀။ အပဟသိတံ သဇလက္ခိ၊ဝိက္ခိတ္တဂီစ ဘဝတိ အတိဟသိတံ။
ဒွေဒွေ ကထိတာ စေသံ၊ဇေဋ္ဌေ မဇ္ဈေဓမေ ကမသော။

၃၅၉။ ဣဟ ဟာသဝိသယေ၊ဤရယ်ရွှင်သော အရာ၌။ဝိကာသိနယနံ၊ပွင့်သော မျက်လုံးရှိသော ရယ်ခြင်းသည်။(ဝါ)မျက်လုံးပွင့်ရုံ ရယ်ခြင်းသည်။သိတံ၊သိတမည်၏။တု၊ထိုမှ တပါး။ကိဉ္စာလက္ခိယဖိဇ်ဖစ်းငယ်ထင်သော သွားရှိသော။ယံ ဟာသဇာတံ၊အကြောင် ရယ်ခြင်း သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တံ ဟာသဇာတံ၊ထိုရယ်ခြင်းသည်။(ဝါ)ထိုစဉ်းငယ် သွားပေါ် ရုံရယ်ခြင်း သည်။ဟသိတံ၊ဟသိတမည်၏။မဓုရဿရံ၊ချိုသာသော အသံရှိသော ရယ်ခြင်းသည်။(ဝါ) ချိုသာသောအသံထွက်အောင်ရယ်ခြင်းသည်။ဝိဟသိတံ၊ဝိဟသိတမည်၏။အံသသိရောကမ္မံ၊ ပခုံး ဦးခေါင်း လှုပ်ခြင်းရှိသော ရယ်ခြင်းသည်။(ဝါ)ပခုံး ဦးခေါင်းလှုပ်အောင်ရယ်ခြင်းသည်။ ဥပဟသိတံ၊ဥပဟသိတမည်၏။

၃၆၀။ သဇလက္ခိ၊မျက်ရည်နှင့်တကွသော မျက်လုံးရှိသော ရယ်ခြင်းသည်။(ဝါ) မျက်ရည်ထွက်အောင်ရယ်ခြင်းသည်။အပဟသိတံ၊အပဟသိတမည်၏။ဧ၊ထိုမှတပါး။ဝိက္ခိတ္တဂီစ၊ပစ်အပ်သော ကိုယ်ရှိသော ရယ်ခြင်းသည်။(ဝါ)ကိုယ်ကိုပစ်၍ ရယ်ခြင်းသည်။အတိဟသိတံ၊အတိဟသိတမည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ဧသေ ဟာသာနံ၊ထိုရယ်ခြင်းတို့တွင်။ဒွေဒွေ၊နှစ်ပါး နှစ်ပါး၊ကုန်သော။ဟာသာ၊ရယ်ခြင်းတို့ကို။ကမသော၊အစဉ်အားဖြင့်။ဇေဋ္ဌေ၊မြတ်သောသူ ၌ဝင်း။မဇ္ဈေ၊အလတ်ဖြစ်သော သူ၌ဝင်း။အဓမေ၊ယုတ်သောသူ၌ဝင်း။ကထိတာ၊ဆိုအပ် ကုန်၏။

*** ဟသ ရသ- သရုပ် (ရယ်ခြင်း ၆-မျိုး) ကို ဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ တွဲစပ်ပုံ**

၁။ သိတ- မျက်စိပွင့်ရုံ ပြုံးရယ်ခြင်း (သူမြတ်ပုဂ္ဂိုလ်)

၂။ ဟသိတ- သွားပေါ် ရုံ ပြုံးရယ်ခြင်း (သူမြတ်ပုဂ္ဂိုလ်)

၃။ ဝိဟသိတ- အသံညင်းညံး ထွက်ရုံ ပြုံးရယ်ခြင်း (အလတ်စားပုဂ္ဂိုလ်)

http://www.dhammadownload.com

၄။ ဥပဟာသိတ- ပခုံး ဦးခေါင်းလှုပ်အောင် ပြုံးရယ်ခြင်း (အလတ်စားပုဂ္ဂိုလ်)
၅။ အပဟာသိတ- မျက်ရည်ထွက်အောင် ရယ်ခြင်း (သူယုတ်ပုဂ္ဂိုလ်)
၆။ အတိဟာသိတ- ကိုယ်ခန္ဓာ ပစ်လဲအောင် ရယ်ခြင်း (သူယုတ်ပုဂ္ဂိုလ်)
* သူယုတ် သူမြတ် ဤပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ရပ်တို့၏ ပြုံးခွင်ရယ်ပြု ကွာဟမှု
သူယုတ်သည် အပဟာသိတ, အတိဟာသိတ နှစ်မျိုးဖြင့် ရယ်ပါသည်။
သူမြတ်သည် သိတ, ဟာသိတ နှစ်မျိုးဖြင့် ရယ်ပါသည်။
* သောကဌာယီဘာဝမှ ကရုဏာရသ, အနုဘာဝ, ဗျဘိစာရီဘာဝ တို့၏ ဖြစ်ပေါ်လာပုံပြ /ကရုဏာရသမြောက်အောင် ပါဝင်နေဖွဲ့ရမည့် ဌာယီဘာဝ ဗျဘိစာရီဘာဝ အနုဘာဝတို့ကို ဖော်ပြပုံပြ

* ကရုဏာရသ-၏ အဓိပ္ပါယ်ပြ

၃၆၁။ သောကရွပေါ တု ကရုဏော၊နိဋ္ဌပ္ပတ္တိဋ္ဌ နာသတော။
တတ္ထာနုဘာဝါ ရုဒိတ၊ပလယ ထမ္ဘကာဒယော။
ဝိသာဒါ လသျ မရဏ၊စိန္တာဒိ ဗျဘိစာရိနော။

၃၆၁။ တု၊ထို့မှတပါး။နိဋ္ဌပ္ပတ္တိဋ္ဌ နာသတော၊သားသို့နှင့်ကွေကွင်းခြင်း,နေရပ်ကို စွန့်ရခြင်းစသော အလိုမရှိအပ်သော အကျိုးကိုရခြင်း,သီလဥစ္စာစသော အလိုရှိအပ်သော အကျိုး၏ပျက်စီးခြင်းကြောင့်။သောကရွပေါ်၊စိုးရိမ်းခြင်းသဘောရှိသော သောကဌာယီဘာဝသည်။ကရုဏော၊ကရုဏာရသမည်၏။တတ္ထ ကရုဏာရသေ၊ထိုသောကဌာယီဘာဝ ကရုဏာရသ၌။ရုဒိတ ပလယ ထမ္ဘကာဒယော၊ငိုကြွေးခြင်း ရုဒိတ,သညာကင်းပျောက်ခြင်း ပလယ, ကိုယ်,စိတ်,တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်း ထမ္ဘစသည်တို့သည်။အနုဘာဝါ၊အနုဘာဝတို့ မည်ကုန်၏။ဝိသာဒါ လသျ မရဏာစိန္တာဒီ၊အစွမ်းကုန်ခမ်းခြင်း ဝိသာဒ,ယျင်းရိခြင်း အာလသျ, သေခြင်း မရဏ,ကြံ့မိုင်ခြင်း စိန္တာစသည်တို့သည်။ဗျဘိစာရီနော၊ဗျဘိစာရိဘာဝတို့မည်ကုန်၏။
* ကရုဏာရသ မည်ပုံ ။ ။ အလိုမရှိအပ်သော အကျိုးကိုရခြင်း, အလိုရှိအပ်သော အကျိုး၏ ပျက်စီးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သောကဌာယီဘာဝသည် ကရုဏာရသ မည်၏။

* ကောဓဌာယီဘာဝ-မှ ရုဒ္ဓရသ-ဖြစ်ပုံ အဓိပ္ပါယ်ပြ

၃၆၂။ ကောဓော မစ္ဆရိယာဒီဟိ၊ပေါသေ တာသ မဒါဒိဘိ။
နယနာ ရုဏာတာဒိဟိ၊ရုဒ္ဓေါနာမ ရသော ဘဝေ။

၃၆၂။ မစ္ဆရိယာဒီဟိ၊ဝန်တိုခြင်း မစ္ဆရိယစသောဝိဘာဝတို့ဖြင့်ဝင်း။တာသ မဒါဒိဘိ၊ထိတ်လန့်ခြင်း တာသ,မူးယစ်ခြင်း မဒစသော ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ဖြင့်ဝင်း။နယနာ ရုဏာတာဒိဟိ၊မျက်လုံးနီခြင်း စသောအနုဘာဝတို့ဖြင့်ဝင်း။ပေါသေ၊တိုးပွားသည်ရှိသော်။ကောဓော အမျက်ထွက်ခြင်း ကောဓဌာယီဘာဝသည်။ရုဒ္ဓေါနာမ ရသော၊ရုဒ္ဓရသမည်သည်။ဘဝေ၊

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၏။

* **ရုဒ္ဓရသမည်ပုံ ။ ။** ဝန်တိုခြင်း မစ္ဆရိယ-စသော ဝိဘာဝတို့ဖြင့်၎င်း ထိတ်လန့်ခြ
တာသ, မူးယစ်ခြင်း မဒ-စသော ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ဖြင့်၎င်း မျက်လုံးနီခြင်းစသော အ
ဘာဝတို့ဖြင့်၎င်း တိုးပွားခြင်းသို့ ရောက်သော ကောဓဌာယီဘာဝသည် ရုဒ္ဓရသ မည်၏

* **မစ္ဆရိယာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** အဝိကွေပ-မပျံ့လွင့်ခြင်း, ဥဿာဟ-ပြက်ရ
ပြုခြင်း စသည်ဖြစ်ပါသည်။

* **တာသ မဒါဒီဘိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ဥဂ္ဂတ-ကြမ်းကြုတ်ခြင်း သမ္ဘမ-အထ
မှားခြင်း ချာချာလည်ခြင်း စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

* **နယနာ ရုဏတာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** သရဘင်-အသံပျက်ခြင်း ဩဌပီဋ္ဌ
နှုတ်ခမ်းကိုက်ခြင်း စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

*** ဝီရ ရသ-၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် သရုပ်ပြ**

၃၆၃။ ပတာပ ဝိက္ကမာဒီဟု-ဿာဟော ဝီရောတိ သညဧတာ။
ရဏ ဒါန ဒယာယောဂါ၊ဝီရောယံ တိဝိဓော ဘဝေ။
တေဝါ နုဘာဝါ မိတိမ၊တျာဒယော ဗျဘိစာရိနော။

၃၆၃။ ပတာပ ဝိက္ကမာဒီဟိ၊ကန်ခိုး,လွှံလစသည်တို့ကြောင့်။ပဝတ္တော၊ဖြစ်သော
ဥဿာဟော၊ဥဿာဟဌာယီဘာဝကို။ဝီရောတိ၊ဝီရ ရသဟူ၍။သညိတော၊သိအပ်၏။အ
ဝီရော၊ဤဝီရ ရသသည်။ရဏ ဒါန ဒယာယောဂါ၊စစ်တိုက်ခြင်း,အလှူပေးခြင်း,သနားခြ
တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။တိဝိဓော၊ရုဒ္ဓဝီရ,ဒါနဝီရ,ဒယာဝီရ ဟူ၍သုံးပါးအပြားရှိသည်
ဘဝေ၊ဖြစ်၏ တေဝ ရဏ ဒါနဒယာ၊ထိုစစ်တိုက်ခြင်း,အလှူပေးခြင်း,သနားခြင်းတို့သည်သ
လျှင်။အနုဘာ ဝါ၊အနုဘာဝတို့ မည်ကုန်၏။မိတိ မတျာဒယော၊ရောင့်ရဲခြင်း,သံသ
ကင်းပျောက်ခြင်း စသည်တို့သည်။ဗျဘိစာရိနော၊ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ မည်ကုန်၏။

* **ဝီရ ရသမည်ပုံ ။ ။** တန်ခိုးလွှံလ စသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော ဥဿာဟဌာယီဘာ
သည် ဝီရရသ မည်ပါသည်။

* **ဝီရောယံ တိဝိဓော ဘဝေ-၌ တိဝိဓ-အရ**

* **ဝီရရသ အပြားနှင့် အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ စစ်တိုက်ခြင်း- ယုဒ္ဓဝီရရသ၊ ၂။ အလှူပေ
ခြင်း- ဒါနဝီရရသ၊ ၃။ သနားခြင်း- ဒယာဝီရ ရသ။

* **မိတိ မတျာဒယော-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ဥဂ္ဂတ-ကြမ်းကြုတ်ခြင်း၊ ဂဗ္ဗ-မာန်မူခြင်
စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဥဿာဟနှင့် ဝီရ အထူး ။ ။** ဒုက္ခကို သည်းခံ၍ တက်ကြွကြိုးစားမှု ဝီရိယသ
ဥဿာဟ၊ တွေ့ကြုံလာသော ဘေးဒုက္ခကြောင့် မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့သော ဝီရိယသည်

http://www.dhammadownload.com

ဝိရ။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* **သူမြေမှာ ဖြူပြာပွင့်လျှင်ဖြင့်၊ ငါမြေမှာ နီဝါတင့်ရမပေါ့**--သည် အနှိုင်မခံ အရှုံး မပေးလိုသော စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ရဲရဲစွာ ကြုံးဝါးပြောဆိုသောကြောင့် ယုဒ္ဓဝိရရသ။

*** ဘယာနက ရသ-၏ အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၆၄။ ဝိကာရိသန သတ္တာဒိ၊ဘယုတ္တံသော ဘယာနကော။
သေဒါဒယော နုဘာဝေတ္ထ၊တာသာဒိ ဗျဘိစာရီနော။

၃၆၄။ ဝိကာရိသန သတ္တာဒိ ဘယုက်ံသော်၊ဖောက်ပြန်သော အသံ,ဖောက်ပြန်သော သတ္တဝါစသည်တို့ကြောင့် လွန်ကဲသောကြောက်ခြင်းသည်။ဘယာနကော၊ဘယာနက ရသမည်၏။ဧတ္ထ ဘယာနကရသေ၊ဤဘယာနကရသ၌။သေဒါဒယော၊ချွေးစသည်တို့သည်။အနုဘာဝေါ၊အနုဘာဝတို့မည်ကုန်၏။တာသာဒီ၊လန့်ခြင်း စသည်တို့သည်။ဗျဘိစာရိနော၊ဗျဘိစာရီဘာဝတို့မည်ကုန်၏။

*** ဘယာနက ရသ မည်ပုံ ။ ။** ဖောက်ပြန်သော အသံ, ဖောက်ပြန်သော သတ္တဝါစသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော ကြောက်ခြင်း ဘယဌာယီဘာဝသည် ဘယာနကရသ မည်၏။

*** ဝိဘစ္ဆရသ-၏ အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၆၅။ ဇိဂုစ္ဆာ ရွဓိရာဒီဟိ၊ပူတျာဒီဟိ ဝိရာ ဝတော။
ဝိဘစ္ဆော ခေါဘနုဗ္ဗေဂီ၊ကမေန ကရုဏာယုတော။
နာသာ ဝိကုနနာဒီဟိ၊သက်ာဒီဟိသ ပေါသနံ။

၃၆၅။ ရုဓိရာဒီဟိ၊သွေးစသည်တို့ကြောင့်ငြင်း။ပူတျာဒီဟိ၊အပုပ်နံ့ စသည်တို့ကြောင့်ငြင်း။ဝိရာဝတော၊တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကြောင့်ငြင်း။ပဝတ္တာ၊ဖြစ်သော။ဇိဂုစ္ဆာ၊ဇိဂုစ္ဆာဌာယီဘာဝသည်။ကမေန၊အစဉ်အားဖြင့်။ခေါဘနုဗ္ဗေဂီ၊တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်း,ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသော။ကရုဏာယုတော၊ကရုဏာနှင့်ယှဉ်သော။ဝိဘစ္ဆော၊ဝိဘစ္ဆရသသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။နာသာဝိကုနနာဒီဟိ၊နှာခေါင်းရှုံ့ခြင်းစသော အနုဘာဝတို့ဖြင့်ငြင်း။သက်ာဒီဟိ၊ယုံမှားခြင်း သက်ာစသော ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ဖြင့်ငြင်း။အသ ဝိဘစ္ဆရသဿ၊ထိုဝိဘစ္ဆရသ၏။ပေါသနံ၊ တိုးပွားခြင်းသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

*** ဝိဘစ္ဆရသ မည်ပုံ ။ ။** သွေး, အပုပ် မနှစ်သက်အပ်သောဝတ္ထု စသော အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ, သွေး အပုပ် မနှစ်သက်အပ်သော ဝတ္ထု၏ ဖောက်ပြန်သော အမူအရာဟု ဆို အပ်သော ဥဒ္ဓိုပန ဝိဘာဝတို့ကြောင့်ဖြစ်သော စက်ဆုပ်ခွံရှာခြင်း ဇိဂုစ္ဆဌာယီဘာဝသည် ဝိဘစ္ဆရသ မည်ပါသည်။

*** ဇိဂုစ္ဆဌာယီဘာဝ သရူပ် ။ ။** ရုဓိတ-သွေး၊ ပူတိ-အပုပ်နံ့၊ ဝိရာဂ-တပ်ခြင်းကင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* **ဝိဘာဋ္ဌရသ သရူပ် ။ ။** ခေါဘန-တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်း၊ ဥဒ္ဓေဂိ-ထိတ်လန့်ခြင်း၊ ကရုဏာယုတ-ကရုဏာနှင့်ယှဉ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဇိဂုစ္ဆာ ရူဓိရာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** အန္တရဂဏ-အူသိမ် စသည်ဖြစ်ပါသည်။

* **ပူတျာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ကိမိ-ပိုးလောက် စသည်ဖြစ်ပါသည်။

* **နာသာဝိတုနနာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** မုခဝိဒဟန-မျက်နှာပိတ်ခြင်း, မျက်နှာလွဲခြင်း စသည်ဖြစ်ပါသည်။

* **သင်္ဘာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** အာဝေဂ-အဆောတလျင်ပြုခြင်း စသည်ရ၏။

* **ကမေန ကရုဏာယုတော-၌ ကမေန-အရ စဉ်ပုံ (ကမ အဓိပ္ပါယ်)**

ရူဓိရ-စသည်ကြောင့် ဇိဂုစ္ဆာဖြစ်လျှင် ခေါဘန ဝိဘာဋ္ဌရသဖြစ်၏၊ ပူတိ-စသည်ကြောင့် ဇိဂုစ္ဆာဖြစ်လျှင် ဥဒ္ဓေဂိ ဝိဘာဋ္ဌရသ ဖြစ်၏။ ဝိရာဂကြောင့် ဇိဂုစ္ဆာဖြစ်လျှင် ကရုဏာယုတ ဝိဘာဋ္ဌရသ ဖြစ်၏၊ (ဤသို့ ဖြစ်သည်ကို ကမေန-ဟု ဆိုသည်။)

*** ဝိမှယဌာယီဘာဝ-မှ အဋ္ဌတရသ-ဖြစ်ပုံ အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၆၆။ **အတီလောတ ပဒတ္ထေဟိ၊ဝိမှယော ယံ ရသောဒ္ဓုတော။**
တဿာနုဘာဝါ သေဒဿု၊သာဓုဝါဒါဒယော သိယုံ။
တာသာ ဝေဂ ဓိတိပဥ်ာ၊ဟောန္တေတ္ထ ဗျဘိစာရိနော။

၃၆၆။ အတီလောက ပဒတ္ထေဟိ။လောကကိုလွန်၍ဖြစ်သော ပုဒ်,နက်တို့ကြောင့်။ ပဝတ္တော၊ဖြစ်သော။အယံဝိမှယော၊ဤဝိမှယဌာယီဘာဝသည်။အဋ္ဌတောရသော၊အဋ္ဌတရသမည်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။သေဒဿု သာဓုဝါဒါဒယော၊ချွေးထွက်ခြင်း,မျက်ရည်ယိုခြင်း,သာဓုခေါ်ခြင်းစသည်တို့သည်။တဿ အဋ္ဌတ ရသဿ၊ထိုအဋ္ဌတရသ၏။အနုဘာဝါ၊ အနုဘာဝတို့မည်ကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ရာ၏။ဇတ္ထ အဋ္ဌတရသေ၊ဤအဋ္ဌတရသ၌။တာသာ ဝေဂဓိတိပဥ်ာ၊ထိတ်လန့်ခြင်း ဆောဆောလျင်လျင် ပြုခြင်း,ရောင့်ရဲခြင်း,အသိဉာဏ်ပညာတို့သည်။ဗျဘိစာရိနော၊ဗျဘိစာရီဘာဝတို့မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* **အဋ္ဌတရသ မည်ပုံ ။ ။** လောကကို လွန်သော ပုဒ်, အနက်, ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ လောကကိုလွန်သော ပုဒ်, အနက်, ဝတ္ထု၏ ဂုဏ်ဟုဆိုအပ်သော ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝတို့ကြောင့်ဖြစ်သော အံ့ဩြခြင်း ဝိမှယဌာယီဘာဝသည် အဋ္ဌတရသ မည်၏။

*** သမဌာယီဘာဝ-မှ သန္တရသ-ဖြစ်ပုံ အဓိပ္ပါယ်ပြ**

၃၆၇။ **ဌာယီဘာဝေါ သမော မေတ္တာ၊ဒယာ မောဒါဒိ သမ္ဘဝေါ။**
ဘာဝါဒိဟိ တဒုတ္တံသော၊သန္တော သန္တ နိသေဝိတော။

၃၆၇။မေတ္တာ ဒယာ မောဒါဒိ သမ္ဘဝေါ၊မေတ္တာ,ကရုဏာ,မုဒိတာတို့ကြောင့်ဖြစ်သော။ သမော၊သမမည်သော။ဌာယီဘာဝေါ၊ဌာယီဘာဝသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဘာဝါဒိဟိ၊ဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

စသည်တို့ကြောင့်။(ဝါ)ဘာဝ,ဝိဘာဝ,အနုဘာဝတို့ကြောင့်။တဒုက္ကံသော၊ထိုသမဌာယီဘာဝ၏ လွန်ကဲတိုးပွားခြင်းရှိသော ရာသသည်။သန္ဓနိသေဝိတော၊သူတော်ကောင်းတို့လည်းမှီဝဲအပ်သော်။သန္တော၊သန္ဓရသမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* **သန္ဓရသ မည်ပုံ ။ ။** မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ-စသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-တို့ကြောင့် ဖြစ်သော ဘာဝ, ဝိဘာဝ, အနုဘာဝတို့ဖြင့် တိုးပွားခြင်းရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည် မှီဝဲအပ်သော သမဌာယီဘာဝသည် သန္ဓရသ မည်ပါသည်။

ပဉ္စမပရိစ္ဆေဒ ရသ ဘာဝါဝဟောဓပြီး၏။

* ဘာဝ, ဝိဘာဝ, အနုဘာဝ ဆုတ်ပုံမျှား

မေး။ ကြောက်လန့်ဖွယ်ရာ နေ့သားဖွဲ့ဆိုထားသော ကဗျာလင်္ကာမျိုးကို ဖတ်ရှုနေသူ၏ သန္ဓာန်၌ ပြင်းထန်စွာ ကြောက်လန့်ခြင်း ဖြစ်နေရာဝယ် (က) ဘာဝ (ခ) ရသ (ဂ) ဝိဘာဝ (ဃ) အနုဘာဝ (င) ဗျဘိစာရီဘာဝတို့ကို စုံလင်စွာ ထုတ်ပြပါ။

ဖြေ။ (က) ကြောက်လန့်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဒေါသပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဘယဌာယီဘာဝ (ခ) ဘယာနက ရသ (ဂ) ကြောက်လန့်ဖွယ်ရာ အကြောင်း အရာသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ (ဃ) ချွေးထွက်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ (င) ထိတ်လန့်ခြင်းသည် ဗျဘိစာရီဘာဝ။

နေဝါဟ မတ္တာန မနုတ္ထုန္နာမိ၊ န ပုတ္တဒါရံ န ဓနံ န ရဋ္ဌံ။
သတဉ္စ ဓမ္မော ပုရာဏော စရိတော၊ တံ သတံရံ ဗြဟ္မဏာသာနုတပ္ပေ။--၌

၁။ သုတသောမမင်း၏ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်းသည် သောကဌာယီဘာဝ ကရုဏာရသ၊ ၂။ နန္ဒပုဏ္ဏားသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ၊ ၃။ နန္ဒပုဏ္ဏားနှင့် အိမ်နီးချင်းခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ သုတသောမမင်း၏ ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုခြင်း နှုတ်အမူအရာသည် အနုဘာဝ။

နာ ဟိ နူနာယံ သာ ခုဒ္ဓာ၊ လာဘီ ဇီဒ္ဓါယ ဆေဒနံ။
သုနီသေတေန သတ္ထေန၊ ဖဝံ ဒုဇ္ဇာသိတံ ဘဏ္ဍီ။--၌

(ချစ်ကြိုက်ပါသော၊လာခါပြောလည်း၊ သဘောယုတ်မာ၊မိခုဒ္ဓာ၏၊လျှာဖျားကစ၊ သက်မြဲစား၊ ကျေးဇူးရာလည်း၊လာဘမသေ၊ မရလေခဲ့)--၌

၁။ ပဘာဝတိ၏ စိတ်ဆိုးခြင်း အမျက်ထွက်ခြင်းသည် ကောဓဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဓရသ၊ ၂။ ခုဒ္ဓာနှင့် ကုသမင်းသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ခုဒ္ဓာ-က ကုသကို ချစ်ရမည်ဟု

http://www.dhammadownload.com

ပြောဆိုခြင်း အမူအရာ, တံခါးပိတ်ခြင်းစသော အမူအရာသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ လျှာကို ဓားဖြင့် မဖြတ်လိုက်ရလေဟု ပြောဆိုသော နှုတ်အမူအရာ မျက်လုံးနီခြင်းသည် အနုဘာဝ

ကိ မေ ဧကေန တိဏ္ဍေန၊ ပုရိသေန ထာမဒဿိနာ။

သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာ၊ သန္တာရေဿံ သ ဒေဝကံ။---၌

၁။ ဘုရားလောင်း၏ သနားခြင်းနှင့်ယှဉ်သော ရဲရင့်သော ဝီရိယသည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဒယာဝီရရသ၊ ၂။ နတ်,လူအပေါင်းသည် အာလမ္ပဏ ဝိဘာဝ၊ ၃။ နတ်လူ အပေါင်း၏ ဆင်းရဲခြင်း အမူအရာသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ သနားကြင်နာခြင်း ဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည် အနုဘာဝ။

* အားအစွမ်းကိုမြင်သော ငါယောက်ျားသည် တစ်ယောက်တည်း နိဗ္ဗာန်ကူးသဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်၍ နတ်နှင့်တကွသော လူအပေါင်းကို ကယ်တင်အံ့--၌

၁။ ကယ်တင်လိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဆန္ဒ (ကရုဏာ) ပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ရရသ၊ (တစ်နည်း) ကယ်တင်ခြင်း အခြင်း အရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဝီရိယပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ၊ ၂။ သတ္တဝါအပေါင်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ သတ္တဝါတို့၏ သံသရာ၌ နစ်မွန်း နေကြခြင်း အားအစွမ်းရှိသော ယောကျာ်းမြတ်ဖြစ်ခြင်း စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ခြင်း, ဘုရားဖြစ်ခြင်း, သတ္တဝါတို့ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးမြောက်စေခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

* သစ်ပင်တောတောင် လျှိုမြောင် တောင်ခေါင်း ခိုအောင်းမှီကျ ကျင့်ဓုရကို နေ့ညကြိုးပမ်း မြတ်ရဟန်း---၌ ၁။ ရဟန်း၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝီရိယပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿာဟ ဌာယီဘာဝ, ဝီရရသ၊ (တစ်နည်း) သမာဓိပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သမ ဌာယီဘာဝ, သန္တရသ။ ၂။ အကျင့်ဓုရသည် (ဝါ) ကမ္မဌာန်းအာရုံသည် အာရမ္မဏ ဝိဘာဝ၊ ၃။ သစ်ပင်တောတောင် သျှိုမြောင် တောင်ခေါင်းစသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

သီဟောစ သီဟနာဒေန၊ ဒဒ္ဒရံ အဘိနဒတိ။

သုတ္တာ သီဟဿ နိဂ္ဂေါသံ၊ သိဝိါလော ဒဒ္ဒရေ ဝသံ။

ဘီတော သန္တာသ မပါဒိ၊ ဟဒယဥ္စဿ အဖလိ။

၁။ မြေခွေး၏ ကြောက်ခြင်းသည် ဘယဌာယီဘာဝ, ဘယာနကရသ၊ ၂။ ခြသေ့်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ခြသေ့်၏ ဟောက်သံသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ ချွေးထွက်ခြင်း မျက်ရည်ယိုခြင်း နှလုံးကွဲခြင်းသည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

အသုစိ ပူတိ လောမောသိ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော ဝါယိ သူကရ။
သစေ ယုဇ္ဇိတု ကာမောသိ၊ ဇယံ သမ္မ ဒဒါမိ တေ။--၌

၁။ ခြသေ့်မင်း၏ စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်းသည် ဇိဂုစ္ဆာဌာယီဘာဝ, ဝိဘစ္ဆရသ၊ ၂။ မစင်ဖြင့် လိမ်းကျံသော တောဝက်သည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ၊ ၃။ မကောင်းသောအနံ့သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ နှာခေါင်းရှုံ့ခြင်း ဝက်ကို အနိုင်ပေး၍ ဖဲသွားခြင်းသည် အနုဘာဝ။

အစ္ဆေရံ ဝတ လောကသ္မိ၊ အဗ္ဘုတံ လောမ ဟံသနံ။
ဝေဿန္တရဿ တေဇေန၊ သယမေဝေါနတာ ဒုမာ။--၌

၁။ မဒ္ဒီမိဖုရား၏ အံ့ဩခြင်းသည် ဝိမှယဌာယီဘာဝ, အဗ္ဘုတရသ၊ ၂။ သစ်ပင်သည် အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ၊ ၃။ သစ်ပင်၏ အလိုလို ကိုင်းညွှတ်လာခြင်းဂုဏ်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ သာဓုခေါ်ခြင်း ကြက်သီးထခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

ပုရာ ပရေသံ ဒတ္ဂာန၊ မနှညံ နယနာဒိကံ။
မုနိနာ သမနုပ္ပတ္တာ၊ ဒါနိ သဗ္ဗညုတာသိရီ။--၌ ၁။ ဘုရာလောင်း၏သန္တာန်၌ ပေးလှူခြင်း၌ ရဲရင့်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဝိရိယပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဥဿဟဌာယီဘာဝ, ဒါနဝိရရသ၊ ၂။ တစ်ပါးသောသူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အာရမ္ဗဏ ဝိဘာဝ၊ ၃။ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ မျက်လုံးစသည့် လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရရှိခြင်း ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်း-စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

တတ္ထ ပဓာနံ ပဒဟိ၊ နိသဇ္ဇ ဌာန စက်ံမံ။
အဗ္ဘန္တရမှိ သတ္တာဟေ၊ အဘိညာဗလ ပါပုဏိ။--၌

၁။ သုမေဓာရှင်ရသေ့၏ တည်ကြည်သော အပွနာသမာဓိသည် သမဌာယီဘာဝ, သန္တရသ၊ ၂။ သုမေဓာရှင်ရသေ့ နှလုံးသွင်းအပ်သော ကမ္မဌာန်းသည် အာလမ္ဗဏဝိဘာဝ၊ ၃။ စိတ်ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော ကျောင်းသခ်ံမ်း စိမ်းစိုသော တော တောင် စသည်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ အဘိညာဉ်ကို ရခြင်းသည် အနုဘာဝ။

*** နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မုဒ္ဓဿ--၌**

၁။ ရှိခိုးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါပဏာမစေတနာပြဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂိါရရသ၊ ၂။ မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယတော်သည် အာရမ္ဗဏဝိဘာဝ၊ ၃။ အရဟံ-စသော ဂုဏ်တော်များသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ ရှိခိုးခြင်းကြောင့် ရရှိအပ်သော နတ်ရွာ သုဂတိနှင့် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုး အဆက်ဆက်တို့သည် အနုဘာဝ။

* ဗုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓဂုဏံ အဟံ ဝနာဂိ--၌ ၁။ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်

http://www.dhammadownload.com

၌ သဒ္ဓါပဏာမစေတနာပြဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ ဓမ္မသိဂ်ိရရသ၊ ၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်များသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ၊ ၄။ အန္တရာယ်ကင်းခြင်း နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုး အဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ---ဝယ် "ဂစ္ဆာမိ"ကို ကိုယ်ပြု၍--- ၁။ ဘုရားရှင်ကို ဆည်းကပ်သောသူ၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါ ပီတိပြဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ိရရသ၊ ၂။ ဘုရားရှင်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ၊ ၄။ ဘုရားရှင်ကို ဆည်းကပ်ခြင်းကြောင့် ရရှိအပ်သော ကောင်းကျိုးအဆက်ဆက်တို့သည် အနုဘာဝ။

* သတ္ထေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော--၌ ၁။ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ဆုပ်နစ်သည့် ဒေါသပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဘယဌာယီဘာဝ, ဘယာနကရသ၊ ၂။ သေခြင်းတရားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ သေခြင်းတရား၏ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အခြင်းအရာတို့သည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း ဆွေးထွက်ခြင်း အဆင်းဖောက်ပြန်ခြင်း အသံဖောက်ပြန်ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။

* ညမောင်မောင်တွင်၊ အကြင်ယောကျ်ား၊ နိုးတကြားဖြင့်၊ နွားဟုမှတ်ပြီး၊ ကျားကို စီးသော်၊ နေမီးလင်းဘိ၊ ကျားမှန်းသိက၊ မခို့စိတ်မှာ၊ ထွက်ပြေးရာဝယ်---၌ ၁။ ယောကျ်ား၏ သန္တာန်၌ ကြောက်ရွံ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဒေါသပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဘယဌာယီဘာဝ, ဘယာနကရသ၊ ၂။ ကျားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ကျား၏ ကြောက်မက်ဖွယ်အခြင်းအရာများသည် ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝ၊ ၄။ ထွက်ပြေးခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

စိရပ္ပဝါသီ ပုရိသံ၊ ဒုရတော သောတ္ထိ မာဂတံ။
ဉာတိမိတ္တာ သုဟဇ္ဇာစ၊ အဘိနန္ဒန္တိ အာဂတံ--၌

၁။ အဘိနန္ဒန္တိ-၌ နန္ဒဓာတ်အရ ပီတိသောမနဿပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ရတိ ဌာယီဘာဝ, သိဂ်ိရရသ၊ ၂။ အဝေးမှပြန် လာသော ယောကျ်ားသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ကြာမြင့်စွာ ကွဲကွာနေခြင်း ချမ်းသာစွာ ပြန်လာခြင်းသည် ဥဒ္ဒိပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ပွေ့ဖက်ခြင်း စကားပြောခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ မည်၏။

ဒုနော်ပါ ကာမစဏ္ဍာလော၊ သော မံ သဒယနိဒ္ဓယော။
ဤဒိသံ ဗျာသနာပန္နံ၊ သုခိပိကိမုပေက္ခသေ--၌ ၁။ ကာမဂုဏ်ဒွန်းစဏ္ဍား ဖျက်ဆီးခံရသော အမျိုးသမီး၏ သန္တာန်၌ ချစ်ခင်နှစ်သက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော တဏှာပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ, ဝိယောဂါသိဂ်ိရရသ၊ ၂။ ချစ်

http://www.dhammadownload.com

လင်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ချစ်လင်၏ အသစ်ပေါင်းသင်း ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်နေခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ ၄။ ဤကဲ့သို့ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်နေသော ကျွန်တော်မကို အဘယ့်ကြောင့် လျစ်လျူရှုရသနည်း-ဟု ပြောဆိုမြည်တမ်းခြင်းသည် အနုဘာဝ။

* ဘင်ပုပ်မစင်၊ ပက်ပင်းမြင်သော်၊ လူရှင်များစွာ၊ စက်ဆုပ်ရာသို့---၌ ၁။ လူရှင်များစွာ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော စက်ဆုပ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ, ဗီဘစ္ဆရသ၊ ၂။ ဘင်ပုပ်မစင်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ စက်ဆုပ်ဖွယ်အခြင်းအရာသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ နှာခေါင်းရှုံ့ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ မည်၏။ (ဝိဘာဝ, အနုဘာဝတို့ဖြင့် တိုးပွားသောအခါ ထိုဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ သည်ပင် ဗီဘစ္ဆရသ ဖြစ်ပါသည်။)

* ဝင့်ဝါ ဣဒ္ဓိ၊ ပဋိဟာရိယ၊ ပြသသမှု၊ အစုစုကို၊ သုံးလူ့ဆရာ၊ ငါမြတ်စွာသည်၊ ရှုံရှာ စက်ဆုပ်လှသတည်း။--၌ ၁။ မြတ်စွာဘုရားသန္တာန်၌ဖြစ်သော စက်ဆုပ်ရှုံရှာသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ညြတ္တပ္ပပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ၊ ၂။ ဝင့်ဝါဣဒ္ဓိ ပဋိဟာရိယ-သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ပြသသမှုသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ ဘုရားရှင်ကဲ့ရဲ့ခြင်း သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။(ဝိဘာဝ, အနုဘာဝတို့ဖြင့် တိုးပွားသောအခါ ထိုဇိဂုစ္ဆဋ္ဌာယီဘာဝ သည်ပင် ဗီဘစ္ဆရသ ဖြစ်ပါသည်။)

* ယမင်းပုံလို၊ ပဘာပျို၊ သင့်ကိုလွန်စွာ၊ ချစ်အာသာကြောင့်၊ ပြည်ရွာတိုင်းခွင်၊ ငါစွန့်ချင်သည်၊ မင်းပင် မလုပ်လိုတော့ပြီ။----၌ ၁။ ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်းဟူသော တဏှာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဋ္ဌာယီဘာဝ, ကာမသိဂ်ါရရသ၊ ၂။ ပဘာပျိုသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ယင်းပဘာပျို၏ ယမင်းပုံလို လှပခြင်းသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ ပြည်ရွာတိုင်းခွင်ကို စွန့်လိုခြင်း မင်းမလုပ်လိုတော့ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

* ယော ပန ဘိက္ခုသ ကုပိတော အနတ္တမနော ပဟာရံ ဒဒေယျ ပါစိတ္တိယံ။---

၌ ၁။ စိတ်ဆိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော တက်ကြွသော ဒေါသပြဋ္ဌာန်း ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဋ္ဌာယီဘာဝ, ရုဒ္ဒရသ။ ၂။ ရဟန်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ရဟန်း၏ အမျက်ထွက်ဖွယ် အမူအရာသည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ ပုတ်ခတ်ခြင်း ပါစိတ် အာပတ်သင့်ခြင်း စသည်တို့သည် အနုဘာဝ။

* ပဋမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ--၌ ၁။ ပဋမဈာန်ဝင်းစားသူသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဧကဂ္ဂတာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သမဋ္ဌာယီဘာဝ, သန္တရသ။ ၂။ ပထဝီကသိုဏ်းစသော အာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ ၃။ လျောက်ပတ်သောကျောင်း, သက်နံ့ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ ပထမဈာန်ဝင်စားခြင်း ဒုတိယဈာန်စသည်ရခြင်း ပြဟ္ဟာ့ဘုံ၌ ဖြစ်ရခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

http://www.dhammadownload.com

*** ယော ပန ဘိက္ခု သဉ္ဇိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ၊ ပါစိတ္တိယံ--၌ ဝေါရောပေယျ-ကို ကိုယ်ပြု၍--**

ဝေါရောပေယျ-အရ သတ္တဝါအသက်ကို သတ်သောရဟန်း၏ သန္တာန်၌ စိတ်ဆိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဌာယီဘာဝ၊ ရုဒ္ဓရသ။ သတ္တဝါ၏ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ သတ္တဝါ၏ သတ်စရာကောင်းလောက်သော အခြင်းအရာနှင့် ရဟန်း၏သန္တာန်၌ မကင်းသေးသော ရာဂ-စသည်တို့သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ပါစိတ်အာပတ်သင့်ခြင်း စသောအကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မောစ၊ ဥဘော သမဝိပါကိနော။

အဓမ္မော နိရယံ နေတိ၊ ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိ--ဝယ် အဓမ္မော နိရယံ နေတိ-ကို ရှု၍--- အဓမ္မော-အရ တပ်မက်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော တဏှာ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ၊ ကာမသိဂ်ါရ ရသ။ တဏှာ ရာဂဖြစ်သော အာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ ယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။အပါယ်ငရဲရောက်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

(တစ်နည်း) အဓမ္မော-အရ စိတ်ဆိုးသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကောဓဌာယီဘာဝ၊ ရုဒ္ဓရသ။ ဒေါသဖြစ်စရာအာရုံသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်သည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ အပါယ်ငရဲရောက်ခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

*** ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော-၌** န ဟန္တဗ္ဗော-အရ ပါဏာတိပါတမှကြဉ်သော ဝိရတီပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ၊ ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ။ သတ္တဝါပညတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ သတ္တဝါ၏ သနားဖွယ်ရာ အခြင်းအရာသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့် အသက်ရှည်ခြင်း အပါယ်မှ လွတ်ခြင်း စသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝမည်၏။

*** ယော ပန ဘိက္ခု အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ-၌** အဒိန္နဒါယီကို ကိုယ်ပြု၍--

သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူလိုသော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာမရတိဌာယီဘာဝ၊ ကာမသိဂ်ါရ ရသ။ သူတစ်ပါးပစ္စည်းသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ။ အယောနိသော မနသိကာရသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ။ ခိုးယူခြင်း သိမ်းထားခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

နမတ္တု ဇနသန္တာန၊ တမသန္တာန ဘေဒိနော။

ဓမ္မဇ္ဇလန္တ ရုစိနော၊ မုနိန္ဒောဒါတ ရောစိနော--၌-- ပဏာမစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိ ဌာယီဘာဝ၊ ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ။ ဘုရားရှင်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ဘုရားဂုဏ်တော်များသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ အန္တရာယ်

http://www.dhammadownload.com

ကင်းခြင်း ကျမ်းပြီးခြင်း စသည်သည် အနုဘာဝ။

*** တောကျောင်းရိပ်သာ၊ လေးဖြာပြဟ္မ၊ ဝိဟာရကို၊ နိစ္စပွားတတ်၊ သူတော်မြတ်-**

၁။ ပြဟ္မဝိဟာရလေးပါးကို နိစ္စပွားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော မေတ္တာ-စသော အပွမညာပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ၊ (တစ်နည်း- သမဌာယီဘာဝ သန္တရသ) ၂။ အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ တောကျောင်းရိပ်သာ ဆိတ်ငြိမ်ရာသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ ပြဟ္မဝိဟာရစျာန်ရရှိခြင်း ပြဟ္မဘုံဘုံ၌ဖြစ်ခြင်းစသော အကျိုးအဆက်ဆက်သည် အနုဘာဝ။

ယောစ ပုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ၊ သံဃဉ္စ သရဏံ ဂတော။

စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ--၌

၁။ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သစ္စာလေးပါးကို ကောင်းစွာသိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ, ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ၊ ၂။ သစ္စာလေးပါးသည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းစသည်သည် ဥဒ္ဒီပန ဝိဘာဝ၊ ၄။ သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်း အပါယ်ဘေးမှလွတ်ခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ။

မုနိန္ဒ ဝဒနမ္ဘောဇ၊ ဂဗ္ဘသမ္ဘဝ သုန္ဒရီ၊

သရဏံ ပါဏိနံ ဝါဏီ၊ မယ့် ဝိဏယတံ မနံ--၌

၁။ ကျမ်းပြုဆရာသန္တာန်၌ဖြစ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော ဝိတိသောမနဿ ပြဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝ၊ ၂။ ဘုရားနှင့် တရားတော်သည် အာရမ္မဏဝိဘာဝ၊ ၃။ ဘုရားဂုဏ်, တရားဂုဏ်များသည် ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ၊ ၄။ အန္တရာယ်ကင်းခြင်း ကျမ်းပြီးခြင်းစသည်သည် အနုဘာဝ၊ ၅။ ဖော်ပြအပ်သော ဓမ္မရတိဌာယီဘာဝသည်ပင် ဝိဘာဝ, အနုဘာဝတို့ဖြင့် တိုးပွားသောအခါ ဓမ္မသိဂ်ါရ ရသ ဖြစ်ပါသည်။

*** သဒ္ဓသုခုမာလတာဂုဏ်မြောက်ရန် စီကုံးရေးသားနည်း ။ ။** နူးညံ့သော အက္ခရာများ၍ ကြွမ်းတမ်းသော (ဓနိတ) အက္ခရာနည်းပါးခြင်း၊ ၂။ အရွတ်ခက်သော ပုဒ်, ဗျည်း မပါခြင်း။

ဘာဝါလင်္ကာရ ထုတ်ပုံ ပြီး၏။

အလင်္ကာ ပါဠို နိဿယ အဓိပ္ပါယ် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဆန်း ဘာသာအတွက် မေးခွန်းများ ရှင်းလင်းပုံ

*** တစ်ဂိုဏ်းတည်းဖြင့်သာ ဂါထာဖြစ်အောင် ဖွဲ့စီပြထားသောဂါထာ** ။ ၁၂-လုံးဖွဲ့ တောဋကဂါထာနှင့် ဘုဇင်္ဂပ္ပယာတဂါထာ။ (နောက်ပိုင်း ဇယား-ဂါထာ ၇၆/၈၀-ကြည့်)

*** ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုနှစ်ခု ရှိသောဂါထာ** ။ ("အက္ခရာသုံးခု တစ်ဂိုဏ်းပြုလော" ဟူသော စကားနှင့်အညီ ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်းကို အက္ခရာသုံးလုံးကျဖြင့် ရေတွက်လိုက်လျှင် ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု အတွက် ၉-လုံး၊ ဂရုနှစ်ခုအတွက် ၂-လုံး ပေါင်းလိုက်သော် (၁၁)လုံးဖြစ်၏။ ၁၁-လုံးဖွဲ့ဂါထာများထဲမှ ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု (၂၁၁-ဘ၊ ၂၁၁-ဘ၊ ၂၁၁-ဘ) ဂရုနှစ်ခု (၂-၂) ပါသော ဂါထာကို ရှာဖွေကြည့်လျှင်) ဒေါဓကဂါထာ (၆၇)ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုနှစ်ခုရှိသော ဂါထာ-ဟူသော အမေးကို ဒေါဓကဂါထာ-ဟုဖြေရမည်။ (နောက်ပိုင်းဇယား- ၆၇ ကြည့်)

*** တ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းရှိသောဂါထာ** ။ (၁၂-လုံးဖွဲ့) ဣန္ဒဝံသဂါထာ ဖြစ်သည်။ (နောက်ပိုင်းဇယား-ဂါထာ-၇၅၊ ကြည့်)

*** ယော သဒ္ဒသတ္ထကုသလော ကုသလော နိဃဏ္ဍု**-ဟူသော ဂါထာနှင့်အညီ ဖွဲ့စီထားသော ဆန်းသုတ် (ဝါ) ဂါထာအမည် ဆန်းအမည်) (၂၂၁ (တ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၂၁ (ဇ) ၂-၂-အားဖြင့် ၁၄-လုံးဖွဲ့ဖြစ်၍ ၁၄-လုံးဖွဲ့များထဲမှ ယင်းဂိုဏ်းနှင့် ကိုက်ညီနေသော ဂါထာကို ရှာကြည့်လျှင် ။ဝသန္တတိလကဂါထာ၊ သက္ကရီဆန်းဖြစ်ပါသည်။ (နောက်ပိုင်းဇယား- ဂါထာ-၉၂-ကြည့်ပါ။ဤ၌ ဏ္ဍု-ကို ပါဒန္တ ဂရုယူပါ။)

အဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးပါလျက် လဟုများစွာပါသောဂါထာများ ။ သသိလကာဂါထာ နှင့် မဏိဂုဏနိကရဂါထာတို့ဖြင်သည်။ (နောက်ပိုင်းဇယား-ဂါထာ ၉၃/၉၄ ကြည့်)

*** ၁၅-လုံးဖွဲ့၌ ဂရုတစ်လုံးသာ ပါသည့်ဂါထာများ** ။ (၉၃/၉၄)

*** လေးပါဒလုံးတွင် ၆-လုံး၊ ၄-လုံး၊ ၇-လုံးမြောတ်၌ ယတိရှိ၍ နှ, သ, မ, ရ, သ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုပါဝင်သောဂါထာ** ။ (ဂိုဏ်း ၅-ဂိုဏ်းနှင့် လဟု ဂရု - အားဖြင့် ၁၇-လုံး ရှိရကား ၁၇-လုံးဖွဲ့ဂါထာများထဲမှ ယင်းဂိုဏ်းနှင့် ကိုက်ညီသော ဂါထာကို ရှာဖွေ ကြည့်လျှင်) ဟရိဏီဂါထာ ဖြစ်သည်။

*** ဥဇ္ဇလာဂါထာ၌ ရ-ဂိုဏ်းအစား နှ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရု ထည့်သွင်း၍ စီကုံးထား သော ဂါထာ** ။ ပဟရဏကလိကာဂါထာ (၉၁) ဖြစ်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဥဇ္ဇလာဂါထာ၏ လက္ခဏာကား ။၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၂ (ရ) ဖြစ်ရကား ရ-ဂိုဏ်းနေရာတွင် ၁၁၁ (နှ) ၁-၂ ထည့်သွင်းလိုက်ပါက ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၁၁ (နှ) ၁-၂ ဖြစ်နေ၍ ၁၄-လုံးဖွဲ့ ဂါထာများထဲမှ

http://www.dhammadownload.com

ယင်းဂိုဏ်း နှင့် ကိုက်ညီသောဂါထာကို ရွာဖွေကြည့်ပါက ပဟာရဏာကလိကာဂါထာနှင့် ညီနေသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ (နောက်ပိုင်းဇယား- ဂါထာ -၉၁ ကြည့်)

*** ဝိသမပါဒ၌ ဒုတဝိလမ္ဗိတဂါထာတွင် အစတစ်လုံးကို ဖြုတ်၍ သမပါဒ၌ ဒုတ ဝိလမ္ဗိတဂါထာအတိုင်း ဖွဲ့စီကုံးသောဂါထာ** ။ ဟရိဏ္ဏပ္လုတာဂါထာ(၁၁၄) ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဒုတဝိလမ္ဗိတဂါထာကား- ၁၁၁ (နှ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၂ (ရ) ဖြစ်၍ အစတစ်လုံး ၁-ကိုဖြုတ်လိုက်ပါက (၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၁-၂-သာ ရှိတော့ရကား ဟရိဏ္ဏပ္လုတာဂါထာ၏ ဝိသမပါဒနှင့် ညီသွားသောကြောင့် ဟရိဏ္ဏပ္လုတာ ဂါထာ-ဟု ဖြေရသည်။

*** ဝိသမပါဒ၌ ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုနှစ်ခု၊ သမပါဒ၌ နှ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ယ-ဂိုဏ်း ရှိသောဂါထာ** ။ (နောက်ပိုင်းဇယား -ဂါထာ၊၁၀၈) ဒုတမဏ္ဍဂါထာဖြစ်သည်။

*** ဝိသမပါဒ၌ သ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုတစ်လုံးနှင့်ယှဉ်၍ သမပါဒ၌ ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရု နှစ်လုံးယှဉ်ပြီး နေသားစီတုံးသည့်ဂါထာ** ။ (နောက်ပိုင်းဇယား-ဂါထာ -၁၀၉၊) ဝေဂဝတီ ဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဝိယ်ဝဒါဂါထာကို လေးပါဒလုံး၌ နှ-ဂိုဏ်းကိုဖြုတ်၍ တ-ဂိုဏ်းဖြင့် အစားထိုး စီကုံးထားသောဂါထာ** ။ လလိတာဂါထာ ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းချက်/ ဝိယ်ဝဒါဂါထာကား- နှ-ဘ-ဇ-ရ ဖြစ်၍ ယင်းမှ နှ-ဂိုဏ်းနေရာတွင် တ-ဂိုဏ်း အစားထိုးထည့်လိုက်ပါက (တ-ဘ-ဇ-ရ) ဖြစ်ရကား လလိတာဂါထာ၏ လက္ခဏာနှင့် ညီသွားသောကြောင့် လလိတာဂါထာ-ဟု ဖြေရသည်။

*** တောဋကဂါထာ၏ လက္ခဏာဝယ် ဒုတိယဂိုဏ်းဌာနှ၌ လက်ရှိဂိုဏ်းကိုဖြုတ်၍ ယင်းဂိုဏ်း၏ကိုယ်စား ယင်းဂိုဏ်းဌာနှ၌ပင် ဇ-ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်းကို အစားထိုးကာ စီကုံး လိုက်ပါက ဖြစ်လာနိုင်သည့် ဂါထာ** ။ (တောဋကဂါထာ၏ လက္ခဏာကား - သ-သ-သ- သ-ဖြစ်၏၊ ဒုကိယဂိုဏ်းဌာနှ၌ သ-ဂိုဏ်းကိုဖြုတ်ချ၍ ယင်းဂိုဏ်း၏ကိုယ်စား ယင်းဌာန ၌ပင် ဇ-ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်းကို အစားထိုးကာ စီကုံးလိုက်ပါက (သ-ဇ-သ-သ) ဖြစ်၍ ပမိ တက္ခရာဂါထာ ဖြစ်သည်။ (နောက်ပိုင်းဇယား- ဂါထာ ၈၃-ကြည့်။)

ဤ မေးခွန်းမျှလောက် လေ့လာကြည့်လိုက်လျှင် "ဆန်း ဘာသာ" အတွက် မေးခွန်းများကို အခက်အခဲ မရှိ ဖြေဆိုနိုင်လောက်ပါပြီ။ ကြိုးစား၍ လေ့လာနိုင်ကြပါစေ။

http://www.dhammadownload.com

ဆန်း, ပါဠိ, နိဿယ အဓိပ္ပာယ်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁။သညာပရိဘာသာနိဒ္ဒေသ-ပထမ ပရိစ္ဆေဒ
ရတနတ္တယပဏာမ

၁။ နမတ္ထု ဇန သန္တာန၊တမသန္တာန ဘေဒိနော၊
ဓမ္မဂ္ဂလန္တ ရုစိနော၊မုနိန္ဒော ဒါတရောစိနော။

၁။ ဇနသန္တာန တမသန္တာန ဘေဒိနော၊သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌ကိန်းသောမောဟ၏အစဉ်ကိုအလေ့အားဖြင့်ဖျက်ဆီးတော်မူထသော။ဓမ္မဂ္ဂလန္တ ရုစိနော၊ဆယ်ပါးသောတရားတည်းဟူသောထွန်းပသောရောင်ခြည်ရှိတော်မူထသော၊မုနိန္ဒော ဒါတရောစိနော၊ဘုရားတည်းဟူသောဖြူစင်သောရောင်ခြည်ရှိသော သိကြားမင်းမမင်းအား။မမငါ၏။နမော၊ရှိခိုးခြင်းသည်။အတ္ထု၊ဖြစ်စေသတည်း။

* ဤဂါထာကို ဆန်းစစ်၍ ဂါထာအမည် ဆန်းအမည်ပေးပုံ

နမတ္ထု-စသော ဂါထာသည် ၁။ ပါဒတိုင်း အကွာရာ ၈-လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။အစတစ်လုံးနောင် သဂိဏ်း, နဂိဏ်း မရှိခြင်း၊ ၃။ ပထမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ယဂိဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ တတိယပါဒ အစလေးလုံးနောင် န-ဂိဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိဏ်း ရှိခြင်းတို့ကြောင့် တတိယ န-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

* မုနိန္ဒော-၌ မုနိ-အရ ။ ။ အာဂါရမုနိ, အနာဂါရမုနိ, သေက္ခမုနိ, အသေက္ခမုနိ ပစ္စေကမုနိတို့ကို ယူရပါမည်။

* ဂ္ဂန္ဓ-အရ ။ ။ မုနိမုနိကို ယူရပါမည်။

* ဝုတ္တောဒယ မည်ပုံ ။ ။ ဂါထာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဝုတ္တောဒယ" မည်ပါသည်။

* ဆန်းမည်ပုံ ။ ။ အကွာရာအတိုင်းအရှည်တို့၌ တွေ့ဝေခြင်းကို ဖြတ်တောက်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဆန်း" မည်ပါသည်။

နိဓိတ္တ (ဆန်းကျမ်းသစ်ကို ရေးသားရကြောင်းပြ)

၂။ ပိဂ်လာစရိယာဒီဟိ၊ဆန္ဒံယ မုဒိတံ ပုရာ။
သုဒ္ဓမာဂဓိကာနံ တံ၊နံသာဧတေ ယထိစ္ဆိတံ။

၂။ ပိဂ်လာစရိယာဒီဟိ၊ပိဂ်လဆရာအစရှိသောဆန်းဆရာတို့သည်။ပုရာ၊ရှေးအခါ၌။

http://www.dhammadownload.com

ယံဆန္ဒံ၊အကြင်ပိဂ်လစသောဆန်းကျမ်းကို။ဥဒိတံ၊ဆိုအပ်ပြီ။တံဆန္ဒံ၊ထိုပိဂ်လစသော ဆန်းကျမ်းဟောင်းသည်။သုဒ္ဓမာဂဓိကာနံ၊သက်သက်သော မာဂဓဘာသာကိုသာ တတ်ကုန် သောစာသင်သားတို့အား။ဣစ္ဆိတံ၊အလိုရှိအပ်သော သင်ခြင်းဆောင်ခြင်းစသောအကျိုးကို။ ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။နသာဓေတိ၊မပြီးစေနိုင်။

*** ဆန်းကျမ်းဟောင်းများရှိပါလျက် ဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်းသစ်ကို ရေးသားရ ကြောင်း ။ ။** ဆန်းကျမ်းဟောင်းများသည် သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသည်ဖြစ် ၍ သုဒ္ဓမာဂဓီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လိုအပ်သောအကျိုးကို မပြီးစေနိုင်သောကြောင့် ဝုတ္တောဒယ ဆန်းကျမ်းသစ်ကို ရေးသားရပါသည်။

*** ပိဂ်လာစရိယာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ယဝဒေဝ, သုရာမ, ကာလီဒါသ, ဗျတ္တ, ဂုတ္တ, သေတဝ, မဏ္ဍဗျ ဆရာတို့ကို ယူရပါမည်။

*** ယတိစ္ဆိတံ-၌ ယတော-အရ ။ ။** ဒုဗ္ဗိညေယျ မလီနသဘောကို ယူရပါမည်။

*** ဣစ္ဆိတံ-အရ ။ ။** သင်ခြင်း ဆောင်ခြင်း-စသော အကျိုးကို ယူရပါမည်။

(တနည်း) မတ္တာဝုတ္တိ ဝဏ္ဏဝုတ္တိတို့ကို သိခြင်းအကျိုးကို ယူရပါမည်။

ဂန္ဆပရိမာဏ (ဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်း၏ ဂုဏ်အဂ်ါများ)

၃။ တတော မာဂဓဘာသာယ၊မတ္တာဝဏ္ဏဝိဘေဒနံ။
လက္ချ လက္ခဏ သံယုတ္တံ၊ပသန္ဒတ္ထ ပဒက္ကမံ။

၃။ တတော တသ္မာ၊ထိုသို့မပြီးစေနိုင်သောကြောင့်။အဟံ၊ငါသည်။မာဂဓဘာသာ ယ၊မာဂဓတိုင်း၌ဖြစ်သောဘာသာဖြင့်။မတ္တာဝဏ္ဏဝိဘေဒနံ၊အရိယာ-စသောမတြာ,တနု မဇ္ဈာ-စသော ဝဏ္ဏတို့၏အပြားရှိသော။လက္ချ လက္ခဏ သံယုတ္တံ၊မှတ်အပ်သောဥဒါဟရုဏ် မှတ်ကြောင်းသုတ်နှင့်ယှဉ်သော။ပသန္ဒတ္ထ ပဒက္ကမံ၊သန့်ရှင်းကြည်လင်စင်ကြယ်သောအနက် အစဉ်,သန့်ရှင်းကြည်လင်စင်ကြယ်သောပုဒ်အစဉ်ရှိသော။

*** ဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်း၏ ဂုဏ်အဂ်ါများ ။ ။** ၁။ မတ္တာဝဏ္ဏ ဝိဘေဒန= အရိယာ စသော မတြာ, တနုမဇ္ဈာ-စသော ဝဏ္ဏအပြားရှိခြင်း၊ ၂။ လက္ချ လက္ခဏသံယုတ္တ= မှတ် အပ်သော ဥဒါဟရုဏ် မှတ်ကြောင်းသုတ်နှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ ၃။ ပသန္ဒတ္ထ ပဒက္ကမ= ကြည်လင် သန့်ရှင်းသော အနက်, ပုဒ်အစဉ်ရှိခြင်း၊ ၄။ လောကိယစ္ဆန္ဒ နိဿိတ= လောက၌ ထင်ရှား သော ပိဂ်လ-စသော ကျမ်းဆရာတို့၏ အလိုကိုမှီခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** မတ္တာဝဏ္ဏဝိဘေဒနံ၌ မတ္တာ-အရ ။ ။** အရိယာ-စသော မတ္တာဝုတ္တိကို ယူရ မည်။ (အပိုင်းအားဖြင့် ဒုတိယပိုင်း ဖြစ်သည်)

*** ဝဏ္ဏ-အရ ။ ။** တနုမဇ္ဈာ-စသော ဝဏ္ဏဝုတ္တိကို ယူရပါမည်။ (အပိုင်းအားဖြင့် တတိယ, စတုတ္ထ, ပဥ္စမပိုင်းတို့ ဖြစ်သည်။)

http://www.dhammadownload.com

* **လက္ခဏသံယုတ္တ-၌ ။ ။** ဆန်းဥပဒေနှင့်အညီ ရေးသားဖေါ်ပြအပ်သော ဆဋ္ဌောဒီ လဟုဇော၀ါ-စသော ဥဒါဟရုဏ် ပုံစံ ပြယုဂ်သည် "**လက္ခဏ**" မည်၏။

ဆန်းဥပဒေကို ဖော်ပြသော ဆဋ္ဌောဒီ-စသောသုတ်သည် "**လက္ခဏ**" မည်၏။

* **လက္ခဏသံယုတ္တ-ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တျာစေ တနုမဏ္ဍာ-ဟူသော စကားသည် တနုမဏ္ဍာဂါထာ၏ ပုံစံ (လက္ခဏ)လည်း ဟုတ်၏။သုတ်(လက္ခဏာ)လည်းဟုတ်၏၊ ဤသို့ သုတ်သည်ပင် ပုံစံ, ပုံစံသည်ပင် သုတ်ဖြစ်ခြင်းသည် "လက္ခဏ လက္ခဏာ သံယုတ္တ" မည်ပါသည်။

* **ပသန္နတ္ထ ပဒတ္ထမ မည်ပုံ ။ ။** သန့်ရှင်းကြည်လင် စင်ကြယ်သော လက္ခဏ လက္ခဏာ အနက်အစဉ်သည် "ပသန္နတ္ထ ပဒတ္ထမ" မည်ပါသည်။

* **ပသန္န ပဒတ္ထမ မည်ပုံ ။ ။** လက္ခဏ လက္ခဏာ ပုဒ်အစဉ်သည် "ပသန္န ပဒတ္ထမ" မည်ပါသည်။

* **လက္ခဏ်နှင့် လက္ခဏာ အထူး ။ ။** အရိယာ-စသော မတ္တာ၀ုတ္တိ, တနုမဏ္ဍာ-စသော ၀ဏ္ဏ၀ုတ္တိတို့သည် လက္ခဏ်၏၊ ထိုမတ္တာ၀ဏ္ဏတို့၏ ဂရု လဟုအက္ခရာတို့ကို မှတ်ခြင်းသည် လက္ခဏာ မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

အဘိဓာနာဒိ (အဘိဓာန-စသည်ပြု)

၄။ ဣဒံ ဝုတ္တောဒယံ နာမ၊လောကိယဆန္ဒနိဿိတံ။
အာရဘိဿ မဟံ ဒါနိ၊တေသံ သုခဝိဝုဒ္ဓိယာ။

၄။ လောကိယဆန္ဒနိဿိတံ၊လောကဉ်ထင်ရှားသောပိဂ်လဆရာ-စသောဆန်းဆရာတို့၏အလိုဉ်မှီသော။ဝုတ္တောဒယံ နာမ၊ဂါထာတို့၏ဖြစ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝုတ္တောဒယအမည်ရှိသော။ဣဒံ ဆန္ဒံ၊ဤဆန်းကျမ်းကို။ဣဒါနိ။ယခုအခါ၌။တေသံ သုဒ္ဓမာဂဓိကာနံ၊ထိုသက်သက်သောမာဂဓဘာသာကိုသာတတ်ကုန်သောစာသင်သားတို့အား။သုခဝိဝုဒ္ဓိယာ၊ချမ်းသာစွာသိစေခြင်းငှာ။အဟံ၊ငါသည်။အာရဘိဿ၊စီရင်နေသားအားထုတ်ပေအံ့။

* **လောကိယဆန္ဒနိဿိတံ-ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** လောကိယဆန္ဒနိဿိတံ ဖြင့် လောကိယဆန်း, ဝေဒိကဆန်းဟု နှစ်မျိုးရှိရာတွင် ဤဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်းသည် လောကိယဆန်းကိုသာ မှီသည်၊ ဝေဒိကဆန်းကို မမှီ-ဟု ပြပါသည်။

* **လောကိယဆန္ဒနိဿိတံ-၌ နစ်စေအပ်သော (ဝါ) အလိုမရှိအပ်သောဆန်း**

လောကိယဆန္ဒနိဿိတံ-ဖြင့် ဝေဒိကဆန်းကို နစ်စေပါသည်။ အကြောင်းကား။ ကောင်းကင်၌ သွားခြင်း-စသော အကြောင်းအရာကို ပြတတ်သဖြင့် ဂါထာစီကုံးရန်းဖွဲ့မှု-စသော အစီအရင်အား ကျေးဇူးမများသောကြောင့် ဝေဒိကဆန်းကို နစ်စေပါသည်။

* **လောကိယဆန်းကိုသာ မှီရခြင်းအကြောင်း ။ ။** လောကိယဆန်းသည် ကဗျာ

http://www.dhammadownload.com

လက်ာ၏ အခြေခံဖြစ်သောကြောင့် လောကိယဆန်းကိုသာ မှီပါသည်။

* ဝေဒိကဆန်းနှင့် လောကိယဆန်း အထူး ။ ။ ဝေဒိကဆန်းသည် အတတ်၏အစွမ်းဖြင့် ကောင်းကင်၌သွားခြင်း စသည်တို့ကို ဆိုပါသည်၊ လောကိယဆန်းသည် နက္ခတ္တဝါဒ စသည်တို့ကို ဆိုပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

ဂိုဏ်းအမည် (၈)မျိုးနှင့် ဂရု လဟုပြဂါထာ

၅။ သဗ္ဗ ဇ္ဈ ဖွာ ဒိဂလဟူ၊ဘျာ မဇ္ဈန္တဂရု ဇသာ၊
မဇ္ဈန္တလာ ရတေ တေဋ္ဌ၊ဂဏာ ဂေါ ဂရု လောလဟု။

၅။ သဗ္ဗ ဇ္ဈ ။ အလုံးစုံဂရုလဟုရှိသောဂိုဏ်းတို့သည်။ ဖွာ၊ မဂိုဏ်းနဂိုဏ်းမည်ကုန်၏။ အာဒိဂလဟူ၊ အစဉ်ဂရုလဟုရှိသောဂိုဏ်းတို့သည်။ ဘျာ၊ ဘဂိုဏ်းယဂိုဏ်းမည်ကုန်၏။ မဇ္ဈန္တဂရု၊ အလယ်အဆုံးတို့၌ဂရုရှိသောဂိုဏ်းတို့သည်။ ဇသာ၊ ဇဂိုဏ်းသဂိုဏ်းမည်ကုန်၏။ မဇ္ဈန္တလာ၊ အလယ်အဆုံးတို့၌ လဟုရှိသောဂိုဏ်းတို့သည်။ ရတေ၊ ရဂိုဏ်းတဂိုဏ်းမည်ကုန်၏။ ဧတေဂဏာ၊ ထိုဂိုဏ်းတို့သည်။ အဋ္ဌဂြန်စ်ပါးတို့သည်။ ဘဝန်္တိဖြစ်ကုန်၏။ ဂရု၊ ဂရုသည်။ ဂေါ၊ ဂမည်၏။ လဟု၊ လဟုသည်။ လော၊ လမည်၏။

*** ဂိုဏ်း (၈) မျိုး ။ ။**

၁။ အလုံးစုံ ဂရုရှိသော ဂိုဏ်းသည် "မ-ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၂ ၂ ၂)
၂။ အလုံးစုံ လဟုရှိသောဂိုဏ်းသည် "န-ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၁ ၁ ၁)
၃။ အစဉ် ဂရုရှိသောဂိုဏ်းသည် "ဘ-ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၂ ၁ ၁)
၄။ အစဉ် လဟုရှိသောဂိုဏ်းသည် "ယ-ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၁ ၂ ၂)
၅။ အလယ် ၌ ဂရုရှိသောဂိုဏ်းသည် "ဇ-ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၁ ၂ ၁)
၆။ အဆုံး၌ ဂရုရှိသော ဂိုဏ်းသည် "သ- ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၁ ၁ ၂)
၇။ အလယ်၌ လဟုရှိသော ဂိုဏ်းသည် "ရ-ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၂ ၁ ၂)
၈။ အဆုံး ၌ လဟုရှိသော ဂိုဏ်းသည် "တ-ဂိုဏ်း" မည်၏။ (၂ ၂ ၁)

*** ဆောင် ။** မတ် ဘုံ ဇေ၊ (၂၂၂) နှ သိ ဘ၊ (၁၁၁) ဘူ လ မိ၊ (၂၁၁) ယ တိမ် သတ်၊ (၁၂၂) ဇ နေ ပု၊ (၁၂၁) သု လိ သွား၊ (၁၁၂) ရာ မီ ကြတ်၊ (၂၁၂) တတ် အာ သ။ (၂၂၁)

*** လ္ဟဂ္ဂဂိုဏ်းတို့၌ ဂရု လဟု နေပုံ ။ ။** ၁။ မ-ဂိုဏ်း ။ ၂၂၂ ၂။ နှ-ဂိုဏ်း။ ၁၁၁၊ ၃။ ဘ-ဂိုဏ်း ။ ၂၁၁။ ၄။ ယ-ဂိုဏ်း ။ ၁၂၂။ (သာဓက) သဗ္ဗ ဇ္ဈ ဖွာ ဒိဂလဟူဘျာ။

*** အနိဋ္ဌဂိုဏ်းတို့၌ ဂရု လဟု နေပုံ ။ ။** ၁။ ဇ-ဂိုဏ်း။ ၁၂၁၊ ၂။ သ-ဂိုဏ်း။ ၁၁၂ ၃။ ရ-ဂိုဏ်း။ ၂၁၂ ၄။ တ-ဂိုဏ်း ။ ၂၁၁။(သာဓက)မဇ္ဈန္တဂရု ဇသာ မဇ္ဈန္တလာ ရတေ။

*** ပတ္ထာရ အစဉ်အားဖြင့် ဂိုဏ်းစဉ်ကို မပြရခြင်းအကျိုး။** ဂိုဏ်းကို ယှဉ်

http://www.dhammadownload.com

စပ်ခြင်းငှာငှင်း, ကျမ်းဂန်ပေါ့ပါးစေခြင်းငှာငှင်း, စာရေးဆရာအလိုအားဖြင့် ဂိုဏ်းကို အား ထုတ်ခြင်းအကျိုးငှာငှင်း ပတ္တာရအစဉ်အားဖြင့် ဂိုဏ်းစဉ်ကို မပြဘဲ (မ-နဘ-ယ-ဇ-သ-ရ-တ-ဟု) စဉ်သည်။

*** ဆန်းဂိုဏ်းဖွဲ့စည်းပုံ**

*** ဂိုဏ်းမပြည့်က ဆုံးဝဏ္ဏ ဂ-လ အတိုင်းပွား ။ ။** ဝဏ္ဏဝုတ္တိဆန်း၌ အက္ခရာသုံးလုံးကို တစ်ဂိုဏ်းပြုရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ဗုဒ္ဓေါ"ကဲ့သို့ နှစ်လုံးသာရှိက အဆုံး "ဒ္ဓေါ" ကို ဗုဒ္ဓေါ-ဓော (၂၂၂) ဟု ဖွဲ့ရသည်။(ဝါ) ပွားရသည်။

*** တစ်လုံးရှိမူ ထိုနည်းတူ ပွားယူသုံးလုံးထား ။ ။** အက္ခရာတစ်လုံးထဲရှိရာ၌ ထို တစ်လုံးကို သုံးလုံးပွား၍ ဖွဲ့ရမည်။ ပုံစံ- ဂေါ-ကို ဂေါ ဂေါ ဂေါ-ဟု ပွား၍ ဂိုဏ်းဖွဲ့ပါ။

*** အက္ခရာသုံးခု တစ်ဂိုဏ်းပြုလော ။ ။** "သဗ္ဗညူ"တို့ကဲ့သို့ သုံးလုံးရှိပါက (၂၂၂) ဟု တစ်ဂိုဏ်းပြုလုပ်ပါ။

*** စတုဒ္ဓဝယ် အဆုံးပယ်မှ ။ ။** "တထာဂတော"ကဲ့သို့ လေးလုံးဖြစ်လျှင်- အဆုံး "တော"ကို ပယ်၍ "တထာဂ" (၁၂၁) ဟု တစ်ဂိုဏ်းပြုလုပ်ပါ။

*** အစ အဆုံး မသုံးပဉ္စ ။ ။** "သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ"ကဲ့သို့ ငါးလုံးဖြစ်လျှင်- အစ "သမ်" နှင့် အဆုံး "ဓော"ကို ပယ်ပြီး "မာသမ်ဗုဒ်" (၂၂၂) ဟု တစ်ဂိုဏ်းပြုပါ။

*** နှစ်ဂိုဏ်းဆတည်း ။ ။** "ဘဝဝတာမမ္မော"ကဲ့သို့ ခြောက်လုံးဖြစ်လျှင်- "ဘဝဝ" (၁၁၁) "တာဓမ္မော" (၂၂၂) ဟု နှစ်ဂိုဏ်းပြုပါ။

*** သတ္တ-အဌ စသည်တို့မှာ ဤနည်းသာ မှတ်ပါ နှစ်လုံးထား ။ ။** အနုတ္တရော ပုရိသ-ကဲ့သို့ (၇)လုံးဖြစ်လျှင်- အဆုံးလုံး "သ"ကိုပယ်၍ အနုတ္တ (၁၂၁)၊ ရောပုရိ (၂၁၁) ဟု နှစ်ဂိုဏ်းပြုပါ။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဓော-ကဲ့သို့ (၈)လုံးဖြစ်လျှင်- အစတစ်လုံး ဝိဇ်နှင့် အဆုံးတစ်လုံး "နော"ကို ပယ်၍ "ဇာစရ" (၂၁၁) "ဏသမ္မန်" (၁၂၂) ဟု နှစ်ဂိုဏ်းပြုလုပ်ပါ။

*** ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂိုဏ်းသညာကို ရှေးဦးစွာ ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂါထာမျိုးသည် ဂိုဏ်းရှစ်ဂိုဏ်းလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၍ သာမညဖြစ်သောကြောင့် ရှေးဦးစွာ ဆိုသည်။

*** မတ္တာဝုတ္တိဂိုဏ်းကို နောက်ထား၍ ဆိုရကြောင်း ။ ။** မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုးသည် ဂိုဏ်းရှစ်ဂိုဏ်းလုံးနှင့်မဆက်ဆံ၊ ဘ,ဇ,သ,မ,နဟူသော ဝိသေသငါးဂိုဏ်းနှင့် များသောအား ဖြင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် မတ္တာဝုတ္တိဂိုဏ်းကို နောက်ဆုံးထား၍ ဆိုရပါသည်။

*** မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ ပြဆိုအပ်သောဂိုဏ်း ။ ။** ဘ-ဂိုဏ်း, ဇ-ဂိုဏ်း, သ-ဂိုဏ်း မ-ဂိုဏ်း, နဂိုဏ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(မကြာဆန်း) ဂဏနိယမ

၆။ ဘဇသာ သဗ္ဗဂလဟူ၊ပဠိ မေ သဏ္ဌိတာ ဂဏာ။
အရိယာ ဒိမှိ ဝိညေယျာ၊ဂဏော ဣဓ စတုက္ကလော။

၆။ ဘဇသာ၊ဘဂိုဏ်းဇဂိုဏ်းဂရုတို့သည်လည်းကောင်း။သဗ္ဗဂလဟူ၊အလုံးစုံသော ဂရုရှိသောမဂိုဏ်း အလုံးစုံလဟုရှိသောနဂိုဏ်းတို့သည်လည်းကောင်း။ပဠ၊ငါးပါးကုန်သော။ ဣဓမေ၊ဤဂိုဏ်းတို့ကို။အရိယာ ဒိမှိ၊အရိယာ-စသောမတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌။သဏ္ဌိတာဂဏာ၊ ကောင်းစွာတည်ကုန်၏ဟူ၍။ယေဘုယျေန၊များသောအားဖြင့်။ဝိညေယျာ၊သိအပ်ကုန်၏။ ဣဓ၊ဤအရိယာ-စသောမတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌။ဂဏော၊ဂိုဏ်းသည်။ယေဘုယျေန၊များသော အားဖြင့်။စတုက္ကလော၊လေးမကြာရှိ၏။

* **ဤဂါထာကို ဂိုဏ်း ဂရု လဟု လတ္ထဏာစစ်ပုံ ။ ။** ဤဂါထာသည် ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ အစတစ်လုံးနှောင် သ-နှ ဂိုဏ်းမရှိခြင်း၊ ၃။ ပဌမပါဒ အစ လေးလုံးနှောင် နှ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ တတိယပါဒ အစလေးလုံးနှောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ အစလေးလုံးနှောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်းတို့ကြောင့် ပထမ နကာရဝိပုလာဂါထာ။

* **ဘဇသာ-စသောဂါထာဖြင့် သိစေအပ်သော သညာနှင့် အနက် ။ ။** ဘဇသာ-စသောဂါထာဖြင့် ဂဏသညာကို ပြပါသည်။

အရိယာ-စသော မတ္တာဝုတ္တိမျိုး၌ ဘ ဇ သ မ န-ဟူသော ငါးဂိုဏ်းကို အသုံးပြုရမည်၊ ဂိုဏ်းတစ်ခုမှာ ၄-မကြာရှိ၏ဟူသော အနက်ကို ပြပါသည်။

* **ဘဇသာ (ပ) ဝိညေယျာ-ဟူသောစကား မုဒျ မှတ်သင့်/ မမှတ်သင့်**

ဝေတာလီဂါထာ၌ ရ-ဂိုဏ်း၊ ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာ၌ ရ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းတို့ကိုလည်း အသုံးပြုသေးသောကြောင့် ဘဇသာ(ပ) ဝိညေယျာဟူသောစကား မုဒျ မမှတ်သင့်ပါ။ ယေဘုယျ-ဟု မှတ်ရပါမည်။

* **အရိယာ ဒိမှိ ဝိညေယျာ-၌ အရိယာဒိမှိဝယ် အာဒိ-အရ ။ ။** ဂီတိမျိုးဂါထာ၊ ဝေတာလီမျိုးဂါထာ၊မတ္တာသမကမျိုးဂါထာတို့ကို ယူရပါမည်။

* **ဂဏော ဣဓ စတုက္ကလော-၌ ဣဓ-အရ ယူရမည့် ဝါထာအမျိုးအစား**

မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုးအာလုံးကို ယူရပါမည်။ (၁။ အရိယာမျိုး ဂါထာ၊ ၂။ ဂီတိမျိုး ဂါထာ၊ ၃။ ဝေတာလီမျိုး ဂါထာ၊ ၄။မတ္တာသမကမျိုး ဂါထာများ ဖြစ်ပါသည်။)

* **ထို ဂါထာမျိုးရှိ ပထမဆုံးဂါထာကား-** ဆဒ္ဒေဒိလ လဟုဇော ဝါ-စသော ဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဂဏော ဣဓ စတုက္ကလော-ဟူသောစကား မုဒျလော/ ဥပစာလော**

ဝေတာလီမျိုးဂါထာတို့၏ လေးမကြာပိုလွန်သော ရ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းတို့ကို သုံးစွဲ

http://www.dhammadownload.com

ထားပုံကို တွေ့ဖြင်ရသောကြောင့် "ဥပစာ"စကား ဖြစ်ပါသည်။

*** ဂဏော ဣဓ စတုက္ကလော-ဟူသောစကားကို မုချ မှတ်သင့်/ မမှတ်သင့်**

ဩပစ္ဆန္ဒသကံ ရယာ ယဒန္တေ-ကို ထောက်၍ ဝေတာလီမျိုး ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာ စသည်၌ ငါးမတြာရှိသော ရ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းတို့ကို သုံးထားခြင်းကြောင့် မုချ မမှတ်သင့်ပါ။ (ယေဘုယျ-ဟုမှတ်ပါ)

ဂရု,လဟုယူပုံ (ဂရု -လဟုသရုပ်ပြ)

၇။ သံယောဂါဒိ စ ဒီဃောစ၊နိဂ္ဂဟီတ ပရော စ, ယော။
ဂရုဝင်္ကော ပါဒန္တော ဝါ၊ရဿော ညော မတ္တိကော လုဇု။

၇။ သံယောဂါဒိစ၊သံယုဂ်၏အစဖြစ်သော။ယော အက္ခရောစ၊အကြင်အက္ခရာသည် လည်းကောင်း။ဒီဃောစ၊ဒီဃဖြစ်သော။ယော အက္ခရောစ၊အကြင်အက္ခရာသည်၎င်း။နိဂ္ဂဟီတ ပရော၊နိဂ္ဂဟိတ်နောက်ရှိသော။ယော အက္ခရောစ၊အကြင်အက္ခရာသည်၎င်း။ဝါ၊အချို့သဖြင့်။ပါဒန္တော၊ပါဒ၏အဆုံးဖြစ်သော။ယော အက္ခရောစ၊အကြင်အက္ခရာသည်၎င်း။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သောသဗ္ဗော၊ထိုအလုံးစုံသည်။ဂရု၊ဂရု၏။ဝင်္ကော၊ပတ္ထာရအရေးအားဖြင့်ကောက်၏။ အညော၊ဆိုအပ်ပြီးသော သံယောဂစသည်တို့မှတပါးကုန်သော။မတ္တိကော၊တမတြာရှိသော ရဿော၊ရဿအက္ခရာသည်။လော၊လဟု၏။ဥဇု၊ပတ္ထာရအရေးအားဖြင့်ဖြောင့်၏။

*** ဆန်းကျမ်း၌ ပြဆိုအပ်သော ဂရုအမျိုးအစား ။ ။** ၁။ နိဂ္ဂဟိတ်နှောင်းသော ဂရု၊ ၂။ သံယုဂ်နှောင်းသောဂရု၊ ၃။ ဒီဃဂရု၊ ၄။ ပါဒန္တဂရုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဆန်းကျမ်းလာ ဂရု သရုပ် ။ ။** ၁။ သံယောဂါဒိဂရု (ပုံစံ) အတ္တ, စိတ္တ, မုဒ္ဓ-စသည်၊ ၂။ ဒီဃဂရု (ပုံစံ) အာ, ဤ, ဦ, ဧ, ဩ, ကာ, ကီ, ကူ, ကေ, ကော။ ၃။ နိဂ္ဂဟိတ ပရဂရု (ပုံစံ) အံ, ဣံ, ဥံ, ကံ, ကီ, ကုံ။ ၄။ပါဒန္တဂရု (ပုံစံ) မုခစပလာနာမ သာ ဘဝတိ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဂရု ၄-မျိုး အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ၁။ သံယောဂါဒိဂရု- သံယုဂ်အက္ခရာ၏ အစဉ်တည် နေသော အက္ခရာသည် "သံယောဂါဒိဂရု" မည်၏။

၂။ ဒီဃဂရု- အာ, ဤ, ဦ, ဧ, ဩ-ဟူသော ဒီဃသရ ငါးလုံးနှင့်တကွ ယင်းဒီဃငါးလုံး နှင့် တွဲဖက်နေသော ဗျည်းများသည် "ဒီဃဂရု" မည်ပါသည်။

၃။ နိဂ္ဂဟိတပရဂရု- နောက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်ရှိသော ဗျည်းအက္ခရာများသည် "နိဂ္ဂဟိတ ပရဂရု" မည်ပါသည်။(တနည်း) အံ,ဣံ,ဥံ, ကံ,ကီ,ကုံ-စသော နိဂ္ဂဟိတ်နှောင်းသော (ဝါ) နိဂ္ဂဟိတ်ပါသော ဂရုသည် "နိဂ္ဂဟိတပရဂရု" မည်ပါသည်။

၄။ ပါဒန္တဂရု - ဂါထာပါဒ၏ အဆုံးအက္ခရာသည် "ပါဒန္တဂရု" မည်ပါသည်။

*** ပါဒန္တဂရု အမြဲ မရသင့်သော ဂါထာများ ။ ။** အစလဓိတိဂါထာ၊သမာနိကာ

http://www.dhammadownload.com

ဂါထာ၊ ဥဒ္ဒာသက ဂါထာ၊ ဝုတ္တ ဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ပါဒန္တလဟု-ကို ာဟု-အတိုင်းပင် ယူရသော ဂါထာများ ။ ။** အစလဓိတိ-ဂါထာ၊သမာနိကာ ဂါထာ၊ ဥဒ္ဒာသက ဂါထာ၊ ဝုတ္တ ဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **လဟု မည်ပုံ ။ ။** သံယောဂါဒိအက္ခရာ, ဒိယ, နိဂ္ဂဟီတပရ, ပါဒန္တဂရူ အက္ခရာတို့မှ တစ်ပါးသော တစ်မကြာရှိသော ရဿ သရတို့သည် လဟု မည်ပါသည်။

*** ဂရု-ဟု မယူရဘဲ လဟု- ယူရမည်ဟု ညွှန်ပြပုံပြ**

၈။ ပရေ ပါဒါဒိ သံယောဂေ၊ယော ပုဗ္ဗော ဂရုကက္ခရော။
လဟုသ ကွစိ ဝိညေယ္ယာ၊တဒုဒါဟရဏံ ယထာ။

၈။ ပရေ၊နှောင်းသော။ပါဒါဒိ သံယောဂေ၊ပါဒ၏အစဖြစ်သော သံယုဂ်ကြောင့်။ ပုဗ္ဗော၊ရှေးဖြစ်သော။ယော ဂရုကက္ခရော၊အကြင် ဂရုဖြစ်သောအက္ခရာသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ သောဂရုကက္ခရော၊ထိုဂရုဖြစ်သော အက္ခရာကို။ကွစိ၊အချို့သော ဥဒါဟရဏ်၌။လဟု၊လဟုဟူ၍။ဝိညေယျော၊သိအပ်၏။တဒုဒါဟရဏံ၊ထိုဂရုဖြစ်လျှက် လဟုကဲ့သို့မှတ်အပ်သောဥဒါဟရဏ်သည်။ယထာ၊အဘယ်နည်း။ဒဿနေစွာဒိ၊ဒဿနအစရှိသည်တည်း။

*** ပရေ ပါဒါဒိ သံယောဂေ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဒဿနရသာ နုဘဝနေ၊ နိဗဒ္ဓဂေဓာဇိနဿ ယံ ဇနတာ။ ဝိမှယဇနီ သညတာ၊ ကြိယာနုံ နာနုရဉ္ဇယတိ-ဟူသောပါဠိ၌ သညတကြိယာဝယ် ကြိ-ဟူသော ပါဒါဒိသံယုဂ်ကြောင့် တ-အက္ခရာသည် သံယောဂါဒိဂရု ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းကို လဟု-ဟု ယူရပါမည်။

*** သံယောဂါဒိဂရု၏ အနိစ္စဖြစ်ပုံ ပုံစံပြ**

*** ဂရု ဖြစ်လျက် လဟုကဲ့သို့ မှတ်အပ်သော ဥဒါဟရဏ်ပြ**

*** ဂရုအဂ်ီဂြိဳဥ္ဇတ်ပါလျက် ဂရု မယူရဘဲ လဟု-ယူရမည်ဟု ထုတ်ပြသော ပုံစံ**

၉။ ဒဿနရသာ နုဘဝနေ၊နိဗဒ္ဓဂေဓာ ဇိနဿ ယံ ဇနတာ။
ဝိမှယဇနီ သညတာ၊ကြိယာနုံ ကံ နာနုရဉ္ဇယတိ။

၉။ အယံ ဇနတာ၊ဤနတ်လူအပေါင်းသည်။ဇိနဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဒဿနရသာ နုဘဝနေ၊ဖူးမျှော်ခြင်း၌အရသာကို အဖန်တလဲလဲခံစားခြင်း၌။နိဗဒ္ဓဂေဓာ၊အစဉ်မပြတ်ဖြစ်တတ်သောကပ်ငြိခြင်း သဘောရှိသည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ဇိနဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။ဝိမှယဇနီ၊ အံ့ဖွယ်သရဲမဖြစ်ဘူးမြဲဖြစ်သော။သညတာ၊ကောင်းစွာစောင့်စည်းတော်မူအပ်သော။ကြိယာ၊ ကိုယ်အမူရာနှုတ်အမူအရာတော်သည်။ကံဇနတံ၊အဘယ်မည်သော နတ်လူအပေါင်းကို။ နာနုရဉ္ဇယတိ နု၊ကိုယ်တော်၌တပ်ခြင်းကိုမပြုပဲရှိပါအုံနည်း။အနုရဉ္ဇယတိဇဝ၊ကိုယ်တော်၌တပ်ခြင်းကိုပြုသည်သာလျှင်တည်း။

* လဟု-ဖြစ်လျက် ဂရုကဲ့သို့ မှတ်ရသော ဌာန ။ ။ သံယုဂ်နှောင်းသောဌာန။ ၂။

http://www.dhammadownload.com

နိဂ္ဂဟိတ်နှောင်းသော ဌာန၊ ၃။ ပါဒန္တဂရု လိုအပ်ရာဌာနတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဂရု ဖြစ်လျက် လဟု မှတ်ရသောဌာန ။ ။** ပါဒါဒိသံယုဂ်၏ ရှေ့၌ရှိသော ဂရု အက္ခရာ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဂရုဖြစ်လျက် လဟုကဲ့သို့ မှတ်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဒဿနရသာ-စသော ဤဂါထာ၌ တတိယပါဒအဆုံး "သညတ"သည် ကြိသံယုဂ်နှောင်းသော်လည်း ပါဒ-အစ သံယုဂ်ဖြစ်သောကြောင့် တ-ကို တက်-ဟု ဂရုမံယူရ၊ ဓ-ဟု လဟုသာ မှတ်ယူရမည်။

* **သံယုဂ်နှောင်းတိုင်း (သံယုဂ်ရှိတိုင်း) ပုဗ္ဗအက္ခရာကို "ဝရွအက္ခရာ"ဟု မမှတ်သင့်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဝိမှယဇနီ သညစာ ကြိယာ-စသည်၌ ကြိ-ဟူသော သံယုဂ်နှောင်းသော်လည်း ပါဒ-အစ သံယုဂ်ဖြစ်သောကြောင့် စာ-ကို ဂရု အက္ခရာဟု မမှတ်သင့်ပါ။

(သင်္ကေတသဒ္ဒါ-စသည်ပြု) လောကသင်္ကေတပါဒယတိ

၁၀။ **ဝိညေယျော လောကတော သညာ၊သမုဒ္ဒေါ သုရသာဒီနံ။**
ပါဒေါ ဧေ ယျော စတုတ္ထွံသော၊ပဒဿွေဒေါ ယတိ ဘဝေ။

၁၀။ သမုဒ္ဒေါ သုရသာဒီနံ၊သမုဒ္ဒဥသုရသ်အစရှိကုန်သောသဒ္ဒါတို့၏။သညာ၊လေးခု ငါးခုခြောက်ခုအစရှိသော သင်္ကေတပညတ်အမှတ်သညာကို။လောကတော၊လောက ဝေါဟာရ အားဖြင့်။ဝိညေယျော၊သိအပ်၏။စတုတ္ထွံသော၊ဂါထာ၏လေးဘို့တဘို့ကို။ပါဒေါ၊ ပါဒမည်၏ဟူ၍။ဧေ ယျော၊သိအပ်၏။ပဒဿွေဒေါ၊ပုဒ်တို့ကိုဖြတ်ခြင်းသည်။ယတိ၊ယတိမည် သည်။ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

* **ပါဒေါ ဧေ ယျော စတုတ္ထွံသော-ဟူသော စကားကို မုချယူသင့်/မယူသင့်**

ဒဏ္ဍကာ စဏ္ဍဝုဋ္ဌာဒိ-စသော ဂါထာနံပါတ် ၁၄-ကိုထောက်၍ ပါဒေါ ဧေ ယျော စတုတ္ထွံသော-ဟူသောစကားကို မုချ မယူသင့်ပါ။

* **ပါဒေါ ဧေ ယျော စတုတ္ထွံသော-အရ ဂါထာတိုင်း လေးပါဒ-ဟု မမှတ်သင့်ပုံ**

ပါဒေါ ဧေ ယျော စတုတ္ထွံသော-ဟု ဆိုသော်လည်း ဂါထာတိုင်း လေးပါဒဟုသာ မမှတ်ရပါ။ ပါဒေဟိ ဆဟိ တီဟိ တု-ဟူသော ဆိုလတ္တံ့စကားရပ်ကို ထောက်၍ ခြောက် ပါဒရှိသောဂါထာ၊ သုံးပါဒရှိသောဂါထာတို့လည်း ရှိနိုင်ပါသေးသည်။

* **သမုဒ္ဒ-သဒ္ဒါကို လေးခုသဒ္ဒါဟော ယူရခြင်းအကြောင်း ။ ။** သမုဒ္ဒရာလေးစင်း ရှိသောကြောင့် သမုဒ္ဒ-သဒ္ဒါကို လေးခုသဒ္ဒါဟော ယူရပါသည်။

* **ဥသု-သဒ္ဒါကို ငါးခုသဒ္ဒါဟောယူရခြင်းအကြောင်း ။ ။** မာရ်နတ်မင်း၌ မြား ငါးစင်းရှိသောကြောင့် ဥသု-သဒ္ဒါကို ငါးခုသဒ္ဒါဟော ယူရပါသည်။

* **ရသ-သဒ္ဒါကို ၆-ခု သဒ္ဒါဟော ယူရခြင်းအကြောင်း ။ ။** အရသာ ၆-ပါးရှိသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် ရသ-သဒ္ဒါကို ၆-ခု သန္ဓာဟော ယူရပါသည်။

မေး။ သမုဒ္ဒေသုရသာဒိနံ-၌ သမုဒ္ဒ, ဥသု, ရသ-သဒ္ဒါတို့သည် အဘယ်သဒ္ဒါများ ဖြစ်ကြသည်ကို ရှင်းလင်းချက်နှင့်တကွ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ သမုဒ္ဒ-သဒ္ဒါသည် သမုဒ္ဒရာလေးစင်းရှိသောကြောင့် လေးခုဟော သင်္ကေတ သန္ဓာသဒ္ဒါဖြစ်ပါသည်။ဥသု-သဒ္ဒါသည် မာရ်နတ်မင်း၏ မြားငါးစင်းရှိသောကြောင့် ငါးခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာသဒ္ဒါ ဖြစ်ပါသည်။ ရသ-သဒ္ဒါသည် အရသာ ၆-ပါးရှိသောကြောင့် ခြောက်ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာသဒ္ဒါ ဖြစ်ပါသည်။

* **အက္ကဝ, အမ္ဗုဓိ, သိန္ဓု, ဇလဓိ- သဒ္ဒါတို့သည်** ။ မြင့်မိုရ်တောင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အရှေ့ အနောက် တောင် မြောက်အားဖြင့် သမုဒ္ဒရာလေးစင်းရှိသောကြောင့် (၄)ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ အမ္ဗုဓိသေဟိ-ကို အနက်ပေး၍ ပေးသည့်အနက် မှန်-မမှန်ကို ဆန်းကျမ်းအကိုးပြ၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ အမ္ဗုဓိသေဟိ-လေးခုဟောသော သ-ဂိုဏ်းတို့နှင့်။ အမ္ဗုဓိ-ကို လေးခု-ဟု အနက်ပေးခြင်းသည် မှန်ပါသည်။ (ဆန်းကျမ်းအကိုး) ဝိညေယျာ လောကတော သညာ၊ သမုဒ္ဒေါ သုရသာဒိနံ။-ကိုထောက်၍ အမ္ဗုဓိသဒ္ဒါသည် လောကသင်္ကေတသန္ဓာဖြစ်၍ သမုဒ္ဒရာလေးစင်းရှိခြင်းကြောင့် ၄-ခုအနက်ကို ဟောပါသည်။

* **ဝေဒ-သဒ္ဒါသည်** ။ ဂ္ဂရုဗေဒင်, ယဇုဗေဒင်, သာမဗေဒင်, အာထဗ္ဗဏဗေဒင် အားဖြင့် ဗေဒင်လေးပုံရှိသောကြောင့် (၄)ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာဖြစ်ပါသည်။

* **ယုဂ-သဒ္ဒါသည်** ။ သစ္စယုဂ်, တြေတယုဂ်, ဒွါပရယုဂ်, ကလိယုဂ်အားဖြင့် ယုဂ်လေးပါးကို ဟောသောကြောင့် (၄)ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာဖြစ်ပါသည်။

* **အက္ခ-သဒ္ဒါသည်** ။ လောကုတ္တရာဂ္ဂန္ဗြေသည် သဒ္ဓိန္ဗြေ, ဝိရိယိန္ဗြေ, သတိန္ဗြေ, သမာဓိန္ဗြေ, ပညိန္ဗြေအားဖြင့် ငါးပါးရှိသောကြောင့် (၅)ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာဖြစ်ပါသည်။

* **ဥတု-သဒ္ဒါသည်** ။ ဟေမန္တ, သိသိရ-စသော ဥတုခြောက်မျိုးရှိသောကြောင့် (၆)ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာဖြစ်ပါသည်။

* **အဿ, ဟယ-သဒ္ဒါတို့သည်** ။ မြင်းဌ ခြေလေးချောင်း နားရွက်နှစ်ခု အမြီးတစ်ခု ဟူဆိုအပ်သော ထင်ရှားသောအင်္ဂါခုနစ်ခုရှိသောကြောင့် (၇)ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာဖြစ်ပါသည်။ * **ဂ္ဂသိ, မုနိ-သဒ္ဒါတို့သည်** ။ ဝိပဿီ-အစရှိသော ဘုရားတို့၏ ဂေါတမဘုရား ရှင်နှင့်တကွ ခုနစ်ဆူရှိသောကြောင့် (၇)ခုဟော သင်္ကေတသန္ဓာဖြစ်ပါသည်။

* **ဝသု, ဘောဝ-သဒ္ဒါတို့သည်** ။ ရွှေ, ငွေ-စသော အဝိညာဏကရတနာခုနစ်ပါးနှင့် သဝိညာဏက ရတနာတစ်ပါးအားဖြင့် ရှစ်ပါးရှိသောကြောင့် (၈)ခုဟော သင်္ကေတ

http://www.dhammadownload.com

သင်္ချာဖြစ်ပါသည်။

* ဂဟ-သဒ္ဒါသည် - ဂြိုဟ်ကိုးလုံးရှိသောကြောင့် (၉)ခုဟော သင်္ကေတသင်္ချာဖြစ်ပါသည်။

* ဟရ-သဒ္ဒါသည် - ရုဒ္ဓနတ်ကိုဟော၏၊ ရုဒ္ဓနတ်သည် အဇေတပါဒနတ်-စသောအားဖြင့် (၁၁)မျိုးရှိသောကြောင့် (၁၁)ခုဟော သင်္ကေတသင်္ချာဖြစ်ပါသည်။

* အက္တ-သဒ္ဒါသည် - နေဟူသောအနက်ကိုဟော၏၊ နေ၌ ကလာ (၁၂)မျိုးရှိသောကြောင့် (၁၂)ခုဟော သင်္ကေတသင်္ချာဖြစ်ပါသည်။

* ယတိ မည်ပုံ ။ ။ မရွတ် မဖတ် စဉ်းငယ်ရပ်နားခြင်းသည် "ယတိ" မည်ပါသည်။

* ယတိ ၂-မျိုး ။ ။ ပါဒန္တယတိ၊ ပါဒမဇ္ဈယတိအားဖြင့် ၂-မျိုးရှိပါသည်။ (တနည်း) ပါဒန္တယတိ၊ ဝုတ္တဗုယတိ၊ ပါဒမဇ္ဈယတိအားဖြင့် ၃-ပါး ရှိပါသည်။

* **ပါဒမဇ္ဈယတိ (လေးပါဒလုံး၏ အလယ်တည့်တည့်၌ ယတိပြတ်) ဂါထာများ**

၁။ သာလိနီ၊ ၂။ ဝါတောမ္မီ၊ ၃။ ပုဋ္ဌ၊ ၄။ ဝေဿဒေဝီ၊ ၅။ ပဟာသိနီ၊ ၆။ ရုစိရာ၊ ၇။ အပရာဇိတာ၊ ၈။ပဟရဏကလိတာ၊ ၉။မဏိဂုဏနိကရ။ ၁၀၊ မာလိနီ၊ ၁၁။ သိခရဏီ၊ ၁၂။ဟရဏီ၊ ၁၃။ မန္ဒက္ကန္တာ၊ ၁၄။ ကုသုမိတလတာ ဝေလ္လိတာ၊ ၁၅။မေဃဝိပ္ပုဇ္ဇိတာ၊ ၁၆။ သဒ္ဒူလဝိက္ကီဠိတာ၊ ၁၇။ သဒ္ဓရာ၊ ၁၈။ ဘဒ္ဒကဂါထာ။

* **ပါဒမဇ္ဈယတိ (အလယ်တည့်တည့်၌ ယတိတစ်ချက်ပြတ်) ဂါထာများ**

၁။ သာလိနီ၊ ၂။ ဝါတောမ္မီ၊ ၃။ ပုဋ္ဌ၊ ၄။ ဝေဿဒေဝီ၊ ၅။ ပဟာသိနီ၊ ၆။ ရုစိရာ၊ ၇။ အပရာဇိတာ၊ ၈။ပဟရဏကလိတာ၊ ၉။မဏိဂုဏနိကရ။ ၁၀၊ မာလိနီ၊ ၁၁။ သိခရဏီ၊ ၁၂။ သဒ္ဒူလဝိက္ကီဠိတာ၊ ၁၃။ ဘဒ္ဒကဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ပါဒမဇ္ဈယတိ (အလယ်တည့်တည့်၌ ယတိနှစ်ချက်ပြတ်) ဂါထာများ**

၁။ ဟရိဏီ၊ ၂။ မန္ဒက္ကန္တာ၊ ၃။ ကုသုမိတလတာ ဝေလ္လိတာ၊ ၄။ မေဃဝိပ္ပုဇ္ဇိတာ၊ ၅။ သဒ္ဓရာဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဒုတိယပိုင်းလာ ဂါထာများကို ပါဒန္တယတိ၊ ပါဒမဇ္ဈယတိ-ခွဲပုံ**

ဒုတိယပိုင်းလာ ၂၈-ဂါထာတို့တွင် ပဌမဗေ-စသော ဒုတိယဂါထာ၊သဝ္ဝံ ပဌမဒလေ-စသော ပထမဂီတိ ဂါထာတို့သည် ပါဒမဇ္ဈယတိ ဖြစ်ပါသည်။ ကြွင်း၂၆-ပါးသော ဂါထာတို့သည် ပါဒန္တယတိ-သာ ဖြစ်ပါသည်။

* **တတိယပိုင်းလာ ဂါထာများကို ပါဒန္တယတိ၊ ပါဒမဇ္ဈယတိ-ခွဲပုံ**

တတိယပိုင်းလာ ဂါထာ ၆၁-တို့တွင် ၁။ သာလိနီ၊ ၂။ ဝါတောမ္မီ၊ ၃။ ပုဋ္ဌ၊ ၄။ ဝေဿဒေဝီ၊ ၅။ ပဟာသိနီ၊ ၆။ ရုစိရာ၊ ၇။ အပရာဇိတာ၊ ၈။မဏိဂုဏနိကရ။ ၉၊ မာလိနီ၊ ၁၀။ သိခရဏီ၊ ၁၁။ဟရဏီ၊ ၁၂။ မန္ဒက္ကန္တာ၊ ၁၃။ ကုသုမိတလတာ ဝေလ္လိတာ၊ ၁၄။

http://www.dhammadownload.com

မေယဝိဖွဇ္ဇိတာ၊ ၁၅။ သဒ္ဒူလဝိက္ကိဠိတာ၊ ၁၆။ သဒ္ဓရာ၊ ၁၇။ ဘဒ္ဒကဂါထာတို့၌ ပါဒန္တယတိ ပါဒမဇ္ဈယတိ ၂-မျိုးဖြစ်ကောင်းပါသည်။ကြွင်း ၄၄- ဂါထာတို့၌ ပါဒန္တယတိသာ ဖြစ်ပါသည်။

အဒ္ဓသမဝုတ္တိ ၁၁-ဂါထာ၊ ဝိသမဝုတ္တိ ၈-ဂါထာတို့၌ ပါဒန္တယတိသာ ဖြစ်သည်။

ဂါထာ (၃) မျိုး (သမဂါထာ-၏ လက္ခဏာပြု)

၁၁။ **သမ မမုသမံ ဝုတ္တံ၊ဝိသမံ စာပရံ တိဓာ။**
သမာ လက္ခဏတော ပါဒါ၊စတ္တာရော ယဿ တံ သမံ။

၁၁။ ဝုတ္တံ၊ဂါထာသည်။သမံစ၊သမဂါထာငင်း။အမုသမံစ၊အမုသမဂါထာငင်း။အပရံ၊ သမ အမုသမမှ တပါဒေသော။ဝိသမံစ၊ဝိသမဂါထာငင်း။ကြွတိ၊ကျဉ်သို့။တိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိ၏။ တေ သုဝုတ္တေသု၊ထိုသုံးပါးသောဂါထာတို့တွင်။ယဿ ဝုတ္တဿ၊အကြောင်းဂါထာ၏။စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ပါဒါ၊ပါဒတို့သည်။လက္ခဏတော၊ဂိုဏ်းဂရုလဟုအက္ခရာဟုဆိုအပ်သော မှတ်ကြောင်းအားဖြင့်။သမာ၊တူကုန်၏။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။သမံ၊သမဂါထာမည်၏။

* **ဝိသမံ စာပရံ တိဓာ-၌ တိဓာသဒ္ဒပ် ။ ။** ၁။ **သမဂါထာ** ။ လေးပါဒလုံး ဂိုဏ်း ဂရု, လဟု လက္ခဏာအားဖြင့် တူမျှသောဂါထာသည် "သမဂါထာ" မည်ပါသည်။

၂။ **အဒ္ဓသမဂါထာ** ။ လေးပါဒလုံးတို့တွင် ပထမပါဒနှင့် တတိယပါဒ၊ဒုတိယနှင့် စတုတ္ထပါဒတို့ ဂိုဏ်း, ဂရု, လဟု လက္ခဏာအားဖြင့် တူမျှသော ဂါထာသည် "အမုသမ ဂါထာ" မည်ပါသည်။ (သာဓက) ဂါထာ-၁၂။

၃။ **ဝိသမဂါထာ** ။ လေးပါးဒလုံး ဂိုဏ်း, ဂရု, လဟု လက္ခဏာမတူသော ဂါထာသည် "ဝိသမဂါထာ" မည်ပါသည်။ (သာဓက) ဂါထာ-၁၂။

* **သမ-ဂါထာများ ။ ။** ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ တနုမဇ္ဈာ-စသော တတိယပိုင်းလာ (၆၁) ဂါထာနှင့် အပရန္တိကာ၊စာရုဟာသိနီ ၂-ဂါထာ၊ မတ္တာသမက (၅) ဂါထာ။

* **အမုသမ-ဂါထာများ ။ ။** ဥပစိတြ-စသော စတုတ္ထပိုင်းလာ (၁၁) ဂါထာ၊ ဂီတိ၊ ဥပဂီတိ၊အရိယာဂီတိ-အားဖြင့် ဂီတိ ၃-ဂါထာ၊ အပရန္တိကာ၊ စာရုဟာသိနီ-မှ တစ်ပါး ဝေတာလီ (၇) ဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဝိသမ-ဂါထာများ ။ ။** ဝတ္တ-စသော ပဉ္စမပိုင်းလာ ၁၀-ဂါထာ၊ မတ္တာဝုတ္တိမျိုး၌ အရိယာ ၉-ဂါထာ၊ ဥဂ္ဂီတိဂါထာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

* အမုသမ- ဝိသမ ဂါထာ-၏ သဘော အဓိပ္ပါယ် လက္ခဏာပြု

၁၂။ **ယဿန္တိမေန ဒုတိယော၊တတိယေနာ ဒိမော သမော။**
တဒမုသမ မည် တူ၊ဘိန္နလက္ခဏပါဒိကံ။

၁၂။ ယဿ ဝုတ္တဿ၊အကြောင်းဂါထာ၏။အန္တိမေန၊အဆုံးဖြစ်သော စတုတ္ထပါဒနှင့်။ ဒုတိယော၊ဒုတိယပါဒသည်။သမော၊တူ၏။တတိယေနာ၊တတိယပါဒနှင့်။အာဒိမော၊ ပထမ

http://www.dhammadownload.com

ပါဒသည်။သမော၊တူ၏။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။အမုသမံ၊အမုသမဂါထာမည်၏။တု၊ သမဂါထာ အမုသမဂါထာတို့မှတပါး ဝိသမဂါထာကိုဆိုဦးအံ့။အည်၊သမဂါထာ အမုသမဂါထာတို့မှတပါးသော ဝိသမဂါထာသည်။ဘိန္ဒလက္ခဏပါဒိကံ၊ပြားသောလက္ခဏာ ရှိသော ပါဒတို့နှင့်ယှဉ်၏။

ဆန်းအပြား (၂၆) ပါး

၁၃။ ပါဒံမေ ကက္ခရာ ရဗ္ဗ၊ယာဝ ဆဗ္ဗီတက္ခရာ။
ဘဝေ ပါဒေဟိ တံဆန္ဒံ၊နာနာ နာမော ဒိတံ တတော။

၁၃။ ဧကက္ခရံ၊တလုံးသောအက္ခရာရှိသော။ပါဒံ၊ပါဒကို။အာရဗ္ဗ၊အစပြု၍။ယာဝ၊အကြင် မျှလောက်။ဆဗ္ဗီသတက္ခရာ၊နှစ်ဆယ့်ခြောက်လုံးသော အက္ခရာရှိသောပါဒတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တာဝ၊ထိုမျှလောက်။ပဝတ္တေဟိ၊ဖြစ်ကုန်သော။ပါဒေဟိ၊ပါဒတို့ဖြင့်။ယံဆန္ဒံ၊အကြင်ဆန်းကျမ်းသည်။ယတော ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။တတော၊ထို့ကြောင့်။တံဆန္ဒံ၊ ထိုဆန်းကျမ်းကို။နာနာ နာမောဒိတံ၊အထူးထူးသောအမည်တို့ဖြင့် ဆိုအပ်၏။

*** ဆန်း အပြား ၂၆-ပါး ။ ။** (အက္ခရာတစ်လုံးဖွဲ့) ဥတ္တာဆန်း၊ (နှစ်လုံးဖွဲ့) အစ္စုတ္တာဆန်း၊ (သုံးလုံးဖွဲ့) မဇ္ဈာဆန်း၊ (လေးလုံးဖွဲ့) ပတိဌာဆန်း၊ (ငါးလုံးဖွဲ့) သုပတိဌာဆန်း၊ ၆။ ဂါယတ္တိဆန်း၊ ၇။ ဥဏ္ဏိဆန်း၊ ၈။အနုဋ္ဌုဘဆန်း၊ ၉။ဗြဟတိဆန်း၊ ၁၀။ ပန္တိဆန်း၊ ၁၁။ တုဋ္ဌုဘဆန်း၊ ၁၂။ ဇဂတိဆန်း၊ ၁၃။ အတိဇဂတိဆန်း၊ ၁၄။ သက္ကရီဆန်း၊ ၁၅။အတိသက္ကရီဆန်း၊ ၁၆။ အဋ္ဌိဆန်း၊ ၁၇။ အတိအဋ္ဌိဆန်း၊ ၁၈။ ထုတိဆန်း၊ ၁၉၊ အတိထုတိဆန်း၊ ၂၀။ ကတိဆန်း၊ ၂၁။ ပကတိဆန်း၊ ၂၂။ အာကတိဆန်း၊ ၂၃။ ဝိကတိဆန်း၊ ၂၄။ သံကတိဆန်း၊ ၂၅။ အဘိက္ကတိဆန်း၊ ၂၆။ ဥက္ကတိဆန်း။

ပါဒအပြားအားဖြင့် ဂါထာအပြားကိုပြခြင်း

၁၄။ ဒဏ္ဍကာ စဏ္ဍဝုဋ္ဌာဒိ၊ပါဒေဟိ ဆဟိ တိဟိ တု။
ဂါထာတိစ ပရတ္ထေ ဝံ၊ဆန္ဒောသညာ ပကာသိတာ။

၁၄။ ဒဏ္ဍကာ စဏ္ဍဝုဋ္ဌာဒိ၊ဒဏ္ဍကဂါထာစဏ္ဍဝုဋ္ဌိဂါထာအစရှိသော။ဂါထာတိစ၊ဂါထာဟူ၍ ၎င်း။ဆဟိ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ပါဒေဟိ၊ပါဒတို့နှင့်။ယုတ္တာ၊ယှဉ်ကုန်သော။ဂါထာတိစ၊ဂါထာဟူ၍ ၎င်း။တု၊ခြောက်ဂါထာတို့နှင့်ယှဉ်သော ဂါထာမှတပါး သုံးပါဒတို့နှင့်ယှဉ်သောဂါထာကို ဆိုဦးအံ့။တိဟိ၊သုံးပါးကုန်သော။ပါဒေဟိ၊ပါဒတို့နှင့်။ယုတ္တာ၊ယှဉ်ကုန်သော။ဂါထာတိစ၊ဂါထာဟူ၍ ၎င်း။ဧဝံ၊ဤသို့။ပရတ္ထ၊တပါးသောကျမ်း၌။ဆန္ဒောသညာ၊ဆန်း၏အမည်ကို။ပကာသိတာ၊ပြအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၅။ အနန္တရောဒိတံ စ ည၊မေတံ သာမည နာမတော။
ဂါထာဣ္ဂစ္စေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊မုနိန္ဒဝစနေ ပန။

၁၅။ ပန၊ဆန်း၏လက္ခဏာကိုမလွန်းကြူးဝံ့သည်မှတပါး လွန်းကြူးဝံ့သည်ကိုဆိုဦးအံ့။ မုနိန္ဒဝစနေ၊မြတ်စွာဘုရားပါဋိတော်၌။အနန္တရောဒိတံ၊အခြားမဲ့၌ဆိုအပ်သော။ဧတဥ္စ၊ထို ဒဏ္ဍက စဏ္ဍဝုဋ္ဌိအစရှိသောဂါထာကိုဋင်း။အညဥ္စ၊ဒဏ္ဍကစဏ္ဍဝုဋ္ဌိအစရှိသောဂါထာမှတပါး သော အရိယာအစရှိသောဂါထာကိုဋင်း။(ဝါ)ဝဏ္ဍဝုတ္တိဂါထာမှတပါး မတ္တာဝုတ္တိဂါထာကို ဋင်း။ဧတံ၊ဤဆိုအပ်သောအလုံးစုံကို။သာမညနာမတော၊သာမညအမည်အားဖြင့်။ဂါထာ ဣ္ဂစ္စေဝ၊ဂါထာဟူ၍သာလျှင်။နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ညွှန်ပြအပ်၏။

*** ဝိသေသအမည်ရသော ဂါထာအမည် ဆန်းအမည်ကို ပြပါမည်ဟု ပဋိညာဉ်ပြ**

၁၆။ ဝိသေသနာမတော ကိဉ္စိ၊ဂဟေတွာ သဗ္ဗထော စိတံ။
ဒဿယိဿာမ ဟံ တေတ္ထ၊နာမာနာ ဝိဘဝိဿရေ။

၁၆။ အဟံ၊ငါသည်။ဝိသေသနာမတော၊အရိယာစသော,တနုမဇ္ဈာ-စသော ဝတ္တ-စသော,ထူးသောအမည်အားဖြင့်။သဗ္ဗထာ၊ခပ်သိမ်းသောအပြားအားဖြင့်။ဥစိတံ၊စိရင် အပ် သော။ကိဉ္စိ၊စိုးစဉ်းသော တစိတ်တဒေသ ဂါထာအမည် ဆန်းအမည်ကို။ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ ဒဿယိဿာမိ၊ပြပေအံ့။ဧတ္ထ၊ဤဝုတ္တောဒယမည်သောကျမ်း၌။တေ နာမာနိ၊ထိုဂါထာ အမည် ဆန်းအမည်တို့သည်။ပရတော၊နောက်မှ။အာဝိ၊ထင်စွာ။ဘဝိဿရေ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။

ဣ္ဂတိ ဝုတ္တောဒယ ဆန္ဒသိ သညာပရိဘာသာ
နိဒ္ဒေသောနာမ ပဌမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

ဝုတ္တောဒယေ၊ဂါထာတို့၏ဖြစ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝုတ္တောဒယအမည်ရှိသော။ ဆန္ဒသိ၊ဆန်းကျမ်း၌။သညာပရိဘာသာ နိဒ္ဒေသောနာမ၊မဂိုဏ်းအစရှိသောအမည် သညာ ဧကက္ခရပါဒအစရှိသောပရိဘာသာကိုညွှန်ရာညွှန်ကြောင်းမည်သော။ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာ သော။ပရိစ္ဆေဒေါ၊အပိုင်းအခြားသည်။ဣ္ဂတိ၊ပြီးပြီ။

*** သညာပရိဘာသာ နိဒ္ဒေသောနာမ-၌ သညာ-အရ ။ ။** မ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း-စသော အမည်သညာကို ယူရပါမည်။

*** ပရိဘာသာ-အရ ။ ။** ဧကက္ခရပါဒ အစရှိသော ပရိဘာသာကို ယူရပါမည်။

*** ဆန်းနှင့် ဂါထာ အထူး ။ ။** အက္ခရာအတိုင်းအရှည်တို့၌ တွေဝေမှုကို ဖြတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဂါယတ္တိ-စသည်သည် "ဆန်း" မည်၏။ ထင်ရှားသော အသံဖြင့် (ဝါ) ရှည်လျားသောအသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော ၄-ပါဒ, ၆-ပါဒ-စသည် ရှိသောစကား သည် "ဂါထာ" မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

ပထမပိုင်း ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂။မတ္ထာဝုတ္တိနိဒ္ဒေသ ဒုတိယပရိစ္ဆေဒ
အရိယာ (၉)မျိုးနှင့်ဆက်ဆံသောဂိုဏ်းမှတ်ပုံ
ယတိမရှိသော အရိယာသာမည ဂါထာ
ဂဏနိယမ အရိယာဂါထာ

၁၇။ ဆဒ္ဒော ဒီလလဟု ဇော၀ါ၀ယုတညေ ဆဠင်္ဂာ နု ဇော ဝိသမေ။
အရိယာ နှ မေ လော၊ဆဒ္ဒော နွေ ဂေါ ဂဏာ. ဆ ညေ။

၁၇။ ယသဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။ပဌမဒွေ၊နှေးထက်၀က်၌။ဆဒ္ဒော၊ခြောက်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောဂိုဏ်းသည်။အဓိလလဟု၊အလုံးစုံလဟုရှိသော နဂိုဏ်းသည်ငင်း။ ဇော၀ါ၊ဇဂိုဏ်းသည်ငင်း။စောဘ၀တိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။အညေ၊ဆဠင်္ဂဂိုဏ်းမှတပါးကုန်သော။ဆဠင်္ဂာ၊ခြောက်ဂိုဏ်းတို့သည်။၀ယုတာ၊ပါဒန္တဂရုနှင့်ယှဉ်ကုန်သည်။စောဘ၀ဿ်အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။ဝိသမေ၊ဗိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ,တတိယ,ပဉ္စမ,သတ္တမဂိုဏ်းအရာ၌။ ဇော၊ ဇဂိုဏ်းသည်။စေနဘ၀တိ၊အကယ်၍မဖြစ်ငြားအံ့။အန္တမေ၊နောက်ထက်၀က်၌။ဆဒ္ဒော၊ ခြောက်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောဂိုဏ်းသည်။လော၊လဟုသည်။စောဘ၀တိ၊အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။အန္တေ၊နောက်ထက်၀က်၏အဆုံး၌။ဂေါ၊ဂရုသည်။စောဘ၀တိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။ အညေ၊ဆဠင်္ဂလဟုအန္တဂရုမှတပါးကုန်သော။ဆ ဂဏာ၊ခြောက်ဂိုဏ်းတို့သည်။စောဘ၀ဿ်၊ အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။အယံဂါထာ၊ဤဂါထာသည်။အရိယာ၊**အရိယာဂါထာ**မည်၏။

* **ဆဒ္ဒောဒီလ-စသောဂါထာဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဆဒ္ဒောဒီလ-စသော ဂါထာဖြင့် အရိယာဂါထာအားလုံး၏ ဂိုဏ်း ဂရု လဟု နေဟန်လက္ခဏာကိုငင်း အရိယာဂါထာတည်းဟူသော လက္ခဏာကိုငင်း ပြပါသည်။

* **ဆဒ္ဒောဒီလ လဟုဇော၀ါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဆဒ္ဒောဒီလ လဟု ဇော၀ါဖြင့် အရိယာဂါထာ၏ ပဌမမှ၌ ဆဠင်္ဂဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်း သို့မဟုတ် ဇ-ဂိုဏ်းတစ်ခုခုသာ ဖြစ်ရမည်၊ မ-သ-ဘ-ဂိုဏ်းများ မဖြစ်စေရဟု ပြပါသည်။

* **ဂယုတညေ ဆဠင်္ဂာ-ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ဂယုတညေ ဆဠင်္ဂာ ဖြင့် ဆဠင်္ဂဂိုဏ်းမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရမည်ကိုငင်း၊ အဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိရမည်ကိုငင်း ပြသည်

* **နဇော ဝိသမေဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** နဇော ဝိသမေဖြင့် ပုဗ္ဗမှ အပရမှ နှစ်ပါးလုံး၏ ပဌမ တတိယ ပဉ္စမ သတ္တမ-ဟူသော ဝိသမဂိုဏ်းဌာနတို့၌ ဇ-ဂိုဏ်း မဖြစ်စေရ၊ မ-သ-ဘ-န-လေးဂိုဏ်းသာ ဖြစ်စေရမည်၊ ဒုတိယ စတုတ္ထ-ဟူသော သမဂိုဏ်းဌာန၌ မ-သ-ဇ-ဘ-န- ငါးဂိုဏ်းဖြစ်နိုင်သည်ဟု ပြသည်။

* **အန္တမေလော ဆဒ္ဒော-ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အန္တမေလော ဆဒ္ဒော

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့် အရိယာဂါထာ၏ အပရဖုဋ္ဌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုတစ်လုံးသာဖြစ်ရမည်၊ ဂရုမဖြစ်စေရ၊ မ-သ-ဇ-ဘ-န-ဂိုဏ်းများလည်း မဖြစ်စေရဟု ပြသည်။

* **အန္တေဂေါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အန္တေဂေါဖြင့် အရိယာဂါထာ၏ အဆုံး၌ ဂရုဖြစ်ရမည်ဟု ပြပါသည်။ (လဟုရှိခဲ့သော် ပါဒန္တဂရု အဖြစ်ဖြင့် ယူရမည်။)

* **ဂဏ္ဌည-ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဂဏ္ဌည-ဖြင့် ဆဋ္ဌလဟု အန္တဂရုမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရမည်ဟု ပြပါသည်။

* **ဤဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ (၁) ပုဗ္ဗမု ဆဋ္ဌဌာနဒ္ဒ် နှ-ဂိုဏ်း, ဇဂိုဏ်းတို့တွင် တစ်ဂိုဏ်းဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ (၂) ဆဋ္ဌဂိုဏ်းမှတစ်ပါး ခြောက်ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ (၃) ပါဒန္တဂရုနှင့် ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် ပုဗ္ဗမုဒ္ဒ် လက္ခဏာသုံးပါး၊ (၄) အပရဖု ဆဋ္ဌဌာနဒ္ဒ် လဟုရှိခြင်း၊ (၅) အဆုံး၌ ဂရုရှိခြင်း၊ (၆) ဆဋ္ဌလဟု အန္တဂရုမှတစ်ပါး ခြောက်ဂိုဏ်းရှိခြင်းအားဖြင့် အပရဖုဋ္ဌ် လက္ခဏာသုံးပါး၊ (၇) ပုဗ္ဗမု အပရဖု ဝိသမဂိုဏ်းအရာ၌ ဇဂိုဏ်း မရှိခြင်း။

* **အရိယာ-စသော မတ္တာဝုတ္တိလာ ဂါထာမျိုး၌ လေးမတြာ တစ်ဂိုဏ်းဖွဲ့ရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ လေးမတြာသည် ဂရု လဟုတို့နှင့် သမဖြစ်၍ ဂိုဏ်းဖွဲ့လောက်သော မတြာသဒ္ဒါတို့တွင် အစဆုံး မတြာသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် လေးမတြာကို တစ်ဂိုဏ်းဖွဲ့ရပါသည်။

* **ဂယုတည-၌ အည-အရ** ။ ။ မ,န,မ,သ,မ,ဘ-ဟူသော ၆-ဂိုဏ်းကို ယူရမည်။

* **အညအပါဒါန်-အရ** ။ ။ ဆဋ္ဌဖြစ်သော ဇ-ဂိုဏ်းကို ယူရပါမည်။

ဂဏ္ဌဆည-၌ အည-အရ ။ ။ သ,မ,မ,မ,မ,မ-ဟူသော ၆-ဂိုဏ်းကို ယူရပါမည်။

* **အညအပါဒါန်-အရ** ။ ။ ဆဋ္ဌလဟု, ပါဒန္တဂရုတို့ကို ယူရပါမည်။

* **မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုးနှင့် ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂါထာမျိုးတို့၌ ဂိုဏ်းအသုံးပြုခြင်း တူ/မတူ** ။ ။ မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ ဘ, ဇ,သ, သဗ္ဗဂရု (မ) သဗ္ဗလဟု (နှ) ဂိုဏ်းဟူသော လေးမတြာ ၅-ဂိုဏ်းကို အသုံးပြုသည်၊ လေးမတြာဂိုဏ်းကို မူတည်၍ ဂိုဏ်းဖွဲ့ပါသည်။

ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ အက္ခရာသုံးလုံးကို တစ်ဂိုဏ်းဖွဲ့ပါသည်၊ မ, နှ, ဘ, ယ, သ, ဇ, ရ, တ-ဟူသော ၈-ဂိုဏ်းကို အသုံးပြုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎ဘူပါ။

* **မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုးနှင့် ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂါထာမျိုးတို့၌ ဂိုဏ်းဖွဲ့ပုံစနစ်**

မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ လေးမတြာကို တစ်ဂိုဏ်းဖွဲ့ပါသည်။

ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ အက္ခရာသုံးလုံးကို တစ်ဂိုဏ်းဖွဲ့သည်။

* **မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ ပြဆိုအပ်သောဂိုဏ်း** ။ ။ ဘ, ဇ, သ, မ, နှ-ဂိုဏ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ **(က) ယေဘုယျ ရနိုင်သောဂိုဏ်း** ။ ဘ, ဇ, သ, သဗ္ဗလဟု

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗဂရုအားဖြင့် ၅-ဂိုဏ်းဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အပွက ရနိုင်သောဂိုဏ်း ။ ရ-ဂိုဏ်း, ယ-ဂိုဏ်းအားဖြင့် ၂-ဂိုဏ်းဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) အနဝသေသ ရနိုင်သောဂိုဏ်း ။ အထက်ပါ ၇-ဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

*** အရိယာ-စသော မတ္ထာဝုတ္ထိဂါထာမျိုး၌ မရနိုင်သော ဆန်းဂိုဏ်း**

ယ-ဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, တဂိုဏ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (အထောက်) ဂါထာ-၆ ကိုထောက်။

*** ယတိမရှိသော အရိယာသာမညဂါထာ၌ ဆဋ္ဌမ္ပတ္တြင်းသော သမဌာန၊ ဝိသမ ဌာနတို့၌ ရှိသင့်သောဂိုဏ်းများ ။ ။** သမဌာန-၌ မ-သ-ဇ-ဘ-န-ဂိုဏ်း။

ဝိသမဌာန-၌ မ-သ-ဘ-န-ဂိုဏ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဤဂါထာ၌ ရှိသော မတြာအရေအတွက် ။ ။** ပုဗ္ဗမုခ်၌ ၄-မတြာပြည့် ၇-ဂိုဏ်းနှင့် ပါဒန္တဂရုတို့ ရှိသောကြောင့် မတြာ (၃၀)။ အပရမုခ်၌ ၄-မတြာပြည့် ၆-ဂိုဏ်းနှင့် ဆဋ္ဌလဟု အန္တဂရုတို့ ရှိသောကြောင့် မတြာ (၂၇) ပေါင်း (၅၇) မတြာ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဂဏနိယမ အရိယာဂါထာနှင့် မတြာညီမျှသော ဂါထာ ။ ။** ဥဂ္ဂိတိဂါထာ။

ယတိနိယမ (အရိယာမျိုးအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ယတိပြတ်ပုံပြ)

ယတိရှိသော အရိယာဂါထာ

အရိယာ (၉) မျိုးနှင့်ဆက်ဆံသော ယတိမှတ်ပုံ

၁၈။ ပဌမမေ့ ဆဋ္ဌော စေ၊သဗ္ဗလ ဟေတ္ထာ ဒီလဟုနိ ဘဝတိ ယတိ။
တပ္ပရကော နွေပိ သစေ၊စရိမေပိ ဘဝတိ စတုတ္ထော နွေ။

၁၈။ ယသဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။ပဌမမေ့၊ရှေးထက်ဝက်၌။ဆဋ္ဌော၊ခြောက်ခု တို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောဂိုဏ်းသည်။သဗ္ဗလဟု၊အလုံးစုံလဟုရှိသောနဂိုဏ်းသည်။စေဘဝတိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။စတုတ္ထ၊ဤဆဋ္ဌဂိုဏ်း၌။အာဒီလဟုနိ၊အစလဟု၌။ယတိ၊ယတိ သည်။ ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။သ-သော၊ထိုဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည်။တပ္ပရကော၊ထိုနဂိုဏ်းနောက်ရှိသည်။စေဘဝတိ၊ အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။အန္တေပိ၊ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံး၌လည်း။ယတိ၊ယတိသည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ စရိမေပိ၊နောက်ထက်ဝက်၌လည်း။စတုတ္ထော၊လေးခုတို့၏ပြည့် ကြောင်းဖြစ်သောဂိုဏ်း သည်။တပ္ပရကော၊ထိုနဂိုဏ်းနောက်ရှိသည်။စေဘဝတိ၊အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။အန္တေ၊ စတုတ္ထ ဂိုဏ်း၏အဆုံး၌။ယတိ၊ယတိသည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။အယံ ဂါထာ၊ဤဂါထာသည်။အရိယာ၊ အရိယာဂါထာမည်၏။

*** ပဌမမေ့ ဆဋ္ဌော စေ၊သဗ္ဗလ တေတ္ထာ ဒီလဟုနိ ဘဝတိ ယတိ-**ဖြင့် ပြဆိုအပ် **သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ပဌမမေ့ ဆဋ္ဌော စေ၊သဗ္ဗလ ဟေတ္ထာ ဒီလဟုနိ ဘဝတိ ယတိ-**

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့် အရိယာဂါထာ၏ ပုဗ္ဗမု ဆဋ္ဌဂိုဏ်းဌာနဒ္ဒ ဇ-ဂိုဏ်း န-ဂိုဏ်း နှစ်မျိုးဖြစ်နိုင်သည်၊ ထိုတွင် န-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစလဟုဒ္ဒ ယတိဖြတ်ရမည်ဟု ပြပါသည်။

*** တပ္ပရကော နွေပိ သစေ-ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တပ္ပရကော နွေပိ သစေ-ဖြင့် သတ္တမဂိုဏ်းနေရာဒ္ဒ မ-သ-ဘ-နန- လေးဂိုဏ်းဖြစ်နိုင်သည်တွင် နဂိုဏ်း ဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဒ္ဒ ယတိဖြတ်ရမည်ဟု ပြပါသည်။

*** ပဋမမေ့ ဆဋ္ဌော စေ၊သဗ္ဗလ ဟေတ္ထာ ဒိလဟုနိ ဘဝတိ ယတိ။တပ္ပရကော နွေပိ သစေ- ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အရိယာဂါထာ၏ ပုဗ္ဗမုဒ္ဒ (၁) ဆဋ္ဌဂိုဏ်း သတ္တမဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်းလုံး နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစဒ္ဒ ယတိတစ်ချက်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဒ္ဒ ယတိတစ်ချက် ပေါင်း ယတိနှစ်ချက်ဖြတ်ရမည်၊ (၂) ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသာ နဂိုဏ်းဖြစ်၍ သတ္တမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းမဖြစ်ခဲ့သော် ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစလဟုဒ္ဒသာ ယတိ ဖြတ်ရမည်။ (၃) သတ္တမဂိုဏ်းသာ နဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းမဖြစ်ခဲ့သော် ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဒ္ဒသာ ယတိဖြတ်ရမည်ဟု ပြသည်။

*** စရိမေပိ ဘဝတိ စတုတ္ထော နွေ-ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အရိယာဂါထာ၏ အပရဒ္ဓ ပဥ္စမဂိုဏ်းနေရာဒ္ဒ မ-သ-ဘ-နန လေးဂိုဏ်းဖြစ်နိုင်သည်တွင် နဂိုဏ်း ဖြစ်အံ့- စတုတ္ထဂိုဏ်း၏အဆုံးဒ္ဒ ယတိဖြတ်ရမည်ဟု ပြပါသည်။

*** ပဋမမေ့-စသော ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗဒ္ဓဒ္ဒ နဂိုဏ်းရှိသည်ဖြစ်အံ့၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစလဟုဒ္ဒ ယတိပြတ်ခြင်း၊ ၂။ ထိုဆဋ္ဌဂိုဏ်းနောင် နဂိုဏ်းနှောင်းသည်ဖြစ်အံ့၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအဆုံးဒ္ဒ ယတိပြတ်ခြင်း၊ ၃။ အပရဒ္ဓဒ္ဒ စတုတ္ထဂိုဏ်းနောင် နဂိုဏ်းနှောင်းသည်ဖြစ်အံ့၊ စတုတ္ထဂိုဏ်းအဆုံးဒ္ဒ ယတိပြတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(တနည်း) ပုဗ္ဗမုဒ္ဒ ၁။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် သဗ္ဗလဟု နဂိုဏ်း (သို့မဟုတ်) ဇ-ဂိုဏ်း ဖြစ်ရခြင်း၊ ၂။ အဆုံးဒ္ဒ ဂရုတစ်လုံးရှိရခြင်း၊ ၃။ အခြား ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၄။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဒ္ဒ ဇ-ဂိုဏ်းမရှိရခြင်း၊ ၅။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် သဗ္ဗလဟု နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစ.လဟုဒ္ဒ ယတိပြတ်ခြင်း၊ ၆။ သတ္တမဂိုဏ်းသည် သဗ္ဗလဟု နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း အဆုံးဒ္ဒ ယတိပြတ်ရခြင်း၊ အပရမု-ဒ္ဒ ၁။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟု၁-လုံးဖြစ်ရခြင်း၊ ၂။ အဆုံးဒ္ဒ ဂရု ၁-လုံးရှိရခြင်း၊ ၃။ အခြား ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၄။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဒ္ဒ ဇ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၅။ ပဥ္စမဂိုဏ်းသည် သဗ္ဗလဟု နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- စတုတ္ထဂိုဏ်းအဆုံးဒ္ဒ ယတိ ပြတ်ရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဤဂါထာဒ္ဒ ယတိပြတ်သော အက္ခရာများ ။ ။** ပုဗ္ဗမုဒ္ဒ ဒိနှင့် နီ၊ အပရမုဒ္ဒ မေ တို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** လဟု ၃-ချက်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုသော ဂါထာ** ။ ယတိနိယမ အရိယာ ဂါထာ ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ယတိရှိ-မရှိသော အရိယာသာမညဂါထာ ၂-ခု၏ တူပုံ/ထူးပုံ**

ယတိမရှိသော အရိယာသာမညဂါထာ၏ ရှေ့ထက်ဝက် ဆဋ္ဌဋ္ဌာနဒ္ဒ ၉-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း ၂-ပါး၊ သတ္တမဋ္ဌာနဒ္ဒ မ-သ-ဘ-နဂိုဏ်း ၄-ပါး၊ နောက်ထက်ဝက် ပဋ္ဌမဋ္ဌာနဒ္ဒ မ-သ-ဘ-နဂိုဏ်းအားဖြင့် ၄-ပါးရှိနိုင်ပါသည်။ ယတိရှိသော အရိယာသာမညဂါထာ၏ ရှေ့ထက်ဝက်ဆဋ္ဌဋ္ဌာနဒ္ဒ နဂိုဏ်း၊ သတ္တမဋ္ဌာနဒ္ဒ နဂိုဏ်း ၁-ပါး၊ နောက်ထက်ဝက် ပဋ္ဌမဋ္ဌာနဒ္ဒ နဂိုဏ်း ၁-ပါးသာ ရှိနိုင်ပါသည်။ ဤကား ထူးခြားမှုဖြစ်ပါသည်။

ထိုမှကြွင်းသော ဌာနသည် ဂိုဏ်ချင်းတူသော ဌာနများဖြစ်ပါသည်။ ဤကား တူပုံဖြစ်ပါသည်။

*** အရိယာ သာမည ဂါထာ**

၁၉။ အရိယာသာမည် စေ၊ပုဗ္ဗောဒိတလက္ခဏံ ဘဝေ ယဿာ။

၁၉။ ယဿာဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။နောယတိ၊ယတိမရှိသော။ဆဋ္ဌောခိလာဒိ၊ ဆဋ္ဌောခိလအစရှိသော။ပုဗ္ဗောဒိတလက္ခဏံ၊ရှေးသုတ်၌ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာသည်၎င်း။ယတိမံ၊ယတိရှိသော။ပဋမေဒ္ဓစ္စာဒိ၊ပဋမဒ္ဓေအစရှိသော။ပုဗ္ဗောဒိတလက္ခဏံဝါ၊ရှေးသုတ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာသည်၎င်း။စေဘဝတိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။အရိယာသာမည်၊အရိယာသာမညဂါထာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

*** အရိယာသာမည ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗမု ဆဋ္ဌဋ္ဌာနဒ္ဒ နဂိုဏ်း (ဝါ) ၉-ဂိုဏ်းဖြစ်ရခြင်း၊ ၂။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းနှင့် ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၃။ အပရမုဒ္ဒ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၄။ အဆုံးဒ္ဒ ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၅။ ဆဋ္ဌလဟု အန္တဂရုမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၆။ ပုဗ္ဗမု အပရမု နှစ်ပါးလုံးဒ္ဒ ဝိသမဂိုဏ်းသည် ၉-ဂိုဏ်း မဖြစ်ရခြင်း၊ ၇။ ပုဗ္ဗမုဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်လျှင် ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစ လဟုဒ္ဒ ယတိပြတ်ရခြင်း၊ ၈။ ပုဗ္ဗမုဆဋ္ဌဂိုဏ်း သတ္တမဂိုဏ်းနှစ်ခုလုံး နဂိုဏ်းဖြစ်လျှင် ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစဒ္ဒ ယတိတစ်ချက်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဒ္ဒ ယတိတစ်ချက်အားဖြင့် ယတိနှစ်ချက်ပြတ်ရခြင်း၊ ၉။ ပုဗ္ဗမု ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းမဟုတ်ဘဲ သတ္တမဂိုဏ်းသာ နဂိုဏ်းဖြစ်လျှင် ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးသာ ယတိပြတ်ရခြင်း၊ ၁၀။ အပရမုဒ္ဒ ပဋ္ဌမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်လျှင် စတုတ္ထဂိုဏ်း၏ အဆုံးဒ္ဒ ယတိပြတ်ရခြင်း။

(ပထျာ အရိယာ/အရိယာပထျာ ဂါထာ)

၂၀။ အာဒိမ မထ ပါဒယုဂံ၊ယဿာ တျံသေဟိ သာ ပထျာ။

၂၀။ ယဿဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။ပုဗ္ဗောဒိက လက္ခဏိကေ၊ယတိမရှိသော ဆဋ္ဌောခိလစသောဂါထာ,ယတိရှိသောပဋမမေုစသောဂါထာဒ္ဒဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော။ပုဗ္ဗဒ္ဓန္တေ၊ပုဗ္ဗဒ္ဓ,အပရမုရနှစ်ပါးဒ္ဒ။ယထုတ္တလက္ခဏိကံ၊အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး

http://www.dhammadownload.com

သော, နဇောတိမေ-**စသောလက္ခဏာရှိသော**။အာဒိမံ၊အစဖြစ်သော။ပါဒယုဂံ၊ပါဒအစုံသည်။တျံသေဟိ၊သုံးဂိုဏ်းတို့နှင့်။အထယုတ္တံ၊အကယ်၍ယှဉ်သည်ဖြစ်အံ့။သာ၊ထိုဂါထာသည်။ပထျာ၊**အရိယာ ပထျာဂါထာသည်**။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

*** ပထျာ အရိယာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁။ ပုဗ္ဗမု အပရမုနှစ်ပါးတို့၏ ရှေးဦးအစ ပဌမပါဒအစုံသည် သုံးဂိုဏ်းရှိခြင်း။ ၂။ ယတိမရှိသော ဆဋ္ဌောဒိလဂါထာ, ယတိရှိသော ပဌမဖေဂါထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာနှင့်ယှဉ်ခြင်း။

*** ပထျာအရိယာဂါထာ၏ ပုဗ္ဗမုဝယ် ပဌမဌာန ဒုတိယဌာနတို့၌ နေသင့်နေထိုက်သောဂိုဏ်းများ** ။ ။ ပထမဌာနခွဲ- ဘ-သ-မ-န-ဂိုဏ်း၊ ဒုတိယဌာနခွဲ- ဘ-ဇ-သ-မ-န-ဂိုဏ်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

*** အရိယာပထျာဂါထာ၌ ရနိုင်သော ဂရု-စသည်၏ အရေအတွက်သင်္ခြာ**

အရိယာပထျာဂါထာ၌- ဂရု- ၂၂-လုံး၊ လဟု- ၁၃-လုံး၊ မတြာ- ၅၇၊ အက္ခရာ- ၃၅- ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိနာ ဝဏ္ဏေဟိ-စသောဂါထာ-အရ ဖြစ်သည်။)

*** အရိယာ - ဝိပုလာဂါထာ၏ လက္ခဏာပြ**

၂၁။ **ယတ္ထ ဂဏတ္ထယ မုလ္လယီ၊ယော ဘယတ္ထာ ဒိမော ဘဝေ ဝိပုလာ။**

၂၁။ ယတ္ထ-ယသ်ဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဥဘံယတ္ထာ,ပုဗ္ဗမု,အပရမုနှစ်ပါး၌။ အာဒိမော၊ပထမပါဒသည်။ဂဏတ္ထယံ၊ဂိုဏ်းသုံးခုတို့၏အပေါင်းကို။ဥလ္လယီယ၊ခုန်၍။ စောဒေ၊အကယ် ၍ ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝိပုလာ၊**ဝိပုလာဂါထာ**မည်သည်။ ဘဝေ၊ဖြစ်၏။သာ၊ထိုဝိပုလာဂါထာကို။ပုဗ္ဗမှေ၊ရှေးထက်ဝက်၌ခင်း။စရိမေ၊နောက်ထက်ဝက်၌ ခင်း။ဒုမို့၊ ပုဗ္ဗမု,အပရမုနှစ် ပါး၌ခင်း။လယ်တော၊ဂိုဏ်းသုံးခုအပေါင်းကို လွန်သောအားဖြင့်။ တိဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ဧေ ယျော၊သိအပ်၏။

*** ဝိပုလာ အရိယာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ အရိယာသာမညဂါထာ၏ လက္ခဏာ (၁၀)ပါး၊ ၁၁။ ပုဗ္ဗမု အပရမု နှစ်ပါး၌ အစပါဒဝယ် ဂိုဏ်းသုံးခုကိုလွန်ခြင်း။

*** ပထျာ အရိယာနှင့် ဝိပုလာ အရိယာ အထူး** ။ ။ ပထမ, တတိယ-ဟူသော အစပါဒ အစုံသည် ၃-ဂိုဏ်းနှင့်, ယတိပြတ်လျှင် ပထျာအရိယာ၊ အစပါဒအစုံသည် ၃-ဂိုဏ်းကို ကျော်လွန်လျှင် ဝိပုလာ အရိယာ၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** အရိယာ- စပလာဂါထာ၏ လက္ခဏာပြ**

၂၂။ **ဂရုမလ္ဟဂေါ ဇကာရော၊စတုတ္ထကော ဒုတိယကော စပလာ။**

၂၂။ ယသ်ဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။ဥဘယတ္ထာ,ပုဗ္ဗမု,အပရမုနှစ်ပါး၌။ဂရုမလ္ဟ ဂေါ၌ဖြစ်သောမဂိုဏ်း,သဂိုဏ်းတို့၏ဂရုနောက်ဖြစ်**သောမဂိုဏ်း၏**ဂရုဟုဆိုအပ်သော ရှေ့ နောက်ဖြစ်သောဂရုနှစ်ရပ်တို့၏အလယ်၌ဖြစ်သော။**ဒုတိယော-နှစ်ခုတို့၏**ပြည့်ကြောင်းဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သောဂိုဏ်းသည်။ဇကာရော၊ဇဂိုဏ်းသည်ငင်း။စတုဝဂ္ဂကော၊လေးခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောဂိုဏ်းသည်။ဂရုမဗ္ဗဂေါ်၊ရှေးဖြစ်သောမဂိုဏ်း၏ဂရု,နောက်ဖြစ်သောမဂိုဏ်းဘဂိုဏ်းတို့၏ဂရုဟုဆိုအပ်သော ရှေ့နောက်ဖြစ်သောဂရုနှစ်ရပ်တို့၏အလယ်၌ဖြစ်သော။ဇကာရော၊ဇဂိုဏ်းသည်ငင်း။စေဘဝတိ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ။ထိုဂါထာသည်။စတုတ္ထကော၊လေးခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ် သောဂိုဏ်းမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။သာစပလာ၊ထိုစပလာဂါထာသည်။ပထျာဒီလက္ခဏတ္တာ၊ပထျာစသောဂါထာ၏လက္ခဏာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် စတုဥဓာ၊လေးပါးအပြားရှိ၏။

*** စပလာ ဂါထာ ၄-မျိုး ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗမှ အပရမှုနှစ်ပါးစုံ၌ ပထျာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ရှိသော စပလာသည် "ပထျာစပလာဂါထာ" မည်၏။ ၂။ ပုဗ္ဗမှ အပရမှုနှစ်ပါးစုံ၌ ဝိပုလာဂါထာ၏ လက္ခဏာရှိသော စပလာသည် "ဝိပုလာစပလာဂါထာ" မည်၏။ ၃။ ပုဗ္ဗမှစပလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ၊ အပရမှ ပထျာဂါထာ၏ လက္ခဏာရှိသော စပလာသည် "မုခစပလာဂါထာ" မည်၏။ ၄။ ပုဗ္ဗမှ ပထျာဂါဟာ၏ လက္ခဏာ၊ အပရမှ စပလာဂါထာ၏ လက္ခဏာရှိသော စပလာသည် "ဇဃန စပလာဂါထာ" မည်၏။

*** စပလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ၂-ပါး ။ ။** ၁။ ဒုတိယ စတုတ္ထဂိုဏ်းဌာနသည် ဇ-ဂိုဏ်းဖြစ်ခြင်း၊ ၂။ ထိုဇ-ဂိုဏ်းသည် ဂရုနှစ်ခုတို့၏အလယ်၌ရှိခြင်း။

*** စပလာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ၅ ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗမှ၌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်း သို့မဟုတ် ဇ-ဂိုဏ်းဖြစ်ခြင်း၊ ၂။ ပုဗ္ဗမှအဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၃။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း ပါဒန္တဂရုမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၄။ အပရမှု၌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုတစ်လုံးဖြစ်ခြင်း၊ ၅။ အပရမှုအဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၆။ ဆဋ္ဌလဟု ပါဒန္တဂရုတို့မှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၇။ ပုဗ္ဗမှ အပရမှု-နှစ်ပါး၌ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဝယ် ဇ-ဂိုဏ်းမရှိခြင်း။ ၈။ ပုဗ္ဗမှုဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအစဉ် ယတိဖြတ်ရခြင်း၊ ၉။ ပုဗ္ဗမှုဆဋ္ဌဂိုဏ်း သတ္တမဂိုဏ်းနှစ်ခုလုံး နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစလဟု၌ ယတိတစ်ချက်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအဆုံးလဟု၌ ယတိတစ်ချက် ပေါင်း ၂-ချက်ဖြတ်ရခြင်း၊ ၁၀။ ပုဗ္ဗမှု၌ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်းမဟုတ်ဘဲ သတ္တမဂိုဏ်းသာ နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံး၌ ယတိဖြတ်ရခြင်း။ **(အရိယာလက္ခဏာ (၀၀) သာမညလက္ခဏာ)** ၁၁။ ပုဗ္ဗမှ အပရမှု နှစ်ခုလုံး ဒုတိယ စတုတ္ထဂိုဏ်းတို့၌ ဇ-ဂိုဏ်းဖြစ်ခြင်း။ ၁၂။ ယင်း ဒုတိယ စတုတ္ထ ဇ-ဂိုဏ်းသည် ဂရု ၂-လုံးတို့၏ အလယ်သို့ ရောက်ခြင်း **(ဝိသေသလက္ခဏာ)**

*** ဂရုမဗ္ဗဂေါ်-၌ ဂရုမဗ္ဗ-အရ ။ ။** ပဌမ မ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်းနှင့် တတိယ မ-ဂိုဏ်းတို့၏ အလယ်ဖြစ်သောဒုတိယဇ-ဂိုဏ်း၊ တတိယ မ-ဂိုဏ်းနှင့် ပဉ္စမ မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းတို့၏ အလယ်ဖြစ်သော စတုတ္ထ ဇ-ဂိုဏ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

*** ဂရုမဗ္ဗဂေါ-၌ ဂရု-အရ ။ ။** ဒုတိယ ဇ-ဂိုဏ်း၏ရှေ့ဖြစ်သော မ-သ-ဂိုဏ်းတို့၏ ဂရု၊ ဒုတိယ ဇ-ဂိုဏ်း၏ နောက် စတုတ္ထ ဇ-ဂိုဏ်း၏ရှေ့ဖြစ်သော မ-ဂိုဏ်း၏ ဂရု၊ စတုတ္ထ ဇ-ဂိုဏ်း၏နောက်ဖြစ်သော မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းတို့၏ ဂရုတို့ကို ယူရပါမည်။

*** စပလာ အရီယာဂါထာ၏ ပုဗ္ဗမု အပရမု-၌ နေသင့်သော ဂိုဏ်းများ**

ပဌမဂိုဏ်းဌာန၌ မ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (ဇ-တ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်) တတိယဂိုဏ်းဌာန၌ မ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (ဇ-သ-တ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်။) ပဉ္စမဂိုဏ်းဌာန၌ မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (သ-ဇ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်။)

*** စပလာ အရီယာဂါထာ၏ ပဌမဌာန ပဉ္စမဌာနတို့၌ နေသင့် နေထိုက်သော ဂိုဏ်းများ ။ ။** ပဌမဌာနနှင့် မ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း၊ ပဉ္စမဌာနနှင့် မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း။

*** မုခစပလာဂါထာ၏ လက္ခဏာပြ**

၂၃။ **စပလာဂတံ ဒီလံ စေဒလာ ဒိမံ လက္ခဏံ ဘဇတိ ယသာ။**
ပထျာလက္ခဏာ မည်၊မုခစပလာနာမ သာ ဘဂတိ။

၂၃။ ယသာဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။စပလာဂတံ၊စပလာဂါထာ၌လာသော့။ အဒီလံ၊အလုံးစုံသော။လက္ခဏံ၊ဂရုမဗ္ဗာ-စသောလက္ခဏာသည်။အာဒိမံ၊အစဖြစ်သော။ ဒလံ၊ပုဗ္ဗဒ္ဒသို့။စေဘဇတိ၊အကယ်၍ဝင်ရောက်ဆည်းကပ်အံ့။ပထျာလက္ခဏံ၊ပထျာလက္ခဏာဂါထာသည်။အည်၊ပုဗ္ဗမုမှတပါးသော အပရဒ္ဓသို့။စေဘဇတိ၊အကယ်၍ဝင်ရောက်ဆည်းကပ်အံ့။ သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။မုခစပလာနာမ၊<u>**မုခစပလာဂါထာ**</u>မည်သည်။ ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

*** မုခစပလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗမုဒ္ဓ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်း သို့မဟုတ် ဇ-ဂိုဏ်းဖြစ်ခြင်း၊ ၂။ ပုဗ္ဗမုအဆုံးဒ္ဓ ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၃။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း ပါဒန္တဂရုမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၄။ ပုဗ္ဗမုဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအစဒ္ဓ ယတိဖြတ်ရခြင်း၊ ၅။ ပုဗ္ဗမုဆဋ္ဌဂိုဏ်း သတ္တမဂိုဏ်းနှစ်ခုလုံး နှ-ဂိုဏ်းဖြစ် အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစလဟုဒ္ဓ ယတိတစ်ချက်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအဆုံးလဟုဒ္ဓ ယတိတစ်ချက် ပေါင်း ၂-ချက်ဖြတ်ရခြင်း၊၆။ ပုဗ္ဗမုဒ္ဓ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်းမဟုတ်ဘဲ သတ္တမဂိုဏ်း ဃ နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဒ္ဓ ယတိဖြတ်ရခြင်း၊ (**အရီယာ**) ၇။ ပုဗ္ဗမုဒ္ဓ ဒုတိယ စတုတ္ထဂိုဏ်းတို့သည် ဇဂိုဏ်းဖြစ်ရခြင်း၊ ၈။ ထို ဇ-ဂိုဏ်း၏ ရှေ့နောက်နှစ်ပါးတို့ဒ္ဓ ဂရုဖြစ်ရခြင်း (စပလာ) ၉။ အပရမုဒ္ဓ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုတစ်လုံးဖြစ်ခြင်း၊ ၁၀။ အပရမုအဆုံးဒ္ဓ ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၁၁။ အပရမု ဆဋ္ဌလဟုပါဒန္တဂရုတို့မှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၁၂။ အပရမုဒ္ဓ ပဉ္စမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- စတုတ္ထဂိုဏ်း၏အဆုံးဒ္ဓ ယတိဖြတ်ရခြင်း၊ ၁၃။ ပုဗ္ဗမု အပရမု-နှစ်ပါးဒ္ဓ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဝယ် ဇ ဂိုဏ်း မရှိခြင်း

http://www.dhammadownload.com

*** မုခစပလာ ဂါထာ၏ ပုဗ္ဗမု-၌ နေသင့် နေထိုက်သောဂိုဏ်းများ**

ပဌမဂိုဏ်းဌာန-၌ မဂိုဏ်း သဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (ဇ-ဘ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်) တတိယဂိုဏ်းဌာန၌ မ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (သ-ဇ-ဘ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်။) ပဉ္စမဂိုဏ်းဌာန၌ မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (သ-ဇ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်) *** ဇယနစပလာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာပြ**

၂၄။ ပထျာယ လက္ခဏ စေ၊ပဌမမေ့ လက္ခဏ် တု စပလာယ။
ဒုတိယေ ဒလေ ထ ယသ္သာ၊ပကိတ္တိတာ သာ ဇယနစပလာ။
အရိယာဇာတိယော။

၂၄။ ယသ္သာဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။ပဌမမေ့၊နှေးထက်ဝက်၌။ပထျာယ။ပထျာဂါထာ၏။လက္ခဏ်၊လက္ခဏာသည်။စေဘဝတိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။တု၊အထူးကိုဆိုဦးအံ့။ ဒုတိယေ၊ဒုတိယဖြစ်သော။ဒလေ၊အပရဒွ်၌။စပလာယ၊စပလာဂါထာ၏။လက္ခဏ်၊လက္ခဏာသည်။အထဘဝတိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ဇယနစပလာ၊ ဇယန စပလာဂါထာဟူ၍။ ပကိတ္တိတာ၊ကြားအပ်၏။

*** ဇယနစပလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗမု၌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် န-ဂိုဏ်းသို့မဟုတ် ဇ-ဂိုဏ်းဖြစ်ခြင်း၊ ၂။ ပုဗ္ဗမုအဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၃။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း ပါဒန္တဂရုမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၄။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာန၌ ဇ-ဂိုဏ်းမရှိရခြင်း၊ ၅။ ပဌမပါဒ၌ ၃-ဂိုဏ်းနှင့် ယတိပြတ်ရခြင်း၊ ၆။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် န-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစ လဟုခ္ခ ယတိပြတ်ရခြင်း၊ ၇။ပုဗ္ဗမုဆဋ္ဌဂိုဏ်း သတ္တမဂိုဏ်းနှစ်ခုလုံး န-ဂိုဏ်းဖြစ် အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစလဟုခ္ခ ယတိ တစ်ချက်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းအဆုံးလဟုခ္ခ ယတိတစ်ချက် ပေါင်း ၂-ချက်ဖြတ်ရခြင်း၊ ၈။ ပုဗ္ဗမု၌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် န-ဂိုဏ်းမဟုတ်ဘဲ သတ္တမဂိုဏ်းသာ န-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံး၌ ယတိဖြတ်ရခြင်း၊ ၉။ အပရမု၌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုတစ်လုံးဖြစ်ခြင်း၊ ၁၀။ အပရမုအဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၁၁။ ဆဋ္ဌလဟု အန္တဂရုမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၁၂။ ဒုတိယ စတုတ္ထဂိုဏ်းတို့သည် ဇ-ဂိုဏ်းဖြစ်ခြင်း၊ ၁၃။ ထိုဇ-ဂိုဏ်း ရှေ့နောက်တို့၌ ဂရုရှိရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဇယနစပလာဂါထာ၏ အပရမု-၌ နေသင့် နေထိုက်သော ဂိုဏ်းများ**

ပဌမဂိုဏ်းဌာန-၌ မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (သ-ဇ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်။) ဒုတိယဂိုဏ်းဌာန၌ မ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (ဇ-ဘ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်။) ပဉ္စမဂိုဏ်းဌာန၌ မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းသာ နေနိုင်သည်။ (သ-ဇ-န-ဂိုဏ်းများ မနေနိုင်။)

အရိယာဂါထာမျိုး ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဂီတိ ၄-မျိုး

ဂီတိ ဂါထာ၏ လက္ခဏာပြ

၂၅။ သဗ္ဗံ ပဌမဒလေ ယဒိ၊လက္ခဏ မရိယာယ ဝုတ္တ မုဘယေသု။
ယဿာ ဒလေသု ယုတ္တံ၊ဝုတ္တာ သာ ဂီတိ ဝုတ္တယတိလလိတာ။

၂၅။ အရိယာယ၊အရိယာဂါထာ၏။ပဌမဒလေ၊ရှေးထက်ဝက်၌။ဝုတ္တံ၊ဆိုအပ်သော။ သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံသော။လက္ခဏံ၊လက္ခဏာသည်။ယဿာဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာ၏။ဥဘယေသု၊နှစ်ပါးကုန်သော။ဒလေသု၊အပရဒ္ဓတို့၌။ယဒိ ယုတ္တံ၊အကယ်၍ယှဉ်အံ့။ဝုတ္တယတိလလိတာ၊ ပဌမဖေုဆဋ္ဌောစေ-စသောသုတ်၌ဆိုအပ်ပြီးသောယတိတို့ဖြင့် တင့်တယ်သော။သာဂါထာ၊ ထိုဂါထာကို။ဂီတိ၊ဂီတိဂါထာဟူ၍။ဝုတ္တာ၊ဆိုအပ်၏။

*** ဂီတိဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပုဗ္ဗမု အပရမုနှစ်ပါးလုံး၌- ၁။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်း၊ သို့မဟုတ် ဇ-ဂိုဏ်းတစ်ခုခုရှိရခြင်း၊ ၂။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းမှတစ်ပါး အခြားခြောက်ဂိုဏ်း နှင့် ဂရုတစ်လုံးရှိရခြင်း၊ ၃။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဌ် ဇ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၄။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း သတ္တမဂိုဏ်းနှစ်ခုလုံး နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစလဟု၌ ယတိတစ်ချက်၊ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အဆုံးလဟု၌ ယတိတစ်ချက် ပေါင်း ယတိနှစ်ချက်ပြတ်ရခြင်း၊ ၅။ သတ္တမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်း မဟုတ်ဘဲ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသာ နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစလဟု၌ ယတိပြတ်ရခြင်း၊ ၆။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းမဟုတ်ဘဲ သတ္တမဂိုဏ်းသာ နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့-ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အဆုံးလဟု၌ ယတိပြတ်ရခြင်း။

*** ဂီတိဂါထာ၏ လက္ခဏာများကို "ဂိုဏ်း, ဂရု, လဟု, ယတိ- ဆန်းစစ်ပုံ**

ပုဗ္ဗမု အပရမုနှစ်ပါးစုံ၌ ၁။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် ဇ-ဂိုဏ်းဖြစ်ခြင်း၊ ၂။ အဆုံး၌ ဂရုရှိခြင်း ၃။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းနှင့် အဆုံးဂရုမှတစ်ပါး အခြားဂိုဏ်း ၆-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဌ် ဇ-ဂိုဏ်း မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဂီတိဂါထာ မည်ပါသည်။

*** ဤဂါထာ၌ ယတိ မရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ပုဗ္ဗမု ဆဋ္ဌဂိုဏ်း သတ္တမဂိုဏ်းတို့ နဂိုဏ်း မဟုတ်ခြင်း၊ အပရမု စတုတ္ထဂိုဏ်းသည်လည်း ၃-ဂိုဏ်းမနှောင်းခြင်းကြောင့် ယတိ မရပါ။

*** ဂီတိဂါထာ ယတိဖြတ်ပုံ ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗမုဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်လျှင် ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစ၌ ယတိတစ်ချက်ဖြတ်ရမည်။ ၂။ ပုဗ္ဗမု သတ္တမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အဆုံး၌ ယတိတစ်ချက်ဖြတ်ရမည်။ ၃။ အပရမု စတုတ္ထဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်း နှောင်းသည်ဖြစ်အံ့- (ဝါ) ပဉ္စမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- စတုတ္ထဂိုဏ်း၏အဆုံး၌ ယတိ တစ်ချက်ဖြတ်ရမည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၆။ **အရိယာယံ ဒုတိယမေ့၊ဂဒိတာ ခိလ လက္ခဏံ ယံ တံ။**
ဘဝတိ ဒလေသု ဘယေသုပိ၊ ယဒိ ယဿာ သာယ မုပဝီတိ။

၂၆။ အရိယာယံ၊အရိယာဂါထာ၌။ဒုတိယမေ့၊နောက်ထက်ဝက်၌။ဂဒိတံ၊ဆိုအပ်သော။အခိလံ၊အလုံးစုံသော။ယံ လက္ခဏံ၊အကြင်လက္ခဏာသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။တံလက္ခဏံ၊ထိုလက္ခဏာသည်။ယဿာဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာ၏။ဥဘယေသုပိ၊နှစ်ပါးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဒလေသု၊အပရဒ္ဓတို့၌။ယဒိဘဝတိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။သာအယံဂါထာ၊ဤဂါထာသည်။ဥပဂီတိ၊**ဥပဂီတိဂါထာ**မည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

ဥပဂီတိဂါထာ-၏ လက္ခဏာ ။ ။ ပုဗ္ဗမု အပရမု နှစ်ပါးလုံး၌ ၁။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုတစ်လုံးဖြစ်ခြင်း၊ ၂။ အဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိရခြင်း၊ ၃။ ဆဋ္ဌလဟု အန္တဂရုတို့မှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဌ် ၉-ဂိုဏ်းမရှိရခြင်း၊ ၅။ ပဥ္စမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- စတုတ္ထဂိုဏ်း၏အဆုံး၌ ယတိဖြတ်ရခြင်း။

*** ဂီတိ ၄-မျိုးခွဲပုံ**

၁။ ပုဗ္ဗ အရိယာ၊ ပြန်နှစ်ခါ၊ ဂါထာဂီတိမှတ်။
၂။ အပရဒ် အရိ၊ နှစ်ပြန်ရှိ၊ ဥပဂီတိမှတ်။
၃။ အရိ ပုဗ္ဗဒ်၊ ပရဒ်နှစ်လီ၊ ပြန်လှန်စီ၊ ဥဂ္ဂီတိမှတ်။
၄။ အရိရှေ့ဝက်၊ ဂေါတစ်စွက်ရာ၊ မည်သညာ၊ အရိယာဂီတိမှတ်။
ဂီတိလေးမျိုး လက်ဘချိုး အရိုးစွဲအောင်မှတ်။

၂၇။ **အရိယာယ မုဒ္ဓိတယံ၊ပုဗ္ဗောဒိတ လက္ခဏောပေတံ။**
ဝိပရိယယေနာ ဘိဟိတံ၊ယဿာ သမ္ဘဝတိ စေ ဟသော ဂ္ဂီတိ။

၂၇။ ယဿာဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။ပုဗ္ဗောဒိတ လက္ခဏောပေတံ၊ရှေး၌ဆိုအပ်သောလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော။အရိယာယ၊အရိယာဂါထာ၏။အမုဒ္ဓိတယံ၊ပုဗ္ဗမု,အပရဒ္ဓနှစ်ခုအပေါင်းကို။ဝိပရိယယေနာ၊ပုဗ္ဗမုကိုအပရဒ္ဓ,အပရဒ္ဓကိုပုဗ္ဗမုပြန်သောအားဖြင့်။အဘိဟိတံ၊စီရင်အပ်သည်။စေသမ္ဘဝတိ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။ဣဟ၊ဤဂီတိဂါထာမျိုး၌။သော ဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဥဂ္ဂီတိ၊**ဥဂ္ဂီတိဂါထာ**မည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

*** ဥဂ္ဂီတိ ဂါထာ၏ လက္ခဏာများ ။ ။** ၁။ ပုဗ္ဗမု၌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် လဟုတစ်လုံးဖြစ်ရခြင်း၊ ၂။ ပုဗ္ဗမုအဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိရခြင်း၊ ၃။ ဆဋ္ဌလဟု အန္တဂရုမှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၄။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဌ် ၉-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၅။ ပဥ္စမဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- စတုတ္ထဂိုဏ်း၏အဆုံး၌ ယတိပြတ်ခြင်း၊ ၆။ အပရမု၌ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နဂိုဏ်း ၉-ဂိုဏ်းတစ်ခုခုဖြစ်ခြင်း၊ ၇။ အပရမုအဆုံး၌ ဂရုတစ်လုံးရှိရခြင်း၊ ၈။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း အန္တဂရုတို့မှတစ်ပါး ၆-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၉။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဌ် ၉-ဂိုဏ်းမရှိရခြင်း၊ ၁၀။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသာ နဂိုဏ်း

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၍ သတ္တမဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်းမဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အစလဟုဠ် ယတိပြတ်ရခြင်း၊ ၁၁။ သတ္တမဂိုဏ်းသာ နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်းမဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးလဟုဠ် ယတိပြတ်ရခြင်း၊ ၁၂။ ဆဋ္ဌ သတ္တမ နှစ်ဂိုဏ်းလုံး နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစလဟုဠ် ယတိတစ်ချက်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဠ် ယတိတစ်ချက် ပေါင်း ယတိနှစ်ချက် ပြတ်ရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၂၈။ **အရိယာ ပုဗ္ဗဓုံ ယဒိ၊ဂရုနေ ကေနာ ဓိကေန နိဓနေ ယုတ္တံ။**
ယဒိပုဗ္ဗဓုသမာနံ၊ ဒလ မိတရံစော ဒိတာ ယ မရိယာဂိတိ။
ဂိတိဇာတိယော။

၂၈။ ယဿာဂါထာယ၊အကြောင်ဂါထာအား။အရိယာပုဗ္ဗဓုံ၊ဂါထာ၏ပုဗ္ဗဒွဒုတိယပါဒ၏အဆုံးဠ်။အဓိကေန၊အရိယာဂါထာဠ်ဆိုအပ်သောမတြာသုံးဆယ်ယက်လွန်သော။ဓကေန၊တစ်လုံးသော။ဂရုနှာ၊ဂရုနှင့်။ယဒိယုတ္တံ၊အကယ်၍ယှဉ်အံ့။စ၊ပုဗ္ဗဓုမှုတပါး အပရဓုကိုဆိုဦးအံ့။ကွတရံ၊ဤပုဗ္ဗဓုမှုတပါးသော။ဒလံ၊အပရဓုသည်။ယဒိပုဗ္ဗဓုသမာနံ၊အကယ်၍ပုဗ္ဗဓုနှင့်တူသည်ဖြစ်အံ့။အယံဂါထာ၊အကြောင်ဂါထာကို။အရိယာဂိတိ၊<u>အရိယာဂိတိဂါထာ</u> ဟူ၍။ဒိတာ၊သိအပ်၏။

* **အရိယာဂိတိဂါထာ၏ လက္ခဏာများ** ။ ။ ပုဗ္ဗဓု အပရဓုနှစ်ပါးလုံးဠ် ၁။ ဆဋ္ဌဌာနသည် နှ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်းတို့တွင် တစ်ခုခုဖြစ်ခြင်း၊ ၂။ အဋ္ဌမဂိုဏ်းသည် မ-ဂိုဏ်းဖြစ်ရခြင်း၊ ၃။ ဆဋ္ဌ အဋ္ဌမဂိုဏ်းတို့မှတစ်ပါး ဓ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ ဝိသမဂိုဏ်းဌာနဠ် ဒ-ဂိုဏ်းမဖြစ်ရခြင်း၊ ၅။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသာ နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်၍ သတ္တမဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်းမဖြစ်လျှင် ဆဋ္ဌ၏ အစလဟုဠ် ယတိဖြတ်ရခြင်း၊ ၆။ သတ္တမဂိုဏ်းသာ နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဆဋ္ဌဂိုဏ်းသည် နှ-ဂိုဏ်း မဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဠ် ယတိဖြတ်ရခြင်း၊ ၇။ ဆဋ္ဌ သတ္တမနှစ်ဂိုဏ်းလုံး နှ-ဂိုဏ်းဖြစ်အံ့- ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏ အစလဟုဠ် ယတိတစ်ချက်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်း၏အဆုံးဠ် ယတိတစ်ချက် ဖြတ်ရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဂိတိမျိုး ပြီး၏။

ဝေတာလိဂါထာ (၉) မျိုး

၂၉။ **ဝိသမေ ဆ သိယုံ ကလာ မုခေ၊သမေ တွဋ္ဌ ရ လ ဂါ တတော ပရိ။**
ဝေတာလိယ် တံ မုစ္စတေ၊လဟုဆက္ကံ နှ နိရန္တရံ သမေ။

၂၉။ ယဿဝုတ္တသ၊အကြောင်ဂါထာအား။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမတတိယ[illegible]ခေ၊အစဠ်။ဆကလာ၊ခြောက်မကြာတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။[illegible]

http://www.dhammadownload.com

တော၊ထိုဝိသမပါဒအစခြောက်မတြာမှ။ဥပရိ၊အထက်၌။ရလဂါ၊ရဂိုဏ်း,လဟု,ဂရုတို့သည်။ စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တု၊ဝိသမပါဒမှတပါ သမပါဒကိုဆိုဦးအံ့။သမေ၊သမဟုဆို အပ်သော ဒုတိယစတုတ္ထပါဒ၌။မုခေ၊အစ၌။အဌကလာ၊ရှစ်မတြာတို့သည်။စေသိယုံ၊အ ကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တတော၊ထိုသမပါဒအစ ရှစ်မတြာမှ။ဥပရိ၊အထက်၌။ရလဂါ၊ရဂိုဏ်း, လဟု,ဂရုတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာကို။ဝေတာလီယံ၊ဝေတာ လီဂါထာဟူ၍။ဥစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယစတုတ္ထပါဒ၌။လဟု ဆက္ကံ၊လဟု ခြောက်ခုအတိုင်းအရှည်ရှိသည်။နိရန္တရံ၊မပျက်။နမနေသင့်။

* **ဝေတာလီဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမ-ဟုဆိုအပ်သော ပထမ တတိယ ပါဒအစ၌ ၆-မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ ထို ၆-မတြာမှအထက်၌ ရ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၃။ သမ-ဟုဆိုအပ်သော ဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ အစ၌ ၈-မတြာရှိခြင်း၊ ၄။ ထို ၈-မတြာမှအထက် ၌ ရ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ၌ လဟု ၆-ခု တစ်ဆက်တည်းမရှိရခြင်း။

* **ဝေတာလီဂါထာ၏ သမပါဒနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သိသင့် သိထိုက်သော လက္ခဏာ**

၁။ သမေတွဋ္ဌ- သမပါဒအစ၌ ရှစ်မတြာရှိရခြင်း၊ ၂။ လဟုဆက္ကံ နနိရန္တရံသမေ - သမပါဒအစ၌ လဟုခြောက်ခု တစ်ဆက်တည်း မနေရခြင်း။

* **သမေတွဋ္ဌ-၌ အဋ္ဌ-အရ ။ ။** လဟုဆက္ကံ နနိရန္တရံ-ဟု ဆိုသောကြောင့် လဟု-၆-လုံး တစ်ဆက်တည်းပါသော ၈-မတြာကို မယူဘဲ တစ်ဆက်တည်းမပါသော ၈-မတြာ ကို ယူရပါမည်။

* **ဝေတာလီဂါထာမျိုးတို့တွင် ဂါထာအများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဂါထာအမည်-** ဝေတာလီဂါထာ။

* **တစ်ဂါထာစီနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ဂါထာအမည်** - ဩပစ္ဆန္ဒသက၊ အာပါတ လိကာ၊ဒက္ခိဏန္တိကာ၊ဥဒိစ္စဝုတ္တိ၊ပစ္စဝုတ္တိ၊ပဝတ္တက၊အပရန္တိကာ၊စာရုဟာသိနီဂါထာ။

* **အရိယာဇာတိလာ ဝိသမနှင့် ဝေတာလီဇာတိလာ ဝိသမ အထူး ။ ။** အရိယာ ဇာတိလာ ဝိသမ-အရ ပုဗ္ဗမှ အပရမှနှစ်ပါး၌ ပထမ တတိယ ပဉ္စမ သတ္တမဂိုဏ်းဌာနများ ကို ယူရသည်။ ဝေတာလီဇာတိလာ ဝိသမ-အရ ပထမ တတိယပါဒတို့ကို ယူရသည်။

* **ဝိသမ ၂-ခု အထူး ။ ။** နဇော ဝိသမေ-၌ ဝိသမ-အရ ဂါထာ၏ ၄-ပါဒလုံး၌ ရှိသော ပထမ တတိယ ပဉ္စမ သတ္တမဂိုဏ်းဌာနတို့ကို ယူရသည်။ ဝိသမေ ဆ သိယုံ-၌ ဝိသမ-အရ ပထမပါဒနှင့် တတိယပါဒ ၂-ပါးကိုသာ ယူရသည်။

* **ဝေတာလီဂါထာနှင့် တူသော ဂါထာများ** - (ဂါထာ-၁၁၅၊ ၁၁၆။)

* **ဝေတာလီဂါထာ၏ သမပါဒ၌ လဟု ၆-ခု တစ်ဆက်တည်းမရှိရခြင်းအကြောင်း** ဝိသမပါဒနှင့် မထူးခြားရာသောကြောင့်ငင်း၊အစွန်းဖြစ်သော လဟုတို့ကို ဂိုဏ်းဖွဲ့

http://www.dhammadownload.com

၍ ဂါထာ၌ သွင်းရသောကြောင့်၎င်း --တည်း။

၃၀။ ဝေတာလီယောပမံ မုခေ တံ၊ဩပစ္ဆန္ဒသကံ ရယာယ ဒန္တေ။

၃၀။ ယဿဝုတ္တဿ၊အကြင်ဂါထာအား။မုခေ၊လေးပါဒတို့၏အစ၌။ဝေတာလီယောပမံ ဝေတာလီလက္ခဏာနှင့်တူသည်ဖြစ်အံ့။အန္တေ၊လေးပါဒတို့၏အဆုံး၌။ရယာ၊ရဂိုဏ်းယဂိုဏ်းတို့သည်။ယဒိသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။ဩပစ္ဆန္ဒသကံ၊ ဩပစ္ဆန္ဒ သကဂါထာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

* **ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒ၏အစ၌ ဝေတာလီဂါထာ၏ လက္ခဏာနှင့် တူခြင်း၊ (ဝါ) ဝိသမပါဒအစ ၆-မတြာ၊သမပါဒအစ ၈-မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ လေးပါဒအဆုံး၌ ရ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၃။ သမပါဒအစ လဟု ၆-ခု ဆက်စပ်ခါ မရှိခြင်း (ဟူသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာမည်၏။)

* **ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာနှင့် တူသော ဂါထာများ** ။ (ဂါထာ-၁၁၅၊ ၁၁၆။)

* **ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာနှင့် လက္ခဏာချင်းတူညီနေသော စတုတ္ထပိုင်းလာ ဂါထာ၏ အမည်** ။ ဘဒ္ဒဝိရာဇဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ (၁၁၀)

* **ဝေတာလီယောပမံ မုခေ တံ-၌ မုခ-အရ ။ ။** ဝေတာလီဂါထာ၏ ဝိသမပါဒ၌ အစ ၆-မတြာ၊ သမပါဒ၌ အစ ၈-မတြာအားဖြင့် ဝေတာလီဂါထာနှင့် တူသည်ကိုသာ ယူရပါမည်။

၃၁။ အာပါတလိကာ ကထိတာ ယံ၊ဘ ဂ ဂါ န္တေ ယဒိ ပုဗ္ဗမိဝ ည်။

၃၁။ ယဿဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။အန္တေ၊လေးပါဒတို့၏အဆုံး၌။ဘ ဂ ဂါ၊ ဘဂိုဏ်း ဂရု ဂရုတို့သည်။ယဒိသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။အည်၊လေးပါဒတို့၏အဆုံး ဘဂိုဏ်းဂရု ဂရုမှတပါးသောလက္ခဏာသည်။ပုဗ္ဗမိဝ၊ရှေးဝေတာလီဂါထာကဲ့သို့။ယဒိသိယာ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။အယံဂါထာ၊ဤဂါထာကို။အာပါတလိကာ၊အာပါတလိကာဂါထာ ဟူ၍။ကထိတာ၊ဆိုအပ်၏။

* **အာပါတလိကာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒအစ၌ ၆-မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ ထို ၆-မတြာနောင် ဘဂိုဏ်း ဂရု, ဂရု ရှိခြင်း၊ ၃။သမပါဒအစ၌ ၈-မတြာရှိခြင်း၊ ၄။ ထို ၈-မတြာနောင် ဘဂိုဏ်း ဂရု ဂရုရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ၌ လဟု ၆-ခု တစ်စပ်တည်း မရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၃၂။ ယဒါ ဒိတော ဒက္ခိဏန္တိကာ၊ ဌိတေ တ္ထ ပါဒေသွာ ခိလေသု ဇော။

၃၂။ ဧတ္ထ-ဧတိသံ ဂါထာယံ၊ဤဂါထာ၌။အခိလေသု၊အလုံးစုံကုန်သော။ပါဒေသု၊ လေးပါဒတို့၌။အာဒိတော၊အစ၌။ဇော၊ဇဂိုဏ်းသည်။ယဒိဌိတော၊အကယ်၍တည်အံ့။အည်၊ လေးပါဒတို့၏အစဇဂိုဏ်းမှတစ်ပါးသောလက္ခဏာသည်။ပုဗ္ဗမိဝ၊ရှေးဝေတာလီဂါထာကဲ့သို့။

http://www.dhammadownload.com

ယဒိသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဒက္ခိဏာန္တိကာ၊ဒက္ခိဏာန္တိကာဂါထာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

* ဒက္ခိဏာန္တိကာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ ဝိသမပါဒအစဉ် ဇဂိုဏ်း ၂-မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ ထိုနောင် ရဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၃။ သမပါဒအစဉ် ဇဂိုဏ်း ၄-မတြာရှိခြင်း၊ ၄။ ထို့နောင် ရဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း။

၃၃။ ဥဒိစ္စ ဝုတ္တိတိ ဝုစ္စတေ၊ဇော စာဒေါ ဝိသမေသု သဏ္ဌိတော။

၃၃။ ယသဂါထာယ၊အကြောင်းဂါထာအား။ဝိသမေသု၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သော ပထမတတိယပါဒတို့၌။အာဒေါ၊အစဉ်။ဇော၊ဇဂိုဏ်းသည်။စေသဏ္ဌိတော၊အကယ်၍ ကောင်းစွာတည်သည်ဖြစ်အံ့။အည်၊ဝိသမပါဒ၏အစဇဂိုဏ်းမှတစ်ပါးသောလက္ခဏာသည်။ပုဗ္ဗမိဝ၊ရှေးဝေတာလီဂါထာကဲ့သို့။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ဥဒိစ္စဝုတ္တိတိ၊ဥဒိစ္စ ဝုတ္တိဂါထာ ဟူ၍။ဝုစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။

* ဥဒိစ္စဝုတ္တိ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ ဝိသမပါဒအစဉ် ဇဂိုဏ်း နှစ်မတြာရှိခြင်း ၂။ ထို့နောင် ရ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၃။ သမပါဒအစဉ် ရှစ်မတြာရှိခြင်း၊ ၄။ ထို့နောင် ရ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ၌ လဟုခြောက်ခု တစ်စပ်တည်းမရှိခြင်း။(တနည်း) ၁။ ဝိသမအစ ၆-မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒအစ ၈-မတြာရှိခြင်း၊ ၃။ ဝိသမအစ ၆-မတြာ, သမ အစ ၈-မတြာနောင် ရ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၄။ ဝိသမ အစဉ် ၎-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒအစဉ် လဟု ၆-ခု တစ်တည်း မနေရခြင်း။

၃၄။ ပုဗ္ဗတ္ထ သမေသုစေ ဝဇ္ဇာပစ္ဆဝုတ္တိ ရူဒိတာတိ သဏ္ဌိတာ။

၃၄။ ယသဂါထာယ၊အကြောင်းဂါထာအား။သမေသု၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယစတုတ္ထပါဒတို့၌။ပုဗ္ဗတ္ထ၊အစဉ်။ဂ ဇာ၊ဂရု,ဇဂိုဏ်းတို့သည်။စေသဏ္ဌိတာ၊အကယ်၍ ကောင်းစွာ တည်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့။အည်၊သမပါဒတို့၏အစဂရု,ဇဂိုဏ်းမှတပါးသောလက္ခဏာသည်။ပုဗ္ဗမိဝ၊ရှေးဝေတာလီဂါထာကဲ့သို့။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ပစ္ဆဝုတ္တိတိ၊ပစ္ဆဝုတ္တိဂါထာဟူ၍။ ရူဒိတာ၊ဆိုအပ်၏။

* ပစ္ဆဝုတ္တိ ဂါထာ၏လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ ဝိသမပါဒအစဉ် ၆-မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ ထို့နောင် ရ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၃။ သမပါဒအစဉ် ဂရု, ဇ-ဂိုဏ်း, ၂-မတြာရှိခြင်း၊ ၄။ ထို့နောင် ရ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း။

၃၅။ သမာ သမာ တြာဒိနံ သမာ၊သံယုတာ ဘဝတိ တံ ပဝတ္ထက်။

၃၅။ အတြသို့ဝုတ္တော၊ဤဂါထာ၌။အာဒိနံ၊အနိုးဖြစ်သောပစ္ဆဝုတ္တိဥဒိစ္စဝုတ္တိဂါထာတို့၏။ သမာ သမာ၊သမပါဒဝိသမပါဒတို့သည်။သမာ၊ထပ်တူညီမှု။သံယုတာ၊ပစ္ဆာသတ္တိနည်းအား

http://www.dhammadownload.com

ဂါထာမည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

* **ပဝတ္တကဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁။ ဝိသမပါဒ၌ ဥဒိစ္စဝုတ္တိဂါထာ၏ ဝိသမလက္ခဏာရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ ပစ္စဝုတ္တိဂါထာ၏ သမလက္ခဏာရှိခြင်း။ (တစ်နည်း) ၁။ ဝိသမပါဒအစ၌ ဇကိုက်း နှစ်မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ ထို့နောင် ရ-ဂိုက်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၃။ သမပါဒအစ၌ ဂရု ဇ-ဂိုက်း နှစ်မတြာရှိခြင်း၊ ၄။ ထို့နောင် ရ-ဂိုက်း လဟု ဂရုရှိခြင်း။

* **သမာသမာ တြာဒိနံ-၌ သမ-အရ** ။ ။ ပစ္စဝုတ္တိဂါထာ၏ သမပါဒလက္ခဏာကို ယူရပါမည်။ **အသမ-အရ** ။ ဥဒိစ္စဝုတ္တိဂါထာ၏ ဝိသမပါဒလက္ခဏာကို ယူရပါမည်။

၃၆။ အသ သာ သမကတာ ပရန္တိကာ။

၃၆။ ယသဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။စတ္တာရောပါဒါ၊လေးပါးကုန်သောပါဒတို့သည်။အသ ပဝတ္တကသ၊ထိုပဝတ္တကဂါထာ၏။သမကတာ၊သမပါဒဖြင့်ပြုအပ်ကုန်သည်။ စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။အပရန္တိကာ၊**အပရန္တိကာဂါထာ** မည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

* **အပရန္တိကာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁။ လေးပါဒအစ၌ ဂရု, ဇဂိုက်း, ၂-မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ ထို့နောင် ရ-ဂိုက်း လဟု ဂရုရှိခြင်း။

၃၇။ တဒညဇာ စာရုဟာသိနီ။

၃၇။ ယသဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။စတ္တာရောပါဒါ၊လေးပါးကုန်သောပါဒတို့သည်။တဒညဇာ၊ထိုပဝတ္တကဂါထာ၏သမပါဒမှတပါးသော ဝိသမပါဒဖြင့်ဖြစ်ကုန်သည်။ စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။စာရုဟာသိနီ၊**စာရုဟာသိနီဂါထာ** မည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

* **စာရုဟာသိနီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁။ လေးပါဒအစ၌ ဇကိုက်း နှစ်မတြာရှိခြင်း၊ ၂။ ထို့နောင် ရ-ဂိုက်း လဟု ဂရုရှိခြင်း။

* **တဒညဇာ-၌ တ-အရ** ။ ပဝတ္တကဂါထာ၏ သမပါဒကို ယူရပါမည်။
* **အညအပါဒါနံ-အရ** ။ ပဝတ္တကဂါထာ၏ သမပါဒကို ယူရပါမည်။
* **အည-အရ** ။ ပဝတ္တကဂါထာ၏ ဝိသမပါဒကို ယူရပါမည်။

ဧဝတာလီမျိုးပြီး၏။

မတ္တာသမက (၇) မျိုး

၃၈။ ဒွိက ဝိဟတ ဝသုလဟု အစလဓိတိ ရိဟ။

၃၈။ ယသဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။သော်ငြားသမတ္တိကသု၊တစ်ဆယ့်ခြောက်

http://www.dhammadownload.com

တြာရှိကုန်သော။စတူသုလေးပါးကုန်သော။ပါဒေသုပါဒတို့၌။ဒွိက ဝိဟတ ဝသုလဟုနှစ်ခု တို့ဖြင့်မြောက်အပ်သော ရှစ်လဟုရှိသောဂါထာသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။အယံဂါ ထာ၊ဤဂါထာသည်။ဣဟာ၊ဤဆန်းကျမ်း၌။မတ္တာသမကဇာတိယံ၊မတ္တာသမကဂါထာမျိုး၌။ အစလမိတိ၊**အစလမိတိဂါထာ**မည်၏။

* **အစလမိ (ဋ္ဌိ) တိ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁၆-မတြာရှိသော လေးပါဒ၌ နှစ်ခုဖြင့် မြောက်အပ်သော ၁၆-လဟုရှိခြင်း။ (သဗ္ဗ လဟုက ဂါထာ ဖြစ်သည်။)

* **ပါဒန္တဂရု အမြဲမရသင့်သောဂါထာများ** ။ ။ ၁။ အစလမိတိဂါထာ၊ ၂။သမာ နိကာဂါထာ၊ ၃။ ဥဒ္ဒာသကဂါထာ၊ ၄။ ဝုတ္တဂါထာတို့ဖြစ်သည်။

၃၉။ မတ္တာသမကံ နဝမော လ ဿေ။

၃၉။ ယဿဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။သောဥသမတ္တိကေသု၊တစ်ဆယ့်ခြောက်မ တြာရှိကုန်သော။စတူသုလေးပါးကုန်သော။ပါဒေသုပါဒတို့၌။နဝမော၊ကိုးခုမြောက်သော မတြာသည်။လော၊လဟုသည်။အဿေ၊လေးပါဒတို့၏အဆုံး၌။ဂေါ၊ဂရုသည်။စေသိယာ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။မတ္တာသမကံ၊**မတ္တာသမကဂါထာ**မည်၏။

* **မတ္တာသမကဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁။ ၁၆-မတြာရှိသော လေးပါဒ၌ ကိုးခု မြောက် မတြာ၌ လဟုရှိခြင်း။ ၂။ လေးပါဒအဆုံး၌ ဂရုရှိခြင်း။

၄၀။ ဇော နွာ ထဝါ ဏ္ဏဝါ ဝိသိလောကော။

၄၀။ ယဿဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။သောဥသမတ္တိကေသု၊တစ်ဆယ့်ခြောက်မ တြာရှိကုန်သော။စတူသုလေးပါးကုန်သော။ပါဒေသုပါဒတို့၌။အဏ္ဏဝါ၊အစလေးမတြာ နောင်မှ။ဇော၊ဇဂိဏ်းသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။အထဝါ၊တနည်းသော်ကား။ အဏ္ဏဝါ၊အစလေးမတြာနောင်မှ။နွာ၊နဂိဏ်းလဟုတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ သောသိလောကော၊ထိုဂါထာသည်။ဝိသိလောကော၊**ဝိသိလောကဂါထာ**မည်၏။

* **ဝိသိလောကဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ၁၆-မတြာရှိသော လေးပါဒ၌ အစ လေးမတြာနောင် ရဲခါ ဇ-ဂိဏ်း ရဲခါ န-ဂိဏ်း လဟုရှိခြင်း။ (မတြာ-၆၄ ရှိသည်။)

၄၁။ တဒ္ဓယတော ဝါနဝါသိကာ ချာ။

၄၁။ ယဿဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။သောဥသမတ္တိကေသု၊တစ်ဆယ့်ခြောက်မ တြာရှိကုန်သော။စတူသုလေးပါးကုန်သော။ပါဒေသုပါဒတို့၌။တဒ္ဓယတော၊ထိုလေးမတြာနှစ် ခုတို့၏အပေါင်းနောင်မှ။ဇော၊ဇဂိဏ်းသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။အထဝါ၊တနည်း သော်ကား။တဒ္ဓယတော၊ထိုလေးမတြာနှစ်ခုတို့၏အပေါင်းနောင်မှ။နွာ၊နဂိဏ်းလဟုတို့သည်။ စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သောဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ဝါနဝါသိကာ၊**ဝါနဝါသိကာဂါထာ** ဟူ၍။အာချာ၊ဆိုအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

*** ဝါနဝါသိကာဂါထာ၏ လက္ခဏာ။ ။** ၁၆-မတြာရှိသောလေးပါဒ၌ ရှစ်မတြာနောင် ရံခါ နဝိုဏ်း လဟုရှိခြင်း။

*** နဇော ဝိသမေ-ဟူသောပါဠိအရ ဝါနဝါသိကာဂါထာ၌ တတိယဝိုဏ်းဌာနသည် ဝိသမဖြစ်၍ ဇ-ဝိုဏ်း မနေသင့်ဘဲလျက် ဇ-ဝိုဏ်းနေရခြင်းအကြောင်း**

တတိယဌာနသည် ဝိသမဌာနဖြစ်သော်လည်း ဇ-ဝိုဏ်းသည် မိမိလက္ခဏာဖြစ်သောကြောင့် တတိယဌာန၌ ဇ-ဝိုဏ်းနေရသည်။ (တစ်နည်း) နဇော ဝိသမေ-ဥပဒေသသည် အရိယာမျိုးအတွက်သာ သတ်မှတ်သည်၊ မတ္တာသမကမျိုးအတွက် သတ်မှတ်သည် မဟုတ်သောကြောင့် ဝါနဝါသိကာဂါထာဝယ် တတိယဝိသမဌာန၌ ဇ-ဝိုဏ်းနေနိုင်သည်။

၄၂။ ပဥ္စဋ္ဌ နဝသု ယဒိ လော စိတြာ။

၄၂။ ယဿဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။သောဥသမတ္တိကေသု၊တစ်ဆယ့်ခြောက်မတြာရှိကုန်သော။စတူသုလေးပါးကုန်သော။ပါဒေသု၊ပါဒတို့၌။ပဥ္စဋ္ဌ နဝသု၊ငါးခုမြောက်,ရှစ်ခုမြောက်,ကိုးခုမြောက်သောမတြာတို့၌။လော၊လဟုသည်။ယဒိသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။စိတြာ၊စိတြာဂါထာမည်၏။

*** စိတြာဂါထာ၏ လက္ခဏာ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံးတွင် ၁၆-မတြာစီရှိခြင်း၊ ၂။ ငါးခုမြောက် ရှစ်ခုမြောက် ကိုးခုမြောက် မတြာတို့၌ လဟုဖြစ်ခြင်း။

၄၃။ ဂလျာ ဌဟိ စေ သာဝု ပစိတြာ။

၄၃။ ယဿဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။သောဥသမတ္တိကေသု၊တစ်ဆယ့်ခြောက်မတြာရှိကုန်သော။စတူသုလေးပါးကုန်သော။ပါဒေသု၊ပါဒတို့၌။အဌဟိ၊အစရှစ်မတြာတို့နောင်မှ။ဂလျာ၊ဂရု,လဟု,ယဝိုဏ်းတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဥပစိတြာ၊ဥပစိတြာဂါထာမည်၏။

*** ဥပစိတြာဂါထာ၏ လက္ခဏာ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး ၁၆-မတြာစီရှိခြင်း၊ ၂။ အစရှစ်မတြာနောင် ဂရု လဟု ယ-ဝိုဏ်းရှိခြင်း။

၄၄။ ယ မတိတ လက္ခဏ ဝိသေသ ယုတံ၊မတ္တာ သမာဒိ ပါဒါဘိဟိတံ။
အနိယတ ဝုတ္တ ပရိမာဏ သဟိတံ၊ပထိတံ ဇနေသု ပါဒါကုလကံ။

၄၄။ ယံဝုတ္တံ၊အကြင်ဂါထာသည်။အတိတ လက္ခဏ ဝိသေသ ယုတ်၊လွန်လေပြီးသော မတ္တာသမကစသောငါးဂါထာတို့၏လက္ခဏာအထူးနှင့်ယှဉ်၏။မတ္တာ သမာဒိ ပါဒါဘိဟိတံ၊ မတ္တာသမကစသောငါးဂါထာတို့၏ပါဒဖြင့်စိရင်အပ်၏။အနိယတ ဝုတ္တ ပရိမာဏ သဟိတံ၊ အမြဲမရှိသောအားဖြင့်ဖြစ်သော မတ္တာသမက-စသောငါးဂါထာတို့၏အတိုင်းအရှည်နှင့်တကွဖြစ်၏။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာကို။ဇနေသု၊ဆန်းဆရာတို့၌။ပါဒါကုလကံ၊<u>ပါဒါကုလကဂါထာ</u>ဟူ၍။ ပထိတံ၊ဆိုအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

မေး။ မတ္တာသမကမျိုး ပါဒါကုလကဂါထာဝယ် ပထမပါဒ-စသည်တို့သည် ယင်း မတ္တာသမကမျိုးတွင် မည်သည့်ဂါထာများ ဖြစ်ကြပါသနည်း၊ အသီးသီး ဆန်းစစ်၍ ဂါထာအမည်လည်း ပေးခဲ့ပါ။ (၂၀၀၃-ခု မန္တလေးတိုင်း)

ဖြေ ။ * ပါဒါကုလကဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ယမတိတ လက္ခဏ ဝိသေသ ယုတံ ဟူသောပါဒသည် ၅-ခုမြောက် ၈-ခုမြောက် ၉-ခုမြောက် မတြာတို့၌ လဟုဖြစ်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာရှိသောကြောင့် စိတြာဂါထာ မည်ပါသည်။မတ္တာ သမာဒိ ပါဒါဘိဟိတံ ဟူသော ပါဒသည် အစ ၄-မတြာနောင် ၉-ဂိုဏ်း သို့မဟုတ် နဂိုဏ်း လဟုရှိခြင်းဟူသော လက္ခဏာရှိသောကြောင့် ဝိသိလောကဂါထာ မည်ပါသည်။အနိယတဝုတ္တ ပရိမာဏ သဟိတံဟူသော ဂါထာပါဒသည် အစ ၈-မတြာနောင် ၉-ဂိုဏ်း သို့မဟုတ် နဂိုဏ်း လဟုရှိခြင်း ဟူသော လက္ခဏာရှိသောကြောင့် ဝါနဝါသိကာဂါထာ မည်ပါသည်။ပထိတံ ၉နေသု ပါဒါကုလကံ-ဟူသော ဂါထာပါဒသည် အစ ၄-မတြာနောင် ၉-ဂိုဏ်း သို့မဟုတ် နဂိုဏ်း လဟုရှိခြင်းဟူသော လက္ခဏာရှိသောကြောင့် ဝိသိလောကဂါထာ မည်ပါသည်။

*** ဂါထာတစ်ခု၌ရှိသော ဂရု, လဟု, အက္ခရာတို့ကို သိရန်နည်းဥပဒေသပြ**

*** အရိယာပထျာ-စသော ဂါထာမျိုး၌ ပါဝင်သော အက္ခရာ ဂရု လဟု အရေအတွက်ကို သိလိုပါက ရှာဖွေပုံနည်းစနစ်ပြ**

၄၅။ ဝိနာ ဝဏ္ဏေဟိ မတ္တာ ဂါ၊ဝိနာ ဝဏ္ဏာ ဂရူဟိ တု။
ဝိနာ လဟူဟိ ဂရဝေါ၊ဒလေ ပထျာ ဒိနော မတာ။

၄၅။ ပထျာ ဒိနော၊ပထျာအစရှိသောဂါထာ၏။ဒလေ၊ပုဗ္ဗဗု,အပရဗုနှစ်ပါး၌။မတ္တာ၊ မတြာသင်္ချာတို့ကို။ဝဏ္ဏေဟိ၊အက္ခရာသင်္ချာတို့ဖြင့်။ဝိနာ၊နှုတ်၍။ဂါ၊ဂရုသင်္ချာတို့ကို။မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။တု၊ဂရုသင်္ချာတို့မှတပါး အက္ခရာသင်္ချာကိုဆိုဦးအံ့။မတ္တာ၊မတြာသင်္ချာတို့ကို။ ဂရူဟိ၊ဂရုသင်္ချာတို့ဖြင့်။ဝိနာ၊နှုတ်၍။ဝဏ္ဏာ၊အက္ခရာသင်္ချာတို့ကို။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။ ဝဏ္ဏာ၊အက္ခရာသင်္ချာတို့ကို။ဂရူဟိ၊ဂရုသင်္ချာတို့ဖြင့်။ဝိနာ၊နှုတ်၍။လဟူနိ၊လဟုသင်္ချာတို့ကို။ မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။

*** ဤဂါထာကို ဆန်းစစ်၍ ဂါထာအမည် ဆန်းအမည်ပေးပုံ**

ဝိနာ-စသော ဂါထာသည် ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ၈-လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။အစတစ်လုံးနောင် သဂိုဏ်း, နဂိုဏ်း မရှိခြင်း၊ ၃။ ပထမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ယဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ တတိယပါဒ အစလေးလုံးနောင် နဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ၉-ဂိုဏ်း ရှိခြင်းတို့ကြောင့် တတိယ နကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊ အနုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ အဘယ်သင်္ချာကိုတည်၍ အဘယ်သင်္ချာကိုနှုတ်လျှင် (က) ဂရုသင်္ချာ၊ (ခ)

http://www.dhammadownload.com

လဟုသခ်္ခါ (ဂ) အကွရာသခ်္ခါတို့ကို ရနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ (က) မတြာသခ်္ခါကိုတည်၊ ဝဏ္ဏသခ်္ခါတို့ကို နှုတ်က "ဂရုသခ်္ခါ" ဖြစ်သည်၊

(ခ) ဝဏ္ဏသခ်္ခါကိုတည်၊ ဂရုသခ်္ခါကိုနှုတ်က "လဟုသခ်္ခါ" ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) မတြာသခ်္ခါကိုတည် ဂရုသခ်္ခါကိုနှုတ်လျှင် "အကွရာသခ်္ခါ" ရနိုင်ပါသည်။

*** ဝိနာ ဝဏ္ဏေဟိ မတ္ထာ ဂါ-စသော ဂါထာဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဝိနာ ဝဏ္ဏေဟိ မတ္ထာ ဂါ-စသော ဂါထာဖြင့် အရိယာ ပထျာ-စသော ဂါထာင့်မေးအပ်သော ဂရု, အကွရာ, လဟု အရေအတွက်တို့ကို ဖြေဆိုနည်းကို ပြပါသည်။

မတြာသခ်္ခါကိုတည်၊ အကွရာသခ်္ခါဖြင့်နှုတ်၊ ကျန် ဂရုသခ်္ခါဖြစ်၏။

မတြာသခ်္ခါကိုတည်၊ ဂရုသခ်္ခါဖြင့်နှုတ်၊ ကျန် အကွရာသခ်္ခါဖြစ်၏။

အကွရာသခ်္ခါကိုတည်၊ ဂရုသခ်္ခါဖြင့်နှုတ်၊ ကျန် လဟုသခ်္ခါဖြစ်၏၊ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြပါသည်။

*** ဝိနာ ဝဏ္ဏေဟိ မတ္ထာ ဂါ-၏ အဓိပ္ပါယ်။ ။** တျာစေ တနုမဇ္ဈာ-ဟူသောပုံစံ၌ ဂရုသခ်္ခါကိုသိလိုသော် မတြာသခ်္ခါ ၁၀-ကိုတည်၊ အကွရာသခ်္ခါ ၆-ခုကိုနှုတ်က ဂရုသခ်္ခါ ၄-ခုကို သိနိုင်ပါသည်။

*** ဝိနာ ဝဏ္ဏာ ဂရူဟိ တု-၏ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တျာစေ တနုမဇ္ဈာ-ဟူသောပုံစံ၌ အကွရာသခ်္ခါကိုသိလိုသော် မတြာသခ်္ခါကို ၁၀-ကိုတည်၊ ဂရုသခ်္ခါ ၄-ခုကို နှုတ်က အကွရာသခ်္ခါ ၆-ခုကို သိနိုင်ပါသည်။

*** ဝိနာ လဟူဟိ ဂရဝေါ-၏ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တျာစေ တနုမဇ္ဈာ-ဟူသောပုံစံ၌ လဟုသခ်္ခါတို့ကို သိလိုသော် အကွရာသခ်္ခါ ၆-ခုကိုတည်၊ ဂရုသခ်္ခါ ၄-ခုကို နှုတ်က လဟုသခ်္ခါ ၂-ခုကို သိနိုင်ပါသည်။

မေး ။ ပုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၌ (က) ဂရုသခ်္ခါ (ခ) အကွရာသခ်္ခါ (ဂ) လဟုသခ်္ခါတို့ကို ဝိနာ ဝဏ္ဏေဟိ မတ္တာဂါဟူသော ဂါထာနည်းအရ ရေတွက်ပြပါ။

ဖြေ ။ (က) မတြာသခ်္ခါကိုတည်၊အကွရာသခ်္ခါကိုနှုတ်လျှင် ဂရုသခ်္ခါ ဖြစ်ပါသည်။ (၁၃-၈-၅၊ ဂရုသခ်္ခါ ၅-လုံး)

(ခ) မတြာသခ်္ခါကိုတည်၊ဂရုသခ်္ခါကိုနှုတ်လျှင် အကွရာသခ်္ခါဖြစ်ပါသည်။ (၁၃-၅-၈၊ အကွရာ ၈-လုံး။)

(ဂ) အကွရာသခ်္ခါကိုတည်၊ ဂရုသခ်္ခါဖြင့် နှုတ်လျှင် လဟုသခ်္ခါဖြစ်သည်။ (၈-၅-၃၊ လဟု ၃-လုံး။)

ဒုတိယပိုင်း ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၃=သမဝုတ္တိနိဒ္ဒေသ-တတိယပရိစ္ဆေဒ

(၆) လုံးဖွဲ့

၄၆။ တျာ စေ တနုမဇ္ဇာ။ (ဂါယတ္တိ။)

၄၆။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။တျာ၊တဂိုဏ်း ယဂိုဏ်းတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။တနုမဇ္ဇာ၊<u>တနုမဇ္ဇာဂါထာ</u>မည်၏။ (ဂါယတ္တိ၊ဂါယတ္တိဆန်းတည်း။)

*** တနုမဇ္ဇာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း တ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း

*** ပါဒန္တ၌ လဟုနေသော ဂါထာများ ။ ။** ၁။ သမာနိကာဂါထာ၊ ၂။ဥဗ္ဘာသက ဂါထာ၊ ၃။ ဝုတ္တ ဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** တစ်ဂါထာလုံး ဂိုဏ်းတစ်မျိုးတည်းသာ ဖွဲ့ရသော ဂါထာများ**

၁။တောဋကဂါထာ၊ ၂။ ဘုဇင်္ဂပ္ပယာတဂါထာ။

*** တစ်ဂါထာလုံး ဂိုဏ်းနှစ်မျိုးတည်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ဂါထာအမည်များ**

တနုမဇ္ဇာ (တ-ယ) ဘုဇဂသုသုသဋာ (နှ-မ) ကုသုမဝိစိတ္တာ (နှ-ယ) ပမိတက္ခရာ (သ-ဇ) ဝေဿဒေဝီ (မ-ယ) ကမလာ (သ-ယ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

*** ဂိုဏ်း ဂရု လဟု လက္ခဏာတူလျက် အမည်မတူသော သမဝုတ္တိနိဒ္ဒေသလာ ဂါထာတို့၏ အမည်များ ။ ။** ရုမ္ပဝတီဂါထာ (၅၇)၊ စမ္ပကမာလာဂါထာ(၅၉)၊ သသိကလာဂါထာ(၉၃)၊ မဏိဂုဏနိကရဂါထာ (၉၄)။

*** တတိယပိုင်း၌ ယတိ ၂-ချက်စီ ပြတ်သော ဂါထာများ ။ ။** သာလိနီဂါထာ(၄-၇)၊ ဝါတောမ္မီဂါထာ (၄-၇)၊ သိရီဂါထာ (၅-၆) ပုဋဂါထာ (၈-၄)၊ ဝေဿဒေဝီဂါထာ (၅-၇)၊ ပဟာသိနီဂါထာ (၃-၁၀)၊ ရုစိရာဂါထာ (၉-၄)၊ အပရာဇိတာ (၇-၇)၊ ပဟရဏကလိကာ (၇-၇)၊ မဏိဂုဏနိကရ (၈-၇)၊ မာလိနီ (၈-၇)၊ သိခရဏီ (၆-၁၁)၊ သဒ္ဒူလဝိက္ကီဠိတာ (၁၂-၇)၊ ဘဒ္ဒကဂါထာ (၁၀-၁၂)

*** တတိယပိုင်း၌ ယတိ ၃-ချက်စီပြတ်သောဂါထာများ ။ ။**

ဟရိဏီဂါထာ၊(၄-၆-၇)၊ မန္ဒက္ကန္တာဂါထာ၊(၄-၆-၇)၊ ကုသုမိတလတာဝေလ္လိတာ ဂါထာ၊(၅-၆-၇)၊ မေဃဝိပ္ပုဇ္ဇိတာ ဂါထာ၊ (၆-၆-၇)၊ သဒ္ဓရာဂါထာ (၇-၇-၇)(၇-၁၄-၂၁)

*** လဟု ဂရု တစ်လှည့်စီ ရေးသီထားသောဂါထာများ ။ ။** (တတိယပိုင်း၌) သမာနိကာဂါထာ၊ဝုတ္တဂါထာ၊ (စတုတ္ထပိုင်း၌)=ယဝမတီဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** သမဝုတ္တိနိဒ္ဒေသ၌ ဂိုဏ်း ဂရု လဟု တူညီပါလျက် အမည်အမျိုးမျိုး ရရှိသော ဂါထာများ / * ဂိုဏ်း ဂရု လဟု လက္ခဏာတူသော သမဝုတ္တိနိဒ္ဒေသလာ ဂါထာတို့၏ အမည်များ ။ ။** ရုမ္ပဝတီဂါထာနှင့်စမ္ပကမာလာဂါထာ။သသိကလာဂါထာနှင့် မဏိဂုဏ

http://www.dhammadownload.com

နိကရ ဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ၎င်းတို့ကို ထပ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။**နာမည်အထူးကို သိစေလိုသောကြောင့် ရုမ္ပဝတီဂါထာနှင့် စမ္ပကမာလာ ဂါထာ။ ယတိဖြတ်ပုံအထူးကို သိစေလိုသောကြောင့် သသိကလာဂါထာနှင့်မဏိဂုဏနိကရ ဂါထာတို့ကို ထပ်ဆိုရပါသည်။

(၇) လုံးဖွဲ့

၄၇။ ကုမာရ လလိတာ သ္ဂီ။ (ဥဏ္ဍိကာ)

၄၇။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။သ္ဂီ၊ဇဂိုဏ်းသဂိုဏ်း ဂရုတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ကုမာရလလိတာ၊ **ကုမာရလလိတာဂါထာ**မည်၏။ (ဥဏ္ဍိကာ၊ဥဏ္ဍိကာဆန်းတည်း။)

*** ကုမာရလလိတာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေးပါဒလုံး ဇ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း ဂရု ရှိခြင်း

၄၈။ စိတြပဒါ ယဒိ ဘာ ဂါ။

၄၈။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဘာ၊ဘဂိုဏ်းနှစ်ခု တို့သည်၎င်း။ဂါ၊ဂရုနှစ်ခုတို့သည်၎င်း။ယဒိသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာ သည်။စိတြပဒါ၊**စိတြပဒါဂါထာ**မည်၏။

*** စိတြပဒါဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေပါဒလုံး ဘ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ဂရုနှစ်လုံးရှိခြင်း။

၄၉။ မော မော ဂေါ ဂေါ ဝိဇ္ဇမ္ဗာလာ။

၄၉။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။မော၊မဂိုဏ်းသည် ၎င်း။မော၊မဂိုဏ်းသည်၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။ယဒိသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ် ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝိဇ္ဇမ္ဗာလာ၊**ဝိဇ္ဇမ္ဗာလာဂါထာ**မည်၏။

*** ဝိဇ္ဇမ္ဗာလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု၊ ဂရုနှစ်ခု ရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

*** ဝိဇ္ဇမာလာ-ဟု ဆိုအပ်လျက် ဝိဇ္ဇမ္ဗာလာ-ဟု ဆိုရကျိုး ။ ။** ဆန္ဒာနုရက္ခဏအကျိုး ငှာ ဝိဇ္ဇမ္ဗာလာ-ဟု ဆိုပါသည်။

၅၀။ ဘာ တ လ ဂါ မာဏဝတံ။

၅၀။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဘာ၊ဘဂိုဏ်းနောင်မှ တ လ ဂါ၊တဂိုဏ်း,လဟု,ဂရုတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။ မာဏဝတံ၊**မာဏဝတဂါထာ**မည်၏။

*** မာဏဝတဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ဘ-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း လဟု, ဂရုရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၁။ ဂ္လါ သမာနိကာ ရ ဇာစ။

၅၁။ ယဿံ ဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း။ရ ဇာစ၊ရဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ ဂ္လါ၊ဂရု, လဟုတို့သည်ငင်း။စေ သိယာ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။ သာ ဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။သမာနိကာ၊**သမာနိကာဂါထာ** မည်၏။

➢ **သမာနိကာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ရဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်း ဂရု, လဟုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၂။ **ပမာဏိကာ** ဇ ရာ လ ဂါ။ (အနုဌုဘာ။)

၅၂။ ယဿံ ဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း။ဇ ရာ၊ဇဂိုဏ်း, ရ ဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ လ ဂါ၊လဟု, ဂရုတို့သည်ငင်း။ စေ သိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာ ဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ပမာဏိကာ၊**ပမာဏိကာဂါထာ** မည်၏။ (အနုဌုဘာ၊အနုဌုဘာ ဆန်းတည်း။) ➢ **ပမာဏိကာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ဇဂိုဏ်း, ရ-ဂိုဏ်း, လဟု, ဂရုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(၉) လုံးဖွဲ့.

၅၃။ ရာ နသာ ယဒိ ဟလမုခီ။

၅၃။ ယဿံ ဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း။ရာ၊ရဂိုဏ်းနောင်မှ။နသာ၊နဂိုဏ်း, သဂိုဏ်းတို့သည်။ယဒိ သိယုံ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။သာ ဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဟလမုခီ၊**ဟလမုခီဂါထာ**မည်၏။

➢ **ဟလမုခီဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ရ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်းရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၄။ ဘုဇဂ သုသုသဋာ နာမော။ (ဗြဟတီ)

၅၄။ ယဿံ ဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း။နာ၊နဂိုဏ်းနှစ်ခုသည်ငင်း။မော၊မ-ဂိုဏ်းသည်ငင်း။ယဒိ သိယာ၊အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။သာ ဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ ဘုဇဂသုသုသဋာ၊**ဘုဇဂသုသုသဋာဂါထာ**ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်၏။ (ဗြဟတီ၊ဗြဟတီဆန်းတည်း)

➢ **ဘုဇဂသုသုသဋာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နဂိုဏ်းနှစ်ခုနှင့် မ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၅။ မ္ဘာ ဇ္ဂါ သုဒ္ဓဝိရာဇိတံ မတံ။

၅၅။ ယသ္မိ ဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း။မ္ဘာ၊မ-ဂိုဏ်း, သ-ဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ဇ္ဂါ၊ဇ-ဂိုဏ်း, ဂရုတို့သည်ငင်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာကို။သုဒ္ဓဝိရာဇိတံ၊**သုဒ္ဓဝိရာဇိတဂါထာ**ဟူ၍။မတံ၊သိအပ်၏။

➢ **သုဒ္ဓဝိရာဇိတဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်း, သဂိုဏ်း

http://www.dhammadownload.com

၈-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၆။ မှာ ယော ဂေါ ယဒိ ပဏဂေါ ချာတော။

၅၆။ ယသို့သိလောကော၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။မှာ၊မဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း တို့သည်ငင်း။ယော၊ယဂိုဏ်းသည်ငင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငင်း။ယဒိသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ သောသိလောကော၊ထိုဂါထာကို။ပဏဂေါ၊**ပဏဂဂါထာ**ဟူ၍။အာချာတော၊ဆိုအပ်၏။

* **ပဏဂ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၇။ မ္ဟာ သ ဂယုတ္တာ ရူမ္ဘဝတီ သာ။

၅၇။ ယသဲဂါထာယဲ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။မ္ဟာ၊မဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း တို့သည်ငင်း။သဂယုတ္တာ၊သဂိုဏ်းဂရုနှင့်ယှဉ်ကုန်သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ရူမ္ဘဝတီ၊**ရူမ္ဘဝတီဂါထာ**မည်၏။

* **ရူမ္ဘဝတီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၈။ ဧ ယျာ မတ္တာ မ ဘ သ ဂယုတ္တာ။

၅၈။ ယသဲဂါထာယဲ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။မဘသဂယုတ္တာ၊မ ဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း,ဂရုတို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ မတ္တာ၊**မတ္တာဂါထာ**ဟူ၍။ဧ ယျာ၊သိအပ်၏။

* **မတ္တာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၉။ စမ္မကမာလာ စေ ဘ မ သာ ဂေါ။

၅၉။ ယသဲဂါထာယဲ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဘမသာ၊ဘဂိုဏ်း, မဂိုဏ်း,သဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငင်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထို ဂါထာသည်။စမ္မကမာလာ၊**စမ္မကမာလာဂါထာ**မည်၏။

* **စမ္မကမာလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ** ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ဘ-ဂိုဏ်း မ-ဂိုဏ်း အ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **စမ္မကမာလာ ဂါထာကို ထပ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ (ရူမ္ဘဝတီ ဂါထာနှင့် စမ္မ ကမာလာဂါထာတို့သည် လက္ခဏာချင်း တူကြသော်လည်း) နာမည်အထူးကို သိစေလို သောကြောင့် ဧ့ကမာလာဂါထာကို ထပ်ဆိုရပါသည်။

၆၀။ နှ ဇ ဒ၊ဟိ သာ မနောရမာ။

၆၀။ ယသဲဂါထာယဲ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နှ ရ ဇ ဂေဟိ၊နှ

http://www.dhammadownload.com

ဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့နှင့်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ မနောရမာ၊မနောရမာဂါထာမည်၏။

* **မနောရမာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နှ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၁။ ဥဇ္ဇာသက် တံ စေ တော မရာ လွှ။

၆၁။ ယသို့ဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။တော၊တဂိုဏ်းသည်ငင်း။ မရာ၊မဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။လွှ၊လဟုသည်ငင်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ ထိုဂါထာသည်။ဥဇ္ဇာသက်၊ဥဇ္ဇာသကဂါထာမည်၏။

* **ဥဇ္ဇာသကဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး တ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၂။ မ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၃။ လဟုရှိခြင်း။

၆၂။ တော ဇ ဂရုနာ ယ မုပဋ္ဌိတာ။ (ပန္ဓိ။)

၆၂။ ယသံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။တော၊တဂိုဏ်း သည်ငင်း။ဇ၊ဇဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ဂရုနာ၊ပါဒန္တဂရုနှင့်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ ယှဉ်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့။အယံဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဥပဋ္ဌိတာ၊ဥပဋ္ဌိတာဂါထာမည်၏။

(ပန္ဓိ၊ပန္ဓိဆန်းတည်း။)

* **ဥပဋ္ဌိတာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး တ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၂။ ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း၊ ၃။ ပါဒန္တဂရုနှင့်ယှဉ်ခြင်း။

(၁၁) လုံးဖွဲ့.

၆၃။ ဣန္ဒဒိကာ တာ ဝဇိရာ ဇ ဂါ ဂေါ။

၆၃။ ယသံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။တာ၊တဂိုဏ်း နှစ်ခု တို့သည်ငင်း။ဇ ဂါ၊ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်ငင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငင်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့ သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဣန္ဒဒိကာ၊ဣန္ဒသဒ္ဒါ အစဉ်တည်သော။ဝဇိရာ၊ဝဇိရာဂါထာ မည်၏။

* **ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး တ-ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၂။ ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **တိဋ္ဌုဘာဆန်း၌ မရနိုင်သော ဂိုဏ်းများ ။ ။** ယ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်းဖြစ်ပါသည်။

၆၄။ ဥပါဒိဏ္ဏ သာဝ ဇ တာ ဇ ဂါ ဂေါ။

၆၄။ ယသံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဇ တာ၊ဇဂိုဏ်း, တဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ဇ ဂါ၊ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်ငင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငင်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။သာဝဂါထာ,ထိုဣန္ဒဝဇိရာဂါထာသည်ပင်လျှင်။ဥပါဒိကာ၊ဥပါဒိကာဂါထာမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

*** ဥပေန္ဒဝဇိရာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး ၉-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၂။ ၉-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၆၅။ အနန္တရော ဒီရိတ လက္ခဏာ စေ၊ပါဒါ ဝိမိဿာ ဥပဇာတိယော တာ။
ဧဝံ ကိလညာသု ဝိမိဿိတာသု၊ဝဒန္တိ ဇာတိ သွိဒ မေဝနာမံ။

၆၅။ ယာသုဂါထာသု၊ အကြင်ဂါထာတို့၌။အနန္တရော ဒီရိတ လက္ခဏာ၊အခြားမဲ့၌ဖြစ်သော ဥပေန္ဒဝဇိရာ,ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာတို့၌ဆိုအပ်ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော။ပါဒါ၊ပါဒတို့သည်။ဝိမိဿာ၊ရောကုန်သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တာဂါထာယော၊ထိုဂါထာတို့သည်။ဥပဇာတိယော၊ဥပဇာတိယောဂါထာမည်၏။ဧဝံ၊ဤဥပေန္ဒဝဇိရာ,ဣန္ဒဝဇိရာဂါ ရောသည်နှင့်အတူ။အညာသု၊ဥပေန္ဒဝဇိရာ,ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာမှတပါးကုန်သော။ဇာ စိတြပဒါ-စသောဂါထာမျိုးတို့ကို။ဝိမိဿိတာသု၊ရောယှက်ကုန်သည်ရှိသော်။ဣဒမေဝနာမံ၊ ဤဥပဇာတိဟူသောအမည်ကိုသာလျှင်။ဆန္ဒညုနော၊ဆန်းအရာ၌လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ဝဒန္တိ ကိလ၊ဆိုကုန်သတက်။

*** ဥပဇာတိ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပထမပါဒ စတုတ္ထပါဒတို့၌ ၉-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း ၉-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်လုံးရှိသောကြောင့် ဥပေန္ဒဝဇိရာဂါထာ၊ ဒုတိယ တတိယပါဒတို့၌ တ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ၉-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်လုံးရှိသောကြောင့် ဣန္ဒဝဇိရာဂါထာ၊ ဤသို့ ဂါထာလက္ခဏာ နှစ်ခုရောသောကြောင့် ဥပဇာတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

၆၆။ နဇဇလ ဂါ ဂဒိတာ သုမုခီ။

၆၆။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နဇ ၉၊နဂိုဏ်း, ၉ဂိုဏ်း,၉ဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။လ ဂါ၊လဟု,ဂရုတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။သုမုခီ၊သုမုခီဂါထာဟူ၍။ဂဒိတာ၊ဆိုအပ်၏။

*** သုမုခီဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နဂိုဏ်း ၉-ဂိုဏ်းနှစ်ခု လဟု ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၇။ ဒေါဓက မိစ္ဆတိ စေ ဘ ဘ ဘာ ဂါ။

၆၇။ ယသို့ဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဘ ဘ ဘာ၊ဘဂိုဏ်း, ဘဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ဂါ၊ဂရုနှစ်ခုတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ ထိုဂါထာကို။ဒေါဓကံ၊ဒေါဓကဂါထာဟူ၍။ဆန္ဒာစရိယော၊ဆန်းဆရာတို့သည်။ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိအပ်၏။

*** ဒေါဓကဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေးပါဒလုံး ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု၊ဂရုနှစ်လုံးရှိခြင်း။

၆၈။ ဝေဒဿေဟိ မ္ဆာ တ္ဂ ဂါ သာလိနီ သာ။

၆၈။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။မ္ဆာ၊မဂိုဏ်း, တဂိုဏ်း

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်၎င်း။တ္ဂ ဂါ၊တဂိုဏ်း,ဂရု,ဂရုတို့သည်၎င်း။ဝေဒဿေဟိ၊လေးလုံးမြောက် ခုနှစ်လုံးမြောက်ယတိတို့နှင့်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။သာလိနီ၊ သာလိနီ ဂါထာ မည်၏။

* **သာလိနီဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း နှစ်ခု ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ လေးလုံးမြောက် ခုနစ်လုံးမြောက် ယတိရှိခြင်း။

* **ဝေဒဿေဟိ-၌ ယူရမည့် သဒ္ဒါ ။ ။** ဣရု ယဇု သာမ အာထဗ္ဗဏ-ဟု ဝေဒ ိသောကြောင့် သဒ္ဒါလေးခုကို ယူရပါမည်။

[illegible]ဂ်[illegible]ာ၌ ရှိရမည့် ယတိ ။ ။ လေလုံးတစ်ရပ် ခုနစ်လုံးတစ်ရပ် ယတိဖြတ်ရပါမည်။

၆၉။ ဝါတောမ္ပီ သာ ယတိ သာ မ္ဘာ တဂါ ဂေါ။

၆၉။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။မ္ဘာ၊မဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။တ ဂါ၊တဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။ယတိ၊ယခင်ဂါထာ၌ဆိုအပ်သောလေးလုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့သည်၎င်း။ယဒိသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝါတောမ္ပီ၊ဝါတောမ္ပီဂါထာမည်၏။

* **ဝါတောမ္ပီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ လေးလုံးမြောက် ခုနစ်လုံးမြောက် ယတိရှိခြင်း။

* **ဝါတောမ္ပီ သာ ယတိ-၌ ယတိ-အရ ။ ။** ရှေး၌ဖြစ်သော သာလိနီဂါထာနှင့် အက္ခရာတူမျှသောကြောင့် လေးလုံးမြောက်အက္ခရာ, ခုနစ်လုံးမြောက်အက္ခရာ၌ဖြတ်ရသော ပါဒမဇ္ဈယတိမျိုးကို ယူရပါမည်။

၇၀။ ဘာ တ နဂါ ဂေါ သုရသ သီရီ သာ။

၇၀။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း။ဘာ၊ဘဂိုဏ်းနောင်မှ။တ နဂါ၊တဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။ဥသုရသ၊ငါးလုံးမြောက်ခြောက်လုံးမြောက်သော ယတိသည်၎င်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။သီရီ၊သီရီဂါထာမည်၏။

* **သီရီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ဘ-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်းန-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ၅-လုံးမြောက် ၆-လုံးမြောက်၌ ယတိရှိခြင်း။

၇၁။ ရော နရာ ဣဟ ရထောဒ္ဓတာ လ ဂါ။

၇၁။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ရော၊ရဂိုဏ်းသည်၎င်း။နရာ၊နဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။လ ဂါ၊လဟု,ဂရုတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ဣဟ၊ဤတိဋ္ဌာဘဆန်း၌။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ရထောဒ္ဓတာ၊ရထောဒ္ဓတာ

http://www.dhammadownload.com

ဂါထာ မည်၏။

* **ရထောဒ္ဓတာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ရ-ဝိဏ်း နှ-ဝိဏ်း ရ-ဝိဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **ရထောဒ္ဓတာ ဂါထာသည် မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုးဖြစ်ခဲ့သော် ဖြစ်လာနိုင်သည့် ဂါထာ ။ ။** (အစ ၈-မတြာနောင် ရ-ဝိဏ်း လဟု ဂရုဖြင့် ဖွဲ့စီသော ဝေတာလိ၏ သမပါဒနှင့် တူသောကြောင့် ဝေတာလိ၏ သမပါဒအတိုင်း လေးပါဒလုံး ဖွဲ့စီလျှင် အပရန္တိက ဂါထာဖြစ်သည်။) ထို့ကြောင့် ရထောဒ္ဓတာဂါထာသည် အပရန္တိကာမည်သော မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

၇၂။ သွာဂတေ တိ ရ နှ ဘာ ဂရုကာ ဒွေ။

၇၂။ ယသံဂါထာယံ၊အက္ခြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်း၊ပါဒတိုင်း။ရ နှ ဘာ၊ရဂိုဏ်း၊ နဂိုဏ်း၊ဘဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ဒွေ၊နှစ်ပါး၊ကုန်သော။ဂရုကာ၊ဂရုတို့သည်ငင်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။သွာဂတေတိ၊သွာဂတာဂါထာဟူ၍။ဥေ ယျာ၊ သိအပ်၏။

* **သွာဂတာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ရ-ဝိဏ်း နှ-ဝိဏ်း ဘ-ဝိဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၇၃။ နှ နှ ရ လဟု ဂရုဟိ ဘဒ္ဒိကာ။ (တိဋ္ဌဘာ။)

၇၃။ ယသံဂါထာယံ၊အက္ခြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်း၊ပါဒတိုင်း။နှ နှ ရ လဟု ဂရုဟိ နဂိုဏ်း၊နဂိုဏ်း၊ရဂိုဏ်း၊လဟု၊ဂရုနှင့်။စေယျတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ ထိုဂါထာသည်။ဘဒ္ဒိကာ၊ဘဒ္ဒိကာဂါထာမည်၏။ (တိဋ္ဌဘာ၊တိဋ္ဌဘဆန်းတည်း။)

* **ဘဒ္ဒိကာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နှ-ဝိဏ်းနှစ်ခု ရ-ဝိဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၇၄။ ဝဒန္တိ ဝံသဋ္ဌ မိဒံ ဇတာ ဇရာ။

၇၄။ ယသ္မိဝုတ္တော၊အက္ခြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်း၊ပါဒတိုင်း။ဇတာ၊ဇဂိုဏ်း၊တဂိုဏ်းတို့ သည်ငင်း။ဇရာ၊ဇဂိုဏ်း၊ရဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ကွာဒံ ဝုတ္တံ၊ဤ ဂါထာကို။ဝံသဋ္ဌံ၊ဝံသဋ္ဌဂါထာဟူ၍။ဆန္ဒာစရိယော၊ဆန်းဆရာတို့သည်။ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်၏။

* **ဝံသဋ္ဌ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ဇ-ဝိဏ်း တ-ဝိဏ်း ဇ-ဝိဏ်း ရ-ဝိဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၇၅။ သာ ဣန္ဒဝံသာ ဒလု ယတ္ထ တာ ဇရာ။

၇၅။ ယတ္ထ-ယသံဂါထာယံ၊အက္ခြင်ဂါထာ၌။ဒလု၊စင်စစ်။တာ၊တဂိုဏ်းနှစ်ခုတို့သည် ငင်း။ဇရာ၊ဇဂိုဏ်း၊ရဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။အယံဂါထာ၊ဤဂါထာ

http://www.dhammadownload.com

သည်။ကျန္ဒဝံသာ၊ကျန္ဒဝံသဂါထာမည်၏။

* **ကျန္ဒဝံသ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး တ-ဂိုဏ်းနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၇၆။ ကျဓ တောဋက မမ္ဗုဓိသေဟိ မိတံ။

၇၆။ ယသ္မိဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။အမ္ဗုဓိသေဟိ၊လေးလုံးသောသဂိုဏ်းတို့ဖြင့်။စေမိတံ-ရစိတံ၊အကယ်၍စီရင်အပ်သည်ဖြစ်အံ့။ကျဓ၊ဤဇဂတိဆန်း၌။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။တောဋကံ၊တောဋကဂါထာမည်၏။

* **တောဋက ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေးပါဒလုံး သ-ဂိုဏ်းလေးခုရှိခြင်း။

၇၇။ ဒုတဝိလမ္ဗိတ မာဟ နဘာ ဘ ရာ။

၇၇။ ယသ္မိဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နဘာ၊နဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ဘ ရာ၊ဘဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာကို။ဒုတဝိလမ္ဗိတံ၊ဒုတဝိလမ္ဗိတဂါထာဟူ၍။ဆန္ဒာစရိယော၊ဆန်းဆရာတို့သည်။အာဟ၊ဆိုပြီ။

* **ဒုတဝိလမ္ဗိတဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေးပါဒလုံး နဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၇၈။ ဝသုယုဂဝိရတိ နာ မျာ ပုဋော ယံ။

၇၈။ ယသ္မိသိလောကေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဝသုယုဂဝိရတိ၊ရှစ်လုံးမြောက်လေးလုံးမြောက်သောယတိတို့သည်ငင်း။နာ၊နဂိုဏ်းနှစ်ခုတို့သည်ငင်း။မျာ၊မဂိုဏ်း,ယဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။အယံသိလောကော၊ဤဂါထာသည်။ပုဋော၊ပုဋဂါထာမည်၏။

* **ပုဋ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ရှစ်လုံးတစ်ရပ် လေးလုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း၊ ၂။ နဂိုဏ်းနှစ်ခု မ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၇၉။ နယသဟိတာ ဈာ ကုသုမဝိစိတ္တာ။

၇၉။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နယသဟိတာ၊နဂိုဏ်း,ယဂိုဏ်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ဈာ၊နဂိုဏ်း,,ယဂိုဏ်းတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ကုသုမဝိစိတ္တာ၊ကုသုမဝိစိတ္တာဂါထာမည်၏။

* **ကုသုမဝိစိတ္တာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေးပါဒလုံး နယ-နယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း။

၈၀။ ဘုဇင် ပွယာတံ ဘဝေ ဝေဒယေဟိ။

၈၀။ ယသ္မိဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒါ၊လေးပါဒတို့သည်။ဝေဒယေဟိ၊လေးလုံးသောယတို့နှင့်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ ယှဉ်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။ဘုဇင်

http://www.dhammadownload.com

ပွယာတံ၊ဘုဇင်ပ္ပယာတဂါထာသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

*** ဘုဇင်ပ္ပယာတ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ယ-ဂိုဏ်း လေးခုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ဤဂါထာသည် သဗ္ဗ ယဂဏိက ဂါထာ ဖြစ်သည်။)

၈၁။ နဘ ဇ ရေဟိ ဘဝတိ ပိ္ပယံဝဒါ။

၈၁။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒါ၊လေးပါဒတို့သည်။နဘ ဇ ရေဟိ၊ နဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့နှင့်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ပိယံဝဒါ၊ပိယံဝဒါဂါထာမည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

*** ပိယံဝဒါ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၈၂။ ဝုတ္တာ သုဓိဟိ လလိတာ တ ဘာ ဇ ရာ။

၈၂။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒါ၊လေးပါဒတို့သည်။တ ဘာ၊တဂိုဏ်း, ဘဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ဇ ရာ၊ဇဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။လလိတာ၊လလိတာဂါထာဟူ၍။သုဓိဟိ၊ကောင်းသောပညာရှိတို့သည်။ ဝုတ္တာ၊ဆိုအပ်၏။

*** လလိတာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း တ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၈၃။ ပမိတက္ခရာ သ ဇ သသေဟု ဒိတာ။

၈၃။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။သ ဇ သသေဟု၊ သဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,သဂိုဏ်းတို့နှင့်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ ပမိတက္ခရာ၊ပမိတက္ခရာဂါထာဟူ၍။ဥဒိတာ၊ဆိုအပ်၏။

*** ပမိတက္ခရာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း သ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်းနှစ်ခုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၈၄။ နနဘ ရ သဟိတာ ဘိဟိတု ဇွလာ။

၈၄။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နနဘ ရ သဟိတာ၊ နဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြာအံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ဥဇွလာ၊ဥဇွလာဂါထာဟူ၍။အဘိဟိတာ၊ဆိုအပ်၏။

*** ဥဇွလာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေးပါဒလုံး နနဘ-ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း။

၈၅။ ပဥ္စဿစ္ဆိန္နာ ဝေဿဒေဝိ မမာ ယာ။

၈၅။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ပဥ္စဿစ္ဆိန္နာ၊ငါးလုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော။မမာ၊မဂိုဏ်း,မဂိုဏ်းတို့

http://www.dhammadownload.com

သည်၎င်း။ယာ၊ယဂိုဏ်းနှစ်ခုတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝေဿဒေဝီ၊ဝေဿဒေဝီဂါထာမည်၏။

*** ဝေဿဒေဝီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ငါးလုံးတစ်ရပ် ခုနစ်လုံးတစ်ရပ် ယတိရှိခြင်း၊ ၂။ မ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ယ-ဂိုဏ်းနှစ်ခုရှိခြင်း။

၈၆။ ဘဝတိ ဟိ တာရမသံ နဇဇာ ယော။

၈၆။ ယသို့ဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နဇဇာ၊နဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ယော၊ယဂိုဏ်းသည်၎င်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။တာမရသံ၊တာမရသဂါထာမည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။

*** တာမရသ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး နဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်းနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၈၇။ ကမလာတိ ဥေ ယျာ သယသေဟိ ယော စေ။ (ဇဂတီ။)

၈၇။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။သယသေဟိ၊သဂိုဏ်း,ယဂိုဏ်း,သဂိုဏ်းတို့နှင့်။ယော၊ယဂိုဏ်းသည်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ကမလာတိ၊ကမလာဂါထာဟူ၍။ဥေ ယျာ၊သိအပ်၏။ (ဇဂတီ၊ဇဂတီဆန်းတည်း။)

*** ကမလာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** လေးပါဒလုံး သ-ယ-သ-ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း။

၈၈။ မ္ဘာ ဇ္ဇာဂေါ တိဒသယတိ ပ္ပဟဿိဏီ သာ။

၈၈။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။မ္ဘာ၊မဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ဇ္ဇာဇဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။တိဒသယတိ၊သုံးလုံးမြောက်ဆယ်လုံးမြောက်သောယတိတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ပဟဿိဏီ၊ပဟဿိဏီဂါထာမည်၏။

*** ပဟဿိဏီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း သုံးလုံးမြောက်ဆယ်လုံးမြောက် ယတိရှိခြင်း၊ ၂။ မ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း။

(၁၃) လုံးဖွဲ့

၈၉။ စတု ဂ္ဂဟေဟိ ဟ ရုစိရာ ဇဘာ သွ ဂါ။ (အတိဇဂတီ။)

၈၉။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။စတုဂ္ဂဟေဟိ၊လေးလုံးမြောက်ကိုးလုံးမြောက်သောယတိတို့နှင့်။ဇဘာ၊ဇဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။သွ ဂါ၊သဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ဣဟ၊ဤဇဂတီဆန်း၌။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ရုစိရာ၊ရုစိရာဂါထာမည်၏။(အတိဇဂတီ၊အတိဇဂတီဆန်းတည်း။)

*** ရုစိရာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ကိုးလုံးတစ်ရပ် လေးလုံး

http://www.dhammadownload.com

တစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း၊ ၂။ ဇ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၉၀။ နန ရ သ လဟု ဂါသရေဟိ ပရာဇိတာ။

၉၀။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။သရေဟိ၊ခုနှစ်လုံးမြောက် ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့နှင့်။နန ရ သ လဟု ဂါ၊နဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,သဂိုဏ်း,လဟု,ဂရုတို့သည်။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။အပရာဇိတာ၊**အပရာဇိတာဂါထာ**မည်၏။

*** အပရာဇိတာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး နန-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ရ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ ခုနစ်လုံးမြောက် ယတိတို့နှင့်ယှဉ်ခြင်း။

(၁၄) လုံးဖွဲ့

၉၁။ နန ဘ နလဂါ တိ ပ္ပဟရဏကလိကာ။

၉၁။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နန ဘ နလဂါ၊နဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,လဟု,ဂရုတို့သည်၎င်း။ဣတိ၊ရှေးဂါထာ၌ဆိုအပ်သောခုနှစ်လုံးမြောက် ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ပဟရဏကလိကာ၊**ပဟရဏကလိကာဂါထာ**မည်၏။

*** ပဟရဏကလိကာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နန-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ဘ-ဂိုဏ်း နန-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၇-လုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း

၉၂။ ဝုတ္တာ ဝသန္တ တိလတာ တ ဘ ဇာ ဇဂါ ဂေါ။ (သက္ကရီ။)

၉၂။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။တ ဘ ဇာ၊တဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ဇဂါ၊ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာကို။ဝသန္တ တိလကာ၊**ဝသန္တ တိလကာဂါထာ**ဟူ၍။ဝုတ္တာ၊ဆိုအပ်၏။ (သက္ကရီ၊သက္ကရီဆန်းတည်း။)

*** ဝသန္တတိလက ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း တ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၁၅) လုံးဖွဲ့

၉၃။ ဒွိဟတ ဟယလဟုရထဂိတိ သသိကလာ။

၉၃။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဒွိဟတဟယလဟုနှစ်ခုတို့ဖြင့်မြောက်အပ်သော ခုနှစ်လဟုသည်၎င်း။အထ၊လဟုမှတပါးဂရုကိုဆိုဦးအံ့။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ဣတိအယံဂါထာ၊ဤဂါထာသည်။ သသိကလာ၊**သသိကလာဂါထာ**မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* **သသိတလာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး နှစ်ခုဖြင့် မြောက်အပ်သော လဟု ခုနစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒန္တဂရုရှိခြင်း။

၉၄။ ဝသု ဟယ ယတိ ရိဟ မဏိဝုဏ္ဏနိကရော။

၉၄။ ဣဟ-ဣဓိဿသသိကလာယ်၊ဤနှစ်ခုဖြင့်မြောက်အပ်သော ခုနှစ်လဟု,ပါဒန္တဂရုရှိသော သသိကလာဂါထာ၌။ဝသု ဟယ ယတိ၊ရှစ်လုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သော ယတိတို့သည်။စေသိယုံ့အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သောသိလောကော၊ထိုဂါထာသည်။မဏိဝုဏ္ဏနိကရော၊**မဏိဝုဏ္ဏနိကရဂါထာ**မည်၏။

* **မဏိဝုဏ္ဏနိကရ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နဂိုဏ်းလေးခု၊ သဂိုဏ်းတစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၈-လုံးတစ်ရပ် ၇-လုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* **မဏိဝုဏ္ဏနိကရ ဂါထာကို ထပ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း။ ။** (သသိကလာဂါထာနှင့် ဂိုဏ်း ၈ရု လက္ခဏာတူသော်လည်း) ယတိဖြတ်ပုံ အထူးကို သိစေလိုသောကြောင့် ထပ်ဆိုရပါသည်။

၉၅။ နဒ္ဓ ယ ယယုတာ ယံ မာလိနီ ဘောဂိသီဟိ။

၉၅။ ယသ်ဂါထာယ်၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဘောဂိသီဟိ၊ရှစ်လုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့နှင့်။နဒ္ဓ ယ ယယုတာ၊နဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,မဂိုဏ်း,ယဂိုဏ်း,ယဂိုဏ်း,တို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်။စေသိယုံ့အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။အယံဂါထာ၊ဤဂါထာသည်။မာလိနီ၊**မာလိနီဂါထာ**မည်၏။

* **မာလိနီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နဂိုဏ်းနှစ်ခု၊ မဂိုဏ်း ယဂိုဏ်းနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ၈-လုံးမြောက် ၇-လုံးမြောက် ယတိပြတ်ခြင်း။

၉၆။ ဘဝတိ နဇ ဘ ဇ ရသဟိတာ ပဘဒ္ဒကံ။ (အတိသက္ကရီ။)

၉၆။ ယသ်ဦဝုတ္တော၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နဇ ဘ၊နဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ဘ ဇ၊ဘဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။ရသဟိတာ၊ရဂိုဏ်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်။စေသိယုံ့အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။ပဘဒ္ဒကံ၊**ပဘဒ္ဒကဂါထာ**မည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ (အတိသက္ကရီ၊အတိသက္ကရီဆန်းတည်း။)

* **ပဘဒ္ဒက ဂါထာ၏ လက္ခဏာ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်း ဘဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်း ရဂိုဏ်းရှိခြင်း။

၉၇။ နဇ ဘ ဇ ရာ သဒါ ဘဝတိ ဝါကိနီ ဝယုတ္တာ။ (အဋ္ဌ။)

၉၇။ ယသ်ဂါထာယ်၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။နဇဘဇရာ၊နဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်။ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။ဂယုတ္တာ၊ပါဒန္တဂရုနှင့်ယှဉ်ကုန်

http://www.dhammadownload.com

သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သဒ္ဒါထိုအခါ၌။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝါကိန်း၊ ဝါကိန်းဂါထာမည်သည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ (အဋ္ဌ၊အဋ္ဌဆန်းတည်း။)

* ဝါကိန်း ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း နှ-ဇ-ဘ-ဇ-ရ-ဂိုဏ်း ဂရု ရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၁၆) လုံးဖွဲ့

၉၈။ ယ မာ နော သော ဘလွာ ရသဟရဝိရာမာ သိခရဏီ။

၉၈။ ယသ်ဂါထာယံ၊အကြောင်းဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်း၊ပါဒတိုင်း။ရသဟရဝိရာမာ၊ ခြောက်လုံးမြောက် တစ်ဆယ့်တစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့သည်ငင်း။ယမာ၊ယဂိုဏ်း,မဂိုဏ်း တို့သည်ငင်း။နော၊နဂိုဏ်းသည်ငင်း။သော၊သဂိုဏ်းသည်ငင်း။ဘလွာ၊ဘဂိုဏ်း,လဟု,ဂရု တို့သည်ငင်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။သိခရဏီ၊သိခရဏီ ဂါထာမည်၏။

* သိခရဏီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ယ-မ-န-သ-ဘ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၆-လုံးတစ်ရပ် ၁၁-လုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* သိခရဏီ ဂါထာ၌ ယတိဖြတ်ပုံ ။ ။ ၆-လုံးတစ်ရပ် ၁၁-လုံးတစ်ရပ် ယတိဖြတ်ပါသည်။

(၁၇) လုံးဖွဲ့

၉၉။ ရသ,ယုဂိသိတော နော သော မြာ သွာ ဣ ဒါဟရိဏီ တဒါ။

၉၉။ ယသ်ဂါထာယံ၊အကြောင်းဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်း၊ပါဒတိုင်း။ရသယုဂိသိတော၊။ ခြောက်လုံးမြောက် လေးလုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့သည်ငင်း။နော၊နဂိုဏ်း သည်ငင်း။သော၊သဂိုဏ်းသည်ငင်း။မြာ၊မဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်ငင်း။သွာ၊သဂိုဏ်း,လဟု တို့သည်ငင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငင်း။ယဒါ၊အကြောင်းအခါ၌။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။တဒါ၊ ထိုအခါ၌။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဟရိဏီ၊ဟရိဏီဂါထာမည်၏။

* ဟရိဏီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း န-သ-မ-ရ-သ-ဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၆-လုံးတစ်ရပ် ၄-လုံးတစ်ရပ် ၇-လုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း။

၁၀၀။ မန္ဒက္ကန္တာ မ ဘ နှ တ တ ဂါ ဂေါ ယုဂုတ္တ ဿကေဟိ။ (အစ္ဆဋ္ဌ။)

၁၀၀။ ယသ်ဂါထာယံ၊အကြောင်းဂါထာ၌။ပဋိပါဒိ၊ပါဒတိုင်း၊ပါဒတိုင်း။ယုဂုတ္တ ဿ ကေဟိ၊လေးလုံးမြောက်ခြောက်လုံးမြောက် ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့နှင့်။မ ဘ နှ တ တ ဂါ၊မဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,တဂိုဏ်း,တဂိုဏ်း,ဂရုသည်တို့သည်ငင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငင်း။

http://www.dhammadownload.com

စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။မန္ဒက္ကန္တာ၊<u>မန္ဒက္ကန္တာဂါထာ</u>မည်၏။ (အစ္စဋ္ဌိ၊အစ္စဋ္ဌိဆန်းတည်း။)

*** မန္ဒက္ကန္တာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ဂရုနှစ်လုံးရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၄-လုံးမြောက် ၆-လုံးမြောက် ၇-လုံးမြောက် ယတိပြတ်ခြင်း။

၁၀၁။ **မော တော နော ယော ယာ ကုသုမိတလတာဝေလ္လိတာ ကျွ တွိ သီ ဟိ။ (ဓုတိ။)**

၁၀၁။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။အကျွ တွိ သီ ဟိ၊ငါးလုံးမြောက်ခြောက်လုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့နှင့်။မော၊မဂိုဏ်းသည်ဌင်း။တော၊တဂိုဏ်းသည်ဌင်း။နော၊နဂိုဏ်းသည်ဌင်း။ယော၊ယဂိုဏ်းသည်ဌင်း။ယာ၊ယဂိုဏ်းနှစ်ခုတို့သည်ဌင်း။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ကုသုမိတလတာဝေလ္လိတာ၊<u>ကုသုမိတလတာဝေလ္လိတာဂါထာ</u>မည်၏။ (ဓုတိ၊ဓုတိဆန်းတည်း။)

*** ကုသုမိတလတာဝေလ္လိတာ ဂါထာ၏လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ လေးပါဒလုံး မ-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းသုံးခုရှိခြင်း၊ ၂။ ငါးလုံးမြောက် ခြောက်လုံးမြောက် ခုနစ်လုံးမြောက် ယတိနှင့်ယှဉ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(၁၈) လုံးဖွဲ့

၁၀၂။ **ရသုတွဿေဟိ ယွာ နသ ရ ရ ဂရူ မေဃဝိပ္ပုဇ္ဇိတာသာ။**

၁၀၂။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ရသုတွဿေဟိ၊ခြောက်လုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့နှင့်။ယွာ၊ယဂိုဏ်း,မဂိုဏ်းတို့သည်ဌင်း။ နသ ရ ရ ဂရူ၊နဂိုဏ်း,သဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်ဌင်း။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။မေဃဝိပ္ပုဇ္ဇိတာ၊<u>မေဃဝိပ္ပုဇ္ဇိတာဂါထာ</u>မည်၏။

*** မေဃဝိပ္ပုဇ္ဇိတာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ယ-ဂိုဏ်း မ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ခြောက်လုံးတစ်ရပ် ခြောက်လုံးတစ်ရပ် ခုနစ်လုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း။

(၁၉) လုံးဖွဲ့

၁၀၃။ **အက္ကဿေဟိယတိ မ္ဿ ဇာ သ တ တ ဂါ သဒ္ဒူလဝိက္ကီဠိတံ။(အတိဓုတိ)။**

၁၀၃။ ယသို့ဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။အက္ကဿေဟိယတိ တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးမြောက်ခုနှစ်လုံးမြောက်သောယတိတို့နှင့်။မ္ဿ ဇာ၊မဂိုဏ်း,သဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်ဌင်း။သ တ တ ဂါ၊သဂိုဏ်း,တဂိုဏ်း,တဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်ဌင်း။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။သဒ္ဒူလဝိက္ကီဠိတံ၊<u>သဒ္ဒူလဝိက္ကီဠိတဂါထာ</u>မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(အတိဓုတိ၊ အတိဓုတိဆန်းတည်း။)

*** သဒ္ဒူလဝိဂ္ဂိဇ္ဇိတဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၁၂-လုံးတစ်ရပ် ၇-လုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-သ-ဇ-သ-တ-တ-ဂိုဏ်းဂရုရှိခြင်း

(၂၀) လုံးဖွဲ့.

၁၀၄။ ဝုတ္တံ မီဒိသံတု နာမတော ရ ဇာ ရ ဇာ ရ ဇာ ဂရူလဟူစ။ (ကတိ)။

၁၀၄။ ယသ္မိဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ရဇာ၊ရဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ရဇာ၊ရဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ရဇာ၊၎င်း။ဂရူလဟူစ၊ဂရု,လဟုတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။ဤဒိသံတု၊ဤသို့သဘောရှိသော။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။နာမတော၊ အမည်အားဖြင့်။ဝုတ္တံ၊**ဝုတ္တဂါထာ**မည်၏။ (ကတိ၊ကတိဆန်းတည်း)

*** ဝုတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ရ-ဇ-ရ-ဇ-ရ-ဇ-ဂိုဏ်း ဂရု လဟုရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၂၁) လုံးဖွဲ့.

၁၀၅။ မြာ ဘ္ဒာ ယော ယော တြ ယေန တ္တိ မုနိ ယတိယုတာ သဒ္ဓရာ ကိတ္တိတာ ယံ။ (ပကတိ)။

၁၀၅။ ယသံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။တိမုနိယတိယုတာ၊ခုနှစ်လုံး,သုံးလီသောယတိတို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သော။မြာ၊မဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ဘ္ဒာ၊ဘဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ယော၊ယဂိုဏ်းသည်၎င်း။ယေန၊ယဂိုဏ်းနှင့်တကွ။ယော၊ယဂိုဏ်းသည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။အတြ၊ဤပကတိဆန်း၌။အယံဂါထာ၊အကြင်ဂါထာ ကို။သဒ္ဓရာ၊**သဒ္ဓရာဂါထာ**ဟူ၍။ကိတ္တိတာ၊ကြားအပ်၏။(ပကတိ၊ပကတိဆန်းတည်း။

*** သဒ္ဓရာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း မ-ရ-ဘ-နှ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်းသုံးခုရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၇-လုံးတစ်ရပ် ၇-လုံးတစ်ရပ် ၇-လုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(၂၂) လုံးဖွဲ့.

၁၀၆။ ဘြာ နှ ရ နာ ရ နာစ ထ ဂရူ၊ဒသက္ဂ ဝိရမံဟိ ဘဒ္ဒက မိဒံ။(အာကတိ)။

၁၀၆။ ယသ္မိဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ပဋိပါဒံ၊ပါဒတိုင်းပါဒတိုင်း။ဒသက္ဂ ဝိရမံဟိ ဆယ်လုံးမြောက် ဆယ့်တစ်လုံးသောယတိတို့နှင့်။ဘြာ၊ဘဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။နှ ရ နာ၊နဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ရ နာစ၊ရဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းတို့သည်၎င်း။အထ-ပစ္ဆာ၊ထိုမှနောက် ၌။ဂရူ၊ဂရုတို့သည်၎င်း။စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။ဣဒံဝုတ္တံ၊ဤဂါထာသည်။ ဘဒ္ဒက၊ **ဘဒ္ဒကဂါထာ**မည်၏။ (အာကတိ၊အာကတိဆန်းတည်း။)

http://www.dhammadownload.com

* ဘဒ္ဒကဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ဘ-ရ-န-ရ-န-ရ-န-ဂိုဏ်း ဂရုတို့ရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း ၁၀-လုံးတစ်၊၆ပ် ၁၂-လုံးလုံးတစ်ရပ် ယတိပြတ်ခြင်း တတိယပိုင်းပြီး၏။

၄။ အမုသိမဝုတ္တိ နိဒ္ဒေသ-စတုတ္ထပရိစ္ဆေဒ။
ထက်ဝက်တူ (၁၁) ဂါထာ

၁၀၇။ ဝိသမေ ယဒိ သာ သ လ ဂါ သမေ။
ဘတ္တယတော ဂရုကာ ဝု ပစိတ္ထံ။

၁၀၇။ ယသ္မိဝုတ္တော၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။သာ၊သဂိုဏ်းနှစ်ခုတို့သည်ဝင်း။သလဂါ၊သဂိုဏ်း,လဟု,ဂရုတို့သည်ဝင်း။ယဒိသိယုံ၊ အကယ်၍ဖြစ်ကုန်ခြားအုံ။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယစတုတ္ထပါဒ၌။ဘတ္တယတော၊ ဘဂိုဏ်းသုံးခုနောင်မှ။ဂရုကာ၊ဂရုနှစ်ခုတို့သည်။ယဒိသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အုံ။တံဝုတ္တံ၊ ထိုဂါထာသည်။ဥပစိတ္တံ၊ဥပစိတ္တဂါထာမည်၏။

* ဥပစိတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ ဝိသမပါဒ၌ သ-ဂိုဏ်းသုံးခု လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုနှစ်ခုမှုိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* ဝေတာလိယပွဘေဒ ဖြစ်သင့်သောဂါထာများ ။ ။ ဝေတာလိဂါထာ၊ဩပစ္ဆန္ဒသက ဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၀၈။ ဘတ္တယတော ယဒိ ဂါ ဒုတမဗ္ဘာ။
ယဒိ ပုနရေဝ ဘဝန္တိ နဇာဗ္ဘာ။

၁၀၈။ ယသ်ဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆို့အပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။ဘတ္တယတော၊ဘဂိုဏ်းသုံးခုနောင်မှ။ဂါ၊ဂရုနှစ်ခုတို့သည်။ယဒိဘဝန္တိ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အုံ။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယစတုတ္ထပါဒ၌။ပုနရေဝ၊တဖန်သာလျှင်။နဇာဗ္ဘာ၊နဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ယဂိုဏ်းတို့သည်။ယဒိဘဝန္တိ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အုံ။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဒုတမဗ္ဘာ၊ဒုတမဗ္ဘာဂါထာမည်၏။

* ဒုတိယဗ္ဘာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ဝိသမပါဒ၌ ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ နှ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၀၉။ ယဒိ သတ္တိတယံ ဂရုယုတ္တံ။
ဝေဂဝတိ ယဒိ ဘတ္တိတယာ ဂါ။

၁၀၉။ ယသ်ဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆို့အပ်သောပထမ စတုတိယပါဒ၌။သတ္တိတုယံ၊သဂိုဏ်းသုံးခုအပေါင်းသည်။ဂရုယုတ္တံ၊ပါဒန္တဂရုနှင့်ယှဉ်သည်။ပ

http://www.dhammadownload.com

သိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။ဘတ္တိတယာ၊ ဘဂိုဏ်းသုံးခုနောင်မှ။ဂါ၊ဂရုနှစ်ခုတို့သည်။ယဒိသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝေဂဝတီ၊**ဝေဂဝတီဂါထာ**မည်၏။

*** ဝေဂဝတီဂါထာ၏ လက္ခဏာ(ဂိုဏ်းတည်ဆောက်ပုံ) ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ သ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုတစ်လုံး ရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ ဘ-ဂိုဏ်းသုံးခု ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၁၀။ တော ဇော ဝိသမေ ရတော ဂရူ စေ။
သွာ ဇ္ဂာ ဘဒ္ဒဝိရာဇ မေတ္တ ဂေါ စေ။

၁၁၀။ ဇတ္ထဧတသို့အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။တော၊တဂိုဏ်းသည်ငှင်း။ဇော၊ဇဂိုဏ်းသည်ငှင်း။ရတော၊ရဂိုဏ်းနောင်မှ။ဂရူ၊ဂရုတို့သည်ငှင်း။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။ သွာ၊သဂိုဏ်း,မဂိုဏ်းတို့သည်ငှင်း။ဇ္ဂာ၊ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်ငှင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငှင်း။စေသိယာ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာသည်။ဘဒ္ဒဝိရာဇ၊**ဘဒ္ဒဝိရာဇဂါထာ**မည်၏။

*** ဘဒ္ဒဝိရာဇဂါထာ၏ လက္ခဏာ (ဂိုဏ်းတည်ဆောက်ပုံ) ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ တ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ မ-ဂိုဏ်း သ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၁၁။ ဝိသမေ သဇာ သ ဂရုယုတ္တာ။
ကေတုမတီ သမေ ဘ ရ နဂါ ဂေါ။

၁၁၁။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။သဇာ၊သဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်။သ ဂရုယုတ္တာ၊သဂိုဏ်း,ဂရုနှင့်ယှဉ်ကုန်သည်။ စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။ဘ ရ နဂါ၊ ဘဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,ဂရုနောင်မှ။ဂေါ၊ဂရုသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ကေတုမတီ၊**ကေတုမတီဂါထာ**မည်၏။

*** ကေတုမတီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ သ-ဇ-သ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ ဘ-ရ-နဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

၁၁၂။ အာချာနကီ တာ ဝိသမေ ဇ ဂါ ဂေါ။ (ဣန္ဒဝဇိရ)
ဇ တာ ဇဂါ ဂေါ တု သမေ ထ ပါဒေ။ (ဥပေန္ဒဝဇိရ)

၁၁၂။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။တာ၊တဂိုဏ်းသည်ငှင်း။ဇဂါ၊ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်ငှင်း။ဂေါ၊ဂရုသည်ငှင်း။အထသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။တု၊ဝိသမပါဒမှတပါး သမပါဒကိုဆိုဦးအံ့။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သော။ပါဒေ၊ဒုတိယစတုတ္ထပါဒ၌။ဇတာ၊ဇဂိုဏ်း,တဂိုဏ်းနောင်မှ။ဇဂါ၊ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်

http://www.dhammadownload.com

၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း။အထသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။အာချာနကီ၊**အာချာနကီဂါထာ**မည်၏။

*** အာချာနကီ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ တ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ ဇ-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း.ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း။

၁၁၃။ **ဇ တာ ဇဂါ ဂေါ ဝိသမေ သမေ တု။** (ဥပေနွဝဇိရ)

တာ ဇော ဂ ဂါ စေ ဝိပရီတပုဗ္ဗာ။ (ဣန္ဒဝဇိရ)

၁၁၃။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။ဇတာ၊ဇဂိုဏ်း,တဂိုဏ်းနောင်မှ။ဇဂါ၊ဇဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်၎င်း။ဂေါ၊ဂရုသည်၎င်း စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။တု၊ဝိသမပါဒမှတပါး သမပါဒကိုဆိုဦးအံ့။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သော ဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။တာ၊တဂိုဏ်းနှစ်ခုတို့သည်၎င်း။ဇော၊ဇဂိုဏ်းသည်၎င်း။ဂဂါ၊ ဂရုဂရုတို့သည်၎င်း။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝိပရီတပုဗ္ဗာ၊**ဝိပရီတပုဗ္ဗာဂါထာ**မည်၏။

*** ဝိပရီတာချာနကီ/ဝိပရီတပုဗ္ဗာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ဝိသမပါဒ၌ ဇ-ဂိုဏ်း တ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ တ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ဇ-ဂိုဏ်း ဂရုနှစ်ခုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၁၄။ **သ သ တော သ လ ဂါ ဝိသမေ သမေ။**

နဘ ဘ ရာ ဘဝတေ ဟရိဏ ပ္လုတာ။

၁၁၄။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။သ သ တော၊သဂိုဏ်း,သဂိုဏ်း,နောင်မှ။သ လ ဂါ၊သဂိုဏ်း,လဟု, ဂရုတို့သည်။ စေသိယုံ၊အံ့။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။နဘ ဘ ရာ၊နဂိုဏ်း,ဘဂိုဏ်း, ဘဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို့သည်။စေသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဟရိဏ ပ္လုတာ၊**ဟရိဏ ပ္လုတာဂါထာ**မည်သည်။ဘဝတေ၊ဖြစ်၏။

*** ဟရိဏပ္လုတာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ သ-ဂိုဏ်းသုံးခု လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ နဂိုဏ်း ဘ-ဂိုဏ်းနှစ်ခု ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း။

၁၁၅။ **ယဒိ နနရလ ဂါ နဇာ ဇရာ။**

ယဒိစ တဒါ ပရဝတ္တ မိစ္ဆတိ။

၁၁၅။ ယသ္မိဝုတ္တေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။နနရလ ဂါ၊နဂိုဏ်း,နဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,လဟု,ဂရုတို့သည်။ယဒိသိယုံ၊အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။နဇာ၊နဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့နောင်မှ။ဇရာ၊ ဇဂိုဏ်း, ရဂိုဏ်းတို့သည်။ယဒိသိယုံ၊ကုန်အံ့။တဒါ၊ထိုအခါ၌။တံဝုတ္တံ၊ထိုဂါထာကို။အပရ ဝတ္တံ၊

http://www.dhammadownload.com

အပရဝတ္တဂါထာဟူ၍။ဆန္ဒာစရိယော၊ဆန်းဆရာတို့သည်။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။

* **အပရဝတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ နဂိုဏ်းနှစ်ခု ရဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ နဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်းနှစ်ခု ရဂိုဏ်းရှိခြင်း။

၁၁၆။ ဝိသမ မုပဂတာ နနာ ရ ယာ စေ။
နဇဇရ ဂါ သမကေ စ ပုပ္ပိတဂ္ဂါ။
ဒွယ မိဒံ ဝေတာလီယပွဘေဒေါ။

၁၁၆။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။နနာ၊နဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းနောင်မှ။ရယာ၊ရဂိုဏ်း,ယဂိုဏ်းတို့သည်။စေ ဥပဂတာ၊ အကယ်၍ကပ်ရောက်ကုန်အံ့။ စ၊ဝိသမပါဒမှတပါး သမပါဒကိုဆိုဦးအံ့။သမကေ၊သမဟု ဆိုအပ်သော ဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။ နဇဇရ ဂါ၊နဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်း,ဂရုတို့သည်။ စေ ဥပဂတာ၊ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ပုပ္ပိတဂ္ဂါ၊**ပုပ္ပိတဂ္ဂါဂါထာ**မည်၏။

ဣဒံဒွယံ၊ဤအပရဝတ္တ ပုပ္ပိတဂ္ဂါဂါထာနှစ်ခုအပေါင်းသည်။ဝေတာလီယပွဘေ ဒေါ၊ဝေတာလီဂါထာ ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာအထူးတည်း။

* **ပုပ္ပိတဂ္ဂါ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ နဂိုဏ်းနှစ်ခု ရဂိုဏ်း ယဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၂။သမပါဒ၌ နဂိုဏ်း ဇဂိုဏ်းနှစ်ခု ရဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း။

* **ဒွယ မိဒံ ဝေတာလီယပွဘေဒေါ-၌ ဒွယ-အရ ။ ။** အပရဝတ္တဂါထာ၊ ပုပ္ပိတဂ္ဂါ ဂါထာတို့ကို ယူရပါမည်။

* **ဝေတာလီယ-အရ ။ ။** ဝေတာလီဂါထာ ဩပစ္ဆန္ဒသကဂါထာတို့ကို ယူရပါမည်။

* **ဒွယ မိဒံဝေတာလီယပွဘေဒေါ-ကို မိန့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** အပရဝတ္တဂါထာ ကား ဝိသမပါဒ အစ ၆-မတြာနောင် ရဂိုဏ်း လဟု ဂရု၊ သမပါဒအစ ၈-မတြာနောင် ရဂိုဏ်း လဟု ဂရုရှိ၍ ဝေတာလီဂါထာ၊ ပုပ္ပိတဂ္ဂါဂါထာကား ဝိသမပါဒအစ ၆-မတြာ နောင် ရဂိုဏ်း ယဂိုဏ်း၊ သမပါဒအစ ၈-မတြာနောင် ရဂိုဏ်း ယဂိုဏ်းရှိ၍ ဩပစ္ဆန္ဒ သက ဂါထာတို့နှင့် တူ၏ဟု အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေလိုသောကြောင့် ဒွယ မိဒံဝေတာလီ ယပွဘေဒေါ-ဟူသော စကားကို မိန့်ဆိုရပါသည်။

၁၁၇။ သာ ယဝါဒိကာ မတီ ရဇာ ရဇာ တွ။
သမေ သမေ ဇရာ ဇရာ ဂရူ ဘဝေယျုံ။

၁၁၇။ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဝိသမေ၊ဝိသမဟုဆိုအပ်သောပထမ တတိယပါဒ၌။ရဇာ၊ရဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းနောင်မှ။ရဇာ၊ရဂိုဏ်း,ဇဂိုဏ်းတို့သည်။စေဘဝေယျုံ၊ အကယ်၍ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။တု၊ဝိသမပါဒမှတပါး သမပါဒကိုဆိုဦးအံ့။သမေသမေ၊သမ,ဝိသမ ဟုဆိုအပ်သောဒုတိယ စတုတ္ထပါဒ၌။ဇရာ၊ဇဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းနောင်မှ။ဇရာ၊ဇဂိုဏ်း,ရဂိုဏ်းတို

http://www.dhammadownload.com

သည်၎င်း။ဂရူ၊ဂရုတို့သည်၎င်း။စေဘဝေယျုံ၊ အကယ်၍ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ယဝါဒိကာ မတီ၊**ယဝါဒိကာ မတီဂါထာ**မည်၏။

*** ယဝမတီဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ဝိသမပါဒ၌ ရ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၂။ သမပါဒ၌ ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း ရ-ဂိုဏ်း ဂရုရှိခြင်း။

စတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

၅။ ဝိသမဝုတ္တိနိဒ္ဒေသ-ပဥ္စမပရိစ္ဆေဒ
ဝတ္တဂါထာ အပြား (၁၀)ပါး

၁၁၈။ နဌက္ခရေသု ပါဒေသု၊ သ္ဒာ ဒိမှာ ယော ဏ္ဍဝါ ဝတ္တံ။

၁၁၈။ ယတ္ထယသ္မိပဇ္ဇေအကြင်ဂါထာ၌။အဌက္ခရေသု၊ရှစ်လုံးသောအက္ခရာရှိကုန်သော။ပါဒေသု၊ပါဒတို့၌။သန္တေသု၊ရှိကုန်သည်ရှိသော်။အာဒိမှာ၊အစအက္ခရာတစ်လုံးနောင်မှ။သ္ဒာ၊သဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းတို့သည်။ပါဒေန၊ပါဒဖြင့်။နဘဝန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။အဏ္ဍဝါ၊အစအက္ခရာလေးလုံးနောင်မှ။ယော၊ယဂိုဏ်းသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။တံပဇ္ဇံ၊ထိုဂါထာသည်။ဝတ္တံ၊ **ဝတ္တဂါထာ**မည်၏။

*** သ္ဒာ ဒိမှာ ယော ဏ္ဍဝါ ဝတ္တံ-ဝယ် ဝတ္တဂါထာတိုင်း သ, နရှောင်သင့်/မရှောင်သင့် ။ ။** ကိသု အဓိပတိရာဇာ-စသော ပါဠိတော်ဂါထာများ၌ အစတစ်လုံးနောင် နဂိုဏ်း မရှောင်သည်ကိုထောက်၍ ဝတ္တဂါထာတိုင်း သ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း မရှောင်သင့်ပါ။

*** ဝတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ ပါဒတိုင်း အစလေးလုံးနောင် ယဂိုဏ်းရှိရခြင်း။

*** ဝတ္တမျိုး ဂါထာအားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နဂိုဏ်း မရှိရခြင်း။

*** ဝတ္တဂါထာမျိုး၌ အစ-အက္ခရာတစ်လုံးနောင် ဖွဲ့သင့်သောဂိုဏ်း=** ဘ-ယ-မ-ဇ-ရ-တ-ဂိုဏ်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ **မဖွဲ့သင့်သောဂိုဏ်း=** သ-ဂိုဏ်းနဂိုဏ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၁၉။ သမေသု သိန္ဓုတော ဇေန ပထျာ ဝတ္တံ ပကိတ္တိတံ။

၁၁၉။ ဝုတ္တလက္ခဏေ၊ဝတ္တဂါထာ၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော။ယတ္ထယသ္မိပဇ္ဇေအကြင်ဂါထာ၌။သမေသု၊သမပါဒတို့၌။သိန္ဓုတော၊အစအက္ခရာလေးလုံးနောင်မှ။ဇေန၊ဇဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းတို့နှင့်။စေယုတ္တံ၊အကယ်၍ယှဉ်အံ့။တံပဇ္ဇံ၊ထိုဂါထာကို။ပထျာဝတ္တံ၊**ပထျာဝတ္တဂါထာ**ဟူ၍။ပိဂ်လာစရိယေန၊ပိဂ်လဆန်းဆရာသည်။ပကိတ္တိတံ၊ဆိုအပ်၏။

*** ပထျာဝတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။

http://www.dhammadownload.com

ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒ အစအက္ခရာ လေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း။ ၄။ သမပါဒ အစအက္ခရာလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း။

*** ပထျာဝတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာကို ပြောင်းပြန် ရေးဖွဲ့လျှင် ဖြစ်နိုင်သောဂါထာ ဝိပရီတပထျာဝတ္တဂါထာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ (၁၂၀)**

၁၂၀။ ဩဇေသု ဇေန သိန္ဓုတော တမေဝ ဝိပရီတာဒိ။

၁၂၀။ ဝုတ္တလက္ခဏော၀တ္တဂါထာဌ်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော်။ယတ္တ ယသ္မိပဒ္မေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဩဇေသု၊ဝိသမပါဒတို့၌။သိန္ဓုတော၊အစအက္ခရာလေးလုံးနောင် မှ။ဇေန၊ဇဂိုဏ်း,နဂိုဏ်းတို့နှင့်။စေယျတ္တံ၊အကယ်၍ယှဉ်အံ့။တမေဝပဒ္မံ၊ထိုဂါထာသည်ပင်လျှင်။ ဝိပရီတာဒိ၊<u>ဝိပရီတပထျာဝတ္တဂါထာ</u>မည်၏။

*** ဝိပရီတ ပထျာဝတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ သမပါဒ အစအက္ခရာ လေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ ဝိသမပါဒ အစအက္ခရာလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း

၁၂၁။ နကာရော စေ ဇလဓိတော စပလာဝတ္တ မိစ္ဆေတံ။

၁၂၁။ ဝုတ္တလက္ခဏော၀တ္တဂါထာဌ်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော်။ယတ္တ ယသ္မိပဒ္မေ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဩဇေသု၊ဝိသမပါဒတို့၌။ဇလဓိတော၊အစအက္ခရာလေးလုံး နောင်မှ။နကာရော၊နဂိုဏ်းသည်။။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ဣစ္ဆေတံ-ဣတိဇတံ၊ထို ဂါထာသည်။စပလာဝတ္တံ၊<u>စပလာဝတ္တဂါထာ</u>မည်၏။

*** စပလာဝတ္တဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း။ ၃။ သမပါဒ အစအက္ခရာ လေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ ဝိသမပါဒ အစအက္ခရာလေးလုံးနောင် န-ဂိုဏ်းရှိခြင်း

၁၂၂။ သမေ လော သတ္တမော ယဿ ဝိပုလာ ဝိဂ်လဿ သာ။

၁၂၂။ ဝုတ္တလက္ခဏာယံ၀တ္တဂါထာဌ်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော်။ယဿ ဂါထာယ၊အကြင်ဂါထာအား။(၀ါ)အကြင်ဂါထာ၏။သမေ၊သမဟုဆိုအပ်သောဒုတိယစတုတ္ထ ပါဒဌ်။သတ္တမော၊ခုနှစ်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောအက္ခရာသည်။လော၊လဟုသည်။ စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဝိဂ်လဿ၊ဝိဂ်လဆရာ ရသေ့၏။ ဝိပုလာ၊ <u>ဝိပုလာဂါထာ</u>မည်၏။

*** ဝိဂ်လ ဝိပုလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ဝိသမပါဒ အစအက္ခရာ လေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိရခြင်း၊ ၄။ သမပါဒ သတ္တမအက္ခရာသည် လဟုဖြစ်ခြင်း။

၁၂၃။ သေတဝဿာ ဒိလေသုပိ။

http://www.dhammadownload.com

၁၂၃။ ဝုတ္တလက္ခဏာယံ၊ဝတ္တဂါထာ၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော။ယတ္ထ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။အခိလေသုပိ၊အလုံးစုံသောလေးပါဒတို့၌လည်း။သတ္တမော၊ ခုနှစ်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောအက္ခရာသည်။လော၊လဟုသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။သေတဝဿာ၊သေတဝဿာဆန်းဆရာ၏။ဝိပုလာ၊ဝိပု လာဂါထာမည်၏။

* **သေတဝ ဝိပုလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း။ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း။ ၃။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း သတ္တမအက္ခရာသည် လဟု ဖြစ်ရခြင်း။

* **သေတဝ ဝိပုလာဂါထာ၌ အစလေးလုံးနောင် ရှိသင့်သောဂိုဏ်း ။ ။** ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင့် သတ္တမအက္ခရာသည် လဟုဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုသောကြောင့် တ-ဇ-ဘ-နှ-ဂိုဏ်း များသာ ရှိသင့်ပါသည်။

* **ဇကာရဝိပုလာဂါထာ ရှိသင့်/မရှိသင့်။ ။** ဝိသမပါဒ အစအက္ခရာ လေးလုံး နောင် ဇ-ဂိုဏ်း (သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်း) ရှိလျှင် ဝိပရီတ ပထျာဝတ္တဂါထာ ဟူ၍၎င်း၊ ဝိသမ-သမ လေးပါဒလုံး အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိလျှင် သေတဝ ဝိပုလာ ဂါထာဟူ၍၎င်း ဆိုရမည်ဖြစ်သောကြောင့် မရှိသင့်ပါ။

(တစ်နည်း) ဝါစာဝလ္လဘ-စသော အချို့သက္ကတ ဆန်းကျမ်းတို့၌ ဇ-ကာရဝိပုလာ ဂါထာကို ပြဆိုထားသောကြောင့်၎င်း၊ ခန္ဓိစ သောဝစဿတာ-စသောဝါဠိတော်အဌကထာ တို့၌ ရှိနေသောကြောင့်၎င်း ရှိသင့်ပါသည်။

၁၂၄။ **ဘေန ဏ္ဏဝါ ဘဗ္ဗိပုလာ။**

၁၂၄။ ဝုတ္တလက္ခဏာယံ၊ဝတ္တဂါထာ၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော။ယတ္ထ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။အဏ္ဏဝါ၊အစအက္ခရာလေးလုံးနောင်မှ။ဘေန၊ဘဂိုဏ်းနှင့် စေယုတ္တာ၊အကယ်၍ယှဉ်ကုန်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။ဘဗ္ဗိပုလာ၊ဘဂိုဏ်းဖြင့်မှတ် အပ်သော ပိဂ်လဘကာရဝိပုလာဂါထာမည်၏။

* **ဘကာရဝိပုလာ ဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** (ပိဂ်လဆရာအလို) ၁။ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဘ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ သတ္တမအက္ခရာ လဟုဖြစ်ခြင်း။

(သေတဝ ဆရာအလို) ၁။ ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဘ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ လေးပါဒ သတ္တမအက္ခရာ လဟု

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ခြင်း။

၁၂၅။ ဧဝ မညာ ရော စတုတ္ထာ။

၁၂၅။ ဝုတ္တလက္ခဏာယံ၊ဝတ္တဂါထာ၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော။ယတ္ထ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။ဧဝံ၊ဤဘကာရဝိပုလာဂါထာအတူ။စတုတ္ထာ၊ဝိသမပါဒ၌ အစအက္ခရာတစ်လုံးနောင်မှ။ရော၊ရဂိုဏ်းသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။အညာ၊ဘကာရဝိပုလာဂါထာမှတစ်ပါး ရဂိုဏ်းဖြင့်မှတ်အပ်သော<u>ပိဂ်လရကာ ရဝိပုလာဂါထာ</u>မည်၏။

*** ပိဂ်လ-ရကာရ ဝိပုလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီ ရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း န-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ရ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ- ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ သတ္တမအက္ခရာ လဟုဖြစ်ခြင်း။

*** ဧဝ မညာ ရော စတုတ္ထာ-၌ အညအပါဒါန်-အရ ။ ။** ဘ-ကာရဝိပုလာဂါထာ ကို ယူရပါမည်။ *** အည- အရကား ။ ။** ရ-ကာရ ဝိပုလာဂါလာကို ယူရပါမည်။

*** ပထျာဝတ္တဂါထာနှင့် သေတဝဝိပုလာဂါထာ အထူး ။ ။** ပထျာဝတ္တဂါထာ၌ ဝိသမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်းသာ၊ သမပါဒလေးလုံးနောင်၌ ဇ-ဂိုဏ်း တစ်ဂိုဏ်းသာ အမြဲနေရပါသည်။ သေတဝဝိပုလာဂါထာ၌ကား ဝိသမ သမ လေးပါဒလုံး အစလေးလုံးနောင် သတ္တမလဟုဖြစ်သော တ-ဇ-ဘ-န လေးဂိုဏ်းတို့တွင် တစ်ဂိုဏ်း ဂိုဏ်း နေနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** ပိဂ်လဝိပုလာနှင့် သေတဝဝိပုလာ အထူး ။ ။** ပိဂ်လဝိပုလာဂါထာ၌ ဒုတိယ စတုတ္ထ သမပါဒ၌သာ သတ္တမအက္ခရာသည် လဟုဖြစ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သေတဝ ဝိပုလာ ဂါထာ၌ကား ဝိသမ-သမပါဒလေးပါဒလုံး၌ သတ္တမအက္ခရာသည် လဟုဖြစ်ရခြင်း ဖြစ် ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

*** ပထျာဝတ္တနှင့် ပိဂ်လဝိပုလာဂါထာ အထူး ။ ။** ပထျာဝတ္တဂါထာ၌ သမပါဒ အစ အက္ခရာ ၄-လုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းတစ်ခုသာ ရှိသင့်ပါသည်။ ပိဂ်လဝိပုလာဂါထာ၌ကား သမပါဒ အစ-အက္ခရာ လေးလုံးနောင် တဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်းဘ-ဂိုဏ်း န-ဂိုဏ်း ၄-ဂိုဏ်း တို့တွင် တစ်ခုခုရှိသင့်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

၁၂၆။ နော ဏ္ဏဝါ စေ နဝိပုလာ။

၁၂၆။ ဝုတ္တလက္ခဏာယံ၊ဝတ္တဂါထာ၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော။ယတ္ထ ယဿံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။အဏ္ဏဝါ၊အစအက္ခရာလေးလုံးနောင်မှ။နော၊နဂိုဏ်းသည်။ စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ထိုဂါထာသည်။နဝိပုလာ၊နဂိုဏ်းဖြင့်မှတ်အပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ပိဂ်လနကာရဝိပုလာဂါထာမည်၏။

* ပိဂ်လ -နကာရဝိပုလာဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒ အစလေးလုံးနောင် နှ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ- ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ သတ္တမအက္ခရာ လဟုဖြစ်ခြင်း။

၁၂၇။ တော ဏ္ဍဝါ တထာ ညာ သိယာ။

၁၂၇။ ဝုတ္တလက္ခဏာယံ၊ဝတ္တဂါထာ၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောလက္ခဏာရှိသော။ယတ္တ ယသံဂါထာယံ၊အကြင်ဂါထာ၌။တထာ၊ထိုဘကာရဝိပုလာဂါထာအတူ။အဏ္ဍဝါ၊အစ အက္ခရာလေးလုံးနောင်မှ။တော၊တဂိုဏ်းသည်။စေသိယာ၊အကယ်၍ဖြစ်အံ့။သာဂါထာ၊ ထိုဂါထာသည်။အညာ၊ဘကာရဝိပုလာဂါထာစသည်မှတပါးသောတဂိုဏ်းဖြင့်မှတ်အပ် သော ပိဂ်လ တကာရဝိပုလာဂါထာမည်၏။

* ပိဂ်လ-တကာရဝိပုလာဂါထာ၏လက္ခဏာ ။ ။ ၁။ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ရှစ်လုံးစီ ရှိခြင်း၊ ၂။ ပါဒတိုင်း အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်း မရှိရခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒ အစလေးလုံးနောင် တ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄။ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ- ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ သတ္တမအက္ခရာ လဟုဖြစ်ခြင်း။

* တော ဏ္ဍဝါ တထာ ညာ သိယာ-၌ အညအပါဒါန်-အရ ။ ။ နှ-ကာရ ဝိပုလာ ဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။ (တနည်း) ဘကာရ, ရကာရ, နကာရဝိပုလာဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* အည-အရ ။ ။ တကာရ ဝိပုလာဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

* ဆန်းနည်းမကျသော ပိဋကတ်တော်လာ ဂါထာတို့အား အမည်ပေးပုံပြ

* မညီညွတ်သော အက္ခရာ/ပါဒရှိသော ဆန်းကို သာမညဂါထာ အမည် မှည့်သင့်ကြောင်း ကျမ်းဆရာ ရည်ညွှန်းချက်ပြ

၁၂၈။ နဒိဿတေ တ္တ ယံဆန္ဒံ၊ပယောဂေ ဒိဿတေ ယဒိ။
ဝိသမက္ခရ ပါဒံ တံ၊ဂါထာ သာမည နာမတော။

၁၂၈။ ဧတ္ထ၊ဤဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်း၌။ဝိသမက္ခရ ပါဒံ၊ဂရုလဟုအက္ခရာတို့၏ မမြဲသည်၏အစွမ်းအားဖြင့်မညီညွတ်သော အက္ခရာ မညီညွတ်သောပါဒရှိသော။ယံဆန္ဒံ၊ အကြင်ဆန်းသည်။နဒိဿတေ၊မထင်။ပယောဂေ၊ပိဋကတ်သုံးပုံ၌။ယဒိ ဒိဿတေ၊အကယ်၍ ထင်ငြားအံ့။ဧဝံသတိ၊ဤသို့ရှိလတ်သော်။တံဆန္ဒံ၊ထိုဂရုလဟုအက္ခရာတို့၏မမြဲသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မညီမညွတ်သောအက္ခရာ မညီမညွတ်သောပါဒရှိသောဆန်းကို။သာမည နာမတော၊သာမညအမည်အားဖြင့်။ဂါထာ၊ဂါထာဟူ၍။နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ညွှန့်ပြအပ်၏။

ပဥ္စမပိုင်း ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဆပ္ပစ္စဝိဘာဂ-ဆဋ္ဌပရိစ္ဆေဒ
ပတ္ထာရနယ(ပတ္ထာရဖြန့်နည်း)

၁၂၉။ **ပတ္ထာရေ သဗ္ဗဂေ ပါဒေ၊ပုဗ္ဗဂါ စော လွရေ သမာ။**
ပုဗ္ဗေ ဂရု တေစမိမေ၊ကတ္ထုဗ္ဘာ ယာဝ သဗ္ဗလာ။

၁၂၉။ ပတ္ထာရေ၊ပတ္ထာရကို။ကတ္တုဗ္ဘေ၊ပြုအပ်သည်ရှိသော်။သဗ္ဗဂေ၊အလုံးစုံဂရုရှိသော။ပါဒေါ်၊ပါဒကို။ပထမံ၊နှေးဦးစွာ။ကတ္တုဗ္ဘော၊ပြုအပ်၏။ပုဗ္ဗဂါ၊နှေးဖြစ်သောပတ္ထာရဂရုမှ။ အစော၊အောက်၌။လော၊လဟုကို။ကတ္တုဗ္ဘော၊ပြုအပ်၏။အပရေ၊လဟုမှနောက်ဖြစ်သော ပတ္ထာရအရေးတို့ကို။သမာ၊ဒုတိယာဒိပတ္ထာရအရေးနှင့်အမျှ။ကတ္တုဗ္ဘာ၊ပြုအပ်ကုန်၏။ပုဗ္ဗေ၊လဟုရှေး၌။ဂရု၊ဂရုကို။ကာတဗ္ဗော၊ပြုအပ်၏။ပုဗ္ဗေဂေါ်၊အစောလော,အပရေသမာ,ပုဗ္ဗေဂရုဟူသော ထိုသုံးပါးသောအစီအရင်တို့ကို။ယာဝသဗ္ဗလာ၊ အလုံးစုံလဟုဖြစ်သည့်တိုင်အောင်။ ကတ္တုဗ္ဘာ၊ပြုအပ်ကုန်၏။

* **ပတ္ထာရ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** အကျဉ်းဖြစ်သောအနက်ကို အကျယ်ချဲ့၍ ဖြန့်ပြခြင်းသည် ပတ္ထာရ မည်ပါသည်။

* **ပတ္ထာရ ဖြန့်ရခြင်းအကျိုး ။ ။** ပတ္ထာရ ဖြန့်ခြင်းသည် အကျယ်ဖြစ်သော အနက်ကို သိရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

* **ပတ္ထာရ ဝိဓိ (၃) ပါး ။ ။** ၁။ အစောလော- အစ ဂရုအောက်၌ လဟုကို ရေးရခြင်း၊ ၂။ အပရေသမာ- လဟုမှနောက်ဖြစ်သော ဂရု လဟုတို့ကို အထက် ဂရု လဟုနှင့်တူအောင် ရေးရခြင်း၊ ၃။ ပုဗ္ဗေဂရု- လဟုမှ ရှေ့၌ ဂရုကို ရေးရခြင်း။

* **အစောလော-ဟူသည် ။** အစဆုံး ဂရု ၂-ဂဏန်းအောက်၌ လဟု ၁-ဂဏန်းကို ရေးရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

* **အပရေ သမာ-ဟူသည် ။** ထိုလဟုမှနောက်၌ အထက်အတန်းနှင့်တူစွာ ဂရု လဟုတို့ကို ရေးရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

မေး ။ အောက်ပါစကားရပ်တို့အရ မည်သို့စီရင်ရမည်ကို တစ်ခုစီ ရှင်းလင်းပြပါ။
" ပုဗ္ဗေဂေါ် အစောလော၊ အပရေသမာ၊ ပုဗ္ဗေဂရု" ။

ဖြေ ။ **ပုဗ္ဗေဂေါ်ဖြင့်**- ဆန်းနှင့်ညီသော ဂရုများ တည်ထားရပါမည်။
အစောလောဖြင့်- ရှေ့ဆုံး ဂရုအောက်၌ လဟုကို ရေးရပါမည်။
အပရေသမာဖြင့် - ရှေ့၌ လိုအပ်လျှင် ဂရုကို ရေးရပါမည်။
ပုဗ္ဗေဂရုဖြင့်- နောက်၌ လိုအပ်လျှင် အထက်တန်းနှင့် တူအောင်ရေးရပါမည်။

* **လေးလုံးဖွဲ့ဂါထာကို ပတ္ထာရဖြန့်သော် ။** သဗ္ဗဂရုက ၁-ဂါထာ၊ တိဂရုက ၄-ဂါထာ၊ ဒွိဂရုက ၆-ဂါထာ၊ ဧကဂရုက ၄-ဂါထာ၊ သဗ္ဗလဟုက ၁-ဂါထာ။

http://www.dhammadownload.com

နဋ္ဌနယ (ပျောက်သောဂါထာကို ရှာနည်းပြ)

၁၃၀။ နဋ္ဌဿ ယော ဘဝေယျကော်၊ တသ္မိ လော ဒ္ဒိကတေ သမေ။
ဝိသမေတွေ့ ကသဟိတော၊ ဘဝေယျ ဒ္ဒိကတေ ဝရှ။

၁၃၀။ နဋ္ဌဿ၊ ပျောက်သောဂါထာ၏။ ယောအကော်၊ အကြင်သင်္ကေတပညတ်ဖြင့် မှတ်အပ်သောအတန့်သခ်္ခါသည်။ ဘဝေယျံ၊ ရှိသည်ဖြစ်ရာ၏။ တသ္မိအကော်၊ ထိုသင်္ကေတပညတ်ဖြင့်မှတ်အပ်သောအတန့်သခ်္ခါကို။ အဒ္ဒိကတေ၊ အမျှခွဲဝေခြင်းကိုပြုသည်ရှိသော်။ သမေ၊ညီမျှမူကား။ လော၊ လဟုသည်။ ဘဝေယျံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တသ္မိအကော်၊ ထိုသင်္ကေတ ပညတ်ဖြင့်မှတ်အပ်သောအတန့်သခ်္ခါကို။ အဒ္ဒိကတေ၊ အမျှခွဲဝေခြင်းကိုပြုသည်ရှိသော်။ ဧကသဟိတော၊ အာဂန္တုကတစ်ခုနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့်။ ဝိသမေတ္ထ၊ မညီမျှမူကား။ ဂရှ၊ ဂရုသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်၏။

ဥဒ္ဓိဋ္ဌနယ (အတန့်သခ်္ခါကို မမှတ်မိ၍ လိုအပ်သော အတန့်သခ်္ခါ ဖော်ထုတ်ပုံ)

၁၃၁။ ဧကာဒိနုတ္တမေန ကော်၊ ပုဗ္ဗာ ဓော ဒ္ဒိဂုဏော လိခေ၊
မိဿကေဟိ လဟုဋ္ဌေဟိ၊ သေကေဟု ဒ္ဒိဋ္ဌကံ ဘဝေ။

၁၃၁။ ပုဗ္ဗာ၊ အစဝဏ္ဏအက္ခရာမှ။ အဓော၊ အောက်၌။ ဧကာဒိနုတ္တမေန၊ တစ်ခုသောအစဉ်ဖြင့်။ အကော်၊ သင်္ကေတပညတ်အမှတ်သခ်္ခါတို့ကို။ ဒ္ဒိဂုဏော၊ နှစ်ဆတက်နှစ်ဆတက်တို့ကို ကတွာ၊ ပြု၍။ လိခေ၊ ရေးရာ၏။ သေကေဟိ၊ အာဂန္တုတစ်ခုနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ လဟုဋ္ဌေဟိ၊ လဟုအက္ခရာ၏ အရာဋ္ဌတည်ကုန်သော။ မိဿကေဟိ၊ ရောအပ်သောသခ်္ခါတို့ဖြင့်။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌကံ၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌကနည်းမည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

သဗ္ဗဂလကြိယနယ (ဂရှ-လဟုကြိယာနည်းပြ)

၁၃၂။ ဝုတ္တက္ခရသမာသခ်္ခါ၊ လိက္ခ သေကော ပရှ ပရိ။
ဧကေကဟိန မေကာဒိ၊ နုဋ္ဌာနေ သဗ္ဗဂါဒိကံ။

၁၃၂။ သေကာ၊ အာဂန္တုကတစ်ခုနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ ဝုတ္တက္ခရသမာသခ်္ခါ၊ ဂါထာ၏ အက္ခရာနှင့်မျှသောသခ်္ခါတို့ကို။ ဥပရှပရိအဆင့်အဆင့်။ လိက္ခ၊ ရေးသားပြီး၍။ ဧကေကဟိန၊ အထက်အစွန်မှတစ်ခုတစ်ခုဆုတ်၍။ ဧကာဒိ၊ တစ်ခုစသည်ဖြင့်။ ဥဋ္ဌာနေ၊ တက်သည်ရှိသော်။ သဗ္ဗဂါဒိကံ၊ သဗ္ဗဂါဒိကမည်၏။

* ဝဏ္ဏဝုတ္တိမျိုး ၄-လုံးဖွဲ့ဂါထာ၌ ရနိုင်သော သဗ္ဗလဟု-စသည်တို့၏
အတန့်သခ်္ခါ ။ ။ သဗ္ဗလဟု- ၁၊ ဧကဂရှ- ၄၊ ဒ္ဒိဂရှ- ၆၊ တိဂရှ- ၄၊ သဗ္ဗဂရှ-၁။

http://www.dhammadownload.com

ဝုတ္တသဒ္ဓါနယ

၁၃၃။ ဂရုကြိယာက် သန္ဒောဟေ၊ဘဝေ သဒ္ဓါ ဝိမိဿိတေ။
ဥဒ္ဒိဋ္ဌက် သမာဟာရော၊သေကော ဝေ မံ သမာ နယေ။

၁၃၃။ ဂရုကြိယာက် သန္ဒောဟေ၊သဗ္ဗဂရုကစသောဂါထာကိုပြုခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဂရုကြိယာနည်း၏အတန့်သဒ္ဓါအပေါင်းကို။ဝိမိဿိတေ၊ရောအပ်သည်ရှိသော်။သဒ္ဓါ၊ပတ္ထာရသဒ္ဓါသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။သေကော ၊အာဂန္တုကတစ်ခုနှင့်တကွဖြစ်သော။ဥဒ္ဒိဋ္ဌက်သမာဟာရော၊ဥဒ္ဒိဋ္ဌနည်း၏အတန့်သဒ္ဓါအပေါင်းသည်။ဣမံ၊ဤဝုတ္တသဒ္ဓါနည်းကို။သမာ၊မိမိနှင့်တူမျှအောင်။နယေ၊ဆောင်ရာ၏။

ဝုတ္တအဒ္ဓါနယ(အလျားအနံ ပမာဏပြ)

၁၃၄။ သဒ္ဓေါ ဒ္ဓိဂုဏေ ကူနာ၊ဝိတ္ထာရာ ယာမ သမ္ဘဝါ။
ဝုတ္တဿ ဒ္ဓ န္တရာနံစ၊ဂရူလာနံစ အဂ်ုလံ။

၁၃၄။ သဒ္ဓေါ၊အခြားမဲ့ဂါထာ၌ဆိုအပ်ပြီးသောပတ္ထာရသဒ္ဓါ ဝုတ္တသဒ္ဓါတို့ကိုသာလျှင်။ဒ္ဓိဂုဏာ၊နှစ်ခုတို့ဖြင့်မြောက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ဧကူနာ၊တစ်ခုဖြင့်နှုတ်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ဂရူလာနံစ၊ဂရု,လဟုတို့၏၎င်း။အန္တရာနံစ၊ဂရု,လဟုတို့၏အကြားဎင်း။အဂ်ုလံ၊လက်တစ်သစ် လက်တစ်သစ်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ဝိတ္ထာရာ ယာမ သမ္ဘဝါ၊အနံ အလျားဖြစ်သော။ဝုတ္တဿ၊ဝုတ္တဂါထာ၏။အဒ္ဓါ၊အဓွန့်ပမာဏကို။ဥေ ယျော၊သိအပ်၏။

နိဂမ

၁၃၅။ သေလန္တရာ ယတနဝါသိက သီလတ္ထေရ၊
ပါဒေါ ဂရု ဂ္ဂုဏ ဂရု ဇွယတံ မမေ သော။
ယဿ ပွဘာဝ မဝလမ္ဗ မယေ ဒိသော ပိ၊
သမ္ပာဒိတော ဘိမတ သိဒ္ဓိကရော ပရတ္ထော။

၁၃၅။ ယဿ ဂရုနော၊အကြင်ဆရာ၏။အပွဘာဝံ၊သုံးပုံပိဋကတ်ကူးခတ်နိုင်သောဉာဏ်ပညာ၏အစွမ်းကို။အဝလမ္ဗ၊အမှီပြု၍။ဧဒိသော၊ဤသို့သုံးပုံပိဋကတ်ကူးခတ်နိုင်သောအစွမ်းသဘောရှိသော။မယာပိ၊သံဃရက္ခိတမဟာသာမိအမည်ရှိသောငါသည်လည်း။အဘိမတ သိဒ္ဓိကရော၊အလိုရှိအပ်သောအကျိုး၏ပြီးခြင်းကိုပြုတတ်သော။ပရတ္ထော၊သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်သောဝုတ္တောဒယအမည်ရှိသောကျမ်းကို။သမ္ပာဒိတော၊ပြီးစေအပ်ပြီ။ဂု ဏဂရု၊သီလသမာဓိစသောဂုဏ်တို့ကြောင့် ကျောက်ထီးတန္တုအလေးအမြတ်ပြုအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

သေလန္တရာ ယတနဝါသိက သီလတ္ထေရ ပါဒေါ်တောင်ကြားကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော သီလမည်သောမထေရ်မြတ်ဖြစ်သော။မမ၊သံယရကို့တမဟာသာမိအမည်ရှိသောငါ၏။ သော၊ထိုဆရာသည်။ဇယတံ၊ခပ်သိမ်းမကြံတွင်းပရန်ကိုအောင်ပါစေသတည်း။

၁၃၆။ ပရတ္ထသမ္မာဒနတော၊ပုညေနာ မိဂတေန ဟံ။
ပရတ္ထသမ္မာဒနကော၊ဘဝေယျံ ဇာတိဇာတိယံ။

၁၃၆။ အဟံ၊ငါသည်။ပရတ္ထသမ္မာဒနတော်၊သူတစ်ပါးတို့၏အကျိုးစီးပွားဖြစ်သောဝုတ္တောဒယအမည်ရှိသော်ကျမ်းကိုပြီးစေသောကြောင့်။အဓိဂတေန၊ရအပ်သော။ ပုညေန၊ကောင်းမှုကြောင့်။ဇာတိဇာတိယံ၊ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသောဘဝ၌။ပရတ္ထသမ္မာဒနကော၊သူတစ်ပါးတို့အကျိုးစီးပွားကိုပြီးစေနိုင်သည်။ဘဝေယျံ၊ဖြစ်ရပါလို၏။

၁၃၇။ အဝလောကိတမတ္ထေန၊ယထာ ဆပ္ပစ္ဆယာ မယာ။
သာဓိတာ သာဓယန္တေ ဝ၊မိစ္ဆိတတ္ထမို ပါဏိနော တိ။

၁၃၇။ မယာ၊ငါသည်။အဝလောကိတမတ္ထေန၊ကြည့်ရှုကာမျှဖြင့်။ဆပ္ပစ္ဆယာ၊ ဆပ္ပစ္ဆယနည်းတို့ကို။သာဓိတာ ယထာ၊ပြီးစေအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ဇေ တတ္ထာ၊ထို့အတူ။ပါဏိနော၊ပါးသတ္တဝါတို့သည်လည်း။ကျစ္ဆိတတ္ထံ၊အလိုရှိအပ်သောအကျိုးကို။သာဓယန္တု၊ပြီးစေကုန်သတည်း။ကျတိ၊ဂျ်သို့လျှင်ပတ္ထာရနိဂုံးကိုဆိုရာစကားတစ်ရပ်အပြီးသတ်တည်း။

*** အဝလောကိတ-စသောဂါထာကို ဆန်းစစ်၍ ဂါထာအမည် ဆန်းအမည်ပေးပုံ**

၁။ ပါဒတိုင်း .ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ၈-လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း နှ-ဂိုဏ်းမရှိခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒအစလေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄ သမပါဒ အစလေးလုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်းတို့ကြောင့် ပထျာဝတ္တဂါထာ၊အနုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

*** မုခစပလာဂါထာ (၄) မျိုး ။ ။** ၁။ ပထျာမုခ စပလာ၊ ၂။ မုခဝိပုလာမုခစပလာ၊ ၃။ ဇယနဝိပုလာ မုခစပလာ၊ ၄။ သဗ္ဗဝိပုလာမုခစပလာဂါထာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဒဏ္ဍကဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ နှ-ဂိုဏ်းနှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ရ-ဂိုဏ်း ၇-ခုရှိခြင်း ၃။ ယတိ ၄-ခုရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** ဒဏ္ဍဝုဒ္ဓိဂါထာ၏ လက္ခဏာ ။ ။** ၁။ နှ-ဂိုဏ်း နှစ်ခုရှိခြင်း၊ ၂။ ရ-ဂိုဏ်း သုံးခုရှိခြင်း၊ ၃။ ယတိ ၇-လုံးရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

*** စဏ္ဍဝုဋ္ဌာဒိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** အဏ္ဏ, အဏ္ဏဝ, ဗျာက, ဇိမူတ, လိကာကရ, ဥဒ္ဒါ, သီဟက, သမုဒ္ဒတုဇင် ဂါထာများကို ယူရပါမည်။ (ဂါထာ- ၁၄)

ဆန်း ပါဠိနိဿယ အဓိပ္ပာယ်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အရိယာဂါထာ (၈)မျိုး

ဂါထာနံပါတ်	ဂိုဏ်း		မတြာ	ဂါထာအမည်
၁၇။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	ယတိမရှိသောအရိယာသာမည
၁၈။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	ယတိရှိသောအရိယာသာမည
၁၉။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	အရိယာသာမညဂါထာ
၂၀။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	အရိယာပထျာဂါထာ
၂၁။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	အရိယာ ဝိပုလာဂါထာ
၂၂။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	အရိယာ စပလာဂါထာ
၂၃။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	အရိယာ မုခစပလာ ဂါထာ
၂၄။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၇	အရိယာ ဇဃနစပလာ ဂါထာ
	ဂီတိ (၄)မျိုး			
၂၅။	ပုဗ္ဗဓု (၃၀) အပရဓု (၃၀)		+ ၆၀	ဂီတိဂါထာ
၂၆။	ပုဗ္ဗဓု (၂၇) အပရဓု (၂၇)		+ ၅၄	ဥပဂီတိ ဂါထာ
၂၇။	ပုဗ္ဗဓု (၂၇) အပရဓု (၃၀)		+ ၅၇	ဥဂ္ဂီတိ ဂါထာ
၂၈။	ပုဗ္ဗဓု (၃၂) အပရဓု (၃၂)		+ ၆၄	အရိယာဂီတိဂါထာ
	ဥတ္တာလီ (၉)မျိုး			
၂၉။	(၁၁၂၊ ၁-၁)	၂၁၂၊ ၁-၂		
	(၁၂၂၊ ၁၁၁)	၂၁၂၊ ၁-၂		
	(၂၂၂)	၂၁၂၊ ၁-၂		
	(၁၁၂၊ ၂၁၁)	၂၁၂၊ ၁-၂	+ ၆၀	ဥတ္တာလီဂါထာ
၃၀။	(၂၂၂)	၂၁၂၊ ၁၂၂		
	(၂၂၂၊ ၁-၁)	၂၁၂၊ ၁၂၂	+ ၆၈	သြပဋ္ဌဿကဂါထာ
၃၁။	(၂၂၊ ၁-၁)	၂၁၁၊ ၂-၂		
	(၁၁၂၊ ၂၁၁)	၂၁၁၊ ၂-၂	+ ၆၀	အာပါတလိကာ

http://www.dhammadownload.com

ဝေတာလီဂါထာမျိုး အဆက်--

နံပါတ်	ဂိုဏ်း	မတြာ	ဂါထာအမည်
၃၃။	(၁၂၁၊ ၂) ၂၁၂၊ ၁-၂ (၂၂၊ ၂၁၁) ၂၁၂၊ ၁-၂	+ ၆၀	ဥဒိစ္စဝုတ္တိဂါထာ
၃၄။	(၂၂၊ ၁၁) ၂၁၂၊၁-၂ (၂၁၂၊ ၁၁၁) ၂၁၂၊ ၁-၂	+ ၆၀	ပစ္စဝုတ္တိ ဂါထာ
၃၅။	(၁၂၁၊ ၂) ၂၁၂၊ ၁-၂ (ဥဒိစ္စဝုတ္တိ) (၂၁၂၊ ၁၁၁) ၂၁၂၊ ၁-၂ (ပစ္စဝုတ္တိ)	+ ၆၀	ပဝတ္တကဂါထာ
၃၆။	(၂၁၂၊ ၁၁၁) ၂၁၂၊ ၁-၂ (ပစ္စဝုတ္ထိ)	+ ၆၄	အပရန္တိကာဂါထာ
၃၇။	(၁၂၁၊ ၂) ၂၁၂၊ ၁-၂ (ဥဒိစ္စဝုတ္တိ၊ ဒက္ခိဏန္တိကာ)	+ ၅၆	စာရုဟာသိနီ

မတ္တာသမက (၇)မျိုး

နံပါတ်	ဂိုဏ်း	ဂါထာအမည်
၃၈။	* ၁၁၁၁ (နှ) ၁၁၁၁ (နှ) ၁၁၁၁ (နှ) ၁၁၁၁ (နှ)	အစလဓိ (ဌိ) တိ
၃၉။	၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၂၂ (မ)	မတ္တာသမကဂါထာ
၄၀။	၂၂ (မ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၂ (မ)	ဝိသိလောကဂါထာ
၄၁။	၂၁၁ (ဘ) ၂၂ (မ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၂ (မ)	ဝါနဝါသိကာဂါထာ
၄၂။	၂၂ (မ) ၁၁၁၁ (နှ) ၁၁၂ (သ) ၂၂ (မ)	စိတြာဂါထာ
၄၃။	၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၂ (မ)	ဥပစိတြာဂါထာ
၄၄။	၁၁၂ (သ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ)=စိတြာ ၂၂ (မ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ)=ဝိသိလောက ၁၁၁၁ (နှ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၁၂ (သ)=ဝါနဝါသိကာ ၁၁၂ (သ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ)= ဝိသိလောက	ပါဒါကုလကဂါထာ

* အရိယာဂါထာ၏ ပုဗ္ဗမုကို နှစ်ကြိမ်စီကုံးလျှင်= ဂီတိဂါထာ။
* အရိယာဂါထာ၏ အဆုံး (ပုဗ္ဗမု)၌ ဂရု ၁-လုံးတိုးလျှင်= အရိယာဂီတိဂါထာ။
* အရိယာဂါထာကို ရှေ့-နောက်ပြန်၍ စီကုံးလျှင်= ဥဂ္ဂီတိဂါထာ။
* အရိယာဂါထာ၏ အပရမုဖြင့် ၂-ကြိမ်စီကုံးလျှင်= ဥပဂီတိဂါထာ။
* သဗ္ဗလဟုတ ဂါထာ = အစလဓိတိဂါထာ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သမဝုတ္တိနိဒ္ဒေသ- တတိယပရိစ္ဆေဒ

နံပါတ်	ဝိုက်ကား	ဂါထာအမည်	ဆန်းအမည်	လုံးရေ
၄၆။	၂၂၁ (တ) ၁၂၂ (ယ)	တနုမဇ္ဈာ	ဂါယတ္တိ	၆
၄၇။	၁၂၁ (ဇ) ၁၁၂ (သ) ၂ (ဂရု)	ကုမာရလလိတာ	ဥက္ခိကာ	၇
၄၈။	၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂-၂	စိတြဲပဒါ	အနုဋ္ဌုဘ	၈
၄၉။	* ၂၂၂ (မ) ၂၂၂ (မ) ၂-၂ (သတ္ထု ဂရုကဂါထာ ဖြစ်သည်။)	ဝိဇ္ဇုမ္မာလာ	အနုဋ္ဌုဘ	၈
၅၀။	၂၁၁ (ဘ) ၂၂၁ (တ) ၁-၂	မာဏဝက	အနုဋ္ဌုဘ	၈
၅၁။	၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ) ၂-၁ (ဂရု-လဟု ၁-ကြိမ်စီဖွဲ့သည်။)	သမာနိကာ	အနုဋ္ဌုဘ	၈
၅၂။	၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၁-၂ (လဟု-ဂရု ၁-ကြိမ်စီ ဖွဲ့သည်။)	ပမာဏိကာ	အနုဋ္ဌုဘ	၈
၅၃။	၂၁၂ (ရ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၂ (သ)	ဟလမုခီ	ဗြဟတီ	၉
၅၄။	၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၂၂၂ (မ)	ဘုဇဂသုသုသဋာ	ဗြဟတီ	၉
၅၅။	၂၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ) ၁၂၁ (ဇ) ၂	သုဒ္ဓဝိရာဇိတ	ပန္တီ	၁၀
၅၆။	၂၂၂ (မ) ၁၁၁ (နှ) ၁၂၂ (ယ) ၂	ပဏ္ဏ၀	ပန္တီ	၁၀
၅၇။	၂၁၁ (ဘ) ၂၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ)၂	ရုမ္မဝတီ *	ပန္တီ	၁၀
၅၈။	၂၂၂ (မ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၁၂ (သ)၂	မတ္တာ	ပန္တီ	၁၀
၅၉။	၂၁၁ (ဘ) ၂၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ)၂	စမ္မကမာလာ *	ပန္တီ	၁၀
၆၀။	၁၁၁ (နှ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ) ၂	မနောရမာ	ပန္တီ	၁၀
၆၁။	၂၂၁ (တ) ၂၂၂ (မ) ၂၁၂ (ရ) ၁	ဥဒ္ဓာသက	ပန္တီ	၁၀
၆၂။	၂၂၁ (တ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၂၁ (ဇ) ၂	ဥပဋ္ဌိတာ	ပန္တီ	၁၀
၆၃။	၂၂၁(တ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ) ၂၂	ဣန္ဒဝဇိရာ	တိဋ္ဌုဘာ	၁၁
၆၄။	၁၂၁(ဇ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ) ၂၂	ဥပေန္ဒဝဇိရာ	တိဋ္ဌုဘာ	၁၁
၆၅။	၁၂၁(ဇ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ) ၂၂ (ဥပေန္ဒဝဇိရာ) ၂၂၁(တ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ) ၂၂ (ဣန္ဒဝဇိရာ) ၂၂၁(တ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ) ၂၂ ၁၂၁ (ဇ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ) ၂၂	ဥပဇာတိ	တိဋ္ဌုဘာ	၁၁

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်	ဂိုဏ်း	ဂါထာအမည်	ဆန်းအမည်	လုံးရေ
၆၆။	၁၁၁(နှ) ၁၂၁(ဇ)၁၂၁(ဇ) ၁၂	သုမုခီ	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၆၇။	၂၁၁(ဘ) ၂၁၁(ဘ) ၂၁၁(ဘ) ၂၂	ဒေါဝက	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၆၈။	၂၂၂ (မ) ၂၂၁(တ) ၂၂၁(တ) ၂၂	သာလိနီ	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၆၉။	၂၂၂(မ) ၂၁၁(ဘ) ၂၂၁(တ) ၂၂	ဝါတောမ္မိ	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၇၀။	၂၁၁(ဘ) ၂၂၁(တ) ၁၁၁(နှ) ၂၂	သိရီ	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၇၁။	၂၁၂ (ရ) ၁၁၁(နှ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂	ရထောဒ္ဓတာ	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၇၂။	၂၁၂ (ရ) ၁၁၁(နှ) ၂၁၁(ဘ) ၂၂	သွာဂတာ	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၇၃။	၁၁၁(နှ) ၁၁၁(နှ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂	ဘဒ္ဒိကာ	တိဋ္ဌာဘာ	၁၁
၇၄။	၁၂၁(ဇ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ)၂၁၂ (ရ)	ဝံသဋ္ဌ	ဇဂတီ	၁၂
၇၅။	၂၂၁(တ) ၂၂၁(တ) ၁၂၁(ဇ)၂၁၂ (ရ)	ဣန္ဒဝံသာ	ဇဂတီ	၁၂
၇၆။	* ၁၁၂ (သ)၁၁၂ (သ)၁၁၂ (သ) ၁၁၂(သ) (သ-ဂိုဏ်း ၄-ခုဖွဲ့သည်။)	တောဋက	ဇဂတီ	၁၂
၇၇။	၁၁၁(နှ) ၂၁၁(ဘ) ၂၁၁(ဘ) ၂၁၂(ရ)	ဒုတဝိလမ္ဗိတ	ဇဂတီ	၁၂
၇၈။	၁၁၁(နှ) ၁၁၁(နှ) ၂၂၂(မ) ၁၂၂(ယ)	ပုဋ္ဌ	ဇဂတီ	၁၂
၇၉။	၁၁၁(နှ) ၁၂၂ (ယ) ၁၁၁(နှ) ၁၂၂(ယ)	ကုသုမမိစိတ္ကာ	ဇဂတီ	၁၂
၈၀။	* ၁၂၂ (ယ) ၁၂၂ (ယ) ၁၂၂ (ယ) ၁၂၂ (ယ) (ယ-ဂိုဏ်း ၄-ခုဖြင့် ဖွဲ့)	ဘုဇင်ပွယာတ	ဇဂတီ	၁၂
၈၁။	၁၁၁(နှ) ၂၁၁(ဘ) ၁၂၁(ဇ) ၂၁၂(ရ)	ပိယံဝဒါ	ဇဂတီ	၁၂
၈၂။	၂၂၁(တ) ၂၁၁(ဘ) ၁၂၁(ဇ) ၂၁၂ (ရ)	လလိတာ	ဇဂတီ	၁၂
၈၃။	၁၁၂(သ) ၁၂၁(ဇ) ၁၁၂(သ) ၁၁၂(သ)	ပမိတက္ခရာ	ဇဂတီ	၁၂
၈၄။	၁၁၁(နှ) ၁၁၁(နှ) ၂၁၁(ဘ) ၂၁၂(ရ)	ဥဇ္ဇလာ	ဇဂတီ	၁၂
၈၅။	၂၂၂(မ) ၂၂၂(မ)၁၂၂(ယ) ၁၂၂(ယ)	ဝေဿဒေဝီ	ဇဂတီ	၁၂
၈၆။	၁၁၁(နှ) ၁၂၁(ဇ) ၁၂၁(ဇ) ၁၂၂(ယ)	တာမရသ	ဇဂတီ	၁၂
၈၇။	၁၁၂ (သ) ၁၂၂ (ယ) ၁၁၂ (သ) ၁၂၂ (ယ) (သ-ဂိုဏ်း ယ-ဂိုဏ်း တစ်လှဲ့စီ စီကုံးထားသည်။)	ကမလာ	ဇဂတီ	၁၂
၈၈။	၂၂၂(မ)၁၁၁(နှ)၁၂၁(ဇ)၂၁၂ (ရ) ၂	ပဟသိနီ	အတိဇဂတီ	၁၃
၈၉။	၁၂၁(ဇ)၂၁၁(ဘ)၁၁၂ (သ)၁၂၁(ဇ) ၂	ရုစိရာ	အတိဇဂတီ	၁၃
၉၀။	၁၁၁(နှ)၁၁၁(နှ)၂၁၂ (ရ)၁၁၂ (သ)၁၂	အပရာဇိတာ	သက္ကရီ	၁၄
၉၁။	၁၁၁(နှ)၁၁၁(နှ)၂၁၁(ဘ)၁၁၁(နှ)၁၂	ပဟရဏသိလ	သက္ကရီ	၁၄

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်	ဂိုဏ်း	ဂါထာအမည်	ဆန်းအမည်	လုံးရေ
၉၂။	၂၂၁ (တ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၂	ဝသန္တတ်လကာ	သက္ကရီ	၁၄
၉၃။	* * ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၂ (သ)	သသိကလာ	အတိသက္ကရီ	၁၅
၉၄။	* * ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၂ (သ)	မဏိဂုဏနိကရ	အတိသက္ကရီ	၁၅
၉၅။	၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၂၂၂ (မ) ၁၂၂ (ယ) ၁၂၂ (ယ)	မာလိနီ	အတိသက္ကရီ	၁၅
၉၆။	၁၁၁ (နှ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ)	ပဘဒ္ဒက	အတိသက္ကရီ	၁၅
၉၇။	၁၁၁ (နှ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၂	ဝါဏိနီ	အဋ္ဌိ	၁၆
၉၈။	၁၂၂ (ယ) ၂၂၂ (မ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၂ (သ) ၂၁၁ (ဘ) ၁ - ၂	သိခရဏီ	အစ္စဋ္ဌိ	၁၇
၉၉။	၁၁၁ (နှ) ၁၁၂ (သ) ၂၂၂ (မ) ၂၁၂ (ရ) ၁၁၂ (သ) ၁-၂	ဟရိဏီ	အစ္စဋ္ဌိ	၁၇
၁၀၁။	၂၂၂ (မ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၁၁ (နှ) ၂၂၁ (တ) ၂၂၁ (တ) ၂-၂	မန္ဒက္ကန္တာ	အစ္စဋ္ဌိ	၁၇
၁၁၁။	၂၂၂ (မ) ၂၂၁ (တ) ၁၁၁ (နှ) ၁၂၂ (ယ) ၁၂၂ (ယ) ၁၂၂ (ယ)	ကုသုမိတလ-- တာ ဝေလ္လိတာ	ဓုတိ	၁၈
၁၀၂။	၁၂၂ (ယ) ၂၂၂ (မ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၂ (သ) ၂၁၂ (ရ) ၂၁၂ (ရ) ၂	မေဃ-- ဝိပ္ပဖ္ဖိတာ	အတိဓုတိ	၁၉
၁၀၃။	၂၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၁၂ (သ) ၂၂၁ (တ) ၂၂၁ (တ) ၂	သဒ္ဒူလ-- ဝိက္ကီဋ္ဌိတာ	အတိဓုတိ	၁၉
၁၀၄။	* ၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ)၂ ၁ (ရ-ဂိုဏ်း ဇ-ဂိုဏ်း တစ်လှဲ့စီ စီကွဲးသည်။)	ဝုတ္တ	ကတိ	၂၀
၁၀၅။	၂၂၂ (မ) ၂၁၂ (ရ) ၂၁၁ (ဘ) ၁၁၁(နှ)၁၂၂(ယ)၁၂၂(ယ) ၁၂၂(ယ)	သဒ္ဒရာ	ပကတိ	၂၁

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်	ဂိုဏ်း	ဂါထာအမည်	ဆန်းအမည်	လုံးရေ
၁၀၆။	၂၁၁ (ဘ) ၂၁၂ (ရ) ၁၁၁ (နှ) ၂၁၂ (ရ) ၁၁၁ (နှ) ၂၁၂ (ရ) ၁၁၁ (နှ) ၂	ဘဒ္ဒက	အာကတိ	၂၂

အမုသမဂ္ဂတ္ထိနိဒ္ဒေသ- စတုတ္ထ ပရိစ္ဆေဒ

နံပါတ်	ဂိုဏ်း	ဂါထာအမည်
၁၀၇။	(ဝိသမ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၁-၂ (သမ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂-၂ (ဒေါဓက)	ဥပစိတ္တ
၁၀၈။	(ဝိသမ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂-၂ (ဒေါဓက) (သမ) ၁၁၁ (နှ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၂၁ (၇) ၁၂၂ (ယ) (တာမရသ)	ဒုတမဏ္ဍာ
၁၀၉။	(ဝိသမ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၂ (သမ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂-၂	ဝေဂဝတီ
၁၁၀။	(ဝိသမ) ၂၂၁ (တ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၂ (သမ) ၂၂၂ (မ) ၁၁၂ (သ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၂	ဘဒ္ဒရာဇီ
၁၁၁။	(ဝိသမ) ၁၁၂ (သ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၁၂ (သ) ၂ (သမ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၂ (ရ) ၁၁၁ (နှ) ၂-၂	ကေတုမတီ
၁၁၂။	(ဝိသမ) ၂၂၁ (တ) ၂၂၁ (တ) ၁၂၁ (ဇ) ၂-၂ (ကြန္ဒဝဇီရာ) (သမ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၂၁ (တ) ၁၂၁ (ဇ) ၂-၂ (ဥပေန္ဒဝဇီရာ)	အာချာနကီ
၁၁၃။	(ဝိသမ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၂၁ (တ) ၁၂၁ (ဇ) ၂-၁ (ဥပေန္ဒဝဇီရာ) (သမ) ၂၂၁ (တ) ၂၂၁ (တ) ၁၂၁ (ဇ) ၂-၂ (ကြန္ဒဝဇီရာ)	ဝိပရီတပုဗ္ဗာ
၁၁၄။	(ဝိသမ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၁၁၂ (သ) ၁-၂ (သမ) ၁၁၁ (နှ) ၂၁၁-(ဘ) ၂၁၁ (ဘ) ၂၁၂ (ရ)	ဟာရိဏ္ဍပ္ပုတာ
၁၁၅။	(ဝိသမ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၂၁၂ (ရ) ၁-၂ (သမ) ၁၁၁ (နှ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ)	အပရုဝတ္တ
၁၁၆။	(ဝိသမ) ၁၁၁ (နှ) ၁၁၁ (နှ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂၂ (ယ) (သမ) ၁၁၁ (နှ) ၁၂၁ (ဇ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၂	ပုပ္ပိတဂ္ဂါ
၁၁၇။	(ဝိသမ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ) (သမ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၁၂၁ (ဇ) ၂၁၂ (ရ) ၂	ယမဝတီ

http://www.dhammadownload.com

ဝိသမဝုတ္တိနိဒ္ဒေသ- ပဉ္စမပရိစ္ဆေဒ

၁။ အစ-အက္ခရာ ၄-လုံးနောင်-- ၄-ပါဒလုံး၌ ယ-ဂိုဏ်းများနေခဲ့သော် ဝတ္တဂါထာ။

၂။ အစအက္ခရာ ၄-လုံးနောင်-- ပ+တ ပါဒ၌ ယ-ဂိုဏ်း ဒု+စ ပါဒ၌ ဇ-ဂိုဏ်း နေခဲ့သော် ပထျာဝတ္တဂါထာ။ (ယ+ဇ၊ ယ+ဇ)

၃။ အစ အက္ခရာ ၄-လုံးနောင်-- ပ+တ ပါဒ၌ ဇ-ဂိုဏ်း၊ ဒု+စ ပါဒ၌ ယ-ဂိုဏ်း နေခဲ့သော် ဝိပရီတ ပထျာဝတ္တဂါထာ။ (ဇ+ယ၊ ဇ+ယ)

၄။ အစ အက္ခရာ ၄-လုံးနောင်-- ပ+တ ပါဒတို့၌ န-ဂိုဏ်း၊ ဒု+စ ပါဒတို့၌ ယ-ဂိုဏ်း နေခဲ့သော် စပလာဝတ္တဂါထာ။ (န+ယ၊ န+ယ)

၅။ အစ အက္ခရာ ၄-လုံးနောင်-- ပ+တ ပါဒတို့၌ ယ-ဂိုဏ်း၊ ဒု+စ ပါဒတို့၌ ဘ-ဂိုဏ်း နေခဲ့သော် ဝိပုလာဂါထာ။ (ယ+ဘ၊ ယ+ဘ)

"ယဇ-ယဇ၊ ပုံသေပြ၊ဖောက်ကမည်ပေးပါ" ဟူသော လက်ာအရ ယ-ဇ၊ ယ-ဇ ဂိုဏ်းများနေပုံကို ပုံသေကြည့်၍ ---

၁။ န+ဇ၊ ယ+ဇ နေခဲ့သော် ပထမ န-ကာရဝိလာဂါထာ၊

၂။ ယ+ဇ၊ န+ဇ နေခဲ့သော် တတိယ န-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊

၃။ န+ဇ၊ န+ဇ နေခဲ့သော် ဥဘယ န-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ ဖြစ်သည်။

သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ မဲတုဲလံ၊ သသဒ္ဓမ္မ ဂဲဏုတ္တမံ။

အဘိဝါဒိယ ဘာသိဿံ၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သဂိဟံ-တို ဆန်းစစ်၍ ဂါထာအမည် ဆန်းအမည် ပေးပုံ ။ ။ ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ၈-လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း န-ဂိုဏ်းမရှိခြင်း၊ ၃။ ပထမပါဒအစလေးလုံးနောင် န-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄ တတိယပါဒ အစလေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၅။ သမပါဒ(ဒု+စ) အစလေး လုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်းတို့ကြောင့် ပထမ န-ကာရ ဝိပုလာဂါထာ၊အနုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

တတ္ထ ဝုတ္တာ ဘိဓမ္မတ္ထာ (၁၂၂)၊ စတုဓာ ပရမတ္ထတော (၁၂၁)။

စိတ္တံ စေတသိကံ ရှပံ (၁၂၂)၊ နိဗ္ဗာနမိတိ သဗ္ဗထာ (၁၂၁)။ဤဂါထာကား- ၁။ ပါဒတိုင်း ပါဒတိုင်း အက္ခရာ ၈-လုံးစီရှိခြင်း၊ ၂။အစတစ်လုံးနောင် သ-ဂိုဏ်း န-ဂိုဏ်းမရှိခြင်း၊ ၃။ ဝိသမပါဒအစလေးလုံးနောင် ယ-ဂိုဏ်းရှိခြင်း၊ ၄ သမပါဒ အစလေး လုံးနောင် ဇ-ဂိုဏ်းရှိခြင်းတို့ကြောင့် ပထျာဝတ္တဂါထာ၊အနုဋ္ဌုဘဆန်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆန်းဖြေနည်း လမ်းညွှန်ပြီး၏။

၉-၁၀-၂၀၀၅

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓာန် လိင် ဝိနိစ္ဆယ

အံသော - အံသောနိတ္ထိ-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင်, နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အက္ခောဘ (ဘိ)နီ- အက္ခောဘနီတ္ထိယ်-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အစ္ဆိ - သိခါဇာလစ္ဆိစာပုမေ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင်, နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အစ္ဆရာ - အစ္ဆရာယောတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အဇ္ဇလိ - ပုမေကရပုဇ္ဇောဇ္ဇလိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
အဇ္ဇနီ - မဇ္ဇဂေါတ္တနီတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အဇ္ဇဝိ - အဇ္ဇဝိတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အဋ္ဌပဒ - ပုမေဝါဋ္ဌပဒံ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
အဋ္ဌိ - ပဏ္ဍာကေ အဋ္ဌိ-ကို ထောက်၍ နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အတ္တမနတာ - ဟာသောတ္တမနတာပီတိ၊ ဝိတ္တိတုဋ္ဌစ နာရိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင်။
အဓိကရဏီ - မုဋ္ဌာဓိကရဏီတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အနုပုဋ္ဌိ - အနုပုဋ္ဌပုမေကမော-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အနုသာသန - ပုမဝဒ္ဓေ နုသာသနံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အနုသိဋ္ဌိ - ဩဝါဒေါစာနုသိဋ္ဌိတ္ထီ-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အနုဿတိ - သတိတ္တနုဿတိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အန္တေဝါသိ - သိဿန္တေဝါသိနော ပုမေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
အန္ဓကာရ - အန္ဓကာရော တမောနိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အဗ္ဘ - အဗ္ဘတီသွထ ဝဿံစ-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အမာဝါသိ - အမာဝသီ ပုမာဝါသီ ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အမာဝသီ - အမာဝသီ ပုမာဝါသီ ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အယောဂူ - အယောဂွေါ မုသလောနိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အရညာနီ - တုရညာ နီတ္ထိယ် ဘဝေ-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အရဏီ - ဒါရုမှိ တုရဏီ ဒွိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အလင်္ခီ - အလင်္ခီကာလကဏ္ဏိတ္ထီ-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အသနီ - အသနီ ဒွိသု-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အဿမ - အဿမာပုန္နပုံသကေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အာကာသ - အာကာသော နီတ္ထိယ် နဘံ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အာဇိ - အာဇိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အာဏိ - အာဏိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အာဒါသ = ပုမေတ္တာဒါသ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
အာမလကီ = အာမတာမလကီ တိသု-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အာသီ = အာသီတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
အာဠကော = အာဠကောနိတ္ထိယ်-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဣရု = ဣရု နာရီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဣတိ = ဣတိတိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥဇ္ဆဂ် = ဥဇ္ဆဂ်က်ာ တုဘောပုမေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥတု = ဥတုယော ဒွိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။(ရာသီဥတု)
ဥတု = ပုမေတ္တတု ရဇောပုပ္ပံ-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်သည်။ (ရာသီပန်း ဥတုပန်း)
ဥတ္တာနသယ = တိသုတ္တာနသယာ ဒယော-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥဒိစီ = ပတိစ္ဆ။ ဒိစီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥဒ္ဓဒေဟိက = တီသွေတ မုဒ္ဓဒေဟိက်-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥပမာတု = ဥပမာတာ တု ဓာတိတ္ထိ-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥပါဟန = ဥပါဟနော ဝါ-ကိုထောက်၍ ဝိကပ် ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥလ္လောစ = ပုန္နပုံသကမုလ္လောစ်-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥသု = ဝါဏောဏ္ဏ မုသုဒ္ဓိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဥဠု = အပုမေတာရကောဠုစ-ကို ထောက်၍ နပုံလိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဦမိ = ဦမိ ဝီစိ ပုမိတ္ထိယ်-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဦရု = ဦရုသတ္ထိ ပုမေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဦသရ = ဦသဝါ တူသရော တိသု-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဦသဝန္တု = ဦသဝါ တူသရော တိသု-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကကစ = ကကစောနိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကဂုံ = အထ ကဂုံ ပိယဂုံတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကဆ္ဆ = ကဆ္ဆံ ပုမနပုံသကေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကဋက = ကဋကော နိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကဋဏ္ဍ = ပုမေ ကဋဏ္ဍ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကဍိ = ကဍိ နာရီယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကဏ = ကဏော ပုမေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကတ္တရယဋ္ဌိ = ကတ္တယဋ္ဌိ နာရီယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကန္ဒရ = ကန္ဒရော ဒွိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကပ္ပူရ - ကပ္ပူရဲ့ ပုန္နပုံသကေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကမဏ္ဍလု - နီတ္ထိ ကမဏ္ဍလု-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကမ္မု - ကမ္မုနီတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကလလ - ကလလံ ပုန္နပုံသကေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကသိ - ကသိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကာသ - ကာသ မိတ္ထိန-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကာဠကဏ္ဏီ - ကာဠကဏ္ဏီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကိတ္တိ - ကိတ္တိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုဋ္ဌိ - ကုဋ္ဌိ တု ဒ္ဒိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုဋ္ဌ - ကုဋ္ဌော နီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုဋိ - ထိယ် ကုဋိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုဋ္ဌာရီ - ကုဋ္ဌာရီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုလိသ - ကုလိသံ ဝဇိရံ ပုန္နပုံသကေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုဿိ - ကုဿိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုလ္လ - ကုလ္လော သုပ္ပ မနိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကုဝေဏီ - ထိယ် ကုဝေဏီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကေသရ - ကေသရောနီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကောဋ္ဌရ - ကောဋ္ဌရော နီတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကောဋိ - ကောဋိ နာရိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကောရက - ကောရကောနီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကောလိ - ကောလိစ ဗဒရီတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ကောသိ - ကောသိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ခဏိတ္တိ - ခဏိတ္တိတ္ထု ဝဒါရဏံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ခဇ္ဇ - ဝါ ခဇ္ဇံ သကလံ ပုမေ-ကို ထောက်၍ ဝိကပ် ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ခါဏု - ခါဏုနီတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဂဂ္ဂရီ - ဂဂ္ဂရီမန္တ နီတ္ထိ ဒ္ဒေ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။ (မွေအိုး)
ဂဂ္ဂရီ နာရီ-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။ (ဖားဖို)
ဂန္ဓကုဋိ - မိတ္ထိ ဂန္ဓကုဋိပျထ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဂဟဏီ - ဂဟဏီတ္ထု၁ရဲ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဂေါပါနသီ - ဂေါပါနသီတ္ထိယ်-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂေါမယ = ဂေါမယော နိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဂေါမိဋ္ဌ = ဂေါမိဋ္ဌော ဂေါမယော နိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဃဋ္ဌ = ဃဋ္ဌော ဒွိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
စန္ဒန = စန္ဒနော နိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
စာပ = စာပေါ နိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
စုလ္လိ = စုလ္လိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဇတု = ဇတု နပုံသကေ-ကို ထောက်၍ နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဇုတ = ဇုတံ တွနိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တဏှိ = တဏှိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တဋ္ဌ = တဋ္ဌံ တီသု-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တနု = ထိယ် တနု-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တန္တု = တန္တု ပုမေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
တမ = တမော နိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တယိ = တယိ နာရိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တာရကာ = အပုမေ တာရကောဋ္ဌစ-ကို ထောက်၍ နပုံလိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တိထိ = ဟိထိ ဒွိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တိလက = တိလကောတ္ထဿော နိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
တူဏှိ = တူဏှိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ထလိ = ထလိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ထူဏ = ထူဏော ပုမိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒပ္ပဏ = ပုမေတွာဒါသ ဒပ္ပဏာ-ကိုထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒဋ္ဌိ = ဒဋ္ဌိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒရီ = ဒရီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒိဋ္ဌ = ဒိဋ္ဌ လဒ္ဓိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒုဂ္ဂတိ = ဒုဂ္ဂတိတ္ထိစ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒုန္နိဘိ = ဒုန္နိဘိ ဝုတ္တော-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒုဟိတု = နာရီယံ ဒုဟိတာ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒေဝတာ = အပုမေ ဒေဝတာနိစ-ကို ထောက်၍ နပုံလိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဒေဟ = ဒေဟံ ဝါ ပုရိသေ-ကို ထောက်၍ ဝိကပ် ပုလ္လိင် ဖြစ်စ်ပါသည်။
ဒေဟနိ = ဒေဟနိတ္ထိယ်-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဒေါဏီ = ဒေါဏီ တွတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဓမနီ = စိတ္ထီသိရာ ဓမနီ-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဓမ္မ = ဓမ္မ မနိတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဓာတိ = ဓာတိတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဓာတု = ဓာတွတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဓိတိ = ဓိတိတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဓီတု = နာရိယံ ဒုဟိတာ ဓီတာ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဓူလိ = ဓူလိတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နခ = နခေါ နိတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နဂရ = နဂရမိတ္ထီ ဝါ-ကို ထောက်၍ ဝိကပ် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နာဋ္ဌိ = နာဋ္ဌိ နာရိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိကတိ = ထိယံ နိကတိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိကုဋ္ဌ = နိကုဋ္ဌ မိတ္ထိန-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိဂဋ္ဌ = နိတ္ထီ တု နိစလောန္ဒုကော-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိဂ္ဂုဏ္ဌီ = နိဂ္ဂုဏ္ဌီတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိဂုဏ္ဌီ = နိဂုဏ္ဌိတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိဃဏ္ဌု = နိဃဏ္ဌု သော-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိဓန = နိဓနောတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နိဋ္ဌ = နိဋ္ဌောနိတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နေမိ = နေမိ နာရိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
နှာရု = ပုမေ နှာရု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပကတိ = ပကတိတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပစ္စရီ = ပစ္စရီတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပဥ = ပဥော တီသွနုယောဂေါစ-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပဋ္ဌ = ပဋ္ဌောနိတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပဋိပါဋိ = ပဋိပါဋိ သာ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပဏိဓိ = ပုရိသေ ပဏိဓိရိတော-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပဏ္ဒိ = ပုမေ တု ပဏ္ဒိ ပါသဏိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပတီစိ = ပတီစျုဒီစီတ္ထီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပတ္တီ = ပတ္တီ တု ပုမေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပဒါတိ = ပဒါတိ ပတ္တိ တု ပုမေ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပဒုမ = အနိတ္ထိ ပဒုမံ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပဒ္ဓတိ = ပဒ္ဓတိတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပလာလ = ပလာလံ နိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပါစိ = ပါစိ ပတီစ္ဆဒိစိတ္ထိ-ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပါတိ = ပါတိတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပါဒု = ပါဒုတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပါယု = ပါယု တု ပုရိသေ-ကို ထောက် ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပါသဏ္ဍ = ပုမေ တု ပဏ္ဍို ပါသဏ္ဍော-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပိဋ္ဌ = ပိဋ္ဌ နာရိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပိပ္ပလီ = ပိပ္ပလီတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပိယဂုံ = ပိယဂုံတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပုဏ္ဏ = ပုဏ္ဏ မနိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပုရ = ပုရံ နဂရ မိတ္ထိ ဝါ-ကို ထောက်၍ ဝိကပ် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပေါက္ခရဏီ = ပေါက္ခရဏီတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ပေါဋ္ဌလ = ပေါဋ္ဌလော ကာသမိတ္ထိန-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဖရသု = ဖရုသာဒီ တိလိင်္ဂိကာ-ကို ထောက်၍ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဗဒရီ = ဗဒရီတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဗာဟု = ဗာဟု ဘုဇော ဒ္ဝိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဗီဇနီ = ဗီဇနီတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဗောဓိ = ဗောဓိစ ဒ္ဝိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဗျာဘင်္ဂီ = ဗျာဘင်္ဂီ တိတ္ထိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဘတိ = ဘတိ တု နာရိယံ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဘရဏီ = ဘရဏီတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဘီတိ = ဘီတိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
ဘုဇ = ဘုဇော ဒ္ဝိသု-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။
မကုလ = မကုလံ ဝါ-ကို ထောက်၍ ဝိကပ် ပုံလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
မဏ္ဍ = မဏ္ဍောနိတ္ထိ-ကို ထောက်၍ ပုလ္လိင် နပုံလိင် ဖြစ်ပါသည်။
မဠရီ = မဠရီ နာရီ-ကို ထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

အဘိဓာန် လိင် ဝိနိစ္ဆယ ဤမျှဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက်ပါပြီ။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်သားဖွယ်ရာ အလင်္ကာ မာတိကာ

အကွေ့ပအလင်္ကာ	၄၃၆
အင်္ဂဏ်ဘာဝမိဿ	၄၈၀
အညထာတွညထာ	၃၂၄
အညမညဝိဘူသန	၄၇၄
အညမညောပမာ	၄၁၁
အတိဝုတ္တဒေါသ	၃၂၈
အတိသမ္ဘာဒ	၃၂၈
အတိဟသိတ	၄၉၅
အတီတကွေ့ပ	၄၃၇
အတီတံနာနုံ	၄၃၈
အတ္ထဧကတ္ထ	၃၁၅
အတ္ထသြဇဂုဏ်	၃၆၉
အတ္ထဂမ္ဘောပမာ	၄၁၇
အတ္ထန္တရရျာသ	၄၃၈
အတ္ထဗျတ္တိဂုဏ်	၃၈၃
အတ္ထာလင်္ကာရ ၂-ပါး	၃၉၉
အတ္ထာဝုတ္တိ	၄၃၂
အဓိကောပမာ	၄၂၃-၄၂၆
အဓိပ္ပါယ မဟန္တတ္တ	၄၇၀
အဓျတ္ထဒေါသ	၂၉၇
အနတ္ထ(က) ဒေါသ	၃၁၃
အနာဂတကွေ့ပ	၄၃၇
အနုဘာဝ	၄၉၀
အန္တဒီပက	၄၃၅
အပ္ပကတတ္ထုတိ	၄၇၂
အပက္ကမဒေါသ	၃၃၂
အပဟသိတ	၄၉၅
အပေက္ခိနောပမာ	၄၂၄
အပေတတ္ထဒေါသ	၃၂၉
အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာ	၄၂၃
အဗျပေတယမက	၃၀၂-၃၀၃
အဘာဝကိစ္စဇနကဟေတု	၄၄၆
အဘိန္ဒကမ္ပကိလေသ	၄၆၄
အဘိန္ဒပဒဝါကျသိလေသ	၄၆၀
အဘိန္ဒဝိသေသနသမာသဝုတ္တိ	၄၅၀
အဗ္ဘုတရသ	၄၉၂-၄၉၉
အဗ္ဘုတောပမာ	၄၁၂
အမ္ဘောဇမိဝ	၄၁၁
အဘူတောပမာ	၄၁၆
အယုတ္တကာရီစိတ္တဟေတု	၄၄၇
အယောဂ	၄၉၄
အလံ ကတ္တုံ ဝနဒေါ	၃၁၅
အလင်္ကာဖျက်ဥပမာ	၄၂၃-၄၂၄
အဝိရုဒ္ဓကမ္ပကိလေသ	၄၆၃
အဝိရောဓိသိလေသ	၄၆၅
အသန္တဖလနိဒဿန	၄၉၆
အသမတ္တော	၄၁၅
အသမ့ဝဥ္စနာ	၄၇၁
အသာဓာရဏောပမာ	၄၁၆
အသေသဝတ္ထုဝိသယအသမာသရူပက	၄၂၉
အသေသဝတ္ထုဝိသယသမာသရူပက-	၄၂၈
အသေသဝတ္ထုဝိသယသမာသာသမာ-	၄၂၉
အကျိုးဆော့ အကန်းမော့	၃၀၈
အကြင်ကာလ ရဟန်းဘသည်	၃၇၂
အကြော်သည်မ ဖိုအဝ၌--	၃၈၈
အကိုက်သွန်းသွန်း၊ ဉာဏ်ညွှန့်-	၃၉၀
အချစ်တို့ကို ပေးနော်	၃၁၁
အချစ် အချစ်----	၃၃၂

http://www.dhammadownload.com

အချစ်ဆိုတာ ပူလောင်တဲ့-- ၃၉၀
အချက် မသိတော့-သားမက် ၃၃၈-၄၇၉
အကွရာလေးဆယ်၊တစ်လုံးဆွယ်- ၀၁၂
အစကောင်းမှ အနှောင်းသေချာ ၃၅၉
အစိုးရခွေး လက်ပေးတတ်စွာ ၂၉၇
အဆက်မသိတော့-- ၃၃၈-၄၇၉
အဆွေခင်မှာ သက်တစ်ရာလျှင်-- ၃၄၉
၃၈၅/၄၅၆
အထွတ်ရှင်ပင် ၃၂၃
အနည်းငယ်မျှ စိန်ကိုရ၍ ၂၉၆
အနည်းငယ်မျှ စိန်ကျောက်ရ၍ ၃၄၂
အနှစ်တစ်ရာ အနာကင်းကွာ- ၃၈၅-၄၅၆
အနှစ်မရှိ ရှားတောပင်၊ ကြက်ဆူ- ၃၀၇
အပြစ်လွတ်ဖို့ကအရေးကြီးပုံ ၂၉၁-၂
အပြစ်ဒေါသတို့၏ တည်ရာဌာန ၂၉၃
အပျိုကညာ အဟောင်းပစ်၍ ၄၁၂
အဖေ့ထက် သားတစ်လကြီး၏-- ၃၀၇-၈
အဖွဲ့အနွဲ့တန်ဆာဆင်ရာ၌ အရေးပါ ၂၉၂
အဖွဲ့ဝန္ဓ၏အသက်နှင့်တူအလင်္ကာ ၄၀၃
အဘယ်မျောက်ကို သိလရှိသော ၃၄၄
အမေ့သား ၃၃၁
အမေ၌လည်း ရှိသေ၊-- ၃၁၈-၃၃၇
အမိကဖွား အမယ်သားလျှင် ၃၁၆
အများပြည်သူ ၃၁၆
အမှန်သိက ၃၈၇
အမြောက်ဆံ ပေးလိုက်ပါ။ ၃၁၁
အရာရာ၌ ရုပ်သာ ပဓာနဖြစ်သည်--သည်
မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမာဓမ္မာ၊ မနော သေဋ္ဌာ မနော
မယာ-ဟူသော အာဂမနှင့် ဆန့်ကျင်သော
ကြောင့်-အာဂမဝိရောဓိဒေါသသင့် ၃၀၈
အရှေ့ဆို တောင်ပေါ်ထိပ်က ၃၁၉-၃၃၀
အရှင်၏ကျော်စောခြင်း- ၃၃၃
အရင်းကြီးမှ--- ၃၅၉
အရင်းလဲက အဖျားထင်းဖြစ်သည် ၃၅၉
အလင်္ကာ ၂၈၄
အလင်္ကာကျမ်း ထပ်ရေးရကြောင်း ၂၈၂
အလင်္ကာကျမ်း၏ ဥပစာအလင်္ကာ ၂၈၃
အလင်္ကာရဝိဒူဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ-- ၂၈၆
အလင်္ကာကျမ်း၏ အလင်္ကာရမည်ပုံ- ၂၉၀
အလင်္ကာအမျိုးအစား ၂၉၀
အလိုစောက်+ပတ်ကြားအက်ထဲက- ၃၂၀
အလွမ်းတွေ ဝေ မယူချင်ပါနဲ့ ၃၃၈-၃၆၂
အသက်သဖွယ်ဖြစ်ဂုဏ်(သြဇဂုဏ်) ၄၇၉
အသားနုလျက် ညိုပြာညက်နှင့် ၃၅၄
အသက်တစ်မျှ --- ၃၁၆
အသားတော် အရောင်ထွက်-- ၃၁၆
အသီးတွင်သရက်-- ၄၆၈
အာဂမဝိရောဓိ ၃၀၆
အာဒီဒီပက ၄၃၄
အာဘာတိ ဝါရိဒေါ ၃၁၅
အာဝုတ္တိအလင်္ကာ ၄၃၂
အာလမ္ဗဏ ဝိဘာဝ ၄၈၉
အာသန္နဝိဇယုဿဝ ၃၆၀
အာသီ အလင်္ကာ ၄၈၁
အာဠာဝက ရွာစား မင်း၏သား ၃၁၃
အာကာကို လွှာပုံပြုပါလို့--- ၃၂၈-၃၅၆
အေးကြိုင်စန္ဒ+ကူးမည်ရသား ၃၂၃
အက်စ်အီးကားပေါ်ဝယ် ၃၈၂
အိပ်မက်ဝတ်မှဲ မှောင်ဝတ်ရုံနဲ့-- ၃၉၅
အုံးထန်းပေလက် တမာရွက်တို့- ၃၈၈

http://www.dhammadownload.com

အောင်ဆန်း ဗိုလ်ချုပ်--- ၃၅၆-၃၈၃
အောင်လံတွေ ရောင်ပျံ-- ၃၈၈
အိုက်လျှင် မီးလှုံ-- ၃၀၇
အိုနှမ သင့်ကို ငါချစ်-- ၃၂၀
အို--ဟေ့ အပျို နင့်ကိုငါချစ်-- ၃၂၀
အိပ်စက်မပျော် တမ်းကာမျှော်လိမ့် ၃၀၀
ဣတိပိ သော ဘဂဝါ-- ၃၈၂/၄၀၀/၄၃၆
ဣတ္ထီနံ-- ၃၃၆
ဣဝယုတ္တ ဝါကျတ္ထောပမာ ၄၂၁
ဣဝဝိယုတ္တဝါကျတ္ထောပမာ ၄၂၂
ဣဝါဒိသဒ္ဒဂမ္မောပမာ ၄၁၇
ဣဝါဒိဂိုဏ်း ၄၀၈
ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာ စျလာ- ၃၅၅
ဣန္ဒြေစိမ်းစိမ်း-- ၃၉၃
ဤခေတ် ဤခါ မင်းရာဇာနှင့် ၃၁၇
ဤခေတ် ဤခါ ဤရာဇာနှင့် -- ၃၅၂
ဤမြေပံသု သက်သေပြု-- ၃၈၈
ဤယောက်ျားကား ပြစ်မှားမရှိ ၃၁၁-၃၄၉
ဤရဟန်းသည် လောကရေးရာကို- ၄၅၆
ဤရဟန်းသည် စာပေကျမ်းဂန်-- ၄၅၆
ဤရဟန်းသည် ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်- ၄၅၆
ဤသူကား လူ့စကား နားမလည်- ၂၉၇
ဤသူငယ်မ-- ၃၆၃
ဤသို့ ကျင့်လမ်း၊ မဂ်စခန်းကို- ၃၃၈-၃၆၂
ဥက္ကံသဝန္တော၌ ဥက္ကံသ-အရ ၄၈၃
ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝ ၄၈၉
ဥဒါရတာဂုဏ် ၃၈၀
ဥပမာ အလင်္ကာ ၄၀၅- ၄၂၂
ဥပမာပေက္ခိနီ ၄၂၄
ဥပမာဗ္ဘန္တရ ပရိကပ္ပနာ ၄၅၂
ဥပဟသိတ ၄၉၅
ဥဘယာဝုတ္တိ ၄၃၃
ဥဿာဟ ၄၉၇
ဥပုသ်စောင့်သောကျား ၃၀၈
ဥသျောင်လည်ဆစ် ရင်ဝယ်နစ် ၃၂၇
ဦးငွေရ - ငွေတစ်သိန်းရတယ် ၃၁၀
ဦးသျောင်လည်ရစ်- ၃၂၇
ဧကတ္ထဒေါသ ၃၁၄
ဧကဒေသဝိဝုတ္တိအသမာသရူပက- ၄၃၀
ဧကဒေသဝိဝုတ္တိသမာသရူပက- ၄၃၀
ဧကဒေသဝိဝုတ္တိသမာသာ-- ၄၃၁
ဧကာဝဋ္ဌိ ၄၇၃
ဩစိတျသမ္မောသကပဒသိလေသ- ၄၆၆
ဩစိတျဟီနဒေါသ ၃၃၃
ဩဇဂုဏ် ၃၆၈
ဩဘာသိတော ၂၉၈
ကညေကာမယမာနံ ၃၁၉
ကစ္ဆံ စန္ဒာ ၄၁၆
ကမ အလင်္ကာ ၄၄၈
ကလာဝိရောဓိ ၃၀၆
ကရုဏာရသ ၄၉၆
ကမစ္စုတဒေါသ ၃၂၆
ကမေန ကရုဏာယုတော ၄၉၉
ကန္တိဂုဏ် ၃၈၂
ကာပိပညာ ၃၁၇
ကာယဝိညာ ဒွတ္တိသာ ၃၂၃
ကာရဏန္တရဝိဘာဝနာ ၄၄၄
ကာလဝိရောဓိ ၃၀၆
ကိလိဋ္ဌဒေါသ ၂၉၉-၃၀၀
ကီဋ္ဌာဒိဟေတုနာ ၃၆၂

http://www.dhammadownload.com

ကိဋ္ဌာသရော	၃၈၂
ကိ ဝါမ္ဗုဇန္တော	၄၁၉
ကောဓ ဌာယိဘာဝ	၄၉၆
ကြိယာ အာဒိ ဒီပက	၄၃၄
ကြိယာ အန္တ ဒီပက	၄၃၅
ကြိယာ ပရိကပ္ပနာ	၄၅၃
ကြိယာ ဝိသေသနဝုတ္တိ	၄၅၈
ကြိယာသဟဝုတ္တိ	၄၇၅
ကစားမြူးတူး ပျော်ရွှင်မြူးဖို့	၃၈၂
ကဆုန်လ၌ သဇင် ခဝဲပွင့်၏။	၃၀၇
ကညာပျို ဘာကိုမှ မလွမ်း--	၂၉၇
ကဗျာဗန္ဓ၏ အသက်သဖွယ်ဖြစ် ဂုဏ် ၆-မျိုး	၃၈၆
ကဗျာဆရာ၏ လက္ခဏာ	၄၈၄
ကဗျာသေ- ကဗျာရှင်	၃၆၈
ကမ္ဘာတွင် နေဇာတုံးမှ--	၃၅၆
ကမ္ဘာတစ်ခွင်	၄၀၄
ကရင်မ ကရင်က--	၃၇၄
ကာမစည်းစိမ် တဏှာအိမ်၌	၃၇၃
ကိလေသာ အညော်ငွေ့တွေ--	၃၉၁
ကိလေသာသွေး အော့အန်ထွေး--	၃၉၄
ကုမုဒြာကြာသည် နေ့မှာပွင့်၏။	၃၀၇
ကုလား ကလယ်၊ ငါး-ငဖယ်-ကား ပတိဝတ္ထူပမာအလင်္ကာ(ဂါထာ-၂၀၁)	
ကုလားနှစ်ယောက် ကွေးကောက်--	၄၆၈
ကုလားပိန်မှာ လူဝဆေး--	၃၀၈
ကြံစည်မကုန်----	၃၄၇
ကြားရရုံမျှ ဟဒယ--	၃၈၂
ကြာပန်းတို့သည် ပြက်ရယ်ပြု--	၃၈၇
ကြောက်ဖွယ်မုန်တိုင်း	၃၈၈
ကြက်ညီနောင် ရေမျှောလို့---	၄၈၀
ကြက်မတွန်၍ မိုးလင်း၏	၃၀၇
ကြီးပွားခြင်းအား စွန့်လွတ်-	၃၀၈-၃၃၄
ကြေးမရှာဘဲ ကျောင်းဆောက်--	၃၅၉
ကြောင်ကဲ့သို့ ကျင့်လေ--	၃၁၀
ကြောင်ကိုမြင်သော် လိုချင်၏	၃၃၈
ကြိကြိုတင်တင် ဘေးကိုမြင်သော်-	၃၃၈
ကြမ်းပိုးကိုလိပ် ဆင်ကိုဆိတ်--	၄၀၄
ကျက်သရေကို တိုးပွား အလင်္ကာ	၄၀၃
ကျားသစ် ဆင်,ပြောင် တွေ့တိုင်း-	၃၅၀
ကျားသစ်များမြောင် တွေ့တိုင်း	၃၅၀
ကျောက်ဖျာ ဝက်တူးစားသည်။	၃၂၉
ကျောက်မျက်ခေါ်ဆို---	၃၄၂
ကျမ်းဂန်များကို--	၃၀၇-၃၄၆
ကိုရင်ဇိနောရသ အကျော်ရသတဲ့-	၃၃၈
ကိုရင် ဘုန်းကြီးအတွက် ဆေး--	၃၁၁
ကျောင်းခွင်လမ်းပါး--	၃၁၄
ကျွဲ နွား တိရစ္ဆာန် ဆေးကုဆရာ	၃၁၆
ကျွဲပျောက်လို့ နွားကိုရှာ--	၃၃၀
ကောင်းကင်မှာ ရေဆန်---	၄၈၀
ကောင်းပေစွ ကောင်းပေစွ	၃၅၁
ကောင်းမြတ်တင့်တယ် လယ်ကို--	၃၂၇
ကုန်း၌ပေါက်လာ ပဒုမ္မာ	၃၀၆
ကောက်ကောက်ကျစ်ကျစ်	၃၃၁
ကျွန်တော်ပါရှင်---	၃၃၆
ကျွန်ကုလား မယား တောသူ-ကား ပတိဝတ္ထူပမာ အလင်္ကာ(ဂါထာ-၂၀၁)	
ကိုယ့်ကြောင့် သူ့ကြောင့်	၃၃၆
ကိုယ့်ကိုသနား တရားစောင့်ပါ	၃၇၅
ကိုင်းကျွန်းမှီ ကျွန်းကိုင်းမှီ-	၄၇၅

http://www.dhammadownload.com

ကျီးက ဘုတ်ရိုသေ-- ၄၇၅
ကျူရိုးရှင် ပီပီဟိန်း-- ၃၈၈
ခဏ္ဍရူပက ၃၄၀
ခဏ္ဍိတောပမာ ၄၂၄
ခယိစန္ဒော ၄၁၅
ခရာခိလာ ၃၁၁
ခေတ္တံ ဝါ ဒေဟိ ၃၂၇
ခံစား ဒုက္ခ နိဗ္ဗာနတည်း ၃၀၉
ခန္ဓာငါးဝ နိစ္စကင်းကွာ၊သုခဟူက မြူမျှ-
မပါ-သည် သဒ္ဒသုခုမာလတာဂုဏ်
မြောက်သည်။ (ဂါထာ-၁၃၆)
ခန္ဓာဝန်ငြိမ်း ဒုက္ခသိမ်း-- ၃၇၉
ခါချဉ်ကောင် မာန်သီးလို့-- ၂၉၈-၃၃၅
ခုနှစ်နှစ်အရွယ်-- ၃၈၃
ခင်ခင်မွတ်မွတ်-- ၃၇၆
ခင့်ကိုမြင်ရ--- ၃၅၄
ခေါင်းမရှိဘဲ မော့ကြည့်၏ ၃၀၈
ခွေးရူးပျံသော် ကုရန်မခက်-- ၃၃၁
ခွေးနှင့်ဆိတ်တို့သည်-- ၃၃၃
ခွေး ဖြူတော မတိုး
ခွေးဟောင်လို့ တောင်ပို့ပြေး-- ၃၀၈
ခြေမရှိဘဲ အပြေးသန်၏ ၃၀၈
ခြေလေးချောင်းရှိသော မြင်း အိပ်၏- ၃၃၀
ခြောက်ဆယ် ဂါထောင့် ဂါထာ- ၃၁၄
ခြေနှစ်ချောင်းရှိသော လူ ၃၁၆-၃၃၀
ချစ်ခဲ့သမျှ နှစ်ကာလ-- ၃၂၈-၃၃၄
ချစ်ခင်စုံမက် ကြင်နာရက်သား ၃၁၆
ချစ်ခြင်း ခင်ခြင်း မကင်းခဲ့ပါ-- ၃၃၈
ချမ်းမြရေကြည်--- ၃၈၂
ချမ်းပုံမှာ ကမ်းကုန်ရစ်တာမို့-- ၃၂၉
ချဲတစ်တခါမှ မပေါက်ဘူးသော-- ၃၃၄
ခိုးလိုးခုလု ခုခုခါခါ--- ၃၃၁
ချိုးနှစ်ကောင် ထနောင်ပင်-- ၃၇၂-၃၈၉
ခေါက်ရှာငှက်ပျံ-- ၃၇၄
ချိုစိမ့်ရသာ ဒေသနာကို-- ၃၉၁
ချိုမြစိမ့်စိမ့် ဘဝင်ငြိမ့်သည်-- ၃၉၂
ချိုသာအေးမြ မွေးကြိုင်လှသည်-- ၃၉၂
ချူလှဲ့ယူလှဲ့ မူနွဲ့နွဲ့--- ၃၉၄
ဂဇ္ဇဗန္ဓ ၂၈၈
ဂမ္မဥဘယဗျတိရေက ၄၄၃
ဂမ္မဧကဗျတိရေက ၄၄၂
ဂမ္မ ပရိကပ္ပနာ ၄၅၄
ဂါထာဗန္ဓ ၂၈၈
ဂါမ္မဒေါသ ၃၁၉-၃၃၈-၄၅၄
ဂါမေ ဂါမေ ဇလံ အတ္ထိ(ဝိစ္ဆာအရာဖြစ်
သောကြောင့် ဧကတ္ထဒေါသမသင့်)
ဂါဝီ ပုတ္တော ၃၂၉
ဂုဏ ပရိကပ္ပနာ ၄၅၃
ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ ၄၅၉
ဂုဏသဟဝုတ္တိ ၄၇၆
ဂေါပဒဿန ၃၃၇
ဂုဏ် ၁၀- ပါး ၃၆၃
ဂျီးသူဌေး မီးသွေးငိုသည်-- ၃၁၆
ဂေါ်ဝတ်မွေးရည် သင်းတော့-- ၃၃၇
ငါကား လူမှတ်လို့ ပြောမိသည်- ၂၉၇
ငါကား ဘုရားမှတ်လို့ ကိုးကွယ်မိ- ၂၉၇
ငါကား သီလဝန္တ သူတော်ကောင်း- ၂၉၇
ငါဒိနှစ် စာမေးပွဲ-- ၄၆၀
ငါဒိနှစ် စာမေးပွဲ မုချအောင်ရမည်--
ရနိုင်သည့် အလင်္ကာပြ-ဂါထာ ၂၈၆-၇

http://www.dhammadownload.com

ငါလည်းနှစ်ခြိုက် ရှင်လည်း-- ၃၂၀
ငါနှင့် ငါသာ နှိုင်းစရာတည်း- ၃၃၄
ငှါအိမ် ငှါသား ငှါဥစ္စာ-- ၃၇၃
ငှါဘေးနှန်းစိုး-- ၃၅၂
ငါးပုဇွန်လိပ် ကုန်းမှာအိပ်၏။ ၃၀၆
ငါးမှာ ငါးသလောက်-- ၄၆၈
ငါးလိပ်မိုးပျံ ညည့်ယာမ်နေထွက်-- ၃၀၉
ငယ်မယား၏ ကြင်သားအလိုက်- ၃၃၇
ငယ်ရွယ်သော ဦးပဥ္စင်းလေး-- ၃၁၆
ငုတ်လုပ်ခွေလိပ်-- ၂၉၉-၃၄၄
ငှက်မသိတော့-- ၃၃၈-၄၇၉
ငွေကြေးကြပ်၍ တစ်ကျပ်တစ်ရာ-- ၃၂၇
ငွေနှင်း ၄၂၇
စ, ဝါ-စသော နိပါတ်ပုဒ်-- ၃၂၃-၃၂၅
စနို့မာကာသ ပဒုမံ-- ၄၄၀
စာဗီပုဗ္ဗပဒန္တာဝ-- ၃၂၄
စုဏ္ဏိယဇန္တ၏ အသက်--- ၃၆၈
စုဏ္ဏိယဇန္တ ၂၈၈
စကားခွန်း မျှော်ပါရသည်-- ၃၃၄
စက္ကဝါတိုက် မီးလောင်မြို့ကိုလည်း-- ၃၀၈
စကြာမင်း၏ ကျေးဇူးသည်-- ၃၈၃
စန္ဒရကန် ကျောက်မျက်မှန်နှင့်- ၃၈၇
စန္ဒကူးသည် ပူ၏-- ၃၀၇
စပါးလုံးထဲမှာ ဆန်ရှိသည် ၃၃၀
စပါးပင်တွေ ယိမ်းကနေ၏။ ၃၈၉
စံပယ်ခက်စုံ နှစ်ပင်မှာ-- ၃၉၀
စာပေမျက်စိ-- ၄၂၆
စာချ ဆရာသည် ၄၇၅
စေတနာမိုး ဝေဆာဖြိုးသည်-- ၃၉၃
စိန်ကိုပေးတတ်၊သူဌေးမြတ်ကား- ၂၉၆
စိန်ကြောင်နီလာ-- ၃၈၂
စိန်နားကပ်ကြီး ပန်ရမလို-- ၃၈၂
စိတ်,စေတသိက် -- ၃၅၈
စိတ်ပုတီးရယ်နဲ့ ရိပ်မိုတဲ့--- ၂၉၇
စည်းဝါးမကိုက်သော စောင်းသံ-- ၃၀၇
စိုးပါနဲ့ မေရယ်-- ၃၅၆
ဆဲထုံးတော်ကြီး တမာသီးနဲ့ ၂၉၉
ဆရာတော်ခေါ် မောင်ရင်ကျော်- ၂၉၈
ဆရာတော်လောင်းလှာ----- ၃၇၉
ဆီလည်းရှိသည် ဆားရှိသည်-- ၃၁၇-၃၃၇
ဆူလှယ်နမ်းကာ ဖက်ရမ်းကာနှင့်-- ၃၇၂
ဆင်ဖြူသခင် စကြာရှင်ဟု-- ၂၉၈
ဆင်ကောင်ကိုပင် ကွယ်ဒုက်ခြင်-- ၃၀၀
ဆင်ထက်ကြီးမား ကြွက်များပေါစွာ- ၃၂၉
ဆင်သည် ဦးစွန်းကိုခါ၏။ ၃၀၈
ဆောင်းခါအေးချမ်း ကြာပန်းဝေဆာ- ၃၃၀
ဆောင်းမှာမြောက်လေ နွေမှာတံလျှပ်- ၃၃၀
ဆောင်းမှာခရေ နွေမှာသဇင်-- ၃၀၇
ဆောင်းတွင်း တောင်လေ၊ တိုက်ခတ်- ၃၀၇
ဆေးယူခဲ့ပါ အမောင်ရာ- ၃၁၁
ဆန်ပေးမှ ဆီရ ၄၇၈
ဆန်ပေးမှ သီချင်းဆို ၄၇၇
ဆယ့်နှစ်ရာသီ-- ၃၀၆
ဆယ်ရပ်ဒီသာ-- ၃၀၉-၃၄၈
ဆွေးမြေ့ပူပန်မှုသဘော-- ၄၇၈
ဆွေမျိုးချင်း နီးလျှင်-- ၃၃၆
ဆုံးရှာပြီ၊ ကွယ်လွန်ရှာပြီ-- ၃၇၉
ဇတုမဌကေ ပါစိတ္တိယံ။ ၃၆၃
ဇနကဟေတု ၄၄၅
ဇနေသု- ၄၂၀

http://www.dhammadownload.com

ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ ၄၅၈
ဇိဂုစ္ဆဌာယီဘာဝ ၄၉၈
ဇိဂုစ္ဆာသရုပ်- ၄၉၉
ဇမ္ဗူနဒ ရွှေသိင်္ဂနှင့်-- ၃၁၉
ဩခါမှီ လသာသည့်-- ၃၃၀
ဉာယဝိရောဓိ ၃၀၆
ညဇာတ်ပွဲ၌ မျောက်တဲ့သို့-- ၃၀၇
ညောင်ဦးက ကမ္ဘားပြို-- ၃၅၇
ညဉ့်ခါကာလ လုံးကြ၍သာ-- ၃၃၉
ညဉ့်ယာမ်နေထွက် -- ၃၀၉
ဌာယီဘာဝ ၄၈၅
ဌာယီဘာဝ ၉-ပါးနှင့် ရသ-တွဲစပ် ၄၉၂
တံ သော ဘိယျော ၃၁၁
တပ္ပါဒ ရဇောကိဏ္ဏာ ၂၈၅
တပသီ ဘဝံ ဂေါတမော ၂၉၇
တလယာတကေ ပါစိတ္တိယံ။ ၃၆၃
တဝါနန-- ၄၁၁
တာယ သောယ မာလိဂ်္ဂါတေ ၂၉၉
တိတ္ထိယင်္ကုရ-- ၃၁၅
တုလျယောဂိတာ အလင်္ကာ ၄၆၇
တုလျမာနေန ၄၁၁
တံငါ နတ်ရွာစံပြီ၊ တံငါ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီ-
သည် ဂါမ္မဒေါသသင့်၊ ယင်းဒေါသ၊
ကင်းလွတ်က သုခုမာလတာဂုဏ်
မြောက်သည်။
တပေါင်းတန်ခူး-- ၃၃၀
တပေါင်းနေ ချောင်းရေကို-- ၃၈၉
တပို့တပေါင်း ရှေးနှောင်အညီ-- ၃၃၃
တသန္ဓေဓေ တပေလျဉ်းလျဉ်း-- ၃၇၃
တရားစည်ကြီး ရိုက်တီးကြ-- ၃၉၀
တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးကို-၃၉၃-၄၂၇
တရားရေအေး တိုက်ကျွေး-- ၃၉၃
တရားလှေကို တက်ကာစီးလို့-- ၃၉၅
တရားမင်ဖိုလ် သံမှိုနှက်ပြီး-- ၃၉၅
တရားဆေးကို သောက်ကာမျိုး-- ၃၉၄
တရားဓမ္မ ဟောပြ--- ၃၇၆
တောင်တောရယ်သာ မာလာက-၃၇၀-၃၇၂
တောင်ထိပ် ကြာပေါက်-- ၃၀၆-၉
တောင်ပေါ်က ရှမ်းကလေး ၃၃၂
တောင်မြောက်ဘယ်ညာ ဝဲလှည့်- ၃၁၀
တိုင်းပြည်အတွက် ၂၉၈
တိုင်းအဝဲညတည် ပြည်အစို့စို့-- ၃၇၃
တစ်ထောင်ငွေစင်-- ၃၅၅
တစ်နေ့တစ်ရက် အခက်တွေ့တော့-- ၃၂၉
တစ်နေ့တစ်ရက် အခက်တွေ့လျှင်- ၃၅၆
တစ်နေ့တစ်လံ ပုဂံဘယ်ပြေး-- ၃၅၆
တစ်နေဝင် မြင်ရနိုးနိုး-- ၄၄၉
တစ်မိုးလုံးအောက် ငါတစ်ယောက်- ၃၃၄
တစ်မှုန့်မြေဇာ တစ်လွှာပန်းခြောက်- ၃၇၀
တစ်ဝါရပြီးသော မထေရ်- ၃၁၃
တို့သမီးထွေးငယ်+ပါသေး၍- ၃၂၁
တင့်တယ်ထွန်းပ-- ၃၂၃
တင့်ရွှန်းမျက်နှာ-- ၄၀၆
တန်ခူးကုန်လျှင် ကဆုန်ဆန်းလတံ့- ၃၃၀
တွေဝေညိုးငယ် မျက်စိလည်၍-- ၃၃၈
တိုက်ခန်းဆောင်ဝယ် ကိုယ်ရောင်-- ၃၈၅
တက်ခဲ့လို့ခေါ် မောမြေမြင့်-- ၃၈၇
တတ်ကျွမ်းလိမ္မာ ရွှေပန်းတိမ်ဆရာ- ၃၄၂
တေးသံက တမြမြချို-- ၃၉၂
ထကြွသိမ်းဆည်း မျှသုံးစွဲပေါင်း- ၃၇၀

http://www.dhammadownload.com

ထမင်းစားမယ် မုန့်စားမယ်--- ၃၁၈
ထမင်းကို ဆန်နဲ့ချက်ထားတယ် ၃၃၀
ထမင်းတစ်နပ်-- ၃၉၁
ထားဝယ်ညှင်းကို နတ်မင်း-- ၃၀၀
ထုံးသို့ဖွေးဖြူ ဗျိုင်းမွေးထူသည်- ၃၁၆
ထုံးဟာဖြူဖွေး --- ၃၃၀
ထက်ခေါင်နဘဲ ဒိန်းဒိန်သံဖြင့်-- ၃၃၁
ထက်ဆိုဘဝဂ် ကောင်းကင်-- ၃၈၃
ထက်ရာမှာ ရေစောင်း-- ၄၀၄
ထက်မြက်ဉာဏ်ရှင်-- ၃၈၂
ထိုပြီကာလ မိဘဆွေတော်-- ၃၇၈
ထွန်းပကိုယ်ရောင်-- ၃၁၅
ဒဗ္ဗ ဝိသေသဝုတ္တိ ၄၅၇
ဒဗ္ဗ (သဘာဝ)ဝိသေသဝုတ္တိ ၄၅၇
ဒီပက အလင်္ကာ ၄၃၄
ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိ-- ၃၄၀-၄၂၃-၄
ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏဒေါသ ၃၃၉-၄၃၃
ဒေသဝိရောဓိ-- ၃၀၅
ဒေါသ (သရုပ်) ၂၉၄
ဒရယ်ယုန်ကြောင် တွေ့တိုင်းအောင်- ၃၁၂
ဒါနသီလံ ပြုလုပ်မှန်လည်း-- ၃၀၉
ဒါနသီလံ ပြုလုပ်မှန်က-- ၃၄၈
ဒါနသီလာ ဘာဝနာတို့-- ၃၅၈
ဒိဋ္ဌိယူမှား သူအများတို့-- ၃၁၆
ဒီလူက ပထမပြန်လောက်တော့-- ၄၅၆
ဒီကလောင် ရောင်ခြည်လွှတ်-- ၃၈၈
ဒုမရာဇ်နှင့်-- ၃၂၂
ဒုဿီလက---- ၃၃၅
ဒေဒဒတ်သည် နေ့အခါမစား-- ၃၄၉
ဒေါင်ဒေါင်သံကြီး ဒိန်းဒိန်းတီး--- ၃၃၁
ဓမ္မဟီနောပမာ ၄၁၀
ဓမ္မောပမာ ၄၀၉
ဓားနဲ့ထိုး ဓားကျိုးပါလို့-- ၃၃၆
ဓားကိုဖျက်တော့ ဝါးမျက်- ၄၀၄
ဓမ္မာသောက မင်းမြတ်လှ၏-- ၃၈၃
ဓမ္မတာသွန်းသည့် ကရုဏာရေ-- ၃၉၀
ဓမ္မက္ခန္ဓာ ငုံပညာဟု-- ၃၉၂
နတ္ထိ ဇာတိဇရာ-- ၃၇၁
နာသာဝိကုန-- ၄၉၉
နိဒဿန အလင်္ကာ ၄၆၈
နိန္ဒောပမာ ၄၁၄
နိပ္ပဘီကတ-- ၃၁၂
နိယမဝဏ္ဏသိလေသ ၄၆၄
နိယမက္ခေပဝစနသိလေသ ၄၆၅
နိသေဓ ကောဝဋ္ဋိ ၄၇၄
နေယျဒေါသ ၃၀၉-၃၁၀
နဂိုရိရှိမှ နဂိုဏ်းထွက်သည်- ၃၅၉
နမော တဿ ဘဂဝတော- ၃၆၇-၄၈၃
နာဖျားမရှိ မထိဆင်းရဲ-- ၂၉၆-၃၄၃
နိဗ္ဗာန် တံခါးကြီး ပွင့်လေပြီ-- ၃၉၅
နိတ္ဟာရောင်လွှမ်း-- ၃၁၀
နုနုထွတ်ထွတ် မွတ်မွတ်-- ၃၈၀
နေအရုဏ် အောင်လံစိုက်တော့- ၃၉၄
နေလအသွင်-- ၃၃၃
နောက်ကျန်းဥတ္တင် ရှေ့ရပ်ခွင်မှာ- ၃၃၃
နောက်လိုတွေ ဝိုလ်ခြေနှင့်-- ၃၃၅
နှမထံနီး တစ်ကိုယ်တည်းလျှင်-- ၃၂၁
နှမြောသောလင်ကို--- ၄၆၈
နှမြောသော မယားကို-- ၄၆၈
နှလုံးသားကို အနီးကပ်ဆုံး-- ၃၈၉

http://www.dhammadownload.com

နှံပြည်စုတ်သိုက်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်-- ၃၁၃
နှမ်းဖတ်ချဉ် ရွှေဝိန္ဓ--- ၂၉၈
နှမ်းဖတ်ချဉ် ဖြူဖြူဥ-- ၃၄၄
နှင်းဆီကယဉ် သဇင်ကပြုံး-- ၃၈၈
နင့်ကို ငါချစ်တယ်-- ၃၂၀
နက်ရှိုင်းကျယ်စောက်+ပတ်လည်- ၃၂၁
နံနက်နေဝင် ညနေနေထွက်-- ၃၀၇
နံ့သာသုံးမည်-- ၃၉၁
နွားမ၏သား ထိုနွားလာကား-- ၃၃၀
နွေတွင်နေပူ နို့ရည်ဖြူ၏-- ၃၃၀
နွေရူးလေဟုန် စီးကာစုန်သည်- ၃၈၈-၃၉၄
နောင်ညီလေးပါး နောင်ဖွား-- ၃၇၉
နူတ်ချိုသျှိုတစ်ပါး-- ၃၉၂
နတ်ရွာတက်ရန် စောင်းတန်း-- ၃၉၅
နတ်ထက် နတ်မျှနတ်မကသာ၊လုကညာ
တည်း--သည် ဧကတ္ထ၊အတိဝုတ္ထ၊အချုတ္ထ
ဒေါသ-သင့်သည်။
ပကတျာဒိ ၂၉၉
ပဇ္ဇဝန္ဓ ၂၈၈-၉
ပဋိဘာ ၂၈၇
ပဋိဘာဝန္တ ၂၈၇
ပဋိသေဓောပမာ ၄၁၅
ပဏာမမိ-- ၄၂၆
ပတိဝတ္ထုပမာ ၄၁၉
ပတ္တသောပမာ-- ၃၂၄
ပဒပဒါ-- ၃၀၀-၃၃၀
ပဒေါသ ၂၉၃
ပဒတ္ထဒေါသ ၂၉၃
ပဒါဝုတ္တိ ၄၃၃
ပဒါသတ္တိမဓုရတာ ၃၇၂
ပရိကပ္ပနာ ၄၅၁
ပရိကပ္ပေါမာ ၄၁၈
ပရိယာယဝုတ္တိ ၄၅၅
ပရိဝုတ္တိ ၄၇၃
ပသာဒဝုဏ် ၃၆၆
ပသေယျ တံ ဝဿ-- ၃၄၉
ပဟေဋိ ၃၀၅
ပါဒယော နိစ္စ-- ၃၂၄
ပိယတရ ၄၄၈
ပူတျာဒိဟိ-- ၄၉၉
ပူဇနီယတရော-- ၃၃၄
ပေါသော ဝိရိယ ဝါ-- ၃၃၉
ပညာရှိထဲ နည်းမခံသောပုဂ္ဂိုလ်-- ၂၈၄
ပညာရည်နို့ သောက်စို့မကုန် ၃၉၃
ပညာရွှေအိုး-- ၄၂၆
ပတ္တမြာ၊ ဒေမောက်-- ၄၆၈
ပဒုမ္မာကြာတို့သည် နေ့အခါ၌- ၃၈၇
ပဒုမ္မာကြာသည် ညမှာပွင့်၏ ၃၀၇
ပပချပ်ချပ် လှပ်လှပ်-- ၃၇၄
ပရိက္ခရာ ဥစ္စာအိမ်ထောင်-- ၃၆၇
ပါဏာတိပါတ်-- ၃၆၉
ပိဋကတ် ၄-ပုံရှိသည်။ ၃၀၉
ပိတောက်ကျွန်းသား-- ၃၀၈
ပုဇွန်လုံးသည် ခေါင်းမရှိဘဲ မော့ကြည့်-၃၀၈
ပုဂံမှာမွေး--- ၄၆၀
ပင်ယံထက်နန်း ၃၈၉
ပင်မ လှဲက အဖျားထင်းဖြစ်- ၃၅၉
ပန်းမိုက်သွန်ရက် သူ့တာဝန်တည်း- ၂၉၇
ပန်းမျိုးစုံတို့သည် ဥတုသုံးပါး-- ၃၀၇
ပိုးစုန်းကြူးငယ် ကောင်းကင်-- ၃၄၄

http://www.dhammadownload.com

ပိုးစုန်းကြူးရောင် ကုန်အောင်-- ၃၁၂
ပြိတ္တာကဲ့သို့ ဆူဖြိုးသော-- ၃၁၃
ပြည်တွင် ဗာရာ-- ၄၆၈
ပြုံးရိပ်ဆင်မြန်း-- ၃၉၅
ပေါ်လွင်မပြု ကောင်းရာ-- ၃၇၃-၃၇၅
ပျဉ်းမငုတ်တို သက်ကြားအို-- ၃၈၈
ပွင့်ငုံကို လင့်ကုန်ကြတော့လို့-- ၃၈၈
ပျော့ရာမှာ ဖယောင်း-- ၄၀၄
ဖန်ကတုံးနှင့်-- ၃၃၅
ဖောင်စီးရင်း ရေငတ် ၃၀၈
ဖောင်တိန်ကောင်းလို့ စာမေးပွဲ-- ၃၂၉
ဖောက်ပြန်မှုသာ ထင်ရှားလာ- ၃၀၈
ဖြစ်ရာဘဝ မြတ်သုခနှင့် ၄၈၂
ဖြစ်ရာဘဝ သုခချမ်းသာ ၄၈၂
ဖြောင်းဖြောင်းဖျဖျ-- ၃၃၁
ဖြူတော ခွေးမတိုးဝံ့ - ၃၆၂
ဖြူဖြူဝင်းဝင်း- ၃၇၃
ဖြူဖွေးအရောင် ညဉ့်သန်းခေါင်-- ၃၁၀
ဖွားမြင်သည် မျက်နှာမြင်သည်-- ၃၇၉
ဗိုးလမင်းလည်း သူ့အဆင်းနဲ့-- ၃၈၈
ဗန္ဓ လက္ခဏာ ၂၈၇
ဗန္ဓမည်ပုံ ၂၈၇
ဗန္ဓအပြား ၂၈၈
ဗန္ဓဖရုသဒေါသ ၃၃၁
ဗဟုဂုဏော-- ၃၁၉
ဗာလာဝုယျာန-- ၄၁၄
ဗျတိရေက အလင်္ကာ ၄၄၀
ဗျဘိစာရီဘာဝ ၄၈၆
ဗျာကိဏ္ဏဒေါသ ၃၁၈-၉
ဗျာဂ်ိဏ္ဏဒေါသ မသင့်အောင် ရေး ၁း

စိုက်ုံးနည်း ၃၅၂
ဗျာဇဝဏ္ဏန အလင်္ကာ ၄၅၅
ဗျာပါဆံ တစ်ခါ လင်တစ်ရာ- ၄၇၇
ဗျာသအတ္ထဩဂုဏ် ၃၆၉
ဗျာလမ္ဗမ္ဗုဓရော- ၃၆၈
ဘုဒ္ဓစောလူ ပြည်နိဗ္ဗု-- ၃၇၈
ဘုဒ္ဓ သာသနံ စိရံ တိဋ္ဌတု ၄၈၂
ဘုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ-- ၄၈၂
ဘုဒ္ဓဘုရား သံယာများနှင့်--- ၃၂၇
ဘေဒါပျံ အံကိုခဲ-- ၃၈၉
ဘောဓိသမ္ဘာ ပဒေသာ၏-- ၃၉၀
ဘောဓိအောင်မြေ-- ၄၄၅
ဗိုလ်ခြေများမြောင်-- ၃၂၇
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း-- ၃၈၃
ဘဂ္ဂရီတိဒေါသ ၃၁၇-၃၃၆
ဘမ အလင်္ကာ ၄၇၈
ဘယဌာယီဘာဝ ၄၉၈
ဘယာနကရသ ၄၉၈
ဘာဝ ၄၈၅
ဘာဝ အလင်္ကာ ၄၇၉
ဘာဝကိစ္စ ဇနကဟေတု ၄၄၅
ဘာဝကိစ္စဉာပကဟေတု ၄၄၆
ဘိဂိုနေ မာနံ ၄၁၈
ဘိန္နပဒဝါကျသိလေသ ၄၆၁
ဘိန္နလိင်္ဂါပမာ ၄၂၃-၅
ဘိန္နာဘိန္နပဒဝါကျသိလေသ ၄၆၁
ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသနသမာသဝုတ္တိ ၄၅၀
ဘိန္နလိင်္ဂါပမာ ၃၄၀
ဘောဇသင်္ဂါဒိ-- ၃၃၄
ဘဝကို အသက်သွင်းသည်-- ၃၉၃

http://www.dhammadownload.com

ဘဝကြီးငယ်ကို စွန့်လျက်-- ၃၀၈
ဘဝခရီး အချစ်မီး-- ၄၂၇
ဘဝခရီး ကွေ့ကောက်ပြီး ၄၂၆
ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူပြီ--သံဃာ
သေသည်ကို ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ ဘဝ
နတ်ထံ ပျံတော်မူလေပြီဟု သုံးနှုံးခြင်း
ကြောင့် အတ္ထသုခုမာလတာဂုဏ်။
(၁၃၉-ဂါထာ) ၃၇၉
ဘာဝနာ ဒါန သီလတရား-- ၃၃၃
ဘုရား ပုထိုး ရဟန်းသံဃာ-သည်
ဇကေတ္တဒေါသမှ လွတ်သည်။
ဘုရား တရား-- ၃၅၅
ဘုရားတရား ပြဒါးသံဃာ-- ၃၁၉
ဘုရားတရား သံဃာများနှင့်-- ၃၅၃
ဘုရားသံဃာ ရတနာနှင့်-- ၃၂၇
ဘုရား-ရဟန္တာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်-- ၃၇၉
ဘုရား ဘုရားသာထင်နိုင်သည်- ၃၁၅
ဘုန်းကြီးပျံတော်မူပြီ ၃၇၉
ဘုန်းကြီးနှင့် မြာအလှ-- ၂၉၆
ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်တော်-- ၂၉၈
ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်-- ၃၁၄
ဘယ်မြို့ ဘယ်ရွာ-- ၃၁၈
ဘယ်တောင် ဘယ်ကမ်း-- ၃၁၇
ဘယ်နံသောခါ ဘယ်ရွာမြေမိုး -- ၃၁၇
ဘေးလည်းနှန်းရိုး ရွေ့နှန်းစိုး၏-- ၃၃၇
မတာဒိ သတ္တေသု-- ၃၇၈
မခုရတာဂုဏ် ၃၇၁
မနောနုရွာနော-- ၃၈၄
မရီစိစန္ဒနာ-- ၃၈၄
မဟန္တတ္တ အလင်္ကာ ၄၇၀
မဟာမတ္တော-- ၃၂၆
မာလာဒီပက ၄၃၅
မိဿ အလင်္ကာ ၄၈၀
မုနိန္ဒော စန္ဒိမာ-- ၄၀၇
မုနိန္ဒ စန္ဒသမ္မုတ-- ၃၈၃
မုခမ္ဘော၎--- ၄၁၁
မကြိုးစားလျှင်း လွန်ရှိပျင်းမူ-- ၃၆၇
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော-- ၃၉၁-၄၂၇
မဖောက်ထုံး ရောင်းသည်။- ၃၃၈
မဖောက်ရသေးသောထုံး ရောင်းသည်-၃၆၂
မယားကို လင်ကကြောက်ရသည်။ ၃၀၇
မယား မမက်-- ၄၇၇
မဟာစေတီ-- ၃၉၄
မဟာလေ့ကား တို့ဘုရားကို-- ၃၊၈
မဟူရာည- ၄၂၇
မာရာမှာ သံဃောင်း-- ၄၀၄
မိဘကျေးဇူး-- ၄၂၆
မိဘ ဆရာ၊ မြတ်သံဃာနှင့်-- ၃၂၇
မိမိအတတ် ကိုယ်ကိုသတ်၏-- ၃၈၈-၃၉၄
မိဖုရားလည်း ပတ္တမြားပြည့်ကာ-- ၃၇၉
မီးသည် အေး၏။ ၃၄၇
မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်သည်-- ၃၇၉
မီးကို မပူ အေးစွမ်းဟူ၏။ ၃၀၇
မုနိဂံဝ သုံးလူ့ဘကား-- ၃၆၇
မေတ္တာရေချမ်း--- ၃၉၃
မေတ္တာရေကြည်-- ၃၉၃
မေတ္တာဆွတ်ဖြန်း-- ၃၉၃
မေတ္တာရေစဉ် တသွင်သွင်-- ၃၉၃
မေတ္တာရွှေရည်-- ၃၉၃
မေတ္တာဟာ အေးမြတဲ့-- ၃၉၀

http://www.dhammadownload.com

မြကျောက်ဖျာ ရေမှာကူးစေတော့- ၃၈၈
မြကျောက်ဖျာ ရေမှာ-- ၃၉၄
မြင့်မိုရ်နှင့် တောင်တကာ-- ၃၁၃
မြင့်မိုရ်နှင့်သာ-- ၃၅၀
မြင့်မုရ်တောင်ဦး မကကြူး-- ၃၉၅
မြင့်မိုရ်တောင်-စုတ် မင်သမုဒ် -၄၀၄
မြင့်မိုရ်ထက်ကြီးသော ဇီးစေ့မရှိ- ၃၄၄
မြင့်မိုရ်ထက်ကြီးစော ဇီးစေ့ ၂၉၉
မြင်းစီးလို့ ခြေလျှင်လာ။-- ၃၃၅
မြင်းမှာ ချိုရှိသည်။ ၃၀၈
မြစ်ရေကြီး၏။ ၃၄၉
မြတ်စွာဘုရား၏ ဥဏ္ဏလုံ-- ၃၁၇
မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော -၃၉၆-၄၂၇
မြတ်စွာဗုဒ္ဓ ဦးနှိမ်ချ၍-- ၃၁၉
မွှက်ကြိုက်မရှက်-- ၃၂၀
မြူးကြွ မြောက်လေထန်-- ၃၈၈
မြောက်သားငယ်လည်း-- ၃၁၆
မြေမှန် မျိုးမှန်-- ၃၅၂
<u>မြို့ပိုင်(သို့မဟုတ်) ခရိုင်ဝန် (သို့မဟုတ်) တိုင်းမင်းကြီးရာထူးကို ကျွနိုပ်အား</u> ပေးပါ--သည် တောင်းသောအခါ အများမှစ၍ တဖြည်းဖြည်းနဲ၍ နဲ၍ တောင်းရမည်ဟူသော လောကပြောရိုး ဆိုစဉ် ပျက်သောကြောင့်-ကမစ္စုတ ဒေါသ သင့်သည်။
မြွေသည် ခြေမရှိဘဲ အပြေးမြန်၏- သည် ဥယဝိရောဓိဒေါသမှလွတ်။
မျိုးစေ့သဒ္ဓါ-- ၄၂၉
မျိုးသည်ရန်သည် သည်ဟောင်း- ၃၀၀
မိုးခေါင်ခေါင် ငါ့ရောင်-- ၄၅၅
မိုးချုပ်လို့ တုတ်မဆောင်-- ၄၅၈
မိုးပေါ်မှာ ရေကြီးလို့-- ၃၀၈
မိုးရေရွာသွန်း သားလှထွန်းသည်-- ၃၃၀
မိုးထက် မိုးပြင် မိုးတစ်ခွင်ဝယ်-- ၃၃၄
မိုးမှာ ရွှေကြယ်-- ၃၃၉
မျက်စိဟင်းလင်း တွင်းသာ-- ၃၀၈
<u>မျက်နှာချိုချို မူပိုပိုနှင့်</u>--သည် အစာ-အာဟာရ၌သာ မုချရကောင်းသည့် ချိုသော အရသာကို မျက်နှာ၌ တင်စား၍ ဆိုထားသောကြောင့်-နိရသေ သရသ သမာဓိဂုဏ်- ၃၉၂
မျက်နှာပွင့်လန်း-- ၃၆၃
မျက်နှာမြင်သည်-- ၃၇၉
မျက်နှာသုတ်ပုဝါလေး စွန့်ပါ။-- ၃၂၇
မျက်လုံးအစုံ ကြည်ညိုပုံတည်း- ၃၅၃
မှန်ကင်းတန်ဆောင် လျှံဝါပြောင်-- ၃၁၀
မင်းကား လူပြော မပြော ၂၉၇
မင်းတို့ မောင်တို့ အကိုညီနောင်-- ၃၂၇
မင်းလွင်မြူခိုး-- ၃၈၈
မင်းဘယ်သူလဲ ၃၁၁
မင်းဘယ်သူ့သားလဲ--အမေ့သား ၃၁၁
မင်း ဘယ်မှာနေလဲ --ရွာမှာနေတယ် ၃၁၁
မင်္ဂလသုတ်ကို စာအုပ်မကြည့်ဘဲ- ၃၁၃
မောက်မယ်မာနောင့် မာနတည်း။-- ၃၁၄
မွေးပျံ့ သင်းကြူ ပန်းမဥ္ဇူ- ၃၈၂
မွေးသဖခင် ပိတာရင်ကို- ၃၁၅
မိန်းမတွေဟာ-- ၃၃၀
မယ့်ကိုမြင်ရ ယဉ်စစမို့-- ၃၅၄
မယ်ကညာ ချစ်သမီးကြောင့်-- ၄၆၃
မောင်တို့က ရေတွေသွန်-- ၃၈၈

http://www.dhammadownload.com

မောင်မင်းစကား ကြားရသည်မှာ-- ၃၉၂
ယတိပြတ်ရာဌာန ၃၂၂
ယတိဟီနဒေါသ ၃၂၂-၃-၄
ယဒိကိစ္စ-- ၄၁၂
ယမက ၃၀၁
ယာ ဘဝတော ပိယာ-- ၃၂၁
ယာစိတော-- ၃၃၅
ယာဒေသာဒိ-- ၃၂၄
ယုတ္တကာရိစိတ္တဟေတု ၄၄၇
ယခုဘဝ ပြုလုပ်ရသည့်-- ၃၅၈
ယနေ့ တစ်ယောက်စာပဲ-- ၃၄၉
ယမန်သာတည့် နရာခိပ-- ၃၇၈
ယုန်နန်းငွေအိမ်-- ၂၉၆
ယုံမလားတော့ မသိဘူး-- ၃၃၀
ယောကျ်ားတို့အား စွမ်းပကား-- ၃၃၉
ယောကျ်ားတွေဟာ-- ၃၃၀
ယောကျ်ားသမုတ်-- ၄၈၂
ယပ်သက်နှံးကို မပေးနိုင်လျှင်-- ၃၂၇
ရတိ ဌာယီဘာဝ ၄၉၃
ရသ ၄၉၁
ရသ ၉-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၄၉၂
ရသီ အလင်္ကာ ၄၈၂
ရာမသမ္မာဒျလင်္ကာရာ ၂၈၃
ရုဒ္ဒ ရသ (ရုဒ္ဒ) ၄၉၆
ရုဠှာဟင်္ကာရ ၄၅၉
ရူပက အလင်္ကာ ၄၂၆-၇
ရောမဋ္ဌ ပိဉ္ဆန-- ၃၇၈-၄၂၇
ရတုချီ စိတ်ကို သွေးလေတော့- ၃၉၂
ရာဂဟူသည်-- ၃၉၃
ရာဟု ဖမ်း၍ ညှီးနွမ်းမကြည်-- ၃၃၅
ရယ်ခြင်း ၆-မျိုး ၄၉၅
ရွာမရန်း တောတန်း-- ၃၂၉
ရမ်းကားလို့ တုလာလျှင်-- ၃၂၀
ရေ၌ ဖူးပွင့်-- ၃၀၆
ရေအိုင်သည် ပဒုမ္မာ-- ၄၇၅
ရေကစားဖို့ ရေအိုင်-- ၃၈၂
ရေပေး ပေတတ် ရေပေးနတ်လျှင်-- ၃၁၅
ရေမှာပွင့်လန်း မြတ်လေးပန်း- ၃၀၆
ရေမြေသနင်း ဒွန်းစက္ကားမင်း-- ၂၉၈
ရေမြေသနင်း မြတ်မင်းရာဇာ-- ၃၇၉
ရေမရှိ မြစ်လယ်ခေါင်-- ၃၃၆
ရေမရှိကန် ဆန်မဲ့စပါး-- ၄၆၈
ရေ၌ပွင့်ရုံ -- ၃၄၅
ရေ၌ပေါက်သော ပဒုမ္မာကြာပန်း-- ၃၅၉
ရွာမရန်း တောင်းတန်းရယ်တဲ့-- ၃၂၉
ရွှေခြေကျဉ်း ၃၈၂
ရွှေမဋ္ဌ နှုတ်ချိုခွန်းရယ်နဲ့-- ၃၉၃
ရွှေစည်တီးတီး ရွှေထီးဆောင်း-- ၃၇၂
ရွှေပန်းကိုသာ ပေးလိုက်ပါဟု-- ၂၉၆
ရွှေပန်းဖြင့် ပူဇော်သည် ၂၉၆
ရွှေဖီပွင့်ဖူး မိန်နွေဦး- ၃၀၇
ရွှေလသာ မှောင်မိုက်ထဲ-- ၃၃၅
ရွှေလသာ ဝါဝါဝင်း ဖလ်ကတုံးနဲ့-- ၃၅၉
ရွှေဝတ် ရွှေဆင်း-- ၂၉၉
ရွှင်ချိုမျက်လုံး-- ၄၂၉
ရွှင်ပျ လူးလာ အသာ အယာ-- ၃၇၄
ရွှင်ရွှင်ပျပျ ကက သီသီ-- ၃၈၀
ရပ်ဆယ်မျက်နှာ ဘော်သာ-- ၃၁၀
ရိုးရင့် ရွက်ရှည် တိုးဆင့်တက်ဝေ-- ၃၁၄
ရွက်ရင့် ရိုးရှည် ခက်ဆင့်-- ၃၁၄

http://www.dhammadownload.com

ရင်လည်ဦးရစ် တိုင်အောင်နစ်သား- ၃၅၅
ရင်ကြောစိမ်းစိမ်း ရှိန်းရှိန်း-- ၃၇၀
ရှေ့ကျွန်း ဂေါရာ ဥတ္တရာတို့-- ၃၅၈
ရန်သူမတွေ့မီ ကြုံးဝါး၍-- ၃၃၆
ရန်သူမာရ်နတ်-- ၃၉၄
ရှင်ကိုဖျက်တော့ ဓဇက်-- ၄၈၄
ရှင်ချစ်ချွေးမ မိဘဘော်ရွေ-- ၃၂၇-၃၅၅
ရှင်ချစ် လူဘ-- ၃၉၁
ရှင်ဘုရင်နတ်ရွာစံပြီ၊-- ၃၇၉
ရုပ်ဆိုးလှမူ-- ၄၁၀
ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုပေးလျက်- ၄၇၈
ရွှံ့ပေါ် ရှဉ့်ပြေး-- ၃၃၂
ရော့ ပတ္တမြား-- ရော့ --နဂါး ၄၇၈
လစ္ဆဝီ လစ္ဆဝီ ၃၅၆
လောကဝိရောဓိ ၃၀၆
လောကာတိက္ကန္တာတိသယာဝုတ္တိ ၄၀၅
လောကိယာတိသယဝုတ္တိ ၄၀၅
လောမဟံ သော နဟေဿတိ-- ၃၂၃
လ၌ ယုန်ငယ်-- ၃၄၀
လမင်းဘုရား-- ၃၅၅
လရောင်ဆမ်း၍ ရွာလမ်းမြေမှာ ဝင်းဝင်း
ဝါ၏--သည် အဒြဝေ ဒြဝယုတ္တ
သမာဓိဂုဏ် (ဂါထာ-၁၅၆)
လသို့တမူ ပူပူပင်ပင်-- ၃၀၈-၃၃၃
လာဥုဒါယီကဲ့သို့ အကျင့်ကောင်း- ၃၁၃
လိမ္မာယဉ်ကျေး မြူလေးမာန်ကွာ-- ၃၅၄
လူ-အ စကားများ၏ ၃၀၈
လူအပေါင်းကို နှစ်သက်စေနိုင်-- ၂၉၈-၃၄၄
လူကိုဖျက်တော့ အရက်-- ၄၈၄
လူပျိုကြီးမှာ မျက်နှာပွင့်ဆေးရှိ၏- ၃၀၈
လူတို့သင်းကျစ်--- ၃၄၆
လူနတ်ရှေ့သွား-- ၃၉၂
လူမြင်သမျှ စိတ်ပျက်အောင်-- ၃၁၃
လူမို့သာ လျလျကျန်တယ်-- ၃၂၉
လူသေ လူယုတ် ဒုဿီငန္ဓား-- ၃၃၆
လူ့ဘောင်မျက်မြင် ယခုပင်လည်း-- ၃၆၇
လူ့လောက၌ နှမြောသောလင်ကို- ၄၄၉
လေချမ်းလည်းကူ မိုးလည်း-- ၃၈၈
လေပြင်းထန်၍ တောမြိုင်ယံလည်း-- ၃၈၈
လေပြင်းခိုက်လျက် မငိုက်ဦးခေါင်း-- ၃၈၈
လေးစားကော်ရော် တိုင်းလုံး-- ၃၇၉
လေးမြတ်ကော်ရော် တိုင်းလုံး ၃၇၉
လေးရာမှာ ကျောက်မောင်း-- ၄၀၄
လောကဇာတ်ခုံ-- ၄၂၇
လောက၌ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်-- ၃၅၉
လောဘမူစိတ်မှန် မုန်ယို၍-- ၃၂၃
လောကတစ်ခွင် ချစ်သက်ခင်ထက်-- ၃၂၉
လောဘကို စွန့်လျှက် တပ်နှစ်သက်- ၃၀၈
လောဘသူခိုး-- ၄၈၄
လောင်းမင်းတရားတူ-- ၂၉၈
လောင်းသိဒ္ဓတ်မင်း+သားသေနင်း- ၃၂၃
လက်ငင်းမြောက်မျက်+နှာရပ်-- ၃၂၃
လက်တစ်အုပ်လောက် ကျင်း-- ၃၂၁
လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲ၌ မျောက်မင်း-- ၃၀၇
လိမ်မောင့် လိမ်မာ-- ၃၁၄
လွမ်းပါသလေ ဖာချည်တဲ့ကြိုး-- ၃၁၈
လင်းကြက်ကဆော် စည်တော်က-- ၃၁၈
လင်းပဒနီစောက်+ဆံနီထမင်း-- ၃၂၁
လှပကျော့ရှင်း ပျိုတစ်သင်း-- ၃၈၂
လှပါပေ့ကွာ-- ၃၃၅

http://www.dhammadownload.com

လုံပေး လုံပေး နံပေးထိုးမှာ-- ၂၉၇
လုံဖျား ပုဇင်းနား-- ၃၅၇
လိပ်ကမ်း ထမ်းပိုး-- ၄၁၃
လိပ်ခွပ်လို့ သမင်မှိုင်-- ၃၅၇
လိပ်လင်းတကျ မျောက်အုန်းသီး-- ၃၅၇
လဲ့လဲ့ပြုံးရယ်-- ၄၂၉
လွန်မြတ်သီလာ-- ၄၂၉
လမ်းဟောင်းကြီးလျှင်-- ၃၈၈
ဝင်္ကဝုတ္တိ အလင်္ကာ ၃၉၉-၄၀၁
ဝဇ္ဇနာ အလင်္ကာ ၄၇၁
ဝတ္ထုမာနက္ခေပ ၄၃၇
ဝဒနံ ပင်္ကဇယတော- ၄၀၇
ဝါကျ ဂါမွဒေါသ ၄၅၄
ဝါကျတ္ထ ဂါမွ ၃၃၈
ဝါကျဒေါသ ၂၉၃-၄
ဝါကျတ္ထဒေါသ ၂၉၅
ဝါကျတ္ထောပမာ ၄၂၀
ဝါစ္ဆကေဟျတိရေက ၄၄၁
ဝါစ္ဆဥဘယ ဟျတိရေက ၄၄၂
ဝိကာသိ ပဒုမံ-- ၄၀၆-၄၁၀
ဝိဇာတိဝစနောပမာ ၄၂၃-၄၂၆
ဝိဓိဓကာဝဋ္ဋိ ၄၇၃
ဝိပရိတောပမာ ၄၁၀
ဝိပ္ပယောဂ ၄၉၄
ဝိဘဿရသ ၄၉၈
ဝိဘာဝ ၄၈၉
ဝိဘာဝနာ အလင်္ကာ ၄၄၃
ဝိဘူတိ မဟန္တတ္တ ၄၇၀
ဝိမှယ ဌာယိဘာဝ ၄၉၉
ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါသ ၂၉၅
ဝိရောဓိတာ အလင်္ကာ ၄၇၆
ဝိရောဓိဒေါသ ၃၀၆
ဝိရောဓိသိလေသ ၄၆၆
ဝိသဒေါ သုဓယေ ဇနံ ၂၉၆
ဝိသေသျမတ္ထ ၄၅၀
ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသ ၃၁၀-၃၁၁
ဝိသေသဝုတ္တိအလင်္ကာ ၄၅၃
ဝိဟသိတ ၄၉၅
ဝီရရသ ၄၉၃
ဝီရောယံ တိဝိဓော-- ၄၉၃
ဝဉ်ကြီးချုပ်သည် သင်္ဘောပေါ်- ၃၃၈-၃၆၂
ဝသုန်ဤမြေ သင်္ကသေအရာ-- ၃၈၈
ဝမ်းဘဲ ဟင်္သာ မြောင်းကိုပစ်၍-- ၄၁၂
သင်္ကဒီဟိ-- ၄၉၉
သံသယောပမာ ၄၁၉
သံသာရ သောတံ ဆိန်ဒိတွာ- ၃၉၆
သန္တဖလနိဒဿန ၄၆၉
သန္တရသ ၄၉၂-၅၀၀
သန္တာနောပမာ ၄၁၃
သဒ္ဒဓကတ္ထ ၃၁၅
သဒ္ဒဂမ္ဘီရောပမာ ၄၀၆
သဒ္ဒသုခုမာလတာဂုဏ်မြောက်ရန်
စီကုံးရေးသားနည်း ၅၀၆
သဒ္ဒါလင်္ကာရဂုဏ် (၁၀) ပါး ၃၆၄
သဒိသဇလဘာဝမိဿ ၄၈၁
သဘာဝဝုတ္တိ ၃၉၉
သဗ္ဗမ္ဘောဇ--- ၄၁၇
သဗ္ဗာပိ ဓဝလာ-- ၃၀၉

http://www.dhammadownload.com

သမာသပစ္စယေဝါဒီ- ၄၈၄
သမ္ဘောဂ ၄၉၄
သမ္ဘောဂါနံ ဝသာ တိဓာ- ၄၉၄
သမဌာယီဘာဝ ၄၉၉
သမတာဂုဏ် ၃၇၄
သမာသအတ္ထသြဇဂုဏ် ၃၆၉
သမဝဥ္စနာ ၄၇၂
သမာဓိဂုဏ် ၃၈၅
သမာသသဒ္ဒဂမ္မာ ၄၀၇
သမာသဝုတ္တိ အလင်္ကာ ၄၄၉
သမာဟိတ အလင်္ကာ ၄၅၄
သရူပေါပမာ ၄၁၈
သသံသယဒေါသ ၃၃၇
သဟဝုတ္တိ အလင်္ကာ ၄၇၅
သာတ္တိကာဘာဝ ၄၈၈
သာဘာဝိကတ္တဝိဘာဝနာ ၄၄၄
သိဂ်ါရရသ ၄၉၂-၄၉၄
သိတ ၄၉၅
သိလေသ အလင်္ကာ ၄၁၃-၄၆၀-၂
သိလေသဂုဏ် ၃၇၉
သိလေသောပမာ ၄၁၃
သုခုမာလတာဂုဏ် ၃၇၆
သုဂန္ဓီသောဘာ-- ၄၁၃
သောယမာလိဂ်ျတေ ပိယာ-- ၂၉၉
သံချန်ကောင်းသူ ပါရဂူ-- ၃၁၃
သံသရာစက် ကန့်အကွက်ကို-- ၃၉၅
သံသရာဝဲ သြယထဲ-- ၃၉၀
သံယောဇဉ် မြေတလင်းမှာ-- ၃၉၆
[illegible]ယောဇဉ်ဆိုတာ သောကရဲ့-- ၃၉၅
[illegible]
သခင်မဲ့သူ-- ၄၂၉
သင်္ဂဟ သဒ္ဒါ-- ၃၃၃
သစ္စာလေးခိုင် မြတ်ပန်းခိုင်-- ၃၉၀
သစ္စာလေးဆင့် ငုံအာရင့်၍-- ၃၁၄
သဒ္ဓါ မြဲခိုင် ပင်ရိပ်-- ၃၉၀
သဒ္ဓါလက်သုံး-- ၄၁၆
သပ္ပေါ သပ္ပေါ-- ၃၅၁
သဗ္ဗညုတ ဉာဏမြင့်ခေါင်-- ၃၉၅
သဗ္ဗညုတ ဖြစ်လိုလှ၍-- ၃၄၇
သမီးပေးမှ သားမက်ရ-- ၄၇၇
သမုဒ်နက်ကျယ် ပင်လယ်ကမ်း-- ၃၇၅
သမုဒ် ဗြာဟွဏ-- ၄၃၄-၄၆၈
သရဏဂုံ မပျက်လှုံသည့်-- ၃၁၆
သာဓု သာဓု-- ၃၅၁
သာလိကာက တော်တော်-- ၂၉၈
သာသနာ သုံးထွေ-- ၃၉၄
သားတို့ရုပ်ရည် သီတာမည်သား-- ၃၉၀
သားနှင့်သမီး ချစ်ဇနီးတို့-- ၃၃၈
သားများခေါင်တင် ခြသေ့်-- ၂၉၈
သားရွှေအိုး ထမ်းလာတာ-၃၄၉-၃၈၅-၄၅၅
သားသည်မိခင် သားမြတ်-- ၃၂၈
သိကြား သိကြားသာ မြင်နိုင်-- ၃၁၅
သိပ္ပခေါင်အား-- ၃၆၇
သိမှသိ၊ မသိကို သိသည်၊-- ၃၇၃
သိချင်းဆိုက ချိုမြမြ -- ၃၉၂
သိလဆို ဖြူဖြူဆွတ်ကို-- ၂၉၇
သိလပြည့်ဝ မက္ကဋ-- ၂၉၈
သိလမွန်မြတ်-- ၄၂၉
သိလပုလဲ-- ၄၂၉
[illegible]

http://www.dhammadownload.com

သီလဟူသား-- ၄၂၇
သီးကင်းနုစ အချို့ကမူ-- ၃၈၈
သီးမျိုးခိုင်ညာ ပြွတ်သိပ်တည်း။-- ၃၄၃
သု-စိ-ပု-ဘာ၊ ဝိ-လိ-သိ-ဓာ၊-- ၃၇၀
သုစိတ္တာ သုမာလာတို့-- ၄၅၂
သူငယ်တန်းစာ-- ၃၁၂
သူဇာလှ၏-- ၃၁၈
သူတော်မထေရ် ငါ့အရည်နှင့်- ၃၅၂
သူ့ကိုချီးမြှောက် ကိုယ်ဂုဏ်မြောက်၏-
သည် ဝိရောဓိတာအလင်္ကာ။
သူ့ဆီစူးစူး မိန်းမူးတည့်တည့်-- ၃၁၁
သူ့ဂုဏ် သူ့သိရ်၊ သူ့အရှိန်နှင့်--၃၇၃-၃၈၈
သူ့မြေမှာ ဖြူပြာ-- ၄၉၈
သေစေလိုသော စိတ်မနောဖြင့်-- ၃၇၈
သေနာ့သခင် စစ်ဘုရင်ဟု-- ၃၄၄
သုံးပါးဝိဇ္ဇာ-- ၃၇၀
သုံးလူ့မြတ်မင်း လူနှင့်နတ်အား-- ၃၉၂
သုံးလူ့ဆွေကို ရိုသေလှစွာ-- ၂၉၆
သုံးလူ့အရှင်-- ၃၈၉
သွေးရောင်ခြည်စက် သန်းလျက်- ၂၉၇
သည်တောင်ကို မောင်ဖြိုပါ့မယ်- ၃၅၆
သည်တွင်ရွှေမြို့ သည်သို့စေတီ-- ၃၁၇
သည်မင်း သည်စိုး သည်သူခိုး--၃၁၈-၃၅၂
သည်လေညာကတွင် ပညာရှင်-- ၃၃၄
သည်းဖိုလှိုက်လှိုက် နင့်ကို-- ၃၂၀
သင်းကြိုင်ထုံနံ့+သာနှင့်-- ၃၂၃
သင်ပုန်းကြီးကြေသော အဂ္ဂမဟာ- ၃၁၂
သင့်မိခင်သံည် သင်နှင့်ဆွေမျိုး-- ၃၃၀
သောင်အခြေ ခေါင်ရေ လေမြူး-- ၃၈၈
သောင်းသောင်းဖြဖြ ပူဇော်-- ၃၃၄
သောက်ဝါတက်ဆဲ ကြာငုံထဲ၌-- ၃၆၇
သန်-ဂုဏ်-ပ-မ ၃၇၀
သန်းခေါင်းဝယ် ညီလာကျင်းသည့်-- ၃၈၈
သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနယာဟု-- ၃၉၃
ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ--- ၃၇၀
ဟံသီ ဝါယံ သသီ-- ၃၄၀
ဟဿရသ ၄၉၄-၅
ဟသိတ ၄၉၅
ဟာသ ဌာယီဘာဝ ၄၉၄
ဟိရဟိတ ဝိသေသဌ အတ္ထန္တရနျာသ- ၄၄၀
ဟိရဟိတ သဗ္ဗဗျာပီ-- ၄၃၉
ဟိ ဝန္ဒေ ဗုဒ္ဓဿ-- ၃၁၃
ဟိသဟိတ ဝိသေသဌ-- ၄၄၄
ဟိသဟိတ သဗ္ဗဗျာပီ-- ၄၃၉
ဟီနတ္ထကဒေါသ ၃၁၁
ဟီနောပမာ ၄၂၃-၄၂၆
ဟေတု အလင်္ကာ ၄၄၄-၄၈၄
ဟေ့ကောင် တိဿ-- ၃၂၀

အညထာ တွညထာ တတ္ထ-၌ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ဝိဘတ္တိအလောပ အရာ၌ ရှေ့ပုဒ်အဆုံးကို နောက်ပုဒ်အစကဲ့သို့ ရွတ်ဆို၍ ယတိပြတ်ရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ (ပုံစံ) ယဿ လောကဂ္ဂတံ ပတ္တသောပမာ နဟိ ယုဇ္ဇတိ--၌ "ပတ္တဿ"ပုဒ်၏အဆုံး "ဿ"ပုဒ်ကို နောက်ဖြစ်သော ဥပမာပုဒ်ပုဒ်၏ အစကဲ့သို့ ရွတ်ရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

အလင်္ကာကျမ်းလာ ထူးခြားမှု မာတိကာ

ပဒါဒိသတ္တိမခုရတာ+သိလေသဝုဏ် ၃၈၀
ဘာဝအလင်္ကာနှင့် ပဌမပိုင်း ဘာဝ- ၄၀၃
အဖျတ္ထဒေါဒိသ+အဓိကောပမာ ၄၂၄
ဥပမာပေက္ခိနီ+ခဏ္ဍိတောပမာ ၄၂၅
ဥပမာအလင်္ကာ+ ရူပကအလင်္ကာ ၄၂၇
ပတိဝတ္ထူပမာ+အတ္ထန္တရန္ဟာသ ၄၃၉
နိန္ဒောပမာ+ဗျတိရေကအလင်္ကာ ၄၄၁
ဥပမာ+ရူပက+သမာသဝုတ္တိ ၄၅၁
ပဒ္မ ၂-ခု အထူး ၂၈၈
ဝါကျဂါမွ+ဝါကျတ္ထဂါမွဒေါဒိသ ၂၉၅
ပဒဒေါဒိသ+ဝါကျဒေါဒိသ+ဝါကျတ္ထ-- ၂၉၃
အနတ္ထက+ အပေတတ္ထဒေါဒိသ ၂၉၄
သသံသယ+ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရဒေါဒိသ ၂၉၄
ကမစ္ဆုတ+အပက္ကမဒေါဒိသ ၂၉၄
ဝါကျ+ ဝါကျတ္ထ ဘဂ္ဂရီတီဒေါဒိသ ၂၉၄
အဖျတ္ထ+ဟီနတ္ထဒေါဒိသ ၃၁၂
နေယျ+ ဝိသေသနာပေက္ခဒေါဒိသ ၃၁၁
အဖျတ္ထ+နေယျ+ဟီနတ္ထ ၃၁၃
ဗန္ဓဖရုသ+ ဂါမွဒေါဒိသ ၃၃၁
အနတ္ထက+ အပေတတ္ထဒေါဒိသ ၃၂၉
အဖျတ္ထ+ အတိဝုတ္ထဒေါဒိသ ၃၂၈
ကမစ္ဆုတ+ အပက္ကမဒေါဒိသ ၃၃၂
အတိဝုတ္ထ+ ဩဘိတျဟီနဒေါဒိသ ၃၃၄
သဘာဝဝုတ္တိ+အတိသယဝုတ္တိ+
မဟန္တတ္တအလင်္ကာ ၄၇၁
သရူပေါပမာ+ သမဝဋ္ဌနာ ၄၇၂
တတ္တ+ စိန္တာ ၄၈၇
သမ+ ဝိသာဒ ၄၈၇
ဇဋတာ+ မောဟ ၄၈၇
ဂိလာနိ+ ဗျာဓိ ၄၈၇
အပမာရ+ ဥမ္မာဒ ၄၈၈
သာတ္တိကာဘာဝ+ အနုဘာဝ ၄၈၈
ထမ္ဘ + ပလယ ၄၈၉
ရောမဉ္စ + ဝေပထု ၄၈၉
ဝေဝဏ္ဏိယ+ ဝိသရတာ ၄၈၉
ဥဿာဟ+ ဝိရ ၄၉၇

ဆန်းကျမ်းလာ ထူးခြားမှု မာတိကာ

လက္ခဏ+လက္ခဏ အထူး ၅၁၁
ဝေဒိကဆန်း+လောကိယဆန်း ၅၁၂
ဆန်းနှင့် ဂါထာ အထူး ၅၂၂
မတ္တာဝုတ္တိ+ဝဏ္ဏဝုတ္တိ ၅၂၄
ယတိ ရှိ/မရှိ အရိယာသာမည ၅၂၇
ပထျာအရိယာ+ဝိပုလာအရိယာ ၅၂၈
ဝိသမ ၂-ခု အထူး ၅၃၅
အရိယာဇာတိ-ဝေတာလီဇာတိ-ဝိသမ ၅၃၅
ပထျာဝတ္တ+ဝိဂ်ံလဝိပုလာ ၅၆၆
ပထျာဝတ္တ+သေတဝိပုလာ ၅၆၆
ဝိဂ်ံလဝိပုလာ+သေတဝိပုလာ ၅၆၆

http://www.dhammadownload.com

အစလဓိတိ	၅၃၈-၉
အက္က-သဒ္ဒါ ၁၂-ခု သင်္ချာဟော	၅၁၉
အက္ခ-သဒ္ဒါ ၅-ခု သင်္ချာဟော	၅၁၈
အက္ခရာသင်္ချာ	၅၄၂
အဏ္ဏဝသဒ္ဒါ ၄-ခုသင်္ချာ	၅၁၈
အဓောလော	၅၆၈
အဒ္ဓသမဂါထာ	၅၂၀
အမုသမဂါထာ	၅၂၀
အတန့်သင်္ချာ ဖော်ထုတ်ပုံပြ	၅၆၉
အနိဋ္ဌဂိုဏ်း	၅၁၂
အန္တမေုလော ဆဋ္ဌော	၅၂၃
အန္တေဂေါ	၅၂၄
အပရန္တိကာ	၅၃၈
အပရဝတ္တ	၅၆၂
အပရာဇိတာ	၅၅၄
အပရေသမာ	၅၆၈
အမ္ပုဓိသဒ္ဒါ ၄-ခု သင်္ချာဟော	၅၁၈
အမ္ပုဓိသေဟိ	၅၁၈
အရိယာဂီတိ	၅၃၄
အရိယာဒိမှိ ဝိညေယျာ-	၅၁၄
အရိယာ (၉)မျိုးနှင့် ဆက်ဆံသော-	၅၂၃
အရိယာပထျာ	၅၂၇
အရိယာ ဝိပုလာ	၅၂၈
အရိယာသာမည	၅၂၇
အလျား အနံ ပမာဏပြ	၅၇၀
အဿ-သဒ္ဒါ ၇-ခု သင်္ချာဟော	၅၁၈
အာချာနကီ	၅၆၀-၁
အာပါတလိကာ	၅၃၆
ဣဋ္ဌဂိုဏ်း	၅၁၂
ဣန္ဒဝဇိရာ	[illegible]၄၇
ဣန္ဒဝံသ	၅၅၁
ဣသိ-သဒ္ဒါ ၇-ခု သင်္ချာဟော	၅၁၈
ဥဂ္ဂီတိ	၅၃၃
ဥဇ္ဇလာ	၅၅၂
ဥတု-သဒ္ဒါ ၆-ခု သင်္ချာဟော	၅၁၈
ဥဒိစ္စဝုတ္တိ	၅၃၇
ဥပဂီတိ	၅၃၃
ဥပစိတ္တ	၅၅၉
ဥပစိတြာ	၅၄၀
ဥပဇာတိ	၅၄၈
ဥပဋ္ဌိတာ	၅၄၇
ဥပါဒိတာ	၅၄၇
ဥပေန္ဒဝဇိရာ	၅၄၈
ဥဗ္ဘာသက	၅၄၇
ဥသု-သဒ္ဒါ ၅-ခု သင်္ချာဟော	၅၁၇
ဩပစ္ဆန္ဒသက	၅၃၆
ကမလာ	၅၅၃
ကုမာရလလိတာ	၅၄၄
ကုသုမဝိစိတ္တာ	၅၅၁
ကုသုမိတလတာ ဝေလ္လိတာ	၅၅၇
ကေတုမတီ	၅၆၀
ဂဏနိယမ အရိယာဂါထာ	၅၂၃
ဂဏစ္ဆညေ	၅၂၄
ဂဏော ဣဓ စတုက္ကလော	၅၃၄-၅
ဂယုတညေ ဆဂ္ဂဏာ	၅၂၃
ဂရု-မယူရ လဟု-ယူရမည်ဟု ညွှန်-	၅၁၆
ဂရု လဟု သရုပ်ပြ	၅၁၅
ဂရု-လဟု-ကို ရှာဖွေနည်းပြ	၅၄၁-၅၆၉
ဂရု လေးမျိုး	၅၁၅
ဂရုမဇ္ဈဂေါ	၅၂၉

http://www.dhammadownload.com

ဂရု လဟု တစ်လဲ့စီဖွဲ့- ၅၄၃
ဂရုဖြစ်လျှက် လဟု-ဟု မှတ်ရ ၅၁၆-၇
ဂဟ-သဒ္ဒါ ၉-ခု သင်္ချာဟော ၅၁၉
ဂါထာတစ်ခုဆ်ရှိသော ဂရု လဟု- ၅၄၁
ဂီတိ ၅၃၂
ဂိုဏ်းအမည် (၈)မျိုးနှင့် ဂရု လဟု- ၅၁၂
ဂိုဏ်း ဂရု လဟု လက္ခဏာတူလျက်
အမည် မတူသောဂါထာ- ၅၄၃
စပလာ ၅၂၈
စပလာဝတ္တ ၅၆၄
စမ္ပကမာလာ ၅၄၆
စရိမေ ဘဝတိ ၅၂၆
စာရုဟာသိနီ ၅၃၈
စိတြပဒါ ၅၄၄
စိတြာ ၅၄၀
ဆဋ္ဌောခိလ-- ၅၂၃
ဆန်းမည်ပုံ ၅၀၉
ဆန်းအပြား (၂၆)ပါး ၅၂၁
ဆန်းကျမ်းသစ်ကို ရေးသားရပုံပြ- ၅၀၉
ဆန်းကျမ်းဟောင်းများ ရှိပါလျက်
ဆန်းကျမ်းသစ်ကို ရေးသားရ- ၅၁၀
ဆန်းနည်းမကျသော ဂါထာတို့ကို
အမည်ပေးပုံပြ ၅၆၇
ဇယနစပလာ ၅၃၁
ဇကာရ ဝိပုလာ ရှိသင့်/မရှိသင့် ၅၆၅
တဒညဇာစာရုဟာသိနီ ၅၃၈
တနုမဇ္ဇာ ၅၄၃
တကာရဝိပုလာ ၅၆၇
တပ္ပရကောန္တေပိ ၅၂၆
တာမရသ ၅၅၃
တိဋ္ဌဘာဆန်း၌ မရနိုင်သောဂိုဏ်း- ၅၄၇
တောဋက ၅၅၁
တောဏ္ဍဝါ တထာညာ သိယာ ၅၆၇
တစ်ဂါထာလုံး ဂိုဏ်းတစ်မျိုးတည်းဖွဲ့- ၅၄၃
ဒက္ခိဏန္တိကာ ၅၃၇
ဒဏ္ဍကဂါထာ၏လက္ခဏာ ၅၇၁
ဒဏ္ဍဝုဋ္ဌိဂါထာ ၅၇၁
ဒဏ္ဍဝုဋ္ဌာဒိ၌ အာဒိ-အရ ၅၇၁
ဒုတမဇ္ဇာ ၅၅၉
ဒုတဝိလမ္ဗိတ ၅၅၁
ဒေါဓက ၅၄၈
ဒွယ မိဒံ ဝေတာလီယပ္ပဘေဒေါ- ၅၆၂
နကာရဝိပုလာ ၅၆၇
နဇော ဝိသမေ ၅၂၃
နိဂ္ဂဟီတပရဂရု ၅၁၅
ပစ္စဝုတ္တိ ၅၃၇
ပဏဝ ၅၄၆
ပထမမေ ဆဋ္ဌော စေ ၅၂၅
ပထျာရိယာ ၅၂၇
ပထျာဝတ္တ ၅၆၃
ပတ္ထာရ အဓိပ္ပာယ် ၅၆၈
ပတ္ထာရ ဖြန့်ရခြင်းအကျိုး ၅၆၈
ပတ္ထာရဝိဓိ ၃-ပါး ၅၆၈
ပတ္ထာရ အစဉ်အားဖြင့် ဂိုဏ်းစဉ်ကို
မပြရကျိုး ၅၁၂
ပဘဒ္ဒက ၅၅၅
ပမာဏိကာ ၅၄၅
ပမိတက္ခရာ ၅၅၂
ပရေပါဒါဒိ သံယောဂေ ၅၁၆
ပဝတ္တက ၅၃၈

http://www.dhammadownload.com

မှတ်သားဖွယ်ရာ ဆန်း မာတိကာ ၆၀၅

ပသန္နတ္ထပဒက္ကမ ၅၁၁
ပဟရဏကလိကာ ၅၅၄
ပဟသိဏီ ၅၅၃
ပါဒအပြားအားဖြင့် ဂါထာပြားပုံ ၅၂၁
ပါဒန္တ ဂရု ၅၁၅
ပါဒန္တဂရု အမြဲ မရသင့်ဂါထာ ၅၃၉
ပါဒန္တလဟု ၅၁၆
ပါဒန္တ (ပါဒအဆုံး)၌ လဟုနေသော- ၅၄၃
ပါဒမဇ္ဈယတိ ၅၁၉
ပါဒါကုလက ၅၄၀-၁
ပါဒေါ ဥ ယျော စတုတ္ထဲသော ၅၁၇
ပိဂ်လဝိပုလာ ၅၆၄
ပိဂ်လာစရိယာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ- ၅၁၀
ပိယံဝဒါ ၅၅၂
ပုဋ္ဌ ဂါထာ ၅၅၁
ပုပ္ပိတဂ္ဂါ ၅၆၂
ပုပ္ဖေဂေါ ၅၆၈
ပျောက်သောဂါထာကို ရှာနည်းပြ- ၅၆၉
ပုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ၅၄၂
ဘ-ဇ-သာ-စသောဂါထာဖြင့်ပြ- ၅၁၄
ဘဒ္ဒက ၅၅၈-၉
ဘဒ္ဒဝိရာဇ ၅၆၀
ဘဒ္ဒိကာ ၅၅၀
ဘကာရဝိပုလာ ၅၆၅
ဘုဇဂသုသုသဒ္ဒာ ၅၄၅
ဘုဇင်္ဂပြယာတ ၅၅၂
ဘောဂ-သဒ္ဒါ ၈-ခု သဒ္ဒါဟော ၅၁၈
မဏိဂုဏနိကရ ၅၅၅
မတ္တာ ၅၄၆
မတ္တာသမက ၅၃၉

မတ္တာဝဏ္ဏဝိဘေဒန်-၌ မတ္တာ-အရ- ၅၁၀
မတ္တာဝုတ္တိဂိုဏ်းကို နောက်ထားဆို- ၅၁၃
မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ ပြဆို-ဂိုဏ်း ၅၁၃
မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုးနှင့် ဝဏ္ဏဝုတ္တိ- ၅၂၄
မတ္တာဝုတ္တိဂါထာမျိုး၌ ပြဆို--ဂိုဏ်း ၅၂၄
မတြာဆန်း(ဂဏနိယမ) ၅၁၄
မန္ဒက္ကန္တာ ၅၅၃
မနောရမာ ၅၄၃
မာဏဝက ၅၄၄
မာလိနီ ၅၅၅
မုခစပလာ ၅၃၀-၅၃၁
မုနိ-သဒ္ဒါ ၇-ခု သဒ္ဒါဟော ၅၁၈
မုနိန္ဒော၌ မုနိ-အရ-- ၅၀၉
မေယျဝိပ္ပဒ္ဓိတာ ၅၅၃
ယဝမတိ ၅၆၂-၃
ယတိ မည်ပုံ ၅၁၉
ယတိပြတ်သောဂါထာများ ၅၁၉
ယတိ ၂-ချက်/၃-ချက်ပြတ်ဂါထာ ၅၄၃
ယတိ-မရှိသော အရိယာဂါထာ ၅၂၃
ယတိ-ရှိသော အရိယာဂါထာ ၅၂၅
ယတိစ္ဆိတံ-၌ ယတော-အရ ၅၁၀
ယုဂ-သဒ္ဒါ ၄-ခု သဒ္ဒါဟော ၅၁၈
ရထောဒ္ဓတာ ၅၄၉-၅၅၀
ရကာရဝိပုလာ ၅၆၆
ရသ-သဒ္ဒါ ၆-ခုသဒ္ဒါဟော ၅၁၇
ရုစိရာ ၅၅၃
ရုမ္မဝတီ ၅၄၆
လက္ခဏလက္ခဏသံယုတ္တံ ၅၁၁
လလိတာ ၅၅၂
လဟု မည်ပုံ ၅၁၆
လဟု ၃-ချက်ဖြင့် ဖွဲ့ဂါထာ(၁၈) ၅၂၆

http://www.dhammadownload.com

လဟုဖြစ်လျက် ဂရုကဲ့သို့မှတ်ရ ၅၁၆
လောကသင်္ကေတပါဒယတိ ၅၁၇
လောကိယစ္ဆန္ဒနိသိတံ ၅၁၁
လောကိယဆန်းကိုသာမှီရကြောင်း- ၅၁၁
လေးလုံးဖွဲ့ဂါထာကို ပတ္ထာရဖြန့်သော် ၅၆၈
ဝတ္တဂါထာ ၅၆၃
ဝတ္တမျိုး ၅၆၃
ဝသန္တ တိလက ၅၅၄
ဝံသဌ ၅၅၀
ဝဏ္ဏဝုတ္တိဂိုဏ်းသညာကို ရှေးဦးစွာဆို- ၅၁၃
ဝသု-သဒ္ဒါ ၈-ခု သင်္ချာဟော ၅၁၈
ဝါဏိနီ ၅၅၆
ဝါတောမ္မီ ၅၄၉
ဝါနဝါသိကာ ၅၃၉/၅၄၀
ဝိဇ္ဇမ္မာလာ ၅၄၄
ဝိနာ ဝဏ္ဏေဟိ ၅၄၁
ဝိပရီတပထျာဝတ္တ ၅၆၄
ဝိပရီတာချာနကီ ၅၆၁
ဝိပရီတပုဗ္ဗာ ၅၆၁
ဝိပုလာ ၅၂၈
ဝိသမံ စာပရံ တိဓာ ၅၂၀
ဝိသမဂါထာ ၅၂၀
ဝိသိလောက ၅၃၉
ဝိသေသအမည်ရသောဂါထာအမည် ၅၂၂
ဝုတ္တ ၅၅၈
ဝုတ္တောဒယမည်ပုံ ၅၀၉
ဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်း၏ ဂုဏ်အဂီ- ၅၁၀
ဝေဂဝတီ ၅၅၉-၅၆၀
ဝေတာလီ ၅၃၄
ဝေတာလီယပွဘေဒေါ ၅၆၂
ဝေတာလီယော ပမံ မုခေ ၅၁၆
ဝေဒ-သဒ္ဒါ ၄-ခု သင်္ချာဟော ၅၁၈
ဝေဒသေဟိ ၅၄၉
ဝေဿဒေဝီ ၅၅၃
သံယောဂါဒိ ဂရု၏ အနိစ္စဖြစ်ပုံ-ပုံစံ ၅၁၆
သံယုဂ်နှောင်းတိုင်း ဂရုအက္ခရာ-
မမှတ်သင့်ကြောင်း ၅၁၇
သင်္ကေတသင်္ချာ စသည်ပြ ၅၁၇
သညာပရိဘာသာ နိဒ္ဒေသော ၅၂၂
သဒ္ဒူလဝိက္ကီဋိတ ၅၅၇-၈
သဒ္ဓရာ ၅၅၈
သ္ဓာဒိမှာ ယော ၅၆၃
သမဂါထာ ၅၂၀
သမာနိကာ ၅၄၅
သမာသမာ ကြာဒိနံ ၅၃၈
သမုဒ္ဒ-သဒ္ဒါ ၄-ခုသင်္ချာဟော ၅၁၇
သမေတွဋ္ဌ- ၅၃၅
သသိကလာ ၅၅၄-၅
သာမညဂါထာ အမည်မှည့်သင့်ပုံ- ၅၆၇
သာလိနီ ၅၄၉
သိခရဏီ ၅၅၆
သိရီ ၅၄၉
သုဒ္ဓဝိရာဇိတ ၅၄၅
သုမုခီ ၅၄၈
သေတဝဝိပုလာ ၅၆၅
သ္ဓာဂတာ ၅၅၀
ဟယ-သဒ္ဒါ ၇-ခု သင်္ချာဟော ၅၁၈
ဟရ-သဒ္ဒါ ၁၁-ခု သင်္ချာဟော ၅၁၉
ဟရိဏ္ဍပ္လုတာ ၅၆၁
ဟရိဏီ ၅၅၆
ဟလမုံခီ ၅၄၅

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com